

והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים מוכנים לעולם ועד

ספר הזהר

מנקד

שחבר התנא האלקי
רבי שמעון בר יוחאי זי"ע

כרך שביעי

ספר במדבר חלק ב' — ספר דברים

פרשת פנחס — וזאת הפרכה

דף ריב ע"ב — דף רנט ע"ב

ללומדים בשנה אחת כא אייר — ח' סיון

ללומדים בשלש שנים שנה שלישית ז' תשרי — יז חשון

נסדר, נערך והוגה מחדש, בנקוד ופיסוק מלא,
עם מראה מקומות, בחלוק קטעים לפי הענינים,
באותיות גדולות ומאירות עינים.

עם באור בלשון הקדש

כל הזכויות שמורות
לרבי שמעון בר יוחאי זי"ע
מותר להעתיק לשם שמים
ומצוה גדולה לעשות זאת

פֶּרֶשֶׁת פִּנְחָס

פֶּרֶשֶׁת פִּנְחָס

וַיְדַבֵּר יי אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו', (במדבר כה) רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. מָאֵי מוֹסֵר אָבִיךָ, מוֹסֵר, דָּא אוֹרֵייתָא, דָּאִית בְּה פֶּמָה תּוֹכְחִין, פֶּמָה עוֹנְשִׁין. פֶּמָה דָּאִתְ אָמַר, (משלי ג) מוֹסֵר יי בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקוּץ בְּתוֹכְחָתוֹ.

וַיְדַבֵּר ה' אֵל מֹשֶׁה לֵאמֹר. פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח וְאָמַר, (משלי א) שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ. שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אִמְךָ - זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. מַה זֶה מוֹסֵר אָבִיךָ? מוֹסֵר זֶה הַתּוֹרָה, שְׁיֵשׁ בְּה פֶּמָה תּוֹכְחוֹת, פֶּמָה עֲנֻשִׁים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם א) מוֹסֵר ה' בְּנֵי אֵל תִּמְאָס וְאֵל תִּקוּץ בְּתוֹכְחָתוֹ.

וּבְגִין דְּכָל מָאֵן דָּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, זְכִי דִיפְתַחוּן לִיה פֶּמָה תְּרַעִין לְהֵוּא עֲלָמָא, פֶּמָה נְהוּרִין. בְּשַׁעְתָּא דִּינְפּוּק מֵהֵאֵי עֲלָמָא, הֵיא אַקְדִּימַת קַמִּיה, וְאִזְלָא לְכָל נְטוּרֵי תְרַעִין, מְכַרְזַת וְאוּמְרַת, (ישעיה כו) פְּתַחוּ שְׁעָרִים וְיָבֵא גוֹי צַדִּיק. אִתְקִינּוּ כְּרִסְיִין לְפִלְגְיָא עֲבָדָא דְמַלְפָּא. דְלִית חֲדוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָא מָאֵן דָּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא, כָּל שְׁכַן בַּר נָשׁ דְּמַתְעַר בְּלִילְיָא לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא, דְּהָא כָּל צַדִּיקֵיָא דְבַגְנַתָּא דְעֵדָן, צִיִּיתִין לְקַלִּיָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתְּכַח בִּינְיָהוּ, פֶּמָה דְאוּקְמוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוּלָּךְ הַשְּׂמִיעֵנִי.

וּבְגִין דְּכָל מָאֵן דָּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא בְּהֵאֵי עֲלָמָא, זְכִי דִיפְתַחוּן לִיה פֶּמָה תְּרַעִין לְהֵוּא עֲלָמָא, פֶּמָה שְׁעָרִים לְעוֹלָם הַהוּא, פֶּמָה אוֹרוֹת - בְּשַׁעְתָּא שְׁיַצָּא מֵהָעוֹלָם הַזֶּה הֵיא מְקַדִּימָה לְפָנָיו, וְהוֹלְכַת לְכָל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים, מְכַרְזֵיה וְאוּמְרַת: (ישעיה כו) פְּתַחוּ שְׁעָרִים וְיָבֵא גוֹי צַדִּיק! הַתְקִינּוּ כְּסֻאוֹת לְפָלוּנֵי עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ! שְׁאִין שְׁמַחָה לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵלָא בְּמֵי שְׂמִשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה, כָּל שְׁכַן אָדָם שְׂמַתְעוּרָר בְּלִילְיָה לְהַשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה, שְׁהֵרִי כָּל הַצַּדִּיקִים שְׂבַגְן עֵדָן מְקַשִּׁיבִים לְקוּלוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בִּינְיָהֶם, כְּמוֹ שְׁפָרְשׁוּהָ (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוּלָּךְ הַשְּׂמִיעֵנִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הֵיא קְרָא רְזָא דְחַכְמַתָּא אִית בִּיה. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, דָּאִיהִי בְּגְלוּתָא עִם יִשְׂרָאֵל, וְאִזְלָא עִמָּהוּן בְּעַקְתִּיָּהוּ. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוּלָּךְ, מְשַׁרְיִין עֲלָאִין. כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְקוּלָּךְ, לְקוּל תּוֹשְׁבַחְתָּךְ בְּגְלוּתָא. הַשְּׂמִיעֵנִי, פֶּמָה דָּאִתְ אָמַר (שיר השירים ב) הֲרֵאִינִי אֶת מְרֵאִיךָ הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוּלָּךְ. הַשְּׂמִיעֵנִי, קָלָא דְאִינוּן חֲבָרֵיָא דְמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוֹרֵייתָא דְהָא לִית

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, פְּסוּק זֶה יֵשׁ בּוֹ סוּד חֲכָמָה. הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִים - זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל שְׁהֵיא בְּגְלוּת עִם יִשְׂרָאֵל וְהוֹלְכַת עִמָּם בְּצַרְתָּם. חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוּלָּךְ - מַחְנוֹת עֲלִיוֹנִים כָּלֶם מְקַשִּׁיבִים לְקוּלָּךְ, לְקוּל תּוֹשְׁבַחְתָּךְ בְּגְלוּת. הַשְּׂמִיעֵנִי, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר השירים ב) הֲרֵאִינִי אֶת מְרֵאִיךָ הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוּלָּךְ. הַשְּׂמִיעֵנִי קוּל אוֹתָם, הַחֲבָרִים שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה,

שְׁהָרִי אֵין תְּשַׁבַּחַת לְפָנָי כְּאוֹתָם
שְׁמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל פֶּל
אוֹתָם שׁוֹפְאִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה,
וּמְכַשְׁנֵחֶצֶה הַלֵּילָה וּבָאִים עִם
הַמֶּלֶכָה כְּשִׁמְאִיר הַיּוֹם לְקַבֵּל פְּנֵי
הַמֶּלֶךְ, מִתְחַזֵּק וְיֹרֵשׁ בְּשִׁכְיָנָה.
וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שְׁשׂוּרָה בּוֹ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנָא.

בְּאִי וְרָאָה, פֶּל מִי שְׁזוֹכָה לְהַתְחַזֵּק
בְּשִׁכְיָנָה, יִשְׁמַר עֲצָמוֹ מֵאוֹתָם
דְּבָרִים שְׁאַחֲזוּזִים מוֹלָה, כְּמוֹ מִי?
אוֹתָם שְׁלֹא מְשַׁקְרִים בְּאוֹת
הַקְּדוֹשׁ, כְּגוֹן בַּת אֵל נִכְר. וְכָל מִי
שְׁשׂוֹמֵר עֲצָמוֹ, כְּבִיכּוּל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל אַחֲזוּזָה בּוֹ וְשׁוֹמֵרֶת אוֹתוֹ
וְהִיא מְקַדֶּימָה לוֹ שְׁלוֹם, וְכָל שֶׁכֵּן
אִם זוֹכָה וְקוֹנֶה אֶת זֶה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, רְאוּיִים הֵיוּ
יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת מְשַׁמְדִים בְּאוֹתָהּ
שְׁעָה, פָּרַט לְזוֹה שֶׁהַקְּדִים פִּנְחָס
לְמַעֲשֵׂה הַזֶּה וְשִׁכַּף אֶת הַרְגָּו. זֶהוּ
שְׁכַתוּב פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִי וְגו'. דְּבָר אַחַר
פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו' - אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בֶּן בֶּן פְּעֻמִּים, בְּאִ
לְהַשְׁלִים הָאֲבָדָה (הַמַּעֲשֵׂה).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָדָם זֶה שְׁנוֹטֵל
גְּלַגּוּל הַנְּשֵׁמָה וְלֹא זָכָה לְהַתְתַּקֵּן
בּוֹ, כְּאֵלוֹ מְשַׁקֵּר בְּאֵמַת הַמֶּלֶךְ,
וְאֵין קוֹרָא עֲלָיו פְּסוּק זֶה, (ויקרא
ח) אוֹ מִצָּא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טוֹב
לוֹ שְׁלֹא נִכְרָא.

שְׁנֵינוּ, צַדִּיק גְּמוּר אֵינוֹ נִדְחָה,
וְצַדִּיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר נִדְחָה. מִיֵּהוּ
צַדִּיק גְּמוּר וּמִיֵּהוּ צַדִּיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר? וְכִי מִי שְׁלֹא שְׁלָם בְּדַכְרִיו
נִקְרָא צַדִּיק? אֶלָּא צַדִּיק גְּמוּר,
יְדוּעַ שְׁהָרִי לֹא לוֹקַח גְּלַגּוּלִים
עֲקָמִים, וּבִירְשָׁתוֹ בּוֹנֶה בְּנָן,
וּמִתְקַיֵּן חוֹמוֹת, וְחוֹצֵב בּוֹרוֹת
וְנוֹטַע אֵילָנוֹת.

תוֹשְׁבַּחְתָּא קַמָּאִי, כְּאֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִיכּוּל, פֶּל אֵינוֹן דְּזַפְּאֵן
לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרֵייתָא, וּמִפְּד פְּלִיג
לֵילֵיא, וְאַתֵּיין בְּמִטְרוֹנֵיתָא פֶּד נְהִיר יְמָמָא,
לְקַבֵּל אֲנָפִי מִלְּפָא, אַתְקִיף וְאַחֲסִין
בְּשִׁכְיָנָתָא. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דְשָׂרְיָא בֵּיהּ חוֹט
שֶׁל חֶסֶד, כְּמָה דְאוֹקִימָנָא.

הָא חֲזִי, פֶּל מָאן דְּזָכִי לְאַתְתַּקֵּף בְּשִׁכְיָנָתָא,
יִסְתַּמַּר גְּרַמוֹהִי מֵאַנּוֹן מְלִין דְּאַחֲזִידֵן
לְקַבֵּלָהּ. כְּגוֹן מָאן. אֵינוֹן דְּלֹא מְשַׁקְרִי בְּאֵת
קְדִישָׁא, כְּגוֹן בַּת אֵל נִכְר. וְכָל מָאן דְּנִטִיר
גְּרַמִּיהּ, כְּבִיכּוּל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אַחֲזִידָא בֵּיהּ,
וְנִטְרָא לֵיהּ, וְהִיא אַקְדִּימַת לֵיהּ שְׁלָם. וְכָל
שֶׁכֵּן אִי זָכִי וְקָנִי לְהָאִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אַתְחַזֵּיין יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁתַּצָּאָה
בְּהֵהוּא שְׁעָתָא, בַּר דְּאַקְדִּים פִּנְחָס לְהָאִי
עוֹבְדָא, וְשִׁכִּיד רוֹגְזָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, פִּנְחָס
בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיבִי וְגו'. דְּבָר
אַחַר, פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
בֶּן בֶּן תְּרֵי זְמַנִּי, לְאַשְׁלֵמָא אוֹבְדָא (נ"א עוֹבְדָא) קָא
אַתִּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאִי בַר נֶשׁ דְּנִטִיל גְּלַגּוּלָא
דְּנִשְׁמַתָּא, וְלֹא זָכִי דִיתְתַּקֵּן בֵּיהּ, כְּאֵלוֹ
מְשַׁקֵּר בְּקוֹשְׁטָא דְּמִלְּפָא. וְאַנָּא קְרִינָא עֲלֵיהּ
הָאִי קָרָא (ויקרא ח) אוֹ מִצָּא אֲבָדָה וְכַחֵשׁ בָּהּ
וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר. וְכַחֵשׁ בָּהּ, טַב לֵיהּ דְּלֹא
אַבְרִי.

תְּנִינֵן צַדִּיק גְּמוּר, אֵינוֹ נִדְחָה. וְצַדִּיק שְׂאִינוֹ
גְּמוּר, נִדְחָה. מָאן הוּא צַדִּיק גְּמוּר, וּמָאן
הוּא צַדִּיק שְׂאִינוֹ גְּמוּר, וְכִי מָאן דְּלֹא שְׁלָם
בְּמַלּוּי, צַדִּיק אַקְרִי. אֶלָּא, צַדִּיק גְּמוּר, יְדִיעַ,
דְּהָא לֹא נִטִיל גְּלַגּוּלִין עַקִּימִין, וּבְאַחֲסַנְתִּיהּ
בְּנֵי בְנֵיין, וְאַתְקִין שׁוֹרִין, וְחֹצֵב בִּירִין, וְנוֹטַע אֵילָנִין.

צדיק שאינו גמור בונה בגין בירשה אחרת, חופר בה בורות ועוד, הרי התקין אבני יסוד כמו מקדם ועמל בה, ולא יודע אם נשאר שלו. מצדו הוא נקרא טוב וצדיק, ומצד אותה ירשה לא כף. לראים שבונה בגין יפה, נאה למראה, הסתפל ביסוד וראה אותו שוקע עקם מפל הצדדים. הרי הבגין לא שלם עד שפותר אותו ומתקין אותו כמקדם. מצד אותו בגין שלו נמצא טוב ויפה - מצד היסוד רע ועקם, ולכן לא נקרא מעשה שלם, לא נקרא בגין שלם. בגלל כף נקרא צדיק שאינו גמור, ונדחה. ועל זה (חבוק א) כבלע רשע צדיק ממנו.

בא וראה, מי שמקנא לשם הקדוש של הקדוש ברוך הוא, שאפלו לא יזכה לגדלה ולא יהיה ראוי לה, (שירש אותה) ירויח אותה ויקח אותה. פנחס לא היה ראוי לה באותו זמן, ומשום שקנא לשם רבונו הרויח את הכל, ועלה לכל והתפקן בו הכל, וזכה להשפמש בכהנה עליונה. מאותה שעה - פינחס בן אלעזר בן אהרן הפכה, שהשלים לשתי דרגות משום שקנא לשם רבונו, שפקן מה שהתעקם.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים 10) שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. יש להסתפל בסוף הפסוק, ואחר כף על כל הפסוק. בסוף הפסוק כתוב הבוטח אליך, צריך לו להיות הבוטח בך! מה זה הבוטח אליך? אלא כביכול דוד מבטיח לו שלא יעבר עליו חצות הלילה בשנה, כמו שכתוב (שם קט) חצות לילה אקום להודות לך. קמתי הנה לו להיות! אלא אקום, ואתקשר בך לעולמים.

אקום להודות לך. קמתי מיבעי ליה. אלא, אקום, ואתקשר בך לעלמין.

צדיק שאינו גמור, דבני בגין באחסנתא אחרא, חפר בה בירין, ואעדר, הא אתקין אבני יסודא כמלקדמין, ואעמל בה, ולא ידע אי אשתאר דיליה. מסטרא דיליה, טב וצדיק אקרי. ומסטרא דהוא אחסנתא, לאו הכי.

לבר נש דבני בגין שפירן, יאן למחזי, אסתפל ביסודא, וחמי ליה שקיע עקימא מכל סטרין. הא בניינא לא שלים, עד דסתר ליה, ואתקין ליה כמלקדמין. מסטרא דהוא בניינא דיליה, אשתכח טב ושפיר. (דף רי"ג ע"ב) מסטרא דיסודא, פיש ועקים. ובגין כף, לא אקרי עובדא שלים, לא אקרי בניינא שלים. בגין כף צדיק שאינו גמור אקרי, ונדחה. ועל דא (חבוק א) כבלע רשע צדיק ממנו.

תא חזי, מאן דמקנא לשמא קדישא דקודשא בריך הוא, דאפילו לא יזכי לגדולה, ולא אתחזי לה, (ס"א דרית לה) רווח לה ונטיל לה. ודא ירית לה ועייל לה. פנחס לא אתחזי ליה בההוא זמנא, ובגין דקנא לשמא דמאריה, רווח לכלא, וסליק לכלא, ואתפקן ביה כלא וזכה לאשתמשא בכהונה עלאה. מההיא שעתא, פנחס בן אלעזר בן אהרן הפכה, דאשלים לתרין דרגין, בגין דקנא לשמא דמאריה, דאתפקן מה דאתעקם.

רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים 10) שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך וגו'. סופיה דקרא אית לאסתפל, ולבתר קרא כלא, סופיה דקרא כתיב, הבוטח אליך, הבוטח בך מיבעי ליה, מאי הבוטח אליך. אלא כביכול דוד מבטיח ליה, דלא יעבר ליה פלגות ליליא בשנתא, כמה דכתיב, (תהלים קט) חצות לילה

אקום להודות לך. קמתי מיבעי ליה. אלא, אקום, ואתקשר בך לעלמין.

עד אותה שעה אחרונה, שפְּתוּב (בראשית לט) וּתְתַפְּשֶׂהוּ בְּבִגְדוֹ. מה זה וּתְתַפְּשֶׂהוּ? אלא משום שעשה עצמו כמי שלא יודע לשוּנָה, ורוח הקדש צוּחַת כְּנָגְדוֹ: (משלי ז) לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְּכַרְיָה אֲמַרְיָה הַחֲלִיקָה. מה בא להשמיענו? אלא כל מי ששומר עצמו מזה, מתקשר לשכינה ואחוז באותה עדות. ומהי? ה' שנתוספה בו, שכתוב עדות ביהוסף שמו. גם כאן התוספה י' בפניחס על שקנא בזה.

רבי ייסא פתח, (תהלים קלז) על נהרות ככל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים היה צריך לו להיות, כמו שכתוב אם אשפּחך ירושלם תשכח מיני! מה זה בזכרנו את ציון? לאדם שהיה לו היכל נכבד, נאה ויפה, באו לסטים ושׂרפו אותו. צערו של מי הוא? לא של בעל ההיכל? גם כאן השכינה שרויה בגלות, צער של מי הוא? לא של הצדיק?! וזה הולך כפי שבארורה, שכתוב (שעיה נז) הצדיק אבד, אבד ממש. גם כאן בזכרנו את ציון, בזכרנו את אותו צער שלו על זוגתו, צער שלו הוא.

אמר רבי ייסא, מי שמוקיר שם רבנו בזה ושומר זה, זוכה שיוקיר אותו רבנו על הכל. מנין לנו? מיוסף, שכתוב (בראשית מא) וירַבב אתו במרפכת המשנה אשר לו, וכתוב ונתן אתו על כל ארץ מצרים. ולא עוד, אלא כשעברו ישראל את הים, אָרוֹנוּ של יוסף נכנס בפנים בהתחלה, ולא היו המים עומדים על עמדם לפניו. זהו שכתוב (תהלים קיד) הים ראה וינס. מה זה וינס? אלא ראה אותו שכתוב בו (בראשית לט) וינס ויצא החוצה.

דלא ידע לישנא דילה, וכן בכל יומא עד ההיא שעתיא בתרייתא, דכתיב (בראשית לט) וּתְתַפְּשֶׂהוּ בְּבִגְדוֹ. מאי וּתְתַפְּשֶׂהוּ. אלא בגין דעביד גרמיה כמאן דלא ידע לישנא. ורוח הקדש צווח לקבליה, (משלי ז) לְשִׁמְרֶךָ מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְּכַרְיָה אֲמַרְיָה הַחֲלִיקָה. מאי קא משמע לן. אלא כל מאן דנטיר גרמיה מהאי, אתקשר בה בשכינתא, ואחיד בההוא עדות. ומאי הוא. ה' דאתוסף ביה. דכתיב, עדות ביהוסף שמו. אוף הכא י' אתוסף בפניחס, על דקני בהאי. רבי ייסא פתח, (תהלים קלז) על נהרות ככל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. את ירושלים מיבעי ליה, כמה דכתיב, (תהלים קלז) אם אשפּחך ירושלם תשכח מיני, מאי בזכרנו את ציון. לבר נש דהוה ליה היכלא יקירא, יאה ושפירא, אתו לסטין ואוקידו ליה. צערא דמאן הוא, לאו דמאריה דהיכלא. אוף הכא שכינתא בגלותא שריא, צערא דמאן הוא, לאו דצדיק. ואזלא הא כמה דאוקמוה, דכתיב (שעיה נז) הצדיק אבד, אבד ממש. אוף הכא בזכרנו את ציון, בזכרנו ההוא צערא דיליה על זוגתא, צערא דיליה הוא.

אמר רבי ייסא, מאן דאוקיר שמא דמאריה בהאי, ונטיר האי, זכה דיוקיר ליה מאריה על כלא. מנלן. מיוסף. דכתיב, (בראשית מא) וירַבב אתו במרפכת המשנה אשר לו, וכתוב ונתן אתו על כל ארץ מצרים. (דף ר"ד ע"א) ולא עוד, אלא כד עברו ישראל ית ימא, אָרוֹנָא דיוסף עאל בגו בקדמיתא, ולא הוּוּ מיא קיימין על קיומיהו קמיה, הדא הוא דכתיב, (תהלים קיד) הים ראה וינס. מאי וינס. אלא ראה ההוא דכתיב ביה (בראשית לט) וינס ויצא החוצה.

החוצה.

בא וראה, זוכה לכבוד בחייו וזוכה לכבוד במיתתו. בחייו מדוע? בגלל אותו זמן שלא רצה להתדבק בה, שכתוב (שם) וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתוב, ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. בגלל זה זכה בזה העולם. כיון שכתוב ותתפשהו בכבודו, וכתוב וינס ויצא החוצה, זכה לבסוף שנקנס לתוך מחצה עליונה, וכך ראוי לו - את שלו לקח בזה העולם, ואת שלו לקח בעולם האחר.

פנחס זכה בזה העולם, וזכה בעולם הבא, וזכה להתקיים יותר מכל אלו שיצאו ממצרים, וזכה לכהנה גדולה, הוא וכל בניו אחריו. ואם תאמר שלא (שהרי) זכה לכהנה עד שלא עשה מעשה זה - נכון (לא). שהרי אותם שאומרים (שלא) זכה קדם - לא כך. אלא כמו שבארנו - תחת אשר קנא לאלהיו, שמשמע שבגלל מעשה זה הרויח הפהנה, מה שלא היה מקדם.

בא וראה, כל כהן שהורג נפש, נפסלה כהנתו לעולמים, שהרי ודאי פסל אותה דרגה שלו אליו. ופנחס מהדין היה פסול לכהנה, ובגל שקנא לקדוש-ברוך-הוא, הצטרף ליחס לו פהנת עולמים, לו ולבניו אחריו לדורי דורות. אמר רבי יצחק, בא וראה, פנחס רשום הוא למעלה, ורשום הוא למטה, עד שלא יצא לעולם, שהרי עם אותם שיצאו ממצרים נמנה.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא היו אצלי במדברא, אמר רבי יוסי, הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות, דלא שליט ביה לעלמין, ולא אתדן בדינוי. ואי תימא דלא מית. ודאי לא מית כשאר בני עלמא, ואוריך יומין על כל

תא חזי, זכי ליקרא בחייו וזכי ליקרא במיתתיה. בחייו אמאי. בגין ההוא זמן דלא בעא לאתדבקא בה, דכתיב, (בראשית לט) וימאן ויאמר אל אשת אדניו. וכתוב ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. בגין כן זכה בהאי עלמא. כיון דכתיב ותתפשהו בכבודו, וכתוב וינס ויצא החוצה, זכי לבתר דעאל לגו פרוכתא עלאה, והכי אתחזי ליה, דידיה נטל בהאי עלמא, ודידיה נטל בעלמא אחרא.

פנחס זכי בהאי עלמא, וזכה בעלמא דאתי, וזכה לקיימא יתיר מכל אינון דנפקו ממצרים, וזכה לכהנא עלאה, הוא וכל בניו אבתריה. ואי תימא דלא (נ"א דהא) זכה לכהנא עד לא עבד עובדא דא. אין (ס"א לא). דהא אינון דאמרי (דלא) דזכה קודם. לאו הכי אלא במאי אוקימנא תחת אשר קנא לאלהיו, דמשמע דבגין עובדא דא רווח פהונתא, מה דלא הוה קודם.

תא חזי, כל כהן דקטיל נפש, פסיל ליה פהונתיה לעלמין. דהא ודאי פסיל ההוא דרגא דיליה לגביה. ופנחס מן דינא פסיל לכהנא הוה, ובגין דקנא ליה לקודשא בריך הוא, אצטריך ליחסא ליה פהונת עלמין, ליה, ולבנוי אבתריה, לדרי דרין. אמר רבי יצחק, תא חזי, רשים הוא פנחס לעילא, ורשים הוא לתתא, עד לא יפוק לעלמא דהא עם אינון דנפקו ממצרים אתמני.

רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי חייא, הוו אצלי במדברא, אמר רבי יוסי, הא דכתיב בפנחס הנני נותן לו את בריתי שלום. שלום ממלאך המות, דלא שליט ביה לעלמין, ולא אתדן בדינוי. ואי תימא דלא מית. ודאי לא מית כשאר בני עלמא, ואוריך יומין על כל

כשאר בני העולם, והאריך ימים על כל בני דורו, משום שהתאחז בברית העליונה הזו. וכשהסתלק מהעולם, בתאנה עליונה ובדבקות נאה הסתלק משאר בני העולם.

רבי אלעזר פתח ואמר, (זכריה א) ויראני את יהושע הפהן הגדול עמד לפני מלאך ה' וגו'. בא וראה, אוי לאותם בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם, וכל יום ויום הפרוז קורא עליהם, ולא משגיחים. בא אדם להסתכל במצוות התורה - כמה סגורים עומדים להזכירו לטוב. בא אדם ועובר על מצוות התורה - אותם מעשים מקטרגים עליו לרע לפני הקדוש ברוך הוא. יהושע פהן גדול הנה, ופרשוה, מה כתוב בו? והשטן עמד על ימינו לשטנו. ומה בזה פך, בשאר בני אדם שלא מסתכלים בכבוד רבונם על אחת כמה וכמה.

ראה מה פתוב, ויהושע הנה לבש בגדים צואים, ופרשוה. אבל בגדים צואים, ודאי אותם לבושים שהרוח התלבשה בהם באותו עולם. אשרי חלקו של מי שלבושיו מתקנים ושלמים באותו עולם. והרי נתבאר, כל מי שצריכים להכניסו לגיהנם, אותם לבושים שמלבישים אותו איך הם? מה פתוב פאן? ויהושע הנה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך. איזה מלאך? זה המלאך הממנה על גיהנם וממנה על מי שראה באותם לבושים. עד שבא קול ואמר: הסירו הבגדים הצואים מעליו.

מכאן יש להסתכל, שמעשים רעים של אדם עושים לו בגדים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות. הלבשוהו לבושים

בני דרא, בגין דבהאי ברית עלאה אחיד, וכד אסתלק מעלמא, בתיאובתא עלאה ובדביקותיה שפירא אסתלק משאר בני עלמא.

רבי אלעזר פתח ואמר, (זכריה א) ויראני את יהושע הפהן הגדול עומד לפני מלאך ה' וגו'. תא חזי, ווי לאינון בני נשא, דלא מסתפלאן ביקרא דמאריהון, וכל יומא ויומא כרוזא קארי עליהו, ולא משגיחין. אתא בר נש לאסתפלא בפקודי אורייתא, כמה סניגורין קיימין לאדפרא עליה לטב. אתא בר נש ואעבר על פקודי אורייתא, אינון עובדין קטיגורין עליה לביש, קמי קדשא בריך הוא. יהושע פהן גדול הנה, ואוקמוה, מה פתיב ביה. והשטן עומד על ימינו לשטנו. ומה בהאי פך, בשאר בני עלמא דלא מסתפלי ביקרא דמאריהון, על אחת כמה וכמה.

חמי מה כתיב, ויהושע הנה לבש בגדים צואים, ואוקמוה. אבל בגדים צואים, ודאי אינון לבושין דאתלבשא ביה רוחא בההוא עלמא. זפאה חולקיה דמאן דלבושו מתתקנין ושלמין בההוא עלמא. והא אתמר, כל מאן דבעיין לאעלא לגיהנם, אינון לבושין דמלבשין ליה, היך אינון. מה כתיב הכא, ויהושע הנה לבש בגדים צואים ועומד לפני המלאך. מאן מלאך. דא מלאך דממנא על גיהנם, וממנא על מאן דחמי באינון לבושין. עד דאתיב קלא ואמר, הסירו הבגדים הצואים מעליו.

מהבא אית לאסתפלא, דעובדין בישין דבר נש, עבדין ליה אינון לבושים צואים. ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אותך מחלצות. אלבישיניה לבושין אתרנין

אחרים מתקנים שבהם מסתכל
אדם בזיו כבוד רבוננו.

בא וראה, כמו זה פנחס, שלא
הסתלק מהעולם עד שהתקינו
לפניו לבושים אחרים שהרוח
נהנית בהם לעולם הבא. בשעה
אחת התפשט מאלה והתלבש
באלה, לקיים את הכתוב הנני נתן
לו את בריתי שלום. עד שהיו
הולכים, השמש היתה חזקה,
וישבו תחת צל של סלע אחד של
המדבר. אמר רבי אלעזר, ודאי
צל חדות הנפש הוא.

אמר רבי חייא לרבי אלעזר,
ימים אלו מראש השנה עד יום
האחרון של חג ברצוני לעמד
עליהם. אמר רבי אלעזר, זה
נאמר, והחברים התעוררו בזה.
אמר רבי חייא, ודאי כך הוא,
אבל אני שמעתי מהמנורה
הקדושה עליונה דבר בהם. אמר
לו, אמר אותו דבר. אמר לו, עדין
לא עמדתי בו. אמר רבי אלעזר,
אף על גב שהחברים בארו דבר
ויפה הוא, אבל סדור הימים
הללו הוא סוד חכמה בין קוצרי
השדה.

בא וראה, הרי נאמר סדור של
יחוד הכל באחד איך היה, והרי
נתבאר. פתח ואמר, (ישעיה'ג) חשף
ה' את זרוע קדשו - זו זרוע אחת
שבה תלויה הישועה, שבה
תלויה הנקמה, שבה תלויה
הגאולה. ולמה? להקים את כנסת
ישראל מהעפר ולקבלה אליו
להזדונג כחד. וכשזה מתעורר
לקבלה, כמה פחד שרוי בעולם,
עד שיניח אותה זרוע תחת ראשה
להתחבר, כמו שנאמר (שיר השירים
ב) שמאלו תחת לראשי וגו'. ואז
נח הדין ומכפר על חטאים.

אחר כך באה הימין לחבק, ואז
חדנה שרויה בעולם וכל הפנים
מאירות. אחר כך מזדונג בגוף,

מתתקנו, דבהו אסתפל בר נש בזיו יקרא
דמאריה.

הא חזי, פגוונא דא פנחס, דלא אסתלק
מעלמא, עד דאתתקנו קמיה לבושין
אחרנין, דרוחא אתהני בהו, לעלמא (דף ר"ד
ע"ב) דאתי. בשעתא חדא אתפשט מאלין.
ואתלבש באלין, לקיימא דכתיב הנני נתן לו
את בריתי שלום. עד דהו אולי, שמשא הוה
תקיפא, ויתבו תחות צלא דחד טנרא דמדברא.
אמר רבי אלעזר, ודאי צלא חדווחא דנפשא
הוא.

אמר רבי חייא לרבי אלעזר, אלין יומין,
מראש השנה עד יומא בתראה דחג,
בעינא למיקם עלייהו. אמר רבי אלעזר, הא
אתמר וחבריאי אתערו בהו. אמר רבי חייא,
ודאי הכי הוא, אבל אנא שמענא לבוצינא
קדישא עלאה מלה בהו. אמר ליה, אימא
ההוא מלה. אמר ליה עד לא קאימנא ביה.
אמר רבי אלעזר, אף על גב דחבריאי אוקמו
מלה, ושפיר הוא, אבל סדורא דהני יומי,
רזא דחכמתא הוא, בין מחצדי חקלא.

הא חזי, הא אתמר סדורא דיחודא כלא בחד
היך הוי. והא אתמר. פתח ואמר, (ישעיה'ג)
חשף יי את זרוע קדשו, דא דרועא חדא,
דביה תליא ישועה, דביה תליא נוקמא, דביה
תליא פורקנא. ולמה, למיקם לה לכנסת
ישראל מעפרא, ולקבלא לה לגביה,
לאזדווגא כחדא. וכד האי אתער לקבלה,
כמה דחילו שריא בעלמא, עד דינח ההוא
דרועא תחות רישא לאתחברא. כמה דאת
אמר, (שיר השירים ב) שמאלו תחת לראשי וגו',
וכדין נייחא דינא, ומכפר חובין.

לבתר אתי ימינא לחבקה, פדין חדווחא

וְאֵז הַכֹּל נִקְרָא אֶחָד, כָּלִי פְרוּד,
וְאֵז הוּא שְׁלֹמֹת וְחֲדוּת הַכֹּל,
וְאַחֲזִיזִים בְּרֹדָאֵי מַה שְׁלֹא נִמְצָא
כִּף בֵּיתֵר הַזְּמַנִּים.

כְּמוֹ שֶׁל זֶה, סְדוּר הַיָּמִים הִלְלוּ
מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל
חֹג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מִתְעוֹרֶרֶת זְרוּעַ
שְׂמַאל לְקַבֵּל אֶת הַמַּלְכָּה, וְאֵז כָּל
הָעוֹלָם בְּפֶחַד בְּדִין, וְצָרִיף אוֹתוֹ
הַזְּמַן בְּתִשְׁבּוּחַ שְׁלֵמָה שְׁיִמְצָא
הָעוֹלָם לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
אַחַר כֵּן בָּאָה הַמַּלְכָּה,
וּמִתְבַּקְּשִׁים בְּנֵי הַהֵיכָל בְּתִשְׁבּוּעֵי
לְחַדֵּשׁ לַעֲשׂוֹת חֲדוּהָ וְלִטְבֹּל
בְּנֶהָר, לְטַהֵר עֲצָמָם בְּזוּוּג הַמַּלְכָּה
בַּיּוֹם הָאַחֵר, הוּא זְוּוּג שְׁלֵה לְשִׁים
שְׂמַאל תַּחַת רֵאשֵׁה (רֵאשׁ הַמַּלְקָה),
כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר שְׂמַאלוֹ תַּחַת
לְרֵאשֵׁי.

וְאֵז יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִית עַל חֲטָאֵיהֶם,
וּמִכְפָּרֶת לָהֶם. שְׁהָרִי הָאֵם
הַעֲלִינָה מֵאִרְהָ פְּנִיָה לְמַלְכָּה
בְּזוּוּגָה, וּמִתְכַּפְּרִים כָּל בְּנֵי
הַהֵיכָל, כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׂמַאל מְקַבֵּל
אוֹתָהּ בַּיּוֹם הַזֶּה, שְׂרֵאשׁ הַמַּלְכָּה
עַל הַשְּׂמַאל.

בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַחֹג יִתְעוֹרֵר
הַיָּמִין לְקַבֵּלָהּ בְּשִׁבִיל לְחַבְקָהּ,
וְאֵז כָּל הַחֲדוּהָ וְכָל הַפְּנִים
מֵאִירוֹת, וְחֲדוּת הַפְּנִים הַצְּלוּלִים
לְנִסְף עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְצָרִיכִים בְּנֵי
אָדָם לְשַׂמַּח בְּכָל מִינֵי חֲדוּהָ,
שְׁהָרִי הַיָּמִין גּוֹרֵם. בְּכָל מְקוֹם
שְׁשָׂרֵי יָמִין, חֲדוּהָ צְרִיכָה בְּכָל,
וְאֵז חֲדוּהָ הִיא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ.

אַחַר כֵּן בַּיּוֹם הַשְּׂמִינִי חֲדוּת
הַתּוֹרָה הִיא, שְׁהָרִי אֵז זְוּוּג הַגּוֹף
הוּא, זְוּוּג הַכֹּל, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד,
וְזֶהוּ שְׁלֹמֹת הַכֹּל, וְזֶהוּ יוֹם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל וְדָאֵי וְחֵלֶק שְׁלָהֶם לְבָדֵם,
שְׂאִין בּוֹ חֵלֶק לְאַחַר. אֲשֶׁרִיָּהֶם

שְׂרֵיָא בְּעֵלְמָא, וְכָל אֲנַפִּין נְהִירִין. לְבַתֵּר
אֲזִדְוּוּגַת בְּגוּפָא, וְכִדִּין כֹּלָא אֶקְרִי אֶחָד, כֹּלָא
פְרוּדָא, כִּדִּין הוּא שְׁלִימוֹ דְכֹלָא, וְחֲדוּוֹתָא
דְכֹלָא, וְאַחֲדוּ וְדָאֵי, מַה דְלֹא אֲשַׁתְּכַח הָכִי
בְשָׂאֵר זְמַנֵּי.

בְּגוּזְנָא דְהָאֵי, סְדוּרָא דְהַנֵּי יוֹמִין, מֵרֵאשׁ הַשָּׁנָה
עַד יוֹמָא בְּתֵרָאָה דְחֹג. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה,
אֲתַעֵר דְרוּעָא דְשְׂמַאלָא, לְקַבֵּלָא לָהּ
לְמִטְרוּנִיתָא, וְכִדִּין כָּל עֵלְמָא בְּדַחִילוֹ בְּדִינָא,
וּבְעֵי הַהוּא זְמַנָּא בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִים, לְאַשְׁתְּכַחָא
עֵלְמָא קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא. לְבַתֵּר אֲתִיַּאת
מִטְרוּנִיתָא, וּבְעֵינֵי בְנֵי הַיְכָלָא בְּתַשְׁעָה לִירְחָא,
לְמַעַבְד חֲדוּוֹתָא, וְלְמִטְבֹּל בְּנֵהָרָא, לְדַכְּאָה
גְּרַמִּיָּהוּ בְּזוּוּגָא דְמִטְרוּנִיתָא, בַּיּוֹמָא אֲחֵרָא,
הוּא זְוּוּגָא דִּילָהּ לְשׁוּוּאָה שְׂמַאלָא תַּחַת
רִישָׁהָ, (נ"א רִישָׁא דְמַלְכָּא) כְּמַה דְאַתְּ אָמַר שְׂמַאלוֹ
תַּחַת לְרֵאשֵׁי.

וְכִדִּין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוּבֵיָּהוּ, וּמִכְפָּרָא
לָהּ. דְּהָא אֵימָא עֲלָאָה אֲנֵהִירַת אֲנַפְהָא
לְמִטְרוּנִיתָא בְּזוּוּגָהָא, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי
הַיְכָלָא. כִּיּוֹן דְשְׂמַאלָא מְקַבֵּלָהּ לָהּ בְּהָאֵי
יוֹמָא, דִּרִישָׁא דְמִטְרוּנִיתָא שְׂרֵיָא עַל שְׂמַאלָא.
בַּיּוֹמָא קְדָמָאָה דְחֹג, יִתְעֵר יְמִינָא לְקַבֵּלָהּ, בְּגִין
לְחַבְקָהּ וְכִדִּין כָּל חֲדוּוֹא וְכָל אֲנַפִּין
נְהִירִין, וְחֲדוּוֹתָא דְמִים צְלִילָן, לְנִסְכָּא עַל
מִדְבַּחָא. וּבְעֵינֵי בְנֵי גִשָׁא לְמַחְדֵי בְּכָל זִינִין
דְחֲדוּהָ, דְּהָא יְמִינָא גְרִים. בְּכָל אֲתֵר דְשָׂאֵרִי
יְמִינָא, חֲדוּוֹתָא אֲצִטְרִיף בְּכֹלָא, כִּדִּין חֲדוּוֹתָא
הִיא לְאַשְׁתַּעֲשֵׂא.

לְבַתֵּר בַּיּוֹמָא תְּמִינָאָה, חֲדוּוֹתָא דְאוּרִיָּיתָא
הוּא, דְּהָא כִּדִּין זְוּוּגָא דְגוּפָא, הוּא
זְוּוּגָא דְכֹלָא, לְמַהוּי כֹּלָא חַד, וְדָא הוּא שְׁלִימוֹ
דְכֹלָא, וְדָא יוֹמָא דִּישְׂרָאֵל אִיהוּ וְדָאֵי, וְעַדְבָּא

דִּידְהוּ בְּלַחֲדוּיָּהוּ, דְלִית

בִּיה חוֹלְקָא לְאַחְרָא. זְכָאִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל
בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, עֲלִייהו כְּתִיב (דבריים
י"ד) כִּי עִם קְדוּשׁ אַתָּה לִי אֶלְהִיךָ וְגו'.

פִּנְחָם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְתִּיחַ הַשֵּׁיב אֶת
חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' (במדבר כה)

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב ד) זָכַר נָא מִי הוּא נְקִי
אָבָד וְאִיפָה יִשְׂרָיִם נִכְחָדוּ, תַּמָּן תַּנְיִנָן, מָאן
דְּחָמֵי קָשְׁתָּ בְּגוּוֹנוֹי (ס"א נהר"ו), אֶצְטְרִיף לְבָרְכָא
בְּרוּף זוֹכֵר הַבְּרִית. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ בְּרִית קִיָּמָא
קְדִישָׁא, דִּישׁוּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא (דף רט"ו ע"א)

בְּאַרְעָא דְלֹא יִיתִי עֲלֶיהָ מִי טוֹפְנָא. בְּגִין דְּכַד
סָגִיאוּ חֲתִיבִין בְּעֵלְמָא, בְּעֵי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא
לְאוּבְדָא לֹוֹן, וּכְדִין דְּכִיר לֹוֹן הָאֵי אוּמָאָה
דְּאוּמֵי לְאַרְעָא, דְּכְתִיב תִּרִי זְמַנִּי לֹא לֹא. (בראשית
ח) לֹא אוּסִיף לְקַלֵּל, וְלֹא אוּסִף עוֹד לְהַפּוֹת,
דָּא אִיהוּ אוּמָאָה. כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה נד) אֲשֶׁר

נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבּוֹר מִי נַח.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, קָשְׁתָּ אַתָּא לְאַגְנָא עַל עֵלְמָא.
לְמַלְפָּא, דְּכָל זְמַנִּין דְּבְרִיָּה חָב לְקַבְּלֵיהָ,
אַתָּא מַלְפָּא לְאַלְקָאָה לֵיהָ, אַתְּגַלְיָא עֲלֵיהָ
מְטְרוֹנִיתָא בְּלְבוּשֵׁי יָקָר דְּמַלְכוּ, מַלְפָּא חָמֵי
לָהּ סְלִיק רוּגְזָא דְּבְרִיָּה, וְחַדִּי בְּהָ, דְכְתִיב,
(בראשית ט) וְרִאִיתִיָּה לְזַפּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וְעַל דָּא,
לֹא אַתְחַזִּי קָשְׁתָּ בְּעֵלְמָא, אֶלָּא בְּלְבוּשֵׁי יָקָר
דְּמַלְכוּ. וּבִשְׁעֵתָא דְאִית צְדִיק בְּעֵלְמָא, אִיהוּ
בְּרִית, לְמִיקָם בְּרִית, וְאֶגִּין עַל עֵלְמָא. לֹא הָוִי
צְדִיק, הָא קָשְׁתָּ, לְאַתְחַזָּא דְהָא עֵלְמָא אִיהוּ
קִיָּמָא לְאוּבְדָא, אֶלָּא בְּגִין קָשְׁתָּ דָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְעוֹלָם לֹא אַתְלַפֵּשׁ קָשְׁתָּ
דָּא, אֶלָּא בְּלְבוּשָׁא דְאַבְהֵן קְדָמָי. יְרוּק
וְסוּמָק וְחִיּוּר. יְרוּקָא, דָּא לְבוּשָׁא דְאַבְרָהָם,
אֶצְטְבַע לְבוּשָׁא (ס"א ג'וֹן) דָּא, כַּד נִפְקַ מִגְּוִיָּה
יִשְׁמַעְאֵל. סוּמָקָא, דָּא גְוֹן יִצְחָק. דְאַתְנָא

יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הִנֵּה וּבְעוֹלָם הַבָּא,
עֲלֵיהֶם פְּתוּב (דבריים יד) כִּי עִם קְדוּשׁ
אַתָּה לָהּ אֶלְהִיךָ וְגו'.

פִּנְחָם בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִפְתִּיחַ
הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְגו' (רבי יהודה פתח, (איוב ד) זָכַר
נָא מִי הוּא נְקִי אָבָד וְאִיפָה יִשְׂרָיִם
נִכְחָדוּ. שֵׁם שְׁנִינוּ, מִי שְׂרוּאָה
קָשְׁתָּ בְּגוּוֹנֵיהָ (מאירי), צְרִיף לְבָרְךָ
בְּרוּף זוֹכֵר הַבְּרִית, מִשּׁוּם שְׁזָהוּ
בְּרִית הַקָּיִם הַקְּדוּשׁ שְׁשֵׁם הַקְּדוּשׁ
בְּרוּף הוּא בְּאַרְץ כְּדִי שְׁלֹא יָבֵא
עֲלֵיהָ מִי הַמְּבּוּל. מִשּׁוּם
שְׁכַשְׁמַתְרַבִּיִם וְרַשְׁעִים בְּעוֹלָם,
רוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְהַאֲבִיד
אוֹתָם, וְאֵז זוֹכֵר לָהֶם שְׁבוּעָה זוֹ
שְׁנִשְׁבַּע לְאַרְץ, שְׁפָתוֹב פְּעַמִּים
לֹא לֹא: (בראשית ח) לֹא אֶסְף לְקַלֵּל,
וְלֹא אֶסְף עוֹד לְהַפּוֹת. זוֹהִי
הַשְׁבוּעָה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (ישעיה נד)

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבּוֹר מִי נַח.
רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הַקָּשְׁתָּ בָּאָה לְהַגִּין
עַל הָעוֹלָם. לְמַלְפָּא שְׁכַל הַפְּעַמִּים
שְׁבָנוּ חֲטָא כְּנַגְדוֹ, בָּא הַמְּלָךְ
לְהַלְקוֹתוֹ - הַתְּגַלְתָּה עֲלֵיו
הַמְּלָכָה בְּלְבוּשֵׁי כְבוֹד שֶׁל
מַלְכוּת. כְּשֶׁהַמְּלָךְ רוּאָה אוֹתָהּ,
מִסְתַּלֵּק הַרְגוֹז שֶׁל בְּנוֹ, וְשִׁמַּח בָּהּ,
שְׁכָתוֹב (בראשית ט) וְרִאִיתִיָּה לְזַכּוֹר
בְּרִית עוֹלָם. וְעַל כֵּן לֹא נִרְאִית
הַקָּשְׁתָּ בְּעוֹלָם אֶלָּא בְּלְבוּשֵׁי כְבוֹד
שֶׁל מַלְכוּת. וּבִשְׁעָה שֵׁישׁ צְדִיק
בְּעוֹלָם, הוּא בְּרִית לְהַעֲמִיד בְּרִית
וּמְגִין עַל הָעוֹלָם. אִם אֵין צְדִיק,
הָרִי הַקָּשְׁתָּ, לְהַרְאוֹת שְׁהָעוֹלָם
עוֹמֵד לְהַאֲבִיד, אֶלָּא בְּגַלְל קָשְׁתָּ
זוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לְעוֹלָם לֹא
מִתְלַפֵּשׁת קָשְׁתָּ זוֹ, אֶלָּא בְּלְבוּשׁ
הָאֲבוֹת הַרְאִשׁוֹנִים, יְרוּק אָדָם
וְלָבֵן. יְרוּק, זֶה לְבוּשׁ אַבְרָהָם,
נֶצְבַע לְבוּשׁ (ג'וֹן) זֶה כְּשִׁיצָא מִמְּנוֹ
יִשְׁמַעְאֵל. אָדָם זֶה הַגְּוֹן שֶׁל יִצְחָק,
שְׂבָא אָדָם וְנֶצְבַע כְּשִׁיצָא מִמְּנוֹ

עשו, ונמשך אותו האדם למטה עד כוכב מאדים, שנאחז בו עשו. לכן זהו לבוש טוב של יעקב, שהרי לא השתנו פניו לעולמים. רבי אבא אמר, יפה הוא, אבל כף אמר המנורה הקדושה, לכן זה אברהם, שהתלבן בלבו האש. אדם זה ודאי יצחק. ירק זהו יעקב, שעומד בין שני גוונים, וכתוב בו ביעקב, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, שהרי כל מטתו היתה שלמה. וכך הוא לא עתה יבוש יעקב - להראות בגון אדם פיצחק שיצא ממנו עשו, ולא עתה פניו יחורו - כמו אברהם, להראות בגון לכן, שיצא ממנו ישמעאל. אלא לקח גוונים להתעטר בהם על האבות שלו. ובלבושים הללו מתלבשת הקשת בשעה שנראית לפני המלך.

בא וראה, סוד הברית הקדושה היא אות יו"ד שמתעטרת ברשם עליון, והרי (חח) הוא שגורשם בברית תמיד לעולמים, ומשום שקנא פנחס על הברית, נרשמה בשמו האות הזו כאן, פינחס, יו"ד קטנה, היא יו"ד שהיא ברית ודאי, שיוצאת מתוך יו"ד עליונה קדושה. ולכן הוא עומד בקיום שלם לפני המלך הקדוש, שלא נאבד מתוך העולם. וכך הוא נקי מאותו חטא של פעור, ולא נאבד תמיד בתוך קדש העולם (ולא נאבד מתוך העולם). (איוב ד) ואיפה ישרים נכחדו - אלו נדב ואביהוא שלא נשמדו מאותו העולם בגללו.

רעיא מהימנא

אמר לו הרועה הנאמן, יפה אמרת, אבל משום שאלהיו,

סומקא ואצטבע, פד נפיק מגיה עשו. ואתמשך ההוא סומקא לתתא, עד ככבא דמאדים, דאתאחיד ביה עשו. חוורא, דא איהו לבושא טבא דיעקב, דהא לא אשתנו אנפוהי לעלמין.

רבי אבא אמר יאות הוא, אבל הכי אמר בוצינא קדישא, חוור, דא אברהם. דאתלבן בתוורא דנורא. סומקא, דא יצחק ודאי. ירוק, דא הוא יעקב, דקיימא בין תרין גוונין, וכתוב ביה ביעקב, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה. והכי הוא לא עתה יבוש יעקב, לאתחזאה בגוון סומק, פיצחק דנפק מגיה עשו. ולא עתה פניו יחורו, פאברהם לאתחזאה בגוון חוור, דנפק מגיה ישמעאל. אלא נטל גוונין, לאתעטרא בהו, על אבהן דיליה, (דף רט"ו ע"ב) ובאלין לבושין מתלבשת קשת, בשעתא דאתחזי קמי מלכא.

תא חזי, רזא דברית קדישא, היא את יו"ד, דמתעטרא ברשימו עלאה, והא (ס"א ודא) איהו דאתרשים בברית תדיר לעלמין, ובגין דקני פנחס על ברית, אתרשים בשמיה הכא את דא, פנחס יו"ד זעירא, איהו יו"ד דאיהו ברית ודאי, דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא. ועל דא, איהו קאים בקיומא שלים קמי מלכא קדישא, דלא אתאביד מגו עלמא. והכי הוא נקי מההוא חובא דפעור, ולא אתאביד תדיר מגו קדישא דעלמא. (ס"א ולא אתאביד מגו עלמא) (איוב ד) ואיפה ישרים נכחדו, אלן נדב ואביהוא, דלא אשתציו מן ההוא עלמא בגיניה.

רעיא מהימנא

אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קאמרת, אבל בגין דאלהיו דאיהו פנחס, קני על ברית,

שהוא פנחס, קנא על הברית, צריך לחדש דברים רבים בה, שהרי הפרשה פתובה בתורה על שמו, שעליו נאמר (מלכים א יט) קנא קנאתי, שתי קנאות. אחת בשד"י שלמעלה, והשנית בשד"י שלמטה. ולכן עשה שתי שבועות (בשני לא לא) (בפעמים) בשתיהן, ופעמים לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מי שרואה קשת בגונים מאירים, צריך לברך ברוך זוכר הברית. ובגלות, שאינה מאירה בגוניה פראוי, ולא עוד, אלא שלפעמים מאירה מעט ולפעמים לא מאירה בכלל, לפעמים נראית בשלמות ולפעמים לא. שקשת רומזת גוניה לזכיות הפהנים ליום וישראלים כשהם יפים, שהקשת מאירה בגוניה שהם שלשה.

קום אתה רבי יוסי הגלילי ואמר, שהרי דברים יפים אמרת בחבור הראשון, שקשת לא באה אלא להגן על העולם. למלך, שבכל זמן שבנו חוטא והמלך רואה את המלכה, מסתלק רגז בנו, שפתוב (בראשית ט) וראיתה לזכר ברית עולם. ולכן לא נראית קשת אלא להגן על העולם. ולא נגלית אלא בלבוש נכבד של מלכות, ובשעה שיש צדיק בארץ, הוא הברית, להעמיד ברית.

וכי בגלות התרחק הקדוש ברוך הוא מהמלכה? ואיך המלכה התלבשה לבושי מלכות בגלות? לא. אבל בגלות לבושה של קדרות, והיא אומרת, (שיר השירים א) אל תראני שאני שחרחרת. אלא ודאי אותה קשת שנגלית בגלות אינה אלא מטטרו"ן, שנקרא שד"י, והוא עבדו זקן ביתו ששולט בכל אשר לו (בגלות), ובניו נקראים עבדי הקדוש ברוך הוא. ובני המלכה בנים, ומשום זה אם פננים אם פעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

צריך לחדתא מלין סגיאין ביה, דהאי פרשתא כתיבא באורייתא על שמייה, דעליה אתמר (מלכים א יט) קנא קנאתי, תרי קנאות, חד בשד"י דלעילא, ותנינא בשד"י דלתתא, ובגין דא עביד תרין שבועות (נ"א בתרין לא) (כ"א בתרין זמנין) בתרווייהו, ותרין זמנין לא לא.

אבל רבי יהודה אמר, מאן דחמי קשת בגונוני נהירין, צריך לברכא ברוך זוכר הברית. ובגלותא דלאו איהו נהיר בגונוני כדקא יאות, ולא עוד אלא דלזמנין נהיר זעיר, וזמנין לא נהיר כלל, זמנין אתחזי בשלימו, וזמנין לאו. דקשת קא רמיז גונוני, לזכוון דכהנים ליום וישראלים, כד אינון שפירין, דנהיר קשת בגונוני דאינון תלת.

קום אנת רבי יוסי הגלילי, ואימא, דהא מלין שפירין קאמרת בחבורה קדמאה, דקשת לא אתיא אלא לאגנא על עלמא. למלכא, דבכל זמנא דבריה חב, ומלכא חזי למטרוניתא, סליק רוגזא דבריה, דכתיב, (בראשית ט) וראיתה לזכור ברית עולם. ועל דא לא אתחזי קשת, אלא לאגנא על עלמא. ולא אתגלגא, אלא בלבוש זקן דמלכו, ובשעתא דאית צדיק בארעא, איהו ברית. למיקם ברית.

וכי בגלותא, קדשא בריך הוא אתרחק ממטרוניתא, ואיך מטרוניתא אתלבשת לבושי מלכותא בגלותא (כ"א ל"ג לא) לא. אבל בגלותא, לבושה דקדרות, ואיהו אמרת (שיר השירים א) אל תראני שאני שחרחרת. אלא ודאי ההוא קשת דאתגלגיא בגלותא, לאו איהו אלא מטטרו"ן, דאתקרי שד"י ואיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו, דשליט בכל דיליה (בגלותא), ובנוי, אתקריאו עבדים דקודשא בריך הוא. ובני מטרוניתא בנים, ובגין דא, אם פננים אם פעבדים.

ובזמנא דאתחב בי מקדשא, אוקמוה דעבדים חפו ביתו ששולט בכל אשר לו (בגלות), ובניו נקראים עבדי הקדוש ברוך הוא. ובני המלכה בנים, ומשום זה אם פננים אם פעבדים.

ובשחרב בית המקדש, פרשה שעבדים חפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה

נקראו על שם המלכה, שְׁנָאֹמֶר
עֲלֶיהָ (משלי לא) רבות בנות עשו
חיל ואת עלית על כלנה. אבל
אם יש צדיק שזכיותיו ומעשיו
להאיר בהם את המלכה, ולפשוט
ממנה לבושי קדרות הפשוטים
ולקשט אותה בלבושים של
גונים מאירים של סודות התורה,
מה כתוב בו? וראייתה לזכר
ברית עולם. וראייתה, בסודות
מאירים של התורה, שאו"ר נקרא
ר"ז. זהו שכתוב (משלי ו) כי נר
מצוה ותורה אור. ובסודות הללו
נאמר וראייתה.

ובאותו זמן עולה ממנו רגז בנו,
(אסתר ז) וחמת המלך ששכה,
ויאמר לה המלך בתפלת
העמידה לפניו, (שם) מה שאלתך
וינתן לך ומה בקשתך. באותו
זמן שואלת על גאלתה ובניה
עמה, זהו שכתוב (שם ז) תנתן לי
נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי.
אבל קשת שנראית בעולם
בגלות, שעבד הוא, לפעמים
יוצא בשלמות, כשבניו מכשירים
מעשיהם, ולפעמים לא נמצא
בשלמות, כשבניו לא מכשירים
מעשיהם.

ואם לא בגלל אות יו"ד של שד"י
שקנא עליה פנחס שהגנה עליו
משבטו של שמעון, היו הורגים
אותו ומאבדים אותו מן העולם.
ומשום זה, (איוב ד) זכר נא מי
הוא נקי אבד - זה פנחס. ואיפה
רשעים נכחדו - אלו שמעשיהם
כשרים לפני המלך ומקנאים על
שמו ומקדשים אותו ברבים, כף
מקדשים אותו למעלה בין ממני
שאָר העמים, ונודעים לו כל
ממנה בכניויו. אבל ישראל
נודעים למעלה הכל בשם יהו"ה,
שהוא מחיה כל הפנויים.

וכך שם וכנוי מעיד עליו. א"ל מעיד עליו שיש לו יכלת על כל אל, זהו שכתוב אני אדרש אל
אל. אל - בעל האל. אלהים מעיד עליו שהוא אלהי האלהים. אדנ"י מעיד עליו שהוא אדוני

ראשם, ונתדלדלו אנשי מעשה. ודאי אנשי מעשה
אתקריאו, על שם מטרוניתא, דאתמר עלה (משלי לא) רבות
בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה. אבל אי אית צדיק,
דזכווי ועובדוי לאנהרא, בהון מטרוניתא, ולמפשט מנה
לבושי קדרותא דפשוטין ולקשטא לה בלבושין דגוונין
נהירין דרזין דאורייתא, מה כתיב ביה, וראייתה לזכור
ברית עולם. וראייתה, ברזין נהירין דאורייתא, דאו"ר
ר"ז אתקרי, הדא הוא דכתיב, (משלי ו) פי נר מצוה ותורה
אור. ובאלין רזין אתמר וראייתה.

ובתהוא זמנא סליק מניה רוגזא דבריה, (אסתר ז) וחמת
המלך ששכה, וימא לה מלכא בצלותא
דעמידה קמיה, (אסתר ה) מה שאלתך וינתן לך ומה
בקשתך. בהוא זמנא, שאלתא על פורקנא דילה, ובנהא
עמיה, הדא הוא דכתיב, (אסתר ז) תנתן לי נפשי בשאלתי
ועמי בבקשתי. אבל קשת דאתחזיא בעלמא בגלותא,
דעבדא איהו, זמנין דנפיק בשלימו, פד בנוי מכשירין
עובדוי, ולזמנין לא אשתכח בשלימו, פד בנוי לא
מכשירין עובדוי (כאן חסר).

ואי לאו בגין אות יו"ד דשד"י דקני עלה פנחס דאגין
ליה משבטא דשמעון הוה קטלין ליה ואובדין ליה
מעלמא. ובגין דא (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד דא
פנחס. ואיפה ישרים נכחדו, אלין דמכשירין עובדיהון
קמי מלכא, ומקנין על שמיה, ומקדישין ליה ברבים.
הכי מקדשין ליה לעילא, בין ממנן דשאר עמין,
ואשתמודעין ליה כל ממנא בכנוייה. אבל ישראל
אשתמודעין לעילא כלא בשם יהו"ה, דאיהו חיי כל
פנויין.

וכל שם וכנוי סהיד עליה, א"ל סהיד עליה, דאית ליה
יכולת על כל אל, הדא הוא דכתיב, (איוב ה) אני
אדרוש אל אל. אל, מארי דאל. אלהים סהיד עליה,

הַאֲדוֹנִים. גַּם כִּף כָּל שֵׁם. שְׁלֹכַל
(ספירה ומלאך) מְלֹאֲךָ יֵשׁ שֵׁם יְדוּעַ,
לְהוֹדִיעַ לְכָל פֶּת בְּאוֹתוֹ שֵׁם שֶׁל
מַלְכוּ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל נוֹדְעִים לוֹ
בִּיהו"ה.

וְסוּד הַדְּבָר - לְכֵן אָדָם אֶחָד
יְכוּלִים לְהִיּוֹת כְּמָה סוּסִים, גַּם
כִּף כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי שֶׁל אָדָם,
וְכָל בֶּן צְרִיף לְהִיּוֹת לוֹ לְאָבִיו
כְּסוּס וּכְחֻמּוֹר לְמִשָּׂא וְלְהִיּוֹת
כְּפוּף פַּחְתִּיּוֹ, וְזֶהוּ סוּד (תהלים לו)
אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'. שֶׁהוּא בֶּן
שֶׁל אָדָם, וְעוֹשֶׂה עֲצָמוּ כְּבֵהמָה
תַּחְתּוּי.

וְכֵן זֹהוּ מִצְוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּתוֹרָה לְהִיּוֹת אֶח מִיבֵם אֵת
אֲשֶׁת אַחִיו לַעֲשׂוֹת בֶּן לְאָחִיו, כְּדִי
שֶׁלֹא יֵאבֵד מְאוֹתוֹ עוֹלָם. וְזֶהוּ
כְּמוֹ סוּד כְּלָאִים בְּצִיצִית. שְׂאֲמָרוּ,
מֵה שְׂאֲסֵרְתִי לָךְ כָּאֵן - הַתַּרְתִּי לָךְ
כָּאֵן. אֲסֵרְתִי לָךְ כְּלָאִים שֶׁל
הָעוֹלָם - הַתַּרְתִּי לָךְ כְּלָאִים שֶׁל
צִיצִית. אֲסֵרְתִי לָךְ אֲשֶׁת אֶח -
הַתַּרְתִּי לָךְ יְבָמָה. כְּגוֹן מְרַכִּיבִים
תַּפּוּחִים אוֹ דְקָלִים מִיֵּן בְּמִינוֹ,
וְאֶסוּר לְהִרְכִּיב מִיֵּן בְּשֵׂאִינוֹ מִינוֹ.
וְנֹאמַר בּוֹ (דברים ט) כִּי הָאָדָם עֵץ
הַשָּׂדֶה. וּבִיבָמָה מְרַכִּיבִים מִיֵּן
בְּשֵׂאִינוֹ מִינוֹ, כְּדִי שֶׁלֹא תֵאבֵד
(להאביד) נֶפֶשׁ הַמֵּת, (שם כה) וְלֹא
יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְזֶהוּ סוּד הַגְּלָגוּל. לְגַלְגַּל אֵין
תְּנוּעָה בְּלִי אֲמַת הַמַּיִם, גַּם כִּף
אֲמַת הַמַּיִם סוּד שֶׁל אוֹת ו', בְּה
נַעֲשֶׂה הַגְּלָגַל גְּלָגוּל. וְסוּד הַדְּבָר
- מֵה גְּלָגַל אֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלֹא
אֲמַת הַמַּיִם - גַּם כִּף גְּלָגַל הוּא י'
וְאֵין לוֹ תְּנוּעָה בְּלִי אֲמַת מַיִם,
שֶׁהִיא ו'. יְבָמָה ה'. לְזֶה הוּא
בִּינֵיהּ בִּין י"ה. בְּאוֹת י' בְּרָא אֵת
הָעוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם אֲרָף, שֶׁהוּא
ו'.

בְּגֵרָה זֶה מִי שֶׁאֵין לוֹ בֶּן אֵינוֹ מְבַנֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵיךְ לְמוֹלוֹ, וּמִמֶּנּוּ יֵצֵא, מְבַיְנֵיהֶם ו', וּמִמֶּנּוּ
נִחְלָקִים כְּמָה נְחָלִים שְׁמִסּוּכְבִּים אֵת הָעוֹלָם, עַד שֶׁחֲזָרִים לָיִם שֶׁיֵּצְאוּ מִשָּׁם, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר

דְּאִיהוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים. אֲדַנְיִי סְהִיד עָלֶיךָ, דְּאִיהוּ אֲדוֹנֵי
הַאֲדוֹנִים. אוֹף הֵכִי כָל שֵׁם. דְּכָל (ספירה ומלאך) מְלֹאֲךָ אֵית
לְכָל חַד שֵׁם יְדִיעַ, לְאֲשַׁתְּמוּדְעָא לְכָל פֶּת בְּהוּא שֵׁם
דְּמַלְכָא דִּילֵיךָ. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אֲשַׁתְּמוּדְעָן לִיה בִּיהו"ה.

וְרִזָּא דְמַלְכָה, בְּר נֶשׁ חַד יְכִיל לְמַהוּי לִיה כְּמָה סוּסוֹנוֹן,
אוֹף הֵכִי כָל יִשְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּנוֹי דְאָדָם, וְכָל בְּרָא
צְרִיף לְמַהוּי לִיה לְאָבִיו כְּסוּס וּכְחֻמּוֹר לְמִשָּׂוִי, וּלְמַהוּי
כְּפִיף תַּחְתּוּי, וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא (תהלים לו) אָדָם וּבְהֵמָה
תוֹשִׁיעַ י'. דְּאִיהוּ בְּרָא דְאָדָם, וְעַבִּיד גְּרַמְיָה כְּבֵהמָה
תַּחְתּוּי.

וּבְגִין דָּא אִיהוּ פְקוּדָא דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא בְּאוּרִיטָא,
לְמַהוּי אֶח מִיבֵם לְאֲתַתִּיה דְאָח, לְמַעַבְד בְּרָא
לְאָחוּי, בְּגִין דְלָא יִתְאַבִּיד מֵהוּא עֲלֵמָא. וְהֵאֵי אִיהוּ
כְּגוֹן רִזָּא דְכְּלָאִים בְּצִיצִית. דְאָמְרוּ, מֵה שְׂאֲסֵרְתִי לָךְ כָּאֵן,
הַתַּרְתִּי לָךְ כָּאֵן. אֲסֵרְתִי לָךְ כְּלָאִים דְעֲלֵמָא, הַתַּרְתִּי לָךְ
כְּלָאִים דְצִיצִית. אֲסֵרְתִי לָךְ אֲשֶׁת אֶח, הַתַּרְתִּי לָךְ יְבָמָה.
כְּגוֹן מְרַכִּיבִים תַּפּוּחִים אוֹ דְקָלִים מִן בְּמִינוֹ. וְאֶסוּר
לְאַרְכָּבָא מִיֵּן בְּשֵׂאִינוֹ מִינוֹ. וְאֲתַמַּר בִּיה (דברים ט) כִּי הָאָדָם
עֵץ הַשָּׂדֶה. וּבִיבָמָה מְרַכִּיבִין מִיֵּן בְּשֵׂאִינוֹ מִינוֹ, בְּגִין דְלָא
לְתַתְּאִבִּיד (לְהַאֲבִיד) נֶפֶשׁ הַמֵּת. (דברים כה) וְלֹא יִמָּחֶה שְׁמוֹ
מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא דְגְלָגוּל. לְגַלְגַּל לִית לִיה תְּנוּעָה בְּלֹא אֲמַת
הַמַּיִם, אוֹף הֵכִי, אֲמַת הַמַּיִם רִזָּא דְאֵת ו', בִּיה
אֲתַעַבִּיד גְּלָגַל גְּלָגוּל. וְרִזָּא דְמַלְכָה, מֵה גְּלָגַל אֵין לוֹ
תְּנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם, אוֹף הֵכִי, גְּלָגַל אִיהוּ י', וְלִית
לִיה תְּנוּעָה בְּלֹא אֲמַת הַמַּיִם דְאִיהוּ ו'. יְבָמָה ה'. לְהֵאֵי
אִיהוּ בִּינֵיהּ בִּין י"ה. בְּאוֹת י' בְּרָא עֲלֵמָא דְאֵתִי, עוֹלָם
אֲרוּף, דְאִיהוּ ו'.

בְּגִין דָּא, מֵאֵן דְלִית לִיה בֶּן, לָאו אִיהוּ מְבַנֵּי עֲלֵמָא דְאֵתִי,
דְיִמָּא לְקַבְלֵיהּ, וּמַנְיָה נְפִיק, מְבַיְנֵייהוּ ו', וּמַנְיָה

הפסוק (קהלת א) כל הנחלים הלכים אל הים והים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו'. עד שחוזרים כמו שיצאו.

גם כף - (שם יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. כמו שנתן אותה שלמה אם תשוב בתשובה, שהיא בינ"ה, ב"ן י"ה, עליון. אות ה' עולה באות י' לחמשים, עשר פעמים חמש. הרי היא י"ם, י"ה. ב"ן, נחל שיוצא מהים ונחלק לכמה נחלים, כמו אילן שמתפשט לכמה ענפים.

ואם לא חזרה נשמה שלמה כמו שהשתלמה, נאמר בה (שם א) שם הם שבים ללכת, היא וכל הנשמות האחרות. גם כף איננו שלם בכך אם אין לו בת, שהיא העולם הזה, להיות שלם בעולם הזה שנברא בה. זהו שפתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. (אלא)

יה"ו, (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. והרשעים שנאמר בהם (קהלת ח) ובכך ראיתי רשעים קברים וכו', גרמו (שמות לב) אלה אלהיך ישראל, שנאמר עליהם (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל. אחרי שקלקלו עצמם שלוש פעמים ולא זכו ביה"ו, שנאמר בו (קהלת יא) מקום שיפול העץ שם יהוא. [על ארבעה לא אשיכנו, דהינו ה'. ונדונו בגיהנם במשחית אף וחסמה.

ורבנשים של שלש אותיות הללו נודעים בקשת, שהם לבן, אדם וירק. מי שיבא בזמן אחד הוא לבן, בשני אדם, בשלישי ירק. ומשום שביעקב נכללו האותיות, ונשרש האילן וננטע והתגדל ונעשה פרי טוב - (ישעיה כט) לא

עמה יבוש יעקב ולא עמה פניו יחורו, להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה, ומשום זה - (הושע יב) וישר אל מלאך ויוכל. ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה לאילן

מתפלגין כמה נחלי, דאינון מסבבין עלמא, עד דחזרו לימא דנפקו מתמן, ובגין דא אמר קרא, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים וגו'. עד דאהדרו כגוונא דנפקו.

אוף הכי, (קהלת יב) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. כגוונא דיהיב לה (ד' רמ"ו ע"ב) שלימתא. אם תשוב בתשובתא, דאיהו בינ"ה ב"ן י"ה, עלאה. את ה' סליקת באת י' לחמשים, עשר זמנין חמש. הא איהו י"ם, י"ה. ב"ן, נחל דנפק מן ימא, ואתפליג לכמה נחליו, כגוונא דאילנא דאתפשט לכמה ענפין.

ואי לא חזר נשמתא שלימתא, כגוונא דאשתלמת. אתמר בה, שם הם שבים ללכת, איהי וכל נשמתין אחרנין. אוף הכי לאו איהו שלים בכך, אי לית ליה בת, דאיהו עלמא דין, למהוי שלים בהאי עלמא דאתפרי בה', הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. (אלא)

יה"ו, (איוב לג) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. ורשיעייא דאתמר בהון, (קהלת ח) ובכך ראיתי רשעים קבורים וכו', גרמו אלה אלהיך ישראל, דאתמר עליהו, (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל. בתר דקלקלו גרמיהו תלת זמנין, ולא זכי ביה"ו, דאתמר ביה (קהלת יא) מקום שיפול העץ שם יהוא. על ארבעה לא אשיכנו, דהינו ה'. ואתדנו בגיהנם, במשחית אף וחימה.

ולבושין דתלת אתון אליו, אשתמודעין בקשת, דאינון חינור סומק וירוק. מאן דייטי בזמנא חדא, איהו חינור. בתנינא, סומק. בתליתאה, ירוק. ובגין דביעקב אתפלילו אתון, ואשתרש אילנא ואתנטע ואתרפא, ואתעביד איבא טבא, (ישעיה כט) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, למהוי מרפכתייה ביצר הרע, דאיהו נחש, וכל מיני חיה בישא. ובגין דא, (הושע יב)

עמה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, להיות מרכבתו ביצר הרע, שהוא נחש וכל מיני חיה רעה, ומשום זה - (הושע יב) וישר אל מלאך ויוכל. ומשום שאדם נקרא אילן, הוא סוד זה לאילן

שְׁנֵטֵע בְּמָקוֹם שֶׁלֹא עוֹשֶׂה פְּרִי, מַה עֲשֶׂה? עֶקֶר אוֹתוֹ וְנִטְעוּ בְּמָקוֹם אַחֵר. וּמִשּׁוֹם זֶה פְּרִשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, שֶׁלֹא הָיָה מִחֻזֵּק לְהִיּוֹת עֶקֶר, עַד שֶׁהִלְךְ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְנִטְעַע שָׁם בְּאִשָּׁה.

גַּם כִּף צְדִיק, שֶׁהוּא מְטֻלְטֵל מִמְקוֹם לְמָקוֹם, מִבֵּית לְבֵית, כְּאִלוּ יָבֵא בְּגִלְגוּל פְּעָמִים רַבּוֹת, וְהֵינּוּ (שְׁמוֹת כ) וְעֲשֶׂה חֶסֶד לְאֲלָפִים לְאֶהֱבִינוּ, עַד שִׁיִּזְכֶּה לְעוֹלָם (הַבָּא) שְׁלָם. אֲבָל לְרִשְׁעִים לֹא מִבִּיאִים יוֹתֵר מִשְׁלֹש פְּעָמִים. וְאִם חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, נֶאֱמַר בּוֹ גְלוּת מְכַפֶּרֶת עֲוֹן. וּמִשּׁוֹם זֶה פְּרִשׁוּהָ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, צְדִיקִים שׁוֹבִים אֵינָן חוֹזְרִים לְעִפְרָם.

אֲלֵא קָא רְמִיז, (ויקרא יד) וְעֶפֶר אַחֵר יִקַּח וְטַח אֶת הַבֵּית. (איוב לד) וְאָדָם עַל עֶפֶר יִשׁוּב. (קהלת יב) וְיִשׁוּב הָעֶפֶר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מִנְגַע, וְאֵין בּוֹ אֵלָא אִשָּׁה רְעָה, יִצַּר הָרַע, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהָ אִשָּׁה רְעָה צְרַעַת לְבַעֲלָהּ. מַה תִּקְנָתוֹ? יִגְרַשְׁנָה וְיִתְרַפֵּא, שֶׁהִיא גּוֹרְמַת (בראשית כג) וְיִגְרַשׁ אֶת הָאָדָם. הָאָדָם - זֶה הַנְּשָׂמָה. אִ"ת - בֵּית זוּג הָאָדָם. (משלי כו) כְּצִפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה בֵּן אִישׁ נוֹדֵד וּמִשּׁוֹם זֶה, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מְצָאָה בֵּית, הֵינּוּ יִבְמָה. וְדָרוֹר קֵן לָהּ, הֵינּוּ גּוֹאֵל. אֲשֶׁר שֶׁתָּה אֶפְרוֹחִיָּה, אֶפְרוֹחִיָּה, בֵּן וּבַת. אֲשֶׁרִי מִי שְׁעוֹשֶׂה (להם) קֵן, (ויקרא כה) וְגֵאֵל אֶת מִמְכָּר אַחִיו, שֶׁהוּא מְכוֹר בְּעֵבוֹר מַה שֶׁלֹא שָׁלוּ.

וּמִשּׁוֹם זֶה אָמַר מֹשֶׁה, (דברים א) וַיִּתְעַבֵּר ה' בִּי לְמַעַנְכֶם. כָּאֵן הוּא סוֹד הָעֵבוֹר. רֹעִיהַ נֶאֱמַן הַשְּׂאִיר שְׁשִׁים רַבּוֹא, כְּמָה פְּעָמִים שָׁבֵא בְּגִלְגוּל, וּמִשּׁוֹם זֶה זְכוּת כָּלָם תִּלְהֶ בּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וּמִשּׁוֹם זֶה פְּרִשׁוּהָ חֻכְמִים, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכָרִס אַחַד. וְאִף עַל גַּב שְׁחֻכְמִים פְּרִשׁוּהָ בְּדָבָרִים אַחֲרִים - שְׁבָעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

וְיִשָּׁר אֶל מְלֶאךְ וַיּוֹכֵל. וּבִגְיִן דְּאֶתְקָרִי אָדָם אֵילָנָא, אִיהוּ רְזָא דָא, לְאֵילָנָא דְּאֶתְנַטַּע בְּאַתְרֵי דְּלֹא עֵבִיד אֵיבָא. מַה עֵבִיד. עֶקֶר לִיָּה וְנִטְעִיָּה בְּאַתְרֵי אַחֲרָא. וּבִגְיִן דָּא אוּקְמוּיָהּ מֵאִרֵי מִתְנִיתִין דְּלֹא הָוִי מוּחֻזֵּק לְמַהְוִי עֶקֶר, עַד דְּאִזִּיל לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאֶתְנַטַּע תְּמָן בְּאַתְתָּא.

אוֹף הָכִי צְדִיק, דְּאִיהוּ מְטֻלְטֵל מֵאַתְרֵי לְאַתְרֵי, מִבֵּית לְבֵית, כְּאִלוּ יִתִּי בְּגִלְגוּלָא זְמַנִּין סְגִיאִין. וְהֵינּוּ (שְׁמוֹת כ) וְעוֹשֶׂה חֶסֶד לְאֲלָפִים לְאוֹהֲבָיו, עַד דִּיזְכֶּה לְעֵלְמָא (דְּאֶתִּי) שְׁלָם. אֲבָל לְחַיִּיבֵיָא, לֹא אֵייתִי לִיָּה יִתִּיר מִתְּלַת זְמַנִּין. וְאִי חֹזֵר בְּתִיבְתָא, אֶתְמַר בֵּיה גְלוּת מְכַפֶּרֶת עֲוֹן. וּבִגְיִן דָּא אוּקְמוּיָהּ מֵאִרֵי מִתְנִיתִין, צְדִיקִים שׁוֹבִים אֵינָן חוֹזְרִים לְעִפְרָם.

אֲלֵא קָא רְמִיז, (ויקרא יד) וְעֶפֶר אַחֵר יִקַּח וְטַח אֶת הַבֵּית. (איוב לד) וְאָדָם עַל עֶפֶר יִשׁוּב. (קהלת יב) וְיִשׁוּב הָעֶפֶר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. בְּגִין דְּהוּא מִנְגַע, וְלוּת בֵּיה אֵלָא אִשָּׁה רְעָה, יִצַּר הָרַע, דְּאֶתְמַר בְּהָ אִשָּׁה רְעָה צְרַעַת לְבַעֲלָהּ. מֵאִי תִקְנָתִיהָ. יִגְרַשְׁנָה וְיִתְרַפֵּא. דְּאִיהִי גְרַמַת (בראשית ג) וְיִגְרַשׁ אֶת הָאָדָם הָאָדָם, דָּא נִשְׁמַתָּא. אִ"ת, בֵּית זוּגוּ דְּאָדָם. (משלי כו) כְּצִפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה בֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ.

וּבִגְיִן דָּא, (תהלים פד) גַּם צִפּוֹר מְצָאָה בֵּית, הֵינּוּ יִבְמָה. וְדָרוֹר קֵן לָהּ, הֵינּוּ גּוֹאֵל, אֲשֶׁר שֶׁתָּה אֶפְרוֹחִיָּה, בֵּן וּבַת. זְכָאָה אִיהוּ מֵאֵן דְּעֵבִיד (לוז) קִינָא, (ויקרא כה) וְגֵאֵל אֶת מִמְכָּר אַחִיו. דְּאִיהוּ מְכוֹר בְּעֵבוֹר דְּלֹא דִלִּיָּה.

וּבִגְיִן דָּא אָמַר מֹשֶׁה, (דברים ג) וַיִּתְעַבֵּר יי בִּי לְמַעַנְכֶם. הָכֵא הוּא סוֹד הָעֵבוֹר. רֹעִיָא מְהִימְנָא, שְׁזִיב שְׁתִּין רַבּוֹא, כְּמָה זְמַנִּין דְּאֶתִּי בְּגִלְגוּלָא, וּבִגְיִן דָּא זְכוּת כָּלָהּ תִּלְיָא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא בֵּיה. וּבִגְיִן דָּא אוּקְמוּיָהּ רַבָּנָן, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכָרִס אַחַד. וְאִף עַל גַּב דְּאוּקְמוּיָהּ רַבָּנָן בְּמִלִּין אַחֲרִינִין, שְׁבָעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

וּמִשּׁוֹם זֶה פְּרִשׁוּהָ חֻכְמִים, אִשָּׁה אַחַת יִלְדָה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוֹא בְּכָרִס אַחַד. וְאִף עַל גַּב שְׁחֻכְמִים פְּרִשׁוּהָ בְּדָבָרִים אַחֲרִים - שְׁבָעִים פָּנִים לַתּוֹרָה.

שְׁבֹן דָּרָךְ בְּעֵלֵי הַסּוּדוֹת: אוֹמְרִים מְרַגְלִית לְתַלְמִידֵיהֶם, וְלֹא נֹדְעוּ בּוֹ בְּרַמְיָהּ, חֹזֵר לָהֶם אוֹתוֹ דָּבָר בְּדָבָר שְׁחוֹק, כְּמוֹ אוֹתוֹ שְׁאֵמֵר, בִּיצָה אַחַת הַפִּילָה שְׁשִׁים כְּרָכִים. וּבָאָה בִיצָה וְנִפְלָה מְעוֹף שֶׁהִיא פּוֹרַח בְּאֵיזֵר וְהִפְתָּה שְׁשִׁים כְּרָכִים אֵלּוּ. וּבְעֵלֵי לִיצְנוֹת אָמְרוּ שְׁלֹא אָמַר הוּא, רַק שְׁבֹן אָדָם כָּתַב שְׁשִׁים כְּרָכִים, וּבָאָה בִיצָה שִׁיבָאָה מְעוֹף וּמִחֻקָּה שְׁשִׁים כְּרָכִים שֶׁל כְּתִיבָה. וְחָס וְשָׁלוֹם שֶׁבְּעֵלֵי הַתּוֹרָה אוֹמְרִים דְּבָרֵי שְׁחוֹק וְדְבָרִים בְּטָלִים בַּתּוֹרָה.

אָרְא כִּף פְּרִשׁוּהָ, (דְּבָרִים כב) אֶפְרָחִים - אֵלּוּ בְּעֵלֵי מִשְׁנֵה. אוֹ בִיצָים - אֵלּוּ בְּעֵלֵי מִקְרָא. וְכִמוֹ שֶׁנִּפְלָה מֵאוֹתוֹ אֶפְרָח, שֶׁהוּא בַר נִפְלִי, נִפְלִית בִיצָה שֶׁהוּא אֶתְרוֹג שְׁעוֹר שֶׁכִּפִּיצָה, וּבִגְלָלָה נֶאֱמַר (עֲמוּס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סִפְתְּ דָּוִד הַנִּפְלֵת. וְנִפְלו עֲמָה (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, שֶׁהֵם כְּרוּכִים בָּהּ, כְּגוֹן פִּיצַד כּוֹרְכִים אֶת שְׁמַע. וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁשִׁים מִסְּכָתוֹת. וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלּוּ (תְּהִלִּים מו) בַּתּוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רְעוּתֶיהָ, שֶׁהֵן הַלְכוֹת שְׁאֵין לָהֶן חֲשׁוּבֹן.

וְאוֹתוֹ אֶפְרָח הוּא בֶן יִ"ה, הוּא בַּתּוֹף חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵּינָהּ, דְּהִלְנוּ יִ"ה חֲמֵשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר, ו' הוּא נִיפּוֹל, שֶׁנִּפְלָ אַחַר אוֹתָהּ שְׁנֵאֵמֵר, (ישעיה יד) אֵיךְ נִפְלָת מִשָּׁמַיִם הִילַל בֶּן שָׁחַר. וְנִקְרָא נִיפּוֹל, וְלֹא נִפְלָ, וְלֹא נִפְלָ מִשּׁוּם שָׁבוּ נִיפּוֹל יִשׁ יִ"ו, וְיִוֹרֵד בָּהֶם לְגַבֵּי ה' ה', שְׁנֵאֵמֵר בָּהֶן (רות א) וּתְלַכְנָה שְׁתִּיחֶיךָ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים כב) שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶחָד מִבֵּית רֵאשׁוֹן, וְהִשְׁנִי מִבֵּית שֵׁנִי, וְשְׁמֹחוּ ה' שְׁמֵימִים וְתִגַּל ה' אֶרֶץ.

בֹּא וּרְאֵה, הַשְּׁמֵשׁ הַזֶּה מִתְּגַלֵּה בַּיּוֹם, וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה, וּמֵאִיר בְּשָׁשִׁים רַבּוֹא כּוֹכָבִים. גַּם כִּף רוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּשֶׁהִתְכַּסֶּה מִהָעוֹלָם, מֵאִיר בְּשָׁשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִם הִדּוּר כְּרִאיוֹ. וְזֶה

דְּהִכִּי אֵיךְ דְּמֵאֲרֵי רִזִּין, אִמְרִין מְרַגְלִית לְתַלְמִידֵיהוֹן, וְלֹא אֶשְׁתַּמוּדְעוֹן בֵּיהּ בְּרַמְיָא, אֶהְדָּר לֹון הֵהוּא מְלָה בְּמֵלֵי שְׁחוֹק, כְּגוֹנוֹנָא דֵּהוּא דְאָמַר, דְּבִיצָה אַחַת, אֶפִּילַת שְׁתִּין כְּרָכִין. וְאֶתָּא בִיצָה וְנִפְלַת מִן עוֹפָא דֵּהוּא פָּרַח בְּאֵוִירָא, וּמִחֻקָּת אֵלִין שְׁתִּין כְּרָכִין, וּמֵאֲרֵי דְלִיצְנוֹתָא אָמְרוּ, דְלֹא אָמַר הוּא אֵלָא דְבַר נֶשׁ כָּתַב שְׁשִׁים כְּרָכִין, וְאֶתָּא בִיצָה וְנִפְקַת מִן עוֹפָא וּמִחֻקַּת שְׁתִּין כְּרָכִין דְּכְתִיבָה. וְחָס וְשָׁלוֹם דְּמֵאֲרֵי אוֹרִייתָא אִמְרִין מֵלִין דְּשְׁחוֹק, וְדְבָרִים בְּטָלִים בְּאוֹרִייתָא.

אֵלָא הָא אוֹקְמוּהָ, (דְּבָרִים כב) אֶפְרָחִים, אֵלִין מֵאֲרֵי מִשְׁנֵה. אוֹ בִיצָים, אֵלִין מֵאֲרֵי מִקְרָא. וּכְגוֹנוֹנָא דְנִפְלָ מֵהֵהוּא נִפּוֹל, דְאֵיהוּ בַר נִפְלִי, נִפְלִית בִיצָה דְאֵיהוּ אֶתְרוֹג שִׁיעוֹרָא כְּכִבִּיצָה. וּבִגְיָנָה אֶתְמַר (עֲמוּס ט) בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סִפְתְּ דָּוִד הַנִּפְלֵת. וְנִפְלו עֲמָה (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, דְאֵינוֹן כְּרִיכִין בָּהּ, כְּגוֹן פִּיצַד כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע. וְאֵינוֹן לְקַבֵּל שְׁשִׁים מִסְּכָתוֹת. וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, אֵלִין (תְּהִלִּים מו) בַּתּוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רְעוּתֶיהָ, דְאֵינוֹן הַלְכוֹת, דְלִית לֹון חוֹשְׁבֹן.

וְהַחֹא נִיפּוֹל אֵיהוּ בֶן יִ"ה אֵיהוּ בַּתּוֹף חֲמִשִּׁין תְּרַעִין דְּבֵינָהּ, דְּהִלְנוּ יִ"ה חֲמֵשׁ זְמַנִּין עֶשֶׂר ו' אֵיהוּ נִיפּוֹל, דְנִפְלָ בַּתֵּר הֵהוּא דְאֶתְמַר, (ישעיה יד) אֵיךְ נִפְלָת מִשָּׁמַיִם הִילַל בֶּן שָׁחַר וְאֶקְרִי נִיפּוֹל, וְלֹא נִפְלָ, וְלֹא נִפְלָ. כְּגוֹן דְּבֵיהּ נִיפּוֹל יִ"ו וְנַחֲתִית בְּהוֹן לְגַבֵּי ה' ה', דְאֶתְמַר בְּהוֹן (רות א) וּתְלַכְנָה שְׁתִּיחֶיךָ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דְּבָרִים כב) שְׁלַח תְּשַׁלַּח חֵד מִבֵּית רֵאשׁוֹן וְתִנְיָנָא מִבֵּית שֵׁנִי, לְאֶקְמָא לֹון. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דָּרָךְ רט"ז ע"ב) (תְּהִלִּים צו) יִ"שְׁמֹחוּ ה' שְׁמֵימִים וְתִגַּל ה' אֶרֶץ.

תָּא חֲזִי, הָאֵי שְׁמֵשׁ אֶתְגַּלֵּיא בִּימְמָא, וְאֶתְכַּסֵּיא בַּלַּיְלָא. וְנִהִיר בְּשְׁתִּין רַבּוֹא כְּכִבִּיא. אוֹף הָכִי רְעִיא מֵהִימְנָא,

מִבֵּית שֵׁנִי, לְהִקִּימָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים צו) יִ"שְׁמֹחוּ ה' שְׁמֵימִים וְתִגַּל ה' אֶרֶץ. בֹּא וּרְאֵה, הַשְּׁמֵשׁ הַזֶּה מִתְּגַלֵּה בַּיּוֹם, וּמִתְכַּסֶּה בַּלַּיְלָה, וּמֵאִיר בְּשָׁשִׁים רַבּוֹא כּוֹכָבִים. גַּם כִּף רוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּשֶׁהִתְכַּסֶּה מִהָעוֹלָם, מֵאִיר בְּשָׁשִׁים רַבּוֹא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אִם הִדּוּר כְּרִאיוֹ. וְזֶה

בַּתֵּר דְּאֵתְכֵנִישׁ מַעְלָמָא, נְהִיר בְּשִׁתִּין רַבּוּא נִשְׁמַתִּין
דְּיִשְׂרָאֵל, אִי דְרָא כַּדְקָא יֵאוּת. וְהֵאֵי אִיהוּ רְזָא דְגִלְגּוּלָא,
דְּאָמַר עֲלֵיהּ קִהְלַת, (קהלת א) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא. וְאוּקְמוּיָהּ
דְּלִית דּוֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רַבּוּא. וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת,
דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הֵהִיא דְּאֵתְמַר בֵּהּ, (ישעיה טו) וְהָאֶרֶץ
הַדּוֹם רַגְלִי, (בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאֶרֶץ.

וְעוֹד רְזָא אַחְרָא אוּקְמוּיָהּ רַבְּנִין, הַדּוֹר שְׁהוֹלֵךְ הוּא הַדּוֹר
שְׁבָא, הַלֵּךְ חֲגַר בָּא חֲגַר, הַלֵּךְ סוּמָא בָּא סוּמָא.
וְעוֹד אוּקְמוּיָהּ רַבְּנִין, דְּעֵתִיד הָוָה מְשָׁה לְקַבְּלָא אוּרִייתָא
כַּדְרָא דְטוֹפְנָא, אֶלָּא בְּגִין דְּהוּוּ רְשִׁיעִיָּא, הֵדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, (בראשית ו) בְּשַׁגְ"ם הוּא בְּשֹׁר. בְּשַׁגְ"ם זֶה מִשְׁ"ה.
וְאִמָּי קָרִי לִיהּ בְּשַׁגְ"ם. אֶלָּא קִהְלַת חֶסֶר ב' מִן בְּשַׁגְ"ם
לְכַסָּאָה מְלָה. אָמַר (קהלת ח) אֲמַרְתִּי שַׁגְ"ם זֶה הֶבֶל.

וְאוּקְמוּיָהּ עַל יִתְרוֹ, לְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ קִינִי, שְׁנַפְרַד מְקִינִין.
קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, עַל דָּא כְּתִיב, (בראשית
ד) קִנִּיתִי אִישׁ אֵת יְהוֹ"ה. דְּחִזָּאתָ לִיהּ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
דְּעֵתִידִין בְּנוֹי לְמִיתַב בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית.

וְאוּף הָכִי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, דְּהוּוּ דְחִיקָא לִיהּ שְׁעֵתָא,
דְּלֵא הָוָה לִיהּ אֶלָּא קַב חְרוּבִין מְעַרְב שְׁבַת לְעַרְב
שְׁבַת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא. אֲמָאֵי הָאֵי, בַּתֵּר דְּהָתוּת בַּת קוּל
נַפְקַת וְאוּמְרַת, כֹּל הָעוֹלָם פְּלוֹ אִינוּ נִיזוֹן אֶלָּא בְּשִׁבִיל
חֲנִינָא בְּנִי.

אֶלָּא אִיהוּ גְרִים קוֹדֵם, דְּחֶרֶב ק"ב מִן י', דְּאִיהוּ יב"ק.
אוּף הָכִי לֹא הָוָה לִיהּ אֶלָּא קַב חְרוּבִין. דָּאֵת י'
אִיהוּ יְחוּד, וּמְגִיָּה אֲתִיָּא נְבִיעוּ לָאֵת ב', דְּאִיהִי בְרָכָה,
וְאִיהִי קֹדֶשׁ, וּמְגִיָּה אֲתִקְדֶּשׁ ק', דְּאִיהִי קֹדֶשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן פְּדָת גְרִים לְמַהוּ חְרוּבִין דִּלְיָהּ ק"ב, דְּאִינוּן ק"דוּשָׁה
בְּ"רָכָה, אוּף הָכִי לֹא הָוָה לִיהּ אֶלָּא קַב חְרוּבִין, אוּף
הָכִי אִיּוֹב בֶּן יִבְמָה הָוָה, וּבְגִין דָּא אֲתַעֲנָשׁ, עַל מַה דְּאִירַע
לוֹ כְּפָר.

וְאִינוּן דְּלֵא יְדַעֵי רְזָא דָּא, אֲמָרִי בְּנֵי חַיִּי וּמְזוֹנֵי לָאו
לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים. גַּם כֶּף אִיּוֹב בֶּן יִבְמָה הִיָּה, וּמִשּׁוּם זֶה נַעֲנַשׁ עַל מַה שְׁכַּבְר אַרְע לּוֹ.
וְהֵם שְׁלֵא יְדַעוּ סוּד זֶה, אָמְרוּ, בְּנִים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת לֹא בְּזִכּוֹת תְּלוּי הַדְּבָר, אֶלָּא בְּמַזְל תְּלוּי

סוּד הַגִּלְגּוּל שְׁאָמַר עֲלָיו קִהְלַת
(קהלת א) דּוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא.
וּפְרָשׁוּיָהּ שְׁאִין דּוֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים
רַבּוּא. וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת - זוֹ
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אוּתָהּ שְׁנַאֲמַר בֵּהּ
(ישעיה טו) וְהָאֶרֶץ הַדּוֹם רַגְלִי, (בראשית
כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ כַּעֲפַר הָאֶרֶץ.

וְעוֹד סוּד אַחַר בְּאָרוֹ הַחֲכָמִים,
הַדּוֹר שְׁהוֹלֵךְ הוּא הַדּוֹר שְׁבָא.
הַלֵּךְ חֲגַר בָּא חֲגַר, הַלֵּךְ סוּמָא בָּא
סוּמָא. וְעוֹד פְּרָשׁוּיָהּ חֲכָמִים,
שְׁעֵתִיד הִיָּה מְשָׁה לְקַבְּלָא תוֹרָה
בְּדוֹר הַמְּבוּל, אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁהִיוּ
רְשָׁעִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם) בְּשַׁגְ"ם
הוּא בְּשֹׁר. בְּשַׁגְ"ם זֶה מִשְׁ"ה.
וְלְמָה קָרָא לוֹ בְּשַׁגְ"ם? אֶלָּא
קִהְלַת חֶסֶר ב' מִבְּשַׁגְ"ם לְכַסּוֹת
הַדְּבָר. אָמַר, (קהלת ח) אֲמַרְתִּי שַׁגְ"ם
זֶה הֶבֶל.

וּפְרָשׁוּיָהּ עַל יִתְרוֹ, לְמָה נִקְרָא
שְׁמוֹ קִינִי? שְׁנַפְרַד מְקִינִין. קָם
מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְאָמַר, עַל זֶה
כְּתוּב (בראשית ד) קִנִּיתִי אִישׁ אֵת
יְהוֹ"ה. שְׁרָאֲתָה אוּתוֹ בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ שְׁעֵתִידִים בְּנוֹי לְשַׁבַּת
בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית.

וְגַם כֶּף רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת, שְׁהִיָּתָה
דְּחוּקָה לוֹ הַשְּׁעָה, שְׁלֵא הִיָּה לוֹ
אֶלָּא קַב חְרוּבִים מְעַרְב שְׁבַת
לְעַרְב שְׁבַת, כְּמוֹ לְרַבִּי חֲנִינָא.
לְמָה זֶה? לְאַחַר שְׁיַצְאָה בַּת קוּל
וְאוּמְרַת: כֹּל הָעוֹלָם פְּלוֹ אִינוּ נִזוֹן
אֶלָּא בְּשִׁבִיל חֲנִינָא בְּנִי.

אֲלָא הוּא גְרִם קוֹדֵם שְׁהַחְרִיב ק"ב
מִן י', שְׁהוּא יב"ק. גַּם כֶּף לֹא
הִיָּה לוֹ אֶלָּא קַב חְרוּבִים, שְׁאוֹת
י' הִיא יְחוּד, וּמְגִיָּה בְּאֵה נְבִיעָה
לְאוֹת ב', שְׁהִיא בְרָכָה, וְהִיא
קֹדֶשׁ, וּמְגִיָּה מִתְקַדֵּשׁ ק, שְׁהִיא
קֹדֶשׁ. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּדָת גְרִם
לְהִיּוֹת חְרוּבִים שְׁלוֹ ק"ב, שְׁהֵם
ק"דוּשָׁה בְּ"רָכָה. גַּם כֶּף לֹא הִיָּה

הדבר. הרי ראינו את אברהם שראה במזלו שלא היה עתיד להיות לו בן, והקדוש ברוך הוא הוציאו החוצה, כמו שכתוב (שם טו) ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט וגו'. ופרשוהו שאמר לו: צא מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו: הבט נא השמימה וספור הפוככים. עד כאן דברי רבותינו, וצריך לפרש אותם בדרך נסתר. בא וראה, כל בריות העולם, קדם שנתנה התורה לישראל היו תלויים במזל, ואפלו בנים חיים ומזונות. אבל אחר שנתנה תורה לישראל, הוציא אותם מחיוב פוככים ומזלות, וזה למדנו מאברהם, משום שהיו בניו עתידים לקבל ה' מאברהם, שהיא חמשה חמשי תורה, שנאמר בה (שם ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. אמר לאברהם: בגלל הה' הזו שנוספה לשמך, השמים תחתיך וכל הפוככים והמזלות שמאירים בה'. ולא עוד, אלא שנאמר בה (שם מז) ה"א לכם זרע. וזרעתם בה"א. (שם כא) פי ביצחק יקרא לך זרע.

ומשום זה, כל המשתדל בתורה בטל ממנו חיוב פוככים ומזלות, אם לומד אותה כפי לקיים מצוותיה. ואם לא - כאלו לא השתדל בה, ולא בטל ממנו חיוב פוככים ומזלות. כל שפן עמי הארץ שנמשלו לבהמות, שבארו עליהם (דברים כז) ארור שכב עם כל בהמה, שלא התבטלו מהם חיוב של פוככים ומזלות.

אנוש כחציר ימיו כציוץ השדה פן יצוץ (תהלים קג) ונאמר בו (שם ל) נער הייתי גם זקנתי. אחר כך (איוב א) ישוב לימי עלומי. שאילן

בזכותא תליא מלתא, אלא במזלא תליא מלתא. והא חזינא לאברהם דחזא במזליה, דלא הוה עתיד למיהוי ליה ברא, וקודשא בריך הוא אפיק ליה לברא, כדכתיב (בראשית טו) ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט וגו'. ואוקמוה, דאמר ליה צא מאצטגנינות שלך, והעלהו למעלה מהכוכבים, ואמר לו הבט נא השמימה וספור הפוככים. עד הכא מלין דרבנן, וצריך לפרשא לון בדרך נסתר.

תא חזי, כל בריין דעלמא, קודם דאתיהיבת אורייתא לישראל, הוו תליין במזלא, ואפילו בני חיי ומזוני. אבל פתר דאתיהיבת אורייתא לישראל, אפיק לון מחיובא דככביא ומזלי. ודא אוליפנא מאברהם. בגין דהוו עתידין בנוי לקבלא ה' מאברהם, דאיהי חמשה חומשי תורה. דאתמר בה (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. אמר לאברהם, בגין האי ה' דאתוסף בשמך, השמים תחתך, וכל פכביא ומזלי דנהירין בה'. ולא עוד, אלא דאתמר בה (בראשית מז) ה"א לכם זרע, וזרעתם בה"א. (בראשית כא) פי ביצחק יקרא לך זרע.

ובגין דא, כל המשתדל באורייתא, בטיל מגיה חיובא דככביא ומזלי. אי אוליף לה כפי לקיימא פקודהא. ואם לאו, כאלו לא אשתדל בה, ולא בטיל מגיה חיובא דככביא ומזלי. כל שפן עמי הארץ דאינון אתמתלן לבעירן. דאוקמוה עלייהו (דברים כז) ארור שוכב עם כל בהמה, דלא אתבטלון מנהון חיובא דככביא ומזלי.

אנוש כחציר ימיו כציוץ השדה כן יצוץ (תהלים קג) ואתמר ביה, (תהלים לו) נער הייתי גם זקנתי. לבתר (איוב לג) ישוב לימי עלומי. דאילנא דאתקציצו ענפין עתיקין דיליה, וצמחו כמלקדמין בשרשוי, אהדרו בעלמא כמלקדמין. מיתו סבין, ואתהדרו להאי עלמא עולמין. והיינו רזא דמחדש קדשא בריך הוא בכל יום תמיד שנקצו ענפים עתיקים שלו וצמחו כמו מקדם בשרשוי, חזרו בעולם כמקדם. מתו זקנים,

מעשה בראשית. דמתין אלה בכל יומא ומתחדשין אלה בכל יומא.

ויין ישמח לבב אנוש, (תהלים קד) דא יינא דאורייתא. דהכי סליק יין, כחושבון סו"ד. ומה יי"ן צריך למיהוי סתים וחתים, דלא יתנסף לעבודה זרה. אוף הכי צריך למיהוי סתים וחתים סוד דאורייתא, וכל רזין דילה, ולא אשפקיין אלא ליראיו. ולא למגנא עבדין פמה פקודין ביין, ומברכין ביה לקודשא בריך הוא, ויין אית ליה תרי גווינין, חניור וסומק, דינא ורחמי, והיינו ב' תוספת ביין. פגוונא דשושנה חניורא וסומקא. חנור מסטרא דימינא, סומק מסטרא דשמאלא.

ומאי לבב אנוש, לב הנה ליה למימר. אלא אית לב מסור ללב. ואינון ל"ב אלהים דעובדא דבראשית, ב' מן בראשית, ל' מן לעיני כל ישראל, איהו ל"ב תניינא. דא ל"ב ל"ב (ס"א אינון) שנים ס"ד, חסר תמניא לע"ב, דאיהו ויכלו. אינון שבעה ימי בראשית. תמינא קמאי היא. ז' ימי בראשית, עם (בראשית ה) זה ספר תולדות אדם. זה ע"ב, כחושבון ביין.

מאי להצהיל פנים משמן. אינון י"ב פנים, ארבע דאריה, ארבע דשור, ארבע דנשר, (דרי"ע"א) דאינון מיכאל אריה, ארבע אנפין דיליה יהו"ה. ארבע אנפין דשור, ואיהו גבריאל, ואינון יהו"ה. ד' אנפין דנשר, ואיהו נוריאל, ואינון יהו"ה. ואינון ממנון, תחות חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגין דתלת אבהן. ואוקמוה רבנו, האבות הן הן המרפכה. וסלקין (ס"א גודיו) נהורין לחשבון יב"ק. ואינון מלך מלך ימלך, יהו"ה אהי"ה אדנ"י. סף הכל יב"ק.

רבי שמעון הנה יתיב ולעי כפרשתא דא, אתא לקמיה רבי אלעזר בריה, אמר ליה, נדב ואביהוא מאי

(נקודים) האורות לחשבון יב"ק. והם מלך מלך ימלך, יהו"ה אהי"ה אדנ"י. סף הכל - יב"ק. רבי שמעון הנה יושב ועוסק בפרשה זו, בא לפניו רבי אלעזר בנו. אמר לו, נדב ואביהוא מה עושים בפנחס? אם פנחס לא הנה בעולם כשמתו, ואחר כך בא לעולם והשלים מקומם - אז

וחזרו לעולם הנה עלמים. וזהו סוד שמחדש הקדוש ברוך הוא בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמתים אלה בכל יום, ומתחדשים אלה בכל יום.

ויין ישמח לבב אנוש (תהלים קד) - זה יין התורה. שפך עולה יין, כחשבון סו"ד. ומה יי"ן צריך להיות סתום וחתום שלא יתנסף לעבודה זרה, גם כף צריך להיות סתום וחתום סוד התורה, וכל סודותיה, ולא משקים אותם, רק ליראיו. ולא לחנם עושים פמה מצוות ביין ומברכים בו את הקדוש ברוך הוא. וליין יש שני גונים - לבן ואדם, דין ורחמים, והינו ב' תוספת ביין. כמו שושנה לבנה ואדמה. לבן מצד ימין, אדם מצד שמאל.

ומה זה לבב אנוש? לב הנה לו לומר! אלא שיש לב מסור ללב, והם ל"ב אלהים של מעשה בראשית, ב' מבראשית, ל' מלעיני כל ישראל. זהו ל"ב שני. זה ל"ב ל"ב (ס"א) שנים - ס"ד, חסר שמונה לע"ב, שהוא ויכלו. הם שבעה ימי בראשית. שמיני מהו? שבעה ימי בראשית עם (בראשית ה) זה ספר תולדות אדם. זה ע"ב כחשבון ביין.

מה זה להצהיל פנים משמן? אלו שנים עשר פנים - ארבעה של אריה, ארבעה של שור ארבעה של נשר, שהם: מיכאל אריה, ארבע פנים שלו יהו"ה. ארבע פני שור, והוא גבריאל, והם יהו"ה. ארבע פני נשר, והוא נוריאל, והם יהו"ה. והם ממנים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות. ופרשוה רבותינו, האבות הן הן המרפכה. ועולים

האורות לחשבון יב"ק. והם מלך מלך ימלך, יהו"ה אהי"ה אדנ"י. סף הכל - יב"ק. רבי שמעון הנה יושב ועוסק בפרשה זו, בא לפניו רבי אלעזר בנו. אמר לו, נדב ואביהוא מה עושים בפנחס? אם פנחס לא הנה בעולם כשמתו, ואחר כך בא לעולם והשלים מקומם - אז

יפה. אבל פנחס היה בעולם, (ויסג) ונשמתו בו בקיום עומדת. אמר לו, בני, סוד עליון כאן, וכך הוא. שבשעה שהסתלקו מן העולם, לא היו נסתרים תחת פנפי הסלע הקדוש. מה הטעם? משום שכתוב (במדבר א) ובנים לא היו להם. שהקטינו דמות המלך, שהרי הם לא ראויים לשמש בכהנה גדולה.

בשעה שקנא פנחס על הברית הקדוש ונכנס בתוך פמה אוכלוסין והרימם על הרמח לעיני כל ישראל, כשראה שבט שמעון, באו אליו בכמה אוכלוסין. פרחו ממנו נשמתו, ושתי נשמות שהיו מערטלות בלי מקום קרבו אליה, ונכללו כאחת, וחררה נשמתו פלולת רוח, שנכללה בשתי רוחות, והתחזקו בה, ואז הרויח מקומם להיות בהן (גדול), מה שלא (היה) ראוי מקדם.

ורבן כתוב, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד, דלא נקי אבד, שלא אבד באותה שעה, ולא אבדה רוח כשפרחה ממנו. ואיפה ישרים נכחדו - אלו בני אהרן שחזרו לעולם, מה שאבד בחייהם. ולכן כתוב בו בפנחס בן בן פעמים, פנחס בן אלעזר בן.

מה כתוב למעלה מפרשה זו? (במדבר כה) ויאמר ה' אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש. וכי על שהרגו ביום בלילה, או על שהרגו ביום, ביום מענן, כתוב נגד השמש? אמר רבי יהודה, שתהיה מיתתם בגלוי כמו שחטאו בגלוי.

אמר רבי שמעון, לא בגלל זה נאמר, אלא מפאן למדנו, בדרגה שחטא אדם לקדוש-ברוך-הוא, לאותו מקום יש לעשות תקנה נפש. הם חטאו בברית קדש שנקראת שמש, בגלל כך דין ותקון שלהם הוא פנגד השמש,

עבדתייהו בפנחס. אי לא הוה פנחס בעלמא כד מיתו, ובתר אתא לעלמא ואשלים דוכתייהו שפיר. אבל פנחס בעלמא הנה, (כ"א ויסג קא) ונשמתיה ביה בקיומא קאי.

אמר ליה פרי, רזא עלאה הכא, והכי הוא. דבשעתא דאסתלקו מן עלמא, לא הוו מתטמרן תחות גדפי טנרא קדישא. מאי טעמא. בגין דכתיב, (במדבר ג) ובנים לא היו להם, דאזעירו דיוקנא דמלכא, דהא אינון לא אתחזון לשמשא בכהונה רבא.

בשעתא דקני פנחס על ברית קדישא, ועאל בגו פמה אוכלוסין, וסליק לון, לגייפין על רומחא, לעיניהון דכל ישראל. כד חמא שבטא דשמעון בכמה אכלוסין דאתו לגביה, פרחא נשמתיה מגיה, ותרין נשמתין דהוו ערטיראין בלא דוכתא, אתקריבו בה, ואתפלילו כחדא, ואתהדרת נשמתיה, פלילא רוחא, דאתכליל בתרין רוחין, ואתתקפו ביה, פדין רווח דוכתייהו, למיהוי כהנא (רבא) מה דלא (אתחזו) מן קדמת דנא.

ועל דא כתיב, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד, דלא אתאביד בההיא שעתא, ולא אביד רוחיה כד פרחא מגיה. ואיפה ישרים נכחדו. אלן בני אהרן, דאתהדרו לעלמא, מה דאבד בחייהון. ועל דא כתיב ביה בפנחס בן בן, תרי זמני. פנחס בן אלעזר בן.

מה כתיב לעילא מפרשתא דא. (במדבר כה) ויאמר יי אל משה קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליי נגד השמש. וכי על דקטלין בליליא, או על דקטלין ביממא כיומא דעיבא, כתיב נגד השמש. אמר רבי יהודה, דתהא מיתתהון באתגלייא, כמה דחבו באתגלייא.

אמר רבי שמעון, לאו בגין כך אתמר. אלא מהכא אולפנא, בדרגא דחב בר נש לקודשא ברין הוא, לשהוא אתר אצטריך למעבד תקנתא לנפשיה. אינון חבו בברית קדישא דאקרי שמש. בגין כך דינא ותקונא דילהון לנפשו. הם חטאו בברית קדש שנקראת שמש, בגלל כך דין ותקון שלהם הוא פנגד השמש,

איהו כנגד השמש, ולא באתר אחר. מפאן דלא אצטריף בר נש לתקנא נפשיה, אלא בההוא אתר דחב לגביה ומאן דלא יעביד הכי, לית ליה תקונא לעלמין כדקא יאות.

ולא במקום אחר. מפאן שלא צריך אדם לתקן נפשו אלא באותו מקום שחטא אליו, ומי שלא יעשה כן, אין לו תקון לעולמים כראוי.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי יי ארזי לבנון אשר נטע, מה כתיב לעילא, ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מאי האי להאי. אלא הכי אוליפנא, דכתיב, (תהלים קד) מצמיח חציר לבהמה וגו'. וכי שבחא דבהמה דאית לה חציר אתא דוד למימר ברוח קדשא. אלא מצמיח חציר, אלין אינון שתין אלף רבוא דמלאכין, שליחן, דאתבריאו ביומא תניינא דבראשית, וכלהו אשא מלהטא. אלין אינון חציר. אמאי חציר. בגין דצמחין פחציר דא בעלמא, דכל יומא ויומא אתקצירו השתא, ולבתר צמחין ומהדרין כמלקדמין.

רבי חייא פתח, (תהלים קד) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נטע. מה כתוב למעלה? ויין ישמח לבב אנוש וגו'. וכי מה זה לזה? אלא כן למדנו, שכתוב מצמיח חציר לבהמה וגו' - וכי שבח לבהמה שיש לה חציר, בא דוד לומר ברוח הקדש? אלא מצמיח חציר - אלה הם ששים אלף רבוא של מלאכים, שליחים, שנבראו ביום השני של בראשית, וכלם אש לותהט. אלה הם חציר. למה חציר? משום שצומחים כחציר זה בעולם, שכל יום ויום נקצרו פעת, ואחר כך צומחים וחוזרים כמקדם.

ועל דא כתיב מצמיח חציר לבהמה, הדיא הוא דכתיב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו, ותנינו, אלף טורין סלקין לה בכל יומא ויומא. וכל טורא וטורא שתין רבוא הוי, והיא אכלה.

ורבן כתוב מצמיח חציר לבהמה, זהו שכתוב (משלי יב) יודע צדיק נפש בהמתו. ושנינו, אלף הרים מעלים לה בכל יום ויום, ובכל הר ור הר יש ששים רבוא, והיא אוכלת.

ועשב לעבודת האדם, אלין אינון נשמתהון דצדיקניא, דההוא אדם דרכיב ושליט על בהמה דא אכיל, ואעיל לון בגווייה, ובזכותהון אתון פל עלמא מההוא אדם, דכתיב ביה, (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם וגו'. ועל דא כתיב האדם, ההוא דאשתמודע, בגין להוציא לחם מן הארץ, לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ קדישא.

ועשב לעבודת האדם - אלו אותם נשמות הצדיקים, שאותו אדם שרוכב ושולט על בהמה זו אוכל ומכניסם בתוכו, ובזכותם נזון פל העולם מאותו אדם, שכתוב בו (יחזקאל א) ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם וגו'. ועל זה כתוב האדם, אותו שנודע, כדי להוציא לחם מן הארץ, להוציא מזון לעולם מהארץ הקדושה.

ויין, דא חמרא עתיקא דנגיד מלעילא. ישמח לבב אנוש, אנוש: דא רזא דההוא נער, (דף ר"ז ע"ב) דסליק לסיבו, ואתהדר כמלקדמין. ועל דא כתיב, (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו.

ויין - זה יין עתיק ששופע מלמעלה. ישמח לבב אנוש - אנוש זה סוד של אותו נער שעלה לשיבה וחזר כמקדם. ועל זה כתוב (תהלים קג) אנוש פחציר ימיו. להצחיל פנים - משמן: דעלמא דאתי, שנקראים פנים גדולות ופנים קטנות. משמן, משפע העולם

להצחיל פנים: אלין אינון פנים, דאקרוין אנפי רברבי, ואנפי זוטרי. משמן: מנגידו דעלמא דאתי,

שנקראים פנים גדולות ופנים קטנות. משמן, משפע העולם

וְלַחֵם לֶכֶב אָנוּשׁ יִסְעַד - אוֹתוֹ
לַחֵם שְׁמִיזִילִים הַשְּׁחָקִים,
וְטוֹחֲנִים מִן לְמַאֲכָל שֶׁל צְדִיקִים
סֶתֶם, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לְכֹמֶה חִילוֹת
שְׁנִקְרָאִים לֶכֶב אָנוּשׁ, וְהַכֹּל בָּא
מִשְׁפַּע עֲלִיּוֹן.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי ה' - אֵלוֹ אוֹתָם עֲצִים
עֲלִיוֹנִים פְּנִימִיִּים. אַרְזֵי לְבָנוֹן
אֲשֶׁר נָטַע, שְׁהָרֵי נַעֲקְרוּ וְנִטְעַם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. מִה בֵּין עֲצֵי
ה' לְאַרְזֵי לְבָנוֹן? עֲצֵי ה' - אֵלוֹ
עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.
אַרְזֵי לְבָנוֹן - אֵלוֹ חֲמֻשִׁים שְׁעָרִים
שְׁנִקְרָאִים חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צְפָרִים
יִקְנְנוּ, בְּצֻלָּם מִקְנָנוֹת נִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים, וְכָל חִילוֹת הַקְדוּשׁ
נִזְוָנִים מִשָּׁם. חֲסִידָה - בְּתוֹ שֶׁל
אַבְרָהָם אַבִּינוּ, שְׁנִקְרָא חֲסִיד,
וְעֵשָׂה חֲסֵד עִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
בְּגִלָּל זֶה נִקְרָאת חֲסִידָה. בְּרוּשִׁים
בֵּיתָה, בֵּין זְרוּעוֹת עוֹלָם יוֹשְׁבֵת.

(עד כאן רעיא מהימנא.)

רְבִי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי קָמוּ לַעֲסֹק
בַּתּוֹרָה בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה. עַד
שִׁישְׁבוּ וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, זֶה שְׂאֵמֶר רַבִּי חֲזִיא (תהלים)
אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו - לָפֶה אָמַר.
אָבֵל בְּמָה בְּאַרְנֹנו סוּף הַפְּסוּק -
כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ וְלֹא
יִכְיַרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר לוֹ, כִּף
הוּא בְּרֹדָאֵי, אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו
כְּמוֹ שְׂאֵמֶר. כְּצִיץ הַשְּׂדֵה - כְּצִיץ
אוֹתוֹ שְׂדֵה הַנּוֹדֵעַ - כֵּן יִצִּיץ,
שֶׁהַתְּחַדָּשׁ וְחִזּוֹר כְּמִקְדָּם. (כָּר יִצִּיץ

וְעוֹלָה. מִה הַטַּעַם? מִשּׁוּם)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ - זֶה רוּחַ
עֲלִיּוֹן טְמִיר קְדוּשׁ גָּנוּז מִהַפֵּל,
שְׁכּוֹלֵל אוֹתוֹ בְּחוּכוֹ, וְאֵז אֵינְנוּ.
וְזֶהוּ סוּד שֶׁל חֲנוּךְ, שְׁכַתּוּב בּוֹ
(בראשית ה) וְאֵינְנוּ כִּי לִקַּח אֹתוֹ
אֱלֹהִים, זֶה אֱלֹהִים עֲלִיּוֹן. רוּחַ
עֲלִיּוֹנָה, רוּחַ גָּנוּזָה וְטְמִירָה. וְלֹא
יִכְיַרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ, שְׁהָרֵי נִכְלָלֵת רוּחַ קִטְנָה בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה. מִה פְּתוּב אַחֲרָיו? וְחֲסֵד ה' מִעוֹלָם

מִשָּׁח וְרִבּוֹ קְדִישָׁא עֲלָאָה. וְלַחֵם לֶכֶב אָנוּשׁ יִסְעַד, הַהוּא
לַחֵם דְּאֲזִילוּ שְׁחָקִים, וְטוֹחֲנֵן מִנָּא לְמִיכְלָא דְּצְדִיקָא
סֶתֶמָא, וּמִתְמָן אֲתַנְגִּיד לְכֹמֶה חֲזִילִין, דְּאִקְרוּן לֶכֶב אָנוּשׁ.
וְכֹלָא אֲתִי מִנְגִּידוּ עֲלָאָה.

יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי יי, אֵלִין אֵינּוֹן אֵילָנִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין. אַרְזֵי
לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע, דְּהֵא אֲתַעֲקְרוּ וְנִטְעַע לֹון קְדִישָׁא
כְּרִיף הוּא. מָאִי בֵּין עֲצֵי יי, לְאַרְזֵי לְבָנוֹן. עֲצֵי יי, אֵלִין
עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. אַרְזֵי לְבָנוֹן, אֵלִין חֲמֻשִׁין
תְּרַעִין, דְּאִקְרוּן חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה.

אֲשֶׁר נָטַע. אֲשֶׁר שָׁם צְפָרִים יִקְנְנוּ, בְּטוֹלְהוֹן, מִקְנָנֵן
נִשְׁמִתִּיהוֹן דְּצְדִיקָא, וְכָל חֲזִילִין קְדִישִׁין אֲתַנְנוּ
מִתְמָן. חֲסִידָה, בְּרִתִּיה דְּאַבְרָהָם אַבִּינוּ, דְּאִקְרִי חֲסִיד,
וְעַבִּיד חֲסֵד עִם כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין כִּף אִקְרִי חֲסִידָה.
בְּרוּשִׁים בֵּיתָה. בֵּין דְּרוּעֵי עֲלָמָא יִתְבָּא. (ע"כ רעיא מהימנא.)

רְבִי אַבָּא וְרַבִּי יוֹסִי, קָמוּ לְמַלְעֵי בְּאוּרִיתָא
בְּפִלְגוֹת לֵילִיא, עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי וְלַעֲאֵן
בְּאוּרִיתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָא דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיא
אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו שְׁפִיר קָאֵמַר. אָבֵל בְּמָאִי
אוֹקִימָנָא סוּפִיָּה דְּקָרָא, כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ
וְלֹא יִכְיַרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. אָמַר לִיה הֲכִי הוּא
וְדָאִי, אָנוּשׁ פְּחָצִיר יָמִיו כְּמָה דְּאָמַר, כְּצִיץ
הַשְּׂדֵה הַהוּא שְׂדֵה דְּאֲשַׁתְּמוּדֵעַ. כֵּן יִצִּיץ
דְּאֲתַחַדָּשׁ וְאֲתַהֲדָר כְּמִלְקָדְמִין. (הכּי יִצִּיץ וְסָלִיק, כִּי
טַעַמָא בְּגִין.)

כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאֵינְנוּ, דָּא הוּא רוּחָא עֲלָאָה
טְמִירָא קְדִישָׁא גָּנוּזָא מִפְּלָא, דְּכָלִּיל לִיה
בְּגוּיָה. וְכִדִּין וְאֵינְנוּ. וְדָא הוּא רְזָא דְּחֲנוּךְ,
דְּכַתִּיב בִּיה (בראשית ה) וְאֵינְנוּ כִּי לִקַּח אוֹתוֹ
אֱלֹהִים, דָּא אֱלֹהִים עֲלָאָה. רוּחַ עֲלָאָה, רוּחַ
גָּנוּזָא טְמִירָא. וְלֹא יִכְיַרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ. דְּהֵא
אֲתַכְּלִיל רוּחָא זְעִירָא, בְּרוּחָא עֲלָאָה. מִה פְּתִיב

יִכְיַרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ, שְׁהָרֵי נִכְלָלֵת רוּחַ קִטְנָה בְּרוּחַ עֲלִיּוֹנָה. מִה פְּתוּב אַחֲרָיו? וְחֲסֵד ה' מִעוֹלָם

בתריה, וחסד יי מעולם ועד עולם ועאל ליה פהנא רבא לגו קדש קדשים. ונטיל ליה, ואוליד ליה כמלקדמין, ואתחדש כנשר ועולמין. ואתהדר איהו נער.

עד דהוו יתבי, חמו חד טולא דקיימא עלייהו, אזלא ואתיא, אזלא ואתיא, בגו ביתא. תוהו. אמר רבי אבא, יוסי בני, אימא לך מה דהוה לי עם בוצינא קדישא. יומא חד הוינן אזלינן בבקעתא דאונו, והוינן לעאן באורייתא, פל ההוא (דף ר"ח ע"א) יומא, ומגו תוקפא דשמשא אותבנין גפי חד טינרא, בגו נוקפא חדא.

אמינא ליה, מאי האי, דבכל שעתא דחייבין אסגיאו בעלמא, ודינא שרייא בעלמא, זכאין דבהון לקאן עלייהו. דהכי תנינן, בחובא דדרא, קדישייא וצדיקייא יתפסון. אמאי, אי בגין דאינון דלא מוכיחין לעלמא על עובדייהו, פמה אינון דמוכיחין, ולא מקבלי מנייהו, וצדיקייא אתפפין קמייהו. ואי בגין דלא הוי מאן דיגין על עלמא, לא יהון מתין, ולא יתפסון בחובייהו, דהא חדוה איהו לצדיקייא באבודא דלהון. אמר ליה, בחובה דדרא ודאי מתפסין צדיקייא, והא אוקימנא הני מילי. אבל בשעתא דיתפסון צדיקייא במרעין, או במכתשין, בגין לכפרא על עלמא הוי, פדין יתפסון פל חובי דרא, מנלן. מפל שייפי גופא, בשעתא דכל שייפין בעאקו, ומרע סגי שרייא עלייהו, שייפא חדא אצטריף לאלקאה, בגין דיתסון פלהו, ומנו. דרועא. דרועא אלקי ואפיקו מיניה דמא, פדין הא אסוותא לכל שייפי גופא.

ועד עולם. ונכנס לו כהן גדול לתוף קדש הקדשים, ולוקחו ומולידו כמקדם, ומתחדש כנשר עלומיו, וחוזר הוא נער.

עד שישבו, ראו צל שעומד עליהם, הולך ובא, הולך ובא בתוף הבית. תמהו. אמר רבי אבא, יוסי בני, אמר לך מה היה לי עם המנורה הקדושה. יום אחד היינו הולכים בבקעת אונו, והיינו עוסקים בתורה כל אותו יום, ומתוף חזק השמש ישבנו ליד סלע אחד בתוף נקב אחד. אמרתי לו, מה זה שבכל שעה שמתרבים הרשעים בעולם והדין שרוי בעולם, צדיקים שבהם לוקים עליהם?! שפך שגיננו, בחטא הדור, קדושים וצדיקים יתפסו. למה? אם משום שהם לא מוכיחים את העולם על מעשיהם - פמה הם שמוכיחים ולא מקבלים מהם, והצדיקים כפופים לפניהם. ואם משום שאין מי שיגן על העולם - לא ימותו ולא יתפסו בחטאייהם, שהרי חדוה היא לצדיקים באבודם.

אמר לו, בודאי בחטא הדור נתפסים הצדיקים, והרי בארנו דברים אלו. אבל בשעה שנתפסים הצדיקים בחלאים או במכות, זה בשביל לכפר על העולם, ואז יתכפרו כל חטאי הדור. מנין לנו? מפל איברי הגוף. בשעה שפל האיברים במצוקה וחלי גדול שורה עליהם, איבר אחד צריך ללקות כדי שיתרפאו כלם. ומיהו? הדרוע. הדרוע לוקה ומוציאים ממנה דם, ואז הרי רפואה לכל איברי הגוף.

גם כף בני העולם הם איברים זה

אוף הכי בני עלמא אינון שייפין דא עם דא. בשעתא דבעי קדשא בריף

הוא למייהב אסוותא לעלמא, אלקי לחד צדיקא בינייהו, במרעין ומכתשין, ובגנייה זיהב אסוותא לכלא. מנלן. דכתיב, (ישעיה נג) והוא מחולל מפשעינו מדופא מעונותינו וגו'. ובחבורתו נרפא לנו. ובחבורתו, אקזותא דדמא, כמאן דאקזי דרועא, ובההוא חבורא נרפא לנו, אסוותא הוא לנא לכל שייפין דגופא.

ולעולם לא אלקי צדיקא, אלא למייהב אסוותא לדרא, ולכפרא עליהו. (ורא דא צדיק ורע לו) דהא ניחא לסטרא אחרא דדינא שלטא (לשלטא) על זפאה יתיר מפלא, דלא חייש כדין לכל עלמא, ולא אשגח בהו, מחדוה דשליט עליה. וההוא זפאה זכי לשולטנא עלאה, בהאי עלמא, ובפלמא דאתי. צדיק (דף רי"ח ע"ב) וטוב לו, דלא חייש קדשא בריה הוא לכפרא על עלמא.

אמינא ליה, אלו לא הוו בחד זמנא, יאות. אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית פל טיבו דעלמא. אמר לי, בחד מנייהו או תרין סגי, דלא בעא קדשא בריה הוא לאלקאה כלא, (ס"א כל דמה) כמה דלא אצטריף אלא דרועא חדא, לאלקאה ולאקזאה למייהב אסוותא לכל שייפין. אוף הכא, בחד צדיקא סגי.

ואי אתקף (ס"א אתיקר) ביה מרע, על פל שייפין, כדין אצטריף תרין דרועין לאקזאה. אוף הכי, אי אסגיאו חובין נקירין על עלמא, כדין פל זפאין אלקון, למייהב אסוותא על פל דרא. אבל בזמן דלא אסגיאו כל כף, כדין חד זפאה אלקי, ושאר צדיקיא בשלם, דהא לא אצטריף עלמא דילקון כלהו. אתסיאו עמא. אתסיאו צדיקיא. ולזמנין דכל יומיהון קיימין

עם זה. בשעה שרופא הקדוש ברוך הוא לתת רפואה לעולם, מלקה צדיק אחד ביניהם במחלות ומכות, ובגללו נותן רפואה לכל. מנין לנו? שכתוב (ישעיה נג) והוא מחולל מפשעינו מדפא מעונותינו וגו', ובחבורתו נרפא לנו. ובחבורתו - הקזת דם, כמו מי שמקזי זרוע, ובאותה חבורה נרפא לנו, רפואה הוא לנו לכל איברי הגוף.

ועולם לא מלקה צדיק, אלא כדי לתת רפואה לדור ולכפר עליהם, (וסוד זה צדיק ורע לו) שזה נוח לצד האחר שהדין שולט (לשלט) על הצדיק יותר מהכל, שלא חושש אז לכל העולם ולא משגיח בהם מהשמחה שהוא שולט עליו. ואותו צדיק זוכה לשלטון עליון בעולם הזה ובעולם הבא. צדיק וטוב לו, שלא חושש הקדוש ברוך הוא לכפר על העולם.

אמרתי לו, אלו לא היו בזמן אחד - יפה. אבל כאן יש צדיק, וכאן יש צדיק. לזה יש מחלות, ולזה יש את כל טוב העולם. אמר לי, באחד מהם או בשנים מספיק, שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות הכל, (ס"א כל עוד) כמו שלא צריך אלא זרוע אחת להלקות ולהקזי לתת רפואה לכל האיברים. גם כאן, בצדיק אחד מספיק.

ואם מתחזקת (מכבידה) המחלה על כל האיברים, אז צריך להקזי משתי זרועות. גם כן, אם התרבו החטאים וכבדים על העולם, אז פל הצדיקים לוקים, לתת רפואה על כל הדור. אבל בזמן שלא התרבו כל כף, אז רק צדיק אחד לוקה, ושאר הצדיקים בשלום, שהרי לא צריך העולם שכלם ילקו. נרפא העם - נרפאו

הצדיקים. ולפעמים שכל ימיהם עומדים במחלות להגן על הדור. אם מתו - הרי נרפא הכל ונתפפר, לפעמים כשהחטאים הם נכבדים יותר.

קמנו והלכנו, וחזק השמש היה יותר, והדרך היתה דחוקה לנו. ראינו אילנות במדבר ומים תחיתהם. ישבנו תחת צל של אילן אחד של המדבר. שאלנוהו, מה זה שכל עמי עולם לא עושים נענוע, רק ישראל לבדם? ששעוֹסְקִים בתורה מתנענעים לכאן ולכאן בלי למוד של אדם בעולם, ולא יכולים לעמד בעצמם?

אמר לי, הזפרתני דבר עליון, ובני אדם לא יודעים ולא משגיחים. ישב שעה ובכה. אמר, אוי לבני האדם שהולכים בכהמות השדה בלי שכל. בדרך הזה לבדו נודעות נשמות קדושות של ישראל בין נשמות עמים עובדי כוכבים ומזלות. נשמות ישראל נגזרו מתוך גר קדוש שדולק, שכתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם. וגר זה, בשעה שנאחז (שדלק) מתוך תורה העליונה, לא שוכף האור עליו אפלו רגע. וסוד זה - (תהלים פ) אלהים אל דמי לך. כמו זה כתוב - (ישעיה סב) המזכירים את ה' אל דמי לכם. אין שכוף לכם. אור הנר, פיון שנאחז תוף הפתילה, אותו האור לא שוכף לעולמים, אלא מתנענע האור לכאן ולכאן ולא שוכף לעולמים.

כמו זה ישראל, שנשמותיהם מתוך אותו אור הנר - פיון שאמר דבר אחד של התורה, הרי האור דולק, ולא יכולים הם לשכף, ומתנענעים לכאן ולכאן ולכל הצדדים פאור הנר, שהרי כתוב (משלי ב) גר ה' נשמת אדם.

במרעין, לאגנא על דרא. מיתו, הא אתסי כלא, ואתכפר. לזמנין דחובין אינון יקירין יתיר.

קמנא ואזלנא. ותוקפא דשמשא הוה יתיר, ודחיק לן באורחא. חמינן אילנין במדברא, ומיין תחותיהו. יתיבנא תחות חד טולא דאילנא דמדברא. שאילנא ליה, מאי האי דכל עמין דעלמא לא עבדין נענועא, אלא ישראל בלחודדיהו, דכד לעאן באורייתא, מתנענען הכא והכא, בלא למודא דבר נש בעלמא, ולא יכלין למיקם בקיומיהו.

אמר לי, אדפרתן מלתא עלאה, ובני עלמא לא ידעין, ולא משגיחין. יתיב שעתא ובכה, אמר, ווי לבני נשא דאזלין בכעירי חקלא, בלא סוכלתנו. במלה דא בלחודדי אשתמודען נשמתהון קדישין דישראל, בין נשמתהון דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות. נשמתהון דישראל אתגזרו, מגו פוצינא קדישא דדליק, דכתיב, (משלי כ) גר יי נשמת אדם. והאי גר בשעתא דאתאחד (נ"א דאתדליק) (דף ר"ט ע"א) מגו אורייתא דלעילא, לא שכיף נהורא עליה אפילו רגעא. ורזא דא, (תהלים פג) אלהים אל דמי לך. פגוונא דא כתיב, (ישעיה סב) המזכירים את יי אל דמי לכם, לא שכיכו לכוין. נהורא דשרגא פיון דאתאחדא גו פתילה, ההוא נהורא לא שכיף לעלמין, אלא מתנענעא נהורא לכאן ולכאן, ולא משתכיף לעלמין.

בגוונא דא, ישראל, דנשמתיהו מגו ההוא נהורא דשרגא, פיון דאמר מלה חדא דאורייתא, הא נהורא דליק, ולא יכלון אינון לאשתפכא, ומתנענען לכאן ולכאן, ולכל סטריין. פנהורא דשרגא, דהא (משלי כ) גר יי נשמת אדם כתיב.

וְכַתִּיב, (יחזקאל לד) אָדָם אֶתֶם, אֶתֶם קְרוּיִין אָדָם, וְלֹא אוֹמְיִן עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נְשַׁמְתִּין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ דְקָשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ. וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין, וְלֹא מְתַנְעֵנְעֵן, דִּהָא לִית לֹון אוֹרֵייתָא, וְלֹא דְלָקִין בֵּהּ, וְלֹא נְהוּרָא שְׂרִיָּא בְּהוּן, אֵינֹון קְיִימִין פְּעֻצִים בְּגוּ נְהוּרָא דְדָלִיק, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרִיא עַלְיֵיהוּ, וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא פְּלִל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְהָ, זַפְּאָה חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאֵי, לְמִשְׁמַע דָּא.

רַעִיא מְהִימְנָא (רועה הנאמן)

וּבְחַבְרוּרָא רַאשׁוֹן אָמַר הַרְוּעָה הַנְּאָמָן, מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, יְפָה אָמְרוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֵיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים ק) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאֵינְנוּ - פֶּאן צְרִיף לְפִתַח בְּדַבְרִים, מַה זֶה עֲבָרָה בּוּ? זוּ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, אָחַד מֵאוֹתָם מְלֹאכִים רַעִים.

שְׂמֻשׁוּם שְׁלֹא יָדְעוּ בּוּ אוֹתָם בְּעַלְי חֻטָּאִים, צְרִיף לְעִשׂוֹת לוּ שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה, כְּמוּ אַבְרָהָם, שְׁנֵאמַר בּוּ (בראשית יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֶתְךָ - הָרִי שְׁנוּי מְקוּם. (שם יד) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם - הָרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשָׂה - שְׁהַשְׁתַּנָּה מִמַּעֲשִׂים רַעִים שְׁעֵשָׂה בְּתַחֲלָה לְמַעֲשִׂים טוֹבִים. הוּא מְשַׁל לְרוּחַ שְׁל אוֹתוֹ שְׁמַת בְּלֹא בְּנִים. כְּמוּ זֶה עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְאָדָם כְּשֶׁגָּרַשׁ אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהִבְיָאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהָרִי נִתְבָּאָר לְמַעְלָה.

מְשַׁנָּה פְּנִי וְתַשְׁלַחְהוּ (איוב יד). וּמִשׁוּם זֶה כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ. אָחַד מֵאוֹתָם מְלֹאכִים רַעִים, כְּשֶׁרוּאָה אוֹתוֹ מְשַׁנָּה בְּזַמֵּן שְׁנַפְגֵּשׁ (בבא עמו, שׂוֹאֲלִים אוֹתוֹ שְׂאָר

וְכַתִּיב, (יחזקאל לד) אָדָם אֶתֶם, אֶתֶם קְרוּיִין אָדָם, וְלֹא אוֹמְיִן עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נְשַׁמְתִּין דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, מְדַעִיכוּ דְקָשׁ, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרֵי עַלְיֵיהוּ. וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין, וְלֹא מְתַנְעֵנְעֵן, דִּהָא לִית לֹון אוֹרֵייתָא, וְלֹא דְלָקִין בֵּהּ, וְלֹא נְהוּרָא שְׂרִיָּא בְּהוּן, אֵינֹון קְיִימִין פְּעֻצִים בְּגוּ נְהוּרָא דְדָלִיק, בְּלֹא נְהוּרָא דְשָׂרִיא עַלְיֵיהוּ, וְעַל דָּא מְשַׁתְּכִין בְּלֹא נְהוּרָא פְּלִל. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא אִיהוּ בְּרִירוּ דְמַלְהָ, זַפְּאָה חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְהֵאֵי, לְמִשְׁמַע דָּא.

רַעִיא מְהִימְנָא

וּבְחַבְרוּרָא קְדַמָּאָה אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, בּוּצִינָא קְדִישָׁא, שְׁפִיר אָמְרוּ רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֵיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי, אָבָל (תהלים ק) כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ וְאֵינְנוּ, הִכָּא צְרִיף לְמַפְתַּח מְלִין, מְאִי עֲבָרָה בּוּ. דָּא עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה. חַד מְאִינֹון מְלֹאכִין רַעִים.

דְּבַגִּין דְּלֹא יִשְׁתַּמּוּדְעוּ בֵּיהּ אֵינֹון מְאִרֵי חוּבִין, צְרִיף לְמַעְבַּד לִיהּ שְׁנוּי מְקוּם, וְשְׁנוּי הַשֵּׁם, וְשְׁנוּי מַעֲשָׂה. פְּגוּוֹנָא דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בֵּיהּ (בראשית יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֶתְךָ, הָרִי שְׁנוּי מְקוּם. (בראשית יד) וְלֹא יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אַבְרָם, וְהָיָה שְׁמֶךָ אַבְרָהָם, הָרִי שְׁנוּי הַשֵּׁם. שְׁנוּי מַעֲשָׂה דְאַשְׁתַּנִּי מְעוֹבְדִין בִּישִׁין דְּעַבַּד בְּקַדְמִיתָא, לְעוֹבְדִין טְבִין. אִיהוּ מְתַלָּא. לְרוּחַ דְּהָהוּא דְמִית בְּלֹא בְּנִין. פְּגוּוֹנָא דָּא עַבַּד קְדַשָׁא בְּרוּף הוּא לְאָדָם, כַּד תְּרִיף לִיהּ מְהָהוּא עֲלָמָא, וְאֵייתִי לִיהּ לְהֵאֵי עֲלָמָא. וְהָא אֶתְמַר לְעִיל.

מְשַׁנָּה פְּנִי וְתַשְׁלַחְהוּ, (איוב יד) וּבַגִּין דָּא כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוּ, חַד מְאִינֹון מְלֹאכִין רַעִים, כַּד חֲזִי לִיהּ מְשׁוּנָה, בְּזַמְנָא דְאַעֲרַע (כ"א ביה) עַמְיָה, שְׂאֵלִין לִיהּ שְׂאָר מְשַׁחִיתִין עֲלֵיהּ, דָּא הוּא מְאִרֵי חוּבָךְ. אִיהוּ עֲנִי לֹון וְאָמַר, וְאֵינְנוּ.

המשחיתים עליו: זהו בעל חובך? הוא עונה להם ואומר: איננו.

בשמתגרש ממקומו וננטע במקום אחר, נאמר בו ולא יפירונו עוד מקומו, בגלל (ויקרא יד) שעפר אחר יקח וטח את הבית. וזהו סוד ונתן את הבית את אבניו ואת עציו - אותם עצמות וגידים ובשר שהיה, חזר לעפר. מה כתוב בו? (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו, משום שהיה מנגע. ואחר כך, ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובונה לו עצמות וגידים ומתחדש, כמו בית ישן שעושים אותו חדש, ודאי שהוא מתחדש. ומה שאמר ולא יפירונו עוד מקומו - על רוח, שנכללה רוח קטנה ברוח עליונה. זהו משל לאילן שלא עושה פרות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (ההבדל) שעושה פרות, ונכלל זה בזה ועושה פרות. באותו זמן נאמר בו, ולא יפירונו עוד מקומו.

גם כך בן אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים, ולא יכול לקיים מצוות התורה ולא מצליח בתורה - עושה שנוי מקום ונעקר משם, ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים, בעלי תורה, בעלי מצוות. שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. והאדם הוא עץ, שכתוב (דברים ב) כי האדם עץ השדה. והמצוות שבה דומות לפרי. ומה כתוב בו? רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית - מהעולם בין

בד אתפרך מאתריה, ואתנטע באתר אחר, אתמר ביה ולא יפירונו עוד מקומו. בגין (ויקרא יד) דעפר אחר יקח וטח את הבית. ודא איהו רזא, ונתן את הבית את אבניו ואת עציו, אינון גרמין וגידין ובשרא דהיה חזר עפרא. מה כתיב ביה (ישעיה סה) ונחש עפר לחמו. בגין דהיה מנוגע. ולכתר ועפר אחר יקח וטח את הבית, ובני ליה גרמין וגידין. ואתחדש, כבית ישנה דעבדין ליה חדשה. ודאי איהו דאתחדש.

ומאי דאמר ולא יפירונו עוד מקומו. על רוח, דאתפליל רוחא זעירא, ברוחא עלאה. האי איהו מתלא, לאילן דלא עביד איבין, נטלין ענפין דיליה, ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה, (דא ברא) דעביד פירין, ואתפליל דא ברא, ועביד פירין. בההוא זמנא אתמר ביה, ולא יפירונו עוד מקומו.

אוף הכי בר נש דיתיב בקרמא דיתבין בה אנשין בישין, ולא יכיל לקיימא פקודין דאורייתא, ולא אצלח באורייתא, עביד שנוי מקום, ואתעקר מתמן, ואתשרש באתר דדיירין ביה גוברין טבין, מארי תורה, מארי פקודין, דאורייתא אקרי עץ. הדא הוא דכתיב, (משלי א) עץ חיים היא למחזיקים בה. ובר נש הוא עץ, דכתיב, (דברים ב) כי האדם עץ השדה. ופקודין דבה, דמנין לאיבא, ומה כתיב ביה, (דברים ב) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת. אתו תשחית מעלמא דין, וכרת מעלמא דאתי. ובגין דא צריך לאעקרא (ליה מההוא) מההוא אתר, ויתנטע באתר אחרא בין צדיקניא.

מה בר נש בלא בנין, אתקרי עקר, ואתתיה עקרה. אוף הכי אורייתא בלא פקודין, אתקריאת עקרה, ובגין דא אוקמוה, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. אתו הנה. וכרת - מהעולם הבא. ולכן צריך לעקר (אותו מאותו) מאותו מקום, וינטע במקום אחר בין צדיקים.

מה אדם בלי בנין נקרא עקר ואשתו עקרה, גם כך תורה בלי מצוות נקראת עקרה. ולכן פרשוה, לא המדרש הוא עקר אלא המעשה. באו החברים והשתטחו לפניו ואמרו, כעת למדנו

חדוש איך נקללת רוח ברוח, כמי שראה דבר בעין והכריז לו. מקדם זה היה קבלה לנו, וכעת ברור הדבר.

ועוד נאמר בחבור ראשון, שהרי נוח לו לסטרא אחרא לשלט על הצדיק יותר מהכל, ולא חושש אז לכל העולם. בין כף הרי צל הזדמן לפניהם, ואמר לו, מנין? מאיוב. שראה הקדוש ברוך הוא שהדור מחזיבם כליה, וכא שטן לקטרג, אמר לו הקדוש ברוך הוא: (איוב א) השמת לבך אל עבדי איוב כי אין פמחו ב[פכל ה]ארץ, להציל את הדור. והוא משל לרועה שפא הזאב לטרף את צאנו ולהאכידו. מה עשה אותו רועה שהיה חכם? נתן לו תליש חזק ושמן וגדול מפלם, אותו שפלם נזהגים אחריו, וכרצון לשלט על אותו תליש טוב, שכח (השאר) את כלם. מה עשה אותו רועה? בשעה שהזאב היה מתעסק עם אותו תליש, ברח הרועה עם הצאן ושם אותם במקומם, ואחר כך שב לתליש והצילו מהזאב.

כך עשה הקדוש ברוך הוא עם הדור. נתן הקדוש ברוך הוא את הצדיק ברשות המקטרג להציל את הדור בגללו. ואם הוא חזק כיעקב, נאמר בו (בראשית לב) ויאבק איש עמו. כל שכן וכל שכן שנצח אותו, עד שאמר שלחני. אמר, צל צל, כך הוא. אשרי חלקו של אותו צדיק שהוא חזק לסבל יסורים. כל שכן מי שמנצח בהם את המקטרג שלו, שהוא שולט על כל דור, ונחשב לו כאלו הוא הציל אותם, והקדוש ברוך הוא עושה אותו רועה עליהם במקומו, ולכן זכה רועה הנאמן להיות רועה על ישראל. ולא עוד, אלא שכן משליטו עליהם בעולם הבא, משום שהציל אותם שלא נאכדו משם, שהנהיגם בתורה ובמעשים טובים.

חברייא ואשתטחו קמיה, ואמרו ודאי כען אוליפנא חדושא, איך אתפליל רוח ברוח, כמאן דחזי מלה בעינא ואתבריר ליה. בקדמימא הוה לן קבלה, וכען ברירו דמלה.

ותו אתמר בחבורא קדמאה, דהא ניחא ליה לסטרא אחרא לשלטאה על זכאה, יתיר מפלא, ולא חייש כדין לכל עלמא. אדהכי, הא טולא אנדמן לגבייהו, ואמר ליה מנלן. מאיוב. דחזא קדשא בריך הוא דדרא הוה מחויבין כליה, ואתא שטן לקטרגא, אמר ליה קדשא בריך הוא, (איוב א) השמת לבך אל עבדי איוב כי אין פמוהו בכל הארץ, לאשתזבא ביה דרא. ואיהו מתלא לרעיא דאתא זאב למטרף עאניה, ולמיבד ליה. מה עבד ההוא רעיא דהוה חפימא, זיהב ליה אמרא תקיפא ושמנה וברבא מפלהו, ההוא דהוה מתנהגין אפתריה פלהו. וברעו לשלטאה על ההוא אמרא טבא, שכח (נ"א שכ) לכלהו. מה עבד ההוא רעיא, בשעתא דהוה זאב אשתדל בההוא אמרא, ברח רעיא עם עאנא ושוי לון באתריהון. ולכתר תב לאמרא, ושזיב ליה מזאב.

הכי עביד קדשא בריך הוא עם דרא, זיהב קדשא בריך הוא לצדיק, ברשו מקטרגא, לשזבא לדרא בגיניה. ואם הוא תקיף כיעקב, אתמר ביה (בראשית לב) ויאבק איש עמו, כל שכן וכל שכן דנצח ליה, עד דאמר שלחני. אמר טולא טולא, הכי הוא, זכאה חולקיה דההוא צדיק, דאיהו תקיף למסבל ייסורין, כל שכן מאן דנצח בהון למקטרגא דיליה. דאיהו שולטנותיה על כל דרא, ואתחשיב ליה כאלו הוא שזיב לון, וקודשא בריך הוא עביד ליה רעיא עלייהו באתריה, ובגין דא זכה רעיא מהימנא. למהוי רועה על ישראל, ולא עוד אלא דהכי אשליט ליה עלייהו בעלמא דאתי. בגין דשזיב לון דלא אתאכידו מתמן, דאנהיג לון באורייתא ובעוכדין טבין.

להיות רועה על ישראל. ולא עוד, אלא שכן משליטו עליהם בעולם הבא, משום שהציל אותם שלא נאכדו משם, שהנהיגם בתורה ובמעשים טובים.

בין כף בא רועה הנאמן, אמר להם, ולמה לוקה זרוע ימין? שדרך כל בעלי הרפואה שמקיזים בהתחלה זרוע ימין, והרי זרוע שמאל קרובה ללב, ומדוע לא מקיזים אותה? אמר לו, משום שהקדוש ברוך הוא לא רוצה להלקות יותר, שהרי בזה מספיק, ואם כבדה המחלה על איברי הגוף, מקיז מזרוע שמאל.

אמר לו, אם לא היו שניהם בזמן אחד - יפה, אבל פאן יש צדיק, וכאן יש צדיק. לזה יש חלאים ומכות, ולזה יש טוב. למה? אם יכבד החלי - יקיז לשניהם, שהם שתי זרועות, לתת רפואה לכל האיברים. ואם לא יכבד בו החלי על כל האיברים, למה מקיז לזרוע ימין יותר מהשמאל? אלא (אמר לו), אמר אפה.

אמר לו, ודאי גוף ושתי זרועות הם כנגד האבות. ראש כנגד אדם הראשון, זרוע ימין כנגד אברהם, זרוע שמאל כנגד יצחק, גוף כנגד יעקב. ומתוך לגוף - כבד לימין, טחול לשמאל - עשו וישמעאל. לב יעקב, באמצע. כנפי ראה וכליות כנגד אברהם ויצחק. ראה מים, שהם (כנפי ראה שואבים) שואבים כל מיני משקים. כליות אש, שמבשלות זרע שיוֹרד מהמח.

ומשום שאברהם הוא מים, שם זרעו בגלות אדום, ומשום זה כבד לימין אברהם. ומרה, שהכבד הוא חרב שלה, היא מרה, נאמר בה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואם מתרבים החטאים בכני אברהם, שהם בגלות אדום, נכבד בו החלי שמי שלקחו ממנו דם. שמי שלקחו ממנו דם, שפכו דמו, ונשאר עני, שעני חשוב פמת.

ואם החטאים מתרבים מצד בני יצחק, שהם (בגלות) בין ישמעאל, בית חליו יכבד מצד טחול

אברהם הא רעיא מהימנא, אמר לון, ואמאי לקי זרועא ימינא. דאזרח כל מארי אסוותא דאקיזין בקדמיתא דרועא ימינא, והא דרועא שמאלא איהו קריב ללבא, אמאי לא אקיזין ליה. אמר ליה בגין דקודשא בריך הוא לא בעי לאלקאה יתיר, דהא בהאי סגיי, ואי אתיקר מרעא על שייפין דגופא, אקיז דרועא שמאלא.

אמר ליה, אי לא הוו תרווייהו בחד זמנא, נאות אבל אית צדיק הכא, ואית צדיק הכא, לדא אית מרעין ומכתשין, ולדא אית טיבו. אמאי. אי אתיקר ביה מרעא יקיז לתרווייהו, דאינון תרין דרועין, למיהב אסוותא לכל שייפין, ואי לא אתיקר ביה מרעא על כל שייפין, אמאי אקיז לדרועא ימינא, יתיר משמאלא. אלא (נ"א אמר ליה) אימא אנת.

אמר ליה, ודאי גופא ותריין דרועין, אינון לקבל אבהן. רישא, לקבל אדם קדמאה. דרועא ימינא, לקבל אברהם. דרועא שמאלא, לקבל יצחק. גופא, לקבל יעקב. ומלגו לגופא, כבד לימינא. טחול לשמאלא. עשו וישמעאל. לבא יעקב, באמצעיתא. כנפי ריאה וכוליין, לקבל אברהם ויצחק. ריאה מים. דאינון (ס"א כנפי ריאה שואבין) שואבין כל מיני משקין. כולין אשא, דבשיל זרע דנחית ממוחא.

ובגין דאברהם איהו מים, שוי זרעיה בגלותא דאדום ובגין דא לימינא דאברהם, ומרה, דכבד חרב דיליה, איהי מרה, אתמר בה (משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואי חובין מתרפין בכנוי דאברהם דאינון בגלותא דאדום, אתיקר ביה מרע עליהו מסטרא דכבד, דרועא ימינא צריף לאלקאה לאקזא דמיה מגייה, דמאן דנטלין מגייה ממוניה, כאלו שפיכו דמיה, ואשתאר עני, דעני חשוב פמת.

ואי חובין מתרפין מסטרא דבני יצחק, דאינון (ס"א בגלותא) עליהם מצד הכבד. זרוע ימין צריף להלקות, להקיז ממנו דם. שפכו דמו, ונשאר עני, שעני חשוב פמת. ואם החטאים מתרבים מצד בני יצחק, שהם (בגלות) בין ישמעאל, בית חליו יכבד מצד טחול

בין וישמעאל, בי מרעיה יתיקר מסטרא דטחול לשמאלא, וצריך לאקזא דרועא שמאלא, ולא יתיר.

ואי חובין מתרבין בכני יעקב, דאינון אחידן לתרין סטרין, דאינון מפורים בכני עשו וישמעאל, הא מרעא אתיקר על גופא, ובעי לאקזא ב' דרועין. ואי כלהו תלת במרעין פחדא. הא מרעא סליק לרישא, ובעי לאקזא ורידין דרישא, ואלין תלת אתעבידו מרפכה לאדם קדמאה ולאבקה, ובהון אתתקפו למסבל ייסורין, לאגנא על דרא לארבע סטרי דעלמא.

ווי ליה לדרא, דגרמין דילקון אבקה ואדם קדמאה, ואלין צדיקניא דביניהו, דלית אפרשותא בין אלין צדיקניא, לאבקה ואדם, דאינון נשמתי דלהון, ודוחקא וצערא ויגונא דלהון, מטי לאבקה ואדם. פגוונא דימא, אלין נחלין דנפקין מתמן, אי חוזרין עכורין ומלוכלכין לימא, הא ימא נטיל מן עכירו ולכלוכא דלהון. ובחילא דימא דאיהי תקיפא, לא סבילת לכלוכא דלהון, וזריקת ליה לבר, ואשתארו נחלין צלילין ודכין מההוא לכלוף.

בגוונא דאימא, דדכיאת לכלוכין דבנהא זעירין, הכי אבקה מדכאין חובין ולכלוכין דבניהו דישראל, פד אשתכחו בהון צדיקניא בעובדיהון, תקיפין למסבל ייסורין על דריהון. בההוא זמנא לית אפרשא בהון. אתו כלהו ובריכו ליה, ואמרו ליה סינ'י סינ'י, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מליל בפומוי, מאן יכיל לקיימא קמיה בכלא. זפאה חולקנא, דזכינא לחדשא חבורא קדמאה דא בך, לאנהרא שכינתא בגלותא.

אמר לון, רבנן דכל דרא הויתו בזמניהון, כל שפן בוצינא קדישא, דנהיר חכמתיה בכל דרין דהווי אבתריה, אל תתנו דמי לקודשא בריך הוא באורייתא, עד יערה עלינו ריח קדשא (לנבי שכינתיה) דהא לא אית

שבשמאל, וצריך להקין זרוע שמאל, ולא יותר.

ואם מתרבים החטאים בכני יעקב, שהם אחוזים לשני צדדים, שהם מפזרים בכני עשו וישמעאל, הרי החלי נכבד על הגוף, וצריך להקין משתי זרועות. ואם כל השלשה במחלות כאחד, הרי החלי עלה לראש, וצריך להקין ורידי הראש, ושלשת אלה נעשו מרפכה לאדם הראשון ולאבות, ובהם התחזקו לסבל יסורים, להגן על הדור לארבעת צדדי העולם.

אוי להם לדור שגורמים שילקו האבות ואדם הראשון ואלה הצדיקים שביניהם, שאין הפרדה בין צדיקים אלו לאבות ואדם, שהם נשמות שלהם, והדחק והצער והיגון שלהם מגיעים לאבות ולאדם. כמו שהים, נחלים אלו שיוצאים משם, אם חוזרים עכורים ומלכלכים לים, הרי הים נוטל מעכירות ולכלוף שלהם. ובכח הים שהוא תקיף, לא סובל לכלוף שלהם וזורק אותו החוצה, ונשארו הנחלים צלולים וזכים מאותו לכלוף.

כמו שאמא מנקה לכלוכי בניה הקטנים, כך האבות מטהרים חטאים ולכלוכים של בני ישראל, כשנמצאים בהם צדיקים במעשיהם, חזקים לסבל יסורים על דורם. באותו זמן אין הפרדה בהם. באו כלם וברכוהו, ואמרו לו, סיני סיני, שהקדוש ברוך הוא ושכינתו מדברת בפיו, מי יכול לעמד לפניו בכל? אשרי חלקנו שזכינו לחדש חבור ראשון זה בך להאיר שכינה בגלות.

אמר להם, רבנים של כל דור הייתם בזמנם, כל שכן מנורה הקדושה, שחכמתו מאירה בכל הדורות שהיו אחרי, אל תתנו

קום רבי אבא לחדש דבְּרִי תורה, שְׁאַמְרַת בְּחִבּוּר רֵאשׁוֹן. פֶּתַח רַבִּי אבָא וְאָמַר, (ישעיה מב) שִׁירוּ לַה' שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְלוּ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְגו'. כְּמָה חֲבִיבִים יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁחֲדוּהוּ שְׁלֵהֶם וְתִשְׁבַּחַת שְׁלֵהֶם אֵינָה אֵלָא (לשׁתף אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ בְּאוֹתוֹ שֶׁכֶּף וְכו') בּוּ. שֶׁכֶּף שְׁנִינּוּ, כָּל חֲדוּהָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹא מִשְׁתַּפִּים בָּהּ אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (וְשִׁכְיִנְתּוֹ), אֵינָה חֲדוּהָ. וְעַתִּיד הוּא סְמָאֵל וְכָל סִיעֲתוֹ לְקַטְרֵג לְאוֹתָהּ חֲדוּהָ, (יחזק) וְיִשְׂאֵר בְּצַעַר וּבְכִי, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא מִשְׁתַּתֵּף בְּאוֹתוֹ הַצַּעַר.

אֲבָר מִי שֶׁמִּשְׁתַּתֵּף אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ בְּחֲדוּתוֹ, אִם יָבֵא מִקְטְרֵג לְקַטְרֵג בְּאוֹתָהּ חֲדוּהָ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ מִשְׁתַּתֵּף בְּאוֹתוֹ צַעַר. מַה כְּתוּב בּוֹ? (שם סג) בְּכָל צָרְתֶם לֹו צַר. וּבְמָה? מִשּׁוֹם שֶׁעֲמוּ אֲנָכִי בְּצָרָה.

וּבְנִינָן לְנוּ שִׁישׁ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁתֵּף אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ בְּחֲדוּתֶם? (מִשּׁוֹם שֶׁאֵינָה שְׂמֵחָה, אֵלָא בְּשִׂתּוֹת שֶׁלּוּ מֵאֵל) שְׁכַתּוּב (תהלים קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשְׂוֹ. אוֹתָהּ חֲדוּהָ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵינָה, אֵלָא בְּעַשְׂוֹ. בְּעַשְׂוֹ?! בְּעוֹשׂוֹ צָרִיף לֹו לְכַתּוּב! אֵלָא אֵלּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ, וְאָבִיו וְאָמוֹ. שְׂאֵף עַל גֵּב שְׂמֵתוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹקְרֵם מִגֵּן עֵדֶן וּמְבִיאֵם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ חֲדוּהָ, לְקַחַת חֶלֶק שֶׁל חֲדוּהָ עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתּוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (איוב מ) הַעֲשׂוּ יַגֵּשׁ חֲרָבוֹ.

דְּבַר אַחַר בְּעַשְׂוֹ - מִשּׁוֹם שֶׁכֵּן אָדָם נֶעֱשֶׂה בְּשִׂתּוֹת אִישׁ וְאִשָּׁה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב (בראשית א) נֶעֱשֶׂה אָדָם, בְּשִׂתּוֹת. שְׁשִׁנּוּ, שְׁלֹשָׁה אֲמָנִים

קוּם רַבִּי אַבָּא, לְחֲדָשָׁא מִלִּין דְּאוּרִייתָא, דְּאִמְרַת בְּחִבּוּרָא קְדָמָא. פֶּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, (ישעיה מב) שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר חֲדָשׁ תְּהַלְלוּ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְגו'. כְּמָה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא, דְּחֲדוּהָ דְלַהוֹן וְתוֹשְׁבֵיחָתָא דְלַהוֹן, לָאו אִיהוּ אֵלָא (ס"א) לְשַׁתֵּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהָ בְּהוּא דְהַכִּי תְנִינָן, כָּל חֲדוּהָ דְיִשְׂרָאֵל דְלֹא מִשְׁתַּתֵּפִי בָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא (וְשִׁכְיִנְתִּיהָ), לָאו אִיהוּ חֲדוּהָ. וְזַמִּין אִיהוּ סְמָאֵל וְכָל סִיעֲתָא דִּילִיָּה לְקַטְרֵגָא לְהַהוּא חֲדוּהָ, (ס"א) וְאִתְחַזַּק וְאִשְׁתַּאֲרַר בְּצַעַרָא וּבְכִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לֹא אִשְׁתַּתֵּף בְּהוּא צַעַרָא.

אֲבָר מֵאֵן דְּשַׁתֵּיף קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהָ בְּחֲדוּהָ דִּילִיָּה, אִם יִיתִי מִקְטְרֵגָא לְקַטְרֵגָא בְּהִיא חֲדוּהָ. קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהָ מִשְׁתַּתֵּף בְּהוּא צַעַרָא. מַה פְּתִיב בִּיהָ (ישעיה סג) בְּכָל צָרְתֶם לֹו צַר. וּבְמָאי. בְּגִין (תהלים צא) דְּעֲמוּ אֲנָכִי בְּצָרָה.

וּבְנִינָן, דְּאִית לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל לְשַׁתֵּפָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהָ בְּחֲדוּהָ דְלַהוֹן.

(בְּגִין דְּלֹאוּ אִיהוּ חֲדוּהָ, אֵלָא בְּשׂוֹתְפוֹת דִּילִיָּה מֵאֵלִין) דְּכַתְּיב, (שם קמט) יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשְׂוֹ. הַהוּא חֲדוּהָ דְיִשְׂרָאֵל לָאו אִיהוּ, אֵלָא בְּעוֹשְׂוֹ. בְּעוֹשְׂוֹ, בְּעוֹשׂוֹ מִיבְעִי לִיָּה. אֵלָא אֵלִין קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהָ, וְאָבִיו וְאָמוֹ, דְּאֵף עַל גֵּב דְּמִיתוּ, קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא אֵעֱקַר לֹוֹן מִגֵּן עֵדֶן, וְאִייתִי לֹוֹן עִמִּיהָ לְהַהוּא חֲדוּהָ, לְנִטְלָא חוּלְקָא דְחֲדוּהָ עִם קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְיִנְתִּיהָ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר (איוב מ) הַעֲשׂוּ יַגֵּשׁ חֲרָבוֹ.

דְּבַר אַחַר בְּעוֹשְׂוֹ, בְּגִין דְּבַר נֶשׂ אִתְּעַבִּיד בְּשׂוֹתְפוֹת, גְּבַרָא וְאִתְתָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. וְעַל רְזָא דָּא כְּתִיב, (בראשית א) נֶעֱשֶׂה אָדָם, בְּשׂוֹתְפוֹ. דְּתְנִינָן, תְּלַת אֲמָנִין עֲבִד קְדָשָׁא בְּרִיף

עשה הקדוש ברוך הוא להוציא מהם עולם, ואלו הם: השמים, והארץ, והמים. וכל אחד שמש יום אחד, וחזרו כמקדם.

יום ראשון הוציאו השמים אמנות שלהם, שכתוב (ש) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יום שני הוציאו המים אמנות למעשה, שכתוב (ש) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. עלו חצי מים למעלה, וחצי מים נשארו למטה. ואלמלא כף שהמים נפרדו, העולם לא היה עומד. יום שלישי עשתה הארץ והוציאה כמו שצותה, שכתוב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתוב ותוצא הארץ דשא וגו'. עד כאן כל אמנות משלשה אלה הוציאו אמנותו, ועשו מה שהצטוו. נשארו שלשה ימים אחרונים. יום רביעי הצטוה אמן ראשון לעשות אמנותו, שכתוב ויאמר אלהים יהי מארת וגו', והינו שמים. ביום החמישי הוציאו המים, שהוא אמנות אחרת, שכתוב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'. ביום הששי עשתה הארץ אמנותה, שכתוב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'.

ביון שלשלת האמנים האלה השלימו מעשיהם, אמר להם הקדוש ברוך הוא: אמנות אחת יש לי לעשות, והוא אדם. התחברו כאחד, ואני עמכם, ונעשה אדם. גוף שלכם, ואני אהיה שפת עמכם ונעשה אדם. כמו שבתחלה היה בשתפות, גם אחר כך כן. אבא - שבו עושה מעשה השמים ומעשה המים, והאשה - שהיא אמן שלישי כמו הארץ, והקדוש ברוך הוא שהשתתף יחד אתם. ועל סוד זה כתוב בעשיו.

הוא, לאפקא מנהון עלמא, ואלין אינון: שמיא, וארעא, ומיאי. וכל חד שמש חד יומא, ואהדרו כמלקדמין.

יומא קדמאה, אפיק שמיא אומנותא דיליה, דכתיב (בראשית א) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. יומא תניינא, אפיקו מיא אומנותא לעבידתא, דכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'. אסתלקו פלגא מיא לעילא, ופלגא מיא לתתא אשתארו. ואלמלא כף דמיא אתפרשו, עלמא לא הוה קאים. יומא תליתאה, עבידת ארעא ואפיקת כמה דאתפקדת, דכתיב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב, וכתיב ותוצא הארץ דשא וגו'.

עד הכא כל אומנא מאלין תלתא, אפיק אומנותא דיליה, ועבדו מה דאתפקדו. אשתארו תלת יומין אחרנין. יומא ד', אתפקד אומנא קדמאה למעבד אומנא דיליה, דכתיב ויאמר אלהים יהי מארת וגו', והיינו שמים. ביומא חמשאה, אפיקו מיא דאיהו אומנא אחרא, דכתיב ויאמר אלהים ישרצו המים וגו'. ביומא שתיתאה, עבדת ארעא אומנותא דילה, דכתיב ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו'.

ביון דתלת אמנין אלין אשלימו עובדיהו. אמר לון קדשא בריך הוא, אומנותא חדא אית לי למעבד, ואיהו אדם. אתחברו כחדא, ואנא עמכון, ונעשה אדם. גופא דלכון, ואנא אהא שותפו עמכון, ונעשה אדם. כמה דבקדמיתא הוה בשותפו, הכי נמי לבתר. אבא, דביה עביד עבידתא דשמיא, ועבידתא דמיא. ואתתא, דאיהו אומנא תליתאה, פגוונא דארעא. וקודשא בריך הוא דאשתתף בהדיהו. ועל רזא דא כתיב בעושיו.

וְאָהָר עַל גֵּב דְּאַבָּא וְאַמָּא אֲתַפְּרִישׁוּ מֵהָאֵי עֲלָמָא,
חֲדָוָה בְּכָל שׁוֹתְפוּתָא הוּי. דְתַנִּינָן, בְּשַׁעֲתָא
דְּבַר נָשׁ (דף ר"ב ע"א) שְׁתִּיף לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְחֲדוּוה דִּילֵיהּ, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתִּי לְגַנְתָּא
דְּעֵדָן, וְאַעְקַר מִתְּמָן (כ"א דְאוּדַע תַּמָּן) לְאַבּוּהֵי
וְאַמִּיָּה, דְּאֵינּוּן שׁוֹתְפִין בַּהֲדִיָּה, וְאֵייתִי לֹוֹן
עַמִּיָּה לְהֵהוּא חֲדוּוה, וְכֻלְהוּ זְמִינִין תְּמָן, וּבְנֵי
נָשָׂא לָא יִדְעִין. אָבַל בְּעַקּוּ דְּבַר נָשׁ, קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְגַבִּיָּה בְּלַחֲדוּדֵי, וְלֹא אִוְדַע
לְאַבּוּהֵי וְלְאַמִּיָּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים יח)
בְּצַר לִי אֶקְרָא יְיָ וְאֵל אֱלֹהֵי אֲשׁוּעַ וְגו'.

וְאָהָר עַל גֵּב שְׂאבָא וְאַמָּא נִפְרְדוּ
מִהָעוֹלָם הַזֶּה, יֵשׁ חֲדוּוה בְּכָל
שְׁתַּפּוּת. שְׁשִׁינּוּ, בְּשַׁעֲהָ שֶׁהָאָדָם
מִשְׁתַּף אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּחֲדוּוה שְׁלוֹ, בֵּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְגַן עֵדֵן וְעוֹקַר מִשֵּׁם אֶת
אֲבִיו וְאַמּוֹ, שֶׁהֵם שְׁתַּפִּים אֹתוֹ,
וּמְבִיא אֹתָם עִמּוֹ לְאוֹתָהּ חֲדוּוה,
וְכֻלָּם מְזַמְּנִים שֵׁם, וּבְנֵי אָדָם לֹא
יִוְדְעִים. אָבַל בְּצַרְתָּ הָאָדָם,
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן אֵלָיו
לְבַדּוֹ, וְלֹא מוֹדִיעַ לְאַבּוּי וְלְאַמּוֹ.
זֶהוּ שְׁכַתּוּב (תהלים יח) בְּצַר לִי
אֶקְרָא ה' וְאֵל אֱלֹהֵי אֲשׁוּעַ וְגו'.

רַעִיא מְהִימָנָא

רַעִיא מְהִימָנָא

אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָנָּא וּשְׁכִינְתִּי שׁוֹתְפוּתָא
דְּנִשְׁתַּמְתָּא, וְאַבּוּי וְאַמִּיָּה שׁוֹתְפוּתָא דְּגוּפָא, דְּאַבּוּי
מְזַרְיעַ לֹוֹבָן, דְּעֵינִינִין, וְדִגְרָמִין, וְגִידִין, וּמוֹחָא. וְאַתְתָּא
שְׁחוּר דְּעֵינִינִין, וְשַׁעֲרָא, וּבִשְׂרָא, וּמִשְׁכָּא. וְאוּף הָכִי
שְׁמִיָּא וְאַרְעָא. וְכָל חִיְלִין דְּלַהוֹן, אֲשַׁתְּפוּ בִּיצִירְתֵּיהּ.
מִלְּאַכִּין, מִנְהוֹן יֵצֵר הַטּוֹב וְיֵצֵר הָרַע לְמַהוּי מְצוּיִיר
מִתְּרוּוִיָּהוּ. שְׁמִשָּׂא וְסִיְהָרָא, לְאַנְהָרָא לִיָּה בִּימָמָא
וְלִילָא. חִינּוּן וּבְעֵרָן וְעוֹפִין וְנוֹנִין, לְאַתְפְּרִנְסָא מִנְהוֹן.
כָּל אֵילָנִין וְזֵרְעִין דְּאַרְעָא, לְאַתְפְּרִנְסָא מִנְהוֹן.

אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָנִי
וּשְׁכִינְתִּי שְׁתַּפּוּת הַנְּשִׁמָּה, וְאַבּוּי
וְאַמּוֹ שְׁתַּפּוּת הַגּוּף. שְׂאבּוּי
מְזַרְיעַ לְבָן שֶׁל הָעֵינַיִם וְשֶׁל
הָעֲצָמוֹת וְשֶׁל הַגִּידִים וְהַמַּחַת,
וְהָאִשָּׁה שְׁחוּר שְׁבַעֵינִים וְשַׁעֲרָא
וּבִשְׂרָא וְעוּר. וְגַם כֶּף שְׁמִים וְאַרְץ
וְכָל חִיְלֵיהֶם הַשְׁתַּתְּפוּ בִּיצִירְתוֹ:
מִלְּאַכִּים, מִקֶּהם יֵצֵר הַטּוֹב וְיֵצֵר
הָרַע לְהִיּוֹת מְצוּיִיר מִשְׁנֵיהֶם. שְׁמִשָּׂא
וְלִבְנָה לְהָאִיר לוֹ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה.
חִיּוֹת וּבִהֲמוֹת וְעוֹפוֹת וְדָגִים
לְהַתְּפְרִנְסָא מִקֶּהם, וְכָל עֲצִים וְזֵרְעֵי
הָאָרֶץ לְהַתְּפְרִנְסָא מִקֶּהם.

מַח עֲבַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲעַקַּר לְאַבּוּי וְלְאַמִּיָּה מִגַּנְתָּא
דְּעֵדָן, וְאֵייתִי לְהוּ עַמִּיָּה, לְמַהוּי עַמִּיָּה בְּחֲדוּוה דְּבַנּוּי,
וְלִית חֲדוּוה כְּחֲדוּוה דְּפוּרְקָנָא, דְּכְּתִיב בֵּהּ, (דברי הימים א טז)
יִשְׁמַחוּ הַשְּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֵּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְיָ מִלְּךָ. (דברי
הימים א טז) אַז יִרְנְנוּ עַצֵּי הָיַעַר מִלְּפָנֵי יְיָ כִּי בָא לְשִׁפּוֹט אֶת
הָאָרֶץ. (ע"ב רַעִיא מְהִימָנָא).

מַח עֲשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? עַקַּר
אֶת אֲבִיו וְאַמּוֹ מִגַּן עֵדֵן וְהִבִּיאָם
עִמּוֹ, לְהִיּוֹת עִמּוֹ בְּחֲדוּוֹת בְּנוֹ, וְאֵין
חֲדוּוה בְּחֲדוּוֹת הַגְּאֻלָּה, שְׁכַתּוּב בֵּהּ
(דברי הימים-א טז) יִשְׁמַחוּ הַשְּׁמַיִם
וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֵּאמְרוּ בְּגוֹיִם ה'
מִלְּךָ. אַז יִרְנְנוּ עַצֵּי הָיַעַר מִלְּפָנֵי
ה' כִּי בָא לְשִׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. (עד

כאן רַעִיא מְהִימָנָא).

אֲתִדְרַר הֵהוּא טוּלָא דְּמִלְּקַדְמִין, וְאַזְלָא גּוֹ
בִּיתָא, כְּמוֹ דְּיוֹקָנָא דְּבַר נָשׁ. נְפַל עַל
אַנְפוּי רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲדַפְרַנָּא
דְּבַהֵאֵי אֲתָרָא חֲמִינָא לִיָּה לְרַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאִיר,

חָזַר אוֹתוֹ צֶל שֶׁל קִדְם וְהִלֵּף לְתוֹף
הַבֵּית כְּמוֹ דְּמוֹת אָדָם. נְפַל עַל
פָּנָיו רַבִּי אַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
נִזְכַּרְתִּי שְׁבִמְקוֹם זֶה רְאִיתִי אֶת
רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאִיר, יוֹם אֶחָד הָיָה

עומד במקום זה והיה אומר כך:
פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
באות י' קטנה.

משום ששני א"ב רשומים -
אלפא ביתא של אותיות גדולות,
ואלפא ביתא של אותיות קטנות.
אותיות גדולות הן בעולם הבא,
ואותיות קטנות הן בעולם
התחתון. י' קטנה, אות ברית
הקדוש. פיון שפנחס קנא על
ברית זו, נתוספה לו י' קטנה, סוד
ברית זו.

באותה שעה אמר הקדוש ברוך
הוא: מה אעשה עם משה? ברית
זו ממשה היתה, וכלתו היתה,
גנאי הוא לתת אותה לאחר בלי
דעת ורצון משה. לא נאה זה.
התחיל הקדוש ברוך הוא ואמר
למשה: משה, פנחס בן אלעזר
בן אהרן הכהן. אמר לו משה:
רבוננו של עולם, מהו? אמר לו,
אתה הוא שמסרת נפשך על
ישראל שלא יאבדו מן העולם
בכמה פעמים, והוא השיב את
חמתי מעל בני ישראל וגו'. אמר
משה: מה אתה רוצה ממני? הרי
הכל שלך!

אמר לו: הרי הכל שלך היא,
אמר לו שתשרה בתוכו. אמר
משה: הרי בלב שלם תהיה אליו.
אמר לו: אמר אתה בפיד והרם
קולך, שאתה מסרת אותה ברצון
ובלב שלם. זהו שכתוב לכן אמר.
אתה אמר ברצון: הנני נתן לו
את בריתי שלום. שאילו הקדוש
ברוך הוא, היה לו לומר: לכן
אמר לו הנני נתן לו את בריתי
שלום. אבל לא כתוב אלא לכן
אמר. ואם תאמר שהעברה
ממשה - לא. אלא כנר זה
שמדליקים ממנו - זה נתן
וקמה, וזה לא נגרע ממנו.

יומא חד הוה קאים בהאי דוכתא, והוה אומר
הכי, (במדבר כ"ב) פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן,
באת י' זעירא.

בגין דתריין אלפין ביתין רשימין, אלפא ביתא
דאתון רברבן, ואלפא ביתא דאתון
זעירן. אתון רברבן, אינון בעלמא דאתי,
ואתון זעירן, אינון בעלמא תתאה. י' זעירא,
ברית קיימא קדישא. פיון דקני פנחס על ברית
דא, אתוסף ביה י' זעירא, רזא דברית דא.

בהווא שעתא, אמר קדשא בריך הוא, מה
אעביד עם משה, ברית דא ממשה
הוי, וכלה דיליה הוי. גנאי הוא למיהב ליה
לאחרא, בלא דעתא ורעותא דמשה, לאו יאות
הוא. שארי קדשא בריך הוא ואמר למשה,
משה, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. אמר
ליה משה, רבוננו של עולם מהו. אמר ליה,
אנת הוא דמסרת נפשך על ישראל דלא
ישתצון מן עלמא בכמה זמנין, ואיהו השיב
את חמתי מעל בני ישראל וגו'. אמר משה
מה את בעי מני, הא כלא דיך.

אמר ליה, הא כלא דיך היא, אימא ליה
דתשרי בגויה. אמר משה, הא בלבא
שלים תהא לגביה. אמר ליה אימא אנת
בפומך, וארים קלך, דאנת מסר ליה ברעותא,
בלבא שלים. הדא הוא דכתיב, לכן אמור,
את אימא ברעותא, הנני נתן לו את בריתי
שלום. משה הוה אמר הנני נתן לו וגו',
דאילו קדשא בריך הוא, הוה ליה למימר לכן
אמור לו הנני נתן לו את בריתי שלום, אבל
לא כתיב אלא לכן אמור. ואי תימא,
דאתעברת מן משה. לא. אלא כבוצינא דא
דאדליקו מינה, דא יהיב ואהני, ודא לא
אתגרע מנה.

בא אותו הצל, וישב, ונשקו. שמעו קול אחד שהיה אומר: פנו מקום, פנו מקום לרבי פנחס בן יאיר, שהוא אתכם. ששנינו, שכל מקום שצדיק חדש בו דברי תורה, כשהוא באותו העולם פוקד את אותו מקום וכא אליו, וכל שפן פשוטיים בו צדיקים אחרים לחדש באותו מקום שאומרים דברי תורה, כמו זה שהיה בא רבי פנחס בן יאיר לפקד את מקומו ומצא צדיקים אלו מחדשים דברי תורה, והתחדש כמקדם אותו דבר של רבי פנחס בן יאיר לפניו.

אמר רבי אבא, נאה הדבר של רבי פנחס בן יאיר, שהרי לא כתוב לכן הנני נותן, אלא לכן אמר הנני נותן לו. וכי דבר זה היה גנוי מחסיד זה פתח ידך ולא היית אומר! אשירי חלקנו שזכינו להיות בסייע של הצל הקדוש כאן.

גם הוא פתח ואמר משמו של רבי פנחס, (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו' - כמה נאה לו לאדם בעוד שהגדול דולק ושרוי על ראשו להשתדל ולעשות רצון רבונו, משום שאותו הגדול הוא כ"ח ששרוי עליו, ולכן כתוב (במדבר יד) יגדל נא כח יי. כח יי, זהו כח ששורה על ראש הצדיקים וכל אותם שמשתדלים ברצון רבונם. ועל זה שנינו, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (זהו כחו)

ודאי צריך לעורר כל איבריו בכח חזק, משום שבהתעוררות חזקה שהתחזק, התעורר אותו כח קדוש עליון ועלה לתוף הקדש, ונשבר כח וחזק הצד האחר. ולכן בכחך, שצריך לעשות רצון רבונוך.

רישיהון דצדיקייא, וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון. ועל דא תנינן, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (דא איהו כחו).

ודאי אצטריך לאתערא כל שייכוי בחילא תקיף בגין דבאתערוותא תקיף דאתקף, אתער ההוא כח קדישא עלאה, ואסתלק גו קדשא ואתבר חילא ותוקפא דסטרא אחרא. ועל דא (דף ר"ב ע"ב) בכחך, אצטריך למעבד רעותא דמארך.

אתא ההוא טולא, ויתיב, ונשיק ליה. שמעו חד קלא דהיה אומר, פנון אתר, פנון אתר לרבי פנחס בן יאיר, דאיהו גבייכו. דתנינן, דכל אתר דצדיקא אתחדש ביה מלי דאורייתא, כד איהו בההוא עלמא, פקיד לההוא אתר, ואתי ליה לגביה. וכל שפן כד שראן בגווייה צדיקייא אחרנין. לחדתא בההוא אתר, דאמרינן מלי דאורייתא. פגוונא דא דהיה אתי רבי פנחס בן יאיר למפקד לאתריה, ואשבח אליו צדיקייא מחדתין מלין דאורייתא, ואתחדש פמלקדמין, ההוא מלה דרבי פנחס בן יאיר קמיה.

אמר רבי אבא, יאות מלה דרבי פנחס בן יאיר, דהא לא כתיב לכן הנני נותן, אלא לכן אמור הנני נותן לו. וכי מלה דא הוה גניזא מחסידא דא תחות ידך, ולא הוית אומר. זכאה חולקנא, דזכינא למיהוי בסייעתא דטולא קדישא הכא.

אוף הוא פתח ואמר, משמיה דרבי פנחס (קהלת ט) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה וגו', כמה יאות ליה לבר נש בעוד דבוצינא דליק ושריא על רישיה, לאשתדלא ולמעבד רעותא דמאריה. בגין דההוא נהורא דבוצינא, איהי כ"ח דשריא עליה. ועל דא כתיב, (במדבר יד) יגדל נא כח יי. כח יי, דא הוא כח, דשריא על

רישיהון דצדיקייא, וכל אינון דמשתדלין ברעותא דמאריהון. ועל דא תנינן, כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו. (דא איהו כחו).

כי אין מעשה וחשבון וגו', משום שבאותו פת יש מעשה השתדלות להשתדל בעולם הזה שנקרא מעשה, עולם המעשה, להשלים סוף המחשבה. וחשבון - זהו עולם שתלוי בדבור, שהרי החשבון בדבור תלוי. ולכן כל הגימטריאות ותקופות העבורים של העולם הם בלבנה. ודעת - זהו סוד ששה צדדים שתלויים במחשבה, ונקראים עולם של אותה מחשבה. וחכמה - שהכל תלוי ממנה.

וכך אלו כלולים באותו פת, מה שאין כן בצד השאול, דרגת הגיהנם. שהרי כל אדם שלא משתדל בכ"ח זה בעולם הזה להכנס בו במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופו להכנס בשאול, שאין בו מעשה וחשבון ודעת וחכמה. שהרי הצד האחר הוא דרך שאול, שכתוב (משלי ז) דרכי שאול ביתה. מי שיתרפה מכ"ח הקדוש הזה, מתחזק בו צד האחר, ששאול ביתה.

אשר אתה הלך שמה. וכי כל בני העולם הולכים לשאול? כן, אבל עולים מיד, שכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאול ויעל. פרט לאותם רשעים שלא הרתרו תשובה לעולמים, שיורדים ולא עולים. ואפלו צדיקים גמורים יורדים לשם. למה יורדים? משום שלוקחים פמה רשעים משם, ומעלים אותם למעלה. (ושם גורמים להם להרהר בתשובה) ומי הם? אותם שהרתרו תשובה בעולם הזה ולא יכלו, והסתלקו מהעולם. וצדיקים יורדים בגלל הרשעים לתוך השאול, ולוקחים אותם, ומעלים אותם משם.

אמר רבי יוסי, כתוב (קהלת) אחת לאחת למצא חשבון. חשבון חשבון. חשבון של גימטריאות שעומדים בלבנה, באיזו דרגה שלהם? לא השיב לו. אמר, שמעתי ולא נזפרתי

כי אין מעשה וחשבון וגו', בגין דבההוא כח אית מעשה, אשתדלותא לאשתדלא בהאי עלמא דאקרי מעשה, עלמא דעובדא, למשלם סופא דמחשבה. וחשבון, דא הוא עלמא, דתליא בדבורא, דהא חשבון בדבורא תליא. ועל דא, כל גימטריאות, ותקופין, ועבורין דעלמא, בסיהרא הוו. ודעת, דא איהו רזא דשית סטרין, דתליין במחשבה, ואקרון עלמא דההוא מחשבה. וחכמה, דכלא תליא מניה. ובר אלין פליין בההוא כח, מה דלאו הכי בסטרא דשאול, דרגא דגיהנם. דהא כל בר נש דלא אשתדל בהאי כ"ח, בהאי עלמא, לאעלאה ביה, במעשה וחשבון ודעת וחכמה, סופיה לאעלאה בשאול, דלית ביה מעשה וחשבון ודעת וחכמה. דהא סטרא אחרא, ארח שאול איהי, דכתיב, (משלי ז) דרכי שאול ביתה. מאן דאתרפי מהאי כ"ח קדישא, אתקף ביה סטרא אחרא, דשאול ביתה.

אשר אתה הולך שמה, וכי כל בני עלמא אזלי לשאול. אין. אבל סלקין מיד, דכתיב, (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. בר אינון חייבין, דלא הרהרו תשובה לעלמין, דנחתין ולא סלקין. ואפילו צדיקים גמורים נחתין תמן. אמאי נחתין. בגין דנטלין פמה חייבין מתמן, וסלקין לון לעילא. (ותמן עברין לון להרהר בתשובה) ומאן אינון. אינון דהרהרו בתשובה בהאי עלמא, ולא יכלו, ואסתלקו מן עלמא. וצדיקייא נחתין בגיניהון דחייבין גו שאול, ונטלין לון, וסלקין לון מן תמן.

אמר רבי יוסי, כתיב (קהלת) אחת לאחת למצא חשבון. חשבון דגימטריאות דקיימן בסיהרא, באן דרגא דילה אינון. לא אתיב גימטריאות שעומדים בלבנה, באיזו דרגה שלהם? לא השיב לו. אמר, שמעתי ולא נזפרתי

ליה. אָמַר, שְׁמַעְנָא, וְלֹא אֲדַפְרַנָּא מְלָה. קָם
ההוא טולא, וּבִטַּשׁ בְּעֵינָיו דְּרַבִּי אָבָא, נָפַל
עַל אֲנָפוּי מַגּוּ דִּחִילוֹ. עַד דִּהְיָה נָפַל עַל אֲנָפוּי,
נָפַל קָרָא בְּפוּמִיָּה, דִּכְתִּיב, (שיר השירים ז) עֵינֶיךָ
בְּרִכּוֹת בַּחֲשָׁבוֹן עַל שַׁעַר בַּת רַבִּים. וְאַלִּין
עֵינֶיךָ דִּילָהּ, פִּרְפְּרָאוֹת לָגוּ חֲכָמָה עֲלֵאָה,
דְּאַתְמַשְׁכָּא מְלַעֲלֵלָא, וּמַגּוּ חֲשָׁבוֹן וּתְקוּפִין
וְעַבּוּרִין אֲתַמְלִיין, וְאַתְעַבִּידוּ בְּרִיכּוֹת, דְּנִפְקוּ
מִזְמִין, לְכָל סְטָרִין, (ג"א אינון עינין) עַד דְּאַתְפְּקִדן
לְכָל חֲשָׁבֹן וְעַבּוּרִין דְּסִיְהָרָא בַלְבַּד (ס"א דלבר),
וּכְכַבִּין וּמְזַלִּי לְמַעְבַּד חֲשָׁבוֹן, וְדָא אִיהוּ עַל
שַׁעַר בַּת רַבִּים, דָּא אִיהִי סִיְהָרָא דְלִבְר.

אָמַר רַבִּי אָבָא לְרַבִּי יוֹסִי, הֵהוּא מְרַגְלָא
קְדִישָׁא דְהוּה תַּחוֹת יַדְךָ, מַגּוּ סִיעַתָּא
דְּחִסְיָא קְדִישָׁא דְאִיהוּ גַבְּךָ, פְּמָה שְׁפִיר אִיהוּ,
וְאַהֲדַרְנָא בֵּיה. דְּהָא וְדָאִי לָא אֲצִטְרִיךְ לְאַפְקָא
אַתְתָּא, לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרַּא אַחְרָא, עַד דְּבַעֲלָהּ נִפְקַד
לָהּ וְיַהִיב לָהּ רְשׁוּ לְמַהֲךָ. וְאוּדְעִין לְבַעֲלָהּ
בְּקַדְמִיתָא, וּמְפִיִּסִין לִיה, דְּהוּא יִפְקַד לָהּ,
וְיַהִיב לָהּ רְשׁוּ לְמִיְהֲךָ לְהֵהוּא אַתְרַּא. כִּן קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא פִּיִּס לְמִשָּׁה, וְעַד דְּיַהִיב לִיה רְשׁוּ,
וְאָמַר לִיה אִימָא אַנְתָּ, הַנְּנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי
שְׁלוֹם, לְמִשְׁרֵי בְּגוּוִיָּה, וְעַד דְּיַהִיב לָהּ רְשׁוּ
לְמַהֲךָ תַּמּוֹן, לָא אַזְלַת.

מְנַלְן. מְצַדִּיקוּ שְׁל עוֹלָם, דְּיַהִיב לָהּ רְשׁוּ,
לְמִשְׁרֵי גו צַדִּיקִי בְּהַאי עֲלָמָא. וְיַתְבָּא
עֲמַהוֹן, פְּכֻלָּה גו קְשׁוּטָהָא. וְצַדִּיקָא דְעֲלָמָא
חָמִי, וְחַדִּי בְּהַאי. אָבַל בֵּין דְּרוּעֵי דְבַעֲלָהּ
שְׂכִיבַת, וְאַתְהֲדַרַת לְמַהֲוִי בְּהַדִּיָּהּ, וְתַבַּת
לְבַעֲלָהּ. פְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (אסתר ב) בְּעָרִב
הִיא בָּאָה וּבְבַקְרָהּ הִיא שְׂבָה. בְּעָרִב הִיא
בָּאָה, לְגַבִּי בַעֲלָהּ. וּבְבַקְרָהּ הִיא שְׂבָה,
לְגַבִּי צַדִּיקִיָּא דְעֲלָמָא. וְכֻלָּא כְּרִשׁוּתָא

בְּדַבְרָה. קָם אוֹתוּ תַצֵּל וְהִפָּה
בְּעֵינָיו שֶׁל רַבִּי אָבָא. נָפַל עַל פְּנֵי
מִתּוֹךְ פַּחַד. עַד שֶׁהָיָה נוֹפֵל עַל
פְּנֵיו, נָפַל פְּסוּק בְּפִיו, שְׂכַתוּב (שיר
השירים ז) עֵינֶיךָ בְּרִכּוֹת בַּחֲשָׁבוֹן עַל
שַׁעַר בַּת רַבִּים. וְאַלִּין הָעֵינַיִם
שְׁלָהּ: פִּרְפְּרָאוֹת לְתוֹךְ חֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה שְׁנַמְשְׁכָה מְלַמְעָלָה,
וּמִתּוֹךְ חֲשָׁבוֹן וּתְקוּפוֹת וְעַבּוּרִים
מִתְמַלְאִים, וְנַעֲשׂוּ בְּרִכּוֹת, שִׁיְצֵאוּ
מִימֵיו לְכָל הַצְּדִיקִים, (אוֹתוֹן עֵינַיִם) עַד
שֶׁנִּפְקְדוּ לְכָל חֲשָׁבוֹן וְעַבּוּרֵי
הַלְבָּנָה בַלְבַּד (שַׁבְחוּךָ) וְכוּכְבִּים
וּמְזֻלוֹת לַעֲשׂוֹת חֲשָׁבוֹן, וְזֵהוּ
שַׁעַר בַּת רַבִּים, זֹהִי הַלְבָּנָה
שַׁבְחוּךָ.

אָמַר רַבִּי אָבָא לְרַבִּי יוֹסִי, אוֹתָהּ
מְרַגְלִית קְדוּשָׁה שֶׁהִיָּתָה תַּחַת
יַדְךָ, מִתּוֹךְ סִיעוּעַ שֶׁל הַחֲסִיד
הַקְּדוּשׁ שֶׁהוּא אֲצִלְנוּ, פְּמָה יָפָה
הוּא, וְחֲזַרְנוּ בוֹ. שְׁהֵרִי וְדָאִי לָא
צְרִיךְ לְהוֹצִיא אִשָּׁה לְהַשְׁרוֹת
בְּמָקוֹם אַחֵר, עַד שֶׁבַעֲלָהּ יִצְוֶה
וְיִתֵּן לָהּ רְשׁוֹת לְלַכְתָּ, וּמוֹדִיעִים
לְבַעֲלָהּ בְּהַתְחַלָּה, וּמְפִיִּס אוֹתוֹ
שֶׁהוּא יִצְוֶה אוֹתָהּ וְיִתֵּן לָהּ רְשׁוֹת
לְלַכְתָּ לְאוֹתוֹ מְקוֹם. כִּן הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא פִּיִּס אֶת מִשָּׁה, וְעַד
שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוֹת וְאָמַר לוֹ: אָמַר
אַתָּה, הַנְּנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִית
שְׁלוֹם, לְשִׁרּוֹת בְּתוֹכוֹ. וְעַד שֶׁנָּתַן
לָהּ רְשׁוֹת לְלַכְתָּ לְשֵׁם, לָא הִלְכָה.
כִּינֵן לָנוּ? מְצַדִּיקוּ שְׁל עוֹלָם,
שֶׁנָּתַן לָהּ רְשׁוֹת לְשִׁרּוֹת בְּתוֹךְ
צַדִּיקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְיִשְׁבָּה עִמָּם
כְּמוֹ כֻלָּה בְּתוֹךְ הַקְּשׁוּטִים שְׁלָהּ.
וְצַדִּיק הָעוֹלָם רוּאָה וְשִׂמַּח בְּזָה.
אָבַל בֵּין זְרוּעוֹת בַּעֲלָהּ שׁוֹכְכַת,
וְחֲזוּרַת לְהִיּוֹת אַתָּם, וְשְׂבָה
לְבַעֲלָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אסתר ב)
בְּעָרִב הִיא בָּאָה וּבְבַקְרָהּ הִיא
שְׂבָה. בְּעָרִב הִיא בָּאָה לְבַעֲלָהּ,
וּבְבַקְרָהּ הִיא שְׂבָה לְצַדִּיקֵי הָעוֹלָם,
וְהַכֵּל בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָהּ. (וְהוּ שְׂכַתוּב

דְּבַעְלָהּ. (הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים לו) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).
 וּמֹשֶׁה כַּף אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי, כְּמָה
 דְּצַדִּיק דְּלַעֲיֵלָא נוֹתֵן, אוּף אֲנָא הִנְנִי
 נוֹתֵן, מִתְּנָה לְמַהְדָּר מִתְּנָה אִיהִי. וּבִגִּין בְּרִית
 דָּא, רוּוח כְּהוֹנָה עֲלָאָה. וְאִי לָא תְּהֵא בְּהַדְיָה,
 לָא אֲתַקְשֵׁר פְּנִיחָס בְּדַרְגָּא דְכְּהוֹנָה עֲלָאָה, דְּהָא
 בְּרִית דְּבִקָּא אִיהוּ תְדִיר בִּימִינָא עֲלָאָה. וַיִּמִּינָא
 עֲלָאָה דָּא, זְמִין לְמַבְנֵי בֵי מַקְדָּשָׁא, דְּאִיהוּ
 בְּרִית.

(תהלים לו) וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן).
 וּמֹשֶׁה כַּף אָמַר, הִנְנִי נוֹתֵן לּוֹ אֶת
 בְּרִיתִי. כְּמוֹ שְׁצַדִּיק שְׁלַמְעֵלָה
 נוֹתֵן, גַּם אֲנִי הִנְנִי נוֹתֵן, מִתְּנָה
 לְהַחֲזִיר מִתְּנָה הִיא, וּבִשְׂבִיל
 בְּרִית זוֹ הַרוּיח כְּהוֹנָה עֲלִיּוֹנָה. וְאִם
 לָא תְהִיָּה אֲתוּ, לָא יִתְקַשֵּׁר פְּנִיחָס
 בְּדַרְגָּת כְּהוֹנָה עֲלִיּוֹנָה, שְׁהָרִי בְּרִית
 דְּבִקָּה תְּמִיד בִּימִין עֲלִיּוֹן. וְזִמִּין
 עֲלִיּוֹן זֶה עֲתִיד לְכַנּוֹת בֵּית מַקְדָּשׁ,
 שְׁהוּא בְּרִית.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, נִזְכַּרְתִּי בְּדַבְּרֵי
 אֶחָד שְׁשִׁמְעֵתִי מִהִמְנוּרָה
 הַקְדוּשָׁה, שְׁשִׁמְעַע מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר. יוֹם אֶחָד בָּא לְפָנָיו גּוֹי
 אֶחָד וְאָמַר לוֹ: זָקֵן זָקֵן, שְׁלֹשׁ
 בְּעֵינַי אֲנִי רוֹצֵה לְתַבַּע מִמֶּךָ.
 אַחַת, שְׂאֲתָם אוֹמְרִים שְׂיִבְנָה לְכֶם
 בֵּית מַקְדָּשׁ אַחֵר, וְהָרִי לֹא הָיוּ
 לְהַבְנוֹת אֶלָּא רַק פְּעָמִים - בֵּית
 רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי. בֵּית שְׁלִישִׁי (ובית
 רביעי) לֹא תִמְצָא בַּתּוֹרָה, וְהָרִי מַה
 שְׁהָיָה לוֹ לְהַבְנוֹת כְּכֹר נִבְנוּ,
 וְלַעֲלוֹם אֵין בּוֹ יוֹתֵר, שְׁהָרִי שְׁנִי
 כְּתִיב יִשְׂרָאֵל קָרָא לְהֵם הַפְּסוּק,
 וְכַתּוּב (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָּה כְבוֹד
 הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.
 וְעוֹד, שְׂאֲתָם אוֹמְרִים שְׂאֲתָם
 קְרוֹבִים לְמַלְךְ הַעֲלִיּוֹן יוֹתֵר מִכָּל
 שְׂאֵר הָעַמִּים. מִי שְׁקָרוֹב לְמַלְךְ
 הוּא שְׂמֵחַ (יוֹתֵר) תְּמִיד, כְּלִי צַעַר,
 כְּלִי פֶחַד, כְּלִי דַחַק, וְהָרִי אֲתָם
 כְּצַעַר וּבְדַחַק וּבִיגוּן תְּמִיד יוֹתֵר
 מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְלָנוּ לֹא הִתְקַרַּב
 צַעַר וְדַחַק וּיְגוּן כָּלֵל. אֲנוּ קְרוֹבִים
 לְמַלְךְ הַעֲלִיּוֹן, וְאֲתָם רְחוּקִים
 מִמֶּנּוּ, וְלָכֵן יֵשׁ לְכֶם צַעַר וְדַחַק,
 אֲבָל וּיְגוּן, מַה שְׂאֵין לָנוּ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲדַכְרֵנָּא מְלָה חֲדָא, דְּשִׁמְעֵנָּא
 מִבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּשִׁמְעַע מִשְׁמִיָּה דְּרַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר. יוֹמָא חַד, אָתָּא לְקַמִּיָּה חַד חַפִּים גּוֹי,
 אָמַר לִיה סָבָא סָבָא, תְּלַת בַּעֲיִין (דף רכ"א ע"א)
 בַּעֲיִנָּא לְמַתְבַּע מְנַךְ. חַד, דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין דִּיתְבְּנֵי
 לְכוּ בֵי מַקְדָּשָׁא אַחֲרָא, וְהָא לָא הָווּ לְמַבְנֵי
 אֶלָּא תְרֵי זְמַנִּין, בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי, בֵּית
 שְׁלִישִׁי (ובית רביעי) לֹא תִשְׁפַּח בְּאוֹרֵייתָא, וְהָא מַה
 דְּהָוָה לִיָּה לְמַבְנֵי, כְּכֹר אֲתַבְּנוּן, וְלַעֲלוֹם לִית
 בֵּיה יוֹתֵר, דְּהָא תְרֵי בְתֵי יִשְׂרָאֵל קָרָא לוֹן קָרָא.
 וּכְתִיב, (חגי ב) גְּדוֹל יְהִיָּה כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה
 הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן.

וְעוֹד, שְׂאֲתָם לֹא אוֹכְלִים נְבִלוֹת
 וּטְרָפוֹת כְּדִי שְׁתַּהֲיוּ כְּרִיאִים
 וְגוֹפְכָם יְהִיָּה בְּכַרְיָאוֹת. אֲנוּ
 אוֹכְלִים כָּל מַה שְׂרוּצִים, וְאֲנוּ

וְתוּ, דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין, דְּאֲתוֹן קְרַבִּין לְמַלְכָּא
 עֲלָאָה, יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, מְאֵן
 דְּמִתְקַרִּיב לְמַלְכָּא, אִיהוּ חֲדֵי (חֲדֵי) תְדִיר, בְּלֹא
 צַעַרָא, בְּלֹא דַחִילוּ, וּבְלֹא דַחִיקוּ. וְהָא אֲתוֹן
 בְּצַעַרָא וּבְדַחַקָא וּבִיגוּנָא תְדִיר, יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי
 עַלְמָא. וְאֲנֵן לֹא אֲתַקְרִיב לָן צַעַרָא וְדַחַקָא
 וּיְגוּנָא כָּלֵל. אֲנֵן קְרִיבִין לְמַלְכָּא עֲלָאָה, וְאֲתוֹן
 רַחֲיִקִין מִנִּיהּ, וְעַל דָּא אִית לָכוּ צַעַרָא וְדַחַקָא
 אֲבָלָא וּיְגוּנָא, מַה דְּלָא אִית לָן.

וְתוּ, דְּאֲתוֹן לָא אֲכַלִּי נְבִלָה וּטְרָפָה, בְּגִין
 דְּתַהוּוֹן בְּרִיאִין, וְגוֹפָא דְלָכוּן לְהָרִי
 בְּכַרְיָאוֹתָא. אֲנֵן אֲכַלִּינָן כָּל מַה דְּבַעֲיֵנָן, וְאֲנֵן

תְּקִיפִין בְּחִילָא בְּכַרְיָאוֹתָא,

חֲזָקִים בָּכֶם בְּכַרְיאוֹתַי, וְכַל אִיבְרִינוּ בְעַמְדָם. וְאַתֶּם שְׂלֵא אוֹכְלִים, חֲלָשִׁים כְּלָכֶם בְּחֻלָּאִים רְעִים וּבְשֹׁכֵר יוֹתֵר מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים. עִם שְׂשׂוּנָא אֶתְכֶם אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל. זָקֵן זָקֵן, אַל תֵּאמֵר לִי דָבָר, שְׂלֵא אֲשַׁמַּע אוֹתְךָ וְלֹא אֶקְבֵּל מִמֶּךָ. הָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר עֵינָיו וְהִשְׁגִּיחַ בּוֹ, וְנַעֲשֶׂה גַל שֶׁל עֲצָמוֹת.

בֵּינָן שְׁנַח רְגָזוֹ, הַחֲזִיר רֹאשׁוֹ וּבִכְהָ, וְאָמַר, (תהלים ח) ה' אֲדַגִּינוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. כִּמָּה חֲזָק פַּח הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, חֲזָק בְּכָל הָאָרֶץ, וְכִמָּה חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂאִין לָךְ דְּבָר קִטְוֹן שְׂלֵא תִמְצָא בַתּוֹרָה, וְאִין לָךְ דְּבָר קִטְוֹן שְׂבָא בַתּוֹרָה שְׂלֵא יֵצֵא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. דְּבָרִים אֱלוֹ שְׂשָׂאֵל אוֹתוֹ רְשַׁע, אֲנִי שְׂאֵלְתִי יוֹם אֶחָד אֶת אֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר שְׁהִרִי בִישִׁבַת הַרְקִיעַ הַסְּתַדְרוֹ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֹף זֶה:

שְׂבִשְׂצִאוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים רְצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹתָם בְּאָרֶץ כְּמִלְאָכִים קְדוּשִׁים שֶׁל מַעְלָה, וְרְצָה לְבָנוֹת לָהֶם בֵּית קְדוֹשׁ וְלִהְיוֹתוֹ מִתּוֹךְ שְׁמֵי הַרְקִיעִים וְלִנְטַע אֶת יִשְׂרָאֵל, נְצִיב קְדוּשָׁה, כְּמוֹ הַדְּמוּת שְׁלִמְעֵלָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שמות טו) תְּבַאֲמוּ וְתִטְעַמוּ בְּהַר נֹחַלְתְּךָ. בְּאִיזָה מְקוֹם. בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת ה'. בְּאוֹתוֹ שְׁפַעְלַת אֶתְהָ ה', וְלֹא אַחֵר. מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת ה' - זֶה בֵּית רֵאשׁוֹן. מְקַדֵּשׁ ה' פּוֹנְנֵנוּ יְדִיךָ - זֶה בֵּית שְׁנִי. וְשְׁנֵיהֶם אֲמֹנוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם.

וּמִשְׁהַרְגִּיזוֹ לִפְנֵינוּ בְּמִדְבָר - מִתּוֹ, וְהַכְּנִיס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵיהֶם לְאָרֶץ, (לְמַדוּ מִעֲשֵׂיהֶם) וְהַבִּית נִבְנָה עַל יְדֵי אָדָם, וְלָכֵן לֹא עָמַד. וְשִׁלְמָה הִיָּה יוֹדֵעַ שְׂמִשׁוֹם שְׂמַעֲשֶׂה זֶה שֶׁל אָדָם לֹא יַעֲמַד,

וְכַל שְׁיִיפוֹן דִּילָן בְּקִיּוּמֵיהוּ. וְאַתּוֹן דִּילָא אַכְלִין, חֲלָשִׁין כְּלָכוּ בְּמַרְעִין בִּישׁוּן, וּבַתְּבִירוֹ יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. עַמָּא דְסָנִי לְכוּן אֶלְהֵכוּן בְּכָלָא. סְבָא סְבָא, לֹא תִימָא לִי מַדִּי, דִּילָא אֲשַׁמְעִינְךָ, וְלֹא אֶקְבֵּל מִנְךָ. זָקִיף עֵינָיו רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֲשַׁגַּח בֵּיהּ, וְאַתְעָבִיד תֵּלָא דְגַרְמִי.

בֵּינָן דְנָח רוּגְזִיָה, אֶהְדֵּר רִישִׁיָה וּבְכָה, וְאָמַר, (תהלים ח) יי אֲדוֹנָנוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל

הָאָרֶץ. כִּמָּה תִקְיָף חֵילָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא, תִקְיָפָא בְּכָל אֲרַעָא, וְכִמָּה חֲבִיבִין מְלִי דְאוֹרִייתָא, דְלִית לָךְ מְלָה זְעִירָא דִלָא תִשְׁפַּח לָהּ בְּאוֹרִייתָא, וְלִית מְלָה זְעִירָא דְאַתִּיָא בְּאוֹרִייתָא, דִּילָא נִפְקַת מִפּוּמֵיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. מְלִין אֱלִין דְשָׂאֵל הֵהוּא רְשַׁע, אֲנָא שְׂאֵלְנָא יוֹמָא חַד לְאַלְיָהוּ, וְאָמַר דִּהָא בְּמַתִּיבְתָא דְרַקִיעָא, אַתְסַדְרוֹ קַמִּיהּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְהִכִּי הוּא.

דְכַד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, בַּעַא קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעַבְד לוֹן בְּאַרְעָא, כְּמִלְאָכִין קְדִישִׁין לְעִילָא, וּבַעַא לְמַבְנֵי לוֹן בֵּיתָא קְדִישָׁא, וְלִנְחַתָּא לִיהּ מִגּוֹ שְׁמֵי רַקִיעִין, וְלִנְטַעָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, נְצִיבָא קְדִישָׁא, כְּגוֹוֹנָא דְדִיוֹקְנָא דְלְעִילָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שמות טו)

תְּבַאֲמוּ וְתִטְעַמוּ בְּהַר נֹחַלְתְּךָ. בְּאֵן אֶתֵר בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת יי. בְּהֵהוּא דְפַעְלַת אֲנַת יי, וְלֹא אַחֵרָא. מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַת יי, דָּא בֵּית רֵאשׁוֹן. מְקַדֵּשׁ יי פּוֹנְנֵנוּ יְדִיךָ, דָּא בֵּית שְׁנִי. וְתִרְוִיָהוּ, אוּמְנוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֵינוֹן.

וּמִדְאַרְגִּיזוֹ קַמִּיהּ בְּמִדְבָרָא, מִיתוּ, וְאַכְנַס לוֹן קְדִישָׁא בְרִיךְ הוּא לְבְנֵיהוּ בְּאַרְעָא.

(אוֹלִיפוֹ עוֹבְדִיהוֹן) וּבֵיתָא אֶתְבְּנִי עַל יְדֵי דְבַר נֵשׁ, וּבְגִין כַּךְ לֹא אֶתְקַיִים. וְשִׁלְמָה הָוָה יַדַּע, דְּבְגִין דִּהָא עוֹבְדָא דְבַר נֵשׁ לֹא יִתְקַיִים, וְעַל דָּא

וְעַל זֶה אָמַר, (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֹלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, דְּהָא לִית לֵיהּ בֵּיהּ קִיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֻזְרָא, גָּרַם חֲטָאָה, וְאַצְטְרַכּוּן אֵינּוּן לְמַבְנֵי, וְלֹא הָוּה בֵּיהּ קִיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בְּנִינָא קְדָמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, וְלִזְמַנָּא דְּאַתִּי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי, אִיהוּ וְלֹא אַחְרָא. וּבְנִינָא דָּא אָנּוּן מְחַפְּאֵן, וְלֹא בְּנִינָא דְּבַר נֶשׁ, דְּלִית בֵּיהּ קִיּוּמָא כְּלָל.

בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי יוֹרֵיד אוֹתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאַחַד מְלַמְעֵלָה. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּכַסּוּי, וּבֵית שְׁנֵי בְּגִלּוּי. אוֹתוֹ בֵּית יְהִיָּה בְּגִלּוּי, שְׁנַקְרָא בֵּית שְׁנֵי, שִׁירָאָה לְכָל הָעוֹלָם אֲמָנוֹת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חֲדוּדָה שְׁלֵמָה וּרְצוֹן הַלֵּב בְּכָל עֲמִידָה.

אוֹתוֹ בֵּית רֵאשׁוֹן בְּכַסּוּי עֲלָה לְמַעְלָה, עַל גַּב אוֹתוֹ שְׁבַגְלוּי. וְכָל הָעוֹלָם יִרְאוּ עֲנַנֵי כְבוֹד שְׁפוּכָבִים עַל גַּב אוֹתוֹ שְׁבַגְלוּי. וּבְחַדְוָךְ אוֹתָם עֲנַנִּים יְהִיָּה בֵּית רֵאשׁוֹן בְּמַעֲשֵׂה טְמִיר שְׁעוּלָה עַד רוּם כְּבוֹד הַשְּׁמַיִם, וְלִבְנֵן זֶה אָנוּ מְחַפְּסִים.

וְעַד עַכְשָׁו לֹא הָיָה בְּעוֹלָם, שְׂאֵפְלוֹ עִיר שֶׁל יְרוּשָׁלַם לֹא תִהְיֶה אֲמָנוֹת אָדָם, שְׁהָרֵי כְּתוּב (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֹאֵם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגו'. אִי לְקַרְתָּא כְּתִיב הָכִי, כָּל שְׁכָן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דִּיּוֹרָא דִּילֵיהּ. וְעוֹבְדָא דָּא, הוּי אֲתַחְזִי לְמַהוּי בְּרִישָׁא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאַסְתַּלַּק עַד לְסוּף יוֹמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בַּתְרָאָה.

שְׂאֵרְתָּא אַחְרָא, דְּיודָאי אָנּוּן קְרַבִּין לְמַלְכָּא עַלְמָא, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְדָאי הָכִי הוּא, דִּישְׂרָאֵל עֶבֶד לִזְוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָּא דְּכָל עֲלְמָא. וְהָכִי אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר עַמִּין, כְּלָבָא בֵּין שְׂיִיפִין, כְּמָה דְּשְׂיִיפִין לֹא

אָמַר, (תהלים קכז) אִם יִי לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמֹלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, דְּהָא לִית לֵיהּ בֵּיהּ קִיּוּמָא. בְּיוֹמוֹי דְּעֻזְרָא, גָּרַם חֲטָאָה, וְאַצְטְרַכּוּן אֵינּוּן לְמַבְנֵי, וְלֹא הָוּה בֵּיהּ קִיּוּמָא. וְעַד כְּעַן, בְּנִינָא קְדָמָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, וְלִזְמַנָּא דְּאַתִּי כְּתִיב, (תהלים קמז) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יִי, אִיהוּ וְלֹא אַחְרָא. וּבְנִינָא דָּא אָנּוּן מְחַפְּאֵן, וְלֹא בְּנִינָא דְּבַר נֶשׁ, דְּלִית בֵּיהּ קִיּוּמָא כְּלָל.

בֵּית רֵאשׁוֹן, וּבֵית שְׁנֵי, יִחִית לִזְוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּאַחַד מְלַמְעֵלָה. בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, וּבֵית שְׁנֵי בְּאַתְגְּלִיא. הַהוּא בֵּית לְהוּי בְּאַתְגְּלִיא, דְּאַתְקֵרִי בֵּית שְׁנֵי, דִּיתַחְזִי לְכָל עֲלְמָא אוֹמְנוֹתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. חֲדוּדָה שְׁלֵמָה, וּרְעוּתָא דְּלָבָא בְּכָל קִיּוּמָא.

הַהוּא בֵּית רֵאשׁוֹן בְּאַתְפְּסִיא, אֲסַתְלַק לְעֵילָא, עַל גַּבּוּי דְּהַהוּא דְּאַתְגְּלִיא. וְכָל עֲלְמָא יַחְמוּן, עֲנַנֵי יְקָר דְּסַחְרָן עַל גַּבּוּי דְּהַהוּא דְּאַתְגְּלִיא, וּבְגוּ דְּאֵינּוּן עֲנַנִּין, הוּי בֵּית רֵאשׁוֹן, בְּעוֹבְדָא טְמִירָא, דְּסַלִּיק עַד רוּם יְקָר שְׂמִיָּא, וּבְנִינָא דָּא אָנּוּן מְחַפְּאֵן.

וְעַד כְּעַן, לֹא הָוּה בְּעֵלְמָא, דְּאַפִּילוּ קַרְתָּא דִּירוּשָׁלַם לֹא לִיהוּי אוֹמְנוֹתָא דְּבַר נֶשׁ, דְּהָא כְּתִיב, (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֹאֵם יִי חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגו'. אִי לְקַרְתָּא כְּתִיב הָכִי, כָּל שְׁכָן בֵּיתָא, דְּאִיהוּ דִּיּוֹרָא דִּילֵיהּ. וְעוֹבְדָא דָּא, הוּי אֲתַחְזִי לְמַהוּי בְּרִישָׁא, כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאַסְתַּלַּק עַד לְסוּף יוֹמִין, בְּפוּרְקָנָא (דף רכ"א ע"ב) בַּתְרָאָה.

שְׂאֵרְתָּא אַחְרָא, דְּיודָאי אָנּוּן קְרַבִּין לְמַלְכָּא עַלְמָא, יִתִּיר מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין. וְדָאי הָכִי הוּא, דִּישְׂרָאֵל עֶבֶד לִזְוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָּא דְּכָל עֲלְמָא. וְהָכִי אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל בֵּין שְׂאֵר עַמִּין, כְּלָבָא בֵּין שְׂיִיפִין, כְּמָה דְּשְׂיִיפִין לֹא

יכולים לעמד בעולם אפלו רגע אחד בלי לב, כף העמים כלם לא יכולים לעמד בעולם בלי ישראל. וכך גם ירושלים בתוך שאר הארצות כמו לב בתוך האיברים, ועל כף היא באמצע כל העולם, כמו לב בתוך האיברים.

וישראל מתנהגים בתוך שאר העמים כמו הלב בתוך האיברים. הלב הוא רך וחלש, והוא קיום כל האיברים. לא יודע מצער וצרה ויגון כלל, רק הלב, שבו הקיום, שבו השכל. שאר האיברים לא התקרב בהם כלל, שהרי אין בהם קיום ולא יודעים דבר. כל שאר האיברים לא קרובים למלך, שהוא חכמה ושכל, ששרוי במח, אלא רק הלב. ושאר האיברים רחוקים ממנו ולא יודעים כלל. כף ישראל קרובים למלך הקדוש, ושאר העמים רחוקים ממנו.

שארה אחרת, שישראל לא אוכלים נבלות וטרפות וטנוף ולכלוך ושקצים ורמשים כשאר העמים - כף הוא, שהרי הלב הוא רך וחלש, ומלך ועמידת כל שאר האיברים. לא לוקח למזונו, רק ברור וצחות כל היום, ומזונו נקי וברור, והוא רך וחלש מהכל, ושאר הפסלת מניח לכל האיברים, וכל שאר האיברים לא משגיחים בזה, אלא כל פסלת ורע של הפל לוקחים, והם בחזק כמו שראוי להם.

ועל זה בכל שאר האיברים יש אבעבועות, שאת או ספחת, סגירות הצרעת. ללב אין כלום מכל אלה, אלא הוא נקי וברור מהכל, אין בו מום כלל. כף הקדוש ברור הוא לקח את ישראל, שהוא נקי וברור שאין בו מום, ועליו כתוב (שיר השירים ד) כלף יפה רעיתי ומום אין כף. בא

יכלי למיקם בעלמא אפילו רגעא חדא בלא לבא, הכי עמין פלהו, לא יכלין למיקם בעלמא, בלא ישראל. ואוף הכי ירושלים בגו שאר ארעאן, כלבא בגו שייפין. ועל דא איהי באמצעיתא דכולי עלמא. כלבא גו שייפין.

וישראל מתנהגן גו שאר עמין, פגוונא דלבא גו שייפין. לבא איהי רכיה וחלש, ואיהו קיומא דכל שייפין, לא ידע מצערא ועקא ויגונא כלל אלא לבא, דביה קיומא, דביה סוכלתנו, שאר שייפין לא אתקריב בהו כלל, דהא לית בהו קיומא, ולא ידעין מדי. כל שאר שייפין לא קריבין למלכא, דאיהו חכמתא וסוכלתנו, דשריא במוחא, אלא לבא. ושאר שייפין, רחיקין מגיה, ולא ידעין מגיה כלל. כף ישראל, למלכא קדישא קריבין, ושאר עמין רחיקין מגיה.

שארהא אחרא, דישראל לא אכלי נבלות וטרפות, וטנופא ולכלוכא דשקצים ורמשים כשאר עמין, הכי הוא, דהא לבא דאיהו רכיה וחלש, ומלכא וקיומא דכל שאר שייפין, לא נטיל למזוניה, אלא ברירו וצחותא דכל דמא, ומזוניה נקי וברירא, ואיהו רכיה וחלש מפלא, ושאר פסולת אנח לכל שייפין, וכל שאר שייפין לא משגיחין בהאי, אלא כל פסולת וביש דכלא נטלין, ואינון בתקיפו כמה דאתחזי לון.

ועל דא בכל שאר שייפין אית אבעבועין, שאת או ספחת, סגירו דצרעת. ללבא לאו מכל הגי כלום, אלא איהו נקי ברירא מפלא, לית ביה מומא כלל. כף קדשא ברירא הוא נטיל ליה לישראל דאיהו נקי וברירו דלית ביה מומא על דא כתיב, (שיר השירים ד) כלף יפה רעיתי ומום אין כף. אתא רבי יוסי, נשיק

רבי יוסי, נשק ידו ואמר, אלו לא
באתי לעולם רק כדי לשמע את
זה - די לי.

ושם איש ישראל המכה וגו'.
אמר רבי יצחק, פסוק זה היה
צריך להכתב: ושם איש ישראל
אשר הכה פנחס, ולא המכה אשר
הכה. לא נאמר אלא בדרך נסתר.
אלא כף אמר רבי אלעזר (רבי
שמעון), כיון שהעלה הקדוש ברוך
הוא את פנחס לכהנה גדולה, לא
רצה להזכיר לפנחס את הרג
האדם, שהרי לא ראוי לכהן
גדול. טרם העלהו לכהנה גדולה
הזכיר לו, ואמר, וירא פנחס
[וגו'] ויקח רמח וגו', וידקר את
שניהם וגו'. כיון שהעלהו לכהנה
גדולה, לא הזכיר שמו בהרג,
שלא ראוי לו, וחס עליו כבוד
הקדוש ברוך הוא, שפנה גדול
לא ראוי להזכיר בהרג. ושם
האשה המכה, גם כף.

רבי שמעון הזה הולך
מקפוטקיא ללוד, ורבי יהודה
הלך עמו. עד שהיו הולכים, פגע
בהם רבי פנחס בן יאיר, ושני
אנשים מחמרים אחריו. עמד
חמורו של רבי פנחס. טענו אותו,
ולא הלך. אמר רבי פנחס,
השאירו אותו, שהרי ריח של
פנים חדשות הריח, או שנס
יעשה לנו כאן. עד שהם שם, יצא
רבי שמעון מאחרי סלע אחד,
נטל חמור והלך. אמר רבי פנחס,
ולא אמתית לכם שהרי ריח של
פנים חדשות הריח! ?

ירד וגפף אותו רבי פנחס ובכה.
אמר לו, ראיתי בחלומי שבאה
שכינה אלי ונתנה לי אוצרות
גדולים, ושמתתי בה. ועכשו פפי
שראיתי. אמר רבי שמעון, מקול
פרסות חמורך ידעתי שנה אמה.

ידוי, אמר, אילו לא אתינא לעלמא, אלא
למשמע דא, דיני.

ושם איש ישראל המכה וגו'. (במדבר כב) אמר
רבי יצחק, האי קרא הכי הוה ליה
למכתב, ושם איש ישראל אשר הכה פנחס,
ולא המכה אשר הכה, לא נאמר אלא בארץ
סתיים.

אלא הכי אמר רבי אלעזר (נ"א רבי שמעון), כיון
דסלקיה קדשא בריה הוא לפנחס
לכהנא רבא, לא בעא לאדפרא ליה לפנחס
בקטלנותא דבר נש. דהא לא אתחזי לכהנא
רבא. עד לא סלקיה לכהנא רבא, אדפר ליה,
ואמר וירא פנחס ויקח רמח וגו', וידקור את
שניהם וגו'. כיון דסלקיה לכהנא רבא לא
אדפר שמייה בקטלנותא, דלא אתחזי ליה,
וחס עליה יקרא דקודשא בריה הוא, דכהנא
רבא לא אתחזי לאדפרא בקטלנותא. ושם
האשה המוכה, אוף הכי.

רבי שמעון הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, ורבי
יהודה אזיל עמיה, עד דהוו אזלי פגע
בהו רבי פנחס בן יאיר, ותריין גוברין טוענין
אבתרייה. שכיף חמריה דרבי פנחס. טעינו
ליה, ולא אזיל. אמר רבי פנחס, שביקו ליה,
דהא ריחא דאנפין חדתין קא ארח, או נסא
אתעביד לן השתא. עד דאינון תמן, נפק רבי
שמעון מבתר חד טנרא. נטל חמרא ואזיל,
אמר רבי פנחס, ולא אמרית לנו, דהא ריחא
דאנפין חדתין קא ארח.

נחת וגפיף ליה רבי פנחס, ובכה, אמר ליה,
חמינא בחלמי, דאתיא שכינתא לגבי,
ויהבת לי נבזבזן רברבן, וחדינא בה. השתא
כמה דחמינא. אמר רבי שמעון, מקל פרסי

דחמריך, ידענא דאנת הוא. השתא חדוה שלים. אמר רבי פנחס, נתיב

בַּעַת חֲדוּה שְׁלֵמָה. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, נִשְׁבַּח בְּמִקּוּם אֶחָד, שְׁדַבְּרֵי הַתּוֹרָה צְרִיכִים צָחוּת. מְצָאוּ מַעֲזָן מִים וְעַץ, וַיִּשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מִסְתַּכֵּל הֵייתִי שֶׁזֶה לַתַּחֲתִית הַמַּתִּים בְּדֶרֶךְ אַחַר יַעֲשֶׂה לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמָה שֶׁהִיא בַּעַת רֵאשׁוֹן, יִהְיֶה אִזּוֹ אַחֲרוֹן. מִנֵּין לָנוּ? מֵאוֹתָן עֲצֻמוֹת, אוֹתָן עֲצֻמוֹת שֶׁהִחִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי יִחְזַקְאֵל, שְׁכַתּוֹב (יִחְזַקְאֵל לו') וַתִּקְרְבוּ הָעֲצֻמוֹת עִצְמוֹ אֶל עֲצָמוֹ - בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֶּף כְּתוּב, וְרֵאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבִשָׁר עֲלֶהּ וּגּוֹ'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מְלֻמְעָלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם - שֶׁהִרִי מָה שֶׁהַפְּשִׁיט בַּתַּחֲלָה, יִהְיֶה אַחֲרוֹן. בַּתַּחֲלָה (הַפְּשִׁיט מְרוּחָ, וְאַחַר כֶּף) עוֹר, וְאַחַר כֶּף בִּשָׁר. בַּתַּחֲלָה הַפְּשִׁיט מְרוּחָ, וְאַחַר כֶּף עוֹר, וְאַחַר כֶּף בִּשָׁר, וְאַחַר כֶּף עֲצֻמוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּזֶה הַתִּקְשׁוֹ הָאֲחֵרוֹנִים, אֲבָל עֲצֻמוֹת אֵלֶּה שֶׁהִחִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, נְסִים וְאוֹתוֹת מְשֻׁנִּים עָשָׂה בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֵּא וּרְאֵה מָה כְּתוּב, (אֵיוב ב') זָכַר נָא פִי כַחֲמֹר עֲשִׂיתָנִי וְאֵל עֶפֶר תְּשִׁיבֵנִי. מָה כְּתוּב אַחֲרָיו? הֲלֹא כַחֲלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֵנִי. עוֹר וּבִשָׁר תַּלְבִּישָׁנִי וּבַעֲצֻמוֹת וְגִידִים תִּשְׁכַּכֵּנִי. עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְאַחַר שִׁיבְלָה הָאֵדָם בַּעֲפֹר וַיִּגִיעַ זְמַן שֶׁל תַּחֲתִית הַמַּתִּים, שְׁאוֹתָהּ עִצְמוֹ שֶׁתִּשְׁאָר, לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ כְּמוֹ עֶסֶה זֶה, וּכְמוֹ גְבִינָה שֶׁל חֲלָב וּנְבִיעֵת הַחֲלָב, שְׁאוֹתָהּ נְבִיעָה נִקְיָה וּמְצַחֶצֶחַת בְּצָחוּת אוֹתָהּ עִצְמוֹ. תַּתְּעַרֵּב אוֹתָהּ הָעִצְמוֹת וְתַמְחָה כְּמוֹ חֲלָב, וְאַחַר כֶּף יִקְפִּיא אוֹתָהּ, וְתִצְטִיר בְּצִיּוֹר כְּמוֹ עֲלֶיהָ עוֹר וּבִשָׁר וְעֲצֻמוֹת וְגִידִים.

בְּדוּךְ חַד, דְּמַלִּי דְאֹרִיִּיתָא אֲצֻטְרִיךְ צָחוּתָא. אֲשַׁכְּחוּ עֵינָא דְמֵיָא, וְאֵילָנָא, יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס, מִסְתַּכֵּל הוֹינָא דְהָא לַתַּחֲתִית הַמַּתִּים, בְּאַרְחָא אַחְרָא יַעֲבִיד לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּמָה דְהוּהּ הַשְׁתָּא קְדָמָא, לִיהוּי כְּדִין בַּתְּרָאָה. מְנַלָן. מֵאֵינוֹן עֲצֻמוֹת, הִנְהוּ גְרַמִּין דְאַחֲרָא לוֹן קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא עַל יְדֵי יִחְזַקְאֵל, דְכָתִיב, (יִחְזַקְאֵל לו') וַתִּקְרְבוּ עֲצֻמוֹת עִצְמוֹ אֶל עֲצָמוֹ בְּקְדָמִיתָא, וּלְבַתֵּר כְּתִיב (דף רכ"ב ע"א)

וְרֵאִיתִי וְהִנֵּה עֲלֵיהֶם גִּידִים וּבִשָׁר עֲלֶהּ וּגּוֹ'. וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מְלֻמְעָלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם. דְהָא מָה דְאַפְשִׁיט בְּקְדָמִיתָא, לִיהוּי בַּתְּרָאָה. בְּקְדָמִיתָא (אֲפֻשִׁיט מְרוּחָ, וּלְבַתֵּר) עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָׁר, בְּקְדָמִיתָא אֲפֻשִׁיט מְרוּחָ, וּלְבַתֵּר עוֹר, וּלְבַתֵּר בִּשָׁר, וּלְבַתֵּר עֲצֻמוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּדָא אֶקְשֵׁן קְדָמָי, אֲבָל גְרַמִּין אֵלִין דְאַחֲרָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, נְסִין וְאוֹתִין מְשֻׁנִּין, עֶבֶד בְּהוּ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי מָה כְּתִיב, (אֵיוב ב') זָכַר נָא כִי כַחֲמוֹר עֲשִׂיתָנִי וְאֵל עֶפֶר תְּשִׁיבֵנִי. מָה כְּתִיב בַּתְּרִיָּה, הֲלֹא כַחֲלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֵנִי, עוֹר וּבִשָׁר תַּלְבִּישָׁנִי וּבַעֲצֻמוֹת וְגִידִים תִּשְׁוֹכְכֵנִי. זְמִין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְבַתֵּר דִּיתְבַּלִּי בַר נֶשׁ בַּעֲפָרָא, וּמְטִי זְמַנָּא דַּתַּחֲתִית הַמַּתִּים, דְהָהוּא גְרַמָּא דִישְׁתָּאֵר לְמַעֲבַד לִיה פְּעֶסָה דָּא, וְכַגְבִּינָה דְחֲלָב, וּנְבִיעַ כַּחֲלָב, דְהוּא נְבִיעוֹ נְקִי מְצוּחֶצֶחַ בְּצָחוּתָא הָהוּא גְרַמָּא פֶד יִתְעַרֵּב הָהוּא גְרַמָּא וַיִּתְמַחֵי כַחֲלָבָא, וּלְבַתֵּר יִקְפִּיא לִיה, וַיִּתְצִייר בְּצִיּוֹרָא כַגְבִּינָה בְּקְפִיאוֹתָא, וּלְבַתֵּר יִתְמַשֵּׁךְ עֲלֵיהּ עוֹר וּבִשָׁר וְעֲצֻמוֹת וְגִידִים.

גְבִינָה בְּקַפְאוֹן, וְאַחַר כֶּף יִמְשֹׁךְ

הָדָא הוּא דְכְתִיב הֲלֹא כְחָלַב תְּתִיכְנִי וְכַגְבִּינָה
תְּקַפִּיאֲנִי. הֲתִכְתְּנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא
תְּתִיכְנִי. הֲקִפִּיתְנִי לָא פְתִיב, אֶלֶּא תְּקַפִּיאֲנִי.
הֲלִבְשַׁתְּנִי לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּלַבִּישְׁנִי. סוּכְכְתְּנִי
לָא כְתִיב, אֶלֶּא תְּסוּכְכְּנִי. כְּלָהוּ לְבַתָּר זְמַנָּא
מִשְׁמַע.

וְלְבַתָּר מַה כְּתִיב, חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי,
דָּא רוּחָא דְחַיִּי. (ס"א וא' תיבא) עֲשִׂיתָ עִמָּדִי
כְתִיב, וְלֹא כְתִיב תַעֲשֶׂה. אֶלֶּא הָכִי אָמַר, חַיִּים
וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּהַהוּא עֲלָמָא שְׂדִית בִּי
רוּחָא דְחַיִּים, אֲבָל וּפְקוּדֵתְךָ, דְּמִטְרוּנִיתָא
דְּמַלְפָּא, שְׁמֶרָה רוּחִי, אִיהִי נְטֻרַת לְרוּחִי,
בְּהַהוּא עֲלָמָא. מָאִי וּפְקוּדֵתְךָ, דְּאֵת זְמַיִן
לְפְקָדָא לָהּ בְּקַדְמִיתָא.

(שְׁמֶרָה רוּחִי) וְרָזָא דְמַלְאָה דָּא, כָּל נַפְשֵׁי דְצַדִּיקָיָא,
גְּנִיזִין וְטַמְרִין תַּחוּת כְּרִסְיָא דְמַלְפָּא,
וְאִיהִי נְטֻרָא לֹוֹן, לְאַתְבָּא לֹוֹן לְדוּכְתִיבְהוּ, הָדָא
הוּא דְכְתִיב וּפְקוּדֵתְךָ שְׁמֶרָה רוּחִי. מָאִי
וּפְקוּדֵתְךָ. כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (תהלים קט) פְּקוּדֵתָו
יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדֵתְךָ, דָּא מִטְרוּנִיתָא דְמַלְפָּא,
דְּכָל רוּחִין אֵינֻן פְּקוּדוּנִין בִּידְהָא, הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (תהלים לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו', וְאִיהִי
נְטֻרָא לֹוֹן, בְּגִין דָּא שְׁמֶרָה רוּחִי, וְאִיהִי נְטֻרַת
לָהּ.

כְּגוּזָא דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים פו) שְׁמֶרָה נַפְשִׁי כִי
חָסִיד אָנִי. שְׁמֶרָה: דָּא מִטְרוּנִיתָא
דְּמַלְפָּא. דְּאִיהִי נְטֻרָא נַפְשִׁי, בְּגִין כִּי חָסִיד
אָנִי. וּבְכָל אֲתָר דְכְתִיב סֵתֶם, דָּא מִטְרוּנִיתָא.
כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (שמות כד) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. (שמות
טו) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שִׁמְעַתְּ בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס, וְאָמַר, וְלֹא אֲמַרִית לְךָ
דְשְׁכִינְתָא יְהַבַת לִי נְבִזְבִּזָן וּמִתְנָן, זַפְּאָה
חוּלְקֵי דְזַכִּינָא לְמַחְמֵי לְךָ, וְשִׁמְעָנָא דָּא. אָמַר

זְהוּ שְׁכַתוּב הֲלֹא כְחָלַב תְּתִיכְנִי
וְכַגְבִּינָה תְּקַפִּיאֲנִי. הֲתִכְתְּנִי לָא
כְתוּב, אֶלֶּא תְּתִיכְנִי. הֲקִפִּיתְנִי לָא
כְתוּב, אֶלֶּא תְּקַפִּיאֲנִי. הֲלִבְשַׁתְּנִי
לָא כְתוּב, אֶלֶּא תְּלַבִּישְׁנִי.
סוּכְכְתְּנִי לָא כְתוּב, אֶלֶּא
תְּסוּכְכְּנִי. כְּלָם מִשְׁמַע שְׁלֵאֲחֵר
זְמַן.

וְאַחֵר כְּךָ מַה כְּתוּב? חַיִּים וְחֶסֶד
עֲשִׂיתָ עִמָּדִי - זוּ רוּחַ הַחַיִּים. (ואם
תֵּאמַר), הָרִי כְתוּב עֲשִׂיתָ עִמָּדִי, וְלֹא
כְתוּב תַעֲשֶׂה! אֶלֶּא כְךָ אָמַר,
חַיִּים וְחֶסֶד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי. בְּאוּתוּ
עוֹלָם זְרַקְתָּ בִי רוּחַ חַיִּים, אֲבָל
וּפְקוּדֵתְךָ - שְׁמֵלַכַת הַמְּלָךְ -
שְׁמֶרָה רוּחִי, הִיא שְׁמֶרָה אֶת רוּחִי
בְּאוּתוּ עוֹלָם. מַה זֶה וּפְקוּדֵתְךָ?
שְׂאֵתָה עֲתִיד לְפַקֵּד אוֹתָהּ
בְּתַחֲלָה.

(שְׁמֶרָה רוּחִי) וְסוּד דְּכַר זֶה - כָּל
נַפְשוֹת הַצַּדִּיקִים גְּנוּזוֹת וְטַמְרוֹת
תַּחַת כְּסֵא הַמְּלָךְ, וְהִיא שׁוֹמְרַת
אוֹתָם לְהַשִּׁיבֵן לְמַקוֹמוֹתֵיהֶן. זֶהוּ
שְׁכַתוּב וּפְקוּדֵתְךָ שְׁמֶרָה רוּחִי. מַה
זֶה וּפְקוּדֵתְךָ? כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים
קט) פְּקוּדֵתָו יִקַּח אַחֵר. פְּקוּדֵתְךָ -
זֶהִי מַלְכַת הַמְּלָךְ, שְׁפָל הַרוּחוֹת
הֵם פְּקוּדוֹת בִּידְהָא. זֶהוּ שְׁכַתוּב
(שם לא) בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי וְגו',
וְהִיא שׁוֹמְרַת אוֹתָם, בְּגִלְלָה זֶה
שְׁמֶרָה רוּחִי, וְהִיא שׁוֹמְרַת אוֹתָהּ.
כְּמוֹ זֶה אָמַר דָּוִד, (שם פו) שְׁמֶרָה
נַפְשִׁי כִי חָסִיד אָנִי. שְׁמֶרָה - זוּ
מַלְכַת הַמְּלָךְ, שְׁהִיא שְׁמֶרָה נַפְשִׁי,
בְּגִלְלָה כִי חָסִיד אָנִי. וּבְכָל מְקוֹם
שְׁכַתוּב סֵתֶם - זוּ הַמַּלְכָּה, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, (שמות טו)
וַיֹּאמֶר אִם שָׁמַעַתְּ שִׁמְעַתְּ בְּקוֹל ה'
אֱלֹהֶיךָ.

בְּכַה רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, וְלֹא
אָמַרְתִּי לְךָ שְׁהַשְׁכִּינָה נְתַנָּה לִי
אוּצְרוֹת וּמִתְנַנֹּת? ! אֲשֶׁר חֲלָקִי
שְׁזִכִּיתִי לְרֵאוּתְךָ וְשִׁמְעָתִי אֶת זֶה.
אָמַר לוֹ, בְּאוּתוּ זְמַן מִלָּא אוֹתָהּ

עצם, מה יעשה משאר העצמות שימצאו? אמר לו, פלן יפלו באותה נביעה של עצם זו, ויפלו יחד אתה, והכל יעשה עסה אחת, ושם יצטיר ציור, כמו שנאמר. זהו שפתוב (ישעיה נח) ועצמותיך יחליץ. מה זה יחליץ? כמו שנאמר (הושע ה) חלץ מהם. כלם יעברו מקיומם ויפלו בעצם הזאת להיות עסה אחת, ואז (ישעיה שם) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'. (אמר הרועה הנאמן)

רעיא מהימנא

אמר רועה הנאמן, אוי להם לבני אדם שהם אטומי לב, סתומי עינים, שלא יודעים שפשבא הלילה שערי הגיהנם נפתחים, שהיא מרה. ועשנים שלה שמתפשטים עולים עד למח. וכמה חילות יצר הרע מתפשטים בכל איברי הגוף, ושערי גן עדן, שהוא עיני הלב, נסתמים ולא נפתחים. שכל אורות העינים יוצאים מהלב. ושערי הלב, אותם עינים נסתמות, משום שלא מסתכלות במזיקים הללו, שהם לילית, ולא שולטים באורות הלב, שהם מלאכים שמתפשטים בכל האיברים פענפי העץ לכל צד. באותו זמן הם כלם אורות נסתרים בלב, ומתכנסים אליו כמו יונים לארבותיהם, כמו נח ואשתו וכל מין ומין שנכנסו עמו לתבה.

ומזיקים שמתגברים על כל איברי הגוף, כמו מי המבול שגברו עליו ט"ו אמה, משום שחטא בני"ה, והסתלק י"ה מהגוף ונשאר אל"ם, בלי ראיה ושמיעה וריח ודבור. וסוד הדבך - (תהלים ט) נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעבר). דומיה - דו"ם י"ה. פאותו זמן, חמש עשרה אמה גברו המזיקים על הגוף, והם כמו תלם לערוגה.

ליה, בההוא זמנא, תינח ההוא גרמא, שאר גרמין דישתכחון מה יתעביד מנהון. אמר ליה, פלהו יתפלילו בההוא נביעו דהאי גרמא, ויתפלילו בהדיה, ויתעביד פלא עסה חדא, ותמן יתצייר ציורא, פמה דאתמר. הדא הוא דכתיב, (ישעיה נח) ועצמותיך יחליץ. מאי יחליץ. פמה דאת אמר (הושע ה) חלץ מהם. פלהו יתעברון מקיומיהו, ויתפלילו בהאי גרמא, למיהוי עסה חדא. וכדין (ישעיה נח) והיית כגן רוה וכמוצא מים וגו'. (אמר רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ווי לון לבני נשא, דאינון אטימין לבא, סתימין עיינין, דלא נדעין דכד אתי ליליא, תרעין דגיהנם אתפתחו, דאיהי מרה. ועשנין דילה דמתפשטין, סלקין עד מוחא. וכמה חילין דיצר הרע, מתפשטין בכל אברין דגופא. ותרעין דאיהו לבא דגן עדן, מסתמין ולא מתפתחין. דכל נהורין דעיינין, מלבא נפקין.

ותרעין דלבא, אינון עיינין מסתמין, בגין דלא מסתכלין באלין מזיקין, דאינון לילית. ולא שלטין בנהורין דלבא, דאינון מלאכים דמתפשטין בכל אברים, פענפין דאילנא לכל סטרא. בההוא זמנא אינון פלהו נהורין סתימין בלבא, ומתכנשין לגביה, (ישעיה סא) כיונים אל ארבותיהם. פנח ואתתיה, וכל מין ומין, דעאלו עמיה בתיבה.

ומזיקין דמתגברין על כל אברים דגופא, כמי טופנא דגברו עליה ט"ו אמה, בגין דחב בני"ה, ואסתלק י"ה מן גופא, ואשתאר אלם, בלא ראיה ושמיעה וריחא ודבור. ורזא דמלה, (תהלים ט) נאלמתי דומיה (החשיתי מטוב וכאבי נעבר), דומיה: דו"ם י"ה. בההוא זמנא, חמש עשרה אמה, גברו מזיקין על גופא. ואינון ככסלא לעוגנא. (דף רכ"ב ע"א).

ובכחו שנתח שלח את היונה בשליחותו, גם כף שלח נשמה באדם, רוחו בשליחותו, ולכן צריך אדם להפקיד אותה במלכה. זהו שכתוב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי. ואם היא אסורה בחטאי הגוף ובידי חילות יצר הרע, מה כתוב? בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת.

ועוד, בזמן שהיא חייבת, מה כתוב ברוחו? (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע. שהולך מיד ליד במחנות היצר הרע ששורים עליו בחטאיו, וזורקים אותו ממקום למקום. וזהו שמראה עצמו במדינה אחרת או במלכות אחרת, ולפעמים באשפה, כפי עונותיו. ואם הוא צדיק, כל מחנות היצר הטוב כלם, ופניהם וכנפיהם פרודות לקבל רוח, ומעלים אותו למעלות, למקום חיות הפסא, ושם רואה כמה חזיונות, דמיונות ומראות נבואה. ומשום זה פרושה רבותינו שחלום אחד מששים של נבואה.

ועוד, (תהלים פו) שמרה נפשי כי חסיד אני - אף על גב שפרושה בגמרא, ולא חסיד אני, שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות, ואני (שם קיט) חצות לילה אקום להודות לך. ולא עוד, אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו', ואני ידי מלכלכות בדם שפיר ושליה פדי לטהר אשה לבעלה. מיד נודמנה לו צפרדע אחת ואמרה לו, למה אתה משבח עצמך לומר חצות לילה אקום להודות לך? ואני כל לילה לא ישנה לשבח לו ולנגן לפניו!

אמר דוד, אוי לממנה של אותה צפרדע שלא יודע מה שאני אומר, שלא אמרתי כי חסיד אני. אלא משום שפרושהו חכמים, ולא עם הארץ חסיד, שהתורה נתנה מימין הקדוש ברוך הוא שהוא חסד. ומשום זה מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד. בגלל זה אמרתי להקדוש ברוך

ובגוונא דנח, שלח את היונה בשליחותיה. אוף הכי שלח נשמתא באדם. רוחיה בשליחותיה. ובגין דא צריך בר נש לפקדא לה במטרוניתא. הךא הוא דכתיב (תהלים לא) בידך אפקיד רוחי. ואם היא אסירה בחובוי דגופא, בידי דחילין ייצר הרע, מה כתוב, בידך אפקיד רוחי פדית אותי יי אל אמת.

ועוד בזמנא דאיהי חייבת, מה כתוב ברוחיה, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע. דאזיל מיד ליד, במשריין ייצר הרע, דשריין עליה בחובין דיליה, ונרקין ליה מאתר לאתר. והאי איהו דאחזי גרמיה במדינה אחרת, או במלכו אחרא, ולזמניו באשפה, כפום חובוי. ואי איהו זפאה, כל משריין ייצר טוב פלהו, (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרודות, לקבלה רוחיה, וסלקין ליה לעילא, לאתר דחיון דכרסניא, ותמן חזי, כמה חזיונות, דמיונות, ומראות דנבואה. ובגין דא אוקמוה רבנן, דחלום אחד מששים בנבואה.

ועוד (תהלים פו) שמרה נפשי כי חסיד אני, אף על גב דאוקמוה בגמרא ולא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב ישנים עד ארבע שעות ואני (תהלים קי"ט) חצות לילה אקום להודות לך. ולא עוד אלא שכל מלכי מזרח ומערב וכו' ואני ידי מלכלכות בדם שפיר ושליה פדי לטהר אשה לבעלה. מיד אודמן ליה צפרדע ואמר ליה למה את משפחת גרמך למימר חצות לילה אקום להודות לך ואנא כל ליליא לא שכיבנא לשבחא ליה ולנגנא קמיה. אמר דוד ווי לממנא דהווא צפרדע דלא ידע מאי דאנא אמינא דלא אמינא כי חסיד אני.

אלא בגין דאוקמוה רבנן, ולא עם הארץ חסיד. דאורייתא אתיהיבת מימינא דקודשא בריך הוא, דאיהו חסד. ובגין דא, מאן דאתעסק באורייתא, אתקרי

אמר דוד, אוי לממנה של אותה צפרדע שלא יודע מה שאני אומר, שלא אמרתי כי חסיד אני. אלא משום שפרושהו חכמים, ולא עם הארץ חסיד, שהתורה נתנה מימין הקדוש ברוך הוא שהוא חסד. ומשום זה מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד. בגלל זה אמרתי להקדוש ברוך

חסיד. בגין דא, אמינא לקודשא בריהּ הוא, שמרה נפשי, ולא תדון ולא תדון לה פעובדי אלין עמי הארצות, דאתמר בהו ולא עם הארץ חסיד. ואי תימא, כמה עמי הארצות אינון דעבדו חסד. אלא הכי אוקמוה, אי זהו חסיד, זה המתחסד עם קונו. פגון דוד דתהו מחבר. ומאי הנה מחבר, אורייתא דלעילא הנה מחבר עם קדשא בריהּ הוא. ובגין דא, שמרה נפשי פי חסיד אני.

וכר בר נש מית, מה כתיב בה בהאי נפש (משלי ו) בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמור עליך, והקיצות לתחית המתים, היא תשיחך. דא לתחית המתים שפיר, דיוקים ליה לבר נש, אבל לאגרא לנשמתא בעלמא דאתי, מאי הוי.

אלא קדשא בריהּ הוא מלביש לה פקדמיתא בענגי כבוד. פקדמיתא תיעול במראה, דאיהו כגוונא דגופא, פליל במאתן וארבעין ותמניא איברים. אוף הכי תיעול במראה, פליל במאתן וארבעין ותמניא פיקודין ובמאתן וארבעין ותמניא נהירין דמתפרשן מההוא מראה. דאתמר ביה, (במדבר יב) ויאמר אם יהיה נביאכם יי במראה אליו אתודע. ובלבושין דענגי כבוד (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם, דא אספקלריאה המאירה. (במדבר יב) בחלום אדבר בו, דא אספקלריאה דלא נהרא. פליל משס"ה נהירין, פחשבן ישנה. והיינו (שיר השירים ה) אני ישנה. חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי. ואינון פעובדי דוי דקודשא בריהּ הוא.

ורזא דלהון, (שמות א) זה שמי לעולם. ו"ה עם שמי, שלש מאות וחמשה ושישים. ו"ה עם זכרי, מאתים ושמונה וארבעים. וכרוזין נחתין וסלקין קמיה, הבו יקר (ס"א לדיוקנא) ליקרא דמלפא.

והיינו (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו. והוא דעבד ליה בתרין דיוקנין, וחמשה ושישים. ו"ה עם זכרי - מאתים ושמונה וארבעים. כבוד (לדמות) לכבוד המלך.

הוא שמרה נפשי, ולא תדון אותה כמעשה אלו עמי הארצות שנאמר בהם ולא עם הארץ חסיד. ואם תאמר, כמה עמי הארצות הם שעשו חסד - אלא כף פרושהו: איזהו חסיד? זה המתחסד עם קונו. כמו דוד שהיה מחבר. ומה היה מחבר? תורה של למעלה היה מחבר עם הקדוש ברוך הוא. ומשום זה, שמרה נפשי פי חסיד אני.

ובשארם מת, מה כתוב בפנש הזו? (משלי ו) בהתהלךך תנחה אתך בשכבך תשמור עליך, והקיצות - לתחית המתים - היא תשיחך. זה לתחית המתים יפה, שיעמיד את האדם, אבל לשכר הנשמה בעולם הבא מה יהיה? אלא הקדוש ברוך הוא מלביש אותה כמו בתחלה בענגי כבוד. כמו בתחלה תכנס במראה, שהוא כמו הגוף, כלולה ברמ"ח איברים. גם כף תכנס במראה כלולה במאתים ארבעים ושמונה מצוות, ובמאתים ארבעים ושמונה אורות שנפרדים מאותה מראה, שנאמר בה (במדבר יב) ויאמר אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע. ובלבושי ענגי כבוד - (בראשית ט) וראיתיה לזכור ברית עולם, זו אספקלריה המאירה. (במדבר יב) בחלום אדבר בו - זו אספקלריה שאינה מאירה, כלולה משלש מאות ששים וחמשה אורות, פחשבון ישנה, והיינו (שיר השירים ה) אני ישנה. אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא. והם כמעשה דיו של הקדוש ברוך הוא.

וסוד שלהם - (שמות א) זה שמי לעלם. ו"ה עם שמי - שלש מאות וחמשה ושישים. ו"ה עם זכרי - מאתים ושמונה וארבעים. וכרוזים יורדים ועולים לפניו: תנו כבוד (לדמות) לכבוד המלך. (בראשית א) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו. והוא שעשה אותו

ספר הזוהר

בְּתַרְיֵן גְּנִים (נ"א פְּנִים) דְּאִתְמַר עַלְיֵיהּ (שיר השירים ה) הַיּוֹשֶׁבֶת
בְּגַנִּים אִיהוּ עֵילַת עַל פְּלֵא דְאִתְמַר עָלֶהּ (דברים ד) כִּי לֹא
רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָהּ. וְעַל שְׂאֵר דְּיוֹקְנֵין כְּתִיב, תְּמוּנַת כָּל
וְגו'. (במדבר יב) וְתְמוּנַת יְיָ יִבִּיט. וְתַרְיֵ"ג מְלֹאכֵין סְלֵקִין
לָהּ לְנִשְׁמָתָא. בְּאֵלִין דְּיוֹקְנֵין, כְּלֵהוּ וּפְנִיָהּם וּכְנִפְיָהּם
פְּרוּדוֹת, לְקַיִים קָרָא דְכְּתִיב בְּהוֹן (שמות ט) וְאָשָׂא אֶתְכֶם
עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

בְּגוֹוְנָא דְנִפְקוּ מִמְצָרִים, וְאֶזְלוּ בְעַנְי כְּבוֹד, וּבְכָל הַהוּא
יָקָר, כִּהְיִיא גּוֹוְנָא תְהֵא מִפְּקֻנוּתָא דְנִשְׁמָתָא,
מִגּוּפָא דְטִפְה סְרוּחָה, לְמִיזַל לְתַרְיֵן גְּנִים, דְּאִתְבְּרִי שְׂמִיא
וְאַרְעָא דְלַהוֹן בְּשֵׁם יְיָ. וּבְגִינִיָה אִתְמַר, (תהלים יז) יִשְׁמְחוּ
הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ. כִּהְיִיא זְמַנָּא יִתְקַיִים כְּבַר נֶשׁ (ישעיה
ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיף לְגַבְיָהּ, (ישעיה ו) בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו,
אֶלָּא וְהָיוּ עֵינֵיהּ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיף. וּמִסְטָרָא דְאֵלִין
מְרֹאוֹת, זְכָה מִשָּׁה רַבִּינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, רַבֵּן שֶׁל נְבִיאִים
וּחֲכָמִים. אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, אֲנָהּ הוּא דְזָכִית בְּחֵיףָהּ,
לְמָה דְיִזְפוֹן צְדִיקָא בְּתַר חֵייהוֹן, זְכָאָה חוּלְקָהּ.

דְּבַר אַחַר שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִּי חָסִיד אָנִי, אֲמַאי. כְּדִי
שְׂאִתְחַסֵּד עִם אָנִי. דְּאִתְמַר בֵּיה אָנִי וְהָ"ו. וְוִי
לִיָּה לְמֵאן דְּאִפְרִישׁ (דף רכ"ג ע"א) אָנִי מִן הוּא, דְּאִתְמַר
(תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. דְּכֵלָּא חַד בְּלֵא פְרוּדָא.
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים לב) רֵאוּ עֵתָה כִּי אָנִי אָנִי הוּא אָנִי
אֲמִית וְאַחֵיהּ מַחְצֵיתִי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מְיָדִי מְצִיל. אָנִי
יְהוֹ"ה, אָנִי הוּא וְלֹא אַחַר. וְדָא אָנִי מִן אֲדַנְ"י. יְהוֹה
עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא.

וּבְגִין דְּיְהוֹ"ה אִיהוּ לִימִינָא דְאִיְהִי חֶסֶד, אָמַר, שְׁמֵרָה
נִפְשֵׁי דְאִתְחַסֵּד בְּךָ עִם אָנִי, וְאִיְהוּ אֲדַנְ"י לְגַבְוָרָה.
וּבְתַפְאָרַת, אִתְחַבְּרֵן תְּרִין שְׁמֵהן יֵאָהֳדוּנָה"י. וְרָזָא דְמִלָּה
כְּחֶסֶד וּבְגַבְוָרָה, (יחזקאל א) וּפְנִיָהּם וּכְנִפְיָהּם פְּרוּדוֹת

בְּשִׁתֵּי דְמִיּוֹת, בְּשִׁנֵּי גְנִים (פְּנִים),
שְׂנַאֲמַר עַלְיָהּם (שיר השירים ה)
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים. הִיא עֵלַת עַל
הַכֹּל, שְׂנַאֲמַר עַלְיָהּ (דברים ד) כִּי לֹא
רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָהּ. וְעַל שְׂאֵר
הַדְּמִיּוֹת כְּתוּב, תְּמוּנַת כָּל וְגו'.
(במדבר יב) וְתְמוּנַת ה' יִבִּיט. וְתַרְיֵ"ג
מְלֹאכֵים מְעֵלִים אֶת הַנְּשָׁמָה
בְּדְמִיּוֹת אֵלוּ, כְּלָם וּפְנִיָהּם
וּכְנִפְיָהּם פְּרוּדוֹת, לְקַיִים אֶת
הַפְּסוּק שְׂכָתוּב בְּהֵם (שמות ט)
וְאָשָׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים
וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי.

כְּמוֹ שְׂיַצְאוּ מִמְצָרִים וְהִלְכוּ
בְּעַנְי כְּבוֹד, וּבְכָל אוֹתוֹ כְּבוֹד
כְּמוֹ זֶה תְּהִיָה יְצִיאַת הַנְּשָׁמָה
מִגּוּפָה שֶׁל טִפְה סְרוּחָה לְלֶכֶת
לְשִׁנֵּי גְנִים, שְׂנַבְרָאוּ שְׁמַיִם וְאַרְץ
שְׁלָהֶם בְּשֵׁם ה', וּבְגִלְלוּ נְאֻמַר
(תהלים יז) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל
הָאָרֶץ. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיִם בְּאֲדָם
(ישעיה ל) וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיף,
לְגַבְיָהּ, (שם ו) בְּשִׁתִּים יִכְסֶה פָּנָיו,
אֶלָּא - וְהָיוּ עֵינֵיהּ רֹאוֹת אֶת
מוֹרִיף. וּמַצַּד הַמְרֹאוֹת הִלְלוּ זְכָה
מִשָּׁה רַבִּינוּ עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, רַבֵּן שֶׁל
נְבִיאִים וּחֲכָמִים. אָמַר הַמְּנוּרָה
הַקְּדוּשָׁה, אִתְּהָ הוּא שְׂזִכִּיתָ
בְּחֵיףָהּ לְמָה שְׂזִיכּוּ צְדִיקִים אַחַר
חֵייהֶם, אֲשֶׁרִי חִלְקָהּ!

דְּבַר אַחַר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי כִּי חָסִיד
אָנִי - לְמָה? כְּדִי שְׂאִתְחַסֵּד עִם
אָנִי, שְׂנַאֲמַר בּוֹ אָנִי וְהָ"ו. אוֹי
לוֹ לְמִי שְׂמִפְרִיד אָנִי מֵהוּא,
שְׂנַאֲמַר (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא
אֲנַחְנוּ. שְׁהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פְרוּד. זֶהוּ
שְׂכָתוּב (דברים לב) רֵאוּ עֵתָה כִּי אָנִי
אָנִי הוּא [וְגו'], אָנִי אֲמִית וְאַחֵיהּ
מַחְצֵיתִי וְאָנִי אֲרַפָּא וְאִין מְיָדִי
מְצִיל. אָנִי יְהוֹ"ה, אָנִי הוּא וְלֹא
אַחַר. וְזֶה אָנִי מִן אֲדַנְ"י. ה' - עֲמוּדָה הָאֲמַצְעִי.

וּמִשׁוּם שְׂיְהוֹ"ה הוּא לְיָמִין, שְׁהוּא חֶסֶד, אָמַר, שְׁמֵרָה נִפְשֵׁי שְׂאִתְחַסֵּד בְּךָ עִם אָנִי, וְהוּא אֲדַנְ"י
לְגַבְוָרָה. וּבְתַפְאָרַת מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת - יֵאָהֳדוּנָה"י. וְסוּד הַדְּבַר בְּחֶסֶד וּבְגַבְוָרָה (יחזקאל א)
וּפְנִיָהּם וּכְנִפְיָהּם פְּרוּדוֹת מְלֻמְעָלָה. וּבְתַפְאָרַת שְׂנַקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, מַה כְּתוּב? (יחזקאל

מלמַעֲלָה וּבִתְפֹאֲרֹתַי, דְּאֶתְקַרֵּי (שמות טו) יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה, מִה כְּתִיב (יחזקאל א) שְׁפִימִים חוֹכְרוֹת אִישׁ, תִּרְתִּין שְׁמֶהֱן מִתְחַבְּרִין בֵּיהּ בְּחֻדָּא. וּשְׁפִימִים מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה. תְּפֹאֲרֹת אֶתְקַרֵּי גּוֹף, (דניאל י) וּגְוִיֹּתוֹ כִּתְרִישִׁי יֵאֱהָהוּיָהּ.

הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי שְׂמִיחַ נִפְשׁ עֲבָדְךָ תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דְוָד עֲבָד בַּתְּהִלָּה הַזֹּה, כְּנִגְדֵי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁהַעֲמִידוֹ בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה שְׁצַרְיָךְ אֲדָם לְהִיּוֹת עֲבָד בַּתְּפִלָּה: בְּפִרְכּוֹת הַרְאֻשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמִטְדָר שְׁבַחוּ לְפָנַי רַבּוֹ. בְּאֶמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמִבְקֶשׁ פָּרַס מְרַבּוֹ. וּבְאֶחְרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמוּדָה לְפָנַי רַבּוֹ בְּפָרַס שְׁקִבֵּל מְמַנּוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וּתְלַת זְמַנִּין דְּבַעֵי לְמַעַבְדַּי עֲבָד, מְסִטְרָא דְעִבּוּדָה. דְּאֶתְקַמּוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּלִית עִבּוּדָה אֶלָּא תְּפִלָּה. וְתְלַת אֲבָהּן, אֶתְקַרִּיאוּ עֲבָדִים מְסִטְרָהָ, עַל שְׁם שְׂכִינְתָא, דְּאִיהֵי עִבּוּדַת יִי. וְאוּף הֵכִי מְשָׂה עֲבָד יִי. וּבְגִין דָּא, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחְרַנִּין, כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מְסִטְרָא דְמַלְכוּת. וְאִיהֵי אֲמַאי אֶתְקַרִּיאת עִבּוּדָה. כְּאוּרַח דְּאֶתְתָא לְמִיפְלַח לְבַעֲלָהּ, וְאוּרַח בְּנִין, לְמִפְלַח לְאַבּוּהוֹן.

וְדוּד, אֶתְעַבֵּיד עֲנִי, חֲסִיד, וְעֲבָד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוּד הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אֲנִי. שְׁמֶרָה נִפְשִׁי כִי חֲסִיד אֲנִי. הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי הַבּוֹטֵחַ אֲלִיךָ. אֶתְעַבֵּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְמַלְכָא, דְּאֶתְמַר בָּהּ, (תהלים נא) אֲדִנִּי שְׁפִתֵי תִפְתָּח. אֲדִנִּי הֵיכָ"ל, אֶתְעַבֵּיד עֲנִי לְתַרְעָא דְהֵיכְלָא דְמַלְכָא. וּמָה כְּתִיב. הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי וְדָא שְׂכִינְתָא תִפְתָּח. דְּאִיהוּ אֲזַן לְקַבְלָא צְלוֹתִין וּלְמִשְׁמַע לוֹן. כְּדְכְתִיב, (תהלים כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֹעוֹ אֲלִיו שָׁמַע.

דְּאִיְחוּ אֶתְעַבֵּיד עֲנִי וְדַל, מְסִטְרָא דְאֶת ד' מִן אֶחָד, לְמִשְׁאֵל מִן א"ח, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא. לְקַבֵּל תְּפִלוֹת וּלְשַׁמַּע אוֹתוֹן, כְּמוֹ שְׂכִתּוּב (שם כב) כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֹעוֹ אֲלִיו שָׁמַע.

(א) שְׁפִימִים חוֹכְרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי שְׁמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ כְּאֶחָד. וּשְׁפִימִים מְכַסּוֹת אֶת גְּוִיֹּתֵיהֶנָּה. תְּפֹאֲרֹת נְקָרָא גּוֹף, (דניאל י) וּגְוִיֹּתוֹ כִּתְרִישִׁי, יֵאֱהָהוּיָהּ.

הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי. שְׂמִיחַ נִפְשׁ עֲבָדְךָ. תְּנֶה עֲזָרְךָ לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דְוָד עֲבָד בַּתְּהִלָּה הַזֹּה, כְּנִגְדֵי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁהַעֲמִידוֹ בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה שְׁצַרְיָךְ אֲדָם לְהִיּוֹת עֲבָד בַּתְּפִלָּה: בְּפִרְכּוֹת הַרְאֻשׁוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמִטְדָר שְׁבַחוּ לְפָנַי רַבּוֹ. בְּאֶמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמִבְקֶשׁ פָּרַס מְרַבּוֹ. וּבְאֶחְרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֲבָד שְׁמוּדָה לְפָנַי רַבּוֹ בְּפָרַס שְׁקִבֵּל מְמַנּוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ.

וּשְׂרִישׁ פְּעָמִים שְׁעַבְד צְרִיף לְעִשׂוֹת מִצַּד הָעִבּוּדָה, שְׁפִרְשׁוּהָ בְּעַלְי הַמְּשֻׁנָּה שְׁאִין עִבּוּדָה אֶלָּא תְּפִלָּה, וּשְׁלִשָּׁה אֲבוֹת נְקָרָאוּ עֲבָדִים מִצַּדָּה, עַל שְׁם הַשְּׂכִינָה, שְׁהִיא עִבּוּדַת ה'. וְגַם כִּף מְשָׂה עֲבָד ה'. וְלִכְן (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֵרִים - כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם, מִצַּד הַמְּלָכוֹת. וְהִיא לְמָה נְקָרָאת עִבּוּדָה? כְּדִרְךָ אֲשֶׁה לְעֲבָד לְבַעֲלָהּ, וְדִרְךָ בְּנִים לְעֲבָד אֶת אֲבִיהֶם.

וְדוּד נַעֲשֶׂה עֲנִי, חֲסִיד וְעֲבָד. זְהוּ שְׂכִתּוּב, (תהלים פו) תְּפִלָּה לְדוּד הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי כִי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אֲנִי. שְׁמֶרָה נִפְשִׁי כִי חֲסִיד אֲנִי. הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתְהָ אֱלֹהֵי הַבּוֹטֵחַ אֲלִיךָ. נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ, שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (שם נא) אֲדִנִּי שְׁפִתֵי תִפְתָּח. אֲדִנִּי הֵיכָ"ל, נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמְּלָךְ. וּמָה כְּתוּב? הִטָּה אֲדִנִּי אֲזַנְךָ עֲנִי, וְזוּהִי שְׂכִינָה תִחְתּוּנָה, שְׁהִיא אֲזַן לְשַׁמַּע עֲנוֹת עֲנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׁוֹעוֹ אֲלִיו שָׁמַע.

שְׁהוּא נַעֲשֶׂה עֲנִי וְדַל מִצַּד אוֹת ד' מִן אֶחָד, לְשֹׂאֵל מִן א"ח, שְׁהוּא עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִי, לְקַבֵּל בּוֹ

(שם טז) דלֹותי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, שְׁלֹא יָמוּת מִשִּׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשָׂאל מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ הַשְּׁעָר בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל הָעֲנַיִים, לְקַיֵּם בָּהֶם

(שמואל-ב ב כב) וְאֵת עִמּוֹ תוֹשִׁיעַ. וְאַחַר כֵּן שָׂאל בְּשִׁבְלֵי הַכְּהֻנִּים, שֶׁתַּחֲזֹר עֲבוּדָה לְמִקְוָמָה, וְנַעֲשֶׂה עֲבָד. לְאַחַר שֶׁנִּתְּן לָהֶם תּוֹרָה מִצַּד הַחֶסֶד, לַעֲשׂוֹת גְּמוּלָה עִם דְּלֹת מִהַתּוֹרָה, וְלִכְן נַעֲשֶׂה חֶסֶד. כֵּן הִגִּיעַ לְשֵׁלֶשׁ סְפִירוֹת

הָעֲלִיּוֹנוֹת. פֶּתַח וְאָמַר, (שם קלא ה') לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכְּתִי בְּגִדְלוֹת וּבִנְפֻלְאוֹת מִמֶּנִּי. שְׂרָמָה אָמַר, הֲרִי בִּינָה הִיא שֶׁל מֹשֶׁה, אֲשֶׁר אֵל בְּחֻמָּה עֲלִיּוֹנָה, שְׂהִיא מֵעַל דְּרָגָתוֹ. מַה כְּתוּב?

(קהלת ז) אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהִרִי כְּתוּב (מלכים א-ג) וְה' נָתַן חֻכְמָה לְשִׁלְמָה! חֻכְמָה קִטְנָה. וְרָצָה לְהַעֲלוֹתָהּ מִלְמַטָּה לְמַעְלָה שֶׁהַתְּרַחֲקָה מִמֶּנּוּ, מִשׁוּם שֶׁאֵפְלוּ לְבִינָה אֵין אָדָם בְּעוֹלָם יְכוּל לַעֲלוֹת פֶּרֶט לְמֹשֶׁה, כֹּל שֶׁפֶן לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, שְׂהִיא חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה, שֶׁמַּצְדֵּה חֻכְמָה מִנְּבִיא. וְאֵף עַל גִּבּ שֶׁפָּרְשׂוּהָ בְּדַרְךְ דְּרֹשׁ עַל פֶּרָה אֲדָמָה, שְׂבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רְבִי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשׁ מְלִין קָמִי שְׂכִינְתָא, דִּי תִהֵא עֶזְרָ לְאַבְיָד, דְּשָׂמָא גְרִים, עֶזְרָ אַל, אַל מִימִינָא, עֶזְרָ מִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֲעֻשֶׂה לוֹ עֶזְרָ כְּנַגְדּוֹ. בְּמָאִי. בְּזַרְעַ שְׁפִיר, דְּאִיהוּ הַפֶּן עֶזְרָ. וְיָקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּךְ, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיָּה, דְּהִכִּי סְלִיק יוֹסִי, לְחַשְׁבוֹן הַפְּסָ"א, אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבָן.

וְיָקוּם עַמִּיָּה רַבִּי יְהוּדָה, דְּבִיָּה הו"ד, וּבִיָּה ז"ה, וּבִיָּה יְהוָה ד', אַרְבַּע חִינוּן. (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, כְּלָהוּ, לְקַבְּלָא לִיה. וּמִנִּיָּה דְדוּד, דְּהוּדָה לְקוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא, דְּרָגָא כְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מִצַּד הוּד. וְיָקוּם עַמִּיָּה רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימְטְרִיא יב"ק, בְּקִי בְּהִלְכְּתָא.

וְיָקוּם עַמִּיָּה רַבִּי יוּדָאי, דְּחוּשְׁבְּנִיָּה א"ל. כְּגוֹן מִיכָאֵל, מְלָאכִין רְשִׁימִין בְּאֵל. כְּגוֹן (בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל דְּנִי. וְרִזָּא דְאֵל, א' דְּמוֹת אָדָם. ל' תֵּלַת חִינוּן, דְּאִינוּן

לְקַיֵּם בְּהוּא בִּיה, (תהלים טז) דְּלֹותִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, דְּלֹא יָמוּת מִשִּׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וְשָׂאל מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ הַשְּׁעָר בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל הָעֲנַיִים, לְקַיֵּם בָּהֶם (שמואל ב כב) וְאֵת עִמּוֹ תוֹשִׁיעַ. וְלִבְתָּר שָׂאִיל בְּגִין פְּהִנְיָא, דִּיִּתְחַזֵּר עֲבוּדָה לְמִקְוָמָה, וְאַתְעֵבִיד עֲבָד. וְלִבְתָּר דִּיִּהִיב לִזְוֹן אוֹרִיָּתָא, מִסְטְרָא דְחֶסֶד, לְמַעַבְד גְּמוּלָה עִם דְּלֹת מִן אוֹרִיָּתָא, וּבְגִין דָּא אֲתַעֲבִיד חֶסֶד. כֵּן מְטָא לְג' סְפִירָאן עֲלִיּוֹן, פֶּתַח וְאָמַר (תהלים קלא יי) לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְלֹא הִלְכְּתִי בְּגִדְלוֹת וּבִנְפֻלְאוֹת מִמֶּנִּי.

שְׂלֹמָה אָמַר, הָא בִּינָה אִיהִי דְמֹשֶׁה, אֲשֶׁר אֵל בְּחֻמָּה עֲלִיּוֹנָה, דְּאִיהִי לְעִיל מְדַרְגֵיהָ. מַה כְּתִיב, (קהלת ז) אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי. וְהָא כְּתִיב (מלכים א-ג) וְיָי נָתַן חֻכְמָה לְשִׁלְמָה. חֻכְמָה זְעִירָא. וּבְעָא לְסִלְקָא מִתְתָּא לְעִילָא, דְּאֲתַרְחִיקַת מִנִּיָּה. בְּגִין דְּאֵפְילוּ לְבִינָה לִית פֶּר נֶשׁ בְּעֻלְמָא דִּיכִיל לְסִלְקָא, פֶּר מִמֹּשֶׁה, כֹּל שֶׁפֶן לְעִילָא מִנִּיָּה, דְּאִיהוּ חֻכְמָה עֲלִיּוֹנָה, מִסְטְרָא דִּילָה חֻכְמָה עֲדִיף מִנְּבִיא. וְאֵף עַל גִּבּ דְּאוּקְמוּהָ בְּאֲרַח דְּרֹשָׁא, עַל פֶּרָה אֲדוּמָה. שְׂבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.

רְבִי אֶלְעָזָר, קוּם לְחַדְשׁ מְלִין קָמִי שְׂכִינְתָא, דִּי תִהֵא עֶזְרָ לְאַבְיָד, דְּשָׂמָא גְרִים, עֶזְרָ אַל, אַל מִימִינָא, עֶזְרָ מִשְׂמָאלָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) אֲעֻשֶׂה לוֹ עֶזְרָ כְּנַגְדּוֹ. בְּמָאִי. בְּזַרְעַ שְׁפִיר, דְּאִיהוּ הַפֶּן עֶזְרָ. וְיָקוּם רַבִּי יוֹסִי עִמָּךְ, דְּאִיהוּ כְּרִסְיָא שְׁלִימְתָא לְמֵאֲרִיָּה, דְּהִכִּי סְלִיק יוֹסִי, לְחַשְׁבוֹן הַפְּסָ"א, אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבָן.

וְיָקוּם עַמִּיָּה רַבִּי יְהוּדָה, דְּבִיָּה הו"ד, וּבִיָּה ז"ה, וּבִיָּה יְהוָה ד', אַרְבַּע חִינוּן. (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וּכְנַפְיָהֶם פְּרוּדוֹת, כְּלָהוּ, לְקַבְּלָא לִיה. וּמִנִּיָּה דְדוּד, דְּהוּדָה לְקוּדְשָׁא כְּרִיף הוּא, דְּרָגָא כְּהוּדָאוֹת דְּאִיהוּ מִצַּד הוּד. וְיָקוּם עַמִּיָּה רַבִּי אֶלְעָאי, בְּגִימְטְרִיא יב"ק, בְּקִי בְּהִלְכְּתָא.

בהודאות, שהוא מצד הוד. ויקום
עמו רבי אלעאי, בגימטריא
יב"ק, בקי בהלכה.

ויקום עמו רבי יודאי, שחשבונו
א"ל. כמו מיכאל, מלאכים
רשומים באל, כמו (שם לא) יש לאל
ידי. וסוד של אל - א' דמות אדם,
ל' שלש חיות, שהם ארבע פנים
לכל אחד, שרמוזים (בה) בה'
בחשבון ל', שלש יודי"ן (עולות ל').
והם בראשי שלש אזכרות, שהם
ה' מלך, ה' מלך, ה' מלך לעלם
ועד. ויקום עמם רבי אבא, שהוא
חשבונו ד', ארבע חיות.

רבי שמעון הוא כאילן, ורבי
אלעזר בנו וחסבריו, שהם
החמשה שהזכרנו, כענפים
גדולים של האילן שהומים
לזרועות ושוקים.

קום רבי שמעון ויתחדשו דברים
מפיך בפסוק זה שמקדם. למנצח
- שם נצח, נגון צח. וכו' נקרא ה'
בעל נצחון קרבות לאמות עובדי
כוכבים ומזלות של העולם,
ורחמים ודין לישראל. וסוד
הדבר - (משלי יא) ובאבד רשעים
רנח. מ"ל - שבעים שמות יש לו,
ועם נצח והוד ע"ב, כחשבון
חס"ד, וסוד הדבר - (תהלים טז)

נעמות בימינה נצח.

הוד - בו הודו לה'. צדיק - בו
(תהלים לג) רננו צדיקים בה', ובו
(ירמיה לא) רנו ליעקב שמחה.
תפארת - בו (תהלים ק) הללו אל.
הללויה, הללו יה, ששם יהו"ה.
בנגון ובזמר - חסד וגבורה.
בשיר ובכרחה - חקמה ובינה.
באשרי - כתר. בתהלה - מלכות.
מזמור - בו ר"ו ובו מו"ם. מצד
הזמר של תורה וזמר של תפלה.

זמר מצד אחר הוא מו"ם ז"ר. זמר בבית - חרב בבית. נדה שפחה בת עובדי כוכבים ומזלות
זונה. וזה אותיות מזמור"ר. נגו"ן - שם ג"ן. כף יפי הנגון, בו הלל, כמו (שמות יב) ליל שמרים
הוא לה' להוציאם מארץ מצרים. אשרי שבו שרוע העולם משבחים. (תהלים קמד) אשרי העם
שפכה לו. בכרחה - (שם לד) אכרחה את ה' בכל עת. בתהלה - תמיד תהלתו בפי.

ארבע אנפין לכל חד, דרמיזין (ס"א בה) בה' בחושבן ל'
תלת יודין, (נ"א עילים ל'). ואינון בראשי תלת אזכרות,
דאינון יי מלך, יי מלך, יי מלך לעולם ועד. ויקום רבי
אבא עמהון, דאיהו חושבניה ד', ארבע חיון. (דף רכ"ג
ע"ב).

רבי שמעון איהו כאילנא, ורבי אלעזר בריה וחסבריו,
דאינון חמשה דאדפרנא, כענפין דאילנא רברבין
דדמיין לזרועין ושוקין.

קום רבי שמעון, ויתחדשו מלין מפומך, בהאי קרא
דמלקדמין. למנצח, תמן נצח, נגון צח. וביה
אתקרי יהוה מארי נצחון קרבין, לגבי אומין עובדי
פוכבים ומזלות דעלמא, ורחמין ודינא לישראל. ורזא
דמלה, (משלי יא) ובאבד רשעים רנח. מ"ל, שבעין שמחון
אית ליה, ועם נצח והוד, ע"ב, כחושבן חס"ד, ורזא
דמלה, (תהלים טז) נעמות בימינה נצח.

הוד, ביה (דברי הימים א טז) הודו לי. צדיק, ביה (תהלים לג)
רננו צדיקים ביהוה. וביה (ירמיה לא) רנו ליעקב
שמחה. תפארת, ביה הללו אל. הללויה, הללו יה. דתמן
יהו"ה. בנגון ובזמר, חסד וגבורה. בשיר ובכרחה, חקמה
ובינה. באשרי, כתר. בתהלה, מלכות.

מזמור, ביה ר"ז, וביה מו"ם. מסטרא דזמר דאורייתא
וזמר דעלותא. זמר מסטרא אחרא, איהי מו"ם
ז"ר. זמרא בביתא, חרבה בביתא. נדה שפחה בת עובדי
פוכבים ומזלות זונה. ודא אתון מזמור"ר. נגו"ן, תמן
ג"ן. הכי שפירו דנגונא, ביה הלל. כגון (שמות יב) ליל
שמורים הוא ליי להוציאם מארץ מצרים. אשרי דביה
שרי עלמא משבחין, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו.
בכרחה, (תהלים לד) אכרחה את ה' בכל עת. בתהלה, תמיד
תהלתו בפי.

זמר מצד אחר הוא מו"ם ז"ר. זמר בבית - חרב בבית. נדה שפחה בת עובדי כוכבים ומזלות
זונה. וזה אותיות מזמור"ר. נגו"ן - שם ג"ן. כף יפי הנגון, בו הלל, כמו (שמות יב) ליל שמרים
הוא לה' להוציאם מארץ מצרים. אשרי שבו שרוע העולם משבחים. (תהלים קמד) אשרי העם
שפכה לו. בכרחה - (שם לד) אכרחה את ה' בכל עת. בתהלה - תמיד תהלתו בפי.

על שושן עדות, (תהלים ט) דא יהוה שושן, סומק שליט על חנור, דנצח שליט איהו חנור על סומק. מאי עדות. דא צדיק. איהו ברית, דאיהו אחיד לשמיא וארעא. הדא הוא דכתיב, (דברים ד) העידותי בכם היום את השמים ואת הארץ. מאי מכתם. מ"ף ת"ם מף, איהו צדיק. תם, עמודא דאמצעיטא, דרגא דיעקב. איש תם. גוף וברית חשבינן חד. ללמד, חסד וגבורה, דמתמן אורייתא אתיהיבת, ללמוד וללמד.

אמר ליה שפיר קאמרת, אבל (תהלים יב) למנצח על השמינית, דלא תזוז נצח מן הוד, דאיהו ספירה ח', אמר למנצח על השמינית. אמר בוצינא קדישא, אי הכי, בינה דרגא דילך, ואמאי אוקמוה ונתן ההוד למשה, שנאמר (במדבר כז) ונתתה מהודך עליו.

אמר ליה, שפיר קא שאלת. ה' סלקא באת י', חמש זמנין עשר, לחמשין תרעין דבינה, ואתפשטותא דלהון מחסד עד הוד, הן חמש עשרה בכל ספירה, אינון חמשין. ובגין דא, מבינה עד הוד, כלא אתפשטותא חדא. לבתר אתא צדיק, ונטיל כל חמשין תרעין בלחודוי, למהוי שקיל לכל חמש, ואתקרי כל, דנטיל כל חמשין תרעין. ואוף הכי כלה, נטילת להו כלהו. אמר, כען ודאי אתיישב מלה על ברייה.

ועוד למנצח, תמן מ"ל עם נצח. ודא מ"ל מן חשמ"ל. מן ח"ש, הוד ונצח, אינון לקביל תרין שפוןן. ובגין דא אתקריאו שפוןן, חיון אשא ממללא. ובחגיגה עד היכן מעשה מרפכה, ואוקמוה מן וארא עד חשמל. דמסטרא דגבורה אתקריאו חיון אשא. ונהר דנפיק מזיען דלהון, יסוד. פלהו תלת אינון מרפכה לתפארת, אדם. מעשה מרפכה, דא מלכות. ובתלת אליו, איהו חכמה ובינה ודעת. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, דאין דורשין במעשה מרפכה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

היכן מעשה מרפכה? ופרשוה מן וארא, עד חשמל. שמצד הגבורה נקראו חיות אש. ונהר שיוצא מהזעה שלהם - יסוד. כל שלשת אלה מרפכה לתפארת, אדם. מעשה מרפכה זו מלכות. ובשלשת אלו, הוא חכמה ובינה ודעת. ולכן פרשוה בעלי המשנה שאין דורשים במעשה מרפכה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

על שושן עדות (שם ט) - זה הוד, שהוא שושן, אדם שולט על לבן, שהנצח שולט הוא לבן על אדם. מה זה עדות? זה צדיק. הוא ברית, שהוא אוהו את השמים ואת הארץ. זהו שפנתוב (דברים ד) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. מה זה מכתם? מ"ף ת"ם. מף הוא צדיק, תם עמוד האמצעי, דרגת יעקב, (בראשית כה) איש תם. גוף וברית נחשבים לאחד. ללמד - חסד וגבורה, שמשם נתנה תורה ללמד וללמד. אמר לו, יפה אמרת, אבל (תהלים יב) למנצח על השמינית, שלא תזוז נצח מהוד, שהיא ספירה שמינית, אמר למנצח על השמינית. אמר המנורה הקדושה, אם כן, בינה דרגתך, ולמה פרשוה ונתן ההוד למשה, שנאמר (במדבר כז) ונתתה מהודך עליו?

אמר לו, יפה שאלת. ה' עולה באות י', חמש פעמים עשר, לחמשים שערי בינה. והתפשטותם מחסד ועד הוד הן חמש, עשר בכל ספירה, הם חמשים. ומשום זה מבינה עד הוד, הכל התפשטות אחת. אחר כך בא צדיק, ולקח כל החמשים שערים לבדו, להיות שקול לכל החמש, ונקרא כל, שנוטל כל חמשים שערים. וגם כך פלה לקחה את כלם. אמר, כעת התיישב דבר זה על בריו.

ועוד למנצח - שם מ"ל עם נצח. וזה מ"ל מחשמ"ל. מן ח"ש - הוד ונצח, הם כנגד שתי השפתיים. ולכן נקראו שפתיים, חיות אש מדברות. ובחגיגה, עד היכן מעשה מרפכה? ופרשוה מן וארא, עד חשמל. שמצד הגבורה נקראו חיות אש. ונהר שיוצא מהזעה שלהם - יסוד. כל שלשת אלה מרפכה לתפארת, אדם. מעשה מרפכה זו מלכות. ובשלשת אלו, הוא חכמה ובינה ודעת. ולכן פרשוה בעלי המשנה שאין דורשים במעשה מרפכה ביחיד, אלא אם כן הוא חכם ומבין מדעתו.

וַיֵּשׁ מִרְכָּבָה לַמָּטָה מִזְעִיר אֲנָפִין,
שֶׁהוּא מִטְטְרוֹ"ן, אָדָם הַקָּטָן.
שֶׁבְמִרְכָּבָתוֹ, שֶׁהִיא פְרָדָס,
זוֹרְמִים בְּמַהִירוֹת מִים שֶׁל הַתּוֹרָה
שִׁיּוּצָאִים מִתּוֹךְ פְרָדָס שְׁלוֹ לְשֵׁלֶשׁ
מֵאֲרָבַע, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם אֲרָבְעָה
נִכְנְסוּ לַפְרָדָס, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

שֶׁהוּא צְפוּר שְׂרָאָה רַבָּה בַּר בַּר
חֲנָה לַחוּף יַם הַתּוֹרָה, שֶׁהֵיחָם הִגִּיעַ
עַד קְרִסְלִי, וְרָאשׁוּ הִגִּיעַ עַד קֶצֶה
הַשָּׁמַיִם, וְלֹא נִכְשְׁלוּ בּוֹ שְׁלֹשָׁה
מִשׁוּם שֶׁהַמִּים שְׁלוֹ רַבִּים, אֲלֹא
מִשׁוּם זְרַמַּת הַמִּים, וּפְרָשׁוּהָ.
אֲבָג כּוֹלָל אוֹתָם שְׁעוּלִים לְשֵׁשׁ,
כְּנֻגַּד אוֹתִיּוֹת מִטְטְרוֹ"ן. רַבִּיעִי ד',
(מַלְכִים-א יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה, שֶׁשֵּׁם
בָּא הַמְּלָךְ, וְהוּא אָדָם לְשֶׁכֶת עַל
הַכֶּסֶף.

א י"י - מִים עֲלִיוֹנִים וּמִים
תַּחְתּוֹנִים, שְׁאִין בִּינֵיהֶם אֲלֹא
כְּמֵלֵא נִימָה, שֶׁהוּא ו' נְטוּי
בִּינֵיהֶם בְּרַקִּיעַ שֶׁהוּא מִבְּדִיל בֵּין
מִים לְמִים, שֶׁתֵּהָא הַבְּדִלָּה בֵּין
נִקְבָּה לְזָכָר. לְכָן, (בְּרַאשִׁית א) וַיְהִי
מִבְּדִיל. וְסוּד הַדְּבָר - יֵאֱהוּדוֹנָה"י.
מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים - י' עֲלִיוֹנָה.
מִים תַּחְתּוֹנִים נִקְבוֹת - י'
תַּחְתּוֹנָה. שֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת בִּינֵיהֶם,
כְּחֻשְׁבוֹן ו', זֶה מִטְטְרוֹן, שֶׁהוּא
בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נִקְדָּה. ו' גִּלְגַּל. וַאֲיִן
תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשֵׁשׁ צְדָדִים
כְּחֻשְׁבוֹן ו', אֲלֹא בְּאוֹתָהּ נִקְדָּה.
וְאוֹתָהּ נִקְדָּה הִיא חוּד הַכֶּלֶל,
וּמַעֲיָדָה עַל אוֹתוֹ יְחִיד שְׁאִין לוֹ
שְׁנֵי, שֶׁפָּרְשׁוּ עֲלֶיהָ רַבּוּתֵינוּ
שֶׁצָּרִיף לִיחַד אוֹתָהּ כְּדִי
שֶׁתְּמַלִּיכֶהוּ עַל הַשָּׁמַיִם וְעַל
הָאָרֶץ, וְעַל אֲרָבַע רוּחוֹת הָעוֹלָם.
ב' - שְׁמִים וְאָרֶץ. ג' - עַמּוּד
שְׁפוּכָל אוֹתָם. ד' - אֲרָבַע חֵיּוֹת.

ה' - הַכֶּסֶף. ו' - שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכֶּסֶף. וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט - אָדָם. י' יְחוּד שְׁלוֹ, מַלְכוּת,
עֲשִׂירֵי שֶׁל אָדָם. תֵּשַׁע הוּא כְּנֻגַּד תֵּשַׁע אוֹתִיּוֹת. אֲשִׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שִׁיּוּדְעִים סוּד רַבּוּנָם.
דְּבָר אַחַר צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם אֶת קַרְבְּנֵי לַחֲמִי לְאִשֵּׁי רִיחַ נְחוּזִי - רַבִּי יְהוּדָה

וְאִית מִרְכָּבָה לְתַתָּא מִזְעִיר אֲנָפִין, דְּאִיהוּ מִטְטְרוֹן.
אָדָם הַקָּטָן. דְּבְמִרְכָּבָה דִּילִיָּה דְּאִיהוּ פְרָדָס, רַדִּיפִי
מְיָא דְּאוּרִיַתָּא, דְּנַפְיָק מִגּוֹ פְרָדָס דִּילִיָּה, לְתַלַּת מֵאֲרָבַע,
דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ, אֲרָבְעָה נִכְנְסוּ לַפְרָדָס, וְהָא אִתְמַר.

דְּאִיהוּ צְפָרָא דְחֻזָּא רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה, לְכִיף יִמָּא
דְּאוּרִיַתָּא, דְּיִמָּא מְטִי עַד קְרִסְלוּי. וְרִישִׁיָּה מְטִי
עַד צִית שְׁמִיָּא, וְלֹא אֲכַשְׁלוּ תַלְתַּת בֵּיה, מִשׁוּם דְּנַפְיָשִׁי
מְיָא דִּילִיָּה, אֲלֹא מִשׁוּם דְּרַדִּיפִי מְיָא וְאוּקְמוּהָ.

אֲבָג כְּלִיל לֹון דְּסַלְקִין לְשִׁית. לְקַבַּל אֲתוּוֹן מִטְטְרוֹ"ן.
רַבִּיעִיָּא ד', (מַלְכִים א יט) קוֹל דְּמָמָה דְקָה, דְּתַמְן אִתִּי
מִלְכָּא. וְאִיהוּ אָדָם לְשֶׁכֶת עַל הַכֶּסֶף.

א י"י, מִים עֲלִיוֹנִים, וּמִים תַּחְתּוֹנִים. דְּלִית בִּינֵיהוּ אֲלֹא
כְּמֵלֵא נִימָא, דְּאִיהוּ ו', נְטוּי בִּינֵיהוּ, בְּרַקִּיעַ דְּאִיהוּ
מִבְּדִיל בֵּין מִים לְמִים, דְּיֵהָא הַבְּדִלָּה בֵּין נִיקְבָּא לְדְכּוּרָא.
בְּגִין דָּא (בְּרַאשִׁית א) וַיְהִי מִבְּדִיל וְרֻזָּא דְמֵלָה, יֵאֱהוּדוֹנָה.
מִים עֲלִיוֹנִים זְכָרִים י' עֲלֵאָה, מִים תַּחְתּוֹנִים נִקְבוֹת, י'
תַּתָּא. שִׁית אֲתוּוֹן בִּינֵיהוּ, כְּחֻשְׁבוֹן ו', דָּא מִטְטְרוֹן,
דְּאִיהוּ בֵּין א.

וְעוֹד, יוֹד נִקְדָּה. ו' גִּלְגַּל. וְלִית תְּנוּעָה בְּגִלְגַּל בְּשִׁית
סְטְרִין כְּחֻשְׁבוֹן ו', אֲלֹא כְּהֵיא נִקְדָּה. וְהוּא
נִקְדָּה אִיהוּ יְחִידָא דְכֵלָּא, וְאַסְהִידַת עַל הוּא יְחִיד,
דְּלִית לִיה שְׁנֵי, דְּאוּקְמוּהָ עֲלִיהָ רַבּוּן, שֶׁצָּרִיף לִיחַדוֹ כְּדִי
שֶׁתְּמַלִּיכֶהוּ עַל (דף רכ"ד ע"א) הַשָּׁמַיִם וְעַל הָאָרֶץ, וְעַל
אֲרָבַע רוּחוֹת עֲלָמָא. ב', שְׁמִים וְאָרֶץ. ג', עַמּוּדָא סְבִיל
לֹון. ד', אֲרָבַע חֵיּוֹן. ה' פְּרִסְיָא. ו', שִׁית דְּרַגִּין לְכְרִסְיָא.
וְעוֹד, א ב ג ד ה ו ז ח ט: אָדָם. י' יְיָחוּד דִּילִיָּה, מַלְכוּת,
עֲשִׂירָאָה דְאָדָם. תֵּשַׁע, אִיהוּ לְקַבַּל תֵּשַׁע אֲתוּוֹן. זְכָאִין
אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין רֻזָּא דְמֵאֲרִיָּהוּן.

דְּבָר אַחַר, צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַת אֲלֵיהֶם אֶת קַרְבְּנֵי

אמר, בקרבן יש עשן, ויש ריח, ויש ריח ניחח. עשן הוא מצד הדין, זהו שכתוב (דברים כט) כי אז יעשן אף ה'. (תהלים יח) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחחי, רחמים. (שיר השירים ז) וריח אפך כתפוחים.

אמר הרועה הנאמן, והרי שניהם - עשן וריח - הם באף, והפסוקים מעידים. אחד, עלה עשן באפו. והשני, וריח אפך כתפוחים. ולמה נקרא אחד עשן דין, והשני רחמים? אלא, בחטם יש שני חלונות, ונאמר בשמאל, עלה עשן באפו. מה עלה? אלא מהלב שהוא בשמאל, כנגד גבור. מזמין יורדת אליו רוח לקררו ולשפף רגזו, מצד החסד, ששם המוח. חכמה לזמין - הרועה להחפים ידריש. בינה בלב, כלפי שמאל - הרועה להעשיר יצפין. ולכן עלה עשן באפו, מבינה להחכמה, שהיא לזמין, ומקבלו בחדוה, כנגון הלויים.

ועשן זה לא עולה, אלא על ידי אש שדולק בעצים, שהם איברים מלאים מצוות, עצי עולה. בעלי תורה, תורה שהיא נדלקת בהם, אש בחזק הגבורה, ועלה עשן בהם. כפינה עשן המערכה.

וכמשעורה לאף, נקרא קטרת, זהו שכתוב (דברים אב) ושימו קטורה באפך. ואין המבטל מות בעולם כמו קטרת, שהיא קשור הדין ברחמים עם ריח ניחוח באף. תרגום של קשר - קטירו. אמר רבי יהודה, אשרי חלקנו שהרוחנו דברים נסתרים בגלוי. עוד אמר מגורה הקדושה, שאחר התפלה, שהיא כמו קרבן, מי שיאמר פטום הקטרת אחר תהלה לדוד, מבטל מות מן הבית.

אמר רועה הנאמן, כעת צריך לדעת איך התקינו תפלות כנגד קרבנות. אלא שלש תפלות, כנגד את הפכש האחד מעשה בבקר - זו תפלת שחרית, שנאמר בה (בראשית ט) וישכם אברהם בבקר

לחמי לאשי ריח ניחוחי. רבי יהודה אמר, בקרבנא אית עשן, ואית ריח, ואית ריח ניחח, עשן איהו מסטרא דדינא, הדא הוא דכתיב, (דברים כט) כי אז יעשן אף יי. (תהלים יח) עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל. ריח ניחחי, רחמי. (שיר השירים ג) וריח אפך כתפוחים.

אמר רעיא מהימנא, והא תרווייהו עשן וריח, אינון באף, וקראין סהדין. חד, עלה עשן באפו.

ותנינא, וריח אפך כתפוחים. ואמאי אתקרי חד עשן דינא ותנינא רחמי. אלא, בחוטמא אית תרין חלונין, ואתמר בשמאלא, עלה עשן באפו, מאי עלה. אלא מלבא דאיהו בשמאלא, לקבל גבור. מימינא נחית רוחא לגביה, לקררא ליה, ולשפכא רוגזיה, מסטרא דחסד, דתמן מוחא. חכמה לימינא, הרועה להחפים ידריש. בינה בלבא, כלפי שמאלא, הרועה להעשיר יצפין. ובגין דא עלה עשן באפו, מן בינה לגבי חכמה, דאיהי לימינא, ומקבל ליה בחדוה, כנגונא דליואי.

והאי עשן לא סליק, אלא על ידי אש, דאדליק בעצים, דאינון אברים מליזין פקודין, עצי עולה. מארי תורה, אורייתא דאיהי אדליקת בהון, אש בתוקפא דגבורה, ועלה עשן בהון. כפינה עשן המערכה.

ומדסליקת לאף, אתקרי קטרת, הדא הוא דכתיב, (דברים אב) ושימו קטורה באפך. ולית דבטיל מותנא

בעלמא, פקטרת, דאיהו קשורא דדינא ברחמי, עם ריח ניחוח באף. תרגום דקשר קטירו. אמר רבי יהודה, ופאה חולקנא דרווחנא מלין סתימין באתגלייא. עוד אמר בוצינא קדישא, דבתר דצלותא איהי כקרבנא, מאן דיימא פטום הקטרת, בתר תהלה לדוד, בטיל מותנא מביתא.

אמר רעיא מהימנא, כען בעי למנדע, איך אתקינו צלותין לקבל קרבנין. אלא תלת צלותין, לקבל את הפכש האחד מעשה בבקר, דא צלותא דשחרית, דאתמר בה,

אמר רועה הנאמן, כעת צריך לדעת איך התקינו תפלות כנגד קרבנות. אלא שלש תפלות, כנגד את הפכש האחד מעשה בבקר - זו תפלת שחרית, שנאמר בה (בראשית ט) וישכם אברהם בבקר

אל המקום אשר עמד שם את פני ה'. ופרשוהו רבותינו, שאין עמידה אלא תפלה. ואת הפכש השני תעשה בין הערבים - כנגד תפלת מנחה שתקן אותה יצחק. זהו שכתוב (שם כד) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, ואין שיחה אלא תפלה. תפלת ערבית כנגד אמורים ופדרים שמתאכלים כל הלילה, זהו שכתוב (שם כח) ויפגע במקום וילן שם פי בא השמש, ואין פגיעה אלא תפלה.

בין כך שאנו במקום זה, למה כתוב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא? וכי לא היו לו כרים וכסתות לשכב? אלא הואיל וכא חתן לפלה, אף על פי שלא היה דרפו לשכב אלא בכרים וכסתות, והיא נהנה לו אבנים לשכב - יקבל הכל ברצון הלב, והרי נתבאר. וגם כך נאמר בחבור הראשון. מהו שכתוב (שם לב) ויאמר יעקב כאשר ראם? אמר רבי שמעון, שב ואמר הפסוק. (עד כאן רעיא מהימנא).

אמר רבי פנחס, הייתי מסתפל, השמירה היא ודאי בלב, (שראה בלב) (הלב דגמת הלב העליון) ולכן שמור בלב ולא במקום אחר. זכירה בזכר, במח, שרוכב ושולט על הלב. ואין זכירה אלא במח. ועל זה זכור לזכר, ושמור לנגבה. המח שהוא זכר, רוכב ושולט על הלב. הלב שולט ורוכב על הפכד. הפכד, סמאל ונחש זה בזה, והוא אחד. (והם זכר ונגבה) יותרת הפכד וכבד. ולכן בקרבן, יותרת הפכד זה נחש. פכד מאכל זכר, סוד של סמאל.

אמר רבי שמעון, ודאי כך זה, ויפה הוא. וברור הדבר וסוד ונסתרות הקרבן כך הוא. פכד לוקח בהתחלה, הוא והיותרת שלו,

וילשם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יי. ואוקמוהו רבנן, דלית עמידה אלא צלותא. ואת הפכש השני תעשה בין הערבים, לקבל צלותא דמנחה, דתקין לה יצחק. הדיא הוא דכתיב, (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. ולית שיחה, אלא צלותא. צלותא דערבית, לקבל אמורין ופדרין דמתאפלין כל הלילה. הדיא הוא דכתיב, (בראשית כח) ויפגע במקום וילן שם פי בא השמש. ולית פגיעה, אלא צלותא.

אדהכי דאנן באטר דא, אמאי כתיב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, וכי לא הוו ליה כרים וכסתות למשכב. אלא הואיל ואתא חתן לגבי פלה, אף על גב דלא הוה ארחוי למשכב אלא בכרים וכסתות, ואיהי זיהבת ליה אבנים למשכב, לקבל כלא ברעותא דלבא, והא אתמר. ואוף הכי אתמר בחבורא קדמאה. מהו דכתיב, (בראשית לב) ויאמר יעקב כאשר ראם, אמר רבי שמעון תיב. ואימא קרא, (ע"כ רעיא מהימנא).

אמר רבי פנחס, מסתפל הוינא, שמירה בלב איהו ודאי, (דחמא בלב) (ס"א ולב דוגמא דלב עלאה) ועל דא שמור בלב, ולא באטר אחרא. זכירה בזכר, במוחא, דרכיב ושליט על הלב. ולית זכירה אלא במוחא. ועל דא זכור לזכר ושמור לנגבה. מוחא דאיהו דכורא, רכיב ושליט על הלב. לב שליט ורכיב על הפכד. פכד סמאל ונחש דא בדיא, ואיהו חד. (ס"א ואינון דבר ונוקבא) (דף רכ"ד ע"ב) יותרת הפכד וכבד. ועל דא בקורבנא, יותרת הפכד, דא נחש. פכד מיכלא דדכורא, רזא דסמאל.

אמר רבי שמעון, ודאי כך הוא, ויאות הוא. וברירא דמלה, ורזא וסתרין דקרבן, הכי ויפה הוא. וברור הדבר וסוד ונסתרות הקרבן כך הוא. פכד לוקח בהתחלה, הוא והיותרת שלו,

הוא. כְּבֵד נָטִיל בְּקִדְמִיתָא, הוּא וְיוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ,
(ס"א ולְבַתֵּר יוֹתֶרֶת דִּילֵיהּ) סְמָאֵל וּבֵת זִוְגוּ. (ס"א ולְבַתֵּר כָּל וְכוּ'
דְּאִינוּן חִילּוּן) וְכָל אֵינוּן עֲרָקִין דְּכַבְדָּא, חִיילִין
וּמְשָׁרְיִין דְּלֵהוּן, וְנָטִילוּ דְּלֵהוּן, דְּאֶכְלִין חֲלָבִין
שְׂמִינִינוּ דְּקֶרְבְּנָא. הָדָא הוּא דְכֹתִיב, (שְׁמוֹת כ"ט) וְאֵת
הַחֲלֵב אֲשֶׁר עָלֵיהֶם, וּכְדִין קָרִיב כֹּלָא לְגַבֵּי לֵב.
וְלֵב לֹא נָטִיל מִכֹּלָא אֲלֵא וְדוּי דְאֶתְעָבִיד בֵּיהּ,
וְסָלִיק בֵּהּ הוּא תִנְנָא וְצִלוֹתָא דְאֶתְעָבִיד עָלֵיהּ
דְּקֶרְבְּנָא. לֵב קָרִיב לְגַבֵּי מוֹחָא, רְעוּתָא דִּיחֻודָא
דְּכֹהֲנָא בֵיהּ, וְחֻדוּתָא דְלִיוָאֵי. מוֹחָא דָא,
נְהוּרָא דְאֶתֵּיא מִמוֹחָא עֲלָאָה. מוֹחָא קָרִיב
לְגַבֵּיהּ טְמִיר מִכֹּלָא, דְּלֹא אֶתִידַע כֹּלָל. (ס"א לְבַתֵּיהּ,
מִכֹּלָל דְּלֹא אֶתְפָּרַע כֹּלָל) וְכֹלָא אֶתְקֻשֶׁר דָּא כְּדָא. וּמוֹחָא
קָרִיב נַחַת רוּחַ דְּכֹלָא.

עֲרָקוֹן דְּכַבְדָּא, אֵלִין אֲשִׁים, וְכָל אֵינוּן
חִיילֵיהוּן. כְּבֵד, כְּמָה דְאֶתְמַר. יוֹתֶרֶת
נְקֵבָה, נוֹקְבָא דִּילֵיהּ. אֲמַאי יוֹתֶרֶת. דְּלֹא
אֶתְחַבְּרַת בְּדְכוּרָא אֲלֵא כֹד אֶשְׁאַרְת לָהּ שְׁעֵתָא,
לְבַתֵּר דְּעַבְדַּת נְאוּפָהָא, וְשִׁבְקָא לֵיהּ. תּוּ, יוֹתֶרֶת
נְקֵבָה, דְּכֹד כְּעָיָא לְאֶתְחַבְּרָא כְּבֵר נֶשׁ, אֶתְעָבִידַת
לְגַבֵּיהּ שְׁיוּרִין, דְּלֹא אֶתְחַשְׁבַּת כֹּלָל. לְבַתֵּר אִיהִי
אֶתְקַרְבַּת זְעִיר זְעִיר לְגַבֵּיהּ, עַד דְּאֶתְעָבִידָא לֵיהּ
חֲבוּרָא חָדָא. וּמֵאֵלִין עֲרָקִין דְּכַבְדָּא, מִתְפַּשְׁטִין
אַחֲרֵן זְעִירִין, לְכַמָּה זִינִין, וְכֹלָא נָטִלִין אֲמוּרִין
וּפְדִרִין, וְכֹלְהוּ כֹלִילִין בְּכַבְדָּא.

לֵב דְּאִיהוּ עֲקָרָא בְּקִדּוּשָׁה, נָטִיל וּמִקָּרִיב
לְמוֹחָא כְּמָה דְאֶתְמַר. לֵב שְׂרִיא עַל תְּרִין
כּוּלְיִין, וְאֵינוּן תְּרִין כְּרוּבִין יְהִיבִין עֵיטָא, וְאֵינוּן
רְחִיקִין קָרִיבִין, יְמִינָא וּשְׂמָאֵלָא. וְכֹלְהוּ נָטִלִין
וְאֶכְלִין כָּל חַד כְּדָקָא יָאוּת, עַד דְּאֶתְקֻשֶׁר כֹּלָא
כְּחָדָא.

זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה, (תְּהִלִּים נ"א) דָּא מִתְקָרִיב
לְלֵב, רוּחַ נִשְׁבְּרָה, וְדוּי וְצִלוֹתָא. דְּהָא

(ואַחֲרַיָּא כְּרִי הַיּוֹתֶרֶת שְׁלוֹ) סְמָאֵל וּבֵת זִוְגוּ.
(ואַחֲרַיָּא כְּרִי כָּל וְכוּ' שְׁאוּתֶם חִילּוֹת) וְכָל
אוֹתֶם עוֹרְקִי הַכְּבֵד חִילּוֹת
וּמִחֲנוּת שְׁלָהֶם, וְלוֹקְחִים אֵת
שְׁלָהֶם, שְׁאוּכְלִים חֲלָבִים
וְשְׂמִינֵי הַקֶּרֶבֶן. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
וְאֵת הַחֲלֵב אֲשֶׁר עָלֵיהֶם. וְאֵז
נִקְרַב הַכֹּל לְלֵב.

וְהַלֵּב לֹא לוֹקֵחַ מִהַכֹּל, אֲלֵא וְדוּי
שְׂנַעֲשֶׂה בּוֹ וְעוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֲשֵׂן
וְתִפְלָה שְׂנַעֲשֶׂה עָלָיו הַקֶּרֶבֶן.
הַלֵּב מִקָּרִיב לְמַח, רְצוּן שֶׁל
הַיְחוד שֶׁהִכְהֵן בּוֹ וְחֻדַּת הַלְוִיִּם.
הַמַּח הַזֶּה אֹרֵךְ שְׂבָא מִמַּח עֲלִיוֹן.
הַמַּח מִקָּרִיב לְטְמִיר מִהַכֹּל, שְׁלֹא
נוֹדַע כֹּלָל, (אֵלִיו, מִכֹּלָל שְׁלֹא נִפְרַע כֹּלָל)
וְהַכֹּל נִקְשֶׁר זֶה בְּזֶה, וְהַמַּח
מִקָּרִיב נַחַת רוּחַ שֶׁל הַכֹּל.

עוֹרְקִין הַכְּבֵד, אֵלוּ אֲשִׁים וְכָל
אוֹתֶם חִילּוֹתֵיהֶם. כְּבֵד, כְּמוֹ
שְׂנַאֲמַר. יוֹתֶרֶת נְקֵבָה, נְקֵבָה
שְׁלוֹ. לְמָה יוֹתֶרֶת? שְׁלֹא
מִתְחַבְּרַת בְּזָכֵר, אֲלֵא רַק
כְּשֶׁנִּשְׁאַרְתָּ לָהּ שְׁעָה לְאַחֵר
שְׁעֵשֶׂתָה נְאוּפָיָהּ וְעוֹבָה אוֹתוֹ.
עוֹד יוֹתֶרֶת נְקֵבָה - שְׁכַשְׁרוּצָה
לְהַתְחַבֵּר בְּאָדָם, נַעֲשִׂית אֵלָיו
שִׁירִים, שְׁלֹא נַחֲשַׁבַת כֹּלָל.
לְאַחֵר מִכֵּן מִתְקַרְבַּת לְאֵט לְאֵט
אֵלָיו, עַד שְׂנַעֲשִׂית אֵלָיו חֲבוּר
אַחַד. וּמֵעוֹרְקֵי הַכְּבֵד הִלְלוּ
מִתְפַּשְׁטִים אַחֲרֵים קִטְנִים לְכַמָּה
מִינִים, וְהַכֹּל לוֹקְחִים אֲמוּרִים
וּפְדִרִים, וְכֹלָם כֹּלִילִים בְּכַבְדָּא.

הַלֵּב שֶׁהוּא עֲקָר בְּקִדּוּשָׁה, לוֹקֵחַ
וּמִקָּרִיב לְמַח, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר. הַלֵּב
שְׂרוּי עַל שְׁמֵי כְלִיּוֹת, וְהֵם שְׁנֵי
כְּרוּבִים, נוֹתְנִים עֲצָה, וְהֵם
רְחוּקִים קְרוּבִים, יְמִין וּשְׂמָאל,
וְכֹלָם נוֹטִלִים וְאוּכְלִים כָּל אַחַד
כְּרִאוּי, עַד שֶׁהַכֹּל נִקְשֶׁר כְּאַחַד.
זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה. זֶה
נִקְרַב לְלֵב, רוּחַ נִשְׁבְּרָה, וְדוּי
וְתִפְלָה. שְׁהִרֵי וְדָאֵי (קַהֲלַת י"ב)

וְהָרִיחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
נִתְּנָה. וְהִכְבֵּד מִקְרִיב אוֹתוֹ לְגִבֵּי
הַלֵּב, שֶׁהוּא סִנְגוֹר עָלָיו, וְהִפְלִי
קָשׁוֹר אֶחָד בְּקֶרֶן.

מִהִכְבֵּד יוֹצֵאִים כָּל הַחֲלָאִים וְכָל
הַמִּפְתּוֹת לְכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְבוֹ
שְׂרוּיִים. הַלֵּב הוּא זֶה מֵהַפֶּל,
וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא כָּל טוֹב, וְכָל בְּרִיאוֹת
הָאֵיבָרִים כָּלֵם, וְכָל חֲזָק, וְכָל
חֲדוּה, וְכָל הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁצָּרִיכִים
לְכָל הָאֵיבָרִים.

רעיא מהימנא

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, אֵין קֶרְבָּנוֹת
אֲלָא לְהַרְחִיק צְדָדִים טְמֵאִים
וּלְקָרֵב דְּרָגוֹת קְדוּשׁוֹת. וְנֶאֱמַר
בְּחִבּוּר הַרְאֵשׁוֹן שְׁלָהֶם: (עוֹרְקֵי הַכֶּבֶד
אֵלוֹ אִשִּׁים וְכָל אוֹתָם חֲלוּת, וְנִבְאָר) עוֹרְקֵי
הַכֶּבֶד, יֵשׁ מֵהֶם גְּדוּלִים, יֵשׁ מֵהֶם
גְּדוּלִים וְקִטְנִים, וּמִתַּפְשָׁטִים
מֵהֶם לְכַמָּה צְדָדִים. וְאֵלוֹ לּוֹקְחִים
אֵיבָרִים וְאִמּוּרִים וּפְדָרִים
שֶׁמִּתְאַפְּלִים כָּל הַלֵּילָה, שֶׁהֵרִי
קֶרֶן כָּלוּ לָהּ.

אָמַר מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה
הַנְּאֻמָּן. הֲלֹא אָמַרְתָּ לְעֵיל
שֶׁקֶרְבָּנוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֵינֶם אֲלָא לְקָרֵב י' לָהּ, ו' לָהּ.
אֲלָא שְׂאֵף עַל גֵּב שֶׁכָּל הַקֶּרְבָּנוֹת
יֵשׁ לְהַקְרִיב לְפָנָיו, הוּא מְחַלֵּק
לְכָל הַמִּחְנָנוֹת מֵאֲכִלֵי הַקֶּרְבָּנוֹת,
לְכָל אֶחָד כְּרֵאוּי לוֹ. לְשִׁכְלִיִּים
מְזוֹנוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשְׁתַּה הַיַּיִן
וּמִים שֶׁל הַתּוֹרָה. לְטַבְעֵיִים, שֶׁהֵם
שְׂדִים, שֶׁהֵם כְּבָנֵי אָדָם, נוֹתֵן לָהֶם
מֵאֲכִלִים טַבְעֵיִים אֵלוֹ, שִׁיּוֹרֵד אֵשׁ
שְׁלָהֶם לְאָכֵל אוֹתָם.

כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׁוּהָ רַבּוֹתֵינוּ, אִם זָכוּ
- הִיָּה יוֹרֵד כְּאֶרֶיָּה שֶׁל אֵשׁ לְאָכֵל
הַקֶּרְבָּנוֹת, וְאִם לֹא - הִיָּה יוֹרֵד
שֵׁם כְּמִין כְּלָב שֶׁל אֵשׁ. וְגַם כִּף
כְּשִׁמַּת אָדָם, אִם זוֹכָה - יוֹרֵד
בְּדַמּוֹת אֶרֶיָּה לְקַבֵּל אֶת הַנֶּפֶשׁ,
וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת כְּלָב, שֶׁאֵמַר עָלָיו דָּוִד, (תְּהִלִּים כ"ב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

וְדָאִי (קְהֵלֵת י"ב) וְהָרִיחַ תָּשׁוּב אֶל
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. וְכִבֵּד מִקְרִיב לִיהָ לְגִבֵּיהָ
לֵב, דְּאִיהוּ סִנְיָגוֹרָא עָלֶיהָ, וְכֹלְאָ קְשׁוֹרָא כְּחֲדָא
בְּקוֹרְבָנָא.

מִן כְּבֵד, נִפְקִין כָּל מַרְעִין, וְכָל מַכְתְּשִׁין, לְכָל
שְׂיִיפֵי גּוּפָא, וּבִיָּה שְׂרִיין. לֵב, אִיהוּ זְכִיף
מִכְּלָא. מְנִיָּה נִפְקִין כָּל טַב, וְכָל בְּרִיאוֹתָא
דְּשְׂיִיפִין פְּלָהוּ, וְכָל תּוֹקְפָא, וְכָל חֲדוּה, וְכָל
שְׁלִימוֹ דְּאֶצְטְרִיף לְכָל שְׂיִיפִין.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, לִית קֶרְבָּנִין, אֲלָא לְרַחֲקָא סְטְרִין
מִסְאַבִּין, וּלְקָרְבָא דְּרָגִין קְדִישִׁין. וְאִתְמַר בְּחִבּוּרָא
קְדָמָאָה, דְּלֵהוֹן, (עֲרִקוֹן דְּכִבְדָא, אֵלֶין אִישִׁים וְכָל אֵינוֹן חֲיָלִין וְאִתְמַר)
עֲרִקִין דְּכִבְדָא אִית מְנַהוֹן רַבְרִבִין, אִית מְנַהוֹן רַבְרִבִין
וְזַעֲרִיין, וּמִתַּפְשָׁטִין מְנַהוֹן לְכַמָּה סְטְרִין. וְאֵלֶין נְטִלִין
אֲבָרִין וְאִמּוּרִין וּפְדָרִין דְּמִתְאַפְּלִין כָּל הַלֵּילָה, דְּהָא קֶרֶן
כָּלָא לֵי.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, וְהֲלֹא אָמַרְתָּ לְעֵיל
דְּקֶרְבָּנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא לָאו אֵינוֹן אֲלָא לְקָרְבָא
י' בַּה' ו' בַּה'. אֲלָא, אֵף עַל גֵּב דְּכָל קֶרְבָּנִין צְרִיכִין לְקָרֵב
קַמִּיָּה, אִיהוּ פְּלִיג לְכָל מִשְׂרִיין, מֵאֲכִלִין דְּקֶרְבָּנִין, לְכָל
חַד פְּדָקָא חֲזִי לִיהָ, לְשִׁכְלִיִּים, מְזוּנֵי דְּאוֹרֵיָּתָא, וּמִשְׁתַּיָּא
דְּיִינָא וּמִיָּא דְּאוֹרֵיָּתָא. לְטַבְעֵיִים, דְּאֵינוֹן שְׂדִים דְּאֵינוֹן
כְּבָנֵי אָדָם, יְהִיב לוֹן אֵלֶין מֵאֲכִלִין טַבְעֵיִים, דְּנַחֲתִית אֲשָׁא
דְּלֵהוֹן, לְמִיכָל לוֹן.

כְּמוֹ דְּאוֹקְמוּהָ רַבָּנִין, אִי זָכוּ, הָוּה נַחֲתִית כְּמוֹ אֶרֶיָּה דְּאֲשָׁא
לְמִיכָל קֶרְבָּנִין. וְאִי לֹא, הָוּה נַחֲתִית תַּמָּן כְּמִין כְּלָבָא
דְּאֲשָׁא. וְאוּף הָכִי כַּד מִית בְּר נֶשׁ, אִי זְכִי, נַחֲתִית בְּדַמּוֹת
אֶרֶיָּה, לְקַבֵּלָא נַפְשִׁיהָ. וְאִי לָאו בְּדַמּוֹת כְּלָב, דְּאֵמַר דָּוִד
עָלֶיהָ, (תְּהִלִּים כ"ב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

וְאִם לֹא - כְּדַמּוֹת כְּלָב, שֶׁאֵמַר עָלָיו דָּוִד, (תְּהִלִּים כ"ב) הַצִּילָה מִחֲרָב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדִיתִי.

ובגין לשיזבא קדשא בריה הוא גופיהון דישראל מנהון
ונפששהון. מגי, לקרב קרבנין דבעירין וגופין
באתרייהו, לקיים (משלי כה) אם רעב שונאך האכילהו
לחם ואם צמא השקהו מים. אבל קדשא בריה הוא, לא
נטיל אלא רעותא דלפא, ותבירו דיליה (דאיהו ישראל). הדיא
הוא דכתיב, (תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה לב נשבר
ונדפה אלהים לא תבזה. פגוונא דכלי חרס, דאתמר בהון
נשברו נטהרו.

בהנא מוחא. לוי לפא. גופא ישראל. ואתמר בהון,
כהנים בעבודתם, ולוים בדוכנם, וישראל
במעמדם. ואי כבד בעי לקרבא לגבי דלפא, חלפיה
דאינון מסאבין, איהו לא נטיל. אלא שמנונו דחלב
טהור. פגוונא דאית פגופא, חלב טהור וחלב טמא, דם
צליל בלא פסולת, ודם עכור בפסולת. וערקין דלפא,
תיילין קדישין. וערקין דכבד, תיילין מסאבין. אוף הכי
אינון משריין דיצר הרע, ומשריין דיצר הטוב, אלין
ממנן על ערקין דלפא, ואלין ממנן על ערקין דכבדא.
אוף הכי תרי אומי, ישראל, ואומין דעלמא עובדי
כוכבים ומזלות.

אמר ליה רעיא מהימנא, שפיר קא אמרת בכלא, אבל
אפילו ישראל לאו כלהו שוין, דאית בהון בני
מלכות, מסטרא דמלכות קדישא, כלילא מעשר ספיראן,
ומפל הויין וכנויין. ואית מנהון עבדין, מסטרא דעבד,
דאיהו (בראשית כד) עבדו זקן ביתו. ואית מנהון כבעירין,
ואתמר בהון, (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם
אתם. ואינון דדמיין לענא, קדשא בריה הוא מגי לקרבא
בעירן באתרייהו, לכפרא עלייהו. ואינון דדמיין
למלאכין, קרבנין דלהון אינון עובדין טבין, דממנן
עלייהו למלאכים, דמקריבין לקודשא בריה הוא
באתרייהו.

וכרי להציל הקדוש ברוך הוא
את גופיהם של ישראל מהם ואת
נפשותם, מנה להקריב קרבנות
של בהמות וגופים במקומם,
לקיים (משלי כה) אם רעב שנאך
האכילהו לחם ואם צמא השקהו
מים. אבל הקדוש ברוך הוא
לא לוקח פי אם את רצון הלב
ושברונו (שהוא ישראל). זהו שפתיב
(תהלים נא) זבחי אלהים ריח נשברה
לב נשבר ונדפה אלהים לא
תבזה. כמו כלי חרס שנאמר בהם
נשברו נטהרו.

בהן מח. לוי לב. ישראל גוף.
ונאמר בהם, כהנים בעבודתם
ולוים בדוכנם וישראל במעמדם.
ואם צריך להקריב כבד ללב,
חלבו של אותם טמאים, הוא
לא לוקח. אלא שמנונו של חלב
טהור. כמו שיש בגוף חלב
טהור וחלב טמא, דם צלול בלי
פסולת ודם עכור בפסולת. ועורקי
הלב חילות קדושים, ועורקי
הכבד חילות טמאים. גם כף
הם מחנות היצר הרע ומחנות
היצר הטוב. אלו ממנים על
עורקי הלב, ואלו ממנים על
עורקי הכבד. גם כף שתי אמות,
ישראל ואמות העולם עובדי
כוכבים ומזלות.

אמר לו רועה הנאמן, יפה אמרת
בכל, אבל אפילו ישראל לא כלם
שוים, שיש בהם בני מלכות מצד
מלכות הקדושה, כלילה מעשר
ספירות ומפל היות וכנויים.
ויש מהם עבדים מצד של עבד,
שהוא (בראשית כד) עבדו זקן ביתו.
ויש מהם פבהמות, ונאמר בהם
(יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי
אדם אתם. ואותם שדומים לצאן,
הקדוש ברוך הוא צנה להקריב
בהמות במקומם לכפר עליהם.

ואותם שדומים למלאכים, קרבנות שלהם הם מעשים טובים שממנים עליהם מלאכים
שמקריבים לקדוש-ברוך-הוא במקומם.

וְאוֹתָם שֶׁהָיוּ בָּנִים לֵה', זְהוּ שְׁכֵתוֹב (דברים י) בָּנִים אֲתָם לֵה' אֱלֹהֵיכֶם, בַּחֲטָאֵיהֶם מִתְפָּרְדוֹת הָאוֹתִיּוֹת, וְהַתְקוּן (שְׁלֵחָם הוּא הַתּוֹרָה) הוּא שֶׁתִּהְיֶה תּוֹרָה, שֶׁהוּא שֵׁם יְהוָה, לְקַרֵּב אֶת הָאוֹתִיּוֹת, י' בַּה', ו' בַּה', בְּקַרְבְּנוֹתֵיהֶם.

הָרִי בְּכָל הַקְּרָבֹנוֹת - בֵּין שֵׁל בְּהֵמוֹת, בֵּין שֵׁל מִלְאָכִים שְׁמַמְנִים עַל מַצּוֹת, בֵּין בְּמִלְכוֹת, בֵּין בְּשֵׁמוֹ - הַכֹּל צְרִיף לְהַקְרִיב לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁתוֹרָתוֹ)

בְּאוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּע חֵיּוֹת שֵׁל הַמִּלְאָכִים, וְהוּא רוֹכֵב בְּאַרְבַּעַּה יְסוֹדוֹת, שְׁמֵהֶם נִבְרָאוּ אַרְבַּע חֵיּוֹת טְבַעֲיוֹת. וְהוּא הוּא שְׁמַקְרֵב מִים לָאֵשׁ, וְרוּחַ לְעֶפֶר. זְהוּ שְׁכֵתוֹב (איוב כח) עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וְגַם כִּף הוּא מְקַרֵּב אֶת מִיכָאֵל, שֶׁהוּא מִים שְׁכֵלִיִּים, עִם גְּבֻרֵיֵאל, שֶׁהוּא אֵשׁ שְׁכֵלִי. וְהוּא מְקַרֵּב אֶת אוֹרֵיֵאל, שֶׁהוּא אוֹר, שֶׁהֵינּוּ רוּחַ שְׁכֵלִי, עִם רְפָאֵל, שֶׁהוּא אֶפֶר, שֶׁהֵינּוּ עֶפֶר שְׁכֵלִית. שְׁמִיד שְׁמַסְתַּלַּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבִּינֵיהֶם, אֵין בְּהֶם פֶּחַ.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי כְּתוּב בְּכָל הַקְּרָבֹנוֹת לִיהוָה, וְאִיךְ אֲמַרְנוּ שֵׁישׁ פְּרוּד בְּאוֹתִיּוֹת? אֵלֶּא זֶה נֶאֱמַר בְּדִרְגוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ וְנִקְרָאוּ בְּשֵׁמוֹ, וְלֹא שֶׁהֶם הוּא מִשֵּׁ. זְהוּ שְׁכֵתוֹב (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו יִצְרָתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו. שֵׁישׁ אוֹתִיּוֹת שֵׁל יְהוָה בְּאַצִּילוֹת, שְׂאִין בְּהֵן פְּרוּד וְהַפְּסָקָה, שֶׁהֵן כְּמוֹ מְבוּעֵין אֲלֵיהֶם שְׁמַשְׁקִים אֶת הָאֵילָנוֹת. וּמִשׁוֹם אֵלֶּה שֶׁנִּבְרָאוּ מִתְדַמִּים י' לְרֹאשׁ, ו' לְגוֹפֵה, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת.

אֲבָל עֲלֹת הָעֲלוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא יְהוָה, נֶאֱמַר בּוֹ (שם מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֵשְׁוֶה יֹאמַר קְדוֹשׁ. (שם) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכּוּ לוֹ. (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְגִיעַ אֵלָיו חֲטָאִים לְהַפְרִיד אוֹתִיּוֹתָיו - י' מַה, ו' מַה, שְׂאִין בְּהֶם פְּרוּד. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רָע. אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּלֵא, וְלִית מָאן דְּשְׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ

וְאֵינּוּן דְּהוּוּ בְּנִין לִיהוָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אֲתָם לִי אֱלֹהֵיכֶם. בְּחֻבִּין דְּלֵהוּן מִתְפָּרְדִי אֲתוּוּן, וְתִקְוֵנָא (כ"א דְּלֵהוּן הוּא אוֹרֵיֵתָא), הוּא דְּלֵהוּי אוֹרֵיֵתָא דְאִיהוּ שֵׁם יְהוָה, לְקַרְבָּא אֲתוּוּן, י' בַּה', ו' בַּה', בְּקַרְבְּנָא דְּלֵהוּן.

הָרִי בְּכָל קְרָבִינּוּ, בֵּין דְּבַעֲרִי, בֵּין דְּמִלְאָכִין דְּמַמְנָן עַל פְּקוּדִין, בֵּין בְּמִלְכוֹתָא, בֵּין בְּשֵׁמִיהּ. כֹּלֵא צְרִיף לְקַרְבָּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא (דאוֹרֵיֵתָא דִּילֵיהּ) בְּאַתּוּוּן קְדִישִׁין.

וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע חֵיּוֹן דְּמִלְאָכִים. וְאִיהוּ רְכִיב בְּאַרְבַּע יְסוּדִין, דְּמִנְהוּן אֲתַבְּרִיאוּ אַרְבַּע חֵיּוֹן טְבַעֲיִים. וְאִיהוּ הוּא דְּמַקְרֵב מִיָּא בְּאֵשָׁא, וְרוּחָא בְּעֶפְרָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (איוב כה) עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. וְאוֹף הֵכִי הוּא מְקַרֵּב מִיכָאֵל דְאִיהוּ מִים שְׁכֵלִיִּים, עִם גְּבֻרֵיֵאל. דְּהוּא אֵשׁ שְׁכֵלִי. וְאִיהוּ מְקַרֵּב אוֹרֵיֵאל, דְאִיהוּ אוֹר. דְּהֵינּוּ רוּחַ שְׁכֵלִי, עִם רְפָאֵל, דְאִיהוּ אֶפֶר, דְּהֵינּוּ עֶפֶר שְׁכֵלִית. דְּמִיד דְּאַסְתַּלַּק קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא מִבִּינֵיהוּ, לִית בְּהוּן חֵילָא.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב בְּכָל קְרָבִינּוּ לִיהוָה, וְאִיךְ אֲמַרְנָא דְאִית פְּרוּדָא בְּאַתּוּוּן. אֵלֶּא הֵא אֲתַמַּר, בְּדִרְגִין דְּאַתְבְּרִיאוּ וְאַתְקִרִיאוּ בְּשֵׁמִיהּ. וְלֹא דְאֵינּוּן אִיהוּ מִשֵּׁ. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו יִצְרָתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו. דְאִית אֲתוּוּן דִּיהוָה בְּאַצִּילוֹת, דְּלִית בְּהוּן פְּרוּדָא וְהַפְּסָקָה, דְאֵינּוּן כְּמְבוּעֵין לְגַבִּיּוּהוּ, דְּאַשְׁקִיין לְאֵילָנִין. וּבְגִין אֵלֶּין דְּאַתְבְּרִיאוּ, אֲדַמְיִין י' לְרִישָׁא, ו' לְגוֹפָא, ה' ה' לְעֶשֶׂר אֲצַבְעָאן.

אֲבָל עֲלוֹת הָעֲלוֹת עַל כָּלֵא, דְאַתְקִרִי יְהוָה, אֲתַמַּר בֵּיהּ, (ישעיה מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֵשְׁוֶה יֹאמַר קְדוֹשׁ. (ישעיה

מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכּוּ לוֹ. (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְטִי בֵּיהּ חוּבִין לְאַפְרָשָׁא אֲתוּוֹי, י' מַה, ו' מַה, דְּלִית בֵּיהּ פְּרוּדָא. וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר, (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רָע. אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּלֵא, וְלִית מָאן דְּשְׁלִיט בֵּיהּ. אִיהוּ תְפִיס בְּכָלֵא, וְלִית מָאן דְּתְפִיס בֵּיהּ. וְאִיהוּ

אֲבָל עֲלֹת הָעֲלוֹת עַל הַכֹּל, שֶׁנִּקְרָא יְהוָה, נֶאֱמַר בּוֹ (שם מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֵשְׁוֶה יֹאמַר קְדוֹשׁ. (שם) וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכּוּ לוֹ. (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי. לֹא מְגִיעַ אֵלָיו חֲטָאִים לְהַפְרִיד אוֹתִיּוֹתָיו - י' מַה, ו' מַה, שְׂאִין בְּהֶם פְּרוּד. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרָף רָע. הוּא

שולט על הכל, ואין מי ששולט בו. הוא תופס את הכל, ואין מי שתופס בו. והוא לא נקרא יהוה, ובכל השמות, אלא בהתפשטות אורו עליהם. וכשמסתלק מהם, אין לו מעצמו שם כלל מהם. עמק עמק מי ימצאנו.

אין אור יכול להסתכל בו, שלא נחשף. אפלו כתר עליון, שאורו חזק על כל הדרגות ועל כל חילות השמים, עליונים ותחתונים, נאמר עליו (שם ט) ישת חשף סתרו. ועל חכמה ובינה - (שם א) ענן וערפל סביביו. כל שכן שאר הספירות, כל שכן החיות, כל שכן יסודות, שהם מתים. הוא סובב על כל העולמות, ואין סובב אותם לכל צד, למעלה ולמטה ולארבעה צדדים, פרט לו. ואין מי שיוצא מרשותו החוצה. הוא ממלא כל העולמות, ואין (אלוה וכו' להם חוץ ממנו) אחר שממלא אותם.

הוא מחיה אותם, ואין אלוה אחר עליו לתת לו חיים. זהו שכתוב (נחמיה ט) ואתה מחיה את כלם. ובגללו אמר דניאל, (דניאל ד) וכל יציר הארץ פאינם חשובים, וכרצונו עושה בחיל השמים. הוא מקשר ומיחד מין למינו, למעלה ולמטה, ואין קרבה להם בארבעה יסודות, רק הקדוש ברנף הוא כשהוא ביניהם.

מיד שחטאו, אלו שנקראו בנים אתם לה' אלהיכם, הסתלק מן האותיות, ונשארו בפרוד. ומה תקונו? לקרב אותיות בקדוש-ברנף הוא - 'י' בה', ו' בה'. גם כף הם עבדים שלו מצד החיות, בחטאייהם גרמו לו להסתלק מהם. מה תקנתם? להוריד את

עלת על כלא, דלית אלהא

לא אתקרי יהוה, ובכל שמקון, אלא באתפשטות נהוריה עלייהו. וכד אסתליק מנייהו, לית ליה מגרמיה שם כלל מנהון. (קהלת ז) עמוק עמוק מי ימצאנו.

לית נהורא יכיל לאסתפלא ביה, דלא אתחשבת. אפילו כתר עליון, דאיהו נהוריה תקיף על כל דרגיו, ועל כל חילי שמיא, עלאין ותתאין, אתמר עליה, (תהלים יח)

ישת חשף סתרו. ועל חכמה ובינה, (תהלים יז) ענן וערפל סביביו. כל שכן שאר ספיראן. כל שכן חיון. כל שכן יסודין, דאינון מתים. איהו סובב על כל עלמין, ולית סובב לון לכל סטרא, עילא ותתא, ולארבע סטרין, בר מגיה. ולית מאן דנפיק מרשותיה לבר. איהו ממלא כל עלמין. ולית (ס"א אלהא וכו' לון בר מגיה) אחרא ממלא לון.

איהו מחיה לון ולית עליה אלהא אחרא, למיהב ליה חיים. הדא הוא דכתיב, (נחמיה ט) ואתה מחיה את כולם. ובגיניה אמר דניאל, (דניאל ד) וכל דארי ארעא כלא חשיבין וכמצבייה עביד בחיל שמיא. איהו מקשר ומיחד זינא לזיניה, עילא ותתא. ולית קורבא להו בד' יסודין, אלא קדשא בריף הוא כד איהו ביניהו.

מיד דחבו, אליו דאתקריאו בנים אתם ליהוה אלקיכם, אסתלק מן אתוון, אשתארו בפרודא. ומאי תקונינה, לקרבא אתוון בקודשא בריף הוא, 'י' בה', ו' בה'. אוף הכי אינון עבדין דיליה, מסטרא דחיון. בחובין דלהון גרמו ליה, לאסתלקא מנהון. מאי תקנתא דלהון. לנחתא קדשא בריף הוא עלייהו, לקרבא לון. אוף הכי אינון דהוו מארבע יסודין, דאינון עאנא דקודשא בריף הוא, דגרמו לסלקא קדשא בריף הוא מיניהו. מאי תקנה. לקרבא לון לקודשא בריף הוא.

ובגין דא בכלהו מני, קרבן ליהוה, את קרבני לחמי לאשי. אוף את הפכש אחד תעשה בבקר ואת

הפכש השני תעשה בין הערבים. וכתיב (ולקחת) (ויקרא ה) שתי תורים או שני בני יונה, כל זינא אזיל לזיניה.

וקודשא בריף הוא מקרב כלא באתר דא, איהו

בר מנייה. ולית מאן דיכיל לקרבא

אבל חילין דאומין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, אינון מסטרא דפרודא. ווי למאן דגרים בחובוי, לאעלא אתנון וחינון ויסודין. דמקד אסתלק קדשא בריה הוא מישראל. וייעלון אומין עובדי עבודת פוכבים ומזלות בינייהו. לית לון קריבות בקודשא בריה הוא, דלית קורבנין בחוצה לארץ. ובגין דא אוקמוה רבנן, הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. בההוא זמנא דאמר מלין אליו, נחתו כל אתנון קדישין, וחינון קדישין, וד' יסודין, לגביה, ובכיוו ליה ואמרו, על ידך רעיא מהימנא, נחית עלן קדשא בריה הוא, ומתקרבין זינא (דף רכ"ה ע"ב) לזיניה, בריה אנת לקודשא בריה הוא, בארבע יסודין. פען אתבריר פלא על ברייה. (ע"כ רעיא מהימנא).

פתח ואמר, (תהלים לא) בטח ביי ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. בטח ביי, פדקא יאות. ועשה טוב, תקוונא דברית קדישא. דתהא מתקן ליה, ונטיר ליה פדקא יאות. ואי תעביד דא, אנת תהא הכא בארעא, ויתזן מנה, ויתפרנס מנה, ההיא אמונה דלעילא.

ותו, (ס"א מתקן ליה ונטיר ליה. שכן ארץ ארץ קדישא עלאה ארץ החיים דתהא ארץ תשרי בההוא טוב. ורעה אמונה תהא אמונה דלעילא ויתון ויתפרנס מניה על ידך. ואי מעביד דא) תתענג על יי ויתן לך משאלות לבך. פל דא אתתקנת בתקוונא דברית. פיון דאתקנת ברית, אתקן פלא. פנחס בגין דקני על ברית דא, זכה לכלא. ולא עוד

הקדוש ברוך הוא יפול עליהם מלכות אונם. גם כף אלו שהיו מארבעה יסודות, שהם צאנו של הקדוש ברוך הוא, שגמרו לסלק את הקדוש ברוך הוא מהם, מה התקנה? לקרבם לקדוש ברוך הוא.

ורבן בכלם צנה: קרבן לה', את קרבני לחמי לאשי. גם, את הפכש אהד תעשה בפקר ואת הפכש השני תעשה בין הערבים. וכתוב (ולקחת) שתי תרים או שני בני יונה. כל מין הולך למינו. והקדוש ברוך הוא מקרב הכל במקום זה, הוא עלת הכל, שאין אלוה פרט לו, ואין מי שיכול לקרב חילות פרט לו.

אבר חילות אמות עובדי עובדי כוכבים ומזלות, הם מצד הפרוד. אוי למי שגורם בחטאיו להעלות אותיות וחיות ויסודות, שמקד מסתלק הקדוש ברוך הוא מישראל, ויכנסו ביניהם אמות עובדי עבודת כוכבים ומזלות, שאין להם קרבה לקדוש ברוך הוא, שאין קרבנות בחוץ לארץ. ולכן פשוה רבותינו, הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה. באותו זמן שאמר דברים הללו, ירדו כל האותיות הקדושות וחיות קדושות וארבעה יסודות אליו, ובכרו אותו ואמרו: על ידך, רועה הנאמן, ירד עלינו הקדוש ברוך הוא, ומתקרבים מין למינו. ברוך

אתה לקדוש ברוך הוא בארבעה יסודות. כעת התברר הכל על בריו. (עד כאן רעיא מהימנא). פתח ואמר, (תהלים לו) בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. בטח בה', פראוי. ועשה טוב, תקון של ברית הקדש, שתתקן אותה ותשמר אותה פראוי. ואם תעשה את זה, אתה תהיה כאן בארץ, ואותה האמונה שלמעלה תזון ממך ותתפרנס ממך.

ועוד, (מתקן אותו ושומר עליו. שכן ארץ - ארץ קדושה עליונה, ארץ החיים, שהארץ תהיה תשרה בטוב ההוא. ורעה אמונה - אותה האמונה שלמעלה תהיה נזונית ומתפרנסת ממנו על ידך. ואם תעשה זה) תתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך - כל זה מתקן בתקון הברית. פיון שהתקנה הברית, התתקן הכל. פנחס, משום שקנא על ברית זו, זכה לכל. ולא עוד, אלא שהגן על כל ישראל, וכו' התקיים והתענג על ה'. שהרי עלה והתקשר

למעלה (והאיר) באור הראשון
שבא הקדוש ברוך הוא וגנז
אותו. באותו אור שנהנה ממנו
אברהם, ואהרן הפהן נקשר בו.
אחר שעלה לכהנה גדולה, לא
הזכיר לו הרג זמרי, ולא ראוי,
בשביל שלא יאחז כלל בענפיו
של הצד האחר, ולא ראוי
להזכיר עליו. שכל מי שהורג,
ענפים של צד האחר יש בו.
ופנחס הרי גאחו בימין, ואין לו
חלק בצד האחר כלל, ולכן לא
נזכר כאן. מה שנראה שבח -
גנאי הוא לו, ונחיתות ממעלה
עליונה שנאחו בה. ולכן כתוב
המפה אשר הפה סתם, ושם
האשה המפה, ולא נזכר על ידי
מי.

אמר רבי פנחס, אשרי הדור
ששומעים דברי התורה שלף,
ואשרי חלקי שזכיתי לכף. אמר
רבי שמעון, אשרי הדור שאתה
וחסידות שלף נמצא בתוכו. עד
שהיו יושבים ומפייסים זה את
זה, בא רבי אלעזר בן רבי
שמעון ומצא אותם שם. אמר
רבי פנחס, ודאי שכתוב (בראשית
לב) ויאמר יעקב כפאשר ראם
מחנה אלהים זה. אמר לו רבי
שמעון, אלעזר בני, שב בני
ואמר הפסוק. ישב רבי אלעזר.
פתח ואמר, (שם) ויעקב הלך
לדרך ויפגעו בו מלאכי
אלהים. מה זה ויפגעו בו? אלא
יש פגיעה לטוב ויש פגיעה לרע
ויש פגיעה לתפלה. אלא בשעה
שהיה הולך לחרן מה פתוב?
(שם כח) ויפגע במקום. תפלת
ערבית הנה מתפלל באותו
מקום, כמו שנאמר (שמות לב) הנה
מקום אתי. ותפלת ערבית
באותו מקום נראתה.

אלא דאגין על כל ישראל, וביה אתקני
והתענג על יי. דהא סליק ואתקשר לעילא,
(ואנהיר) באור קדמאה דברא קדשא ברוך הוא,
וגניז ליה. בההוא אור דאתהני אברהם מגיה,
ואהרן פהנא אתקשר ביה.

רבתר דאסתלק לכהנא רבא, לא אדבר ליה
קטלנותא דזמרי, ולא יאות בגין דלא
יתאחד כלל בענפוי דסטרא אחרא, ולא אתחזי
לאדפרא עליה. דכל מאן דקטיל, ענפין דסטרא
אחרא אית ביה. ופנחס הא מתאחיד בימינא,
ולית ליה חולק בסטרא אחרא כלל, ועל דא
לא אדבר הכא. מה דאתחזי שבחא, איהו גנאי
ליה, ונחיתו מדרגא עלאה דאתאחיד ביה. ועל
דא כתיב המפה אשר הפה סתם, ושם האשה
המופה, ולא אדבר על ידא דמאן.

אמר רבי פנחס, זפאה דרא דשמעין מילך
באורייתא, וזפאה חולקי דזכינא לכף.
אמר רבי שמעון, זפאה דרא, דאנת וחסידותך
אשתכח בגויה. עד דהוו יתבין ומפייסין דא
לדא, אתא רבי אלעזר בריה דרבי שמעון,
ואשפח לון תמן. אמר רבי פנחס, ודאי דכתיב,
(בראשית לב) ויאמר יעקב כפאשר ראם מחנה אלהים
זה. אמר ליה רבי שמעון, אלעזר ברי, תיב
ברי, ואימא קרא. יתיב רבי אלעזר.

פתח ואמר, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך ויפגעו
בו מלאכי אלהים. מאי ויפגעו בו. אלא
אית פגיעה לטב. ואית פגיעה לביש. ואית
פגיעה לצלותא. אלא בשעתא דהוה אזיל
לחרן, מה כתיב. (בראשית כח) ויפגע במקום, צלותא
דערבית הוה דצלי בההוא מקום. פמה דאת
אמר, (שמות לג) הנה מקום אתי. וצלותא דערבית
בההוא אתר אתחזי.

עוד ויפגע במקום - דברי פיוסים הם. שבא השמש הקדוש אל הלבנה, בעלה אל אשתו. מפאן שלא ראוי לבעל לבא לאשה אם לא היה בדברי פיוסים לפיסה, שפתיב ויפגע במקום, ואחר כך וילן שם. כשהיה בא יעקב מתרן, מה פתוב? ויפגעו בו. שלחה היא לפייס אותו לבא אליה.

ויאמר יעקב פאשר ראם. מהו פאשר ראם? אלו מלאכי היום. ומלאכי הלילה היו, ונתפסו ממנו, ואחר כך נתגלו לו. ולכן פאשר ראם, פתוב מחנה אלהים זה. מפאן שהיו אלו של היום, ואלו של הלילה. באלו של הלילה פתוב מחנה אלהים, ובאלו של היום פתוב בהם זה. ולכן ויקרא שם המקום שהוא מחננים, שתי מחנות. ועכשו מחנות קדושים ראיתי פאן. אשרי הדרך שבאתי לכאן.

אמר רבי שמעון, מי שפותח פתח יאמר. אמר רבי אלעזר, שנינו, כל מי שאומר תהלה לדוד בכל יום שלש פעמים, הוא בן העולם הבא. והרי נתבאר הטעם. אם בגלל פרנסה ומזון של כל העולמות - פעמים הם בכל יום, בבקר ובערב, שכתוב (שמות טו) ברת ה' לכם בערב בשר וגו'. למה שלש פעמים בכל יום? אלא שנים למזון בני אדם ושל כל העולם, ואחד לתת חוק לאותו מקום שידי פתוחות.

ושני מזונות אלו משנים זה מזה, וכלם שלשה מזונות פתובים פאן: (תהלים קמה) ואפה נותן להם את אכלם בעתו - זה מזון העשירים, שנותן אכל רב בעתו. הרי אחד. שנים - שפתוב ומשביע לכל חי רצון, זה מזון

דהשנים ויפגע במקום, מלי פיוסין איהו. דאתא שמשא קדישא לגבי סיהרא, בעלה לגבי אתתא. מפאן דלא יאות לבעל למיתני לגבי אתתא, אי לא הוי במלי פיוסין לפייסא לה. דכתיב ויפגע במקום, ולבתר וילן שם. פד הוה אתי יעקב מתרן, מה כתיב, ויפגעו בו, שדרת היא לפייסא ליה, למיתני לגבה.

ויאמר יעקב פאשר ראם. מאי כאשר ראם. אלין מלאכין דיום, ומלאכין דלילה הוו, ואתפסיאו מניה, ולבתר אתגליין ליה. ועל דא פאשר ראם, פתיב מחנה אלהים זה. מהכא דהוו אלין דיממא, ואלין דליליא. אינון דליליא כתיב בהו, (דף רכ"ו ע"א) מחנה אלהים, ואינון דיממא, פתיב בהו, זה. ועל דא ויקרא שם המקום שהוא מחננים. תרין משריין. והשתא משריין קדישין חמינא הקא. זכאה ארחי דאתינא הקא. (דף רכ"ו ע"א).

אמר רבי שמעון, מאן דפתח פתחא יימא. אמר רבי אלעזר, תנינן, פל מאן דאמר תהלה לדוד בכל יום תלת זמנין, איהו בר עלמא דאתי. והא אתמר טעמא. אי בגין פרנסה ומזונא דכל עלמין, תרין זמנין אינון בכל יומא בצפרא ובפנייא, דכתיב, (שמות טו) ברת ה' לכם בערב בשר וגו', אמאי תלת זמנין בכל יומא. אלא תרין למזונא דבני אינשי ודכל עלמא. וחד למיהב תוקפא לההוא אתר דפתיחו ידי.

ותרין מזונין אלין משניין דא מן דא, וכלהו תלת מזוני כתיבי הקא, (תהלים קמה) ואפה נותן להם את אכלם בעתו, דא מזונא דעתירי, דיהיב מיכלא סגי בעתו, הא חד. תרין, דכתיב ומשביע לכל חי רצון, דא מזונא דמספני, דאינון שבעין מרצון, ולא מגו מיכלא סגי. תלת דכתיב פותח את ידך,

ותרין מזונין אלין משניין דא מן דא, וכלהו תלת מזוני כתיבי הקא, (תהלים קמה) ואפה נותן להם את אכלם בעתו, דא מזונא דעתירי, דיהיב מיכלא סגי בעתו, הא חד. תרין, דכתיב ומשביע לכל חי רצון, דא מזונא דמספני, דאינון שבעין מרצון, ולא מגו מיכלא סגי. תלת דכתיב פותח את ידך,

דא תוקפא ליהווא אַתָּר, וּבַפְּתִיחוּ דִידוּי, נַפְקָא
רְצוּן וּשְׁבַעָא לְכֻלָּא.

תוּ הָכִי אֹוּלִיפְנָא, דְּלֹא אִיהוּ אֶלָּא תְרִי זְמַנִּי,
בְּגִין מְזוּנָא וּפְרַנְסָה בְּכָל יוּמָא. דְּאֵלִין
חַיּוּבָא עַל בַּר נֶשׁ. וְאִי אָמַר יִתִיר, לָאוּ בְּגִין
חֻבָּה אִיהוּ, אֶלָּא בְּגִין שְׁבַחָא גּוּ תְּשַׁבְּחָן
דְּזְמִירוֹת דְּדוּד מְלָכָא. (ס"א דְּנִפְיָא דְדוּי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּכְרִיר וּשְׁבַעִים מְרַצוּן וְעַל דָּא לָאוּ חַיּוּבָא הוּא אֶלָּא תְרִי זְמַנִּי כְּיוּמָא וּשְׁבַחָא
אִיהוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַת לוֹ זְמִירוֹת דְּדוּד מְלָכָא) מָאִי טַעְמָא.
בְּגִין דְּפְרַנְסָה לָא חֲזִי לְמִשְׁאַל אֶלָּא בְּתַר
צְלוֹתָא וּפְרַנְסָה דְּמֵאֲרִיָּה. מְלָכָא יִיכּוּל
בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יִיכּוּלֵן עֲבָדוּי.

הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בָּאתִי לְגַנְי אַחֲתִי
כְּלָה אַכְּלַתִּי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי
עִם חֲלָבִי, לְבַתֵּר אַכְּלוּ רַעִים. אַכְּלַתִּי יַעֲרִי, דָּא
צְלוֹתָא דְּמִיּוֹשֵׁב. עִם דְּבַשִּׁי דָּא קְרִיאַת שְׁמַע.
אַכְּלַתִּי יַעֲרִי דָּא צְלוֹתָא דְּמִיּוֹשֵׁב, הַהוּא יַעֲרִי
(דף רכ"ו ע"ב) לְבַנּוֹן, יוֹצֵר אֹוֹר (ס"א מְשַׁרְתִּים) וְהָאוּפְנִים
וְחַיּוֹת הַקִּדְשׁ, (בּוּלְם קְדוּשִׁים) כָּל הַגִּי אַקְרוּן יַעֲרִי
אֵילָנִין וּנְצִיבִין דְּבִיָּה. עִם דְּבַשִּׁי דָּא קְרִיאַת
שְׁמַע, דָּאִיהוּ מְתִיקוּ דְּכֻלָּא, בְּכַמָּה צוּפִין
וּמְתִיקִין.

שְׁתִּיתִי יֵינִי, דָּא צְלוֹתָא, דְּמַעוּמַד, מְטִיבוּ (ס"א
מְשִׁיבוּ) דְּיֵינָא עֲלָאָה דְּאֵתְנַטֵּר. וְדָא בְּשֵׁלֶשׁ בְּרֻכּוֹת
רֵאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי, אֵלִין אֵינּוֹן שְׁלֵשׁ בְּרֻכּוֹת
אַחֲרוֹנוֹת, וְאֵתְפְּלִילָן אֵלִין בְּאֵלִין. עַד כַּעַן
מִיכְּלָא דְּמְלָכָא. לְבַתֵּר דְּאֶכֶל מְלָכָא, אַכְּלוּ
רַעִים לְעֵילָא, שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים לְתַתָּא.

וְעַד דָּא לִית חַיּוּבָא דְּמְזוּנָא אֶלָּא לְבַתֵּר צְלוֹתָא.
בְּצְלוֹתָא דְּמִנְחָה (בַּעֲרִב) קוּדְם צְלוֹתָא מָאִי
טַעְמָא. בְּגִין דְּעַד לָא אֲשַׁתְּכַח דִּינָא קְשִׁיא,
בְּעוּד דְּאֲנַפִּין דְּמְלָכָא נְהִירִין, יֵימָא תְּהֵלָה

(בַּעֲרִב) לְפָנֵי הַתְּפִלָּה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁעַד שְׁלֵא נִמְצָא דִין

הַעֲנִיִּים, שְׁהֵם שְׁבַעִים מְרַצוּן וְלֹא
מְתוּף אַכְּל רַב. שְׁלֵשָׁה - שְׁפַתּוֹב
פּוֹתַח אֵת יָדָּה, זְהוּ חֲזַק לְאוֹתוֹ
מְקוּם, וּבַפְּתִיחַת יְדֵיו יוֹצֵא רְצוּן
וּשְׁבַע לְכָל.

עוּד כְּף לְמַדְנּוּ, שְׁאִינּוּ אֶלָּא
פְּעַמִּים בְּשִׁבִיל מְזוּן וּפְרַנְסָה בְּכָל
יוֹם, שְׁאֵלוּ חַיּוּב עַל הָאָדָם. וְאִם
אָמַר יוֹתֵר, לֹא בְּגַלְל חֻבָּה הוּא,
אֶלָּא בְּשִׁבִיל שְׁבַח תוּף תְּשַׁבְּחוֹת
שֶׁל זְמִירוֹת דְּדוּד הַמְּלָךְ. (שִׁיּוּצָא דְדוּי
שֶׁל קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמְבַרְךְ וּשְׁבַעִים מְרַצוּן, וְעַל
זֶה אֵין חַיּוּב הוּא אֶלָּא פְּעַמִּים בְּיוֹם, וּשְׁבַח הוּא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַת לוֹ זְמִירוֹת שֶׁל דְּוּד
הַמְּלָךְ) מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁפְרַנְסָה
לֹא רְאוּי לְשַׁאֵל, רַק לְאַחַר
הַתְּפִלָּה וּפְרַנְסַת רַבּוֹנוּ. הַמְּלָךְ
יֹאכֵל בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כְּף יֹאכְלוּ
עֲבָדוּי.

זְהוּ שְׁכַתּוֹב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בָּאתִי
לְגַנְי אַחֲתִי כְּלָה [וְגו'] אַכְּלַתִּי
יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם
חֲלָבִי, אַחַר כְּף אַכְּלוּ רַעִים.
אַכְּלַתִּי יַעֲרִי - זֶה תְּפִלַּת מִיּוֹשֵׁב.
עִם דְּבַשִּׁי - זֶה קְרִיאַת שְׁמַע.
אַכְּלַתִּי יַעֲרִי - זֶה תְּפִלַּת מִיּוֹשֵׁב,
אוֹתוֹ יַעֲרִי לְבַנּוֹן, יוֹצֵר אֹוֹר (מְשַׁרְתִּים)
וְהָאוּפְנִים וְחַיּוֹת הַקִּדְשׁ (בְּלֵם
קְדוּשִׁים), כָּל אֵלֶּה נִקְרְאִים יַעֲרִי עֲצִים
וְנְצִיבִים שְׁבוּ. עִם דְּבַשִּׁי - זֶה
קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁהִיא מְתִיקוֹת
הַכֵּל, בְּכַמָּה צוּפִים וּמְתוּקִים.

שְׁתִּיתִי יֵינִי - זֶה תְּפִלַּת מַעַמַּד,
מִהֲטוֹב (מְשִׁיכָה) שֶׁל יֵין עֲלִיּוֹן
הַמְּשֻׁמֵּר, וְזֶה בְּשֵׁלֶשׁ בְּרֻכּוֹת
רֵאשׁוֹנוֹת. עִם חֲלָבִי - אֵלֶּה אוֹתָן
שֶׁלֶשׁ בְּרֻכּוֹת אַחֲרוֹנוֹת, וּכְלֹלִים
אֵלוּ בְּאֵלוּ. עַד כַּעַן מְאֶכֶל הַמְּלָךְ.
לְאַחַר שְׁאֶכֶל הַמְּלָךְ - אַכְּלוּ רַעִים
לְמַעַלָּה, שְׁתוּ וּשְׁכְרוּ דוּדִים
לְמַטָּה.

וְרַבֵּן אֵין חַיּוּב שֶׁל מְזוּן אֶלָּא
לְאַחַר הַתְּפִלָּה. בְּתַפִּלַּת מִנְחָה
קִשָּׁה בְּעוֹלָם, בְּעוּד שְׁפָנֵי הַמְּלָךְ

לְדוֹד, בְּהַאי סְדוּרָא דְמִזּוּנָא. דְּלִבְתַּר דְּדִינָא
שְׂרָיָא וְתַלְי עַל עֲלָמָא, לָאוּ שְׁעַתָּא אִיהוּ. אַתָּא
רַבִּי פִנְחָס וּנְשָׁקִיָּה.

מאירות, יאמר תהלה לדוד
בסדור זה של המזון. שלאחר
שהדין שרוי ותלוי על העולם, זו
אינה השעה. בא רבי פנחס
ונשקו.

רעיא מהימנא

אַלָּא פְּגִיעָה אִיהי פִּיּוּסָא, דְּכַד יִיתִי חֲתָן לְגַבֵּי כְּלָה, לִית
אַרְח לְחַתָּן לְיִיחָדָא בְּכַלָּה, אֶלָּא בְּפִיּוּסָא. וְלִבְתַּר
יַעֲבַד עֲמָה לִינְה. וְהֵינּוּ (ר"א וְלוֹן ש"ס) פִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ.

רעיא מהימנא

אֲרָא פְּגִיעָה הִיא פִּיּוּס. שְׁכַשְׁיבָא
הַחֲתָן לְכַלָּה, אִין דְּרַף לְחַתָּן
לְהַתִּיחַד עִם הַכְּלָה אֶלָּא בְּפִיּוּס,
וְאַחַר כֶּף יַעֲשֶׂה עֲמָה לִינְה. וְהֵינּוּ
כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ.

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, אִי הָכִי מְאִי נִיהוּ כִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ
דְּהָא אַרְח דְּרָשָׁא אוּקְמוּהָ, לְשׁוֹן כְּבִיָּה, וְהֵינּוּ פִּי
בָּא הַשְּׁמֶשׁ. אֶלָּא מְהִכָּא אוּלִּיפְנָא, מֵאֵן דְּמִיִּיחַד בְּאַתְתִּיהָ,
צְרִיף בְּלִילְיָא לְמַכְבֵּי שְׂרָגָא, וּבִימְמָא לָאוּ אַרְח דְּרַבְּנָן
לְשִׁמְשׁ מִשְׁתָּן, אֶלָּא בְּלִילָה, אַרְח צִנְעָא. וּבְגִין דָּא, מְתִי
אַתְעָבִיד לִינְה. פִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ, דְּאַתְפְּנִי שְׁמֶשׁא מְעֲלָמָא.

אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן, אִם כֶּף, מְהוּ
פִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ, שְׁהִרִי דְּרַף דְּרַשׁ
פְּרִשׁוּהָ לְשׁוֹן כְּבִי, וְהֵינּוּ פִּי בָּא
הַשְּׁמֶשׁ? אֶלָּא מְכָאן לְמַדְנּוּ, מִי
שְׁמַתִּיחַד עִם אִשְׁתּוּ צְרִיף בְּלִילָה
לְכַבּוֹת אֶת הַנֵּר, וּבִיּוֹם אִין דְּרַף
רְבוּתִינּוּ לְשִׁמְשׁ מִשְׁתָּם, רַק
בְּלִילָה, דְּרַף צִנְעָה. וְלִכְּנָן מְתִי
נַעֲשֶׂה לִינְה? פִּי בָּא הַשְּׁמֶשׁ,
שְׁהַתְפְּנָה הַשְּׁמֶשׁ מֵהַעוֹלָם.

וּבְגִין דָּא, אוּף הָכִי דְּצְרִיף לְאַתְכְּסִיָּא מִן שְׁמֶשׁא, וְהָכִי
צְרִיף לְאַתְכְּסִיָּא מֵאֵלִין מְלֶאכִין, דְּאִינוּן מֵיַצֵּר
הַטּוֹב מִימִינָא, בְּכַמְהָ מִשְׁרִיזִין. וּמֵיַצֵּר הָרַע, דְּאִזִּיל
לְשִׁמְמָלָא בְּכַמְהָ מִשְׁרִיזִין. וּבְגִין דָּא, בְּתַר דְּאַתָּא צְפִרָּא,
אָמַר פְּאֶשֶׁר רָאָם. וּמִסְטְרָא דְיַעֲקֹב דְּהוּהָ אִישׁ תָּם, לָא
הוּהָ עֲמִיהָ אֶלָּא חֵילִין דְּמִלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא. וּבְגִין דָּא
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְנִים. אִינוּן מְלֶאכִין דִּימְמָא
כְּתִיב. פְּאֶשֶׁר רָאָם מְחַנְהָ אֱלֹהִים זֶה. וְכַד אַתּוּ מְלֶאכִים
דְּלִילְיָא, דְּאַתְפְּנָשׁוּ בְּהַדְרִיהָ, לְנִטְרָא לִיהָ אָמַר וַיִּקְרָא שֵׁם
הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְנִים.

וְלִכְּנָן גַּם כֵּן צְרִיף לְהַתְכַּסּוֹת
מֵהַשְּׁמֶשׁ, וְכֶף צְרִיף לְהַתְכַּסּוֹת
מֵאֵלוּ הַמְּלֶאכִים, שְׁהֵם מֵיַצֵּר
הַטּוֹב מִזְּמִין בְּכַמְהָ מְחַנּוֹת,
וּמֵיַצֵּר הָרַע שְׁהוּלֵף לְשִׁמְמָל
בְּכַמְהָ מְחַנּוֹת. וְלִכְּנָן אַחַר שְׁבָא
הַבְּקָר אָמַר פְּאֶשֶׁר רָאָם. וּמֵיַצֵּד
יַעֲקֹב שְׁהִיהָ אִישׁ תָּם, לָא הִיהָ
עֲמוּ, רַק חֵילוֹת הַמְּלֵךְ וְהַמְּלֶאכָה,
וְלִכְּנָן וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
מְחַנְנִים. אוּתָם מְלֶאכִי הַיּוֹם כְּתוּב,
פְּאֶשֶׁר רָאָם מְחַנְהָ אֱלֹהִים זֶה.
וּכְשִׁבָּאוּ מְלֶאכִי הַלִּילָה,
שְׁהַתְכַּסּוּ אַתּוּ לְשִׁמְרֵי אוּתוּ, אָמַר
וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מְחַנְנִים.
מִשּׁוּם שְׁהַתְפְּלָה הִיא כְּלָה, זֶהוּ
שְׁפָתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) אֲתִי מְלֶבְנוֹן
כְּלָה אֲתִי וְגו'. נִקְרָא כְּאֵן "אֲתִי",
וּבַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב נֶאֱמַר עֲלֶיהָ,
(שְׁמׁוֹת ל) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי. וּמִשּׁוּם

בְּגִין דְּצְלוֹתָא אִיהי כְּלָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
אֲתִי מְלֶבְנוֹן כְּלָה אֲתִי וְגו'. אַתְקִרִי הָכָא אֲתִי.
וּבְאוּרִייתָא דְבְּכַתְבַּת אֲתִמֵּר עֲלָה, (שְׁמׁוֹת ל) הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי.
וּבְגִין דְּאִיהי אַתְקִרִיאַת מְקוֹם בְּעֲלָמָא דִּין, אַתְמֵר בְּהָ
וַיִּפְגַּע בְּמְקוֹם וַיִּלֵּן שֵׁם.

שְׁהִיא נִקְרָא מְקוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה, נֶאֱמַר בְּהָ וַיִּפְגַּע בְּמְקוֹם וַיִּלֵּן שֵׁם.
וְלִכְּנָן הִיא אֲמֵרָה, (יִרְמִיָּה ט) מִי יִתְּנִי בַמַּדְבָּר מְלוֹן אוּרְחִים. שְׁהִיתָה רְשׁוֹת בְּפִנֵּי עֲצָמָה, וְלָא עִם

אותם שקובעים אותה חובה
עמם, בלי החתן שלה. ובכל שעה
שאדם מתפלל, הקדוש ברוך הוא
מקדים ושומר אותו. וסוד הדבר
- (בראשית כד) והאיש משתאה לה.
ואין איש אלא הקדוש ברוך הוא,
זהו שפתוב (שמות טו) ה' איש
מלחמה. (בראשית כד) ויהי הוא טרם
כלה לדבר והנה רבקה יצאת,
כמו (זכריה ט) ויצא פברק חצו.

ואם תאמרו שהרי פרושה
רבותינו, לעשרה מקדימה
השכינה ובאה, לאחד עד
שיושב. לעשרה שהיא י' קדמה
ה'. לאחד שהוא ו', עד שישב
לא באה אליו ה' שנית. וסוד
הדבר - שבמקום שאין שם י"ה,
לא באה שם ה'. ומי שרוצה ליחד
אותיות, צריך בתחנה
ובתחנונים. ולכן (דברים א) ואתחנן
אל ה', באדנ"י לשכינה
בתחנונים, ולקדוש-ברוך-הוא
ברחמים. עד כאן.

את הפכש האחד תעשה בכרך
ואת הפכש השני תעשה בין
הערבים. שהוא סוד של סתרי
הרחמן, שבארו עליהם רבותינו,
גבי סתרי הרחמן למה לך? אלא
דברים שיהיו תחת סתרי העולם,
יהיו מכסים תחת לבושך. מה
לבוש מכסה על הגוף, גם כן
צריך לכסות סודות התורה. כל
שכן סודות הקרבנות, שהם כמו
קרבת אשה לבעלה.

ומה קרבתם צריכה במכסה, גם
כך צריך קרבן לכסות אותם מבני
עריות ושעים חצופים, שעין
להם לא בשת פנים ולא ענוה.
וכמה מיני ממזרים הם: בני
עריות, בני נדה, שגד ה' ממנה
ונמצאת במקומה, שפחה בת אל
נכר זונה. וזהו סוד (משלי ל) תחת

שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה. שגדה
ה' ממקומה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

אורחים. דהות רשו בפני עצמה, ולא עם אינון דקבעין
לה חובה עמהון, בלא חתן דילה. ובכל שעתא דבר נש
מצלי, קדשא בריך הוא אקדים ונטר ליה. ורזא דמלה,
(בראשית כד) והאיש משתאה לה. ולית איש, אלא קדשא
ברוך הוא. קדא הוא דתיב, (שמות טו) יי איש מלחמה.
(בראשית כד) ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת,
פגון (זכריה ט) ויצא פברק חצו.

ואי תימרון, דהא אוקמוה רבנן, לעשרה קדמא שכינתא
ואתנא, לאחד עד דתיב. לעשרה דהיא י' קדמה
ה'. לאחד דאיהו ו', עד דתיב, לא אתנא לגביה ה'
תנינא. ורזא דמלה, דבאתר דלית תמן י"ה, לא אתנא
תמן ה'. ומאן דבעי ליחדא אתוון, צריך בתחנה
ובתחנוני. ובגין דא, (דברים א) ואתחנן אל יי, באדנ"י
לשכינתא בתחנונים. ולקודשא בריך הוא ברחמי, עד
הכא.

את הפכש האחד תעשה בכרך ואת הפכש השני תעשה
בין הערבים. דאיהו רזא דכבשי דרחמנא, דאוקמוה
עליהו רבנן, גבי כבשי דרחמנא למה לך. אלא מלין
דיהון תחות פבושוי דעלמא, יהון מכוסין תחות לבושך.
מה לבוש איהו מכסה על גופא, אוף הכי צריך לכסאה
רזין דאורייתא. כל שפן רזין דקרבנין, דאינון פגוונא
דקריבו דאתתא לגבי בעלה.

ומה קריבו דתרווייהו צריך באתפסא. אוף הכי צריך
קרבן לכסאה לון, מבני עריין רשיעייא חצופין,
דלית לון בשת פנים ולא ענוה. וכמה מיני ממזרין אינון,
בני עריות, בני נדה, דנד ה' מנה, ואשתכח באתרה.
שפחה בת אל נכר זונה. והאי איהו רזא, (משלי ל) תחת
שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע
לחם ושפחה כי תירש גבירתה. דנד ה' מאתראה, דאיהי
מטרוניתא, יצר הטוב. ועאלא באתרהא שפחה יצר הרע.

שלוש רגזה ארץ וגו', תחת עבד פי ימלוך ונבל פי ישבע לחם ושפחה כי תירש גברתה. שגדה
ה' ממקומה, יצר הטוב, ונכנסה במקומה שפחה, יצר הרע.

וְרָא דְמַלְאָה, (ויקרא יד) פְּנַגַּע נִרְאָה לִי בַּפִּית, הֵינִינוּ דָם
טָמֵא דְנִדְהָ. וּמָה הָתָם וְהַסְגִּירוּ הַפְּהִין שְׁבַעַת יָמִים.
אוּף הָכִי (ויקרא טו) שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּהּ. זָכָאִין אֵינוֹן
אַבְרִים דְּמַתְקַדְּשֵׁי בְּשַׁעַת תַּשְׁמִישׁ, דְּאֵינוֹן עֲצֵי הָעוֹלָה,
דְּאַחֲרֵין בְּהוֹן אָשִׁין קַדִּישִׁין, שֵׁם יְהוָה דְּאַחֲרֵי בְּאָשִׁין
דְּלֵהוֹן. וּבְגִין דָּא (ישעיה כד) בְּאוּרִים כְּבֹדוֹ יִי עַל בֶּן כְּבָשִׁי
דְּרַחֲמָנָא, הֵינִינוּ אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְרָא וְאֶת הַכֶּבֶשׂ
הַשְּׁנַי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֵבִים.

שְׁלִימוֹ דְקָרָא, וְעֵשִׂירִית הָאֵיפָה סֵלֶת. זָכָאִה אִיהוּ מָאן
דְּאַנְגִּיד מְמוֹחִיהָ, טַפָּה סֵלֶת נִקְיָה בְּלֵא פְּסוּלֶת.
וְאִיהִי רְמִיזָא בְּאֵת י' מִן אֲדִנְיָ, כְּלִילָא בְּעֵשֶׂר סְפִירָאן.
דְּאִיהִי בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן פְּתִית רְבִיעִית הֵהִין. וְאִיהִי בְּלוּלָה,
בְּמַקְרָא, בְּמַשְׁנָה, בְּתַלְמוּד, בְּקַבְלָה.

יְחֻזְקָאֵל כַּד חָמָא שְׂכִינְתָא מַגּוּ קְלִיפִין, חֲזָא עֲמָה עֵשֶׂר
סְפִירָאן. בְּלֵא פְּרוּדָא כְּלָל. וְאַלִין אֵינוֹן מוֹחָא,
מַלְגוּ, כְּלָהוּ חֲזָא לוֹן מַגּוּ נְהַר כְּבָר דְּלִתְתָא, אִיהִי (תהלים
סח) רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים, כָּל רְבוּא עֵשֶׂר אֲלָפִין, רְבוּתִים
כ' אֲלָף, אִפִּיק תְּרֵי שְׂאֵינָן, אֲשֶׁתְּאָרוּ תַמְנֵי סָר, בְּחֻשְׁבָּן
ח"י עֲלָמִין. דְּכָלִיל עֵשֶׂר סְפִירָאן, דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּט"ט מִן
מְטַטְרוֹן. ט"ט מִן טַטְפַת, וְאַתְמַר בֵּיה (דברים ו) וְהָיוּ
לְטַטְפַת בֵּין עֵינֵיךָ. מָאן עֵינֵיךָ. אֵלִין לְעִילָא, דְּאַתְמַר
כְּהוּ (יחזקאל א) נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאַרְאֶה מְרָאוֹת אֱלֹהִים. מָאן
מְרָאוֹת. אֵלִין אֵינוֹן עֵשֶׂר מְרָאוֹת דְּמְטַטְרוֹן, דְּחֲזָא
כְּשָׂרְגָא בְּגוּ עֵשִׂישִׁיתָא. תַּשַּׁע בְּאַתְגְּלִיא, וְחַד סְתִים.

מְרָאָה חֲדָא דְּאִיהוּ חֲזוּ קַדְמָאָה מְאַלוּ עֵשֶׂרָה, דָּא אִיהוּ
דְּאַתְמַר בֵּיה, (יחזקאל א) וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֹאשׁוֹ כְּמְרָאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאַף עַל גַּב דְּאַתְפְּרֵשׁ
לְעִילָא, צְרִיךְ לְחַדְתָּא עָלֶיהָ מְלִין דְּחֵדוּשִׁין.

וְסוּד הַדָּבָר - (ויקרא יד) כְּנָגַע נִרְאָה
לִי בַּפִּית, הֵינִינוּ דָם טָמֵא שֶׁל נִדְהָ.
וּמָה שֵׁם (שם ג') וְהַסְגִּירוּ הַפְּהִין
שְׁבַעַת יָמִים - אָף כִּף (שם טו) שְׁבַעַת
יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּהּ. אֲשֶׁרִי אוֹתָם
אֵיבְרִים שְׁמַתְקַדְּשִׁים בְּשַׁעַת
תַּשְׁמִישׁ, שֵׁהֶם עֲצֵי הָעוֹלָה
שְׂאוּחִזִים בְּהֶם אֲשִׁים קְדוּשׁוֹת,
שֵׁם יְהוָה שְׂאָחוֹז בְּאֲשִׁים
שְׁלֵהֶם, וְלָכֵן (ישעיה כד) בְּאוּרִים
כְּבֹדוֹ ה'. עַל זֶה נִסְתְּרוֹת ה', הֵינִינוּ
אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבִקְרָא
וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנַי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעֲרֵבִים.

שְׁרָמוֹת הַפְּתוּב - וְעֵשִׂירִית
הָאֵיפָה סֵלֶת. אֲשֶׁרִי מִי שְׁמִשְׁפִּיעַ
מִמְחוּ טַפָּה סֵלֶת נִקְיָה בְּלֵי פְּסוּלֶת.
וְהִיא רְמוּזָה בְּאוֹת י' שֶׁל אֲדִנְיָ,
כְּלִילָה בְּעֵשֶׂר סְפִירוֹת, שְׁהִיא
בְּלוּלָה בְּשִׁמּוֹן פְּתִית רְבִיעִית
הֵהִין. וְהִיא בְּלוּלָה בְּמַקְרָא,
בְּמַשְׁנָה, בְּתַלְמוּד, בְּקַבְלָה.

בְּשָׂרְאָה יְחֻזְקָאֵל אֶת הַשְּׂכִינָה
מִתּוֹךְ הַקְּלָפוֹת, רָאָה עֲמָה עֵשֶׂר
סְפִירוֹת בְּלֵי פְּרוּדָא כְּלָל, וְאַלָּה הֶם
מִחַ, מִבְּפָנִים, אֶת כָּלֵם רָאָה מִתּוֹךְ
נְהַר כְּבָר שְׁלִמְטָה, הִיא (תהלים סח)
רֶכֶב אֱלֹהִים רְבוּתִים. כָּל רְבוּא
עֵשֶׂרָה אֲלָפִים, רְבוּתִים עֵשֶׂרִים
אֲלָף. תּוֹצֵיא שְׁנַיִם שְׂאֵינָם, נִשְׂאָרוּ
שְׁמוֹנָה עֵשֶׂר, בְּחֻשְׁבָּן שְׁמוֹנָה
עֵשֶׂר עוֹלָמוֹת, שְׁכוּלָלִים עֵשֶׂר
סְפִירוֹת שְׁהַתְּלַבֵּשׁ ט"ט
מְטַטְרוֹן. ט"ט מְטַטְפַת, וְנֶאֱמַר
בו (דברים ו) וְהָיוּ לְטַטְפַת בֵּין עֵינֵיךָ.
מִי הָעֵינַיִם? אֵלוּ לְמַעְלָה, שְׁנֶאֱמַר
בְּהֵן (יחזקאל א) נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם
וְאַרְאֶה מְרָאוֹת אֱלֹהִים. אֵילוּ
מְרָאוֹת? אֵלוּ עֵשֶׂרָה מְרָאוֹת שֶׁל
מְטַטְרוֹן שְׁנֶרְאָה כְּמוֹ נֵר
בְּעֵשִׂישִׁית, תַּשַּׁעָה בְּגֵלוּי וְאַחַד בְּנִסְתָּר.

מְרָאָה אֶחָד, שְׁהוּא מְרָאָה רֵאשׁוֹן מְאַלוּ הָעֵשֶׂרָה, זֶהוּ שְׁנֶאֱמַר בוּ, וּמִמַּעַל לָרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ
כְּמְרָאָה אֲבָן סְפִיר דְּמוֹת כֶּסֶף. וְאַף עַל גַּב שְׁנֶפְרַד לְמַעְלָה, צְרִיךְ לְחַדְשׁ עָלָיו חֵדוּשִׁים.

אמר קדוש ברוך הוא למחנות
שלמעלה: מי שמתפלל, בין
שיהיה גבור, בין שיהיה חכם,
בין שיהיה עשיר; בזכויות גבור,
חכם בתורה, ועשיר במצוות -
לא תכנס תפלתו בהיכל זה עד
שיראו בו סימנים אלו, שנתן
עצמו בו תקונים שלי. ומשום זה
פרשוה בעלי המשנה, אם הרב
דומה למלאך ה' צבאות, תורה
יבקשו מפיהו. למי שיהיה רשום
בסימנים הללו בלבשו, תקבלו
תפלתו. סימן אחד שיהיה רשום
בתפלתו, בתכלת בכנפי מצוה
ציצית, שהוא דומה לרקיע,
שהוא מטטרון. דמותו תכלת
שבציצית.

ומשום זה שערר הציצית פרשוהו
רבותינו, טלית שהקטן מתכסה
בה ראשו ורבו. וזהו שנאמר בו
(ישעיה יא) ונער קטן נהג כם. וזהו
נוהג בארבע חיות, שהם ארבע,
והוא כולל (מלכים א' ז) שש מעלות
לכסא, שהם ו'. ומשום שהוא
כלול עשר, מתלבשים בו עשר
ספירות, ובו נראה הקדוש
ברוך הוא בשכינתו, שהיא
כלולה מעשר ספירות - לנביאים.
ומצד השכינה, שהיא עשירית,
תכלת שבציצית, היא תכלת של
כל הגונים.

שהיא תכלית של עשר ספירות,
ובו (שמות ט) ותכל כל עבדת
[משפן] אהל מועד, והיא לשון
פלה. זהו שפתוב (במדבר ז) ויהי
ביום פלת משה להקים את
המשפן. ופרשוה רבנן, פלת
פתוב, והיא תכלת הנר, שאוכלת
חלבים ועולות.

ועליו אמר יחזקאל, דמות
כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגלת האבן הזו, שמי שירש אותה לא שולטת בו אש הגיהנם.
אין אש שמקלקלת אותה ולא כל מיני מתכות, כל שפן שהמים לא מזיקים אותה. מי שירש
אותה, מתקים בו (ישעיה מג) כי תעבר במים אתך אני וגו'. וכל עליונים ותחתונים של צד האחר

אמר קדוש ברוך הוא, למשריין דלעילא, מאן דמצלי,
בין יהא גבור, בין יהא חכם, בין יהא עשיר. בזכוון
גבור. חכם בתורה. ועשיר במצות. לא ייעול בהיכלא
דא צלותיה, עד דתחזון ביה סימנין אלין, דיהב גרמיה
ביה תקונין דילי. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, אם
הרב דומה למלאך יי צבאות תורה יבקשו מפיהו. למאן
דיהא רשים באלין סימנין בלבושיה, תקבלון צלותיה.
סימנא דא דיהא רשים בצלותיה, בתכלת, בכנפי מצוה
ציצית. דאיהו דמי לרקיע, דאיהו מטטרון. דיוקנא
דיליה, תכלת שבציצית.

ובגין דא, שיעור הציצית אוקמוה רבנן, טלית שהקטן
מתכסה בה ראשו ורבו. והאי איהו דאתמר ביה,
(ישעיה יא) ונער קטן נהג כם. והאי איהו נהג בארבע
חיות, דאינון ארבע, ואיהו כליל (מלכים א' ז) שש מעלות
לכסא, דאינון ו'. ובגין דאיהו כליל עשר, מתלבשין ביה
עשר ספיראן, ו'. וביה הוה אתחזי קדוש ברוך הוא
בשכינתיה, דאיהו כלילא מעשר ספיראן, לנביאי.
ומסטר א דשכינתא דאיהו עשיראה, תכלת שבציצית,
איהו תכלת דכל גוונין.

דאיהו תכלית די ספיראן. וביה (שמות ט) ותכל כל עבדת
אהל מועד. ואיהו לשון פלה. דא הוא דכתיב,
(במדבר ז) ויהי ביום פלת משה להקים את המשפן.
ואוקמוה רבנן, פלת פתיב, ואיהו תכלת דשרגא, דאכיל
תרביץ ועלוון.

ועליה אמר יחזקאל (יחזקאל א) דמות כמראה אבן ספיר
דמות כסא. סגולה דהאי אבן, מאן דירית לה,
לא שלטא נורא דגיהנם עליה. לית נורא בעלמא מקלקל
לה, ולא כל מיני מתכות. כל שפן מיא, דלא מזיקו לה.
מאן דירית לה, אתקיים ביה (ישעיה מג) כי תעבור במים

כמראה אבן ספיר דמות כסא. סגלת האבן הזו, שמי שירש אותה לא שולטת בו אש הגיהנם.
אין אש שמקלקלת אותה ולא כל מיני מתכות, כל שפן שהמים לא מזיקים אותה. מי שירש
אותה, מתקים בו (ישעיה מג) כי תעבר במים אתך אני וגו'. וכל עליונים ותחתונים של צד האחר

פּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ. תִּכְלַת הַיָּם,
בְּשִׁבִילָהּ נֹאמַר כִּי תַעֲבֹר בְּמִים
אֶתְּךָ אֲנִי. שְׁבִסְגֻלָּהּ זֹה (שְׁמוֹת טו) סוֹס
וְרוֹכְבוֹ רָמָה בָּיָם, זֶה מִמֶּנָּה שֶׁל
מִצְרַיִם.

מִגֵּוֹן זֶה פּוֹחֲדִים עֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים. מִתְּחֵלָה הַיָּם פּוֹחֲדִים
מִמֶּנּוּ. וּמִתְּחֵלָה הַרְקִיעַ, שֶׁהוּא
תִּכְלַת, מִמֶּנּוּ פּוֹחֲדִים. מִתְּחֵלָה
הַתִּכְלֵת (וּמִתְּחֵלָה הַרְקִיעִים וּמִתְּחֵלָה) שֶׁאֲשִׁי
הַגִּיהֶנֶם פּוֹחֲדִים מִמֶּנָּה.

וְהַתִּכְלֵת זֶה הֵיא דִין, דִּינָא - אֲדַנְיָ.
דִּינָא דְמַלְכוּתָא דִּינָא, וְשִׁנֵּי גֻנִים
רְשׁוּמִים בְּטָלִית, אֲחָד לְכֹן וְאֲחָד
תִּכְלַת. וְעַל שְׁנֵי גֻנִים אֵלּוּ נֹאמַר,
(שְׁמוֹת כ"ד) וְתַחַת רַגְלֵיוּ כְּמַעֲשֵׂה
לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר. לְבַנְתֵּי - לְכֹן הַסְּפִיר,
שֶׁהוּא כְּלוּל בְּשִׁנֵּי גֻנִים, רַחֲמִים
וְדִין, לְכֹן וְשָׁחַר. שָׁחַר הַתִּכְלֵת.
וְעַל שְׁנֵי גֻנִים רַמְזוּ רְבוּתֵינוּ,
מֵאִמְתֵּי קוֹרָאִים אֶת שְׁמַע
בְּשִׁחְרִית? מְשִׁיכִיר בֵּין תִּכְלַת
לְלֶכֶן. לְהִיּוֹת בַּת הַמֶּלֶךְ, קָרִיאַת
שְׁמַע, יְחֻד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
כְּלוּל מְשִׁנֵּי גֻנִים אֵלּוּ, שֶׁהֵם
יְהוָה אֲדַנְיָ, רַחֲמִים וְדִין. כְּמוֹ
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹלֵל שְׁנֵי
גֻנִים - יְהוָה אֲדַנְיָ, לְהִיּוֹת
רַחֲמִים וְדִין, כְּפֶסֶק דִּין וְכֶסֶף
רַחֲמִים. (מִטְטָרוֹן).

כְּמִרְאָה אֲכֹן סְפִיר דְמוֹת כְּפֶסֶק.
מֵה זֶה דְמוֹת כְּפֶסֶק? אֵלּוּ כְּנֶגֶד
הַכְּפֶסֶק, שֵׁשׁ לוֹ שְׁבַעִים וְשָׁנִים
גְּשָׁרִים. שֵׁיחֵיהּ אָדָם רְשׁוּם
בְּשְׁבַעִים וְשָׁנִים קְשָׁרִים, וְחֻלִּיּוֹת
הַצִּיצִית, כְּנֶגֶד שְׁבַעִים וְשָׁנִים
גְּשָׁרִים שֶׁל הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם שְׁמוֹנָה
עָשָׂר קְשָׁרִים, וְחֻלִּיּוֹת לְכָל צֶד.
שֶׁהַכְּפֶסֶק שֶׁהוּא ה', לְכָל צֶד
בְּאַרְבַּע חִיּוֹת הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם ד'.
וְשֵׁשׁ מַעְלוֹת הַכְּפֶסֶק, שֶׁהֵם ו', וְזֶה
מִטְטָרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שְׁעִיחַ י"א) וְנֶעַר
קִטָּן נִהְגָּה בָּם, וְאִינוֹן מִיכָאֵל גְּבַרְיָאֵל נּוֹרִיאֵל רְפָאֵל.
מִטְטָרוֹן (מַלְכִים א' י) שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, דְּסִלְקִין שִׁית מְאָה,
מִטְטָרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שְׁעִיחַ י"א) וְנֶעַר
קִטָּן נִהְגָּה בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גְּבַרְיָאֵל,
נּוֹרִיאֵל, רְפָאֵל. מִטְטָרוֹן, (מַלְכִים א'-י) שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, שְׁעוּלִים שֶׁשׁ מְאוֹת, צִיצִית בְּשִׁתֵּי יוֹדִי"ן.

אֶתְּךָ אֲנִי וְגו'. וְכָל עֲלִיּוֹן וְתַתּוֹן דְּסִטְרָא אֶתְּרָא דְחֵלִין
מִגִּיהֶ. תִּכְלַת דִּימָא בְּגִינְיָה אֶתְמַר, כִּי תַעֲבֹר בְּמִים אֶתְּךָ
אֲנִי. דְּבִסְגֻלָּהּ דָּא, (שְׁמוֹת טו) סוֹס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בָּיָם, דָּא
מִמֶּנָּה דְּמִצְרַיִם.

מִגֵּוֹן דָּא, דְּחֵלִין עֲלִיּוֹן וְתַתּוֹן. מְשַׁרְיִין דִּימָא דְחֵלִין
מִגִּיהֶ. וּמְשַׁרְיִין דְּרִקִיעָא דְאִיהוּ תִכְלַת, מִגִּיהֶ
דְּחֵלִין. מְשַׁרְיִין דְּתִכְלַת (ס"א וּמְשַׁרְיִין דְּרִקִיעִין וּמְשַׁרְיִין) דְּנִוְרָא
דְּגִיהֶנֶם דְּחֵלִין מִגִּיהֶ.

וְהֵיא תִכְלַת (דף רכ"ז ע"א) אִיהוּ דִין. דִּינָא אֲדַנְיָ. דִּינָא
דְּמַלְכוּתָא דִּינָא וְתַרִין גֻּוֹנִין רְשִׁימִין בְּטָלִית, חַד
חַוּוֹר, וְחַד תִּכְלַת. וְעַל תַּרִין גֻּוֹנִין אֵלִין אֶתְמַר, (שְׁמוֹת כ"ד)
וְתַחַת רַגְלֵיוּ כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתֵּי הַסְּפִיר. לְבַנְתֵּי, לוֹכֵן דְּסְפִיר.
דְּאִיהוּ כְּלוּל בְּתַרִין גֻּוֹנִין, רַחֲמִי וְדִינָא, חַוּוֹר וְאוֹכְם.
אוֹכְמוּ דְּתִכְלַת. וְעַל תַּרִין גֻּוֹנִין, רְמִיזוּ רְבִנְוֹן, מֵאִמְתֵּי
קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשִׁחְרִית, מְשִׁיכִיר בֵּין תִּכְלַת לְלֶכֶן. לְמַהּוּ
כְּרִתָּא דְּמִלְכָּא, קָרִיאַת שְׁמַע, יְחֻדָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּלוּל מִתַּרִין גֻּוֹנִין אֵלִין, דְּאִינוֹן יְהוָה אֲדַנְיָ, רַחֲמִי
וְדִינָא. כְּגֻוֹנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּל ב' גֻּוֹנִין, יְהוָה
אֲדַנְיָ לְמַהּוּ רַחֲמִי וְדִינָא, כְּפֶסֶק דִּין וְכֶסֶף רַחֲמִים.
(מִטְטָרוֹן).

כְּמִרְאָה אֲכֹן סְפִיר דְמוֹת כְּפֶסֶק. (יְחֻזְקָא ל' א) מָאִי דְמוֹת כְּפֶסֶק.
אֵלּוּ לְקַבֵּל כְּרִסְיָא, דְּאִית לִיה שְׁבַעִין וְתַרִין
גְּשָׁרִים. דִּיהָ בַר נֶשׁ רְשִׁים בְּשְׁבַעִין וְתַרִין קְשָׁרִים,
וְחוּלְיִין דְּצִיצִית, לְקַבֵּל שְׁבַעִין וְתַרִין גְּשָׁרִים דְּכְרִסְיָא.
דְּאִינוֹן תְּמַנְסַר קְשָׁרִים, וְחוּלְיִין לְכָל סִטְרָא. דְּכְרִסְיָא
דְּאִיהוּ ה', לְכָל סִטְרָא בְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּכְרִסְיָא, דְּאִינוֹן ד'.
וְשִׁית דְּרִגִין דְּכְרִסְיָא, דְּאִינוֹן ו', וְדָא מִטְטָרוֹן, אִיהוּ
כְּלוּל אַרְבַּע חִיּוֹן. הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שְׁעִיחַ י"א) וְנֶעַר
קִטָּן נִהְגָּה בָּם. וְאִינוֹן מִיכָאֵל גְּבַרְיָאֵל נּוֹרִיאֵל רְפָאֵל.
מִטְטָרוֹן (מַלְכִים א' י) שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, דְּסִלְקִין שִׁית מְאָה,
מִטְטָרוֹן, הוּא כּוֹלֵל אַרְבַּע חִיּוֹת. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שְׁעִיחַ י"א) וְנֶעַר
קִטָּן נִהְגָּה בָּם, וְהֵם: מִיכָאֵל, גְּבַרְיָאֵל,
נּוֹרִיאֵל, רְפָאֵל. מִטְטָרוֹן, (מַלְכִים א'-י) שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכֶסֶף, שְׁעוּלִים שֶׁשׁ מְאוֹת, צִיצִית בְּשִׁתֵּי יוֹדִי"ן.

ואם חסר יו"ד, הרי חירק
במקומה, כף עולה. בכל צד
בארבע כנפות, ציצית ושלש
עשרה חליות הציצית - הם
תרי"ג.

ועוד שש מעלות לפסא - בסוד
זה וא"ו, עולה לחשבון י"ג,
שנרמז בשלש תבות (שמות יד)
ויסע, ויבא, ויט. שהם והו אני
והו. חמשה קשרים, ה' לכל צד.
א' טלית אחת לכלם. ובאות ה'
נשלם ח"י, שהם ט"ט, להיות
חיה לכל צד, כולל ארבע חיות.

ולכל חיה ארבע פנים וארבע
כנפים, הם ל"ב פנים וכנפים,
והם תלויים מחיה שהוא אדם.
והם ל"ב, כחשבון יו"ד ה"א
ה"א. שלמות שלהם וא"ו. שלש
עשרה חליות בכל ארבע
הכנפים. והוא מתניח עם כל
ארבע חיות, ומשלים למעלה,
משלים למטה. עמוד האמצעי
הוא מטטרון, להשלים למעלה,
כמו התפארת. שמו פשם רבו.
בצלמו כדמותו נברא. שהוא
פולל כל הדרגות, מלמעלה
למטה, ומלמטה למעלה, ואחוז
הוא באמצע. זהו שכתוב (שמות כו)
והברית התיכון בתוך הקרשים
מברח מן הקצה אל הקצה.

והוא פולל ארבע פנים וארבע
כנפים לכל חיה וחיה שלמעלה,
שהם יאהדונהי. אז ישיר משה.
בכל חיה ארבע פנים וארבע
כנפים כמו זה. א"ז באריה. א"ז
בשור. א"ז בנשר. א"ז באדם.
שהם ל"ב פנים וכנפים, בחשבון
א"ז ארבע פעמים.

והם ארבע פנים: יהו"ה. ארבע
כנפים: אדני. כנגד ארבעה בגדי
זהב וארבעה בגדי לבן שובש
והם ארבע פעמים: יהו"ה, בתמימה
י"ח ברכות התפלה. ושמונה עשרה פעמים יהו"ה, יש בהם ע"ב אותיות, בחשבון (בראשית ב)
ויכלו, שכלולים בצדיק ח"י העולמים.

ציצית בתרי"ג יודי"ן. ואי חסר יוד, הא חירק באתריה,
הכי סלקא. בכל סטרא בד' כנפי, ציצית ותלת עשר
חליון דציצית, אינון תרי"ג.

ועוד. שש מעלות לכפא, ברזא דא וא"ו, סליק לחשבון
י"ג, דאתרמיז בתלת תיבין, ויסע ויבא ויט. דאינון
והו אני והו. חמש קשרין, ה' לכל סטרא. א' טלית חד
לכלהו. ובאת ה' אשתלים ח"י. דאינון ט"ט. למחוי
חיה לכל סטרא. כליל ארבע חיות. ולכל חיה, ארבע
אנפין, וארבע גדפין, אינון ל"ב אנפין וגדפין. ואינון
תליון מחיה דאיהו אדם.

ואינון ל"ב, כחושבון יו"ד ה"א ה"א. שלימו דלהון,
וא"ו. תליסר חוליון בכל ארבע כנפי, והוא"ו
מתניח עם כל ארבע חיות, ואשלים לעילא, אשלים
לתתא. עמודא דאמצעיתא איהו מטטרון, לאשלקא
לעילא, כגוונא דתפארת, שמיה פשם רביה. בצלמו
כדמותו אתברי. דאיהו כליל כל דרגין, מעילא לתתא,
ומתתא לעילא. ואיהו אחיד באמצעיתא. הךא הוא
דכתיב, (שמות כו) והברית התיכון בתוך הקרשים מברית
מן הקצה אל הקצה.

ואיהו כליל ארבע אנפין, וארבע גדפין דכל חיה וחיה
דלעילא, דאינון, יאהדונהי. אז ישיר משה. בכל
חיה ארבע אנפין, וארבע גדפין, כגוונא דא. א"ז באריה.
א"ז בשור. א"ז בנשר. א"ז באדם. דאינון ל"ב אנפין
וגדפין, כחושבון א"ז ארבע זמנין.

ואינון ד' אנפין: יהו"ה. ארבע גדפין: אדני. לקבל
ארבע בגדי זהב, וארבע בגדי לבן, דלביש כהנא
לכפרא על ישראל. לקבל, (תהלים נא) אדני שפתי תפתח.
וצלותא. דתפלה יהו"ה, בתמימה ח"י ברכאן דצלותא.
ותמני סרי זמנין יהו"ה, אית בהון ע"ב אתוון, כחושבון
ויכלו, דכלילן בצדיק ח"י עלמין.

הכהן לכפר על ישראל, כנגד (תהלים נא) אדני שפתי תפתח. ותפלה, של תפלה יהו"ה, בתמימה
י"ח ברכות התפלה. ושמונה עשרה פעמים יהו"ה, יש בהם ע"ב אותיות, בחשבון (בראשית ב)
ויכלו, שכלולים בצדיק ח"י העולמים.

ובארבע חינוך, יהו"ה אדני. תמני לכל סטרא, אינון
ל"ב אתון, וי"ג אתון, דאשתכחו מן זה"ו
אני זה"ו, הא תלת עשר, דכלילן עילא ותתא. בהון
אשתלים אדם, דאיהו מ"ה, עמודא דאמצעייתא.

לעילא באילנא דחיי, לית, קליפין. (אסתר ד) פי אין לבא
אל שער המלך בלבוש שק. לתתא אית קליפין
במטטרון, דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעייתא. דבזמנא
דקודשא בריך הוא לבר ממלכותיה, אתכפי בגדפין
ואנפין דעבד דיליה, הדא הוא דכתיב, (שמואל ב כב) וירכב
על פרוב ויעף.

ואינון קליפין דסחרין לד' חינוך דמטטרון, אינון: תהו,
(מלכים א יט) והנה רוח גדולה וחקק מפרק הרים
ומשבר סלעים לא ברוח יי. בה"ו, ואחר הרוח רעש לא
ברעש יי, הא תרין קליפין, ירוק וחוור, דקליפין דאגוזא,
חד תהו, קו ירוק, תניינא בהו, אבנין מפולמין, קליפא
תקיפא, פאבנא מפולמא. לקבל תרין קליפין אליו, מוין
ותבן דחטה.

קליפא תליתאה, דקיקא. לקבל סובין דחטה, דהכא
איהו מתדבק בחטה, ולא יכיל לאתפרשא
מתמן, עד דטחנין ליה בריחייא, דאינון לקבל טוחנות
דפומא דבר נש, דצריך למטחן בהון מלין דאורייתא,
עד דיהון פקמח סלת נקיה, ובנפה דאיהי שפה, אתבריר
פסולת דאיהי סובין (דאורייתא) עד דישתכח הלכה סלת
נקיה. בההוא זמנא, נטיל לה לבא ומוחא, וכל אברין
דגופא דאתפשט בהון נשמטא, ואתפרנסת בה נשמטא,
בגוונא דגופא אתפרנסת במלין דעלמא, (קהלת ו) דזה
לעומת זה עשה אלהים, נהמא דגופא, ונהמא דאורייתא.
הדא הוא דכתיב, (משלי ט) לכו לחמו בלחמי.

והאי קליפא, איהו כקליפא דמתדבקה במוחא דאגוזא,

מתפרנס מדברי העולם. שזה לעמת זה עשה אלהים - לחם
(משלי ט) לכו לחמו בלחמי.

ובארבע חיות, יהו"ה אדני.
שמונה לכל צד - הם ל"ב
אותיות, וי"ג אותיות שנמצאו מן
זה"ו אני זה"ו. הרי שלשה עשר
שכלולים למעלה ולמטה, בהם
השתלם אדם, שהוא מ"ה, עמוד
האמצעי.

למענה בעץ החיים אין קלפות,
(אסתר ד) פי אין לבא אל שער המלך
בלבוש שק. למטה יש קלפות
במטטרון, שהוא בדמות העמוד
האמצעי. שבזמן שהקדוש ברוך
הוא מחוץ למלכותו, מתכסה
בכנפי ופני העבד שלו, זהו
שכתוב (שמואל-ב כב) וירכב על
פרוב ויעף.

ואותן קלפות שסוכבות לארבע
חיות מטטרון הן: תהו - (מלכים-א
ט) והנה רוח גדולה וחקק מפרק
הרים ומשבר סלעים לא ברוח
ה'. בה"ו - ואחר הרוח רעש לא
ברעש ה'. הרי שתי קלפות, ירק
ולבן. שקלפות האגוז - אחד
תהו, קו ירק. שני בהו, אבנים
מפלמות, קלפה חזקה כאבן
מפלמת. כנגד שתי קלפות אלו,
מוין ותבן של חטה.

קלפה שלישית, דקיקה - כנגד
סבין של חטה, שכאן הוא נדבק
בחטה ולא יכול להפרד משם עד
שטוחנים אותו ברחים, שהן
כנגד טוחנות הפה של האיש,
שצריך לטחן בהן דברי תורה עד
שיהיו כמו קמח סלת נקיה.
ובנפה, שהיא השפה, מתבררת
הפסלת, שהוא סבין (של התורה),
עד שתמצא הלכה סלת נקיה.
באותו זמן נוטל אותה הלב
והמח, וכל איברי הגוף שהנשמה
מתפשטת בהם, והנשמה
מתפרנסת ממנה כמו שהגוף
הגוף, ולחם התורה. זהו שכתוב

וקלפה זו היא כמו קלפה שנדבקה למח האגוז, וכשהאגוז רך, נפרדת אותה קלפה ממח האגוז

בלי קשי. וכשֶהֶאָגוּז יבֶשׁ, קֶשֶׁה לְאָדָם לְהַעֲבִירָהּ מִשָּׁם, כִּי עֲדִין הַקֶּשֶׁאִי בְּמִקוּמָה עוֹמֶדֶת. וְלִכֵּן צִוָּה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה בְּבַחֲרוּתוֹ, לְפָנֵי שְׂיִזְקִין בּוֹ יֵצֵר הָרַע. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ויקרא יט) מְפָנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, קֹדֶם שִׁיבָה שְׁלָף. וְקִלְפָה זוֹ הִיא אֵשׁ, וְנֹאמֵר בָּהּ, וְאַחַר הָרַעֲשׂ אֵשׁ לֹא כָאֵשׁ ה'. רְבִיעִית - תְּהוּם, חֲלָל הֶאָגוּז, קוֹל דְּמָמָה דְקָה, שָׁם בָּא הַמְּלָף, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹף הָאֵשׁ.

וְאוֹתָן קִלְפוֹת רְשׁוּמוֹת בְּאַרְבָּעָה אֵיבָרִים שֶׁל הַגּוּף. בְּרָאָה, שָׁם לְחָה, שְׁמִמְנָה יוֹצְאוֹת סְרַחוֹת הַרָאָה, (משלי ה) רִגְלֶיהָ יִרְדוּת מִוֶּת שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ. וְשָׁם רוּחַ חֲזָק מִפָּרָק, שְׂדוּפָק בְּכַנְפֵי הַרָאָה שֶׁל הָאָדָם, וְזֶהוּ רוּחַ שְׁמִסְעִיר אֵת גּוּף הָאָדָם, מֵה שְׂכּוּפֶף לֹא אֵלֶיהוּ תַחֲתִיו וְעוֹלָה בּוֹ לְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (מלכים ב-ב) וַיַּעַל אֵלֶיהוּ בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה [הַשְּׂמִימִים]. וְזֶהוּ דוּפֶק עַל הַרָאָה, שְׁשׁוּתָה כָּל מִשְׁקִים, וּבִהֶם (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, זֹהוּ קִלְפָה לְרוּחַ הַקָּדֵשׁ. לְשִׁמְאֵל, רוּחַ סַעֲרָה, עֲלִיָּהֶם נֹאמֵר (קהלת י) לֵב חָכֵם לִימִינוֹ וְלֵב כָּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ.

דָּוָד הַעֲבִיר מִלְבוֹ וְהָרַג אוֹתוֹ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים טז) וְלִבִּי חֲלָל בְּקַרְבִּי, וְלִכֵּן זָכָה לְנִשְׁוֹב רוּחַ צְפוּנִית בְּכַנּוּרוֹ, וְנֹאמֵר בּוֹ (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר ה' מְאַרְבַּע רִיחוֹת בְּאֵי הַרְיֹם, וְהִנֵּה מְנַגֵּן בּוֹ בְּכַנּוּר בְּאַרְבָּעָה מֵינֵי נְגוּנִים: בְּשִׁיר פְּשוּט, שֶׁהוּא י'. וּבְשִׁיר כְּפוּל, שֶׁהוּא י"ד. וּבְשִׁיר מְשֻׁלֵּשׁ, שֶׁהוּא יה"ו. וּבְשִׁיר מְרַבֵּעַ, שֶׁהוּא יה"ו. הָרִי הֵן עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת. שְׁעֵשֶׂה דָוָד כְּנִגְדֵן עֲשֶׂרָה מֵינֵי תֵלִים, וְעוֹלִים לְע"ב פְּנִים, כְּחֻשְׁבוֹן עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת אֵלוֹ. וְזֹמְתֵי עֵלוֹ כְּע"ב מֵינֵי נְגוּן? כְּשֶׁעֲבַר שְׁלֹטוֹן עוֹן מִשְׁחִית אֶף

וּבְזִמְנָא דְאַגּוּזָא אִיהִי רְכִיכָא, אֲתַפְרֵשׁ הֵהִיא קְלִיפָא מִמּוֹחָא דְאַגּוּזָא, בְּלֹא קוּשְׁיָא. וּבְזִמְנָא דְאַגּוּזָא אִיהִי (דף רכ"ז ע"ב) יְבֻשָׁה, קֶשֶׁה לְבַר נֶשׁ לְאַעֲבְרָא לִיהָ מִתַּמְזוֹן, כִּי עֲדִיין הַקּוּשְׁיָא בְּמִקוּמָה עוֹמֶדֶת. וּבְגִין דָּא מְנִי קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְבַר נֶשׁ, לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוֹבְתָא בְּבַחֲרוּתֶיהָ, קוֹדֶם דְיִזְקִין בֵּיהָ יֵצֵר הָרַע. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (ויקרא יט) מְפָנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, קוֹדֶם שִׁיבָה דִּילָף. וְהִיא קְלִיפָה אִיהִי אֵשׁ, וְאַתְמַר בָּהּ וְאַחַר הָרַעֲשׂ אֵשׁ לֹא כָאֵשׁ י'. רְבִיעִעָאָה, תְּהוּם. חֲלָל דְאַגּוּזָא, בֵּיהָ קוֹל דְּמָמָה דְקָה, תַּמְזוֹן קָא אֲתֵי מִלְבָּא, (יחזקאל א) וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹף הָאֵשׁ.

וְאֵינּוֹן קְלִיפִין, אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּד' אֵבָרִים דְּגוּפָא. בְּרִיאָה, תַּמְזוֹן לִיחָא, דְּמִינָה אֲשֶׁתְּכַחוּ סְרַחוֹת הַרִיאָה, (משלי ה) רִגְלֶיהָ יִרְדוּת מִוֶּת שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ. וְתַמְזוֹן רוּחַ חֲזָק מִפָּרָק, דְּדַפִּיק בְּכַנְפֵי רִיאָה דְבַר נֶשׁ, וְהִיא אִיהִי רוּחָא דְאַסְעִיר גּוּפִיהָ דְבַר נֶשׁ, מֵה דְכַפִּיף לִיהָ אֵלֶיהוּ תַחֲתוֹתֵי, וְסָלִיק לְעֵלְיָא בֵּיהָ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלכים ב-ב) וַיַּעַל אֵלֶיהוּ בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה. וְהִיא דַּפִּיק עַל רִיאָה, דְשׁוּתָה כָּל מְשָׁקִין. וּבַהוּן, (בראשית א) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, הִיא אִיהִי קְלִיפָה לְרוּחָא דְקוּדְשָׁא. לְשִׁמְאֵלָא, רוּחַ סַעֲרָה, עֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר, (קהלת י) לֵב חָכֵם לִימִינוֹ וְלֵב כָּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ.

דָּוָד אֲעַבֵּר לִיהָ מִלְבוּי, וְקָטִיל לִיהָ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים טז) וְלִבִּי חֲלָל בְּקַרְבִּי וּבְגִין דָּא זָכָה, לְנִשְׁבָּא רוּחַ צְפוּנִית, בְּכַנּוּר דִּילִיָּה. וְאַתְמַר בֵּיהָ, (יחזקאל לז) כֹּה אָמַר יי מְאַרְבַּע רִיחוֹת בְּאֵי הַרְיֹם, וְהִנֵּה מְנַגֵּן בֵּיהָ בְּכַנּוּר, בְּד' מֵינֵי נְגוּנִין, בְּשִׁיר פְּשוּט, דְּאִיהִי י'. וּבְשִׁיר כְּפוּל, דְּאִיהִי י"ד. וּבְשִׁיר מְשׁוּלֵשׁ, דְּאִיהִי יה"ו. וּבְשִׁיר מְרַבֵּעַ, דְּאִיהִי יה"ו. הָא אֵינּוֹן עֶשֶׂר אֲתוּוֹן. דְּעַבְד דָּוָד לְקַבְּלִיָּהוּ, י' מֵינֵי תֵלִים. וְסָלִיק לְע"ב אֲנַפִּין, כְּחוּשְׁבוֹן י' אֲתוּוֹן אֵלִין.

וְזֹמְתֵי סָלִיקוּ כְּע"ב מֵינֵי נְגוּנָא. כִּד אֲתַעֲבַר שׁוּלְטָנוּתָא שְׁעֵשֶׂה דָוָד כְּנִגְדֵן עֲשֶׂרָה מֵינֵי תֵלִים, וְעוֹלִים לְע"ב פְּנִים, כְּחֻשְׁבוֹן עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת אֵלוֹ. וְזֹמְתֵי עֵלוֹ כְּע"ב מֵינֵי נְגוּן? כְּשֶׁעֲבַר שְׁלֹטוֹן עוֹן מִשְׁחִית אֶף

בְּאַרְבַּעַת צְדָדִים שְׁעוּלִים לַעֲשֶׂרָה
כְּתָרִים לַע"ב אַמּוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(משלי יא) וּבְאָבֹד רְשָׁעִים רָנָה.

שְׁמוּכָא"ל גְּבִרְיָא"ל נּוּרְיָא"ל
רְפָא"ל שׁוּלְטִים עַל אַרְבַּעַת
הַצְּדָדִים (הַיְסוּדוֹת) הַטּוֹבִים שֶׁל
הָאָדָם, שֶׁהֵם מִים וְאֵשׁ וְרוּחַ
וְעָפָר, וְלִכְל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע
פָּנִים: עוֹן מִשְׁחִית אָף וְחִמָּה,
תְּלוּיִים (שׁוּלְטִים) עַל מְרָה לְכֹנֶה,
שְׂרָאָה עוֹשֶׂה סְרָכָה. וּבְמֶרְה
הָאָדָם שֶׁל הַפְּכָד שֶׁהִתְאַדָּם
בְּמַאֲדִים. וּבְמֶרְה יִרְקָה שְׂאֲחוּזָה
בְּפְכָד, שֶׁהוּא חָרֵב מְלֵאף הַמְּנוֹת,
שְׁנֶאֱמַר בֵּה (שֶׁם ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה
כִּלְעֵנָה חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת. וּבְמֶרְה
שְׁחָרָה, לִילִית, שְׁבָתִי, שְׁלֹטוֹן
בְּטָחוֹל, שֶׁהוּא עֲצָבוֹת, שְׂאוֹל
תַּחְתִּית, עֲנִיּוֹת וְחֻשָׁף, בְּכִיָּה
וְהַסְּפָד וְרַעְבוֹן.

מִיָּד כְּשֶׁעוֹבְרוֹת קְלֹפוֹת אֵלוֹ
מֵהָאָדָם, שׁוּלֵט עָלָיו עֵץ הַחַיִּים
בְּע"ב פָּנִים, שֶׁהֵם י' י"ה י"ו
יְהו"ה, שְׁנֶמְצְאוּ עֲשֶׂרָה תְּלוּיִים
מֵאַרְבַּע רִוּחוֹת, שֶׁהֵם יְהוָה,
שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם, כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע
רִוּחוֹת בְּאֵי הַרְוּחַ. זֶהוּ רִוּחוֹ שֶׁל
מְשִׁיחַ, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ (יִשְׁעִיָּה יא) וְנָחָה
עָלָיו רִוּחַ ה', כִּשְׁהוּא מְנַשֵּׁב בְּאֶזְן
יָמִין שֶׁל הַלֵּב, שֶׁשֶׁם חֻכְמָה מְצַד
הַחֶסֶד, שְׁבוּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים
יְדָרִים בְּחֻכְמָה. וְחֶסֶד נּוֹשֵׁב
בְּכִינָה. שְׁפָחְכְּמָה י', בְּכִינָה ה',
בְּתַפְאָרְתּוֹ, בְּמַלְכוּת ה'. יְהוָה
דּוֹפֵק בְּכָל הָאַרְבַּעַת, שְׁעוּלִים
לַעֲשֶׂרָה, וְלַע"ב מִחְשְׁבַת הַלֵּב.
זֶה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. יָמִין הוּא
מִים, וְהוּא יָד הַגְּדוּלָּה. מְשֻׁמָּל
אֵשׁ, וְהוּא יָד הַחֻזְקָה. בְּעַמּוּד
הָאֲמָצְעִי י"ד רְמָה, שֶׁהוּא רִוּחַ
הַקְּדוּשׁ. וְהַפֶּל בֶּן י"ד.

כִּי רִוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפְנִים. אֶל אֲשֶׁר
יְהִיָּה שְׁמָה הַרְוּחַ לְלַכְתּוֹ וְדוֹפֵק בְּעוֹרְקֵי
הַמָּחַ, שֶׁהוּא מִים. וּבְעוֹרְקֵי הַלֵּב, שֶׁהוּא אֵשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רֵאָה.

דְּעוֹן מִשְׁחִית אָף וְחִמָּה. דְּבַהוֹן דְּפִיק רִוּחַ סְעָרָה. בְּאַרְבַּע
סְטָרִין, דְּסִלְקִין לִי כְּתָרִין לַע"ב אוּמִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(משלי יא) וּבְאָבֹד רְשָׁעִים רָנָה.

דְּמִיכָא"ל גְּבִרְיָא"ל נּוּרְיָא"ל רְפָא"ל, שְׁלֹטִין עַל אַרְבַּע
סְטָרִין (פ"א יוֹדִין) טְבִין דְּבַר נֶשׁ, דְּאִינוֹן מִיָּא
וְאֲשָׁא וְרוּחָא וְעַפְרָא, וְכָל חַד אֵית לִיה אַרְבַּע אַנְפִּין. עוֹן
מִשְׁחִית אָף וְחִמָּה, תְּלִיין (פ"א שְׁלִיין) עַל מְרָה לְכֹנֶה,
דְּרִיָּאָה דְּעָבִיד סְרָכָא. וּבְמֶרְה סוּמְקָא דְכְּבַד, דְּאִתְאַדָּם
בְּמַאֲדִים. וּבְמֶרְה יְרוּקָא דְאַחֲרִידָא כְּכַבְדָּא, דְּאִיהוּ חֲרָפָא
דְּמִלְאָף הַמְּנוֹת, דְּאִתְמַר בֵּה (משלי ה) וְאַחֲרִיתָהּ מְרָה כִּלְעֵנָה
חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת. וּבְמֶרְה שְׁחוּרָה, לִילִית, שְׁבָתִי,
שׁוּלְטָנוּתָא בְּטָחוֹל, דְּאִיהוּ עֲצִיבוֹ, שְׂאוֹל תַּחְתִּית, עֲנִיּוּתָא
וְחֻשׁוּכָא בְּכִיָּה וְהַסְּפָדָא וְרַעְבוֹן.

מִיָּד דְּמַתְּעַבְרִין אֵלֶין קְלִיפִין מִפְּר נֶשׁ, שְׁלֹטָא עָלֵיהּ
אֵילָנָא דְחַיִּי, בְּע"ב אַנְפִּין, דְּאִינוֹן י' י"ה י"ו
יְהו"ה, דְּאִשְׁתַּכְּחוּ עֲשֶׂרָה תְּלִיין מֵאַרְבַּע רִוּחוֹת, דְּאִינוֹן
יְהוָה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, כֹּה אָמַר יְהוָה מֵאַרְבַּע רִוּחוֹת בְּאֵי
הַרְוּחַ, דָּא הוּא רִוּחוֹ דְּמְשִׁיחַ. דְּאִתְמַר בֵּיה, (יִשְׁעִיָּה יא) וְנָחָה
עָלָיו רִוּחַ יי, כֹּד אִיהוּ מְנַשֵּׁב בְּאֶזְן יָמִינָא דְלְבָא, דְּתַמָּן
חֻכְמָה מְסֻטְרָא דְחֶסֶד, דְּבִיָּה הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים
בְּחֻכְמָה. וְחֶסֶד נֶשֵׁב בְּכִינָה, דְּבַחְכְּמָה י'. בְּכִינָה ה'.
בְּתַפְאָרְתּוֹ. בְּמַלְכוּת ה'. יְהוָה דְּפִיק בְּכֹלְהוּ אַרְבַּע.
דְּסִלְקִין לַעֲשֶׂר. וְלַע"ב מִחְשְׁבַת דְּלְבָא.

דָּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, יָמִינָא אִיהוּ מִים. וְאִיהוּ יָד
הַגְּדוּלָּה. מְשֻׁמָּלָא אֵשׁ. וְאִיהוּ יָד הַחֻזְקָה. בְּעַמּוּדָא
דְּאֲמָצְעִיתָא, י"ד רְמָה. דְּאִיהוּ רִוּחָא דְקְדוּשָׁא. וְכֹלָא בֶּן
י"ד.

כִּי רִוּחַ הַחַיָּה בְּאוֹפְנִים אֶל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׁמָה הַרְוּחַ לְלַכְתּוֹ
יִלְכוּ. (יחזקאל א) בֵּיה מְתַנְהֲגִים מִיָּא וְאֲשָׁא. דְּאִחִיד
בְּתַרְוִיָּהוּ, וְדְפִיק בְּעַרְקִין דְּמוּחָא, דְּאִיהוּ מִים. וּבְעַרְקִין
דְּלְבָא, דְּאִיהוּ אֵשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רֵאָה.

יְהִיָּה שְׁמָה הַרְוּחַ לְלַכְתּוֹ יִלְכוּ (יחזקאל א). בּוֹ מְתַנְהֲגִים מִים וְאֵשׁ. שְׂאוֹחוֹ בְּשִׁנְיָהֶם, וְדוֹפֵק בְּעוֹרְקֵי
הַמָּחַ, שֶׁהוּא מִים. וּבְעוֹרְקֵי הַלֵּב, שֶׁהוּא אֵשׁ. וְרוּחַ בְּכַנְפֵי רֵאָה.

בהוין (בראשית א) ועוף יעופף. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה ו) וְעָפָף אֱלִי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. וְאִתְמַר בְּהוּן, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר. וְשְׂרָפִים שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד. מִסְטָרָא דָּאֵת ו', דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, כְּלִיל יְמִינָא וְשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ כְּלִיל שֵׁית תִּיבִין, (ישעיה ו) בְּשָׁתַיִם יִכְסֶה פָּנָיו וּבְשָׁתַיִם יִכְסֶה רַגְלָיו וּבְשָׁתַיִם יַעֲוֹפֵף סִימָן.

תְּקוּנָא תְּנִינָא, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַכְּפָא דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. רְשִׁימוּ דְּסִפְר תּוֹרָה, וְאִיהוּ (ישעיה מד) כְּתַפְאָרְת אָדָם לְשֹׁכֵת בֵּית.

וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנֵן, כֹּל הַקּוּרָא קְרִיאַת שְׁמַע עֲרַבִּית וְשַׁחְרִית, כְּאֵלוּ מְקַיִים (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה. דְּטִלִּית לְבָנָה, אִיהוּ לִימִינָא מִסְטָרָא דְחֶסֶד. וְאִתְמַר, אֵל מְלָךְ יוֹשֵׁב עַל פְּסָא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחִסְדִּיּוֹת. (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פְּסָא. חֶסֶד סְלִיק ע"ב חוֹלְיִין וְקִשְׁרִין דְּטִלִּית. וְאִית טִלִּית מִסְטָרָא דְמִטְרוּ"ן, דְּאִיהוּ ט"ט, כְּלִיל ח"י, בֵּין קִשְׁרִין וְחוֹלְיִין לְכָל סְטָרָא. ה' קִשְׁרִין לְקַבֵּל ה' חוֹמְשֵׁי תּוֹרָה. וְתִלְיִסָּר חוֹלְיִין, לְקַבֵּל תְּלִיסָּר מְכִילָן דְּרַחֲמֵי דְאוֹרֵייתָא. דְּאִתְמַר בְּהוּן, בִּי"ג מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרָשָׁת.

וּבְגִינָה אִתְמַר, כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. בְּדִיוּקָא דְתַפְאָרְת, דְּאִיהוּ תַפְאָרְת אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. וְאִתְקַרֵי בְשִׁמְיָה, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְשִׁמִּי וְלִכְבוֹדֵי כְּרִאתֵיו יִצְרָתֵיו אֵף עֲשִׂיתֵיו. וְלַעֲלִילָא כְּמִרְאֵה אָדָם, דְּאִיהִי כְּחִיזוּ דְעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, בְּד' אֲנָפִין, וּבַעֲשָׂר סְפִירָאן, דְּאִינוּן אָדָם. וְאַרְבַּע אֲנָפִין דְּאָדָם, אַרְבַּע אֲתוּוּן. וְאִינוּן י"ד אֲתוּוּן, וּבְהוּן (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וְעוֹד אִתְקַרֵי ח"י, מִסְטָרָא דְצַדִּיק, וּבִיָּה קְדָשָׁא בְרִיךְ

יְאֵהֲדוּנְהִי. בְּהֵם (בראשית א) וְעוֹף יַעֲוֹפֵף. זְהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה ו) וְיַעֲפָף אֱלִי אֶחָד מִן הַשְּׂרָפִים. וְנִאָמַר בְּהֵם, (קהלת י) וְעוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר. וְשְׂרָפִים - שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד (ישעיה ו), מְצַד הָאוֹת ו', שֶׁהוּא הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי, כּוֹלֵל יְמִין וְשְׂמָאל. וְהוּא כּוֹלֵל שֵׁשׁ תְּבוּת - בְּשָׁתַיִם יִכְסֶה פָּנָיו וּבְשָׁתַיִם יִכְסֶה רַגְלָיו וּבְשָׁתַיִם יַעֲוֹפֵף סִימָן.

תְּקוּן שְׁנֵי - וְעַל דְּמוֹת הַכְּפָא דְּמוֹת כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. רְשִׁימוּ שֶׁל סִפְר תּוֹרָה, וְהוּא (שם מד) כְּתַפְאָרְת אָדָם לְשֹׁכֵת בֵּית.

וּפְרָשׁוּהָ רַבְּנֵן, כֹּל הַקּוּרָא קְרִיאַת שְׁמַע עֲרַבִּית וְשַׁחְרִית כְּאֵלוּ מְקַיִים (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה. שְׁטִלִּית לְבָנָה הִיא לִימִין, מְצַד חֶסֶד, וְנִאָמַר אֵל מְלָךְ יוֹשֵׁב עַל פְּסָא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחִסְדִּיּוֹת. (ישעיה טז) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד פְּסָא. חֶסֶד עוֹלָה ע"ב חֲלִיּוֹת וְקִשְׁרֵי הַטִּלִּית. וְיֵשׁ טִלִּית מְצַד מִטְרוּ"ן, שֶׁהוּא ט"ט, כּוֹלֵל ח"י, בֵּין קִשְׁרִים וְחֲלִיּוֹת לְכָל צַד. חֲמִשָּׁה קִשְׁרִים כְּנִגְדַּת חֲמִשָּׁה חֲמִשֵׁי תּוֹרָה. וְשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת כְּנִגְדַּת שִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרַחֲמִים שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁנֵאמַר בְּהוּן, בְּשִׁלְשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרָשָׁת.

וּבְנִדְרָה נִאָמַר, כְּמִרְאֵה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. בְּצוּרַת הַתַּפְאָרְת, שֶׁהוּא תַפְאָרְת אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. וְנִקְרָא בְשִׁמוֹ, יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. (ישעיה מג) כֹּל הַנִּקְרָא בְשִׁמִּי וְלִכְבוֹדֵי כְּרִאתֵיו יִצְרָתֵיו אֵף עֲשִׂיתֵיו. וְלַמְעֵלָה כְּמִרְאֵה אָדָם - זוֹ שְׁכִינָה, שֶׁהִיא כְּמִרְאֵה שֶׁל הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי בְּאַרְבַּעַה פָּנִים וּבַעֲשָׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם אָדָם. וְאַרְבַּעַה פָּנִים שֶׁל אָדָם - אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת. וְהֵם י"ד אוֹתִיּוֹת, וּבְהוּן (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וְעוֹד נִקְרָא ח"י מְצַד שֶׁל צַדִּיק, וּבוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׁכִינָתוֹ נִקְרָא אַז אָדָם, שֶׁהוּא הָעֲמוּד

האמצעי, ט"ל, והשכינה ה'. ובה' הוא אדם, משום שט"ל כף עולה בחשבון - יו"ד ה"א וא"ו. וזהו מוריד הט"ל, לגבי אות ה"א. קשר הטלית - ח"י העולמים, שקושר הקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל הצדדים בארבע כנפות הטלית.

תפלין משמאלו, זהו שכתוב (ישעיה סב) נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו. בימינו - זו תורה. ובזרוע עזו - אלו תפלין. יהו"ה בארבע פרשיות. אדנ"י - היכל לארבע אותיות בארבעה פתי התפלין. קשר של תפלין של יד זה צדיק ח"י העולמים, שהוא קשר של שניהם, בזרוע שמאל. קשר של ראש זה העמוד האמצעי שאחוז בו יהו"ה אהי"ה למעלה, שהם (פת"ר) חכמ"ה ובינ"ה.

קריאת שמע שהיא היחוד באמצע, והיא אחוזה בין יציאת ותפלין, שכל הפרשיות של יציאת ותפלין הן כלולות ביחוד של קריאת שמע. ומצד של עמוד האמצעי, שהוא טלית ותפלין, שנאמר בהן (שמות יג) והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך. (במדבר טו) ועשו להם יצית.

ש' של תפלין, הלכה למשה מסיני. (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ובארוהו - מהו שם ה' ? אלו תפלין שבראש. ש' של תפלין. שתי שינין - שש מאות. שש מדרגות ושבעה ענפים של שתי שינים - הרי שלשה עשר, והכל תרי"ג. ואין מצוה שאינה שקולה לכל התורה.

כגון זה, כל מצוה היא יהו"ה. י"ה עם שמ"י - שס"ה. ו"ה עם זכרי - רמ"ח. ומשום זה כל מצוה היא שקולה לתרי"ג. והרי פשוטה, שמע ישראל - כלול תרי"ג מצד של יצית. ותרי"ג מצד של תפלין הוא בכל מקום.

הוא ושכינתיה אתקרי אז אדם, דאיהו עמודא דאמצעייתא, ט"ל, ושכינתיה ה'. ובה' איהו אדם. בגין דט"ל הכי סליק בחושבון יו"ד ה"א וא"ו. והאי איהו מוריד הט"ל, לגבי ה"א. קשר דטלית, ח"י עלמין, דקשיר קדשא ברוך הוא ושכינתיה בכל סטרין, בארבע כנפות דטלית.

תפלין משמאלא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה סב) נשבע יי בימינו ובזרוע עזו. בימינו, זו תורה. ובזרוע עזו, אלו תפלין. יהו"ה בד' פרשין. אדנ"י היכלא לד' אתון, בד' פתי דתפלין. קשר של תפלין דיד, דא צדיק ח"י עלמין, דאיהו קשורא דתרווייהו. בזרוע שמאלא. קשר דרישא, דא עמודא דאמצעייתא, דאחיד ביה יהו"ה אהי"ה לעילא, דאינון (פת"ר) חכמ"ה ובינ"ה.

קריאת שמע דאיהו יחודא באמצעייתא, ואיהו אחיד בין יציאת ותפלין, דכלהו פרשין דציצית ותפלין, אינון כלין ביחודא דקריאת שמע. ומספרא דעמודא דאמצעייתא, דאיהו טלית ותפלין, דאתמר בהו, (שמות יג) והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך. (במדבר טו) ועשו להם יצית. (דף רכ"ח ע"ב).

ש' של תפלין, הלכה למשה מסיני. (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך. ואוקמוהו מאי שם יהו"ה. אלו תפלין שבראש. ש' של תפלין. תרין שינין ש' שש מאה. שית דרגין. ושבע ענפין דתרין שינין, הא תלת עשר, וכלא תרי"ג. ולית פקודא דלאו איהו שקילא לכל אורייתא.

כגוונא דא, פל מצוה איהי יהו"ה. י"ה עם שמ"י שס"ה. ו"ה עם זכרי רמ"ח. ובגין דא כל מצוה איהי שקילא לתרי"ג. והא אוקמוהו, שמע ישראל כליל תרי"ג, מספרא דציצית. ותרי"ג מספרא דתפלין איהו בכל אתר.

היא שקולה לתרי"ג. והרי פשוטה, שמע ישראל - כלול תרי"ג מצד של יצית. ותרי"ג מצד של תפלין הוא בכל מקום.

וְהָיוּ לטוֹטְפֹת, טֹטְפֹת: טט, ח"י עֲלָמִין, צַדִּיק, לְקַבְּלֶיהָ
מְטַטְרוֹן. פֶּת, תַּפְאָרֶת. מְטַטְרוֹן סוּס דִּתְפַאָּרֶת, דְּבִיָּה
כָּל סִפְרָאן מִתְלַבְּשִׁין. וְהָכִי אִיהוּ כְּגוּפָא לְנִשְׁמָתָא. וְכַד
קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִסְתַּלַּק מִגְּוִיָּה, אֲשֶׁתֶּאֱרָא אֲלֵם, לִית לֵיהּ
קוּל וְלֹא דְבוּר. אֲשֶׁתֶּכַח, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ
אִיהוּ קוּל וְדְבוּר. דְּכָל מְלֶאךָ וּמְלֶאךָ. וּבְכָל קָלָא וְדְבוּר
דְּאוּרִייתָא, וּבְכָל קָלָא דְעֵלּוֹתָא. וּבְכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא.
בְּכָל אֲתֵר שׁוּלְטָנוּתֵיהּ בְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין, אִיהוּ חַיִּים דְּכָלָא,
אִיהוּ סְבִיל כְּלָא.

וְלִית אֲדָנִי בְּלֹא יְהוָה, כְּגוּוֹנָא דְלִית דְּבוּר בְּלֹא קוּל. וְלִית
קוּל בְּלֹא דְבוּר. וְהָאִי אִיהוּ קָשׁוּט, בְּעֵלְמָא
דְּאֵצִילוֹת. אֲבָל בְּעֵלְמָא דְפְרוּדָא, אִית קוּל בְּלֹא דְבוּר.
קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שְׂדִי, אֲחִיד בֵּיה עֵילָא וְתַמָּא. וְדָא צַדִּיק
חֵי עֲלָמִין, אֲחִיד (ס"א ביה) בֵּין קוּל וְדְבוּר.

אֲרַחְבִּי, הָא רַעֲיָא מְהֵימְנָא אֲזִדְמָן לְגַבֵּי סְבָא, וְאָמַר
סְבָא סְבָא, תְּפִלִּין וְצִיצִית וּפְרָשֶׁת מְזוּזָה, אֵינּוּן
ג' פְּקוּדִין, כְּלִילִין בְּקִרְיַת שְׁמַע. וְקִרְיַת שְׁמַע פְּקוּדָא
רְבִיעָא. וְצִיצִית אֲדָפֵר ג' זְמַנִּין. וּבִתְפִלִּין אֲדָפֵר בְּהוּ
תְּרִין זְמַנִּין אוֹת. וּבְצִיצִית ז' שֶׁל תְּזַכְּרוּ דְצָרִיךְ לְהִתִּיז בְּה.
וּבְמְזוּזָה, שְׂדִי מְלַבֵּר, יְהוּ"ה מְלַגוּ.

וּפְרָשִׁיין סְתִימִין וּפְתִיחִין אֲמַאי. וְשִׁיעוּר אֲרַכָּה דְצִיצִית
וְרוּחְבָּה, דְתַקִּינוּ אַרְבֵּי כָּל הַצִּיצִית תְּרִין עֶשֶׂר
אֲצַבְעָאן בְּגוּדֵל. מְצוֹת תְּכֵלֶת, שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי שְׁלִישֵׁי
עָנָף. וּבֵין קָשֶׁר לְקָשֶׁר כְּמֵלָא גוּדֵל. וְכָל חוּלְיָא וְחוּלְיָא
תְּהִיָּה מְשֻׁלְשֶׁת. וְהָכִי תְּפִלִּין אֲמַאי בְּמוֹחָא. וְלִקְבֵּל לְכָא.
וְשִׁיעוּר רְצוּעָתְהוֹן אֲמַאי אֵינּוּן עַד לְכָא לְשִׁמְאָלָא וְעַד
טְבוּרָא לִמִּינָא. וְרְצוּעָא דִּיד עַד דִּיכְרוּךְ וּישְׁלֵשׁ תֵּלֶת
זְמַנִּין בְּאֲצַבְעֵ צְרָדָא.

שְׁלִישֵׁי עָנָף, וּבֵין קָשֶׁר לְקָשֶׁר כְּמֵלָא גוּדֵל. וְכָל חֲלִיָּה וְחֲלִיָּה תְּהִיָּה מְשֻׁלְשֶׁת. וְכָף תְּפִלִּין מְדוּע
בְּמַח? וּכְנֶגֶד הַלֵּב, וְשִׁיעוּר הַרְצוּעוֹת, מְדוּע הֵן עַד הַלֵּב לְשִׁמְאָל וְעַד הַטְּבוּר לִמִּינֵן? וְרְצוּעָה שֶׁל
יָד עַד שִׁיכְרוּךְ, וּישְׁלֵשׁ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאֲצַבְעֵ הָאֲרַכָּה?

וְהָיוּ לטוֹטְפֹת. טֹטְפֹת - טט, ח"י
עֲלָמִים, צַדִּיק, כְּנֶגֶדוֹ שֶׁל
מְטַטְרוֹן. פֶּת, תַּפְאָרֶת. מְטַטְרוֹן
סוּס שֶׁל תַּפְאָרֶת, שְׂבוּ כָּל
הַסִּפְרוֹת מִתְלַבְּשׁוֹת. וְכָף הוּא
כְּגוּף לְנִשְׁמָה. וְכָאֲשֶׁר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְסַתַּק מִמֶּנּוּ, נִשְׁאָר
אֲלֵם, אֵין לוֹ קוּל וְלֹא דְבוּר. נִמְצָא
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׂכִינָה הֵם
קוּל וְדְבוּר שֶׁל כָּל מְלֶאךָ וּמְלֶאךָ,
וּבְכָל קוּל וְדְבוּר שֶׁל תּוֹרָה, וּבְכָל
קוּל שֶׁל תְּפִלָּה וּבְכָל מְצוּהָ
וּמְצוּהָ. בְּכָל מְקוֹם שֶׁלִּיטְתוֹ
בְּעֵלְיוֹנִים וּבִתְתוּנִים, הוּא חַיִּים
שֶׁל הַפֶּל וְהוּא סוֹבֵל הַפֶּל.

וְאֵין אֲדָנִי בְּלֹא יְהוָה, כְּמוֹ שְׂאִין
דְּבוּר בְּלֹא קוּל. וְאֵין קוּל בְּלֹא
דְבוּר. וְזֶהוּ אָמַת בְּעוֹלָם
הָאֲצִילוֹת. אֲבָל בְּעוֹלָם הַפְּרוּד יֵשׁ
קוּל בְּלֹא דְבוּר. קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין
שְׂדִי, אֲחוּזוֹ בּוֹ הַעֲלִיּוֹן וְהַתְּתוּן.
וְזֶה צַדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים, אֲחוּזוֹ (ב) בֵּין קוּל וְדְבוּר.

בְּתוֹךְ כֶּף הַרוּעָה הֵנְאָמֵן גְּזֵדְמָן
אֲצֵל הַזָּקֵן וְאָמַר, זָקֵן זָקֵן, תְּפִלִּין
וְצִיצִית וּפְרָשֶׁת מְזוּזָה הֵן שְׁלֹשׁ
מְצוּוֹת כְּלוּלוֹת בְּקִרְיַת שְׁמַע,
וְקִרְיַת שְׁמַע הִיא מְצוּהָ רְבִיעִית.
וְצִיצִית מְזַכֶּרֶת שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.
וּבִתְפִלִּין נִזְכָּרֶת בְּהֵן שְׁתֵּי פְּעָמִים
אוֹת. וּבְצִיצִית, הָאוֹת ז' שֶׁל
תְּזַכְּרוּ שְׁצָרִיךְ לְהִתִּיז בְּה.
וּבְמְזוּזָה, שְׂדִי מְבַחוּךְ, יְהוָה
מְבַפְּנִים.

וּפְרָשִׁיּוֹת סְתוּמוֹת וּפְתוּחוֹת
מְדוּע? וְשִׁיעוּר אֲרַכָּה שֶׁל צִיצִית
וְרוּחְבָּה, שֶׁתְּקַנּוּ אַרְבֵּי כָּל הַצִּיצִית
שְׁתֵּים עָשָׂר אֲצַבְעוֹת בְּגוּדֵל.
מְצוֹת תְּכֵלֶת שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנֵי

שְׁלִישֵׁי עָנָף, וּבֵין קָשֶׁר לְקָשֶׁר כְּמֵלָא גוּדֵל. וְכָל חֲלִיָּה וְחֲלִיָּה תְּהִיָּה מְשֻׁלְשֶׁת. וְכָף תְּפִלִּין מְדוּע
בְּמַח? וּכְנֶגֶד הַלֵּב, וְשִׁיעוּר הַרְצוּעוֹת, מְדוּע הֵן עַד הַלֵּב לְשִׁמְאָל וְעַד הַטְּבוּר לִמִּינֵן? וְרְצוּעָה שֶׁל
יָד עַד שִׁיכְרוּךְ, וּישְׁלֵשׁ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּאֲצַבְעֵ הָאֲרַכָּה?

אֵלָא, וְדַאי בְּגַד חֲשׁוּב לְאוּ אִיהוּ, אֵלָא שְׁלֵשׁ עַל שְׁלֵשׁ לְכָל צַד. וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר, כְּנָגֵד אַרְבַּעַה בְּגָדֵי לְבָן וְאַרְבַּעַה בְּגָדֵי זָהָב וְאַרְבַּעַה בְּגָדֵי כְהֵן הַדְּיוּט. וּמִצַּד שֶׁל בְּרַכַּת כְּהֵן הַדְּיוּט הוּא רֹמֵז: אֵל תְּהִי בְּרַכַּת הַדְּיוּט קְלָה בְּעֵינֶיךָ. שְׁלִישׁ גְּדִיל וּשְׁנַיִם שְׁלִישֵׁי עֲנָף, שֶׁהוּא תַכְלֵת.

וְכִי חֲלִיָה מְשֻׁלֶּשֶׁת, כָּל מְשֻׁלֶּשׁ מִצַּד הַקִּדְשָׁה. זֶהוּ שְׁכַתוּב קִדְשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיהָ, מְשׁוּם (שְׁמוֹת יד) שֶׁשְׁלֹשָׁם עַל כָּלוּ. שְׂצִיזִית מִצַּד הַעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, שֶׁהוּא שְׁלִישֵׁי לְאַבֹת, וְכָל דְּבַר מְשֻׁלֶּשׁ, וְהוּא יל"י, כָּל תְּבֵה מְשֻׁלֶּשֶׁת מִצַּדוֹ. חֲלִיָה כְלוּלָה מְשֻׁלֶּשׁ פְּרִיכוֹת מְשֻׁלֶּשׁוֹת, זוּ הַשְּׂכִינָה. קִדְשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל. וְהִיא מְשֻׁלֶּשֶׁת בְּעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, כְּלוּל מְשֻׁלֶּשֶׁת עֲנַפֵּי הָאֲבֹת, שֶׁהֵם אוֹת ש' מִשְׁבַּת, שְׂכִינָה בַת יְחִידָה. (מִלֵּאָה ז') חֲלִיָה, תַכְלֵת שְׂבִצִיזִית. אֲשֶׁרֵי הַגּוֹף שְׂכָף הוּא רְשׁוּם בְּשְׂכִינָה וְהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא עַל כְּנָפֵי הַמְצוּהָ. רְשׁוּם בְּרִצּוּעָה שֶׁהִיא תַפְלָה שֶׁל יָד בְּשֻׁלֶּשׁ פְּרִיכוֹת בְּאֶצְבַּע הָאֶרְכָה, שֶׁהִיא כְּדִגְמַת הַחֲלִיָה, כְּרוּכָה בְּשֻׁלֶּשׁ פְּרִיכוֹת בְּאֶצְבַּע. רְשׁוּם בְּקֶשֶׁר שֶׁל תַפְלִין, כְּלוּל בְּשְׁנַיִם קֶשֶׁרִים, עוֹלִים חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר מְשֻׁלֶּשִׁים, שְׁנַיִם בְּקֶשֶׁר אֶחָד.

שְׂדֵשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת יֵשׁ בְּהֵן תִּשְׁעַ וּשְׁלִישִׁים פְּרִיכוֹת כְּחֻשְׁבוֹן ט"ל, וּשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת כְּחֻשְׁבוֹן אֶחָד - עוֹלִים ב"ן. וְזֶהוּ בְּן י"ה, הַעֲמוּד הָאֶמְצָעִי.

כִּי קֶשֶׁר בְּצוּרָה שֶׁל כַּף יְמִין, כָּל חֲלִיָה בְּצוּרָה שֶׁל אֶצְבַּע, שֵׁישׁ בֵּה שְׁלֵשׁ פְּרָקִים כְּנָגֵד שְׁלֵשׁ פְּרָקִים, וְכֵן בְּכָל אֶצְבַּע שְׁלֵשׁ פְּרָקִים, חוּץ מִגּוֹדֵל, שֶׁהוּא שְׁעוֹר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר שֶׁל הַצִּיצִית כְּמֵלָא גּוֹדֵל. הִיא מִדַּת הַחֻטִּים, וּמִדַּה שֶׁל עֵין יְמִין וּשְׂמָאל, וְהִיא מִדַּה בֵּין עֵין לְעֵין, וּמִדַּה שֶׁל אֶזֶן יְמִין וּשְׂמָאל, וּמִדַּה שֶׁל כָּל שְׂפָה וּשְׂפָה, וּמִדַּת הַלְשׁוֹן. (שְׁמוֹת כו) מִדַּה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

לְכָל סִטְרָא. אֵינוֹן תְּרִיסָר, לְקַבֵּל אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי כְהֵן הַדְּיוּט. וּמִסִּטְרָא דְּבְרַכַּת כְּהֵן הַדְּיוּט קָא רְמִיז, אֵל תְּהִי בְּרַכַּת הַדְּיוּט קְלָה בְּעֵינֶיךָ. שְׁלִישׁ גְּדִיל, וּשְׁנַיִם שְׁלִישֵׁי עֲנָף, דְּאִיהוּ תַכְלֵת.

וְכָל חוּלְיָא מְשׁוּלֶּשֶׁת, כָּל מְשׁוּלֶּשׁ מִסִּטְרָא דְּקְדוּשָׁה. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב קִדְשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל שְׁלִישִׁיהָ, בְּגִין (שְׁמוֹת יד) דְּיִשְׁלֹשָׁם עַל כָּלוּ. דְּצִיזִית מִסִּטְרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תְּלִיתָאָה לְאַבְהֵן, וְכָל דְּבַר מְשׁוּלֶּשׁ, וְהוּא יל"י, כָּל תְּבֵה מְשׁוּלֶּשֶׁת מִסִּטְרָא. חוּלְיָא כְּלִילָא מִתַּלְתָּ פְּרִיכוֹת מְשֻׁלֶּשִׁין, דָּא שְׂכִינְתָּא. קִדְשָׁה לָךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִיהִי מְשׁוּלֶּשֶׁת בְּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, כְּלִיל תַּלְתָּ עֲנַפֵּי אַבְהֵן, דְּאֵינוֹן ש' מִן שְׁבַת, שְׂכִינְתָּא בַת יְחִידָה. (ס"א מִלֵּאָה ז') חֲלִיָה, תַכְלֵת שְׂבִצִיזִית.

וְכַפָּאָה גּוֹפָא, דְּהִכִּי אִיהוּ רְשִׁים, בְּשְׂכִינְתָּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כְּנָפֵי דְּמְצוּהָ. רְשִׁים בְּרִצּוּעָא דְּאִיהוּ תַפְלָה דִּיד, בְּתַלְתָּ פְּרִיכוֹת בְּאֶצְבַּע צְרָדָא. דְּאִיהִי כְּגוּוֹנָא דְּחוּלְיָא, פְּרִיכָא בְּתַלְתָּ פְּרִיכוֹת בְּאֶצְבַּעָא. רְשִׁים בְּקֶשֶׁר דְּתַפְלִין, כְּלִיל בְּתַרְיִן קֶשֶׁרִין, סְלִקִין חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר מְשׁוּלֶּשִׁין, תַרְיִן בְּקֶשֶׁר אֶחָד.

שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר חוּלְיִין, אִית בְּהוֹן תִּשְׁעָה וּשְׁלִישִׁים פְּרִיכֵן, כְּחֻשְׁבוֹן ט"ל. וּשְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר חוּלְיִין, כְּחֻשְׁבוֹן אֶחָד. סְלִקִין ב"ן. וְהִיא אִיהוּ בְּן י"ה. עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא. כָּל קֶשֶׁר בְּדִיוקְנָא דְּכַף יְמִינָא, כָּל חוּלְיָא בְּדִיוקְנָא דְּאֶצְבַּע, דְּאִית בֵּיה תַלְתָּ פְּרָקִין, לְקַבֵּל תַּלְתָּ פְּרִיכוֹת. וְהִכִּי בְּכָל אֶצְבַּע תַּלְתָּ פְּרָקִין, לְבַר מִגּוֹדֵל. דְּאִיהוּ שְׁעוֹר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר דְּצִיצִית, כְּמֵלָא גּוֹדֵל. אִיהִי מִדַּה דְּחוּטְמָא. וּמִדַּה דְּעֵין יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וְאִיהוּ מִדַּה בֵּין עֵין לְעֵין. וּמִדַּה דְּאֶזֶן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. וּמִדַּה דְּכָל שְׂפָה וּשְׂפָה. וּמִדַּה דְּלִישְׁנָא. (שְׁמוֹת כו) מִדַּה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

שְׁלֵשָׁה פְּרָקִים כְּנָגֵד שְׁלֵשׁ פְּרִיכוֹת. וְכֵן בְּכָל אֶצְבַּע שְׁלֵשָׁה פְּרָקִים, חוּץ מִגּוֹדֵל, שֶׁהוּא שְׁעוֹר בֵּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר שֶׁל הַצִּיצִית כְּמֵלָא גּוֹדֵל. הִיא מִדַּת הַחֻטִּים, וּמִדַּה שֶׁל עֵין יְמִין וּשְׂמָאל, וְהִיא מִדַּה בֵּין עֵין לְעֵין, וּמִדַּה שֶׁל אֶזֶן יְמִין וּשְׂמָאל, וּמִדַּה שֶׁל כָּל שְׂפָה וּשְׂפָה, וּמִדַּת הַלְשׁוֹן. (שְׁמוֹת כו) מִדַּה אַחַת לְכָל הִירִיעַת.

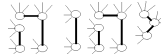
האמה היא שעור הגוף, לארבעה צדדים ומעלה ומטה, שהם שש אמות. ובכל אמה ואמה שלשה פרקים. ח"י פרקים בשש אמות. והם סוד של ח"י נענועים של הלולב לששה צדדים, שלשה נענועים לכל צד, ועליהם נאמר (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר. וזה שעור קומה, מקנה ישראל בשכינתה, הוא ח"י ארבע פעמים, שאלו הארבע עולמות לשבעים ושנים.

יסוד של החיות, הקומה שלהן - (יחזקאל א) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם וגו'. וגביהן - ארבע חיות של המרכבה התחתונה. וגבה להם - ארבע חיות של המרכבה האמצעית. וגבתם - ארבע חיות של המרכבה השלישית. וכלן שנים עשרה. והן מלאות עינים. כדגמא זו (ראה ציור למעלה) סביב לארבעתן - יהנה יהנה יהנה.

ובע"י הקומה רשומים בהם בתפלה באיזה מקום. אלא כל הפורע - פורע בברוך, וכל הזוקף - זוקף בשם. זקיפות ארבע וכריכות ארבע. הרי פאן רומז באלו הזקיפות והכריכות, מוליך ומביא למי שארבע רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואלו הם ששה צדדים - שמים וארץ וארבע רוחות. כנגד שלש ברכות ראשונות ושלש אחרונות. בעשה שלום במרומיו - ארבע, כריעה וזקיפה לשמאל, וכריעה וזקיפה לימין. וזה הוא נותן שלום לשמאלו וימינו. לשמאל רבו, ולימין רבו.

הרי הן שנים עשרה בין (כריכות) (כריעות) וכריעות וזקיפות, ובהן ע"ב עינים. שש פריעות בהן שמונה עשר נענועים, שלש בכל פעם, ראש וגוף וזנב, שצריך לכרע בשמונה עשרה חליות שעולות שבעים ושנים. באלו השבעים ושנים של הקדוש ברוך הוא מאירים שבעים

אמה שיעור דגופא, לארבע סטרין ועילא ותתא. דאינון שית אמות. ובכל אמה ואמה שלשה פרקין, ח"י פרקין בשית אמינן. ואינון רזא דח"י נענועין דלולב. לשית סטרין. תלת נענועין לכל סטרא. ועלייהו אתמר, (שיר השירים ז) זאת קומתך דמתה לתמר. ודא שיעור קומה, מקנה ישראל בשכינתא, איהו ח"י ארבע זמנין, דאינון ארבע סלקין שבעים ושנים.

ורזא דחינון, קומה דלהון (דף רכ"ט ע"א) (יחזקאל א) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבתם וגו', וגביהן, ארבע חיון דמרפכתא תתאה. וגבה להם, ד' חיון דמרפכתא מציעתא. וגבתם, ארבע חיון דמרפכתא תליתאה. וכלהו י"ב. ואינון מלאות עינים, כגוונא דא סביב לארבעתן, יהנה יהנה יהנה.

ומארי דקומה רשימין בהון בצלותא, באן אתר. אלא כל הפורע פורע בברוך. וכל הזוקף זוקף בשם. זקיפות ארבעה. וכריעות ארבעה. הא הכא קא רמיז באלין זקיפות וכריעות, מוליך ומביא למי שד' רוחות העולם שלו, מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו. ואינון שית סטרין, שמים וארץ וד' רוחות. לקבל תלת ברכאן קדמאין, ותלת בתראין, בעושה שלום במרומיו ד', כריעה וזקיפה לשמאלא, וכריעה וזקיפה לימינא. והאי איהו נותן שלום לשמאלו וימינו, לשמאל רבו, ולימין רבו.

הא אינון תריסר, בין (כריכות) (כריעות) וכריעות וזקיפות. ובהון ע"ב עינין. ו' פריעות בהון ח"י נענועין, ג' בכל פעם, ראש וגוף וזנב, דצריך למכרע. בח"י חוללין סלקין ע"ב. באלין ע"ב עינין דקודשא בריך הוא, נהרין ע"ב גרפיין דשכינתא, וקמת עלייהו, ואתקריאת עמידה. דבקדמיתא נפילה איהי, וצריך לאקמא לה בשם יהנה,

הרי הן שנים עשרה בין (כריכות) (כריעות) וכריעות וזקיפות, ובהן ע"ב עינים. שש פריעות בהן שמונה עשר נענועים, שלש בכל פעם, ראש וגוף וזנב, שצריך לכרע בשמונה עשרה חליות שעולות שבעים ושנים. באלו השבעים ושנים של הקדוש ברוך הוא מאירים שבעים

וּשְׁתִּים כַּנְפֵי הַשְּׂכִינָה, וְעוֹמְדַת
עֲלֵיהֶם, וְנִקְרְאוֹת עֲמִידָה.
שֶׁבְּתַחֲלָה הָיְתָה נְפִילָה, וְצָרִיף
לְזַקְפָּה בְּשֵׁם יְהוָה, בַּח"י
עוֹלָמוֹת, וּבְאַרְבַּע זְקִיפוֹת בְּשֵׁשׁ
בְּרֻכּוֹת, שֶׁהוּא תַּפְּאֶרֶת, כְּלוּל
בְּשֵׁלֶשׁ בְּרֻכּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת וְשֵׁלֶשׁ
בְּרֻכּוֹת אַחֲרוֹנוֹת.

וְכַרְעַב בַּח"י עוֹלָמוֹת, וְזֵהוּ ו' ו'
ו'. כָּל הַכּוֹרַע - כּוֹרַע בְּכּוֹרַף, וְכָל
הַזּוֹקֵף - זּוֹקֵף בְּשֵׁם יְהוָה. הַעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי וְצָדִיק ו"ו. ו' עֲלִיוֹנָה
בִּינָה, בֵּן י"ה, וְאֵלוֹ רְמוּזִים
בְּרֵי"ס ע' ו'יבא ו'יט. ו' עֲלִיוֹנָה בֵּן
י"ה אַחוּז בְּזַקְיָפָה וְכַרְיָעָה, וְכֻלָּם
עוֹלִים ח"י בְּרֻכּוֹת שֶׁל הַתַּפְּלָה.

אַרְבַּע כְּרִיעוֹת בְּשֵׁם אֲדָנִי, אַרְבַּע
זְקִיפוֹת בְּשֵׁם יְהוָה, הַעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי וְהַשְּׂכִינָה - ח"י
הַעוֹלָמִים, קוֹשֵׁר אוֹתָם, וְזֵה
יְאֵהוּדוֹנָה"י, אֲמֵן. בְּכָל בְּרֻכָּה
מַח"י בְּרֻכּוֹת, ח"י פְּעָמִים יְהוָה
שֶׁהֵם ע"ב עֵינַיִם שְׁמַאֲרִים בַּע"ב
כַּנְפִּים, שֶׁהֵם ח"י פְּעָמִים אֲדָנִי.

וְסוּד הַדָּבָר - וּגְבִיָּהֶן, וּגְבִיָּה לְהֵם,
וּגְבַתָּם. וּגְבִיָּהֶן - כַּנְפִּים. וּגְבִיָּה
לְהֵם - פָּנִים. וּגְבַתָּם - שֶׁהֵם
עֲלֵיהֶם. מְלֵאֵת עֵינַיִם סָבִיב
לְאַרְבַּעַתָּן - כָּלֵם מְרַבְּעוֹת. וְהַכֵּל
אֲמֵת. שְׁבָעִים עֲנָפִים (פָּנִים) לַתּוֹרָה.
כַּנְפִּים - אֲדָנִי. פָּנִים - יְהוָה. עֵינַיִם
- אֵהִיָּה. וְעוֹלִים יב"ק בְּחֻשְׁבוֹן,
אֲדָנִי, בְּמַעֲשֵׂה. יְהוָה בְּדַבּוּר.
אֵהִיָּה בְּמַחְשָׁבָה.

בְּכָרַע עֵין וְעֵין שְׁעוֹר גּוֹדֵל. וְזֵה
אוֹת ו' בִּינּוֹנִית. וְשְׁנֵי פָּרְקִים
בְּגוֹדֵל הֵם י' י'. כַּנְּגֵד הַחֹטֵם אוֹת
ו'. כַּנְּגֵד שְׁנֵי נְקִיבִים שֶׁל הַחֹטֵם

שְׁתֵּי י' י', וְעוֹלוֹת יוֹד הָא. וְזֵה וַיִּצְרָה. שְׁעוֹר שֶׁל כָּל מְדָה וּמְדָה - יוֹד הָא, בְּכָל מְקוֹם שְׁלִיטָתוֹ,
בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר. כָּל אֲבָר, כַּנְּגֵד (דְּבָרִים לב) יִפְרֹשׁ כַּנְּפָיו יִקְחָהוּ יִשְׂאָהוּ עַל אֲבָרָתוֹ.
אֵין אֲבָר בְּכָל מְרַכְּבָתוֹ שְׁאֵין הוּא כָּל אֲבָר בְּצוּרָתוֹ. וּבְכָל מְקוֹם נִמְצָא. (יְחֻזְקָא א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְּפִיָּהֶם
פְּרָדוֹת מְלֻמְעָלָה. כַּנְּגֵד הַפְּרָשִׁיּוֹת פְּתִיחַן דְּתַפְּלִין. לְקַבֵּל
תּוֹרָה. וְכַד לְתַתָּא, אֵינּוֹן סְתִימִין פְּרָשִׁיּוֹן, לְקַבֵּל יְאֵהוּדוֹנָהּ
עֲלֵיָּהוּ. בְּאַנְפוּי וּגְדָפוּי.

בַּח"י עֲלָמִין, וּבְאַרְבַּע זְקִיפוֹת בְּשֵׁית בְּרַכָּאן, דְּאִיְהוּ
תַּפְּאֶרֶת, כְּלוּל תְּלַת בְּרַכָּאן קְדָמָאִין, וְתְּלַת בְּרַכָּאן בְּתַרְאִין.
וְלַמְכַרְעַ בַּח"י עֲלָמִין, וְהֵאֵי אִיְהוּ ו' ו' ו'. כָּל הַכּוֹרַע
כּוֹרַע בְּכּוֹרַף, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם יְהוָה.
עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא וְצָדִיק ו"ו ו'. עֲלָאָה בִּינָה בֵּן י"ה
וְאֵינּוֹן רְמִיזִין בְּרֵי"ס ע' ו' עֲלָאָה. בֵּן י"ה אֲחִיד
בְּזַקְיָפָה וְכַרְיָעָה, וְכֻלָּהוּ סְלֵקִין ח"י בְּרַכָּאן דְּעֻלָּתָא.

אַרְבַּעַת כְּרִיעוֹת בְּאֲדָנִי, אַרְבַּעַת זְקִיפוֹת בִּיְהוָה, עֲמוּדָא
דְאֲמֻצְעִיתָא. וְשְׂכִינְתָא חֵי עֲלָמִין, קְשִׁיר לוֹן,
וְדָא יְאֵהוּדוֹנָה"י, אֲמֵן, בְּכָל בְּרַכְתָּא מַח"י בְּרַכָּאן, ח"י
זְמַנִּין יְהוָה אֵינּוֹן ע"ב עֵינַיִן, דְּנִהְרִין בַּע"ב גְּדָפִין, דְּאֵינּוֹן
ח"י זְמַנִּין אֲדָנִי.

וְרִזָּא דְמֵלָה, וּגְבִיָּהֶן, וּגְבוּבָה לְהֵם, וּגְבוּבָתָם. וּגְבִיָּהֶן:
גְּדָפִין. וּגְבוּבָה לְהֵם: אֲנָפִין. וּגְבוּבָתָם: דְּאֵינּוֹן
עֲלֵיָּהוּ. מְלֵאוֹת עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעַתָּן, כְּלוּל מְרַבְּעוֹת.
וְכֻלָּא קְשׁוּט, ע' עֲנָפִין (ג"א אֲנָפִין) לְאוֹרֵיָּתָא. גְּדָפִין, אֲדָנִי.
אֲנָפִין, יְהוָה. עֵינַיִן, אֵהִיָּה. וְסְלֵקִין יב"ק בְּחֻשְׁשׁוֹן, אֲדָנִי,
בְּמַעֲשֵׂה. יְהוָה, בְּדַבּוּר. אֵהִיָּה, בְּמַחְשָׁבָה.

בְּכָל עֵין וְעֵין, שְׁעוֹר גּוֹדֵל. וְדָא ו' בִּינּוֹנִי. וְב' פָּרְקִין
בְּגוֹדֵל, אֵינּוֹן י' י'. לְקַבֵּל חוּטְמָא ו'. לְקַבֵּל ב' נְקִיבֵי
חוּטְמָא, י' י'. וְסְלֵקִין יוֹד הָא. וְדָא וַיִּצְרָה. שְׁעוֹר דְּכָל
מְדָה וּמְדָה, יוֹד הָא, בְּכָל אֲתָר שְׁלֻטְנוּתִיָּה, בְּכָל אֲבָר
וְאֲבָר. כָּל אֲבָר, כַּנְּגֵד (דְּבָרִים לב) יִפְרֹשׁ כַּנְּפָיו יִקְחָהוּ יִשְׂאָהוּ
עַל אֲבָרָתוֹ.

לֵית אֲבָר בְּכָל מְרַכְּבָתוֹ, דְּלָאוּ אִיְהוּ כָּל אֲבָר בְּדִיּוּקְנָהּ.
וּבְכָל אֲתָר אֲשַׁתְּכַח, (יְחֻזְקָא א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְּפִיָּהֶם
פְּרָדוֹת מְלֻמְעָלָה. לְקַבֵּל פְּרָשִׁיּוֹן פְּתִיחַן דְּתַפְּלִין. לְקַבֵּל
תּוֹרָה. וְכַד לְתַתָּא, אֵינּוֹן סְתִימִין פְּרָשִׁיּוֹן, לְקַבֵּל יְאֵהוּדוֹנָהּ
עֲלֵיָּהוּ. בְּאַנְפוּי וּגְדָפוּי.

שְׁתֵּי י' י', וְעוֹלוֹת יוֹד הָא. וְזֵה וַיִּצְרָה. שְׁעוֹר שֶׁל כָּל מְדָה וּמְדָה - יוֹד הָא, בְּכָל מְקוֹם שְׁלִיטָתוֹ,
בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר. כָּל אֲבָר, כַּנְּגֵד (דְּבָרִים לב) יִפְרֹשׁ כַּנְּפָיו יִקְחָהוּ יִשְׂאָהוּ עַל אֲבָרָתוֹ.
אֵין אֲבָר בְּכָל מְרַכְּבָתוֹ שְׁאֵין הוּא כָּל אֲבָר בְּצוּרָתוֹ. וּבְכָל מְקוֹם נִמְצָא. (יְחֻזְקָא א) וּפְנִיָּהֶם וְכַנְּפִיָּהֶם
פְּרָדוֹת מְלֻמְעָלָה. כַּנְּגֵד הַפְּרָשִׁיּוֹת הַפְּתוּחוֹת שֶׁל הַתַּפְּלִין. כַּנְּגֵד הַתּוֹרָה. וְכַאֲשֶׁר הֵן לְמַטָּה הֵן
סְתוּמוֹת הַפְּרָשִׁיּוֹת, כַּנְּגֵד יְאֵהוּדוֹנָהּ עֲלֵיהֶם, בְּפָנֵיו וּבְכַנְּפָיו.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רִשׁוּם בְּיִשְׂרָאֵל כַּנִּגְדָם בַּתְּפִלָּה לְהִיּוֹת חֻבְרִים עִמָּהֶם, לְכַרַע בְּכָל גּוֹפֶם, בְּשִׁמוּנָה עֲשֶׂרָה בְּרֻכּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה, לְהַמְלִיךְ עֲלֵיהֶם אָמֵן, וְהוּא יֵאֱהַדְוֶנָּה, בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר שֶׁלָּהֶם. וְאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה רִשׁוּם לְפָנֶיכֶם לְהִיּוֹת פּוֹרַע בְּכַרְוֶךָ וְזוֹקֵף בִּיהוּה בְּקוֹמַת הַגּוֹף, לֹא תִכְנַס תְּפִלָּתוֹ בְּהִיכָל שְׁלִי, שֶׁהוּא אֲדֹנָי. לֹא תִקְבְּלוּ דְבוּרִים שְׁלוֹ עַל כְּפָנֶיכֶם וּפְנֵיכֶם. שְׁכַל מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּאֲדֹנָי, וּמְצַרֵּף לִיהוּה פָּנִים (עֲנִיִּים) שֶׁל הַמְּלֹאכִים, וּפְנֵיָהֶם וּכְנֵפֵיהֶם פְּרֻדוֹת לְמַעְלָה, (לְטַל) יֵאֱהַדְוֶנָּה, בְּדַבְרֵי הַתְּפִלָּה שִׁיּוֹצְאִים מִפִּי שֶׁל הָאָדָם.

וְנִדְוֵר הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ. שֶׁלְּגַבֵּי אֲדֹנָי יְהוּה בַּתְּפִלָּה נֶאֱמַר וּפְנֵיָהֶם וּכְנֵפֵיהֶם פְּרֻדוֹת. כַּנִּגְדָם יְהוּה בְּפָנִים, אֲדֹנָי בְּכַפָּיִם, (שְׁמוֹת כ"ה) כְּרוֹב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה וְכְרוֹב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה. אֲבָל כַּאֲשֶׁר חוֹזֵר שְׁלִיחַ צַבּוּר הַתְּפִלָּה וְעוֹנָה אָמֵן, הוּא בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִיָּת, מִתְחַבְּרִים שְׁנֵי שְׁמוֹת בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִיָּת. בַּתְּחִלָּה - (שְׁמוֹת לו') מְקַבֵּילַת הַלְּלֵאֵת אַחַת אֶל אַחַת וְגו' בְּקַרְסִים, שֶׁהֵם קִשְׂרֵי הָאֲצַבְעוֹת. אֲבָל בְּאָמֵן - (ש"ס כ"ו) וְהִזָּה הַמְשַׁכֵּן אֶחָד, שְׁבוּ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחַתָּה.

הַתְּקוּן הַשְּׁלִישִׁי סֵדֵר הַדְּבוּר (סֵדֵר שֶׁל הַדְּבוּר) שֶׁל הַתְּפִלָּה, שְׁבוּ חִיּוֹת אִשׁ מְמַלְלוֹת. וְזֶהוּ (יְחֻזְקָא ל' א) וְאֶרְאֶה כַּעֲזֵן חֲשֵׁמֶל כַּמְרָאָה אִשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב. זֶהוּ סוּד הַחֲשֵׁמֶל, שֶׁהֵן חִיּוֹת אִשׁ, עֵתִים שׁוֹתֵקוֹת עֵתִים מְדַבְּרוֹת. וְהֵן שׁוֹתֵקוֹת לְסִפְּרָתוֹרָה בְּזִמְנֵי שְׁדַבּוּר יוֹצֵא מִפִּי הַקּוֹרֵא. הוּא נֶחֱשֵׁב לְהֵן כְּאֵלוּ מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי. וּבְזִמְנֵי שֶׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲנִכִּי - לֹא נִשְׁמַע קוֹל וְלֹא דְבוּר אַחַר שֶׁל חִיּוֹת אִלֵּא שְׁלוֹ.

כַּגֵּוֹן זֶה, כַּאֲשֶׁר דְּבוּר זֶה יוֹצֵא מִפִּי שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חִיּוֹת אִשׁ שׁוֹתֵקוֹת. וּבְזִמְנֵי שֶׁשׁוֹתֵק

וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא רִשׁוּם בְּיִשְׂרָאֵל לְקַבְּלֵיהוּ, בְּצִלּוֹתָא לְמַהוּי חֻבְרִים בְּהִזְיָהוּ, לְמַכְרַע בְּכָל גּוֹפֵייהוּ, בַּתְּמִנֵי סִרֵי בְּרַכָּאן דְּצִלּוֹתָא, לְאַמְלָכָא עֲלֵיהוּ אָמֵן, וְאִיהוּ יֵאֱהַדְוֶנָּה, בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר דְּלֵהוֹן, וְאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּלֵא הוּי רִשׁוּם קְדָמֵיכוּ, לְמַהוּי כוֹרַע בְּכַרְוֶךָ, וְזוֹקֵף בִּיהוּה, בְּקוֹמָה דְּגּוֹפָא, לֹא יִיעוּל צִלּוֹתִיהָ בְּהִיכָלָא דִּילִי, דְּאִיהוּ אֲדֹנָי. לֹא תִקְבְּלוּן מַלִּין דִּילִיהָ, עַל גְּדַפְיֵיכוּ וְאֲנַפְיֵיכוּ, דְּכָל מָאן דְּמַצְלִי בְּאֲדֹנָי, וּמְצַרֵּף לִיהוּה אֲנַפִּין (כ"א עֲנִיִּין) דְּמְלֹאכִין, וּפְנֵיָהֶם וּכְנֵפֵיהֶם פְּרֻדוֹת לְעִילָא, (כ"א לְנִשְׁלָא) יֵאֱהַדְוֶנָּה"י, בְּמַלִּין דְּצִלּוֹתָא דְּנַפְקִין מִפּוֹמוּי דְּכַר נֶשׁ.

וְנִדְוֵר הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ. דְּלְגַבֵּי אֲדֹנָי יְהוּה בְּצִלּוֹתָא, וּפְנֵיָהֶם וּכְנֵפֵיהֶם פְּרֻדוֹת. לְקַבֵּל יְהוּה בְּאֲנַפִּין, אֲדֹנָי בְּגַדְפִין, (שְׁמוֹת כ"ה) כְּרוֹב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה וְכְרוֹב אֶחָד מְקַצֶּה מִזֶּה. אֲבָל כַּד חוֹזֵר שְׁלִיחַ צַבּוּר צִלּוֹתָא, וְעוֹנָה אָמֵן, אִיהוּ בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִיָּת, מִתְחַבְּרִין תְּרִין שְׁמָהֵן בַּמַּחְבֵּרֶת הַשְּׁנִיָּת. בְּקַדְמִיתָא, (שְׁמוֹת לו') מְקַבֵּילַת הַלְּלֵאֵת אַחַת אֶל אַחַת, וְגו' בְּקַרְסִים, דְּאִינוּן קִשְׂרֵי אֲצַבְעָאן. אֲבָל בְּאָמֵן, (שְׁמוֹת כ"ו) וְהִזָּה הַמְשַׁכֵּן אֶחָד, דְּבִיהָ חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחַתָּה.

תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה סֵדֵר דְּבוּרָא (כ"א סֵדֵר דְּדְבוּרָא) דְּצִלּוֹתָא, דְּבִיהָ חִיּוֹן אִשָּׁא מְמַלְלוֹן. וְהִיא הִיא (יְחֻזְקָא ל' א) וְאֶרְאֶה כַּעֲזֵן חֲשֵׁמֶל כַּמְרָאָה אִשׁ בֵּית לָהּ סָבִיב. הִיא אִיהוּ רְזָא דְּחֲשֵׁמֶל. דְּאִינוּן חִיּוֹן אִשָּׁא, עֵתִים חֲשׁוֹת עֵתִים מְמַלְלוֹת. וְאִינוּן דְּחֲשׁוֹת לְסִפְּרָתוֹרָה, בְּזִמְנָא דְּדְבוּר נְפִיק מִפִּי הַקּוֹרֵא, אִיהוּ חֲשִׁיב לְגַבֵּייהוּ, כְּאֵלוּ מְקַבְּלִים אֲוִרִיתָא בְּטוֹרָא דְּסִינַי. וּבְזִמְנָא דְּאָמַר אִיהוּ אֲנִכִּי, לֹא אִשְׁתַּמַּע קְלָא, וְלֹא דְבוּרָא אַחְרָא דְּחִיּוֹן, אִלֵּא דִּילִיהָ.

כַּגֵּוֹן זֶה, כַּד דְּבוּרָא דָא נְפִיק מִפּוֹמִיָּה דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, חִיּוֹת אִשׁ חֲשׁוֹת. וּבְזִמְנָא דְּשְׁתִּיק חִיּוֹת אִשׁ

הַקּוֹרֵא. הוּא נֶחֱשֵׁב לְהֵן כְּאֵלוּ מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה בְּהַר סִינַי. וּבְזִמְנֵי שֶׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲנִכִּי - לֹא נִשְׁמַע קוֹל וְלֹא דְבוּר אַחַר שֶׁל חִיּוֹת אִלֵּא שְׁלוֹ.

כַּגֵּוֹן זֶה, כַּאֲשֶׁר דְּבוּר זֶה יוֹצֵא מִפִּי שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, חִיּוֹת אִשׁ שׁוֹתֵקוֹת. וּבְזִמְנֵי שֶׁשׁוֹתֵק

ממללות. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים (דף רכ"ט ע"ב) אֵת הַקּוֹלֹת, קָלִין דְחִינּוּ, דִּהוּוּ שְׂאֲגִין. וְאֵת הַלְפִידִים, דִּהוּוּ נְפִיקִין בְּדַבּוּר דְחִינּוּ, בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּן קָדָם מִלְכָּא. וְאֵלִין דְאֵינוּן דְחִשׁוֹת לְסַפֵּר תּוֹרָה, אֵינוּן בְּדִיוקְנֵיהוּ דְחִינּוּ. וּמִנֵּי לֹון קִדְשָׁא בְרִיף הוּא, לְאַעְלָא לֹון, בְּחֻדְר דְמֵרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ.

וְעוֹד אֵינוּן דְחִשׁוֹת (ס"א) וְעוֹד אֵינוּן דְנִפִיק מִנֵּיהוּ דְכוּרָא בְּצִלּוֹתָא דְבֵיהּ חִינּוּ אִשָּׁא מְמַלְלֵן וְאֵינוּן דְחִשׁוֹת) בְּצִלּוֹתָא בַח"י בְּרַכָּאן, יִיעֲלוּן בְּחֻדְר דְמֵרְאָה דָּא. וְעוֹד אֵינוּן דְחִשׁוֹת לְהִלְכָה, דְאִתְמַר בֵּיהּ, אֲגָרָא דְשִׁמְעֵתָא סְבָרָא, יִיעֲלוּן בְּחֻדְר דְאֵיהוּ הֵיכַל דְמֵרְאָה דָּא, דְאוֹרֵייתָא, עָלָה אִתְמַר (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְי כָּאֵשׁ נָאֵם יְיָ וּכְפֹטִישׁ יִפְצֹץ סֹלַע. וְדָא סֹלַע דְאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כ) וּדְבַרְתֶּם אֶל הַסֹּלַע לְעִינֵיהֶם וְנָתַן מִימּוֹ. אֵלִין דְמִשְׁתַּדְלִין בֵּיהּ לְשִׁמָּה, נְפִיק לֹון מִיָּא דְאוֹרֵייתָא מְתִיקָן, וְאִתְמַר בְּהוּן, (במדבר כ) וַתִּשֶׁתְּ הַעֲדָה וּבְעִירָם. וְאֵלִין דְלֹא מִשְׁתַּדְלִין בֵּיהּ לְשִׁמָּה, נְפִיק לֹון מִיָּם מְרִירִין, דְאִתְמַר בְּהוּן (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה: דָּא קוּשְׂיָא. בְּחוּמְר: דָּא קַל וְחוּמְר. וּבִלְבָנִים: בְּלַבּוֹן הִלְכָה.

תְּקוּנָא רְבִיעָא וְחִמְשָׁא, (יחזקאל א) מִמֵּרְאָה מְתַנִּיו וְלִמְעָלָה וּמִמֵּרְאָה מְתַנִּיו וְלִמְטָה. דְּבִהוּן שׁוּקֵי הַחַיּוֹת פִּנְגָּד פִּלְן, וּבְסִפְרִין נִצַּח וְהוּד. מְטַטְרוֹן אוֹת בְּצַבָּא דִּילֵיהּ, וְאֵיהוּ דִּיוקְנָא דְצַדִּיק. דְצַדִּיק אוֹת בְּצַבָּא דְלַעֲלֵילָא, וּמְטַטְרוֹן אֵיהוּ אוֹת בְּצַבָּא דְלַתְתָּא. מְטַטְרוֹן שְׂדֵי בֵיהּ, (יחזקאל א) וְהַחַיּוֹת רָצוּא וְשׁוּב כְּמֵרְאָה הַבְּזֵק.

וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, דְּרַגְלִין דְּמִזִּיקִין פִּלְהוּ עֲקֻלְתוֹן. וְרַגְלֵיהֶם, וְרַגְלִין דְחִינּוּ, קְדִישִׁין, אִתְמַר בְּהוּן וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, מִצַּד תִּיָּה דְאֵיהוּ יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל פִּלְיֵל תֵּלַת חִינּוּ, דְאִתְמַר בְּהוּן הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַכְבָּה.

וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל - שְׂרַגְלֵיהֶם שֶׁל הַמְּזִיקִים כֻּלָּם עֲקֻלְתוֹן. וְרַגְלֵיהֶם - וְהַרְגְּלִים שֶׁל חַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, נֹאמַר בְּהוּן וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, מִצַּד תִּיָּה שֶׁהִיא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל כְּלוּל בְּשֵׁלֶשׁ חַיּוֹת, שְׂנֹאמַר בְּהֶם, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַכְבָּה.

חַיּוֹת אֵשׁ מְדַבְּרוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות כ) וְכָל הָעָם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת, קוֹלוֹת שֶׁל חַיּוֹת שֶׁהִיוּ שׁוֹאֲגוֹת. וְאֵת הַלְפִידִים - שֶׁהִיוּ יוֹצְאִים בְּדַבּוּר שֶׁל חַיּוֹת בְּכַמָּה מִינֵי נִגּוּנִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. וְאֵלוּ שֶׁהֵן שׁוֹתָקוֹת לְסַפֵּר תּוֹרָה, הֵן בְּצוּרָה שֶׁל חַיּוֹת. וּמִמֵּנָה לְהֵן הַקֶּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲלוֹת אוֹתָן בְּחֻדְר שֶׁל מֵרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ.

וְעוֹד, שְׂאֵלוּ שְׁשׁוֹתָקוֹת (וְעוֹד אֵלוּ שְׂיֹוצָא מֵהֶם דְּבוּר בְּתַפְלָה שְׁבוּ חַיּוֹת אֵשׁ מְדַבְּרוֹת וְהוּן שׁוֹתָקוֹת) בְּתַפְלָה בַח"י בְּרַכּוֹת, יִכְנָסוּ בְּחֻדְר שֶׁל מֵרְאָה זֶה. וְעוֹד, אֵלוּ שְׁשׁוֹתָקִים לְהִלְכָה, שְׂנֹאמַר בֵּיהּ שֹׁכֵר הַשְּׂמוּעָה הַכְּנָה, יִכְנָסוּ בְּחֻדְר שֶׁהוּא הֵיכַל שֶׁל מֵרְאָה זֶה, שֶׁהַתּוֹרָה, עָלֶיהָ נֹאמַר (ירמיה כג) הֲלֹא כֹה דִבַּרְי כָּאֵשׁ נָאֵם ה' וּכְפֹטִישׁ יִפְצֹץ סֹלַע. וְזֶה הַסֹּלַע שְׂנֹאמַר בּוּ (במדבר כ) וּדְבַרְתֶּם אֶל הַסֹּלַע לְעִינֵיהֶם וְנָתַן מִימּוֹ. אֵלוּ שְׁמִשְׁתַּדְלִים בֵּיהּ לְשִׁמָּה, יוֹצֵא לְהֶם מִיָּם שֶׁל הַתּוֹרָה מְתוּקִים, וְנֹאמַר בְּהֶם (שם) וַתִּשֶׁתְּ הַעֲדָה וּבְעִירָם. וְאֵלוּ שְׂאֵלָא מִשְׁתַּדְלִים בֵּיהּ לְשִׁמָּה, יוֹצֵא לְהֶם מִיָּם מְרִירִים, שְׂנֹאמַר בְּהֶם (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה - זֶה קָשָׁה. בְּחוּמְר - זֶה קַל וְחוּמְר. וּבִלְבָנִים - בְּלַבּוֹן הִלְכָה.

תְּקוּנָא רְבִיעִי וְחִמִּישִׁי - (יחזקאל א) מִמֵּרְאָה מְתַנִּיו וְלִמְעָלָה וּמִמֵּרְאָה מְתַנִּיו וְלִמְטָה. שְׂבָהֶם שׁוּקֵי חַיּוֹת פִּנְגָּד כֻּלָּם, וּבְסִפְרֵי נִצַּח וְהוּד. מְטַטְרוֹן הוּא אוֹת בְּצַבָּא שְׁלוּ, וְהוּא צוּרַת הַצַּדִּיק. שְׁהַצַּדִּיק הוּא אוֹת בְּצַבָּא שֶׁל מְעָלָה, וּמְטַטְרוֹן הוּא אוֹת בְּצַבָּא שֶׁל מְטָה. מְטַטְרוֹן שְׂדֵי בּוּ נֹאמַר, (שם) וְהַחַיּוֹת רָצוּא וְשׁוּב כְּמֵרְאָה הַבְּזֵק.

וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל - שְׂרַגְלֵיהֶם שֶׁל הַמְּזִיקִים כֻּלָּם עֲקֻלְתוֹן. וְרַגְלֵיהֶם - וְהַרְגְּלִים שֶׁל חַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, נֹאמַר בְּהוּן וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, מִצַּד תִּיָּה שֶׁהִיא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל כְּלוּל בְּשֵׁלֶשׁ חַיּוֹת, שְׂנֹאמַר בְּהֶם, הָאֲבוֹת הֵן הֵן הַמְּרַכְבָּה.

וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה (שם) - מצד החִתָּה שְׁהִיא שׁוֹר. וְנִצְצִים כַּעֲזֵי נַחֲשֵׁת קָלֵל - מצד הַנְּחֹשׁ בְּרִיחַ שֶׁל הַיָּם, שֶׁהוּא עוֹלָה אֶצֶל זֶה שֶׁבִּיבְשָׁה. רְצוּא - מצדוֹ שֶׁל נוֹרִיאֵל שְׁעוֹלָה גִּמְטְרִיא רְצוּ"א. וְשׁוֹב - מצד שֵׁם שְׁדִי, שֶׁכֶּף עוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן. וְהוּא עוֹלָה מְטֻטָּרֹן.

וְכַאֲשֶׁר הָיוּ יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְעִים קוֹל מִמְּזֻרָה, הָיוּ רָצִים שָׁם. וְלִמְעַרְבַּי כֶּף, וְכֵן לְדָרוֹם וְלַצְּפוֹן. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת: אֵלֹה שְׂרָצִים לְתַפְלָה שֶׁל מְצוּהָ, וְרָצִים לְדַרְשָׁה בְּשִׁבְתָּ, וְרָצִים לְעֲשׂוֹת רְצוֹן שְׁלִי וְשִׁבְיָם בְּתִשׁוּבָה - קִבְּלוּ אוֹתָם בְּהִיכָל שֶׁל זֶה הַמְּרָאָה, שֶׁבְּאֵלֹה הַסִּימָנִים הֵם חִבְרִים אֲתֻכְם. אֵלֹה שְׂרָצִים וְשִׁבְיָם בְּתוֹרָה, בְּדַבּוּר שֶׁל הַלְכָה, הֵם וְשׁוֹמְיָם אֲתֻכְם, וְתַכְנִסוּ אוֹתָם בְּהִיכָל הַזֶּה.

כֶּף כַּאֲשֶׁר מִתְּפַלְלִים יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל עַף הַעוֹלָם בְּמַעוֹף אַחַד. וְגַבְרִיא"ל עַף בְּשָׁתֵי עֲפִיפוֹת. וְכַאֲשֶׁר יוֹצֵא דְבוּר מִיִּשְׂרָאֵל בְּהַלְכָה, בְּתַפְלָה וּבְכָל מְצוּהָ שֶׁהִשְׁכִּינָה שָׁם - הֵם רָצִים אֶצְלָה וְשִׁבְיָם בְּהַשְׁלִיחוֹת קוֹנָם. וּבְכָל מְקוֹם שֶׁשׁוֹמְעִים קוֹל הַתּוֹרָה, שֶׁשָׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵם רָצִים אֶצֶל הַקוֹל הַהוּא, וְשִׁבְיָם בְּהַשְׁלִיחוֹת קוֹנָם. שֶׁבְכָל קוֹל שֶׁשָׁם יְהוָה אֵינוֹ שָׁם, וּבְדַבּוּר שֶׁאֵין שָׁם אֲדָנִי, לֹא רָצִים וְשִׁבְיָם שָׁם. וּמִשׁוּם זֶה, וְרִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָה, (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי ה'. בְּמִקוֹם שֶׁשָׁם יְהוָה שָׁם, הִיא דְרָף יִשְׂרָה. וְאֵם אֵין שָׁם יְהוָה, אֵין הִיא דְרָף יִשְׂרָה.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָה - אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁמִי שֶׁמִּתְּפַלֵּל צְרִיף לְתַקֵּן רִגְלֵי בְּתַפְלָתוֹ כִּמְלַאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה, לְהִיּוֹת רְשׁוּם עִמָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה פָּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, הַמִּתְּפַלֵּל צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלֹה שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּתַפְלָה כֶּף, לְכוּן רִגְלָיו כְּמוֹתְכֶם - פִּתְחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַהִיכָל לְהַכְנִס בְּמִרְאָה זוֹ.

וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה, (יחזקאל א) מְסֻטָּרָה דְחִתָּה דְאִיהוּ שׁוֹר. וְנִצְצִים כַּעֲזֵי נַחֲשֵׁת קָלֵל, מְסֻטָּרָה דְנַחֲשׁ בְּרִיחַ דְיִמָּא. דְאִיהוּ סְלִיק לְגַבְיָהּ בִּיבְשָׁתָא. רְצוּא, מְסֻטָּרָה דְנוֹרִיאֵל, דְסְלִיק רְצוּא. וְשׁוֹב, מְסֻטָּרָה דְשְׁדִי. דְהִכִּי סְלִיק בְּחוּשְׁבוֹן. וְאִיהוּ סְלִיק מְטֻטָּרֹן.

וְכֵן הוּא יִשְׂרָאֵל שֶׁמְעִין קוֹל מִמְּזֻרָה, הוּא רָצִין תַּמָּן. וְלִמְעַרְבַּי הִכִּי, וְכֵן לְדָרוֹם וְלַצְּפוֹן. אָמַר קְדָשָׁא בְרִיף הוּא לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרָת, אֵלִין דְרַהֲטִין לְצִלוֹתָא דְמְצוּהָ, וְרַהֲטִין לְפָרְקָא בְּשִׁבְתָּא, וְרַהֲטִין לְמַעַבְדַּ רַעוּתָא דִּילִי, וְתִיבִין בְּתִיּוּבְתָא. קִבְּלוּ לֹן בְּהִיכָלָא דְהִיא מְרָאָה, דְבְּאֵלִין סִימָנִין, אֵינוֹן חִבְרִים בְּהַדִּיכּוֹ, אֵינוֹן דְרָצִין וְשִׁבִין בְּאוֹרִייתָא, בְּדַבּוּרָא דְהַלְכָה, אֵינוֹן רְשִׁימִין בְּהַדִּיכּוֹ, וְאֶעֱלוּ לֹן בְּהִיא הִיכָלָא.

הִכִּי כִּד מְצִלִין יִשְׂרָאֵל, מִיכָא"ל טָאס עֲלִמָּא בְּטִיסָא חֲדָא. וְגַבְרִיא"ל טָאס בְּתִרִין טָאסִין. וְכֵד נְפִיק דְבוּרָא מִיִּשְׂרָאֵל, בְּהַלְכָה, בְּצִלוֹתָא, וּבְכָל פְּקוּדָא דְשְׁכִינְתָּא תַּמָּן. אֵינוֹן רָצִין לְגַבְיָהּ, וְשִׁבִין בְּהַשְׁלִיחוֹת מְאִרְיָהוֹן. וּבְכָל אֲתַר דְשֶׁמְעִין קוֹלָא דְאוֹרִייתָא, דְתַמָּן קְדָשָׁא בְרִיף הוּא, אֵינוֹן רָצִין לְגַבֵּי הַהוּא קוֹלָא, וְתִיבִין בְּהַשְׁלִיחוֹתָא דְמְאִרְיָהוֹן. דְבְּכָל קוֹלָא דְשָׁם יְהוָה לִית תַּמָּן, בְּדַבּוּרָא דְלִית תַּמָּן אֲדָנִי, לֹא רָצִין וְשִׁבִין תַּמָּן. וּבְגִין דָּא, וְרִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָה, (הוֹשַׁע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְרָכֵי יְהוָה, בְּאֲתַר דְיְהוָה תַּמָּן, אִיהוּ דְרָף יִשְׂרָה. וְאִי לִית תַּמָּן יְהוָה, לֹא אִיהוּ דְרָף יִשְׂרָה.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָה, אָמְרוּ מְאִרְיָהוֹן מִתְּנִיתִין, דְמֵאֵן דְמַצְלִי, כַּעֲזֵי לְתַקְנָא רִגְלֵי בְּצִלוֹתֵיהּ, כִּמְלַאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה, לְמַהְיִי רְשִׁים בְּהַדִּיכּוֹ. וּבְגִין דָּא, אוֹקְמוּהָ רַבְּנֵי, הַמִּתְּפַלֵּל צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְאָמַר קְדָשָׁא בְרִיף הוּא, אֵלִין דְאֵינוֹן רְשִׁימִין בְּצִלוֹתֵיהֶם הִכִּי, לְכוּן רִגְלָיו כְּמוֹתֵיהֶם, אֲפִתְחוּ לֹן תְּרַעֲי הִיכָלָא, לְאֶעֱלָא בְּמִרְאָה דָּא.

וְעוֹד רִגְלֵיהֶם רִגְלֵ יִשְׂרָה - אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁמִי שֶׁמִּתְּפַלֵּל צְרִיף לְתַקֵּן רִגְלָיו בְּתַפְלָתוֹ כִּמְלַאֲכֵי הַשָּׁרָת. כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה, לְהִיּוֹת רְשׁוּם עִמָּהֶם. וּמִשׁוּם זֶה פָּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, הַמִּתְּפַלֵּל צְרִיף לְכוּן אֶת רִגְלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְכַף רִגְלֵיהֶם כַּכֶּף רִגְלֵ עֶגְלָה. וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵלֹה שֶׁהֵם רְשׁוּמִים בְּתַפְלָה כֶּף, לְכוּן רִגְלָיו כְּמוֹתְכֶם - פִּתְחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַהִיכָל לְהַכְנִס בְּמִרְאָה זוֹ.

תקנו ששי - (יחזקאל א) ראיתי כמראה אש. כאן ראיה ממש. אמר הקדוש ברוך הוא: מי שיכנס במראה זה, ויהיה בתפלתו לבו למעלה לשם יהו"ה, ועיניו למטה בשם של אדני, תכניסוהו בהיכל הזה כמו המלאכים, וגביהן - למעלה, ויראה להם - למטה, כנגד השכינה שהיא יראת יהו"ה.

ובראיה ושמיעה וריח ודבור שורה שם יהו"ה. בעשיה, במשוש, שמוש, הלוף, שורה שם אדני. וזו ראיה של אור ונר (של התורה), שנאמר ביה (משלי ו) ותורה אור. ריח הקרבנות, שהם תפלות, דבור - בתורה, דבור בתפלה. ועשיה של מצוה, ושמוש שלה, ומשוש שלה, והלוף שלה. וראיה ושמיעה שאין שם תורה ומצוה, הקדוש ברוך הוא ושכינתו אינה שורה שם. שהקדוש ברוך הוא שורה בראיה, וכן השכינה, שהתורה - ותורה אור, והשכינה היא ראיה שלו, (במדבר יב) ה' במראה אליו אתנדע (הקדוש ברוך הוא - במראה אליו אתנדע - שכינתו).

במחשבה מבפנים בינה - בן י"ה. ישראל עלה במחשבה. הרהור חכמה, לחכם ברמז. חכמה עלה במחשבה, שהוא בינה. מחשבה והרהור הכל אחד. החכמה לא נודעת אלא בבינה, והבינה בלב. ומשום זה המחשבה בלב, והרהור בלב. וכן התורה - ספר תורה, מצוה לשמע. וכן בחטם, ריח ניחח לה. השכינה היא קרבן שלו, עולה שלו, והתפלה היא כמו קרבן, ועולה פריח ניחח אצלו ומתקרבת אצלו בתפלה. וכן

בדבור - (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה'. אות ה' - שכינה, דבור שלו. כמו שהשכינה היא מראה שלו, שמיעה שלו, ריח ניחח שלו, בראש - כף הוא

תקונוא שתינתא, (יחזקאל א) ראיתי כמראה אש, הכא ראיה ממש. אמר קדשא בריך הוא, מאן דייעול בחיזו דא, ויהא בצלותיה לביה לעילא, לשם יהו"ה, ועינוי לתתא בשמא דאדני, תיעלון בהיכלא דא, כגוונא דמלאכין, וגביהן לעילא, ויראה להם לתתא, לקבל שכינתא דאיהי יראת יהו"ה.

ובראיה ושמיעה וריחא ודבור, שריא יהו"ה. בעשיה, במשוש, שמוש, הלוף, שריא אדני. ודא ראיה, דאור ונר (ס"א דאורייתא), דאתמר ביה (משלי ו) ותורה אור. ריחא דקרבנין, דאינון צלותין, דבור באורייתא, דבור בצלותא. ועשיה דמצוה, ושמוש דילה, ומשוש דילה, והלוף דילה. וראיה ושמיעה, דלית תמן אורייתא ומצוה, קדשא בריך הוא ושכינתיה לא שריא תמן. דקודשא בריך הוא שריא בראיה, וכן שכינתיה, דאורייתא ותורה אור, שכינתיה ראיה דיליה (במדבר יב) יהוה במראה אליו אתנדע, (קדשא בריך הוא במראה אליו אתנדע שכינתיה).

במחשבה מלגו בינה, בן יה. ישראל עלה במחשבה. הרהור חכמה, לחכימא ברמיזא. חכמה עלה במחשבה דאיהו בינה, מחשבה והרהור כלא חד. חכמה לא אשתמודע אלא בבינה, ובינה בלב. ובגין דא, מחשבה בלב, הרהור בלב.

ובן אורייתא ספר תורה. מצוה (דף ר"ג ע"א) לשמוע. וכן בחוטמא, ריח ניחח ליהו"ה. שכינתא איהי קרבן דיליה, עולה דיליה, וצלותא איהי קרבן, וכריח ניחח סליקת לגביה, ואתקריבת לגביה בצלותא, והכי בדבור, (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם יהו"ה. ה' שכינתא, דבור דיליה.

כגוונא דשכינתא, איהי מראה דיליה, שמיעה דיליה,

בדבור - (ירמיה כג) הלא כה דברי פאש נאם ה'. אות ה' - שכינה, דבור שלו. כמו שהשכינה היא מראה שלו, שמיעה שלו, ריח ניחח שלו, בראש - כף הוא

בְּיָדִים עֲשִׂית מְצוּה שְׁלוֹ, בְּגוּף כְּרִיעָה שְׁלוֹ. בְּתַפְלָה זְקִיפָה שְׁלוֹ, בְּתַפְלָה עֲמִידָה שְׁלוֹ (שְׁהִיא מִזֵּל שְׁלוֹ), שְׁהִיא שְׁעוּמַדַּת לְפָנָיו בְּכָל מְקוֹם וְכוֹרַעַת לְגַבְיוֹ וְנוֹפְלַת לְרַגְלָיו בְּנִפְּלִית אֲפִים לְשָׂאל מִמֶּנּוּ רַחֲמִים עַל בְּנֵיהּ. הִיא עֲנִוָה לְגַבְיוֹ, וְיֵשׁ לָהּ בִּשְׁת פָּנִים מִמֶּנּוּ.

וְדָא כְּמוֹ שְׂפָחָה רַעָה, לִילִית, חֲצוּפָה בְּלִי עֲנִוָה, אֵין לָהּ בִּשְׁת פָּנִים, אֲמָם שֶׁל הָעֶרֶב רַב, וּמְשׁוּם זֶה אָמַר שְׁלָמָה, (מִשְׁלִי יב) אֲשֶׁת חֵיל עֲטֻרַת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בַּעֲצָמוֹתָיו מְבִישָׁה. מְבִישָׁה. שְׁהַשְׁכִּינָה הִיא מְלָכָה. הַשְׂפָחָה שְׁלָהּ לִילִית, אֵין לָהּ עֲנִוָה וְלֹא בִּשְׁת פָּנִים מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֹף בְּנֵיהּ עֶרֶב רַב. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַעֲבִיר אוֹתָהּ וְאֵת בְּנֵיהּ מִהַעוֹלָם, שְׂמִמְזָרִים הֵם מִבְּנֵי ט' מַדּוֹת -

אֲסַנְיָת מִשְׁגַּח"ת (רְאִשֵׁי תְבוּת: אֲנִסוּ"ה שְׁנוּא"ה, נִדּוּי, תְּמוּרָה, מוֹרְדָת, שְׂכוּרָה, גְרוּשָׁת הַלֵּב, חֲצוּפָה, תַּעֲרֻבָת), מִמְזָרִים מְדַרְבָּנָן.

וְכֵן שְׁכִינָה הִיא שְׁמוּשׁ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַיְחוּד שְׁלוֹ עַל יְדֵי הַצְדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים. וְהִיא הַהֲלִיכָה שְׁלוֹ, (תְּהִלִּים פּה) צְדָק לְפָנָיו יְהוָה, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. (בְּרַאשִׁית כד) וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִגִּה רַבָּקָה יִצְאָת, רַחֲמִים לְגַבְיָהּ, לְמַעַבְד רַעוּתִיהָ. בְּרַאֲיָהּ, בְּשִׁמְיעָה, בְּרִיחָה, בְּדַבּוּר, בְּעֲשִׂיָה, בְּגוּפָה, בְּשִׁמּוּשׁ, בְּהַלּוּף, בְּכָל אֲבָר, אִיהִי מְצוּה לְשִׁמְשָׂא לִיהָ, וְלְמַעַבְד רַעוּתִיהָ.

וּבְנֵהָא, הָכִי אֵינוֹן בְּדִיוֹקְנָהָ, בְּנֵי עֲנִוָה, בְּנֵי בִּשְׁת אֲנָפִין, כְּלָהוּ כְּמַדּוֹת דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא מְנִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה, (שְׁמוֹת יח) וְאַתָּה תַחֲזוּה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֲמַת שְׁנָאֵי בַּצַּע. אֲנָשֵׁי חֵיל, מִסְטָרָא דִּמְיִנָּא דְאַבְרָהָם, דְתַמָּן רְאִיָּה דְאוּרִיָּתָא, (דְּבָרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ. יִרְאִי אֱלֹהִים, מִסְטָרָא דִּיצְחָק, דְתַמָּן שְׁמִיעָה, דְאָמַר חֲבִקוּק נְבִיאָה (חֲבִקוּק ג) וַיִּשְׁמַעְתִּי שְׁמִיעָד וְרִאֲתִי. אֲנָשֵׁי אֲמַת, מִסְטָרָא דִיעֶקֶב, דְתַמָּן רִיחַ נִיחַח לִיהוָה, בְּחוּטְמָא. שְׁנָאֵי בַּצַּע, מִסְטָרָא דְדַבּוּר, סְמִכָּא אֲבָרָהֶם, שְׁשָׁם רְאִיָּה שֶׁל הַתּוֹרָה, (דְּבָרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ. יִרְאִי אֱלֹהִים - מַצַּד שֶׁל יִצְחָק,

רִיחַ נִיחַח דִּילָיָה, דְּבוּר דִּילָיָה, בְּרִישָׁא. הָכִי אִיהוּ בְּיָדִין, עֲשִׂית מְצוּה דִּילָיָה, בְּגוּפָה כְּרִיעָה דִּילָיָה. בַּצְלוֹתָא זְקִיפָה דִּילָיָה, בַּצְלוֹתָא עֲמִידָה דִּילָיָה, (דְּרִאִיה מוֹלִיָה) דְּרִאִיהוּ דְקִיָּמָא קַמִּיה בְּכָל אֲתָר, וּכְרַעַת לְגַבְיָהּ, וְאַתְנַפְּלַת לְרַגְלָיו בְּנִפְּלִית אֲפִים, לְמַשָּׂאל מִנִּיה רַחֲמִים עַל בְּנֵהָ, אִיהִי עֲנִוָה לְגַבְיָהּ, וְאִית לָהּ בִּשְׁת פָּנִים מִיָּנִיהּ.

וְלֹא כְּשִׂפָּחָה בִישָׂא, לִילִית, חֲצוּפָה בְּלֹא עֲנִוָה, לִית לָהּ בִּשְׁת פָּנִים, אִימָא דְעֶרֶב רַב, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלָמָה, (מִשְׁלִי יב) אֲשֶׁת חֵיל עֲטֻרַת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בַּעֲצָמוֹתָיו מְבִישָׁה. דְּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מְטֻרוֹנִיתָא, שְׂפָחָה דִּילָהּ לִילִית, לִית לָהּ עֲנִוָה, וְלֹא בִּשְׁת אֲנָפִין מְקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָכִי בְּנֵהָ עֶרֶב רַב, וְקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲתִיד לְאַעֲבָרָהּ לָהּ וְלְבְנָהָא מַעֲלָמָא, דְּמִמְזָרִים אֵינוֹן מִבְּנֵי ט' מַדּוֹת, אֲסַנְיָת מִשְׁגַּח"ת, (ר"ת אֲנוּס"ה, שְׁנוּא"ה, נִדּוּי, תְּמוּרָה, מוֹרְדָת, שְׂכוּרָה, גְרוּשָׁת הַלֵּב, חֲצוּפָה, תַּעֲרֻבָת) מִמְזָרֵי דְרַבָּנָן.

וְכֵן שְׁכִינָה אִיהִי שְׁמוּשׁ דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יְחוּד דִּילָיָה בַּצְדִּיק חֵי עֲלָמִין. וְאִיהִי הַהֲלִיכָה דִּילָיָה, (תְּהִלִּים פּה) צְדָק לְפָנָיו יְהוָה, לְמַעַבְד רַעוּתִיהָ. (בְּרַאשִׁית כד) וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִגִּה רַבָּקָה יִצְאָת, רַחֲמִים לְגַבְיָהּ, לְמַעַבְד רַעוּתִיהָ. בְּרַאֲיָהּ, בְּשִׁמְיעָה, בְּרִיחָה, בְּדַבּוּר, בְּעֲשִׂיָה, בְּגוּפָה, בְּשִׁמּוּשׁ, בְּהַלּוּף, בְּכָל אֲבָר, אִיהִי מְצוּה לְשִׁמְשָׂא לִיהָ, וְלְמַעַבְד רַעוּתִיהָ.

וּבְנֵהָא, הָכִי אֵינוֹן בְּדִיוֹקְנָהָ, בְּנֵי עֲנִוָה, בְּנֵי בִּשְׁת אֲנָפִין, כְּלָהוּ כְּמַדּוֹת דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא מְנִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה, (שְׁמוֹת יח) וְאַתָּה תַחֲזוּה מִכָּל הָעָם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֲמַת שְׁנָאֵי בַּצַּע. אֲנָשֵׁי חֵיל, מִסְטָרָא דִּמְיִנָּא דְאַבְרָהָם, דְתַמָּן רְאִיָּה דְאוּרִיָּתָא, (דְּבָרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ. יִרְאִי אֱלֹהִים, מִסְטָרָא דִּיצְחָק, דְתַמָּן שְׁמִיעָה, דְאָמַר חֲבִקוּק נְבִיאָה (חֲבִקוּק ג) וַיִּשְׁמַעְתִּי שְׁמִיעָד וְרִאֲתִי. אֲנָשֵׁי אֲמַת, מִסְטָרָא דִיעֶקֶב, דְתַמָּן רִיחַ נִיחַח לִיהוָה, בְּחוּטְמָא. שְׁנָאֵי בַּצַּע, מִסְטָרָא דְדַבּוּר, סְמִכָּא אֲבָרָהֶם, שְׁשָׁם רְאִיָּה שֶׁל הַתּוֹרָה, (דְּבָרִים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ. יִרְאִי אֱלֹהִים - מַצַּד שֶׁל יִצְחָק,

ששם שמיעה, שאמר חֲבֻקֻק הַנְּבִיא, (חֲבֻקֻק א) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּךְ יִרְאֵתִי. אֲנִישֵׁי אֲמַת - מִצַּד שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁשֵׁם רִיחַ נִיחַח לֵה', בַּחֲטָם. שְׁנָאֵי בָצַע - מִצַּד שֶׁל הַדְּבוּר, רִגְלֵ רְבִיעִית שֶׁל אָדָם הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהַתְּחִבֵּר בְּאָבוֹת. שֶׁלֹּשׁ חִיּוֹת הֵן: אֲרִיָּה שׁוֹר נֶשֶׁר, בְּרִאִיָּה שְׁמִיעָה רִיח. אָדָם - בְּדְבוּר.

וְשִׁמְתָה עֲלֵהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים - מִצַּד הָאוֹת א'. וְשְׂרֵי מְאוֹת - מִצַּד הָאוֹת ד', אַרְבַּע מְאוֹת שָׁנָה שֶׁנִּשְׁתַּעֲבְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם (בְּעֵינֵי שֶׁל תּוֹרָה). שְׂרֵי חֲמִשִּׁים - אוֹת נ'. וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת - אוֹת י'.

יִשְׂרָאֵל - בְּאֵלוֹ הַמַּדּוֹת נִכְרִים, שֶׁהֵם בְּנֵים שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ לְהִיּוֹת בָּהֶם אֲנִישֵׁי חֵיל, כְּגוֹן אִשֶׁת חֵיל עֲטָרֵת בַּעֲלָהּ, בַּעֲלֵי חֶסֶד. יִרְאֵי אֱלֹהִים. אֲנִישֵׁי אֲמַת, וְלֹא אֲנִישֵׁי שְׂקָר, שְׂבָנֵי (צַפְנִיָּה א) יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כְזָב וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תְּרֻמִית. וְשְׁנָאֵי בָצַע, כְּכָר נֶשׁ שְׂמַח בַּחֲלָקוֹ. וְלֹא כְעָרֵב רַב בְּנוֹי דְשִׁפְחָה בִישָׂא, דְאֵינּוֹן כְּחוּיָא דְכָל אַרְעָא קְדָמִיָּה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סה) וְנַחֲשׁ עֶפֶר לַחֲמוֹ, וְדַחֵיל לְמַשְׁבַּע מַעֲפָרָא, דְדַחֵיל דְתַחֲסֵר לֵיה. וְהִכֵּי מְאִרֵי בָצַע. דְלֹא שְׂבַעֲיָן מִכָּל מְמוֹן דְעֵלְמָא.

וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, לֹא הַמְּדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשָׂה. מִשׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא סְתוּם בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה, בְּמָה מִתְגַּלֶּה? בְּמִצְוֹת, שֶׁהִיא שְׂכִינָה, שֶׁהִיא צוּרְתוֹ. כְּמוֹ שֶׁהוּא עֵנּוּ - שְׂכִינָתוֹ עֲנוּה. הוּא חֶסֶד - וְהִיא חֶסֶד. הוּא גְבוּר - וְהִיא גְבֻרָת עַל כָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם. שֶׁהוּא אֲמַת - וְהִיא אֲמוֹנָה. הוּא נְבִיא -

וְהִיא נְבִיאָה. הוּא צַדִּיק - וְהִיא צַדִּיקָת. הוּא מְלָךְ - וְהִיא מְלֻכוֹת. הוּא חָכֵם - וְהִיא חֲכָמָה. הוּא מְבִין - וְהִיא הַתְּבוּנָה שְׁלוֹ. הוּא כְּתָר - וְהִיא עֲטָרָה שְׁלוֹ, עֲטָרֵת תְּפָאֲרַת. וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבוֹר אֵל יִכְנֵס לְבַיִת הַמְּדַרְשׁ. כְּדַמּוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא תּוֹכוֹ,

רְבִיעֵאָה, דְאָדָם הַרְאֵשׁוֹן, דְאֵתְחַבֵּר בְּאֲבָהֵן. תֵּלַת חֵיוֹן אֵינּוֹן, אֲרִיָּה שׁוֹר נֶשֶׁר, בְּרִאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחָא, אָדָם בְּדְבוּר.

וְשִׁמְתָה עֲלֵהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים, מִסְטָרָא דְאֵת א'. וְשְׂרֵי מְאוֹת, מִסְטָרָא דְאֵת ד', אַרְבַּע מְאוֹת שָׁנָה דְאִשְׁתַּעֲבִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם. (בְּדִלוֹת דְאוֹרֵייתָא) שְׂרֵי חֲמִשִּׁים נ'. וְשְׂרֵי עֶשְׂרֵת י'.

יִשְׂרָאֵל בְּאֵינּוֹן מְדוֹת אִשְׁתַּמּוּדְעוֹן, דְאֵינּוֹן בְּנוֹי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיָּה. לְמַהוּי בְּהוֹן אֲנִישֵׁי חֵיל, כְּגוֹן אִשֶׁת חֵיל עֲטָרֵת בַּעֲלָהּ, מְאִרֵי דְחֶסֶד. יִרְאֵי אֱלֹהִים. אֲנִישֵׁי אֲמַת, וְלֹא אֲנִישֵׁי שְׂקָר, דְבָנֵי (צַפְנִיָּה א) יִשְׂרָאֵל לֹא יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא יִדְבְּרוּ כְזָב וְלֹא יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תְּרֻמִית. וְשְׁנָאֵי בָצַע, כְּכָר נֶשׁ שְׂמַח בַּחֲלָקוֹ. וְלֹא כְעָרֵב רַב בְּנוֹי דְשִׁפְחָה בִישָׂא, דְאֵינּוֹן כְּחוּיָא דְכָל אַרְעָא קְדָמִיָּה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה סה) וְנַחֲשׁ עֶפֶר לַחֲמוֹ, וְדַחֵיל לְמַשְׁבַּע מַעֲפָרָא, דְדַחֵיל דְתַחֲסֵר לֵיה. וְהִכֵּי מְאִרֵי בָצַע. דְלֹא שְׂבַעֲיָן מִכָּל מְמוֹן דְעֵלְמָא.

וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, לֹא הַמְּדַרְשׁ הוּא הָעֵיִקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשָׂה. בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ סְתִים בְּסִתְרֵי הַתּוֹרָה, בְּמִאֵי אִשְׁתַּמּוּדְעוּ. בְּמִצְוֹת, דְאִיָּה שְׂכִינָתִיָּה, דְאִיָּה דִיוֹקְנִיָּה. כְּגוֹוְנָא דְאִיָּהוּ עֵנּוּ, שְׂכִינָתִיָּה עֲנוּה. אִיָּהוּ חֶסֶד, וְאִיָּהוּ חֶסֶד. אִיָּהוּ גְבוּר, וְאִיָּהוּ גְבֻרָת עַל כָּל אוֹמִיָּן דְעֵלְמָא. אִיָּהוּ אֲמַת, וְאִיָּהוּ אֲמוֹנָה. אִיָּהוּ נְבִיא, וְאִיָּהוּ נְבִיאָה. אִיָּהוּ צַדִּיק וְאִיָּהוּ צַדִּיקָת. אִיָּהוּ מְלָךְ, וְאִיָּהוּ מְלֻכוֹת. אִיָּהוּ חָכֵם, וְאִיָּהוּ חֲכָמָתָא. אִיָּהוּ מְבִין, וְאִיָּהוּ תְבוּנָה דִלִיָּה. אִיָּהוּ כְתָר, וְאִיָּהוּ עֲטָרָה דִלִיָּה, עֲטָרֵת תְּפָאֲרַת. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבוֹר אֵל יִכְנֵס לְבַיִת הַמְּדַרְשׁ. כְּדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְאִיָּהוּ תּוֹכוֹ וְשִׁכְנִיתָא כְּרוּ, אִיָּהוּ תּוֹכוֹ מְלָגוּ, וְאִיָּהוּ כְרוּ מְלָבֵר. וְלֹא אִשְׁתַּנִּיאַת אִיָּהוּ דְלָבֵר, מַהֵהוּא

וְהִיא נְבִיאָה. הוּא צַדִּיק - וְהִיא צַדִּיקָת. הוּא מְלָךְ - וְהִיא מְלֻכוֹת. הוּא חָכֵם - וְהִיא חֲכָמָה. הוּא מְבִין - וְהִיא הַתְּבוּנָה שְׁלוֹ. הוּא כְּתָר - וְהִיא עֲטָרָה שְׁלוֹ, עֲטָרֵת תְּפָאֲרַת. וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהוּ חֲכָמִים, כָּל מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבוֹר אֵל יִכְנֵס לְבַיִת הַמְּדַרְשׁ. כְּדַמּוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא תּוֹכוֹ,

דלגו, לאשתמוּדעָא דהיא אַצילותיה, וְלית אַפְרָשׁוּתָא
תַּמָּן כָּלָל, (שמות כה) דְּמִבֵּית וּמִחוּץ תַּצְפְּנוּ.

וּבְגִין דְּאִיהוּ יְהוָה, סְתִים מְלַגְיו, לֹא אַתְקְרִי אֱלֹא
בְּשִׁכְנֵיתְהִי, אַדְנִי. וּבְגִין דָּא אַמְרוּ רַבְּנָן, לֹא כְּשֹׁאֲנִי
נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בְּעוֹלָם הַזֶּה, נִכְתָּב אֲנִי בֵּיהוֹ"ה, וְנִקְרָא
אֲנִי בְּאֲדָנִי. אַבְל בְּעוֹלָם הַבָּא, נִכְתָּב בֵּיהוֹ"ה, וְנִקְרָא
בֵּיהוֹ"ה. לְמַהוּי רַחֲמֵי מַכְל סֵטְרָא וּבְגִין דָּא מְגִי קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא לְמַלְאַכֵי הַשְּׂרָת, מֵאן דְּלֹא יְהֵא תּוֹכוּ כְּבָרוּ,
בְּכָל אַבְרִין פְּנִימָאִין וְחִצּוֹנִין, לֹא יִיעוּל בְּהִיכְלָא דָּא.
וּבְגִין דָּא אַמְר קָרָא, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פְּעֻלוֹ. (דברים
יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ.

תַּקְוֹנָא שְׂבִיעָאָה, (יחזקאל א) כְּמֵרָאָה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה
בְּעֵינֵי בְּיוֹם הַגֹּשֶׁם. אַמְרוּ רַבְּנָן, מִן (יחזקאל א) וְאָרָא
עַד כְּמֵרָאָה הַקֶּשֶׁת הֵן הֵן מַעֲשֵׂה הַמְּרַכְּבָה. וְאָמְרוּ חֲכָמִים,
כְּשֶׁהִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא דֹרֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה, יֵרְדֶה אֵשׁ מִן
הַשָּׁמַיִם, וְסַבְּבָה הָאֵילָנוֹת. וְהָיוּ מִתְקַבְּצִין מְלֹאכֵי הַשְּׂרָת
כְּבַמְזֻמוּטֵי (דף ר"ל ע"ב) חֲתָן וְכֻלָּה. בְּגִין דְּלִית יְחוּדָא
וְקַשׁוּרָא וּמְרַכְּבָה, לְשֵׁם יְהוֹ"ה בְּאֲדָנִי, אֱלֹא בְּצַדִּיק.
דְּאִיהוּ קֶשֶׁת, דְּאִיהוּ (ר"א דב"ה) מְרַכְּבָתָא שְׁלִימָתָא דְּלַעֲיִלָא,
יְאֵהדוּנָה"י.

שְׂבִינְתָא אִיהִי מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאוֹקְמוּהָ, אִין דוֹרְשִׁין
בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים. בְּגִין דְּעֵנְפִין
דְּאֵילָנָא, אֵינוּן פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה בְּכַנְפֵי חִיּוֹן, יְהוֹ"ה
לִימִינָא, אַדְנִי"י לְשִׁמְאָלָא. חֲתָן לִימִינָא, כְּלָה לְשִׁמְאָלָא.
כַּד אַתְיִין לָהּ לַחּוּפָּה, בְּכַמָּה מֵינֵי נְגוּנָא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל
לְאַתְעָרָא לֹון לְתַתָּא, בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת, בְּכָל מֵינֵי נְגוּנָא
בְּצִלוֹתָא, הָא קָא אַתְיִין לַחּוּפָּה.

וְצְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמֵיבָב קְדוּשִׁין לְכַלָּה. מִתְחַנָּא, בְּקַשׁוּרָא
הָאֵילָן הֵם פְּרוּדִים מְלַמְעֵלָה בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת - יְהוֹ"ה לִימִין, אַדְנִי"י לְשִׁמְאָלָא. חֲתָן לִימִין, כְּלָה
לְשִׁמְאָלָא. כְּאֲשֶׁר מְבִיאִים אוֹתָהּ לַחְפָּה, בְּכַמָּה מֵינֵי נְגוּנִים צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר אוֹתָם לְמַטָּה,
בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת, בְּכָל מֵינֵי נְגוּן, בְּתַפְלָה הֵנָּה הֵם בָּאִים לַחְפָּה.
וְצְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְתַת קְדוּשִׁין לְכַלָּה מִתְחַתֵּן בְּקַשִּׁירַת תַּפְלָה שֶׁל יָד, לְהִיּוֹתָהּ קַשׁוּרָה לוֹ, וְלַעֲטֹר
אוֹתָם בְּתַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, שֶׁהִיא פָּאָר. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (יחזקאל כד) פָּאָרְךָ חָבוּשׁ עָלֶיךָ. וְשֶׁלֶשׁ כְּרִיכוֹת

וְהַשְׁכִּינָה הִיא בְּרוּ. הוּא תּוֹכוּ
מְבַפְּנִים - וְהִיא בְּרוּ מִבְּחוּץ. וְלֹא
מִשְׁתַּנְּיָת הִיא שְׂבִחוּץ מְאוּתוֹ
שְׂבַפְּנִים לְהִיּוֹת יְדוּעָ שֶׁהִיא
אַצִּילוֹתוֹ, וְאִין פְּרוּד שֵׁם כָּלָל,
(שמות כה) שְׂמִבֵּית וּמִחוּץ תַּצְפְּנוּ.
וּמִשׁוּם שֶׁהוּא יְהוָה, סְתוּם
מְבַפְּנִים, וְלֹא נִקְרָא אֱלֹא
בְּשִׁכְנֵיתוֹ, אַדְנִי. וּמִשׁוּם זֶה אַמְרוּ
חֲכָמִים, לֹא כְּשֹׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי
נִקְרָא. בְּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב אֲנִי
בֵּיהוֹ"ה, וְנִקְרָא אֲנִי בְּאֲדָנִי. אַבְל
בְּעוֹלָם הַבָּא נִכְתָּב בֵּיהוֹ"ה,
וְנִקְרָא בֵּיהוֹ"ה, לְהִיּוֹת רַחֲמִים
מַכְל צַד. וּמִשׁוּם זֶה צְנֵה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּף הוּא לְמַלְאַכֵי הַשְּׂרָת: מִי
שֶׁלֹא יְהִיָּה תּוֹכוּ כְּבָרוּ בְּכָל
אֵיבָרִים פְּנִימִיִים וְחִצּוֹנִיִים - לֹא
יִכַּסּ בְּהִיכָל זֶה. וּמִשׁוּם זֶה אַמְר
הַפְּסוּק, (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים
פְּעֻלוֹ. (דברים יח) תָּמִים תִּהְיֶה עִם
ה' אֱלֹהֶיךָ.

הַתְּקוּנָה הַשְּׂבִיעִי - (יחזקאל א) כְּמֵרָאָה
הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינֵי בְּיוֹם
הַגֹּשֶׁם. אַמְרוּ חֲכָמִים, מִן וְאָרָא
עַד כְּמֵרָאָה הַקֶּשֶׁת, הֵן הֵן מַעֲשֵׂה
הַמְּרַכְּבָה. וְאָמְרוּ חֲכָמִים, כְּשֶׁהִיָּה
רַבִּי עֲקִיבָא דֹרֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה
מְרַכְּבָה, יֵרְדֶה אֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם
וְסַבְּבָה הָאֵילָנוֹת, וְהָיוּ מִתְקַבְּצִים
מְלֹאכֵי הַשְּׂרָת כְּבַמְזֻמָּת חֲתָן
וְכֻלָּה, בְּגִלְלֵי שְׁאִין יְחוּד וְקַשׁוּר
וּמְרַכְּבָה לְשֵׁם יְהוֹ"ה בְּאֲדָנִי"י
אֱלֹא עַל יְדֵי הַצַּדִּיק. שֶׁהוּא קֶשֶׁת,
שֶׁהִיא (שב"ב) מְרַכְּבָה שְׁלָמָה
שְׁלַמְעֵלָה - יְאֵהדוּנָה"י.

שְׂבִינָה הִיא מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
וּבְאֵרוּהוּ, אִין דוֹרְשִׁין בְּמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים. מִשׁוּם שְׂעֵנְפֵי
הָאֵילָן הֵם פְּרוּדִים מְלַמְעֵלָה בְּכַנְפֵי הַחַיּוֹת - יְהוֹ"ה לִימִין, אַדְנִי"י לְשִׁמְאָלָא. חֲתָן לִימִין, כְּלָה
לְשִׁמְאָלָא. כְּאֲשֶׁר מְבִיאִים אוֹתָהּ לַחְפָּה, בְּכַמָּה מֵינֵי נְגוּנִים צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר אוֹתָם לְמַטָּה,
בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת, בְּכָל מֵינֵי נְגוּן, בְּתַפְלָה הֵנָּה הֵם בָּאִים לַחְפָּה.
וְצְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְתַת קְדוּשִׁין לְכַלָּה מִתְחַתֵּן בְּקַשִּׁירַת תַּפְלָה שֶׁל יָד, לְהִיּוֹתָהּ קַשׁוּרָה לוֹ, וְלַעֲטֹר
אוֹתָם בְּתַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, שֶׁהִיא פָּאָר. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (יחזקאל כד) פָּאָרְךָ חָבוּשׁ עָלֶיךָ. וְשֶׁלֶשׁ כְּרִיכוֹת

של רצועה פנגד שלש קדשות, שהן קדוש קדוש קדוש, וצריך לברך אותן בשבע ברכות, שהן שבע ברכות של קריאת שמע - בשחר שמים לפניך ואחת לאחריה, ובערב שמים לפניך ושמים לאחריה.

ובכ"ה בחפה, שהיא בצורת כנפי מצוה, בציציות מזהבות, ותכלת ולבן, כסא דין וכסא רחמים, כלול זה בזה. וכמה קשרים וחליות סביבה, בכמה מרגליות ואבנים יקרות מלאות סגלות, סוככים אצלו כדמות פעמונים ורמונים של לבושי המלך והמלכה, שהם ארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב, מצד של שני שמות - יהו"ה אדני". כשמו פן כסאו, פן חפתו, פן לבושו. רשום שמו בכל כאשר רוצה לעלות בהיכל להיות שם חתן בכלתו בח"י ברכות התפלה, שהיא

(בהיכל להתניח שם בתפלה בח"י ברכות של הצדיק שהוא) כמראה הקשת. אין דורשין במרכבה ביחיד, משום שהדורש - יחיד עמו, והרי הם שנים בדרשה. ולא צריך להשמיע קול בתפלתו, אלא (שמאל-א א) רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע. ובסוד זה (במדבר א) והזר הקרב יומת. וכך באצילות (בתפלה) כל אחד מתפלל בחדשאי, שלא תשמע תפלתו לגבי חברו. כמו מי שדורש לחברו, וישתיק הדבור לחברו, לא צריך לעשות כן אלא לדבר בחדשאי, שלא ישמע חברו. ומשום זה פרושהו חכמים, כל המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה. ומשום זה חיות אש למעלה, מדברות פענפי האילן, שהיו מתקבצות שם כמו בשמחת חתן וכלה. באיזה מקום? בקריאת שמע, ששם ואשמע את קול כנפיהם, שהם ס"ד לארבע כנפים, ארבע פעמים ס"ד עולים רנ"ו. וזהו (ירמיה לא) רנו ליצקב

דתפלה דיד, למהוי קשירא ליה, ולעטרך לון בתפילין דרישא, דאיהו פאר, הךא הוא דכתיב, (יחזקאל כד) פארך חבש עליך. ותלת פריכין דרצועה, לקבל ג' קדושות, דאינון קדוש קדוש קדוש, (רצועה) קדשה לך ישלשו. וצריך לברכא לון בשבע ברכאן, דאינון שבע ברכות דקריאת שמע, בשחר שמים לפניך ואחת לאחריה. ובערב שמים לפניך ושמים לאחריה.

ובכ"ה בחופה, דאיהי בדיוקנא וכנפי מצוה, בציציות מזהבות, ותכלת ולבן, כסא דין וכסא רחמים, כליל דא כדא. וכמה קשרים וחליון, סחרניה. בכמה מרגלאן ואבנין יקירין, מליין סגולות, סחרין לגביה, כדיוקנא דזגין ורמונין, דלבושי מלפא ומטרוניתא, דאינון ארבעה בגדי לבן, וארבעה בגדי זהב, מסטרך דתריין שמקו, יהו"ה אדני". כשמו פן כסאו, פן חופתו, פן לבושו. רשום שמייה בכלא, פד בעי לאעלא בהיכליה, למהוי תמן חתן בכלתיה, בח"י ברכאן דצלותא, דאיהי (נ"א כהיכלא לתרא תמן בצלותא בח"י ברכאן דצדיק דאיהו) כמראה הקשת.

אין דורשין במרכבה ביחיד, בגין דהדורש ליחיד, עמיה הא אינון שנים בדרשא. ולא צריך תמן למשמע קלא בצלותיה. אלא (שמאל א) רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, ובהאי רזא (במדבר ג) והזר הקרב יומת. והכי באצילות (ר"א בצלותא) כל חד מצלי בחדשאי, דלא אשתמע צלותיה לגבי חבריה. כגון מאן דדריש לחבריה, וישתיק דבור לגביה, לא צריך למעבד אלא דבור בחדשאי, דלא ישמע חבריה. ובגין דא אוקמוה רבנן, כל המשמיע קולו בתפלתו, הרי זה מקטני אמנה.

ובגין כך חיוון אשא לעילא, ממללן פענפין דאילנא, דהוו מתקבצין תמן, כמזמוטי חתן וכלה. באן אתר. בקריאת שמע, דתמן ואשמע את קול כנפיהם. מתקבצות שם כמו בשמחת חתן וכלה. באיזה מקום? בקריאת שמע, ששם ואשמע את קול כנפיהם, שהם ס"ד לארבע כנפים, ארבע פעמים ס"ד עולים רנ"ו. וזהו (ירמיה לא) רנו ליצקב

שמחה. מתי? לאחר שנוטל נקמה משונאיו וישרף האלילים שלקחם. זהו שפתוב (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. שהוא הנר (מ' שנים) להשלים ע"ב ע"ב ע"ב. ותלוים ס"ד.

ותלוים ס"ד משמונה א"ז. וכך ס"ד משמונה א"ז לארבעה צדדים - רנ"ו. וכאשר מגיע לל"ב, שהם א"ז א"ז א"ז א"ז, שהם ח' ח' ח' ח', מתחברת אות י' לכל צד, להיות ח"י יהנ"ה, בח"י ברכות של התפלה שיש בהן ח"י פעמים יהנ"ה, שעולים ע"ב. בזמן שהוא שמתחבר יהנ"ה באדנ"י על ידי ח"י העולמים יאהדונהי, מיד חיות של אש שותקות. מה כתוב בהן? (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן. בעמידתם של ישראל בגלות (בתפלה), תרפינה כנפיהן, כדי שלא ינדעו עד השעה הזאת.

זוה הוא רק שפתיה נעות. שהן כנפי החיות, וקולה לא ישמע. ומה שהיה חשמל, חיות אש מדברות, הן עתה שותקות. ומשום זה תקנו תפלה בלחש, וכן מעשה מרפכה בלחש, לדבר שם בלחש בינו לבין עצמו. שלש תפלות תקנו, ובכלן ח"י יהנ"ה, שהן ע"ב אותיות, בכל תפלה בשמונה עשרה ברכות, שהן רי"ו, וכלולות בחסד, בע"ב, ועם ל"ב נתיבות, והרי הן ר"ג חסר שתיים שפלולות בעמוד האמצעי.

ומהקרבנות נשמע על התפלה, ומהתפלה - לקרבן, כמו שגאמר בהם, (יחזקאל א) ואשמע את קול כנפיהם. כך בפרוכים, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו. פמו הכבש שעולים ויורדים, פמו משה ואהרן עולים ויורדים, עולים שנים ויורדים שנים. ובמזוה זו נרמזו כל מצוות התורה.

דאינון ס"ד לד' גדפין, ד' זמנין ס"ד, סלקין רנ"ו. והאי איהו, (ירמיה לא) רנו ליעקב שמחה. אימתי. לבתר דנטיל ניקמא משנאו, ויוקיד טעוון דלהון, הדא הוא דכתיב, (משלי יא) ובאבד רשעים רנה. איהו הנר (ס"א מ' שנין) לאשלמא ע"ב ע"ב, ע"ב. ותלוין ס"ד.

ותלוין ס"ד, מן תמנא א"ז. והכי ס"ד מתמנא א"ז לד' סטרין, רנ"ו. וכד מטי לל"ב, דאינון א"ז א"ז א"ז א"ז, דאינון ח' ח' ח' ח', אתחבר י' לכל סטר, למתוי ח"י יהנ"ה, בח"י ברכאן דצלותא, דאית בהון ח"י זמנין יהנ"ה, דסלקין ע"ב. בההוא זמנא דמתחברא יהנ"ה באדנ"י בח"י עלמין יאהדונהי, מיד חיון דאש חשות. מה כתיב בהון. (יחזקאל א) בעמדם תרפינה כנפיהן, בעמדם ישראל בגלותא (נ"א בצלותא), תרפינה כנפיהן, דלא ישתמודעון עד ההיא שעתא.

והאי איהו רק שפתיה נעות. דאינון כנפי החיות, וקולה לא ישמע. מה דהוי חשמל, חיון אשא ממללן, אינון חשות. ובגין דא תקינו צלותא בחשאי, והכי מעשה מרפכה בחשאי, למללא תמן בחשאי, בינו לבין עצמו. ג' צלותין תקינו, ובכלהו ח"י יהנ"ה, דאינון ע"ב אתוון, בכל צלותא, בתמני סרי ברכאן, דאינון רי"ו, ובכלילן בחסד, בע"ב, עם ל"ב נתיבות, והיינו ר"ן חסרין ב'. דכלילן בעמודא דאמצעיתא.

דמקרבנא אשתמע צלותא, צלותא מקרבנא. פגוונא דאתמר בהון, (יחזקאל א) ואשמע את קול כנפיהם. הכי בפרוכים, (במדבר ז) וישמע את הקול מדבר אליו. פגוונא דכבש סלקין ונחתין ביה קרבנין ועלוון. הכי בצלותא, מלאכין סלקין תרי ונחתין תרי. ובגוונא דסיני, דביה משה ואהרן סלקין ונחתין, סלקין תרי ונחתין ב'. ובפקודא דא, אתרמיזו כל פקודין דאורייתא.

וישמע את הקול מדבר אליו. פמו הכבש שעולים ויורדים, פמו משה ואהרן עולים ויורדים, עולים שנים ויורדים שנים. ובמזוה זו נרמזו כל מצוות התורה.

וְכֵן פֶּאֶשֶׁר הָיָה פּוֹתַח רַבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, פִּיּוּ הָיָה סִינִי, וְקוּלוּ הָיָה סֶלֶם, שָׁבוּ מִלְּאֲכִים עוֹלִים וַיּוֹרְדִים. בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר שָׁלוּ הָיָה רוֹכֵב עָלָיו מִלְּאָף מְטַטְרוּ"ן. הוּא רָכַב לְשִׁכְנָה שְׁפִלוּלָה בּוֹ סְפִירוֹת, עֲמוּד הָאֲמָצְעִי, שֶׁהוּא שֵׁם יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א מִבְּפָנִים. וְהִשְׁכִּינָה שְׁפִלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִבְּחוּץ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ הֵם רָכַב וּמִרְכָּבָה. (עֲלוֹת הָעֲלוֹת) הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי הוּא רָכַב לְעֲלוֹת הָעֲלוֹת. וְהִשְׁכִּינָה הֵיא רָכַב לְעֲמוּד הָאֲמָצְעִי. וְעֲלוֹת הָעֲלוֹת הוּא הַמִּיחַד לְכָל, וּמְסַדֵּר לְכָל, וּמְאִיר בְּכָל. אוֹרוֹ עוֹבֵר בְּנִשְׁמָה וּבַגּוֹף וּבְלִבּוֹשׁ, וְאֵין בּוֹ שְׁנוּי וְשִׁתּוֹפּוֹת וְחִשְׁבוֹן וְתַמּוּנָה וְדַמְיוֹן מִכָּל הַמִּרְכָּבוֹת וּמִרְאֵה וְדַמְיוֹן שְׁנֵרָאָה בְּעֵין הַשֶּׁכֶל. מִדְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת וְתַתְּחוֹנוֹת הֵן רָכַב וּמִרְכָּבָה אֶצְלוֹ, וְעָלוּ אֵין מִי שְׂרוּכֵב.

קִשְׁת - סִימָן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְהֵם סִימָן הַמִּרְכָּבָה שֶׁל הָאֲבוֹת. תְּקִיעָה - שֶׁל אֲבָרָה. שְׁבָרִים - שֶׁל יִצְחָק. תְּרוּעָה - שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (בַּמְדַּבֵּר כַּג) וְתְרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ. וְשִׁלְשָׁה צְבָעִים נִרְאִים בּוֹ, לְכֵן אָדָם יִרְק. וּמְצַד הַגְּבוּרָה נִקְרָא (שְׁמוּאֵל-א ב) קִשְׁת גְּבָרִים חֲתִימִים. וּמְצַד הַיָּמִין - (יְחֻזְקָא א) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁתָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן בְּיוֹם הַגִּשְׁם. כְּאֲשֶׁר נִרְאָה בְּיוֹם הַגִּשְׁם - מִרְאֵה רַחֲמִים. וְכֵאֲשֶׁר נִרְאָה בְּלִי מִטֵּר - מִרְאֵה דִין. וְכֵאֲשֶׁר מְעַרְבֵי בֵין גִּשְׁם וְשִׁמְשׁ - מִרְאֵה דִין וְרַחֲמִים פְּלוּלִים. וְזוּהִי אוֹת שׁוֹ מִשְׁדֵּי, שֶׁלְשָׁה עֲנָפֵי הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם יְהוֹ"ה

וְהָבִי כִּד הָיָה פֶּתַח רַבִּי עֲקִיבָא בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, פּוּמִיָּה הָיָה סִינִי, וְקָלִיָּה הָיָה סֶלֶם, דְּבִיָּה מִלְּאֲכִין סִלְקִין וְנִחְתִּין. בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר דִּילִיָּה, הָיָה רָכִיב עָלֶיהָ מִלְּאָף מְטַטְרוּ"ן. אִיהוּ רָכַב לְשִׁכְנֵתָא, דְּכָלִּילָא בֵּיה סְפִירָן עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, דְאִיהוּ יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א מִלְּגוֹ. דְשִׁכְנֵתָא כְּלִילָא מִי סְפִירָן, דְלִבְר. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵתִיָּה, רָכַב וּמִרְכָּבָה. (עֲלוֹת הָעֲלוֹת) עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, רָכַב לְעֲלוֹת הָעֲלוֹת. וְשִׁכְנֵתִיָּה, רָכַב לְעֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא. וְעֲלוֹת הָעֲלוֹת אִיהוּ דְמִיחַד לְכָלֵא, וּמְסַדֵּר לְכָלֵא, וְנִהִיר בְּכָלֵא. נִהוּרִיָּה אֲעֵבֵר בְּנִשְׁמָתָא וּבְנִשְׁמָתָא. וְלִית בֵּיה שְׁנוּי וְשׁוֹתְפוֹ וְחֻשְׁבָּן וְתַמּוּנָה וְדַמְיוֹן מִכָּל מִרְכָּבָתָא, וּמִרְאֵה וְדַמְיוֹן דְאִתְחַזְיָא בְּעֵין הַשֶּׁכֶל. דְרָגִין עֲלָאִין וְתַתְּאִין, אֵינוֹן רָכַב וּמִרְכָּבָתָא לְגַבִּיָּה, וְעָלִיָּה לִית מְאֵן דְרָכִיב.

קִשְׁת, סִימָן תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה. וְאֵינוֹן סִימָן מִרְכָּבָה דְאֲבָהָן. תְּקִיעָה, דְאֲבָרָה. שְׁבָרִים, דְיִצְחָק. תְּרוּעָה, דְיַעֲקֹב. דְאִתְמַר בֵּיה (בַּמְדַּבֵּר כַּג) וְתְרוּעַת מְלֶךְ בּוֹ. וְג' גְּוִוִּין אִתְחַזְיָין בֵּיה, חֲנוּר סוּמְק וְיִרוּק. וּמְסַטְרָא דְגְבוּרָה, אֲתִקְרִי (דף ר"א ע"א) (שְׁמוּאֵל א ב) קִשְׁת גְּבָרִים חֲתִימִים. וּמְסַטְרָא דִימִינָא, (יְחֻזְקָא א) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁתָּה אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן בְּיוֹם הַגִּשְׁם. כִּד אִתְחַזִּי בְּיוֹם הַגִּשְׁם, אֲחֻזִּי רַחֲמִי. וְכִד אִתְחַזִּי בְּלֵא מְטֵרָא, אֲחֻזִּי דִינָא. מְעוּרָב בֵּין מְטֵרָא וְשִׁמְשָׁא, אֲחֻזִּי דִינָא וְרַחֲמִי כְּלִיל. וְהֵאֵי אִיהוּ שׁוֹ מִן שְׂדֵי, תֵּלֵת עֲנָפֵי אֲבָהָן, דְאֵינוֹן יְהוֹ"ה אֱלֹהֵי"נוּ יְהוֹ"ה, תֵּלֵת שְׁמֵהֶן לְקַבֵּל תֵּלֵת עֲנָפֵי אֲבָהָן. וּבִהוּן י"ד אֲתוּוֹן, בְּחוּשְׁבָּן ד"י מִן שְׂדֵי. וּלְבוּשׁ דְשְׂדֵי, מְטַטְרוּן, דְהִכִּי סִלְקֵן בְּחוּשְׁבָּן שְׂדֵי. (ע"ב רַעִיא מְהִימָנָא).

אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִימָא לָן מוֹר, (ס"א מֵאֲלוּן) מְלִין מְעֲלִיתָא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן

אֱלֹהֵינוּ יְהוֹ"ה. שְׁלֵשָׁה שְׁמוֹת כְּנֶגֶד שְׁלֵשָׁה עֲנָפֵי הָאֲבוֹת, וּבֵהֶם י"ד אוֹתוֹת, בְּחֻשְׁבוֹן אוֹתוֹת ד"י מִשְׁדֵּי. וּמִלְבוּשׁ שֵׁם שְׂדֵי הוּא מְטַטְרוּן, שְׁכָף עוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן שְׂדֵי. (ע"ב רַעִיא מְהִימָנָא). אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, יֵאמֵר לָנוּ הַרְבֵּי, (מֵאֲלוּן) דְבָרִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאִמַר,

(מלכים-ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל מְקוֹם שְׁכָתוֹב וַיְהִי - הוּא צֶעֶר. וַיְהִי בַיּוֹם - צֶעֶר וַדְּאִי. וַיְהִי הַיּוֹם - יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ צֶעֶר, וְזֶהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ דִּין קָשָׁה עַל הָעוֹלָם. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנָם - יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיָּה. וּבְכָל מְקוֹם וַיְהִי הַיּוֹם - זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיָּה.

בְּכָרָ פַעַם שְׁנֵי יָמִים הֵם. מַה הַטַּעַם? כַּדִּי שִׁיְהִיָּה יִצְחָק כְּלוּל מִדִּין וְרַחֲמִים, שְׁנֵי יָמִים וְלֹא אֶחָד. שְׁאֵם יִמְצָא יְחִידִי, יַחְרִיב הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב שְׁתֵּי פַעַמִּים וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - אֵלֶּיךָ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל. בְּנֵי הָאֱלֹהִים - וַדְּאִי בְּנֵי שֶׁל הַמַּלְאָךְ קָרִיבִים אֵלָיו. וְהֵם שְׁבַעִים מְמַנִּים שְׁסוּכְבִּים תְּמִיד אֶת הַמַּלְאָךְ, וְהֵם חוֹתְכִים דִּין עַל הָעוֹלָם. לְהַתִּיצֵב עַל ה', וְכִי מַעַל ה' עוֹמְדִים? אֵלֶּא בְּשַׁעַה שְׁאֵלוּ עוֹמְדִים בְּדִין, דִּין הָרֹאשׁוֹן שֶׁהַכֵּל בּוֹ מַהוּ? מִי שֶׁלֹּא מְכַבֵּד לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשֶׁלֹּא מְכַבֵּד לַתּוֹרָה וְלַעֲבָדָיו. אֵף כֵּן - מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל בְּאַרְצָךְ. מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ לְכְבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי הוּא שֶׁלֹּא נוֹתֵן כְּבוֹד לְשֵׁם זֶה. וַיָּבֹאוּ גַם הַשְּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, גַּם - לְרַבּוֹת אוֹתָהּ הַנְּקָבָה שְׁלוֹ. אֵף כֵּן לְהַתִּיצֵב עַל ה', שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ גַּם לְכְבוֹדוֹ שֶׁל שֵׁם זֶה.

כָּאֵן נִחְלָקוּ עֲמוּדֵי עוֹלָם הָרֹאשׁוֹנִים. אֶחָד אָמַר, אִיּוֹב מַחְסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם הִיָּה. וְאֶחָד אָמַר, מַחְסִידֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּה. וְלָקַח לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם. שֶׁהָרִי יוֹם אֶחָד מִצָּאוּ רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֵיהוּ. אָמַר לוֹ, וַדְּאִי לְמַדְנּוּ שְׁיֵשׁ צַדִּיק וְרַע

וְאָמַר (מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל אֶתֶר דְּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צֶעֶר, וַיְהִי בַיּוֹם צֶעֶר. וַדְּאִי, וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְאִית בֵּיה צֶעֶר, וְדָא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְאִית בֵּיה דִּינָא קָשִׁיא עַל עַלְמָא. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנָם, יוֹמָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה. וּבְכָל אֶתֶר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה.

בְּכָרָ זְמַנָּא תְּרִין יוֹמִין אֵינּוּן, מָאִי טַעַמָּא. בְּגִין, דְּלִהּוֹי יִצְחָק כְּלוּל דִּינָא וְרַחֲמִי, תְּרִין יוֹמִין וְלֹא חֵד. דְּאֶלְמָלֵא יִשְׁתַּכַּח יְחִידִי, יַחְרִיב עַלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב תְּרִין זְמַנִּין, וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אֵלֶיךָ בֵּית דִּין רַבְרָבָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדְּאִי, בְּנוֹי דְּמַלְפָּא קְרִיבִין לְגַבְיָהּ. וְאֵינּוּן שְׁבַעִין מְמַנִּין, דְּסַחְרִין תְּדִירָא לְמַלְפָּא. וְאֵינּוּן חַתְכִּין דִּינָא עַל עַלְמָא. לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, וְכִי עַל יְיָ קִיַּיְמִי. אֵלֶּא, בְּשַׁעַתָּא דְּאֵלֶיךָ קִיַּיְמִי עַל דִּינָא, דִּינָא קְדַמָּא דְּכֻלָּא בֵּיה, מָאֵן הוּא. דְּלָא יוֹקִיר לְשִׁמָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְדְלָא יוֹקִיר לְאוֹרִייתָא וְלַעֲבָדָיו. אוּף הַכִּי, מָאֵן הוּא דְלָא חִיִּישׁ עַל יְקָרָא דְּשִׁמָּא קְדִישָׁא, דְלָא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא. מָאֵן הוּא דְלָא חִיִּישׁ לְיִקְרִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאֵן הוּא דְלָא שְׁוִי יְקָר לְשִׁמָּא דָּא. וַיָּבֹאוּ גַם הַשְּׁטָן בְּתוֹכְכֶם, גַּם, לְרַבּוֹת הֵיָּהּ נּוֹקְבָא דִּילֵיהּ. אוּף הַכִּי לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, דְּאִיהוּ חִיִּישׁ נְמִי לְיִקְרָא דְּשִׁמָּא דָּא.

הָבֵא אֶפְלִיגּוּ עֲמוּדֵינָא קְדַמָּאִין דְּעַלְמָא. חֵד אָמַר, אִיּוֹב מַחְסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם הָוָה. וְחֵד אָמַר, מַחְסִידֵי יִשְׂרָאֵל הָוָה. וְאֶלְקִי, לְכַפֵּרָא עַל עַלְמָא. דְּהָא יוֹמָא חֵד אֲשַׁכְחִיָּה רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֵיהוּ. אָמַר לֵיהּ, וַדְּאִי תְּנִינָן

דאית צדיק ורע לו, רשע וטוב לו. אמר, צדיק, כל שממעטין לו חובותיו נותנין לו בעולם הזה חובו, ועל פן צדיק עוונותיו, וממעטין זכויותיו, נותנין לו שכרו בעולם הזה, רשע וטוב לו. אמר ליה, דינוי דמארי עלמא עתיקין (כ"א עמיקון) אבל בשעתא דבעי קדשא בריה הוא לכפרא חובין דעלמא, אלקי בדרועא דלהון, ואסי לכולהו. מתל לאסייא, דאלקי לדרועא, לשיזבא לכל שייפין. פמה דכתיב, (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו וגו'.

לו, רשע וטוב לו. אמר, צדיק - כל שממעטין לו חובותיו, נותנים לו בעולם הזה חובו, ועל פן צדיק עוונותיו וממעטין זכויותיו, נותנים לו שכרו בעולם הזה - רשע וטוב לו. אמר לו, דיניו של רבון העולם עתיקים (עמיקים), אבל בשעה שרוצה הקדוש ברוך הוא לכפר חובות של העולם, מלקה בזרוע שלהם ומרפא לכלם. משל לרופא שהלקה לזרוע להציל כל האיברים, כמו שכתוב (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו וגו'.

במה דאתמר, בההוא יומא של ראש השנה, דקיימין שבעין קתדראין למידן דינא לעלמא, פמה אינון מארי תריסין, קטיגורין, דקיימי לעילא. אלין מיימינין לזכו ואלין משמאלין לחובא, לאדפרא חובין דעלמא, חובין דכל חד וחד. ועל דא אצטריך לפר נש, לפרשא חובוי, כל חד וחד פמה דאיהו, בגין דמאן דמפרש חטאוי, לא אתמסר דיניה, אלא בידי דמלפא, קדשא בריה הוא בלחודוי. ומאן דדאין ליה קדשא בריה הוא, איהו לטב. ועל דא בעא דוד מלפא, (ואמר) (תהלים מג) שפטני אלקים, אנת, ולא אחרא. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו, הוא, ולא אחרא. וכל בית דין בדילין ממנו.

כמו שנאמר באותו יום של ראש השנה, שעומדים שבעים פסאות לדון דין העולם, פמה הם בעלי מגנים, קטגורים, שעומדים למעלה. אלו מיימינים לזכות, ואלו משמאלים לחובה להזכיר חובות העולם, חובות של כל אחד ואחד. ועל זה צריך האדם לפרש חובותיו, כל אחד ואחד כמו שהוא. משום שמי שמפרש חטאו, לא נמסר דינו אלא בידי המלך, הקדוש ברוך הוא בלבדו. ומי שדן אותו הקדוש ברוך הוא - הוא לטוב. ועל זה בקש דוד המלך (ואמר), (תהלים מג) שפטני אלהים. אתה, ולא אחר. וכן שלמה אמר, (מלכים א ח) לעשות משפט עבדו. הוא, ולא אחר. וכל בית דין מתרחקים ממנו.

ועל דא אצטריך לון לפרשא חובין דכל שייפא ושייפא, וכל מה דעביד בפרט. הדא הוא דכתיב, (תהלים לב) חטאתי אודיעך וגו'. לבתר ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מנלן. ממשא, דכתיב (שמות לב) אנא חטא העם הזה וגו'. בישראל כתיב, (שמואל א יב) חטאנו פי עזבנו את יי, דאי תימא האי ביחיד, אבל בצבור לא. הא כתיב קרא דא. ואי תימא הא בצבור, אבל

ועל זה צריך לנו לפרט העברות של כל איבר ואיבר, וכל מה שעושה בפרט. זהו שכתוב (תהלים לב) חטאתי אודיעך וגו'. ולבסוף - ואתה נשאת עון חטאתי סלה. מנין לנו? ממשא, שכתוב (שמות לב) אנא חטא העם הזה וגו'. בישראל כתיב, (שמואל א יב) חטאנו פי עזבנו את ה'. שאם תאמר זה ביחיד, אבל בצבור לא - הרי כתיב פסוק זה. ואם תאמר זה

בצבור, אכל שליח שלהם לא -
הרי כתיב (שמות לב) וישב משה אל
ה' וגו'. וכתוב (שם) ויעשו להם
וגו'. מה הטעם? מי שמפרש
חובותיו, בית דין מתרחקים
ממנו, משום שפן אדם קרוב
לעצמו ולא נדון על פיו.

ועוד, לא עוזב למקטרג ללמד
עליו חוב ומום. שפן אדם יקדים
ויאמר, ולא יתן מקום לאחר
לומר, ואז הקדוש ברוך הוא
מוחל לו. זהו שכתוב (משלי כח)
ומודה ועוזב ירוחם.

בימי ראש השנה מתקנים בית
דין פסא למלך לדון את כל
העולם, וישראל נכנסים
בראשונה בדין לפניו, שירבו
הרחמים. (לפני שירבה הרגו). למדנו,
ומשפט עמו ישראל דבר יום
ביומו. יום ביומו מה הוא? אלא
אלו שני ימים של ראש השנה.
מדוע שני ימים? משום שהם שני
בתי דין שמתחברים כאחד. דין
עליון, שהוא קשה, בדין תחתון,
שהוא רפה, ושניהם נמצאים.

ועל זה לא יודעים אלו הבבלים
סוד של היבכה והיללה, ולא
יודעים ששניהם צריכים, יללה
שהוא דין תקיף. שלשה שברים
שהוא דין רפה, גניחות שגונח
ברפיון. הם לא יודעים, ועושים
שניהם. ואנו יודעים ועושים
שניהם. (ועל זה סוד היבכה והיללה ושניהם
צריכים. אלו הבבלים אינם יודעים, ועושים
שניהם.) והפל יוצא לדרך אמת.

פתח ואמר, (תהלים פא) תקעו
בחדש שופר בכסה ליום חגנו.
תקעו בחדש שופר, מהו בחדש?
זה בית דין רפה, שנקרא חדש.
בכסה - (פסא של העולם העליון, פסא של

אות ה', זה פחד יצחק שהוא פסא למלך העליון.
עוד בכסה) זה דין קשה, פחד יצחק.
דין שמתכסה תמיד, שאין הוא
דין בגלוי. פי חק - זה דין רפה.

שליחא דלהון לא, הא כתיב (שמות לב) וישב משה
אל יי וגו'. וכתוב (שמות לב) ויעשו להם וגו'.
מאי טעמא. מאן דמפרש חוביה, בי דינא
בדילין מיניה, בגין דבר נש קריב לגרמיה,
ולא אתדן על פומיה.

ותו, לא שביק למקטרגא לאולפא עליה חובא
מומא. דבר נש יקדים (דף ר"א ע"ב) ויימא,
ולא יהיב דוכתא לאחרא למימר. כדין קדשא
ברין הוא מחיל ליה, הדא הוא דכתיב, (משלי
כח) ומודה ועוזב ירוחם.

ביומי דראש השנה, מתקנין בי דינא כורסייא
למלפא, למידן כל עלמא. וישראל
עאלין בקדמיתא בדינא קמיה, דליפוש רחמי.
(ס"א קמיה דליפוש רחמי) תנן ומשפט עמו ישראל דבר
יום ביומו, יום ביומו מאי הוא. אלא הני תרי
יומין דראש השנה. אמאי תרי יומין. בגין
דאינון תרי בי דינא, דמתחברן פחדא. דינא
עלאה, דאיהו קשיא, בדינא תתאה, דאיהו
רפיא, ותריוויהו משתכחי.

ועל דא לא ידעי הני בבלאי, רזא דיבכא
ויללותא, ולא ידעי דתריוויהו אצטריכו,
יללותא דאיהו דינא תקיפא. תלת תבירין
דאיהו דינא רפיא, גנוחי גנח רפיא. אינון לא
ידעי, ועבדין תרוויהו. ואנן ידעינן, ועבדינן
תריוויהו. (ס"א ועל דא רזא דיבכא ויללה ותריוויהו אצטריכו, הני
בבלאי, אינון לא ידעי, ועבדו תרוויהו.) וכלא נפקין לארח
קשוט.

פתח ואמר, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכסה
ליום חגנו. תקעו בחדש שופר, מאי
בחדש. דא בי דינא רפיא, דאקרי חדש.
בכסה: (כס דעלמא עלאה, כ"ס ה' דא פחד יצחק דאיהו כס למלפא
עלאה, תו בכסה) דא דינא קשיא, פחד יצחק. דינא
דאתפסייא תדיר, דלאו איהו דינא באתגלייא.

וּמִשְׁפֹּט - זֶה דִּין (קשה). וּשְׁנֵיהֶם
הֵם כְּאֶחָד. בְּגִלּוֹל זֶה שְׁנֵי זְמַיִם,
וּשְׁנֵיהֶם בְּסוּד אֶחָד.

אֲשֶׁרֵי הָעַם יִדְעֵי תְרוּעָה וְגו' (תהלים פט). לא כְּתוּב שׁוֹמְעֵי, אוֹ
תוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֲלֵא יִדְעֵי תְרוּעָה.
בְּגִלּוֹל (בגוף) הַחֲכָמִים שְׁדָרִים בְּאֹרֶךְ
שֶׁל הָאָרֶץ הַקְדוּשָׁה, אֲלוֹ יִדְעֵי
תְרוּעָה. סוּד שֶׁל הַתְרוּעָה, כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (תהלים ב) תְרוּעַם בְּשִׁבְט
בְּרוּל. מִי עִם כִּישְׂרָאֵל שִׁיּוּדְעִים
סוּדוֹת עֲלוֹנוֹיִם שֶׁל רְבוּנוֹם,
לְעֵלוֹת לְפָנָיו וְלִהְתַּקְשֵׁר בּוֹ. וְכֹל
אֲלוֹ שִׁיּוּדְעִים סוּד הַתְרוּעָה,
יִתְקַרְבוּ לְלֶכֶת בְּאֹר פָּנָיו שֶׁל
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה הָאֹר
הִרְאֵשׁוֹן שְׁגָנוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְצַדִּיקִים. וְעַל זֶה צָרִיף לְדַעַת
אוֹתָהּ.

כְּתוּב (ויקרא ט) הִיתְרַת מִן הַכְּבֵד.
וְכַתוּב (שם ג) וְאֵת הִיתְרַת עַל
הַכְּבֵד. (אחר שֶׁשְׁעִשְׁתָּה נְאוּף, עוֹלָה עֲלוֹי.)
יִתְרַת מִן הַכְּבֵד - זוֹ אֵשֶׁת זְנוּנִים
שֶׁהוֹלְכַת וְיוֹצֵאת מִן הַכְּבֵד
לְהַחֲטִיא בְּנֵי הָעוֹלָם וְלַקְטֹרֵג
עֲלֵיהֶם, וְעוֹזֵבַת אֵת הַזְּכָר לְעֵשׂוֹת
זְנוּנִים, וּמְשׁוּם זֶה הִיתְרַת,
שֶׁנִּפְרְדַת מִן הַכְּבֵד. יִתְרַת עַל
הַכְּבֵד - אַחַר שֶׁשְׁעִשְׁתָּה נְאוּף,
עוֹלָה עֲלוֹי. מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה.
מִתְגַּבְּרַת עַל בְּעֵלָהּ, שֶׁהוּא כְּבֵד,
בְּכַעַס שֶׁל הַמְרָה. אֵשֶׁת מְדֻנִּים
וְכַעַס, שֶׁשׁוֹלֵטַת עַל הַזְּכָר שְׁלָהּ.
מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה שׁוֹלֵטַת עַל
הַכְּבֵד, אֵשֶׁת מְדֻנִּים וְכַעַס.

יִתְרַת מִן הַכְּבֵד - מִן הַכְּבֵד יוֹצֵאת
לְהַבְאִישׁ לְכֹל הָעוֹלָם וְלְעֵשׂוֹת
נְאוּפִים עִם הַכֹּל. לְבַסּוֹף הִיא
עוֹלָה לְגַבֵּי הַזְּכָר, מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה, בְּעֵזוֹת שֶׁל פָּנִים, וְאֵז הִיא
עַל הַכְּבֵד. וְעוֹד, יִתְרַת מִן הַכְּבֵד
נִקְרֵאת מֵהַצַּד הָאַחֵר. אַחַר
שִׁיּוּצֵאת לְנֶאֱפֵף עִם כָּלֵם, נוֹתְנַת
שִׁיּוּרִים לְבְעֵלָהּ, וְזוֹהִי יִתְרַת מִן הַכְּבֵד.

כִּי חָק, דָּא דִּינָא רַפְיָא. וּמִשְׁפֹּט, דָּא דִּינָא
(רַפְיָא). וְתִרְוּיָהּוּ אֵינּוֹן כְּחָדָא. בְּגִין כֶּן תְּרִין
יוֹמִין, וְתִרְוּיָהּוּ בְרִזָּא חָדָא.

אֲשֶׁרֵי הָעַם יִדְעֵי תְרוּעָה וְגו', (תהלים פט) לָא כְּתִיב
שׁוֹמְעֵי, אוֹ תוֹקְעֵי תְרוּעָה, אֲלֵא יִדְעֵי
תְרוּעָה. בְּגִין (ס"א כְּנִיז) חֲפִימִין דִּדְיִרִין בְּאֹרֵרָא
דְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינּוֹן יִדְעֵי תְרוּעָה. רִזָּא
דְּתְרוּעָה, כְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים ב) תְרוּעַם בְּשִׁבְט
בְּרוּל. מָאן עֲמָא כִישְׂרָאֵל, דִּידְעִין רִזִּין עֲלֵאִין
דְּמֵאִרִיהוֹן, לְמִיעַל קַמִּיהּ, וְלֵאֲתַקְשֵׁרָא בֵיהּ.
וְכֹל אֵינּוֹן דִּידְעֵי רִזָּא דְתְרוּעָה, יִתְקַרְבוּן לְמִיהַךְ
בְּאֹר פָּנָיו דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְדָא אֹר
קְדִמָּאָה דְּגִנִּיזוֹ קְדִשָׁא בְרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵיִיא.
וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף לְמַנְדַּע לָהּ.

כְּתִיב (ויקרא ט) הִיתְרַת מִן הַכְּבֵד. וְכְּתִיב (ויקרא ג)
וְאֵת הִיתְרַת עַל הַכְּבֵד. (כְּתִר דְּעֵבֵדַת נִיאוּפָא,
אֲסַתְלִיק עֲלֵיהּ.) יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד, דָּא אֵשֶׁת זְנוּנִים,
דְּאַזְלָא וְנִפְקָא מִן הַכְּבֵד, לְאַסְטָאָה בְּנֵי עֲלֵמָא,
וְלֵאֲסַטְנָא עֲלֵיהּוּ. וְשִׁבְקַת לְדְכוּרָא, לְמַעַבְד
זְנוּנִים. וּבְגִין דָּא הִיוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד: יִתְרַת עַל
הַכְּבֵד. בְּתַר דְּעֵבֵדַת נִיאוּפָא, אֲסַתְלִיק עֲלֵיהּ.
מִצַּח אִשָּׁה זוֹנָה. אֲתַגְבְּרַת עַל בְּעֵלָהּ דְּאִיהּוּ
כְּבֵד, בְּכַעַס דְּמְרָה, אֵשֶׁת מְדֻנִּים, וְכַעַס,
דְּשִׁלְטָא אִיהִי עַל דְּכוּרָא דִּילָהּ. מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה שִׁלְטָא עַל הַכְּבֵד, אֵשֶׁת מְדֻנִּים וְכַעַס.
יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד, מִן הַכְּבֵד נִפְקָא לְאַבְאָשָׁא
לְכֹל עֲלֵמָא, וְלְמַעַבְד נִיאוּפִין עִם כָּלֵא.
לְבַתַּר אִיהִי סִלְקָא לְגַבֵּי דְכוּרָא, מִצַּח אִשָּׁה
זוֹנָה, בְּעֵזוֹתָא דְּאַנְפִּין, וְכִדִּין אִיהִי עַל הַכְּבֵד.
וְעוֹד, יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד אֲתַקְרִיאת מְסִטְרָא
אַחֲרָא, בְּתַר דְּנִפְקַת לְנֶאֱפֵא עִם כָּלֵא, יְהִיבַת
שִׁיּוּרִין לְבְעֵלָהּ, וְהִיא אִיהִי יוֹתְרַת מִן הַכְּבֵד.

מתוך הפכד והיותה של
יוצאת מרה, והיא חרב של מלאך
המות, שיוצאות ממנה טפות
מרות להרג לבני אדם. זהו
שפתוב (משלי ה) ואחריתה מרה
כלענה. והיא תלויה בפכד, וכל
החלאים והמיתות תלויות בו.
ואותו יום של ראש השנה (המשטיין)
משוטט בעולם לאסוף את כל
חובות העולם, ואז כל האיברים,
שהם ישראל, הם בצרה, שהם
איברים של המלכה, שנאמר (משלי
כ) גר ה' נשמת אדם. השכינה
הקדושה. ואז כל ישראל בצרה,
ולוקחים שופר לעורר בו אותה
תקיעה ושברים ותרועה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, ודאי אחר
שהאיברים והעורקים של הלב,
שדומים לישראל, הם בצרה.
צריכים לעוררם בקנה, שהוא
שופר. וזה קנה של ראה. אחר
שפנפי ראה לא יכולות להשקיט
רגז המרה שמתגברת על עורקי
הלב, ועל כל העורקים של
האיברים של הגוף. אותה הרוח
שנושבת בהם עולה בקנה, שהוא
שופר, עולם הבא. שפך פרושהו,
ושט דומה לעולם הזה, שבו
אכילה ושתייה. קנה דומה לעולם
הבא, שאין בו אכילה ושתייה.
ואחר ששט אות ו' מן ושט,
ברבוי אכילה של גזל, נתארף
ונעשה שטן. ומי גרם את זה?
שנאמר (במדבר יא) שטו העם
ולקטו. השטות שלהם שנתערכו
בערב רב השוטים, שהתאוה
שלהם היא אכילה ושתייה של
גזל וחמס של (תהלים יב) שד עניים
ואנקת אביונים. באות נו"ן
כפופה, השוטים, שאוכלים וכלי
לטחן. מה כתוב בהם? (במדבר יא)

מגזו פכד, ויותרת דילה, נפקת מרה, ואיהי
חרבא דמלאך המות, דנפקו מנה טפין
מירין לקטלא בני נשא. הדא הוא דכתיב,
(משלי ה) ואחריתה מרה כלענה. ואיהי תליא
בפכד, פל מרעין ומותא ביה תליין. וההוא
יומא דראש השנה (משפטיא) משטטא בעלמא,
למכנש פל חובי עלמא וכדין פל אברין דאינון
ישראל, אינון בעאקו, דאינון אברי
דמטרוניתא, (משלי כ) גר יי נשמת אדם, שכינתא
קדישא. וכדין פל ישראל בעאקו, ונטלי שופר
לאתערא ביה ההוא תקיעה ושברים ותרועה.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ודאי כתר דאברים וערקין דלבא,
דדמין לישראל, אינון בעאקו. צריכין לאתערא
בקנה, דאיהו שופר. ודא קנה דריאה. כתר דכנפי ריאה
לא נכלין לשפכא (דף ר"ב ע"א) ורגזא דמרה דאתגברת
על ערקין דלבא, ועל פל ערקין דאברים דגופא. ההוא
רוחא דנשיב בהון, סליק בקנה, דאיהו שופר, עלמא
דאתי. דהכי אוקמוה, ושט, דומה לעלמא דין, דביה
אכילה ושתייה. קנה, דומה לעלמא דאתי, דלית ביה
אכילה ושתייה.

ולבתר דשט ו' מן ושט, ברבוי אכילה דגזל אתארף
ואתעביד שטן. ומאן גרים דא. (במדבר יא) שטו
העם ולקטו, שטותא דלהון דאתערכו בערב רב שטיין,
דתאוה דלהון אכילה ושתייה דגזל וחמס, (תהלים יב) דשוד
עניים ואנקת אביונים. בנון כפופה שטיין, דאכלין בלא
טחינה. מה כתיב בהו, (במדבר יא) הכשר עודנו בין שיניהם
טרם יפרת ואף יי חרה בעם. אתפשט ו' דשטו, איהו
דרוחיה כפוף, ואיהו נ'. ודא גרם דאתפשט שטן באכילה
ושתייה, ואתגבר על פל אברין וערקין בשם"ה לא תעשה.
הכשר עודנו בין שיניהם טרם יפרת ואף ה' חרה בעם. נתפשטא אות ו' של שטו, אותו שרוחו

כפוף, והוא אות נ'. וזה גרם שהתפשט השטן באכילה ושתייה, ומתגבר על כל איברים ועורקים בשלש מאות ששים וחמש מצוות לא תעשה. כחשבון השט"ן חסר אחד, זה יום הכפורים, שאין בו אכילה ושתייה. והוא פדגמת הקנה, והוא אות ו' בן י"ה מבינה. ולכן בארו בעלי המשנה, הרואה קנה בחלום זוכה לחכמה. זהו שכתוב (משלי ד) קנה חכמה קנה פחות שאין קנה שהוא פחות משניהם, שהם י' חכמה, ה' בינה. ומשום זה צריך לעורר בשופר, שהוא קנה, עולם הבא, עולם ארץ, ארץ אפים, שנמצאים ממנו שלש עשרה מדות של רחמים, כחשבון וא"ו. אות א' - ארץ, שתי וי"ם - אפים.

ואמא עליונה היא תקיעה, מצדו של אברהם. שברים מצדו של יצחק. תרועה מצדו של יעקב. שכינה תחתונה קשר של כלם. כלומר, אות ק' - תקיעה. אות ש' - שברים. אות ר' - תרועה. וכלם משלשים לגבי השכינה. זהו שכתוב קדשה לך ישלשו. שאין קול יכול לצאת החוצה אלא מן הפה. אף כף אין להפריד השכינה מהקדוש ברוך הוא. שהקדוש ברוך הוא נאמר בו, (תהלים כט) קול ה' חצב להבות אש. והשכינה - תפלת כל פה. ואלו סימנים: קשר"ק, קשר"ק, קר"ק. ובחבור הקדמון. (עד כאן)

זר

לזקחים שופר לעורר בו תרועה ותקיעה, דין קשה ברחמים, ושברים - דין קשה בלי רחמים (דין רפה ברחמים), ואז כף יעוררו למעלה להתערב זה בזה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, בזה מתמתק השטן ומתקצרת אות נז"ן מן ושט. מה שהיה שטן מקדם, שב לאחוריו, וחזר להיות ושט ככראשונה. משום

פחושבן השט"ן חסר חד, דא יום הכפורים, דלית ביה אכילה ושתייה.

ואיהו פגוונא דקנה, ואיהו ו' בן י"ה, מן בינה. ובגיניה אוקמוה מארי מתניתין, הרואה קנה בחלום, זוכה לחכמה. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) קנה חכמה קנה בינה. דלית קנה דאיהו פחות מתרווייהו, דאינון י' חכמה, ה' בינה. ובגין דא, צריך לאתערא בשופר, דאיהו קנה, עלמא דאתי, עולם ארץ, ארץ אפים, דמשתכחי מיניה תלת עשר מכילין דרחמי, פחושבן וא"ו, א' ארץ, ו' אפים. ואימא עלאה איהי תקיעה, מסטרא דאברהם. שברים, מסטרא דיצחק. תרועה, מסטרא דייעקב. שכינתא תתאה, קשר דכלהו. דהיינו: ק' תקיעה. ש' שברים. ר' תרועה. וכלהו משלשין לגבי שכינתא, הדא הוא דכתיב, קדשה לך ישלשו. דלית קלא יכיל לנפקא לבר, אלא מן הפה. אוף הכי, לית לאפרשא שכינתא מן קדשא בריך הוא. דקודשא בריך הוא אתמר ביה, (תהלים כט) קול יי חצב להבות אש. ושכינתא תפלת כל פה. ואינון סימנין, קשר"ק קשר"ק קר"ק. ובחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

נטל"ן שופר, לאתערא ביה, תרועה ותקיעה, דינא קשיא ברחמי, ושברים דינא קשיא בלא רחמי (כ"א דינא רפא ברחמי) וכדין הכי יתערו לעילא לאתערבא דא בדא.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בהאי אתבסם שטן, וקמיט נז"ן מן ושט, מה דהוה שטן לפנים, תב לאחורא, ואתהדר ושט, כדבקדמיתא. בגין דהקול קול יעקב. ישראל לית חיליהון באכילה ושתייה,

שהקל קול יעקב. ישראל שאין פחם באכילה ושתייה. אלא חיליהון בקול דא, דאיהו עלמא דאתי, עולם ארוך, דאתברי באת יו"ד, ובגין דקול שופר מניה נפיק, אמרו רבנן אין פוחתין מעשרה שופרות. ובאות י' ודאי, אתעביד עולם ארוך, דאיהו ו' עלמא דאתי ובאת ה', ברא עלמא דין, דאיהי ה' זעירא, דבה אכילה ושתייה דאורייתא.

ועוד רזא אחרא, פתר דאתגזר גזרה בתרין אתוון, דאינון ה' ה', תרין פתי דינין, מאן יכיל לבטלא גזרה דתרווייהו. י"ו. דאת ה"א אימא עלאה. י' אב. ומה פתיב, (במדבר ל) כל גדר וכל שבעת אסר לענת נפש, דאיהי ה', אישה יקימנו ואישה יפרנו. ובגין דא, צריך לאתערא קלא דאיהו ו', בעשרה שופרות, דאינון י'. ועקרא דלהון בנשימה אחת, כל סימן וסימן, בפיה, דאיהי י' מעשרה.

מיד דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייה, אמרו, בריך אלהא דזכינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר על פומי, וכתב על ידו רזין אלין, דלא אשתמעו כוותייהו ממתן תורה, ועד כען.

אמר ליה, בוצינא קדישא, אשלים מלולי דרזין דחבורא קדמאה, לפרשא לון, דהא כל מארי מתיבתאן דלעילא, ומארי מתיבתאן דלתתא, פלהו מזומנין למשמע מלין אלין מפומך, ופירושין דילך. דהא חדרה ופורקנא, יתער בהון לעילא ותתא. אל תתנו דמי, לו, אנת וכל סיעתא דילך. עוד אמר בחבורא קדמאה. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

מיר דשמעו מלין רבי שמעון וכל חברייה, אמרו, בריך אלהא דזכינא למשמע מלין, מההוא דאתקרי רבן של נביאים, רבן דחכמים, רבן דמלאכי השרת, דקודשא בריך הוא ושכינתיה מדבר על פיו, וכתב על ידו סודות אלו שלא נשמעו כמותם ממתן תורה ועד כאן.

אמר לו, מנורה קדושה, השלם דברי הסודות של החבור הקדמון לפרש אותם, שהרי כל בעלי הישיבות של מעלה, ובעלי הישיבות של מטה, כלם מזמנים לשמע דברים אלו מפיך ופרושים שלך, שהרי שמחה ופדיון יתעורר בהם למעלה ומטה. אל תתנו דמי לו, אפה וכל החבורה שלך. עוד נאמר בחבור הקדמון. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר

בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא,

בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא,

בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא,

בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא,

בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא,

בתרועה ותקיעה ושברים, אתבסם פלא דא בדא. וכל מה דההוא כבד נקיט, אקריב לגבי לב, דאיהו מלפא,

מְקָרִיב אֶל הַלֵּב, שֶׁהוּא מְלֻךְ, לְזוּן
(לדיו). וְאוֹתוֹ הַלֵּב אֵין דְּרָכוֹ וְאֵין
חֶשְׁקוֹ בְּמַעֲשֵׂים הַעֲכוּרִים שֶׁל
עֲמוֹ, אֲלֵא לִזְקֹחַ פֶּל הַמְבָרֵךְ וְכֹל
הַצָּח וְכֹל הַזְּכִיּוֹת וְכֹל הַמַּעֲשִׂים
טוֹבִים. וְכֹל אוֹתָהּ הַעֲכִירוֹת
וְהַטְנוֹף וְהַלְכָלוֹף, שֶׁהֵם מַעֲשִׂים
רָעִים, (אין) וְזֶרֶק אוֹתָם לְשָׂר עֲמִים עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת אוֹתוֹ כְּבֹד) מְשָׁאֵר לְכַבֵּד,
שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (בראשית כו) עֲשׂוּ [אֲחֵי]
אִישׁ שְׂעֵר. וְכֹל הַעוֹרְקִים שְׁלוֹ,
שֶׁהֵם שָׂר אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
וּמַזְלוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב, (ויקרא טז)
וְנִשְׂאָה הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם.
מִהוּ עֲוֹנֹתָם? עֲוֹנוֹת תָּם, שְׁנֵאֲמַר
בוֹ (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם.
וְהַחֹבוֹת שֶׁל הַעֲמוּד (שֶׁל עֲמוֹ) שֶׁהֵם
עוֹרְקִים וְדַפְקִים שֶׁל הַלֵּב.

וּמִשּׁוֹם זֶה, שְׁחִין וְצָרְעַת וְסַפְחַת
שֶׁכֹּל אוֹתָם אֵיבָרִים, מוֹצֵאִם
מִהַכְּבֹד, מֵאוֹתָם לְכָלוֹכִים
שְׁנֵשְׂאָרוֹ בּוֹ. וּמֵהַלֵּב בָּאָה פֶּל
הַבְּרִיאוֹת לְכֹל הָאֵיבָרִים. שְׁפָף
הוּא, פִּינֵן שֶׁהַלֵּב נוֹטֵל פֶּל הַנֶּזֶף
וְהַמְבָרֵךְ וְהַצָּח. הַכְּבֹד נוֹטֵל פֶּל
מֵה שְׁנֵמְצָא וְנִשְׂאָר מֵהַלְכָלוֹף
וְהַטְנוֹפֵת, וְזֶרֶק לְכֹל שָׂר
הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם שָׂר אַמּוֹת
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת אֲחֵרִים,
בְּעַל פְּרָחִם. וּמִפְסָלֵת שֶׁל פְּסָלֵת
הַכְּבֹד נוֹטֵל הַטְּחוּל, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ
(בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת. (משלי ג)
מְאֹרֶת יְיָ בְּבֵית רָשָׁע.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמֵן, וְהָרִי בְּאָרוֹ
חֲכָמִים עַל זֶה, טְחוּל שׁוֹחֵק. וְזֶהוּ
(קהלת ז) שְׁחֹק הַכְּסִיל. וּמִשּׁוֹם זֶה
פְּרָשׂוּהוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה, אוֹי לוֹ
לְמִי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לוֹ. וְקִהְלַת
אָמַר, (שם) טוֹב פֶּעַס מִשְׁחֹק. טוֹב
פֶּעַס שֶׁל הַכְּבֹד, שֶׁהִיא מְרָה,
רְצוּעָה שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
רְצוּעָה לְהַלְקוֹת בְּהַצְדִּיקִים

לְזַיְינָא (לְדַיְינָא). וְהֵהוּא לֵב, לָאו אֹרְחִיָה, וְלָאו
תִּיאוּבְתִיָה, בְּעַכְרֵי דְעוֹבְדֵין דְעַמִּיָה. אֲלֵא
נְקִיט פֶּל בְּרִירוֹ, וְכֹל צְחוּתָא, (דף רל"ב ע"ב) וְכֹל
זְכִיּוֹן, וְכֹל עוֹבְדֵין טְבִין. וְכֹל הֵהוּא עַכְרֵי
וְטְנוּפִין וְלְכָלוֹכָא דְאֵינוֹן עוֹבְדֵין בִּישִׁין, (כ"א
ליתא) (וְרִיק לֹן לְשָׂר עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת הֵהוּא כְּבֹד) אֲנַח
לְכַבֵּד. דְאֲתַמַּר בֵּיהּ, (בראשית כז) עֲשׂוּ אָחֵי אִישׁ
שְׂעֵר. וְכֹל עַרְקִין דִּילִיָה, דְאֵינוֹן שָׂר עֲמִין
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ויקרא
טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׂעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתָם. מְאִי
עֲוֹנֹתָם. עֲוֹנוֹת תָּם. דְאֲתַמַּר בֵּיהּ, (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב
אִישׁ תָּם. וְחוֹבִין דְעַמּוּדָא (כ"א דְעַמִּיָה) דְאֵינוֹן
עַרְקִין וְדַפְקִין דְלָבָא.

וּבְגִין דָּא, שְׁחִין וְצָרְעַת וְסַפְחַת, לְכֹל אֵינוֹן
אֲבָרִין, מְכַבֵּד אֲשַׁתְּכַחוּ, מְאִילִין
לְכָלוֹכִין דְאֲשַׁתְּאָרוֹ בֵּיהּ. מְלָבָא אֲתִי כָל
בְּרִיאוֹתָא, לְכֹל אֲבָרִין. דְהִכִּי הוּא, פִּינֵן דְלָבָא
נְטִיל פֶּל זְכִיכוֹ וּבְרִירָא וְצְחוּתָא. כְּבֹד נְטִיל
פֶּל מֵה דְאֲשַׁתְּכַח וְאֲשַׁתְּאָר מִן לְכָלוֹכָא
וְטְנוּפָא. וְזֶרֶק לְכֹל שָׂר שְׁיִפִין, דְאֵינוֹן שָׂר
עֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת אֲחֵרִין, בְּעַל
פְּרָחִיָהוּ. וּמִפְסָלוֹת דְפְסוּלֵת דְכְבֹד, נְטִיל
טְחוּל, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (בראשית א) יְהִי מְאֹרֶת. (משלי ג)
מְאֹרֶת יְיָ בְּבֵית רָשָׁע.

רַעֲיָא מְהִימְנָא

אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ רַבְּנֵן עָלֶיהָ, טְחוּל
שׁוֹחֵק. וְאִיהוּ (קהלת ז) שְׁחֹק הַכְּסִיל. וּבְגִין דָּא,
אוֹקְמוּהָ רַבְּנֵן דְמִתְנִיתִין, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת
לוֹ. וְקִהְלַת אָמַר (קהלת ז) טוֹב פֶּעַס מִשְׁחֹק. טוֹב פֶּעַס
דְכְבֹד, דְאִיהִי מְרָה, רְצוּעָה דְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, רְצוּעָה
לְאֲלַקְאָה בְּהַצְדִּיקִיא בְּעַלְמָא דִין בְּמַרְעִין בִּישִׁין,
בְּמַכְתְּשִׁין, מִשְׁחֹק דְשְׁחִיק לֹן בְּטְחוּל, בְּלְכָלוֹכָא דְהֵאֵי

בעולם הזה בְּחֵלָאִים רְעִים, בְּנִגְעִים, מִשְׁחֹק שְׂשׂוּחֹק לָהֶם בְּטָחוּל, בְּלִלְכֻף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׂשׂוּחֹקֶת לָהֶם הַשְּׁעָה בַּעֲשׂוֹר. וְעוֹד, אֲרַם הַטָּחוּל שֶׁהוּא הַזּוֹחֵל בַּעֲפָר, וְהוּא חֹזֵק יוֹתֵר מֵאֲרַם הַמָּרָה.

וּמִשּׁוּם שֶׁעָרַב רַב הֵם שְׂאוֹר שְׁבַעֲסָה, וְאֵלּוּ אַמּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה לְמִץ, יוֹתֵר מֵעַכְבִּים בְּגִלּוֹת הָעָרַב רַב אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. כְּמוֹ שֶׁפָּרְשׂוּהוּ חֲכָמִים, מִי מֵעַכְבִּי? שְׂאוֹר שְׁבַעֲסָה מֵעַכְבִּי. שֶׁהֵם דְּבָקִים בְּיִשְׂרָאֵל כְּשְׂאוֹר בְּעֶסֶה. אֲבָל אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת אֵינָם כֵּן, אֶלָּא (תְּהִלִּים א) כְּמוֹ אֲשֶׁר תִּדְפְּנֵנוּ רוּחַ.

וְעוֹד, (ויקרא טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׁעִיר עָלָיו, כְּאֲשֶׁר רְצוֹנוֹ לַעֲשׂוֹת קִטְרוּג לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא נוֹשֵׂא כָּל הַחֻבוֹת שֶׁיִּשְׁכּוֹל לְשַׂאת אוֹתָם עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה כְּבֵד, שְׂנֵאֲמַר (תְּהִלִּים לח) כְּמִשְׂאָ כְּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חוֹבוֹת עַל כְּנַפְיוֹ. מַה עוֹשֶׂה? עוֹלָה לְהָר עָלִיוֹן, כְּחֻמוֹר כְּאֲשֶׁר הוּא רוֹצֵה לַעֲלוֹת לְהָר גְּבוּהָ, כְּמִשְׂאָ כְּבֵד יִכְבְּדוּ עָלָיו. כְּאֲשֶׁר הוּא לְמַעְלָה וְרוֹצֵה לַעֲלוֹת עוֹד לְפִי הַמַּעַט שֶׁנִּשְׂאָר לוֹ, כְּבֵד עָלָיו מִשְׂאוֹ, וְנוֹפֵל, וּמִפִּיל עֲצָמוֹ לְמִטָּה. וּבְכַבֵּד הַמִּשְׂאָ שֶׁהַכְּבֵד עָלָיו, נַעֲשׂוּ כָּל הָאֵיבָרִים שֶׁלוֹ חֲתִיכוֹת, שֶׁלֹּא נִשְׂאָר אֵיבָר שֶׁלֵּם. גַּם כִּף נַעֲשֶׂה לְסַמָּאֵל וְנַחֲשׁ, הַכְּבֵד וְיוֹתֵרֵת הַכְּבֵד, יִצָּר הָרַע וּבֵת זוּגוּיָה זוּגָה. מִשֵּׁם כָּל בֵּת אֵל נִכְרַז זוּגָה. (ע"ב

רעיא מהימנא.)

זוהר

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, דִּרְךָ זוֹ הֵיטָה מִתְקַנֵּת לִי לְשִׁמְעַת דְּבָרִים אֵלּוּ מֵעַתִּיק הַיָּמִים, אֲשֶׁרִי הָעוֹלָם שְׂאֵתָה נִמְצָא בְּתוֹכּוֹ. אוֹי לְעוֹלָם שֶׁיִּשְׂאָרוּ יְתוּמִים וְלֹא יוֹדְעִים דְּבָרֵי תוֹרָה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף. וְדָאֵי כִּף הוּא, שֶׁהַכְּבֵד נוֹטֵל הַכֵּל - טוֹב וְרַע. וְאֵף עַל גַּב שֶׁמְשׁוּטֵט וְאוֹסֵף כָּל חוֹבוֹתֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל - כִּף גַּם זְכוּיֹתֵיהֶם אוֹסֵף כְּדֵי לְהַעֲמִיד קִטְרוּגוֹ. וְהַכֵּל, זֶה נִזְהָר מִקְרִיב לְגַבֵּי הַלֵּב. וְדִרְךָ הַלֵּב שֶׁלֹּא נוֹטֵל

עֲלָמָא, דְּשׂוּחֹק לֹוֹן שְׂעֵתָא בְּעוֹתָרָא. וְעוֹד, אֲרַם דְּטָחוּל אִיהוּ זְחִיל עָפָר, וְאִיהוּ תְקִיף יְתִיר מֵאֲרַם דְּמָרָה.

וּבְגִין דְּעָרַב רַב אֵינּוֹן שְׂאוֹר שְׁבַעֲסָה, וְאֵינּוֹן אוּמִין דְּעֲלָמָא דְּמִיִּין לְמוֹץ, יְתִיר מֵעַכְבִּין בְּגִלּוֹתָא עָרַב רַב לְיִשְׂרָאֵל, מֵאוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנִין, מִי מֵעַכְבִּי. שְׂאוֹר שְׁבַעֲסָה מֵעַכְבִּי. דְּאֵינּוֹן דְּבָקִין בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשְׂאוֹר בְּעֶסֶה. אֲבָל אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, לֹא אֵינּוֹן אֶלָּא (תְּהִלִּים א) כְּמוֹ אֲשֶׁר תִּדְפְּנֵנוּ רוּחַ.

וְעוֹד (ויקרא טז) וְנִשְׂאָה הַשְּׁעִיר עָלָיו, כְּדֵי רְעוּתִיהָ לְמַעַבְדֵי קוֹרְצִינָא לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיף הוּא עִם יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ נִשְׂאָה כָּל חוֹבִין דְּיִכִּיל לְמַסְבֵּל לֹוֹן, עַד דְּאִתְעַבֵּיד כְּבֵד, (תְּהִלִּים לח) כְּמִשְׂאָ כְּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנּוּ, חוֹבִין עַל גְּדַפְוִי. מָה עַבֵּיד, סְלִיק לְטוֹרָא עֲלָאָה, כְּחֻמוֹרָא כְּדֵי אִיהוּ בְּעֵי לְסַלְקָא לְטוֹר גְּבוּהָ, כְּמִשְׂאָ כְּבֵד יִכְבְּדוּ עָלֶיהָ. כְּדֵי אִיהוּ לְעִילָא, וּבְעֵי לְסַלְקָא לְפִי מַעוּט דְּאִשְׁתָּאָר לֵיהָ, אִתְיַקֵּר עָלֶיהָ מְטוּלָא, וְנוֹפִיל, וְאִפִּיל גְּרַמִּיהָ לְתַתָּא, וּבְכַבֵּד מִשְׂאָ דְּאִתְתַּקֵּף עָלֶיהָ, אִתְעַבֵּידוּ כָּל אֲבָרִין דִּילִיהָ פִּסְקוֹת, דְּלֹא אִשְׁתָּאָר אֲבָר שְׁלִים. אוּף הָכָא אִירַע לְסַמָּאֵל וְנַחֲשׁ, כְּבֵד וְיוֹתֵרֵת הַכְּבֵד, יִצָּר הָרַע וּבֵת זוּגוּיָה זוּגָה. מִתְקַנֵּן כָּל בֵּת אֵל נִכְרַז זוּגָה. (ע"ב רעיא מהימנא.)

זוהר:

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אוֹרְחָא דָּא הָוָה מִתְקַנָּא לִי, לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין מֵעַתִּיק יוּמִין, זְכָאָה עֲלָמָא דְּאִנְתָּ שְׂאֲרֵי בְּגוּיָה. וְוִי לְעֲלָמָא, דִּישְׁתָּאָרוֹן יְתִמִין, וְלֹא יְדַעִין מְלֵי דְּאוֹרִיִּיתָא כְּדִקָּא יָאוּת. וְדָאֵי הָכֵי הוּא, דְּכַבֵּד נְטִיל כְּלָא טַב וּבִישׁ. וְאֵף עַל גַּב דְּמִשְׁטָטָא וְלִקִּיט כָּל חוֹבִיָּהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, הָכֵי נְמִי זְכָיִין דְּלִהוֹן לְקִיט, בְּגִין לְקִימָא קוֹרְצִיָּה. וְכִלָּא הָאֵי וְהָאֵי מִקְרִיב

אֵלָא הַדָּר וְהַמְבָאָר וְהַצָּח שֶׁל הַלֵּב, כְּמוֹ שְׂאֵמְרַת. וְשֶׁאֵר הַטְּנֵפֶת וְהַלְכָלוֹף מִחֲזוֹר לְכַבֵּד, וְלוֹקֵחַ הַכֵּל בְּעַל כְּרָחוּ, שְׂנֵאֲמַר וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו וְגו'. דְּבַר זֶה חֲזַרְתִּי כְּדִי שִׁיתַּמְתֵּק לְפִי כְּמִתִּיקוֹת הַדְּבַשׁ. אֲשֶׁרֵי חִלְקֵי שְׂזִיכִיתִי לְזֶה, לְרֵאוֹת זֶה בְּעֵינַי.

אִיךָ הוּא פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'. פְּסוּק זֶה אָמַר דָּוִד בְּשִׁעָה שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ עַל שְׂפַת הַנְּהַר, (והיה אומר) רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָיָה בֶּן אָדָם שֶׁהוֹדָה וְשִׁבַּח לְאֲדוֹנוֹ כְּמוֹנֵי?! הַזְדַּמְנָה לוֹ צְפַרְדֵּעַ, אָמְרָה לוֹ: דָּוִד, לֹא תִתְגַּאֵה, שְׂאֲנִי עֲשִׂיתִי יוֹתֵר מִמֶּךָ, שְׁמִסְרַתִּי גּוֹפִי עַל דְּבַר קוֹנֵי, שְׂנֵאֲמַר (שמות ז) וְשָׂרֵץ הַיָּאֵר צְפַרְדְּעִים, וְהָרִי פִּרְשׁוּהוּ. וְעוֹד, שְׂאֲנִי מִשְׁבַּחַת וּמְזַמְרַת לִילָה יוֹם בְּלִי הַפְּסָקָה. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אָמַר דָּוִד, ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. ה' לֹא גָבַהּ לְבִי.

זֶהוּ קֶרֶבֶן שְׁבָכֵל יוֹם וּבְכָל זְמַן וְזְמַן אֲצֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנִכְלָלֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בּוֹ בֵּין כָּל שְׂאָר חֵילוֹתֶיהָ, וְכָל אוֹתָן הַעֲבוּדוֹת מוֹצִיאִים אוֹתָהּ מִבֵּין הַקּוֹצִים וּמִבֵּין שְׂאָר הָאֲמוֹת. כִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב וְלֹא פּוֹתְחִים בְּתִשׁוּבָה, לֹא מַעֲלִים רִיחַ וְלֹא מוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים. אֲבָל כַּאֲשֶׁר פּוֹתְחִים בְּתִשׁוּבָה, מִיַּד מַעֲלִים רִיחַ, וְיוֹצִיא אוֹתָם מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְתִהְיֶה בָהֶם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂנֵאֲמַר (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אַחֲתִי רַעֲיָתִי. שְׁכָל זְמַן שֶׁהוֹשָׁנָה אֲטוּמָה, אֵין לָהּ רִיחַ וְלֹא עוֹלָה מִבֵּין הַקּוֹצִים, וְדִירְתָהּ בֵּינֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר. וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שִׁלַּח אוֹתָנוּ לְלִכְתּ דְּרָף זֹו אֵלָא לְלַמֵּד דְּבָרִים אַלוּ.

לְגַבֵּי לֵב. וְאוֹרְחוֹי דְלֵב, לֹא נָטִיל אֶלָּא זְכִיכוֹ וּבְרִירוֹ וְצַחוּתָא דְכָלָא, כְּמָה דְאֵמְרַת. וְשֶׁאֵר טְנוּפָא וְלִכְלוּכָא, אַהֲדָר לְכַבֵּד, וְנָטִיל כָּלָא בְּעַל כְּרָחִיָה, דְכֻתִּיב וְנִשְׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו וְגו'. מְלָה דָּא אַהֲדַרְנָא, בְּגִין דִּיתְבַּסֵּם לְפוּמֵי כְּמִתְקָא דְדוּבִשָּׂא, זַפְאָה חוּלְקֵי דְזְכִינָא לְהֵאִי, לְמַחְמֵי דָּא בְּעֵינַי.

אוֹיף הוּא פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים קלא) יי לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו', הַאִי קָרָא אָמַר דָּוִד, בְּשִׁעָתָא דְהוּא אֲזִיל עַל פִּיף נְהָרָא, (והיה אומר) רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּלוּם הָיָה בֶּר נֶשׁ בְּעַלְמָא, דְאוֹדֵי וּמִשְׁבַּח לְמֵאֲרִיָּה כְּפוּתִי. אֲזִדְמַנַּת לִיָּה צְפַרְדֵּעַ, אֵמְרַת לִיָּה, דָּוִד, לֹא תִתְגַּאֵה, דְאֵנָּא עֲבָדִית יַתִּיר מִנֶּךָ, דְמִסְרִית גּוֹפְאֵי עַל מִימְרָא דְמֵאֲרִי, דְכֻתִּיב (שמות ז) וְשָׂרֵץ הַיָּאֵר צְפַרְדְּעִים, וְהָא אוּקְמוּהָ. וְתוֹ דְאֵנָּא מִשְׁבַּח וּמְזַמְרַת לִילְיָא וְיוּמָא, בְּלֹא שְׂכִיכוֹ. בְּהֵיא שְׁעָתָא אָמַר דָּוִד, יי לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי. יי לֹא גָבַהּ לְבִי.

(כאן חסר).

דָּא הוּא קֶרֶבֶנָא, דְבְכָל יוּמָא, וּבְכָל זְמַן וְזְמַן, לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְאֵתְפַלִּילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ, בֵּין כָּל שְׂאָר אֲכֻלוֹסִין, וְכָל אֵילִין פּוֹלְחָנִין, אֲפִיקוּ לָהּ מִבֵּין גּוֹבִין, וּמִבֵּין (דף רל"ג ע"א) שְׂאָר עַמִּין. כִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן דְאֵינוֹן אֲטִימֵי לְבָא, וְלֹא פִתְחִין בְּתִיּוּבָתָא, לֹא סְלִקִין רִיחָא, וְלֹא אֲפִיק לוֹן מִגּוֹ גּוֹבִין. אֲבָל כִּד פִּתְחִין בְּתִיּוּבָתָא, מִיַּד סְלִקִין רִיחָא, וְיִפִּיק לוֹן מִבֵּין גּוֹבִין, וְיִתְהַנֵּי בְהוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְכֻתִּיב, (שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אַחֲתִי רַעֲיָתִי. דְכָל זְמַן דְשׁוֹשְׁנָה אֲטִימָא, לִית לָהּ רִיחָא, וְלֹא סְלִיקָא מִבֵּין גּוֹבִין, וְדִיּוּרְהָא בֵּינֵיהוּ, כְּמָה דְאֵתְמַר. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא שְׂדַר לָן לְמַהֲרָא אוֹרְחָא דָּא, אֵלָא לְאוּלְיָהּ מַלְיָן אֵלִין.

עד דהווי יתבי, אתא נשרא, ומאיך, ונטיל חד שושנה מבינייהו, ואזלת. אמרו, מפאן ולהלאה, נהף לאורחין. קמו ואזלו. עד הקא אורחא דרבי פנחס, ורבי שמעון אזל ליה, איהו ורבי אלעזר, ושאר חברייה, ורבי פנחס ושאר חברייה.

עד שהיו יושבים, בא נשר וירד, ונטל שושנה אחת מביניהם והלך. אמרו, מפאן והלאה גלף לדרךנו. קמו והלכו. עד פאן דרכו של רבי פנחס, ורבי שמעון הלך לו, הוא ורבי אלעזר ושאר החברים, ורבי פנחס ושאר החברים.

פתח ואמר רבי פנחס על זה, (תהלים ט) למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד, מאי ללמד. לאולפא לבני עלמא חכמתא. והא אוקמוה, שושן עדות, אלין סנהדרין גדולה. דכתיב בה, (שיר השירים ז) סוגה בשושנים. מכתם לדוד סימנא דאחזיאו ליה לדוד, פד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה, לאגתא בהו. אמר רבי פנחס, דא איהו שושן עדות דקיימא הקא, הא ככביא בשמיא, שכינתא עלו, ודרגין עלאין בהדה, וסייעתא קדישא לתושבתא, דא איהו שושן בשלימו כדקא יאות. קמו ואזלו. אלין הקא ואלין הקא. אזל ליה רבי פנחס, ובת בכפר עקימין, ורבי יצחק ורבי חייא בהדיה.

פתח ואמר רבי פנחס על זה, (תהלים ט) למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד. מהו ללמד? ללמד לבני העולם חכמה. והרי פרשוהו, שושן עדות - אלו סנהדרין גדולה, שפתוב בה (שיר השירים ז) סוגה בשושנים. מכתם לדוד - סימן שהראו לו, לדוד, כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה להלחם בהם. אמר רבי פנחס, זהו שושן עדות שקיים פאן. הרי הפוכבים בשמים, שכינה עלינו, ומדרגות עליונות עמה, ועזרה קדושה לשבת. זהו שושן בשלמות כמו שצריך. קמו והלכו אלו לכאן ואלו לכאן. הלך לו רבי פנחס ולן בכפר עקימין, ורבי יצחק ורבי חייא עמו.

עד דאקדימו למיזל, יתבו ומחפו לנהורא דצפרא, זקיף עינוי רבי חייא, וקמא אלין פוכביי דשרביטא, דקא מרהטן ואזלן. אמר, ודאי בכמה זמנין שאלנא על אלין פוכביי. אמר רבי פנחס, אלין פוכביי דשרביטא ידיען בסוכלתנו דחברייה, דהא קדשא ברין הוא פרא כל אינון פוכבי רקיעא, רברבין וזעירין. וכלהו אודן ומשפחן לקודשא ברין הוא. (דכתיב, תהלים קמו) מונה מספר לכוכבים) וכד מטא זמנייהו לשפחא, קרא לון קדשא ברין הוא בשמא, דכתיב, (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. וכדין רהטי, ואושיטו שרביטא דנהורא, למהף לשפחא למאריהון, בההוא אתר

עד שהקדימו ללכת, ישבו וחפו לאור הפקר. זקף עינוי רבי חייא וראה אלו פוכבים של שרביט שרצים והולכים. אמר, ודאי בכמה פעמים שאלתי על אלו הפוכבים.

אמר רבי פנחס, אלו הפוכבים של שרביט יודעים בהכנה של החברים, שהרי הקדוש ברוך הוא פרא את כל אותם פוכבי הרקיע, גדולים וקטנים, וכלם מודים ומשפחים להקדוש ברוך הוא (שפתוב תהלים קמו) מונה מספר לכוכבים). וכאשר מגיע זמנם לשבת, קורא להם הקדוש ברוך הוא בשם, שנאמר (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. ואז רצים ומושיטים שרביט של אור ללכת לשבת

לְקוֹנֶם, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנַצְטוּוּ.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם) שְׂאוֹ מְרוֹם
עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהֵי וְגו'.

תוֹךְ כְּדֵי כִּף עָלָה הָאוֹר. קָמוּ
וְהִלְכוּ.
עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, בָּא הַנָּשֶׁר
הַגָּדוֹל, הַקִּיף עַל רֵאשֵׁיהֶם וְעָמַד
עֲלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי פְנַחֵס, וְדַאי זְמַן
רְצוֹן הוּא עֵתָה. אוֹתָהּ שְׁעָה
נִפְתְּחוּ שַׁעֲרֵי רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם
שֶׁבְּבֵית חָלָים, וְהוּא זְמַן לְרִפּוּאָה
שְׁלָהֶם. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֵם אֲסוּרֵי
הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָרִי גָשֶׁר זֶה סִימָן שֶׁל
רַחֲמִים הוּא.

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים לב) כְּנִשֵּׁר יַעִיר
קָנוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחַף וְגו'. אֵין
בְּעוֹלָם מִי שֶׁהוּא בַּעַל רַחֲמִים עַל
בְּנָיו כְּנִשֵּׁר, וְהָרִי פָּרְשׁוּ הַפְּסוּק
שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ל) וַיֹּאכְלוּהָ בְנֵי נִשֵּׁר,
שֶׁהוּא מְרַחֵם עַל בְּנָיו. וּמִתוֹךְ
שֶׁעֵתָה זְמַן שֶׁל רַחֲמִים, בָּא נִשֵּׁר
זֶה וְסוֹכֵב עֲלֵינוּ. בְּשַׁעֲהַ זֶה הִיא
רַחֲמִים לְכָל אוֹתָם שֶׁבְּבֵית חָלָים.
וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים ה) ה' בִּקֵּר
תִּשְׁמַע קוֹלִי. וְזֶה בִּקֵּר שֶׁל אֲבָרָהָם
וְהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלוֹ.

תוֹךְ כְּדֵי כִּף סָבַב הַנָּשֶׁר וְעָבַר
לְפָנֵיהֶם. אָמַר רַבִּי פְנַחֵס, נִשֵּׁר
נִשֵּׁר, מָה אֵתָה אֶצְלָנוּ? אִם
בְּשִׁלְיחוֹת קוֹנֵךְ בָּאת - הָרִי אָנוּ
כָּאן. אִם בְּגִלְל דְּבַר (סימן) אַחַר
בָּאת - הָרִי אָנוּ כָּאן מְזַמְנִים
לְשַׁמְעַ. הַתְּרוֹמָם הַנָּשֶׁר לְמַעְלָה
וְנִתְּפָסָה מֵהֶם, וְהֵם יִשְׁבוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, זֶה שֶׁל שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ קִטְן (תמונה) הוּא, שְׁלֹמְדָנוּ,
הַנָּשֶׁר הַגָּדוֹל הִיָּה בָּא אֶצְל שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְהִיָּה שְׁלֹמֹה
הַמֶּלֶךְ רוֹכֵב עַל כְּנָפָיו, וּמוֹכִיל
אוֹתוֹ אַרְבַּע מְאוֹת פְּרָסוֹת
בְּשַׁעֲהַ אַחַת. לָאֵן הוֹכִיל אוֹתוֹ?
לְתַרְמוּד בַּמַּדְבָּר בְּהָרִים. מְקוֹם
אַחַד יֵשׁ אֶצְל הָרִי הַחֹשֶׁף שְׁנִקְרָא
תְּרַמוּד בַּמַּדְבָּר, וְאֵין הוּא מְקוֹם

דְּאַתְּפַקְדֵן. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ) שְׂאוֹ מְרוֹם
עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהֵי. וְגו'. אֲדִהֲכִי אֶתָּא
נְהוּרָא, קָמוּ וְאִזְלוּ.

עַד דִּהוּוּ אֲזִילִי, אֶתָּא נִשְׂרָא רַבְרַבָּא, אֲסַחַר עַל
רִישֵׁיהוּ, וְקִיָּמָא עֲלֵיהוּ. אָמַר רַבִּי פְנַחֵס,
וְדַאי עֵידָן רַעוּתָא הוּא הַשְּׁתָּא, בְּהַ שְׁעֵתָא,
אַתְּפַתְחוּ תְרַעֵי דְרַחֲמֵי, לְכָל אֵינוֹן בֵּי מְרַעֵי,
וְהוּא זְמַנָּא לְאַסּוּוּתָא לוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּאֵינוֹן
אַסִּירִין לְמַלְכָּא (ס"א דְּמַלְכָּא). דִּהָא נִשְׂרָא דָּא
סִימָנָא דְרַחֲמֵי אִיהוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (דברים לב) כְּנִשֵּׁר יַעִיר קָנוּ עַל גּוֹזְלָיו
יִרְחַף וְגו'. לִיכָּא בְּעֵלְמָא מָאֵן דְּאִיהוּ
בְּרַחֲמֵי עַל בְּנוֵי כְּנִשְׂרָא, וְהָא אוּקְמוּהָ דְכַתִּיב,
(משלי ל) וַיֹּאכְלוּהָ בְנֵי נִשֵּׁר, דְּאִיהוּ רַחֲמָנָא עַל
בְּנוֵי. וּמַגּוּ דִּהַשְּׁתָּא עֵידָן דְרַחֲמֵי, אֶתָּא נִשְׂרָא
דָּא וְאֲסַחַר עֲלָנָא. בְּשַׁעֲתָא דָּא אִיהוּ רַחֲמֵי,
לְכָל אֵינוֹן בֵּי מְרַעֵי. וְדָא אִיהוּ דְכַתִּיב, (תהלים
ה) יי בִּקֵּר תִּשְׁמַע קוֹלִי. וְדָא בִּקֵּר דְּאַבְרָהָם,
וְאַתְּעֵרוּתָא דִּילֵיהָ.

אַדְהֲבִי, אֲסַחַר נִשְׂרָא וְאַעֲבַר לְקַמֵּיהוּ. אָמַר
רַבִּי פְנַחֵס, נִשְׂרָא נִשְׂרָא, מָה אַנְתָּ
לְגַבְזָן, אִי בְשִׁלְיחוֹתָא דְמַרְךָ אֶתִּית, הָא אֲנִן
הָכָא. אִי בְגִין מְלָה (ס"א סִימָנָא) אֶתְרָא אֶתִּיתָא,
הָא אֲנִן הָכָא זְמִינִין. אַתְרָם נִשְׂרָא לְעֵילָא,
וְאַתְּפָסִי מְנִיָּיהוּ, וְאֵינוֹן יִתְבוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, הָא דְשְׁלֹמֹה מַלְכָּא זוּטְרִיתִי
(ס"א תִּיּוֹהָא) הוּא, דְתַנְיִנֵן, נִשְׂרָא רַבְרַבָּא הוּהוּ
אַתִּי לְגַבִּיָּה שְׁלֹמֹה מַלְכָּא בְּכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא,
וְהוּהוּ שְׁלֹמֹה מַלְכָּא רַכִּיב עַל גְּדַפְהָא, וְאוֹכִיל
לֵיה ד' מָאָה פְרָסֵי בְשַׁעֲתָא חָדָא. לָאֵן אוֹכִיל
לֵיה לְתַרְמוּד בַּמַּדְבָּר בְּהָרִים. אַתְרָ פֶּד אִיהוּ,
לְגַבִּי טוּרֵי דְחֶשׁוּכָא, דְאַקְרִי (מלכים א ט) תְּרַמוּד
בַּמַּדְבָּר וְלָאוּ אִיהוּ אַתְרָ דְתַרְמוּדָאִי, אֶלָּא

של אנשי תרמוד, אלא תרמוד
שהוא במדבר בהרים, ושם
מתאספים כל הרוחות והצדדים
האחרים. ואותו נשר היה טס
לשם בשעה אחת.

בין שהיה עומד על המקום
ההוא, הגביה הנשר, ושלמה
כתב פתק והשליכו לשם, ונצול
מאלו הרוחות. והנשר היה
מסתפל תוף החשף של ההרים
למקום ששם נמצאים עזא
ועזאל, שהם שם אסורים
בשלשלאות של ברזל קבועות
תוף התהום, ואין יכלת (רשות)
לאדם בעולם להפגס לשם,
ואפלו עופות השמים, חוץ
מבלעם.

ובין שהנשר מסתפל תוף החשף
הגדול, יורד למטה ולוקח את
שלמה המלך תחת פנף השמאלי,
ומכסה אותו, ועומד על אלו
השלשלאות, והולך ומתקרב
אליהם, ושלמה אז מוציא טבעת
(שורטינגא) שחוקק עליה שם קדוש,
ושם בפי הנשר, ומיד הם היו
אומרים כל מה שרוצה שלמה
המלך, ומשם היה יודע שלמה
חכמה עליונה. זהו שפתוב
(מלכים-א ט) ו'יבן וגו' את תדמר
[תרמוד] בארץ. וכי בנינים היה
עושה בארץ? אלא מהו ו'יבן?
הסתפל בשכלו וידע לאותו מקום
לדעת בו חכמה (עליונה. כמו שנאמר

(נחמיה ח) ו'בינו במקרא).

עד שהיו יושבים, אותו נשר חזר
אליהם ושושנה אחת בפיו,
והשליך לפניהם והלך לו. ראו
ושמחו. אמר רבי פנחס, ולא
אמרתי לכם שנשר זה בשליחות
של קוננו הולך ובא? שושנה זו
היא שושן עדות שאמרת, ו
הקדוש ברוך הוא שלח אותה
אצלנו.

לדוד ללמד. וכי שושן עדות איזו

תרמוד דאיהו במדבר בהרים, ותמן מתפנשי
כל רוחין וסטרין אחרנין. וההוא נשרא הוה
טאס לתמן, בשעתא חדא.

בין דקאים על ההוא דוכתא, אנבה נשרא,
ושלמה כתב פתקא, וארמי תמן,
ואשתזיב מאינון רוחין. ונשרא הוה מסתפל
גו חשוכא דטורין, לאתר דתמן עזא ועזאל,
דאינון תמן אסירין בשלשלאי דפרזלא, נעיצן
גו תהומי. ולית יכילו (ס"א רשו) לבר נש בעלמא
(דף ר"ג ע"ב) למיעל תמן, ואפילו עופי שמיא,
בר בלעם.

ובין דנשרא מסתפל גו חשוכא רברבא, מאיף
לתתא, ונטיל ליה לשלמה מלפא תחות
גדפהא שמאלא, ומכסייא ליה. וקיימא על
אלין שלשלאי, ואזלא ומקרבא לגבייהו,
ושלמה כדין אפיק עזקא, (שורטינגא) דחקיק עליה
שמא קדישא, ושוי בפומא דנשרא. ומיד,
אינון הוו אמרי, כל מה דבעי שלמה מלפא,
ומתמן הוה ידע שלמה חכמתא (עלאה). הך
הוא דכתיב, (מלכים א ט) ו'יבן וגו' את תרמוד
במדבר בארץ. וכי בניינא הוה עביד בארץ.
אלא מהו ו'יבן. אסתפל בסכלתנו, וידע לההוא
דוכתא, למנדע ביה חכמתא. (עלאה כמה דאת אמר
(נחמיה ח) ו'בינו במקרא).

עד דהוו יתבי, הא נשרא אתיא לגבייהו,
ושושנה חדא בפומה, ושדי קמייהו,
ואזלת לה, חמו וחדו. אמר רבי פנחס, ולא
אמינא לכו, דנשרא דא בשליחותא דמארה,
אזלא ואתיא. שושנה דא, איהי שושן עדות
דקאמינא, וקודשא בריך הוא שדר ליה לגבן.
פתח כמלקדמין ואמר, (תהלים ט) למנצח על
שושן עדות מכתם לדוד ללמד. וכי

פתח כמקדם ואמר, (תהלים ט) למנצח על שושן עדות מכתם

עדות מעיד? אלא שושן זה היא
עדות למעשה בראשית, והיא
עדות לכנסת ישראל, עדות
ליחוד העליון, וזהו בגלל
ששושנה זו יש בה שלשה עשר
עלים, וכלם עומדים בשרש אחד,
ויש בה חמשה עלים מבחוץ
חזקים שמחפים לשושנה זו
ומגנים עליה.

והכ"ב בסוד החכמה הוא. שלשה
עשר עלים אלו הם שלש עשרה
מדות הרחמים שיושרת כנסת
ישראל מלמעלה, וכלם אחוזים
בשרש אחד. (שהם י"ג תקונים של חזקן
המתחנן של אריך אנפיו, שהם י"ג תקונים
עלונים של זעיר אנפיו) והוא ברית אחת
ודגמת ברית היסוד (היחוד) של
הכל. חמשה חזקים שסוכבים
עליה אלו חמשים שערים, חמש
מאות שנה (של היסוד, יסוד בבית המקדש)
ברית קדש) שעץ החיים הולך בהם.
עדות למעשה בראשית. כל
מעשה בראשית, כלם (חמש מאות
שנה של היסוד ברית קדש, כלם מעשה של
בראשית יושבים וכו') תבות ידועות
בהבנה, ועומדים בחשבון, ושם
אלהים של מעשה בראשית,
מראה למעלה ומראה למטה.
מראה למעלה בסוד של העולם
הבא, ומראה למטה בסוד של
כנסת ישראל.

שושנה - עדות למעשה בראשית,
שעומדת בכל אלו הסימנים,
שפתוב (זה) בראשית ברא אלהים.
זו שושנה. שלשה עשר עלים (הם)
שלש עשרה תבות עד שם אלהים
השני ואלו הם: א - את, ב -
השמים, ג - ואת, ד - הארץ, ה
- והארץ, ו - היתה, ז - תהו, ח
- ובהו, ט - וחסך, י - על, יא -
פני, יב - תהום, יג - ורוח. הרי
שלשה עשר עלים של השושנה.
חמשה חזקים שסוכבים לאלו
הם: א - מרחפת, ב - על, ג -

שושן עדות מאי סהדותא סהיד. אלא שושן
דא איהי סהדותא למעשה בראשית, ואיהי
סהדותא לכנסת ישראל. סהדותא ליחודא
עלאה, ודא איהו. בגין דשושנה דא אית בה
תליסר עלין, וכלהו קיימין בעקרא חדא, ואית
בה חמש עלין לבר תקיפין, דחפין לדא
שושנה ואגיננו עליה.

ובלא ברזא דחכמתא הוא, תליסר עלין, אלין
תליסר מכילן דרחמי, דירתא כנסת
ישראל מלעילא, וכלהו אחידן בעקרא חדא,
(ד"א דאינון י"ג תיקונים דיקנא תמאה דאריך אנפיו, דאינון י"ג תיקונים
עלאין דזעיר אנפיו) ואיהו ברית חדא ודוגמא דברית
יסודא (ס"א יחודא) דכלא. חמש תקיפין דסחרן
עליה, אלין חמשין תרעין, חמש מאה שנין
(ד"סודא, יסודא (נ"א כבי מקדשא) ברית קדישא) דאילנא דחיי
אזלא בהו.

סהדותא לעובדא דבראשית. כל עובדא
דבראשית, פלהו (ס"א חמש מאה שנין דיסודא
ברית קדישא בלהו עובדא דבראשית תיבין וכו') תיבין ידיען
בסוכלתנו, וקיימא בחושבנא אלהים דמעשה
בראשית. אחזי לעילא, ואחזי לתתא. אחזי
לעילא, ברזא דעלמא דאתי. ואחזי לתתא,
ברזא דכנסת ישראל.

שושנה סהדותא לעובדא דבראשית, דקיימא
בכל הגי סימנין, דכתיב (ס"א דא)
בראשית ברא אלהים, דא שושנה. תליסר
עלין, (כ"א אינון) תליסר תיבין עד אלהים תננינא.
ואינון: את, השמים, ואת, הארץ, והארץ,
היתה, תהו, ובהו, וחסך, על, פני, תהום,
ורוח. הא תליסר עלין דשושנה. חמש תקיפין
דסחרן לאלין, אינון: מרחפת, על, פני, המים,
ויאמר. הא חמש אתרנין. לבתר יהי אור, הא
עיקרא ושרשא דשושנה דכלא ואחידן בה.

פני, ד - המים, ה - ויאמר. הרי חמשה
אחרים. אחר כך נאמר יהי אור, הרי
עקר ושרש של השושנה שהכל אחוז
בה.

עדות ליחוד. חמשה עלים חזקים,
השרש והיחוד שאחוזים בו שלשה
עשר עלים אלו. (דברים ו) שמע ישראל
ה' אלהינו ה' - הרי חמשה עלים של
השושנה. אחר - זהו העקר והשרש
שהכל אחוז בו. סוד (עדות ליחוד. חמש
תבות שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחר, אלו חמשה
עלים חזקים של השושנה. שרש ויסוד אחוזים בו. זהו
אחר. והוא עקר ושרש שהכל אחוזים בו. שלשה עשר
עלים אלו סוד) של שלש עשרה בחשבון,
חומת המלך.

בא וראה, פדגמת השושנה בין
החוחים, (שיר השירים ב) כך הם ישראל
בין העמים עובדי כוכבים ומזלות,
וכך פנסת ישראל בין שאר המוני
השרים הממנים. כל זמן שהשושנה
עומדת סגורה ואינה פתוחה, אין בה
ריח, ולא מעלים אותה ולא מוציאים
אותה מתוף הקוצים. אבל בפעם
שהשושנה פתוחה, מעלה ריח, ואז
מוציאים אותה מתוף הקוצים, ונהנית
מהם פנסת ישראל, שנאמר (שיר השירים
ה) פתחי לי אחתי רעיתי. והקדוש
ברוך הוא לא שלח אותה לנו אלא
ללכת לדרבנו.

ובחבור קדמון, אמר רבי אלעזר
לאביו, הרי שמעתי על אלו האיברים
האטומים בסוד הקרבנות. איברים
אחרים, הסוד שלהם מהו? אמר לו
רבי שמעון לרבי אלעזר, אלעזר בני,
כל שאר איברים שמבפנים, סוד עליון
הוא.

בא וראה, הלב הרי נאמר, אבל לב
זה הוא אש ששורף, ואם לא שהזמין
אליו המלך העליון את פני הראה,
שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת
מתוף בשמים עליונים, הנה שורף את
העולם ברגע אחד.

פתח ואמר, (בראשית יט) זה המטיר על

סהדוּתָא לַיְחודָא. חמש עלין תקיפין,
שרשא ויחודא, דאחידן ביה
תליסר עלין אלין. (דברים ו) שמע ישראל יי
אלהינו יי, הא חמש עלין דשושנה. אחר,
דא היא עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה.

רזא (ס"א סהדוּתָא לַיְחודָא. חמש תיבין שמע ישראל יי אלהינו ה'
אינון חמש עלין תקיפין דשושנה. שרשא ויסודא אחידן ביה דא הוא
אחר, ואיהו עיקרא ושרשא דכלהו אחידן ביה. תליסר עלין אליו רזא)

דתליסר בחושפנא, גושפנא דמלכא.

הא חזי, פגוונא (שיר השירים ב) דשושנה בין
החוחים, הכי אינון ישראל בין עמין
עובדי כוכבים ומזלות. והכי פנסת ישראל,
בין שאר אכלוסין רברבן ממנן. כל זמן
דשושנה קיימא אטימא, דלא פתיחא, לית
בה ריחא, ולא סלקין לה, ולא מפקין לה
מגו גובין, בשעתא דשושנה פתיחא, סלקא
ריחא, פדין אפיקו לה מגו גובין. ויתהני
בהו פנסת ישראל, שנאמר (שיר השירים ה) פתחי
לי אחתי רעיתי, וקודשא בריך הוא לא
שדרה לן אלא למיהף לאורחן.

ובחבורא קדמאה. אמר רבי אלעזר
לאבוהי, הא שמענא אלין

שייפין אטימין, ברזא דקרבנין. שייפין
אחרנין, רזא דלהון מאי. אמר ליה רבי (דף
רל"ד ע"א) שמעון לרבי אלעזר, אלעזר ברי,
כל שאר שייפין דלגו, רזא עלאה איהו.

הא חזי, לבא הא אתמר, אבל לב דא איהו
נורא דדליק, ואלמלא דזמין לגביה
מלכא עלאה כנפי ריאה, דאתיין לקמיה
רוחא, מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין,
הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא.

פתח ואמר, (בראשית יט) ויי המטיר על סדם
ועל עמרה גפרית ואש, אמאי אוקיד

סדם ועל עמרה גפירת ואש.
מדוע שרף אותם? משום שכנפי
ראה לא נשבו באותה שעה.
והסוד של כנפי הראה, זה
שנאמר (תהלים סח) כנפי יונה נחפה
בכסף. ואלו הם רפאל וצדקאל.
ועליהם נאמר (תהלים קד) עשה
מלאכיו רוחות, לנשב תמיד לפני
המלך (הלב).

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, המנורה
הקדושה, כל מה שאמרת - נכון,
אבל המוח הוא מים, והלב הוא
אש, ושניהם הם רחמים ודין. זה
פסא רחמים, וזה פסא דין.
והקדוש ברוך הוא מלך, עומד
מפסא דין, שהוא הלב, ויושב על
פסא רחמים, שהוא המוח.

וכאשר החובות מתרבים על
האיברים ועל העורקים של הלב,
שהוא פסא של דין, נאמר בלב,
(אסתר ז) והמלך קם בחמתו
ממשתה היין, שהוא יינה של
תורה. ובזמן שכנפי ראה נושבות
על הלב, נאמר (אסתר ז) וחמת
המלך שככה. שעל שתי כנפי
ראה נאמר, (שמות כה) והיו הכרבים
פרשי כנפים למעלה סככים
בכנפיהם על הכפרת, זו הכפרת
של הלב.

ובמה חמת המלך שככה? בגלל
(שנאשמע את קול כנפיהם) (במדבר ז)
וישמע את הקול - זה קול
התורה, קול של קריאת שמע.
וידבר אליו - בתפלות הפה,
שעליו נאמר (תהלים נא) אדני שפתי
תפתח ופי יגיד תהלתך.

ואותה הרוח שנושבת בכנפי
הראה, היא מוציאה קול בקנה,
שהוא קנה חכמה קנה בינה. ונאמר בה, (יחזקאל ז) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. שהן
ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם (יחזקאל א) אל אשר יהיה
שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר המנורה הקדושה, ודאי רועה נאמן, מדרגה שלך היא, שבה נאמר וחמת המלך שככה.

לון. בגין דכנפי ריאה לא נשבו בההיא
שעתא. וסתרא דכנפי ריאה, דא (תהלים סח) כנפי
יונה נחפה בכסף. ואינון רפאל, וצדקאל.
ועליהו אתמר, (תהלים קד) עשה מלאכיו רוחות,
לנשבא תדיר קמי מלכא (ס"א לבא).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, כל מה דאמרת
שפיר, אבל מוחא איהו מים, לב איהו אש,
ותרווייהו איהו רחמי ודינא, דא כסא רחמי, ודא כסא
דינא. וקודשא בריך הוא מלך, עומד מפסא דין, דאיהו
לב. ויושב על פסא רחמים, דאיהו מוחא.

וכד חובין מתרבין על אברים, ועל ערקין דלבא, דאיהו
כרסויי דדינא. אתמר בלבא, (אסתר ז) והמלך קם
בחמתו ממשתה היין, דאיהו יינא דאורייתא. ובזמנא
דכנפי ריאה נשבין על לבא, (אסתר ז) וחמת המלך שככה.
דתרין כנפי ריאה, (שמות כה) והיו הכרבים פרשי כנפים
למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, דא כפורתא דלבא.

ובמאי וחמת המלך שככה. בגין (דואשמע את קול כנפיהם
במדבר ז) וישמע את הקול, דא קול תורה, קול
דקריאת שמע. וידבר אליו, בצלותא דפומא, דאיהו
(תהלים נא) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.

וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה, איהו אפיק קלא בקנה,
דאיהו קנה חכמה קנה בינה. ואתמר בה, (יחזקאל
ז) פה אמר יי מארבע רוחות באי הרוח. דאינון ארבע
אתנון יהו"ה, והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא,
דאתמר בהון, (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת
ילכו.

אמר בוצינא קדישא, ודאי רעיא מהימנא, דרגא דילך

שהוא קנה חכמה קנה בינה. ונאמר בה, (יחזקאל ז) פה אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. שהן
ארבע אותיות יהו"ה, וזוהי רוח שדופקת בכל עורקי הלב, שנאמר בהם (יחזקאל א) אל אשר יהיה
שמה הרוח ללכת ילכו.

אמר המנורה הקדושה, ודאי רועה נאמן, מדרגה שלך היא, שבה נאמר וחמת המלך שככה.

(תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּכָ"ה,
בְּגִימָטְרִיא מִשָּׁה. אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ
אַתָּה הַמְּאֹר הַקְּדוֹשׁ, גַּר שְׂדוּלָק
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמְּלָכָה. גַּר ה' - הִיא
נִשְׁמָה שְׁלֵף.

אָמַר לוֹ, הָרִי אֲמַרְתָּ מַח וְלֹב
וְכַנְפֵי רֵאָה, שְׁתִּי כְלִיּוֹת מֶהוּ?
אָמַר הַרְוֵעָה הַנְּאָמָן, הָרִי בְּאֶרְנוּ
בְּכַנְפֵי רֵאָה אֶת הַפְּסוּק עֲשֵׂה
מְלֻאכְיוֹ רוּחוֹת. וְהַפְּלִיּוֹת -
מְשַׁרְתִּיּוֹ אֵשׁ לֹהֵט. וְהֵן שְׁתֵּי כַנְפֵי
רֵאָה וְשְׁתֵּי כְלִיּוֹת, כְּנָגֵד אַרְבַּע
חִיּוֹת שֶׁל הַפְּסָא. הַפְּסָא הוּא הַלֵּב
בְּאֲמָצַע.

וְכֵן הַמַּח יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע חִיּוֹת,
שֶׁהוּא פְּסָא שֶׁל רַחֲמִים. וּמֶהוּ?
רֵאָה שְׁמִיעָה רִיחַ דְּבוּר. רֵאָה -
אַרְיָה. שְׁמִיעָה - שׁוּר. רִיחַ - נִשְׁר.
וְאַרְבַּע פְּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפִים לְכָל
אֶחָד. דְּבוּר - הוּא אָדָם. אַחֲזוּ
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, זְרוּעוֹת, שְׁבִהֵן
נְאָמַר וְיִדְנִנוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי
שָׁמַיִם. גּוֹף - אַרְיָה, וְשׁוֹקִים,
עֲלִיָּהֵן נְאָמַר (יְחֻזְקָא א) וְכַף רִגְלֵיהֶם
כְּכַף רִגְלֵ עֵגֶל. וְעַל הַגּוֹף נְאָמַר
(בְּרַאשִׁית א) מְרַכְּבַת הַמִּשְׁנָה. מִשְׁנָה
כְּתוּב, לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה. וּבַחֲבוּר
קְדָמוֹן. (ע"כ רַעִיא מַהִימָנָא).
זוּר

מַחֲוּר, פֶּתַח הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה
וְאָמַר, (קַהֲלַת ד) וְאַרְאָה אֶת כָּל
הָעֲשָׂקִים [שְׁנַעְשׂוּן] אֲשֶׁר נַעֲשִׂים
פֶּתַח הַשְּׁמַשׁ וְהִנֵּה דְמַעַת
הָעֲשָׂקִים. מִי אֵלּוּ הָעֲשׂוּקִים?
אֵלּוּ תִינּוּקוֹת שֶׁהֵם בַּחֵיק אֲמוֹתָם,
שְׁמִסְתַּלְקִים מִהָעוֹלָם עַל יְדֵי
מְלֻאֲךָ הַמּוֹת. וְכִי מְלֻאֲךָ הַמּוֹת
הוֹרֵג אוֹתָם שֶׁהוּא עוֹשֵׂק? אֵלּא
חֲזוּר וְאָמַר, וּמִיֵּד עֲשָׂקִיהֶם כַּח
וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. מִי הוּא אוֹתוֹ
כַּח? זְהוּ שְׁנַאָמַר (בְּרַאשִׁית א) יְהִי
מֵאֲרַת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ מֵאֲרַת חֲסֵר וְא"ו, וְזוֹ לִילִית, שֶׁהִיא מְמַנָּה עַל אוֹתוֹ הָעוֹשֵׂק.
וְהִיא נִקְרָאת טַחֲוּל, וְהִיא הוֹלֶכֶת וּמַצְחֶקֶת בְּתִינּוּקוֹת, וְאַחַר כֵּן עוֹשָׂה בָּהֶם רְגֵז וְדְמַעוֹת, לְכַפּוֹת

אִיהִי, דְּבִיָּה וְחֲמַת הַמֶּלֶךְ שְׁכָכָה. (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם
שֶׁכָּכָ"ה, בְּגִימָטְרִיא מִשָּׁה. אָמַר לִיה, בְּרִיךְ אַנְתָּ בּוֹצִינָא
קְדִישָׁא, בּוֹצִינָא דְדְלִיק קָמִי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא. גַּר י"י,
אִיהִי נִשְׁמָה דִילָף.

אָמַר לִיה, הֵא אֲמַרְתָּ מוּחָא וְלָכָא וְכַנְפֵי רֵיָאָה, תְּרִי
כּוּלְיִין מֵאִי נִיהוּ. אָמַר רַעִיא מְהִימָנָא, הֵא אוּקִימָנָא
בְּכַנְפֵי רֵיָאָה, עוֹשָׂה מְלֻאכְיוֹ רוּחוֹת, כּוּלְיִין מְשַׁרְתִּיּוֹ אֵשׁ
לוֹהֵט. וְאֵינוֹן תְּרִין כַּנְפֵי רֵיָאָה, וְתִרִין כּוּלְיִין, לְקַבֵּל אַרְבַּע
חִיּוֹן דְּכַרְסִיָּא. כַּרְסִיָּא, אִיהוּ לָכָא בְּאֲמָצַעִיתָא.

וְכֵן מוּחָא, אֵית לִיה אַרְבַּע חִיּוֹן, דְּאִיהוּ כַּרְסִיָּא דְרַחֲמִי.
וּמֵאִי נִיהוּ. רֵאָה שְׁמִיעָה רִיחָא דְבוּר. רֵאָה: אַרְיָה.
שְׁמִיעָה: שׁוּר. רִיחָא: נִשְׁרָא. וְאַרְבַּע אַנְפִּין וְאַרְבַּע כְּנָפִין
לְכָל חַד. דְּבוּר: אָדָם אִיהוּ. אֶחָד עֵילָא וְתַתָּא, דְרוּעִין
דְּבַהוֹן וְיִדְנִנוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם. גּוֹף אַרְיָה, וְשׁוֹקִים,
(יְחֻזְקָא א) וְכַף רִגְלֵיהֶם כְּכַף רִגְלֵ עֵגֶל. וְעַל גּוּפָא אֲתַמַּר,
(בְּרַאשִׁית מֵא) מְרַכְּבַת הַמִּשְׁנָה. מִשְׁנָה כְּתִיב, לִישְׁנָא
דְמַתְנִיתִין. וּבַחֲבוּרָא קְדָמָאָה. (ע"כ רַעִיא מַהִימָנָא).

זוהר:

מַחֲוּר, פֶּתַח בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, (קַהֲלַת ד)
וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשָׂקִים שְׁנַעְשׂוּ תַחַת
הַשְּׁמַשׁ וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשָׂקִים. מֵאֵן אֵינוֹן
עֲשׂוּקִים. אֵלִין יְנוּקִין דְאֵינוֹן בְּתוּקְפָא
דְאֲמַהוֹן. דְסַלְקִין מְעַלְמָא, עַל יְדֵי מְלֻאֲךָ
הַמּוֹת. וְכִי מְלֻאֲךָ הַמּוֹת קְטִיל לוֹן, דְאִיהוּ
עוֹשֵׂק. אֵלּא הֲדַר וְאָמַר, וּמִיֵּד עֲשָׂקִיהֶם כַּח
וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. מֵאֵן הֵהוּא כַּח. דָּא הוּא
דְכְּתִיב, (בְּרַאשִׁית א) יְהִי מֵאֲרַת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְדָא
הוּא מֵאֲרַת חֲסֵר וְאוּ, וְדָא לִילִית, דְאִיהִי מְמַנָּא
דְהֵהוּא עוֹשֵׂק.

וְאִיהוּ אֶקְרִי טַחֲוּל, וְאִיהִי אֲזֻלַּת וְחִיּוּכָא בְּיַנּוּקִי,
מֵאֲרַת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם. וְזֶהוּ מֵאֲרַת חֲסֵר וְא"ו, וְזוֹ לִילִית, שֶׁהִיא מְמַנָּה עַל אוֹתוֹ הָעוֹשֵׂק.
וְהִיא נִקְרָאת טַחֲוּל, וְהִיא הוֹלֶכֶת וּמַצְחֶקֶת בְּתִינּוּקוֹת, וְאַחַר כֵּן עוֹשָׂה בָּהֶם רְגֵז וְדְמַעוֹת, לְכַפּוֹת

עליהם. הטחול הולך אחר הפכד, שהוא מינו. זה נברא בשני, וזה ברביעי במעשה בראשית. ומשום זה אין סימן טוב בשני וברביעי. פכד - מיתה של הגדולים, טחול - מיתה של הקטנים.

ובתר עבדת ביהו רוגזא ודמעה, למבפי עלייהו. טחול לזינא דכבד אזלא. דא אברי בשני, ודא ברביעי בעובדא דבראשית. ובגין דא, לית סימנא טבא בשני וברביעי. פכד מותא דרברבי, טחול מותא דזוטרי.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, ודאי פך הוא, שהפכד הוא מדרגה של עשו. עשו הוא אדום. הוא כונס את כל הדמים, בין הצלולים בין העכורים. ולא מבחין בין טוב לרע. לא עושה הבדלה ביניהם. הלב הוא ישראל, שמבדיל בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור, ולא לוקח אלא המברר והנקי של אותו דם, כבורר אכל מתוך פסלת.

אמר רעיא מהימנא, ודאי הכי הוא, דכבד איהו דרגא דעשו. עשו הוא אדום. הוא כניש כל דמין, בין צלולין, בין עכורין. ולא אבחין בין טב לביש. לא עביד אפרשותא ביניהו. לפא איהו ישראל, דאבחין בין טב לביש, בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא, כבורר אוכל מגו פסולת.

ואחר שנטיל הלב, שהוא יעקב, המברר שבדמים, שהוא למעלה, ונשאר פכד, שהוא עשו, עם הפסלת - הוא כועס עליו במרה, שהיא גיהנם, שנבראה ביום השני, מיתת הגדולים, והיא נקבה הרעה, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קוראים לה. ומשום שממנה מתעורר פעם לכבד, פרשוה חכמי המשנה, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא שאין שרפה וחימומות בכל המחלות של אברי הגוף אלא ממרה. שהיא מדליקה בשלהבות על העורקים של הפכד ורוצה לשרף את כל הגוף. והיא פדגמת הים פאשר הוא כועס, שגלי הים עולים עד לרקיע ורוצים לצאת מגבולם לשבר (להחריב) העולם. אם לא השכינה, שהיא לחולה פחול המקיף את הים שלא יוצא משפתו - אף פך

ולבתר דנטיל לפא, דאיהו יעקב, ברירותא דדמים, דאיהו לעילא. ואשתאר פכד דאיהו (ד) רל"ד (ע"ב) עשו בפסולת. איהו כעיס עליה במרה, דאיהי גיהנם, דאתבריותא ביומא תננינא, מותא דרברבי, ואיהי נוקבא בישא, אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה קרינן לה.

ובגין דמינה אתער פעס לכבד, אוקמוה רבנן במתניתין, כל הפועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא דלית שריפה וחימומות בכל מרעין דאברין דגופא, אלא ממרה. דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד, ובעי לאוקדא כל גופא. ואיהו כגוונא דימא, כד איהו כעיס, דגלי ימא סלקין עד רקיעא, ובעו לנפקא מגבוליהו, לתברא (ס"א להרא) עלמא. אי לאו שכינתא, דאיהי לחולה כחול דאסחר לימא, דלא נפקת מפומהא, אוף הכי שכינתא אסחרת לגופא, וסמיה ליה, פמה דאת אמר, (תהלים מא) יי יסעדנו על ערש דוי.

ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, המבקר את החולה, לא ליתבי למראשותיו, משום דשכינתא על

השכינה סובבת לגוף וסומכת אותו, כמו שנאמר (תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דוי. ומשום זה בארוהו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום ששכינה על

רישיה. ולא לרגלוי דמלאך המות לרגלוי. האי לאו לכל
 פר נש, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור, יי יסעדנו על
 ערש דוי, על רישיה. ושכינתא אסחר גופיה, עד רגלוי.
 ובגין דא אתמר ביצקב, (בראשית מט) ויאסוף רגליו אל
 המטה, ודא שכינתא דאתמר בה, (ישעיה טו) והארץ הדם
 רגלי. לרשע גמור, מלאך המות אסחר ליה בכל סטרא.
 ודא יצר הרע, דמלאך המות אסחר ליה בכל סטרא,
 חרבא דיליה, דפניו מוריקות, בטפה חדא מאינון תלת
 טפות, דזריק ביה. הדיא הוא דכתיב, (משלי ה) ואחריתה
 מרה כלענה. פבד דא דכורא. יותרת הפבד נוקבא. (ע"ב
 רעיא מהימנא).

זהר:

קובה, איהו דרגא חד משתיין דמותא. ודא
 אתקרי תרדמה. עסטיראה (נ"א עסירטא),
 דרגא שתיתאה דמלאך המות. ומגו דאתי
 מרחיק, איהו מסטרא דמותא. ולא מותא.
 רמזא, חד משתיין דמותא.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בתר דגופא איהו מאילנא דטוב
 ורע, לית אבר בגופא, דלא אית ביה יצר הרע
 ויצר טוב, לבינוניים. ולצדיקים גמורים, תרין יצירות,
 דדכר ונוקבא, תרווייהו טובים. פגוונא דחתן וכלה.
 לרשעים גמורים, תרין יצירות בישין, דכר ונוקבא, בכל
 אבר ואבר, מסטרא דסמאל ונחש.

ובגין דא מסטרא דאילנא דטוב ורע, קיבה אית בה תרין
 דרגין. דהכי אוקמוה רבנן, קיבה ישן. ואית שינה,
 אחת משתיין במותא. ושינה, אחת משתיין בנבואה. ובגין
 דא אוקמוה רבנן מארי מתיבתא, (זכריה ט) החלמות שוא
 ידברו, והקתיב (במדבר יב) בחלום אדבר בו. לא קשיא,
 פאן על ידי שד. פאן על ידי מלאך. חלום על ידי מלאך,
 ומשום זה פרושוהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר

ראשו. ולא למרגלותיו, כיון
 שמלאך המות למרגלותיו. וזה
 לא לכל בן אדם, אלא לבינוני.
 אבל לצדיק גמור - ה' יסעדנו על
 ערש דוי, על ראשו. והשכינה
 מקיפה את גופו עד רגליו.
 ומשום זה נאמר ביצקב, (בראשית
 מט) ויאסוף רגליו אל המטה, וזו
 השכינה שנאמר בה, (ישעיה טו)
 והארץ הדם רגלי. ולרשע גמור,
 מלאך המות מקיף אותו בכל
 צדדיו. וזה יצר הרע, שמלאך
 המות מקיף אותו בכל צדדיו,
 חרב שלו, שפניו מוריקות בטפה
 אחת מאותן שלש טפות שזורק
 בו. זהו שפתיב (משלי ה) ואחריתה
 מרה כלענה. הפבד זה הזכר.
 יותרת הפבד - נקבה. (עד כאן).

זהר

הקבה היא דרגה אחת מששים
 ממיתה, וזה נקרא תרדמה. מלאך
 עסטיראה (עסירטא), דרגה ששית
 של מלאך המות. ומתוף שבא
 מרחוק, הוא מצד המות, ולא
 מות ממש. ונרמז - אחד מששים
 ממיתה.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, מאחר
 שהגוף הוא מעץ של טוב ורע,
 אין איבר בגוף שאין בו יצר הרע
 ויצר הטוב לבינוניים. ולצדיקים
 גמורים שתי יצירות, של זכר
 ונקבה, ושניהם טובים, פדגמת
 חתן וכלה. ולרשעים גמורים
 שתי יצירות רעות, זכר ונקבה,
 בכל איבר ואיבר, מצד של
 סמאל ונחש.

ומשום זה מצד של עץ טוב ורע,
 היא הקבה שיש בה שתי דרגות.
 שפך בארוהו חכמים, קבה - ישן.
 ויש שנה אחת מששים במיתה.
 ושנה, אחת מששים בנבואה.
 ומשום זה פרושוהו חכמים בעלי הישיבה, כתוב (זכריה ט) וחלמות השוא ידברו, והרי כתוב (במדבר

(י) בחלום אַדְרָךְ בו? לא קָשָׁה. כָּאֵן עַל יְדֵי שַׁד - כָּאֵן עַל יְדֵי מִלְאָךְ. חֵלֹם עַל יְדֵי מִלְאָךְ - אַחַד מִשְׁשִׁים בְּנֻבּוּאָה. חֵלֹם עַל יְדֵי שַׁד הוּא שְׂוֹא, מִצַּד שֶׁל הַמּוֹת. וְהוּא תִבְּן. שִׁפְךָ בְּאַרְוֵהוּ, כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְכַר בְּלֹא תִבְּן, כִּף אֵי אֶפְשֶׁר לְחֵלֹם בְּלֹא דְכָרִים בְּטָלִים.

הַאֲצִטְמוּכָה זֶה קָרְקֶן נִקְלָף. וּבְאֵרו חֲכָמִים, קָרְקֶן טוֹחֵן, שֶׁהוּא לֹקֵחַ הַפֶּל וְשׁוֹחֵק, וְשׁוֹלַח לְכָל הָאֵיבָרִים. אִם הָאֵיבָרִים בְּלִי עֲוֹנוֹת, כְּגוֹן מַה שְׂאֵמְרו חֲכָמִים, שִׁישׁ דְּכָרִים הַמְעַפְכִּים אֶת הַקָּרְבָּן, שֶׁלֹּא יוֹרֵד לְקַבֵּל אוֹתוֹ הֵהוּא שֶׁשִּׁלַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַבֵּל הַמִּתְנָה שְׁלוֹ. שִׁישׁ שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי אַרְיָה, שְׁנֵאֲמַר בּו (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּן. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹכֵב עָלָיו, יוֹרֵד בּו לְקַבֵּל אוֹתוֹ דוֹרוֹן.

וַיֵּשׁ דוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי שׁוֹר, שְׁנֵאֲמַר בּו (שם) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֵאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן. וַיֵּשׁ דוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל עַל יְדֵי נֶשֶׁר, שְׁנֵאֲמַר בּו (שם) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. שֶׁהֵם שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה. וַיֵּשׁ דוֹרוֹן שְׁמַקְבֵּל אוֹתוֹ עַל יְדֵי אֶדָם שְׁפָתוֹב בּו (ויקרא א) אֶדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַה'. בְּדַמּוֹת שֶׁל זֶה שְׁנֵאֲמַר בּו (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אֶדָם. שֵׁם יְהוָה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם לְקַבֵּל הַקָּרְבָּן.

וַיֵּשׁ חֵיּוֹת טְבַעִיּוֹת מִמְּנוֹת עַל הַגּוֹפִים, שֶׁהֵם מֵאַרְבַּעַת יִסּוּדוֹת, וְהֵן טְהוֹרוֹת. וְלַעֲמֻתָן יֵשׁ אַרְבַּע חֵיּוֹת דוֹרְסוֹת, טְמֵאוֹת, (מִלְאָכִים מִמְּנִים) עַל אַרְבַּע מְרוֹת, שֶׁהֵן: מְרָה לְבָנָה, מְרָה אֲדָמָה, מְרָה יִרְקָה, מְרָה שְׁחָרָה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת שְׁכָלִיּוֹת שְׁסוּבְכוֹת הַכֶּסֶף. וַיֵּשׁ לְמַעְלָה מֵהֵן וּגְבוּהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חֵיּוֹת אֱלֹהִיּוֹת, מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת מִהַצַּד הָאַחַר, וּנְקָרוּאוֹת אֱלֹהִים אַחֲרִים. וְהַחֵיּוֹת הָאֱלֹהִיּוֹת מִצַּד

חַד מִשְׁתִּין בְּנֻבּוּאָה. חֵלֹם עַל יְדֵי שַׁד, אִיהוּ שְׂוֹא, מִסְטָרָא דְמוֹתָא. וְאִיהוּ תִבְּן, דְּהִכִּי אוֹקְמוּהָ, כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְכַר בְּלֹא תִבְּן, כִּף אֵי אֶפְשֶׁר לְחֵלֹם בְּלֹא דְכָרִים בְּטָלִים. אֲצִטְמוּכָא דָא קָרְקֶן נִקְלָף. וְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, קוֹרְקֶן טוֹחֵן, דְּאִיהוּ נְטִיל כְּלֵא, וְשׁוֹחֵק, וּמִשְׁדֵּר לְכָל אַבְרִין. אֵי אַבְרִין בְּלֹא חוֹבִין, כְּגוֹנוֹא דְאוֹקְמוּהָ רַבְּנָן, דְּאִית מְלִין דְּמַעַפְכִּין נַת קָרְבָּנָא, דְּלֹא נַחִית לְקַבֵּלָא לִיה, הֵהוּא דְשַׁדֵּר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבֵּלָא דוֹרוֹנָא דִּילִיה. דְּאִית דְּמַקְבֵּל לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵי אַרְיָה, דְּאִתְמַר בִּיה (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם. וְקוֹדֵשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְכִיב עָלֵיה, וְנַחִית בִּיה, לְקַבֵּלָא הֵהוּא דוֹרוֹנָא. וְאִית דוֹרוֹנָא דְמַקְבֵּל לִיה עַל יְדֵי שׁוֹר, דְּאִתְמַר בִּיה (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֵאוֹל לְאַרְבַּעַתָּן. וְאִית דוֹרוֹנָא, דְּמַקְבֵּל עַל יְדֵי נֶשֶׁר, דְּאִתְמַר בִּיה (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. דְּאֵינוֹן שְׁתֵּי תוֹרִים, אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה. וְאִית דוֹרוֹנָא, דְּמַקְבֵּל לִיה עַל יְדֵי דְאֶדָם דְּכִתִּיב בִּיה, (ויקרא א) אֶדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַי. בְּדִיוֹקְנָא דְּהֵהוּא דְּאִתְמַר בִּיה. (יחזקאל א) וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אֶדָם. יְהוָה נַחִית עָלֵיהוּ, לְקַבֵּלָא דוֹרוֹנָא.

וְאִית חֵיּוֹן טְבַעִיּוֹת, מְמַנָּן עַל גּוֹפִין, דְּאֵינוֹן מֵאַרְבַּע יִסּוּדִין, וְאֵינוֹן דְּכָיִין. וְלְקַבֵּלִיהוּ אַרְבַּע חֵיּוֹן דוֹרְסִין, מִסְאָבִין, (ג"א מִלְאָכִין מִמְּנוֹ) עַל אַרְבַּע מְרִירָן, דְּאֵינוֹן: מְרָה חוֹרָא, מְרָה סוּמְקָא, מְרָה יְרוּקָא, מְרָה אוּכְמָא. וְאִית חֵיּוֹן שְׁכָלִיּוֹת, דְּסַחְרִין לְכַרְסֵיָא. וְאִית לְעֵילָא מְנִיָּהוּ, וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְאֵינוֹן חֵיּוֹן אֱלֹהִיּוֹת, מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה. וְאִית חֵיּוֹן דְּסְטָרָא אַחֲרָא. וְאִתְקְרִיאוּ אֱלֹהִים אַחֲרִים. וְאֱלֹהִיּוֹת דְּקוֹדֵשָׁא, אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלִין אֱלֹהִיּוֹת דְקְדוּשָׁה, אִתְקְרִיאוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעֵלַת עַל כְּלֵא, אֶל אֲדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל זֵינָא אֲזִיל לְזִיגְיָה. וּבְגִין דְּאִית אֱלֹהִים אַחֲרִים, אָמַר עֲלֵיהוּ, (שְׁמוֹת כב) זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרָם

מְרָה שְׁחָרָה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת שְׁכָלִיּוֹת שְׁסוּבְכוֹת הַכֶּסֶף. וַיֵּשׁ לְמַעְלָה מֵהֵן וּגְבוּהוֹת עֲלֵיהֶן, וְהֵן חֵיּוֹת אֱלֹהִיּוֹת, מִצַּד הַקְּדוּשָׁה. וַיֵּשׁ חֵיּוֹת מִהַצַּד הָאַחַר, וּנְקָרוּאוֹת אֱלֹהִים אַחֲרִים. וְהַחֵיּוֹת הָאֱלֹהִיּוֹת מִצַּד

הַקִּדְשָׁה נִקְרְאוֹת אֱלֹהִים חַיִּים. וְאֵלוֹ
הָאֱלֹהִיּוֹת שֶׁל הַקִּדְשָׁה נִקְרְאוֹת אֱלֹהֵי
הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעֵלְתָּ עַל הַפֶּל, אֶל אֲדוֹן עַל
כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל מִין הוֹלֵךְ לְמִינוֹ.
וּמִשׁוּם שֵׁשׁ אֱלֹהִים אַחֲרִים, אָמַר
עֲלֵיהֶם, (שְׁמוֹתֵכֶם) זִבְחֵן לְאֱלֹהִים יִחְרַם בְּלַתִּי
לֵה' לְבַדּוֹ. כִּדִּי שְׁלֵא יִתְעַרֵב אֱלֹהִים חַיִּים
עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים. (וּבַחֲבוּרָה קְדָמוֹן). (עַד כֹּאן).

זוהר

אֲצִטּוּמָכָה זֶה לֹקַחַת וְשׁוֹחֶקֶת, וְשׁוֹלַחַת
לְכָל הַצְּדָדִים שֶׁל מִטָּה, וּמִמֶּנָּה נִזְוָנִים
הַתַּחֲתוֹנִים. וּמֵאֵלוֹ שׁוֹתִים הַשְּׁמָרִים
לְמִטָּה כֹּל אוֹתָן רוּחוֹת וְצְדָדִים אַחֲרִים
שֶׁנִּזְוָנִים בְּלִילָה מֵאוֹתָם אֵיבָרִים וּפְדָרִים.
וְהַשְּׂאֵר נוֹטְלִים כֹּל הָאֵיבָרִים, וְנוֹטֵל הַפֶּל
הַכָּבֵד, וּמִקְרִיב לְלֵב, כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לְעֵיל.
וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (יִחְזָקֵאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל
הַיָּמִין. וְעַל זֶה מִתְרַאֶה עַל הַמְּזַבְּחַת דְּגִמַּת
אַרְיָה שְׂאוּכֵל קְרַבְנוֹת. מִכַּאֵן וְלֵהֲלֵאָה
כֹּל שְׂאֵר הָאֵיבָרִים בְּסוּד שֶׁל הַגּוֹף
פְּדָגְמָא שֶׁל מַעְלָה.

רעיא מהימנא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, מֵאוֹר הַקִּדּוּשׁ,
וְדָאֵי אֲצִטּוּמָכָה בְּרֵאשׁוֹנָה לֹקַחַת הַפֶּל
עַד שֵׁשׁ שְׁעוֹת, וְאוֹפָה. קְרַקְבָן הוּא
אוֹפָה. וְהֵרָאָה הִיא מִשְׁקָה. הַלֵּב הוּא
הַמְּלָךְ. וְאֵלוֹ הַשְּׁנַיִם הֵם וְדָאֵי אוֹפָה
וּמִשְׁקָה לְתַתּ לְמְלָךְ מֵהַטּוֹב שֶׁל כָּל
מֵאֲכָלִים וּמִשְׁקִים, מֵהֵרָאֵשׁ שֶׁל כְּלָם,
מֵהַמְּבַחֵר שֶׁל כְּלָם, וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (שִׁיר
הַשִּׁירִים ה) אַרְיָתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲכַלְתִּי
יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי.
אַחַר כֵּן נֶאֱמַר אֲכָלוּ רַעִים, שֶׁהֵם שְׂאֵר
הָאֵיבָרִים, שֶׁהֵם חֲזִלוֹת וּמַחְנוֹת הַמְּלָךְ,
שֶׁמַּחֲלֵק לָהֶם מְזוֹן עַל יְדֵי שֵׁר הָאוֹפִים.
שְׁתוֹ וְשִׁכְרוּ דוֹדִים, עַל יְדֵי שֵׁר הַמְּשָׁקִים.
וְהַכָּבֵד הוּא לִימִין הַבֵּן אָדָם. וּמִשׁוּם
זֶה, וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם,
לִימִין הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב. הַטְּחוּל
לְשֵׁמָאל. אֵלוֹ הֵם מֵהַצֵּד הָאַחַר, וּפְנֵי
שׁוּר מֵהַשְּׂמָאוּל. מִשְׁקָה יֵין מְזוּג בְּמִי
לְמְלָךְ. וְאַרְיָה אוּכֵל, זֶה כָּבֵד, שְׂאוּסָף
מְזוֹן לְפָנֵי הַמְּלָךְ, שֶׁהוּא הַלֵּב.

בְּלַתִּי לִיהוֹ"ה לְבַדּוֹ. בְּגִין דְּלֵא יִתְעַרֵב אֱלֹהִים חַיִּים
עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים. (ס"א וּבַחֲבוּרָה קְדָמוֹת) (דף רל"ה ע"א).

זהו:

אֲצִטּוּמָכָה דָא, נְטִיל וְשְׁחִיק, וּמִשְׁדָּר
לְכָל סְטָרִין דְּלַתְתָּא, וּמִגְּיָה
אַתְּזָנוּ תְּתָאֵי. מֵאִינוֹן שְׁתִּין שְׁמָרִים
לְתַתָּא, כָּל אִינוֹן רוּחִין וְסְטָרִין אַחֲרִין
דְּאִיתְּזָנוּ בְּלִילָא, מֵאִינוֹן אַבְרִים וּפְדָרִים.
וְשְׂאֵר נְטִלִין כָּל שְׁיִיפִין, וְנְטִיל כְּבֵד,
וְקָרִיב לְלֵב, כְּמָה דְּאַתְמַר. וְדָא אִיהוּ
דְּכַתִּיב, (יִחְזָקֵאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין. וְעַל
דָא אַתְּחִזִּי עַל מְדַבְּחָא, כְּגוֹוְנָא דְאַרְיָה
אֲכִיל קְרַבְנִין. מִכַּאֵן וְלֵהֲלֵאָה כָּל שְׂאֵר
שְׁיִיפִין, בְּרַזָא דְגוּפָא כְּגוֹוְנָא דְלְעִילָא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעֲיָא מֵהֵימְנָא, בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאֵי
אֲצִטּוּמָכָה בְּקַדְמִיתָא נְטִיל כְּבֵד, עַד שִׁית
שְׁעֵתִין, וְאוֹפָה. קְרַקְבָן, אִיהוּ אוֹפָה. וְרִיאָה, אִיהִי
מִשְׁקָה. לְבָא מְלָפָא. וְאִינוֹן תְּרִין, אִינוֹן וְדָאֵי אוֹפָה
וּמִשְׁקָה, לְמִיָּהֵב לְמְלָפָא, מִשְׁפִּירוֹ דְכָל מֵאֲכָלִין
וּמִשְׁקִין, רִישָׁא דְכְּלָהוּ, מִבְּחַר לְכְּלָהוּ. וְהֵינֵנוּ
דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) אַרְיָתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲכַלְתִּי
יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי. לְכַתְּרָא, אֲכָלוּ
רַעִים, שְׂאֵר אַבְרִים, דְּאִינוֹן חִילִין וּמִשְׁרִיין דְּמְלָפָא,
דְּפָלִיג לֹזֶן מְזוּנָא, עַל יְדֵי שֵׁר הָאוֹפִים. שְׁתוֹ וְשִׁכְרוּ
דוֹדִים, עַל יְדֵי שֵׁר הַמְּשָׁקִים.

וְכָבֵד אִיהוּ לִימִנָא דְּבַר נֶשׁ. וּבְגִין דָּא, וּפְנֵי אַרְיָה
אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם לִימִנָא דְּמְלָפָא, דְּאִיהוּ
לְבָא. טְחוּל, לְשֵׁמָאלָא. אֶלִין אִינוֹן מְסִטְרָא אַחֲרָא,
וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׂמָאוּל. מִשְׁקָה חֲמָרָא מְזוּג בְּמִיָּא
לְמְלָפָא. וְאַרְיָה אֲכִיל, דָּא כָּבֵד, כְּנִישׁ מְזוּנָא קָמִי
מְלָפָא, דְּאִיהוּ לְבָא.

וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה: אִם כָּבֵד הוּא עֲשׂוֹ, אִיךָ הוּא מִתְקַן מְזוֹן לְלֵב? אֵלָּא וְדָאֵי הֵלֵב הוּא כְּדָגְמָתוֹ שֶׁל יִצְחָק. כָּבֵד - עֲשׂו, שֶׁהוּא הֶצֶד צִיד. וַיֹּאמֶר לוֹ, (בראשית יז) יָקוּם אָבִי וַיֹּאכַל מִצִּיד בְּנֹו. אֵלֶּיךָ אֵינֹון צְלוֹתֶיךָ, דְּאֲזַלִּיךָ וּמִתְתַּרְכִּיךָ מֵעֲנִיִּים, וַיִּצְחָק בְּצַעֲרָא וּבִיגוּנָא, דְּלֵא יִכְלִיךָ לְכוּנָא לְצִלוֹתָא. וּבְגִין דָּא לֹא אָמַר וַיֹּאכַל מִצִּידֵי, אֵלָּא וַיֹּאכַל מִצִּיד בְּנֹו. (שמות ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּגוֹוָנָא דָּא, לֵית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מְזוֹנָא בְּגִלוֹתָא, אֵלָּא עַל יְדֵי אוֹמִין דְּעֻלְמָא.

אָבֵל כֵּד אֵינֹון בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, מְזוֹנִיהוֹן עַל יְדֵי שְׂכִינְתָא. וַיְהוֹן תְּרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה מְשַׁקִּין אוֹמָה, שַׂר הַמְּשַׁקִּים. וּתְרִין כְּנָפֵי הָאוֹפִים, דְּמִבְּשָׁלִין הִזְרַע דְּנִחִית מִן מוֹחָא, וּמִבְּשָׁלִין מִיָּא דְּמִקְבְּלִין מִכְּנָפֵי רִיָּאָה. וּלְבַתֵּר דְּיִיכּוֹל מְלָבָא, דְּאִיהוּ לְבָא, אֲתָמַר בְּתֵרִין כְּנָפֵי דִילִיָּה, אַכְלוּ רַעִים. וְלִתְרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה, שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים.

דְּלָבָא אִיהוּ כְּסָא דִין, אַרְבַּע חִינֵן שְׁלִיחֵן דִילִיָּה. תְּרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה, וּתְרִין כְּנָפֵי דְכְּנָפֵי רִיָּאָה וּפְגִיָּהֶם וּכְנָפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, לְקַבְּלָא עֲלֵיהוּ מְלָבָא, דְּאִיהוּ (ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וַיִּרְאֵת יְיָ. דִּיתִיב עַל כְּרִסְיָא, דְּאִיהוּ לְבָא, דְּכָל אֵינֹון דְּפִיקוּן מִתְּנַהֲגִין אֲבַתְרִיָּה, כְּחִיָּלִין כְּתֵר מְלַכִּיהוֹן.

וְרוֹחָא דְנָשִׁיב מִכְּנָפֵי רִיָּאָה, נָשִׁיב עַל תְּרֵי נֹוקְבֵי חוּטְמָא. וְאִיהוּ קָרִיר וְצָנִינָא מְשַׁמְאֵלָא. וְחָם מִימִינָא. וּמִסְטְרָא דְמוֹחָא דְאִיהוּ כְּרִסְיָא דְרַחֲמֵי, אִיהוּ רוּחַ קָר לִימִינָא, דְחֶסֶד. וְחָם מְשַׁמְאֵלָא דְגְבוּרָה, דְתַמְן לְבָא. וּמוֹחָא מְזִיג בֵּיה, בְּאַמְצַעִיתָא דְתְרוּוִיָּהוּ. אוֹף הָכִי לְבָא מְזִיג, מְקוֹר וְחוּם. וּמוֹחָא אוֹף הָכִי, דְמִקְבְּלִין דִין מִדִּין. וְשְׁמָרִים דְכָלָא, נְטִיל טְחוּל, וּמִשְׁרִיין דִילִיָּה, דְאֵינֹון עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, דְאָמַר עֲלֵיהוּ שְׁלֵמָה, (קהלת ה) חֶסֶד, וְחֶמֶד מְשַׁמְאֵל הַגְּבוּרָה, שְׁשָׁם הֵלֵב וְהַמַּח מְזוּג בּוּ, בְּאַמְצַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אִף כֶּף הֵלֵב מְזוּג מְקוֹר וְחוּם. וְהַמַּח גַּם כֶּף, שְׁמִקְבְּלִים זֶה מִזֶּה. וְאַתְּ הַשְּׁמָרִים שֶׁל הַכֵּל נוֹטֵל הַטְּחוּל וְהַמְחַנֵּן שֶׁלוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, שְׁאֵמַר עֲלֵיהֶם שְׁלֵמָה,

וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל הַאֵי. אִי כְּבֵד אִיהוּ עֲשׂו, אִיךָ הוּא מִתְקַן מְזוֹנָא לְלָבָא. אֵלָּא וְדָאֵי לְבָא אִיהוּ כְּגוֹוָנָא דְיִצְחָק. כָּבֵד עֲשׂו, דְאִיהוּ הֶצֶד צִיד. וַיִּימָא לִיָּה, (בראשית יז) יָקוּם אָבִי וַיֹּאכַל מִצִּיד בְּנֹו. אֵלֶּיךָ אֵינֹון צְלוֹתֶיךָ, דְּאֲזַלִּיךָ וּמִתְתַּרְכִּיךָ מֵעֲנִיִּים, וַיִּצְחָק בְּצַעֲרָא וּבִיגוּנָא, דְּלֵא יִכְלִיךָ לְכוּנָא לְצִלוֹתָא. וּבְגִין דָּא לֹא אָמַר וַיֹּאכַל מִצִּידֵי, אֵלָּא וַיֹּאכַל מִצִּיד בְּנֹו. (שמות ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל. כְּגוֹוָנָא דָּא, לֵית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל מְזוֹנָא בְּגִלוֹתָא, אֵלָּא עַל יְדֵי אוֹמִין דְּעֻלְמָא.

אָבֵל כֵּד אֵינֹון בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, מְזוֹנִיהוֹן עַל יְדֵי שְׂכִינְתָא. וַיְהוֹן תְּרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה מְשַׁקִּין אוֹמָה, שַׂר הַמְּשַׁקִּים. וּתְרִין כְּנָפֵי הָאוֹפִים, דְּמִבְּשָׁלִין הִזְרַע דְּנִחִית מִן מוֹחָא, וּמִבְּשָׁלִין מִיָּא דְּמִקְבְּלִין מִכְּנָפֵי רִיָּאָה. וּלְבַתֵּר דְּיִיכּוֹל מְלָבָא, דְּאִיהוּ לְבָא, אֲתָמַר בְּתֵרִין כְּנָפֵי דִילִיָּה, אַכְלוּ רַעִים. וְלִתְרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה, שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים.

דְּלָבָא אִיהוּ כְּסָא דִין, אַרְבַּע חִינֵן שְׁלִיחֵן דִילִיָּה. תְּרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה, וּתְרִין כְּנָפֵי דְכְּנָפֵי רִיָּאָה וּפְגִיָּהֶם וּכְנָפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, לְקַבְּלָא עֲלֵיהוּ מְלָבָא, דְּאִיהוּ (ישעיה יא) רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וַיִּרְאֵת יְיָ. דִּיתִיב עַל כְּרִסְיָא, דְּאִיהוּ לְבָא, דְּכָל אֵינֹון דְּפִיקוּן מִתְּנַהֲגִין אֲבַתְרִיָּה, כְּחִיָּלִין כְּתֵר מְלַכִּיהוֹן.

וְרוֹחָא דְנָשִׁיב מִכְּנָפֵי רִיָּאָה, נָשִׁיב עַל תְּרֵי נֹוקְבֵי חוּטְמָא. וְאִיהוּ קָרִיר וְצָנִינָא מְשַׁמְאֵלָא. וְחָם מִימִינָא. וּמִסְטְרָא דְמוֹחָא דְאִיהוּ כְּרִסְיָא דְרַחֲמֵי, אִיהוּ רוּחַ קָר לִימִינָא, דְחֶסֶד. וְחָם מְשַׁמְאֵלָא דְגְבוּרָה, דְתַמְן לְבָא. וּמוֹחָא מְזִיג בֵּיה, בְּאַמְצַעִיתָא דְתְרוּוִיָּהוּ. אוֹף הָכִי לְבָא מְזִיג, מְקוֹר וְחוּם. וּמוֹחָא אוֹף הָכִי, דְמִקְבְּלִין דִין מִדִּין. וְשְׁמָרִים דְכָלָא, נְטִיל טְחוּל, וּמִשְׁרִיין דִילִיָּה, דְאֵינֹון עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, דְאָמַר עֲלֵיהוּ שְׁלֵמָה, (קהלת ה) חֶסֶד, וְחֶמֶד מְשַׁמְאֵל הַגְּבוּרָה, שְׁשָׁם הֵלֵב וְהַמַּח מְזוּג בּוּ, בְּאַמְצַע שֶׁל שְׁנֵיהֶם. אִף כֶּף הֵלֵב מְזוּג מְקוֹר וְחוּם. וְהַמַּח גַּם כֶּף, שְׁמִקְבְּלִים זֶה מִזֶּה. וְאַתְּ הַשְּׁמָרִים שֶׁל הַכֵּל נוֹטֵל הַטְּחוּל וְהַמְחַנֵּן שֶׁלוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, שְׁאֵמַר עֲלֵיהֶם שְׁלֵמָה,

וְאַתְּ הַשְּׁמָרִים שֶׁל הַכֵּל נוֹטֵל הַטְּחוּל וְהַמְחַנֵּן שֶׁלוֹ, שֶׁהֵם עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת, שְׁאֵמַר עֲלֵיהֶם שְׁלֵמָה,

(קחלת ב) קניתי לי עבדים ושפחות.
שתי כליות נקראות אשים, על
שם אשים של מעלה, שנאמר
בהם (דברים יח) אשי ה' ונחלתו
יאכלון.

ובקנה יש שש טבעות, שעליהן
נאמר (תהלים כט) הבו לה' בני
אלים. שבהן עולה הקול שנחלק
לששה קולות של השכינה.
והשביעי עולה לפה, שהוא פסא.
ושש טבעות של קנה, שהם
כדגמת שש מדרגות של פסא
המלך. וקנה הוא סלם, שבו נאמר
(בראשית כח) מלאכי אלהים עלים
וירדים בו, שאותם הקלים עולים
בו המלך (מהלב), והרוחות
שפאור (חורים יוצאים) יורדות בו
בלב לקרר חמימותו, שלא ישרף
הגוף.

וכאשר הרוח יורדת, יורדת
בכמה רוחות, כמלך עם חילותיו.
וכנפי הראה מקבלות לרוח,
שהוא מלך עליהן, כמו שנאמר
(יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוות,
(שמות כה) והיו הכרבים פרשי
כנפים למעלה.

אם זפאים האיברים של האדם
במצוות עשה של המלך העליון,
שהוא רוח הקדש, יורד בסלם,
שהוא הגרון, בכמה רוחות
קדושות, שנאמר עליהן (תהלים קד)
עשה מלאכיו רוחות, ועולים
לעמת אלו ההבלים של הלב,
שנאמר עליהם משרתיו אש
להט. ועליהם נאמר (תהלים כט) קול
יהוה חצב להבות אש. דמניה
שהלב - אדני, שממנו עולים
להבות אש בפה, שהוא יהוה,
שירודות עמו כמה רוחות של
קדשה מארבע אותיות יהוה,

שנאמר עליהן (יחזקאל לו) כה אמר יהוה מארבע רוחות באי הרוח.

קנה - הוא קנה חכמה קנה בינה, ולשמאל הגבורה. תפארת, סלם באמצעיתא,
בגופא כליל תרין דרועין, וגוף וברית, ותריין (סריו)

ב) קניתי לי עבדים ושפחות. תרין פולין אתקריאו אשים,
על שם אשים דלעילא, דאתמר בהו (דברים יח) אשי יי
ונחלתו יאכלון.

ובקנה שית עזקאן, דעלייהו אתמר, (תהלים כט) הבו לי
בני אלים. דבהון סליק קלא, דאתפליג לו' קלין
דשכינתא. ושביעאה סליק לפומא, דאיהו כרסניא. ושית
עזקאן דקנה, אינון פגונוא דשית דרגין דכרסניא דמלכא.
וקנה איהו סלם, דביה (בראשית כח) מלאכי אלהים עלים
וירדים בו, דאינון הקלים סלקין ביה מלכא (נ"א מלכא),
ורחיין דאוריא (חורין נפיו) נחתיין ביה בלכא, לקררא
חמימותא, דלא לוקיד גופא.

וכר רוחא נחית, נחית בכמה רוחין, כמלכא עם חיליה.
וכנפי ריאה מקבלין לרוחא, דאיהו מלכא עלייהו,
כמה דאמינא. (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוות, (שמות
כה) והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה.

אי זפאן אכרין דבר נש בפקודין דעשה דמלכא עלאה
דאיהו רוח הקדש, נחית בסלם, דאיהו גרון, בכמה
רוחין קדישין, דאתמר עלייהו, (תהלים קד) עשה מלאכיו
רוחות וסלקין לקבל אליו הבלים דלכא, דאתמר עלייהו,
משרתיו אש להט. ועלייהו אתמר (תהלים כט) קול יהוה
חצב (דף רל"ה ע"ב) להבות אש. בגין דליכא אדני, דמניה
סלקין להבות אש בפומא דאיהו יהוה, דנחתיין עמיה
כמה רוחין דקדושה, מארבע אתוון יהוה. דאתמר
עלייהו, (יחזקאל לו) כה אמר יהוה מארבע רוחות באי
הרוח.

קנה, איהו קנה חכמה קנה בינה, דאינון לימינא דחסד,
ולשמאלא דגבורה. תפארת, סלם באמצעיתא,
בגופא כליל תרין דרועין, וגוף וברית, ותריין (סריו)
שוקין. לקבל שית עזקאן דקנה.

בגוף, כלול משתי זרועות וגוף וברית ושתי (עבדים) שוקים, כנגד שש הטבעות של הקנה.

וְכַאֲשֶׁר יוֹרֵד יְהוָה לְלֵב לְגַפִּי
אֲדַנְי, מִתְחַבְּרִים הַדִּין בְּרַחֲמִים
בְּלֵב, שֶׁהוּא יֵאֱהַדְוֶנְהוּ. וְכַאֲשֶׁר
עוֹלָה שֵׁם אֲדַנְי לְפָה, שְׁנֹאמֵר
אֲדַנְי שְׁפָתַי תִּפְתַּח, לְקַבֵּל שֵׁם
יְהוָה בְּפִהּ, וְלֵהֲתַחַבֵּר שֵׁם שְׁנֵי
שְׁמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד - יֵאֱהַדְוֶנְהוּ,
כְּמוֹ שְׁמֵתְחַבְּרִים בְּלֵב. וּמִשׁוּם זֶה
בְּאֵרוֹ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי שְׁאִין
תּוֹכּוּ כְּכֹרוֹ אֶל יְכַנְס לְבַיִת
הַמְדַרְשׁ, אִם אֵין לָהֶם פֶּה וְלֵב

שׁוּיִם. (עַד כֵּאן).

וְזֵה

קִנְיָה - שֵׁשׁ טַבְּעוֹת בְּקִנְיָה
שְׁמֵתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְהֵן נִקְרְאוֹת
בְּנֵי אֱלִים. מוֹצִיאֹת רוּחַ לְנֹשֵׁב
עַל הָעוֹלָם, וּבָאוֹת מִצַּד הַגְּבוּרָה.
וְכַאֲשֶׁר הֵן מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, הֵן
כְּדִגְמַת הַשׁוֹפָר. וְאֵלוֹ נִקְרְאוּ
שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל שֶׁל יִצְחָק.
אֱלִים - בְּנֵי בֶשֶׁן, הֵבּוּ לֵה' בְּנֵי
אֱלִים. אֱלִים שֶׁל יִצְחָק. וּמוֹצִיאֹת
רוּחַ וְקוֹל. וְאוֹתוֹ קוֹל יוֹצֵא וּפּוֹגֵעַ
בְּעַנְנֵי גֶשֶׁם, וְנִשְׁמָע לְבָרִיּוֹת
שְׁבַחוֹן. וְעַל זֶה נֹאמֵר, (אִיּוֹב כו)
וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן. שְׁוֹדַי
מִצַּד הַגְּבוּרָה הֵם בְּאִים. וּמִשׁוּם
זֶה (וּמָה אוֹמֵר הַקּוֹל הַזֶּה? קוֹל ה' עַל הַמַּיִם
אֵל הַכְּבוֹד וְגו') אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים ה' עַל
עַל מַיִם רַבִּים. אֵל הַכְּבוֹד רוֹעֵם
לֹא כְּתוּב, אֱלֹא אֵל הַכְּבוֹד
הַרְעִים, עַל יְדֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי אֱלִים.
וְאֵין מִי שְׁמַפִּיר בְּשִׁבְחָה שֶׁל הַקּוֹל
הַזֶּה. זֵהוּ שְׁכָתוּב מִי יִתְבּוֹנֵן.

רַעִיא מְהִימָנָא

פֶּתַח הַרוּעָה הַנֹּאמֵן וְאִמֵּר, אוֹי
לָהֶם לְבַנֵּי אָדָם, שֶׁהֵם אֲטוּמֵי לֵב,
סְתוּמֵי עֵינַיִם, שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אֲבָרֵי
הַגּוּף שֶׁלָּהֶם עַל מָה הֵם מְתַקְנִים,
שְׁהָרֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (הַקְּנִי"ח),
שֶׁלֹּשָׁה חִלּוֹת כְּלוּלִים בּוֹ: אֶחָד
- הַבֵּל, שֶׁהוּא לֵהב אֵשׁ, שִׁיּוּצָא
מִן הַלֵּב וְנַחֲלַק לְשִׁבְעָה הַבָּלִים

וְכַד נְחִית יְהוָה לְלֵבָא, לְגַפִּי אֲדַנְי, מִתְחַבְּרִין דִּינָא
בְּרַחֲמֵי בְּלָפָא. דְּאִיהוּ יֵאֱהַדְוֶנְהוּ. וְכַד סְלִיק אֲדַנְי
לְפּוּמָא, דְּאֲדַנְי שְׁפָתַי תִּפְתַּח, לְקַבֵּל יְהוָה בְּפּוּמָא,
לְאַתְחַבְּרָא תְּמֹן תְּרִין שְׁמֵהֶן בְּחִבּוּרָא חֲדָא, יֵאֱהַדְוֶנְהוּ,
כְּגוּוֹנָא דְּמִתְחַבְּרָאן בְּלָפָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי
מִתְנִיתִין, מִי שְׁאִין תּוֹכּוּ כְּכֹרוֹ אֶל יְכַנְס לְבַיִת הַמְדַרְשׁ,
אִי לִית לֹזַן פּוּמָא וְלָפָא שׁוּיִן. (ע"ב רַעִיא מְהִימָנָא).

זֵהר:

קִנְיָה שִׁית עֲזָקָאן בְּקִנְיָה, מִתְחַבְּרָאן כְּחֲדָא,
וְאִינוּן אֲקִרוּן בְּנֵי אֱלִים, מְפָקֵי רוּחָא
לְנִשְׁבָּא עַל עֲלָמָא. וְאַתְיִין מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה.
וְכַד אִינוּן מִתְחַבְּרִין כְּחֲדָא, אִינוּן כְּגוּוֹנָא
דְּשׁוֹפָר. וְאַלִּין אֲקִרוּ שׁוֹפָר, שׁוֹפָר שֶׁל אֵיל
שֶׁל יִצְחָק. אֱלִים בְּנֵי בֶשֶׁן, הֵבּוּ לִי בְּנֵי אֱלִים.
אֱלִים דִּיִּצְחָק, וּמְפָקִין רוּחָא וְקִלָּא. וְהֵהוּא
קָלָא נְפִיק, וְאַעֲרַע בְּעַבֵּי מְטָרָא, וְאַשְׁתַּמַּע
לְבְּרִייתָא לְבַר. וְעַל דָּא כְּתִיב, (אִיּוֹב כו) וְרַעַם
גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן. דְּוֹדַי מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה
קָא אֲתִיִּין. וּבְגִין דָּא (ס"א וּמָה אָמַר הַהוּא קָלָא, קוֹל יי עַל
הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד וְגו') אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים יי עַל מַיִם
רַבִּים. אֵל הַכְּבוֹד רוֹעֵם לֹא כְּתִיב, אֱלֹא אֵל
הַכְּבוֹד הַרְעִים, עַל יְדָא דְּבְנֵי אֱלִים. וְלִית מָאן
דִּידַע בְּשִׁבְחָא דְּהָאֵי קָלָא, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב
מִי יִתְבּוֹנֵן.

רַעִיא מְהִימָנָא

פֶּתַח רַעִיא מְהִימָנָא וְאִמֵּר, ווי לֹזַן לְבַנֵּי נְשָׂא, דְּאִינוּן
אֲטִימִין לָפָא, סְתִימִין עֵינַיִן, דְּלֹא יְדַעִין אֲבָרִים
דְּגוּפֵיהוֹן עַל מָה אִינוּן מִתְּתַקְּנִין, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
(נ"א קנ"ח) תְּלַת חִילִין כְּלִילֵן בֵּיהּ, חַד הַבֵּל, דְּאִיהוּ לֵהב
אֵשׁ, דְּנִפְיָק מִן לָפָא וְאַתְּפַלֵּג לְז' הַבָּלִים, דְּאָמַר קַהֲלַת.
תְּנִינָא, אוֹרֵי דְּעָאֵל לְגַבִּיהָ מְלַבֵּר. תְּלִיתָא, מַיִם דְּכַנְפֵי

שְׁאֵמַר קִהְלַת. שְׁנֵי - אֲוִיר שְׁנֹכְנִס
בְּתוֹכּוֹ מִבְּחוּץ. שְׁלִישִׁי - מִיַּם שֶׁל
כְּנָפֵי רֵאָה, שֶׁהֵם דְּבוּקִים בְּקִנְיָה.
וּמְשַׁלֶּשֶׁת אֵלּוּ נַעֲשֶׂה קוּל - מִיַּם וְרוּחַ
וְאֵשׁ. וּמִתְחַלֵּק כָּל אֶחָד לְשִׁבְעָה, וְהֵם
שִׁבְעַת הַלְבוּת, שִׁבְעָה אֲוִירִים, שִׁבְעָה
נְחָלִים.

וּבְאֲשֶׁר פּוֹגְעוֹת לְהַבּוֹת הַלֵּב בְּעַנְי
גֶשֶׁם, שֶׁהֵם כְּנָפֵי רֵאָה, דְּרָף קִנְיָה
הַרְאָה - זֶהוּ שְׁנֵאֵמַר וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו
מִי יִתְבוּנֵן. שְׁבָה הַלֵּב מִבֵּין בְּבִינָה,
שֶׁהִיא בְּלֵב לְשִׁמְאֵלוֹ, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד
לְיָמִין, מִיַּם שֶׁל כְּנָפֵי רֵאָה. וְשֵׁם
חֶכְמָה, הַמַּחַ, וּמְנַנּוּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
מַעֲנֵן גְּנִים בְּאֵר מִיַּם חַיִּים וְנֹזְלִים מִן
לְבָנוֹן, שֶׁהוּא לְבֵן הַמַּחַ, נֹזְלִים עַל
הַקְּנֵה שֶׁל הַרְאָה, אַחַר שֶׁעָלוּ עַנְי
הַבִּינָה לְגַבֵּי הַמַּחַ.

וְסוּד הַדָּבָר - (שם א) מִי זֹאת עֲלָה מִן
הַמַּדְבָּר פְּתִימֵרוֹת עֶשֶׂן. וְזֶה עֶשֶׂן
הַמַּעֲרָכָה שֶׁעוֹלָה מִן הַלֵּב לַמַּחַ, שֶׁכָּל
הַרוּחֹת שֶׁל הָעוֹלָם לֹא מְזִיזוֹת אוֹתוֹ
מִמְקוֹמוֹ. חֶכְמָה - כ"ח מ"ה. כ"ח -
בְּלֵב. מ"ה - בַּמַּחַ. קִנְיָה - תְּפִאֲרָת,
כְּלוּל שֵׁשׁ סְפִירוֹת. שֵׁשׁ מַדְרָגוֹת הֵן
לְכַסָּא, שֶׁהִיא אֲמָא. שֶׁתֵּרַד הַחֶכְמָה
אֶצְלָה מִן הַמַּחַ לְלֵב, שְׁבָה הַלֵּב
מִבֵּין. וּמִשּׁוֹם זֶה, (משלי ד) קִנְיָה חֶכְמָה
קִנְיָה בִּינָה. בּוֹ אֲבָא יוֹרֵד, בּוֹ אֲבָא
עוֹלָה. וְזֶהוּ סֵלֶם שִׁבּוֹ (עלים וְיָרֵדִים ב)
עֲלִים - שְׁנִיַם, וְיָרֵדִים - שְׁנִיַם.
וּבְחִבּוּר הַקְּדָמוֹן. (ע"ב)
זוהר

וְשֵׁט - שֶׁפֹּלַע מֵאֲכָל, וּמִשֵּׁם נִכְנָס
לְכָל הָאֵיבָרִים, שֶׁהִיא (זֶה הוּא סוּד)
בְּמַדְרָגָה שֶׁל אֲשִׁים. אֲשִׁים הֵם
קְרָבִים מִדָּ, וּבּוֹלְעִים וְנוֹטְלִים כְּלִיל
(הבל) מִתּוֹף הָאֵשׁ הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁכְּלִיל
לְאֲשִׁים. וְסוּד זֶה - (דברים יח) אֲשִׁי ה' וְנִחַלְתוּ יֵאֱכָלוּן. אֵלּוּ אוֹכְלִים
וּבּוֹלְעִים, וְהַשָּׂאֵר לֹא אוֹכְלִים כֶּף.
וְכָרְ בְּנֵי הָעוֹלָם (שְׁבַחוּץ) לְבַד, לֹא
יִדְעִים אֵיךְ אוֹכְלִים וְלֹא הַסוּד

רֵאָה, דְּאִינוּן דְּבוּקִים בְּקִנְיָה. וּמִתְלַת אֲלִין אֲתַעֲבִיד
קוּל, מִיַּם וְרוּחַ וְאֵשׁ, וּמִתְפַּלֵּג כָּל חַד לְשִׁבְעָה,
וְאִינוּן שִׁבְעָה לְהַבִּים, שִׁבְעָה אֲוִירוֹת, שִׁבְעָה נְחָלִים.
וְכַד אַעֲרַעוּ לְהַבִּים דְּלִפָּא, בְּעַבֵּי מְטָרָא, דְּאִינוּן
כְּנָפֵי רֵאָה, אֲרַח קִנְיָה דְּרֵיָאָה. הֵיא אִיהוּ וְרַעַם
גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבוּנֵן. דְּבִיָּה לֵב מִבֵּין בְּבִינָה, דְּאִיָּה
כְּלִפָּא לְשִׁמְאֵלָא, גְּבוּרָה. וְחֶסֶד לְיָמִינָא, מִיַּם דְּכְנָפֵי
רֵיָאָה. וְתַמָּן חֶכְמָה מוֹחָא, וּמְנִיָּה, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד)
מַעֲנֵן גְּנִים בְּאֵר מִיַּם חַיִּים וְנֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. דְּאִיָּהוּ לְבוּנָא
דְּמוֹחָא, נֹזְלִים עַל קִנְיָה דְּרֵיָאָה. בְּתַר דְּאִסְתַּלְקוּ
עַנְנִים דְּבִינָה לְגַבֵּי מוֹחָא.

וְרִזָּא דְּמִלָּה (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִי זֹאת עֲלָה מִן הַמַּדְבָּר
פְּתִימֵרוֹת עֶשֶׂן. וְדָא עֶשֶׂן הַמַּעֲרָכָה, דְּסִלִּיק
מִן לִפָּא לְמוֹחָא. דְּכָל רוּחִין דְּעֲלָמָא, לֹא זִיזִין לִיָּה
מֵאֲתָרֵיהּ. חֶכְמָה: כח מ"ה. פּוּחַ: בְּלִפָּא. מָה:
בְּמוֹחָא. קִנְיָה: תְּפִאֲרָת, כְּלִיל שִׁית סְפִירָאָן. שִׁית
דְּרַגִּין אִינוּן לְכַרְסֵיָא, דְּאִיָּה אִימָא. לְנַחְתָּא חֶכְמָה
לְגַבֵּה, מִן מוֹחָא לְלִפָּא, דְּבָה לֵב מִבֵּין. וּבְגִין דָּא,
(משלי ד) קִנְיָה חֶכְמָה קִנְיָה בִּינָה. בִּיָּה אֲבָא נְחִית. בִּיָּה
אֲבָא סִלִּיק. וְהֵיא אִיָּהוּ סֵלֶם דְּבִיָּה (ס"א עוֹלִים וְיָרֵדִים
ב) עוֹלִים תְּרִי, וְיָרֵדִים תְּרִי. וּבְחִבּוּרָא קְדָמָאָה. (ע"ב
רַעִיא מוֹחֵמָא).

זוהר:

וְשֵׁט דְּבִלְע מִיכָלָא, וּמִתַּמָּן עָאֵל לְכָלְהוּ
שְׁיִיפִין, דְּאִיָּה (ס"א דָּא אִיָּהוּ רִזָּא) בְּדַרְגָּא
דְּאֲשִׁים. אֲשִׁים אִינוּן קְרָבִין מִדָּ, וּבּוֹלְעֵי
וְנוֹטְלֵי כְּלִיל (ס"א כָּלָא) מִגּוֹ אֲשָׁא עֲלָאָה,
דְּכְלִיל לְאֲשִׁים. וְרִזָּא דָּא, (דברים יח) אֲשִׁי יי
וְנִחַלְתוּ יֵאֱכָלוּן. אֲלִין אֲכָלִין וּבּוֹלְעִין,
וְשָׂאֵר לֹא אֲכָלִין הָכִי.

וְכָרְ בְּנֵי עֲלָמָא (ס"א לְכָר) לְבַד, לֹא יִדְעִין אֵיךְ
אֲכָלִין, וְלֹאוּ רִזָּא דְּלֵהוּן, אֲלָא דְּרַגִּין

שלהם, אלא מדרגות שבפנים הם יודעים, ולוקחים מהם. ושט אין לו בדיקה מבחוץ, שלא יודעים, אלא מבפנים יודעים ונוטלים עד שנכנסים לבית הטחינה, ונשחק ומתבשל. ולוקח הכל הפכד, כמו שנאמר. מאלו האשים יוצאות מדרגות שמקדימות ונוטלות מהפכד בראשונה (ומהן? אלו) הטוחנות, שאוכלים הקרבנות וטוחנים אותם. ועל זה משחרב בית המקדש כתוב, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו. אלו הטוחנות בתחלה.

בין שנטחו, הם שולטים עליהם, בולעים ונוטלים, ונקראים וש"ט. מדוע? אלא ושט, צורה של אות וא"ו, הוא ושט כפוף. ולאחר מכן משוטט לאכל ולשתות יין ומים, שנאמר (במדבר יא) שטו העם ולקטו. אכל לאכל, ושתיה של יין ומים, נסוף היין ונסוף המים.

בזה הושט נכנס, ונשאב בראה על ידי אלו השרפים (האיברים), בשלהבת שלהם לוקחים המשקה, ונקראים ראה בחבור אחד, ונשאב הכל בהם. וכל אלו לוקחים כל אחד ואחד כמו שראוי להם. ומשחרב בית המקדש נאמר, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו, כלם. שהמעטו דמותם ומזונם, ואין יום שאין בו קללה. הרים קולו רבי שמעון ואמר, או ירושלים עיר קדושה! או לעם שכל טובות אלו אבדו! שרים גבורים ממנים הקטינו דמותם. על זה בוכים החברים. אמרו, או רבי! פאשר תסתלק מן העולם, מי יגלה סודות סתומים עמקים כאלו, שלא נשמעו מימיו של שלמה המלך ועד עתה? אשרי הדור ששומעים מלים אלו, ואשרי הדור שאתה בתוכו! או לדור שישארו יתומים ממך!

דלגו אינון ידעין, ונטלין מנייהו. ושט לית ליה בדיקה מבחוץ, דלא ידעי, אלא מבפנים ידעי ונטלי עד דעאל לבי טוחנא, ואשתחיק ואתבשל. ונטיל פלא כבד כמה דאתמר. מאלין אשים נפקי דרגין, דאקדמי ונטלי מפקד בקדמיתא, (ובאן אינון אליו) הטוחנות, אכלי קרבנין וטחיני. ועל דא מדאתחרב בי מקדשא כתיב, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו. אלין טחינין בקדמיתא.

בין דאתטחנן, אינון דשליטי עלייהו, בלעי ונטלי, ואקרוין וש"ט. אמאי. אלא ושט, דיוקנא דוא"ו, (דף רל"ו ע"א) איהו ושט כפוף. ולבתר, שט למיכל משתיא, חמרא ומיא. דכתיב, (במדבר יא) שטו העם ולקטו. מיכלא למיכל, משתיא חמרא ומיא, נסוכא דיין, ונסוכא דמים.

בהאי ושט עאל ואשתאיב בריאה, אלין שרפים, (ס"א ש"פין) בשלהוביתא דלהון נטלי משתיא, ואקרוין ריאה, בחבורא חדא, ואשתאיב פלא בהון. וכל אלין, נטלין פל חד וחד, פדקא חזי ליה. ומדחרב בי מקדשא, (קהלת יב) ובטלו הטוחנות פי מעטו כלהו. דאזעירו דיוקנייהו ומזונייהו, ולית יומא דלית ביה מארה, ארים קליה רבי שמעון ואמר, ווי ירושלים קרתא קדישא, ווי לעמא דכל טבאן אלין אבדין, רברבן גיברין ממנן אזעירו דיוקנייהו, על דא בכו חבריאי. אמרו, ווי רבי, פד תסתלק מן עלמא, מאן יגלה רזין סתימין עמיקין כאלין, דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלכא, ועד השתא. זפאה דרא דשמעין מלין אלין, וזפאה דרא דאנת בגווייה, ווי לדרא דישתארין יתמין מנך.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

פְּתַח הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמַר, וְהָרִי פְּתוּב וּשְׁפֹתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְשִׁבְעָה רְקִיעִים הֵם: וִילּוֹן, רְקִיעַ. שְׁחָקִים, זְבוּל. מְעוֹן. מְכוּן. עֲרֻבוֹת. שְׁחָקִים. שְׂבָהֶם רַחִים שְׁטוּחָנִים מִן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. וְאֵלּוּ נִקְרְאִים שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שְׁמוֹת ל) וּשְׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הַדָּק, וְאֵינּוֹן נִצַּח וְהוּד, עַל־יְהוּהוּ אֲתָמַר (ישעיה מה) וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה.

וִילּוֹן, דְּבִיהַ מְכַנִּיס עֲרֻבִית וּמוֹצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ, אִיְהוּ יְסוּד. דְּבִיהַ נְהָרִין שְׁמָשָׁא וְסִהְרָא, דְּאִיְהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וּשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נִצַּח וְהוּד. וְעַדוֹת, בֵּין תַּפְּאָרַת וּמַלְכוּת. נִצַּח וְהוּד תְּרִין פְּלִגֵי גּוּפָא אֵינּוֹן, כְּגוֹנוּנָא דְתְרִין תְּאוּמִים. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאוּ שְׁחָקִים. תְּרוּוֹיְהוּ כַּחְדָּא ו'ו' אֵינּוֹן, מִן וְשֵׁט, מַסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא. וְאֵינּוֹן תְּרִין טוּחְנוֹת, מַסְטָרָא דִּמְיֻנָּא.

נִצַּח וְהוּד - שְׁנֵי חֲצָאֵי גּוּף הֵם, כְּדִגְמַת שְׁנֵי תְּאוּמִים. וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרְאִים שְׁחָקִים. שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד אוֹת ו'ו' הֵם, מִן וְשֵׁט, מִצַּד הַשְּׁמָאֵל. וְהֵם שְׁתֵּי הַטוּחְנוֹת, מִצַּד הַיְמִין.

וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עֲצֻמוֹת צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, מְדַרְגָּה שֶׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַל־יָהֶם נֶאֱמַר, אֶת קַרְבְּנֵי לַחְמֵי לְאִשִּׁי. וְאֵין לַחֵם אֶלָּא תוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר (משלי ט) לָכוּ לַחְמֵי בְּלַחְמֵי. וְהֵם אֲשֶׁפּוּלוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק. וְצַדִּיק עֵץ פְּרִי. וּבְגַלְלוּ נֶאֱמַר (במדבר יג) וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. וּמַדּוּעַ בְּמוֹט? בְּגַלְלוּ שְׂלָא הָיָה שֵׁם צַדִּיק.

וּבְגַלְלוּם נֶאֱמַר בו, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק, שֶׁהוּא עֵץ, שְׁנֶאֱמַר בו (במדבר יג) הִלֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין. עֲקָרוּ עֵץ שֶׁהוּא צַדִּיק, וְגֵרְמוֹ, וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

עַל־יְהוּהוּ אֲתָמַר, סַחְטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יְסוּד, בִּיהַ סוּד, עֵץ אִם אֵין. עֲקָרוּ עֵץ שֶׁהוּא צַדִּיק, אֵלּוּ שֶׁהוּצִיאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְגֵרְמוֹ לְמָה שְׁנֶאֱמַר וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

פְּתַח רְעִיא מְהִימְנָא וְאָמַר, וְהָא כְּתִיב, וּשְׁפֹתוֹתֵינוּ שְׂבַח כְּמִרְחַבֵי רְקִיעַ. וְשִׁבְעָה רְקִיעִין אֵינּוֹן: וִילּוֹן. רְקִיעַ. שְׁחָקִים. זְבוּל. מְעוֹן. מְכוּן. עֲרֻבוֹת. שְׁחָקִים. דְּבַהוֹן רִיחִים דְּטוּחְנִים מִן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא. וְאֵינּוֹן אֲקָרוּן שְׁחָקִים, עַל שֵׁם (שְׁמוֹת ל) וּשְׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הַדָּק, וְאֵינּוֹן נִצַּח וְהוּד, עַל־יְהוּהוּ אֲתָמַר (ישעיה מה) וּשְׁחָקִים יִזְלוּ צָדֵק, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה.

וִילּוֹן, דְּבִיהַ מְכַנִּיס עֲרֻבִית וּמוֹצִיא שְׁחָרִית. רְקִיעַ, אִיְהוּ יְסוּד. דְּבִיהַ נְהָרִין שְׁמָשָׁא וְסִהְרָא, דְּאִיְהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וּשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. וְצַדִּיק אוֹת, בֵּין נִצַּח וְהוּד. וְעַדוֹת, בֵּין תַּפְּאָרַת וּמַלְכוּת. נִצַּח וְהוּד תְּרִין פְּלִגֵי גּוּפָא אֵינּוֹן, כְּגוֹנוּנָא דְתְרִין תְּאוּמִים. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאוּ שְׁחָקִים. תְּרוּוֹיְהוּ כַּחְדָּא ו'ו' אֵינּוֹן, מִן וְשֵׁט, מַסְטָרָא דְשְׁמָאֲלָא. וְאֵינּוֹן תְּרִין טוּחְנוֹת, מַסְטָרָא דִּמְיֻנָּא.

וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. (שְׁמוֹת יג) עֲצֻמוֹת צַדִּיק יְסוּד עַל־מִין, דְּרַגְא דְיוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעַל־יְהוּהוּ אֲתָמַר, אֶת קַרְבְּנֵי לַחְמֵי לְאִשִּׁי. וְלִית לַחֵם, אֶלָּא אוֹרִייתָא, (משלי ט) לָכוּ לַחְמוֹ בְּלַחְמֵי. וְאֵינּוֹן: אֲשֶׁפּוּלוֹת דְצַדִּיק. וְצַדִּיק, עֵץ פְּרִי. וּבְגִינְיָה אֲתָמַר, (במדבר יג) וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. וְאֲמַאי בְּמוֹט. בְּגִין דְּלָא הָיָה תַּמָּן צַדִּיק.

וּבְגִינְיָהוּ אֲתָמַר בִּיהַ, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק, דְּאִיְהוּ עֵץ, דְּאֲתָמַר בִּיהַ, (במדבר יג) הִלֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין. אֲעַקְרוּ עֵץ דְּאִיְהוּ צַדִּיק, אֵלּוּ דְאִפְקִיּוּ שׁוּם בִּישׁ עַל אֲרַעָא, וְגֵרְמוֹ, וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

עַל־יְהוּהוּ אֲתָמַר, סַחְטָה עֲנָבִים. צַדִּיק יְסוּד, בִּיהַ סוּד, עֵץ אִם אֵין. עֲקָרוּ עֵץ שֶׁהוּא צַדִּיק, אֵלּוּ שֶׁהוּצִיאוּ שֵׁם רַע עַל הָאָרֶץ, וְגֵרְמוֹ לְמָה שְׁנֶאֱמַר וַיִּשְׁאַהּוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים, ו' ו'.

וְעַל הַמְּרַגְלִים נֶאֱמַר, סַחְטָה עֲנָבִים. צַדִּיק שֶׁהוּא יְסוּד, בו סוד, שֶׁהוּא יֵין הַמְּשֻׁרָם בְּעֲנָבֵי מִשְׁשֵׁת

דַּאִיהוּ יִזַן הַמְשׁוּמֵר בַּעֲנָבִיו מִשֵּׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית.
דַּאִינוּן ו' דְּרִגְיִן דָּאֵת ו'. וְאִינוּן שְׂרָפִים, ו' ו', (ישעיה
ו) שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד. מִשְׁמָאֲלָא. וְאִינוּן אֶפְיָקוּ מִים
מִימִנָּא. וְצַחֲיִן בְּשִׁלְהוּבִיתָא דְלֵהוּן מִסְטָרָא דְגַבְוֵרָה,
וְשׁוֹאֲבִין מִסְטָרָא דְחֶסֶד.

וְעֲלִייהו אַתְמַר, (תהלים קד) עֲשֵׂה מְלָאכְיוּ רַחוּת,
מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְנִשְׁבִּין עַל
לְבָא, דַּאִיהוּ דְרָגָא עֲשִׂירָאָה בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא, דַּאִיהוּ
בִּינִייהוּ. וְאִיהוּ ו', אוֹת בְּצָבָא דִּילִיָּה, כְּלִיל ו' פְּרָקִין
דְתַרְיִן שׁוֹקִין, דְכַתִּיב בְּהוּ (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו עַמּוּדֵי
שֵׁשׁ, וְדָא צְדִיק אוֹת בְּרִית.

ו' עֲלָאָה, תַּפְאָרַת. בֵּין שֵׁית פְּרָקִין דְתַרְיִן דְרוּעִין.
וּבְגִין דָּא, ו' ו', גּוּף וּבְרִית חֲשָׁבִינָן חַד. וְאִינוּן
(שמות כה) פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה, לְקַבֵּל ו' עֲלָאָה עֲלִייהו.
וּמִסְטָרִיָּה, אַתְקַרִּיאָו נְבִיאֵי הָאָמַת. סְכָכִים בְּכַנְפֵיהֶם
עַל בְּרִית, דַּאִיהוּ ו' תְּנִינָא, (משלי י) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם.
וּבְגִין דָּא, נִצַּח וְהוּד, טוֹחְנִים מִן לְצְדִיקֵיָּא, דַּאִינוּן
מִסְטָרָא דְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם, דַּאִיהוּ בִּינִייהוּ. וּבְגִין דָּא
אַתְקַרִּיאָו טוֹחְנוֹת.

וּמִסְטָרָא דְוִשְׁט, (במדבר יא) שְׁטוּ וְלֶקְטוּ, אִינוּן
לְקוּטוֹת דְּפִסְקוֹת דְּמַתְנִיתָא. וְטַחְנוּ בְּרַחִים,
מְהֵבָא, מָאן דְּאֶפְיָק מְלִין דְּאוּרִייתָא, צְרִיף לְמַטְחַן
לוֹן בְּשָׁנִים, וְלֹאֶפְקָא מְלִין שְׁלִימִין, וְאִינוּן מְלִין
אַתְקַרִּיאָו שְׁלָמִים. וְאוּחְרַנִּין, דַּאִינוּן שְׁטִינִין, דְּאַכְלִין
מְלִין בְּהִלְעֵטָה, וְלֹא טוֹחְנִין לוֹן בְּטוֹחְנוֹת דְּלֵהוּן
וּבְשִׁינְהוּן, מַה פְּתִיב בְּהוּ, (במדבר יא) הַבֶּשֶׂר עוֹדְנוּ בֵּין
שְׁנֵיהֶם וְאֶף יִי חֲרָה בְעַם, דַּאִינוּן, מְגַזְעָא דְמָאן דְּאָמַר
(בראשית כה) הִלְעִיטְנִי נָא. וְנִצַּח וְהוּד אַתְקַרִּיאָו כְּרוּבִים.

וְתַמְנִיָּא אִינוּן: חֲכָמָה, בִּינָה, גְדֻלָּה, גְּבוּרָה, תַּפְאָרַת,
מְלָכוּת, נִצַּח, הוּד. צְדִיק, עֲטָרָה עַל רִישִׁיָּה.
דַּאִיהוּ לִית לִיה זוג. וּמָאֵי עֲטָרָה דִּילִיָּה. כְּתָר עֲלִיוּן.
וּבְגִינִיָּה (דף רל"ו ע"ב) אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מַתְנִיתִין, הָעוֹלָם

יָמֵי בְּרֵאשִׁית. שְׁהֶם שֵׁשׁ מְדַרְגוֹת שֶׁל
הָאוֹת ו'. וְהֶם שְׂרָפִים, אוֹתִיוֹת ו' ו',
שְׁנֹאֲמַר (ישעיה ו) שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד.
מִהֶשְׁמָאֵל. וְאֵלוּ הַמוֹצִיאִים מִים -
מִהִימִין. וְצִמְאִים בְּשִׁלְהֶבֶת שֶׁלָּהֶם
מִצַּד הַגְּבוּרָה וְשׁוֹאֲבִים מִצַּד הַחֶסֶד.
וְעֲלִיהֶם נְאֻמַּר, (תהלים קד) עֲשֵׂה
מְלָאכְיוּ רַחוּת, מִצַּד הָעַמּוּד
הָאַמְצָעִי, שְׁנוֹשְׁבִים עַל הַלֵּב, שֶׁהוּא
מְדוּגָה עֲשִׂירִית בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא
בִּינֵיהֶם. וְהוּא אוֹת ו', אוֹת בְּצָבָא
שֶׁלוֹ, כְּלוּל ו' פְּרָקִים שֶׁל שְׁתֵּי שׁוֹקִים,
שְׁכַתוּב בְּהֵן (שיר השירים ה) שׁוֹקִיו
עַמּוּדֵי שֵׁשׁ, וְזֶה צְדִיק אוֹת בְּרִית.

ו' עֲלִיוֹנָה - תַּפְאָרַת. בֵּין שֵׁשֶׁה פְּרָקִים
שֶׁל שְׁתֵּי זְרוּעוֹת. וּמִשׁוּם זֶה ו' ו',
גּוּף וּבְרִית שְׁנַחֲשָׁבִים כְּאַחַד. וְהֶם
(שמות כה) פְּרָשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה, כְּנָגַד
ו' עֲלִיוֹנָה שְׁעֲלִיהֶם. וּמִצַּדָּה נִקְרְאִים
נְבִיאֵי אָמַת. סְכָכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל
הַבְּרִית, שְׁהִיא אוֹת ו' שְׁנֵיה, (משלי י)
וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם. וּמִשׁוּם זֶה נִצַּח
וְהוּד טוֹחְנִים מִן לְצְדִיקִים, שְׁהֶם
מִצַּד שֶׁל צְדִיק יִסוּד עוֹלָם, שֶׁהוּא
בִּינֵיהֶם. וּמִשׁוּם זֶה נִקְרְאִים טוֹחְנוֹת.
וּמִצַּד שֶׁל הַוִּשְׁט נְאֻמַּר, (במדבר יא) שְׁטוּ
הָעַם וְלֶקְטוּ, אוֹתָם הַמְּלַקְטִים פְּסָקִים
שֶׁל הַמִּשְׁנָה. וְטַחְנוּ בְּרַחִים - מְכָאן,
מִי שְׁמוֹצִיא דְבוּרִים שֶׁל תּוֹרָה, צְרִיף
לְטַחְנָם בְּשָׁנִים וְלִהְיוּצִיא דְבוּרִים
שְׁלָמִים, וְאֵלוּ הַדְּבוּרִים נִקְרְאִים
שְׁלָמִים. וְאַחֲרֵים, אוֹתָם שְׁהֶם
שׁוֹטִים, שְׁאוּכְלִים דְבוּרִים בְּהִלְעֵטָה
וְלֹא טוֹחְנִים אוֹתָם בְּטוֹחְנוֹת שֶׁלָּהֶם
וּבְשָׁנִים, מַה כְּתוּב בְּהֶם? (שם) הַבֶּשֶׂר
עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם [וְגו'] וְאֶף ה' חֲרָה
בְעַם. שְׁהֶם מִשְׁרַשׁ שֶׁל מִי שְׁנֹאֲמַר
עֲלִיו (בראשית כה) הִלְעִיטְנִי נָא. וְנִצַּח

וְהוּד נִקְרְאִים כְּרוּבִים.
וְשְׁמוֹנָה הֶם: חֲכָמָה, בִּינָה, גְדֻלָּה,
גְּבוּרָה, תַּפְאָרַת, מְלָכוּת, נִצַּח, הוּד.
צְדִיק עֲטָרָה עַל רִאשׁוֹ, שֶׁהוּא אֵין לוֹ
זוג. וּמַה הָעֲטָרָה שֶׁלוֹ? כְּתָר עֲלִיוּן.
וּבְגִלְלוּ פְרִשׁוּהוּ בְעֲלֵי הַמִּשְׁנָה,

העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה, אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. וזהו שבארו, אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא, לכל הימים נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזהר

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. אות ע' גדולה, ואות ד' גם כן. וסימן זה - עד. וזהו שפתיב (שמואל א-יב) עד ה' בכם. נשארו אותיות ש"מ. מ' פתוחה. מה הטעם לא סתומה? משום שם סתומה היא מלך (עולם) עליון. מ' פתוחה היא מלך (עולם) תחתון. אותיות אחרות נשארו א' ח', עליהן פתוב (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר.

מצאנו בספרו של רב המנונא סבא, כל מי שמייחד יחוד זה בכל יום, שמחה מזמנת לו מלמעלה מסוד אותיות אלו - ש"מ מצד זה, א"ח מצד זה. ומצרף האותיות - למפרע (שדי) מתחיל, ובקשר (חיים) מסים. וסימנים: אש"מ"ח, שנאמר (תהלים קד) אנכי אשמח בה'. ממש. זה יחוד הקדוש. ויפה הוא. וכך הוא בספרו של חנוף, שאמר כמו זה, שמי שמייחד יחוד זה בכל יום, שמחה מזמנת לו מלמעלה.

עוד יש בו אותיות ש"מ, שנכלל מן ע' גדולה. אלו שבעים שמות בסוד האבות הקדושים, וזהו שמע - שם ע'. ישראל, ה', אלהינו, ה' - אלו ארבעה בתי התפלין שמאחד אותם א"ח. אותו שאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. אות ד' - זה קשר של תפלין, שהיא אחוזה בהם. סוד לחכמים נאמר, שלא לגלות. שתק רבי שמעון. בכה וחיף. אמר, אמר, שהרי ודאי עת רצון נמצא, ואין פדור זה עד שיבוא מלך המשיח, שיהיה להם רשות לגלות.

הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם. והיינו דאוקמוה, אמרה שבת קמי קדשא בריך הוא, לבלהו יומי נתת בן זוג ולי לא נתת בן זוג. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזהר:

פתח רבי שמעון ואמר, (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. ע' רבבא, ד' אוף הכי. וסימנא דא עד. היינו דכתיב, (שמואל א יב) עד יי בכם. אשתארו און ש"מ, מ' פתוחה. מאי טעמא לא סתימא, בגין דם סתימא, מלפא (ס"א עלפא) עלאה. מ' פתיחא, מלפא (ס"א עלפא) תתאה. און אחרנין, אשתארו א"ח, (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר פתיב.

אשבתנא בספרא דרב המנונא סבא, כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא, מרזא דאון אליון, ש"מ מהאי סטרא. א"ח, מהאי סטרא. ומצרף און, למפרע (שדי) שרי, ובקשר (חיים) סיים. וסימן אשמח. דכתיב, (תהלים קד) אנכי אשמח ביי. ממש. דא יחודא קדישא. ושפיר איהו. והכי הוא בספרא דחנוף, דאמר פי האי גוונא, דמאן דמייחד יחודא דא בכל יומא, חדוה זמינא ליה מלעילא.

הו אית ביה ש"מ, דאתפליל מן ע' רבבא. אליון שבעין שמהן ברזא דאבהן קדישין, ודא הוא שמע: שם ע'. ישראל, יי, אלהינו, יי, אליון ארבע בתי תפלין, דאחיד לון א"ח. ההוא דאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי רעיתי. ד': דא קשר של תפלין, דהיא אחידת בהו. רזא לחכימין אתמסר, דלא לגלאה. שתיק רבי שמעון. בכה וחיף, אמר, אימא, דהא ודאי רענא אשתכח, ולית פדרא דא עד דיייתי מלפא משיחא, דיהא רשו לון לגלאה.

שְׁתֵּי רְצוּעוֹת יוֹצְאוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, סוּד שֶׁל שְׁתֵּי יָרְכִים שְׁלֹמֶטָה שֶׁל זֶה הָא"ח, שְׁנֵבִיאֵי הָאֵמֶת אַחוּזִים בּוֹ. שְׁהָרִי מִלְמַעְלָה יוֹצֵאִים שְׁתֵּי רְצוּעוֹת, סוּד שֶׁל שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, מִמִּין וּמִשְׁמָאל. וְאוֹת דְּל"ת אַחוּזָה בְּהֵן. לְכִסּוֹף יוֹרְדָת, וְנִתְפָּשְׁטוּ שְׁתֵּי הִירְכִים לְמִטָּה. פִּיּוֹן שֶׁהִיא אַחוּזָה לְמַעְלָה כְּמוֹ שְׁצָרִיף, יוֹרְדָת לְמִטָּה לְהִתְאַחַד עִם עַמָּה. וְכַאֲשֶׁר הִיא מִתְאַחַדָת, נִאֲחָזָת בְּסוֹף הִירְכִים, וְסִימָן שֶׁל אוֹת יו"ד בְּרִית קֹדֶשׁ עֲלֶיהָ מִלְמַעְלָה. אַז הִיא אַחוּזָה בִּיחּוּד אֶחָד.

יו"ד זֶהוּ סוּד הַבְּרִית, (ועל זה) כֹּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית זוֹ, הוּא נִשְׁמָר לְמַעְלָה, וְנִשְׁמָר לְמִטָּה. (מִנֵּין לְנוֹי) מִפְּנֵחָס, מִשּׁוּם שֶׁהוּא קָנָא עַל בְּרִית זוֹ, נִצּוּל מִן הַדִּין הַעֲלִיּוֹן וּמִן הַדִּין שְׁלֹמֶטָה, וּמִשּׁוּם זֶה נִרְשָׁמָה אוֹת יו"ד זוֹ בְּתוֹכוֹ. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְגו'.

יו"ד זוֹ צָרִיף שֶׁלֹא תִפְרָד כֻּלָּל מִתּוֹף תִּפְלָה שֶׁל יָד, שֶׁלֹא תַעֲשֶׂה פְרוּרָה. וְכֹל שִׁמְחָה שֶׁלָּהּ הִיא בְּזוֹ הָאוֹת יו"ד. יו"ד זוֹ הִיא בְּזָכָר, וְלֹא בְּנִקְבָה. הוּא צָדִיק, וְהִיא צָדִקָה. וּמִשּׁוּם זֶה מִתְקַרְבֶּת אֲצֵלָה, וּמִי שֶׁמִּרְחִיק אוֹתוֹ מִמְּקוֹם זֶה, רְחוֹק הוּא מִהַעֲנֵג שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

בְּזָכָר הוּא צָדִיק, וְהִיא צָדִקָה בְּלִי אוֹת יו"ד. הוּא אִישׁ, וְהִיא אִשָּׁה, בְּלִי יו"ד. וּמִשּׁוּם זֶה שִׁמְחָה (תְּשׁוּבָה) שֶׁלָּהּ לְהִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ וּלְהִתְעַנֵּג עִמָּה. מִי שֶׁמִּרְחִיק עֵנֵג זֶה, יִרְחִיקוּ אוֹתוֹ מִהַעֲנֵג שֶׁל מַעְלָה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (שְׁמוּאֵל א ב) פִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד וְגו'.

בֹּא וְרֵא, פְּנֵחָס עֲמַד בְּפָנַי דִּין תִּקְיָה שֶׁל יִצְחָק, וְסַתֵּם פְּרָצָה, בְּגַלְלֵל זֶה הַשְּׁלִים לְגַבֵּי פְּנֵחָס סוּד

תְּרִין רְצוּעֵין נִפְקִין, מִסְטָרָא דָא וּמִסְטָרָא דָא, רְזָא דְתִרִין יָרְכִין דְלִתְתָא דְהָאִי א"ח, דְנִבְיָאֵי קְשׁוּט אַחֲדָן בְּהוּ. דְהָא מִלְעִילָא נִפְקִין תְּרִין רְצוּעֵין, רְזָא דְתִרִין דְרוּעֵין, מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא, וְדַל"ת אֶתְאַחֲדַת בְּהוּ. לְבַתָּר נַחְתָּא, וְאֶתְפָּשְׁטוּ יָרְכִין לְתַתָּא. פִּיּוֹן דְהִיא אֶתְאַחֲדַת לְעִילָא כְּדָקָא יָאוֹת, נַחְתָּא לְתַתָּא, לְאֶתְאַחַדָא בְּאֶכְלוּסָהָא. וְכַד אִיהִי אֶתְאַחַדָת, אַחֲדָא בְּשְׁפוּלֵי יָרְכִין, וּרְשִׁימוּ דִיּוֹד בְּרִית קֹדֶשׁ עֲלָהּ מִלְעִילָא, כְּדִין אִיהִי אֶתְאַחַדָת בִּיחּוּדָא חַד.

יו"ד דָּא אִיהִי רְזָא דְבְרִית, (ועל דא) כֹּל מֵאֵן דְנִטְר בְּרִית דָּא, אִיהוּ אֲשֶׁתְּזִיב לְעִילָא, וְאֲשֶׁתְּזִיב לְתַתָּא. (מִנָּא לֹ) פְּנֵחָס, בְּגִין דְאִיהוּ קִנְיָ עַל בְּרִית דָּא, אֲשֶׁתְּזִיב מִן דִּינָא עֲלָאָה, וּמִן דִּינָא דְלִתְתָּא, וּבְגִין כֶּף אֶתְרָשָׁם יו"ד דָּא בְּגִוּוּיָהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְגו'.

יו"ד דָּא, אֶצְטְרִיף דְלֹא יִתְעַדִי כֻּלָּל מִגּוֹ תִפְלָה דִיד, דְלֹא יַעֲבִיד פְרוּרָא. וְכֹל חֲדוּה דִילָהּ, בְּהָאִי י'. אִיהוּ יו"ד דָּא בְּדַכּוּרָא אִיהִי, וְלֹא בְּנוֹקְבָא, אִיהוּ צָדִיק, וְאִיהִי צָדִקָה. וּבְגִין כֶּף, אֶתְקַרִיבַת בְּהָדָה, וּמֵאֵן דְרַחֲמֵי לִיהּ מֵאֶתְרָ דָּא, רַחֲמֵי הוּא מַעֲדוּנָא דְעֲלָמָא דְאֶתִי.

בְּדַכּוּרָא אִיהוּ צָדִיק, וְאִיהִי צָדִקָה בְּלֹא יו"ד. אִיהוּ אִישׁ. וְאִיהִי אִשָּׁה, בְּלֹא יו"ד. וּבְגִין כֶּף חֲדוּה (ג"א תְּיִזְכָּרָה) דִילָהּ, לְאֶתְקַרְבָּא בְּהּ, וְלֹאֲתַעֲדָנָא בְּהָדָה. מֵאֵן דְרַחֲמֵי עֲדוּנָא דָּא, יִרְחִקוּן לִיהּ מַעֲדוּנָא דְלְעִילָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל א ב) פִּי מְכַבְּדִי אֶכְבֵּד וְגו'.

תָּא חֲזִי, פְּנֵחָס קָאִים קָמִי דִינָא תִקְיָפָא דִיִּצְחָק, וְסַתֵּים פְּרָצָה, בְּגִין כֶּף אֲשֶׁלִים לְגַבֵּי פְּנֵחָס רְזָא דִיִּצְחָק. קָם קָמִי פְרָצָה דְכְתִיב, (תְּהִלִים קו)

של יצחק. עמד בפני פרצה, שכתוב (תהלים קו) ויעמד פינחס ויפלה. עמד בפרצה לפני דין של יצחק כדי להגן על ישראל. (פנחס) עמד בפני דין התקוף של יצחק להגן עליהם על ישראל, שכתוב (תהלים קו) ויעמד פינחס ויפלה. מהו ויעמד? שעמד בפרץ בפני דין של יצחק בגלל זה השלים לפנחס סוד של יצחק). ועל זה כלול זה בזה בחשבון.

ואם תאמר, חשבון זה לא תלוי אלא בעינים שלה, וכאן החשבון למעלה ביצחק - אלא ודאי כך הוא, משום שייצחק תלוי ומשתמש (ונמשך) באותו מקום שהם עינים, ששם דנים דינים של כל העולם, שהרי העינים שלה הם שבעים פסאות, מקום דיני העולם, ונקראים סנהדרין. ועל פן הפל אחד, משום שייצחק ואלו הולכים כאחד, והפל יפה.

פנחס זה יצחק, ועמד פנחס ודן דין, ומתלבש בגבורה חזקה, שהוא שמאל. ומשום זה זכה לימין. פאן נכלל שמאל בימין. השיב את חמתי, מהו השיב את חמתי? אלא אלו הם שלשה ממנים של הגיהנם: משחית, אף, וחמה. (אחד על שפיכות דמים, אחד על גלוי עריות, ואחד על עבודה זרה). משום שראה אותו חמה שהיה מתפשט ונמשך מצדו של יצחק, מה עשה? התלבש הוא ביצחק, ואחז באותה חמה כמי שאחז בחברו והשיב אותו לאחוריו.

ואז דן דין, ועשה דין. דן דין - שכל בועל ארמית קנאים פוגעים בו. ועשה דין - שכתוב וידקר את שניהם. ועל זה כתוב כאן, השיב את חמתי. וכתוב שם (איכה ב) השיב אחר ימינו מפני אויב. מה שם לאחוריו, כך גם פאן לאחוריו. ועל זה אות יו"ד של פינחס פאן, יו"ד של יצחק. והפל הוא מעל בני ישראל. שפאשר

ויעמד פנחס ויפלה. קם בפרצה קמי דינא דיצחק, בגין לאגנא עלייהו דישראל. (ס"א פנחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק לאגנא עלייהו דישראל. דכתיב, (תהלים קו) ויעמד פנחס ויפלה. מאי ויעמד, דקם בפרצה קמי דינא דיצחק, בגין כף אשלים לגבי פנחס רזא דיצחק). ועל דא כליל דא בדא בחושבנא.

ואי תימא, הא חשבנא לא תליא אלא בעינין דילה, והכא חשבנא לעילא ביצחק. אלא ודאי הכי הוא, בגין דיצחק תליא ואשתמשא (ס"א ואתמשך) ביהוה אתר דינון עינין, דתמן דינין דינין דכל עלמא, דהא עינין דילה, אינון שבעין קתדראין, אתר דדינין דעלמא, ואקרוין סנהדרין. ועל דא כלא חד, בגין דיצחק ואינון פחדא אזלין, וכלא שפיר.

פנחס דא יצחק, וקם פנחס ודאין דינא, ומתלבש בגבורה תקיפא דאיהו שמאלא. ובגין כך זכה לימינא. הכא אתכליל שמאלא בימינא. השיב את חמתי, מאי השיב את חמתי. אלא אלין אינון ג' ממונים דגיהנם: משחית, אף, וחמה. (ר"א חד על שפיכות דמים, חד על גלוי עריות, וחד על עבודה זרה). בגין דחמא ההוא חמה, דהוה פשיט ואתמשך מסטרא דיצחק, מה עבד, אתלבש איהו ביצחק, ואחיד ביהוה חמה, כמאן (דפרל"ו ע"א) דאחיד בחבריה, ואתיב ליה לאחורא.

וכדין דן דינא, ועביד דינא. דן דינא, דכל בועל ארמית קנאין פוגעין בו. ועביד דינא, דכתיב וידקור את שניהם. ועל דא כתיב הכא, השיב את חמתי. וכתיב התם, השיב אחר ימינו מפני אויב, מה להלן לאחורא, הכי נמי לאחורא. ועל דא יו"ד דפינחס הכא, יו"ד דיצחק. וכלא הוא מעל בני ישראל, דכד חמא ההוא חמה,

חָמָא לִיה דְּהוּה נְחִית עַל רִישֵׁיהוּן דִּישְׂרָאֵל.
מָאֵי חָמָא. חָמָא מ', אֵת דָּא דְּהוּה טָאס
בְּרֻקִיעָא, וְדָא הוּא סִמְנָא דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת,
דְּבַעֲיָא לְאַתְבְּנָאָה בָּאת וְא"ו וְאֵת ת'. מַה עֲבַד
פְּנִחָס. דְּהוּה מִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, כְּדִין נְטִיל הַהוּא
אֵת מ', וְחֻטְף לִיה, וְחִבֵּר לִיה בְּהַדְיָה. פִּיּוֹן
דְּחָמָא מִלְאָךְ הַמּוֹת, דְּפְנִחָס חֻטְף לִיה לְהַהוּא
מ' בְּהַדְיָה, מִיַּד תָּב לְאַחֹרָא.

מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּכַד קָנִי בְּלַבִּיה פִּינְחָס,
אַתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק, וְאַסְתַּלַּק לְמַהוּי
בְּחוּשְׁבְּנָא בְּמֵאתִים וּשְׁמֹנָה, וְהָכִי סְלִיק שְׁמִיָּה
בְּמֵאתִים וּשְׁמֹנָה, וְהָכִי סְלִיק יִצְחָק. פִּיּוֹן
דְּחָמָא לְאֵת מ' טָאס בְּרֻקִיעָא, חֻטְף לִיה, וְחִבֵּר
לִיה בְּהַדְיָה וְאַתְעֵבִיד מִיַּד מֵאתִים וְאַרְבַּעִים
וּשְׁמֹנָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ.

בְּגִין דְּאוּת מ' הוּה סִמְנָא קְדָמָאָה לְאַדָּם
הָרֵאשׁוֹן, לְמַבְנֵי מוֹת עַל עֲלָמָא, בְּגִין
דְּאֵת דָּא הוּה טָאס עַל רִישֵׁיה דְּאַדָּם, בְּשַׁעֲתָא
דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ, מ' פְּרִיּוֹ. וְהוּה
מְחַפָּא ו"ת, בְּזִמְנָא דְכְּתִיב, וַתֹּאכַל, וַתִּתֵּן,
וַתִּפְקַחְנָה. כְּדִין אַתְבְּנֵי מוֹת עַל עֲלָמָא.

פְּנִחָס הוּה חָמֵי לִיה הַשְּׁתָא הַהוּא אֵת מ',
טָאִיס עַל רִישֵׁיהוּן דִּישְׂרָאֵל. וְהִיאָךְ
חָמָא לִיה. חָמָא דִּיוִקְנָא דְּמ' פְּתוּחָה, מְלִיא
דְּמָא. פִּיּוֹן דְּחָמָא לִיה, אָמַר הָא וְדָאֵי סִמְנָא
דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת, מִיַּד חֻטְף לָהּ, אַדְּכֵר עֲלָה שְׁמָא
מְפָרֵשׁ, וְנְחִית לְהֵאֵי אֵת לְגַבִּיָּה. וַיְמָה דְּהוּה
מֵאתִים וּשְׁמֹנָה, אַתְצָרִיף מֵאתִים וְאַרְבַּעִים
וּשְׁמֹנָה. כְּדִין וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֵת קִנְאָתִי, דְּקָנִי
לְשְׁמָא קְדִישָׁא, דִּיהוּ מְחַבְּרִין לִיה בְּרֵשׁוֹ
אַחֲרָא. בְּתוּכָם, מָאֵי בְּתוּכָם. בְּגִין דְּהוּה אָזִיל
קִנְאָתִי. שְׁקֵנָא לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ, שְׁהִיּוּ מְחַבְּרִים לּוֹ בְּרֵשׁוֹת אַחֲרָת. בְּתוּכָם, מַהוּ בְּתוּכָם? מֵשׁוּם

רָאָה אוּתוֹ חָמָה, רָאָה אוּתוֹ שְׁהִיָּה
יִוֵּרַד עַל רֵאשִׁיָּהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
מָה רָאָה? רָאָה אוּת מ', אוּת זוֹ
שְׁהִיָּתָה טָסָה בְּרֻקִיעַ, וְזֵהוּ סִמְנָן
שֶׁל מִלְאָךְ הַמּוֹת שְׂרוּצָה לְהַבְנוֹת
בָּאוּת וְא"ו וְאוּת ת'. מַה עָשָׂה
פְּנִחָס? שְׁהִיָּה מִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק,
אִז נְטִל מ' הִיא, וְחֻטְף אוּתוֹ,
וְחִבֵּר אוּתָהּ עִמּוֹ. פִּיּוֹן שְׂרָאָה
מִלְאָךְ הַמּוֹת שְׁפִנְחָס חֻטְף לוֹ אוּת
מ' הִיא עִמּוֹ, מִיַּד שָׁב לְאַחֹרָיו.
מַה הִטְעַם? מֵשׁוּם שְׁפָאָשֵׁר קָנָא
פְּנִחָס בְּלָבוֹ, הַתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק,
וְהַתְעַלָּה לְהִיּוֹת בְּחֻשְׁבוֹן מֵאתִים
וּשְׁמוֹנָה, וְכַךְ עוֹלָה שְׁמוֹ בְּמֵאתִים
וּשְׁמוֹנָה, וְכַךְ עוֹלָה יִצְחָק. פִּיּוֹן
שְׂרָאָה לְאוּת מ' עָפָה בְּרֻקִיעַ,
חֻטְף אוּתָהּ וְחִבֵּר אוּתָהּ עִמּוֹ,
וְנַעֲשֶׂה מִיַּד מֵאתִים וְאַרְבַּעִים
וּשְׁמוֹנָה. זֵהוּ שְׁפָתוּב וַיִּקַּח רַמַּח
בְּיָדוֹ.

מֵשׁוּם שְׂאוּת מ' הִיָּתָה סִמְנָן
רֵאשׁוֹן לְאַדָּם הָרֵאשׁוֹן לְבְנוֹת
מוֹת עַל הָעוֹלָם, מֵשׁוּם שְׂאוּת זוֹ
הִיָּתָה טָסָה עַל רֵאשׁוֹ שֶׁל אָדָם,
בְּשַׁעֲתָא שְׁכָתוּב (בראשית ג) וַתִּקַּח
מִפְּרִיּוֹ, מ' פְּרִיּוֹ. וְהִיּוּ מְחַפּוֹת
אוּתִיּוֹת ו"ת בְּזִמְנָן שְׁכָתוּב וַתֹּאכַל,
וַתִּתֵּן, וַתִּפְקַחְנָה. אִז נְבַנְה מוֹת
עַל הָעוֹלָם.

פְּנִחָס הִיָּה נְרָאָה לוֹ עֲכָשׁוֹ אוּתָהּ
אוּת מ', עָף עַל רֵאשִׁיָּהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל. וְאִיךְ רָאָה אוּתוֹ? רָאָה
צוּרַת אוּת מ' פְּתוּחָה, מְלֵאָה דָם.
פִּיּוֹן שְׂרָאָה אוּתוֹ, אָמַר: זֵה וְדָאֵי
סִמְנָן שֶׁל מִלְאָךְ הַמּוֹת. מִיַּד חֻטְף
אוּתָהּ, הִזְכִּיר עֲלֶיהָ שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ,
וְהוֹרִיד לְאוּתָהּ הָאוּת אֲצִלוֹ. וַיְמָה
שְׁהִיָּה בְּגִימְטְרִיא מֵאתִים
וּשְׁמוֹנָה, הִצְטָרַף לְהִיּוֹת מֵאתִים
וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנָה. וְאִז נֶאֱמַר
וַיִּקַּח רַמַּח בְּיָדוֹ. וְעַל זֵה כְּתוּב,
מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֵת
קִנְאָתִי. שְׁקֵנָא לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ, שְׁהִיּוּ מְחַבְּרִים לּוֹ בְּרֵשׁוֹת אַחֲרָת. בְּתוּכָם, מַהוּ בְּתוּכָם? מֵשׁוּם

שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ וּבֹא בְּתוֹךְ כְּמֵה
הַמוֹנִים וְכִמְה חֲשׂוּבִים, וּמִסֵּר
עֲצָמוֹ לְמִיתָה בִּינֵיהֶם. אָבֵל
בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹךְ מ', בְּתוֹךְ מ' הִיָּה
אוֹתָהּ קִנְיָה שְׁקִנְיָה.

מֵה טֵעַם אוֹת מ'? מִשׁוּם שְׁהִיא
סִימָן שֶׁל מוֹת, הִיא סִימָן שֶׁל מ'
מִלְקִיּוֹת. הִיא סִימָן שֶׁל ד' מִיתוֹת
בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם עָלָה וַיֵּרֵד, וַיֵּרֵד
וְעָלָה. עָלָה לְמ', וַיֵּרֵד לְד'. יֵרֵד
מִד', שְׁהֵם ד' רוּחוֹת שֶׁנִּפְרְדוֹת
מִתּוֹךְ זָכָר וּנְקֵבָה מִהִשְׁמָאָה,
וּבְגִלְלוֹן ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִשָּׁם
עוֹלִים לְמ'. כְּלוּמֵר, מ' סִימָנִים
וְכֻלִּים שֶׁל מִלְאָךְ הַמּוֹת. וְזֶה לְקַח
פְּנִחָס וְעֵמֵד בְּתוֹךְ מ', וְעַל זֶה
נֶאֱמַר וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּקִנְיָתִי.

וְכִי אֵיךְ הִשִּׁיב פְּנִחָס אֶת חֲמַתוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהָרִי כְּתוּב
וַיִּהְיֶה הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה וְגו' ? אִם
לֹא מֵת אֶחָד מֵהֶם, הֵייתִי אוֹמֵר
הִשִּׁיב חֲמַתִּי, אָבֵל כִּינּוּן שְׁכָל אֱלוֹ
מֵתוֹ, מֵה טֵעַם הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי
וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ?

אֲלֵא וְדָאֵי בְּרוּר הַדְּבָר: אוֹי לוֹ
לְבָן אָדָם שְׁפֹגֵם זָרְעוּ! אוֹי לוֹ
לְמִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר זָרְעוֹ כְּמוֹ
שְׁצִרִיד! חֵס וְשְׁלוֹם שְׁאִפְלוּ אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל מֵת, אֲלֵא שְׁבֻט שְׁמֵעוֹן,
כְּאִשֶּׁר בָּאוּ אוֹתָם עָרֵב רַב,
הַתְּעַרְבוּ בְּנָשִׁים שֶׁל שְׁבֻט שְׁמֵעוֹן
לְאַחַר שְׁהִתְגַּיְרוּ, וְהוֹלִידוּ בָּנִים -
מֵהֶם מֵתוּ בְּעַגְלָה, וּמֵהֶם מֵתוּ
בְּמַגְפָּה, וְאַחֲרֵים מֵתוּ כְּאֵן, אֱלוֹ
שְׁנִשְׁאָרוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּהְיֶה
הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה. אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא
כְּתוּב, אֲלֵא הַמֵּתִים, מֵתִים שְׁפָכָר
הִיּוּ.

וּמִשׁוּם שְׁנִשְׁמָרוּ יִשְׂרָאֵל וְכָל
אוֹתָם זָרַע קְדוֹשׁ, נִמְנוּ כָּלֶם,
מִשׁוּם שֶׁלֹּא חִסֵּר אֶפְלוּ אֶחָד
מֵהֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב וְלֹא כְלִיתִי
אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - מֵעַל

וְעָלָה בְּגוֹ כְּמֵה אוֹכְלוֹסִין, כְּמֵה רַבְרָבִין, וּמִסֵּר
גְּרָמִיָּה לְמוֹתָא בִּינֵיהוּ. אָבֵל בְּתוֹכְכֶם, בְּתוֹךְ מ',
בְּתוֹךְ מ' הָיָה הוּא קִנְיָה דְקִנְיָה.

מֵאֵי טֵעַמָּא מ'. בְּגִין דְּאִיְהִי סִימְנָא דְמוֹת,
אִיְהִי סִימְנָא דְמ' מִלְקִיּוֹת. אִיְהִי סִימְנָא
דְד' מִיתוֹת בֵּית דִּין. וּמִתְפָּן סְלִיק וְנַחֲתָה, נַחֲתָה
וְסְלִיק, סְלִיק לְמ', וְנַחֲתָה לְד'. נַחֲתָה מִד', אֵינּוּן
ד' רוּחִין, דְּמִתְפָּרְשִׁין מִגּוֹ דְכָר וְנוֹקְבָא
מִמְסָאבוּתָא, וּבְגִינֵיהוּ ד' מִיתוֹת בֵּית דִּין.
וּמִתְפָּן סְלִיקִין לְמ'. וְהֵינּוּ מ' סִימְנָא וּמְאֲנִין
דְּמִלְאָךְ הַמּוֹת. וְדָא נְטִיל פְּנִחָס, וְקָם בְּתוֹךְ
מ', וְעַל דָּא וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי.
וְכִי הָאֵיךְ הִשִּׁיב פְּנִחָס חֲמַתִּיהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה
הוּא, וְהִכְתִּיב וַיִּהְיֶה הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה וְגו',
אִי לֹא מִית חַד מִנֵּיהוּ, הָיָה אֲמִינָא הִשִּׁיב אֶת
חֲמַתִּי, אָבֵל כִּינּוּן דְּכָל הַנִּי מֵיתוֹ, מֵאֵי טֵעַמָּא
הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
אֲלֵא וְדָאֵי בְּרִידָא דְמִלְאָה, וְוִי לִיָּה לְבָר נִשׁ
דְּפָגִים זָרְעִיָּה, וְוִי לִיָּה לְמֵאן דְּלֹא נְטִיר
זָרְעִיָּה כְּדָקָא יְאוּת, חֵס וְשְׁלוֹם דְּאִפְלוּ חַד
מִיִּשְׂרָאֵל מֵית, אֲלֵא שְׁבֻטָא דְשְׁמֵעוֹן, כִּד אֲתִי
אֵינּוּן עָרֵב רַב, אֲתַעְרְבוּ בְּנָשִׁין דְשְׁבֻטָא
דְשְׁמֵעוֹן, בְּתַר דְּאֲתַגְיִירוּ, וְאוֹלִידוּ בָּנִין, מִנְהוּן
מֵיתוּ בְּעַגְלָה, וּמִנְהוּן מֵיתוּ בְּמוֹתָנָא, וְאַחֲרֵינִין
מֵיתוּ הַכָּא, אֵינּוּן דְּאֲשְׁתָּאֲרוּ. הִדָּא הוּא דְכְתִיב,
וַיִּהְיֶה הַמֵּתִים בְּמַגְפָּה, אֲשֶׁר מֵתוּ לֹא כְתִיב,
אֲלֵא הַמֵּתִים, מֵתִים דְּמַעִיקְרָא הוּוּ.

וּבְגִין דְּאֲסִתְמָרוּ יִשְׂרָאֵל, וְכָל אֵינּוּן זָרְעָא
קְדִישָׁא, אֲתַמְנוּן כְּלָהוּ, בְּגִין דְּלֹא חִסֵּר
אִפְלוּ חַד מִנֵּיהוּ. וְעַל דָּא כְתִיב, וְלֹא כְלִיתִי
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכְּלָל דְּאַחֲרֵינִין כְּלוּ. וְכֵן הִשִּׁיב
אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מִכְּלָל שְׁאֲחֵרִים כְּלוּ. וְכֵן מֵה שְׁנֵאמַר הִשִּׁיב

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַשֵּׁיב, אֲבָל מֵעַל
אֲחֵרִים שֶׁהָיוּ עָרַב רַב לֹא הַשֵּׁיב.
וְעַל זֶה פָּתַח הַפְּסוּק וְאָמַר מֵעַל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוֹם זֶה נִמְנוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל כְּמִקְדָּם, וַחֲבַר אוֹתָם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמוֹ.

בְּדַגְמַת זֶה בְּמַעֲשֵׂה הָעֶגְל,
שְׁכָתוֹב (שְׁמוֹת לב) וַיִּפֹּל מִן הָעַם
וְגו'. כֹּל אֵלּוּ מֵעָרַב רַב הָיוּ.
וּלְהִרְאוֹת שְׁלֵא הָיוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
מֵה כָּתוּב אַחֵר כִּף? (שְׁמוֹת לה)
וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַּת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה (שְׁמוֹת לה). בֹּא
וּרְאֵה, בְּרֵאשׁוֹנָה כָּתוּב (שְׁמוֹת כה)
מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ.
הַכֹּל בְּכֶלֶל. כִּיֹּן שְׁאֵלוּ הָעָרַב רַב
עָשׂוּ זֹאת וּמִתּוֹ מֵהֶם אוֹתָם
שָׁמַתּוּ, רְצַה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהַתְּפִיֵּס עִמָּהֶם עִם יִשְׂרָאֵל. אָמַר
לָהֶם: הַתְּחַבְּרוּ כְּלַכֶּם לְצַד אַחַד.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שְׁמוֹת לה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה
אֶת כָּל עַדַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - לְכַדֵּם.
אָמַר לָהֶם: בְּנֵי, בְּכֶם אֲנִי רוֹצֵה
לְשַׁכֵּן, עִמָּכֶם תִּהְיֶה הַדִּירָה שְׁלִי.
וְעַל זֶה, (שם כה) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם
תְּרוּמָה. מֵאֲתַכֶּם, וְלֹא מֵאֲחֵרִים.
לֹא רוֹצֵה שְׁתִּהְיֶה שְׁתַּפּוֹת
לְאֲחֵרִים עִמִּי, וְלֹא עִמָּכֶם, וּמִשּׁוֹם
זֶה פִּלְס נִכְרְתוּ. אֲפִי כֹּאֵן הָרִי הֵם
מֵאֵלוּ שֶׁרֶשׁ הָרַע הָיוּ, וַיִּהְיוּ
הַמֵּתִים. הַמֵּתִים - וְדָאֵי מֵתִים,
וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוֹם זֶה מָנָה
אוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, הָרִימוּ רֹאשֵׁיהֶם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, כְּמָה נִכּוֹן
הוּא, אִם לֹא מִצְּאֵתִי חוֹלְקִים עַל
זֶה. אָמַר לוֹ, בְּנֵי אָמַר. אָמַר לוֹ,
וְהָרִי כָּתוּב (בַּמִּדְבָּר כה) וַיִּצְמַד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְלִמְדָנוּ
שֶׁהִתְחַבְּרוּ יִשְׂרָאֵל עִמוֹ. כְּצִמִּיד
זֶה שֶׁמִּתְחַבֵּר בְּאָדָם בְּקִשׁוּטִיו, כִּף
הַתְּחַבְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר.
אָמַר לוֹ, אֶלְעָזָר, כִּף הוּא - וַיִּצְמַד

הַשֵּׁיב, אֲבָל מֵעַל אַחֲרָנִין דִּהְיוּ עָרַב רַב, לֹא
הַשֵּׁיב. וְעַל דָּא רָשִׁים קָרָא וְאָמַר, מֵעַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. וּבִגִּין דָּא אֲתַמְנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּמִלְקָדְמִין, וַחֲבַר לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בַּהֲדִיָּה.

בְּגוֹזְנָא דָּא בְּעוֹבְדָא דְעֶגְל, דְּכָתִיב, (שְׁמוֹת לב)
וַיִּפֹּל מִן הָעַם וְגו'. כֹּל אֵינוֹן מֵעָרַב
רַב הָיוּ. וְלֹאֲחֻזָּא דְלֹא הָיוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵה
כָּתִיב לְבָתֵּר, (שְׁמוֹת לה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַּת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (דף רל"ז ע"ב).

קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה. (שְׁמוֹת לה) תָּא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא
כָּתִיב, (שְׁמוֹת כה) מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ
לְבוֹ. כֹּלָּא בְּכֶלֶל. כִּיֹּן דְאֵינוֹן עָרַב רַב עָבְדוּ
דָּא, וּמִיתוּ מִנִּיְהוּ אֵינוֹן דְמִיתוּ, בְּעָא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַפְּיִסָּא בַּהֲדִיָּהוּ דִישְׂרָאֵל, אָמַר
לוֹן, אֲתַחֲבָרוּ כְּלַכּוּ לְסִטֵּר חַד, הָדָא הוּא
דְכָתִיב, (שְׁמוֹת לה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדַּת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדִיָּהוּ, אָמַר לוֹן, בְּכוּן אֲנָא
בְּעִי לְמִשְׁרִי, עִמְכוּן תִּהֵא דִינִרָא דִילִי.

וְעַל דָּא, (שְׁמוֹת כה) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, מֵאֲתַכֶּם,
וְלֹא מֵאֲחֵרָא, לֹא בְּעִינָא דִתִּהֵא שְׁתּוּפָא
לְאַחֲרָנִין בַּהֲדִי, וְלֹא בַּהֲדִיָּכוּ, וּבִגִּין כִּף פְּלָהוּ
אֲשְׁתַּצִּיאוּ. אוּף הָכָא הָא אֵינוֹן מֵאֵינוֹן גּוֹזְעָא
בִישָׂא הָיוּ, וַיִּהְיוּ הַמֵּתִים. הַמֵּתִים, וְדָאֵי מֵתִים,
וְלֹא מִיִּשְׂרָאֵל. וּבִגִּין כִּף מָנָה לוֹן, דְכָתִיב שָׂאוּ
אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָרִימוּ רִישֵׁיהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, כְּמָה יָאוֹת הוּא, אִי
לֹא אֲשַׁפְּחָנָא פְּלוּגְתָא עַל דָּא. אָמַר לִיה
בְּרִי אֵימָא. אָמַר לִיה וְהָא כָּתִיב (בַּמִּדְבָּר כה) וַיִּצְמַד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, וְתַנִּינָן דְאֲתַחֲבָרוּ יִשְׂרָאֵל
בַּהֲדִיָּה, כְּצִמִּידָא דָּא דְאֲתַחֲבָר בְּבַר נִשׁ
בְּקִשׁוּטִיו, הָכִי אֲתַחֲבָרוּ יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר.
אָמַר לִיה אֶלְעָזָר, הָכִי הוּא, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל

יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלֶּא אֲנִי לֹא
אֲמַרְתִּי שְׁנַטְהֵרוּ יִשְׂרָאֵל מֵאוֹתוֹ
חוּב, אֶלֶּא שְׁנַטְהֵרוּ מִמּוֹת, שְׁלֹא
שָׂרָה עֲלֵיהֶם מוֹת.

אָמַר לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (במדבר כח) קח
אֶת כָּל רְאֵשֵׁי הָעֵם וְהוֹקַע אוֹתָם.
אָמַר לוֹ, רְאֵשֵׁי הָעֵם וְדָאִי, וְלֹא
רְאֵשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעֵם יֵשׁ
לָנוּ לְלַמֵּד. כְּתוּב כַּאֲזַן הָעֵם, וְכְתוּב
שֵׁם (שמות לב) וַיִּרְא הָעֵם. (שם)
וַיִּקְהַל הָעֵם. (שם) וַיִּפְּל מִן הָעֵם.
אָבֵל בֹּא וְרָאָה, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל
לְבַעַל פְּעוֹר, וְלֹא עָבְדוּ לוֹ. אָבֵל
מִסוּף הַפְּסוּק מוֹכַח, שְׁכְּתוּב
וַיֹּאכַל הָעֵם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, וְלֹא כְּתוּב
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלֶּא
הָעֵם, כִּיּוֹן שְׁכְּתוּב וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל,
מֵהוּ וַיֹּאכַל הָעֵם? אֶלֶּא אוֹתוֹ זָרַע
רַע הָיוּ חוֹבְהַ לְיִשְׂרָאֵל.

מֵהוּ שְׁכְּתוּב (במדבר כח) וַיִּצְמַד
יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר? בֹּא וְרָאָה,
וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא
כְּתוּב, אֶלֶּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּטִים
וְתַקְףָּ נִתְּנוּ לְבַעַל פְּעוֹר בְּלִי דַעַת,
מִשׁוּם שְׁעִבּוּדַת פְּעוֹר הוּא לְפָרַע
עֲצָמוֹ וְלֹהוֹצִיא לְפָנָיו צוּאָה
רוֹתַחַת. וְאוֹתָהּ עֲבוּדָה מוֹעִילָה
לוֹ וּמִתְחַזֵּק מִמֶּנָּה. וַיִּשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן
שָׂרָאוּ זֹאת, חֲשַׁבּוּ שְׂדָה זְלוּזֵל
שְׂלָה הוּא וְקִלְקוּל שְׂלָה, שְׁהָרִי
בְּעֲבוּדָה זָרָה כְּתוּב, (ישעיה ל) צֹא
תֹאמַר לוֹ. וְהֵם בְּגִלְל הַזְּלוּזֵל שֶׁל
הָעֲבוּדָה זָרָה פָּרְעוּ עֲצָמָם בְּלִי
יְדִיעָה, וְעַל זֶה כִּפֹּר פְּנִחָס וּבִטֵּל
הַמַּגִּפָּה, שְׁנֹאמַר וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

רַעִיא מְהִימְנָא (רועה הנאמן).

אָמַר הַרּוֹעֵה הַנְּאֻמָּן, הַשִּׁיב אֶת
חֻמְתִּי. מֵהוּ הַשִּׁיב אֶת חֻמְתִּי?
אֶלֶּא שְׁלֹשָׁה מִמְּנִים שֶׁל הַגִּיהֵנָם:
אֶחָד עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְאֶחָד עַל

לְבַעַל פְּעוֹר, אֶלֶּא אֲנִי לֹא אֲמַרְתִּי דְּאֲתַדְּכוּ
יִשְׂרָאֵל מֵהָהוּא חוֹבָה, אֶלֶּא דְּאֲתַדְּכוּ מִמּוֹתָא,
דְּלֹא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ מוֹתָא.

אָמַר לֵיהּ וְהָא כְּתִיב, (במדבר כח) קח אֶת כָּל רְאֵשֵׁי
הָעֵם וְהוֹקַע אוֹתָם. אָמַר לֵיהּ רְאֵשֵׁי הָעֵם
וְדָאִי, וְלֹא רְאֵשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמִן הָעֵם אֵית
לָן לְמִילָף, כְּתִיב הִכָּא הָעֵם, וְכְתִיב הִתָּם (שמות
לב) וַיִּרְא הָעֵם. (שמות לב) וַיִּקְהַל הָעֵם. וַיִּפְּל
מִן הָעֵם. אָבֵל תָּא חֲזִי, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל
פְּעוֹר, וְלֹא פִּלְחוּ לֵיהּ, אָבֵל מִן סִיפֵיהּ דְּקָרָא
אוֹכַח, דְּכְתִיב וַיֹּאכַל הָעֵם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ, וְלֹא כְּתִיב
וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ יִשְׂרָאֵל. אֶלֶּא הָעֵם, כִּיּוֹן דְּכְתִיב
וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל, מָאִי וַיֹּאכַל הָעֵם. אֶלֶּא הָהוּא
זָרַע בִּישָׂא, הוּוּ חוֹבְהַ דְּיִשְׂרָאֵל. (דף רל"ח ע"א).

מֵהוּ דְּכְתִיב, (במדבר כח) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל
פְּעוֹר. תָּא חֲזִי, וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל בְּבַעַל פְּעוֹר לֹא
כְּתִיב, אֶלֶּא לְבַעַל פְּעוֹר. קְשׁוּטִין וְתוֹקְפָא יְהִיבוּ
לְבַעַל פְּעוֹר, בְּלֹא דַעַתָּא, בְּגִין דְּפוֹלְחָנָא
דְּפְעוֹר הוּא, לְמַפְרַע גְּרַמִּיָּה, וְלֹא־פְקָא קַמִּיָּה
צוּאָה רוֹתַחַת. וְהָהוּא עֵיבִידְתָּא אַהֲנִי לֵיהּ,
וְאַתְתַּקְףָּ מִנִּיָּה. וַיִּשְׂרָאֵל כִּיּוֹן דְּחִמּוּ דָּא,
חֲשִׁיבָא דְּזְלוּזָלָא דִּילֵיהּ אִיהוּ, וְקִלְקוּלָא
דִּילֵיהּ, דְּהָא בְּעֲבוּדָה זָרָה כְּתִיב, (ישעיה ל) צֹא
תֹאמַר לוֹ. וְאִינּוֹן בְּגִין זְלוּזָלָא דְּעֲבוּדָה זָרָה,
פָּרְעוּ גְּרַמִּיָּהוּ בְּלֹא יְדִיעָה, וְעַל הָנִי כִּפֹּר
פְּנִחָס, וּבִטֵּל מוֹתָנָא, דְּכְתִיב וַיִּכְפֹּר עַל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. (ומה כתיב).

רַעִיא מְהִימְנָא

אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, הַשִּׁיב אֶת חֻמְתִּי, מָאִי הַשִּׁיב אֶת
חֻמְתִּי. אֶלֶּא ג' מִמְּנִים דְּגִיהֵנָם, חֵד עַל שְׁפִיכוֹת

דָּמִים, וְחֵד עַל גְּלוּי עֲרִיוֹת, וְחֵד עַל עֲבוּדָה זָרָה. וְאִינּוֹן: מְשַׁחֲתִי, אָף, וְחִימָה. הוּא (חָמָא

גלוּי עֲרִיּוֹת, וְאָחַד עַל עֲבוּדָה זָרָה. וְהֵם: מִשְׁחִית, אֶף, וְחִמָּה. הוּא (רָאָה שִׁיחֻרָה) (חִמָּה שְׁהִידָה) עָף בְּעוֹלָם. אָמַר הַשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר מֵעַל הָעָם, שֶׁהֵם עָרַב רַב, שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ, שֶׁכָּף בְּאֲרָנוּ וְשָׂאָלוּ לַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה (עַד כַּאֲן).

וְכֹה כְּתוּב? קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַה', וְלֹא מֵעָרַב רַב. שְׁלֹא נִקְרְאִים קְהֵלָה וְחַבּוּר עַד שֶׁעָבַר מֵהֶם עָרַב רַב. כְּכִיכּוֹל בְּזִמְן שִׁמְתֵּעְרָבִים בִּינֵיהֶם, כְּאֵלוּ לֹא הָיוּ גוֹי אֶחָד. וּמִשּׁוּם זֶה קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, וְלֹא מִשְׁתַּפּוֹת אַחֲרָת, שְׂאִינִי רוּצָה לְשַׁתֵּף אַחֲרֵים בִּינִי וּבִינֵיכֶם.

וְרֹא עוֹד, אֲלֵא פֶּאֶשֶׁר עָרַב רַב הֵם מְעַרְבִים בִּישְׂרָאֵל, מַה כְּתוּב? (אִיכָּה א) הָיוּ צָרִיָּה לְרֹאשׁ. וַיִּשְׂרָאֵל, אַחַר שְׁעוֹבְרִים מֵהֶם אֵלוּ, מַה כְּתוּב? שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאֵמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲנִי רוּצָה לְדוֹר עַמְכֶם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם.

וְרֹא עוֹד, אֲלֵא פֶּאֶשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּת, עֲלִיהֶם נֶאֱמַר, מִי מֵעַבְבֵּי? שְׂאוֹר שְׁבַעסָה. וְהָרִי בְּאֲרוּהוּ בְּעַלֵּי הַמִּשְׁנָה, בְּזִמְן שֶׁעָרַב רַב הֵם רֹאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוּ (מַעֲבִירִים שִׁלְטוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) עוֹשִׂים שִׁלְטוֹן בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִכְנָסִים בְּמִשְׁפָּטֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וּמִשּׁוּם זֶה צוּעָקִים וְאוֹמְרִים, (יִשְׁעִיָּה כו) ה' אֱלֹהֵינוּ בְּעִלּוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ.

דְּבַר אַחַר, פִּינְחָס וְכו'. קוּם הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וּפְתַח בְּדַבְרִים לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה. קוּם הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה וְאָמַר, בַּחֲבוּר הַקְּדָמוֹן נֶאֱמַר כָּךְ. בֹּא וּרְאֵה, פִּינְחָס עָמַד לִפְנֵי הַדִּין הַתְּקִיף שֶׁל יִצְחָק, וְעָמַד לִפְנֵי פְרָצָה, שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים קו) וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלַל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה, כְּדִי לְהִגֵּן עֲלֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם זֶה כְּלוּלִים זֶה וְזֶה בַּחֲשָׁבוֹן, פִּינְחָס כְּחֲשָׁבוֹן יִצְחָק, וְכֵאֵן צָרִיךְ לְחַדֵּשׁ דְּבָרִים.

דִּיהוּה) (ס"א חִמָּה דְּהוּה) טַאס בְּעִלְמָא. אָמַר הַשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר מֵעַל הָעָם, דְּאִינוּן עָרַב רַב, דְּאֲתַמַּר וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפֵי אִישׁ, דְּהָכִי אוּקִימָנָא וְשָׂאִלוּ לְבוּצִינָא קְדִישָׁא. (ע"ב).

וְכֹה כְּתוּב, קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַי', וְלֹא מֵעָרַב רַב, דְּלֹא אֲתַקְרִיאוּ קְהֵלָה וְחַבּוּר, עַד דְּאֲתַעְבַּר מִנְהוּן עָרַב רַב, כְּכִיכּוֹל בְּזִמְנָא דְּמִתְעָרְבִין בִּינֵיהוּ, כְּאֵלוּ לֹא הָווּ גוֹי אֶחָד. וּבְגִין דָּא קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, וְלֹא מִשְׁוֹתְפוּ אַחֲרָא, דְּלֹא כְּעִינָא לְשַׁתְּפָא אַחֲרֵינִן בִּינִי וּבִינֵיכוּ.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כַּד עָרַב רַב אִינוּן מְעוֹרְבִין בִּישְׂרָאֵל, מַה כְּתוּב (אִיכָּה א) הָיוּ צָרִיָּה לְרֹאשׁ. וַיִּשְׂרָאֵל בְּתַר דְּמִתְעָפְרִי מִנֵּיהוּ אֲלִין מַה כְּתוּב, שְׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאָמַר קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אֲנָא כְּעִי לְדִירָא עִמְכוּן. הַדָּא הוּא דְכְּתוּב, (שְׁמוֹת כה) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא כַּד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, עֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר מִי מֵעַבְבֵּי שְׂאוֹר שְׁבַעסָה, וְהָא אוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, בְּזִמְנָא דְּעָרַב רַב אִינוּן רֹאשִׁים עַל יִשְׂרָאֵל, כְּכִיכּוֹל כְּאֵלוּ (ס"א עֲבִין שׁוֹלְטֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא), עֲבָדִין שׁוֹלְטֵנוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וַיִּיעֲלוּן בְּמִשְׁפָּטֵי כְּכִבְיָא וּמַזְלֵי. וּבְגִין דָּא צוּחִין וְאִמְרִין, (יִשְׁעִיָּה כו) יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעִלּוֹנוּ אֲדָנִים זוֹלָתְךָ.

דְּבַר אַחַר, פִּינְחָס וְכו'. קוּם בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאֲפַתַּח מְלֵי קַמֵי שְׁכִינָתָא. קוּם בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר, בַּחֲבוּרָה קְדָמָא אֲתַמַּר הָכִי. תָּא חֲזִי, פִּינְחָס קָאִים קַמֵי דִּינָא תְּקִיפָא דִּיִצְחָק, וְקוּם קַמֵי פְרָצָה, דְּכְּתוּב, (תְּהִלִּים קו) וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיִּפְלַל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה, בְּגִין לְאַגְנָא עֲלִיָּהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא כְּלוּל דָּא וְדָא בַּחֲשָׁבָנָא, פִּינְחָס כְּמַנְיָן יִצְחָק, וְהָכָא צָרִיךְ לְחַדְתָּא מְלִין.

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֶיהוּ אֶהוּבֹו שֶׁל
הַמְּלַךְ הַעֲלִיזוֹן רָאָה מ' מִן מוֹת,
עָף בְּאוֹרֵי, חֲטָף אוֹתָהּ וְשַׁתֵּף
אוֹתָהּ עִם ר"ח, שֶׁהוּא יִצְחָק,
וְהוּא בְּחֻשְׁבוֹן פִּינְחָס, וְנִשְׁלַם עַל
יְדֵה לְרַמ"ח. אַחֵר כִּף רָאָה אוֹת
ו' מִן מוֹת, עָף בְּרִקִיעַ וְחֲטָף
אוֹתָהּ, וְשָׁם אוֹתָהּ בְּרַמ"ח,
וְנִשְׁלַם לְרַמ"ח. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וַיִּקַּח
רִמַח בְּיָדוֹ.

וְהוּא, בְּמָה יְכוֹל לְחַטֵּף שְׁתֵּי
אוֹתִיּוֹת אֵלָיו? בְּשְׁתֵּי רוּחוֹת
שֶׁנִּשְׁמְרוּ (שְׁהַשְׁתַּמְרוּ) לְמַעֲלָה,
שֶׁהַשְׁתַּמְרוּ בְּפִינְחָס. פְּנִי" ח"ס.
בְּשְׁנֵי פָנִים אֵלֹו חֵס עַל יִשְׂרָאֵל
שֶׁלֹא נִאֲבָדוּ, בְּפַח שֶׁל שְׁנֵיהֶם,
וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵיהֶם, בְּשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת
- מ"ו. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּקִנְאוֹ אֶת
קִנְאֹתֵי בְּתוֹכֶם.

וְכִדּוּעַ הַשְׁתַּתֵּף בִּיצְחָק? מִשּׁוּם
שֶׁיִצְחָק מְסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה,
וּמִשּׁוּם זֶה שַׁתֵּף אֶת יִצְחָק לְהִיּוֹת
לוֹ לְעֹזֵר. שֶׁמֶצַד שֶׁל שְׁנֵי עַפְרַי
הָאֵילִים הַשְׁתַּתֵּפוּ בּוֹ אַבְרָהָם
וַיַּעֲקֹב, שֶׁאַבְרָהָם שִׁדְרָגְתוֹ חֶסֶד
הַשְׁתַּתֵּף בַּח"ס שֶׁל פְּנִיחָס.
וַיַּעֲקֹב שֶׁהוּא פְּנִי" א"ל (יַעֲקֹב הוּא
פְּנִי" שֶׁל פִּינְחָס). שֶׁפְּנִיחָס, מִשּׁוּם
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית ל"ב) כֹּאֲשֶׁר עֶבֶר
אֶת פְּנוּאֵל (שֵׁם הַמְּקוֹם פְּנִי"), פְּנִי"י
א"ל. וּמִשּׁוּם שֶׁכֹּאֲשֶׁר הַעוֹלָם הוּא
בְּצַעַר וַיֵּשׁ צַדִּיק בְּעוֹלָם הַמְּקַנָּא
עַל הַבְּרִית, הָאֲבוֹת מִשְׁתַּתְּפִים
עִמּוֹ, וּבִגְלָלָם אָמַר מֹשֶׁה בְּצַעַרְם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת ל"ב) זָכַר לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. וּבִשְׁלֹשׁ
אוֹתִיּוֹת יֵה"ו מֵאַלְיָהוּ זָכָה לְאוֹת
ה' מִן הַנְּבִיא, וְזֶהוּ אֵלֶיהוּ, ה'
נְבִיא (וְזֶה סוּד אֵל יְהוּדָה נְבִיא), וְנִשְׁלַם בּוֹ
יֵה"ה.

אוֹת י' שְׁזָכָה בָּהּ פְּנִיחָס מִשּׁוּם שֶׁקִּנְאָה עַל הַבְּרִית - זָכָה לְבְרִית. וְשְׁתֵּי יוֹדִי"ן הֵן, י' עֲלִיּוֹנָה מִן
יֵה"ה, שְׁפָרַת בָּהּ לְאַבְרָהָם בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת יָדָיו. יו"ד קִטְנָה הִיא מִן אֲדֹנָי, שְׁפָרַת בָּהּ בֵּין
עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת רַגְלָיו, וְהִיא אוֹת קְדוּשָׁה שֶׁמִּתְעַטְרֶת בְּרִשְׁם הַעֲלִיזוֹן.
וְזֶה רְשׁוּם תְּמִיד לְעוֹלָמִים, וְהִיא אוֹת הַשְּׁבֵת, אוֹת הַתְּפִלִּין, אוֹת שֶׁל יָמִים טוֹבִים, אוֹת שֵׁם שְׁדֵי

פְּתַח וְאָמַר, אֵלֶיהוּ רְחִימָא דְמִלְכָּא עֲלָאָה, חֲזָא מ"ם
מִן מוֹת טָאס בְּאוֹרֵא, חֲטָף לָהּ, וְשַׁתֵּף לָהּ עִם ר"ח,
דְּאִיהוּ יִצְחָק, וְאִיהוּ בְּחוּשְׁבוֹן פִּינְחָס, וְאֲשַׁתְּלִים בָּהּ
רַמ"ח. לְבַתֵּר חֲזָא ו' מִן מוֹת טָס בְּרִקִיעָא, וְחֲטָף לָיָה,
וְשׁוּי לָיָה בְּרַמ"ח, וְאֲשַׁתְּלִים רַמ"ח. הֲדָא הוּא דְכֵתִיב,
וַיִּקַּח רִמַח בְּיָדוֹ.

וְאִיהוּ, בְּמָה יְכוֹל לְחַטוֹף תְּרִין אֲתוּנוֹן אֲלִינוּ. בְּתִרִין רוּחִין
דְּאֲשַׁתְּמְרוּ (ס"א דְּאֲתַמְטְרוּ) לְעֵילָא, דְּאֲשַׁתְּתַּפּוּ
בְּפִנְחָס. פְּנִי" ח"ס. בְּתִרִין פָּנִים אֲלִינוּ, חֵס עַל יִשְׂרָאֵל
דְּלָא אֲתַאֲבִידוּ, בְּחֵילָא דְתַרְוּוּיָהּ, וַיִּדְקַר אֶת שְׁנֵיהֶם,
בְּתִרִין אֲתוּנוֹן מ"ו. וְהִינּוּ בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתֵי בְּתוֹכֶם.

וְאִמָּא אֲשַׁתֵּתֵף בִּיצְחָק. בְּגִין דְּיִצְחָק מְסַר גְּרַמְיָה לְמִיתָה.
וּבְגִין דָּא אֲשַׁתֵּתֵף לָיָה לְיִצְחָק, לְמַהוּי לָיָה עֹזֵר.
דְּמִסְטָרָא דְתִרִין עִזְלֵי דְאֵילָתָא, אֲשַׁתֵּתֵפִי בֵּיהּ אַבְרָהָם
וַיַּעֲקֹב, דְּאַבְרָהָם דְרָגִיָה חֶסֶד אֲשַׁתֵּתֵף בַּח"ס דְּפִנְחָס.
וַיַּעֲקֹב אִיהוּ פְּנִי" א"ל (ס"א יַעֲקֹב אִיהוּ פְּנִי" דְּפִנְחָס) דְּפִנְחָס בְּגִין
דְּאֲתַמְר בֵּיהּ, (בְּרֵאשִׁית ל"ב) כֹּאֲשֶׁר עֶבֶר אֶת פְּנוּאֵל, (ס"א שֵׁם
הַמְּקוֹם פְּנִי") פְּנִי" א"ל. בְּגִין דְּכַד עֲלָמָא אִיהוּ בְּדוּחְקָא,
וְאִית צַדִּיק בְּעֲלָמָא מְקַנֵּי עַל בְּרִית, אֲבָהֵן אֲשַׁתֵּתֵפוּ בֵּיהּ,
וּבְגִינֵיהוּ אָמַר מֹשֶׁה בְּדוּחְקָא דְיִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת ל"ב) זָכַר
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. וּבִתְלַת אֲתוּנוֹן יֵה"ו
מִן אֵלֶיהוּ, זָכָה לָהּ מִן הַנְּבִיא, וְדָא אִיהוּ אֵלֶיהוּ, ה'
נְבִיא, (ס"א וְדָא רָא אֵל יְהוּדָה נְבִיא) וְאֲשַׁתְּלִים בֵּיהּ יֵה"ה.

י' דְּזָכָה פְּנִיחָס בֵּיהּ, בְּגִין דְּקִנְיָה עַל בְּרִית, זָכָה לְבְרִית.
וְתִרִין יוֹדִין אֵינוֹן, יוֹד עֲלָאָה מִן יֵה"ה, דְּכֵרַת בָּהּ
לְאַבְרָהָם, בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת דִּידִין. יו"ד זְעִירָא אִיהִי מִן
אֲדֹנָי, דְּכֵרַת בָּהּ בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעָאן דְרַגְלִין וְאִיהִי אֶת
קְדִישָׁא, דְּמִתְעַטְרָא בְּרִשְׁמֵי עֲלָאָה.

וְדָא אֲתַרְשִׁים תְּמִיד לְעֲלָמִין, אִיהִי אוֹת דְשֵׁבֵת, אוֹת

שָׂרָשׁוּם (דברים יא) על מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעֲרֶיךָ, לְהִיּוֹת בָּהֶן רְשׁוּמִים
יִשְׂרָאֵל בְּרִצּוֹעוֹת, בְּכַרִּית שְׁלֵהֶם,
שֶׁהֵם בְּנֵי הַמַּלְכָּה, בְּנֵי הַהֵיכָל שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וּבַתּוֹרָה הֵם
רְשׁוּמִים בְּאוֹת י' עֲלִינוּהָ שֶׁהֵם
בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְוֵהוּ. וְכֵן נֹאמַר (דברים יא)
בְּנִים אַתֶּם לַי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת י' שֶׁל שְׂדֵי הַיָּד הַיְמָנִית
שֶׁלְשָׁלֹט עַל צְנֹארוֹ שֶׁל שָׂדֵי יֵצֵר
הָרַע שֶׁלֹא יִזְיַק לוֹ לְבֶן אָדָם.
שֶׁעָלָיו אָמַר דָּוִד, (תהלים כב) הַצִּילָה
מִחַרְבַּן נַפְשִׁי מִיַּד כָּל־יָדִי.
הוּא נַחֲשׁ, הוּא כָּל־בֶּן־אָדָם.
שֶׁעָלָיו אָמַר דָּוִד, (שם י) יֵאָרֵב
בְּמִסְתָּר כַּאֲרִיָּה בְּסִפְהָ. וְהִנְבִּיא
קָרָא לוֹ דָּב. זֶהוּ שִׁפְתוֹב (איכה ג)
דָּב אֲרֵב הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים.
(תהלים מט) נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת. נִמְשַׁל
לְכָל חַיּוֹת טְמְאוֹת, שֶׁהֵן דּוֹרְסוֹת.
נִמְשַׁל לְכָל אָדָם כְּפִי חוֹבוֹתָיו,
וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

וְזֶהוּ כָּל־בֶּן־אָדָם וְנַחֲשׁ וְחַמּוֹר נּוֹעֵר,
שֶׁמְרַכִּיבִים עָלָיו נַפְשׁוֹ. וּמִיָּד
שֶׁנּוֹדַע זֶה שְׂרוֹכֵב עָלָיו שֶׁהוּא
הַחוֹטֵא, עָלָיו כְּתוּב (בראשית מט)
וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲרָיו. וְסוּד הַדְּבָר -
(דברים כב) כִּי יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ.
וּמִשׁוֹם זֶה אָמַר אִיּוֹב, (איוב יב) לֹא
נִפְלֵ אֲנִי מִכִּי מִפְּנֵי וַיִּצְדִּיק שְׂרוֹכֵב
עָלָיו, קוֹשֵׁר אוֹתוֹ בְּקִשְׁיָה שֶׁל
רִצּוֹעוֹת הַתְּפִלִּין. אוֹת תְּפִלִּין
שֶׁהֵיא אוֹת יוֹד שֶׁל שְׂדֵי, טְבַעַת
עַל צְנֹארוֹ. שֶׁ שֶׁל הַתְּפִלִּין הֵיא
שֶׁלְשָׁלֹט עַל צְנֹארוֹ.

וְכֵן רֹכֵב אֲלֵיהֶן וְעָלָה הַשְּׂמִימָה.
זֶהוּ שִׁפְתוֹב (מלכים ב-ב) וַיַּעַל אֲלֵיהֶן
בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה. וְכֵן (איוב לח) וַיַּעַן
יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעֲרָה.
וּמִשׁוֹם זֶה בְּאַרְוֵהוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה
עָלָיו, אֵיזֶהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יֵצֵר. וַיֵּשׁ מִי
שֶׁנִּהְיָה לוֹ לְחַמּוֹר, שֶׁאֵינוֹ מְצַטְעֵר רֹכְבוֹ. וְאֵלוֹ
הֵם הַמְשַׁתְּדָלִים בְּקַל וְחוֹמֵר. וּמִשׁוֹם זֶה נֹאמַר
בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיִּחַבֵּשׁ אֶת חַמּוֹרוֹ.
נֹאמַר עַל הַמְשִׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי וְרֹכֵב עַל חַמּוֹר.

דְּתַפְלִין, אוֹת דְּיוֹמִין טְבִין, אוֹת דְּשְׂדֵי דְרָשִׁים
(דברים ו) עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ.
לְמַהּוֹי בָּהֶן רְשִׁימִין יִשְׂרָאֵל
בְּרִצּוֹעֵיהֶן, בְּכַרִּית דְּלֵהוֹן, דְּאֵינוֹן
בְּנוֹי דְּמִטְרוֹנִיתָא, בְּנוֹי דְּהֵיכְלָא
דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, וּבְאַרְוִיתָא, אֵינוֹן
רְשִׁימִין בְּאֵת י' עֲלָאָה, דְּאֵינוֹן
בְּנוֹי מַלְכָּא עֲלָאָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.
וְהָא אַתְמַר (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לַי' אֱלֹהֵיכֶם.

וְאוֹת יוֹד דְּשְׂדֵי, אֵיהוּ חוּלְיָא דְשִׁלְשָׁלֹט,
עַל קוּדְלָא דְשָׂדֵי יֵצֵר הָרַע, דְּלֹא לְנִזְיָק
לֵיהּ לְפָר נֶשׁ. דְּעֲלִיָּה אָמַר דָּוִד,
(תהלים כב) הַצִּילָה מִחַרְבַּן נַפְשִׁי
מִיַּד כָּל־יָדִי. אֵיהוּ נַחֲשׁ, אֵיהוּ כָּל־בֶּן־אָדָם.
(תהלים י) יֵאָרֵב בְּמִסְתָּר כַּאֲרִיָּה
בְּסִפְהָ. וְהִנְבִּיא קָרָא לֵיהּ דָּב,
הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (איכה ג) דָּב אֲרֵב
הוּא לִי אֲרִי בְּמִסְתָּרִים. (תהלים מט)
נִמְשַׁל כְּבַהֲמוֹת, נִמְשַׁל לְכָל חַיּוֹן
מִסְּאָבִין, דְּאֵינוֹן דּוֹרְסִין, אַתְמַתִּיל
לְכָל פֶּר נֶשׁ, כְּפִי חוֹבוֹי, וְהָא אַתְמַר.

וְהָאִי אֵיהוּ כָּל־בֶּן־אָדָם וְנַחֲשׁ וְחַמּוֹר
נּוֹעֵר, דְּמְרַכִּיבִין עָלֵיהּ נַפְשָׁא.
וּמִיָּד דְּאִשְׁתְּמוּדַע הֵהוּא דְרַכִּיב
עָלֵיהּ דְּאֵיהוּ חַיִּיבָא, עָלֵיהּ כְּתִיב,
(בראשית מט) וַיִּפֹּל רֹכְבוֹ אַחֲרָיו.
וְרִזָּא דְמַלְכָּה, (דברים כב) כִּי יִפֹּל
הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ. וּבְגִין דָּא אָמַר אִיּוֹב,
(איוב יב) לֹא נִפְלֵ אֲנִי מִכִּי מִפְּנֵי
וַיִּצְדִּיק דְרַכִּיב עָלֵיהּ, קָשִׁיר
לֵיהּ בְּקִשְׁיָהוּ דְרִצּוֹעֵין דְּתַפְלִין.
אוֹת תְּפִלִּין דְּאֵיהוּ אוֹת יוֹד. דְּשְׂדֵי,
חוּלְיָא עַל קְדִילָה. שֶׁ דְּתַפְלִין,
שֶׁלְשָׁלֹט עַל קְדִילָה.

וְכֵן רֹכֵב אֲלֵיהֶן, וְסָלִיק לְשְׂמִימָה.
הַדָּא הוּא דְכְּתִיב, (מלכים ב ב) וַיַּעַל
אֲלֵיהֶן בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה. וְכֵן (איוב
לח) וַיַּעַן יְהוָה אֶת אִיּוֹב מִן הַסַּעֲרָה.
וּבְגִין דָּא, אוּקְמוּהָ רַבְּנֵן
דְּמַתְנִיתָא עָלֵיהּ, אֵיזֶהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ
אֶת יֵצֵר. וְאֵית לָמָן דְּמַתְהַדֵּר
לֵיהּ חַמּוֹר, דְּלֹא אֵיהוּ מְצַטְעֵר
רֹכְבוֹ. וְאֵלִין אֵינוֹן דְּמַשְׁתְּדָלִין
בְּקַל וְחוֹמֵר. וּבְגִין דָּא אַתְמַר
בְּאַבְרָהָם, (בראשית כב) וַיִּחַבֵּשׁ
אֶת חַמּוֹרוֹ. וּבְגִינָה אַתְמַר עַל
מְשִׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי וְרֹכֵב עַל חַמּוֹר.

עָלָיו, אֵיזֶהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יֵצֵר.
וַיֵּשׁ מִי שֶׁנִּהְיָה לוֹ לְחַמּוֹר, שֶׁאֵינוֹ
מְצַטְעֵר רֹכְבוֹ. וְאֵלוֹ הֵם הַמְשַׁתְּדָלִים
בְּקַל וְחוֹמֵר. וּמִשׁוֹם זֶה נֹאמַר בְּאַבְרָהָם,
(בראשית כב) וַיִּחַבֵּשׁ אֶת חַמּוֹרוֹ. וּבְגִלְלוֹ
נֹאמַר עַל הַמְשִׁיחַ, (זכריה ט) עֲנִי וְרֹכֵב עַל חַמּוֹר.

ומשום זה י' מן שד"י, שהיא חליה של השלשלת, ממנה (מפחדים) מפזרים כל שדים ומזיקים, ומיד שרואים אותו במזוזות של הפתחים, בורחים, שבה נאמר (תהלים קמט) לאסר מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן באות ברית בבשריהון, (במדבר א) והזר הקרב יומת, לית זר, אלא יצר הרע, דדמא לכל חיון ועופין דורסין.

ומשום זה נאמר, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד - זה פנחס שקנא על הברית, ונרשם בו שהוא בנם של המלך והמלכה. קנא במחשבה, וזכה לאות י' מן יהו"ה. וקנא במעשיו, וזכה לאות י' מן אדני. וזוהי חכמה בראש, וחכמה בסוף. ומשום שאדם הראשון היה רשום בשניהם, בארוהו חכמים שהוא ראשון למחשבה ואחרון למעשה. תוף כדי שאמר דברים אלו, נכסה מהם. אמר רבי אלעזר (לחברי), אשרי חלקנו שזכינו לשמע דברים מבני העולם העליון.

ובחבור הקדמון. לכן אמר. בשבועה עליך, אם הוא ברצונך ואם לא - אמר רבי פנחס בן יאיר. אותו הצל הפה בעיניו של רבי אבא. וכי לא היה יודע הקדוש ברוך הוא אם היה ברצונו אם לאו? אמר לו, אם לו גלוי - האם גלוי לאחרים? ומשום זה נאמר לכן אמר.

ועוד נאמר בחבור הקדמון, (תהלים ס) מכתם לדוד - סימן שהראו לו, אמר הרועה הנאמן, שהיא עדות ששומרת עלינו ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח.

אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, והיא נשמה עליהם,

ובגין דא י' מן שד"י, דאיהו חוליאי דשלשלת, מינה (כ"א מפחדים) מפוזרים כל שדין ומזיקין, ומיד דחזיין ליה במזוזות דתרעין, ברחין, דבה אתמר, (תהלים קמט) לאסר מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן כד חזיין לה באות תפלין על דרועין, ורשימין בה באות ברית בבשריהון, (במדבר א) והזר הקרב יומת, לית זר, אלא יצר הרע, דדמא לכל חיון ועופין דורסין.

ובגין דא, (איוב ד) זכר נא מי הוא נקי אבד, דא פנחס, דקני על ברית, ואתרשים ביה, דאיהו ברא דמלכא ומטרוניתא. קני במחשבה, וזכי לאת י' מן יהו"ה. וקני בעובדוי, וזכה לאות י' מן אדני. והאי איהו חכמה בראש. וחכמה בסוף. ובגין דאדם קדמא היה רשום בתרווייהו, אוקמוה עליה רבנן, דאיהו ראשון למחשבה, אחרון למעשה. אדהכי דאמר מלין אלין אתפסי מנייהו. אמר (דף ר"ח ע"ב) רבי אלעזר, (לחברי) זכאה חולקנא, דזכינא למשמע מלין מבני עלמא דאתי.

ובחבורא קדמא. לכן אמר, באומא עלך, אם הוא ברעותך, ואי לאו, אימא. רבי פנחס בן יאיר. ההוא טולא בטש בעינוי דרבי אבא, וכי לא היה ידע קדשא בריך הוא, אי היה ברעותיה, אם לאו. אמר ליה, אם ליה גלוי, מי גלוי לאחריני, ובגין דא לכן אמר.

ותו אתמר בחבורא קדמא, (תהלים ס) מכתם לדוד, סימנא דאחזיאו ליה לדוד, כד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה לאגחא בהו קרבא. אמר רעיא מהימנא, שושן עדות: דא סהדותא דשכינתא, דאיהו שושן עדות. דאיהי סהדותא דקיימא עלן, וסהידת עלן קמי מלכא, ודרגין עלאין קדישין בהדה, וסייעתא קדישא לתושבחתא.

אמר רעיא מהימנא, שושן עדות דאינון סהדין על

לדוד כאשר שלח ליואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות בהם קרב. אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - זו עדות של השכינה, שהיא שושן עדות. שהיא עדות שעומדת עלינו ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות קדושות עמה, וסיוע קדוש לשבח.

אמר הרועה הנאמן, שושן עדות - שהם מעידים על ישראל, והיא נשמה עליהם,

וְהָיָה סִיּוּעַ מִשָּׁמַיִם, שְׁנֹאמַר בָּהּ (מלכים-א-ח) וְאֵתָהּ תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. היא סיוע קדוש (וממנה תלוי), שְׁנֹאמַר עֲלֶיהָ, תִּנְיָא הַמְּסִיעַת לָךְ.

אֵיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסֻלַּע קִנְדָּה (במדבר כד). אֵיתָן - תִּנְיָא. שֵׁם הַקֵּץ שֶׁל הַנְּשֹׂר הַעֲלִיּוֹן, וְהִיא הַשְּׂכִינָה, וְעֲלֶיהָ נֹאמַר (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף, שֶׁהֵם שׁוֹנֵי הַלְכוֹת וּמִשְׁנִיּוֹת. וְכָל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁיֹצֵא מִפִּיו שֶׁל זֶה הַתִּנְיָא, שְׁמוּצִיא אוֹתוֹ לְשֵׁם הַשֵּׁם - בֵּין בְּתוֹרָה, בֵּין בְּתַפְלָה, בֵּין בְּבִרְכָה, בֵּין בְּכָל מְצוּהָ וּמְצוּהָ - מַה כְּתוּב בּוֹ? יִפְרֹשׁ כְּנִפְיּוֹ, אוֹתוֹ הַנְּשֹׂר, שֶׁהוּא דְבוּר שְׁבוּ יְהוָה. יִקְחֵהוּ יִשְׂאֵהוּ עַל אֲבָרְתוֹ. מַהוּ עַל אֲבָרְתוֹ? עַל אוֹתוֹ אֵיבַר שֶׁל בֶּן הָאָדָם (שֶׁל אוֹתוֹ נֶשֶׂר) שְׁבוּ מְצוּהָ יְהוָה, וְנִקְרָא אֵיבַר שֶׁל הַשְּׂכִינָה. וּמִשׁוּם זֶה נֹאמַר יִשְׂאֵהוּ עַל אֲבָרְתוֹ. יִשְׂאֵהוּ, כְּמוֹ (במדבר ו) יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ.

וּמַהוּ שְׁכִתוּב וְשִׁים בְּסֻלַּע קִנְדָּה? אֵלָּא אָמַר דָּוִד עֲלָיו, (שמואל-ב-כב) ה' סֻלְעִי וּמְצַדְתִּי. כִּף גַּם הַשׁוֹנֵה הִלְכָה שְׁבוּ הִלְכָה תִקְיָפָה בְּסֻלַּע, שְׂאִין פְּטִישׁ יְכוּל לְפּוֹצֵץ אוֹתָהּ בְּכָל קְשִׁיּוֹת שְׁבַעוֹלָם. בְּזֶה הוּא מְקַנֵּן הַנְּשֹׂר, וְכָל הַתְּנָאִים נִקְרָאִים קְנִים שְׁלָה. וּמִשׁוּם זֶה נֹאמַר, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קֵץ צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּדֶרֶךְ מִקְרָה, פַּעַם אַחַת, כְּאוֹרֵחַ וְאֶכְסְנָאֵי שְׁמֹזְדָּמֵן לְפִי שַׁעָה לְבֵית מְלוֹנוֹ.

וַיֵּשׁ שֶׁהֵם בְּלִמּוּד שְׁלֵהֶם נַעֲשִׂים דִּירָה לְשְׂכִינָה. זֶהוּ שְׁכִתוּב (שמות לא) וְשִׁמְרוּ כְּנִי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשְּׂבַת וְגו', לְדַרְתָּם. לְדַרְתָּם חֶסֶד, לְשׁוֹן דִּירָה. וַיֵּשׁ בְּעֲלֵי מִשְׁנֵה שְׁתוֹרְתָם אֲמִנוּתָם, שְׁלֵא זֶה הַשְּׂכִינָה מֵהֶם כָּל יְמֵיהֶם. אֲבָל עַל אֵלוֹ נֹאמַר, כִּי יִקְרָא קֵץ צִפּוֹר לְפָנֶיךָ. בְּהֵם הַשְּׂכִינָה נִמְצָאת בְּדֶרֶךְ מִקְרָה. פַּעַמִּים שְׁשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם וְנִמְצָאת עִמָּהֶם, וּפַעַמִּים לֹא נִמְצָאת עִמָּהֶם.

זֶהוּ שְׂכִינָתָא מְנַהוֹן פֶּל יוֹמִיָהוֹן. אֲבָל אֵלִין, כִּי יִקְרָא קֵץ צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּהוֹן שְׂכִינָתָא בְּאֶרֶץ מִקְרָה, זְמַנִּין שְׂרִיָא עֲלֵיהוּ וְאִשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוֹן, וְזְמַנִּין לֹא אִשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוֹן.

יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן אֲבָרִים, וְאֵיהִי נִשְׁמָתָא עֲלֵיהוּ. אֵיהוּ סִיעָתָא דְשִׁמְיָא. דְּאֵתְמַר בָּהּ, (מלכים א ח) וְאֵתָהּ תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. אֵיהִי סִיעָתָא קְדִישָׁתָא, (וממנה תלויא) דְּאֵתְמַר עֲלָהּ תִּנְיָא דְמְסִיעֵעַ לָךְ.

אֵיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסֻלַּע קִנְדָּה. (במדבר כד) אֵיתָן: תִּנְיָא. תִּמָּן קִנְיָא דְנִשְׂרָא עֲלָהּ, וְאֵיהִי שְׂכִינָתָא. וְעֲלָהּ אֵתְמַר, (דברים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֹף, דְּאֵינּוֹן שׁוֹנֵי הַלְכוֹת וּמִשְׁנִיּוֹת. וְכָל דְּבוּר וְדְבוּר דְנִפְיָק מִפּוּמוֹי דִּיהוּא תִנְיָא, דְּאֵפִיק בֵּין לְשִׁמְיָא דִּיהוּהָ, בֵּין פְּאוּרִיָתָא, בֵּין בְּצֻלְתָא, בֵּין בְּבִרְכָה, בֵּין בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ. יִפְרֹשׁ כְּנִפְיּוֹ, הֵהוּא נִשְׂרָא דִּיהוּא דְבוּר, דְּבִיהּ יְהוָה.

יִקְחֵהוּ יִשְׂאֵהוּ עַל אֲבָרְתוֹ, מָאֵי עַל אֲבָרְתוֹ. עַל הֵהוּא אֲבַר דְּבַר נֶשׁ, (ס"א דִּיהוּא נִשְׂרָא) דְּבִיהּ מְצוּהָ יְהוָה, אֵתְקַרֵי אֲבַר דְשְׂכִינָתָא. וּבְגִין דָּא יִשְׂאֵהוּ עַל אֲבָרְתוֹ. יִשְׂאֵהוּ: כְּגוֹן (במדבר ו) יִשָּׂא יְהוָה פָּנָיו אֵלֶיךָ.

וּמַאֵי וְשִׁים בְּסֻלַּע קִנְדָּה. אֵלָּא אָמַר דָּוִד עֲלֵיהּ, (שמואל ב כב) יי סֻלְעִי וּמְצַדְתִּי. אוֹף הֵכִי תִנְיָא, דְּאֵיהוּ בִּיהּ הִלְכָה תִקְיָפָא כְּסֻלַּע, דְּלִית פְּטִישׁ יְכִיל לְפַצְצָא יְתָהּ בְּכָל קוּשְׁיִין דְעֻלְמָא. בְּהֵאֵי אֵיהוּ מְקַנְנָא נִשְׂרָא, וְכָל תְּנָאִים אֵתְקַרֵיאוּ קְנִים דִּילָהּ. וּבְגִין דָּא, (דברים כב) כִּי יִקְרָא קֵץ צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּאֶרֶץ מִקְרָה, זְמַנָּא חָדָא פְּאוּשְׁפִיזָא וְאֶכְסְנָאֵי, דְּאִזְדָּמֵן לְפּוּם שַׁעָתָא בְּבִי אוּשְׁפִיזִיהּ.

וְאֵית דְּאֵינּוֹן בְּמִתְנִיתָא דְלֵהוֹן דִּירָה לְשְׂכִינָתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות לא) וְשִׁמְרוּ כְּנִי יִשְׂרָאֵל אֵת הַשְּׂבַת וְגו', לְדַרְתָּם, לְדַרְתָּם חֶסֶד, לְשׁוֹן דִּירָה. וְאֵית מְאִרֵי מִשְׁנֵה דְתוֹרְתָם אֲמִנוּתָם, דְּלֵא זֶהוּ שְׂכִינָתָא מְנַהוֹן פֶּל יוֹמִיָהוֹן. אֲבָל אֵלִין, כִּי יִקְרָא קֵץ צִפּוֹר לְפָנֶיךָ, בְּהוֹן שְׂכִינָתָא בְּאֶרֶץ מִקְרָה, זְמַנִּין שְׂרִיָא עֲלֵיהוּ וְאִשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוֹן, וְזְמַנִּין לֹא אִשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוֹן.

וְרוּא דְמִלְהָ, זְמַנִּין דְּאַשְׁתַּכַּח עִמָּהוּן, לֹא תִקַּח הָאֵם. וְזַמַּנִּין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח עִמָּהוּן, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶפְרָחִים אֲלִין מְאִרִי מְשֻׁנָּה. אוּ בִיּוּצִים, מְאִרִי מְקַרָּא בְּאֲלִין דְּלֹא קִבְעִין לְמוּדִיָּהוּ, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אָבֵל בְּאֲלִין דְּקִבְעִין לְמוּדִיָּהוּ, לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְאִית מְאִרִי הַלְכוּת, דְּדַמְיִין לְפִכְבֵּיא, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דְּנִיאל יב) וּמְצַדִּיקֵי הַרְפִּים פְּכוּכִבִים לְעוֹלָם וָעַד. לְאוּ פְכוּכִבִים, דְּאַתְמַר בְּהוּן (יִשְׁעִיָּה לד) וְכָל צְבָאָם יִבּוּל. אֲלֵא פְאִינוּן כְּכִבֵּיא דְעֻלְמָא דְאַתִּי, דְּאִינוּן לְעוֹלָם וָעַד קִיָּמִי תְדִיר.

וְיֹאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם, (בְּרֵאשִׁית א) בְּתַר דְּאַשְׁלִימוּ לְעֵבֵדִיתִיָּהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמְנוּתָא תְּדָא אִית לִי לְמַעַבְד, דִּיְהֵא שׁוּתְפָא דְכְּלָנָא. אַתְחַבְרוּ כְּלָכוּ כַחְדָּא, לְמַעַבְד בֵּיה כָּל אַחַד וְאַחַד מִחוּלְקָא דִּילֵיה, וְאַנָּא אֲשַׁתְּתַף עִמְכוּן, לְמִיָּהב לִיָּה מִחוּלְקָא דִּילִי. וְהִיָּינוּ נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוּתֵנוּ. וְאוּקְמוּיָה רַבְּנָן, דְּלִית אָדָם אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (יִחֻזְקָאל לד) וְאַתָּן צְאֲנִי צְאֲן מְרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם אָדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וּבִגִּין דָּא (תְּהֵלִים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשְׂוֹ.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאִי הָהוּא תְנָא דְאַתְטַמַר בְּסַלַע דְּחֻזָּא אָמַר דָּא, דְכַתִּיב בֵּיה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ וְשִׁים בְּסַלַע קִנְךָ. דְתַלַּת אַבְהֵן נִקְרָאוּ אִיתְנִים, וְרִבִיעֵאָה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ. דְבֵיה מְתִישְׁבָא הַלְכָה, דְאַתְמַר בֵּיה הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. דְאִיהוּ אַתְפֶּשֶׁט עַל שְׁתִּין רַבּוּא דְיִשְׂרָאֵל, וְנִהִיר לוֹן בְּאוּרִיָּתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיְהֵרָא) דְאַתְפְּסִי בְּלִילְיָא, וְנִהִיר לְכָל כְּכִבֵּיא וּמַזְלִי. וְלִית לִילְיָא אֲלֵא גְלוּתָא, וְאִיהוּ (יִשְׁעִיָּה כא) שְׁמַר מַה מְלִילָה שְׁמַר מַה מְלִיל. וְאַתְגְּלָא בִימְמָא, דְאַתְמַר (בְּרֵאשִׁית מד) הַבְּקָר אוּר, בְּקָר דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת טו) וּבְקָר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ. (רוּת ג) חֵי יְיָ שְׁכֵבִי עַד הַבְּקָר.

כא) שְׁמַר מַה מְלִילָה שְׁמַר מַה מְלִיל. וּמְתַגְּלָה בְּיוֹם, שְׁנַאֲמַר (בְּרֵאשִׁית מד) הַבְּקָר אוּר. הַבְּקָר שְׁל אַבְרָהָם, שְׁנַאֲמַר בּוּ (שְׁמוֹת טו) וּבְקָר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה' (רוּת ג) חֵי ה' שְׁכֵבִי עַד הַבְּקָר.

וְסוּד הַדְּבָר - פְּעָמִים שְׁנַמְצָאָת עִמָּהֶם, נְאָמַר עֲלֵיהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם. וּפְעָמִים שְׁלֹא נַמְצָאָת עִמָּהֶם - שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶפְרָחִים - אֶלּוּ בְּעֲלֵי מְשֻׁנָּה. אוּ בִיּוּצִים - אֶלּוּ בְּעֲלֵי מְקַרָּא. וּבְאֲלוּ שְׁלֹא קוֹבְעִים אֶת לְמוּדָם - שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אָבֵל בְּאֲלוּ שְׁקוֹבְעִים לְמוּדָם - לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. וְיִשׁ בְּעֲלֵי הַלְכוּת שְׁדוּמִים לְפוּכְכִים. זְהוּ שְׁכַתוּב (דְּנִיאל יב) וּמְצַדִּיקֵי הַרְפִּים פְּכוּכִבִים לְעוֹלָם וָעַד. לֹא כְּכוּכְבִים שְׁנַאֲמַר בְּהֶם (יִשְׁעִיָּה לד) וְכָל צְבָאָם יִבּוּל, אֲלֵא פְאִוְתֶם פּוּכְכִים שְׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁהֶם לְעוֹלָם וָעַד קִיָּמִים תְּדִיר.

וְיֹאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם, (בְּרֵאשִׁית א) בְּתַר דְּאַשְׁלִימוּ לְעֵבֵדִיתִיָּהוּ כָּל אוּמָן וְאוּמָן, אָמַר לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוּמְנוּתָא תְּדָא אִית לִי לְמַעַבְד, דִּיְהֵא שׁוּתְפָא דְכְּלָנָא. אַתְחַבְרוּ כְּלָכוּ כַחְדָּא, לְמַעַבְד בֵּיה כָּל אַחַד וְאַחַד מִחוּלְקָא דִּילֵיה, וְאַנָּא אֲשַׁתְּתַף עִמְכוּן, לְמִיָּהב לִיָּה מִחוּלְקָא דִּילִי. וְהִיָּינוּ נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוּתֵנוּ. וְאוּקְמוּיָה רַבְּנָן, דְּלִית אָדָם אֲלֵא יִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (יִחֻזְקָאל לד) וְאַתָּן צְאֲנִי צְאֲן מְרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם אָדָם, וְלֹא עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וּבִגִּין דָּא (תְּהֵלִים קמט) יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעַשְׂוֹ.

אָמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאִי הָהוּא תְנָא דְאַתְטַמַר בְּסַלַע דְּחֻזָּא אָמַר דָּא, דְכַתִּיב בֵּיה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ וְשִׁים בְּסַלַע קִנְךָ. דְתַלַּת אַבְהֵן נִקְרָאוּ אִיתְנִים, וְרִבִיעֵאָה אִיתָן מוֹשְׁבָךְ. דְבֵיה מְתִישְׁבָא הַלְכָה, דְאַתְמַר בֵּיה הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. דְאִיהוּ אַתְפֶּשֶׁט עַל שְׁתִּין רַבּוּא דְיִשְׂרָאֵל, וְנִהִיר לוֹן בְּאוּרִיָּתָא, כְּשִׁמְשָׁא (לְסִיְהֵרָא) דְאַתְפְּסִי בְּלִילְיָא, וְנִהִיר לְכָל כְּכִבֵּיא וּמַזְלִי. וְלִית לִילְיָא אֲלֵא גְלוּתָא, וְאִיהוּ (יִשְׁעִיָּה כא) שְׁמַר מַה מְלִילָה שְׁמַר מַה מְלִיל. וְאַתְגְּלָא בִימְמָא, דְאַתְמַר (בְּרֵאשִׁית מד) הַבְּקָר אוּר, בְּקָר דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת טו) וּבְקָר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד יְיָ. (רוּת ג) חֵי יְיָ שְׁכֵבִי עַד הַבְּקָר.

כא) שְׁמַר מַה מְלִילָה שְׁמַר מַה מְלִיל. וּמְתַגְּלָה בְּיוֹם, שְׁנַאֲמַר (בְּרֵאשִׁית מד) הַבְּקָר אוּר. הַבְּקָר שְׁל אַבְרָהָם, שְׁנַאֲמַר בּוּ (שְׁמוֹת טו) וּבְקָר וּרְאִיתֶם אֶת כְּבוֹד ה' (רוּת ג) חֵי ה' שְׁכֵבִי עַד הַבְּקָר.

בתוך כך אותו הרוצה הנאמן יצא מאותו סלע ואמר, המנורה הקדושה, מה מועיל לי להסתתר מפניך, שהרי לא השארתי מקום שלא נכנסתי להסתתר ממך ולא מצאתי. אם כן, אין לי להתכסות ממך.

אמר לו המנורה הקדושה, לאחר שאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, מהו שאמר לבסוף, ויברא אלהים את האדם בצלמו? אמר לו, מה שבארו על זה בעלי המשנה, שמהם אמרו יברא, ומהם אמרו לא יברא - הקדוש ברוך הוא ברא אותו, שפיתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו. אמר לו, אם כן הוא, לא נתן חלק בו אף אחד מהם, ולא נעשה בצורה שלהם, אלא בצורת המלך, בצלמו כדמותו, שהוא צלם דמות תבניתו. אמר, כך משמע מהפיתוב.

אמר, חס ושלום! אלא אני אמרתי לך, שנברא בכל והשליטו על הכל. ואם היה נותן כל אחד בו חלקו בזמן שהיה כוּעס עליו, כל אחד היה נוטל חלקו ממנו, (ישעיה ב) כי במה נחשב הוא.

אָרָא הקדוש ברוך הוא ברא אותו (כל אחד ואחד) בצורתו, זו המלכות הקדושה שהיא תמונת כל, שבה הסתכל הקדוש ברוך הוא וברא את העולם וכל הבריות שברא בעולם, וכלל בה עליונים ותחתונים בלי פרוד כלל, וכלל בה עשר ספירות וכל שמות וכנויים והיות. והעליון על הכל, שהוא אדון על הכל, ואין אלוה חוץ ממנו, ואין נמצא בעליונים ותחתונים פחות ממנו.

משום שהוא קשר של כלם, שלמות של כלם, לקיים בו (תהלים ק) ומלכותו בכל משלה. ומשום שלא נמצא עליון על הכל בעליונים ותחתונים פחות ממנו, אפלו באחד מהם, נקראת אמונת ישראל. ומצדו של העליון על הכל נאמר בה (דברים ד) כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד של שאר הבריות נאמר בה (במדבר יב) ותמונת יי ג' ביט.

אֲדַהְבִּי, הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא נְפִיק מֵהוּא סְלַע, וְאָמַר, בּוּצִינָא קְדִישָׁא, מַה מוּעִיל לִי לְאַתְטַמְרָא מִמֶּךָ, דְּהָא לֹא שְׂבַקְנָא אַתְר דְּלָא עֲאֵלִית לְאַתְטַמְרָא מִנֶּךָ, וְלֹא אֲשַׁבְּחָנָא, אִי הֲכִי לִית לִי לְאַתְכַּסְיָא מִנֶּךָ.

אָמַר לִיה בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בְּתַר דְּאָמַר נַעֲשֵׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמּוּתֵנוּ, מָאִי נִיהוּ דְּאָמַר לְבָתַר וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לִיה, מַה דְּאוּקְמוּהָ עַל דָּא מְאִרִי מִתְנִיתִין, דְּמַנְהוּן הוּוּ אֲמַרִין יְבָרָא, וּמַנְהוּן אֲמַרִין לֹא יְבָרָא, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא לִיה, דְּכַתִּיב וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ. אָמַר לִיה, אִי הֲכִי (דף רל"ט ע"א) אִיהוּ, לֹא יְהִיב חוּלְקָא בֵּיה חַד מִנִּייהוּ, וְלֹא אֲתַעְבִּיד בְּדִיוּקְנָא דְלַהוּן, אֱלָא בְּאִיקוּנִין דְּמִלְכָּא בְּצַלְמוֹ כְּדַמּוּתוֹ, דְּאִיהוּ צַלֵּם דְּמוֹת תְּבַנִּיתוֹ. אָמַר הֲכִי אֲשַׁתְּמוּדַע.

אָמַר חַס וְשָׁלוֹם. אֱלָא אָנָּא אֲמִינָא לָךְ, דְּאַתְבָּרִי בְּכֻלָּא, וְאַשְׁלִטִּיה עַל כֻּלָּא. וְאִי הָוָה יְהִיב כָּל חַד בֵּיה חוּלְקִיה, בְּזַמְנִיה דְּהָוָה כַּעֲסִיה עֲלִיה, כָּל חַד, הָוָה נְטִיל חוּלְקִיה מִנִּיה, (ישעיה ב) כִּי בַמָּה נִחְשָׁב הוּא.

אֱלָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרָא לִיה (כל חד וחד) בְּדִיוּקְנִיה, דָּא מְלָכוֹת קְדִישָׁא, דְּאִיהִי תְמוּנַת כֻּל. דְּבָה אֲסַתְּכַל קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְבָרָא עֲלֵמָא, וְכָל בְּרִיין דְּבָרָא בְּעֲלָמָא, וְכָלל בָּה עֲלָאִין וְתַתָּאִין, בְּלֹא פְרוּדָא כָּלל, וְכָלל בָּה עֶשֶׂר סְפִירָן, וְכָל שְׂמֵהן וְכַנּוּיִין וְהַוּיִין. וְעֵלַת עַל כֻּלָּא, דְּאִיהוּ אָדוֹן עַל כֻּלָּא, וְלִית אֱלֹהָא בַר מִנִּיה, וְלֹא יִשְׁתַּכַּח בְּעֲלָאִין וְתַתָּאִין פְּחוּת מִנִּיה. בְּגִין דְּאִיהִי קֶשֶׁר דְּכֻלְהוּ, שְׁלִימוֹ דְּכֻלְהוּ, לְקִימָא בֵּיה (תהלים קג) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכֻל מְשָׁלָה. וּבְגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח עֵלַת עַל כֻּלָּא בְּעֲלָאִין וְתַתָּאִין פְּחוּת מִנִּיה, אֲפִילוּ בְּחַד מִנִּייהוּ, אֲתַקְרִיאַת אֲמוּנַת יִשְׂרָאֵל. וּמִסְטָרָא דְעֵלַת עַל כֻּלָּא, אֲתַמַּר בָּה, (דברים ד) כִּי לֹא רָאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אֲבָל מִסְטָרָא דְשָׂאֵר בְּרִיין אֲתַמַּר בָּה, (במדבר יב) וְתַמוּנַת יי ג' בִּיט.

משום שהוא קשר של כלם, שלמות של כלם, לקיים בו (תהלים ק) ומלכותו בכל משלה. ומשום שלא נמצא עליון על הכל בעליונים ותחתונים פחות ממנו, אפלו באחד מהם, נקראת אמונת ישראל. ומצדו של העליון על הכל נאמר בה (דברים ד) כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד של שאר הבריות נאמר בה (במדבר יב) ותמונת יי ג' ביט.

בא המנורה הקדושה ושאר החברים, והשתטחו לפניו ואמרו, ודאי עתה אין מי שיכול לקחת ממנו חלקו, שלא נתן בו חלקו אחד בעולם אלא בורא העולם, עליון על הכל, ובו תלוי עניו או שכו, ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה בעולם. ומשום זה בארו חכמי המשנה, המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם. מיד ששמעו דברים אלו שאמר רבי שמעון המנורה הקדושה, שמח הרועה הנאמן. (שאמר הרועה הנאמן, שמח המנורה הקדושה) וכל החברים ברכו אותו ואמרו, רועה נאמן, אם לא היה בא אדם בעולם אלא לשמע זה די -

אשריו מי שמשתדל בגלות האחרונה לדעת השכינה, לכבוד אותה בכל המצוות ולסבל בגללה כמה צרות, כמו שנאמר, השכר עבור שמחת חתן וכלה הוא הדחק. וישפכ במקום שהוא (בראשית כח) - אם יש כ"ב אותיות של התורה, השכינה שוכבת עמו.

מהו י"ש? חכמה מאין. שבמקום שהשכינה העליונה שם, חכמה שם. ובגללה נאמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש. וזהו (שמות כ) ועשה חסד לאלפים לאהבי - מצד של אהבת חסד. ויש - שהיא חכמה - לימין. שפך בארוהו, הרועה להחפים - ידרים. ומשום זה נאמר להנחיל אהבי יש.

בא וראה, בסודות הסתומים, במדות של הקדוש ברוך הוא, אותה מדה שמשתדלים בה וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד, בה מודדים לו. ושבעים פנים לתורה, וזהו שנאמר (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי. תזכיר את שמי צריך להיות! אלא באותה מדה שאזכיר את שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מהמנא).

אתא בוצינא קדישא ושאר חבריאי, ואשתטחו קמיה, ואמרו, ודאי כען לית מאן דכייל למיטל מגיה חולקיה, דלא יהיב ביה חולקא חד בעלמא, אלא בורא עלמין, עלת על פלא, וביה תליא ענשיה, או אגריה, ולא במלאך ושרף, ולא בשום בריה דעלמא. ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתין, המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם. מיד דשמע מלין אלין דאמר רבי שמעון בוצינא קדישא, חדא רעיא מהימנא. (ס"א דאמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא חדא) וכל חבריאי בריכו ליה, ואמרו, רעיא מהימנא, אי לא הוה אתי בר נש בעלמא אלא למשמע דא די.

זכאה איהו, מאן דאשתדל בגלותא בתראה, למנדע לשכינתא, לאוקיר לה בכל פקודין, ולמסבל בגינה כמה דוחקין. כמה דאתמר, אגרא דכלה דוחקא. (בראשית כח) וישפכ במקום ההוא, אם יש כ"ב אותיות דאורייתא, איהי שכיבת עמיה.

מאן י"ש. חכמה מאין. דבאתר דשכינתא עלאה תמן, חכמה תמן. ובגינה אתמר, (משלי ח) להנחיל אהבי יש. והיינו (שמות כ) ועשה חסד לאלפים לאהבי. מסטרא דאהבת חסד. ויש דאיהי חכמה לימינא, דהכי אוקמוה הרועה להחפים ידרים. ובגין דא, להנחיל אהבי יש.

תא חזי ברזין סתימין, במדות דקודשא בריך הוא, ההיא מדה דמשתדלין בה, ודכרין בה, עלה אתמר, במדה שאדם מודד בה מודדין לו. ושבועין אנפין לאורייתא, והאי איהו (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי, תזכיר את שמי מיבעי ליה. אלא בההיא מדה דאזכיר את שמי, בההיא מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מהמנא).

וזוכרים אותה, עליה נאמר, במדה שאדם מודד, בה מודדים לו. ושבעים פנים לתורה, וזהו שנאמר (שם) בכל המקום אשר אזכיר את שמי. תזכיר את שמי צריך להיות! אלא באותה מדה שאזכיר את שמי, באותה מדה אבוא אליך וברכתך. (ע"כ רעיא מהמנא).

זהר:

ע"י פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט.
(במדבר כו) רבי יהודה פתח ואמר, (קהלת ג) ידעתי
כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם
עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע וגו'. שלמה
מלכא, דחכמתיה יתיר על כל בני עלמא, לא
ידענא פי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה
לעולם, ואיהו אמר ידעתי, מה דלא ידע בר
נש אחרא.

זהר

ע"י פי הגורל תחלק נחלתו בין
רב למעט (במדבר כו). רבי יהודה
פתח ואמר (קהלת ג) ידעתי כי כל
אשר יעשה האלהים הוא יהיה
לעולם עליו אין להוסיף וממנו
אין לגרע וגו'. שלמה המלך,
שחכמתו יתרה על כל בני
העולם, לא ידענו פי כל אשר
יעשה האלהים הוא יהיה לעולם,
והוא אמר ידעתי, מה שלא ידע
בן אדם אחר?!

א"ל ודאי שלמה מלכא חכמתיה סלקא על
כל בני עלמא, ומה דאיהו ידע לא ידעי
כל שאר בני עלמא. תא חזי, שאר אומני
דעלמא, פד איהו עביד עבידתא, אשגח ביה,
ואסתפל זמנא ותריז זמנין ועביד ליה, ולבתר
אוסף עליה, או גרע מניה. וקודשא בריך
הוא לאו הכי, אפיק עבידתא לאמתו מתהו,
דלית בה ממשות כלל, ואיהו ממש אתתקן
פדקא יאות, ולא אצטרף לאוספא ולאגרעא
מניה. בגין כך כתיב, (בראשית א) וירא אלהים את
כל אשר עשה והנה טוב מאד.

א"ל ודאי שלמה המלך חכמתו
עולה על כל בני העולם, ומה
שהוא ידע, לא יודעים כל שאר
בני העולם. בא וראה, שאר בעלי
אמנות שבעולם, כאשר הוא
עושה מעשה, משגיח בו
ומסתפל פעם ופתי פעמים
ועושה אותו, ולבסוף מוסיף
עליו או גורע ממנו. והקדוש
ברוך הוא לא כך - מוציא מעשה
לאמתו מתהו, שאין בו ממשות
כלל, והוא ממש נתקן כמו
שצריך, ולא צריך להוסיף ולגרע
ממנו. בגלל זה כתוב, (בראשית א)
וירא אלהים את כל אשר עשה
והנה טוב מאד.

הו כל אשר יעשה האלהים, לתקונא דעלמא,
ודאי הוא יהיה לעולם. רבי יצחק אמר,
אי הכי מהו והאלהים עשה שייראו מלפניו.
אלא האי קרא הכי אוליפנא, והוא רזא עלאה
בין חברנא, האי קרא הכי מיבעי ליה, כי כל
אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם, מהו
כל אשר יעשה, והא כתיב מה שהיה כבר
הוא ואשר להיות כבר היה, ואת אמרת כל
אשר יעשה.

ועוד, כל אשר יעשה האלהים,
לתקון העולם, ודאי הוא יהיה
לעולם. רבי יצחק אמר, אם כן,
מהו שנאמר והאלהים עשה
שייראו מלפניו? אלא זה הפסוק
כף למדנו, והוא סוד עליון בין
חברינו. פסוק זה כף צריך
להיות: כי כל אשר עשה האלהים
הוא יהיה לעולם. מהו כל אשר
יעשה? והרי כתוב, מה שהיה
כבר הוא ואשר להיות כבר היה,
ואתה אמרת כל אשר יעשה?
א"ל מפסוק אחר נשמע. כתוב
(ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים
זולתך יעשה למחפה לו.
יעשה? עשית צריך להיות! למחפה לו? לך צריך להיות! אלא מקום עליון הוא, שגמשך

א"ל מקרא אחרא אשתמע, כתיב (ישעיה סד) עין
לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה
לעשה? עשית צריך להיות! למחפה לו? לך צריך להיות! אלא מקום עליון הוא, שגמשך

ויוצא ומדליק גרות כלם לכל כיוון, ונקרא עולם הבא. וממנו יוצא אילן אחד להשקותו ולתקנו. וזה האילן עליון ומכבד הוא על כל שאר האילנות, וכבר בארוהו. ואותו עולם הבא שנמשך ויוצא, מתקן לו לזה האילן תמיד, משקה אותו ומתקן אותו במעשיו, מעטר אותו בעטרות, ולא מפסיק מקורו לעולם ולעולמי עולמים.

באותו אילן תלויה האמונה, בו שורה מכל שאר האילנות, קיום הכל בו. ועל זה כתוב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא הנה, הוא הנה, והוא יהיה. עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע. ועל זה בתורה כתוב, (דברים יג) לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. שאילן זה תורה הוא.

ומקום זה מתקן האלהים תמיד. האלהים סתם, זו גבורה מאין סוף ומאין חקר, כמו שנאמר (ישעיה מ) אין חקר לתבונתו. האלהים, ולא אלהים. ועל זה עשה, יעשה תמיד, כנביעה שלא פוסקים מימיה לדורי דורות.

בגרר זה כתוב, והאלהים עשה שייראו מלפניו. תקן לו לזה האילן בתקון שלם שאחוז לכל צד, עליון ותחתון, כדי שייראו מלפניו, ולא יחליפו אותו בחלוף אחר לדורי דורות.

אמר רבי אבא, ודאי יפה אתה אומר, אבל שוב יש להסתפל: בתחלה יעשה, ולבסוף - והאלהים עשה. מה בין זה לזה? אלא (תמיד) ודאי יעשה ויתקן לזה האילן שלא יפסקו מימיו לדורי דורות. ולבסוף עשה. מהו עשה? אלא עשה האלהים אילן אחר למטה ממנו. ולא יעשה כמו זה.

לתתא מניה. ולא יעשה

לו. יעשה, עשית מיבעי ליה. למחפה לו, לך מיבעי ליה. אלא אתר עלאה הוא, דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין בלהו לכל עיבר, ואקרי עולם הבא. ומניה נפיק חד אילנא, (דף רל"ט ע"ב) לאתשקיא ולאדתקנא. והאי אילנא עלאה ויקרא הוא על כל שאר אילנין, והא אוקמוה. וההוא עולם הבא דנגיד ונפיק, אתקין ליה להאי אילנא תדיר, אשקי ליה, ומתקן ליה בעבידתיה, מעטר ליה בעטרין, לא פסיק מבועי מניה לעלם לעלמי עלמין.

בההוא אילנא תליא מהימנותא, ביה שריא מפל שאר אילנין, קיומא דכלא ביה.

ועל דא כתיב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא הנה הוא הנה והוא יהא. עליו אין להוסיף, וממנו אין לגרע. ועל דא באורייתא כתיב, (דברים יג) לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. דאילנא דא, דאורייתא הוא. ואתר דא אתקין האלהים תדיר. האלהים סתם, דא גבורה מאין סוף ומאין חקר. כמה דאת אמר, (ישעיה מ) אין חקר לתבונתו, האלהים, ולא אלהים. ועל דא עשה, יעשה תדיר, כמבוע דלא פסקן מימיו לדורי דרין.

בגין כן כתיב, והאלהים עשה שייראו מלפניו. אתקין ליה להאי אילנא, בתקונא שלים, דאחיד לכל סטר עילא ותתא, בגין דייראו מלפניו. ולא יחלפון ליה בחלופא אחרא לדורי דרין.

אמר רבי אבא, ודאי שפיר קא אמרת, אבל תו אית לאסתפל, בקדמיתא יעשה, ולבתר והאלהים עשה, מה בין האי להאי. אלא (תדיר) ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא, דלא פסקין מימיו לדורי דרין. ולבתר עשה, מהו עשה. אלא עשה האלהים אילנא אחרא

שְׁזָה הָאֵילָן הַתַּחְתּוֹן עֲשֵׂה אוֹתוֹ וְהִתְקִין אוֹתוֹ, מִשּׁוֹם שְׁמִי שִׁיכַנְס לְאֵילָן הָעֲלִיּוֹן, יִכַּנְס בְּרִשׁוֹת, וְיִמְצָא לְאֵילָן הַתַּחְתּוֹן, וְיִירָא לְהַכְנִס, אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁרָאוּי.

בא וראה שזה, שומר הפתח הוא, ועל זה נקרא (תהלים קכא) שומר ישראל. וזה האילן התחתון עשה, ומשקה ונזון מהאילן העליון. ועל זה לא כתוב יעשה, אלא עשה. מה הטעם? שיראו מלפניו בני העולם ולא יתקרבו אליו אלא אלו שיהיו ראויים להתקרב, ולא אחרים, וישמרו בני האדם דרכי התורה ולא יסטו לימין ולשמאל.

בא וראה, על זה האילן שפל חילוי בו נמצאים, אמר דוד, (תהלים טז) אתה תומיך גורלי. מהו גורלי? זה הגורל שאוחז בו דוד המלך. ועל זה כתוב על פי הגורל. וכן הוא על פי ה'. וקמת שם על פי ה'. כתוב הגורל (פן בו על פי). אשרי חלקם של אלו שמשפטיהם בתורה יומם ולילה ויודעים דרכיו, והם אוכלים בכל יום מזון עליון, כמו שנאמר (קהלת ז) החכמה תחיה בעליה. שהרי התורה של מעלה ממקום זה נזונית, והרי נתבאר עליהם, (ישעיה טח) הנה עבדי יאכלו.

רבי אבא פתח ואמר, (יחזקאל א) ויהי קול מעל הרקיע. זה הקול שאוחז לזה הרקיע ומשתתף עמו. וזהו שכתוב (תהלים קיא) זכר עשה לנפלאותיו. ואותו רקיע עומד עליהם, על אותן חיות. וזה הוא שנברא בשני, להבדיל (בראשית א) בין מים למים.

והרי בארוה, ששבעה רקיעים למעלה למעלה. ודאי וילון אינו משמש, שהרי אין לו משלו, אלא מה שנותרים לו. והענינים בו אחרונים. זהו סוד הפתוח, (דברי

כהאי. דהאי אילנא תתאה, עביד ליה ואתקין ליה, בגין דמאן דיעול לאילנא עלאה, ייעול ברשו, וישפח לאילנא תתאה, וידחל למיעאל, אלא כדקא חזי.

הא חזי, דהאי, נטיר פתחא הוא. ועל דא אקרי (תהלים קכא) שומר ישראל ודא אילנא תתאה עשה, אתשקיא ומתזן מאילנא דלעילא. ועל דא לא כתיב יעשה, אלא עשה. מאי טעמא. שיראו מלפניו בני עלמא, ולא יקרבו ליה, אלא אינון דיתחזון לקרבא, ולא אחרא, ויסתמרון בני נשא ארחי דאורייתא, ולא יסטון לימינא ולשמאלא.

הא חזי, על האי אילנא דכל חילוי ביה שריא, אמר דוד, (תהלים טז) אתה תומיך גורלי. מהו גורלי. דא עדבא דאחיד ביה דוד מלכא. ועל דא, על פי הגורל כתיב. וכן הוא על פי יי. וקמת שם על פי יי. הגורל כתיב (ס"א בן ביה על פ'). זכאה חולקיהון דאינון דמשתדלין באורייתא יממא ולילי, וידעי ארחוי. ואינון אכלי בכל יומא מזונא עלאה. כמה דאת אמר, (קהלת ז) החכמה תחיה בעליה. דהא אורייתא דלעילא מאתר דא אתזן, והא אתמר עליהו, (ישעיה טח) הנה עבדי יאכלו.

רבי אבא פתח ואמר, (יחזקאל א) ויהי קול מעל לרקיע. דא קול דאחיד להאי רקיע, ואשתתף בהדיה. ודא הוא (תהלים קיא) זכר עשה לנפלאותיו. והוא רקיעא קאים עלייהו, על אינון חיוון. ודא הוא דאברי בשני, (בראשית א) להבדיל בין מים למים.

והא אוקמוה, דשבעה רקיעין לעילא לעילא. ודאי וילון אינו משמש, דהא לית ליה מדיליה, אלא מה דיהבין ליה. ומספני ביה אתאחדו, דא הוא רזא דכתיב, (דברי הימים א כב)

הימים-א-כב) (1) כְּעֵנִי הַכִּינּוּתִי לְבֵית אֱלֹהֵי.
וְזֶה מְכַנֵּים שְׁחָרִית וּמוֹצֵיא עַרְבִית.
שְׁחָרִי בְּלֵילָה מוֹצֵיא חִילוֹתָיו לְכָל
הַצְּדָדִים, וְשׁוֹלֵט עַל אוֹתָם חִילוֹת
וְהַמוֹנִים. וּבְשְׁחָרִית מְכַנֵּס לְכָלֶם,
וּמְכַנֵּסֶם לְנִקְבָם וְלֹא שׁוֹלֵטִים.
שְׁחָרִי הַבֶּקֶר כּוֹלֵל אֶת כָּלֶם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר
חֲסֻדְךָ וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלֵילוֹת. וְהָרִי
בְּאֵרוֹהוּ.

וְיֵשׁ קוֹל עַל זֶה הַרְקִיעַ, מִמֶּנּוּ נִזְוֵן
זֶה הַרְקִיעַ. בְּשַׁעַה שְׁקוֹל זֶה
מִתְעוֹרֵר, כָּל הַהַמוֹנִים לֹא
נוֹסְעִים, וְאֵין לָהֶם רְשׁוֹת אֲלֵא
לְעַמֵּד בְּמִקּוֹמָם, וּמְקַרְבִּים אֶת
חִילוֹתֵיהֶם וּמְחַפְּסִים לְאוֹתוֹ טוֹב
שֶׁנֶּמְשָׁךְ לְאוֹתוֹ רְקִיעַ וְיִתְפָּרְכוּ
בְּגִלְלוֹ, וְעַל זֶה הוּא מַעַל לְרְקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

בֹּא וּרְאֵה, רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל
אֲבָן סְפִיר דְמוֹת כְּסֵא, מֵה שְׁכַתְּב
כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר - זֹו אֲבָן
יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב, (בראשית
ט) וְגִלְלוּ אֶת הָאֲבָן וְגו'. אֲבָן אַחַת
יְרֵדָה מִלְּמַעְלָה כְּאֲשֶׁר רָצוּ יִשְׂרָאֵל
לְרִשֵׁת אֶת הָאָרֶץ, וְכַתּוּב בָּהּ
גּוֹרֵל. וְהִיא אֲמָרָה: זֶה לְפָלוֹנִי,
וְזֶה לְפָלוֹנִי. וְזֹו הָאֲבָן הִיא מִתַּחַת
כְּסֵא הַמְּלָךְ יוֹרְדָת. וְדָאִי (שם מט)
מִשֵּׁם רַעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל כְּתוּב.
וּמִשׁוּם זֶה עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי
תַּחֲלֵק נַחֲלָתוֹ.

רְבִי יִצְחָק וְרַבֵּי יְהוּדָה הָיוּ
הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא לְלוֹד. פָּגַע בָּהֶם
רְבִי אֶלְעָזָר. רָצוּ אַחֲרָיו. אָמְרוּ,
וְדָאִי נְרוּץ אַחֲרֵי הַשְּׂכִינָה. עַד
שֶׁהִגִּיעוּ אֶצְלוֹ, אָמְרוּ, וְדָאִי
נִשְׁתַּתַּף אִתְךָ וְנִשְׁמַע דְּכַר חֲדוּשׁ.
פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי
רְדָפִי צְדָק מִבְּקָשֵׁי וְגו'. שְׁמַעוּ
אֵלַי רְדָפִי צְדָק - אֵלּוּ שְׁהוֹלְכִים
אֲחֵר הָאִמּוֹנָה, רְדָפִי צְדָק, וְדָאִי
אֵלּוּ מִבְּקָשֵׁי ה'. אִם רְצִיתֶם לְדַעַת
הָעוֹלָם שֶׁגָּרְמוּ מִיתָה לְעַצְמָם עַל

[ו] כְּעֵנִי הַכִּינּוּתִי לְבֵית אֱלֹהֵי. וְדָא מְכַנֵּים
שְׁחָרִית וּמוֹצֵיא עַרְבִית. דְּהָא בְּלֵילָא, אִפִּיק
חִילוֹי לְכָל סְטָרִין, וְשִׁלְטָא עַל אֵינוֹן חֲיִילִין
וְאֶכְלוּסִין. וּבְשְׁחָרִית כְּנִישׁ לְכָלְהוּ, וְאָעִיל
לְנִקְבֵיהוּ, וְלֹא שִׁלְטִין. דְּהָא בְּקָר כָּלִיל כְּלָהוּ.
כְּמָה דְּאֵת אָמַר (תהלים צב) לְהַגִּיד בַּבֶּקֶר חֲסֻדְךָ
וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלֵילוֹת. וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְקוֹל אֵית עַל הָאִי רְקִיעַ, מִנִּיה אֲתָזֵן הָאִי רְקִיעַ,
בְּשַׁעַתָּא דְּהָאִי קוֹל אֲתַעַר, כְּלָהוּ אֶכְלוּסִין
לֹא נְטִלִין, וְלִית בְּהוּ רְשׁוּ, אֲלֵא לְמִיקָם
בְּדוּכְתֵיהוּ, וְאֶקְרִבֵי חִילֵיהוֹן וּמְחַפְּאֵן, לְהֵהוּא
טִיבוּ דְנִגִּיד לְהֵהוּא רְקִיעַ, וְיִתְפָּרְכֵן בְּגִינָה,
וְעַל דָּא אֵיהוּ מַעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

הָא חֲזִי רְקִיעַ רְקִיעַ אֲשֶׁר עַל אֲבָן סְפִיר דְמוֹת
כְּסֵא, כְּמֵרָאָה אֲבָן סְפִיר, דָּא אֲבָן יִשְׂרָאֵל.
וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (בראשית ט) וְגִלְלוּ אֶת הָאֲבָן
וְגו'. חַד אֲבָן נַחֲתָא מְלַעֲיָלָא, כַּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל
לְמִירַת אֲרַעָא, וְכַתִּיב בֵּיה גּוֹרֵל. וְאֵיהוּ אָמַר,
דָּא לְפָלוֹנִיא, וְדָא לְפָלוֹנִיא. וְדָא אֲבָן הוּא
מִתַּחַת (ד' ק"מ ע"א) כְּרִסְיָא דְמִלְכָא נַחֲתָא. וְדָאִי
(בראשית מט) מִשֵּׁם רַעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל כְּתִיב. וּבְגִינֵי
כֵן עַל פִּי הַגּוֹרֵל וְדָאִי תַּחֲלֵק נַחֲלָתוֹ.

רְבִי יִצְחָק וְרַבֵּי יְהוּדָה הָיוּ אוֹזְלֵי מֵאוֹשָׁא לְלוֹד,
פָּגַע בְּהוּ רְבִי אֶלְעָזָר, רְהִטוּ אֲבַתְרִיה.
אָמְרוּ, וְדָאִי נְרִהִיט אֲבַתְרִיה דְּשְׂכִינְתָא. עַד
דְּמָטוּ לְגַבְיָהּ, אָמְרוּ וְדָאִי נִשְׁתַּתַּף בְּהַדְרָה,
וְנִשְׁמַע מִלָּה חֲדָתָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה נא) שְׁמַעוּ אֵלַי רְדָפִי צְדָק
מִבְּקָשֵׁי וְגו'. שְׁמַעוּ אֵלַי רְדָפִי צְדָק,
אֵינוֹן דְּאֶזְלִין בְּתַר מְהִימְנוּתָא, רְדָפִי צְדָק, וְדָאִי
אֵינוֹן מִבְּקָשֵׁי ה'. אִי בְּעִיתוֹ לְמַנְדַּע מְהִימְנוּתָא,

הָאִמּוֹנָה וְלֶאֱחָזוּ בְּזַה הַצְּדָק, לֹא תִסְתַּכְּלוּ בָּהּ לְכַדָּה כְּשֶׁאֵר בְּנֵי

זֶה. אֲבָל (שם) הִבִּיטוּ אֶל צוּר חֲצִבְתֶּם וְאֶל מִקְבַּת בּוֹר נִקְרְתֶם. צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֶת קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי וְגו'. כְּתוּב (שמואל-א טו) הַחֲפִיץ לֵה' בְּעֵלוֹת וּזְבָחִים כְּשָׁמַע בְּקוֹל ה' וְגו'. אֵין רְצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיתַּחֲיִב בֶּן אָדָם וְעַל חוּבוֹ יִקְרִיב קִרְבָּן. אֲלֵא קִרְבָּן שֶׁהוּא בְּלֵי חוּבָה, זֶהוּ קִרְבָּן שֶׁלֵם, וְנִקְרָא שְׁלָמִים. וְקִרְבָּן תְּמִיד גַּם כִּף, וְאֵף עַל גֵּב שֶׁמִּכְפָּר עַל חוּבוֹת.

רַבִּי אֲבָא פְּתַח, (תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה וְגו'. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ, שֶׁרְצוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵין רְצוֹנוֹ בְּקִרְבָּן שֶׁל אָדָם עַל חֲטָאִיו, אֲלֵא רוּחַ נִשְׁפָּרָה. וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים מֶה אֹמְרִים. וְכִף שֶׁמַּעֲנֵנוּ מִהַמְּנוּרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכָּאֲשֶׁר בָּא אָדָם לְהַטְמֵא בְּחֲטָאִיו, מִמְּשִׁיף עָלָיו רוּחַ מִצַּד הַטְּמֵאָה, וּמִתְגַּאֵה עַל הָאָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְכָל רְצוֹנוֹ. וְאוֹתוֹ צַד הַטְּמֵאָה מִתְגַּבֵּר בְּכחוֹ וּמִתְחַזֵּק, וְשׁוֹלֵט עָלָיו שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ. בָּא אָדָם וְשׁוֹלֵט עָלָיו לְהַטְהֵר - מִטְהַרִּים אוֹתוֹ.

בְּזִמְנָן שֶׁהָיָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם, הִקְרִיב קִרְבָּנוֹ - כָּל כִּפְרָה שְׁלוֹ תְלוּיָה עָלָיו, עַד שֶׁהִתְחַרַּט וְשִׁבַּר לְאוֹתָהּ הַרוּחַ מִתּוֹךְ גְּאוֹתוֹ וְהִשְׁפִּיל אוֹתָהּ. וְזוּהִי הַשְּׂבִיבָה שֶׁל אוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל טְמֵאָה. וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁבַּרְתָּ אוֹתָהּ רוּחַ הַטְּמֵאָה וּמִקְרִיב קִרְבָּנוֹ, זֶהוּ שֶׁמִּתְקַבֵּל בְּרְצוֹן כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. וְאִם לֹא נִשְׁבַּרְתָּ אוֹתָהּ רוּחַ, אֵין קִרְבָּנוֹ כְּלוּם, וְנִמְסָר לְכָלכִּים, שֶׁהָרִי קִרְבָּן זֶה אֵינוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא מִהַכְּלָבִים. וּמִשּׁוּם זֶה זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ הוּא רוּחַ נִשְׁפָּרָה, שִׁישְׁבַר

וְלֹאֲחַדָּא לְהָאֵי צָדֵק, לָא תִסְתַּכְּלוּן בָּהּ בְּלַחֲוּדָהָ כְּשֶׁאֵר בְּנֵי עַלְמָא, דְגִרְמוּ מִיְתָה לְגִרְמֵייהוּ עַל דָּא. אֲבָל (שם) הִבִּיטוּ אֶל צוּר חֲצִבְתֶּם וְאֶל מִקְבַּת בּוֹר נִקְרְתֶם. צוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֶת קִרְבְּנֵי לַחֲמֵי וְגו'. (במדבר כח) כְּתִיב (שמואל א טו) הַחֲפִיץ לֵיְי בְּעֵלוֹת וּזְבָחִים כְּשָׁמַע בְּקוֹל יְי וְגו'. לִית רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דִּיחֻוב בַּר נֶשׁ, וְעַל חוּבֵיהּ יִקְרִיב קִרְבָּן. אֲלֵא קִרְבָּן דִּאִיהוּ בְּלֵי חוּבָה, דָּא אִיהוּ קִרְבָּן שְׁלָמִים, וְאִקְרִי שְׁלָמִים, וְקִרְבָּן תְּמִיד אוּף הִכִּי, וְאֵף עַל גֵּב דְמִכְפָּר עַל חוּבִין.

רַבִּי אֲבָא פְּתַח, (תהלים נא) זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה וְגו'. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, דְרְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, לָא אֲתַרְעֵי בְּקִרְבָּן דְּבַר נֶשׁ עַל חוּבוֹי, אֲלֵא רוּחַ נִשְׁפָּרָה. וּבְנֵי נֶשׁא לָא יוֹדְעֵי מָאֵי קְאֻמְרִי, וְהִכִּי שֶׁמַּעֲנָא מְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְכַד אֲתִי בַר נֶשׁ לְאִסְתַּאֲבָא בְּחוּבוֹי, אֲמִשִּׁיף עָלֵיהּ רוּחַ, מִסְטָרָא דְמִסְאֲבָא, וְאִתְגַּאֵי עַל בַּר נֶשׁ, וְשְׁלִיט עָלֵיהּ לְכָל רְעוּתָא. וְהָהוּא סְטָרָא מִסְאֲבָא, אֲתַגְבֵּר בְּחִילֵיהּ וְאִתְתַּקַּף, וְשְׁלִיט עָלֵיהּ לְרְעוּתֵיהּ. אֲתִי בַר נֶשׁ וְשְׁלִיט עָלֵיהּ לְאִתְדַכָּאָה, מְדַכָּאִין לֵיהּ.

בְּזִמְנָא דְהוּהּ בֵּי מִקְדָּשָׁא קַיָּים, אִקְרִיב קִרְבְּנֵיהּ, כָּל כִּפְרָה דִּילֵיהּ תְלוּיָא עָלֵיהּ, עַד דְאִתְחַרַּט, וְתַבַּר לְהֵוּא רוּחַ מְגוּ גְאוּתָא דִּילֵיהּ, וּמְאִיף לֵיהּ. וְדָא הוּא תְבִירוֹ, דְהֵוּא דְרָגָא דְמִסְאֲבָא. וְכַד אֲתַבַּר הֵוּא רוּחַ מִסְאֲבָא, וְקִרִיב קִרְבְּנֵיהּ, דָּא אִיהוּ דְאִתְקַבֵּל בְּרַעוּנָא כְּדִקָּא יָאוּת.

וְאִי לָא אֲתַבַּר הֵוּא רוּחַ, לָאוּ קִרְבְּנֵיהּ כְּלוּם, וְלַכְלָבֵי אֲתַמְסָר, דְהָא קִרְבָּנָא דָּא לָאוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא מִכְּלָבֵי. וּבְגִיזַן כִּף זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּדִקָּא יָאוּת,

וְאִי לָא אֲתַבַּר הֵוּא רוּחַ, לָאוּ קִרְבְּנֵיהּ כְּלוּם, וְלַכְלָבֵי אֲתַמְסָר, דְהָא קִרְבָּנָא דָּא לָאוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא מִכְּלָבֵי. וּבְגִיזַן כִּף זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּדִקָּא יָאוּת,

וְאִי לָא אֲתַבַּר הֵוּא רוּחַ, לָאוּ קִרְבְּנֵיהּ כְּלוּם, וְלַכְלָבֵי אֲתַמְסָר, דְהָא קִרְבָּנָא דָּא לָאוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲלֵא מִכְּלָבֵי. וּבְגִיזַן כִּף זְבַחֵי אֱלֹהִים כְּדִקָּא יָאוּת,

אותה רוח טמאה ולא תשלט. ועל זה מי שישבר אותה כמו שצריך, עליו פתוב, (תהלים עח) רוח הולך ולא ישוב. שיהיה אותו אדם בהבטחה שלא ישוב אצלו לעולמים. זהו שפתוב ולא ישוב. לב נשבר ונדפה - אותו אדם שלא התגאה ולא התענג בתענוגי העולם - אלהים לא תבזה, בכבוד הוא אצלו.

צו את בני ישראל (במדבר כח). מהו צו? זה עבודה זרה, פדי שלא יכניס עצמו להטמא ברוח טמאה, שהיא עבודה זרה ממש. רבי אלעזר פתח, (שיר השירים ה) פאתי לגני אחתי וגו'. פסוק זה בארוהו, אבל יש דברים נסתרים בקרבן (ששה סדרים בקרבן) כאן, והכל נתבאר. אמר לו רבי שמעון, יפה הוא שהתחלת הדבר, וסתמת, תאמר. (סתמת מדוע?) אמר, משום שראיתי בספרו של חנוך דבר ולמדתי. אמר, תאמר אותו הדבר שראית ושמעת.

אמר, הכל דבר אחד, הקדוש ברוך הוא אמר את זה, פאתי לגני, בגלל שכל קרבנות העולם כאשר עולים, כלם עולים לתוף גן עדן בתחלה, סוד כנסת ישראל. וכיצד? בראשונה ובהתחלת הקרבן, בשעה שאדם מודה על חטאיו, ושחיטתו וזריקת דמו על המזבח.

עתה יש להסתפל, איך אותן רוחות קדושות נהנות מזה, ומה טעם של קרבן בהמה, והרי יותר היה ראוי לאדם לשבר אותה הרוח ולשוב בתשובה, ומה הטעם של שחיטת הבהמה ולשרפה באש המזבח?

אלא סוד הוא, משום שיש בהמה שרובצת על אלה הרים, ואף

הוא רוח נשפרה, דיתבר ההוא רוחא מסאבא, ולא ישלוט. ועל דא מאן דיתבר ליה פדקא יאות, עליה פתיב, (תהלים עח) רוח הולך ולא ישוב. ליהוי ההוא גברא באבטחותא, דלא יתוב לגביה לעלמין. דא הוא דכתיב, ולא ישוב. לב נשבר ונדפה, ההוא גברא דלא אתגאי, ולא אתענג בענוגין דעלמא, אלהים לא תבזה, ביקרא איהו לגביה.

צו את בני ישראל. (במדבר כח) מאי צו. דא עבודה זרה. בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא, דאיהו עבודה זרה ממש.

רבי אלעזר פתח. (שיר השירים ה) פאתי לגני אחתי כלה וגו'. האי קרא אוקמוה, אבל אית סתרים בקרבנא (ס"א שית סדרין דקרבנא) הכא, וכלא אתמר. אמר ליה רבי שמעון, יאות הוא, דשרית מלה, וסתמת, אימא. (ס"א נסתמת אמאי) אמר, בגין דחמינא בספרא דחנוך מלה, ואוליפנא. אמר, אימא ההיא מלה דחמית (ד) ר"מ ע"ב) ושמעת.

אמר פלא חד מלה, קדשא בריך הוא אמר דא, פאתי לגני, בגין דכל קרבנין דעלמא כד סלקין, פלהו עיילין לגו גנתא דעדן בקדמיתא, רזא דפנסת ישראל. והיאך בקדמיתא ושירותא דקרבנא, בשעתא דבר נש אודי חטאוי עליה, ונכיסו וזריקו דדמיה על מדבחא.

השתא אית לאסתפל, היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי. ומאי טעמא דקרבנא דבהמה, והא יתיר הוה סגיא, לתברא בר נש ההוא רוחא, ולא תבא בתיובתא מאי טעמא נכיסו דבהמה, ולאוקדא ליה בנורא דמדבחא.

אלא רזא הוא, בגין דאית בהמה דרביעא על אלה טורין, ואלף טורין

אכלת בכל יומא, וכלהו אקרוין (תהלים 1) בהמות
בהררי אלה. ועל דא תנינן, דאית בעירא אכיל
בעירי. וממה הו. מאשא. וכלהו לחיף לון
ההיא בהמה בלחיקא חדא, הדא הוא דכתיב,
(דברים ד) פי יי אלהיך אש אכלה הוא אל קנא.
וכל מיא דירדן, דאמלא בשית שנין, היא
עבדת ליה גמיעה חדא, הדא הוא דכתיב, (איוב
מ) יבטח פי יגית ירדן אל פיהו.

כתרא דמלה, חמירא דכל הני, עקרא ויסודא
להני בעירי דלתתא. בגין דרוחא
מנייהו מתפשטא (ס"א דרוחי דבעירי מנייהו מתפשטו)
לתתא, ואתציר ההוא רוחא לתתא בבעירי.
וכד חב פר נש, אייתי בעירא לקרבנא, וההוא
רוחא דבעירא דא, סלקא ותב לאתריה,
ומתפשט ההוא רוחא בכלהו. וכל אינון דזינא
דא, מתקרבין ואתיין ואתהניין מההוא חלבא
ודמא, דההוא לבושא דרוחא דא, דהא
מסטרא דלהון הוה (גנין) ההוא רוחא (דלהון).
וכלהון אתהנו ואתזנו, ואתעבדון סניגורין על
ההוא בר נש. ועאל דרף ופשט, פמה דאתמר.
ובגין כך קרבנא מן הבהמה.

אמר רבי שמעון, בריך ברי לקודשא בריך
הוא, עלך אתמר (משלי כג) ישמח אביך
ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך, דלעילא.
ואמך, דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך, דא
ברתיה דרבי פנחס בן יאיר חסידא. אלעזר
ברי אימא, הא קורבנא דבהמה, קרבנא דעופי
מאי דכתיב, (ויקרא א) ואם מן העוף עלה קרבנו.
אמר ליה, לא חמינא, אבל אסתפלנא מהאי
מלה דבהמה, מלה דעופי. ולא אוחרא, ולא
אימא, בגין דלא חמינא, ועד פען לא שמענא.

הרים אוכלת בכל יום, וכלם
נקראים (תהלים 1) בהמות בהררי
אלף. ועל זה למדנו שיש בהמה
שאוכלת בהמה. וממה נעשו?
מאש. ואת כלם לוחכת אותם
אותה בהמה בלחיקה אחת. זהו
שפתוב (דברים ד) פי ה' אלהיך אש
אכלה הוא אל קנא. וכל מי הירדן
שנתמלא בשש שנים, היא שותה
אותם בגמיעה אחת. זהו שפתוב
(איוב מ) יבטח פי יגית ירדן אל
פיהו.

סוד הדבר, החמורה של כל אלו,
עקר ויסוד לאלו הבהמות
שלמטה, משום שהרוח
מתפשט מן (שרוחות הבהמות
מתפשטות מן) למטה, ומצטיירת
אותה הרוח למטה בבהמות.
וכאשר חטא האדם, מביא בהמה
לקרבן, ואותה הרוח של בהמה
זו עולה וחוזרת למקומה,
ומתפשטת אותה הרוח בכלם.
וכל אלו מסוג זה מתקרבים
ובאים ונהנים מאותו חלב ודם
שהיה לבוש של רוח זו, שהרי
מצד שלהם היתה (בגלל) אותה
הרוח (שלדם). וכלם נהנו ונזונו
ונעשו סניגורים על אותו האדם.
ונכנס דרף הושט, כמו שנתבאר.
ומשום זה הקרבן מן הבהמה.
אמר רבי שמעון, ברוך בני
להקדוש ברוך הוא, עליך נאמר
(משלי כג) ישמח אביך ואמך ותגל
יולדתך. ישמח אביך - שלמעלה.
ואמך - זו כנסת ישראל. ותגל
יולדתך - זו בתו של רבי פנחס
של יאיר החסיד. אלעזר בני,
אמר, זה קרבן בהמה, קרבן העוף
מהו שכתוב (ויקרא א) ואם מן העוף
עלה קרבנו? אמר לו, לא ראיתי,
אבל הסתכלתי מדבר זה של
הבהמה, דבר של עופות. ולא
אחר, ולא אמר, משום שלא ראיתי, ועד כאן לא שמעתי.

אמר לו, אלעזר, יפה אמרת. אבל סוד הקרבנות סתרים רבים שם, ולא נמסרו לגלות חוץ מצדיקי אמת, שסוד של אדונם לא נכסה מהם. סתרי הקרבנות זהו סוד לאותם פלים (חיות) הקדושים. ארבע דמיות חקוקות בכפסא, וזהו כפסא ופרנס של המלך הקדוש: פני שור, פני נשר, פני אריה, פני אדם. פני אדם שכולל לכלם. וכל הפנים מסתפלים אלו באלו, ונכללים אלו באלו, ומתפשטים לכמה צדדים ורכבות למעלה ולמטה, שאין להם שעור ומנן וחשבון.

כפני השור מתפשטת לבהמות רוח ממנו לארבעה מינים, ונכללים באחד. ואלו הם: פרים, וכבשים, ועתודים, ועזים. והם עומדים לקרבן. ומשום שמהם היו, אלו חילות קדושים שמתפשטים מאותו פני שור, מתקרבים ליסוד שלהם, ונהנים מאותו יסוד ומלבוש שלהם. ואם לא שהיו להם יסודות של עולם הזה, לא היו נקרבים שם.

בדגמת שיש נחת לשכינה הקדושה מרוחות הצדיקים, ומתקרבת לקבל רוח של אותו צדיק ונהנית ממנו, משום שממנה היתה אותה רוח - כך אלו נהנים מצד היסוד שלהם, ונהנים מאותו הלבוש שמתקרבים אליו, (שהרי רוח המלבוש (כך אלו נהנים מאותו הלבוש שמקרבים שמצד היסוד שלהם, שהרי חלב ודם מלבוש) של רוח שלהם היתה, ומשום זה נהנים מהם.

פני נשר מתפשט לעופות רוח ממנו. ונשר בשני צדדים הוא. וסוד זה (בראשית א) ועוף יעופף, שתי רוחות. ומשום זה מתפשט ויורד (ונשר בשני צדדים הוא, ימין ושמאל.

אמר ליה, אלעזר, יאות אמרת. אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאין תמן, ולא אתמסרו לגלאה, בר לזפאי קשוט, דרזא דמאריהון לא אתפסי מנייהו. סתרא דקרבנין, דא איהו סתרא, לאינון מאנין (ס"א חיון) קדישין. ד' דיוקנין חקוקין בכפסא, ודא איהו כורסייא ופרנסא דמלכא קדישא. פני שור. פני נשר. פני אריה. פני אדם. פני אדם דכליל לכלהו. וכל אנפין מסתפלין אלין לאלין, ואתפלילין אלין באלין, ומנייהו מתפשטין לכמה סטרין ורבוון, עילא ותתא, דלית לון שיעורא ומניינא וחשבון.

פני שור, אתפשט לבעירי רוחא מניה, לארבעה זיינין, ואתפלילין בחד, ואלין אינון: פרים, וכבשים, ועתודים, ועזים. ואלין קיימין לקרבנא. ובגין דמנהון הו, אינון חיילין קדישין דמתפשטי מההוא פני שור, מתקרבין ליסודא דלהון, ואתהנון מההוא יסודא ולבושא דלהון. ואי לא דהו להו יסודא דהאי עלמא, לא מתקרבין תמן.

בגוונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא, מרוחיהון דצדיקייא, ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זפאה, ואתהנאת מניה, בגין דמנה הוה ההוא רוח. כך אלין אתהנון מסטרא דיסודא דלהון, ואתהנון מההוא לבושא דמתקרבי ליה, (ס"א דהא) רוח מלבושא (ס"א כה אלין מתהנון מההוא לבושא דמתקרבו מסטרא דיסודא דלהון, דהא חלכא ודמא לבושא) דרוחא דלהון הוה. ובגין כך אתהנון מנייהו.

פני נשר אתפשט לעופא רוח מניה. ונשר בתרין סטרין איהו. ורזא דא (בראשית א) ועוף יעופף, תרין רוחין. ובגין כך אתפשט ונחתא (ס"א ונשר בתרין סטרין איהו, ימינא ושמאלא ורזא דא (בראשית א) ועוף

יסוד זה (שם) יעוף ועופף, ומשום זה שתי רוחות מתפשטות ממנו (ויורדות) מִמִּין ומשמאל קרבן העוף.

מִבֶּרֶךְ הַצֵּד הַטְּהוֹר לֹא מִקְרִיבִים אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, שֶׁהֵם נֶאֱמָנִים לְבִנֵי זִוְגָם מִכָּל שְׂאֵר הָעוֹפוֹת. וְהֵם נִרְדָּפִים וְלֹא רוֹדָפִים, וְנֶאֱמָנִים זֶה לְזֶה, הַנִּקְבָּה לְכֵן זִוְגָה, וְעַל זֶה הַקְּרָבָן מֵהֵם. וְיִוְרְדוֹת וּמִתְקַרְבוֹת אֵלּוּ הַרוּחוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, וְנִהְנֹת מִיִּסוּד וְעֵקֶר שְׁלֵהֶם.

וְאִם תֵּאמֶר, אֵיךְ מִתְפַּשֵּׁט מִמַּעַט שֶׁל יוֹנָה זוֹ אוֹ מִתּוֹר זֶה לְכַמָּה צְדָדִים וְחֵילוֹת שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר? אוֹ מִן בְּהֵמָה אַחַת אֵף כֶּף? בֵּא רֵא, נֵר אֶחָד דֵּק דוֹלֵק, וּמִתְמַלֵּא מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָם. עוֹד, עַץ קָטָן מְדַלֵּק לְגָדוֹל.

עַד כֵּן קָרָבָן מִשְׁנֵי צְדָדִים שְׁחֻקוּקִים בְּכֶסֶף. וְעַתָּה יֵשׁ לְשֵׂאל, אַרְבַּע דְּמִיּוֹת הֵן שְׁחֻקוֹת בְּכֶסֶף. מֵה טַעַם אֵין קָרְבָנוֹת מִשְׁנֵי צְדָדִים אַחֲרֵים? אֶלָּא וְדַאי מְכַלֵּם יֵשׁ קָרָבָן. אַרְיָה חֻקוֹק בְּכֶסֶף, וּבִשְׂעָתָה שְׁקָרָבָן שֶׁלֶם, אַרְיָה יוֹרֵד וְעוֹלָה בְּאֵשׁ, וְאוֹכֵל וְנִהְנָה מִשֶּׁם. אָדָם חֻקוֹק בְּכֶסֶף, אָדָם עֹקֵר הַכֵּל, וּמִקְרִיב שֶׁם רִיחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ. וְהָאָדָם הַעֲלִיּוֹן נִהְנָה מֵהָאָדָם הַתַּחְתּוֹן, וְכֵן מִן מִתְקַרֵב לְמִינוֹ וְנִהְנָה מִמֶּנּוּ מִשְׁלוֹ מִמֶּשׁ וּמִהִסוּד שְׁלוֹ.

וְאִם תֵּאמֶר, וְהָרִי אַרְיָה שְׂאִין לוֹ יִסוּד לְמִטָּה בְּאוֹתוֹ קָרָבָן - אַרְיָה כְּלוּל בְּכֶלֶם, שְׁהָרִי לִימִין הוּא, וּמִשּׁוֹם זֶה אוֹכֵל בְּכֶלֶם, וְכֵן הַשְּׂאֵר לֹא אוֹכְלִים (מִמֶּנּוּ) מִמִּינוֹ, מִשּׁוֹם שְׂיָמִין הוּא. הָרִי כָּל אַרְבַּע הַדְּמִיּוֹת הַחֻקוּקוֹת בְּכֶסֶף נִקְרָבוֹת לְקָרָבָן, וּמִשּׁוֹם זֶה הוּא קָרָבָן שֶׁלֶם. וְכַאֲשֶׁר נִהְנִים מֵעֵקֶר וְיִסוּד שְׁלֵהֶם, אַזְ נִחַת רִיחַ לְהַדְלִיק גִּירוֹת הַעֲלִיּוֹנִים.

וְעוֹפֵף, וּבְגִין כֶּף תְּרִין רִיחֵי מִתְפַּשְׁטוּ מִנִּיה וְנִחַתוֹ) מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא קָרְבָנָא דְעוֹפִי.

מִבֶּרֶךְ סֵטֶר דְכֵיָא, לֹא אֶתְקָרִיב אֶלָּא יוֹנָה וְתוֹרִים, דְאֵינּוּן בְּקִשׁוּט לְזוּוּגֵייהוּ, (ד) רמ"א ע"ב) מִכָּל שְׂאֵר עוֹפִין. וְהֵם נִרְדָּפִין, וְלֹא רוֹדָפִין. וּמִהִימָנָא דָא לְדָא, נוֹקְבָא לְבַר זִוּגוֹ. וְעַל דָּא קָרְבָנָא מִנִּייהוּ. וְנִחַתֵי וּמִתְקַרְבֵי אֵינּוּן רוּחִין קְדִישִין, וְאֶתְהַנִּיין מִיִּסוּדָא וְעֵקֶרָא דְלֵהוֹן.

וְאִי תֵימָא, הֵיךְ אֶתְפַּשֵּׁט זְעִיר מֵהֵאִי יוֹנָה, אוֹ מִשְׁפָּנִינָא דָא, לְכַמָּה סֵטֶרִין חֲיִילִין דְלִית לוֹן שִׁיעוּרָא. אוֹ מִן בְּעִירָא חָדָא אוֹף הָכִי. תָּא חֲזִי. חַד שְׂרָגָא דְקִיק דְלִיק, אֶתְמַלֵּיא מִנִּיה כָּל עֲלָמָא. תּוֹ אָעָא דְקִיק, אֲדִלִיק לְרַבְרָבָא.

עַד הֵכָא קָרְבָנָא מִתְרִין סֵטֶרִין דְחֻקִיקִין בְּכֶסֶף. הַשְּׂתָא אֵית לְמִשְׂאֵל, אַרְבַּע דִּיוּקְנִין אֵינּוּן, דְחֻקִיקִין בְּכֶסֶף, מָאִי טַעַמָא לִית קָרְבָנִין מֵאַחַרְנִין. אֶלָּא וְדַאי מְכַלְהוּ אֵית קָרְבָנָא. אַרְיָה חֻקוֹק בְּכוֹרְסֵיא, בְּשַׂעְתָּא דְקָרְבָנָא שְׁלִים, אַרְיָה נְחִית וְעָאל בְּאֵשׁ, וְאָכִיל וְאֶתְנַהֵי מִתְמָן. אָדָם חֻקוֹק בְּכוֹרְסֵיא, אָדָם עֵקֶרָא דְכֵלָא, וּמִקְרִיב תְּמָן רוּחִיה וְנִשְׁמָתִיה, וְאָדָם עֲלָאָה אֶתְהַנֵּי מֵאָדָם תַּתָּא, וְכֵן זֵינָא אֶתְקָרִיב לְזִינִיה, וְאֶתְהַנֵּי מִנִּיה מְדִילִיה מִמֶּשׁ, וּמִיִּסוּדָא דִילִיה.

וְאִי תֵימָא, הָא אַרְיָה דְלִית לִיה יִסוּדָא לְתַתָּא כְּהֵוּא קָרְבָנָא. אַרְיָה כְּלוּל בְּכֵלְהוּ, דְהָא לִימִינָא הוּי, וּבְגִין כֶּף אָכִיל בְּכֵלְהוּ, וְכֵן שְׂאֵר לֹא אָכְלִין (ס"א מִנִּיה) מִזִּינִיה, בְּגִין דִּימִינָא הוּא. הָא כָּל אַרְבַּע דִּיוּקְנִין דְחֻקִיקִין בְּכֶסֶף, מִתְקַרְבִין לְקָרְבָנָא, וּבְגִין כֶּף הוּי קָרְבָנָא שְׁלִים. וְכַד אֶתְהַנּוּן מֵעֵקֶרָא וְיִסוּדָא דְלֵהוֹן, כְּדִין נִחַת רִיחַ לְאֲדִלְקָא בּוֹצִינִין עֲלָאִין.

בהגים וליואי וישראל, יהבי (כ"א אינון) יסודא ועקרא לאינון דרגין עלאין דלהון. וכל דרגא יהיב ליסודיה ארבע דיוקנין דכורסטיא בקדמיתא. פדאמרן זינא לקבל זיניה, ומתקרבי אינון בקדמיתא זינא לזיניה. פני שור פלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין פדקאמרן, פלהו מתקרבי לעקרא ויסודא דלהון. פני נשר, פדאמרן. פני אריה, פדאמרן. פני אדם, דמקריב רוחיה ונשמתיה מתקרבי לגבי אדם עלאה.

בהנא דמיחד שמא קדישא, מתקרבי לגבי כהנא עלאה. ההוא דעאל לבית קדש הקדשים. ואתקרבי דא, ואדליק בתקוניה בנהירו דאנפין (כ"א דאמונו), לקדמות כהנא דלתתא. ליואי די מנגי בחודה, ההוא סטרא דלהון חדי, ואנהיר אנפין. ישראל דקריב, (כ"א דקנימו) על קרבנא בצלותא, דהא צלותא על פלא הוה. אתער לגבייהו ישראל סבא (כ"א עלאה), סתמא (כ"א חוטמא) קדישא, ואנהיר אנפין. בר זינא לזיניה, וכל מלה בתר יסודא דיליה אזלא ואתערו דרגין תתאין לדרגין עלאין, ואף על גב דכלהו מתערין, ואתערו דרגין דחקיקין בפסא, לגבי דרגין דארעא, יסודא דלהון. ואינון דרגין עלאין דמטמרן, פלהו מתערי ומתקרבי לסעודתא, ומתעדני. אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל, לא לדרגי עלאי, ולא לדרגי תתאי, ולמתהני שום הנאה, ולא לאושיט ידא בקרבנא, עד דמלפא עלאה אכיל ואתהני, ויהיב לון רשו.

בך מין למינו, וכל דבור אחר יסוד שלו הולף, ומעוררות מדרגות פחתונות למדרגות עליונות, ואף על גב שכלם מתעוררות, ומתעוררות מדרגות שחקוקות בפסא לגבי מדרגות של הארץ, יסוד שלהן. והן מדרגות עליונות שנסתרות, פלן מתעוררות ומתקרבות לסעודה, ומתעדנות. אבל אין רשות לאחת מהן לאכל, לא למדרגות עליונות ולא למדרגות פחתונות, ולהנות שום הנאה, ולא להושיט ידה לקרבן, עד שהמלך העליון אוכל ונותן להן רשות.

ואחר שנותן להן רשות, כל אחת מורי עם בשמי - אלו הן מדרגות

בך מין למינו, וכל דבור אחר יסוד שלו הולף, ומעוררות מדרגות פחתונות למדרגות עליונות, ואף על גב שכלם מתעוררות, ומתעוררות מדרגות שחקוקות בפסא לגבי מדרגות של הארץ, יסוד שלהן. והן מדרגות עליונות שנסתרות, פלן מתעוררות ומתקרבות לסעודה, ומתעדנות. אבל אין רשות לאחת מהן לאכל, לא למדרגות עליונות ולא למדרגות פחתונות, ולהנות שום הנאה, ולא להושיט ידה לקרבן, עד שהמלך העליון אוכל ונותן להן רשות.

ואחר שנותן להן רשות, כל אחת מורי עם בשמי - אלו הן מדרגות ואחת נהנית ואוכלת (כמו שצריך). וזהו שכתוב (שיר השירים ה) אריתי

בך מין למינו, וכל דבור אחר יסוד שלו הולף, ומעוררות מדרגות פחתונות למדרגות עליונות, ואף על גב שכלם מתעוררות, ומתעוררות מדרגות שחקוקות בפסא לגבי מדרגות של הארץ, יסוד שלהן. והן מדרגות עליונות שנסתרות, פלן מתעוררות ומתקרבות לסעודה, ומתעדנות. אבל אין רשות לאחת מהן לאכל, לא למדרגות עליונות ולא למדרגות פחתונות, ולהנות שום הנאה, ולא להושיט ידה לקרבן, עד שהמלך העליון אוכל ונותן להן רשות.

ואחר שנותן להן רשות, כל אחת מורי עם בשמי - אלו הן מדרגות ואחת נהנית ואוכלת (כמו שצריך). וזהו שכתוב (שיר השירים ה) אריתי

עליונות. מורי עם בשמי, אוכלים ונהנים כמו שצריך. (ו זרוע ימין ביד שמאל). אכלתי יערי עם דבשי - זה יעקב ברחל, זו אכילה כמו שצריך. שתיתי ייני עם חלבי - זו זרוע שמאל ביד ימין. הרי פלן מדרגות (קרבנות) עליונות שנהנה מהן המלך הקדוש בראשונה, וזו האכילה שלו והנאה שלו. עד כאן אכילת המלך העליון בראשונה.

מכאן ולהלאה נתן רשות לארבע דמיות שחקוקות בכסא, ולכל אותם שמתפשטים ממנו, להנות ולאכל. זהו שכתוב אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים - אלו הן ארבע דמיות כמו שאמרנו. שתו ושכרו דודים - כל אותם שמתפשטים מהן, וכלם אוכלים ומתפשטים ונהנים כמו שראוי, ומאירים הפנים, והעולמות כלם בשמחה. וכל אחד ואחד, בין מדרגות עליונות ובין מדרגות תחתונות, בשרש שלהם מתקרבים ונהנים. זהו סוד וסתר הקרבן כמו שראוי.

באו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר החברים והשתטחו לפניו. אמר רבי אבא, אם לא נמסרה התורה בחר סיני, אלא שהיה אומר הקדוש ברוך הוא, הרי בן יוחאי הוא התורה והסתרים שלי - די לעולם. אוי פאשר תסתלק מן העולם. מי יאיר אורות התורה. הפל יחשף מאותו יום. שהרי עד שיבא מלך המשיח לא יהיה דור כדור זה שרבי שמעון נמצא בתוכו.

אמר רבי שמעון, על סוד זה אסור לו לבן אדם לטעם פלום עד שיאכל המלך העליון. ומה הוא? תפלה. תפלה של בן אדם, כדגמת זה בתחלה מזמנים שלהן על עופות ובהמות לקרבן,

עלאין. מורי עם בשמי, אכלי ואתהני כדקא יאות. (ס"א דא דרועא ימינא, בירכא שמאלא). אכלתי יערי עם דבשי, דא יעקב ברחל, דא אכילה כדקא יאות. שתיתי ייני עם חלבי, דא דרועא שמאלא, בירכא ימינא. הא כלהו דרגין (ס"א קרבניו) עלאין, דאתהני בהו מלכא קדישא בקדמיתא. ודא מיכלא דיליה והנאה דיליה. עד הכא מיכלא דמלכא עלאה בקדמיתא.

מכאן ולהלאה, יהיב רשו לארבע דיוקנין דחקיקין בכורסייא, ולכל אינון דמתפשטן מנייהו, לאתהני ולמיכל. הדא הוא דכתיב, אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן. שתו ושכרו דודים, פל אינון דמתפשטי מנייהו, וכלהו אכלי ומתפשטי, ואתהנון כדקא יאות, ואנהירו אנפין, ועלמין כלהו בחדוה, (דף רמ"א ע"ב) וכל חד וחד, בין דרגין עלאין, ובין דרגין תתאין, ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנין. דא איהו רזא וסתרא דקרבנא כדקא חזי.

אתו רבי אלעזר ורבי אבא ושאר חברייא, ואשתטחו קמיה. אמר רבי אבא, אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני, אלא דאמר קדשא בריך הוא, הא בר יוחאי אורייתא וסתרין דילי, דיי לעלמא. ווי כד תסתלק מן עלמא. מאן ינהיר בוצינין דאורייתא, פלא יתחשף מההוא יומא. דהא עד דייתי מלכא משיחא, לא ליהוי דרא כדרא דא, דרבי שמעון שרי בגויה.

אמר רבי שמעון, על רזא דא, אסיר ליה לבר נש לטעום פלום, עד דייכול מלכא עלאה, ומה איהו. צלותא. צלותא דבר נש, כגוונא דא, בקדמיתא, מזמנין לדיוקנין לדמיות שחקוקות בכסא על אותן הבריות שמתפשטות רחות

בריות שהרחק שלהן יסוד בעולם הזה מהן, וזהו (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה', שהרי בריות שראויות להקריב, רוח שלהן מתפשטת עליהן, ארבע דמיות מזמנות על קרבנות אלו. וזהו שאנו אומרים, והאופנים וחיות הקדש, וכל אותם חילות אחרים שמתפשטים מהם.

ולבסוף הפכה הגדול שהוא מיחד את השם הקדוש, וזהו שאומרים אהבת עולם אהבתנו וכו'. והיחוד שמיחד, זהו (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולבסוף הלזים שמתעוררים לנגון, זהו (שם יא) והיה אם שמע וגו', השמרו לכם פן יפתה וגו'. זה נגון הלזים, כדי להסתיר סתר (לעורר צד) זה בקרבן זה. ואחר כך ישראל, זה אמת ויציב ונכון, ישראל סבא שעומד על הקרבן, (קרבן עליון אלו המדרגות) שהיא עשר מדרגות עליונות פנימיות של הכל, עומדות על השלחן.

אבל אין רשות לאחד מהם לאכל ולהושיט ידו לקרבן עד שהמלך העליון אוכל. וזהו ג' ראשונות וג' אחרונות. כיון שהוא אכל, נתן רשות לארבע דמיות, ולכל אותם הצדדים שגפודים מהן, לאכל.

ואז אדם, שהוא דמות שכוללת את כל שאר הדמיות, יורד ונופל על פניו, ומוסר עצמו ורוחו לגבי האדם העליון שעומד על אותן הדמיות, שכולל כל הדמיות, לעורר אותו עליו כמו שראוי, וזהו שנאמר (תהלים כה) אליך ה' נפשי אשא, לעורר (שלוש) דמיות אחרות וכל אלו שמתפשטים מהן. (תהלה לדוד) וזהו שכתוב (שם קמח) יביעו. ירננו. יאמרו. ידברו.

דחקיקין בכורסייא, על אינון ברין, דמתפשטי רוחין דלהון, על עופי ובעירי, לקרבנא ברין דרוחא דלהון יסודא בהאי עלמא מנייהו, והיינו (תהלים קד) מה רבו מעשיך יי, דהא ברין דאתחזין לקרבנא רוחא דילהון, מתפשט עליהו ארבע דיוקנין, מזמן על קרבנין אלין. והיינו דקאמרן, והאופנים וחיות הקדש, וכל אינון חילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו.

ולבתר פהנא רבא דקא מייחד שמא קדישא, היינו אהבת עולם אהבתנו וכו'. יחודא דקא מייחד, היינו (דברים ו) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. ולבתר ליואי, דקא מתערי לנגונא, היינו (דברים יא) והיה אם שמע וגו', השמרו לכם פן יפתה וגו'. דא נגונא דליואי, בגין לאסתרא סתרא (ס"א לאתערא סתרא) דא, בקורבנא דא. ולבתר ישראל, דא אמת ויציב ונכון, ישראל סבא דקיימא על קרבנא, (קרבנא עלמא קא דרין) דאיהי עשרה דרגין עלאין פנימאין דכלא, קיימא על פתורא.

אבל לית רשו לחד מנייהו למיכל, ולאושטי ידא לקרבנא, עד דמלפא עלאה אכיל. והיינו ג' ראשונות, וג' אחרונות. כיון דאיהו אכיל, יהיב רשו לד' דיוקנין, ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו, למיכל.

כדון אדם, דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר דיוקנין, מאיך ונפיל על אנפוי, ומסיר גרמיה ורוחיה לגבי אדם דלעילא, דקיימא על אינון דיוקנין, דכליל כל דיוקנין, לאתערא ליה עליה בדקא חזי, והיינו (תהלים כה) אליך יי נפשי אשא, לאתערא (תלת) דיוקנין אחרנין, וכל אינון דמתפשטי מנייהו. (תהלה לדוד) והיינו

וְכָל־מִן־אֹכְלֵי־וְנֹהְגִים, כָּל־אֶחָד
וְאֶחָד כְּמוֹ שָׂרְאוּ לִי.

מִכָּאן וְלִהְלֵאָה יֹאמֵר אָדָם צְרוֹת
שֶׁלוֹ בּוֹ (שֶׁל לְבוֹ), זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם
כ) יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה. (צָרָה) כְּעִבְרָה
שִׁישׁוּבְכָת בְּצָרָה, כְּדִי לְהַפְּךָ אֶת
כָּל־מִן־לְהִיּוֹת סִגְנוּרִים עַל הָאָדָם.
וְעַל זֶה כְּתוּב (תַּהֲלִים קמט) אֲשֶׁר־
יֵעָם שְׁכָכָה לוֹ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ לְטַבְרִיָּה.
פָּגַע בּוֹ אֲלֵיהּ, אָמַר לוֹ, שְׁלוֹם
עֲלֶיךָ מוֹרִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
בְּמָה עוֹסֵק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרַקִּיעַ? אָמַר לוֹ, בְּקַרְבָּנוֹת עוֹסֵק,
וְאֹמֵר דְּבָרִים חֲדָשִׁים מִשְׁמַךְ.
אֲשֶׁר־יָךְ! וּבִאתִי לְהַקְדִּים לָךְ
שְׁלוֹם, וְדָבַר אֶחָד רוֹצֵה אָנִי
לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ לְהַסְכִּים; בְּיִשְׁבִּיבָה
שֶׁל הַרְקִיעַ שְׂאֵלוֹ שְׂאֵלוֹת:
הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ אֲכִילָה
וְשִׁתְיָה, וְהָרִי כְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)
בְּאֵתִי לִגְנִי אֶחָתִי כְּלָה וְגו',
אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי וְגו'. מִי
שְׂאֵין בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, הוּא
אוֹמֵר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי
שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי?!

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מָה הַשִּׁיב לָהֶם? אָמַר לוֹ,
אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִי בַר
יֹחָאִי יֹאמֵר, וּבִאתִי לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹת
חֲבִב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַנְסֵת
יִשְׂרָאֵל, וּמִרְבּוֵי הָאֲהָבָה שְׂאוֹהֵב
אוֹתָהּ, שְׁנָה מַעֲשִׂיו מִמָּה שֶׁהוּא
עוֹשֶׂה. שְׂאָף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכָיו
בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה - בְּגִלְלַת הָאֲהָבָה
אֲכַל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וּבָא אֲצִלָּה,
עֲשֵׂה רְצוֹנָה. כְּלָה נִכְנְסֵת לְחִפָּה
וְרוֹצֵה לְאָכַל, אֵין זֶה דִּין שִׂיאֲכַל
חֲתָנָה עֲמָה אֵף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכּוֹ
לְעִשׂוֹת כֵּךְ? ! זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּאֵתִי
לִגְנִי אֶחָתִי כְּלָה. הוֹאִיל וּבִאתִי
אֲצִלָּה וְלְעֵלוֹת עֲמָה לְחִפָּה,
אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי וְגו'.

(תַּהֲלִים קמה) יַבִּיעוּ. יִרְנְנוּ. יֹאמְרוּ. וְכִלְהוּ
אֲכַלִּין וְאֶתְהַנְיִין כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לִיה.
מִכָּאן וְלִהְלֵאָה לִימָא בַר נָשׁ עֲאָקוּ דִּילִיָּה בִּיה
(כ"א דְלִבִּיָּה), הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תַּהֲלִים כ) יַעֲנֶה
יְי בְּיוֹם צָרָה. (עֲאָקוּ) כְּעוֹבְרֵתָא דִּיתְבָּא בְּעֲאָקוּ,
לְאֶתְהַפְּכָא כְּלֵהוֹן סִינִיגוּרִין עֲלֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְעַל
דָּא כְּתִיב (תַּהֲלִים קמט) אֲשֶׁר־יֵעָם שְׁכָכָה לוֹ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה אֲזִיל לְטַבְרִיָּא, פָּגַע בִּיה
אֲלֵיהּ, אָמַר לִיה שְׁלָמָא עֲלֵיהּ דְּמֹר. אָמַר
לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמֵאִי קָא עָסִיק קְדָשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּרַקִּיעָא. אָמַר לִיה בְּקַרְבָּנוֹת עָסִיק, וְאָמַר
מְלִין חֲדָתִין מִשְׁמַךְ, וְכָפָא אֲנֵת, וְאֶתִּינָא
לְאֶקְדָּמָא לָךְ שְׁלָם, וּמְלָה חֲדָא בְּעִינָא לְמִשְׂאֵל
מְנָךְ, לְאַסְכָּמָא. בְּמִתְיַבְתָּא דְרַקִּיעָא שְׂאֵלְתָא
שְׂאִילוֹ, עֲלָמָא דְאֵתִי לִית בִּיה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה,
וְהָא כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בְּאֵתִי לִגְנִי אֶחָתִי כְּלָה
וְגו', אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבַשִּׁי וְגו'. מֵאן דְּלִית
בִּיה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, אִיהוּ אָמַר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי
עִם דְּבַשִּׁי שְׁתִּיתִי יַיִנִי עִם חֶלְבִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מָאִי קָא
אֶתִּיב לוֹן. אָמַר לִיה, אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ
הוּא, הָא בַר יוֹחָאִי יִימָא. וְאֶתִּינָא לְמִשְׂאֵל
מְנָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹ חֲבִב קְדָשָׁא
בְרִיךְ הוּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּמִסְגִּיאוֹ דְרַחֲמִימוֹ
דְרַחֲמִים לָהּ, שְׁנֵי עוֹבְדוֹי מִמָּה דְהוּא עֲבִיד.
דְאָף עַל גֵּב דְלָאו אֹרְחוֹי בְּמִיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא,
בְּגִין רַחֲמֵימוֹתָא, אֲכִיל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וְאֵתִי
לְגַבְהָ, עֲבִיד רְעוּתָהּ. כְּלָה עֵיילַת לְחוּפָּה, וּבְעַת
לְמִיכַל, לִית דִּין דְיִיכוּל חֲתָנָה בְּהָדָה, אֵף עַל
גֵּב דְלָאו אֹרְחוֹיָה לְמַעַבְדַּד הָכִי. הָדָא הוּא דְכָתִיב
בְּאֵתִי לִגְנִי אֶחָתִי כְּלָה. הוֹאִיל וְאֶתִּינָא לְגַבְהָ,
וְלְמִיעַל בְּהָדָה לְחוּפָּה, (דְרַמ"ב ע"א) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי
עִם דְּבַשִּׁי וְגו'.

וְלַפִּינָן מְדוּד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְשֵׁנִי
עוֹבְדוּי מִמָּה דְאַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קְבִיל וְעָבִיד רְעוּתִיהָ.
זַמִּין לְמַלְפָּא וּמְטְרוֹנִיתָא בְּהִדְיָה, הֵדָא הוּא
דְכְתִיב, (תהלים קלב) קוֹמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֶן
עֵזְךָ. מַלְפָּא וּמְטְרוֹנִיתָא כַּחְדָּא, בְּגִין דְלֹא
לְאַפְרָשָׁא לֹוֶן, שְׁנֵי מְאַנִּין, וְשֵׁנִי עוֹבְדִין
דְּמַלְפָּא.

זְהוּ שְׁכָתוּב (שם) כְּהִנִּיךְ יִלְבְּשׁוּ
צֶדֶק וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ, בְּעֵבוֹר דְדוּד בְּעֵבוֹר דְדוּד
וְגו'. כְּהִנִּיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק? ! לְוִיִּךְ
צְרִיף לְכָתָב! שְׁהִרִי צֶדֶק מִצַּד
הַלְוִיִּים הוּא. וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ?!
לְוִיִּךְ יִרְנְנוּ צְרִיף לְכָתָב! שְׁהִרִי
רְנָה וְזַמְרָה הִיא בְּלוֹיִם. וְהוּא שְׁנָה
וְאַמַר כְּהִנִּיךְ וְחִסְדֵיךָ, שְׁהִם מִצַּד
הַיְמִין.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְדוּד,
אֵין דְרַפִּי כְּךָ. אָמַר דְדוּד, בְּעֵבוֹר
דְדוּד עֲבָדְךָ אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ.
תְּקוּן שְׁאֲנֵי תְּקִנְתִּי, אֵל תִּשְׁנָה
אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, דְדוּד, הוּאִיל וְזַמְנָת
אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, וְלֹא
רְצוֹנִי. וְלִמְדִים מִכָּאן דְרַךְ הַעוֹלָם,
שְׁמִי שְׁמוֹזְמָן לְאַחַר, אוֹתוֹ שְׁבָא
אֲצִלוּ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ אִף עַל
גַּב שְׁאִין דְרַכּוּ בְכֶךָ.

כְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבִי
הַמְּקוֹם וְגו'. הוּאִיל וְכָא חֲתָן אֲצִל
הַפְּלָה, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְרַכּוּ
לְשִׁכְבַּ אֱלָא בְּכָרִים וּכְסוּתוֹת, וְהִיא
נִתְנָה לוֹ אֲבָנִים לְשִׁכְבַּ - הַפֵּל
יִקְבֵּל בְּרַצוֹן הַלֵּב. זְהוּ שְׁכָתוּב
וַיִּשְׁכַּב בְּמִקוֹם הַהוּא, עַל אוֹתָם
אֲבָנִים, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְרַכּוּ
בְכֶךָ.

אִף גַּם כָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם
דְּבִשֵׁי - אִף עַל גַּב שְׁאִין דְרַכּוּ
בְכֶךָ, בְּגַלְל אַהֲבָה שֶׁל הַפְּלָה. וְעַם
פֵּל זֶה בְּבִיתָה שֶׁל הַפְּלָה, וְלֹא

וְעַם פֵּל דָּא בְּבִיתָא דְכֻלָּה וְלֹא בְּאַתְרַא אַחְרָא. בְּאַתְרִיהָ לֹא אָכִיל וְלֹא שְׁתִּי,

וְלַפִּינָן מְדוּד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְשֵׁנִי
עוֹבְדוּי מִמָּה דְאַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קְבִיל וְעָבִיד רְעוּתִיהָ.
זַמִּין לְמַלְפָּא וּמְטְרוֹנִיתָא בְּהִדְיָה, הֵדָא הוּא
דְכְתִיב, (תהלים קלב) קוֹמָה יְיָ לְמַנוּחַתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֶן
עֵזְךָ. מַלְפָּא וּמְטְרוֹנִיתָא כַּחְדָּא, בְּגִין דְלֹא
לְאַפְרָשָׁא לֹוֶן, שְׁנֵי מְאַנִּין, וְשֵׁנִי עוֹבְדִין
דְּמַלְפָּא.

הֵדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים קלב) כְּהִנִּיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק
וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ, בְּעֵבוֹר דְדוּד וְגו'. כְּהִנִּיךְ
יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק, לְוִיִּךְ מִיבְעֵי לִיהָ, דְהָא צֶדֶק
מְסֻטְרָא דְלִיּוֹאֵי אִיהוּ. וְחִסְדֵיךָ יִרְנְנוּ, לְוִיִּךְ
יִרְנְנוּ מִיבְעֵי לִיהָ, דְהָא רְנָה וְזַמְרָה בְּלִיּוֹאֵי
נִינְהוּ, וְאִיהוּ שְׁנֵי וְאַמַר, כְּהִנִּיךְ וְחִסְדֵיךָ,
דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דִימִינָא.

אָמַר לִיהָ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְדוּד לָאו אוֹרְחָ
דִּילֵי הַכִּי. אָמַר דְדוּד, בְּעֵבוֹר דְדוּד עֲבָדְךָ
אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תְּקוּנָא דְאַנָּא תְּקִינָתָא,
לֹא תִשְׁנָה לִיהָ. אָמַר לִיהָ, דְדוּד, הוּאִיל וְזַמְינָת
לִי, אִית לִי לְמַעַבְד רְעוּתְךָ, וְלָאו רְעוּתִי.
וְיִלְפִינָן מֵהֵאֵי, אוֹרְחָא דְעֵלְמָא, דְמֵאן דְמִזְמָן
לְאַחְרָא, הַהוּא דְאַתִּי לְגַבִּיָּה, אִית לִיהָ לְמַעַבְד
רְעוּתִיהָ, אִף עַל גַּב דְלָאו אוֹרְחִיהָ בְכֶךָ.

כְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבִי הַמְּקוֹם וְגו', הוּאִיל
וְאַתָּא חֲתָן לְגַבִּי כֻלָּה, אִף עַל גַּב דְלָאו
אוֹרְחִיהָ לְמִשְׁכָּב. אֱלָא בְּכָרִים וּכְסוּתוֹת, וְאִיהִי
יְהִבָּה לִיהָ אֲבָנִין לְמִשְׁכָּב, כִּלְאָ יִקְבֵּל בְּרְעוּתָא
דְלִפָּא. הֵדָא הוּא דְכְתִיב, וַיִּשְׁכַּב בְּמִקוֹם הַהוּא,
עַל אִינוּן אֲבָנִין, אִף עַל גַּב דְלָאו אוֹרְחִיהָ
בְכֶךָ.

אוֹרְחָ נְמִי הָכָא, אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבִשֵׁי אִף עַל
גַּב דְלָאו אַרְחוּי בְכֶךָ, בְּגִין רַחֲמֵי דְכֻלָּה.

וְעַם פֵּל דָּא בְּבִיתָא דְכֻלָּה וְלֹא בְּאַתְרַא אַחְרָא. בְּאַתְרִיהָ לֹא אָכִיל וְלֹא שְׁתִּי,

בְּאַתֵּר הִילָה אָכִיל וְשָׁתִי. הֲדָא הוּא דְכְתִיב,
 בְּאַתֵּי לְגַנְי. מִלְּאֲכִין דְּשָׁדֵר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאַבְרָהָם, לָא אֲכָלוּ וְלֹא שָׁתוּ בְּאַתְרֵיהּוּ, בְּגִין
 אַבְרָהָם אֲכָלוּ וְשָׁתוּ. אָמַר לֵיהּ, רַבִּי. חַיִּיךְ,
 מְלָה דָא בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִימַר, וּבְגִין
 דְּלֹא לְמַחְזֵק טִיבוּ לְגַרְמִיהּ, קָמִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 סְלִיק מְלָה לְגַרְמָךְ, זַכָּאָה אַנְתָּ בְּעֵלְמָא, דְּמֵאֲרַךְ
 מִשְׁתַּבַּח בְּךָ לְעֵילָא. וְעֵלְךָ כְּתִיב, (שְׁמוּאֵל ב כג) צַדִּיק
 מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים.

אַתְּ קָרְבְּנִי לַחֲמִי לְאַשִׁי וְגו', (במדבר כח)
 אָמַר, בְּקָרְבְּנָא אֵית עֶשֶׂן, וְאֵית רִיחַ, וְאֵית
 נִיחַח. עֶשֶׂן: אֵינוֹן מְאָרִי דְרוּגְזָא. דְכְתִיב, (דברים
 כט) פִּי אֲזִי יַעֲשֶׂן אֶף יִי. אֵינוֹן אַתְהֶנוֹן מְעֶשֶׂן.
 וְעֶשֶׂן רוּגְזָא, בְּחוּטְמָא אִיהוּ. רִיחַ: אֵינוֹן
 דְּאֶקְרוּן תְּפוּחִין. אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּתוּחִים.
 הֲדָא הוּא דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) וְרִיחַ אֶפְרַיִם
 פְּתוּחִים.

אַתְּ הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר. (במדבר כח) מְאִי
 בַבֶּקֶר. דָּא בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם. דְכְתִיב, (בראשית
 כב) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. מְנַלְן דְּהֵאֵי בֶּקֶר
 דְּאַבְרָהָם הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵהֵכָא, (בראשית
 מד) הַבֶּקֶר אֹר. בֶּקֶר אֹר לָא כְּתִיב, אֶלָּא הַבֶּקֶר
 אֹר, וְדָא אֹר קִדְמָאָה, דְּכֵרָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְעַל דָּא תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר,
 בַּבֶּקֶר דְּאַשְׁתַּמוּדְעָא. וְלִקְבַל בֶּקֶר דְּאַבְרָהָם,
 אַתְקָרִיב קָרְבְּנָא דָּא. קָרְבֵּן דִּבִּין הָעֲרִיבִים, דָּא
 יִצְחָק, וְלִקְבַל עָרֵב דְּיִצְחָק אַתְקָרִיב. מְנַלְן.
 דְכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה
 לְפָנוֹת עָרֵב. וְעָרֵב דְּיִצְחָק הוּא, וְהָא אוֹקִימְנָא.

רעיא מהימנא

שְׁקוּדָא דָּא לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם, וּלְהַקְרִיב קָרְבֵּן

בְּמִקּוּם אַחֵר. בְּמִקּוּמוּ לֹא אוֹכֵל
 וְלֹא שׁוֹתֵה - בְּמִקּוּם שְׁלָה אוֹכֵל
 וְשׁוֹתֵה. זֶהוּ שְׁכַתוּב בְּאַתֵּי לְגַנְי.
 מִלְּאֲכִים שְׁשַׁלַּח הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְאַבְרָהָם לֹא אֲכָלוּ וְלֹא שָׁתוּ
 בְּמִקּוּמָם - בְּשִׁבִיל אַבְרָהָם אֲכָלוּ
 וְשָׁתוּ. אָמַר לוֹ, רַבִּי, חַיִּיךְ דְּכֵר
 זֶה רִצָּה הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹמַר,
 וּמִשׁוּם שְׁלֹא לְהַחְזִיק טוֹבָה
 לְעַצְמוֹ לְפָנֵי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הֵבִיא
 הַדְּכָר לְפָנֶיךָ. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹלָם,
 שְׁאֵדוֹנְךָ מִשְׁתַּבַּח בְּךָ לְמַעַלָּה,
 וְעֵלְיךָ כְּתוּב (שְׁמוּאֵל ב כג) צַדִּיק
 מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים.

אַתְּ קָרְבְּנִי לַחֲמִי לְאַשִׁי וְגו' (במדבר
 כח). רַבִּי יוֹדָאֵי אָמַר, בְּקָרְבֵּן יֵשׁ
 עֶשֶׂן, וְיֵשׁ רִיחַ, וְיֵשׁ נִיחַח. עֶשֶׂן
 - אֵלוּ בְּעֵלֵי הַרְגֵז, שְׁנֵאָמַר (דברים
 כט) פִּי אֲזִי יַעֲשֶׂן אֶף ה'. אֵלוּ נְהַגִּים
 מֵהַעֲשֶׂן, וְעֶשֶׂן רְגֵז בְּחֹטֵם הוּא.
 רִיחַ - אֵלוּ שְׁנֵקָרְאִים תְּפוּחִים.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, פְּתוּחִים - זֶהוּ
 שְׁכַתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) וְרִיחַ אֶפְרַיִם
 פְּתוּחִים.

אַתְּ הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר
 (במדבר כח). מַהוּ בַבֶּקֶר? זֶה בֶּקֶר
 שֶׁל אַבְרָהָם, שְׁנֵאָמַר (בראשית כב)
 וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. מְנַלְן לְנוּ
 שְׁזֵה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם? אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, מִכָּאן, שְׁנֵאָמַר (שם מד)
 הַבֶּקֶר אֹר. בֶּקֶר אֹר לֹא כְּתוּב,
 אֶלָּא הַבֶּקֶר אֹר, וְזֶה אֹר רֵאשׁוֹן
 שֶׁכֵּרָא הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית, וְעַל זֶה נֵאמַר תַּעֲשֶׂה
 בַּבֶּקֶר, בַּבֶּקֶר הַדְּיוּעַ. וּכְנַגֵּד בֶּקֶר
 שֶׁל אַבְרָהָם מְקָרִיבִים קָרְבֵּן זֶה.
 קָרְבֵּן שֶׁל בֵּין הָעֲרִיבִים זֶה יִצְחָק,
 וּכְנַגֵּד עָרֵב שֶׁל יִצְחָק נְקָרֵב. מְנַלְן
 לְנוּ? שְׁנֵאָמַר (בראשית כד) וַיֵּצֵא
 יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנוֹת עָרֵב.
 וְעָרֵב הוּא שֶׁל יִצְחָק, וְהֵרִיב בְּאַרְנוּ.

רעיא מהימנא

מִצְוָה זוֹ לְהַקְרִיב מִנְחָה בְּכָל יוֹם וּלְהַקְרִיב קָרְבֵּן מוֹסֵף שֶׁבֶת. וְאַחֲרָיו לְסַדֵּר לְחֵם הַפָּנִים וּלְבֹנָה,

וְקָרְבַּן מוֹסֵף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ.
הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּכָל יוֹם צְרִיף
לְשִׁלַּח דּוֹרוֹן לְמַלְאָךְ בְּיַד הַמַּלְכָּה.
אִם הִיא בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָה, צְרִיף
תּוֹסֶפֶת, כְּמוֹ מוֹסֵף בְּשַׁבַּת וּבְרֹאשׁ
חֹדֶשׁ, וּמוֹסֵף שֶׁל כָּל יָמִים טוֹבִים.

שְׁהִיָּא רִשׁוֹת הַיְחִיד שְׁלוֹ, וְהַעֲמוּד
הָאֲמָצְעִי הוּא בַּעֲלָה שֶׁל רִשׁוֹת
זוֹ. וַיַּעֲקֹב שֶׁתִּקְּוֶן תְּפִלַּת עַרְבִית,
הוּא מְדַרְגָּה שְׁלוֹ שֶׁל הַעֲמוּד
הָאֲמָצְעִי. בְּגִלְל זֶה בְּאֲרוּהוּ בַּעֲלֵי
הַמְּשָׁנָה, תְּפִלַּת עַרְבִית רִשׁוֹת.
שְׁאֵף עַל גַּב שְׁבַגְלוֹת, הַדּוּמָה
לְלִילָה, שְׁשׁוֹלְטִים שֵׁם סְמָאֵל
וְנִחַשׁ וְכָל הַמְּמַנִּים שֶׁל הַהַמּוֹנִים
שְׁלוֹ, וְשִׁכְיָנָה יוֹרְדַת בְּגָלוֹת עִם
יִשְׂרָאֵל - הִיא נִמְצָאת בְּרִשׁוֹת
בַּעֲלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מב) אָנֹכִי
ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא
אֶתֵּן.

וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר (בראשית כח) וַיִּפְגַּע
בְּמִקְדָּם. אֵין פְּגִיעָה אֲלֵא פִּיּוּס,
כְּמוֹ (רות א) אֵל תִּפְגְּעֵי בִי. כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל מְפִיֶסֶת לוֹ שְׁלֹא יִזּוּ
מִמֶּנָּה, שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא
מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֵיזָה עוֹלָם? זוֹ
הַשְּׁכִינָה. תִּרְגוּם עוֹלָם הוּא
עֲלָמָא, לְשׁוֹן נַעֲרָה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
(שמות ב) הַעֲלָמָה. וּמָה כְּתוּב בּוֹ?
(בראשית כח) וַיִּלְּךָ שֵׁם. הַתְּפִיֶס עֲמָה
לְלוֹן שֵׁם בְּגָלוֹת עִם הַשְּׁכִינָה. וְאִם
תֹּאמַר שֶׁיַּעֲקֹב פִּיֶס אוֹתָהּ - נְכוּן.
וּמְשׁוּם שֶׁהִיא בְּכָל לִילָה, שֶׁהוּא
הַגְּלוּת, בְּרִשׁוֹת בַּעֲלָה, פִּרְשׁוּ
תְּפִלַּת עַרְבִית רִשׁוֹת. וּפְרוּשׁ אַחַר,
הוּא תִּבְּנָן לְאֹכַל לְבַהֲמוֹת חֲמִרִיּוֹת
בְּקַל וְחֲמֵר. יָרְדוּ בַּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה
וְהַשְּׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו, וְשִׁמַּח בְּדָבָר
זֶה, וְקִשְׂרוּ אוֹתָהּ בְּכַמָּה קִשְׂרִים
שֶׁל סוּדוֹת סְתוּמִים וְעִטְרוּ אוֹתָהּ,
וְהַעֲלוּ אוֹתָהּ אֶצֶל הַחֲבָרִים שְׁנֹשְׂאָרוֹ שֵׁם.

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּגִלְל זֶה בְּשֹׂאֵר הַתְּפִלוֹת הוּא חוֹבָה, כְּשֹׂטֵר חוֹב שְׁעָלִיו,
לְסַמְךָ אוֹתָהּ בְּצַדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים, שְׁבוּ כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה אֵינוֹ נְזוּק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְכַמָּה
נְסַמְכַת עַל יְסוּד? בְּזוּעָה יְמִין. זֶהוּ שְׁכָתוּב (רות א) חֵי ה' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

מוֹסֵף שַׁבַּת. וְאַבְתָּרִיָּה לְהַסְדִּיר לְחֵם הַפָּנִים וּלְבוֹנָה. וְקָרְבַּן
מוֹסֵף בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בְּכָל יוֹמָא צְרִיף
לְשִׁדְרֵי דּוֹרוֹנָא לְמַלְכָּא בִידָא דְמַטְרוֹנִיתָא. אִי אִיהִי בְּרִשׁוֹ
בַּעֲלָה, צְרִיף תּוֹסֶפֶת, כְּגוֹן מוֹסֵף בְּשַׁבַּת וּבְרֹאשׁ חֹדֶשׁ,
וּמוֹסֵף דְּכָל יוֹמִין טַבִּין.

דְּאִיהִי רִשׁוֹת הַיְחִיד דִּילִיָּה וְעַמּוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא אִיהוּ
בַּעֲלָה דְהֵאֵי רִשׁוֹת. וַיַּעֲקֹב דְתִקְּוֶן צְלוֹתָא דְעַרְבִית,
אִיהוּ דְרָגָא דִּילִיָּה דְעַמּוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא. בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ
מְאִרֵי מַתְנִיתִין, תְּפִלַּת עַרְבִית רִשׁוֹת, דְאֵף עַל גַּב דְבַגְלוֹתָא
דְדוּמָה לְלִילָה, דְשִׁלְטִין תִּמְן סְמָאֵל וְנִחַשׁ, וְכָל מְמַנָּן
דְאֲכַלוּסִין דִּילִיָּה, וְשִׁכְיָנָתָא נַחְתָּת בְּגָלוֹתָא עִם יִשְׂרָאֵל,
אִיהִי בְּרִשׁוֹ דְבַעֲלָה אֲשַׁתְּפַחַת, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה

מב) אָנֹכִי יי הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן.

וּבְגִין דָּא (בראשית כח) וַיִּפְגַּע בְּמִקְדָּם, לִית פְּגִיעָה, אֲלֵא
פִּיּוּסָא. כְּגוֹן (רות א) אֵל תִּפְגְּעֵי בִי. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
פִּיֶסֶת לִיָּה, דְלֹא יִזּוּ מִיָּנָה, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ
מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. מְאִי עוֹלָם. דָּא (דף רמ"ב ע"ב) שְׁכִינָתָא.
תִּרְגוּם עוֹלָם, עֲלָמָא, לִישְׁנָא דְעוֹלָמָא, כְּמָה דְאֵתְ אֲמַר,
הַעֲלָמָה. וּמָה כְּתִיב בִּיהָ, (בראשית כח) וַיִּלְּךָ שֵׁם, אֲתִפִּיֶס
עֲמָה, לְמִיכַת תִּמְן בְּגָלוֹתָא עִם שְׁכִינָתָא. וְאִי תִימָא דִּיעֲקֹב
פִּיֶס לָהּ, שְׁפִיר. וּבְגִין דְאִיהִי בְּכָל לִילָה, דְאִיהוּ גְלוּתָא,
בְּרִשׁוֹ בַּעֲלָה, אוֹקְמוּהָ תְּפִלַּת עַרְבִית רִשׁוֹת. וּפִירוּשָׁא
אַחֲרִינָא, אִיהוּ תִבְּנָן לְמִיכַל לְבַעֲרִין חוּמְרִים בְּקַל וְחוּמְרֵי.
נַחְתוּ מְאִרֵי מַתְנִיתִין, וְאֲשַׁתְּטַחוּ קַמִּיהָ, וְחֲדִי בְהֵאֵי מְלָה,
וְקִשְׂרוּ לָהּ בְּכַמָּה קִשְׂרִין דְרִזִּין סְתִימִין. וְאֲעִטְרוּ לָהּ,
וּסְלִיקוּ לָהּ לְגַבֵּי חֲבָרִיָּא דְאֲשַׁתְּאָרוּ תִמְן.

אָמַר רַעְיָא מְהֵימְנָא, בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בְּגִין דָּא בְּשֹׂאֵר
צְלוֹתִין אִיהוּ חוֹבָה, דְשֹׂטֵר חוֹב עֲלִיָּהוּ, לְסַמְכָא
לָהּ בְּצַדִּיק חֵי עֲלָמִין, דְבִיָּה כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה,
אֵינוֹ נְזוּק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְמִאֵי סְמִיכַת עַל יְסוּד. בְּדְרוּעָא
יְמִינָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (רות ג) חֵי יי שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמָן, הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּגִלְל זֶה בְּשֹׂאֵר הַתְּפִלוֹת הוּא חוֹבָה, כְּשֹׂטֵר חוֹב שְׁעָלִיו,
לְסַמְךָ אוֹתָהּ בְּצַדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים, שְׁבוּ כָּל הַסּוּמָךְ גְּאֻלָּה לְתַפְלָה אֵינוֹ נְזוּק בְּכָל אוֹתוֹ יוֹם. וּבְכַמָּה
נְסַמְכַת עַל יְסוּד? בְּזוּעָה יְמִין. זֶהוּ שְׁכָתוּב (רות א) חֵי ה' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

בְּאֲשֶׁר מֵגִיעַ זְמַן תְּפִלַּת מִנְחָה, (אסתר ב) בְּעָרֵב הִיא בָּאָה. זְהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ח) וּתְבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעַת עָרֵב. מִשּׁוֹם שְׁמִנְחָה שְׁלוּחָה הִיא לְאֲדוֹנֶי, (אדני צדיק להיות) בְּגִלוֹת שֶׁל עֶשׂו, (שם לב) וְהִנֵּה גַם הוּא אַחֲרֵינוּ. וְעוֹד לְאֲדוֹנֵי (אדוני לאדוני), זְהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְזֶה צָדִיק, מִשָּׁם יוֹסֵף הַצַּדִּיק, (דברים לג) בְּכֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ, שְׁעֵתִיד לְצֵאת מִמֶּנּוּ מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וּבְגִלּוֹ נֶאֱמַר (בראשית לו) וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמָתִי וְגַם נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבְּיָה אֲלֵמָתִיכֶם וּתְשַׁתְּחֹוּן לְאֵלֵמָתִי. נֶאֱמַר, כָּל הַפּוֹרֵעַ - כּוֹרֵעַ בְּכֹרֶף. אֲמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה נֶאֱמָן, בְּךָ נֶאֱמַר (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף. מִשּׁוֹם שְׁגוּף וּבְרִית נְחֻשְׁבִים כְּאָחֵד. וּמִשּׁוֹם זֶה עָלִיד נֶאֱמַר, וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמָתִי וְגַם נִצְבָּה. שְׁכַף תְּפִלָּה בְּעַמִּידָה. וְכֵן כָּל הַזּוֹקֵף - זּוֹקֵף בְּשֵׁם. וּבְצַדִּיק, כָּל הַפּוֹרֵעַ - כּוֹרֵעַ בְּכֹרֶף, וְזֶהוּ וּתְשַׁתְּחֹוּן לְאֵלֵמָתִי. שְׂאֵתָה אָחוֹז בְּיָמַי וּבִשְׂמָאל, בְּגוּף וּבְרִית. וְאֶחָד כֶּף תַּעֲלֶה עֲלֵיהֶם לְבִינָה, לְפָתַח בַּיִת חַמְשִׁים שְׁעָרִים שֶׁל חֲרוֹת לְיִשְׂרָאֵל, לְקַיִם (מִיכָה ז) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת. וּמִשּׁוֹם זֶה תְּפִלַּת שְׁחֵרִית חוֹבָה, וּתְפִלַּת עֲרֵבִית רְשׁוֹת.

בְּעֲרֵבִית הוּא בְּרַפַּת הַשְּׂכִיבָנוּ, שְׁשׁוֹכְכַת בֵּין זְרוּעֵי הַמֶּלֶךְ בְּגִלוֹת. כְּאֲשֶׁר יָבֵא הַבֶּקֶר, פֶּסַח אָחוֹז בּוֹ בְּיָמַי. אֲבָל בְּזוֹרֵעַ שְׂמָאל שֶׁל יִצְחָק - חֲדָשׁ תְּשָׁרִי. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, מִן הַגְּלוֹת. וּמִשּׁוֹם זֶה תְּפִלַּת יוֹצֵאת מִצַּד הַדִּין, יִעֲקֹב שֶׁכָּל אֶת יְדִיו, וְשֵׁם שׁוֹר בְּיָמַי, אַרְיָה בְּשְׂמָאל. וּמִשּׁוֹם זֶה (תהלים ק) נֶאֱמַר ה' לְאֲדוֹנֵי שָׁב לִימִינִי - זֶה צָדִיק, כְּנִגְדּוֹ מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְאֲמַר לוֹ שָׁב לִימִינִי, זְרוּעַ שֶׁל אַבְרָהָם, בְּגִלוֹת שֶׁל יִשְׂמַעֲאֵל, עַד אֲשִׁית אִיבִיךָ הָדוּם לְרַגְלֶיךָ.

בְּהוֹוֵא זְמַנָּא, יִתְעַר רֹחַם יִתְיַרָה תּוֹסֶפֶת עַל יִשְׂרָאֵל, הָדָא

בְּד מְטִי זְמַן צְלוֹתָא דְּמִנְחָה, בְּעָרֵב הִיא בָּאָה. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית ח) וּתְבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעַת עָרֵב. בְּגִין דְּמִנְחָה שְׁלוּחָה הִיא לְאֲדוֹנֵי, (אדני מיבצי ליה) בְּגִלוֹתָא דְּעֶשׂו, (שם לב) וְהִנֵּה גַם הוּא אַחֲרֵינוּ. וְעוֹד לְאֲדוֹנֵי (אדוני לאדוני), דָּא אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא צָדִיק, מִתְּמָן יוֹסֵף הַצַּדִּיק, (דברים לג) בְּכֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ. דְּעֵתִיד לְנִפְקָא מִבֵּית מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם. וּבְגִינָיה אֲתֵמַר. (בראשית לו) וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמָתִי וְגַם נִצְבָּה וְהִנֵּה תִסְבְּיָה אֲלֵמָתִיכֶם וּתְשַׁתְּחֹוּן לְאֵלֵמָתִי. וּבְצַדִּיק, כָּל הַפּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּכֹרֶף.

אֲמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא, בְּךָ אֲתֵמַר (שמות יג) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף. בְּגִין דְּגוּף וּבְרִית חֻשְׁבִינָן חֵד. וּבְגִין דָּא עֲלָךְ אֲתֵמַר, וְהִנֵּה קָמָה אֲלֵמָתִי וְגַם נִצְבָּה. דְּכַף תְּפִלָּה מַעֲמֵד. וְכֵן כָּל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם. וּבְצַדִּיק, כָּל הַפּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּכֹרֶף, וְהִינֵנוּ וּתְשַׁתְּחֹוּן לְאֵלֵמָתִי. דְּאֵנְתָּ אַחִיד בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא, בְּגוּף וּבְרִית. וּלְבַתֵּר תִּסְתַּלַּק עֲלֵיהוּ לְבִינָה, לְמַפְתַּח בַּיִת חַמְשִׁין תְּרַעִין דְּחִירוֹ לְיִשְׂרָאֵל. לְקַיִמָא, (מִיכָה ז) כִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת, וּבְגִין דָּא צְלוֹתָא דְּשְׁחֵרִית חוֹבָה, דְּעֲרֵבִית רְשׁוֹת.

בְּעֲרֵבִית אִיהוּ הַשְּׂכִיבָנוּ, דְּשְׂכִיבַת בֵּין זְרוּעֵי מֶלֶךָ בְּגִלוֹתָא. כִּד יִתִּי צִפְרָא, פֶּסַח אַחִיד בֵּיה בִּימִינָא. אֲבָל בְּזוֹרֵעַ שְׂמָאלָא דְּיִצְחָק, תְּשָׁרִי. (בראשית כד) וַיְהִי הוּא טָרָם כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת, מִן גְּלוֹתָא. וּבְגִין דָּלָא נִפְקִי מִסְטְרָא דְּדִינָא, יִעֲקֹב (בראשית מח) שְׁכַל אֶת יְדִיו, וְשׁוּי שׁוֹר בִּימִינָא, אַרְיָה בְּשְׂמָאלָא. וּבְגִין דָּא (תהלים ק) נֶאֱמַר יי לְאֲדוֹנֵי שָׁב לִימִינִי, דָּא צָדִיק, לְקַבְּלֵיה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, וְאֲמַר לִיה שָׁב לִימִינִי, דְּרוּעָא דְּאַבְרָהָם, בְּגִלוֹתָא דְּיִשְׂמַעֲאֵל, עַד אֲשִׁית אִיבִיךָ הָדוּם לְרַגְלֶיךָ.

בְּהוֹוֵא זְמַנָּא, יִתְעַר רֹחַם יִתְיַרָה תּוֹסֶפֶת עַל יִשְׂרָאֵל, הָדָא

שְׁלָא יוֹצֵאת מִצַּד הַדִּין, יִעֲקֹב שֶׁכָּל אֶת יְדִיו, וְשֵׁם שׁוֹר בְּיָמַי, אַרְיָה בְּשְׂמָאל. וּמִשּׁוֹם זֶה (תהלים ק) נֶאֱמַר ה' לְאֲדוֹנֵי שָׁב לִימִינִי - זֶה צָדִיק, כְּנִגְדּוֹ מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְאֲמַר לוֹ שָׁב לִימִינִי, זְרוּעַ שֶׁל אַבְרָהָם, בְּגִלוֹת שֶׁל יִשְׂמַעֲאֵל, עַד אֲשִׁית אִיבִיךָ הָדוּם לְרַגְלֶיךָ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן תְּתַעֲוֹר רֹחַם יִתְרָה תּוֹסֶפֶת עַל יִשְׂרָאֵל. זְהוּ שְׁפָתוֹב (ויאל א) אֲשַׁפּוּךְ אֶת רֹחִי עַל כָּל

בְּשֵׁר. וַיְהִי מְנוּחָה לְיִשְׂרָאֵל
מֵאֲמֹת הָעוֹלָם, (אסתר ט) וְנוּחַ
מֵאִיבֵיהֶם. כְּדָגְמַת הַשֶּׁבֶת,
שְׁנוּסַפְת בְּאֶדְם נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֶׁבֶת
וַיֵּשׁ לָהֶם בַּה נַחַת - אִם בְּנֶפֶשׁ
יִתְּרָה יֵשׁ לָהֶם נַחַת, שֶׁהִיא נִקְבָּה,
כֹּל שֶׁפֶן בְּרוּחַ, שֶׁהוּא זָכָר.

וְתַנְאִים וְאֲמֹרָאִים, נֶפֶשׁ יִתְּרָה
לְכָל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד - אַחַת הִיא,
אֲבָל לְכָל אֶדְם הוּא כְּפִי מַעֲשִׂיו.
וְלִמְדָנוּ מִקַּל וְחֹמֶר שֶׁל הַתְּשׁוּבָה,
שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל כְּאֶחָד, בְּכָל זְמַן
שֶׁחֹזְרִים כֻּלָּם - מִתְקַבְּלִים. זֶהוּ
שֶׁפְּתוּב (דברים ד) כֹּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל
קְרָאֵנוּ אֵלָיו. שֵׁשׁ ה' מִכְּתָר
עֲלֵיהֶם בְּכַתְרוֹ, שֶׁהוּא כְּתָר עֲלִיוֹן.
וְזוֹהִי נִשְׁמָה יִתְּרָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל
בְּשֶׁבֶת וַיְמִים טוֹבִים. וּמִשׁוֹם זֶה
תִּקְנָנוּ בְּכָל יוֹם לְחַתֵּם בְּשֵׁם יְהוָה,
שֶׁהוּא חוֹתֵם שֶׁל כָּל הַבְּרִכוֹת שֶׁל
הַתְּפִלוֹת, וְלֹא אוֹמְרִים מוֹסֵף בְּלִי
כְּתָר. וּבְשֶׁבֶת תִּקְנָנוּ לִזְמַר בְּמוֹסֵף,
כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ.

אֲבָר לְכָל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל, כֹּף
יִוָּרֵד לּוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ.
אִם הוּא חֲסִיד - נוֹתְנִים לּוֹ נֶפֶשׁ
יִתְּרָה מִמֵּדַת חֲסֵד כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ;
אִם הוּא גְבוּר, יִרָא חֲטָא - נוֹתְנִים
לּוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת הַגְּבוּרָה;
וְאִם הוּא אִישׁ תָּם - נוֹתְנִים לּוֹ
נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִמֵּדַת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ
יִתְּרָה זֹו מְלָכוּת, שֶׁהִיא כְּלוּלָה
מֵעֵשֶׂר סְפִירוֹת, וְכִפִּי מֵדָה שֶׁל בֶּן
אָדָם. אִם נִשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹ חֲכָם,
אוֹ מְבִין בְּחֻכְמָה, אוֹ בַּתּוֹרָה,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (משלי א) לְהַבִּין מִשָּׁל
וּמְלִיצָה, אוֹ בְּנִיּוֹתָיִם, אוֹ
בְּפִתּוּבִים - כֹּף נוֹתְנִים לּוֹ נֶפֶשׁ
יִתְּרָה שֶׁנִּקְרָאת כְּתָר מְלָכוּת.

וְאִם חֲכָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ, הַמְּחַפְּסִים
לְכָל אֶדְם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד) כֻּלָּם
בְּחֻכְמָה עֲשִׂית - נוֹתְנִים לּוֹ נֶפֶשׁ
יִתְּרָה מִשָּׁם. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר בַּתּוֹרָה - נוֹתְנִים לּוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא

הוּא דְּכֻתִּיב, (יואל ג) אֲשַׁפּוֹף אֶת רוּחִי עַל כָּל בְּשָׂר, וַיְהִי
נִיּוּחָא לְיִשְׂרָאֵל מֵאוּמִין דְּעֵלְמָא, (אסתר ט) וְנוּחַ מֵאִיבֵיהֶם.
כְּגוֹוֵנָא דְשֶׁבֶת, דְּאֲתוּסָף בְּבַר נֶשׁ נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֶׁבֶת, וְאִית
לוֹן בַּה נִיּוּחָא, אִי בְּנֶפֶשׁ יִתְּרָה אִית לוֹן נִיּוּחָא, דְּאִיתֵי
נוּקְבָא, כֹּל שֶׁפֶן בְּרוּחָא דְּאִיתוּ דְּכוּרָא.

וְתַנְאִים וְאֲמֹרָאִים, נֶפֶשׁ יִתְּרָה בְּשֶׁבֶת לְכָל יִשְׂרָאֵל
כְּאֶחָד, חַד אִיתֵי. אֲבָל לְכָל בְּר נֶשׁ, אִיתוּ כְּפּוּם
עוֹבְדוֹי. וְאֵלִיפָנָא מִקַּל וְחֹמֶר דְּתִיּוּבְתָא, דְּכָל יִשְׂרָאֵל
כְּאֶחָד, בְּכָל זְמַנָּא דְּחֹזְרִין בְּלָהוּ, מִתְקַבְּלִי. הִדָּא הוּא
דְּכֻתִּיב, (דברים ד) כֹּה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו, דְּשֵׁם יי
מוּכְתָר עֲלֵיהוּ בְּכַתְרֵיהּ, דְּאִיתוּ כְּתָר עֲלִיוֹן. וְהִיא אִיתוּ
נִשְׁמָה יִתְּרָה דְּכָל יִשְׂרָאֵל, בְּשֶׁבֶת וַיְמִין טוֹבִין. וּבְגִין דָּא
תִּקְנָנוּ בְּכָל יוֹמִין, לְמַחְתֵּם בְּשֵׁם יְהוָה, דְּאִיתוּ חוֹתֵם דְּכָל
בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתֵין, וְלֹא אֲמַרִין מוֹסֵף בְּלֹא כְּתָר. וּבְשֶׁבֶת,
תִּקְנָנוּ לְמִימַר בְּמוֹסֵף, כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ.

אֲבָל לְכָל חַד מֵיִשְׂרָאֵל, הִכִּי נַחִית לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, כְּפּוּם
דְּרִגָּא דִּילֵיהּ. אִי הוּא חֲסִיד, יְהִבִין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה
מִמֵּדַת חֲסֵד, כְּפּוּם דְּרִגָּא דִּילֵיהּ. אִי אִיתוּ גְבוּר, יִרָא
חֲטָא, יְהִבִין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, מִמֵּדַת גְּבוּרָה. וְאִי אִיתוּ
אִישׁ תָּם, יְהִבִין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה, מִמֵּדַת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ
יִתְּרָה דָּא מְלָכוּת, דְּאִיתֵי כְּלִילָא מֵעֵשֶׂר סְפִירוֹאן, וְכְפּוּם
מֵדָה דְּבַר נֶשׁ. אִם נִשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹ חֲכָם, אוֹ מְבִין
בְּחֻכְמָה, אוֹ בַּתּוֹרָה, דְּאֲתַמַּר בִּיה, (משלי א) לְהַבִּין מִשָּׁל
וּמְלִיצָה. אוֹ בְּנִיּוֹתָיִם, אוֹ בְּפִתּוּבִים. הִכִּי יְהִבִין לִיה נֶפֶשׁ
יִתְּרָה, דְּאֲתַקְרִיאַת כְּתָר מְלָכוּת.

וְאִי חֲכָם, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא הַמְּחַפְּסִים לְכָל אֶדְם, דְּאֲתַמַּר
(תהלים קד) כֻּלָּם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית, יְהִבִין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה
מִתְּפָן. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר מֵתוּף דְּבַר בְּאוּרִיטָא, יְהִבִין
לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא חֲכָם בְּנִיּוֹתָיִם
וּבְפִתּוּבִים, יְהִבִין לִיה נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִנְּצַח וְהוּד. וְאִי אִיתוּ

יִתְּרָה מִשָּׁם. וְאִם הוּא מְבִין דְּבַר מֵתוּף דְּבַר בַּתּוֹרָה - נוֹתְנִים לּוֹ נֶפֶשׁ יִתְּרָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא

חכם בנביאים ובכתובים -
נותנים לו נפש יתרה מצד זהוד.
ואם הוא צדיק גמור ששומר את
ברית, אות שבת, אות ימים
טובים, אות תפלין - נותנים לו
נפש יתרה מצדיק. ובכל מקום,
נפש יתרה ממלכות.

ואם הוא אדם מכל מדות אלו -
נותנים לו פתח בשם יהוה, פיהו
אלהינו בכל קראנו אליו. אין
קדוש פיהו. מעולם הזכר,
שהוא תפארת, מלך מכתר בכתר
עליון, שבה ימלך בשכינה,
שהיא נפש יתרה. וכתר נשמה
יתרה, יהוה, רוח, שנאמר (ויאל
א) אשפוך את רוחי על כל בשר,
והוא כלול עשר ספירות ממעלה
למטה, פדגמת זה: ' חכמה. ה'
בינה. ו' כולל שש ספירות מחסד
עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן פיהו
אלהינו, פתח על ראשו. וזוהי
נשמה שנוספת ביום השבת.

ומשום שעלת העלות מפלא
ומכסה בכתר זה, ומתפשט בשם
יהוה בשבתות וימים טובים, אין
שלטון לסמאל ולנחש ולכל
הממנים שלו, ואין לו שלטון
לגיהנם, נקבה רעה של סמאל,
ולא למחנות שלו. כלם נסתרים
מלפני מחנה המלך, כמו
שיסתתרו אמות עובדי כוכבים
ומזלות של העולם פאשר יתגלה
המשיח. זהו שכתוב (ישעיהו) ובאו
במערות צרים (שם ז) ובנקיקי
הסלעים.

קמו תנאים ואמוראים ואמרו,
רועה נאמן, אתה הוא ששקול
לכל ישראל, ממלא מכל מדות
טובות, ודאי כך שורה זה שנאמר
בו (שמואל א-ב) אין קדוש פיהו
אלהינו. אתה פתח על כל אחד
ואחד מישראל, כי אין בלתיך בן
אדם שיהיה פתח עליך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא גבור, ולא תם, ולא

צדיק גמור דנטר אות ברית, אות שבת, אות יומין טבין,
אות תפלין, יהבין ליה נפש יתרה מצדיק, ובכל אתר,
נפש יתרה ממלכות.

ואי איהו בר נש מכל מדות אלין, יהבין ליה פתח בשם
יהוה, פיהו (דף רמ"ג ע"א) אלהינו בכל קראנו אליו.

אין קדוש פיהו. מעלמא דדכורא, דאיהו תפארת, מלך
מכתר בכתר עלאה, דבה ימלוך בשכינתיה, דאיהו נפש
יתרה. וכתר נשמה יתרה, יהוה, רוח, דאתמר (ויאל א)
אשפוך את רוחי על כל בשר, ואיהו כליל ' ספיראן
מעילא לתתא, פגוונא דא: ' חכמה. ה' בינה. ו' כליל
שית ספיראן, מחסד עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן פיהו
אלהינו, פתח על רישיה. והאי איהו נשמה דאתוספא
ביום שבת.

ובגין דעלת העלות, מופלא ומכסה בהאי כתר, ואתפשט
בשם יהוה בשבתות וימים טובים, לית שולטנותא
לסמאל ולנחש ולכל ממנן דיליה, ולית ליה שלטנותא
לגיהנם, נוקבא בישא דסמאל, ולא למשריין דיליה,
בלהו מתטמרין מן קדם משרייתא דמלכא, פגוונא
דיתטמרן אומין עובדי כוכבים ומזלות דעלמא, כד יתגלי
משיחא, הדא הוא דכתיב, (ישעיהו ב) ובאו במערות צרים
(ישעיהו ז) ובנקיקי הסלעים.

קמו תנאים ואמוראים, ואמרו, רעיא מהימנא, אנתה הוא
שקיל לכל ישראל, ממולא מכל מדות טבין, ודאי
כך שרייא, ההוא דאתמר ביה, (שמואל א ב) אין קדוש
פיהו אלהינו. אנת פתח על כל חד וחד מישראל, פי
אין בלתיך בר נש, דיהא כתר עליך, לא נשיא, ולא חכם,
ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא נביא,
ולא צדיק, ולא מלך. אנתה הוא בדיוקנא דקודשא ברין
הוא, ברא בדיוקנא דאבוהי, פגוונא דישראל, דאתמר
בהון, (דברים יד) בנים אתם ליה אלהיכם. אשלים פקודין

אדם שיהיה פתח עליך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא

נביא, ולא צדיק, ולא מלך. אתה הוא בדמותו של הקדוש ברוך הוא, בן בדמות אביו, כמו ישראל שנאמר בהם (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם. השלם מצוות של אדונך, שאין מצוות מאלו שלך שלא יתעטר בו הקדוש ברוך הוא ושכינתו מעלה ומטה בכתר עליון בכל מדה ומדה.

פתח ואמר, תנאים ואמוראים, שפאשר היה קורא לכלם, לרבי שמעון בכלל עמהם בכל זמן, אמר להם, אני משבח לכם כפי נדיבות שלכם, שאתם בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. אין מי שיכול לשבח לכם אלא אדון העולם, שאפלו התורה פלה עד אין סוף בכם היא תלויה, כמו מה שנאמר בתורה, (איוב יא) ארצה מארץ מדה ורחבה מני ים. כף השבח שלכם. אבל יתקיים בכם מה שהתקיים בי, ששמחתי בכבודו של אהרן אחי, כמו שבארוהו, הלב ששמח בגדלת אחי, ילבש אורים ותמים.

ותנאים ואמוראים, כל מוספים של שבתות וימים טובים, כל מוסף שאומרים בו כתר - מפאן נודעים. וכל תפלות של ישראל, ריחן פריח של (שיר השירים א) מור ולבונה וכל אבקת רוכל, בשאר ימים. אבל בשבתות וימים טובים חשוב עליו מיני בשמים. משום שבמים טובים עולים מכל אבקת רוכל, שנאמר בו (בראשית לב) ויאבק איש עמו. שתפלה שהיא פגומה, נאבק עמה סמאל, להלחם עמה באותו פגם של עברה שבאותו אבק, שזה וזה עולה עד השמים.

אבק של יעקב, ללמד זכות על התפלה בכמה מחנות של חובות (זכיות) שהם (תולות) קבוצות ומחנות, שמתאספים עמו ללמד זכות עליה. והאבק במדרגה של סמאל עולה בכמה מחנות

דמארץ, דלית פקודין מאלין דילך, דלא יתעטר ביה קדשא בריה הוא ושכינתיה עילא ותתא, בכתר עלאה, בכל מדה ומדה.

פתח ואמר, תנאין ואמוראין, דכד הנה קרי לבלהו, לרבי שמעון בכלל עמהון בכל זמנא, אמור לון, אנא משבחנא לכו, כפום נדיבות דלכון, דאתון בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. לית מאן דיכיל לשבחא לכון, אלא מרי עלמא, דאפילו אורייתא כלה עד אין סוף, בכו היא תליא. פגוונא דאתמר באורייתא, (איוב יא) ארפה מארץ מדה ורחבה מני ים, הכי שבח דילכו. אבל יתקיים בכו, מה דאתקיים בי, דחדינא ביקרא דאהרן אחי, פמה דאוקמוה, הלב ששמח בגדלת אחיו, ילבש אורים ותמים.

ותנאין ואמוראין, כל מוספין דשבתות וימים טובים, כל מוסף דאמרין ביה כתר, מהכא אשתמודעין. וכל צלותין דישראל, ריחא דלהון, פריחא (שיר השירים א) דמור ולבונה וכל אבקת רוכל, בשאר יומין. אבל בשבתות וימים טובים, חשיב עליה מפל מיני בשמים.

בגין דביומין טבין, סלקין מפל אבקת רוכל, דאתמר ביה, (בראשית לב) ויאבק איש עמו. דצלותא דאיהי פגימה, אתאבק עמה סמאל, לאגחא עמה בהוא פגימו דעבירה, בהוא אבק דדא ודא סליק עד שמאי.

אבק דיעקב, לאולפא זכותא על צלותא, בכמה משריין דחובין (ר"א דכוז) דאינון (ס"א תלוי) תבילין ומשריין, דמתפנשין עמיה, לאולפא זכו עליה. ואבק דרגא דסמאל, סליק בכמה משריין דחובין, לאולפא חובין עליה, ודא צלותא דערבית, דאקרי סלם דיעקב, דכה (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. אלין דסלקין

אבק של יעקב, ללמד זכות על התפלה בכמה מחנות של חובות (זכיות) שהם (תולות) קבוצות ומחנות, שמתאספים עמו ללמד זכות עליה. והאבק במדרגה של סמאל עולה בכמה מחנות

חובין, ונחתי זכוון תחותיהו, ואלין סלקין זכוון, ונחתי
חובין תחותיהו. ומשפילין לון בכמה קרבין.

דאינון מארי תריסין, במלחמתה של תורה, עד דישתמע
קרבא לטורין רברבין, דאינון אברהם יצחק
ועקב, הדא הוא דכתיב, (מיכה ו) שמעו הרים את ריב יי.
ריב דצלותא. ריב דאורייתא. והאי קרבא דצלותא
דערבית, עד עלות השחר. דרבן גמליאל אוקמה, עד
עלות השחר. דתפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא
דחכמים עבדו גדר עד חצות.

ובגין דא ויאבק איש עמו עד עלות השחר, מאן שחר.
צלותא דערבית. דשיעורה עד בקר דאברהם,
דאיהי ארבע שעות (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר.
בריש שעתי קדמאה, בסוף השחר, (דאיהו) נצח יעקב,
דתמן (תהלים כב) למנצח על אילת השחר, לנטלא נוקמא
מסמאל, דנגע בירף שמאלא דיעקב, דאיהו הוד, דביה
אתמר (איכה א) נתנני שממה כל היום דוה, הוד, מסטרא
דהוד, אלף חמישאה, אשתארת בי מקדשא תרבה
ויבשה.

אמר רבי שמעון, דא הוד דילך רעיא מהימנא, דביה
אנת חרב, מנבואה דילך משמאלא, ובגין דאנת
(ישעיה סג) מולך לימין משה, דאיהו נצח, רישא דשחרין,
(משלי ה) אילת אהבים, פתח דוד למנצח על אילת השחר,
דביה ייתי מארי נצחן קרבייא. ובגין דנצח והוד תרין
שחרין, אוקמוה במתניתין מאימתי קורין את שמע
בשחרין, ולא אמר בשחר. אלא בשחרין תרין.

ותרין משיחין יתערו לנגביהו, משיח בן דוד, לקבל
נצח, ואתקשר בבקר דאברהם, הדא הוא דכתיב,
(תהלים טז) נעמות (דף רמ"ג ע"ב) בימינך נצח. הוד בגבורה,

של חובות ללמד חובות עליה,
וזו תפלת ערבית שנקראת סלם
יעקב, שבה (בראשית כח) והנה
מלאכי אלהים עלים וירדים בו.
אלו שמעלים חובות ומורידים
זכיות תחתיהם, ואלו מעלים
זכיות, ויררדים חובות תחתיהן,
ומשפילים להם בכמה קרבות.
שהם בעלי מגנים במלחמתה של
תורה, עד שנשמעת המלחמה
להרים הגבוהים, שהם אברהם
יצחק ועקב. זהו שכתוב (מיכה ו)
שמעו הרים את ריב ה'. ריב
התפלה, וריב התורה. וזה הקרב
של תפלת ערבית שנמשך עד
עלות השחר. שרבן גמליאל
העמיד אותה עד עלות השחר,
שתפלת ערבית זמנה כל הלילה,
אלא שחכמים עשו גדר עד
חצות.

ומשום זה נאמר ויאבק איש עמו
עד עלות השחר. מהו השחר?
תפלת ערבית, ששעורה עד בקר
של אברהם, שהוא ארבע שעות.
(בראשית כב) וישכם אברהם בבקר.
בתחלת שעה ראשונה בסוף
השחר, (שהוא) נצח יעקב, ששם
(תהלים כב) למנצח על אילת השחר,
לקחת נקמה מסמאל, שנגע בירף
שמאל של יעקב, שהוא הוד,
שבו נאמר (איכה א) נתנני שממה
כל היום דוה, הוד, מצד ההוד,
אלף חמשי, נשאר בית המקדש
חרב ויבש.

אמר רבי שמעון, זה הוד שלך,
רועה נאמן, שבו אפה חרב
מנבואתך משמאל, ומשום
שאתה (ישעיה סג) מולך לימין
משה, שהוא נצח, ראש של
השחר, ונאמר (משלי ה) אילת אהבים, לכן פתח דוד ונאמר למנצח על אילת השחר, שבו נבא
בעל נוצח הקרב. ומשום שנצח והוד הם שני מיני שחר, בארו במשנה מאימתי קורין את שמע
בשחרין, ולא אמר בשחר, אלא בשחרין - לשון רבים, שנים.

ושני משיחים יתעוררו לגביהם - משיח בן דוד כנגד הנצח, ונקשר בבקר של אברהם, זהו
שכתוב (תהלים טז) נעמות בימינך נצח. הוד קשור בגבורה, שבו משיח בן אפרים אחוז. אפה

בְּאֲמָצַע, שְׁמִדְרָגָה שֶׁלֶף תִּפְאָרֶת,
שְׁנֹקֶשֶׁר בֶּךָ הַעֲמוּד הָאֲמָצָעִי.
וְיִסוּד חַי הָעוֹלָמִים בַּמִּדְרָגָה
שֶׁלֶף. וְחֻכְמָה בְּיָמִין, כַּנְּאֻמֶר
הַרוּצָה לְהַחֲפִים - יְדָרִים. וּבִינָה
לְשִׁמְאֵל, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר -
יִצְפִּין.

הִיא הַקֶּשֶׁת אֶצְלָה, וְזֶהוּ לְבוּשׁ
הַשְּׂכִינָה, לְבוּשׁ הַצְּדִיק, שְׁנֹקֶרָא
בְּרִית הַקֶּשֶׁת. וְהִיא אוֹת שְׁבֵת,
וְאוֹת יוֹם טוֹב, וְאוֹת תְּפִלִּין, וְאוֹת
בְּרִית מִלָּה. וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, מִי שְׂאִינוּ רְשׁוּם בְּאוֹת זֶה,
לֹא יִכַּסּ בַּמְרָאָה זֶה בְּחֶדֶר זֶה.
וְזֶהוּ מִטָּה, שֶׁהַעֲמוּד הָאֲמָצָעִי
מִטָּה בּוֹ כִּלְפֵי חֶסֶד לְצַדִּיקִים
גְּמוּרִים לְתֵת לָהֶם זְכוּיֹת בְּשִׁמּוֹנָה
עֲשָׂרָה בְּרֻכּוֹת הַתְּפִלָּה. וּמִטָּה
כִּלְפֵי חוֹכְהָ לְרַשְׁעִים, לְדוֹן אוֹתָם
בַּגְּבוּרָה לְדִין כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם.
וּבַעֲמוּד הָאֲמָצָעִי מְאָרִיךְ עַל
הַבִּינוּנִים. וְזֶהוּ אוֹת ש'.

שְׂרֵשָׁה גּוּנֵי הַקֶּשֶׁת - אוֹת בְּרִית
הַקֶּשֶׁת, בַּת יַחֲדָה, שְׁבֵת הַמִּלְפָּה.
וְיֵשׁ לָהּ שֵׁשׁ מִדְרָגוֹת תַּחַת
שְׁלֹטוֹנָה, שֶׁהֵם שֵׁשׁ יָמֵי
הַמַּעֲשָׂה שְׁכּוֹלִים בַּמַּטְטְרוֹן,
וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר, (שְׁמוֹת כג) שֵׁשׁ
יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשִׂיךְ. אָבֶל בַּת
יַחֲדָה הִיא שְׁבֵת לַה', הַעוֹשֶׂה בָּהּ
מְלָאכָה יוֹמָת.

יְהוָה נִקְרָא בְּצִרוּף אוֹת ה'
אֲחֻזָּנָה, וּמִצַּד זֶה יֵה"ו לְיָמִין,
שֶׁהִיא ה' שְׁלֵמוֹת שְׁלוֹ. וְכֶף לְכָל
צַד מַשְׁשֶׂה צְדִדִים: יְהוּ, הוּי, וְיָהּ,
יֹה, הִי, וְהִי. שֶׁהֵם שְׁמוֹנֵה עֲשָׂרָה
אוֹתִיּוֹת שְׁכּוֹלוֹת בְּצַדִּיק חַי
הָעוֹלָמִים. וְהִיא רְבִיעִית הַהִין
בְּכָל צַד.

וְהִיא אוֹת ה"א, מִצַּד שֵׁל שֶׁם הַמַּפְרָשׁ, יו"ד ה"א וְא"ו. יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בַּגְּבוּרָה, וְא"ו בַּתְּפָאֶרֶת. כִּשְׁשׁוֹלֵט הַט"ל הַזֶּה, אֶסְרוּ חֻכְמִים אַרְבָּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד אַחַת. וְאֶתְקַרְאוּ אֲבוֹת מְלָאכּוֹת, עַל שֵׁם דְּאִינוֹן לְקַבֵּל אֲבָהֶן, דְּשָׁלִיט עֲלֵיהֶו ט"ל, דְּאִיהוּ אַרְבָּעִים חֶסֶד אַחַת.

דְּבִיהַ מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אַחִיד. אַנְתָּ בְּאֲמָצָעִיתָא, דְּדִרְגָא
דִּילָךְ תִּפְאָרֶת, דְּאֶתְקַשְׁר בֶּךָ עֲמוּדָא דְּאֲמָצָעִיתָא. וְיִסוּד
חַי עֲלָמִין בְּדִרְגָא דִּילָךְ. וְחֻכְמָה בְּיָמִין, הַרוּצָה לְהַחֲפִים
יְדָרִים. וּבִינָה לְשִׁמְאֵל, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין.

אִיהוּ הַקֶּשֶׁת גְּבַהּ, וְהִיא אִיהוּ לְבוּשָׁא דְשְׂכִינְתָא. לְבוּשָׁא
דְּצַדִּיק, דְּאֶתְקַרֵי בְּרִית הַקֶּשֶׁת. וְאִיהוּ אוֹת שְׁבֵת,
וְאוֹת יוֹם טוֹב, וְאוֹת תְּפִלִּין, וְאוֹת בְּרִית מִלָּה. וְאָמַר
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מָאן דְּלָאו אִיהוּ רְשִׁים בְּהִיא אוֹת, לֹא
יִיעוֹל בַּמְרָאָה דָּא, בְּחֶדֶר דָּא. וְהִיא אִיהוּ מִטָּה, דְּעֲמוּדָא
דְּאֲמָצָעִיתָא מִטָּה בִּיהַ כִּלְפֵי חֶסֶד לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים,
לְמִיּהֵב לוֹן זְכוּוֹן, בְּשִׁמּוֹנָה עֲשָׂר בְּרַכָּאן דְּעֲלוֹתָא. וּמִטָּה
כִּלְפֵי חוֹכְהָ לְרַשְׁעִיָּיא, לְמִידֵן לוֹן בַּגְּבוּרָה לְדִינָא, כְּפּוּם
עוֹבְדֵיהוֹן. וּבַעֲמוּדָא דְּאֲמָצָעִיתָא מְאָרִיךְ עַל בִּינוּנִים.
וְהִיא אִיהוּ ש'.

תֵּלֶת גּוּנוֹנֵין דְּקֶשֶׁת, אוֹת בְּרִית הַקֶּשֶׁת, בַּת יַחֲדָה, שְׁבֵת
מְלֻכְתָּא. וְאִית לָהּ שֵׁיט דְּרַגִּין, תַּחַת שׁוֹלְטָנוּתָא,
דְּאִינוֹן שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, דְּכִלְיִלֵן בַּמַּטְטְרוֹן. דְּעֲלִיָּיהוּ
אַתְמַר, (שְׁמוֹת כג) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשִׂיךְ. אָבֶל בַּת
יַחֲדָה, שְׁבֵת לַיהוָה, הַעוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה יוֹמָת.

יְהוָה אֶתְקַרֵי בְּאוֹת ה'. וּמַסְטְרָא דָּא, יֵה"ו לְיָמִינָא. דְּאִיהוּ
ה' שְׁלִימוֹ דִּילִיָּהּ. וְהָכִי לְכָל סְטְרָא בְּשֵׁיט סְטְרִין,
יְהוּ, הוּי, וְיָהּ, הִי, וְהִי. אִינוֹן שְׁמוֹנֵה עֲשָׂר אֲתוֹוֹן,
דְּכִלְיִלֵן בְּצַדִּיק חַי עֲלָמִין. וְאִיהוּ רְבִיעִית הַהִין בְּכָל סְטְרָא.
וְאִיהוּ ה"א, מַסְטְרָא דְשִׁמְאָ מַפְרָשׁ, יו"ד ה"א וְא"ו.
יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בַּגְּבוּרָה, וְא"ו בַּתְּפָאֶרֶת. כִּד
שְׁלֵטָא הִיא ט"ל, אֶסְרוּ חֻכְמִים אַרְבָּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד
אַחַת. וְאֶתְקַרְאוּ אֲבוֹת מְלָאכּוֹת, עַל שֵׁם דְּאִינוֹן לְקַבֵּל
אֲבָהֶן, דְּשָׁלִיט עֲלֵיהֶו ט"ל, דְּאִיהוּ אַרְבָּעִים חֶסֶד אַחַת.

וּבְאֵלֶּיךָ אֲרַבְעִים מְלָאכֹת חֹסֵר, לָקַח עֲשָׂרָה מְלָקִיּוֹת
לְאָדָם. וְעֲשָׂרָה לַחֲוִיָּה. וְעֲשָׂרָה לַנֶּחֱשׁ. וְתִשְׁעָה
לְאַרְעָא. וּבְגִין דְּט"ל שְׁלֹטָא בְּשַׁבַּת דְּאִיהוּ ה', אֵינן לֹקִינן
בְּשַׁבַּת. וְהָיִי ט"ל לְאוֹ אִיהוּ כְּט"ל דְּחֹל, מִסְטָרָא דְעֶבֶד
מְטָטְרוֹן. וְאַרְבְּעִים מְלָאכֹת חֹסֵר אַחַת, הֵם הַזּוֹרְעֵי
וְהַחֹרֵשׁ וְכוּ'.

סָבָא סָבָא, שְׂכִינְתָא אַתְקְרִי אַר"ץ דְּקוּנְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא.
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה טו) וְהָאָרֶץ הַדֵּם רִגְלִי.
מִסְטָרָא דְחֹסֵד אַתְקְרִיאת מִים. וּמִסְטָרָא דְגְבוּרָה
אַתְקְרִיאת אֵשׁ. וּמִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אֲוִיר.
וְאִיהִי אַרְץ, קַרְקַע לְכֻלָּהּ.

וּבְגִין דְנִשְׁמַתָּא יִתְרָה אַתְפְּשָׁטָא בְשְׂכִינְתָּא, דְאִיהִי שַׁבַּת
מְלֻכְתָּא, דְאַתְמַר בָּהּ (תהלים קג) וּמְלֻכּוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה,
מִשָּׁם אִיהִי מְלֻכּוֹת, דְשִׁלְטָנוּתָהּ עַל אַרְעָא, וְעַל אֵילָנִין
וְזָרְעִין. (וטורין וּבְגִינֵי) וּבְגִין דְאֵילָנָא דְחִי, דְהִיא נִשְׁמַתָּא
יִתְרָה דְבְשַׁבַּת, בָּהּ תּוֹלְדִין דִּילָהּ, אִית גְּיִיחָא לְאַרְעָא,
דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא.

וּבְגִין דְשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה אַתְפְּשָׁטָת בְּאַרְעָא, דְאַתְמַר בָּהּ
(במדבר יט) פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם
אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עַל, אֲסוּר לְחַרוֹשׁ בְּשַׁבַּת חֲרִישָׁה
בְּשׂוֹר. דְאַתְמַר (תהלים קכט) עַל גְּבִי חֲרָשׁוֹ חֲרָשִׁים. וְשְׂכִינְתָּא
תַּתְּאָה אִיהִי פָּרָה אֲדָמָה מִסְטָרָא דְגְבוּרָה. תְּמִימָה,
מִסְטָרָא דְחֹסֵד, דְאִיהוּ דְרָגָא דְאַבְרָהָם, דְאַתְמַר בֵּיהּ
(בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם,
מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל,
מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה דְאִיהִי חִירוֹ דְכֻלָּא, בְּאַתְר דְאִיהִי
שְׁלֹטָא (במדבר א) וְהָזֵר הִקְרַב יוּמָת, לִית רִשׁוֹ לְסְטָרָא אַתְרָא
לְשִׁלְטָאָה, לֹא שְׁטוֹן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מְלֻאָף הַמּוֹת,
דְאֵינוֹן מִסְטָרָא דְגִיחָנָם.

וּבְגִין דָּא, בְּיוֹמִין דְּחֹל, אַמְרִין יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא
הַעֲלִינָה שְׁהִיא חֲרוֹת הַכֹּל, בְּמָקוֹם שְׁהִיא שׁוֹלְטָת, (במדבר א) וְהָזֵר הִקְרַב יוּמָת, אֵין רִשׁוֹת לְצַד
הָאֲחֵר לְשִׁלְטָא, לֹא שְׁטוֹן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מְלֻאָף הַמּוֹת, שְׁהֵם מְצַד הַגִּיחָנָם.
וּמִשׁוֹם זֶה בִּימֵי הַחַל אֲמָרִים יִשְׂרָאֵל, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב

וּבְאֵלֶּיךָ אֲרַבְעִים מְלָאכֹת חֹסֵר
אַחַת, הִכָּה עֲשָׂר מְלָקִיּוֹת לְאָדָם,
וְעֲשָׂר לַחֲוִיָּה, וְעֲשָׂר לַנֶּחֱשׁ, וְתִשְׁעָה
לְאַרְץ. וּמִשׁוֹם שְׁט"ל שׁוֹלְטָא
בְּשַׁבַּת, שְׁהִיא אוֹת ה', לְכֹן אֵין
לֹקִינן בְּשַׁבַּת. וְזֶה הַט"ל אֵינוֹ כְּמוֹ
הַט"ל שֶׁל יוֹם חַל, מְצַד שֶׁל עֶבֶד
מְטָטְרוֹן, שְׁהֵן אֲרַבְעִים מְלָאכֹת
חֹסֵר אַחַת: הַזּוֹרְעֵי וְהַחֹרֵשׁ וְכוּ'.

זְקוֹן זְקוֹן, הַשְּׂכִינָה נִקְרֵאת אַרְץ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׂכִינְתּוֹ
(ישעיה טו) וְהָאָרֶץ הַדֵּם רִגְלִי. מְצַד
הַחֹסֵד נִקְרֵאת מִים, וּמְצַד הַגְּבוּרָה
נִקְרֵאת אֵשׁ, וּמְצַד הָעַמּוּד
הָאַמְצְעִי - אֲוִיר. וְהִיא אַרְץ,
קַרְקַע לְכֻלָּם.

וּמִשׁוֹם שְׂנִשְׁמָה יִתְרָה מְתַפְּשָׁת
בְּשְׂכִינָה, שְׁהִיא שַׁבַּת הַמְּלָכָה,
שְׂנִאֲמַר בָּהּ (תהלים קג) וּמְלֻכּוֹתוֹ
בְּכָל מְשָׁלָה - מִשָּׁם הִיא נִשְׁמַתָּא
מְלֻכּוֹת, שְׁשִׁלְטָתָהּ עַל הָאָרֶץ וְעַל
אֵילָנוֹת וְזָרְעִים (והרים וּבְגִינִים).
וּמִשׁוֹם שְׂאֵילָן הַחַיִּים, שְׁהִיא
נִשְׁמָה יִתְרָה בְּשַׁבַּת, בָּהּ תּוֹלְדוֹת
שְׁלָה - יֵשׁ בָּהּ מְנוּחָה לְאַרְץ,
שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה.

וּמִשׁוֹם שְׁהַשְּׂכִינָה הַעֲלִינָה
הַתְּפִשָּׁה בְּאַרְץ, שְׂנִאֲמַר עָלֶיהָ
(במדבר יט) פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר
אֵין בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ
עַל, לְכֹן אֲסוּר לְחַרוֹשׁ בְּשַׁבַּת.
וְחֲרִישָׁה בְּשׂוֹר, שְׂנִאֲמַר (תהלים קכט)
עַל גְּבִי חֲרָשׁוֹ חֲרָשִׁים. וְהַשְּׂכִינָה
הַתְּתוֹנָה הִיא פָּרָה אֲדָמָה מְצַד
הַגְּבוּרָה. תְּמִימָה - מְצַד הַחֹסֵד,
שְׁהִיא מְדַרְגָּה שֶׁל אַבְרָהָם,
שְׂנִאֲמַר בּוֹ (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי
וְהָיָה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם -
מְצַד הָעַמּוּד הָאַמְצְעִי. אֲשֶׁר לֹא
עָלָה עָלֶיהָ עַל - מְצַד הַשְּׂכִינָה

אפו וגו'. משום שבימי החל השכינה התחנתנה מתלבשת באלו הקלפות של מיתה ודין. ובשבת מתפשט מהם, בגלל שעץ החיים שהוא בן י"ה, יה"ו, מתחבר באות ה"א. בזמן ההוא מנוחה נמצאת לאות ה"א, וכל מה שהוא מתחיתה, ולא צריך לומר בה והוא רחום. ומי אלו (שתחיתה)? תחת י' ישראל. וכל מקום שישראל נמצאים, שמירה נמצאת ומנוחה.

ומשום זה אסור לחרש בארץ ולעשות בה גמות, שנעשה באלו עשה פגם בארץ הקדושה, שהיא שכינה. ואסור להשתמש בפלים של הארץ בשבת, ואפלו לטלטל אבן ולא דבר, אלא פלי סתם, שיהיה מנוחה להם בזכות השכינה שנקראת אבן, שכתוב בה (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה - בתפלה, עמידה היא לישראל, שבגללה יש להם קיום בעולם, ועליה נאמר (שם מט) משם רעה אבן ישראל. (זכריה א) על אבן אחת שבעה עינים. (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים.

ומשום זה נאמר, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לשמר אותה בדירתם, שלא יצאו מרשות היחיד לרשות הרבים. וזהו שבארוהו בעלי המשנה, יציאות השבת שמים שהן ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה גם כן יציאה קורא לה. ואלו הם סמאל ונחש, צריכים ישראל לשמר עליהם שלא יפנסו לדירה של השכינה, שהיא רשות היחיד. מי רשות הרבים? חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות של סמאל ונחש, ושבעים ממנים של העמים.

ובחבור הקדמון, אריתי מורי עם בשמי - זרוע זמין בדרך שמאל. אכלתי יערי עם דבשי - יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי - זרוע שמאל בדרך זמין. זרוע זמין בדרך שמאל, הם חסד עם הוד. יעקב ברחל -

רחום וכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו'. בגין דביומין דחול, שכנינתא תתאה אתלבשת באלין קליפין דמיתה דדינא. ובשבת אתפשטת מנוהיה, בגין דאילנא דחיי דאיהו בן י"ה, יה"ו, אתחבר בה"א. בההוא זמנא נייחא אשתכחת לה"א, וכל מה דאיהו תחתיה, ולא צריך למימר ביה והוא רחום. ומאן אינון (ס"א תחותיה). תחות י' ישראל. וכל אתר דישראל משתכחין, נטירו אשתכח ונניחא.

ובגין דא, אסור למחרש בארעא, ולמעבד בה גומות, דהוי כאילו עביד פגימו בארעא קדישא, דאיהי שכנינתא. ואסור לאשתמשא בכלים דארעא בשבת. ואפילו לטלטל אבן. ולא מידי אלא כלי בעלמא. דיהוי נייחא לון בזכו דשכנינתא דאתקריאת אבנא, דכתיב בה (בראשית כח) והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, בצלותא. עמידה איהי לישראל, דבגינה אית לון קיומא בעלמא. ועליה אתמר, (בראשית מט) משם רעה אבן ישראל. (זכריה ג) על אבן אחת שבעה עינים, (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים.

ובגין דא (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לנטרא לה בדירתם, דלא יפקון מרשות היחיד לרשות הרבים. והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, יציאות השבת שמים שהן (ד"ע"א) ארבע, הוצאה מרשות לרשות, והכנסה גמי יציאה קרי לה. ואינון סמאל ונחש, צריכין ישראל לנטרא לון, דלא ייעלון לדירה דשכנינתא, דאיהי רשות היחיד. מאן רשות הרבים? חללה שפחה זונה נדה גויה, רשות דסמאל ונחש, ושבעין ממנן דעמין.

ובחבורא קדמאה, אריתי מורי עם בשמי, דרועא מינא בירכא שמאלא. אכלתי יערי עם דבשי, יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי, דרועא שמאלא בירכא מינא. דרועא מינא בירכא שמאלא, אינון חסד עם הוד. יעקב ברחל, עמודא דאמצעיתא

העמוד האמצעי במלכות. זרוע שמאל ביד ימין - גבורה בנצח. ומדוע שתי מדות שלו כף? אלא הסוד שנאמר כאן, דוד אמר כאן, (תהלים קלב) כהניך ילבשו צדק וחסידים ירננו. ונאמר שם, ולוייך צריך היה לו לומר! אמר הקדוש ברוך הוא, אין דרך לשנות מדותי, אלא אחר שהזמנתי אותי, יש לי לעשות רצונך. ומכאן למדנו, שבעל הבית שמזמין אפילו למלך, יש לו לעשות רצונו. ומשום זה בארונהו, כל מה שאומר לך בעל הבית עשה, חוץ מצא. ועם כל זה שסוד זה יפה הוא, הרי כתוב (מלאכי א) אני ה' לא שניתי, ובכל הקרבנות לא כתוב בהם אלא ליהנה, ואיך יכול להיות שישנה מדרגות של שמו בקרבנות?

אָלָא, אריתי מורי - יוצר אור. עם בשמי - אהבת עולם. אכלתי יערי - שמע ישראל. עם דבשי - ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני - והיה אם שמע, עד ויאמר. עם חלבי - מן ויאמר עד אמת. אכלו רעים - ג' ראשונות, וג' אחרונות. שתו ושכרו דודים - שאר ברכאן דצלותא.

ובחבורא קדמאה, סתרא דקרבנא, פרים וכבשים ועתודים ועזים, אינון ארבעה, פני שור, פני נשר וגו', שתי תורים או שני בני יונה. וצריך לפרש. אריה יורד לגבי שור, שהוא שמאל, לקשר חסד בגבורה. אדם יורד לגבי נשר, דרגה של יעקב. ומשום זה בארונהו בעלי המשנה, תאר פניו של יעקב היה תאר פניו של אדם הראשון. ומי גרם שיעלה ויקרא ישראל, שכתוב (בראשית לב) לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך? שיהיה ישראל עקר להבדיל ביניהם.

(ע"כ רעיא מהימנא).

ועשירית האיפה (במדבר כח), מדוע? אלא עשירית האיפה, כנגד כנסת ישראל, שהיא העשירית שבמדרגות,

במלכות. דרועא שמאלא בירכא ימינא גבורה בנצח. ואמאי שני מדות דיליה הכי. אלא רזא דנימא הכא, דוד אמר הכא, (תהלים קלב) כהניך ילבשו צדק וחסידים ירננו. ואתמר התם, ולוייך מיבעי ליה למימר. אמר קדשא בריך הוא לאו ארח לשנות מדותי, אלא בתר דזמנית לי, אית לי למעבד רעותך. ומתכא אוליפנא, דבעל הבית דמזמין אפילו למלכא, אית ליה למעבד רעותיה. ובגין דא אוקמוה, כל מה שאומר לך בעל הבית עשה חוץ מצא. ועם כל דא דרזא דא שפיר איהו, הא כתיב (מלאכי א) אני יי לא שניתי, ובכל קרבנין לא כתיב בהון אלא ליהנה, איך יכול למהוי דישני דרגין דשמיה בקרבנא.

אָלָא, אריתי מורי: יוצר אור. עם בשמי: אהבת עולם. אכלתי יערי: שמע ישראל. עם דבשי: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני: והיה אם שמע, עד ויאמר. עם חלבי: מן ויאמר עד אמת. אכלו רעים: ג' ראשונות, וג' אחרונות. שתו ושכרו דודים: שאר ברכאן דצלותא.

ובחבורא קדמאה, סתרא דקרבנא, פרים וכבשים ועתודים ועזים, אינון ארבעה, פני שור, פני נשר וגו', שתי תורים או שני בני יונה, וצריך לפרש. אריה נחית לגבי שור, דאיהו שמאלא, לאתקשרא חסד בגבורה. אדם נחית לגבי נשר. דרגא דיעקב. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, שופריה דיעקב שופריה דאדם קדמאה הוה. ומאן גרים לאסתלקא לאתקרי ישראל, דכתיב, (בראשית לב) לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך. דיהוי ישראל עקר לאפרשא ביניהו. (ע"כ רעיא מהימנא).

ועשירית האיפה (במדבר כח) אמאי אלא עשירית האיפה, לקבל כנסת

וצריכה להנתן בין שתי זרועות, והיא סלת הלחם, והיא לחם. ומשום שהיא לחם, לא הפקד על לחם של חמשת המינים, שהם חטה, ושעורה, ושיפון וכו', ממנה של העולם. ולא שם ממנה עליהם, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו.

ומשום זה מי שמזלזל בלחם וזורק אותו בארץ, עניית רודפת אחריו. וממנה אחד הפקד על זה, והוא רודף אחריו לתת לו עניות, ולא יוצא מן העולם עד שיצטרף לבריות. ועליו כתוב, (איוב טו) נדד הוא ללחם איה. נדד הוא, וילך מטלטל, וגולה ממקום למקום, ללחם איה הוא. ואין מי שישגיח עליו. זהו שכתוב איה מי שירחם עליו, משום שלא ימצא.

רעיא מהימנא

ובחבור הקדמון, אמר הרועה הנאמן, ומה מי שמזלזל בפרורים של הלחם וזורק אותם במקום שלא צריך כף - כל שפן מי שמזלזל בפרורים של המח, שהם טפות הזרע, שזורק אותם בארץ, שנאמר בהם (בראשית ו) כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. או שזורק אותם בנדה, או בבת אל נכר, או בשפחה או בזונה. וכל שפן וכל שפן מי שמזלזל בפרורים של הלחם של התורה, שהם קוצי האותיות ותגי האותיות, שנאמר עליהם, כל המשתמש בכתר - יחלף.

וכף שפן מי שמוסר סודות התורה, וסתרי קבלה, וסודות מעשה בראשית, או סתרי האותיות של השם המפךש לאנשים שאינם הגונים, ששולט עליהם יצר הרע, אשה זונה, ואין לחם אלא כ"ב אותיות

ישראל. דאיהי עשירא דדרגין, ואצטריכא לאתיבהא בין תרין דרועין, ואיהי סלת נהמא, ואיהי נהמא. ובגין דאיהי נהמא, לא אתפקד על נהמא דחמשת מינין, דאיהי חטה, ושעורה, ושיפון וכו', ממנא דעלמא. ולא שוי ממנא עליהו, אלא קדשא בריך הוא בלחודו.

ובגין דא, מאן דמזלזל בנהמא, וזריק ליה בארעא, עניותא רדיף אבתייה. וחד ממנא אתפקד על דא, ואיהו רדיף אבתייה, למיהב ליה עניותא, ולא יפוק מן עלמא, עד דיצטרף לברין. ועליה פתיב, (איוב טו) נדד הוא ללחם איה. נדד הוא, ויהך מטלטל, וגלי מאתר לאתר, ללחם איה הוא. ולית (דף רמ"ד ע"ב) מאן דישגח עליה, הדא הוא דכתיב איה. מאן דירחם עליה, בגין דלא ישבח.

רעיא מהימנא

ובחבורא קדמא אמר רעיא מהימנא, מאן דמזלזל בפרורין דנהמא, וזריק לון באתר דלא אצטריף. האי כל שפן מאן דמזלזל בפירורין דמוחא, דאינון טפין דזרע, דזריק לון בארעא, דאתמר בהון (בראשית ו) כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. או דזריק לון בנדה, או בבת אל נכר, או בשפחה או בזונה. וכל שפן וכל שפן מאן דמזלזל בפירורין דנהמא דאורייתא, דאינון קוצי אתוון, ותגי אתוון, דאתמר עליהו כל המשתמש בתגא חלף.

כל שפן מאן דמסר רזין דאורייתא, וסתרי קבלה, וסתרי מעשה בראשית, או סתרי אתוון דשמא מפךש, לאנשים דלאו אינון הגונים, דשליט עליהו יצר הרע, אשה זונה, דאתמר עליה, (משלי ו) כי בעד אשה זונה עד שנאמר עליה (משלי ו) כי בעד אשה זונה עד כפר לחם.

התורה. ואין כפר אלא אפלו
הלכה אחת. (ועוד רעיא מהימנא).
ובחבור הקדמון לא גלה סוד
באותם פרורים אלא בדרך פשט,
ולא נתן בהם שעור. אבל בארוהו
בעלי המשנה, ששעור של
פרורים פזית לפחות, כל שפן אם
הם בפניצה. שבעלי המשנה
דקדקו עליהם, עד פזית עד
כפיצה לברך עליהם.

ודרך סוד, א"ח - הוא תשעה
פרורים, שלשה לכל פון, שלשה
מן ארבעה - שנים עשר. ד' היא
השלמות, להשלים בה עשרה.
ולהשלים ארבעה, שהם יהוה.
מהם עשרה? אלו יו"ד ה"א וא"ו
ה"א. קוץ של אות ד' מאחד,
שעורה בכזית. י' מהו"ה,
שעורה כפיצה.

היא ד', שלמות המרפכה של
אדם ושלמות של ארבע פנים של
אדם. ומשום זה (במדבר ו) ישא
יהוה פניו אליך. ובארוהו בעלי
המשנה, והרי כתוב (דברים י) אשר
לא ישא פנים. אלא אמר הקדוש
ברוך הוא, ולא אמרתי להם (שם
א) ואכלת ושבעת? והם דקדקו
עליהם, עד פזית או עד כפיצה,
ואיך לא אשא להם פנים! ?
וחכמי המשנה והאמוראים, כל
התלמוד שלהם על סודות התורה
סדרו אותו.

קם הרועה הנאמן, והרים ידיו
לפני הקדוש ברוך הוא ושכנתו,
וכך אמר: קדשא בריך הוא, יהי
רצון שלך לתת לנו מזון שלם,
לתקן אצלך ואצל המלכה
העליונה, עולם הבא, שנאמר
עליו (תהלים כב) פי לה' המלוכה
ומושל בגוים. ולגבי המלכה
השניה שנאמר בה פעם שניה,
(עובדיה א) והיתה לה' המלוכה. לתקן שלחן שלם מכל מצדנים ומכל מאכלים.
ואני מזמן עמך לכל בעלי המשנה, ולבעלי המקרא, ולבעלי התלמוד, וכל שפן לבעלי סודות

כפר להם. ולית להם אלא כ"ב אתון דאורייתא. ולית
כפר, אלא אפלו הלכה אחת. (ועוד רעיא מהימנא).

ובחבורא קדמאה, לא גלי רזא באלין פרוירין, אלא
בארח פשט, ולא יהיב בהון שיעורא. אבל
אוקמוה מארי מתניתין, דשיעורא דפירוירין פזית לפחות,
כל שפן אי אינון כפיצה. דמארי מתניתין דקדקו עליהו,
עד פזית עד כפיצה לברכא עליהו.

וארח רזא, א"ח הוא ט' פרוירין, שלש לכל סטר, תלת
מן ד', תריין עשר. רביעית איהו שלימו, לאשלקמא
ביה עשר. ולאשלקמא ד', דאינון יהוה. מאי עשר. אינון:
יו"ד ה"א וא"ו ה"א. קוצא דאת ד' מן אחד, שיעורא
כזית. י' מן יהוה, שיעורא דיליה כפיצה.

איהו ד', שלימו דמרפכתא דאדם, ושלימו דארבע אנפין
דאדם. ובגין דא, (במדבר ו) ישא יהוה פניו אליך.
ואוקמוה מארי מתניתין, והכתיב (דברים י) אשר לא ישא
פנים. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, ולא אמרתי להם
(דברים יא) ואכלת ושבעת, והם דקדקו עליהם, עד פזית
או עד כפיצה, ואיך לא אשא להם פנים. ורבנן דמתניתין
ואמוראין, כל תלמודא דלהון, על רזין דאורייתא סדרו
ליה.

קם רעיא מהימנא, וסליק ידוי קמי קדשא בריך הוא
ושכניתיה, ואמר הכי, קדשא בריך הוא יהא רענא
דילך, למיהב לון מזונא שלימתא, לתקנא לגבך, ולגבי
מטרוניתא עלאה עלמא דאתי, דאתמר עלה, (תהלים כב)
פי ליי המלוכה ומושל בגוים. ולגבי מטרוניתא תננינא,
דאתמר בה זמנא תננינא, (עובדיה א) והיתה ליי המלוכה.
לתקנא פתורא שלימתא, מכל עדונין, ומכל מאכלין.

ואנא מזמן עמך, לכל מארי מתניתין, ולמארי מקרא,
ולמארי תלמוד, וכל שפן למארי סתרי תורה דילך,

(עובדיה א) והיתה לה' המלוכה. לתקן שלחן שלם מכל מצדנים ומכל מאכלים.

התורה שלך, פלה שלך, מלכה קדושה שלך, עליונה ותחתונה, והכל ברשות של עליון כל עליונים, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים של מעלה ומטה, שהוא יחיד בלי שני, ואין אות ונקדה שמשתפת עמו, ולא שנוי גונים של אנשים. שהוא בעל כל המפתחות של סודות ההיות, ושמות וכנויים, וכל סודות הגנוזים של החכמה, שתפתח אותם פלם לכבודך, עליון על כל העלות. אני מתחנן לפניך שתפתח אותם לכבודך, שפכודך הוא מאבי ואמי שבשמים, ואב של כל ישראל ואם שלהם, שנאמר ב'ה (משלי א) ואל תטש תורת אמוך, ועמך אין שתף של אם בעולם.

קם זמן שני ואמר, בעלי המשנה, נשמות ורוחות ונפשות שלכם, התעוררו פעת פלכם והעבירו שנה מפם, שהיא ודאי משנה, דרך פשט של עולם הזה. שאני לא עוררתי בכם אלא בסודות עליונים של העולם הפא, שאתם בהם (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא יישן.

פתח ואמר, הרי בארוהו בעלי המשנה, בעל הבית בוצע ואורח מכרף. ועוד בארוהו, צריך לדקדק בה' מן המוציא. ושתי ה' הן פנגד שתי הלחם. שתי כפרות של השבת. אות י' היא פביצה של כל אחד ואחד. ומיהו בעל הבית שבוצע? זו אות ו'.

בין כף הנה זקן הזקנים הנה יורד אצלו ואמר, רועה נאמן, חזר כף, שהרי לחם הוא אות ו', שתי כפרות שלו, כמו שאמרת הן אותיות ה' ה'. ודאי אות ו' היא פנגד יעקב, ה' ה' פנגד לאה ורחל. י' פביצה לכל אחד.

אמר לו, זקן זקן, והרי בכמה מקומות בארוהו, שיעקב הוא בעל הבית, ויוסף אורח, שמדרגתו יסוד חי העולמים, כולל ח"י ברכות התפלה, ומשום זה אמרו עליו, (משלי י) ברכות לראש צדיק.

פלה דילך, מטרוניתא קדישא דילך, עלאה ותפאה, וכלא ברשות דעלת כל עלאין, אדון כל האדונים, מלך על כל המלכים דעילא ותפא, דאיהו יחיד בלא תננינא, ולית את ונקדה דמשתתף בהדיה, ולא שנוי גוונין דאינשא. דאיהו מארי כל מפתחאן, דרזין דהיות, ושמהן וכנויין, וכל רזין גניזין דחכמתא, דתפתח לון פלהו ליקרא דילך, עלת על כל עלות. אנה מתחנן קדמך, דתפתח לון ליקרא דילך, דיקרא דילך איהו מאבי ואמי דשמיא, ואב דכל ישראל, ואם דלהון, דאתמר ב'ה (משלי א) ואל תטש תורת אמוך, ועמך לית שותפו דאם בעלמא.

קם זמנא תננינא ואמר, מארי מתניתין, נשמתין ורוחין ונפשין דלכון, אתערו כען פולהו, ואעברו שינתא מנכון, דאיהו ודאי משנה, ארח פשט דהאי עלמא. דאנא לא אתערנא ככו, אלא ברזין עלאין דעלמא דאתי, דאתון בהון (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא יישן.

פתח ואמר, הא אוקמוה מארי מתניתין, בעל הבית בוצע ואורח מכרף. ועוד אוקמוה, צריך לדקדק בה' מן המוציא. ותריין ההין אינון, לקבל שתי הלחם. שתי כפרות דשבת. י' איהו פביצה לכל חד וחד. ומאן איהו בעל הבית דבוצע. דא ו'.

אדהכי, הא סבא דסבין קא נחית לגביה, ואמר, רעיא מהימנא חזור כף. דהא לחם איהו ו', שתי כפרות דיליה, פמה דאמרת אינון ה' ה'. ודאי ו' איהו לקבל יעקב. ה' ה' לקבל לאה ורחל. י' פביצה לכל חד.

אמר ליה, סבא סבא, והא בכמה אתרין אוקמוה, דיעקב איהו בעל הבית, ויוסף אורח, דדרגיה יסוד חי עלמין, פליל ח"י ברכאן דצלותא, ובגין דא אוקמוה עליה, (משלי י) ברכות לראש צדיק. אמר ליה הכי הוא,

אמר לו, זקן זקן, והרי בכמה מקומות בארוהו, שיעקב הוא בעל הבית, ויוסף אורח, שמדרגתו יסוד חי העולמים, כולל ח"י ברכות התפלה, ומשום זה אמרו עליו, (משלי י) ברכות לראש צדיק.

וּכְלֹא קְשׁוּט. כָּל רִזָּא בְּאַתְרֵיהּ, מַה דְּאַנָּא אֲמַרְיָת, וּמַה דְּאַתְּ אֲמַרְתָּ. אֲבָל הֵהוּא דְּפְלִיג נְהִמָּא מֵאֵן הוּא.

אָמַר לֵיהּ, סָבָא אַנְתָּ בְּדִיּוּקְנֵיהּ, וְדָא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, וְדָא אָדָם דְּמִרְכַּבְתָּא עֲלָא, דְּאַנְפִּין דִּילֵיהּ יְהוּהּ. וּבְגִין דָּא, ו' לְחָם, דְּאַיִנוּן ה' ה'. וְשִׁיעוּרָא דְּאוּקְמוּהָ פְּזִית וּכְבִּיצָה, הָא אֲתָמַר פְּזִית בְּאֵן שְׂמָא מְשַׁעְרִין, דְּהָא אוּקְמוּהָ רַבְּנֵן דְּאַיִן עוֹשִׂין מְצוֹת חִבְלֵי לוֹת, אוּף הָכִי, לָא יְהִיבִין תְּרִין שִׁיעוּרִין בְּאַתְּ י', לְמַהוּי פְּזִית וּכְבִּיצָה. אֲלָא תְּרִי אֲלֻפָּא בֵּיתוֹת אִינוּן, אֵית י' עֲלָא, וְאֵית י' זַעֲרָא, י' מִן יְהוּהּ, עֲלָא. י' מִן אֲדָנִי, זַעֲרָא. וְאַלִּין תְּרִין, חַד בְּכַזִּית, וְחַד בְּכַבִּיצָה, בְּרִזָּא דָּא יְאַהֲדוּנְהִי. אַתָּא סָבָא וְנָשִׁיק לֵיהּ.

אֲדַרְכֵּי קָם בּוּצִינָא קְדִישָׁא, פְּתַח וְאָמַר, וְדָאֵי כְּעַן מִתְחַבְּרִין (מְשַׁלִּי ל) מַה שְּׂמוּ וּמַה שְּׂם בְּנוּ, חֲדוּ חֲבֵרִיָּא וְאָמְרוּ, זַפְּאָה הוּא מֵאֵן דְּזָכִי לְמִיכַל מַהֲאֵי נְהִמָּא, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (מְשַׁלִּי ט) לָכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי. וְזַפְּאָה נִפְשָׁא, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (וִיקְרָא כב) מְלַחֵם אֲבִיהָ תֹּאכַל. (וִיקְרָא כב) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל בּוֹ. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אֲתָמַר, (מִלֵּאכִי ב) הֲלֵא אָב אֶחָד לְכַלְנֹו. וְנִפְשָׁא דְּאַתְעַסְקַת בְּאוּרִיָּתָא, מְלַחֵם אֲבִיהָ תֹּאכַל.

וּמֵאֵן גְּרִים לָהּ דְּאַכְלַת מְלַחֵם אֲבִיהָ. בְּגִין דְּתַבַּת בְּתִיּוּבְתָא (דף רמ"ה ע"א) וְאַתְאַחַדַּת (נ"א וְאַתְחַדַּת) בְּנַעוּרֵיהָ. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (וִיקְרָא כב) וְשָׁבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ בְּנַעוּרֵיהָ, כְּגוֹן (אִיּוֹב לג) [וְ]יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיו. כְּגוֹנוּנָא דְּאַיְלָנָא דְּקַצִּיצוּ לֵיהּ, וְאַתְחַדַּשׁ בְּשִׁרְשׁוּי. וְהֵאֵי אִיהוּ רִזָּא, דְּמֵאֵן דְּמִית בְּלֹא זַרַע.

וְעוֹד אֵית רִזָּא אַחְרָא, דְּלִבְתַּר יִיתֵי בְּגִלְגוּלָא, וְיִתְחַדַּשׁ כְּמִלְקַדְמִין. וְהֵיִינוּ אֲלֻמְנָה וְגִרוּשָׁה, דְּאַתְתַּרְכַּת מִגְּנֵמָא דְּעַדָן, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת גְּרוּשָׁה, כְּגוֹן (בְּרַאשִׁית

וְעוֹד יֵשׁ סוּד אַחַר, שְׁלִבְסוּף יְבוּא בְּגִלְגוּל וְיִתְחַדַּשׁ כְּמִזְמֵן קְדָמוֹן. וְזֵהוּ אֲלֻמְנָה וְגִרוּשָׁה, שְׁהִתְגַּרְשָׁה מִגֵּן עֲדָן, וּמִשׁוּם זֵה נִקְרָאת גְּרוּשָׁה, כְּמֹ (בְּרַאשִׁית א) וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם. וּמַה גֵּרָם לָהּ? מִשׁוּם שְׁזַרַע אֵין לָהּ, שְׂמַת בְּלֹא בְּנִים. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ בְּנַעוּרֵיהָ, שְׁשָׁבָה בְּעוֹלָם הִזָּה בְּאוֹתוֹ נַעַר כֵּן

אָמַר לוֹ, כִּף הוּא, וְהַכַּל אֲמַת. כָּל סוּד בְּמִקְוָמוֹ, מַה שְּׂאֲנִי אֲמַרְתִּי וּמַה שְּׂאַתָּה אֲמַרְתָּ. אֲבָל זֵה שְׁבוּצַע אֵת הַלְחָם מִיְהוּ?

אָמַר לוֹ, זֶקֶן, אַתָּה בְּדַמּוּתוֹ, וְזֵה שֵׁם יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, וְזֵה אָדָם שֶׁל הַמְּרַכְבָּה הַעֲלִיּוּנָה שְׁהַפְּנִים שֶׁלוֹ יְהוּהּ. וּמִשׁוּם זֵה ו' לְחָם, שְׁהֵן ה' ה'. וְשִׁיעוּר שְׁקָבְעוּ פְּזִית וּכְבִּיצָה, הָרִי נִתְבָּאָר פְּזִית בְּאִיזָה שֵׁם מְשַׁעְרִים, שְׁהָרִי בְּאָרו חֲכָמִים שְׂאִין עוֹשִׂים מְצוֹת חִבְלֵי לוֹת, אֲפִּי כָּאֵן לֹא נוֹתְנִים שְׁנֵי שְׁעוּרִים בְּאוֹת י', לְהִיּוֹת פְּזִית וּכְבִּיצָה. אֲלָא שְׂתֵי אֲלֻפָּא בֵּיתוֹת הֵן, יֵשׁ י' עֲלִיּוּנָה, וְיֵשׁ י' קְטָנָה. י' מִן יְהוּהּ - עֲלִיּוּנָה. י' מִן אֲדָנִי - קְטָנָה. וְאַלּוֹ הַשְּׂתִים, אַחַת בְּכַזִּית וְאַחַת בְּכַבִּיצָה, בְּסוּד זֵה הַשְּׁלוּב יְאַהֲדוּנְהִי. כָּא הַזֶּקֶן וְנִשְׁק לּוֹ.

בֵּין כִּף קָם הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, פְּתַח וְאָמַר, וְדָאֵי כְּעַת מִתְחַבְּרִים (מְשַׁלִּי ל) מַה שְּׂמוּ וּמַה שְּׂם בְּנוּ. שְׂמַחוּ הַחֲבֵרִים וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִיּוּ מִי שְׁזוּכָה לְאַכֹּל מִהַלְחָם הִזָּה שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (מְשַׁלִּי ט) לָכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי, וְאֲשֶׁרִיּוּ הַנֶּפֶשׁ שְׁנֵאֲמַר בֵּיהּ (וִיקְרָא כב) מְלַחֵם אֲבִיהָ תֹּאכַל. (שם) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל בּוֹ. שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹ נֵאֲמַר, (מִלֵּאכִי ב) הֲלֵא אָב אֶחָד לְכַלְנֹו. וְהַנֶּפֶשׁ שְׁעוֹסְקַת בְּתוֹרָה - מְלַחֵם אֲבִיהָ תֹּאכַל.

וּמִי גֵרָם לָהּ שְׂאוּכְלַת מְלַחֵם אֲבִיהָ? מִשׁוּם שְׁחֻזְרָה בְּתִשׁוּבָה וְנִאֲחַזַּת (וּמִתְחַדַּשֶׁת) בְּנַעוּרֵיהָ. זֵהוּ שְׂכַתוּב (וִיקְרָא כב) וְשָׁבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ בְּנַעוּרֵיהָ, כְּמֹ (אִיּוֹב לב) [וְ]יָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיו. כְּמֹ הָאֵילָן שְׁקָצְצוּ אוֹתוֹ וּמִתְחַדַּשׁ בְּשִׁרְשׁוּי. וְזֵהוּ סוּד שֶׁל מִי שְׂמַת בְּלֵי זַרַע.

וְזֵהוּ אֲלֻמְנָה וְגִרוּשָׁה, שְׁהִתְגַּרְשָׁה מִגֵּן עֲדָן, וּמִשׁוּם זֵה נִקְרָאת גְּרוּשָׁה, כְּמֹ (בְּרַאשִׁית א) וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם. וּמַה גֵּרָם לָהּ? מִשׁוּם שְׁזַרַע אֵין לָהּ, שְׂמַת בְּלֹא בְּנִים. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אֲבִיהָ בְּנַעוּרֵיהָ, שְׁשָׁבָה בְּעוֹלָם הִזָּה בְּאוֹתוֹ נַעַר כֵּן

היָבֵם, וְזָהוּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ
כַּנְעוּרֶיהָ. וּלְבִסּוּף שְׁזָכְתָה לְזֹרַע
- מִלְחָם אָבִיהָ תֹאכֵל. וְכָל זֶר לֹא
יֹאכֵל בּוֹ וְגו' (דברים כה) לֹא תִהְיֶה
אִשֶּׁת הַמֵּת הַחוּצָה - לְאִישׁ זֶר.

אָמַר הַרְעֵה הַנְּאֻמָּן, הַלֵּל
וְשִׁמְאִי, שְׁאַתֶּם אֶחָד מֵצַד
הַרְחָמִים וְאֶחָד מֵצַד הַדִּין, שֶׁהֵם
חֹסֵד וְגִבּוּרָה, מְדַרְגּוֹת שֶׁל
אֲבֹרָהּ וְיִצְחָק. וְאַתֶּם מֵהַגּוֹעַ
שֶׁלְהֵם, הָאֶסְפּוּ לְכָאן אַתֶּם
וְשִׁמוּנִים תִּלְמִידִים שֶׁהֵיוּ לוֹ
לְהַלֵּל, וְאַף כִּף תִּלְמִידֵי בֵּית
שִׁמְאִי, לְסֵעוּדַת הַמֶּלֶךְ.

הָרִי בְּאַרְתֶּם, אַתֶּם וְהַחֲבָרִים
שְׁעַמְכֶם, בְּעֲלֵי הַוְרָאוֹת,
שֶׁבְאַרְתֶּם אֵין הַבוֹצֵעַ רִשְׁאֵי לְאָכֵל
עַד שְׁיַעֲנֵנו אָמֵן בְּעֲלֵי הַסֵּעוּדָה,
וְאֵין בְּעֲלֵי הַסֵּעוּדָה רִשְׁאִים לְאָכֵל
עַד שְׁיֵאכֵל הַבוֹצֵעַ. וְדָאֵי כַּאֲשֶׁר
בוֹצֵעַ בְּעַל הַבֵּית, וּבוֹצֵעַ לְאוֹתָם
בְּעֲלֵי הַסֵּעוּדָה, לֹא לְכֻלָּם מִשְׁעַר
שְׁעוֹר אֶחָד, שְׁאֵין דֶּרֶךְ אֵלֹו
הַבוֹצֵעִים לְבִצֵּעַ בְּשָׁוָה,
שֶׁלְפַעֲמִים נוֹתֵן לָזֶה כְּבִיצָה, וְלָזֶה
כְּזֵית.

וְכַאֲשֶׁר עוֹנִים אָמֵן עַל בְּצִיעָה זוֹ,
קִדְּם שְׁיֵאכֵל בְּעַל הַבֵּית, מְחַבְּרִים
שְׁנֵי שְׁעוּרִים כְּאֶחָד בְּכִזֵּית
וְכְבִיצָה, שְׁלוּב יְאֵהוּדָנְהִי - אָמֵן
זֶה אֵינוֹ עַל הָאֲכִילָה, אֲלֵא עַל
הַבְּצִיעָה. לְאַחַר שְׁאֵלוֹ הַשְּׁעוּרִים
מִצְטַרְפִּים בְּאָמֵן, יֹאכֵל בְּעַל
הַבֵּית. וְזָהוּ (שיר השירים ה) אֲרִיתִי
מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם
דְּבָשִׁי. וְאַחַר כֵּךְ - אֲכָלוּ רַעִים
שְׁתָּו וְשִׁכְרוּ דוֹדִים. אֲכָלוּ רַעִים -
בְּעֲלֵי הַסֵּעוּדָה. שְׁיִהְיוּ הַבְּנִים
בְּדַמוֹת אֲבוֹתֶם.

הָרִי כָאֵן לְחֵם בְּשָׁמִי כְּכֹרוֹת,
וְשְׁעוּרוֹ - כְּזֵית וְכְבִיצָה. מַהוּ לְחֵם
הַפְּנִים שֶׁל שְׁלַחַן הַמֶּלֶךְ? אֲלֵא
זֶה פְרָשׁוֹהוּ, שְׁיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה פְנִים. וּמַהָּן? אֲלֵא הֵן אַרְבַּע פְּנִים שֶׁל אֲרִיָּה, אַרְבַּע פְּנֵי שׁוֹר,
אַרְבַּע פְּנֵי גֶשֶׁר. וְהֵם (במדבר ו) יְבָרְכֶךָ יְהוָה. יְאֵר יְהוָה. יִשָּׂא יְהוָה.

וְיִגְרַשׁ אֶת הָאֵדָם. וּמֵאֵן גְּרִים לָהּ. בְּגִין דְּזָרַע אֵין לָהּ,
דְּמִית בְּלֹא כְּנִין. וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כַּנְעוּרֶיהָ, דְּתִבַּת
בְּהֵאֵי עֲלָמָא בְּהֵהוּא נַעַר בֶּן יָבֵם, וְהֵינֵנו וְשָׁבָה אֶל בֵּית
אָבִיהָ כַּנְעוּרֶיהָ. וּלְבַתֵּר דְּזָכַת לְזֹרַע מִלְחָם אָבִיהָ תֹאכֵל.
וְכָל זֶר לֹא יֹאכֵל בּוֹ וְגו' (דברים כה) לֹא תִהְיֶה אִשֶּׁת הַמֵּת
הַחוּצָה, לְאִישׁ זֶר.

אָמַר רַעֲיָא מְהֵימְנָא, הַלֵּל וְשִׁמְאִי, דְּאַתּוֹן, חַד מְסֻטְרָא
דְּרַחֲמִי, וְחַד מְסֻטְרָא דְּדִינָא, דְּאֵינוֹן חֹסֵד וְגִבּוּרָה,
דְּרִגִּין דְּאֲבֹרָהּ וְיִצְחָק. וְאַתּוֹן מְגוֹזְעִיָּהוּ, אַתְּכִפְנָשׁוּ הַכָּא,
אַתּוֹן וְתַמְנִין תִּלְמִידִים דְּהוּוּ לִיהּ לְהַלֵּל. וְאוּף הַכִּי תִלְמִידֵי
בֵּית שִׁמְאִי, לְסֵעוּדַת דְּמֶלֶךְכָּא.

הָא אִוְקַמְתּוֹן, אַתּוֹן וְחַבְרֵיָא דְּעַמְכוֹן, מְאָרִי דְּהוֹרָאוֹת,
דְּאִוְקַמְתּוֹן, אֵין הַבוֹצֵעַ רִשְׁאֵי לְמִיכַל, עַד שְׁיַעֲנֵנו אָמֵן
מְאָרִי סֵעוּדַתָּא, וְלִית מְאָרִי סֵעוּדַתָּא רִשְׁאֵין לְמִיכַל, עַד
שְׁיֵאכֵל הַבוֹצֵעַ. וְדָאֵי כַד בְּצֵעַ בְּעַל הַבֵּית, וּבְצֵעַ לְאֵינוֹן
מְאָרִי סֵעוּדַתָּא, לָאו לְכַלְהוֹ מִשְׁעַר שְׁעוּרָא חֲדָא, דְּלָאו
אוֹרַח אֵלִין בּוֹצֵעִין, לְבִצֵּעַ בְּשָׁוָה, דְּלִזְמִנִּין יְהִיב לְדָא
כְּבִיצָה, וְלְדָא כְּזֵית.

וְכַד עוֹנִין אָמֵן עַל הָאֵי בְצִיעָא, קִדְּם דְּיִיכּוֹל בְּעַל הַבֵּית,
מְחַבְּרִין תְּרִין שְׁיַעוּרִין כְּחֲדָא, כְּכִזֵּית וְכְבִיצָה,
יְאֵהוּדָנְהִי, אָמֵן, דָּא לָאו אִיהוּ עַל הָאֲכִילָה, אֲלֵא עַל
הַבְּצִיעָה, לְבַתֵּר דְּאֵינוֹן שְׁיַעוּרִין מִצְטַרְפִּין בְּאָמֵן, יִיכּוֹל
בְּעַל הַבֵּית. וְהֵינֵנו (שיר השירים ה) אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי
אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, וּלְבַתֵּר אֲכָלוּ רַעִים שְׁתָּו וְשִׁכְרוּ
דוֹדִים. אֲכָלוּ רַעִים, מְאָרִי סֵעוּדַתָּא. דִּיהוּן בְּנִין בְּדִיוֹקְנָא
דְּאֲבוּהוֹן.

הָא הַכָּא לְחֵם בְּשָׁמִי כְּכֹרוֹת, וְשְׁיַעוּרוֹ כְּזֵית וְכְבִיצָה. מְאִי
נִיהוּ לְחֵם הַפְּנִים דְּפַתּוּרָא דְּמֶלֶךְכָּא. אֲלֵא הָא אִוְקַמוּהָ,
דְּאִית לִיהּ תְּרִיסַר אַנְפִּין. וּמֵאֵי נִיהוּ. אֲלֵא אֵינוֹן אַרְבַּע
אַנְפֵי אֲרִיָּה. אַרְבַּע אַנְפֵי שׁוֹר. אַרְבַּע אַנְפֵי גֶשֶׁר. וְאֵינוֹן
(במדבר ו) יְבָרְכֶךָ יְהוָה. יְאֵר יְהוָה. יִשָּׂא יְהוָה.

זֶה פְרָשׁוֹהוּ, שְׁיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה פְנִים. וּמַהָּן? אֲלֵא הֵן אַרְבַּע פְּנִים שֶׁל אֲרִיָּה, אַרְבַּע פְּנֵי שׁוֹר,
אַרְבַּע פְּנֵי גֶשֶׁר. וְהֵם (במדבר ו) יְבָרְכֶךָ יְהוָה. יְאֵר יְהוָה. יִשָּׂא יְהוָה.

וּמְנַלְן דְּלַחֵם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְתוֹרָא דְּמִלְכָא. דְּכַתִּיב, (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה. ז"ה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. וְאוֹף הָכִי, מֵאֵן דְּאִית לֵיה, בְּעֵי לְתַקְנָא וְלִסְדְּרָא עַל פְּתוּרֵיה, אַרְבַּע כְּפָרוֹת בְּכָל סְעוּדָתָא דְּשַׁבַּת, לְתַלַּת סְעוּדוֹתֵי תְּרִיסָר אַנְפִּין.

וְאִי תִימָא לָאו אֵינוֹן אֶלָּא שִׁית מְדַאוּרֵייתָא, מִשּׁוּם לַחֵם מְשֻׁנָּה. אֶלָּא לָא נִיכוּל לְמִדְכַּר ו', בְּלָא חֲבָרִיה, ו' ו', שִׁית מְלַעֲלֵא לְתַתָּא, וְשִׁית מְלַתְתָּא לְעֵילָא. לְקַבַּל שִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסִיָּא עַלְאָה. וְשִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסִיָּא תַתָּאָה. שִׁית בְּאַתְכַּסִּיָּא. וְשִׁית בְּאַתְגְּלִיָּא. (דברים כט) הַנְּסֻתוֹת לִיהוֹ"ה אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחֲמֵי תוֹדָה אֵינוֹן אַרְבַּעִין חִלוֹת, עֲשָׂרָה רְקִיקִין. עֲשָׂרָה רְבוּכִין. עֲשָׂרָה שֶׁל חֲמִץ. עֲשָׂרָה שֶׁל מֶצֶה. הָא אֵינוֹן מ'. לְקַבַּל י' מִן יְהוֹ"ה. ד' אַנְפִּי אָדָם. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפִּי אַרְיָה. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפִּי שׁוֹר. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפִּי נֶשֶׁר. הָאִי אִיהוּ תְּקוּנָא קְדָמָא דְּפְתוּרָא דְּמִלְכָא, דְּאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּצָרִיף בֵּר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּפְתוּרָא דְּשַׁבַּת.

חַד, לְתַקְנָא פְתוּרָא כְּמֵאֵן דְּאָכִיל קָמֵי מִלְכָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוֹ"ה. תַּנְיִנָּא, נְטִילַת יָדִים, עַד שְׁעוּרָא דְּגִזְרוּ רַבָּנָן, דְּאֵינוֹן חֲמֵשׁ קְשָׁרִין, דְּבַהוּן אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין. וְאוֹף הָכִי אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין אֵינוֹן, דִּיד שְׁמָאֵלָא. וְאֵינוֹן שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִין. לְקַבַּלֵּיהוּ כ"ח יְהוֹ"ה, דְּאֵינוֹן שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן דְּקָרָא קְדָמָא דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. דְּאַתְמַר בַּהוּן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַל נָא פַחַּ יְהוָה.

וְעֲשָׂר אַצְבָּעָאן, רְמִיזֵי לְעֲשָׂר אַמִּירָן דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. אַמְאִי. בְּגִין דְּאִית בַּהוּן רְזָא דְּעֲשָׂר אַמִּירָן, וְשְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן, דְּבַהוּן אַתְבָּרִי עֲלָמָא.

וּמְנַלְן דְּלַחֵם הַפָּנִים אִיהוּ מִפְתוֹרָא דְּמִלְכָא. דְּכַתִּיב, (יחזקאל מא) וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה. ז"ה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. וְאוֹף הָכִי, מֵאֵן דְּאִית לֵיה, בְּעֵי לְתַקְנָא וְלִסְדְּרָא עַל פְּתוּרֵיה, אַרְבַּע כְּפָרוֹת בְּכָל סְעוּדָתָא דְּשַׁבַּת, לְתַלַּת סְעוּדוֹתֵי תְּרִיסָר אַנְפִּין.

וְאִי תִימָא לָאו אֵינוֹן אֶלָּא שִׁית מְדַאוּרֵייתָא, מִשּׁוּם לַחֵם מְשֻׁנָּה. אֶלָּא לָא נִיכוּל לְמִדְכַּר ו', בְּלָא חֲבָרִיה, ו' ו', שִׁית מְלַעֲלֵא לְתַתָּא, וְשִׁית מְלַתְתָּא לְעֵילָא. לְקַבַּל שִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסִיָּא עַלְאָה. וְשִׁית דְּרַגִּין דְּכִרְסִיָּא תַתָּאָה. שִׁית בְּאַתְכַּסִּיָּא. וְשִׁית בְּאַתְגְּלִיָּא. (דברים כט) הַנְּסֻתוֹת לִיהוֹ"ה אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם.

וְלַחֲמֵי תוֹדָה אֵינוֹן אַרְבַּעִין חִלוֹת, עֲשָׂרָה רְקִיקִין. עֲשָׂרָה רְבוּכִין. עֲשָׂרָה שֶׁל חֲמִץ. עֲשָׂרָה שֶׁל מֶצֶה. הָא אֵינוֹן מ'. לְקַבַּל י' מִן יְהוֹ"ה. ד' אַנְפִּי אָדָם. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפִּי אַרְיָה. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפִּי שׁוֹר. י' מִן יְהוֹ"ה, ד' אַנְפִּי נֶשֶׁר. הָאִי אִיהוּ תְּקוּנָא קְדָמָא דְּפְתוּרָא דְּמִלְכָא, דְּאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּבָרִים דְּצָרִיף בֵּר נֶשׁ לְאַנְהָגָא בְּפְתוּרָא דְּשַׁבַּת.

חַד, לְתַקְנָא פְתוּרָא כְּמֵאֵן דְּאָכִיל קָמֵי מִלְכָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוֹ"ה. תַּנְיִנָּא, נְטִילַת יָדִים, עַד שְׁעוּרָא דְּגִזְרוּ רַבָּנָן, דְּאֵינוֹן חֲמֵשׁ קְשָׁרִין, דְּבַהוּן אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין. וְאוֹף הָכִי אַרְבַּעָה עֲשָׂר פְּרָקִין אֵינוֹן, דִּיד שְׁמָאֵלָא. וְאֵינוֹן שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִין. לְקַבַּלֵּיהוּ כ"ח יְהוֹ"ה, דְּאֵינוֹן שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן דְּקָרָא קְדָמָא דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. דְּאַתְמַר בַּהוּן, (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַל נָא פַחַּ יְהוָה.

וְעֲשָׂר אַצְבָּעָאן, רְמִיזֵי לְעֲשָׂר אַמִּירָן דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. אַמְאִי. בְּגִין דְּאִית בַּהוּן רְזָא דְּעֲשָׂר אַמִּירָן, וְשְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אַתְוּוֹן, דְּבַהוּן אַתְבָּרִי עֲלָמָא.

פְּסוּק רֵאשׁוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם (במדבר יד) וְעַתָּה יִגְדַל נָא פַחַּ יְהוָה. וְעֲשָׂר אַצְבָּעוֹת רוּמְזוֹת לְעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. וּמִשּׁוּם זֶה בְּאָרוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה, מִי שְׁמִזְלִיל בְּנְטִילַת יָדִים, נַעֲקַר מִן הָעוֹלָם. מִדּוּעַ? מִשּׁוּם שֵׁישׁ בְּהֵם סוּד שֶׁל עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת וְשְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים אוֹתִיּוֹת שְׁבָהֶם נִכְרָא הָעוֹלָם.

שְׁרִישֵׁי - כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה שֶׁתִּקְנוּ
בוֹ עֲשֶׂה דְבָרִים: הַדְחָה
וּשְׁטִיפָה. עֲטוּר. עֲטוּף. חֵי. מְלֵא.
מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמִגְבִּיחוֹ
וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמִגְבִּיחוֹ מִן
הַקְּרָקַע טַפַּח. וּמִשְׁגָּרוֹ בְּמִתְנָה
לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ.

וּבְדֶרֶךְ סוּד, כּוֹס (דְּבָרִים לג) מְלֵא
בְּרַפְתָּ ה'. כּוֹס בְּגִימָטְרִיא
אֱלֹהִים, וּמִשֵּׁם הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁהִיא
עַל שְׁמוֹ - כּוֹס. זֶהוּ שְׁכֵתוּב (תְּהִלִּים
קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא. מִי נִקְרָא
יְשׁוּעוֹת? חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת, שֶׁהֵן
כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ סְפִירוֹת שֶׁל כּוֹס,
שֶׁהוּא שֵׁם אֱלֹהִים חַיִּים שֶׁהַבִּינָה
מִתְפַּשֵּׁט בָּהֶם לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים.
ה' פְּעָמִים עֲשֶׂר, בְּאוֹת י', שֶׁהוּא
עֲשֶׂה דְבָרִים שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים
בְּכוֹס, שֶׁהוּא אֱלֹהִים חַיִּים, חֲמֵשׁ
אוֹתוֹת בְּחֻשְׁבוֹן ה'.

וּבְאֵרוֹ, בְּכוֹס שֶׁצְרִיף הַדְחָה
וּשְׁטִיפָה. הַדְחָה מִבְּחוּץ,
וּשְׁטִיפָה מִבְּפָנִים. וְסוּד הַדְּבָר -
שֶׁהִיא תּוֹכוֹ כְּבוֹר. מִי שֶׁזָּכָה
לְנִשְׁמָה מְכוֹס זֶה, לִהְיוֹת נִשְׁמָה
טְהוֹרָה מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ. וְסוּד
הַדְּבָר - (וִיקְרָא טז) וְטָהְרוּ וּקְדָשׁוּ.
טְהוֹרָה מִבְּפָנִים, וּקְדֻשָּׁה מִבְּחוּץ.
וּמָה כּוֹס אֵין טְהוֹרָתוֹ וּקְדֻשָּׁתוֹ
מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלִי מַיִם - אִף
כֶּף הַנְּשֻׁמָּה אֵין טְהוֹרָתָה וּקְדֻשָּׁתָה
מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ בְּלִי תוֹרָה.
וּמִשׁוּם זֶה אָמַר רַבֵּן גְּמְלִיאֵל, מִי
שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבוֹר לֹא יִכְנָס לְבֵית
הַמְּדֻרָשׁ. בְּגִלְל שֶׁאֵין הוּא מְצַד
עַץ הַחַיִּים, אֲלֵא מְעַץ הַדְּעַת טוֹב
וְרַע.

עֲטוּר - פְּרֻשׁוֹהוּ מְעֲטָרוֹ
בְּתַלְמִידִים. וְדֶרֶךְ סוּד - ה' הִיא
כּוֹס, מְעֲטָרוֹ בְּתַלְמִידִים בְּאוֹת י',
שֶׁהִיא עֲטָרָה עַל ה'. עֲטוּף - צְרִיף לְעֲטוּף רֵאשׁוֹ
בְּגִלְל שֶׁהַשְּׂכִינָה עַל רֵאשׁוֹ. שֶׁכֶּף פְּרֻשׁוֹהוּ בְּעַלִּי
הַמְּשֻׁנָּה, אֲסוּר לְתַלְמִיד חֲכָם לְהִלָּךְ ד' אֲמוֹת בְּגִלְוֵי הַרְאֵשׁ,
מִשׁוּם (יְשִׁעִיָּה ו) מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.
כָּל שֶׁכֶּן בְּבִרְכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁאֲסוּר לִהְיוֹת בְּגִלְוֵי הַרְאֵשׁ.

תְּלִיתָאָה, כּוֹס דְּבִרְכָה, דְּתִקְנוּ בֵּיה עֲשֶׂה דְבָרִים.
הַדְחָה. שְׁטִיפָה. עֲטוּר. עֲטוּף. חֵי. מְלֵא.
מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו. וְנוֹתֵן עֵינָיו בּוֹ. וּמִגְבִּיחוֹ
מִן הַקְּרָקַע טַפַּח. וּמִשְׁגָּרוֹ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ.

וְאוֹרַח רְזָא, כּוֹס (דְּבָרִים לג) מְלֵא בְּרַפְתָּ י'. כּוֹס בְּגִי
אֱלֹהִים. וּמִתְמַן נִשְׁמָתָא, דְּאִיהִי עַל שְׁמֵיהָ כּוֹס.
הַדָּא הוּא דְכֵתִיב, (תְּהִלִּים קטז) כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׁא. מֵאֵן
יְשׁוּעוֹת. חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן. דְּאֵינוֹן לְקַבֵּל חֲמֵשׁ סְפִירָן
דְּכוֹס. דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים בִּינָה (דף רמ"ה ע"ב) מִתְפַּשֵּׁטָא
בְּהוֹן, לְחֲמִשִּׁין תְּרַעִין. ה' זְמַנִּין עֲשֶׂר. בְּאֵת י', דְּאִיהוּ
עֲשֶׂה דְבָרִים דְּתִקְנוּ רַבָּנָן בְּכוֹס, דְּאִיהוּ אֱלֹהִים חַיִּים,
חֲמֵשׁ אֲתוּוֹן, בְּחֻשְׁבוֹן ה'.

וְאוֹקְמוּהָ בְּכוֹס, שֶׁצְרִיף הַדְחָה וּשְׁטִיפָה. הַדְחָה מִבְּחוּץ,
וּשְׁטִיפָה מִבְּפָנִים. וְרְזָא דְמַלְהָ, שֶׁהִיא תּוֹכוֹ
כְּבוֹר. מֵאֵן דְּזָכִי לְנִשְׁמָתָא מְהֵאֵי כּוֹס, לְמַהוּי נִשְׁמָתָא
דְּכֵנָא מְלָגוֹ וּמְלָבֵר. וְרְזָא דְמַלְהָ, (וִיקְרָא טז) וְטָהְרוּ וּקְדָשׁוּ,
טְהוֹרָה מִבְּפָנִים, וּקְדֻשָּׁה מִבְּחוּץ. וּמָה כּוֹס לֹא טְהוֹרָתִיהָ
וּקְדֻשָּׁתִיהָ מְלָגוֹ וּמְלָבֵר בְּלֵא מִיָּא. אוֹף הָכִי נִשְׁמָתָא, לֹא
טְהוֹרָתָה וּקְדֻשָּׁתָה מְלָגוֹ וּמְלָבֵר בְּלֵא אוֹרִייתָא. וּבְגִין דָּא
אָמַר רַבֵּן גְּמְלִיאֵל, מִי שֶׁאֵין תּוֹכוֹ כְּבוֹר לֹא יִכְנָס לְבֵית
הַמְּדֻרָשׁ. בְּגִין דְּלֹא אִיהוּ מְסֻטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, אֲלֵא
מְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע.

עֲטוּר, אוֹקְמוּהָ מְעֲטָרוֹ בְּתַלְמִידִים. וְאוֹרַח רְזָא, ה' אִיהוּ
כּוֹס, מְעֲטָרוֹ בְּתַלְמִידִים בְּאֵת י', דְּאִיהוּ עֲטָרַת
עַל ה'. עֲטוּף, צְרִיף לְאֲעֻטְפָא רִישִׁיהָ בְּגִין דְּשְׂכִינְתָא עַל
רִישִׁיהָ. דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, אֲסוּר לְתַלְמִיד
חֲכָם לְמִיהָ ד' אֲמוֹת בְּגִלְוֵי הַרְאֵשׁ. מִשׁוּם (יְשִׁעִיָּה ו) מְלֵא
כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. כָּל שֶׁכֶּן בְּבִרְכָה, וּבְאֲדַפְרַת שְׁמָא
קְדִישָׁא, לְמַהוּי בְּגִלְוֵי הַרְאֵשׁ.

שֶׁהִיא עֲטָרָה עַל ה'. עֲטוּף - צְרִיף לְעֲטוּף רֵאשׁוֹ בְּגִלְל שֶׁהַשְּׂכִינָה עַל רֵאשׁוֹ. שֶׁכֶּף פְּרֻשׁוֹהוּ בְּעַלִּי
הַמְּשֻׁנָּה, אֲסוּר לְתַלְמִיד חֲכָם לְהִלָּךְ ד' אֲמוֹת בְּגִלְוֵי הַרְאֵשׁ, מִשׁוּם (יְשִׁעִיָּה ו) מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.
כָּל שֶׁכֶּן בְּבִרְכָה וּבְהַזְכָּרַת שֵׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁאֲסוּר לִהְיוֹת בְּגִלְוֵי הַרְאֵשׁ.

דָּאת י' מִן יְהוָה, אֵיהִי אֲתַעֲטֹף בְּאוֹר, וְאֲתַעְבִּיד אֹיִר. (וְהֵינּוּ אוֹרָא דְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל מִחֲכִים) בְּגִין דָּאת י' דְּאֵיהִי חֲכֵמָה בְּאוֹר, וְהֵינּוּ אוֹר דְּאֲתַעֲטֹף בֵּיהּ בְּדַ בְּרָא עֲלֵמָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קד) עֲטָה אוֹר בְּשִׁלְמָה. וְהָאִי אֵיהִי (בראשית א) יְהִי אוֹר וְיְהִי אֹיִר. וְאוֹקְמוּהָ מְאִירֵי סְתָרֵי תוֹרָה, בְּטָרָם נִתְהוּוּ כָּל דְּבָר, נִתְהוּוּ הַהוּיּוּת. וּבְגִין דָּא יְהִי אוֹר וְיְהִי אוֹר, דְּהוּהּ מִקְדָּמַת דְּנָא.

ח"י אוֹקְמוּהָ, חִי מִן הַחֲבִית. וְאַרְחַ רְזָא, שְׂכִינְתָא עֲלֵאָה אֵיהִי תְּמִינְאָה דְּסַפִּירָאן מִתְּפָא לְעֵילָא, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאַת ח', וְאַתְמַר בֵּהּ (משלי כד) בְּחֲכֵמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְהֵינּוּ חֲבִית: ח' בַּיִת. וּבְגִין דְּאֵיהִי חַיִּים, דְּכְּתִיב (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בֵּהּ, יִזְן מִתְּמָן אֵיהִי ח"י. וְדָא אֵיהִי יִנְא דְּאוֹרֵייתָא. מָאן דְּאֲשַׁתְּדַל בֵּהּ, אֲקַרִי ח"י. וְעוֹד, צַדִּיק ח"י. אֵיהִי חִי מִן הַחֲבִית.

י"ן אֵית מְגִינָה תְּרִין גְּוֹנִין, חוֹר וְסוּמָק. יִזְן, שְׂבַעֲיִן אֲנַפִּין. הָא ע"ב. וְלִקְבֵּל תְּרִין גְּוֹנִין דִּינִין, אֵיהִי זְכוֹר וְשְׂמוֹר דְּשַׁבְּתָא, וְשְׂבַעֲיִן תִּיבִין דְּקְדוּשׁ וְיִכְל"ו, הָא ע"ב.

מְלָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב כּוּס (דברים לג) מְלָא בְּרַפְתָּ יְיָ. וְאוֹף דְּאֵיהִי מְלָא מְיִינָא דְּאוֹרֵייתָא. בְּרַ נֶשׁ הָכִי צְרִיף לְמַהוּי שְׁלִים, כְּמָה דָּאת אָמַר (בראשית כה) אִישׁ תָּם: גְּבַר שְׁלִים. כְּמוֹ (בראשית לג) וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם, הָכִי צְרִיף לְמַהוּי נִשְׁמַתָּא שְׁלִימְתָא, וְלֹא יְהִי בֵּהּ פָּגָם, (ויקרא כא) דְּכָל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב. אוֹף הָכִי אֵלִם עִם י"ה, הוּא אֱלֹהִים, כְּחוּשְׁבֹן כּוּס. (שם י"ה) אֵיהִי מְלָא, וְהַפּוֹף אֵלִם וְתַמְצָא מְלָא. אֵימְתִי. כַּד אֵית תְּמָן י"ה. וְהֵינּוּ (שמות יז) כִּי יָד עַל כַּס י"ה. אֲדַנְי חוּשְׁבִּנְיָה ו"ה. עַמּוּדָא דְּאֲמַצְעֵיתָא מְלָא מִן תְּרוּוּיָהּ. וּבְגִין דָּא שְׂרִיא עֲלֵיהּ אָדָם, דְּהוּא שְׂמָא מִפְּרִשׁ.

מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו, כְּגוּוּנָא דְּאוֹרֵייתָא, דְּהוּהּ בְּתִרִין אֱלֹהִים, כְּחֻשְׁבֹן כּוּס. (שם י"ה) הוּא מְלָא, וְהַפּוֹף אוֹתִיּוֹת אֵלִם וְתַמְצָא מְלָא. מֵתִי? כְּאֲשֶׁר יֵשׁ שֵׁם אוֹתִיּוֹת י"ה. וְהֵינּוּ (שמות יז) כִּי יָד עַל כַּס י"ה. אֲדַנְי חֻשְׁבוֹנוֹ ו"ה. הַעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעֵי מְלָא מִשְׁנֵיהֶם, וּמִשּׁוּם זֶה שׁוֹרָה עֲלָיו אָדָם, שְׂהוּא שֵׁם מִפְּרִשׁ. מִקְבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו - כְּמוֹ הַתּוֹרָה שְׁהִתְהָה בְּשְׁנֵי לַחְוֹת, חֲמִשָּׁה דְּבָרוֹת בְּלוּחַ אֶחָד כְּנָגַד חֲמִשׁ

שְׂאוֹת י' מִן יְהוָה הִיא שְׂהַתַּעֲטָפָה בְּאוֹר, וְנִעֲשְׂתָה אֹיִר. (וְזֵהוּ אֹיִר שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִחֲכִים) מִשּׁוּם שְׂאוֹת י', שְׂהִיא חֲכֵמָה, בְּאוֹר, וְזֵהוּ אוֹר שְׂהַתַּעֲטֹף בּוֹ כְּשִׁבְרָא אֶת הַעוֹלָם. זֵהוּ שְׂכְּתוּב (תהלים קד) עֲטָה אוֹר בְּשִׁלְמָה. וְזֵהוּ (בראשית א) יְהִי אוֹר - יְהִי אֹיִר. וּפְרָשׁוּהוּ בְּעֲלֵי סוּדוֹת הַתּוֹרָה, בְּטָרָם שְׁנִתְהוּוּ כָּל דְּבָר, נִתְהוּוּ הַהוּיּוּת. וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר יְהִי אוֹר וְיְהִי אוֹר, שְׂהִיָּה מִזְמָן קְדָמוֹן.

ח' - פְּרָשׁוּהוּ חִי מִן הַחֲבִית. וְדָרְף סוּד - שְׂכִינָה עֲלִינָה הִיא שְׂמִינִית לְסַפִּירוֹת מִמְטָה לְמַעְלָה, וּמִשּׁוּם זֶה נִקְרָאת אוֹת ח', וְנֶאֱמַר בֵּהּ (משלי כד) בְּחֲכֵמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְזֵהוּ חֲבִית: ח' בַּיִת. וּמִשּׁוּם שְׂהִיא חַיִּים, שְׂכְּתוּב (משלי א) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בֵּהּ, הֵינּוּ מִשֵּׁם הוּא חִי. וְזֵהוּ יִינָה שֶׁל תּוֹרָה. מִי שְׂמַשְׁתַּדֵּל בֵּהּ נִקְרָא חִי. וְעוֹד, צַדִּיק חִי, שְׂהוּא חִי מִן הַחֲבִית. י"ן יֵשׁ מְמַנּוּ שְׁנֵי גְּוִיִּים - לְכָן וְאָדָם. יִזְן גִּימְטְרִיא שְׂבַעֲיִים פְּגִים. הָרִי ע"ב. וּכְנָגַד שְׁנֵי גְּוִיִּים שֶׁל הַיִּין, הוּא זְכוֹר וְשְׂמוֹר שֶׁל שַׁבְּתָא, וְשְׂבַעֲיִים תְּבוֹת שֶׁל קְדוּשׁ וְיִכְל"ו - הָרִי ע"ב.

מְלָא - זֵהוּ שְׂכְּתוּב כּוּס (דברים לג) מְלָא בְּרַפְתָּ ה'. וְאַף שְׂהוּא מְלָא מְיִינָה שֶׁל תּוֹרָה. אָדָם כְּף צְרִיף לְהִיּוֹת שְׁלָם, כְּמוֹ שְׂנָאֲמַר (בראשית כה) אִישׁ תָּם - גְּבַר שְׁלָם, כְּמוֹ (שם לג) וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם. כְּף צְרִיף לְהִיּוֹת נִשְׁמָה שְׁלָמָה, וְלֹא יְהִי בֵּהּ פָּגָם, וְיִקְרָא (כא) שְׂפָל (אִישׁ) אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב. אָף כְּף אוֹתִיּוֹת אֵלִם עִם י"ה - הוּא מִתִּי? כְּאֲשֶׁר יֵשׁ שֵׁם אוֹתִיּוֹת י"ה. וְהֵינּוּ (שמות יז) כִּי יָד עַל כַּס י"ה. אֲדַנְי חֻשְׁבוֹנוֹ ו"ה. הַעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעֵי מְלָא מִשְׁנֵיהֶם, וּמִשּׁוּם זֶה שׁוֹרָה עֲלָיו אָדָם, שְׂהוּא שֵׁם מִפְּרִשׁ.

לוחין, חמשה דברין בלוחא חדא, לקבל חמשה אצבעאן
דיד ימינא. וחמשה בלוחא תניינא, לקבל חמשה
אצבעאן דיד שמאלא. ואתיהיבו בימינא דהיינו ביד
ימין. ובגין דא, שני לוחות אבנים הוריד בידו, ולא
בידיו. והאי איהו דאסהיד קרא, (דברים לג) מימינו אש דת
למו.

אצבעות של יד ימין, וחמשה
בלוח שני כנגד חמש אצבעות
של יד שמאל. ונתנו בימין,
כלומר ביד ימין. ומשום זה, שני
לוחות אבנים בידו, ולא בידיו.
וזהו שמעיד הפסוק, (דברים לג)
מימינו אש דת למו.

ונותן עיניו בו, בגין דהאי כוס, דאיהו לקבל ארעא
דישראל, דאתמר בה, (דברים יא) תמיד עיני יי
אלהיד בה. ועייניו דלעילא, אינון שבועין סנהדרין,
ומשה ואהרן עליהו. תרין עייניו עלאין. חד עין ימין,
וחד עין שמאלא, ואינון ע"ב, כמנן פנין. והאי איהו
רזא דנותן בפוס עינו.

ונותן עיניו בו - משום שכוס זה
הוא כנגד ארץ ישראל, שנאמר
בה (דברים יא) תמיד עיני ה' אלהיד
בה. ועינים של מעלה הם שבועים
סנהדרין, ועליהם משה ואהרן.
שתי עינים עליונות. אחת עין
ימין, ואחת עין שמאל. והם ע"ב,
כמנן "פנין". וזהו סוד של נותן
בכוס עינו.

ומנביהו מן הקרקע טפח, בגין דאת ה' איהי כוס, בעי
לסלקא לה באת י', דאיהי טפח, דביה
אתפתחת ה' בה' אצבעאן. ומשגרו לאנשי ביתו במתנה,
בגין דיתברך דביתהו, דאיהי נפש, דאתמר בה (במדבר יא)
נפשנו יבשה אין כל, ואתברכת ואתעבדת פרין, הדא
הוא דכתיב, (בראשית א) תדשא הארץ דשא.

ומנביהו מן הקרקע טפח - משום
שאות ה' היא כוס, צריך להעלות
אותה באות י', שהיא טפח, שבו
נפתחת אות ה' בחמש אצבעות.
ומשגרו לאנשי ביתו במתנה -
משום שתתברך אשתו, שהיא
נפש, שנאמר בה (במדבר יא) נפשנו
יבשה אין כל. ומתברכת ועושה
פרות. זהו שכתוב (בראשית א)

רביעאה, למהוי על פתוריה דברי תורה, דלא יתקיים
ביה כגוונא דעמי הארץ, דאתמר עליהו
(ישעיה כח) כי כל שלחנות מלאו קיא צאה. אבל בסתרי
תורה אוקמוה, הרוצה להעשיר יצפין, יתן שלחן לצפון.
הרי שלחן לשמאלא, דאיהו דין, בעי לקשרא ביה ימינא,
דאיהו אורייתא, דאתיהיבת מחסד, דאיהו רחמי, ימין
ה'.

תדשא הארץ דשא
רביעי - להיות על השלחן דברי
תורה, שלא יתקיים בו פדגמת
עמי הארץ שנאמר עליהם (ישעיה
כח) כי כל שלחנות מלאו קיא
צאה. אבל בסודות התורה
פרשוהו, הרוצה להעשיר -
יצפין, יתן שלחן לצפון. הרי
שלחן לשמאל, שהוא דין, צריך
לקשר בו הימין, שהוא התורה,
שנתנה מחסד, שהוא רחמים,
ימין ה'.

חמישאה, אוקמוה מארי מתניתין, דצריך להארץ על
פתוריה, בגין עניים. ורזא דמלה, בגין
דצדקה יאריך יומיו, דלא יתקצרון. כגוונא דאורייתא
איהו אריכות יומין, בתרין עלמין, בעלמא דין ובעלמא
דאתי לנשמתא. אוף הכי צדקה, איהי אריכות יומין
לגופא, בתרין עלמין, הדא הוא דכתיב, (דברים ל) כי הוא
בעולם הזה ובעולם הבא לנשמות - אף כף הצדקה היא אריכות ימים לגוף בשני עולמות. זהו

חמישי - פרשוהו בעלי המשנה,
שצריך להארץ על השלחן בגלל
עניים. וסוד הדבר - בגלל
הצדקה יאריך ימיו, שלא
יתקצרו. כמו התורה שהיא
אריכות ימים בשני עולמות,
זהו

שפכתוב (דברים ל) כי הוא חייך וארץ ימירך בעולם הבא. כי הוא חייך - בעולם הזה. וארץ ימירך - בעולם הבא. שפכתוב הבא לגוף לתחית המתים, שאחר שיקום לא ימות. וכמו שהעולם הבא יהיה עומד, כך העולם הזה יהיה עומד.

ששי - שלא יהא גרגרן ובלען על שלחננו של המלך, כמו עשו שאמר (בראשית כה) הלעיטני, דרך הלעטה, אלא דרך טחינה. אף כך מי שמוציא דבורים של תפלה או תורה מפיו, צריך להוציא אותם בדרך טחינה - שלמים, ולא בהלעטה - חסרים. ולא עוד, אלא בגלל סכנה שפא יקדים קנה לו שט.

שביעי' - מים אחרונים. ופרשהו, מים ראשונים מצוה, ואחרונים חובה, ואמצעיים רשות. מים ראשונים צריך להגביה האצבעות כדי שלא יחזרו משקים ויטמאו את הידים. ויש מהחכמים שאמרו, שאחרונים משום מלח סדומית, שלא יסמא את העינים. אפלו כך הוציא אותם מחובה. וסותרים הדברים את אלו שאמרו עליהם חובה, ואין דרך ארץ לסתר דברי הגאונים, (מאלו שאמרו עליהם) אלא שגאמר עליהם, (דברים ז) על פי התורה אשר יורוך.

ורא עוד, אלא שאמרו עליהם שלש קדשות. זהו שפכתוב (ויקרא יא) והתקדשתם והייתם קדשים. והתקדשתם - אלו מים ראשונים. והייתם קדשים - אלו מים אחרונים. כי קדוש - זה שמן ערב. אני ה' - זו ברכה. ואמצעיים, בין גבינה לבשר, ומשום זה והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ה'. אשרי העם שאדונם ישים אותם אצל. מים ראשונים שזרע אדם - מצוה. אחרונים, של הנקבה

חייך וארץ ימירך. פי הוא חייך בעולם הזה וארץ ימירך בעולם הבא. דעלמא דאתי לגופא (דף רמ"ו ע"א) לתחית המתים, דלקתר דייקום לא ימות. וכגוונא דעלמא דאתי יהא קיים, הכי עלמא דין יהא קיים.

שתיתאה, שלא יהא גרגרן ובלען על פתוריה דמלכא, כגוונא דעשו דאמר (בראשית כה) הלעיטני, ארץ הלעטה, אלא בארץ טחינה. אוף הכי, מאן דאפיק מלין דצלותין או דאורייתא מפומוי, בעי לאפקא לון בהטחנה שלמים, ולא בהלעטה חסרים. ולא עוד, אלא בגין סכנה דשפא יקדים קנה לו שט.

שביעאה, מים אחרונים. ואוקמוה, מים ראשונים מצוה. ואחרונים חובה. ואמצעיים רשות. מים ראשונים צריך לסלקא אצבעאן, בגין דלא יהדרון משקין ויטמאו את הידים. ואית מרבנן דאמרי, דאחרונים משום מלח סדומית, שלא תסמא את העינים. אפילו הכי אפקין לון מחובא. וסתרי מילין, אלין דאמרו עלייהו חובה, ולא ארץ ארעא לסתרא גאונים מלין, (ס"א מאלין דאמרי עלייהו) אלא דאתקרי עלייהו, (דברים ז) על פי התורה אשר יורוך.

ולא עוד, אלא דאמרו עלייהו ג' קדושות, הדא הוא דכתיב, (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדשים. והתקדשתם אלו מים ראשונים. והייתם קדשים אלו מים אחרונים. פי קדוש, זה שמן ערב. אני יי, זו ברכה. ואמצעיים, בין גבינה לבשר. ובגין דא, והתקדשתם והייתם קדשים פי קדוש אני יי. ופאין עמא, דמאריהון ישוי לון לגביה.

אוף הכי והתקדשתם, בשעת תשמיש. מים ראשונים דזרע בר נש, מצוה. אחרונים דנוקבא, חובה. ואמצעיים קא רמיז, וכגבינה תקפיאני. הדא הוא דכתיב, (איוב י) הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני. והאי איהו אף כך והתקדשתם - בשעת תשמיש. מים ראשונים שזרע

- חוֹבָה. וְאִמְצָעִים - הָרִי רוֹמֵז, וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (איוב י') הֲלֹא כְחֻלְבַּת תִּתִּיכֵנִי וְכַגְבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי. וְזֶהוּ שְׁבֹא הָרִמֵּז בֵּין גְּבִינָה לְבִשָׁר, שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (איוב י') עוֹר וּבִשָׂר תִּלְבִּישָׁנִי. שְׁמִינִי - לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. מִדּוּעַ? בִּינָה הִיא הַשְּׁלִישִׁית מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וּמִשּׁוּם זֶה פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹא צָרִיף כּוֹס (ר"א). לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. וְכֹא בְרִמֵּז - קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שֶׁהַתּוֹרָה לֹא יוֹרֶדֶת פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה - כְּהַנִּים, לְוִים, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וְכַתוּבִים. בְּיָדָהּ תִּלְיָתָא, בְּיָדָהּ תִּלְיָתָא. וְדָא בִּינָה, יְהו"ו. וּבַגְבִּינָה אֲתַמַּר, שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַיְוִ"י הַלְלִיָּהּ. מַלְכוּת ה' רְבִיעִית, עֲלֶיהָ אֲרַבְעָה מִשְׁמֵרוֹת הַיְוִ"י הַלְלִיָּהּ. וְאוֹת ש' שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת. וְאוֹת ו' שֶׁל אַרְבַּע פָּנִים כְּנֶגֶד אַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת.

וְשִׁיעוּרָא, כּוֹס שֶׁל בְּרִכָּה, רְבִיעִית לּוֹג, וְשִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ, לְקַבֵּל ה', רְבִיעִעָא דְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירָא, בְּעֶשְׂרָה אוֹמַר נְבִרְךָ לְאַלְהֵינוּ. וְשְׁכִינְתָא תַתָּא, אִיהִי רְבִיעִית, וְעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת. דְּאִינוּן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכַמָּה צָרִיף אָדָם לְשִׁמַּר עֲצָמוֹ שְׁלֹא לְזַרְק דְּבָרִים אֵלּוֹ בְּמִקּוּם שְׁלֹא צָרִיף כְּמוֹ מִי שֶׁזּוֹרֵק לְחֵם. כָּל שְׁכָן מִי שֶׁזּוֹרֵק לְחֵם שֶׁל הַתּוֹרָה הַחוּצָה מִשְׁלַחֲנוּ, שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנַי יִי. (ע"ב רע"א מוהימנא).

רע"א מוהימנא.

זוהר

וּבְחִבּוּרָא קִדְמָא, תִּלְתַּת אֵינוּן דְּגֵרְמִין בִּישׁ לְגֵרְמִייהוּ. תְּרִין בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְחַד בְּעֲלָמָא אַתְרָא, וְאֵלִין אֵינוּן: מָאן דְּלִיִּט גְּרַמִּיה, דְּתַנִּינָן חַד מְמַנָּא אַתְּפַקֵּד קַמִּיה דְּבַר נֶשׁ, וּבְשַׁעֲתָא דְּלִיִּט גְּרַמִּיה הֵהוּא בַר נֶשׁ, הֵאִי מְמַנָּא, וְשְׁבַעֲיָן אַתְרַנִּין דְּמִמְנָן תְּחוּתִיה, נְטִלִין הֵהִיא

דְּקָא רְמִיז, בֵּין גְּבִינָה לְבִשָׂר, דְּאֲתַמַּר בִּיה (שם) עוֹר וּבִשָׂר תִּלְבִּישָׁנִי.

תְּמִינָא, לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס. אֲמַאי. בִּינָה אִיהִי תִלְיָתָא מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, מֵעֲלִיא לְתַתָּא. וּבַגִּין דָּא פְּחוֹת מִשְׁלֹשָׁה לֹא צָרִיף כּוֹס. לְשִׁלְשָׁה צָרִיף כּוֹס, קָא רְמִיז קִדְשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא דְאוֹרִיָּתָא לֹא נַחֲתָא פְּחוֹת מַג', כְּהַנִּים, לְוִים, יִשְׂרָאֵלִים. תּוֹרָה, נְבִיאִים, וְכַתוּבִים. בְּיָדָהּ תִּלְיָתָא, בְּיָדָהּ תִּלְיָתָא. וְדָא בִּינָה, יְהו"ו. וּבַגְבִּינָה אֲתַמַּר, שְׁלֹשׁ מִשְׁמֵרוֹת הַיְוִ"י הַלְלִיָּהּ. מַלְכוּת ה' רְבִיעִית, עֲלֶיהָ אֲרַבְעָה מִשְׁמֵרוֹת הַיְוִ"י הַלְלִיָּהּ. וְש' דְּתִלְתַּת עֲנָפִין לְקַבֵּל תִּלְתַּת מִשְׁמֵרוֹת. וְש' דְּאֲרַבְעָה עֲנָפִין, לְקַבֵּל אַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת.

תְּשִׁיעוּרָא, כּוֹס שֶׁל בְּרִכָּה, רְבִיעִית לּוֹג, וְשִׁיעוּרָא דִּילֵיהּ, לְקַבֵּל ה', רְבִיעִעָא דְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירָא, בְּעֶשְׂרָה אוֹמַר נְבִרְךָ לְאַלְהֵינוּ. וְשְׁכִינְתָא תַתָּא, אִיהִי רְבִיעִית, וְעֲשִׂירִית. רְבִיעִית לְשֵׁם יְהו"ה. עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת. דְּאִינוּן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכַמָּה צָרִיף בַר נֶשׁ לְנִטְרָא גְּרַמִּיה, דְּלֹא לְזַרוֹק מִלִּין אֵלִין בְּאַתְרָא דְּלֹא אֲצִטְרִיף. כְּמוֹ מָאן דְּזָרִיק נְהִמָּא. כָּל שְׁכָן מָאן דְּזָרִיק נְהִמָּא דְּאוֹרִיָּתָא, לְבַר מִפְּתוּרִיה, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא. דְּאֲתַמַּר בָּהּ, (יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לְפָנַי יִי. (ע"ב רע"א מוהימנא).

זוהר:

וּבְחִבּוּרָא קִדְמָא, תִּלְתַּת אֵינוּן דְּגֵרְמִין בִּישׁ לְגֵרְמִייהוּ. תְּרִין בְּהֵאִי עֲלָמָא, וְחַד בְּעֲלָמָא אַתְרָא, וְאֵלִין אֵינוּן: מָאן דְּלִיִּט גְּרַמִּיה, דְּתַנִּינָן חַד מְמַנָּא אַתְּפַקֵּד קַמִּיה דְּבַר נֶשׁ, וּבְשַׁעֲתָא דְּלִיִּט גְּרַמִּיה הֵהוּא בַר נֶשׁ, הֵאִי מְמַנָּא, וְשְׁבַעֲיָן אַתְרַנִּין דְּמִמְנָן תְּחוּתִיה, נְטִלִין הֵהִיא

מְלָה, וְאִמְרֵי אָמֵן, וְסִלְקֵי לָהּ לְעֵילָא, וְדִינֵינִין לָהּ, וְאִיהוּ רְדִיף אֲבִתְרִיהּ, עַד דְּעֵבִיד לֵיהּ, וְאַשְׁלִים לֵיהּ הֵהוּא מְלָה.

מָאן לָן רַב מַמְשָׁה, דְּאָמַר (שמות לב) וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ, וְאָמַר לְצוּרָךְ, וְאָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֵבִיד רְעוּתֵיהּ, עִם כָּל דָּא לֹא אֲשִׁתְּזִיב מְעוּנָשָׁא, וְהָא אֲתָמַר דְּלֹא אֲדַפֵּר בְּפִרְשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה, וְאַתְּמַחֵי מִתְּמִין. וְהָא אוֹקְמוּהּ. מָאן לָן רַב מְדוּד מְלָפָא, דְּאָמַר (תהלים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְּרַכֵּי מַחֲטוּא בַלְשׁוּנֵי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחֲסוּם בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי. הֵהוּא מְמַנָּא דְּאַתְּפַקֵּד עַל דָּא, וְנִטִּיל הֵהִיא מְלָה לְאַבְבָּאשָׁא לֵיהּ לְפַר נֶשׁ.

וְחַד מָאן דְּזָרִיק נְהָמָא, אוּ פִירוּרִין דְּנְהָמָא בְּאַרְעָא, וְקָא עֵבִיד בֵּיהּ זְלוּלָא, כְּמָה דְּאַתְּמַר. הֵנִי תְרִי בְהַאי עֲלָמָא. וְחַד בְּהֵהוּא עֲלָמָא, מָאן דְּאוּקִיד שְׁרָגָא בְּמוּצְאֵי שֶׁבֶת, עַד לָא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לְקַדוּשָׁא דְּסַדְרָא, בְּגִין דְּקָא מַחֲלֵל שֶׁבֶתָא, וְגָרִים לְנוּרָא דְּגִיּהֵנָם לְאַתּוּקְדָא, עַד לֹא מָטָא (דף רמ"ו ע"ב) זְמַנִּיהּ.

חַד דּוּכְתָא אֵית בְּגִיּהֵנָם, לְאַיְנוּן דְּקָא מְחַלְלֵי שֶׁבֶתָא. פִּיּוֹן דְּאִיהוּ אוּקִיד שְׁרָגָא עַד לֹא מָטָא זְמַנִּיהּ, חַד מְמַנָּא אֵית בְּגִיּהֵנָם בְּמוּצְאֵי שֶׁבֶת, וְאוּקִיד בְּקַדְמֵיתָא לְהֵהוּא דּוּכְתָא, וְאָמַר הֵאי דּוּכְתָא דְּפִלְנֵיָא. וְכָל חֵיִיבִין דְּגִיּהֵנָם, מְסִייעֵי לְאוּקְדָא הֵהוּא דּוּכְתָא. הֵהוּא מְמַנָּא קְאָרִי וְאָמַר, (ישעיה כב) הִנֵּה יֵי מְטִלְטְלָךְ טִלְטְלָה גְבַר וְעֵטָף עֵטָה. חֵיִיבִין דְּגִיּהֵנָם אֲמַרִי, (ישעיה כב) כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה תָמוּת וְגו'.

בְּגִין דְּאִיהוּ גָרִים לוֹן לְאַתּוּקְדָא, עַד לֹא מָטָא זְמַנִּיהּ. הָא לָן תִּלְתָּא, דְּגַרְמֵי בִישׁ לְגַרְמֵייהוּ, כְּמָה דְּאַתְּמַר.

שְׁעוּשָׂה אוֹתוֹ וּמִשְׁלֵם לוֹ אוֹתוֹ דְּבוּר.

מִי לָנוּ גְדוֹל מִמְשָׁה, שְׁאָמַר (שמות לב) וְאִם אֵין מְחַנֵּי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ, וְאָמַר לְצוּרָךְ, וְאָף עַל גַּב שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה רְצוֹנִי, עִם כָּל זֶה לֹא נִצּוֹל מְעַנֵּשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאָר שְׁלֹא נִזְכָּר בְּפִרְשַׁת וְאַתָּה תְּצַוֶּה, וְנִמְחָה מִשָּׁם. וְהָרִי פִרְשׁוּהוּ. מִי לָנוּ גְדוֹל מְדוּד מְלָפָא שְׁאָמַר (תהלים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְּרַכֵּי מַחֲטוּא בַלְשׁוּנֵי אֲשַׁמְרָה לְפִי מַחֲסוּם בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי. מְהוּ בְּעוֹד רִשְׁעִי לְנִגְדִי? הַמְמַנָּה הֵהוּא הַמְּפַקֵּד עַל זֶה, וְלוֹקֵחַ הַדְּבוּר הֵהוּא לְקַלְקֵל לוֹ לְאָדָם. וְאַחַד מִי שְׁזוּרְק לְחַס אוּ פְרוּרִים שְׁלַחֵם בְּקַרְקַע וְעוֹשֵׂה בּוֹ זְלוּל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. אֵלוּ הַשְּׁנַיִם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאַחַד בְּעוֹלָם הֵהוּא - מִי שְׁפַדְלִיק נֵר בְּמוּצְאֵי שֶׁבֶת טָרַם מְגִיעִים יִשְׂרָאֵל לְקַדְשָׁא דְּסַדְרָא, מְשׁוּם שְׁמַחֲלֵל שֶׁבֶת, וְגוּרַם לְאֵשׁ שְׁלַחֵם הַגִּיּהֵנָם לְדַלֵּק טָרַם הַגִּיעַ זְמַנּוּ.

מְקוּם אַחַד יֵשׁ בְּגִיּהֵנָם לְאוֹתָם שְׁמַחֲלֵלִים שֶׁבֶת. פִּיּוֹן שֶׁהוּא הַדְּלִיק נֵר טָרַם הַגִּיעַ זְמַנּוּ, יֵשׁ מְמַנָּה אַחַד בְּגִיּהֵנָם בְּמוּצְאֵי שֶׁבֶת, וּמְבַעֵיר בְּרֵאשׁוּנָה לְאוֹתוֹ מְקוּם וְאוֹמַר: זֶה מְקוּם שְׁלַחֵם פְּלוּנֵי. וְכָל חֵיִיבֵי הַגִּיּהֵנָם מְסִיעִים לְהַבְעִיר אֶת אוֹתוֹ מְקוּם. אוֹתוֹ מְמַנָּה קוֹרָא וְאוֹמַר: (ישעיה כב) הִנֵּה ה' מְטִלְטְלָךְ טִלְטְלָה גְבַר וְעֵטָף עֵטָה. חֵיִיבֵי הַגִּיּהֵנָם אוֹמְרִים: (שם) כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדַיִם שְׁמָה תָמוּת וְגו'. מְשׁוּם שֶׁהוּא גָרַם לְחַס לְהַשְׁרִף טָרַם הַגִּיעַ זְמַנּוּ. הָרִי לָנוּ שְׁלֵשָׁה שְׁגוּרְמִים רַע לְעַצְמָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

השלמה מההשממות (סימן יב) רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

ויחלם והנה סלם (בראשית כח) - זו התפלה. מצב ארצה, שמתפללים בני אדם אותה בארץ, שהיא השכינה, ומגיעה לשמים, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר (מלכים א-ח) ואתה תשמע השמים. וסוד הדבר - (תהלים ח) ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים.

ובזמן שמודיע להם הקדוש ברוך הוא, השכינה שעולה באותה תפלה, מיד - (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו, באותו אדם. כלם פותחים פניהם לעמת השכינה באותה תפלה. זהו שכתוב (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוצות מלמעלה. וזהו עלים - שכינה על פניהם. וירדים בו, מהו בו? בהקדוש ברוך הוא.

והקדוש ברוך הוא יורד עליהם לעמת השכינה, ומתיוחד הקדוש ברוך הוא בו באותה תפלה. שהשכינה היא מצוה כלולה שלו, ומצוה בלא מחשבה אין לה עליה.

ומחשבה היא אדם - שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תפארת, מצוה, היא מלכות כלולה מארבע חיות של המרכבה כלולה מארבע אותיות, היא נקבה שלו, פנים שלו, פנים של רחמים. בגללה נאמר, (שמות א) אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה.

ומצד הצדיק נקרא אחריו, חיה כלולה שמונה עשרה חליות, שהן מאחוריו של האדם לעמת שמונה עשר נענועים של הלולב שדומה לשדרה, שבו שמונה

עשרה חליות, שהוא אחר למעשה בראשית, וקדם למחשבה, שנאמר בה, ישראל עלה במחשבה. מה שאין בן באדם, שעץ הדעת טוב ורע שהוא אחר למעשה, וקדם לפרענות.

ויחלם והנה סלם, (בראשית כח) דא צלותא. מצב ארצה, דמצלין בני נשא לה בארעא דאיהי שכינתא ומטאת לשמיא דאיהו קדשא בריך הוא, דאתמר (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. ורזא דמלה (תהלים ח) יי' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים. ובזמנא דמודע לון קדשא בריך הוא, שכינתא דסלקא בהיא צלותא. מיד (בראשית כ"ח) והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו, בהוא בר נש. כולהו פתחין גדפייהו לקבל שכינתא בהיא צלותא. הדא הוא דכתיב, (יחזקאל א) ופניהם וכנפיהם פרוצות מלמעלה. והאי איהו עלים שכינתא על גדפייהו. וירדים בו, מאי בו, בקודשא בריך הוא.

וקודשא בריך הוא נחית עלייהו לקבלא שכינתא, ומתיחד קדשא בריך הוא בו בהיא צלותא. דשכינתא איהו מצוה כלילא משם הו"ה, יהו"ה איהו חיה דיליה, ומצוה בלא מחשבה לית לה סליקו.

ומחשבה איהו אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תפארת מצוה, מלכות כלילא מארבע חיוון דמרפכתא כלילא מארבע אתוון איהי נוקבא דיליה אנפין דיליה, אנפי רחמי. בגינה אמינא, (שמות ל"א) אם אין פניך הלכים אל תעלנו מזה.

ומפטר דצדיק אתקרי אחרוי, חיה כלילא שמונה עשר חולין דאינון מאחור דבר נש לקבל שמונה עשר נענועים דלולב דדומה לשדרה דביה שמונה עשר חולין. איהו אחר לעובדא דבראשית, וקדם למחשבה דאתמר בה, ישראל עלה במחשבה. מה לאו הכי באדם, דעץ הדעת טוב ורע דאיהו אחר למעשה וקדם לפרענות.

עשרה חליות, שהוא אחר למעשה בראשית, וקדם למחשבה, שנאמר בה, ישראל עלה במחשבה. מה שאין בן באדם, שעץ הדעת טוב ורע שהוא אחר למעשה, וקדם לפרענות.

קמו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה נאמן, יתקיים בך זה הפסוק, (ישעיה סב) אל תתנו דמי לו. שהרי עליונים ותחתונים מקננים בצלם שלך. מחנות של הקדוש ברוך הוא שהם מישיבה של מעלה, ומחנות של המלכה שהם מישיבה של מטה, עליך נאמר (בראשית כח) והנה מלאכי אלהים וגו'. בך עולים מחנות של השכינה בתפלה שלך, ויורדים מחנות של הקדוש ברוך הוא להקדוש ברוך הוא אצל השכינה בכמה שירים ונגונים בתפלה. ואתה הוא הקרוב של הקדוש ברוך הוא בתפלה שלך, שהיא קרבן של הקדוש ברוך הוא ושכינתו.

בפרשת (במדבר כח) צו את בני ישראל, את קרבני לחמי, שתקנו בעלי המשנה קרבנות בתפלה מצד הימין, ששם איש חסד - פהן. ותקנו אמירת הזמירות שהם שיר הלזים אחריהם - מצד הגבורה. והוד, דרגה של דוד המלך, נקשר בשמאל. ואהרן, שדרגתו נצ"ח, נקשר בחסד. זהו שפתוב (תהלים טו) נעמות בימיך נצח. אחר כך יחוד בפסוק שמע ישראל, וכולל ברכה וקדשה, שהוא קדוש קדוש קדוש, וברכה מצד הימין. זהו שפתוב (במדבר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל.

וכך רשע מצד הלזים, העמוד האמצעי, קשור ימין ושמאל, והוא קשר של תפלין של ראש שהיא אמה עליונה, תפלין על ראשו, כמו שפרשה בעלי המשנה בתפלין של אדון העולם מה כתוב בהן. והוא קשר של תפלין של יד, שהיא שכינה תחתונה, והוא שפרשה בעלי המשנה, הראהו למשה קשר של תפלין. ש של תפלין משה, כלול משלשה ענפים של האבות למעלה, שתקנו שלש תפלות שהן סימן שמ"ע, שהיא שחרית מנח"ה ערבית, מ"ה שלך - תפלת השבת, שנאמר בה (בראשית א) ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'.

בפרשת (בראשית א) ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו',

קמו תנאים ואמוראים ואמרו, רעיא מהימנא, יתקיים בך האי קרא (ישעיה ס"ב) אל תתנו דמי לו. דהא עלאין ותפאין מקננין בצולמא דיך. משירין דקודשא בריך הוא דאינון ממתיתתא עלאה ומשירין דמטרוניתא דאינון ממתיתתא תתאה, עלך אתמר (בראשית כ"ח) והנה מלאכי אלהים וגו'. בך סלקין משירין דשכינתא בצלותא דיך, ונחתין משירין דקודשא בריך הוא לקודשא בריך הוא לגבי שכינתא בכמה שירין וניגונין בצלותא. ואנתה הוא קריכו דקודשא בריך הוא בצלותא דיך דאיהי קרבנא דקודשא בריך הוא ושכינתיה.

בצו את בני ישראל את קרבני לחמי, (במדבר כח) דתקינו מארי מתניתין קרבנין בצלותא מסטרא דימינא, דתמן איש חסד פהן. ותקינו זמירות דאינון שיר דלזים אבתרייהו מסטרא דגבורה. והוד דרגא דדוד מלפא אתקשר בשמאלא. ואהרן דדרגא דיליה נצ"ח אתקשר בחסד. הך הוא דכתיב (תהלים ט"ו) נעמות בימיך נצח.

לכתר שמע ישראל דיחודא, כליל פרכו וקדשה, איהו קדוש קדוש קדוש, וברכה מסטרא דימינא. הך הוא דכתיב (במדבר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל.

וקדושה מסטרא דלזים עמודא דאמצעיתא קשור ימינא ושמאלא, ואיהו קשורא דתפלין דרישא דאיהי אמה עלאה תפלין על רישיה, כמה דאוקמוה מארי מתניתין בתפלי דמארי עלמא, מה פתיב בהו. ואיהו קשורא דתפלין דיך דאיהי שכינתא תתאה והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, הראהו למשה קשר של תפלין. ש של תפלין משה, כליל תלת ענפין

דאבהן לעילא, דתקינו תלת צלותין דאינון סימן שמ"ע, דאיהי שחרית מנח"ה ערבית, מ"ה דיך צלותא דשבת דאתמר ביה (בראשית א) ורדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'.

וְאַתָּה כּוֹלֵל מְרַכְּבָה תַּחְתּוֹנָה שֶׁל
אַהֲרֹן דּוֹד וְשִׁלְמָה וְאַדָּם הֵרָאשׁוֹן
לְמַעַלָּה, וּבֵת זׁוּגוֹ לְמַטֵּה, אִם כּל
ח״י, שֶׁהוּא צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים.
וּמְשׁוּם זֶה אַהֲרֹן, אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא
יָמִין, פִּרְשׂוּהוּ חֲכָמִים בּוֹ, אַהֲרֹן
שׁוֹשְׁבֵין שֶׁל הַמֶּלֶכָה.

וְעַקֵּב הוּא כּוֹלֵל מְשַׁלְשָׁה אַבּוֹת,
שָׁבוּ רֹכֵב אָדָם הֵרָאשׁוֹן, שֶׁלֹּא
לְחַנּוּם פִּרְשׂוּהוּ בְּעַלֵי הַמְּשָׁנָה,
יָפִיו שֶׁל יַעֲקֹב וְיָפִיו שֶׁל אָדָם
הֵרָאשׁוֹן.

אָמַר הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, רוּעָה
נְאֻמָּן, רוּעָה אֲנִי שֶׁכֻּפֵּל הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת שְׁמֵךְ וְאָמַר מִשֶּׁה
מִשֶּׁה, לְכֹלל אוֹתָךְ בְּמְרַכְּבָה
הָעֲלִיּוֹנָה וּבְמְרַכְּבָה הַתַּחְתּוֹנָה,
לְכֹלל בְּךָ אֶת אָדָם הֵרָאשׁוֹן מִצַּד
הָאַבּוֹת, וְלְכֹלל בְּךָ אֶת תְּנוּה מִצַּד
אַהֲרֹן דּוֹד וְשִׁלְמָה. לָמָּה לֹא כֻפֵּל
שֵׁם יַעֲקֹב בְּךָ?

אָמַר לוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מְשׁוּם
שֶׁקָּרָא לוֹ יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל. יַעֲקֹב
לְשׁוֹן עַקֵּב, כְּלוּמַר נִקְבָּה, שְׁנֵאמַר
עַקְבוֹ שֶׁל אָדָם הֵרָאשׁוֹן הִיָּה
מִכְּהָה גִּלְגַּל חֲמָה. וְנִקְרָא יִשְׂרָאֵל,
שֵׁשׁ רֵאשׁ הַזְּכָר, רֵאשׁ לְנִקְבָּה,
כְּלוּמַר הָעַקֵּב. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַחֵשׁ, (בְּרֵאשִׁית
א) הוּא יִשׁוּפֵךְ רֵאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנוּ
עַקֵּב. וְזֶה גֵרָם שְׂכִינָה בְּגִלוּת,
שְׁנֵאמַר בָּהּ (מְשִׁלֵי כ"ב) עַקֵּב עֲנֶה
יֵרֵאת ה'.

שְׂמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְשְׂמַחוּ בְּעַלֵי
הַמְּשָׁנָה וְאָמְרוּ, פֶּה שֶׁל הַשְּׂכִינָה,
סִינִי, מִי יָכוֹל לְעַמֵּד (לַפְּנֵי) פִּיךָ,
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינָתוֹ
מְדַבְּרִים בּוֹ, וְשִׁשִּׁים רַבּוֹא שֶׁל
יְשִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה וְשִׁשִּׁים רַבּוֹא
שֶׁל יְשִׁיבָה שֶׁל מַטֵּה מְדַבְּרִים בּוֹ
עַל פִּיךָ. וְעַלִּיךְ נֵאמַר וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים וְיִרְדִים בּוֹ.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה סֵלָם - פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סִינִי זֶה סֵלָם, וְהוּא קָל, וְסוּד הַדְּבָר - (יִשְׁעִיהָ טו)
הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עַ"ב קָל. עַ"ב - יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וְעוֹד עַ"ב - י', י"ה, י"ה"ו, י"ה"ו. קָל -
יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"א ו"ו.

וְאַתָּה כּוֹלֵל מְרַכְּבָה תַּתְּאָה דְּאַהֲרֹן דּוֹד וְשִׁלְמָה וְאַדָּם
קְדָמָא לְעִילָא וּבֵת זׁוּגִיָּה לְתַתְּא, אִם כּל ח״י
דְּאִיהוּ צַדִּיק חַי עֲלָמִין. וּבְגִין דָּא אַהֲרֹן אֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ
יְמִינָא אוּקְמוּהָ רַבְּנָן בֵּיה, אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבִינָא דְּמִטְרוֹנִיתָא.
וְעַקֵּב אִיהוּ כּוֹלֵל תְּלַת אַבְהֵן דְּבֵיה רֹכֵיב אָדָם קְדָמָא,
דְּלָאו לְמַגְנָא אוּקְמוּהָ מְאַרֵי מַתְנִיתִין, שׁוּפְרִיה
דִּיעַקֵּב כְּשׁוּפְרִיה דְּאָדָם קְדָמָא.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהֵימְנָא חֲזִינָן דְּכֻפֵּל קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא שְׁמֵךְ. וְאָמַר, מִשֶּׁה מִשֶּׁה, לְאַכְלֵלָא לְךָ
בְּמְרַכְּבָתָא עֲלָאָה וּבְמְרַכְּבָתָא תַּתְּאָה, לְאַכְלֵלָא בְּךָ אָדָם
קְדָמָא מְסֻטְרָא דְּאַבְהֵן, וְלְאַכְלֵלָא בְּךָ תְּנוּה מְסֻטְרָא
דְּאַהֲרֹן דּוֹד וְשִׁלְמָה. לָמָּה לֹא כֻפֵּל שֵׁם יַעֲקֹב הַכִּי.

אָמַר לִיָּה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בְּגִין, דְּקָרָא לִיָּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל.
יַעֲקֹב לִישְׁנָא דְּעַקֵּב, דִּהֵיִינוּ נּוֹקְבָא. דְּאַתְמַר, עַקְבוֹ
שֶׁל אָדָם הֵרָאשׁוֹן הִיָּה מִכְּהָה גִּלְגַּל חֲמָה. וְאַתְקֵרִי יִשְׂרָאֵל
דְּתַמָּן רֵאשׁ דְּכוּרָא, רִישָׁא לְנוֹקְבָא דִּהֵיִינוּ עַקֵּב. וְהֵאֵי
אִיהוּ דְּאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְחוּזָא, (בְּרֵאשִׁית ג) הוּא יִשׁוּפֵךְ
רֵאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנוּ עַקֵּב. וְדָא גֵרָם שְׂכִינָתָא בְּגִלוּתָא
דְּאַתְמַר בָּהּ, (מְשִׁלֵי כ"ב) עַקֵּב עֲנֶה יֵרֵאת ה'.

חֲדִי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֲדוּ מְאַרֵי מַתְנִיתִין וְאָמְרוּ, פּוּמָא
דְּשְׂכִינָתָא סִינִי, מָאן יָכִיל לְמֵימָם (קַפְּי) פּוּמָךְ
דְּקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינָתִיה מְמַלְלִין בֵּיה וְשִׁתִּין רַבּוֹא
דְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה וְשִׁתִּין רַבּוֹא דְּמַתִּיבְתָא תַּתְּאָה מְמַלְלִין
בֵּיה עַל פּוּמָךְ. וְעַלְךָ אַתְמַר, וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלִים
וְיִרְדִים בּוֹ.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה סֵלָם, פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סִינִי דָא
סֵלָם וְאִיהוּ קָל וְרִזָּא דְּמִלָּה הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עַ"ב
קָל, עַ"ב, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וְעוֹד עַ"ב י', י"ה, י"ה"ו,
י"ה"ו. קָל ל' יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"א ו"ו.

דְּבַר אַחַר וְהִנֵּה סֵלָם - פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סִינִי זֶה סֵלָם, וְהוּא קָל, וְסוּד הַדְּבָר - (יִשְׁעִיהָ טו)
הִנֵּה ה' רֹכֵב עַל עַ"ב קָל. עַ"ב - יו"ד ה"י וי"ו ה"י. וְעוֹד עַ"ב - י', י"ה, י"ה"ו, י"ה"ו. קָל -
יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"א ו"ו, יו"ד ה"א ו"ו.

אותיות, ואותן תולדות שלהן עולות ק"ל. ע"ב ק"ל עולים מאתים ושנים, כחשבון ב"ר. ואתה הוא רועה נאמן, עליך נאמר (תהלים ב) נשקו בר. ואתה רב למטה, רבן של כל ישראל, רבן של מלאכי השרת, בן למעלה, בן להקדוש ברוך הוא ושכינתו.

נאמר אצל דוד, (שמואל-ב"ב) גם ה' העביר חטאתך לא תמות. בזה הגם התכפר דוד. וזהו שעור של חלה, שלש וארבעים ביצים ותוספת חמש ביצה, רמזו בנאמר (ויקרא ה) וחקמישתו יוסף עליו.

אשרי התפלה שיצאה מפיה, כמו שהקדוש ברוך הוא ירד על הר סיני ונאמר בו (דברים כט) כי אשר ישנו פה וגו'. כף בן (כאשר) אתה תשתדל בתורה ותפלה, הקדוש ברוך הוא יאסוף עליונים ותחתונים וכל אותן נשמות שהיו וכל העתידים להיות וכל מחנות המלאכים וירד בצלם שלך לקבל התפלה שלך והתורה שלך. משום שמחשבה שלך ליחד להקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל מחנות שלו למעלה ומטה בתורתך ובתפלתך.

הקדוש ברוך הוא, מחשבה טובה מצרפה למעשה. וכמו שהיא אמר אנכי, וכלם אמרו (שמות כד) נעשה ונשמע - כף הקדוש ברוך הוא עשה לכל המחנות שלו שכלם שתקו ושמעו לדבורך, משום שרצונך בהם ליחד להקדוש ברוך הוא ושכינתו בכל המחנות שלו.

וכר מה שהקדוש ברוך הוא הבטיח לעשות לך כמה טובות שאין להן סוף, כלם אמרו נעשה ונשמע. ומשום זה נאמר, (תהלים ק) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, והתחזק בך. שהרי הקדוש ברוך הוא ושכינתו וכל המחנות שלו הסכימו לעשות כל רצונך ויותר, מה שהיא כתוב על ידך, ולא נפל דבר קטן מפתיבת ידך שלא התקיים.

דעה קדשא ברוך הוא ושכינתיה וכל משיריין דיליה אסתפמו למעבד כל רעותך ויתיר, מה דאיהו כתוב על ידך. ולא נפיל מלה זעירא מפתיבת ידך דלא אתקיים.

ה"א וא"ו ה"א. אתון קדמאין סלקין לשבעין ותריין אתון, ואינון תולדין דילהון סלקין ק"ל. ע"ב ק"ל סלקין מאתן ותריין כחושבן ב"ר. ואתה הוא רעיא מהימנא, עלך אתמר (תהלים ב) נשקו בר. ואתה רב לתתא רבן של כל ישראל רבן המלאכי השרת, בר לעילא, בר לקודשא ברוך הוא ושכינתיה.

אתמר לגבי דוד (שמואל ב"ד) גם יי העביר חטאתך לא תמות, בהאי גם אתכפר דוד. והאי איהו שיעורא דחלה, תלת וארבעין ביצים ותוספת חמש ביצה, רמזו (ויקרא ה) [ו]חקמישתו יוסף עליו.

זכאה צלותא דנפקא מפומך, כגוונא דקודשא ברוך הוא נחית על טורא דסיני ואתמר ביה (דברים כ"ט) כי את אשר ישנו פה וגו'. הכי בר (כ"א כד) אנת תשתדל באורייתא וצלותא קדשא ברוך הוא כניש עלאין ותתאין וכל אינון נשמתין דהוו וכל דעתידין למהוי וכל משיריין המלאכים ונחית בצולמא דילך לקבלא צלותא דילך ואורייתא דילך. בגין דמחשבתא דילך ליחדא לקודשא ברוך הוא ושכינתיה בכל משיריין דיליה עילא ותתא באורייתך ובצלותך.

קדשא ברוך הוא מחשבה טובה מצרפה למעשה. וכגוונא דאיהו אמר אנכי, וכלהו אמרו שמות כ"ד) נעשה ונשמע, הכי קדשא ברוך הוא עביד לכל משיריין דיליה דכלהו שתקין ושמעין למלוכה, בגין דרעותך בהון ליחדא לקודשא ברוך הוא ושכינתיה בכל משיריין דיליה.

וכל מה דקודשא ברוך הוא אבטח למעבד לך כמה טבין דלית לון סוף, כלהו אמרו נעשה ונשמע. ובגין דא (תהלים ק"ג) ברכו ה' מלאכיו גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו, ואתתקף בך.

דעה קדשא ברוך הוא ושכינתיה וכל משיריין דיליה אסתפמו למעבד כל רעותך ויתיר, מה דאיהו כתוב על ידך. ולא נפיל מלה זעירא מפתיבת ידך דלא אתקיים.

אשרי האדם שאדונו חושב אותו כגופו ועושה לו כבוד כצורתו להיות לוקח דברים של פיו בתורה ותפלה כדבריו בהר סיני. ואין אחד שפתח פיו לקטרג לו אלא כלם, עליונים ותחתונים, בהסקמה אחת וברצון אחד.

רעיא מהימנא

דבר אחר (בראשית כח) ויחלם והנה סלם, רועה נאמן, מה ל' עולה על כל האותיות, כף אתה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י"י, שחשבונו שלשים. שבהתחלה הייתה בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יאא, ב"ג מדות של רחמים שהן גימטריא אחד. כעת תתעלה באל, שהוא אותיות יא"י. ששני שמות הם עדים הלא אל אחד בראנו. זהו שכתוב (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו.

ובשרש יודין אלו יתקיים כף, (ישעיה נב) ירום ונשא וגבה מאד בשם מ"ה. שכף עולה מא"ד לחשבון אד"ם. ובהפוף אותיות - מאד הוא אד"ם. ירום - בארבע פנים של אריה, שהם (במדבר ו) יברכה יהו"ה. ונשא - בארבע פני שור, שהם ישא יהו"ה, בשמאל. וגבה מאד - יאר יהו"ה, באמצעיתו. וזה שם יוד הי ואו הי, ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום. רביעי - יהו"ה, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מצד הימין נקראת אבן. וכמה אבנים לחות יקרות נמצאו מנזה, שממנה מי התורה יוצאים. ובגללם נאמר, אמר רבי עקיבא לתלמידיו: כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים, שמא תסתפנו בנפשכם. אל תאמרו שהם מים, מים ממש, משום (תהלים קא) דבר שקרים לא יכון לנגד עיני. שאלו המים זו התורה, שנאמר בה (משלי ו) ותורה אור. ומשום שזה האור נובע

וכמה פר נש דמאריה חשיב ליה כגופיה ועביד ליה יקרא כדיוקניה למנהוי שקיל מילולין דפומוי באורייתא ועלותא כמלוי בטורא דסיני. ולית חד דפתח פומוי לקטרגא ליה אלא כלהו עלאין ותתאין באסקמותא חדא וברעותא חדא: (עד כאן מההשממות).

רעיא מהימנא

דבר אחר (בראשית כח) ויחלם והנה סלם, רעיא מהימנא, מה ל' אסתלק על כל אתוון, הכי את עתיד לאסתלקא על כל בריין. בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י וא"ו ה"י. דביה י"י, דחושפניה ל'. דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו יאא, בתליסר מכילין דרחמי, דאינון אחד. כען תסתלק באל, דאיהו יא"י. דתרין שממן סהדין, הלא אל אחד בראנו. הלא הוא דכתיב, (מלאכי ב) הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו.

ובתלת יודין אליו, יתקיים כף, (ישעיה נב) ירום ונשא וגבה מאד, במ"ה. דהכי סליק מא"ד, לחשבון אד"ם. ובהפוף אתוון, מאד הוא אד"ם. ירום: בארבע אנפין דאריה, דאינון (במדבר ו) יברכה יהו"ה. ונשא: בארבע אנפין דשור, דאינון ישא יהו"ה בשמאל. וגבה מאד: יאר יהו"ה, באמצעיתא. ודא יוד הי ואו הי, ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום. רביעאה יהו"ה, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

מסטרא דימינא, אתקריאת אבן. וכמה אבנין מפולמין יקירין אשתכחו מנה, דמנייהו מיא דאורייתא נפקין. ובגנייהון אתמר, אמר רבי עקיבא לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתפנו בנפשכם. לא תימרין דאינון מים, מים ממש. משום (תהלים קא) דבר שקרים לא יכון לנגד עיני. דאלין מים, דא אורייתא, דאתמר בה (משלי ו) ותורה אור. ובגין דהאי נהורא נביע

במבועא דמיא, (ישעיה נח) אשר לא יכזבו מימיו, אתקרי מים.

במקור המים (ישעיה נח) אשר לא יכזבו מימיו, נקרא מים.

ומסטרא דשמאלא, האי אבן דאיהי י', אתקרי גחלת. ומתמן עשו ספרין כשלהבת קשורה בגחלת. ואית לה ארבעה גוונים, (ועשרה) אינון, יוד הא ואו הא. יהו"ה. ואיהי יד הגדולה בימינא, יד החזקה בשמאלא, עמודא דאמצעיתא, מתמן איהי יד רמה, כליל מארבעין ותריין גוונים.

ומצד השמאל, זו האבן שהיא אות י' - נקראת גחלת. ומשם עשו ספירות, כשלהבת קשורה בגחלת. ויש לה ארבעה גונים, (ועשרה) והם: יוד הא ואו הא. יהו"ה. והיא יד הגדולה בימין, יד החזקה בשמאל, העמוד האמצעי, משם היא יד רמה, כלולה מארבעים ושנים גונים.

ובגין דאיהי מסטרא דימינא אבן, ומסטרא דשמאלא גחלת, בה נטיל קדשא בריך הוא נוקמא, מישמעאל ואדום, דאינון אשין נוקראין, ומים הזדונים. וממנן דלהון סמאל ונחש. סמאל אשא דגיהנם, ממנה על אמה דעשו. נחש ממנה על אמה דישמעאל, ואיהו רהב דממנא על מיא.

ומשום שהיא מצד הימין - אבן. ומצד השמאל - גחלת. בה לוקח הקדוש ברוך הוא נקמה מישמעאל ואדום, שהם אשים נכריים ומים הזדונים. והממנים שלהם - סמאל ונחש. סמאל אש הגיהנם, ממנה על האמה של עשו. נחש ממנה על האמה של ישמעאל, והוא רהב הממנה על המים.

בימינא דאברהם, דדרגיה חסד, נטיל נוקמא מישמעאל, וממנא דיליה. ובשמאלא דיצחק, דדרגיה פחד, נטיל נוקמא מעשו, וממנא דיליה. בתריין משיחין, דאינון חד מימינא, משיח בן דוד. וחד משמאלא, משיח בן יוסף. ובדרגא דיעקב, דאיהי לקבליה, ברזא (בראשית מח) דשכל את ידיו (כי מנשה הבכור). אריה לשמאלא. שור לימינא, דישמעאל. בגין דיהודה גלה בעשו, אשתבח ימינא דקדושה, עם שמאלא דעשו. ושמאלא דקדושה עם ימינא מסאבא דישמעאל, (בראשית מט) עד פי יבא שילה, רעיא מהימנא, בדרגיה תפארת ישראל, נטיל נוקמא מערב רב.

בימין אברהם, שדרגתו חסד, נוטל נקמה מישמעאל ומהממנה שלו. ובשמאל יצחק, שדרגתו פחד, נוטל נקמה מעשו ומהממנה שלו. בשני משיחים, שהם אחד ממין - משיח בן דוד, ואחד משמאל - משיח בן יוסף. ובדרגתו של יעקב, שהיא כנגדו בסוד של (בראשית מח) שכל את ידיו (כי מנשה הבכור). אריה לשמאל. שור לימין, של ישמעאל. בגלל שיהודה גלה בעשו, נמצא מין הקדשה עם השמאל של עשו. ושמאל הקדשה עם ימין טמאה של ישמעאל, (שם מט) עד פי יבא שילה, רועה נאמן, בדרגה של תפארת ישראל, נוטל נקמה מערב רב.

בתלת דרגין אלין, יפקוד (נ"א יפקוד) כהנים לזים וישראלים, מן גלותא. ובהון נטיל נוקמא, מעשו וישמעאל וערב רב. כגוונא דערב רב מערבין בעשו וישמעאל, הכי יעקב מערב באברהם ויצחק, ערוב דתרווייהו. והכי מתערב שילה, עם משיח בן דוד ומשיח

בשרש דרגות אלו יפקד (צ"א) כהנים לזים וישראלים מן הגלות, ובהן יקח נקמה מעשו וישמעאל וערב רב. כדגמא של ערב רב מערבים בעשו וישמעאל, כף יעקב מערב באברהם ערוב של שניהם. וכף מתערב שילה עם משיח בן דוד ומשיח בן יוסף, ותהא שלשלת

ש'ל שניהם פאותו זמן שראה בלעם
בנבואתו, שפך מתקשרי תרין משיחין
משיחים ברועה הנאמן בשלשה
אבות בגלות האחרונה.

פתח ואמר, (במדבר כג) לא הביט און
ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה'
אלהיו עמו ותרועת מלך בו. והפל
לקים הפסוק (ישעיה נד) וברחמים
גדלים אקבץ. באותו זמן נשפרות
הקלפות שהיו מסוככות לשכינה.
מיד מתגלית אבן אחת משלש
אבנים, שהן סגולתא, שעליהן נאמר
(יחזקאל א) ויהי בשלשים שנה, והן יי.
ברביעי - אבן רביעית. בחמשה
לחדש - אבן חמישית. פנגדן ויקח
דוד (שמואל א יז) חמשה חלקי אבנים
מן הנחל. ואלו לעמתם חמש תבות,
שהן: שמע ישראל יהו"ה אלהינו
יהו"ה.

ואני בתוך הגולה (יחזקאל א) - זו
שכינה, בה הקדוש ברוך הוא אחד.
אותו בתוספת ואני - הוא נהר, צדיק
חי העולמים. (בראשית ב) ונהר יצא
מעדן להשקות את הגן. מהו עדן?
זו בינה. נהר שיוצא ממנה זו ר', בן
י"ה, דרגה של הרועה הנאמן,
והרועה הנאמן יוצא מאמא העליונה,
ומתפשט בשש ספירות עד צדיק,
וממנו משקה לגן (של עדן), שהיא
השכינה.

מהו פכר? כ' - פתר. ב' - בינה. ר' -
ראשית חכמה. פתר בימין, חכמה
בשמאל, בינה באמצע. רכב לעליון,
לעלת העלות. עשר הספירות פלן
נכללו בנהר, שהוא מתפשט עד צדיק
שנקרא כל, כולל הכל. ובגללו
פרשוהו (דניאל ד) אילן גדול ותקיף,
ומזון לכלם בו. ממנו תלוי הכל. פאשר
ראה השכינה מתוך הקלפות, ראה
עמה עשר ספירות. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר

סלת למנחה, לאעלאה להאי סלת, קמי
מלפא עלאה למנחה. בין תרין דרועין.

בן יוסף, ויהא שלשלת דתרווייהו, פההוא זמנא דחזא
בלעם בנבואה דיליה, דהכי מתקשרי תרין משיחין
ברעיא מהימנא, בתלת אבהן, בגלותא בתרא.

פתח ואמר, (במדבר כג) לא הביט און ביעקב ולא ראה
עמל בישראל יי אלהיו עמו ותרועת מלך בו.
וכלא לקיימא קרא, (ישעיה נד) וברחמים גדלים אקבץ.
בההוא זמנא מתברין קליפות, דהוו מסחרין
לשכינתא. מיד אתגליא אבנא חדא מתלת אבנין,
דאינון סגולתא. דעליהו אתמר, (יחזקאל א) ויהי
בשלשים שנה, ואינון יי. ברביעי, אבנא רביעאה.
(דף רמ"ו ע"א) בחמשה לחדש, אבנא חמשאה.
לקבלייהו, ויקח דוד (שמואל א יז) חמשה חלקי אבנים
מן הנחל. ואינון לקבלייהו חמש תיבין, דאינון שמע
ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה.

ואני בתוך הגולה, (יחזקאל א) דא שכינתא, בה קדשא
בריך הוא אחד. ו' בתוספת ואני, הוא נהר,
צדיק חי עלמין. (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות
את הגן, מאי עדן. דא בינה, נהר דנפיק מנה, דא ר',
בן י"ה, דרגא דרעיא מהימנא, ורעיא מהימנא, נפיק
מאימא עלאה, ואתפשט בשית ספיראן עד צדיק,
ומניה אשקי לגנתא (דעדן), דאיהי שכינתא.

מא' פכ"ר. כ', פתר. ב', בינה. ר', ראשית חכמה.
פתר בימנא, חכמה בשמאלא, בינה
באמצעיתא. רכב לעילא לעלת העלות. עשר ספיראן
פלהו, אתפללו בנהר, דאיהו אתפשט עד צדיק,
דאיהו כל, פליל פלא. ובגיניה אוקמוה, (דניאל ד) אילנא
רבא ותקיף, ומזון לכלא ביה. מגיה תליא כלא. פד
חמא שכינתא מגו קליפין, חזא עמה עשר ספירן.
(ע"כ רעיא מהימנא). (ס"א ובחבורא קדמאה)

זהר:

סלת למנחה, לאעלאה להאי סלת, קמי
מלפא עלאה למנחה. בין תרין דרועין.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

ובחבורא קדמא, אמר רעיא מהימנא, מהאי אשתמודע, הגי מילין סתימין אינון, וצריך למפתח לון קמי חברייא, אברהם יצחק דתקיננו שחרית ומנחה, אתמר עליהו, (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ, דא יצחק. וימיני טפחה שמים, דא אברהם דדרגין דלהון חסד ופחד. דאתמר עליהו (ישעיה סב) נשבע יי בימינו, ובזרוע עזו, אינון תרין דרועין דמלפא, דאיהו יהו"ה, עמודא דאמצעייתא. סלת דיליה, דא שכנינתא תתאה, נהורא דיליה, סלת נקיה מסטרוי בלא פגימו דחשוכא, ובלא תערובת חשוכא כלל. דהכי אינון חשוכין עם נהורין, כבר קדם מוץ ותבן.

בחבור הקדמון, אמר הרועה הנאמן, מכאן נודע אלו דברים סתומים הם, וצריך לפתח אותם לפני החברים. אברהם ויצחק שתקנו תפלת שחרית ומנחה, נאמר עליהם, (ישעיה מח) אף ידי יסדה ארץ - זה יצחק. וימיני טפחה שמים - זה אברהם. שהדרגות שלהם חסד ופחד, שנאמר עליהם (שם סב) נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו. אלו שתי זרועות המלך, שהוא יהו"ה, העמוד האמצעי. הסלת שלו זו השכינה התחתונה, האור שלו, סלת נקיה מצדו בלי פגם של חשך ובלי תערובת חשך כלל. שכן הם חשך עם אור, כמו דגן בפני מוץ ותבן.

ובחוביהו דישראל, מתערבין חשוכין בנהורין, וכגוונא דדש בר נש תבואה, ולבתר איהו בורר לה, כבורר אוכל מתוך פסולת. כף ישראל, צריך למעבד ברוחיהו, כד אתערב בהון חשוכין. ורזא דמלה, (תהלים נא) זבחי אלהים רוח נשברה וגו'. דבהכי אתבר חשוכא, דאיהו יצר הרע, דמכסי על רוחא, כמוץ דמכסה על חטה. או פענן, דמכסה על שמשא, ולא מנח ליה לאנהרא.

ובחטאיהם של ישראל מתערבים חשך ואור, וכמו שאדם דש תבואה ולכסוף הוא בורר אותה כבורר אכל מתוך פסולת - כף ישראל צריך לעשות ברוחם כאשר מתערב בהם חשך. וסוד הדבר - (תהלים נא) זבחי אלהים רוח נשברה וגו'. שבכף נשבר החשך, שהוא יצר הרע, שמכסה על הרוח כמו מוץ שמכסה על החטה, או כמו ענן שמכסה על השמש ולא מניח לו להאיר.

ובזמנין דחשך, דאיהו יצר הרע, מכסה על יצר הטוב, דאיהו אור. איהו כמאן דתפיס בבית האסורין דיצר הרע. ואוף הכי, כד יצר הטוב איהו תפיס ברשו דיצר הרע, הכי אינון תפיסין חיילין דיצר הטוב, ברשו דחיילין דיצר הרע. ובזמנא דיתבר בר נש רוחיה, בכל אברין דיליה, קדם יהו"ה, מה כתיב. (ישעיה מט) לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו.

ובזמן שחשך, שהוא יצר הרע, מכסה על יצר הטוב, שהוא אור, הוא כמי שאסור בבית האסורים של יצר הרע. ואף כף, כאשר יצר הטוב הוא אסור ברשות יצר הרע, כף הם אסורים החילים של יצר הטוב ברשות החילים של יצר הרע. ובזמן שישבראדם רוחו בכל איבריו לפני יהו"ה, מה כתוב? (ישעיה מט) לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו.

אבל שכנינתא איהי סלת נקיה, דלית חשוכא וקבלא יכיל לאתערבא בה. איהי כגפן, דלא מקבלא יצר הרע. ובזמן שישבראדם רוחו בכל איבריו לפני יהו"ה, מה כתוב? (ישעיה מט) לאמר לאסורים צאו ולאשר בחשך הגלו. אבר השכינה היא סלת נקיה, שאין חשך ואפלה יכול להתערב בה. היא כמו גפן שאינה

מקבלת הרפכה ממין אחר שאינו מינה. וזו הסלת בין זרועות המלך היא יושבת, בלולה בשמן כתיית. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר

(ובחבור קדמון) בלולה בשמן כתיית, בשמן - באותו שמן שנמשך ויוצא מלמעלה. אמר רבי שמעון, יפה אמרת. אבל מהו כתיית? אלא סוד עליון הוא. שפיון שהוא שמן, מהו כתיית? אלא רמוז הוא שהוא רומז לשמש בגובה, להמשיך אצלה שמן כתיית כמו שראוי לה, לא היתה אלא כתיית (אלא סוד עליון הוא, שהוא רומז להמשיך אצלה שמן כתיית כמו שראוי לה), להוציא מזיתים, שהם אברי הגוף, ולהמשיך אותה המשכה מלמעלה בכל איבר ואיבר. (לא היה אלא כתיית).

והצדיק הוא שכותש כתישות, ומוציא מכל אותם איברים עליונים, שהם זיתים קדושים, שמן המשחה, בתשוקה שלמה לגבי הגובה. ואם לא יכתש, לא יצא אותו השמן, אלא בלי תשוקת האיברים. ואותו שפע לא תהנה ממנו הגובה, ולא יהיה כמו שראוי עד שתהיה בלולה ממנו מכל האיברים. ועל זה בלולה בשמן כתיית, להנות ולהיות נזונה ממנו.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, מנורה הקדושה, כמה מתוקים דבריך. ודאי נאמר כאן בלולה בשמן כתיית, ונאמר שם בתורה שבפעל פה, בלולה במקרא, במשנה, בתלמוד. ועוד יש סוד שני, בלולה בשמן כתיית - ודאי אין התורה היא בלולה אלא למי שסובל כמה יסורים בשבילה,

הרפכה ממין אחר, דלאו איהי מינה. והאי סלת בין דרועי מלפא איהי יתבא, בלולה בשמן כתיית. (ע"כ רעיא מהימנא).

זהר:

(ובחבורא קדמאה) בלולה בשמן כתיית, בשמן, בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא. אמר רבי שמעון, יאות אמרת. אבל מאי כתיית. אלא רזא עלאה איהו. דכיון דאיהו שמן, מאי כתיית. אלא רמוז הוא דקא רמיז לשמשא בנוקבא, לאנגדא לגבה שמן כתיית כדקא יאות לה, לא הוי אלא כתיית (ס"א אלא רזא עלאה הוא, דקא רמיז לאנגדא לגבה שמן כתיית כדקא יאות לה), לאפקא מזיתים, דאינון שייפין דגופא, ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא, בכל שייפא ושייפא. (לא הוי אלא כתיית). וצדיק איהו דכתיש (דף רמ"ז ע"ב) כתישין, ואפיק מכל אינון שייפין עלאין, דאינון זיתין קדישין, משה רבו בתיאובתא שלים, לגבי נוקביה. ואי לא כתיש, לא יפוק ההוא משחא, אלא בלא תיאובתא דשייפין, וההוא נגידו, לא אתהני מניה נוקבא, ולא הוי כדקא יאות, עד דתהא בלולה מניה מכל שייפין. ועל דא בלולה בשמן כתיית, לאתהנאה ולאדתנא מניה. (אמר רעיא מהימנא).

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, כמה מתיקין מילך, ודאי אתמר הכא, בלולה בשמן כתיית. ואתמר התם, באורייתא דבעל פה, בלולה במקרא, במשנה, בתלמוד. ועוד אית רזא תננינא, בלולה בשמן כתיית. ודאי לאו אורייתא איהי בלולה. אלא למאן דסביל כמה מכתשין בגינה. כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, דלית אורייתא מתקיימת, אלא במי שממית גרמיה עלה. ועוד אמרו,

בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה, תזכה לראות פני שכינה.

ועוד בלולה בשמן כתיבת, דא הוא דמקיים פת במלח תאכל, (יחזקאל ד) ומים במשורה תשתה. ועוד בלולה בשמן כתיבת, הדא הוא דכתיב, (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו מדכא מעונתינו. ועוד בלולה בשמן כתיבת, דא צדיק חי עלמין, דנגיד טפין קדישין, דאינון פרווין בזיתים, ממוחא עלאה, דאינון חד עשרון לקבל י. ושני עשרונים, י י. ואינון עשרון לכבש, וי. ושלושה עשרונים לאיל, ושלושה עשרונים לפר.

ורזא דמלה אמרו בתעניות, אין טפה יורדת מלמעלה, שאין עולין כנגדה טפיים. ואינון ברזא דא ורמיזו דילהון לקבל תלת מוחין. חד מח הזכרון. תניינא מח המחשבה. תליתאה מח הדמיון. הדמיון והזכרון סלקין מן לבא המחשבת נחתא על לבא ומקבלין לה עליהו כמלכא, בגין דהאי אדם, דאיהו מחשבה, דרכיב ושליט על חינא תליתאה ונחית עליה לגבי תרין חיון ופתחין גדפיהו לקבלא לה כגון חולם על צירי אתעביד סגולתא ודא כתר עליון על חכמה ובינה.

עשרון ושני עשרונים, רמיזין לתלת חיון דמרפכתא עלאה. דאינון: גדלה, גבורה, תפארת. שלשה עשרונים, רמיזין: לנצח, הוד, יסוד. מרפכת המשנה. רביעית ההין: דא מלכות קדישא, ה' רביעאה מן שם יהו"ה. דאיהו ארבע אנפי אדם. (ע"כ רעיא מהימנא). (ובחבורא קרמאה).

והר:

רביעית ההין, רגלא רביעאה לכרסויא עלאה, ואיהו עולה תמיד

כמו שפרשוה בעלי המשנה, שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ועוד אמרו, בזמן שאתה מכתת רגליך ממדינה למדינה, תזכה לראות פני שכינה.

ועוד בלולה בשמן כתיבת - זהו שמקיים פת במלח תאכל (יחזקאל ד) ומים במשורה תשתה. ועוד בלולה בשמן כתיבת - זהו שכתוב (ישעיה נג) והוא מחלל מפשענו מדכא מעונתינו. ועוד בלולה בשמן כתיבת - זה צדיק חי העולמים שמוסף טפות קדושות, שהן פרוורים בזיתים, מהמח העליון, שהם עשרון אחד כנגד י. ושני עשרונים - י י. ושלושה עשרונים לפר - י י. והם - עשרון לכבש, ושני עשרונים לאיל, ושלושה עשרונים לפר.

יסוד הדבר אמרו בתעניות, אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולות כנגדה טפיים. והם בסוד זה: והרמז שלהן כנגד שלשה מוחין. אחד - מח הזכרון. שני - מח המחשבה. שלישי - מח הדמיון. הדמיון והזכרון עולים מן הלב. המחשבה יורדת על הלב, ומקבלים אותה עליהם כמלך, משום שזה האדם, שהוא מחשבה, שרוכב ושולט על חיה שלישית, ויורדת עליה אצל שתי החיות, ופותחים בפניהם לקבל אותה כמו נקוד חולם על צירי - נעשה סגולתא, וזה כתר עליון על חכמה ובינה.

עשרון ושני עשרונים רומזים לשלש חיות של המרפכה העליונה, שהן: גדלה, גבורה, תפארת. שלשה עשרונים רומזים לנצח, הוד, יסוד. מרפכת המשנה. רביעית ההין - זו מלכות הקדושה, ה' רביעית משם יהו"ה, שהוא ארבע פני אדם. (ע"כ רעיא מהימנא).

(ובחבור קדמון).

והר

רביעית ההין, רגל רביעית לכפסא העליון, והיא עולה תמיד אצלו בכל יום יום עד מחשבה עליונה שאין לה

סוף, ומשום זה העולה בָּאָה על
הרהור הלב.

רעיא מהימנא

ובחבור הקדמון אמר, רועה נאמן,
אותו טעם של זרקא היא אות יו"ד,
רביעית. אף כף בחיה ששמה אדם,
שארבע פנים שלהם שהם יהו"ה,
מקף שופר הולף סגולתא. שלש
חיות שהן שנים עשר שבטים. (ע"ב

רעיא מהימנא).

זהר

ובחבור קדמון, עולת תמיד היא
רגל רביעית לפסא העליון. זו עולה
תמיד בכל יום מאלו הימים ששת
ימי בראשית. בשבת - על אחד
שנים, כדי שיתוסף בה אור
ושלמות כמו שראוי, והרי נתבאר.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, המלכות בשש
ספירות היא עולה תמיד אצל אות
ו' שאחונה בהן. בן י"ה, גנוז
בבינה. ובאלו ספירות מאלו השש
עולה אצלו? ביום השלישי, הנקרא
תפארת. שפיום השבת נוספת עמו
נפש יתרה, שהיא בינה, ה' עליונה.
י' - אות בשבת, חכמה עליונה,
מלך מעטר בכתר, ומשום זה
בתפלת מוסף פתח יתנו לך.

ובראשי חדשיכם - וכי כמה
ראשים יש לה ללכנה? אלא הם
שתי נקודות פדגמת זה נקודה
תחתונה - הלכנה, שני ראשים
שלה אלו שתי נקודות שהן עליה
סגול. בראשונה היה פתח על שני
מלכים פדגמת זה, והיתה סגולתא.
ולבסוף שאמרה אי אפשר לשני
מלכים להשתמש בכתר אחד, אמר
לה הקדוש ברוך הוא: לכי ומעטי
את עצמך. ונדה לרגליהם של שני
מלכים כמו זה, וזהו נקוד סגול.
מה שהיתה סגולתא, חזרה להיות
סגול.

לגביה בכל יומא ויומא, עד מחשבתא
עלאה, דלית לה סוף. ובגין דא, עולה קא
אתיא על הרהור הלב.

רעיא מהימנא

ובחבורא קדמאה אמר, רעיא מהימנא, ההיא תגא
דנרקא, איהי יוד, רביעית. אוף הכי בחיה
דשמה אדם, דארבע אנפין דיליה דאינון יהו"ה, מקף
שופר הולף סגולתא. תלת חיון, דאינון תריסר שבטין.

(ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

ובחבורא קדמאה, עולת תמיד, איהי רגל
רביעאה לכרטייא עלאה, דא
עולה תמיד בכל יום, מאינון יומין שית
דבראשית. בשבת על חד תריין, בגין דיתוסף
בה נהירו ושלמא כדקא יאות, והא אתמר.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, מלכו בשית ספירן איהי עולה
תמיד לגבי ו', דאחיד בהון. בן י"ה, גנוז בבינה.
ובאן ספירה מאינון שית סליקת לגביה. ביומא
תליתאה, דאקרי תפארת. דכיום השבת אתוסף עמיה
נפש יתרה, דאיהי בינה. ה' עלאה. י' אות בשבת,
חכמה עלאה. מלך מעוטר בכתר, ובגין דא, בתפלת
מוסף פתח יתנו לך.

ובראשי חדשיכם, וכי כמה רישין אית לה לסיהרא.
אלא אינון תריין נקודין, פגוונא דא, נקודה
תתאה סיהרא, תריין רישין דילה, תריין נקודין דאינון
עלה, סגול. בקדמיתא הוה כתר עלי תרי מלכין פגוונא
דא, והות סגולתא. ולבתר דאמרת אי אפשר לשני
מלכים להשתמש בכתר אחד, אמר ליה הקדוש ברוך
הוא, לכי ומעטי את עצמך. ונחיתת לרגלוי דתריין
מלכים, פגוונא דא והיינו סגול, מה דהות סגולתא,
אתהדרת סגול.

וְסוּד הַדָּבָר - כַּנִּגְד שְׁתֵּי נִקְדוּת שֶׁהֵן שְׁנֵי מַלְכִים, רוּמֹז בְּפִסּוּק פְּרִים בְּנֵי כֶקֶר שְׁנַיִם. וּכְנִגְד נִקְדָה שֶׁהִיא עֲטָרָה עַל רֹאשֵׁיהֶם, אָמַר וְאֵיל אֶחָד, כְּמוֹ כֶתֶר אֶחָד. אַחַר שֶׁאִמְרָה אֵי אֶפְשָׁר לְשֵׁנֵי מַלְכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְכֶתֶר אֶחָד, אֲזַעֲרֶת גְּרָמָה, אוֹף הָכִי, וּשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לַחֲטָאת. אֵיל דִּיצָחֵק, אֶתְהַדָּר שְׁעִיר. אֶתְהַפֵּף מִרְחַמֵי לְהִיּוֹת שְׁעִיר. הֶתְהַפֵּף מִרְחַמִים לְדִין, וּנְקָטָן.

וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לַחֲטָאת, וְלֹא אָמַר לְעוֹלָה, לְהִיּוֹת כֶתֶר. וּמִנֵּיין לָנוּ שִׁישׁ יְרִידָה בְחֲטָאת? שְׁנֶאֱמַר (ויקרא ט) וַיֵּרֵד מֵעֶשֶׂת הַחֲטָאת. וּמִדּוּעַ שֶׁתָּף עוֹלָה עִם חֲטָאת בִּירִידָה? אֵלֶּא לְלַמֵּד, שְׁעוֹלָה הִיְתָה בְּהַתְקַלָּה מֵדַת הַרְחָמִים, וּלְבִסּוּף הַתְּהַפָּכָה לְמַדַּת הַדִּין בִּירִידָה, וְנִקְרָאת חֲטָאת, וְהַכֵּל אֶחָד.

וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר הִבִּיאוּ עָלַי כֶּפָּרָה. עָלַי - הִיְתָה הַלְּבָנָה כֶתֶר וּדְאֵי, כְּדִגְמַת זֶה, וּלְבִסּוּף הַתְּמַעֲטָה וְיְרִידָה לְרַגְלָיו כְּדִגְמַת זֶה, וּבִזְמַן זֶה נֶאֱמַר הִבִּיאוּ עָלַי כֶּפָּרָה, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (שם ו) הִיא הָעֵלָה, עוֹלָה מִרְגְּלָיו, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ (ישעיה טו) וְהֶאֱרַץ הַדָּם רַגְלֵי, וְהִיא אֵיהוּ רִזָּא, הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי. וְהָיָה דִינָא לְרַחֲמֵי. וְרִזָּא דְמֶלֶךְ, אָבָן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנָה. כְּדִגְמַת זֶה הוּהוּ"י, יְהוָה.

וְעוֹד, כְּבֶשׂ אֶחָד וּשְׁנֵי כְּבָשִׂים בְּנֵי שְׁנָה תְּמִימִים - כַּנִּגְד שְׁלֹשׁ סְפִירוֹת. שְׁבַעַה כְּבָשִׂים בְּנֵי שְׁנָה - כַּנִּגְד שְׁבַע סְפִירוֹת. שְׁבַעַה כְּבָשִׂים - הֵם שְׁבַעַה יָמִים שֶׁל הַלְּבָנָה. בְּנֵי שְׁנָה - בְּנֵי הַלְּבָנָה שֶׁנִּקְרָאת שְׁנָה, שֶׁהִיא אַחַת מֵאוֹתָן שְׁנַיִם קְדָמוֹנִיּוֹת. (ע"ב רע"א

מִדְּהִימְנָא)
וְהָרָה

וּבְרֹאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם וְגו' וְכִי כָמָה רִישָׁא רִישָׁים יֵשׁ לְלִבְנָה? וְהָרָה אֵין רֹאשׁ לְלִבְנָה אֵלֶּא הַשָּׁמֶשׁ, שֶׁהוּא רֹאשׁ

וְרִזָּא דְמֶלֶךְ, לְקַבֵּל תְּרִין נִקְדוּדִין, דְּאֵינּוּן תְּרִין מַלְכִים, קָא רְמִיזוּ פְּרִים בְּנֵי כֶקֶר שְׁנַיִם, וְלְקַבֵּל נִקְדוּדָה עֲטָרָה עַל רִישֵׁיהֶוּ, אָמַר, וְאֵיל אֶחָד, כְּמוֹ כֶתֶר אֶחָד. כֶּתֶר דְּאִמְרַת אֵי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵי מַלְכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְכֶתֶר אֶחָד, אֲזַעֲרֶת גְּרָמָה, אוֹף הָכִי, וּשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לַחֲטָאת. אֵיל דִּיצָחֵק, אֶתְהַדָּר שְׁעִיר. אֶתְהַפֵּף מִרְחַמֵי לְדִינָא, וְאֶתְזַעֲר.

וּבְגִין דָּא שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לַחֲטָאת, וְלֹא אָמַר לְעוֹלָה, לְמַהוּי כֶתֶר. וּמִנֵּיין דְּאֵית יְרִידָה בְחֲטָאת, שְׁנֶאֱמַר (ויקרא ט) וַיֵּרֵד מֵעֶשֶׂת הַחֲטָאת. וְאִמְרֵי שֶׁתָּף עוֹלָה עִם חֲטָאת בִּירִידָה. אֵלֶּא לְאוֹלְפָא, דְּעוֹלָה הִוּוּ בְּקַדְמִיתָא מֵדַת הַרְחָמִים, וּלְכֶתֶר אֶתְהַפָּכַת לְדִינָא בִּירִידָה, וְאֶתְקַרִּיאת חֲטָאת, וְכֹלֵא חַד.

וּבְגִין דָּא, הִבִּיאוּ עָלַי (דף רמ"ז ע"א) כֶּפָּרָה, עָלַי הִוּוּ סִיְהָרָא כֶתֶר וּדְאֵי, כַּנִּגְוֹנָא דָּא וּלְכֶתֶר אֶתְמַעֲיִטָת, וְנִחַתְתָּ לְרַגְלֵין דִּילֵיהּ, כַּנִּגְוֹנָא דָּא וּבִזְמַנָּא דָּא הִבִּיאוּ עָלַי כֶּפָּרָה, אֵיתְמַר בָּהּ, (ויקרא ו) הִיא הָעֵלָה, סְלִיקַת מִרְגְּלוֹי. דְּאֶתְמַר בָּהּ, (ישעיה טו) וְהֶאֱרַץ הַדָּם רַגְלֵי. לְמִימַר בָּהּ, הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי. וְהִיא אֵיהוּ רִזָּא, (שמואל ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. דְּמֶהַפֵּף דִּינָא לְרַחֲמֵי. וְרִזָּא דְמֶלֶךְ, (תהלים קיח) אָבָן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנָה. כַּנִּגְוֹנָא דָּא, הוּהוּ"י. יְהוָה.

וְעוֹד, כְּבֶשׂ א' וּשְׁנֵי כְּבָשִׂים בְּנֵי שְׁנָה תְּמִימִים, לְקַבֵּל תְּלַת סְפִירוֹן. שְׁבַעַה כְּבָשִׂים בְּנֵי שְׁנָה, לְקַבֵּל שְׁבַע סְפִירוֹן. שְׁבַעַה כְּבָשִׂים, אֵינּוּן ז' יוֹמִין דְּסִיְהָרָא. בְּנֵי שְׁנָה, בְּנֵי דְסִיְהָרָא, דְּאֶקְרִי שְׁנָה. דְּאֵיהִי חֲדָא מֵאֵינּוּן שְׁנַיִם קְדָמוֹנִיּוֹת. (ע"ב רע"א מִדְּהִימְנָא).

וְהָרָה:

וּבְרֹאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם וְגו'. וְכִי כָמָה רִישָׁא אֵינּוּן לְסִיְהָרָא. וְהָא לִית רִישָׁא לְסִיְהָרָא, אֵלֶּא שְׁמֶשׁא, דְּאֵיהוּ רִישָׁא לְגַבְהָ. אֵלֶּא רֹאשֵׁי תְרִין בְּכָל יְרַחָא וְיְרַחָא. וְאֵינּוּן

יעקב ויוסף, דמתחדדתי על סיהרא. ועל דא בעו לחדתא לה.

פרים בני בקר שנים, אלין אינון דאמרה סיהרא, דהיך ישתמשון בה פחדא, ואזעירת גרמה תחותייהו. ואיל אחד, דא איל דיצחק. וכי אברהם לאן אזיל. אלא בגין דאתער תמן עשו, אתפניש אברהם, דלא יחמי ליה, ומאן איהו שעיר דראש חדש. (תרי נוסחי) ובגין דזמין לאתערא תמן עשו דאיהו שעיר אתפניש אברהם, ולא אשתכח תמן, יצחק, אשתכח תמן, דרחימו דיליה לגביה, פחמרא על דורדייה. יעקב אשתכח תמן, לתברא אנפוי. יוסף דאיהו שור (כ"א שמן) דיליה, לגבי רחל.

בשבילה. אלא ראשי - שנים, בכל חדש וחדש, והם יעקב ויוסף שמתחדשים על הלכנה, ועל זה רצו לחדש אותה.

פרים בני בקר שנים - אלו הם שאמרה הלכנה איך ישתמשו בה פחד, והמעיטה עצמה תחתייהם. ואיל אחד - זה אילו של יצחק. וכי אברהם להיכן הלך? אלא משום שהתעורר שם עשו, נאסף אברהם, שלא יראה אותו. ומי הוא? שעיר של ראש חדש. (שתי נוסחאות) ומשום שמזמן להתעורר שם עשו, שהוא שעיר - נאסף אברהם ולא נמצא שם. יצחק נמצא שם, שהאכה שלו אצלו כנין על שמריו. יעקב נמצא שם לשבר פניו. יוסף הוא השור (שמן) שלו אצל רחל.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, ודאי בני שנה אתקריאו על שם חמה, (נ"א מלכות) אימא קדישא, דאתמר בה פני משה כפני חמה. (ס"א סיהרא דאקרי שנה דאית בה שנה יומין, כחשבון) שנה אית בה שס"ה יומין, כחושבן שס"ה מצוות לא תעשה, תעשה. ואיהו על דא לשמאלא. אימא עלאה, סיהרא בימינא. אסורה ברפא לאבא דאיהו לימינא חסד. ואיהו כלילא מרמ"ח פקודין. אשתכח ו' עם אימא לשמאלא. ברפא עם אבא לימינא דחסד. (ואיהו כלילא מרמ"ח פקודין. אשתכח ו' עם אימא, ברפא עם אבא לימינא) ורזא דמלה, (משלי ג) בחכמה יסד ארץ. חכמה אבא. ארץ ברפא. כונן שמים דאיהו ברא, עם אימא דאיהו תבונה, והאי איהו יהו"ו, הויות באמצע.

אמר הרועה הנאמן, ודאי בני שנה נקראים על שם החמה (מלכות), האם הקדושה, שנאמר בה פני משה כפני חמה. (הלכנה שנקראת שנה, שיש בה שנה ימים בחשבון) שנה יש בה שס"ה ימים, כחשבון שס"ה מצוות לא תעשה, ולכן הוא לשמאל. אפא עליונה - הלכנה בימין. אסורה הבת לאב, שהוא לימין, חסד. והיא כלולה מרמ"ח מצוות. נמצאת ו' עם אפא לשמאל. הבת עם האב לימין חסד. (והיא כלולה מרמ"ח מצוות. נמצאת ו' עם אפא, והבת עם האב לימין). וסוד הדבר - (משלי ג) בחכמה יסד ארץ. חכמה - אבא. ארץ - בת. כונן שמים - שהוא בן, עם אפא, שהיא תבונה. וזהו צרופ יהו"ו, הויות באמצע. ועוד, ושעיר עזים אחד - שני שעירים הם, שנאמר עליהם (ויקרא טז) ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. שעיר לה', בגלל מעוט הלכנה, והוא שעיר אחד ליהו"ה לחטאת. אחד

ועוד ושעיר עזים אחד, תרין שעירין אינון, דאתמר עליוהו (ויקרא טז) ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד ליי וגורל אחד לעזאזל. שעיר ליי, בגין מיעוט סיהרא, ואיהו שעיר אחד ליהו"ה לחטאת. אחד: מסטרא דיחודא. אבל שעיר דעזאזל, לא כתיב

- מצד היחוד. אָבֵל שְׁעִיר שֶׁל עֲזָאזֵל
לא כתוב בו אָחֵד, לֹא קָרְבָן, וְלֹא
אִשָּׁה, וְלֹא עוֹלָה. אֵלֶּא - וְשִׁלַּח בְּיַד
אִישׁ עֵתִי הַמְדַבְּרָה. וְשִׁלַּח, כְּמוֹ
שְׁאֵמֵר יַעֲקֹב, (בראשית לב) מְנַחֵה הִיא
שְׁלוּחָה לֵאדְנִי לַעֲשׂוֹ. אַף כִּף שַׁחַד,
לְשֹׁבֵר הַרְגוּ שֶׁל סְמָא"ל שְׁלֵא יתְקַרֵּב
לְמַקְדָּשׁ לְקַטְרָגָא.

מִשָּׁר לְכֻלָּב שֶׁהוּא רַעֲב, וְיָמֵי שְׂרוּצָה
שְׁלֵא יִנְשָׁף אוֹתוֹ, נוֹתֵן לוֹ בְּשָׂר לְאָכֹל
אוֹ לֶחֶם, וְיִשְׁקָה אוֹתוֹ מִיָּם. וְסוּד
הַדְּבָר - (משלי כה) אִם רַעֲב שִׁנְאָדָּךְ
הֶאֱכִלְהוּ לֶחֶם וְגוֹ'. וּבִזְזָה יַחְזוֹר
לְאַהֲבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. שְׁלֵא דִי שְׁלֵא
יִנְשָׁף אוֹתוֹ בְּכַמְהָ יְסוּרִים, אֵלֶּא יַחְזוֹר
לְהִיּוֹת עָלָיו סַנְגוֹר, וְיַחְזוֹר לְהִיּוֹת
אוֹהֲבוֹ.

וּמְדוּעַ הָיוּ שׁוֹלְחִים אוֹתוֹ בְּיַד אִישׁ
עֵתִי, פְּגוּם? מִשּׁוּם שֶׁהֶצְדָּדִים
הַאֲחֵרִים כָּלָם בְּעֲלֵי מוּמִים, וְנִקְרְאוּ
שְׁעִירִים, שְׁכָתוֹב (ישעיה יג) וְשְׁעִירִים
יִרְקְדוּ שָׁם. וְנֶאֱמַר בָּהֶם, (ויקרא יז) וְלֹא
יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשְׁעִירִים.
שְׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (דברים לב) יִזְבְּחוּ לְשָׂדִים
לֹא אֵלֶּה. וּבְשְׁעִיר זֶה נִפְרָשׁ מֵהַכֹּל,
וְנוֹשָׂא אֶת כָּל חוֹבוֹת יִשְׂרָאֵל עָלָיו,
כְּמוֹ שִׁנְאָמֵר (ויקרא טז) וְנוֹשָׂא הַשְּׁעִיר
עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם. וְעוֹד, אַחֵר
שְׁנוּטֵל הוּא - וְנוֹשָׂא. הַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא (שמות לד) נוֹשָׂא עוֹן. מֵה בֵּין נוֹשָׂא
לְנוֹשָׂא? נוֹשָׂא - מִשְׁאוּי. נוֹשָׂא - הַרְמַת
הַמִּשְׁאוּי. (ובחבור קְדוּמוֹן) (ע"כ רַעִיא מֵהִימְנָא).
וְהָרַ

וְשִׁרְשָׁה עֲשׂוּרָנִים - שְׁלֵשׁ מְדַרְגוֹת
רֵאשׁוֹנוֹת שְׁלֵה, שְׁכָל אַחַת וְאַחַת -
עֶשֶׂר, כְּדִגְמָא שֶׁל מַעֲלָה - עֲשׂוּרָנִים,
אָחֵד מַעֲשָׂרָה. וְשְׁעִיר חֲטָאת אָחֵד,
מְדוּעַ נִקְרָא חֲטָאת? מִשּׁוּם שֶׁהוּא
חֲטָאת, וּמִצַּד הַחֲטָאת הוּא. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, וְהָרִי כְּתוּב לֵה'. אֵלֶּא לְשֵׁם
ה' מְקָרֵב בְּנוֹדָי, שְׁכָתוֹב לְכַפֵּר.
לְשֹׁבֵר פְּנִים, וְהַכֹּל יתְקַרֵּב לְמַקְדָּשׁ,
אֵלֶּא נוֹתְנִים חֶלֶק אָחֵד לְסְמָא"ל,

בִּיה אָחֵד, לֹא קָרְבָן, וְלֹא אִשָּׁה, וְלֹא עוֹלָה. אֵלֶּא
וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְדַבְּרָה. וְשִׁלַּח, כְּדִאֲמַר יַעֲקֹב
(בראשית לב) מְנַחֵה הִיא שְׁלוּחָה לֵאדְנִי לַעֲשׂוֹ. אוֹף הָכִי
שׁוֹחַד, לְתַבְרָא רּוּגְזָא דְסְמָא"ל, דְּלֹא יתְקַרֵּב
לְמַקְדָּשׁ לְקַטְרָגָא.

לְכֻלָּבָא דְאִיהוּ רַעֲב, וּמֵאֵן דְּבַעֲי דְלֹא נְשִׁיף לִיה,
יְהִיב לִיה בְּשָׂרָא לְמִיכַל, אוֹ נְהֵמָא, וְיִנְשָׁקִי
לִיה מִיָּא. וְרִזָּא דְמִלָּה, (משלי כה) אִם רַעֲב שִׁנְאָדָּךְ
הֶאֱכִלְהוּ לֶחֶם וְגוֹ'. וּבְדָא יתְהַדֵּר רְחִימוֹ דְּבַר נֶשׁ,
דְּלֹא דִי דְלֹא נְשִׁיף לִיה בְּכַמְהָ יְסוּרִין, אֵלֶּא אַתְהַדֵּר
לְמַהוּי לִיה סַנְיַגוֹרָא, וְאַתְהַדֵּר רְחִימוֹי.

וְאִמָּאי הוּוּ שְׁלַחִין לִיה בְּיַד אִישׁ עֵתִי, פְּגִים. בְּגִין
דְּסַטְרִין אַתְרַנִּין כְּלָהוּ מְאָרִי מוּמִין,
וְאַתְקַרִּיאָו שְׁעִירִים, דְּכְתִיב, (ישעיה יג) וְשְׁעִירִים יִרְקְדוּ
שָׁם. וְאַתְמַר בְּהוֹן, (ויקרא יז) וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם
לְשְׁעִירִים. דְּעֲלִיָּהוּ אַתְמַר, (דברים לב) יִזְבְּחוּ לְשָׂדִים לֹא
אֵלֶּה. וּבְשְׁעִיר דָּא, אַתְפָּרַשׁ מִכָּלָא, וְנוֹשָׂא כָל חוֹבִין
דְּיִשְׂרָאֵל עָלָיָה, כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ויקרא טז) וְנוֹשָׂא הַשְּׁעִיר
עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם. וְעוֹד, בְּתַר דְנִטִּיל אִיהוּ וְנוֹשָׂא.
קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא (שמות לד) נוֹשָׂא עוֹן. מָאִי בֵּין נוֹשָׂא
לְנוֹשָׂא. נוֹשָׂא: מְטוּלָא. נוֹשָׂא: סְלִיקוּ דְמְטוּלָא. (ובחבורָא

קְדָמָאָה) (ע"כ רַעִיא מֵהִימְנָא)

וְהָרַ:

וְשִׁרְשָׁה עֲשׂוּרָנִים, תְּלַת דְרָגִין קְדָמָאִין דִּילָהּ,
דְּכָל חַד וְחַד עֶשֶׂר, כְּגוֹנוֹנָא דְלַעֲיִלָּא
עֲשׂוּרָנִים, חַד מַעֲשָׂרָה. וְשְׁעִיר חֲטָאת אָחֵד,
אִמָּאי אֶקְרִי חֲטָאת. בְּגִין דְאִיהוּ חֲטָאת,
וּמְסַטְרָא דְחֲטָאת הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
וְהָא כְּתִיב לִי. (דף רמ"ח ע"ב) אֵלֶּא לִי אַתְקַרֵּב
וְדָאִי, דְכְתִיב לְכַפֵּר. לְתַבְרָא אֲנַפִּין, וְכָלָא
יִתְקַרֵּב לְמַקְדָּשָׁא, אֵלֶּא יְהִיבֵי חוּלְקָא חֲדָא
לְסְמָא"ל, וְאֶכִּיל לִיה, וְלֹא אָחִיד בְּשָׂאֵר

ואוכל אותו, ולא אוהו בשאר הקרבנות. וזהו לבדו, שלא ישפתף אחר עמו לאכל בו.

הוא נהנה בתוך סעודת המלך בחלק זה, ועל זה שמת, ונפרד מישראל ולא מקטרג עליהם. ואם לא שהיה מעוט הלבנה, לא היו נותנים לו בסעודת המלך כלום. וכי במעוט הלבנה מה היה עושה? אלא כדי שיתקרב ויניק ויקח כח לעמו מתוך צד שמאל של הלבנה, ויתחזק בו. ובשעיר זה נפרד מהכל ונהנה בזה. ומשום שהקדוש ברוך הוא המעיט לה ללבנה, מקריבים לו לזה השעיר, כדי שיפרד ממנו ולא יתקרב למקדש. ועל זה שנינו, הביאו עלי כפרה. עלי - בגללי, שהמעטתי אותה. בגלל סבה שלי אתם צריכים זה.

רעיא מהימנא

ובראשי חדשיכם (במדבר כח) - הם יעקב ויוסף. (בראשית לו) אלה תלדות יעקב יוסף, שמתחדשים על הלבנה. מצינו בספרו של חנוך שאמר, כמו שבראש חדש, שנטהרת הלבנה להתקרב בבעלה, צריך לתת לצד האחר חלק אחד באותו מין שלה - אף כף גם כן צריכה האשה בשעה שנטהרת להתקרב בבעלה לתת חלק אחד לצד האחר באותו מין שלו.

ומהו? אותו חלק הצפרנים בכללונף שלהם. ומעט משערות הראש, כיון שצריך לסרק ראשה, ולכרף אותם זה בזה, ולא ילף אחריה אותו צד הרע להרע לה, ויפרד ממנה בכל הצדדים. ומה תעשה מאותו שער וצפרנים? לאחר שתכרף אותם כאחד, צריך להניח אותם במקום שלא עוברים שם בני אדם, או בתוך חורים פתוחים של החצר, ויגנו אותם שם.

קרבנין. ודא איהו לחודיה, דלא אשפתף אחרא עמיה למיכל ביה.

איהו אתהני בגו סעודתא דמלכא בחולקא דא, ועל דא חדי, ואתפרש מישראל, ולא מקטרגא עלייהו. ואי לאו דהוה מיעוטא דסיהרא, לא הוה יתבי ליה בסעודתא דמלכא כלום. וכי במיעוטא דסיהרא מאי קא עביד. אלא בגין דקריב ויניק, ונטיל חילא לעמיה, מגו סטר שמאלא דסיהרא, ואתתקף ביה. ובשעיר דא אתפרש מפלא, ואתהני בהאי. ובגין דקודשא בריך הוא אזעיר לה לסיהרא, מקרבין ליה להאי שעיר, בגין דיתפרש מנה, ולא יתקריב למקדשא. ועל דא תנינן, הביאו עלי כפרה. עלי: בגיני, דאזעירת לה, בגין סבת דיילי אתון צריכין דא.

רעיא מהימנא

ובראשי חדשיכם, (במדבר כח) אינון יעקב ויוסף. (בראשית לו) אלה תלדות יעקב יוסף, דמתחדתי על סיהרא. אשפתף בספרא דחנוך דאמר, כמה דבראש חדש, דאתדפיאת סיהרא לאתקרבא בבעלה, אצטריך למיהב לסטרא אתרא חולקא חדא, בהווא זינא דילה. אוף הכי נמי אצטריכת לאתמא, בשעתא דאתדפיאת לאתקרבא בבעלה, למיהב חולקא חדא לסטרא אחרא, בהווא זינא דילה.

ומאן איהו. ההוא חולקא טופרהא בטנופא דלהון. וזעיר מריש דשערא, בגין דבעי לאסרקא רישא, ולאכרבא לון דא בדא, ולא יזיל אבתרה ההוא סטרא בישא, לאבאשא לה, ואתפרש מנה בכל סטריין. ומה תעביד, מההוא שערא וטופריין. לבתר דתכריף לון כחדא, אצטריך לאנחא לון באתר דלא עבריין תמן בני נשא, או בגו חוריין תתאין דחצרא, ותגניז לון תמן.

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

ועוד ובראשי חדשיכם אמרו רבנן דמתניתין, דכד הוּוּ
מקדשין ירחין על פי בית דין, הוּוּ משיאין משואות
בראשי ההרים, והוּוּ אמרין פְּזָה רָאָה וקדש. לזמנין
סהרא הוּוּ פְּגוּוּנָא דא U הוּוּ מסתפלא לעילא בקרנא.
ולזמנין מסתפלא לתתא כגוּוּנָא דא N לזמנין מסתפלא
למזרח פְּגוּוּנָא דא C לזמנין למערב פְּגוּוּנָא דא כ לזמנין
לדרום ולזמנין לצפון והאי איהו כ אסתפלותרה דילה
לשית סטרין דכליל לון תפארת דאיהו ו' גדולה גבורה
תפארת. נצח הוד יסוד.

ועוד ובראשי חדשיכם - אמרו
חכמי המשנה, שכאשר היו
מקדשים חדשים על פי בית דין,
היו משיאין משואות בראשי
ההרים, והיו אומרים: פְּזָה רָאָה
וקדש. לפעמים היתה הלבנה
כְּדָגְמָא זו U היתה מסתפלת
למעלה בקרניה. ולפעמים
מסתפלת למטה כְּדָגְמָא זו N
לפעמים מסתפלת למזרח כְּדָגְמָא
זו C לפעמים למערב כְּדָגְמָא זו
כ. לפעמים לדרום, ולפעמים
לצפון, וזוהי אות כ, ההסתפלות
שלה לששה צדדים שפוללת
אותם התפארת, שהיא אות ו',
גדלה גבורה תפארת נצח הוד
יסוד.

נקודא דנגיד עליה מלגו, היא חכמה. והיא חוט
דאסחר עלה, איהו כתר. והיא נקודא איהו
לזמנין עטרה, ולזמנין פסא, למיתב עליה, לזמנין
שרפרף להדום רגליו.

נקודה שמושכת עליה מבפנים
היא חכמה. ואותו החוט הסובב
עליה הוא כתר. ואותה הנקודה
היא לפעמים עטרה, ולפעמים
פסא לשבת עליה, לפעמים
שרפרף להדום רגליו.

ואמאי אתקריאת לבנה. על שם לבון ההלכה, דאיהי
מלגו, (תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה.
ובאשא דבינה דנחית עלה איהי מתלבנת. ורזא דמלה,
(ישעיה א) אִם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינּוּ וּמְאִי
דְהוֹת אֲדֹנָי דִּינָא, סומקא בגבורה, דתמן בינה. אתלבנת
מסטרא דחסד, דתמן חכמה, ואתהדרת יהוה.

ומדוע נקראת לבנה? על שם
לבון ההלכה, שהיא מבפנים,
(תהלים מה) כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ
פְּנִימָה. ובאש הבינה שיוֹרֵד עֲלֶיהָ
היא מתלבנת. וסוד הדבר - (ישעיה
א) אִם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג
יִלְבִּינּוּ. ומה שהיתה אותיות אֲדֹנָי
דין, אֲדָמָה בגבורה, ששם הבינה
- התלבנה מצד החסד, ששם
חכמה, וחררה אותיות יהוה.

ומה גרים לאתהפכא מדינא לרחמי צדיקים גמורים
דסיהרא מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, איהי קליפא
דיליה חשוכא, אם בהרת שחורה, היא יצר הרע, שפחה.
(ויקרא יג) וּשְׁפֹלָה אֵינְנָה וְהִיא כְּהָה, ולית לה מדילה, אלא
ההוא חוט דנהיר בה, דאיהו לנה לה בליליא, דאיהי
גלותא. ואתעבר מנה ביממא, דאיהו עלמא דאתי, דביה
(מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמְרַפָּא
בכנפיה.

ומה גרם להתהפך מדין
לרחמים? צדיקים גמורים,
שהלבנה מצד של עץ הדעת טוב
ורע, הקלפה שלה היא חשך, אם
בהרת שחורה, היא יצר הרע,
שפחה. (ויקרא יג) וּשְׁפֹלָה אֵינְנָה, והיא כהה. ואין לה משלה אלא אותו חוט שמאיר בה, שהוא
לנה אותה בלילה, שהיא גלות. ועובר ממנה ביום, שהוא עולם הבא, שבו (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם
יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

אבל סיהרא דעץ החיים, ההיא נקודה דלגו מנה, איהי
שפחה. (ויקרא יג) וּשְׁפֹלָה אֵינְנָה, והיא כהה. ואין לה משלה אלא אותו חוט שמאיר בה, שהוא
לנה אותה בלילה, שהיא גלות. ועובר ממנה ביום, שהוא עולם הבא, שבו (מלאכי ג) וְזָרְחָה לְכֶם
יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

אבר' הלבנה של עץ החיים, אותה נקדה שבפנים ממנה, היא כמקור המעין שאין לו הפסק,

שְׁכַתּוֹב בְּהַ (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מִים
אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִיָּמִינוּ. וְנִקְרְאָת
אֵילַת אֲהָבִים מִצַּד הַחֹסֵד, כְּלוֹמֵר
(ירמיה לא) אֲהַבְתָּ עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ עַל
כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֹסֵד. וּשְׁתֵּי קַרְנָיִם
יֵשׁ לָהּ מִן הָאוֹר, כְּדָגְמָא זוּ **U**
לְפַעֲמִים הָאֲחַת גְּבוּהָהּ מִן הַשְּׁנִיָּה
כְּדָגְמָא זוּ **U** לְפַעֲמִים הַקַּרְנָיִם
הֵן שְׁוֹת. **U** (ע"כ רעיא מהימנא).

וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן וְגו'. רַבִּי אַבָּא
פְּתַח, (תהלים מב) כִּאֵיל תִּעְרַג עַל
אֲפִיקֵי מַיִם כֵּן נַפְשִׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ
אֱלֹהִים. פְּסוּק זֶה פְּרֻשׁוֹהוּ, כְּתוֹב
כָּאֵן אֵיל, וְכְתוֹב שֵׁם אֵילַת. מִשׁוּם
שֵׁישׁ זָכַר וְיֵשׁ נִקְבָּה (ואף על גב שיש
זכר ונקבה, הכל אחד. האיל הזה, הוא נקרא זכר,
והוא נקרא נקבה. זהו שכתוב כאיל תערג, ולא
כתוב יערג. והכל אחד. אילת השחר).

מַהוּ אֵילַת הַשַּׁחַר? אֵלָא זֹהֵי חַיָּה
אֲחַת רַחֲמָנִית שְׂאִין בְּכָל חַיּוֹת
הָעוֹלָם רַחֲמָנִית כְּמוֹתָהּ. מִשׁוּם
שְׁבַשְׁעָה שְׁדַּחֲוֻקָהּ לָהּ הַשְּׁעָה
וְצַרִּיכָה לְמִזּוֹן לָהּ וּלְכָל הַחַיּוֹת,
הִיא הוֹלֶכֶת לְמַרְחוֹק לְדַרְפָּה
רַחֲוֻקָה, וּמְבִיאָה וּמוֹבִילָה מִזּוֹן,
וְלֹא רוֹצֵה לְאַכֵּל עַד שֶׁתִּבְאֵר וְתַחֲזוֹר
לְמִקּוּמָהּ. מִדּוּעַ? כִּדִּי שֵׁיתְאַסְפּוּ
אֶצְלָהּ שְׂאֵר הַחַיּוֹת וְתַחֲלַק לָהֶן
מֵאוֹתוֹ מִזּוֹן. וְכֹאֲשֶׁר מְגִיעָה,
מִתְאַסְפּוֹת אֶצְלָהּ כָּל שְׂאֵר הַחַיּוֹת,
וְהִיא עוֹמְדָת בְּאֶמְצַע וּמַחֲלֶקֶת
לְכָל אֲחַת וְאֲחַת. וְסִימֵן לְדָבָר -
(משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לִלְלָה וַתַּחֲפֹן
טָרְף לְבֵיתָהּ וְגו'. וּמִמָּה
שֶׁמַּחֲלֶקֶת לָהֶן הִיא שְׁבַעָה, כְּאֵלוֹ
אֶכְלָה יוֹתֵר אֲכַל מִכֶּלֶן. (מתי מחלקת
ל'ה').

וְכֹאֲשֶׁר יִגִּיעַ הַבְּקָר שֶׁנִּקְרָא שַׁחַר,
יִגִּיעַ לָהּ חֲבִלֵי גְלוֹת. וּמִשׁוּם זֶה
נִקְרְאָת אֵילַת הַשַּׁחַר, עַל שֵׁם
שַׁחֲרוֹת הַבְּקָר. שֵׁישׁ לָהּ כְּאֵבִים
כְּמוֹ הַיּוֹלְדָת. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (ישעיה
כו) כְּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תַּחֲמִיל
תִּזְעַק בַּחֲבִלֶיהָ וְגו'. אֵימְתִי

כְּמוֹעָא דְלִית לִיה פְּסָק, דְּכַתִּיב בְּהַ, (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא
מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִיָּמִינוּ. וְאֲתַקְרִיאַת אֵילַת אֲהָבִים
מִסְטָרָא דְחֹסֵד, דְּהֵיִינוּ (ירמיה לא) אֲהַבְתָּ עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ עַל
כֵּן מִשְׁכַּתִּיךָ חֹסֵד. וְתַרִּין קַרְנֵיךָ אֵית לָהּ מִן נְהוּרָא, כְּגוּוֹנָא
דָּא **U** לְזַמְנִין הָאֲחַת גְּבוּהָהּ מִן הַשְּׁנִיָּה כְּגוּוֹנָא דָּא. **U**
לְזַמְנִין קַרְנֵיךָ אֵינּוּן שְׁוִין **U** (ע"כ רעיא מהימנא). (דף רמ"ט
'נא).

וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן וְגו'. רַבִּי אַבָּא פְּתַח, (תהלים מב)
כִּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם כֵּן נַפְשִׁי
תִּעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים. הֵיא קְרָא אוֹקְמוּהָ, כְּתִיב
הָכֵא אֵיל וְכַתִּיב הֵתָם אֵילַת, בְּגִין דְּאֵית דְּכַר
וְאֵית נוֹקְבָא (ואף על גב דאית דכר ונוקבא, כולא חד. הֵיא אֵיל,
אֵיהוּ אֲקָרִי דְכַר. וְאֵיהוּ אֲקָרִי נוֹקְבָא. הֵיא הוּא דְכַתִּיב כִּאֵיל תִּעְרַג וְלֹא כְּתִיב
יִעְרוּג. וְכֹלָא חַד. אֵילַת הַשַּׁחַר).

מַהוּ אֵילַת הַשַּׁחַר. אֵלָא דָּא אֵיְהִי חַיָּה חֲדָא
רַחֲמָנִית, דְּלִית בְּכָל חַיּוֹן דְּעֵלְמָא רַחֲמָנִית
כְּמוֹתָהּ. בְּגִין דְּבִשְׁעָתָא דְדַחֲיָקָת לָהּ שְׁעָתָא,
וְאֶצְטְרִיכָת לְמִזּוֹנָא לָהּ וּלְכָל חַיּוֹן. אֵיְהִי אֶזְלַת
לְמַרְחִיק לְאַרְחַ רַחֲיָקָא. וְאֲתִיאַת וְאוֹבִילַת
מִזּוֹנָא. וְלֹא בְעָאֵת לְמִיכָל, עַד דְּתִיתִי וְתַתְּהַדָּר
לְאַתְרָהּ. אֲמָאִי. בְּגִין דִּיתְכַנְשׁוּן לְגַבְהָ שְׂאֵר
חַיּוֹן, וְתַחֲלַק לוֹן מֵהֵוּא מִזּוֹנָא. וְכַד אֲתַת,
מִתְכַנְשׁוּן לְגַבְהָ כָּל שְׂאֵר חַיּוֹן, וְהִיא קִיִּימָא
בְּאֶמְצַעִיתָא, וּפְלַגְתָּ לְכָל חַד וְחַד. וְסִימֵן, (משלי
לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לִלְלָה וַתַּחֲפֹן טָרְף לְבֵיתָהּ וְגו'.
וּמִמָּה דְפְלִיגְתָּ לוֹן, אֵיְהִי שְׁבַעָה, כְּאֵלוֹ אֶכְלָה
יִתִּיר מִיכְלָא מִכְלָא. (אימתי פליגת לוֹן).

זְכַר יִיתִי צַפְרָא דְאֲקָרִי שַׁחַר. יִיתִי לָהּ חֲבִלִים
דְּגְלוֹתָא. וּבְגִין דָּא, אֲתַקְרִיאַת אֵילַת
הַשַּׁחַר. עַל שֵׁם קְדֻרוֹתָא דְצַפְרָא. דְּחֲבִלִים לָהּ
כִּיּוֹלְדָהּ. הֵיא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה כו) כְּמוֹ הָרָה
תִּקְרִיב לְלֶדֶת תַּחֲמִיל תִּזְעַק בַּחֲבִלֶיהָ וְגו'. אֵימְתִי
תִּזְעַק בַּחֲבִלֶיהָ וְגו'. מִתִּי מַחֲלֶקֶת לָהֶן? כְּאֲשֶׁר הַבְּקָר רוֹצֵה

עולה להאיר, כמו שנאמר ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'. פיון שהאיר הבקר, כלם שבעים במזון שלה.

או קול אחד מתעורר באמצע הרקיע, קורא בכח ואומר: קרובים הפנסו למקומכם! רחוקים צאו! כל אחד ואחד יאסף למקומו הראוי לו. פיון שהאיר השמש, כל אחד ואחד יאסף למקומו. זהו שכתוב (תהלים קד) תזרח השמש יאספון וגו'. והיא הולכת ביום, ומתגלית בלילה, ומחלקת בבקר. ולכן נקראת אילת השחר.

לכסוף מתגברת כגבור והולכת, ונקראת איל. לאיזה מקום הולכת? הולכת ששים פרסאות מאותו מקום שיצאה, ונכנסת לתוף הר של חשוף. (ומשם מריחה מזון) הולכת בתוף אותו הר של חשוף, ומריח את רגליה נחש אחד עקלתון, והולף למרגלותיה. והיא עולה משם אצל הר של אור. פיון שמגיעה שם, מזמן לה הקדוש ברוך הוא נחש אחד, ויוצא ונלחם זה בזה, והיא נצולית. ומשם נוטלת מזון ושבה למקומה בחצות הלילה. ומחצות לילה מתחילה לחלק, עד שעולה שחרות הבקר. פיון שמאיר היום, הולכת ולא מתראה, כמו שנתבאר.

ובשעה שהעולם צריך למטר, מתאספות אצלה כל שאר החיות, והיא עולה לראש הר גבוה, ומכניסה ראשה בין ברקיה, ובוכה בכיה אחר בכיה, והקדוש ברוך הוא שומע קולה ומתמלא רחמים וחס על העולם. והיא יורדת מראש ההר, ורצה, ומסתיירה עצמה, וכל שאר

והטין, ולא משפחין לה.

פלגת להון. פד צפרא בעי למיתי. בעוד דאיהי ליליא, וקדרותא סליקת לאנהרא. כמה דאת אמר, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וגו'. פיון דאנהיר צפרא, פלהו שבעין במזונא דילה.

ברין, קלא חדא אתער באמצעיתא דרקיע, קארי בחיל ואמר, קריבין עולו לדוכתיכו. רחיקין. פוקו. פל חד וחד ליכנש לאתריה דאתחזי ליה. פיון דאנהיר שמשא, פל חד וחד אתפניש לאתריה. הדא הוא דכתיב, (תהלים קד) תזרח השמש יאספון וגו'. ואיהי אזלת ביממא, ואתגליא בליליא, ופלגא בצפרא, ובגין פך אקרי, אילת השחר.

לבתר אפתקפת כגיבר ואזלת, ואקרי איל. לאן אתר אזלת. אזלת שתין פרסי מההוא (דף רמ"ט ע"ב) אתר דנפקא, ועאלת לגו טורא דחשוכא. (ומתמן ארחת מזונא) אזלת בגו ההוא טורא דחשוכא, ארח לרגלה חויה חדא עקימא, ואזיל לרגלה. ואיהי סלקא מתמן, לגבי טורא דנהורא. פיון דמטת תמן, זמין לה קדשא בריך הוא חויה אחרא, ונפיק ומקטרגא דא בדא, ואיהי אשתזיבת. ומתמן נטלת מזונא, ותבת לאתרה, בפלגות ליליא. ומפלגו ליליא, שריא לפלגא, עד דסליקת קדרותא דצפרא. פיון דאנהיר יממא, אזלת, ולא אתחזיאת, כמה דאתמר.

ובשעתא דעלמא אצטריך למטרא, מתפנשין לגבה פל שאר חיון, והיא סליקת לריש טורא רמאה, ואתעטפת רישהא בין ברכהא, וגעת גועה בתר גועה, וקודשא בריך הוא שמע קלה, ואתמלי רחמין, וחס על עלמא. והיא נחתת מריש טורא, ורהטת, וטמירת גרמאה. וכל שאר חיותא אבתרהא

החיות רודפות אחריה וְלֹא מוֹצְאוֹת אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים מב) כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם. מֵהוּ עַל אֲפִיקֵי מַיִם? עַל אֲפִיקֵי מַיִם - מֵאֵלוּ שֶׁהִתְיַבְּשׁוּ, וְהַעוֹלָם צָמָא לַמַּיִם, וְאֵז תִּעְרַג.

בְּשַׁעֲרָה שְׁמַתְעַבְרַת, נִסְתַּמְתָּ. פִּיּוֹן שְׁמַגִּיעַ זְמַנָּה לַיֶּלֶד, בּוֹכָה וּמְרִימָה קוֹלוֹת, קוֹל אַחַר קוֹל, עַד שְׁבָעִים קוֹלוֹת כְּחֻשְׁבוֹן תְּבוֹת שֶׁל מְזֻמּוֹר (תהלים כ) יַעֲנֶנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה, שֶׁהִיא שִׁירָה שֶׁל הַמַּעֲבָרֶת הַזֹּאת. וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ לָהּ וּמְצוּי אֶצְלָהּ. וְאֵז מוֹצִיא נְחֹשׁ אֶחָד גְּדוֹל מִתּוֹךְ הָרִי הַחֲשָׁף, וּבָא בֵּין הַהָרִים, פִּיּוֹ מִלְחָף בַּעֲפָר, מַגִּיעַ עַד אֵיל זֶה, וּבָא וְנוֹשֵׁף לָהּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם פְּעָמִים.

פַּעַם רְאוּשׁוֹנָה יוֹצֵא דָם, וְהִיא לוֹחֶכֶת. פַּעַם שְׁנִיָּה יוֹצֵא מַיִם, וְשָׁתוּ כָּל אוֹתָן הַחַיּוֹת שֶׁבְּהָרִים, וְנִפְתַּחַת וְיוֹלְדָת. וְסִימְנָךְ - (במדבר כ) וַיִּף אֶת הַסֶּלַע בְּמַטְהוֹ פְּעָמִים. וְכָתוּב וַתִּשָּׂא הָעֵדָה וּבָעִירָם.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עֲלֶיהָ עַל (מַעֲשֶׂה) עֲבוּר שֶׁל נְחֹשׁ (שֶׁל חִיָּה) זֶה, מֵהַ כְּתוּב? (תהלים כט) קוֹל ה' יְחוֹלֵל אֵילוֹת וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרוֹת וְגו'. קוֹל ה' יְחוֹלֵל אֵילוֹת - אֵלוּ חֲבָלִים וְצִירִים, לְעוֹרֵר אֵלוּ הַשְּׁבָעִים קוֹלוֹת. מִיָּד - וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרוֹת, לְהַעֲבִיר (לְעוֹרֵר) אוֹתוֹ נְחֹשׁ וּלְהַתְגַּלּוֹת אוֹתָהּ חִיָּה בִּינִייהוּ לְמִיָּהָ. לְלַכֵּת. וּבְהִיכְלוֹ, מֵהוּ וּבְהִיכְלוֹ? בְּהִיכְלוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל אֵלוּ הַהֲמוֹנִים פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים כְּבוֹד. מֵהוּ כְּבוֹד? (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

רַעִיָא מְהִימְנָא

וְאִם תֹּאמַר שֶׁלְשָׁבָעִים שָׁנָה תַּחֲלִיל וְלִשְׁתֵּי שָׁנִים יוֹלְדָת, אַחַר אֶלְף וּמֵאָתַים, כְּחֻשְׁבוֹן רַע"ב - הָרִי כְּתוּב (ישעיה סו) בְּטָרָם תַּחֲלִיל יִלְדָה.

הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים מב) כְּאֵיל תִּעְרַג עַל אֲפִיקֵי מַיִם. מָאִי עַל אֲפִיקֵי מַיִם. עַל אֲפִיקֵי מַיִם מֵהֵנָּהוּ דְאִתְיַבְּשׁוּ, וְעֲלֵמָא צָחִי עַל מֵיָא, כְּדִין תִּעְרוֹג.

בְּשַׁעֲרָה דְאִתְעַבְרַת, אִסְתִּימַת, פִּיּוֹן דְמֵטָא זְמַנָּא לְמִילַד, גָּעָאת וּרְמֵאת קָלִין, קָלָא בְּתַר קָלָא, עַד שְׁבָעִין קָלִין, כְּחוֹשְׁבֵין תִּיבִין (תהלים כ) דִּיעֲנֶנְךָ יי בְּיוֹם צָרָה, דְאִיהִי שִׁירָתָא דְעוֹבְרָתָא דָא. וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׁמַע לָהּ, וְזַמִּין לְגַבְהָ. כְּדִין אֲפִיק חַד חוּיָא רַבְרָבָא, מְגוֹ טוּרֵי חֲשׁוֹף וְאִתִּי בֵּין טוּרִין, פּוּמִיָּה מְלַחְכָּא בַּעֲפָרָא, מְטִי עַד הָאִי אֵיל, וְאִתִּי וְנוֹשֵׁף לָהּ בְּהוּא אַתָּר, תְּרִי זְמַנִּי.

זְמַנָּא קְדַמָּה נְפִיק דְמָא, וְאִיהִי לַחִיָּה. זְמַנָּא תַנְיִינָא, נְפִיק מֵיָא וְשָׁתוּ כָּל אֵינוֹן בְּעִירָן דִּי בְטוּרֵיָא, וְאִתְפַּתַּחַת וְאוֹלִידָת. וְסִימְנָךְ (במדבר כ) וַיִּף אֶת הַסֶּלַע בְּמַטְהוֹ פְּעָמִים. וְכָתִיב וַתִּשָּׂא הָעֵדָה וּבָעִירָם.

בְּהוּא זְמַנָּא דְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָס עֲלָהּ עַל (ס"א עוֹבְדָא) עוֹבְרָתָא דְנְחֹשׁ (ס"א דְחִיָּה) דָא. מֵהַ כְּתִיב, (תהלים כט) קוֹל יי יְחוֹלֵל אֵילוֹת וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרוֹת וְגו'. קוֹל יי יְחוֹלֵל אֵילוֹת, אֵינוֹן חֲבָלִין וְצִירִין, לְאִתְעָרָא אֵינוֹן שְׁבָעִין קָלִין. מִיָּד וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרוֹת, לְאִתְעָרָא (נ"א לְאִתְעָרָא) הַהוּא נְחֹשׁ, וּלְאִתְגַּלּוּיָא הִיא חִיָּה בִּינִייהוּ לְמִיָּהָ. וּבְהִיכְלוֹ, מָאִי וּבְהִיכְלוֹ. בְּהִיכְלוֹ דְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כָּל אֵינוֹן אֲכְלוּסִין, פְּתַחִין וְאִמְרִין כְּבוֹד. מָאִי כְּבוֹד. (יחזקאל א) בְּרוּךְ כְּבוֹד יי מִמְּקוֹמוֹ.

רַעִיָא מְהִימְנָא

וְאִי תִימָא דְלַע' תַּחֲלִיל וְלִב' שָׁנִין אוֹלִידָת, בְּתַר אֶלְף וּמֵאָתַן, כְּחוֹשְׁבֵין רַע"ב. הָא כְּתִיב (ישעיה סו) בְּטָרָם תַּחֲלִיל

וְיָלְדָה. וְרָצָא דְמִלָּה, (ישעיה סה) וְהָיָה טָרְם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד וְגו' . וּמֵאֵי (ס"א יוֹמָא) בְּטָרְם. אֲלֵא קִדְם דִּישְׁתְּלִימוּ, שְׂבָעִין וְתָרִין שְׁנִין, בְּתַר אֲלֵף וּמֵאֲתָן, אֵינִין חֻבְלִים דִּי לְדָה, יִתְגַּלְיִין ב' מְשִׁיחִין בְּעֵלְמָא. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא (תהלים כט) וּבַהֲיִכְלוּ כְּלוּ אֲמַר כְּבוֹד, וְהָא אִוְקְמוּהָ (משלי ג) כְּבוֹד חֻכְמִים יִנְחִלוּ.

וְיָלְדָה. וְרָצָא דְמִלָּה, (ישעיה סה) וְהָיָה טָרְם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד וְגו' . וּמֵאֵי (ס"א יוֹמָא) בְּטָרְם. אֲלֵא קִדְם דִּישְׁתְּלִימוּ, שְׂבָעִין וְתָרִין שְׁנִין, בְּתַר אֲלֵף וּמֵאֲתָן, אֵינִין חֻבְלִים דִּי לְדָה, יִתְגַּלְיִין ב' מְשִׁיחִין בְּעֵלְמָא. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא (תהלים כט) וּבַהֲיִכְלוּ כְּלוּ אֲמַר כְּבוֹד, וְהָא אִוְקְמוּהָ (משלי ג) כְּבוֹד חֻכְמִים יִנְחִלוּ.

בְּתַהֲיָא שְׁעַתָּא, אֲלִין מְאָרִי תוֹרָה יְהוֹן נִכְבְּדִים. אֲלִין דְסָבִילוּ כְּמָה חֻבְלִים וְצִירִין פִּי לְדָה, וְהוּוּ מְבוֹזִין בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ, יְהוֹן נִכְבְּדִים. וּמִיד (תהלים כט) יִי לְמַבּוּל יָשׁב, לְרַשִּׁיעָא. אֵין מַבּוּל, אֲלֵא דִינִין דְמַבּוּל. כְּגוּוֹנָא דְנִפְתָּחוּ (בראשית ז) מְעִינֹת תְּהוֹם וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ בְיוֹמֵי טוֹפָנָא, אוֹף הָכָא יִתְעַרוּן דִּינִין לְגַבְיִיהוּ עֵילָא וְתַתָּא, עַד דְלִית סוּף וְתַכְלִית, וְכָל בְּזוּיִין וּקְלָנָא, דְעַבְדוּ אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְעֵלְמָא, לְשֵׁם יְהוָה וּלְעַמֵּיהּ, וּכְמָה חֲרוּפִין דְסָבִילוּ יִשְׂרָאֵל מְנִיִּיהוּ עַל שֵׁם יי, מְכַלְהוּ נְטִיל נּוֹקְמָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אֲתַקְרִי, (נחום א) נּוֹקֵם יִי וְנוֹטֵר וּבַעַל חֻמָּה לְגַבְיִיהוּ.

בְּתַהֲיָא שְׁעַתָּא, אֲלִין מְאָרִי תוֹרָה יְהוֹן נִכְבְּדִים. אֲלִין דְסָבִילוּ כְּמָה חֻבְלִים וְצִירִין פִּי לְדָה, וְהוּוּ מְבוֹזִין בֵּין עַמֵּי הָאָרֶץ, יְהוֹן נִכְבְּדִים. וּמִיד (תהלים כט) יִי לְמַבּוּל יָשׁב, לְרַשִּׁיעָא. אֵין מַבּוּל, אֲלֵא דִינִין דְמַבּוּל. כְּגוּוֹנָא דְנִפְתָּחוּ (בראשית ז) מְעִינֹת תְּהוֹם וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ בְיוֹמֵי טוֹפָנָא, אוֹף הָכָא יִתְעַרוּן דִּינִין לְגַבְיִיהוּ עֵילָא וְתַתָּא, עַד דְלִית סוּף וְתַכְלִית, וְכָל בְּזוּיִין וּקְלָנָא, דְעַבְדוּ אוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְעֵלְמָא, לְשֵׁם יְהוָה וּלְעַמֵּיהּ, וּכְמָה חֲרוּפִין דְסָבִילוּ יִשְׂרָאֵל מְנִיִּיהוּ עַל שֵׁם יי, מְכַלְהוּ נְטִיל נּוֹקְמָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא אֲתַקְרִי, (נחום א) נּוֹקֵם יִי וְנוֹטֵר וּבַעַל חֻמָּה לְגַבְיִיהוּ.

וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן, מָאן רֵאשׁוֹן. דָּא נִיסָן. תַּמָּן אוּלִידַת הֵיִיא חִיָּה, לְקַיִם מַה דְאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, בְּנִיסָן נִגְאָלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִגָּאֵל. וּבִי"ד דִּילִיָּה, (שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה, תַּמָּן אוּמִי לְאַעֲבָרָא מְעֵלְמָא זְרַעָא דְעָשׂוּ עַמְלִקַיִם, בַּהֲהוּא זְמַנָּא (שמות יב) מִשְׁכוּ וּקְחוּ לְכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח. מִשְׁכוּ: (הושע ז) מִשְׁךְ יָדוֹ אֵת לְצִיצִים.

וּבַחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן, מָאן רֵאשׁוֹן. דָּא נִיסָן. תַּמָּן אוּלִידַת הֵיִיא חִיָּה, לְקַיִם מַה דְאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, בְּנִיסָן נִגְאָלוּ וּבְנִיסָן עֲתִידִין לְהִגָּאֵל. וּבִי"ד דִּילִיָּה, (שמות יז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יְהוָה, תַּמָּן אוּמִי לְאַעֲבָרָא מְעֵלְמָא זְרַעָא דְעָשׂוּ עַמְלִקַיִם, בַּהֲהוּא זְמַנָּא (שמות יב) מִשְׁכוּ וּקְחוּ לְכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסַח. מִשְׁכוּ: (הושע ז) מִשְׁךְ יָדוֹ אֵת לְצִיצִים.

בְּתַהֲוּא זְמַנָּא, כַּה אֲמַר יי לְרוּעִים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וְאוּמַר, (יחזקאל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ. וְאֲלִין אֵינִין רוּעִים דְעָנָא, פְּרַנְסֵי דָּרָא. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עֲלִיָּיהוּ, (הושע ב) הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְתִּיחָה וְהִלְכַתִּיָּה הַמְדַבֵּר. (יחזקאל כ) וְנִשְׁפָּטִיתִי אֲתֶכֶם וְגו', כַּאֲשֶׁר נִשְׁפָּטִיתִי אֵת אֲבוֹתֵיכֶם דְקָטִיל לֹון בְּמַכַּת חֲשָׁךְ. (ע"כ רעיא מדהימנא).

בְּתַהֲוּא זְמַנָּא, כַּה אֲמַר יי לְרוּעִים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וְאוּמַר, (יחזקאל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ. וְאֲלִין אֵינִין רוּעִים דְעָנָא, פְּרַנְסֵי דָּרָא. וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר עֲלִיָּיהוּ, (הושע ב) הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְתִּיחָה וְהִלְכַתִּיָּה הַמְדַבֵּר. (יחזקאל כ) וְנִשְׁפָּטִיתִי אֲתֶכֶם וְגו', כַּאֲשֶׁר נִשְׁפָּטִיתִי אֵת אֲבוֹתֵיכֶם דְקָטִיל לֹון בְּמַכַּת חֲשָׁךְ. (ע"כ רעיא מדהימנא).

בְּאוֹתוֹ זְמַן, כַּה אֲמַר ה' לְרוּעִים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. וְאוּמַר, (יחזקאל יג) וְאֵל אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹאוּ. וְאֲלוּ הֵם רוּעֵי הַצֹּאן, פְּרַנְסֵי הַדּוֹר. וּמִשׁוּם זֶה נֹאמַר עֲלֵיהֶם, (הושע ב) הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְתִּיחָה וְהִלְכַתִּיָּה הַמְדַבֵּר. (יחזקאל כ) וְנִשְׁפָּטִיתִי אֲתֶכֶם וְגו', כַּאֲשֶׁר נִשְׁפָּטִיתִי אֵת אֲבוֹתֵיכֶם. שְׁהִרְגוּ אוֹתָם בְּמַכַּת חֲשָׁךְ.

ובחדש הראשון, (במדבר כח) מאן חדש הראשון.
 דא איהו חדש, דהאי חיה אתגלויא
 ביה ואתתקפת ביה, ונפקא לעלמא בארבעה
 עשר יום. בארבעה עשר, אלין שאר חיותא,
 דאינון י' י' לכל סטר, בד' סטרין דעלמא.
 ובספרי קדמאי, איהו י', וחד לכל סטר לארבע
 סטרין, ואינון ארבע עשר. פיון דאינון ארבע,
 מתחבראן ומתתקנן עם אינון עשר דבסטרא
 דימינא, פדין י"ד, בחדוה לאתתקנא חיה דא
 (כ"א לאתקנא סיהרא חיה דא) בתקוניהא.

רבי אלעזר אמר, ודאי הכי הוא. ותא חזי,
 פתיב (שמות יב) משכו וקחו לכם צאן וגו',
 משכו, (במבורא קדמאה) מאי משכו. פמאן דמשיף
 מאתר אחרא, לאתר דא. משכו יומין עלאין
 לגבי יומין תתאין. יומין עלאין אינון שס"ו,
 (ד ק ר"נ ע"א) פחושפן משכו. יומין תתאין, זמנין
 דאינון שנ"ה, ובזמנא, דאתנהרא סיהרא
 באשלומותא, סליקו למהוי אינון יומין שס"ה,
 פחושפן משכו חסר חד.

משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין, למהוי
 כלהו פחדא בחבורא חדא. ומאן משיף
 לון. אינון עשר דלסטר ימינא, דכתיב בעשור.
 בעשור, בעשרה מיבעי ליה,
 מאי בעשור. אלא ט' אינון
 לכל סטר, ונקודה חדא
 דאזלא באמצעיתא. פגוונא דא ויהיא נקודה
 אשלימת לעשר ועל דא בעשור פמה דאתמר
 זכור ושמור לשמושא בעשרה אינון יומין
 תשע ביהוה נקודה. לחדש הזה יומין דלסטר
 ימינא בגין לאתחברא זאת בזה למהוי פלא
 חד.

ובזמנא דאינון ד' אתקשרו לד' סטרין (מתחברו)

ובחדש הראשון (במדבר כח), מיהו
 החדש הראשון? זהו חדש שזו
 החיה מתגלית בו ומתחזקת בו,
 ויוצאת לעולם בארבעה עשר
 יום. בארבעה עשר - אלו שאר
 החיות שהן י' י' לכל צד,
 בארבעת צדדי העולם. ובספרי
 הראשונים, הוא י', ואחת לכל
 צד לארבעה צדדים, והן ארבע
 עשרה. פיון שהן ארבע,
 מתחברות ונתקנות עם אלו
 העשר שבצד ימין, ואז י"ד
 בשמחה לתקן חיה זו (לתמן הלכנה
 חיה זו) בתקוניה.

רבי אלעזר אמר, ודאי כף הוא.
 ובא ראיה, פתוב (שמות יב) משכו
 וקחו לכם צאן וגו'. משכו, (במבור
 הקדמון) מהו משכו? כמי שמושף
 ממקום אחר למקום זה. משכו
 ימים עליונים לגבי ימים
 תחתונים. ימים עליונים הם
 שס"ו, פחושפון משכו. ימים
 תחתונים, פעמים שהם שנ"ה.
 ובזמן שפאירה הלכנה
 בשלמותה, עולים להיות אלו
 הימים שס"ה, פחושפון "משכו"
 חסר אחד.

משכו ימים עליונים אצל ימים
 תחתונים להיות פלם פאחד
 בחבור אחד. ומיהו שמושף
 אותם? אלו עשר שלצד ימין,
 שפתוב בעשור. בעשור!
 בעשרה היה צריך לכתב! מהו
 בעשור? אלא תשע הם לכל צד,
 ונקודה אחת שהולכת באמצע
 כדגמת זה: (ציור למעלה), ואותה
 נקדה משלימה לעשר, ועל זה
 נאמר בעשור, כמו שנאמר זכור
 ושמור, להשתמש בעשרה אלו
 התשעה ימים באותה נקדה.
 לחדש הזה - ימים שלצד ימין
 פדי להתחבר זאת בזה, להיות
 הכל אחד.

ובזמן שאלו הארבעה נקשרים לארבעה צדדים (ומתחברים) עמהם, אז יולדת אותה החיה, והנחש

בְּהַדְרֵיהוּ. פְּדִין אוֹלָדוֹת הַהוּא חִיָּה וְחַוְיָא אָזִיל לִיה וּבַהֲהוּא זְמַנָּא מְקַדְשִׁין לְעֵילָא לְהַאי חִיָּה וְקָרְאֵן לָהּ כְּבוֹד. וְכַדִּין אֶתְקַדַּשׁ מוֹעֲדָא. מַה דְּלֹא הָוּה עַד הַשְּׁתָּא, וְכַעַן קָרְאֵן לָהּ כְּבוֹד, הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים כט) וּבַהֲיִכְלוּ כָּלוּ אוֹמַר כְּבוֹד.

הוֹלֵךְ לוֹ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן מְקַדְשִׁים לְמַעְלָה לְאוֹתָהּ חִיָּה וְקוֹרְאִים לָהּ כְּבוֹד. וְאִזּוּ מִתְקַדֵּשׁ הַמוֹעֵד, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה עַד עַתָּה, וְעַתָּה קוֹרְאִים לָהּ כְּבוֹד. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים כט) וּבַהֲיִכְלוּ כָּלוּ אוֹמַר כְּבוֹד.

רַעִיא מְהִימְנָא

אָמַר הַרוּעָה הַנְּאָמֵן, דְּכָרִים אֱלוֹ סְתוּמִים, וְצָרִיף לְפַתַּח אוֹתָם אֲצֵל הַחֲבָרִים. שְׁמֵי שְׁפוֹתָם לָהֶם סְתוּרֵי הַתּוֹרָה, הוּא מְצַעַר אוֹתָם. שְׁלַרְשָׁעִים, אוֹרוֹת שֶׁל הַסּוּדוֹת חוֹרְרִים לְהִיּוֹת לָהֶם חֶשֶׁף. וְהוּא מְשַׁל לְמִמּוֹן שֶׁהוּא גְנוּז - מִי שְׁחוּפֵר אוֹתוֹ עַד שְׁמוּצָא אוֹתוֹ, וְאִינוּ שְׁלוֹ, חוֹזֵר בְּשִׁכְלוֹ לְחֶשֶׁף וְאִפְּלָה. וְלָמִי שֶׁהוּא שְׁלוֹ, מְאִיר לוֹ. וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ לְכַן אָדָם לְגַלוֹת סוּדוֹת סְתוּמִים שְׁפַתּוֹרָה.

רַעִיא מְהִימְנָא

אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, מְלִין אֵלִין סְתִימִין, וְצָרִיף לְמַפְתַּח לִזְוֵן לְגַבֵּי חֲבַרְיָא, דְּמֵאֵן דְּסְתִימִים לִזְוֵן גְּנִיזִין דְּאוֹרֵייתָא, אִיהוּ מְצַעַר לִזְוֵן. דְּלַרְשִׁיעֵייתָא נְהוּרִין דְּרִזִּין, אֶתְחַזְרִין לִזְוֵן חֲשׁוּכִין. וְאִיהוּ מְתָלָא לְמִמּוֹנָא דְּאִיהוּ גְּנִיז, מֵאֵן דְּחֶפֶר לִיה, עַד דְּגַלִּי לִיה, וְלֹאוּ אִיהוּ דִּילִיה, אֶתְהַדֵּר בְּסוּבְלָתְנוּתִיה בְּחֲשׁוּכָא וְקַבְלָא. וְלִמֵּאֵן דְּאִיהוּ דִּילִיה, נְהִיר לִיה. וּבְגִין דָּא, אִית לְפָר נָשׁ לְגַלְעָה רִזִּין סְתִימִין דְּבְאוֹרֵייתָא.

בְּעֵשׂוֹר - תְּשַׁעָה הֵם לְכָל פּוֹן, כְּנֻגַד תְּשַׁעָה חֲדָשִׁים שֶׁל הַיּוֹלָדוֹת, כְּחֶשְׁבוֹן א"ח. מַהִי יוֹלָדוֹת? אוֹת ד' מְאָחַד. א"ח, הִיא ט', לְאַרְבַּעָה צְדָדִים שֶׁל אוֹת ד', וְהֵם אַרְבָּעִים. א"ח - זְכוּר. ד' - שְׁמוּר. הַרִי אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם.

בְּעֵשׂוֹר: ט' אִינוּן לְכָל סְטֵר, לְקַבֵּל ט' יֶרֶחִין דִּיּוֹלָדָה, כְּחוּשְׁפֵן א"ח. מֵאֵן יוֹלָדוֹת. ד' מִן אָחַד. א"ח, אִיהוּ ט', לְד' סְטֵרִין דְּאֵת ד', וְאִינוּן אַרְבָּעִים. א"ח זְכוּר, ד' שְׁמוּר. הָא אַרְבָּעִין וּתְרִין.

נְשִׂאָר כְּבוֹד, שְׁנֵאֵמַר בּוּ בְרוּף שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ שֶׁל כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְהוּא כְּבוֹד ל"ב, אַרְבַּע פְּעָמִים לְכָל צַד שֶׁל אוֹת ד', הַרִי ס"ד לְאַרְבַּעָה צְדָדִים - רנ"ו. וּפְרָשׁוּהוּ - כְּבוֹד לְמַעְלָה, ל"ב לְמַטָּה. וּמְשׁוּם זֶה מִיַּחְדִּים בְּכָל יוֹם פְּעָמִים, שְׁאוּמְרִים בְּהֵם פְּעָמִים כְּבוֹד, שְׁהֵם ס"ד. וּפְעָמִים ד' ד' מְאָחַד - הַרִי ע"ב. הַרִי ד' שֶׁל אַח"ד הִיא שְׁלָמוֹת שֶׁל מ"ב שְׁמוֹת, וּשְׁלָמוֹת שֶׁל ע"ב שְׁמוֹת. וּמְשׁוּם זֶה אוּמְרִים בְּמִזְמוֹר לְדָוִד, (תהלים כד) מִי זֶה מְלֶךְ הַכְּבוֹד ה' עֲזוּז וְגִבּוֹר. וּבְפַעַם שְׁנַיָּה אוּמְרִים, מִי הוּא זֶה מְלֶךְ הַכְּבוֹד. (ע"כ רַעִיא מְהִימְנָא).

אֶשְׁתַּאֲרַר כְּבוֹד, דְּאֶתְמַר בֵּיה בְרוּף שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְאִיהוּ כְּבוֹד ל"ב, ד' זְמַנִּין לְכָל סְטֵר דְּאֵת ד', הַרִי ס"ד לְד' סְטֵרִין, רנ"ו. וְאוּקְמוּהָ, כְּבוֹד לְעֵילָא, ל"ב לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא מְיַחְדִּין בְּכָל יוֹמָא תְרִין זְמַנִּין, דְּאֶמְרֵן בְּהוּ תְרִין זְמַנִּין כְּבוֹד, דְּאִיהוּ ס"ד. וּתְרִין זְמַנִּין ד' ד' מִן אַח"ד, הַרִי ע"ב. הַרִי ד' דְּאַח"ד, שְׁלִימוֹ דְּמ"ב שְׁמֵהֵן. וּשְׁלִימוֹ דְּע"ב שְׁמֵהֵן. וּבְגִין דָּא אֶמְרִין בְּמִזְמוֹר לְדָוִד (תהלים כד) מִי זֶה מְלֶךְ הַכְּבוֹד יי עֲזוּז וְגִבּוֹר. וּבְזְמַנָּא תְנַיִנָא מִי הוּא זֶה מְלֶךְ הַכְּבוֹד. (ע"כ רַעִיא מְהִימְנָא).

זַהר:

מֵאֵן הֵיכְלוֹ. דָּא הֵיכְל עֲלָאָה פְּנִימָאָה, דְּתַמָּן

זַהר: מִיהוּ הֵיכְלוֹ? זֶה הֵיכְל הַעֲלִיּוֹן הַפְּנִימִי שֶׁשֵּׁם מִתְקַדַּשׁ הַכָּל. שֵׁם מְקַדְשִׁים לְמִי שְׁרָאוּי

מְתַקְדָּשָׁא כְּלָא. תַּמָּן מְקַדְּשִׁין לְמַאן דְּחַזֵּי
 לְאַתְקַדְּשָׁא. הֵיךְ מְקַדְּשִׁין לִיָּה בְּהֵוִיא הֵיכְלָא.
 בְּקַדְמִיתָא אַתְפְּתָחוּ תַרְעִין, וְחַד מִפְתָּחָא
 סְתִימָא, אַתְקִין וּפְתַח תַרְעָא חַד, לְסִטְר דְרוּם,
 כְּדִין עָאל כְּהֵנָּא רַבָּא בְּהֵוִיא פְתָחָא, וְאַזְדַּרְז
 בְּהִימְיָנִי, וְתַקִּינוּי. וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרָא דְקְדוּשָׁה
 וּלְבִישׁ חוּשְׁנָא וְאַפּוּדָא, וּמְעִילָא דְשִׁבְעִין זַגִּין
 וְרַמּוּנִין, דְאַיְנוּן (שְׁמוֹת כח) פְּעַמּוֹן זָהָב וְרַמּוֹן. וְצִיץ
 נִזְרָא דְקוּדְשָׁא עַל מְצַחִיה, דְאַתְקִיר צִיץ נִזְר
 הַקְדָּשׁ, וְאַתְקִשְׁט בְּד' בְּגָדֵי זָהָב, וּבְד' בְּגָדֵי
 לָבָן. וְעַל הַהוּא צִיץ מ"ב אַתְוּוֹן מְלַהֲטָן בֵּיה,
 וּמְנַצְצָן עָלֵיה, וְנִהִיר כֹּל הַהוּא הֵיכְלָא בְּנִהוּרִין
 עֲלָאִין.

אַסְתַּחַר הַהוּא מִפְתָּחָא, וּפְתַח סִטְרָא אַחְרָא
 דְכִסְטֵר צְפוֹן, כְּדִין עָאל לִוִי, מְעֵשְׂרָא
 דְיַעֲקֹב, דְאַפְרִישׁ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְכַנּוֹר
 דְעֵשֶׂר נִימִין עֲמִיה, וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרוֹי, וְכְדִין
 אַסְתַּחַר מִפְתָּחָא, וּפְתַח בְּהֵוִיא הֵיכְלָא חַד
 תַרְעָא, הַהוּא תַרְעָא דְקִיָּמָא בְּאַמְצְעִיתָא,
 עֲמוּדָא דְלִסְטֵר מְזִרְח (דָּר"ו ע"ב) עָאל וְאַתְעֵטֵר
 בְּשִׁבְעִין עֵטְרִין, וְאַתְעֵטֵר בְּאַרְבַּע אַתְוּוֹן,
 דְאַיְנוּן תְּרִיסֵר. וְאַתְעֵטֵר בְּגִלּוּפִין דְמֵאתָן וְע'
 אֶלְף עֲלֵמִין, וְאַתְעֵטֵר בְּעֵטְרִין דְסִיפֵי עֲלֵמָא
 עַד סִיפֵי עֲלֵמָא, בְּכַמָּה לְבוּשֵׁי יָקָר, בְּכַמָּה
 עֵטְרִין קְדִישִׁין.

אַסְתַּחַר הַהוּא מִפְתָּחָא, וּפְתַח לִיָּה כֹּל תַרְעִין
 גְּנִיזִין, וְכֹל תַרְעִין דְקְדוּשִׁין טְמִירִין,
 וְאַתְקַדְּשׁ בְּהוּ, וְקִיָּמָא תַמָּן פְּמִלְפָּא. מִתְבָּרַךְ
 בְּכַמָּה בְּרַכָּאן, מִתְעֵטֵר בְּכַמָּה עֵטְרִין. כְּדִין
 נְפָקִי כְּלֵהוּ בְּחַבּוּרָא חָדָא, מִתְעֵטְרָן בְּעֵטְרֵיהוּ
 כְּדָקָא יָאוּת. פִּיּוֹן דְנִפְקִי אַתְעֵר לִיָּה בְּקִשּׁוּטוּי.
 וְהֵא' חִיָּה אַתְעֵרָא, וְאַזְעִירַת גְּרָמָה, מִגּוֹ רַחֲמֵי
 וְחֵהָ זוּ מִתְעוֹרְרַת וּמִמְעֵטַת עֲצֵמָה מִתּוֹךְ אַהֲבָה שֶׁל הַשִּׁירָה.

לְהַתְקַדֵּשׁ. אִיךְ מְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ
 בְּאוֹתוֹ הֵיכָל? בְּרֵאשׁוֹנָה נִפְתָּחִים
 שְׁעָרִים, וּמִפְתָּח אֶחָד סְתוּם מִתְקַן
 וּפּוֹתַח שְׁעַר אֶחָד, לְצַד דְרוּם, וְאַז
 נִכְנֵס הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּאוֹתוֹ פְתַח
 וּמְדַרְזוּ לְחַגֵּר אַבְנֵטוֹ וּמְלַבּוּשָׁיו,
 וּמִתְעֵטֵר בְּעֵטְרָה שֶׁל קְדוּשָׁה,
 וְלוֹבֵשׁ חֹשֶׁן וְאַפּוּד, וּמְעִיל שֶׁל
 שִׁבְעִים פְּעַמּוּנִים וְרַמּוּנִים, שֶׁהֵם
 (שְׁמוֹת כח) פְּעַמּוֹן זָהָב וְרַמּוֹן. וְצִיץ
 נִזְר הַקְדָּשׁ עַל מְצַחוֹ, וְנִקְרָא צִיץ
 נִזְר הַקְדָּשׁ, וּמִתְקִשְׁט בְּאַרְבַּעַה
 בְּגָדֵי זָהָב וּבְאַרְבַּעַה בְּגָדֵי לָבָן.
 וְעַל אוֹתוֹ צִיץ יֵשׁ מ"ב אוֹתוֹת
 שְׁלוֹהֲטוֹת בּוֹ וְנוֹצְצוֹת עָלָיו,
 וּמֵאִיר כֹּל אוֹתוֹ הֵיכָל בְּאוֹרוֹת
 עֲלִיוֹנִים.

מִסְתַּוְּבָב אוֹתוֹ מִפְתָּח וּפּוֹתַח צַד
 אַחַר שְׁבַצַּד צְפוֹן, וְאַז נִכְנֵס לִוִי,
 מְעֵשֶׂר שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁהַפְּרִישׁ
 לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכַנּוֹר שֶׁל
 עֵשֶׂרָה נִימִים עִמוֹ, וּמִתְקִשְׁט
 בְּקִשּׁוּטוֹ, וְאַז סוֹבֵב הַמִּפְתָּח,
 וּפּוֹתַח בְּאוֹתוֹ הֵיכָל שְׁעַר אֶחָד,
 אוֹתוֹ שְׁעַר שְׁעוּמַד בְּאַמְצַע. עֲמוּד
 שְׁלְצַד מְזִרְח עוֹלָה וּמִתְקִשְׁט
 בְּשִׁבְעִים עֵטְרוֹים, וּמִתְקִשְׁט
 בְּאַרְבַּע אוֹתוֹת, שֶׁהֵם שְׁתֵּים
 עֶשְׂרֵה. וּמִתְקִשְׁט בְּחִקִּיּוֹת שֶׁל
 מֵאתִים וְשִׁבְעִים אֶלְף עוֹלָמוֹת,
 וּמִתְקִשְׁט בְּקִשּׁוּטִים שֶׁל סוֹף
 הָעוֹלָם עַד סוֹף הָעוֹלָם בְּכַמָּה
 מְלַבּוּשֵׁי כְבוֹד, בְּכַמָּה קִשּׁוּטִים
 קְדוּשִׁים.

וּמִסְתַּוְּבָב אוֹתוֹ מִפְתָּח, וּפּוֹתַח
 לוֹ כֹּל הַשְּׁעָרִים הַגְּנוּזִים, וְכֹל
 הַשְּׁעָרִים הַקְדוּשִׁים הַנְּסֻתָּרִים,
 וּמִתְקַדְּשׁ בָּהֶם, וְעוּמַד שֵׁם כְּמִלְךָ.
 וּמִתְבָּרַךְ בְּכַמָּה בְּרַכּוֹת, וּמִתְקִשְׁט
 בְּכַמָּה קִשּׁוּטִים. אִז יוֹצְאִים כֹּלָם
 בְּחַבּוּר אֶחָד, מִתְקִשְׁטִים
 בְּקִשּׁוּטִים כְּמוֹ שְׂרָאוּי. פִּיּוֹן
 שִׁיּוֹצְאִים, מְעוֹרֵר אוֹתוֹ בְּקִשּׁוּטוֹ.
 אִיךְ מִמְעֵטַת עֲצֵמָה מִתּוֹךְ אַהֲבָה

של השירה? המעיטה עצמה מעט מעט, עד שנעשית נקדה אחת. פיון שהיא הקטינה עצמה (בשירה), אז פתוב (שמות ב) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. בת לוי ודאי, מצד השמאל. איך אוחו אותה? מושיט שמאלו פחת ראשה מתוך חבה.

ואם תאמר, פיון שהיא נקדה אחת, איך יכול לאחו בנקדה קטנה? אלא אצל העליון, כל מה שהוא דבר קטן, זה שבח וזו מעלה וגדלה בגדל העליון. מיד הפהן הגדול מעורר אותה, ואוחז בה ומחבק אותה. שאלו היתה גדולה, לא יכולים להתאחד פלל. אבל פיון שמקטינה עצמה, והיא נקדה אחת, אז אוחזים בה ומעלים אותה למעלה. וכיון שמעלים אותה ויושבת בין שני צדדים אלו, אז אותו עמוד שעומד באמצע מתחבר עמה בחבה של נשיקות, באהבה של חבור אהד. אז נאמר (בראשית כט) וישק יעקב לרחל, באהבה של הנשיקות שמתחברים זה בזה בלי פרוי, עד שלוקחת את הנפש של הענוגים כמו שראוי.

בשעה שלוקחת את הנפש של הענוגים כמו שראוי ורוצה לצוות לחילותיה, מתאספים פלם, וקוראים לה מתוך ההיכל הקדוש: פבוד פבוד פבוד. פהיכל הקדוש אבא ואמא פותחים ואומרים: מקדש מקדש. ואז הלכנה מתקדשת כמו שראוי. ואז פתוב ובחדש הראשון. ראשון ודאי. ועל זה נאמר משכו וגו'. ועל זה נאמר בפעשור לחדש הזה. שמתחברת הלכנה בשמש, ומה שהיתה לוקחת נקדה אחת, כאשר יורדת, מתפשטת מעט מעט ומתמלאת, ונעשית אות ה' מלאה מפל הצדדים, מתקדשת כמו שראוי.

דשירתא, היך אזערת גרמה מגו רחימו דשירתא, אזערת גרמה זעיר זעיר, עד דאתעבידת נקודה חדא. פיון דאיהי אזעירת גרמה, (בשירתא) פדין פתיב, (שמות ב) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי. בת לוי ודאי, מסטרא דשמאלא. היאך אחיד לה. אושיט שמאלא תחות רישה מגו חביבו.

ואי תימא, פיון דאיהי נקודה חדא, איך יכיל לאחדא בנקודה זעירא. אלא לגבי עילא, פל מה דהוא מלה זעירא, דא תושפכתא, ודא עלוייא ורב פרבו עלאה. מיד פהנא רפא אתער לה, ואחיד לה, וחביק לה, דאלו הוות רברבא, לא יכלין לאחדא כלל. אבל פיון דאזעירת גרמה, ואיהי נקודה חדא, פדין אחדין בה, וסלקין לה לעילא, פיון דסלקין לה, ויתבא בין תרין סטרין אלין, פדין ההוא עמודא דקיימא באמצעיתא, אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין, ברחימו דחבורא חדא. פדין (בראשית כט) וישק יעקב לרחל, ברחימו דנשיקין מתדבקן דא בדא, בלא פרוי, עד דנקטא נפשא דענוגין פדקא יאות.

בשעתא דנקטא נפשא דענוגין פדקא יאות, ובעיא לפקדא לחילהא, מתפנשין פלהו, וקרין לה מגו היכלא קדישא, פבוד פבוד פבוד. בהיכלא קדישא אבא ואמא, פתחי ואמרי מקודש מקודש. פדין ירחא אתקדש פדקא יאות. וכדין פתיב, ובחדש הראשון, ראשון ודאי, ועל דא משכו וגו'. ועל דא בעשור לחדש הזה, דאתחבר סיהרא בשמשא, ומה דהות (נקטא) נקודה חדא, פד נחתא אתפשט זעיר זעיר, ואתמלייא, ואתעבידת ה', מלייא מפל סטרין, מתקדשא

כדקא יאות. (דף ר"נ ע"א).

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

מסתובב אותו היכל, ופותח
שער אחר של צד דרום (צפון)
בשבעים ושנים עטרות. ואחר
כך פותח שער שלישי לצד מזרח
בחמשים (ושנים) אורות של
חמשים שערי בינה. לבסוף
פותח שער אחר של צד צפון
(מערב) בשבעים ושנים עטרות,
וכלם בחשבון רמ"ח תבות של
פרשיות קריאת שמע. ומה
שבהתחלה הייתה אותה חיה
קטנה, באותו זמן נגדלת. זהו
שפתוב (ישעיהו) מלא כל הארץ
כבודו, שהוא כבוד עליון
ותחתון.

באשר מגיע לח"י עולמות, שבו
ח"י ברכות התפלה, ופתח בו
פסוק (תהלים נא) אנני שפתי תפתח
ופי יגיד תהלתך. אז העמוד
האמצעי מתחבר עמה בחיבור
של נשיקות השפתיים, שהם נצח
והוד, והלשון הוא צדיק ביניהם.
לשון למודים. באותו זמן נאמר,
(בראשית כט) וישק יעקב לרחל. ואז
קוראים לאותה חיה כבוד כבוד,
אבא ואמא, מקדש מקדש. אז
הירח מתקדש כמו שראוי, ואז
נאמר ובחדש הראשון, ראשון
ודאי.

ואז משכו. ועל זה נאמר בעשור
לחדש הזה, שמתחברת הלכנה
הקדושה בשמש, שנאמר בו
(תהלים פד) פי שמש ומגן ה' אלהים
(צבאות). ומה שהיתה נקדה קטנה,
(כמו דה) מתמלאת בלכנה, ואז
הוא חדש מלא. והלכנה
מתמלאת כמו זה, מלא כל
הארץ כבודו. בהתחלה חסרה,
וכעת בשלמות. (ע"כ רעיא מהימנא).

רבי חייא פתח, בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו'. שיהוא פסח, מדוע? אלא יראתם של
המצרים ואלוה שלהם היה שה. משום שהמצרים עובדים למזל טלה, ומשום זה עובדים לשה.

אסתחר ההוא היכלא, ופתח תרעא אתרא דסטר דרום
(ד"א צפון) בשבעין ותריין עטרין. לבתר אפתח
תרעא תליתאה, לסטר מזרח, בתמשין (ותרין) נהורין,
דחמשין תרעין דבינה. לבתר אפתח תרעא אתרא דלסטר
צפון (ד"א מערב), בע"ב עטרין, וכלהו רמ"ח בחושבון
תיבין דפרשין דקריאת שמע. ומה דבקדמיתא ההיא
חיה הות זעירא, בההוא זמנא אתרביאת, הדא הוא
דכתיב, (ישעיהו) מלא כל הארץ כבודו, דאיהו כבוד עלאה
ותתאה.

כד מטי לח"י עלמין, דביה ח"י ברכאן דצלותא, ופתח
ביה (תהלים נא) אנני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך.
כדין עמודא דאמצעיתא, אתחבר בהדה בחביבו דנשיקין
דשפון, ואינון נצח והוד, דלשון איהו צדיק ביניהו.
לשון למודים בההוא זמנא, (בראשית כט) וישק יעקב לרחל,
כדין קראן לההיא חיה כבוד כבוד אבא ואמא, מקדש
מקדש. כדין ירחא אתקדשא כדקא יאות, כדין ובחדש
הראשון ראשון ודאי.

וכדין משכו. ועל דא בעשור לחדש הזה, דאתחבר
סיהרא קדישא בשמשא. דאתמר ביה, (תהלים פד)
פי שמש ומגן יי אלהים (צבאות). ומה דהות נקודה זעירא,
(כ"א כגוונא דא) מתמלאת בסיהרא, וכדין איהי החדש
מלא. (דף ר"ג ע"ב) וסיהרא אתמלייא כגוונא דא מלא
כל הארץ כבודו. בקדמיתא חסר, וכען בשלימו. (ע"כ
רעיא מהימנא).

רבי חייא פתח, בארבעה עשר יום לחדש
פסח וגו'. אימרא דאיהו פסחא אמאי.
אלא דחלא דמצראי, ואלהא דלהון, הוה
אמרא. בגין דמצראי פלחין למזל טלה, ובגין

רבי חייא פתח, בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו'. שיהוא פסח, מדוע? אלא יראתם של
המצרים ואלוה שלהם היה שה. משום שהמצרים עובדים למזל טלה, ומשום זה עובדים לשה.

כָּף פְּלִחִין לְאִמְרָא. תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שמות ח) הֵן נִזְבַּח
נִזְבַּח אֶת תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם. מָאִי תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם.
וְכִי עַל דְּשִׁנְאִין לִיהּ, כְּתִיב תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם.
אֶלָּא דַּחְלָא דְּמִצְרָאִי, וְאַלְהָא דִּילְהוּן, אֶקְרִי
תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם. כְּמָה דְּכְתִיב, (דברים יח) כְּתוֹעֵבַת
הַגּוֹיִם, דַּחְלָא דְּשָׂאָר עַמִּין.

תָּא חֲזִי חֲכַמְתָּא דִּיוֹסָף, דְּכְתִיב, (בראשית מז)
וּמְקַצֶּה אֶחָיו לְקַח חֲמֹשֶׁה אַנְשִׁים,
וְאוֹלִיף לֹון לְמִימְרָא, אַנְשֵׁי מְקַנְהֵי הָיוּ עֲבָדֶיהָ.
וְכִי מְלָכָא דְהָהּ שְׁלִיט עַל כָּל אַרְעָא, וְאַבָּא
לְמְלָכָא, עֲבִיד כְּדָא, וְעֲבִיד לְאַחֵי דִּישְׁנָאוֹן
(דף ר"א ע"א) לְהוּן, וְלֹא יַחְשְׁבוּן לְהוּן. (לפני עבד להוּן
רועי צאן) אֶלָּא וְדָאִי תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם, דַּחְלָא וְאַלְהָא
דִּילְהוּן אֶקְרִי הָכִי, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות ח) הֵן
נִזְבַּח אֶת תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מִיטְב מִצְרַיִם הִיא אֶרֶץ
רַעְמֶסֶס, וְהִיא אַרְעָא אַפְרִישׁוּ לְדַחְלָא
דְּלְהוּן, לְרַעֲיָא וְלְמִיְהָף בְּכָל עֲנוּגִין דְּעַלְמָא.
וְכָל מִצְרָאִי חָשִׁיבוּ לְאִינוּן דְּרַעְאָן לְדַחְלִיהוּן,
כְּדַחְלִיהוּן. אַעְבִּיד לְאַחֵי דִּירְתוּן הִיא אַרְעָא,
וְיִסְגְּדוּן לֹון מִצְרָאִי, וְיַחְשְׁבוּן לֹון כְּדַקָּא יָאוּת.
וְהִינוּ דְּכְתִיב, (בראשית מז) כִּי תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם כָּל
רַעֲה צֹאן, מִחְשְׁבִין לֹון כְּדַחְלִיהוּן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא תַנִּינָן כְּמָה דְּאַתְפָּרַע קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא מְאִינוּן דְּפִלְחֵי לְעִבּוּדָה זָרָה,
הָכִי אַתְפָּרַע מִעִבּוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, וְכִי יוֹסֵף
עֲבִיד לְאַחֵי עִבּוּדָה זָרָה. אָמַר לִיהּ, לָא עֲבִיד
יוֹסֵף לְאַחֵי עִבּוּדָה זָרָה, אֶלָּא עֲבִיד לֹון
לְשִׁלְטָאָה עַל עִבּוּדָה זָרָה דִּילְהוּן, וְלְאַכְפִּיא
עִבּוּדָה זָרָה דִּילְהוּן תַּחּוֹת יְדִיָּהּ, וְלְרַדָּאָה לֹון
בְּמַקְל. אָמַר יוֹסֵף, אִי יִשְׁלְטוּן אַחֵי עַל עִבּוּדָה
זָרָה דִּילְהוּן, כָּל שְׁכָן דִּישְׁלְטוּן עַל גְּרַמִּיָּהּ,

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (שמות ח) הֵן נִזְבַּח
אֶת תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם. מָהִי תּוֹעֵבַת
מִצְרַיִם? וְכִי עַל שְׁשׁוֹנָאִים אוֹתוּ
כְּתוּב תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם? אֶלָּא
יְרָאתֶם שֶׁל הַמִּצְרַיִם וְהַאֱלוֹהִים
שֶׁלָּהֶם נִקְרָא תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (דברים יח) כְּתוֹעֵבַת הַגּוֹיִם,
יְרָאתֶם שֶׁל שָׂאָר הָאֻמוֹת.

בֹּא וּרְאֵה חֲכַמְתּוֹ שֶׁל יוֹסֵף,
שֶׁכְּתוּב (בראשית מז) וּמְקַצֶּה אֶחָיו
לְקַח חֲמֹשֶׁה אַנְשִׁים, וּמְלַמֵּד
אוֹתָם לומר, אַנְשֵׁי מְקַנְהֵי הָיוּ
עֲבָדֶיהָ. וְכִי יוֹסֵף שְׁהִיָּה מְלִיף
שְׁהִיָּה שׁוֹלֵט עַל כָּל הָאָרֶץ, וְאָב
לְמַלְכוּת, עֲשֶׂה כֵּן, וְעֲשֶׂה לְאַחֵי
שִׁישְׁנָאוֹ אוֹתָם וְלֹא יַחְשִׁיבוּ אוֹתָם
(שִׁיעֲשׂוּ מִמֶּם רועי צאן)? אֶלָּא וְדָאִי
תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם, יְרָאָה וְאוֹלוֹהִים
שֶׁלָּהֶם נִקְרָא כֵּן, וְעַל זֶה כְּתוּב
(שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תּוֹעֵבַת
מִצְרַיִם.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מִיטְב מִצְרַיִם הִיא
אֶרֶץ רַעְמֶסֶס, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ
הַפְּרִישׁוּ לְיִרְאָתָם, לְרַעוּת וְלִלְכַת
בְּכָל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל
הַמִּצְרַיִם הַחְשִׁיבוּ לְאַלְהֵי שְׂרׁוּעִים
לְיִרְאָתָם, כִּיְרָאתָם. אַעֲשֶׂה לְאַחֵי
שִׁישְׁנָאוֹ אוֹתָהּ אֶרֶץ, וְיִשְׁתַּחֲוּוּ
לָהֶם הַמִּצְרַיִם, וְיַחְשִׁיבוּ אוֹתָם
כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב (בראשית
מז) כִּי תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם כָּל רַעֲה צֹאן.
מִחְשְׁבִים אוֹתָם כִּיְרָאתָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי לְמַדְנֹו, כְּמוֹ
שֶׁנִּפְרַע הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא מְאִלוֹ
שְׁעוּבָדִים לְעִבּוּדָה זָרָה - כֵּן נִפְרַע
מִעִבּוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ. וְכִי יוֹסֵף
עֲשֶׂה לְאַחֵי עִבּוּדָה זָרָה?! אָמַר
לוֹ, לָא עֲשֶׂה יוֹסֵף לְאַחֵי עִבּוּדָה
זָרָה, אֶלָּא עֲשֶׂה לָהֶם שִׁישְׁלְטוֹ עַל
הָעִבּוּדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם, וְלִכְפֹּת
הָעִבּוּדָה זָרָה שֶׁלָּהֶם תַּחַת יְדֵיהֶם
וְלְרַדוֹתָם בְּמַקְל. אָמַר יוֹסֵף, אִם
יִשְׁלְטוּ אַחֵי עַל הָעִבּוּדָה זָרָה

שְׁלֵהֶם, כֹּל שְׂכָן שִׁישְׁלוֹתוֹ עַל עֲצָמָם, וּמִשּׁוּם זֶה הוֹשִׁיב אוֹתָם בְּמִיטַב הָאָרֶץ וְהִשְׁלִיט אוֹתָם עַל כָּל הָאָרֶץ.

וְעַל זֶה שֶׁהָיוּ פָּסַח - מִדּוּעַ? אֲלֵא יִרְאֲתֶם שֶׁל הַמְּצָרִים וְאִלּוּהַ שְׁלֵהֶם הִיָּה הַשָּׂה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִבְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ קָחוּ אֶת יִרְאֲתֶם שֶׁל הַמְּצָרִים, וְתַפְּשׂוּ אוֹתוֹ, וְיִהְיֶה קָשׁוֹר וְתַפּוּס בַּתְּפִיסָה שְׁלֹכֶם יוֹם אֶחָד וּשְׁנָיִם וּשְׁלֹשָׁה, וּבַיּוֹם הַרְבִּיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לְדִין וְהֶאֱסָפוּ עָלָיו.

וּבִשְׁעָה שֶׁהַמְּצָרִים הָיוּ שׁוֹמְעִים קוֹל יִרְאֲתֶם שֶׁתַּפּוּס בַּתְּפִיסָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאִינֶם יְכוּלִים לְהִצִּיל אוֹתוֹ, הָיוּ בּוֹכִים, וְהָיָה קָשָׁה עָלֵיהֶם כְּאִלּוּ אֶת עֲצָמָם קָשְׁרוּ לַהֲרִיגָה. וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִהְיֶה תַפּוּס בְּרִשׁוּתְכֶם יוֹם אֶחָד יוֹם - אַרְבָּעָה יָמִים, כְּדִי שִׁיִּרְאוּ אוֹתוֹ תַפּוּס, וּבַיּוֹם הַרְבִּיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לַהֲרִיגָה, וְיִרְאוּ אוֹתוֹ הַמְּצָרִים אִיךָ אַתֶּם עוֹשִׂים בּוֹ דִין, וְזֶה קָשָׁה לָהֶם מְכַל הַמַּכּוֹת שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵלּוֹ הַדִּינִים שֶׁיַּעֲשׂוּ בִירְאֲתֶם.

לְבִסּוֹף דְּנִים אוֹתוֹ בְּאֵשׁ, שְׁכַתּוֹב (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. שְׁלֵא יֵאמְרוּ שֶׁבְּרִצּוֹן וּבַתְּאֻוָּה שֶׁל יִרְאֲתָנוּ אֲכָלוּ אוֹתוֹ כֶּף. אֲלֵא תִקְנּוּ אוֹתוֹ צָלִי, וְלֹא מְבַשֵּׁל, שְׂאֵם יִהְיֶה מְבַשֵּׁל, יִהְיֶה מְסַתֵּר וְלֹא יִרְאוּ אוֹתוֹ, אֲלֵא תִקְנּוּ שִׁירָאוּ אוֹתוֹ כֶּף שְׂרוּף בְּאֵשׁ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה רִיחוֹ נוֹדֵף.

וְעוֹד, רֵאשׁוּ עָלָיו כְּפּוֹף עַל קְרִסְלוֹ, שְׁלֵא יֵאמְרוּ שֶׁחִיָּה אוֹ דְבַר אַחַר הוּא, אֲלֵא שִׁיִּכִּירוּ אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִרְאֲתֶם. וְעוֹד, שְׁלֵא יֵאכְלוּ אוֹתוֹ בַּתְּאֻוָּבּוֹן, אֲלֵא עַל שְׂבָעָא,

וּבִגִּין כֶּף אוֹתִיב לוֹן בְּמִיטַב אַרְעָא, וְאַשְׁלִיט לוֹן עַל כָּל אַרְעָא.

וְעַל דָּא אִמְרָא דְאִיהוּ פָּסַח אֲמַאי. אֲלֵא דַחְלָא דְמִצְרָאִי, וְאֲלֵהָא דִילְהוֹן הָוּה אִמְרָא. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִבְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ סִיבּוּ דַחְלָא דִילְהוֹן דְמִצְרָאִי, וְתַפְּשׂוּ לֵיהּ, וְיִהְיֶה אָסוּר וְתַפִּישׁ בַּתְּפִישָׁה דִילְכּוֹן, יוֹמָא חַד וְתַרְיִן וּג', וּבַיּוֹמָא ד', אֲפִיקוּ לֵיהּ לְדִינָא, וְאַתְּכַנְּשׁוּ עָלֵיהּ.

וּבִשְׁעָתָא דְמִצְרָאִי הָוּוּ שְׂמַעִין קָל דַּחְלָא דִילְהוֹן, דְתַפִּישׁ בַּתְּפִישָׁה דִישְׂרָאֵל, וְלֹא יְכַלִּין לְשַׁזְבָּא לֵיהּ, הָוּוּ בְּכַאן, וְהָוּה קְשִׁיא עָלֵיהּ, כְּאִלּוּ גְרַמְיִיהוּ אֶתְעַקִּידוּ לְקַטְלָא. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִהְיֶה תַפִּישׁ בְּרִשׁוּתֵיכּוּ, יוֹמָא בְּתַר יוֹמָא, אַרְבָּעָה יוֹמִין, בְּגִין דִּיחֲמוּן יִתִּיה תַפִּישׁ, וּבַיּוֹמָא רְבִיעָאָה אֲפִיקוּ לֵיהּ לְקַטְלָא, וְיִיחֲמוּן לֵיהּ מִצְרָאִי הִיךְ אַתּוֹן עַבְדִּין בֵּיהּ דִינָא, וְדָא קְשִׁיא לְהוּ מִן כָּל מַכְתְּשֵׁי דְעַבְדַּד לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִינּוֹן דִּינִין דִּיעַבְדּוּן בְּדַחְלִיהוֹן.

לְבַתֵּר דִּינִין לֵיהּ (דף ת"א ע"ב) בְּנוֹרָא, דְכַתִּיב, (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. דְלֹא יִימְרוּן בְּרַעוּתָא וּבַתִּיאֻוּבְתָא דַּחְלָנָא, אֲכַלִּין לֵיהּ הַכִּי. אֲלֵא אַתְקִינוּ לֵיהּ צָלִי, וְלֹא מְבוּשָׁל, דְאֵלּוּ מְבוּשָׁל יִהְיֶה טְמִיר, וְלֹא יִחֲמוּן לֵיהּ, אֲלֵא תִקְוֵנָא דִילֵיהּ דִּיחֲמוּן לֵיהּ הַכִּי מוֹקְדָא בְּנוֹרָא, בְּגִין דְרִיחִיהּ נוֹדֵף.

וְתוּ רִישִׁיָּה עָלֵיהּ כְּפּוֹף עַל קְרִסְלוֹ, דְלֹא יִימְרוּן דַּחְיָה, אוּ מְלָה אַחְרָא הוּא, אֲלֵא דִישְׁתַּמוּדְעוּן לֵיהּ, דְאִיהוּ דַחְלָא דְלְהוֹן. וְתוּ, דְלֹא יִיכְלוּן לֵיהּ. בַּתִּיאֻוּבְתָא, אֲלֵא עַל שְׂבָעָא, אוֹתוֹ בַּתְּאֻוּבּוֹן, אֲלֵא עַל הַשְּׂבָעָא, דְרִיךְ קְלוֹן וּבִזְיוֹן וְעוֹד, עֲצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, אֲלֵא שִׁירָאוּ עֲצָמוֹתָיו

מְשַׁלְכֹת בְּשׁוֹק, וְלֹא יִהְיוּ יְכוּלִים לְהַצִּיל אוֹתוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב, (במדבר לג) וּבֹאֲלֵיהֶם עֲשֵׂה ה' שְׁפָטִים. דִּינִים רַבִּים. יְעוֹד נֹאמֵר, וּמְקַלְכֶם בְּיַדְכֶם, וְלֹא חָרַב וְרִמַּח וּשְׂאֵר כְּלֵי מִלְחָמָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּכּוּר פְּרֻשָׁהוּ שֶׁהַמְצָרִים עוֹבְדִים לְמִזְל טְלָה, וּמִשׁוּם כֶּף עוֹבְדִים לְשָׂה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן, יַעֲבֹדוּ טְלָה וְלֹא שָׂה. אָמַר לוֹ, הַכֵּל עוֹבְדִים, אֲלֵא שְׁמִזְל טְלָה יוֹרֵד וְעוֹלָה בְּטְלָה וְשָׂה, וּמִשׁוּם זֶה עוֹבְדִים לְכֻלָּם. אָמַר לוֹ, כֶּף שְׁמַעְתִּי, שֶׁכֵּל בְּהֵמָה גְדוּלָה (של צאן), יִרְאֶה שְׁלֵהֶם הִיתָה, וְעַל זֶה הִרְגַּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּל בְּכוֹר בְּהֵמָה. וְהָרִי נִתְבָּאֵר שְׂאֵלוֹ הֵן מִדְּרֻגוֹת שְׁלֵמַעְלָה שְׁנִקְרָאוֹת כֶּף.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, כְּתוּב (שמות יב) כָּל מִחְמַצֵּת לֹא תֹאכְלוּ, וְכְתוּב (שם יג) לֹא יֵאָכֵל חֶמֶץ. אֲלֵא זֶה זָכָר, וְזוֹ נִקְבָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֵעָזָר בְּנֵי, בְּזֶה כְּתוּב לֹא תֹאכְלוּ, וּבְזֶה כְּתוּב לֹא יֵאָכֵל. מִדּוּעַ לֹא כְּתוּב לֹא תֹאכְלוּ? אֲלֵא נִקְבָּה שְׂהִיא נוֹטָה מִדְּרָפָה - וְדָאֵי בְּאַזְהָרָה. זָכָר שְׂהוּא אַחוּז בְּחוּט שֶׁל טְהָרָה יוֹתֵר - בְּבִקְשָׁה. וְעַל זֶה כְּתוּב לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכְלוּ.

אָמַר לוֹ, אַבָּא, וְהָרִי כְּתוּב (דברים טז) לֹא תֹאכֵל עֲלֵיו חֶמֶץ. אָמַר לוֹ, הִרְבָּה תְּבוֹת יְתֻרוֹת לְכַבּוּדוֹ שֶׁל הַקְּרָבָן. אֲבָל בְּתַחֲלָה בִקְשָׁה - לֹא יֵאָכֵל, אֲבָל לְבִסוּף בְּאַזְהָרָה - לֹא תֹאכְלוּ, שְׂהוּא קִשָּׁה מְשֻׁנִּיָּהֶם. מִחְמַצֵּת, מַה טַּעְמָה? מִשׁוּם שְׂרִיחַ שֶׁל מוֹת יֵשׁ שֵׁם. חֶמֶץ - זָכָר, מִחְמַצֵּת - נִקְבָּה. (משלי ה) רַגְלֶיהָ יִרְדּוֹת מוֹת, בְּרֹאשׁ וּבִסוּף הַתְּבָה תִּמְצָא אוֹתָהּ. וּמִשׁוּם זֶה מִי שְׂאוֹכֵל חֶמֶץ בְּפִסַּח הוּא מְקַדִּים לְעַצְמוֹ הַמּוֹת, וְשִׁדְעָה שְׂהוּא מֵת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכְּתוּב (שמות יב) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֵּאת.

אֲלֵא, נִיקְבָּא דְאִיהִי אֶסְטִיאַת אֲרַחְחָא, בְּאַזְהָרָה וְדָאֵי, דְכָר דְאִיהוּ אַחִיד בְּחוּטָא דְדַכְּיוֹ וְתִיר, בְּבִקְשָׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכְלוּ.

אָמַר לִיָּה אַבָּא, וְהָא כְּתִיב (דברים טז) לֹא תֹאכֵל עֲלֵיו חֶמֶץ. אָמַר לִיָּה, אֶסְגִּי תְּבִין יְתִירִין לִיקְרָא לְקֻרְבָּנָא. אֲבָל בְּקִדְמִיתָא בְּבִקְשָׁה לֹא יֵאָכֵל. אֲבָל לְבַתֵּר בְּאַזְהָרָה, לֹא תֹאכְלוּ, דְהוּא קִשְׂיָא מִתְּרוּוּיָהּ. מִחְמַצֵּת מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּרִיחָא דְמוֹתָא אִיתַּ תְּמָן. חֶמֶץ, דְכָר. מִחְמַצֵּת, נִיקְבָּא. (משלי ה) רַגְלֶיהָ יִרְדּוֹת מוֹת, בְּרִישָׁא וְסִיפָא דְתִיבָה, תִּשְׁפַּח לָהּ. וּבְגִין דָּא מָאן דְאָכִיל חֶמֶץ בְּפִסַּח, אִיהוּ אֶקְדִּימַת לִיָּה מוֹתָא, וְלִיְנַדַּע דְמִית הוּא בְּעֻלְמָא דִין, וּבְעֻלְמָא דְאַתִּי, כְּתִיב (שמות יב) וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַזֵּאת.

אֲרַח קִלְנָא וּבְזִיּוֹן. וְתוּ, עֲצִים לֹא תִשְׁפְּרוּ בּוֹ, אֲלֵא דִיחְמוּן גְּרַמוּי רְמָאן בְּשׁוֹקָא, וְלֹא יִכְלוּן לְשַׁזְבָּא לִיָּה. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר לג) וּבֹאֲלֵיהֶם עֲשֵׂה ה' שְׁפָטִים. דִּינִין סְגִיאִין. תּוּ וּמְקַלְכֶם בְּיַדְכֶם, וְלֹא חָרַב וְרִמַּח וּשְׂאֵר מָאֲנֵי קֻרְבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא אוֹקְמוּהָ, דְמַצְרָאֵי פְלַחֵי לְמִזְל טְלָה, וּבְגִין כֶּף פְּלַחִין לְאִימְרָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי, טְלָה יִפְלַחוּן, וְלֹא אִימְרָא. אָמַר לִיָּה, כִּלְא פְּלַחִין, אֲלֵא מִזְל טְלָה נַחִית וְסָלִיק בְּטְלָה וְאִימְרָא, וּבְגִין כֶּף פְּלַחִין לְכֻלָּא. אָמַר לִיָּה הָכִי שְׁמַעְנָא, דְכָל בְּעִירָא רַבָּא (כ"א דְצִאן) דְחִלָּא דְלֵהוּן הָוָה, וְעַל דָּא קְטִיל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל בְּכוֹר בְּהֵמָה. וְהָא אַתְמַר דְאֵלִין אֵינּוּן דְרַגִּין דְלַעֲיִלָּא, דְאֶקְרוּן הָכִי.

אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, כְּתִיב (שמות יב) כָּל מִחְמַצֵּת לֹא תֹאכְלוּ, וְכְתִיב (שמות יג) לֹא יֵאָכֵל חֶמֶץ. אֲלֵא דָּא דְכָר, וְדָא נִיקְבָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲלֵעָזָר בְּרִי, בְּדָא כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ, וּבְדָא כְּתִיב לֹא יֵאָכֵל, אֲמַאי לֹא כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ.

מִצְוָה, אָמַאי (ס"א אתקריאת מצוה). אָלֵא הָכִי תַנִּינָן,
שְׂדֵי: בְּגִין דְּאָמַר לְעוֹלָמוּ דִּי, דִּיאָמַר
לְצֻרוֹתֵינוּ דִּי. אוֹף הָכִי מִצְוָה, בְּגִין דְּקָא מְשַׁדֵּד
דְּמִבְּרַחַת לְכָל סְטָרִין בִּישִׁין, וְעֵבִיד קְטָטָה
בְּהוּ, פְּגוּוֹנָא דְשְׂדֵי דְמְזוּזָה, דְּמִבְּרִיחַ לְשְׂדֵים
וּמְזִיקִים דְּתַרְעָא, אוֹף הָכִי אִיהִי מִבְּרַחַת לִוְן
מְכָל מְשַׁנְי קְדָשָׁה, וְעֵבִיד מְרִיבָה וּקְטָטָה
בְּהוּ. פְּמָה דְאַתָּ אָמַר, (שמות יז) מָסָה וּמְרִיבָה. עַל
דָּא כְּתִיב מִצְוָה. וְהָא מָסָה בְּסַמּוּךְ אִיהוּ. אָלֵא
תַּרְגוּמוֹ דְּמָסָה, אִיהוּ מְצוֹתָא.

רעיא מהימנא

אָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, בְּגוּן לִישְׁנָא דְאִיהוּ מְקַל לְכָל אַנְשֵׁי
בֵּיתֵיהּ, וְאִיהוּ לִישְׁנָא דְאַת ר', וְאִיהוּ מָטָה דְּבִיָּה
עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת, וּבִיָּה מְחָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדוּי י'
מְחָאן. וּבְגִין דְּכָל מְחָאן הוּוּ מְסַטְרָא דְה' ה', רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמַר, מַנִּין שְׁכָל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עַל הַמְּצָרִים בְּמִצְרַיִם הִתְּהַלְּךְ שָׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת וְכוּ', אָמַר
מַעֲתָה וְכוּ'. וְאַת ה' סִלְקָא בְּאַת י' לְחֲמִשִּׁין מְחָאן, חֲמֵשׁ
זְמַנִּין חֲמִשִּׁין, אֵינוֹן ר"ן. וּבְגִין דָּא, וְעַל הַיָּם לְקוּ ר"ן
מִכּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטֵב אֶרֶץ מְצָרִים רַעֲמָסֵס הִיא, וְהִיא
אַרְעָא אַפְרִישׁוּ לְדַחְלָן דְּלַהוּן, לְרַעִיא וּלְמִיָּהּ בְּכָל
עֲנוּגִין דְּעֲלָמָא. וְכָל מְצָרָי חֲשִׁיבִין לְאֵינוֹן דְּרַעֲן
לְדַחְלִיהוֹן, כְּדַחְלִיהוֹן. וְדָא שְׂאִיל יוֹסֵף מְפָרְעָה,
לְשִׁלְטָאָה אַחוּי עַל דַּחְלָן דְּמְצָרָי, דְּאַתְּכַפְּיִין תַּחוֹת יְדֵיהּ,
כְּעֵבְדִים בְּתַר מְלָכִיהוֹן, לְמַהוּי כְּלַהוּ מִתְּכַפְּיִין תַּחוֹת שֵׁם
י' מְסַטְרִיהוֹן, וְלֹא שְׁלִיט בְּעֲלָמָא אָלֵא שֵׁם יְהוָה.
וְאַתְּכַפְּיִין כָּל מְמַנָּן תַּחוֹת יְדֵיהּ.

וְלֹאֲחֻזָּא לִוְן, דְּאִיהוּ עֲתִיד לְאִיתְּפָרְעָא מְנַהוֹן, הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (שמות יב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מְצָרִים
מְלָכִיהֶם, לַהֲיֹת כְּלָם נִכְפִים תַּחַת שֵׁם יְהוָה מְצָדֵם, וְלֹא יִשְׁלַט בְּעוֹלָם אָלֵא שֵׁם יְהוָה, וּכְנָעוּ
כָּל מְמַנִּים תַּחַת יְדֵיו.

מִצְוָה, מְדוּעַ (בְּקִרְיַת מִצְוָה)? אָלֵא כִּף
שְׂנִינוּ, שְׂדֵי - מְשׁוּם שְׂאָמַר
לְעוֹלָמוּ דִּי, שְׂאִימַר לְצֻרוֹתֵינוּ דִּי.
אַף כִּף מִצְוָה, מְשׁוּם שֶׁהִיא
מְשַׁדֵּדַת וּמְבַרִיחָה לְכָל צְדָדִים
רַעִים וְעוֹשֶׂה קְטָטָה בִּינֵיהֶם
כְּדָגְמַת שֵׁם שְׂדֵי שְׁבַמְזוּזָה,
שְׁמַבְרִיחַ לְשְׂדֵים וּמְזִיקִים
שְׁבַשְׁעַר - אַף כִּף הִיא מְבַרִיחָה
אוֹתָם מְכָל מְשַׁנְי קְדָשָׁה,
וְעוֹשֶׂה מְרִיבָה וּקְטָטוֹת בְּהֶם,
כְּמוֹ שְׂנַאָמַר (שמות יז) מָסָה
וּמְרִיבָה. וְעַל זֶה פְּתוּב מִצְוָה, וְהָרִי
מָסָה נִכְתְּבַת בְּאוֹת סִמּוּךְ? אָלֵא
תַּרְגוּמוֹ שֶׁל מָסָה הוּא מְצוֹתָא.

רַעִיא מְהִימְנָא

אָמַר הַרְעוּעָה הַנְּאָמָן, כְּמוֹ לְשׁוֹן
שֶׁהוּא מְקַל לְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, וְהוּא
לְשׁוֹן צוּרַת אוֹת ר', וְהוּא מָטָה
שְׁבוּ עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת, וּבּוּ הַכָּה
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדוּ עֶשֶׂר
מִכּוֹת. וּמְשׁוּם שְׁכָל הַמִּכּוֹת הִיוּ
מִצַּד שֶׁל ה' ה', אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא,
מַנִּין שְׁכָל מַכָּה וּמַכָּה שֶׁהֵבִיא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְּצָרִים
בְּמִצְרַיִם הִתְּהַלְּךְ שָׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת
וְכוּ', אָמַר מַעֲתָה וְכוּ'. וְאוֹת ה'
עוֹלָה בְּאוֹת י' לְחֲמִשִּׁים מִכּוֹת.
חֲמֵשׁ פְּעֻמִּים חֲמִשִּׁים הֵם מְאִתִּים
וּחֲמִשִּׁים. וּמְשׁוּם זֶה נְאָמַר, וְעַל
הַיָּם לְקוּ מְאִתִּים וּחֲמִשִּׁים מִכּוֹת.
אָמַר יוֹסֵף, כָּל טוֹב אֶרֶץ מְצָרִים
הִיא רַעֲמָסֵס, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ הַפְּרִישׁוּ
לְיִרְאָתָם, לְרַעוֹת וּלְהַלְלָךְ בְּכָל
תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל הַמְּצָרִים
הַחֲשִׁיבוּ לְאוֹתָם שְׂרוּעִים
לְיִרְאָתָם - כִּיִּרְאָתָם. וְזֶה מָה
שְׂשָׂאֵל יוֹסֵף מְפָרְעָה, שְׂיִשְׁלְטוּ
אַחוּי עַל יִרְאָתָם שֶׁל הַמְּצָרִים,
שְׁכַפְּוִיִּים תַּחַת יְדֵיו כְּעֵבְדִים אַחַר
מְלָכִיהֶם, לַהֲיֹת כְּלָם נִכְפִים תַּחַת שֵׁם יְהוָה, וּכְנָעוּ
כָּל מְמַנִּים תַּחַת יְדֵיו.

וְלִתְּרַאוֹת לָהֶם שֶׁהוּא עֲתִיד לְהַפְּרַע מֵהֶם, זֶהוּ שְׁכַתּוּב (שמות יב) וּבְכָל אֱלֹהֵי מְצָרִים אַעֲשֶׂה שְׁפָטִים

אֲעֹשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה. כִּד מְטַעֲיִן לְבָרִיִּין וְעַבְדִּין גְּרַמְיֵיהוּ אֱלוֹהוֹת. וּבְגִין דְּטָלָה מִמְּנָא דִּילֵיהּ, אִיהוּ רַב עַל כָּל מְמַנָּן דְּאֱלֹהִים אַחֲרִים, מְנִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, (שמות יב) וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת שָׂה לְבֵית, וְאִשְׁלִיט לֹוֹן עָלֵיהּ, וְתַפְשִׁי לֵיהּ, תַּפִּישׁ בְּתַפְשִׂיָּשָׁה דְּלַהוֹן יוֹמָא וְתַרִּין וְתַלְתָּ. וְלִכְתֵּר דָּא אַפִּיקוּ לֵיהּ לְדִינָא לְעֵינֵי כָּל מִצְרָאֵי, לְאַחַזְזָא דְּאֱלֹהָא דְּלַהוֹן בְּרִשׁוֹ דִּישְׂרָאֵל לְמַעַבַּד בֵּיהּ דִּינָא.

בְּגִין דָּא, (שמות יב) אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֹא וּבִשְׁל מִבִּשְׁל בְּמִים כִּי אִם צְלִי אֲשׁ רֹאשׁוֹ עַל פְּרָעֵיו וְעַל קַרְבּוֹ, לְמַהוּי דִּין בְּאֲשׁ צְלִי, וּמְנִי לְזַרְקָא לְגַרְמִיהּ דִּילֵיהּ בְּשׁוּקָא בְּבִזוּי. וּבְגִין דָּא, (שמות יב) וְעַצֶּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ. וּמְנִי לְיוֹמָא רַבִּיעָא, בְּתַר דְּהוּה תַּפִּישׁ ג' יוֹמִין קִשׁוּר, לְמַעַבַּד בֵּיהּ דִּינָא. וְדָא קִשְׁיָא לֹוֹן מִכָּל מַכְתָּשִׁין דְּמַחָא לֹוֹן קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל יְדָא דְרַעֲיָא מְהִימָנָא. וְלֹא עוֹד, אֱלָא דְמְנִי דְלָא לְמִיכַל לֵיהּ בְּתִיאֻבְתָּא. וּמְיַד דְּחַמָּאן גְּרַמוּי בְּשׁוּקָא, וְלֹא יִכְלִין לְשַׁזְבָּא לֵיהּ, דָּא קִשְׁיָא לֹוֹן מִכְּלָא. וְלֹא עוֹד, אֱלָא דְאַתְמַר בְּהוּ, (שמות יב) וּמִקְלָכֶם בִּידְכֶם, לְאַתְכַּפְּיָא כָּל דְּחַלְזָן דְּמִצְרָאֵי, תַּחֲתוֹת יְדֵיהֶוּ. וּבְגִין דְּאִינְהוּ בְּכוֹרוֹת מְמַנָּן, כְּתִיב (שמות יב) וַיִּי הִפָּה כָּל בְּכוֹר.

בְּתַר כָּל דָּא כְּתִיב, לֹא יֵאכַל חֲמִץ (שמות יג) שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלְיוּ מִצּוֹת לַחֵם עֲנִי. וּכְתִיב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ. אֲמַר רַעֲיָא מְהִימָנָא, אֲמַאי מְנִי דְלָא לְמִיכַל חֲמִץ שְׁבַעַת יוֹמִין, וְלְמִיכַל בְּהוֹן מִצָּה. וְאֲמַאי לֹא יֵאכַל, וְאֲמַאי לֹא תֹאכְלוּ. אֱלָא ז' כִּכְבֵּי לַכֶּת וְאִינּוֹן: שְׁצ"ם חֲנֻכ"ל. וְאִינּוֹן מִסְטָרָא דְטוֹב וְרַע, נְהוּרָא דְלִגְו מִצָּה. קְלִיפָה דְלִבְר חֲמִץ. וְאִינּוֹן חֲמִץ דְכַר מַחְמֶצֶת נְיֻקְבָּא.

מִצָּה דְלִגְו שְׁמוּרָה. וְאִינּוֹן, (אסתר ב) שְׁבַע הַנְּעוּרוֹת הָרֵאיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. וְאַתְמַר עָלֵיהּ, (שמות יב)

חֲנֻכ"ל. וְהֵם מִצַּד שֶׁל טוֹב וְרַע, אֹור הַפְּנִימִי, מִצָּה. קְלִפָּה שְׁבַחוּן - חֲמִץ. וְהֵם, חֲמִץ - זָכַר. מַחְמֶצֶת - נְקֻבָּה.

מִצָּה שְׁבַפְנִים - שְׁמוּרָה. וְהֵם (אסתר ב) שְׁבַע הַנְּעוּרוֹת הָרֵאיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ. וְנֹאמַר עָלֵיהֶם

אֲנִי יְהוָה. כִּינּוֹן שְׁהֻטְעוּ לְבָרִיֹוֹת וְעִשׂוּ עֲצָמָם אֱלוֹהוֹת, וּמִשׁוּם שְׁטָלָה, מְמַנָּה שְׁלוֹ, הוּא גְדוּל עַל כָּל הַמְּמַנִּים שֶׁל אֱלֹהִים אַחֲרִים, צְנִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, (שמות יב) וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת שָׂה לְבֵית, וְהִשְׁלִיט אוֹתָם עָלֵיו, וְתַפְסוּ אוֹתוֹ תַּפּוּס בְּתַפְסִיָּסָה שְׁלָהֶם יוֹם וְשָׁנִים וְשִׁלַּשׁ, וְלֹא אַחַר זֶה הוּצִיאוּ לוֹ לְדִין לְעֵינֵי כָּל מִצְרָיִם, לְהִרְאוֹת שְׁהֵאֱלוּהָ שְׁלָהֶם בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְעִשׂוֹת בּוֹ דִּין.

בְּגִלְרָא זֶה נֹאמַר, (שם) אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֹא וּבִשְׁל מִבִּשְׁל בְּמִים כִּי אִם צְלִי אֲשׁ רֹאשׁוֹ עַל פְּרָעֵיו וְעַל קַרְבּוֹ, לְהִיּוֹת נְדוֹן בְּאֲשׁ צְלִי, וְצְנִיָּה לְזַרְק לְעֲצָמוֹתֵיו בְּשׁוּק בְּבִזוּי. וּמִשׁוּם זֶה נֹאמַר, (שם) וְעַצֶּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ. וְצְנִיָּה לְיוֹם הַרְבִּיעִי, אַחַר שְׁהִיָּה תַּפּוּס שְׁלִשָּׁה יָמִים קִשׁוּר, לְעִשׂוֹת בּוֹ דִּין. וְזֶה קִשָּׁה לָהֶם מִכָּל נְגַעִים שְׁהִכָּה לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי הַרוּעָה הַנֹּאמָן. וְלֹא עוֹד, אֱלָא שְׁצִיָּה שְׁלֹא לְאַכַּל אוֹתוֹ בְּתַאֲוָה. וּמְיַד שְׁרָאוּ עֲצָמוֹתֵיו בְּשׁוּק וְלֹא יִכְלוּ לְהַצִּילוֹ, זֶה קִשָּׁה לָהֶם מִהַכָּל. וְלֹא עוֹד, אֱלָא שְׁנֹאמַר בְּהֵם (שם) וּמִקְלָכֶם בִּידְכֶם, לְכַפּוֹת כָּל יְרֵאתֶם שֶׁל הַמִּצְרָיִם תַּחַת יְדֵיהֶם. וּמִשׁוּם שְׁהֵם בְּכוֹרוֹת מְמַנִּים, כְּתוּב (שם) וְה' הִפָּה כָּל בְּכוֹר.

אַחַר כָּל זֶה, כְּתוּב (שם יג) לֹא יִרְאֶה חֲמִץ, (דברים טז) שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלְיוּ מִצּוֹת לַחֵם עֲנִי. וְכְתוּב (שמות יב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ. אֲמַר הַרוּעָה הַנֹּאמָן, מִדּוּעַ צְנִיָּה שְׁלֹא לְאַכַּל חֲמִץ שְׁבַעַת יָמִים וְלֹאכַל בְּהֵם מִצָּה? וּמִדּוּעַ לֹא יֵאכַל, וּמִדּוּעַ נֹאמַר לֹא תֹאכְלוּ? אֱלָא שְׁבַעַת פּוּכְכֵי לַכֶּת, וְהֵם: שְׁצ"ם שְׁבַחוּן - חֲמִץ. וְהֵם, חֲמִץ - זָכַר. מַחְמֶצֶת - נְקֻבָּה.

ושמרתם את המצות. מצה איהי שמורה לבעלה, דאיהו ו' וביה אתעביד מצנה.

(שמות יב) ושמרתם את המצות. מצה היא שמורה לבעלה, שהוא אות ו', ובו נעשית מצנה.

ומאן דנטיר לה לגבי יה, דגניזין במ"ץ מן מצה, ואינון. י"ם ה"ץ. ומגוי קדשא בריה הוא לברך לה שבע ברכות ליל פסח, דאינון שבע הנערות דילה, שצ"ם חנכ"ל. ומגוי לאעברא מנהון חמץ ומחמצת, דאינון עננים חשוכין דמכסין על נהורין, דשבעה ככבי לכת, דאתמר בהון (בראשית מא) ותבאנה אל קרפנה ולא נודע פי באו אל קרפנה ומראיהן רע, חשוף פאשר בתחלה. דכל כף חשוכא דעננין דלהון, דלא נכלין נהורין לאנהרא להון, ובגין דא ולא נודע פי באו אל קרפנה. (ע"כ רע"א מהימנא).

וכי ששומר לה בשביל ז"ה הגנוזים באותיות מ"ץ ממצה, והם י"ם ה"ץ. וצנה הקדוש ברוך הוא לברך אותה בשבע ברכות ליל פסח, שהן שבע הנערות שלה, שהן שצ"ם חנכ"ל. וצנה להעביר מהן חמץ ומחמצת, שהם עננים חשוכים שמכסים על אורות של שבעה כוכבי לכת, שנאמר בהם (בראשית מא) ותבאנה אל קרפנה ולא נודע פי באו אל קרפנה ומראיהן רע. חשוף פאשר בתחלה. שכל כף החשוף של העננים שלהם, שלא יכולים אורות להאיר להם, ומשום זה נאמר ולא נודע פי באו אל קרפנה. (ע"כ רע"א מהימנא).

רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים סח) גער חית קנה עדת אפירים בעגלי עמים. חיה דאתאחד בה עשו. קנה: תנינן, דביומא דנסב שלמה מלפא בת פרעה, בא גבריאל, נעץ קנה בימא רבא, ועליה אתבני קרתא דרומי. מאי קנה. דא דכורא דהאי חיה (דף ר"ב ע"א) בישא, דאית ליה סטרא זעירא באחדותא דקדושה. ודא איהו קנה, דנעץ בימא רבא. ובגין כף איהי שלטא על עלמא, ועל שולטנו דא כתיב, (ישעיה יט) קנה וסוף קמלו. קנה, שולטנותא וראש לכל מלכוון. תו קנה, דזמין קדשא בריה הוא לתברא ליה כקנה דא.

רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים סח) גער חית קנה עדת אפירים בעגלי עמים. גער חית - זו החיה שאחוז בה עשו. קנה - למדנו, שביום שנשא שלמה המלך את בת פרעה, בא גבריאל, נעץ קנה בים הגדול, ועליו נבנית עיר של רומי. מהו קנה? זה הזכר של זו החיה רצה, שיש לו צד קטן באחיזתו בקדשה. וזהו קנה שנעוץ בים הגדול, ומשום זה היא שולטת על העולם, ועל שלטון זה פתוב, (ישעיה יט) קנה וסוף קמלו. קנה, שלטון וראש לכל המלכות. ועוד קנה, שעתיד הקדוש ברוך הוא לשבר אותו כקנה זה.

תא חזי, במצרים איהי שלטא, ומנה נפקו כמה שולטנין לזנייהו, וכלא ברזא דחמץ, פיון דתבר לה קדשא בריה הוא, אפיק חמץ ואעיל מצה. במה. בחוטא זעירא מפלא, תבר ח' חמץ, ואתעביד מצה. אינון אתוון. אלא דתבר ח' דהאי חיה, דאקרי חמץ. ועל דא אקרי חית קנה, דנח לאתברא כקנה דא. במה

בא וראה, במצרים היא שולטת, וממנה יוצאים כמה שולטנים למיניהם, והכל בסוד של חמץ. פיון ששבר אותה הקדוש ברוך הוא, הוציא חמץ ומכניס מצה. אלו אותיות, אלא ששבר ח' של כמו קנה זה. במה נשבר? בחוט

במה? בחוט קטן מהכל שבר אות ח' של חמץ, ונעשה מצה. חיה זו, שנקרא חמץ. ועל זה נקרא חית קנה, שנוח לשברו

קטן כמו שערה שבר ח' ועבר מאיתנה, והיה מצה. ועל זה כתוב גער חית קנה. גער בה הקדוש ברוך הוא, ונשבר ח' של חמץ ונעשה ה'. (ועובר ח' של חמץ ונעשה).

ועתיד הקדוש ברוך הוא לשבר לו לאותו קנה כמו זה, ישבר רגל ק' מקנה, וישאר הנה. (ישעיה מ) הנה ה' אלהים בחזק יבוא וזרעו משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו. מהו ופעלתו? זה פעל של אותה ק' (פעלה של אותו חמץ) שישבר אותה, והיא פעלה שלפניו, והוא יעביר רגלו ויהיה הנה, שגאמר (שם מא) ראשון לציון הנה הנם וגו'.

רעיא מהימנא

רבי שמעון פתח ואמר, גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים. גער חית קנה - זה קנה שאחוז בו עשו, שהיא עיר רומי הגדולה, שנעץ גבריאל קנה בים הגדול, וכנו עליה כרף גדול של רומי. קנה של חמץ. וכאשר תבא גאלתם של ישראל, ישברו אותו. זהו שכתוב גער חית קנה עדת. ומיד עובר חמץ מהעולם. המחמץ שלו היא רומי. ותתגלה מצה בעולם, שהוא בית המקדש של בית ראשון ובית שני.

אמר המנורה הקדושה (הרועה הנאמן), שהם כנגד בית עין ימין, ובת עין שמאל. והם כנגד (לחם משנה) רומי הגדולה ורומי הקטנה, וכנגד שני עננים שמכסים על בית עין ימין ושמאל. והם כנגד שאור וחמץ. ועד שאלו יתבערו מהעולם, כל יראה וכל מצא אחד מהם, בית ראשון ובית שני לא יתגלו בעולם.

והרפואה של ענני העין שהחשיכו לבת עין ימין ושמאל, מה תהיה רפואתם? המרירות של

אתבר. בחוטא זעירא כנימא, תבר ח' ואתעבר מאיתנה, והיה מצה. ועל דא כתיב, גער חית קנה, גער בה קדשא ברין הוא, ואתבר ח' חמץ, ואתעביד ה'. (ס"א ואתעבר ח' חמץ ואתאכיד).

וזמין קדשא ברין הוא. לתברא ליה לההוא קנה, פגוונא דא, יתבר רגליה דק' מקנה, וישתאר הנה. (ישעיה מ) הנה יי אלהים בחזק יבוא וזרעו משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו. מאי ופעלתו. דא פעל דההיא ק' (ס"א פעלה דההוא חמץ) דיתבר לה, ואיהי פעלה לפניו, איהו יעבר רגליה, ויהא הנה (ישעיה מא) ראשון לציון הנה הנם וגו'.

רעיא מהימנא

רבי שמעון פתח ואמר, גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים. גער חית קנה, דא קנה דאתאחד ביה עשו, דאיהי קרתא דרומי רבתא, דנעץ גבריאל קנה בימא רבא, וכנו עליה כרף גדול דרומי. קנה דחמץ. וכד ייתי פורקנא לישראל, יתבר ליה. הדא הוא דכתיב גער חית קנה עדת. ומתעבר מיד חמץ מעלמא. מחמץ דיליה רומי. ויתגליא מצה בעלמא, דאיהי בי מקדשא דבית ראשון ובית שני.

אמר בוצינא קדישא (ס"א רעיא מהימנא), דאינון לקבל בת עין ימין, ובת עין שמאל. ואינון לקבל (לחם משנה) רומי רבתי, רומי זעירא. לקבל תרין עננין, דמכפטיין על בת עינא ימינא ושמאלא. ואינון לקבל שאור וחמץ. ועד דאלין יתבערון מעלמא כל יראה וכל ימצא חד מנייהו, בית ראשון ושני לא יתגליין בעלמא.

ואסוותא דעננא עינא, דאחשיף לבת עינא ימין ושמאל, מה יהא אסוותא דלהון. מרה דעגלא. והיינו

העגל. וזהו שכתוב (ישעיה כז) שם ירעה עגל ושם ירפץ. שם ירעה עגל ושם ירפץ. שם ירעה עגל - זה משיח בן יוסף שנאמר בו (דברים לג) בכור שורו הדר לו. ושם ירפץ - זה משיח בן דוד. אחד להעביר את רומי הגדולה, ואחד להעביר את רומי הקטנה. ומיכאל וגבריאל פנגדם הם.

ומשום זה ח', שהוא חוט קטן, תשבר אותה, ותפנס אות ה' במקומה. שבתחלה נאמר קנה וסוף קמלו. קנה - שלטון של רומי. וסוף - לכל המלכויות, שעתידי הקדוש ברוך הוא לשבר אותו. גער חית קנה - גער חיה רעה, שהיא אות ח' מחמץ, ושבר רגליה מן המחמצת, שנאמר בה (משלי ה) רגליה ירדות מות. ועוד גער חית קנה - שבר רגל הקו"ף מקנה, וישאר הנה. מיד - (ישעיה מ) הנה ה' אלהים בתוך יבא, (מא) ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן. הנה - ס', אחר אלה ומאתים.

ואמר המנורה הקדושה, נאמר (בראשית מז) כל הנפש לבית יעקב ששים ושש. להתעוררות של משיח ראשון. ושש להתעוררות משיח שני. נשאר שש שנים לשבעים ושנים, לקיים בהם (ויקרא כה) שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה, שנאמר (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה.

אם כן, מה פתוב למעלה (שם לא) רנו ליעקב שמחה? אלא ארבע גאלות עתידות להיות פנגד ארבע פוסות של פסח. משום

שישראל מפזרים בארבע פנות העולם, ואלו שיהיו רחוקים מהאמות, יקדימו לרנו. והשניים - לששמים. והשלישיים - לששים ושש. והרביעיים - לשבעים ושנים.

ונאורות אלו יהיו בארבע חיות, בשם יהו"ה שרוכב עליהם. זהו שכתוב (חבקוק א) פי תרכב על סוסיד מרפכתיד ישועה. שפנגדם יעורר למטה ארבעה דגלים ושנים עשר שבטים, בסוד של

ישעיה כז) שם ירעה עגל ושם ירפץ. שם ירעה עגל, דא משיח בן יוסף, דאתמר ביה (דברים לג) בכור שורו הדר לו. ושם ירפץ, דא משיח בן דוד. חד אעבר רומי רבתי. וחד אעבר רומי זעירתא. דמיכאל וגבריאל ל לקבליהו אינון.

ובגין דא ח', דאיהו חוטא זעירא, תבר לה, וייעול ה' באתרהא. דבקדמיתא קנה וסוף קמלו. קנה שלטנותא דרומי, וסוף לכל מלכין, דעתיד קדשא ברוך הוא לתברא ליה. גער חית קנה, גער חיה בישא, ח' מן חמץ, ואתבר רגליה מן מחמצת, דאתמר בה (משלי ה) רגליה ירדות מות. ועוד גער חית קנה, יתבר רגל קוף מן קנה, וישתאר הנה. מיד הנה יי אלהים בתוך יבא, (ישעיה מא) ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן. הנה: ס' בטר אלה ומאתן.

ואמר (שמות מט) בוצינא קדישא, (בראשית מ"ו) כל הנפש לבית יעקב, ששים ושש. ששים, לאתערוותא דמשיח ראשון. ושש, לאתערוותא דמשיח שני. אשתארו ו' שנים לע"ב, לקיים בהו, (ויקרא כה) שש שנים תזרע שדה ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה, דאתמר (ירמיה ב) קדש ישראל ליי ראשית תבואתה.

אם כן, מה כתיב לעיל (ירמיה לא) רנו ליעקב שמחה. אלא ארבע גאלות עתידין למהו, לקבל ארבע פוסות דפסח. בגין דישראל מפוזרין בארבע פנות עלמא, ואינון דיהון רחוקין מאומין, אקדימו לרנו. ותניינין, לשתיין. ותליתאין, לשתיין ושית. ורביעאין לע"ב.

ופורקנין אלין, יהון בארבע חיון, בשם יהוה דרכיב עליהו. הדא הוא דכתיב, (חבקוק א) פי תרכב על סוסיד מרפכתיד ישועה. דלקבליהו, יתער לתתא

שישראל מפזרים בארבע פנות העולם, ואלו שיהיו רחוקים מהאמות, יקדימו לרנו. והשניים - לששמים. והשלישיים - לששים ושש. והרביעיים - לשבעים ושנים.

ונאורות אלו יהיו בארבע חיות, בשם יהו"ה שרוכב עליהם. זהו שכתוב (חבקוק א) פי תרכב על סוסיד מרפכתיד ישועה. שפנגדם יעורר למטה ארבעה דגלים ושנים עשר שבטים, בסוד של

יהוה מלך, יהוה מלך, יהוה מלך, (שמות טו)
יהוה ימלך לעלם ועד. שתים
עשרה אותיות הן, כנגד שנים
עשר שבטים, ושנים עשר פנים
של שלשת האבות, שנאמר
עליהם, האבות הן הן המרפכה.
והם עשרה שבטים, אלף שנים.
שני שבטים - מאתים שנה.
ומי"ב אותיות תלויים ע"ב
שמות, שהם ע"ב שנים אחר
האלף ומאתים.

והם כ"ד, לכל חיה משלש חיות.
כ"ד הסוד שלו, (ישעיהו) ויקרא זה
אל זה ואמר. והם שלש פתות
מכ"ד צורות. פת אחת אומרת
קדוש, וכת שניה אומרת קדוש,
וכת שלישית אומרת קדוש. מיד
מתעורר השמאל במ"ב אותיות,
ועושה דין בעמלק.

(דברים כב) פי יקרא קן צפור לפניך
בדרך - בעלי מקרא. בכל עץ -
בעלי משנה, שהם כאפרוחים
המקננים בענפי האילן. יש
שנאמר בהם (ישעיהו סה) כי כימי
העץ ימי עמי. או על הארץ - אלו
בעלי תורה (משנה), שנאמר בהם,
על הארץ תישן וחי צער תחיה
ובתורה אתה עמל. אפרוחים -
אלו פרחי כהנה. או ביצים - אלו
שזן אותם הקדוש ברוך הוא
מקרני ראמים ועד ביצי כנים.
והאם רבצת על האפרוחים - בזמן
שהיו מקריבים קרבנות. מה
פתוב? לא תקח האם על הבנים.
חרב בית המקדש ובטלו
הקרבנות, מה פתוב? שלח
תשלח את האם. וגלו הבנים.
וזהו שנאמר ואת הבנים תקח לך,
מצד זה של האות ו', שהוא עולם

ארץ שנאמר בו (דברים כב) למען ייטב לך והארכת ימים, לעולם שפלו ארץ.

ארבע דגליו, ותריסר שבטין. ברזא ויהוה מלך. יהוה
מלך, (שמות טו) יהוה ימלך לעלם ועד. תריסר אתון אינון,
לקבל תריסר שבטין, וי"ב אנפין דתלת אבהן, דאתמר
עליהו האבות הן הן המרפכה. ואינון עשר שבטין, אלף
שנין. תרין שבטין, מאתן שנין. ומי"ב אתון, תליין ע"ב
שמקחן, דאינון ע"ב שנין, פתר אלף ומאתן.

ואינון כ"ד, לכל חיה מתלת חיון. כ"ד רזא דיליה,
(ישעיהו) ויקרא זה אל זה ואמר. ואינון תלת פתות,
מן כ"ד צורות. פת אחת אומרת קדוש, וכת תננינא
אומרת קדוש, וכת תליתאה אומרת קדוש. מיד אתער
שמאלא במ"ב אתון, דעבד דינא בעמלק.

כי יקרא קן צפור לפניך בדרך, (דברים כב) מארי מקרא.
בכל עץ, מארי משנה. דאינון פאפרוחים, דמקננין
בענפי אילנא. אית דאמרי, בכל עץ, אליו ישראל. (ד)
(ר"ב ע"ב) דאתמר בהו, (ישעיהו סה) כי כימי העץ ימי עמי.
או על הארץ, אליו מארי תורה (ד"א משנה), דאתמר בהו,
על הארץ תישן וחי צער תחיה ובתורה אתה עמל.
אפרוחים: אליו פרחי כהנה. או ביצים: אליו דזן לזן
קדשא בריך הוא מקרני ראמים ועד ביצי כנים. והאם
רבצת על האפרוחים, בזמנא דהוו קריבין קרבנין. מה
כתיב לא תקח האם על הבנים.

חרב כי מקדשא, ובטלו קרבנין, מה כתיב, שלח תשלח
את האם. וגלו הבנים, והיינו ואת הבנים תקח לך,
מסטרטא דא דאת ו', דאיהו עולם ארוף דאתמר ביה (דברים
כב) למען ייטב לך והארכת ימים, לעולם שפלו ארוף.

ובאתר דקרובנין, תקינו צלותין, ומצפצפיין בקלין
דשיריין. בקול דקריאת שמע, לגבי עמודא
דאמצעייתא דאיהו לעילא. דהא אימא וברתא בגלותא,
ומיד דנחית, קשרין לה בברתא, דאיהי יד כהה, למהוי

ארץ שנאמר בו (דברים כב) למען ייטב לך והארכת ימים, לעולם שפלו ארץ.
במקום הקרבנות תקנו תפלות, ומצפצפים בקולות של שירים, בקול של קריאת שמע, לקראת
העמוד האמצעי שהוא למעלה. שהרי אמא וכת בגלות, ומיד שיוור, קושרים אותו בפת, שהיא

יד פהה, להיות קשורה ו' עם ה' בשש ספירות. מיד לוחשים לעצמת החכמה: ברוף שם פבוד מלכותו לעולם ועד.

אחד וכבוד גימטריא מ"ה מחכמה. שמוריד אותו אצל אמא, ומיד שירד, קושרים אותו עמה בקשר של תפלין של ראש. ומשום זה בארבע פרשיות של התפלין, שהם: קדש לי - חכמה. והיה כי יביאך - בינה. שמע ישראל - תפארת שכוללת שש ספירות בשש תבות. והיה אם שמע - מלכות, יד פהה. תפלה פתר, כ' על ראשו, אין קדוש פיהוה, שסנדלפון קושר כל התפלות ועושה מהן פתר.

באותו זמן צריך לסדר מנורה (שלח) לסעודה של המלך, ומשפן ומנורה וארון ומזבח, וכל מיני שמוש של בית המלך. ולא אחר שלחן אנו הולכים שאינו עבודת הקדוש ברוף הוא, שאין אנו הולכים אלא אחר שלחן שהוא מעשה ידיו של הקדוש ברוף הוא, שהוא השכינה, משפן שלו, שלחן שלו, מנורה שלו, ארון שלו, מזבח שלו. היא כלולה מכל כלי שמוש למלך העליון.

הם אלו שמתקנים יין ולחם של המלך העליון, שנאמר בהם את קרבני לחמי לאשי, שאין להקריב לו אצלו אלא אלו שנקראים אשי ה'. ומשום זה נאמר את קרבני לחמי לאשי. שעליו נאמר (משלי ט) לכו לחמו בלחמי. ונקרא לחם הפנים, שהם י"ב פנים, שנאמר (במדבר ו) יברכך יהוה, יאר יהוה, ישא יהוה, שנים עשר פנים של שלש חיות.

מהו הלחם של אלו הפנים? זה לחם של אדם, שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ויש לו לחם בארבעה פנים, שהם ארבע אותיות יהו"ה. זה הלחם של שלחן המלך, הוא סלת נקיה. הבבשן שלו שאופה בו לחם היא השכינה, ששם מתבשל ונשלם. ומשום זה אין בוצעים אלא

קשיר ו' עם ה', בשית ספיראן. מיד מלחשין לגבי חכמה, ברוף שם פבוד מלכותו לעולם ועד.

אח"ד פבוד, גימטריא מ"ה מן חכמה. דנחית ליה לגבי אמיה, ומיד דנחית, קשרין ליה עמא בקשורא דתפלין דרישא. ובגין דא בארבע פרשין דתפלין, קדש לי, חכמה. והיה כי יביאך, בינה. שמע ישראל, תפארת, כליל ו' ספירן, בשית תיבין. והיה אם שמע, מלכות, יד פהה. צלותא פתר כ' על רישיה, אין קדוש פיהוה, דסנדלפון קושר כל צלותין, ועביד לון פתר.

בההוא זמנא צריך לסדרא מנורא (ס"א פתורא) לסעודתא דמלכא, ומשפנא ומנורתא וארונא ומדבחא, וכל מיני שמושא דבייתא דמלכא. ולא כתר פתורא אזלינן דלא עובדא דקודשא בריף הוא, דלא אזלינן אלא בתר פתורא דאיהו עובדי ידוי דקודשא בריף הוא, דאיהו שכינתיה. משפן דיליה, פתורא דיליה, מנורתא דיליה, ארונא דיליה, מדבחא דיליה, איהו כלילא מכל מאני שמושא למלכא עלאה.

אינהו אינון דמתקני חמרא ונהמא דמלכא עלאה, דאתמר בהו את קרבני לחמי לאשי, דלית לקרבא ליה לגביה אלא אלין דאתקריאו אשי יי. ובגין דא את קרבני לחמי לאשי. דעליה אתמר, (משלי ט) לכו לחמו בלחמי. ואתקרי לחם הפנים, דאינון י"ב אנפין, (במדבר ו) יברכך יהוה, יאר יהוה, ישא יהוה, תריסר אנפין דתלת חיון.

מאי לחם דאלין פנים. דא נהמא דאדם, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואית ליה נהמא בארבע אנפין, דאינון ארבע אתוון יהוה. האי נהמא דפתורא דמלכא, איהו סלת נקיה.

בבשן דיליה, דאופה ביה נהמא, שכינתא. תמן אתבשל

ואשתלים. ובגין דא, אין בוצעין אלא מאתר דגמר בשולא. בגוונא דשלימו דפרי, איהו גמר בשולו. והאי איהו אדני, גמר ושלימו דיהודה, דאיהו לחם הפנים. אדני, כבשן דיליה. דאיהי כבושה תחות בעלה. ובגינה אתמר, (שמות ט) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. ולא ככבשן דאש דהדיוט, אלא ככבשן, דביה כבש רחמיו לעמיה, כד מצלין ובעון בעותין, כן יכבשו רחמיה את פעסך. וביה כבשי דרחמנא למה לך.

ובנהמא דאורייתא, אית סלת דיהב ליה מלפא, לאינון דאתמר עליהו, כל ישראל בני מלכים. מיכלא דצדיקאי. ואית נהמא דאורייתא, דאיהו פסולת, לאינון עבדין ושפחות, דבי מלפא. ובגין דא במטרוניתא אתמר (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותמן טרף לביתה וחק לנערתי, דאינון מארי מתניתין. ובגין דא אתמר במיכלא דמלפא, ועשירית האיפה סלת ודאי, ודא יו"ד מן אדני, איהי עשירית. ודא סלת דהיכלא דמלפא אשבת (ר"א דמיכלא דמלפא אשתכחת).

קום בוצינא קדישא, אנת ורבי אלעזר ברך, ורבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי חניא, ורבי יודאי, לתקנא דורונא למלפא, ולקרבא כל אברין, דאינון ישראל, קרבנין לקודשא בריהו הוא דאתקרי נשמה, לגבי אברים שכינתא קדישתא, אש של גבוה. דאחיד בעצים, דאתקריאו עצי העולה, דאינון עץ החיים ועץ הדעת טוב ורע. עצי הקדש אתקריאו, אינון מארי תורה, דאתאחדת בהון אורייתא, דאתמר בה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם יי.

ואתמר בה, עולה לי, קרבן לי, אשה לי, ואתמר את קרבני לחמי לאשי. והא כתיב דלית לקרבא

החיים ועץ הדעת טוב ורע. עצי הקדש נקראים אלו בעלי תורה, שנאמר בה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם ה'.

ממקום שנגמר בשולו. כדגמת שלמות הפרי, שהוא גמר בשולו. וזהו שם אדני, גמר ושלימות שם יהוה, שהוא לחם הפנים. אדני הוא הכבשן שלו. שהיא כבושה תחת בעלה. ובגללה נאמר, (שמות ט) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. ולא כמו כבשן של אש הדיוט, אלא כמו כבשן שבו כובש רחמיו על עמו כאשר מתפללים ומבקשים בקשות, כן יכבשו רחמיה את פעסך. ובו, דברים הכבושים של הקדוש ברוך הוא, למה לך לחקר?

ובלחם התורה יש סלת שנתן לו המלך לאותם שנאמר עליהם, כל ישראל בני מלכים. מאכל הצדיקים. ויש לחם של התורה שהוא פסולת לאותם עבדים ושפחות של בית המלך. ומשום זה במלכה נאמר, (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותמן טרף לביתה וחק לנערתי, שהם בעלי משנה. ומשום זה נאמר במאכל של המלך, ועשירית האיפה סלת, ודאי. וזו יו"ד מאדני, שהיא עשירית. וזה סלת של היכל המלך, ומשתכחת (של מאכל המלך נמצאת).

קום המנורה הקדושה, אתה ורבי אלעזר בנה, ורבי אבא, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי חניא, ורבי יודאי, לתקן מתנה למלך, ולהקריב כל איברים, שהם ישראל, קרבנות להקדוש ברוך הוא, זה שנקרא נשמה של האיברים, שכינה הקדושה, אש של גבוה. שאחוז בעצים שנקראים עצי העולה, שהם עץ הדעת טוב ורע, שמתאחדת בהם התורה,

שנאמר בה (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם ה'.

ונאמר בה עלה לה, קרבן לה, אשה לה. ונאמר את קרבני לחמי לאשי. והרי כתוב שאין

קרבן אלא ליני, מאי ניהו, את קרבני לחמי לאשי. אלא ארְחא, דמאן דקריב דורונא, למקרב ליה למלכא, ולבתר איהו פליג ליה, למאן דבעי. אוף הכי ישראל, מקריבין אורייתא לקודשא בריהּ הוא, (דף רנ"ג ע"א) דאיהו לחמו, ואיהו יינו, ואיהו בשר דיליה, ואתמר בה, (בראשית ב) עצם מעצמי ובשר מבשרי. בשר קדש, דאוקמוה עלה מארי מתיבתאן, בבשר היורד מן השמים עסקינן.

קדשא בריהּ הוא מאי עביד מההוא דורונא. למלכא דאכיל על פתורא. דקריבין על פתוריה מפל מין ומין, סלת, ובינוני, ופסולת. ואיהו פליג מפתוריה, לכל מארי סעודתא, לכל חד כדקא יאות, על ידי ממנן דיליה. ומההוא נהמא, דאיהו סלת, דמלכא אכיל, איהו מני למיהב לאינון דרחימין גביה. הךא הוא דכתיב, את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי. דהינון (דברים יח) אשי יי ונחלתו יאכלון (והוא הוא דאתמר ביה (משלי ט) לבו לחמו בלחמי ושתו ביינו מסבתי.) האי איהו מסטרא דאילנא דחיי. אבל מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, מני למיהב בינוני, למלאכים. ופסולת לשדין ומזיקין, דאינון משמשין לסוסוון ולפרשיין דמלכא.

ואוה הכי דפרשין דמלכא, הוו מארי משנה, דאינון כמלאכים. משמשין לון שדים יהודאי, דאינון רשימין באות שדי, (ס"א באות י) ואית שדין ומזיקין מסטרא דמסאבו, דאתקריאו שדים עובדי כוכבים ומזלות. (קהלת ז) וזה לעמת זה עשה האלהים.

ובגין דא אמרו מארי מתניתין, דאינון ג' מינין מינייהו, חד מין דלהון כמלאכי השרת. ומין תניינא, כבני אדם. ומין תליתאי, כבעירן. ואית בהון חכימין באורייתא דככתב ודבעל פה. אתקרי יוסף שידא, על שם דאוליד ליה שד. ולא למגנא אמרו מארי מתניתין, אם הרב

להקריב קרבן אלא לשם ה', מהו את קרבני לחמי לאשי? אלא הדרף, שמי שמקריב דורון להקריב אותו למלך ואחר כך הוא מחלק אותו למי שרוצה, אף כף ישראל מקריבים תורה להקדוש ברוך הוא, שהוא לחמו, והוא יינו, והוא בשרו, ונאמר בה (בראשית ב) עצם מעצמי ובשר מבשרי. בשר קדש, שפרשו עליה בעלי המשנה, בבשר היורד מן השמים אנו עסוקים.

מה עושה הקדוש ברוך הוא מאותו דורון? משל למלך שאכל על שלחן, ומקריבים על שלחנו מפל מין ומין - סלת, ובינוני, ופסולת. והוא מחלק משלחנו לכל בעלי הסעודה, לכל אחד כמו שראוי, על ידי הממנים שלו. ומאותו לחם שהוא סלת, שהמלך אוכל, הוא מצוה לתת לאלו שאהובים אצלו. זהו שכתוב את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי. פלומר, (דברים יח) אשי ה' ונחלתו יאכלון (וזהו אותו שנאמר בו (משלי ט) לבו לחמו בלחמי ושתו ביינו מסבתי) - זהו מצד של עץ החיים. אבל מצד של עץ הדעת טוב ורע, מצוה לתת בינוני למלאכים, ופסולת לשדים ומזיקים, שהם משמשים לסוסים ולפרשים של המלך.

ואף כך שפרשי המלך היו בעלי משנה, שהם כמלאכים - משמשים להם שדים יהודיים, שהם רשומים באות שדי (באות י). ויש שדים ומזיקים מצד השמאה, שנקראים שדים עובדי כוכבים ומזלות. (קהלת ז) וזה לעמת זה עשה האלהים.

ובשום זה אמרו בעלי המשנה, שהם ג' מינים מהם: אחד מין כמלאכי השרת, ומין שני כבני אדם, ומין שלישי כבהמות. ויש בהם חכמים בתורה שבכתב ושבעל פה. נקרא יוסף השד, על שם שהוליד אותו שד. ולא לחנם אמרו בעלי המשנה, אם הרב דומה למלאך ה'

צְבָאוֹת, תִּזְרַח יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאֲשַׁמְדָּאֵי הַמֶּלֶךְ, הוּא וְכָל מִשְׁפַּחְתּוֹ, כְּכֹר בְּאַרְנוֹ שֶׁהֵם שְׂדִים יְהוּדִיִּים, שְׁנֹכְנָעִים בַּתּוֹרָה וּבִשְׂמֹת הַתּוֹרָה.

וּבְנֵי אֶהֱרֹן, מִשׁוּם שְׁעָרְכוּ קְרֻבְנוֹתֵיהֶם, בְּגִלְלָה זֶה נֶעֱנְשׁוּ. שְׂכַל הַקְּרֻבְנוֹת, אֵף עַל גִּבְ שְׁנֹקְרָבִים בְּשִׁבִיל הַמֶּלֶךְ, הוּא מְחַלֵּק לָהֶם לְכָל אֶחָד כְּמוֹ שְׂרָאוּי, וְנוֹטֵל לְחֻלְקוֹ מִה שְׂרָאוּי לוֹ. (ע"ב

רעיא מהימנא.)

זהר:

וּבַחֲבוּרָה הַקְּדָמוֹן, נֶאֱמַר (במדבר כח) וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגו' . אָמַר רַבִּי אֲבָא, יוֹם הַבְּפוּרִים, מִיְהוּ הַיּוֹם? זֶה נִהְרָה הַיּוֹם מֵעֵדָן, שֶׁהוּא יוֹם מְאוֹתָם בְּפוּרִים עֲלִיוֹנִים. וְזֶהוּ שֶׁהַתּוֹרָה תְּלוּיָהּ בּוֹ, וְהוּא מוֹצֵא כָּל סוּדוֹת הַתּוֹרָה. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים, צְרִיכִים לְהִבְיֵא פְרוֹת הָאֵילָן.

רעיא מהימנא

וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגו' (במדבר כח). רַבִּי אֲבָא אָמַר, יוֹם הַבְּפוּרִים הֵם בְּפוּרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שמות כג) רַאשִׁית בְּפוּרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא וְגו'. אָמַר הַרּוּעָה הַנֶּאֱמָן, כְּמוֹ הַבְּכוֹרוֹת לְאִמּוֹתֵיהֶם, אֵף כִּף נִקְרָאוּ הַפְּרוֹת בְּפוּרִים, שֶׁל פְּרוֹת הָאֵילָנוֹת. (הושע ט) כְּבַפּוּרָה בַּתְּאֲנָה, כִּף יִשְׂרָאֵל קְדָמוֹנִים וּבְפוּרִים לְהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ירמיה א) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה וְגו'. וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בָּהֶם, (שמות כג)

תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ. וּמִשׁוּם זֶה אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת שְׁנֵאמַר בָּהֶם (ישעיה ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה - יֹאשְׁמוּ רָעָה תָּבֵא אֲלֵיהֶם.

אֵף כִּף ו' שְׁפִלוּלָה מִשֵּׁשׁ סְפִירוֹת, וְהוּא בֵּן י"ה, שְׁנִקְרָא בְּכ"ר. וְכָל עֲנָפִים שְׂיוּצָאִים מִמֶּנּוּ שְׂבָהֶם

הַדּוּמָה לְמִלְאָף יִי צְבָאוֹת, תִּזְרַח יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ. וְאֲשַׁמְדָּאֵי מִלְכָּא, הוּא וְכָל מִשְׁפַּחְתִּיהּ, הָא אוֹקִימְנָא דְאִינוּן שְׂדִין יְהוּדָאִין, דְּאִתְפְּיִין בְּאוּרִייתָא, וּבִשְׂמֵהֶן דְּאוּרִייתָא.

וּבְנֵי אֶהֱרֹן, בְּגִין דְּעָרִיכוּ קְרֻבְנֵהוּן, בְּגִין דָּא אִתְעֲנְשׁוּ, דְּכָלְהוּ קְרֻבְנֵין אֵף עַל גִּבְ דְּאִתְקָרִיבוּ לְגַבֵּי מִלְכָּא, אִיהוּ פְּלִיג לִוְן לְכָל חַד בְּדָקָא חֲזִי. וְנוֹטֵל לְחוּלְקֵיהּ מַה דְּאִתְחֲזִי לֵיהּ. (ע"ב רעיא מהימנא).

זהר:

וּבַחֲבוּרָא קְדָמָא (במדבר כ"ח) וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגו'. אָמַר רַבִּי אֲבָא, יוֹם הַבְּפוּרִים, מָאן יוֹם. דָּא נִהְרָה הַיּוֹצֵא מֵעֵדָן, דְּאִיהוּ יוֹמָא מְאִינוּן בְּכוֹרִין עֲלָאִין. וְדָא אִיהוּ דְּאוּרִייתָא תְּלוּיָהּ בֵּיהּ, וְאִיהוּ אֲפִיק כָּל רְזִין דְּאוּרִייתָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ אֵילָנָא דְּחַיִּי, פְּרִי אֵילָנִין אֲצַטְרִיכוּ לְאִייתָא.

רעיא מהימנא

וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהִקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה וְגו'. (במדבר כח) רַבִּי אֲבָא אָמַר, יוֹם הַבְּפוּרִים אִינוּן בְּפוּרִים עֲלָאִין דְּאוּרִייתָא. הָדָא הוּא דְּכִתְיִב, (שמות כג) רַאשִׁית בְּפוּרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא וְגו'. אָמַר רַעְיָא מְהִימְנָא, כְּגוּוּנָא דְּבְכוֹרִים לְאִמְהוּן, אוֹף הָכִי אִתְקָרִיאוּ פִירוֹת בְּפוּרִים, דְּפִירוֹת דְּאֵילָנִין, (הושע ט) כְּבַפּוּרָה בַּתְּאֲנָה, הָכִי יִשְׂרָאֵל קְדָמוֹנִים וּבְפוּרִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּל אוֹמִין דְּעֲלָמָא, הָדָא הוּא דְּכִתְיִב, (ירמיה ב) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה וְגו'. וּבְגִין דָּא אִתְמַר בְּהוּן, (שמות כג) תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וּבְגִין דָּא אוֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, דְּאִתְמַר בְּהוּן (ישעיה ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה יֹאשְׁמוּ רָעָה תָּבֵא אֲלֵיהֶם.

אוֹף הָכִי ו' דְּכָלִיל שֵׁית סְפִירָאן, וְאִיהוּ בֵּן י"ה, אִתְקָרִי בְּכ"ר. וְכָל עֲנָפִין דְּנִפְקִין מִנֵּיהּ דְּבַהוּן רַאשִׁין, כְּגוּוּנָא

תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ. וּמִשׁוּם זֶה אֲמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת שְׁנֵאמַר בָּהֶם (ישעיה ט) וַיֹּאכְלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכָל פֶּה - יֹאשְׁמוּ רָעָה תָּבֵא אֲלֵיהֶם.

אֵף כִּף ו' שְׁפִלוּלָה מִשֵּׁשׁ סְפִירוֹת, וְהוּא בֵּן י"ה, שְׁנִקְרָא בְּכ"ר. וְכָל עֲנָפִים שְׂיוּצָאִים מִמֶּנּוּ שְׂבָהֶם

דא אתקריאו בפורים. ו' איהו נהר, מאינון בפורים
עלאין, ויהוא נהר נפיק מעדן. ודא איהו דאורייתא
תלייא ביה. וכד נפיק נפקי כל רזין דאורייתא, ובגין
דאיהו אילנא דחיי אורייתא, הדא
הוא (נ"א הדא היא) דכתוב, (משלי ג) עץ
חיים היא למחזיקים בה. ופקודין
דילה דמזין לאיבא פרי דאילנין,
אצטריכו לאייתאה.

ראשים, כמו זה (ציור למעלה)
נקראים בפורים. אות ו' היא נהר
מאלו בפורים עליונים, ואותו
נהר יוצא מעדן, וזהו שהתורה
תלויה בו. וכאשר יוצא, יוצאים
כל סודות התורה, ומשום שהוא
עץ החיים של התורה, זהו (אחת
היא) שכתוב (משלי ג) עץ חיים היא
למחזיקים בה. והמצוות שלה
דומות לפרי של האילנות,
צריכים להביאן.

אמר רעיא מהימנא ואי תימרון אמאי בפורים, דלהון
אתקריאו מנחה חדשה, משית ירחין לשית ירחין.
ומבר נש דאתמר ביה (דברים כ) כי האדם עץ השדה, לתשע
ירחין, או לשבעה. ובעירא אוף הכי, שבעת ימים יהיה
(ויקרא כב) תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן
אשה ליהוה, לקרבא קרבנא קדם יי. ועוד ספיראן, בהון
שם יהוה, וכל פנויין דיליה, אמאי אתקריאו בשם חיון.
אלא מנחה חדשה בארז רזא, דא שכנינתא. משית ירחין
לשית ירחין, אינון שית ספיראן, דאתקריאו שנים
קדמוניות לבריאת עלמא, דאינון שיתא אלפי שנין הוי
עלמא, מסטרא דאימא עלאה. ומסטרא דאימא תתאה,
אתקריאו ירחין. ובגין דקדמו לעלמא, וכל בריין,
אתקריאו בפורים.

אמר הרועה הנאמן, ואם תאמרו
מדוע הבפורים שלהם נקראים
מנחה חדשה, מששה חדשים
לששה חדשים, ומאדם שנאמר
בו (דברים כ) כי האדם עץ השדה -
לתשעה חדשים או לשבעה.
ובהמות אף כף - שבעת ימים
יהיה (ויקרא כב) תחת אמו ומיום
השמיני והלאה ירצה לקרבן
אשה לה', להקריב קרבן לפני
ה'. ועוד, הספירות, בהן שם
יהוה, וכל הפנויים שלו, מדוע
נקראות בשם חיות?

ושכינתא מנחה חדשה, מסטרא דחיה, דאתמר בה
(יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם. ואיהו תשע
לחשבון זעיר דחנוף. איהו בר נש (דף רנ"ג ע"ב) דאתיליד
לתשע ירחין דעופרא, דאיהי עשיראה. ובדא כליל
מפלהו, ואתקרי בן בוכרא, על שם אות ברית, דאיהו
י', טפה קדמאה דאתמשף מניה זרע יורה כחץ. דאיהו
ו', ואיהו י', סליק על ו', פאיבא דסליק על ענפא דאילנא.
ואף על גב דכמה ענפין אית באילנא, וכמה תאנים

ארא מנחה חדשה בדרך סוד זו
השכינה. מששה חדשים לששה
חדשים אלו שש ספירות,
שנקראות שנים קדמוניות
לבריאת העולם, שהן שש אלף
שנים שקים העולם, מצד של
אמא עליונה. ומצד של אמא
תחתונה נקראים חדשים. ומשום
שקדמו לעולם ולכל הבריות,
נקראים בפורים.

כלול מכלם, ונקרא בן בכור, על שם אות ברית, שהיא י',
יורה כחץ, שהיא ו', והיא י' שעולה על ו' כפרי שעולה על ענף האילן.
ואף על גב שפמה ענפים יש באילן וכמה תאנים עליהם -

והשכינה, מנחה חדשה, מצד של
חיה, שנאמר בה (יחזקאל א) ודמות
פניהם פני אדם. והוא תשע
לחשבון קטן של חנוף. הוא אדם
שנולד לתשעה חדשים של
המעברת, שהיא עשירית. ובזה
טפה ראשונה שנמשף ממנה זרע
ענף האילן.

בפורים. אלו הם ראשים של כלם. פדגמא שלהם נאמר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם. (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי כרא אלה. (במדבר א) שאו את ראש כל עדת בני ישראל.

שאו שערים ראשיכם. שערים אלו הם חמשים שערים של בינה, שהיא ישיבה של מעלה. ושאו פתחי עולם - של ישיבה של מטה. שכל מי שמשתדל בתורה, לבסוף מתנשא. זהו שכתוב (משלי ו) אם נבלת בהתנשא. ובארוהו בעלי המשנה, כל המנבל עצמו על דברי תורה, לסוף מתנשא, ויבא מלך הפבוד, ואין פבוד אלא תורה.

מכאן, מי שלומד תורה שנקראת פבוד, נקרא מלך. ולא תאמר באותו עולם הבא ולא יותר - אלא מלך בשני עולמות, בדמות רבנו. ומשום זה כפול הפסוק פעמים. אחת - מי זה מלך הפבוד. שתיים - מי הוא זה מלך הפבוד. שאו שערים ראשיכם, מהו ראשיכם? פעמים. אלו חיות המרפכה העליונה, וחיות המרפכה התחתונה. ובחבור הקדמון.

(ע"כ רעיא מהימנא).

רבי שמעון פתח פסוק ואמר, שאו שערים ראשיכם וגו'. פסוק זה בארוהו ונתבאר. אבל שאו שערים ראשיכם - אלו הם שערים עליונים, שערים של שכל עליון, ואלו חמשים שערים. ראשיכם - אלו הראשים מי הם? אלא כל אחד ואחד יש לו ראש להתפשט ולעלות זה בזה ולהכלל זה בזה.

מצאנו בספרו של חנוך: שאו שערים - אלו הם שערים שלמטה מהאבות, ואלו שלשה אחרונים.

ראשיכם - אלו הם ראשי אלפי ישראל, ואלו האבות העליונים, ואלו ראשים של אותם שערים. ומשום אלו שהם אופנים, שסובכים ונוטלים אותם על כתפיהם, שאו שערים ראשיכם.

עליהו, אינון דאקדימו בקדמימא, אתקריאו בפורים. אלין אינון רישין דכלהו. פגוונא דלהון אתמר (תהלים כד) שאו שערים ראשיכם. (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי כרא אלה. (במדבר א) שאו את ראש כל עדת בני ישראל.

שאו שערים ראשיכם. שערים אלין, אינון חמשין תרעין דבינה. דאיהי מתיבתא דלעילא. ושאו פתחי עולם, דמתיבתא תתאה, דכל מאן דאשתדל באורייתא לסוף מתנשא. הדא הוא דכתיב, (משלי ו) אם נבלת בהתנשא.

ואוקמוה מארי מתניתין, כל המנבל עצמו על דברי תורה, לסוף מתנשא, ויבא מלך הפבוד, ולית פבוד אלא תורה. מהבא, מאן דיליף אורייתא דאתקריאת פבוד, אקרי מלך. ולא תימא בההוא עלמא דאתי ולא יתיר,

אלא מלך בתרין עלמין, בדיוקנא דמאריה. ובגין דא כפול פסוקא תרין זמנין, חד מי זה מלך הפבוד. תננינא מי הוא זה מלך הפבוד. שאו שערים ראשיכם, מאי ראשיכם תרין זמנין. אינון חיון דמרפכתא עלאה, וחיון דמרפכתא תתאה. ובחבורא קדמאה (ע"כ רעיא מהימנא).

רבי שמעון פתח קרא ואמר, שאו שערים ראשיכם וגו'. האי קרא אוקמוה ואתמר.

אבל שאו שערים ראשיכם, אלין אינון תרעין עלאין, תרעין דסכלתנו עלאה. ואינון חמשין תרעין. ראשיכם, אינון ראשים מאן אינון.

אלא, כל חד וחד, אית ליה רישא לאתפשטא ולמיעל דא בדא, ולאכללא דא בדא.

אשבהנא בספרא דחנוך, שאו שערים, אלין אינון תרעין דלתתא מאבהן, ואינון

תלתא בתראין. ראשיכם: אלין אינון ראשי אלפי ישראל, ואינון אבהן עלאי, ואינון ראשין דאינון תרעין. ובגין אלין דאינון אופנים, דסחרן ונטלין לון על פתפייהו, אמרי

שָׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם, שָׂאוּ לְמֵאן. לְרָאשֵׁיכֶם.
דְּאִינוּן רָאשֵׁין עַלְיֵיכוּ, וְשִׁלְטַנִּין עַלְיֵיכוּ,
וְהַנְּשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם. אֵלִין אִמְהָן וְאַרְבַּע אִינוּן
דְּלִתְתָּא.

וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, דָּא מְלָכָא עֲלָאָה דְכֻלָּא,
דְּאִיהוּ מֶלֶךְ מַהֲהוּא כְבוֹד, דְּנִהֲרִי
לְסִיְהָרָא, וּמֵאן אִיהוּ. יִי צְבָאוֹת. וַיְבֹא, לְאֵן
אַתְרַ. לְמִיעַל אֹרִייתָא בְּאַרוֹנָא, בְּחִבּוּרָא חֲדָא,
כְּדָקָא יָאוֹת. וְכִיּוֹן דְּהָאֵי עָאל לְאַתְרֵיהּ, כְּדִין
אֹרִייתָא עָאל בְּאַרוֹנָא. וְאַתְחַבֵּר חִבּוּרָא חֲדָא,
אֹרִייתָא עֲלָאָה, בְּאַוּרִייתָא (דף ו"ד ע"א) דְּבַעַל
פְּהַ, מִתְחַבְּרוּ לְפָרְשָׁא מִלִּין סְתִימִין.

אִימְתִי. בְּשַׁבְעֵתִיכֶם. לְמַנְיֵנָא דְאַתּוֹן מוֹנִין.
דְּכָכֵל שְׁעַתָּא דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִין
חוּשְׁפִנִין לִירְחִין וְזַמְנִין, קַדְשָׁא בְרִיף הוּא
אַתְקִין תִּיבָה גוֹ אִינוּן רְקִיעִין, וְאַעֲבַר פְּרוּזָא,
הָא בְּנֵי לְתַתָּא, קַדְשׁוֹ יִרְחָא, קַדְשׁוֹ זַמְנָא,
אַתְקַדְשׁוּ כָּלְכוּ לְעִילָא. וְעָבִיד לְכָל חִילֵי
דְּבִשְׁמִיָּא, דְּמִתְקַדְשִׁין בְּחֲדָא בְּעַמָּא קַדִּישָׁא,
וְכֻלְהוּ נְטִירֵי בְּחֲדָא, נְטִירָא חֲדָא, וְעַל דָּא
בְּשַׁבְעֵתִיכֶם, לְמַנְיֵנָא דְאַתּוֹן מוֹנִין אִינוּן שְׁבַע
שַׁבְּתוֹת.

וְכַדִּין מְשִׁיף קַדְשָׁא בְרִיף הוּא, מְשִׁיכוּ דְשַׁבַּע
דְּרַגִּין לְתַתָּא, בְּהֵהוּא דְרַגָּא דְאַתְאַחַד
בְּהוּ, בְּאִינוּן שְׁבַע שַׁבְּתוֹת. (ס"א בְּאִינוּן שְׁבַע שַׁבְּתוֹת.
וְכַדִּין מְשִׁיף קַדְשָׁא בְרִיף הוּא, מְשִׁיכוּ דְשַׁבַּע דְּרַגִּין דְּלַעֲלֵא, בְּהֵהוּא דְרַגָּא
לְתַתָּא דְאַתְאַחַד בְּאִינוּן שְׁבַע שַׁבְּתוֹת). וְאִי תִימָא, וְהָא שִׁיתָא
אִינוּן וְלֹא יִתִיר. אָלָא כְּדִין אִימָא יִתְבָּא עַל
אֲפְרוּחִין, וְאַשְׁתַּכַּחַת רְבִיעָא עַלְיֵיהוּ. וְאַנְן
מְפָרְחִין לָהּ, וְנִטְלִין אִינוּן שִׁית בְּנִין. בְּהָאֵי
דְרַגָּא דְלְתַתָּא, לְקִימָא דְכְּתִיב, (דברים כב) שִׁלַּח
תְּשִׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים וְגו'.

רַב הַמְּנוּנָא סְבָא אָמַר, בְּהָאֵי יוֹמָא, לֹא נִטְלִין

שָׂאוּ, לְמִי? לְרָאשֵׁיכֶם. שְׂהֵם
רָאשִׁים עַלְיֵיכֶם וְשׁוֹלְטִים עַלְיֵיכֶם.
וְהַנְּשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם - אֵלוּ
הָאִמְהוֹת, וְאַרְבַּע הֵן שְׁלִמְטָה.
וַיְבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד - זֶה הַמֶּלֶךְ
הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֵּל, שֶׁהוּא מֶלֶךְ
מֵאוֹתוֹ כְּבוֹד, שְׂמָאִיר לְלִבְנָהּ. וּמִי
הוּא? ה' צְבָאוֹת. וַיְבֹא, לְאִיזָה
מְקוֹם? לְהַכְּנִיס הַתּוֹרָה בְּאֶרֶז,
בְּחִבּוּר אֶחָד כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְכִיּוֹן
שְׂזָה נִכְנַס לְמְקוֹמוֹ, אָז הַתּוֹרָה
נִכְנַסַת בְּאֶרֶז, וּמִתְחַבֵּר חִבּוּר
אֶחָד, תּוֹרָה עֲלִיוֹנָה בְּתוֹרָה שְׁבַעַל
פְּהַ, מִתְחַבְּרוֹת לְפָרְשׁ דְּכָרִים
סְתוּמִים.

מִתִּי? בְּשַׁבְעֵתִיכֶם, לְמַנְיֵן שְׂאִתֶּם
מוֹנִים. שְׁכָכֵל שְׁעָה שְׂיִשְׂרָאֵל
עוֹשִׂים חֲשׁוֹבִין לְחֲדָשִׁים וְזַמְנִים,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא מִתְקַן תְּכָה תוֹף
אוֹתָם רְקִיעִים, וּמַעֲבִיר כְּרוּז:
הֵנָּה בְּנֵי לְמִטָּה, קַדְשׁוֹ הַחֲדָשׁ,
קַדְשׁוֹ זְמַן, הַתְּקַדְשׁוֹ פְּלִיכָם
לְמַעֲלָה! וְעוֹשָׂה לְכָל הַחֲלִילוֹת
שְׁבַשְׂמִים שְׂמִתְקַדְשִׁים כְּאֶחָד
בְּעַם הַקְּדוֹשׁ, וְכָלֶם שׁוֹמְרִים
כְּאֶחָד שְׂמִירָה אַחַת, וְעַל זֶה נֵאמַר
בְּשַׁבְעֵתִיכֶם, לְמַנְיֵן שְׂאִתֶּם מוֹנִים
אוֹתָם שְׁבַע שַׁבְּתוֹת.

וְאִזּוּ מוֹשֵׁף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא
הַמְּשַׁכָּה שֶׁל שְׁבַע מְדַרְגוֹת לְמִטָּה
בְּאוֹתָהּ מְדַרְגָּה שְׂמִתְאַחַדַת בְּהֵן,
בְּאֵלוּ שְׁבַע שַׁבְּתוֹת. (באוֹתוֹן שְׁבַע
שַׁבְּתוֹת. וְאִזּוּ מוֹשֵׁף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא הַמְּשַׁכָּה
שֶׁל שְׁבַע מְדַרְגוֹת שְׂלִמְעֵלָה בְּאוֹתָהּ מְדַרְגָּה
שְׂלִמְטָה שְׂמִתְאַחַדַת בְּאֵלוּ שְׁבַע שַׁבְּתוֹת). וְאִם
תֵּאמַר, וְהָרִי שֶׁשׁ הֵן וְלֹא יוֹתֵר -
אֵלָּא כְּאֲשֶׁר אִמָּא יוֹשְׁבַת עַל
הָאֲפְרוּחִים וְנִמְצָאֵת רוֹבְצַת
עֲלֵיהֶם, וְאָנוּ מְשַׁלְחִים אוֹתָהּ
וְלוֹקְחִים אֵלוּ הַשְּׂשָׁה בְּנִים כְּזוֹ
הַמְּדַרְגָּה שְׂלִמְטָה, לְקַיֵּם שְׂנַאֲמַר
(דברים כב) שִׁלַּח תְּשִׁלַּח אֶת הָאֵם
וְאֶת הַבָּנִים וְגו'.

רַב הַמְּנוּנָא סְבָא אָמַר, בְּיוֹם זֶה

לא לוקחים ישראל אלא חמשה בנים, ואלו הם חמשה חמשי תורה. ואם תאמר ששה הם - אלא שבעה הם בצפור אחת שנמצאת בין כנפיה של אמה. וישראל יודעים לצוד ציד טוב, גדול וחשוב. מה עושים? מוציאים מתחת כנפיה של אמה אותה הצפור, בלחישת הפה מלחשים לה, לחישה אחר לחישה.

ואותה צפור שחוששת (שאורהבת) לאותן הלחישות ולאותם קולות שמלחשים לה, ואף על גב שהיא תחת כנפי אמה, זוקפת ראשה ומסתפקת אצל אותה לחישת הקול, ופורחת אליהם, ויוצאת מתחת כנפיה של אמה. וכיון שישראל לוקחים אותה, מחזיקים בה ולוחשים אצלה, וקושרים אותה בקשר שלא תעוף ותלך. מיד לוקחים אותה ישראל באותו קשר, והיא מבקשת לעוף וללכת, ואינה יכולה ללכת לה. ובעוד שהיא קשורה בידיהם, הם לוחשים בקולם, והיא מצפצפת עמהם, ומעופפת למעלה ויורדת. וכל אותם בנים שפחת כנפי אמותיהם, כיון ששומעים אותו הצפצוף של אחותם ולחישת אותו הקול, מיד יוצאים תחת כנפי אמותיהם ומעופפים אצל אותה הצפור. וישראל לוקחים אותם ואוחזים בהם. ואם לא אותה צפור שאוחזים בה בתחלה, לא היו אלו מעופפים אצלם לעולמים, ולא יכולים לאחו בהם.

איך צדים צידה של צפור קדושה זו? מתקנים לפניה מאכל מכבד בשמחה וכל תענוגים, ונכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ומצפצפים אליה בקול לחש כמו ורואה שלחנות מתקנים וצפצופים

ישראל אלא חמש בנים, ואינון חמשה חומשי תורה. ואי תימא שית אינון. אלא שבע אינון, בחד צפורה דאשפחת בין גדפה דאימא. וישראל, ידעי למימד צידא טבא, רבא ויקירא. מה עבדי. מפקי מתחות גדפה דאמהא, ההוא צפורה, בלחישו דפומא מלחשו לגבה, לחישו בתר לחישו.

וההוא צפורה דחייש (ס"א דרמים) לאינון לחישין, ולאינון קלין, דקא מלחשי לגבה. ואף על גב דאיהי תחות גדפי אמהא, זקיף רישא ואסתפלת לגבי ההוא לחישו דקלא, ופרחת לגבייהו, ונפקת מתחות גדפה דאימא. כיון דישאל נטלי לה, אתקיפו בה, ולחשין לה, וקשרין לה בקשורה דלא תפרח ותזיל. מיד נטלי לה ישראל בההוא קשורה, ואיהי בעאת למפרח ולמיזל, ולא יכולת למיזל לה.

ובעוד דהיא קשורה בידיהו, אינון מלחשי בקליהו, ואיהי מצפצפא בהדיהו, (דף ת"ע"ב) ופרחת לעילא ונחתת. וכל אינון בנין דתחות גדפי אמהו, כיון דשמעי ההוא צפצפא דאחתהו, ולחישו דההוא קלא, מיד נפקי מתחות גדפה דאמהו, ופרחי לגבי ההוא צפורה, וישאל נטלי לון, ואחדי בהו. ואלמלא ההוא צפורה דקא אחדי בקדמיתא, אינון לא פרחי לגבייהו לעלמין, ולא יכלין לאחדא בהו.

היך צדין צידה דהאי צפורה קדישא. מתקנין לקמא מיכלא וקירא בחדוה, וכל ענוגין, ועאלין לבי כנשתא ולבי מדרשא, ומצפצפן לגבה בקל לחישו כדקא יאות. ואיהי דמטמרא תחות גדפה דאימא, זקפת רישא, וקמאת פתורין מתקנין, וצפצופין לגבה כדקא שראוי. והיא נסתרת תחת כנפיה של אמה, וזוקפת ראשה,

יאות. נפקת ופרחת לגבייהו כמה דאתמר, ובה אחדין כל אינון בנין.

ומשליחין לההוא דרביעא עלייהו ואזלת. בגין דהא מן רקייעא שביעאה ולעילא, במכסה ממך אל תדרוש. שלח ליה, דלא תיכול לאדבקה ועל דא כתיב, (דברים כב) שלח תשלח וגו'.

מקרא קדש, דא קריאה וצפצופא, דעבדין לההוא צפרא קדישא בקדמיתא. וכיון דאחדין בה שאר יומין, אקרון מקראי קדש. האי צפרא אקרי קדש, דכתיב, פי קדש היא לכם. ובגין דאיהי קדש, איהי קראה לכולהו ואתיין לגבה. ובגין פה אקרון מקראי קדש. איהי קראה, וישראל מצפצפן בהדה, וקראן אוף הכי. ועל דא אינון אתיין לגבייהו, ואחדי בהו. בגין פה (ויקרא כג) אלה מועדי יי מקראי קדש אשר תקראו אתם. מקראי קדש, בצפצופא דלהון, ובההוא צפרא קדישא קדש, דקרא לון.

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, מלין אלין, כמה סתימין אינון, למאן דלא ידע, ונגליין למאן דינדע בהו. ודאי ההוא צפרא איהו שכינתא. קן דילה, דא בי מקדשא. וישראל אינון אפרוחין, דאימא יתבא עלייהו. הדא הוא דכתיב, (דברים כב) והאם רבצת על האפרוחים, ואינון מארי משנה, דפרחין בפקודין דילה. או ביצים, אינון מארי מקרא.

ובזמנא דחבו ישראל, ואתחריב בי מקדשא, מה כתיב. שלח תשלח את האם, הדא הוא דכתיב, (ישעיה

ו) ובפשעיהם שלחה אמכם. ואינון מארי שיתא סדרי משנה כתיב בהו, ואת הבנים תקח לך. דאינון שית,

ובפשעיהם שלחה אמכם. ואלו בעלי ששה סדרי משנה כתוב

אליה כמו שראוי. יוצאת ומעופפת אצלם כמו שנתבאר, ובה אחוזים כל אותם בנים.

ומשליחים לאותה שרובצת עליהם, והולכת. משום שהרי מהרקייע השביעי ולמעלה, במכסה ממך אל תדרוש. שלח אותה, שלא תוכל להשיגה, ועל זה כתוב (דברים כב) שלח תשלח וגו'.

מקרא קדש - זוהי הקריאה והצפצוף שעושים לאותה צפור קדושה בראשונה. וכיון שאחוזים בה שאר הימים, נקראים מקראי קדש. צפור זו נקראת קדש, שכתוב כי קדש היא לכם. ומשום שהיא קדש, היא קוראת לכלם ובאים אצלה, ומשום זה נקראים מקראי קדש. היא קוראת, וישראל מצפצפים עמה וקוראים גם כן. ועל זה הם באים אצלם ואוחזים בהם. ומשום זה (ויקרא כג) אלה מועדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם. מקראי קדש - בצפצופים שלהם, ובאותה צפור קדושה. קדש - שקוראת להם.

רעיא מהימנא

אמר הרועה הנאמן, דברים אלו כמה סתומים הם למי שלא יודע, ונגלים למי שיודע בהם. ודאי אותה צפור היא השכינה. הקן שלה זה בית המקדש. וישראל הם האפרוחים, שאמא יושבת עליהם. זהו שכתוב (דברים לב) והאם רבצת על האפרוחים, והם בעלי משנה שמעופפים במצוות שלה. או ביצים - אלו בעלי מקרא.

ובזמן שחטאו ישראל ונחרב בית המקדש, מה כתוב? שלח תשלח את האם. זהו שכתוב (ישעיה ו) ובפשעיהם שלחה אמכם. ואת הבנים תקח לך. שהם

ששה מצד של ששה בנים שפתח האמא העליונה, שהם בשש תבות של קריאת שמע, או בששה סדרי משנה, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים. וקשרין לון בקשרין דתפלין, על רישא ועל דרועא. ובמא' נטלין בנין, בכמה צפופין דקלין דקריאת שמע. ולבית לחשין בלחישו בצלותא דחשאי, לגבי אימא וברתא, ואינון ה' ה', ונחתין לגביה ו', בקשר דיליה דאיהו יו"ד. ושריא ה' עלאה, על ו', תפלין על רישיה. ה' זעירא, נחת לגבי י', דאיהו קשר דה' עלאה, על ראש ו', ואיהו ו', קשר עמה בה' דיך כהה.

ובגין דא, אפרוחים מסטרא דאת ו', פליל ו' סדרי משנה. או ביצים, אלין. מארי מקרא, דאתמר עליהו, בן ה' שנים למקרא, ודא ה'. בנין מסטרא דבן י"ה, אלין מארי קבלה. עליהו אתמר (דברים כב) לא תקח האם על הבנים.

ומשום זה אפרוחים, מצד של אות ו', כולל ששה סדרי משנה. או ביצים - אלו בעלי מקרא שנאמר עליהם בן חמש שנים למקרא, וזו ה'. בנים מצד של בן י"ה, אלו בעלי קבלה. עליהם נאמר (דברים כב) לא תקח האם על הבנים. ובעלי קבלה אלו בעלי תלמוד, ונאמר עליהם (שם ו) ושננתם. ובארוהו בעלי המשנה, אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם. שהם שלישי במקרא, שלישי במשנה, שלישי בתלמוד. וסוד הדבר - (שם כב) כי יקרא קן צפור לפניך בדרך, בכעלי מקרא. (שמות כה) ועשית מנרת זהב טהור. הרי בארוהו, מנרת - פלל. זהב - פרט. מקשה - פלל. וכמה פסוקים בעלי המשנה, אלו מרבים וממעטים, כגון רבה ומעט. אף כף מרבים, אל תקרא מה אלא מאה.

אף כף אל תקרא ושננתם אלא ושלתם. ודורשים ממו, שלישי במקרא, שלישי במשנה, שלישי בתלמוד. כמו שיש בקדושין. אף כף (במדבר ז) ביום פלת משה, ודורשים בו פלת. אם תאמר שדורשים להם מהם - כיצד מאלף בית ולא מעצמם, שהם אין להם רשות להוסיף ולא לגרע אות ממנו, (שהיא ו) או להחליף

מסטרא דשית בנין דתחות אימא עלאה, דאינון בשית תיבין דקריאת שמע. או בשית סדרי משנה, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים. וקשרין לון בקשרין דתפלין, על רישא ועל דרועא.

ובמא' נטלין בנין, בכמה צפופין דקלין דקריאת שמע. ולבית לחשין בלחישו בצלותא דחשאי, לגבי אימא וברתא, ואינון ה' ה', ונחתין לגביה ו', בקשר דיליה דאיהו יו"ד. ושריא ה' עלאה, על ו', תפלין על רישיה. ה' זעירא, נחת לגבי י', דאיהו קשר דה' עלאה, על ראש ו', ואיהו ו', קשר עמה בה' דיך כהה.

ובגין דא, אפרוחים מסטרא דאת ו', פליל ו' סדרי משנה. או ביצים, אלין. מארי מקרא, דאתמר עליהו, בן ה' שנים למקרא, ודא ה'. בנין מסטרא דבן י"ה, אלין מארי קבלה. עליהו אתמר (דברים כב) לא תקח האם על הבנים.

ומארי קבלה, אינון מארי תלמוד. ואתמר עליהו, (דברים ו) ושננתם. ואוקמוה מארי מתניתין, אל תקרי ושננתם, אלא ושלשתם, דאינון שלישי במקרא, שלישי במשנה, שלישי בתלמוד. ורזא דמלה, (דברים כב) כי יקרא קן צפור לפניך בדרך, במקרי מקרא. (שמות כה) ועשית מנרת זהב טהור. הא אוקמוה, ועשית מנרת, פלל. זהב, פרט. מקשה, פלל. וכמה מקראין מארי מתניתין, אינון מרביין וממעטיין, כגון רבה ומעט. אוף הכי, מרביין, אל תקרי מה. אלא מאה.

אוף הכי, אל תקרי ושננתם, אלא ושלשתם. ודרשינן מניה, שלישי במקרא, שלישי במשנה, שלישי בתלמוד. כדאיתא בקדושין. אוף הכי, (במדבר ז) ביום פלת משה, פלת דרשינן ביה. אי תימא דרשינן לון מנהון. כיצד מאלפא ביתא, ולא מעצמן דאינון לית לון רשו,

ושלתם. ודורשים ממו, שלישי במקרא, שלישי במשנה, שלישי בתלמוד. כמו שיש בקדושין. אף כף (במדבר ז) ביום פלת משה, ודורשים בו פלת. אם תאמר שדורשים להם מהם - כיצד מאלף בית ולא מעצמם, שהם אין להם רשות להוסיף ולא לגרע אות ממנו, (שהיא ו) או להחליף

אות זו באות אחרת. הרי כתוב פלות מלא בתורה, ומי נותן להם רשות לגרע אות ממנה, שהיא ו? הרי אין כאן דבר שמתחלף באלף בית. אלא על אלו תבות חסרות שהן מלאות, ומלאות שהן חסרות, ועל כל פרושים שיכולים לעשות לקשט פלה בתכשיטה, הקדוש ברוך הוא מצוה לעשות כמו שיאמרו, ולהיות מאמין להם. זהו שכתוב (דברים י) על פי התורה אשר יורף.

לאמן שחתך כלי לבושים של המלכות ועשה מהם חתיכות רבות - אלו שיודעים המקומות שחסרים אלו החתיכות או אלו שנסארים, אלו מתקנים אותם הלבושים, ושמים אלו החתיכות שנוספות במקום החסרות, וחתיכות שהן מועטות, מוסיפים עליהן, וזהו שנאמר על פי התורה אשר יורף.

ואם תאמר, אם כן הוא, מהו שלפעמים טועה אחד מהם ויאמר חזרני בי? אלא עד שיעשו הוראה מאותו דבור שחולקים עליו, יכול אותו שהקשה עליו לומר חזרני בי. שלא כל אלו שמפרקים תכשיטי הפלה יודעים בחתיכות לאן הולכות, עד שיהא הפסק על בריו, תרוצי ההלכות על ברים. המנורה, שבעת גרומיה הוא שנאמר, (אסתר ב) את שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך. כנגד שי"ן של שלשה ראשים ש, ואות שי"ן של ארבעה ראשים שבתפליון, **ש** והם כנגד שבע ברכות של קריאת שמע, שהן: בשחר מברך שמים לפניה ואחת לפניה וצ"ן תפלין. משם ואילך, (שמות ל)

לאוספא, ולא למגרע אות מניה, (דהיא ו) או לאחלפא את דא באת אחרא. הא פתיב פלות מלא באורייתא. מאן זיהיב לון רשות למגרע אות מניה, דהוא ו', הא לא אית הקא מלה דאתחלף באלפא ביתא. אלא על אלין תיבין חסרין, דאינון מלאים. ומלאים, דאינון חסרים. ועל כל פירושין דיכלין למעבד לקשטא כלה בתכשיטין דילה, קדשא ברין הוא מני למעבד, כמה דנימרון, ולמהוי מאמין לון, הדא הוא דכתיב, (דברים י) על פי התורה אשר יורף.

לאומן דחתך מאני לבושין דמלכותא, ועביד מנהון חתיכן סגיאין, אינון דידעין אתרין דחסרין אלין חתיכות, או אלין דמשתארין, אינון מתקנין אינון לבושין, ושון אינון חתיכות דאתוספן, באתר דמעוטיין, וחתיכות דאינון מעטיין, מוסיפין עלייהו, והאי איהו על פי התורה אשר יורף.

ואי תימא, אי כן הוא, מאי איהו דלומנין טעי חד מניהו, ויימא הדרי בי. אלא עד דיעבדי הוראה מההיא מלה דחולקין עליה, יכול ההוא דאקשי עליה, למימר הדרי בי. דלא כל מפרקי תכשיטין דכלה, ידעין בחתיכות לאן אזלן, עד דיהא פסק על ברייה, פרוקין דהלכות על בורייהו.

מנורה, שבע בוצינין דילה, (אסתר ב) את שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך. לקבל שי"ן דתלת ראשין ש. ושי"ן דארבע ראשין דתפליון **ש** ואינון לקבל ז' ברכאן דקריאת שמע, דאינון בשחר מברך שמים לפניה ואחת לאחריה, ובערב מברך שמים לפניה ושמים לאחריה. לבתר, פהנא רבא בעבודה, דמשמש בכנפי מצוה, פעמונים ורמונים, אינון קשרין וחולקין וציץ תפליון, מתמן ואילך (שמות ל) ועשית מזבח מקטר קטרת.

לאחריה, ובערב מברך שמים לפניה ואחת לאחריה. ואחר כן כהן גדול בעבודה, שמשמש בכנפי מצוה. פעמונים ורמונים - אלו הקשרים והחליות. וציץ - תפליון. משם ואילך, (שמות ל) ועשית מזבח מקטר קטרת.

פָּתַח הַרְוֵעָה הַנֶּאֱמָן (רבי שמעון) וְאָמַר, פְּתוּב בְּפִרְשָׁה זֹה, וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֲלֵה לָהּ. וּפְרֻשָׁה, שְׁעוּלָה לְאִשִּׁים. וְלִכְּנֵן סִמְךָ עוּלָה לְאִשָּׁה. וְעוֹד פְּרֻשָׁהוּ, שְׂאִין עוּלָה בָּאָה אֲלָא עַל הַרְהוּר הַלֵּב.

וְדָא, כָּל הַקְּרַבְנֹת לֹא בָאִים אֲלָא לְכַפְרָה. כָּל קָרְבָן וְקָרְבָן עַל כָּל אִיכָרִים שֶׁל אָדָם כְּפִי אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל אוֹתוֹ אִיכָר. עַל טְפוֹת הַמֶּח נֶאֱמַר, (שְׁמוֹת יב) עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמֵץ. אִם זֹרֵק טְפוֹת רֵאשׁוֹנוֹת קֹדֶם שֶׁהִחְמִיצוּ בְּמִקּוֹם שֶׁלֹּא שָׁלוּ. וְעַל אֵלּוּ שֶׁהִחְמִיצוּ וְזֵרֵק אוֹתָן בְּמִקּוֹם שֶׁלֹּא צָרִיךְ, צָרִיךְ לְהִבְיֵא עֲלֵיהֶן לְחֵם חֲמֵץ, וְאוֹתָם לְחֲמֵי תוֹדָה כִּף הֵם - מֵהֶם חֲמֵץ וּמֵהֶם מִצָּה.

פָּרִים - מִצַּד הַדִּין, וְכֵן כְּבָשִׂים וְאֵילִים וְעִתּוּדִים וְעֵזִים. מִשׁוּם שֶׁהֵם פְּנֵי שׁוֹר, כָּלֶם שִׁחִיטָתָם בְּצַפּוֹן, וְקַבּוּל דָּמָם בְּכַלֵּי שְׂרֵת בְּצַפּוֹן. שִׁחִיטָה וְקַבְלָה וְזִרְיָקָה כָּלֶם בְּצַפּוֹן, לְבִסָּם מִדַּת הַדִּין שֶׁבָּאָה לְבֵית דִּין מִצַּד הַגְּבוּרָה. בֵּית דִּין הַגְּדוֹל מִצַּד הַגְּבוּרָה, שֶׁשָּׁם בִּינָה. בֵּית דִּין הַקָּטָן מִצַּד הַמְּלָכוּת, וְכָל אוֹתָם שׁוֹפְכֵי דָמִים לְמִצָּה הֵם מִצַּד הַגְּבוּרָה.

וְכֹחַ שֶׁבְּאִרְוֵה עֲלֵת שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ - וְלֹא בְּשֶׁבֶת אַחֲרָת, מִשׁוּם שֶׁעֵבֶר יוֹמוֹ בְּטַל קָרְבָּנוֹ. שֶׁקָּרְבָן דּוּחָה שֶׁבֶת, וּמְדַלֵּיק אֵשׁ בְּשֶׁבֶת, מִשׁוּם שֶׁהוּא אֵשׁ שֶׁל קֹדֶשׁ. שֶׁכָּל אֵשׁ שֶׁל קָרְבָּנוֹת הוּא קֹדֶשׁ, וְשֶׁבֶת קֹדֶשׁ, אַחֲזִים זֶה בְּזֶה.

אֲבָרָא אֵשׁ שֶׁל חַל אֲסוּר לְתַת לוֹ אַחֲזִיָּה בְּקֹדֶשׁ, וּמִשׁוּם זֶה צָוָה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לה) לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת.

שֶׁזֶהוּ כְּלָאִים שֶׁל טוֹב וְרַע. וּבְשֶׁבֶת שֶׁשׁוּלְט עֵץ הַחַיִּים, שְׂאִין בּוֹ תַעֲרֹבֶת, (אֲסוּר לְהִבְעִיר בּוֹ חֲלִין שׁוֹהַ חַאשׁ שֶׁל חֲלִין שֶׁל טְמֵאָה, וְלֹא שֶׁל חֲלִין שֶׁל טְהוֹרָה) וְחֲלִין שֶׁל טְהוֹרָה אֲסוּר לְעַרְבּ בְּאֵשׁ שֶׁל קֹדֶשׁ. כָּל שֶׁפֶן חֲלִין

פָּתַח רַעֲיָא מְהִימָנָא, (ר"א רבי שמעון) וְאָמַר, פְּתוּב בְּפִרְשָׁתָא דָּא, וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עֲלֵה לִי. וְאוֹקְמוּהָ, דְּעוּלָה לְאִשִּׁים. וּבִגִּין כִּף סִמְךָ עוּלָה לְאִשָּׁה. וְעוֹד אוֹקְמוּהָ, דְּלִית עוּלָה אֲתִיָּא אֲלָא עַל הַרְהוּר הַלֵּב.

וְדָא, כָּל קָרְבָּנִין לֹא אֲתִיָּין, אֲלָא לְכַפְרָא. כָּל קָרְבָּנָא וְקָרְבָּנָא, עַל כָּל אֲבָרִין דְּבִר נֶשׁ, כְּפּוּם הֵהוּא חֲטָא דֵּההוּא אֲבָר. עַל טְפִין דְּמוֹחָא, (שְׁמוֹת יב) עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמֵץ. אִי זִרִיק טְפִין קִדְמָאִין, קֹדֶם דְּאִחְמִיצוּ, בְּאַתָּר דְּלֹא דִילֵיהּ. וְעַל אֵלּוּ דְּאִחְמִיצוּ, וְזִרִיק לֹא בְּאַתָּר דְּלֹא אֲצֻטְרִיךְ, צָרִיךְ לְאִיִּתְפָּאָה עֲלֵיהוּ לְחֵם חֲמֵץ, וְאִינוּן לְחֲמֵי תוֹדָה הִכִּי הוּוּ, מִנְהוּן חֲמֵץ, וּמִנְהוּן מִצָּה.

פָּרִים מִסְטָרָא דְּדִינָא, כְּבָשִׂים וְאֵילִים וְעִתּוּדִים וְעֵזִים. בְּגִין דְּאִינוּן אֲנָפִי דְּשׁוֹר, כְּלָהוּ שִׁחִיטָתָן בְּצַפּוֹן, וְקַבּוּל דָּמָן בְּכַלֵּי שְׂרֵת בְּצַפּוֹן. שִׁחִיטָה וְקַבְלָה וְזִרְיָקָה כָּלֶם בְּצַפּוֹן. לְבִסָּמָא מִדַּת הַדִּין, דְּאֲתִי לְבֵית דִּין מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה. בֵּית דִּין הַגְּדוֹל מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה, דְּתַמְן בִּינָה. בֵּית דִּין הַקָּטָן, מִסְטָרָא דְּמְלָכוּת. וְכָל אִינוּן שׁוֹפְכֵי דָמִים לְמִצָּה, אִינוּן מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה.

וְכֹחַ דְּאוֹקְמוּהָ, עֲלֵת שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ וְלֹא בְּשֶׁבֶת אַחֲרָא, בְּגִין דְּעֵבֶר יוֹמוֹ בְּטַל קָרְבָּנוֹ. דְּקָרְבָן דּוּחָה שֶׁבֶת, וְאֲדַלֵּיק אֵשׁ בְּשֶׁבֶת, בְּגִין דְּאִיהוּ אִשָּׁא קֹדוּשָׁה. דְּכָל אֵשׁ דְּקָרְבָּנִין אִיהוּ קֹדֶשׁ, וְשֶׁבֶת קֹדֶשׁ, אַחֲזִידוֹ דָּא בְּדָא.

אֲבָל אֵשׁ דְּחוּל, אֲסִיר לְאַחֲדָא לֵיהּ בְּקֹדֶשׁ, וּבִגִּין דָּא מְנִי לֹא לְיִשְׂרָאֵל, (שְׁמוֹת לה) לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת. דְּהֵאִי אִיהוּ כְּלָאִים דְּטוֹב וְרַע. וּבְשֶׁבֶת דְּשִׁלְטָא אִילְנָא דְּחַיִּי, דְּלִית בֵּיהּ תַעֲרוּבָת, (אֲסִיר לְאִבְעָרָא בֵּיהּ דְּחַלִּין, דְּהֵאִי אֵשׁ דְּחַלִּין דְּטְמֵאָה וְלֹא דְּחַלִּין דְּטְהוֹרָה) וְחֲלִין דְּטְהוֹרָה אֲסִיר לְעַרְבָא בְּאֵשׁ דְּקֹדֶשׁ. כָּל שֶׁפֶן חֲלִין דְּטְמֵאָה, דְּאֲסִיר לְעַרְבָא לֹא בְּקֹדֶשׁ. אוֹף הִכִּי כָּל קָרְבָּנִין, אֲתַקְרִיאוּ בְּשׁוֹר קֹדֶשׁ. וְכָל קָרְבָּנִין דְּכָל מִין, אִית בְּהוּן

שֶׁזֶהוּ כְּלָאִים שֶׁל טוֹב וְרַע. וּבְשֶׁבֶת שֶׁשׁוּלְט עֵץ הַחַיִּים, שְׂאִין בּוֹ תַעֲרֹבֶת, (אֲסוּר לְהִבְעִיר בּוֹ חֲלִין שׁוֹהַ חַאשׁ שֶׁל חֲלִין שֶׁל טְמֵאָה, וְלֹא שֶׁל חֲלִין שֶׁל טְהוֹרָה) וְחֲלִין שֶׁל טְהוֹרָה אֲסוּר לְעַרְבּ בְּאֵשׁ שֶׁל קֹדֶשׁ. כָּל שֶׁפֶן חֲלִין

חלין דְּטַהֲרָה, וְאִית בְּהוּן (דף ת"ה ע"א) קִדְּשׁ וְקִדְּשׁ
הַקִּדְּשִׁים.

וְרִזָּא, דְּאִית הַפְּרֵשׁ בֵּין קִדְּשׁ לְקִדְּשׁ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב,
(שמות כו) וְהִבְדִּילָהּ הַפְּרֻכֶּת לְכֶם בֵּין הַקִּדְּשׁ וּבֵין
קִדְּשׁ הַקִּדְּשִׁים. אוּף הֵכָא אָשׁוּת דְקִרְבָּנִין, לָאו אִינוּן
שׁוּיָן. דָּאשׁ שֶׁל גְּבוּהַּ מְקִדְּשׁ מֵאֵשׁ דְקִדְּשׁ דִּלְתַתָּא.
דְּאִתְקֵרִי אֵשׁ עֲצֵי הַקִּדְּשׁ, אוּ אֵשׁ בְּשֵׁר הַקִּדְּשׁ. וְאִשָּׂא
דְקוּדְשָׁא, אִית בֵּיהּ הַפְּרָשָׁה לְבִין אֵשׁ הַדְּיוּט. אַף עַל גַּב
דְּאוּקְמוּהָ עֲלֵיהּ, דְּמַצְוָה לְהִבְיָא מִן הַהַדְּיוּט, אַף עַל גַּב
דְּאִית אֵשׁ דְקוּדְשָׁא, דְּכָל חַד צְרִיף לְאַתְרֵיהּ. וּמִתְלָא
אִמְתִּילּוּ יִשְׂרָאֵל קִדְּמָאֵי לְהֵאֵי רִזָּא יִשְׂרָאֵל.

(נ"א יִשְׂרָאֵל אִמְתִּילּוּ לְהֵאֵי. דְהָא יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל) אִתְקֵרִיאַו מְלָכִים
כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. אֲבָל כַּד הוּוּ
עֲאֵלִין לְבֵי מְקִדְשָׁא, כָּל חַד שְׂרִיָּא בְּאַתְרֵיהּ, כְּדָקָא יָאוּת
לֵיהּ. אוּף הֵכִי כָל קִרְבָּנִין לָאו אִינוּן שׁוּיָן, דְּאַף עַל גַּב
דְּכַוְלָהּוּ כְּתִיב קִרְבָּן לִי, אִיהוּ פְּלִיג כְּלָא כָּל חַד וְחַד
כְּדָקָא יָאוּת. וְרִזָּא דָא, אֲשֶׁתְּמוּדַע בְּפִרֵי הַחֵג, דְהוּוּ קִרְבָּן
לוּן יִשְׂרָאֵל קִדְּמֵי יִי.

אֲמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא מִשְׁנַתְךָ, דְאַנְתָּ
וְאַבְהֵן יִשְׁנֵי עֶפְרַת אִתְקֵרִינן, דְעַד כְּעַן הוּוּתוּן
מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרֵייתָא, בְּאִינוּן יִשְׁנִים בְּמִשְׁנָה, דְאַתְמַר בְּהוּן
עַל הָאֶרֶץ תִּישָׁן. וּבִיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקִּרְיָבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה
לִיהוּהּ. אַתוּן אִינוּן (בְּנֵי) בְּפוּרִים דְשְׁכִינְתָּא, וּבְעוֹבְדִין
דְלָכוּן, אִיהִי אִתְחַדְּשַׁת בְּצִלוֹתִין דְאַבְהֵן בְּכָל יוֹמָא.
דְּאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, תְּפִלוֹת כְּנָגַד אַבוֹת תְּקִנוּם.
וּבְקִרְיַאת שְׁמַע דְאַמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
וְאוּקְמוּהָ כָּל הַקּוּרָא קִרְיַאת שְׁמַע בְּכָל יוֹם, כְּאֵלוּ הוּא
מְקַיָּים (יְהוֹשֻׁעַ א) וְהִגִּית בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה.

וְדָאֵי בְּצִלוֹתִין דְלָכוּן, בְּקִרְיַאת שְׁמַע דְלָכוּן, שְׁכִינְתָּא
בְּפוּרִים שֶׁל הַשְּׁכִינָה, וּבְמַעֲשִׂים שְׁלָכֶם הִיא מִתְחַדְּשַׁת בְּתַפְלוֹת שֶׁל הָאֲבוֹת בְּכָל יוֹם. שְׁבָאֵרוּ
בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, תְּפִלוֹת כְּנָגַד אַבוֹת תְּקִנוּם. וּבְקִרְיַאת שְׁמַע שְׁאִמַר הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
וּפְרָשׁוּהָ כָּל הַקּוּרָא קִרְיַאת שְׁמַע בְּכָל יוֹם כְּאֵלוּ הוּא מְקַיָּים (יְהוֹשֻׁעַ א) וְהִגִּית בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה.
וְדָאֵי בְּתַפְלוֹת שְׁלָהֶם, בְּקִרְיַאת שְׁמַע שְׁלָכֶם, הַשְּׁכִינָה הִיא מִתְחַדְּשַׁת לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא.

שֶׁל טְמֵאָה שְׁאָסוּר לְעִרְבֵי אוֹתָם
בְּקִדְּשָׁה. אַף כְּף כָּל קִרְבָּנוֹת
נְקִרְאִים בְּשֵׁר קִדְּשׁ, וְכָל קִרְבָּנוֹת
שֶׁל כָּל מִין יֵשׁ בְּהֶם חֲלִין שֶׁל
טְהָרָה, וְיֵשׁ בְּהֶם קִדְּשׁ וְקִדְּשׁ
הַקִּדְּשִׁים.

וְהַסוּד שְׂיֵשׁ הַפְּרֵשׁ בֵּין קִדְּשׁ
לְקִדְּשׁ, זְהוּ שְׁכִתּוּב (שְׁמוֹת כו)
וְהִבְדִּילָהּ הַפְּרֻכֶּת לְכֶם בֵּין הַקִּדְּשׁ
וּבֵין קִדְּשׁ הַקִּדְּשִׁים. אַף כְּף אִשֵּׁי
הַקִּרְבָּנוֹת אִינֵם שׁוּיִם. שְׂאֵשׁ שֶׁל
גְּבוּהַּ מְקִדְּשׁ מֵאֵשׁ שֶׁל קִדְּשׁ
שְׁלִמְטָה, שְׁנִקְרָא אֵשׁ עֲצֵי הַקִּדְּשׁ,
אוּ אֵשׁ בְּשֵׁר הַקִּדְּשׁ. וְאֵשׁ שֶׁל
קִדְּשָׁה יֵשׁ בּוּ הַבְּדִלָהּ בֵּינוּ לְבִין
אֵשׁ שֶׁל הַדְּיוּט. אַף עַל גַּב שְׁבָאֵרוּ
עֲלֵיו שְׁמַצְוָה לְהִבְיָא מִן הַהַדְּיוּט
אַף עַל גַּב שְׂיֵשׁ אֵשׁ שֶׁל קִדְּשׁ,
שְׁכָל אֶחָד צְרִיף לְמִקְוָמוּ. וּמִשָּׁל
נִמְשָׁלוּ יִשְׂרָאֵל הַרְאֵשׁוּנִים לְסוּד
זֶה יִשְׂרָאֵל.

(יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁלוּ לְזֶה. שְׁהֵרֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל)
נְקִרְאִים מְלָכִים, כְּמוֹ שְׁבָאֵרוּהוּ,
כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. אֲבָל
כְּאִשֵּׁר הֵיוּ עוֹלִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ,
כָּל אֶחָד שׁוֹרְהַ בְּמִקְוָמוּ כְּמוֹ
שְׂרָאוּי לוֹ. אַף כְּף כָּל הַקִּרְבָּנוֹת
אִינֵם שׁוּיִם, שְׂאִף עַל גַּב שְׁכָלֶם
כְּתוּב קִרְבָּן לַה', הוּא מִחֶלֶק הַכֹּל
כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְסוּד
זֶה נוֹדַע בְּפִרֵי הַחֵג, שְׁהֵיוּ
מְקִרְיָבִים לְהֵם יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי ה'.
אֲמַר הַמְּנַרְהַ הַקְּדוּשָׁה, קוּם
רוּעָה נְאֻמָּן מִשְׁנַתְךָ, שְׂאִתָּה
וְהָאֲבוֹת נְקִרְאִים יִשְׁנֵי עֶפְרַת, שְׁעַד
כְּאֵן הֵייתֶם מִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה
בְּאוֹתָם יִשְׁנִים בְּמִשְׁנָה, שְׁנֵאֲמַר
בְּהֶם עַל הָאֶרֶץ תִּישָׁן. וּבִיּוֹם
הַבְּפוּרִים בְּהַקִּרְיָבְכֶם מִנְחָה
חֲדָשָׁה לַה'. אַתֶּם הֵם (בְּנֵי)
שְׁבָאֵרוּ
בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, תְּפִלוֹת כְּנָגַד אַבוֹת תְּקִנוּם. וּבְקִרְיַאת שְׁמַע שְׁאִמַר הַנְּאֻמָּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
וּפְרָשׁוּהָ כָּל הַקּוּרָא קִרְיַאת שְׁמַע בְּכָל יוֹם כְּאֵלוּ הוּא מְקַיָּים (יְהוֹשֻׁעַ א) וְהִגִּית בּוּ יוֹמָם וְלַיְלָה.
וְדָאֵי בְּתַפְלוֹת שְׁלָהֶם, בְּקִרְיַאת שְׁמַע שְׁלָכֶם, הַשְּׁכִינָה הִיא מִתְחַדְּשַׁת לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא.

ומשום זה נאמר והקרבנתם מנחה
חדשה לה'. בתפלות שהן במקום
הקרבנות. באילו קרבנות של
התפלות היא מתחדשת?
בשבעתיכם. כלומר שביעות,
שבו מתן תורה, ונקרא חמשים
יום לעמר. ובו שבעה שביעות,
מצד אותו שנאמר בו (תהלים קיט)
שבע ביום הללתיך. והיא מלכות,
כלה, כלולה משבע ספירות,
כלולה בכינה, שהיא מתפשטת
בחמש ספירות לחמשים.

יסוד כל, כלול מאלין חמשין. כל"ה: כ"ל ה'. כלילא
מחמשים, פלהו נבלעים פגו חמשים, חכמה
דאיהי, י' עלאה, מובלעת פגו חמשין. ה' זמנין עשר.
ה' בינה. י' חכמה. עשר זמנין ה' היינו חמשין ובחושפן
כ"ל. ובחושפן י"ם. ואיהו ים התורה. מקורא דיליה
כתר, דלית ליה סוף. שאר ספיראן, אתקריאו על שמה
שבעת ימים. ומלכות ים סוף, סוף דכל ימים.

ובגין דא דאינון חמשין, שבע שביעות, מנחתם שלשה
עשרונים, ושני עשרונים. חמש, דאינון חמש
זמנין עשר. הדא הוא דכתיב, (במדבר כח) ומנחתם סלת
בלולה בשמן שלשה עשרנים לפר האחד [ו] שני עשרנים
לאיל האחד. עשרון עשרון לפכש האחד לשבעת
הכפשים. ושבעת הכפשים, לקבל (ויקרא כג) שבע שבתות
תמימת תהינה. כל חד עם שית יומין דיליה.

ובעשור לחדש השביעי, (במדבר כט) דאיהו תשרי. מקרא
קדש יהיה לכם, דא יום הכפורים. דאיהו
עשירי י', כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו ביה ה'
צלותין, לחברא לה עם ה'. (מאי מקרא קדש ויהיה לכם, דא יום
הכפורים דאיהו עשירי י', כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו ביה ה' צלותין,
לחברא עם ה') מאי מקרא קדש. לאפרשא ליה משאר יומין,
דאית בהו פולחנא דחול. ובגין דא, כל מלאכת עבדה
לא תעשו.

ותקינו בו חמש תפלות, לחבר אותו עם ה'. (מהו מקרא קדש ויהיה לכם? זה יום הכפורים שהוא עשירי,
כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו בו חמש תפלות, לחברו עם ה') מהו מקרא קדש? להבדילו משאר ימים שיש
בהם עבודה של חל. ומשום זה, כל מלאכת עבדה לא תעשו.

ותקינו בו חמש תפלות, לחבר אותו עם ה'. (מהו מקרא קדש ויהיה לכם? זה יום הכפורים שהוא עשירי,
כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו בו חמש תפלות, לחברו עם ה') מהו מקרא קדש? להבדילו משאר ימים שיש
בהם עבודה של חל. ומשום זה, כל מלאכת עבדה לא תעשו.

ותקינו בו חמש תפלות, לחבר אותו עם ה'. (מהו מקרא קדש ויהיה לכם? זה יום הכפורים שהוא עשירי,
כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו בו חמש תפלות, לחברו עם ה') מהו מקרא קדש? להבדילו משאר ימים שיש
בהם עבודה של חל. ומשום זה, כל מלאכת עבדה לא תעשו.

ותקינו בו חמש תפלות, לחבר אותו עם ה'. (מהו מקרא קדש ויהיה לכם? זה יום הכפורים שהוא עשירי,
כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו בו חמש תפלות, לחברו עם ה') מהו מקרא קדש? להבדילו משאר ימים שיש
בהם עבודה של חל. ומשום זה, כל מלאכת עבדה לא תעשו.

ותקינו בו חמש תפלות, לחבר אותו עם ה'. (מהו מקרא קדש ויהיה לכם? זה יום הכפורים שהוא עשירי,
כליל מעשרת ימי תשובה. ותקינו בו חמש תפלות, לחברו עם ה') מהו מקרא קדש? להבדילו משאר ימים שיש
בהם עבודה של חל. ומשום זה, כל מלאכת עבדה לא תעשו.

שִׁימוּם שֵׁשׁ בָּהֶם מְלֹאכָה שֶׁל חַל, הֵם מְצַד שֶׁל עֵץ הַדְּעֵת טוֹב וְרַע. שֶׁהַתְּהַפֵּף מִמְטָה לְנַחֵשׁ, וּמִנַּחֵשׁ לְמְטָה, לְכָל אֶחָד כְּפִי מַעֲשֵׂיו. וְזֶה מְטָרֹן מְטָה, נַחֵשׁ, סְמָאֵל. אֲבָל בְּיוֹם זֶה, שֶׁהוּא יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁנֹקְרָא קֹדֶשׁ, שׁוֹלֵט עֵץ הַחַיִּים, שֶׁלֹּא מִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ שְׁטָן וּפְגַע רַע. וּמְצַדוֹ (תְּהִלִּים ה) לֹא יִגְרָף רַע. וּמִשׁוֹם זֶה יֵשׁ בּוֹ מְנוּחָה לְעַבְדִּים בְּעֵץ הַחַיִּים, (וּמִשְׁתַּתְּפִים אֲצֵלוֹ) וְבוֹ יוֹצֵאִים לְחַרוֹת, בּוֹ יוֹצֵאִים מִשְׁלֵשְׁלוֹתֵיהֶם.

אֲלוֹ שֵׁשׁ עֲלֵיהֶם גְּזֵר דִּין בְּנֶדֶר וּבִשְׁבוּעָה, וּמִשׁוֹם זֶה הִתְקִינוּ לוֹמַר בּוֹ: כָּל נְדָרִים וְאִסּוּרִים וְכוּ', כָּלֵם יִהְיוּ מִשְׁבְּתִים וְעוֹזוּבִים בְּלִי תִקּוּף וְלֹא קְיָמִים. וּמִשׁוֹם זֶה נֶדֶר שֶׁל שֵׁם יְהוָה, שֶׁהִיא תְּפָאֶרֶת. וּשְׁבוּעָה - שֶׁל אֲדֹנָי, שֶׁהִיא מְלָכוּת. שֶׁעָשׂוּ עַל גְּלוּת שְׁלָהֶם, בְּחֻקְמָה וּבִינְיָה יְהוָה נְעֻזְבִים וּמִשְׁבְּתִים לְלֹא תִקּוּף וּבְלִי קִיּוּם, (בְּמַדְבַּר טו) וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. שֶׁחֲסֵד הוּא מִים, וּגְבוּרָה אֵשׁ, וְתְּפָאֶרֶת אֲוִיר. וּמִשׁוֹם זֶה בָּאוּ בְּעַלֵי הַמְּשֻׁנָה, הַתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בְּאֲוִיר.

וּמִשׁוֹם שֶׁשְׁבוּעָה מִמְּלָכוּת, שֶׁהִיא לְמְטָה מְמַנּוּ, פְּרָשׁוּהוּ, נְדָרִים עַל גְּבִי שְׁבוּעוֹת עוֹלָמִים. וְעוֹד פְּרָשׁוּ, כָּל הַנְּשָׁבַע כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בְּמִלְךָ עֲצָמוֹ, וְכָל הַנּוֹדֵר כְּאֵלּוֹ נוֹדֵר בְּחַיֵי הַמִּלְךָ. הַמִּלְךָ עֲצָמוֹ - אֲדֹנָי. חַיֵי הַמִּלְךָ - יְהוָה. וּמִשׁוֹם זֶה נֶאֱמַר (בְּמַדְבַּר ל) כִּי יִדֹר נֶדֶר לַיהוָה.

וְאִתָּה כִּף יֵשׁ סוּד אַחֵר, חַיֵי הַמִּלְךָ - חֻקְמָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (קְהֵלֵת ז) הַחֻקְמָה תְּחִיָּה בְּעֲלִיָּה. כָּל הַנּוֹדֵר בִּיהוָה, שֶׁהוּא תְּפָאֶרֶת, כְּאֵלּוֹ נוֹדֵר בְּחֻקְמָה, שֶׁהוּא שֵׁם יוֹד ה"א

וְא"ו ה"א, חַיֵי הַמִּלְךָ. וְכָל הַנְּשָׁבַע בְּאֲדֹנָי, כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בְּמִלְךָ עֲצָמוֹ. עֲצָמוֹ, זוֹ אִמָּא עֲלִיּוֹנָה, כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בָּהּ, שֶׁהִיא (שְׁמוֹת כד) עֲצָם הַשְּׁמַיִם לְטַהֵר. מִסְטָרָא דְחֲסֵד, (בְּרַאשִׁית ב) עֲצָם מִעֲצָמִי. וּבִשְׁרִי מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, דָּא מְלָכוּת. וּבְחֻקְמָה דְאִיהִי

דְּיוֹמִין דְּאִית בְּהוֹן מְלֹאכְתָּ חוֹל, אֵינּוֹן מִסְטָרָא דְעֵץ הַדְּעֵת טוֹב וְרַע. דְּאִתְהַפֵּף מִמְטָה לְנַחֵשׁ, וּמִנַּחֵשׁ לְמְטָה. לְכָל חַד כְּפּוּם עוֹבְדוֹי, וְדָא מְטָרֹן מְטָה, נַחֵשׁ, סְמָאֵל. אֲבָל בְּהַאי יוֹמָא דְאִיהוּ יוֹם הַכַּפּוּרִים דְּאִתְקַרֵי קֹדֶשׁ, שְׁלֵטָא אֵילְנָא דְחַיֵי, דְּלֹא אִשְׁתַּתֵּף עִמִּיהָ שְׁטָן וּפְגַע רַע. וּמִסְטָרִיהָ (תְּהִלִּים ה) לֹא יִגְרָף רַע. וּבְגִין דָּא, בִּיהָ נִיחִין עַבְדֵּין בְּאֵילְנָא דְחַיֵי, (נ"א וְאִשְׁתַּתֵּפוּן גְּבוּיָה) וּבִיהָ נִפְקֵן לְחַירוֹת, בִּיהָ נִפְקֵי מִשְׁלֵשְׁלֵהוֹן.

אֵינּוֹן דְּאִית עֲלֵיהוּ גְזֵר דִּין, בְּנֶדֶר וּבִשְׁבוּעָה, וּבְגִין דָּא תְּקִינוּ לְמִימַר בִּיהָ, כָּל נְדָרִי וְאִסְרִי וְכוּ', כּוֹלְהוֹן יְהוֹן שְׁבִיתוֹן וּשְׁבִיקוֹן לֹא שְׁרִירִין וְלֹא קְיָיִמִין. וּבְגִין דָּא נֶדֶר דִּיהוָה, דְּאִיהוּ תְּפָאֶרֶת. וּשְׁבוּעָה דְּאֲדֹנָי, דְּאִיהוּ מְלָכוּת. דְּעַבְדוֹ עַל גְּלוּתָא דְּלְהוֹן, בְּחֻקְמָה וּבִינְיָה יְהוֹן שְׁבִיקוֹן וּשְׁבִיתוֹן לֹא שְׁרִירִין וְלֹא קְיָיִמִין, (בְּמַדְבַּר טו) וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. דְּחֲסֵד אִיהוּ מִים. גְּבוּרָה אֵשׁ. תְּפָאֶרֶת אֲוִיר. וּבְגִין דָּא אִוְקְמוּהָ מְאִרִי מִתְּנִיתִין, הַתֵּר נְדָרִים פּוֹרְחִים בְּאֲוִיר.

וּבְגִין דְּשְׁבוּעָה מִמְּלָכוּת, דְּאִיהִי לְתַתָּא מִינְיָה. אִוְקְמוּהָ, נְדָרִים עַל גְּבִי שְׁבוּעוֹת עוֹלָמִים. וְעוֹד אִוְקְמוּהָ, כָּל הַנְּשָׁבַע כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בְּמִלְךָ עֲצָמוֹ. וְכָל הַנּוֹדֵר כְּאֵלּוֹ נוֹדֵר בְּחַיֵי הַמִּלְךָ. הַמִּלְךָ עֲצָמוֹ, אֲדֹנָי. חַיֵי הַמִּלְךָ, יְהוָה. וּבְגִין דָּא (בְּמַדְבַּר ל) כִּי יִדֹר נֶדֶר לַיהוָה.

וְאִוְף הַכִּי אִית רְזָא אֲתֵרָא, חַיֵי (דף ונ"ה ע"ב) הַמִּלְךָ, חֻקְמָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (קְהֵלֵת ז) הַחֻקְמָה תְּחִיָּה בְּעֲלִיָּה. כָּל הַנּוֹדֵר בִּיהוָה, דְּאִיהוּ תְּפָאֶרֶת. כְּאֵלּוֹ נוֹדֵר בְּחֻקְמָה, דְּאִיהוּ יוֹד ה"א וְא"ו ה"א, חַיֵי הַמִּלְךָ. וְכָל הַנְּשָׁבַע בְּאֲדֹנָי, כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בְּמִלְךָ עֲצָמוֹ. עֲצָמוֹ דָּא אִימָא עֲלָאָה, כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בָּהּ, דְּאִיהִי (שְׁמוֹת כד) עֲצָם הַשְּׁמַיִם לְטַהֵר. מִסְטָרָא דְחֲסֵד, (בְּרַאשִׁית ב) עֲצָם מִעֲצָמִי. וּבִשְׁרִי מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, דָּא מְלָכוּת. וּבְחֻקְמָה דְאִיהִי

וְא"ו ה"א, חַיֵי הַמִּלְךָ. וְכָל הַנְּשָׁבַע בְּאֲדֹנָי, כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בְּמִלְךָ עֲצָמוֹ. עֲצָמוֹ, זוֹ אִמָּא עֲלִיּוֹנָה, כְּאֵלּוֹ נְשָׁבַע בָּהּ, שֶׁהִיא (שְׁמוֹת כד) עֲצָם הַשְּׁמַיִם לְטַהֵר. מִצַּד חֲסֵד - (בְּרַאשִׁית ב) עֲצָם מִעֲצָמִי. וּבִשְׁרִי

מבשרי - מצד הגבורה, זו מלכות. ובחכמה, שהיא חיי תפארת, הוא עולה לקראת אדם. זהו שכתוב (ישעיה מד) כתפארת אדם.

וְנֹאמַר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, (ויקרא טז) וענינתם את נפשתיכם. ובצעשור לחדש השביעי הזה תענו את נפשתיכם. תקנו בו חמשה ענויים, כדי שתתלבן ה' קטנה בה' עליונה, שהיא חמש תפלות. לקים בישראל, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם פשנים כשלג ילבינו. וזהו סוד של לשון זהרית, משום שכל החובות של ישראל מגיעים אצל המלכות, ותשובה, שהיא בינה, מלבנת אותם, משום שנאמר בה (ויקרא טז) השכן אתם בתוך טמאתם. וארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב להלביש - אהרונהי.

ותקנו לתקע שופר ביום הכפורים, להעלות קול, שהוא אות ו', לחרות, שנאמר בה (ישעיה ג) ככל צרתם לו צר - בא' וכו', קרי וכתוב. ועבודת יום הכפורים היא באריכות, והיא פלולה משלש מדרגות - במחשבה, דבור ומעשה.

בחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו' (ויקרא כג), שהוא תשרי, מקרא קדש יהיה לכם. כל מלאכת עבודה לא תעשו. וחגתם אתו חג לה' שבעת ימים וגו'. בחמשה עשר - מצד של י"ה. וחגתם אתו - זו אות ו', העמוד האמצעי. (ח"ג - חסד גבורה) שבעת ימים - מצד של בת שבע, שהיא מלכות. האבות, והרועה הנאמן, ואהרן, דוד ושלמה - הרי הם שבעה, פנגד שבע ספירות. אני רוצה לתקן לכם סכה, שהיא אמה עליונה, לסכך עליהם כאמא על בנים ומשום שבע ספירות אמר הפסוק, (ויקרא כג) פי בספות הושבתי את בני ישראל, בצאתם מארץ מצרים, בשבעה ענני כבוד. סכה (יש שכתובה באות ו', בסכת חסר ו', דאתמר בה בסכת תשבו שבעת ימים, איחי אימא אכל סכה) באת ו', איהו ברזא שבע ספירות. אני רוצה לתקן לכם סכה, שהיא אמה עליונה, לסכך עליהם כאמא על בנים.

חיי תפארת, איהו סליק לאתקרי אדם, הדא הוא דכתיב, (ישעיה מד) כתפארת אדם.

וְאִתְמַר בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. (ויקרא טז) וענינתם את נפשתיכם. ובצעשור לחדש השביעי הזה תענו את נפשתיכם. תקינו ביה ה' ענויים, בגין דתתלבן ה' זעירא בה' עלאה, דאיהו ה' צלותין. לקיים בישראל, (ישעיה א) אם יהיו חטאיכם פשנים כשלג ילבינו. והאי איהו רזא דלשון של זהרית, בגין דכל חובין דישראל מטון לגבי מלכות. ותשובה דאיהי בינה, מלבנת לון. בגין דאתמר בה, (ויקרא טז) השכן אתם בתוך טמאתם. וד' בגדי לבן, וד' בגדי זהב למלביש. אהרונהי.

ותקינו לתקע שופר ביום הכפורים, לסלקא קול דאיהו ו', לחרות. דאתמר בה, (ישעיה ג) ככל צרתם לו צר, בא', וכו', קרי וכתוב. ועבודת יום הכפורים איהי באריכות, ואיהי כלילא מתלת דרגין, במחשבה דבור ומעשה.

בחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו', (ויקרא כג) דאיהו תשרי, מקרא קדש יהיה לכם. כל מלאכת עבודה לא תעשו. וחגתם אתו חג ליי שבעת ימים וגו'. בחמשה עשר, מסטרא די"ה. וחגתם אתו, דא אות ו', עמודא דאמצעיתא. (ח"ג חסד גבורה) שבעת ימים, מסטרא דבת שבע, דאיהי מלכות. אבהו, ורעיא מהימנא, ואהרן, דוד ושלמה, הא אינון שבע, לקבל שבע ספיראן. אנא בעינא לתקנא לכוון סכה, דאיהי אימא עלאה, לספכא עליוהו, פאמא על בנין.

ובגין ז' ספיראן אמר קרא, (ויקרא כג) פי בספות הושבתי את בני ישראל, במפקנותהון מארעא דמצרים, בז' ענני כבוד. סכה (אית באת ו', בסכת חסר ו', דאתמר בה בסכת תשבו שבעת ימים, איחי אימא אכל סכה) באת ו', איהו ברזא שבע ספירות. אני רוצה לתקן לכם סכה, שהיא אמה עליונה, לסכך עליהם כאמא על בנים ומשום שבע ספירות אמר הפסוק, (ויקרא כג) פי בספות הושבתי את בני ישראל, בצאתם מארץ מצרים, בשבעה ענני כבוד. סכה (יש שכתובה באות ו', בסכת חסר ו', שנאמר בה בסכת תשבו שבעת ימים. היא אמא. אכל

סכה) באות ו' היא בסוד (התבות) של שני בני-י. יהוה אדני. וכך עולה סוכ"ה בחשבון יאהדונהי. שני כרובים, שהם (שמות כה) סככים בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו.

ויש עשרה טפחים בכרובים ממטה למעלה, מרגליהם עד ראשיהם, ומראשיהם עד רגליהם, ושורים על טפח שהוא י. ועשרה עשרה ממעלה למטה, וממטה למעלה, כלומר יו"ד. ומשום זה שעור סכה אמרו חכמים, לא פחות מעשרה, ולא למעלה מעשרים. סכה העשויה ככבשן מצד של אמא, עליה נאמר (שמות יט) ויהר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. (ופרשודו, מדה (יחזקאל א) והחיות רצוא ושוב, באור היוצא מפי הכבשן) והכל אחד.

וסכה תהיה לצל יומם (ישעיה ד), שצריך סכך. וסכך נעשה לצל, שנאמר בו (תהלים צא) בצל שדי יתלונן. ולא בצל סכת הדיוט, שמגן על הגוף משמש. אלא צל להגן על הנשמה, כמו שנאמר (שיר השירים ב) בצלו חמדתי וישבתי. (איכה ד) אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים. צל עם ס' הוא צלם, שנאמר בו (תהלים לט) אף בצלם יתהלך איש. ס' סתומה יש לה ארבע דפנות.

ומה שפרשוהו שמים פהלכתן ושלישית אפלו טפח, ולמי שאמר שלשה פהלכתן ורביעית אפלו טפח, והם בגלל זה, שמים שלש, ארבע - הרי תשע. וטפח הוא עשירי, להשלים כל חסרון. ומשום זה שעור סכה לא פחות מעשר, שהיא אות כ', פתר עליון, שלא שולטת בו עין. כבוד עליון, אמר משה, (שמות לג) הראני נא את פניך, ולא תוכל לראת את פני. ולית כבוד, בלא כ'.

ומשום זה שערו מארי מתניתין לקבליהו, סכה העשויה

(דפיכיו) דתריין בגין, יהוה אדני. והכי סליק סוכ"ה בחושפן יאהדונהי. תריין כרובים, דהם (שמות כה) סככים בכנפיהם על הפפרת ופניהם איש אל אחיו.

ואית עשרה טפחים בכרובים מתתא לעילא, מרגליהון עד רישיהון, ומרישיהון ועד רגליהון, ושריין על טפח דאיהו י. ועשרה עשרה מעילא לתתא, ומתתא לעילא, היינו יו"ד. ובגין כך, שיעורא דסכה אמרו רבנן, לא פחות מעשרה, ולא למעלה מעשרים. סכה העשויה ככבשן מסטרא דאימא, עלה אתמר, (שמות יט) ויהר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יי באש ויעל עשנו כעשן הכבשן. (ואוקמוה מאי (יחזקאל א) והחיות רצוא ושוב, באור היוצא מפי הכבשן) וכלא חד.

וסכה תהיה לצל יומם, (ישעיה ד) דסכך בעינן. וסכך אתעביד לצל. דאתמר ביה, (תהלים צא) בצל שדי יתלונן. ולא בצל סכת הדיוט, דאגין על גופא משמשא. אלא צל לאגנא על נשמתא. (שיר השירים ב) בצלו חמדתי וישבתי. (איכה ד) אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים. צל עם ס', איהי צלם. דאתמר ביה, (תהלים לט) אף בצלם יתהלך איש. ס' סתומה אית לה ארבעה דפנות.

ומה דאוקמוה שמים פהלכתן ושלישית אפילו טפח. ולמאן דאמר שלשה פהלכתן ורביעית אפילו טפח. ואינון בגין דא, תריין, תלת, ארבע, הא תשע, טפח איהי עשיראה, לאשלמא כל חסרון. ובגין דא, שיעור סכה לא פחות מעשר, דאיהי מלכות, עשיראה דכל דרגין. ולא למעלה מעשרין, דאיהי כ', פתר עליון, דלא שלטא ביה עינא. כבוד עלאה, עליה אמר משה, (שמות לג) הראני נא את פניך, ולא תוכל לראת את פני. ולית כבוד, בלא כ'.

ובגין דא שערו מארי מתניתין לקבליהו, סכה העשויה מעשר, שהיא מלכות, עשירית של כל הדרגות. ולא למעלה מעשרים, שהיא אות כ', פתר עליון, שלא שולטת בו עין. כבוד עליון, אמר משה, (שמות לג) הראני נא את פניך, ולא תוכל לראת את פני. ואין כבוד בלי אות כ'.

הדומה ללב, תקנו להיות ביד שמאל. כמו שפירושה, לולב בימין, ואתרוג בשמאלו. והם כנגד זכור ושמור. ומי נטל שניהם? העמוד האמצעי. לולב בימינו, ואתרוג בשמאלו.

כאן האבות, והרועה הנאמן, ואתרוג ודוד ושלמה, ובכרו אותו ואתרוג לו, אתה המנוחה הקדושה, והחברים שלך שהם ששה, כנגד אלו שהם שבעה. ואתה המנוחה הקדושה, נר מערבי באמצע, שכל ששה נרות מאירים מפה. בכל אחד נאמר בו, (משלי ב) נר ה' נשמת אדם.

והרועה הנאמן מאיר בך, ואתה בחברים שלך, והכל אחד בלי פרוד כלל. ומשם ואילך מתפשטים ענפים לכל פעלי החכמה, השלם דברי החבורה הראשונה שלך לעטר אותם.

פתח המנוחה הקדושה ואתרוג, בחבור הראשון נאמר, (שיר השירים ח) מים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'. מהו בוז? יום שני ויום ששי ויום שביעי של סכות, שבהם היו מנסכים מים ויין.

שבעה ימי סכות בהם היו מקריבים ישראל שבעים פרים לכפר על שבעים ממנים כדי שלא ישאר העולם חרוב מהם. זהו שכתוב ובחמשה עשר יום והקרבתם עלה אשה לריח ניחח לה' פרים בני בקר שלשה עשר תמימים. וביום השני פרים שנים עשר. וביום השלישי אחד עשר. וביום הרביעי עשרה. וביום החמישי פרים תשעה. וביום הששי פרים שמונה. וביום

השביעי שבעה. וכלם שבעים. ובכל יום היו חסרים. מדוע חסרים?

אמא כאן הוא רמוז, (בראשית ח) ותנח התבה בחדש השביעי. ומה שם בימי המבול (ס) והמים היו הלוח וחסור - אף כף בתשרי, שהוא החדש השביעי, שבו כמה מצוות: ראש השנה, ויום הפורים, סכה ולולב, אתרוג, מינים של הלולב, שופר - השכינה העליונה שורה על ישראל,

ואתרוג בשמאלו. אינון לקבל זכור ושמור. ומאן נטיל תרווייהו. עמודא דאמצעייתא. לולב בימיניה, ואתרוג בשמאליה.

אתו אבהן, ורעיא מהימנא, ואתרוג ודוד ושלמה, ובכריכו ליה, ואתרוג ליה, אנת בוצינא קדישא, וחבריאי דילך דאינון שית, לקבל אינון ז'. ואנת בוצינא קדישא נר מערבי באמצע, דכל שית נרות נהרין מנה. בכל חד אתמר ביה, (משלי ב) נר יי נשמת אדם. ורעיא מהימנא נהיר בך, ואנת בחבריאי דילך, וכלא חד, בלא פרודא כלל. ומתמן ואילך מתפשטין ענפין לכל מארי חכמתא, אשלים מלין דחבורא קדמאה דילך לאעטרא לון.

פתח בוצינא קדישא ואתרוג, בחבורא קדמאה אתמר (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'. מאי בוז. יומא תניינא, ויומא שתיתאה, ויומא שביעאה דסופות. דבהון הוו מנסכים מים ויין.

דשבע יומין דסופות, בהון היו מקריבין ישראל שבעים פרים, לכפרא על שבעין ממנן, בגין דלא ישתאר עלמא חרוב מנייהו. הדא הוא דכתיב, ובחמשה עשר יום והקרבתם עולה אשה לריח ניחח ליי פרים בני בקר שלשה עשר תמימים. וביום השני פרים י"ב. וביום השלישי י"א. וביום הרביעי עשרה. וביום החמישי פרים תשעה. וביום הששי פרים שמונה. וביום השביעי שבעה. וכלהו שבעין. ובכל יומא הוו חסרים. אמאי חסרים.

אלא הכא קא רמיז, (בראשית ח) ותנח התבה בחדש השביעי. ומה התם בימי טופנא, (בראשית ח) והמים היו הלוח וחסור, אוף הכי בתשרי, דאיהו גרמא שביעאה, דביה כמה פקודין, ראש השנה ויום הפורים, סכה ולולב אתרוג, מינון דלולב שופר. שכינתא עלאה שרייא

על ישראל, דאיהי תשובה, ספה, אַתְרוֹג, וְקוֹדֶשׁא בְרִיךְ
הוא דאיהו לילב. מנד והמים היו הלוף וחסור, מתמעטין
חובין דישראל, אוף הכי מתמעטין ממנן דאינון מלאכי
חבלה, דממנן עלייהו, דדמין למי טופנא. כמה
דאוקמוה, עשה עברה אחת קנה לו קטיגור אחד. בההוא
זמנא דמתמעטין חובין, מתמעטין פרים דלהון,
מתמעטין ממנן דע' אומין, מתמעטין ע' אומין, מתמעט
טובא דלהון.

תיבת נח, מני קדשא בריך הוא, לאעלא עמיה שנים
שנים (בראשית ז) שבעה שבעה זכר ונקבה, לקרבנא,
לאגנא על נח, ועל כל אינון דעאלין עמיה לתיבה. אוף
הכי אלין דמנטרין חגין וזמנין, דאינון ימים טובים,
שנים שנים שבעה שבעה, שנים שנים תרין יומין דראש
השנה, ותרין יומין דשבועות, ובגין דאינון תרין מנייהו
בספק, הא אית שני ימי הפורים באתרייהו. שבעה
שבעה, ז' יומין דפסח, ז' יומין דסוכות. נח לקבל יום
השבת, והאי איהו מכל החי.

ספה קא אגינת עלייהו דישראל, הדא הוא דכתיב, (ישעיה
ד) וספה תהיה לצל יומם מחרב. ספה קא אגינת.
מה תיבת נח לאגנא, אוף הכי ספה לאגנא. ועוד מכל
החי, ח"י ברקאן דצלותא, מאינון ט' ט', ברקתא דמינין
בה אשתלימו י' ספיראן מעילא לתתא, ומתתא לעילא.
ואיהו לקבל נח.

ועוד מכל החי, שכנינתא אגינת על אלין דנטרין י', אות
שבת בתחומא דיליה, דאיהו ח' אלפים, תרין
אלפין לכל צד. ועוד, מכל החי, אלין דנטרין י' אות
ברית, דאיהו בח' יומין, דאתמר עלייהו, (ויקרא יב) וביום
השמיני ימול בשר ערלתו. ועוד, מכל החי, אלין דנטרין
אות י', תפלין בתמנייא פרשין.

אלפים, אלפים לכל צד. ועוד מכל החי - אלו ששומרים י', אות ברית, שהוא בשמונה ימים,
שנאמר עליהם, (ויקרא יב) וביום השמיני ימול בשר ערלתו. ועוד מכל החי - אלו ששומרים אות
י', תפלין בשמונה פרשיות.

שהיא תשובה, ספה, אַתְרוֹג, וְקוֹדֶשׁא בְרִיךְ.
והקדוש ברוך הוא שהוא לילב.
מיד - והמים היו הלוף וחסור.
מתמעטים החטאים של ישראל.
אף כף מתמעטים הממנים, שהם
מלאכי החבלה שממנים עליהם
שדומים למי המבול. כמו
שפרשהו, עשה עברה אחת,
קנה לו קטיגור אחד. באותו זמן
שמתמעטים החטאים,
מתמעטים הפרים שלהם,
מתמעטים הממנים של שבעים
אמות, מתמעטים שבעים אמות,
מתמעט הטוב שלהם.

תיבת נח, צוה הקדוש ברוך הוא
להכניס עמו שנים שנים (בראשית
ז) שבעה שבעה זכר ונקבה,
לקרבן, להגן על נח ועל כל אלו
שנכנסים עמו לתבה. אף כף אלו
ששומרים חגים וזמנים, שהם
ימים טובים, שנים שנים שבעה
שבעה. שנים שנים - שני ימי
ראש השנה ושני ימים של
שבועות. ומפני שאלו שנים מהם
בספק, הרי שני ימי הפורים
במקומם. שבעה שבעה - שבעת
ימי הפסח, שבעת ימי הסכות.
נח פנגד יום השבת, וזהו (שם ו)
מכל החי.

הספה מגנה על ישראל, זהו
שפתוב (ישעיה ד) וספה תהיה לצל
יומם מחרב. הספה היא מגנה.
מה תבת נח להגן, אף כף ספה
להגן. ועוד מכל החי - ח"י
ברכות התפלה, והן תשע תשע.
ברכת המינים בה נשלמות עשר
ספירות ממעלה למטה וממטה
למעלה, והיא פנגד נח.

ועוד מכל החי - השכינה מגנה
על אלו ששומרים י', אות שבת
בתחום שלו, שהוא שמונת
אלפים, אלפים לכל צד. ועוד מכל החי - אלו ששומרים ימים,
שנאמר עליהם, (ויקרא יב) וביום השמיני ימול בשר ערלתו. ועוד מכל החי - אלו ששומרים אות
י', תפלין בשמונה פרשיות.

השכינה, שהיא סכה, מגנה עליהם, ופורשת כנפה עליהם כאמא על בנים, ומפני זה תקנו לברך הפורס סכת שלום עלינו. ומפני זה בחדש השביעי, שבו כל מצוות אלו, (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, עם ישראל באביהם שבשמים. ואין מים רבים אלא כל האמות והממנים שלהם. אם יתן איש, שהוא סמאל, כל מה שיש לו בעולם הזה, כדי שישתתף באלו המצוות עם ישראל - בוז יבזו לו.

וביום השמיני עצרת, פר אחד איל אחד. הרי פרשהו בעלי המשנה, למלך שזמן אורחים, לאחר ששלח אותם, אמר לאלו בני ביתו: אני ואתם נעשה סעודה קטנה. ומה עצרת? כמו שנאמר (שמואל א-ט) זה יעצר בעמי, ואין עצר אלא מלכות. מצד השכינה העליונה עושה סעודה גדולה, ומצד המלכות סעודה קטנה. ונהגין לעשות ישראל עמה שמחה, ונקראת שמחת תורה. ומעטרים לספר תורה בכתר שלו, רמז ספר תורה לתפארת, השכינה - עטרת תפארת.

אמר רבי אלעזר, אבא, מדוע מצד האמא העליונה מזמן כל הממנים של כל האמות, ומצד השכינה התחתונה לא מזמן אלא אמה יחידה, כנגד פר יחיד?

אמר לו, בני, טוב שאלת. מפני שמלכות היא רומזת לבת, שהיא צנועה בבית אביה ואמה. והיא ארוסה ולא נשואה. אין דרך ארץ לאכל עם אורחים. אבל אמא שהיא נשואה, דרך ארץ הוא

(לאכל עם האורחים) אחר שמזמין בעלה אורחים לאכל על השלחן עם בעלה. ואם הם אורחים נכרים, לא אוכלים עמהם לא אבא ולא אמא, וכל שכן הבת. ומשום כך בסעודה של שבעים

שכינתא דאיהי סכה, אגינת עליהו, ופרישת גדפאָה עליהו, כאמא על בנין, ובגין דא תקינו לברכא, הפורס סכת שלום עלינו. ובגין דא בירחא שביעאה, דביה כל פקודין אלין, (שיר השירים ח) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. עם ישראל באביון שבשמים. ולית מים רבים, אלא כל אומין וממנן דלהון. אם יתן איש, דאיהו סמאל, כל מה דאית ליה בעלמא דין, בגין (דף נ"ו ע"ב) דישתתף באלין פקודין עם ישראל, בוז יבזו לו.

וביום השמיני עצרת פר אחד איל אחד, הא אוקמוהו מארי מתניתין, למלכא דזמין אושפיזין, לבתר דשלח לון, אמר לאלין בני ביתא דיליה, אנא ואתון נעביד סעודה קטנה. ומאי עצרת. כמה דאת אמר, (שמואל א כ ט) זה יעצר בעמי, ולית עצר אלא מלכות. מסטרא דשכינתא עלאה, עביד סעודתא רברבא, ומסטרא דמלכותא, סעודתא זעירא. ונהגין למעבד ישראל עמה חדוה, ואתקריאת שמחת תורה. ומעטרין לספר תורה בכתר דיליה, רמז ספר תורה לתפארת, שכינתא עטרת תפארת.

אמר רבי אלעזר, אבא, אמאי מסטרא דאמא עלאה, זמין לכל ממנן דכל אומין, ומסטרא דשכינתא תתאה, לא זמין אלא לאומה יחידה, לקבל פר יחידא.

אמר ליה ברי, שפיר שאילת. בגין דמלכות איהי רמיזא לברתא, דאיהי צנועה בבית אביה ואמה. ואיהי ארוסה ולא נשואה. לאו אורח ארעא, למיכל עם אושפיזין. אבל אימא דהיא נשואה, אורח ארעא איהו (למיכל עם אורח) בתר דמזמין בעלה אושפיזי, למיכל על פתורא עם בעלה. ואי אינון אושפיזין נכראין, לא אכלי עמהון, לא אבא, ולא אמא, וכל שכן ברתא. ובגין כך בסעודתא דשבעין ממנן, לא אשתתף למיכל עמהון, חד

(לאכל עם האורחים) אחר שמזמין בעלה אורחים לאכל על השלחן עם בעלה. ואם הם אורחים נכרים, לא אוכלים עמהם לא אבא ולא אמא, וכל שכן הבת. ומשום כך בסעודה של שבעים

הממנים לא משתתף לאכל עמם אחד מבצעי המלך, מפני שהם נכרים. אמר לו, ודאי עתה יתישב הדבר בלבי על בריו. ע"ת תמיד - זו השכינה, שעולה למעלה באותה דרגה, שנאמר בה ערב ובקר בכל יום תמיד אומרים פעמים שמע ישראל. והיא עולה בעמוד האמצעי, שהוא תדיר עמה בלי פרווד כלל.

והאן עולה? למקום שנגזרה משם, שהוא אין סוף, והוא גבוה מכל הספירות. ומפני זה פרשה, עולה - פלה לגבוה עולה. וכאשר הא עולה, אוחזות בה כל הספירות, והן עולות עמה. ומה העליה שלה? לריח נחת, לתת ריח טוב לפני ה', ואחר כך נאמר בה, (ויקרא ט) וירד מעשת החטאת והעלה. ירדה מלאה כפרה מכל חטאי ישראל.

והרי העליה שלה היא בעמוד האמצעי. ומפני כך הירדה שלה היא בו, וכל הצבאות שלה. ומפני זה נקרא סלם, שבו כל ההיות (הכנויים) עולות ויורדות, שהן תלויות מן יהוה. ומפני זה כל הקרבנות והעולות הם ליהוה. ונקראת קרבן על שם שמתקרים בה כל הכנויים ליהוה.

ומפני זה נאמר עליה, (במדבר ז) קרבנו קצרת כסף אחת. אין דרגה נקרכת לגבי יהוה פחותה ממנה. ואין תפלה ומצוה מכל מצוות התורה, וכל קרבנות ועולות, שהם לחוץ ממנה. בכל דרגות הספירות לא מתקבלות לפני יהוה חוץ ממנה. ומפני זה נאמר עליה, (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש. ומפני זה אמר הנביא, (ירמיה ט) כי אם בזאת יתהלל המתהלל.

היא שלמים, שלמות השם של יהוה, בכל דרגה ודרגה. היא ה' אדני. י' של יהוה. היא ה' מאלהים. היא ה' מאהיה. י' משדי. סוף כל הויה וכנוי. ומפני זה נאמר בה, (קהלת יב) סוף דבר

מן מארי מלכא, בגין דאינון נוכראין. אמר ליה ודאי כען אתיישבת מלה בלבאי, על ברייה.

עולת תמיד, דא שכינתא, דסליקת לעילא בההוא דרגא, דאתמר בה ערב ובקר בכל יום תמיד, אומרים פעמים שמע ישראל. ואיהי סליקת בעמודא דאמצעייתא, דאיהו תדיר עמה בלא פרוודא כלל.

ולאן סליקת. לאתר דאתגזרת מתמן, דאיהו אין סוף, ואיהו גבוה מכל ספיראן. ובגין דא אוקמוה. עולה פלה לגבוה סלקא. וכד איהי סליקת, אחידן בה כל ספירן, ואינון סלקין עמה. ומאי סליקו דילה. לריח נחת, למיהב ריחא טבא קדם יי, ולבתר אתמר בה, (ויקרא ט) וירד מעשות החטאת והעולה. נחתת מליא כפרה מכל חובין דישראל.

והא סליקו דילה איהו, בעמודא דאמצעייתא. אוף הכי נחיתו דילה איהו ביה, וכל חייילין דילה, ובגין דא אקרי סלם, דביה כל הויין (נ"א כנויין) סלקין ונחתין, דאינון תליין מן יהוה. ובגין דא, כל קרבנין ועלוון אינון ליהוה. ואתקריאת קרבן, על שם דאתקריבו בה כל כנויין ליהוה. ובגין דא אתמר עליה, (במדבר ז) קרבנו קצרת כסף אחת. לית דרגא דאתקריב לגבי יהוה, פחות מנה. ולית צלותא ופקודא מכל פקודין דאורייתא, וכל קרבנין ועלוון, דאינון לבר מנה. בכל דרגין דספיראן לא מתקבלן קדם יהוה, לבר מנה. ובגין דא אתמר עליה, (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש. ובגין דא אמר נביא, (ירמיה ט) כי אם בזאת יתהלל המתהלל.

איהי שלמים, שלימו דשמא דיהוה, בכל דרגא ודרגא. איהי ה'. אדני. י' דיהוה. איהי ה' מן אלהים. איהי ה' מן אהיה. י' מן שדי. סוף דכל הויה וכנוי. ובגין דא אתמר בה, (קהלת יב) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור. איהי סוף מעשר

הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור. היא סוף מעשר ספירות, ים סוף. שלמות עליונים ותחתונים. היא שער להכנס לכל חכמה, לכל פנוי והויה, ולהכנס בכל ספירה וספירה, ידיעה של הכל. ופחות ממנה אין רשות לשום בריה להשגיח לשום ידיעה בעולם. עליה נאמר, (תהלים קיח) זה השער לה' צדיקים יבאו בו.

היא שם של מ"ב אותיות, שבהן נבראו עליונים ותחתונים. (ואלו הן אותיות פנויים לאותיות הקרויות שבהן נבראו עליונים). היא נקראת עין מצד הימין, (תהלים לג) הנה עין יהוה אל יראיו. ונקראת און מצד השמאל, (דניאל ט) הטה אלהי אונך ושמע. ונקראת ריח מצד העמוד האמצעי. ונקראת פה מעצמה. זהו שפתוב (במדבר יב) פה אל פה אדבר בו.

נקראת מצוה ראשונה אנכי, מצד הפתר, שהוא אי"ן מאלהינו. אנכי - בו כ', פתר. ובו אין. וכתר נקרא מצד האמא העליונה, שהזכיר אצלה חמשים פעמים יציאת מצרים בתורה. והיא ב"ת מבראשית, שכוללת עשר אמירות מצד החכמה, בת י', (משלי א) בחכמה יסד ארץ. באבא יסד הבת. והוא (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט, שכולל ל"ב נתיבות, שהם ל"ב אלהים מצד האמא העליונה, שנקראת כבוד. וכאשר נכללים בבת, נקרא ל"ב. ומפני זה כבוד למעלה, ל"ב למטה.

ועשרה דברות נתנו. חמשה בלוח אחד, וחמשה בלוח שני. היא כוללת אותו, חמשה מפתר עד גבורה, וחמשה מהעמוד האמצעי עד הבת. והם חמשה חמשה. וכי יש לדבר בעשרה פיות? אלא כולל אותם בבת יחידה י', ונעשו כלם אחד. אף כן ו' נקרא קול, ולא מכירים בו עד שמשפתף עד (עם) דבור. ומפני זה, (דברים ד) קול דברים אתם שמעים.

ספיראן, ים סוף. שלימו דעלאין ותמאין. איהו תרעא לאעלא לכל חכמתא, לכל פנוי והויה, ולאעלא בכל ספירה וספירה, ידיעה דכלא. ופחות מינה, לית רשו לשום בריה, לאשגחא לשום ידיעה בעולם. עלה אתמר, (תהלים קיח) זה השער ליי צדיקים יבאו בו.

איהו שם מ"ב אתון, דבהון אתבראו עלאין ותמאין. (ואלו אינו אתון פנויו לאתון דמויו דבהון אתבראו עלאין) איהו אתקריאת עין מסטרא דימינא, (תהלים לג) הנה עין יהוה אל יראיו. ואתקריאת און מסטרא דשמאלא, (דניאל ט) הטה אלהי אונך ושמע. ואתקריאת ריח מסטרא דעמודא דאמצעיתא. ואתקריאת פה, מגרמה. הודא הוא דכתיב, (במדבר יב) פה אל פה אדבר בו.

אתקריאת פקודא קדמאה אנכי, מסטרא דכתר, דאיהו אי"ן מאלהינו. אנכי ביה כ', פתר. וביה אין. וכתר אתקרי מסטרא דאימא עלאה. דאדבר לגבה חמשין זמנין יציאת מצרים באורייתא. ואיהו ב"ת מן בראשית, דכלילא עשר אמירן, מסטרא דחכמה בת י', (משלי א) בחכמה יסד ארץ. באבא יסד ברתא. ואיהו (איוב כח) נתיב לא ידעו עיט, דכליל ל"ב נתיבות, דאינון ל"ב אלהים מסטרא דאימא עלאה, דאתקרי כבוד. וכד אתפלילן בברתא, אתקרי ל"ב. ובגין דא כבוד לעילא, ל"ב לתתא.

וי' דברן אתיהיבו. חמש בלוחא חדא, וחמש בלוחא תננינא. איהו כליל לון, ה' מפתר עד גבורה. וה' מעמודא דאמצעיתא, עד (דף רנ"ז ע"א) ברתא. ואינון ה' ה'. וכי אית למללא בעשרה פיות. אלא כליל לון בבת יחידה י' ואתעבירו כלהו חדא. אוף הכי ו', אתקרי קול, ולא אשתמודעין ביה, עד דאשתתף עד (כ"א עם) דבור. ובגין דא, (דברים ד) קול דברים אתם שמעים.

היא כוללת אותו, חמשה מפתר עד גבורה, וחמשה מהעמוד האמצעי עד הבת. והם חמשה חמשה. וכי יש לדבר בעשרה פיות? אלא כולל אותם בבת יחידה י', ונעשו כלם אחד. אף כן ו' נקרא קול, ולא מכירים בו עד שמשפתף עד (עם) דבור. ומפני זה, (דברים ד) קול דברים אתם שמעים.

היא מצוה שניה מצד הגבורה, יראה בחשובון. ורמוזה במלת בראשית, ירא בשת. ופרשוה, מי שאין לו בשת פנים, ודאי שלא עמדו אבותיו על הר סיני.

היא מצוה שלישית, שנקראת אהבת חסד. זהו שפתוב (ירמיה לא) אהבת עולם אהבתיו על פן משכתיו חסד. אהבה כלולה מהאבות, שנקרא בהם בכל מכל. כל. וסוד הדבר - (שם ב) זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך.

והיא מצוה רביעית, יחוד, מצד העמוד האמצעי, שמע ישראל. והיא כ"ה כ"ה אותיות עמו בשש תבות, שהן שמע ישראל (וכו'). ובגולה אמר אברהם, (בראשית כב) גלכה עד כ"ה ונשתתחה. (שמות ט) כ"ה תאמר לבית יעקב.

היא א"ח, עמוד האמצעי, והיא ד', שלמות היחוד שלו להשלים בו אחד. א"ח כולל תשע ספירות, שהן א' - אין סוף, ח' - שמונה ספירות, מחכמה עד יסוד. ד' - מלכות, הקוץ שלה, בה נשלמות לעשר, שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ד' כלולה מארבע אותיות יהוה. מצוה חמישית, (יהושע א) והגית בו יומם ולילה. היא תורה שבכתב מצד החסד, ותורה שבפעל פה מצד הגבורה, שבהן חכמה ובינה. כמו שפרשוה בעלי המשנה, הרוצה להחכים - ידרים. להעשיר - יצפין. והעמוד האמצעי כולל את שניהם, ומפני זה נקרא שמים, כולל אש ומים, אש של גבורה ומים של חסד.

ובפני זה פתר, שהיא כף, (במדבר ז) עשרה עשרה הפך בשקל הקדש. שהם יה"ה, שלש אותיות, נעשות כף על ו'. וזהו כנגד פתך תורה. ו' זה ספר תורה. כף עטרה על ראשו. והכל יהו"ה, עשרים ושש בחשובון.

איהי פקודא תנינא מסטרא דגבורה, יראה בחשובון. ורמיזא במלת בראשית, ירא בשת. ואוקמוה, מאן דלית ליה בשת פנים, ודאי דלא עמדו אבהתוי על טורא דסיני.

איהי פקודא תליתאה, דאתקרי אהבת חסד. הדא הוא דכתיב, (ירמיה לא) אהבת עולם אהבתיו על פן משכתיו חסד. אהבה כלילא מאבהן, דאתקרי בהון בכל מכל כל. ורזא דמלה, (ירמיה ב) זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך.

ואיהי פקודא רביעאה, יחוד, מסטרא דעמודא דאמצעינתא, שמע ישראל. ואיהי כ"ה כ"ה אתוון, עמיה בשית תיבין, דאינון שמע ישראל. ובגינה אמר אברהם (בראשית כב) גלכה עד כ"ה ונשתתחה. (שמות ט) כ"ה תאמר לבית יעקב.

איהו א"ח, עמודא דאמצעינתא, ואיהי ד', שלימו דיחודא דילה, לאשלקא ביה אחד. א"ח, כליל ט' ספיראן, דאינון א' אין סוף. ח' תמניא ספיראן, מחכמה עד יסוד. ד' מלכות, קוצא דילה, בה אשתלימו לעשרה, דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ד' כלילא מד' אתוון יהוה.

פקודא חמישאה, (יהושע א) והגית בו יומם ולילה. איהי אורייתא דבכתב מסטרא דחסד. ואורייתא דבעל פה מסטרא דגבורה. דבהון חכמה ובינה. כמה דאוקמוה מארי מתניין, הרוצה להחכים ידרים. להעשיר יצפין. ועמודא דאמצעינתא כליל תרווייהו, ובגין דא אתקרי שמים, כליל אש ומים, אש דגבורה, ומים דחסד.

ובגין דא כתר, דאיהי כף, (במדבר ז) עשרה עשרה הפך בשקל הקדש. דאינון יה"ה, תלת אתוון, אתעבידו כף, על ו'. והינו כנגד פתך תורה, ו' היינו ספר תורה, כף עטרה על רישיה. וכלא יהו"ה, כ"ו בחשובון.

כף עטרה על ראשו. והכל יהו"ה, עשרים ושש בחשובון.

מִצְוָה שְׁשִׁית הִיא תַּפְלָה שֶׁל יָד
בְּזוֹרֵעַ שְׂמָאל. וּמִצְד הַגְּבוּרָה ה'
שֶׁל יָד פְּהָה, מִפְתֵּר וְעַד גְּבוּרָה,
חֲמֵשׁ סְפִירוֹת, וְהֵן תַּפְלִין שֶׁל
רֹאשׁ שֶׁל הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. וְהִיא
קֶשֶׁר שֶׁלשׁ רְצוּעוֹת, שֶׁהֵן נִצַּח
הַיּוֹד יְסוּד.

וְהִיא מִצְוָה שְׁבִיעִית, מִצְוֹת
צִיצִית, כּוֹלֵלֶת תַּכְלֵת וְלִבָּן, דִּין
וְרַחֲמִים. בְּאֵשׁ, אֵשׁ לִבְנֵה לֹא
אוֹכֵלֶת. תַּכְלֵת אוֹכֵלֶת וּמְכַלָּה,
(מַלְכִים-א יח) וְתֹאכַל אֶת הָעֵלָה. לִבָּן
מִיָּמִין, תַּכְלֵת מִשְׂמָאל. הָעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי יְחוּד בֵּין שְׁנֵיהֶם, יָרֵק.
מִשׁוּם כִּף פְּרֻשׁוֹהוּ בְּעֵלֵי הַמְּשָׁנָה,
מֵאִמְתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע
בְּשַׁחְרִית? מִשְׁפִּיר בֵּין תַּכְלֵת
לְלִבָּן. וּמִפְּנֵי זֶה תִּקְנֵנוּ פְּרֻשֶׁת
צִיצִית לְקָרָא אוֹתָהּ בִּיחּוּד.

וְהִיא מִצְוָה שְׁמִינִית, מְזוּזָה.
הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת מְזוּזָה מִצְד
הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי שֶׁל אוֹתוֹת
יְהוָה. וּמִצְד שֶׁל צְדִיק, סוּד
הַבְּרִית, נִקְרָאת שְׂדִי. שְׂדֵי חוֹתְמַת
הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא יְהוָה.

מִצְוָה תְּשִׁיעִית, הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת
אוֹת בְּרִית מִצְד שֶׁל צְדִיק יְסוּד
עוֹלָם. (בְּרֵאשִׁית ט) זֹאת אוֹת הַבְּרִית.
(שְׁמוֹת לא) בִּינִי, הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי,
וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, נִצַּח וְהוּד. אוֹת
- זֶה צְדִיק. הִיא - זוֹ הַשְּׂכִינָה. כִּי
שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם
- מִפְתֵּר עַד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי.
שְׂאִין שֹׁשֶׁה בְּכָל מְקוֹם אֲלֵא מִצְד
הָאוֹת ו'. וְאִין שְׁבִיעִי אֲלֵא מִצְד
הָאוֹת י', עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ חֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה, אוֹת הוּא. חֲכָמָה

תַּחְתּוֹנָה, אוֹת הִיא.

וְתִקְנֵנוּ לְמוֹל לְשִׁמוֹנָה, שֶׁהֵם ח',
מִחֲכָמָה עַד יְסוּד. לְקַבֵּל בָּהֶם י'
קִטְנָה, לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ עַד כְּתָר, לְהִיּוֹת עֲטָרָה עַל רֹאשָׁם. וְתִקְנֵנוּ לְשִׁים הָעֲרָלָה בְּכָלֵי עֶפְרָה, לְקַיֵּם

פְּקוּדָא שְׁתִּיתָא, אִיהִי תַּפְלָה שֶׁל יָד, בְּדוֹרְעָא שְׂמָאלָא.
וּמִסְטָרָא דְגְבוּרָה ה' דִּיד פְּהָה, מִפְתֵּר וְעַד גְּבוּרָה,
ה' סְפִירָאן, וְאִינוּן תַּפְלִין דְּרִישָׁא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא.
וְאִיהִי קֶשֶׁר תַּלְת רְצוּעוֹת, דְּאִינוּן נִצַּח הַיּוֹד יְסוּד.

וְאִיהִי פְּקוּדָא שְׁבִיעָא, מִצְוֹת צִיצִית, כְּלִיל תַּכְלֵת וְלִבָּן,
דִּינָא וְרַחֲמִי. בְּנוּרָא, אֲשָׁא חוּרָא לֹא אֲכִיל. תַּכְלָא,
אֲכִיל וְשְׂעִי, (מַלְכִים א יח) וְתֹאכַל אֶת הָעוֹלָה. חוּר מִיָּמִינָא,
תַּכְלֵת מִשְׂמָאלָא, עַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, יְחוּד בֵּין תַּרְוֵיהוּ,
יָרוּק. בְּגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, מֵאִמְתִּי קוֹרִין
אֶת שְׁמַע בְּשַׁחְרִין מִשְׁפִּיר בֵּין תַּכְלֵת לְלִבָּן. וּבְגִין דָּא
תִּקְנֵנוּ פְּרֻשֶׁת צִיצִית, לְמִקְרֵי לָהּ בִּיחּוּדָא.

וְאִיהִי פְּקוּדָא תְּמִינָא, מְזוּזָה. שְׂכִינְתָא אֲתַקְרִיאַת מְזוּזָה,
מִסְטָרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, דְּאֲתוּוֹן דִּיהוּ"ה.
וּמִסְטָרָא דְּצְדִיק, רְזָא דְּבְרִית, אֲתַקְרִי שְׂדִי. שְׂדֵי חוֹתְמָא
דְּמִלְכָא, דְּאִיהוּ יְהוָה.

פְּקוּדָא תְּשִׁיעָא, שְׂכִינְתָא אֲתַקְרִיאַת אוֹת בְּרִית, מִסְטָרָא
דְּצְדִיק יְסוּד עוֹלָם. (בְּרֵאשִׁית ט) זֹאת אוֹת הַבְּרִית.
(שְׁמוֹת לא) בִּינִי, עַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, נִצַּח
הוּד. אוֹת, דָּא צְדִיק. הִיא, דָּא שְׂכִינְתָא. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים
עָשָׂה יי אֶת הַשָּׁמַיִם, מִפְתֵּר עַד עַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא. דְּלִית
שִׁית בְּכָל אֲתָר, אֲלֵא מִסְטָרָא דָּאֵת ו'. וְלִית שְׁבִיעִי, אֲלֵא
מִסְטָרָא דָּאֵת י', עֲטָרָה עַל רֹאשֵׁי חֲכָמָה עֲלָאָה. אוֹת
הוּא. חֲכָמָה תַּתָּא, אוֹת הִיא.

וְתִקְנֵנוּ לְמַגְזֵר לְתַמְנָא, דְּאִינוּן ח', מִן חֲכָמָה עַד יְסוּד.
לְקַבֵּלָא בְּהוּן י' זְעִירָא, לְסַלְקָא לָהּ עַד כְּתָר,
לְמַהוּי עֲטָרָה עַל רֹאשֵׁיהוּן. וְתִקְנֵנוּ לְשׁוּיָא לְעֲרָלָה בְּמָנָא
דְּעַפְרָא, לְקַיֵּים (יִשְׁעִיָה סה) וְנַחֲשׁ עֶפְרָ לְחַמוּ.

פְּקוּדָא עֲשִׂירָא, (שְׁמוֹת לא) וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשֶּׁבֶת.
שְׂכִינְתָא אֲתַקְרִיאַת שֶׁבֶת, מִסְטָרָא דְּתַלְת דְּרָגִין
קִטְנָה, לְהַעֲלוֹת אוֹתָהּ עַד כְּתָר, לְהִיּוֹת עֲטָרָה עַל רֹאשָׁם. וְתִקְנֵנוּ לְשִׁים הָעֲרָלָה בְּכָלֵי עֶפְרָה, לְקַיֵּים

(יִשְׁעִיָה סה) וְנַחֲשׁ עֶפְרָ לְחַמוּ.

מִצְוָה עֲשִׂירִית, (שְׁמוֹת לא) וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשֶּׁבֶת. הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת שֶׁבֶת מִצְד שֶׁלשׁ דְּרָגוֹת

על־יִנּוֹת שֶׁהֵן ש', שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים:
כְּתָר, חֲכָמָה, בֵּינָה. וְהִיא בַּת,
רְבִיעִית לָהֶם. שְׁשֵׁה יָמִים, מִחֹסֶד
עַד יְסוּד, בָּהֶם תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה,
מִפְּנֵי שֶׁהַבְּנֵן מִתְחִיל מִחֹסֶד. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (תהלים פט) עוֹלָם חֹסֶד יִבְנֶה.
אֲבָל מִבְּיָנָה וּלְמַעַלָּה הִיא מְנוּחָה
וְעִנְג וּשְׁבִיתָה לְכָל מַעֲשֶׂה.

מִצְוָה אַחַת עֲשֶׂרָה הִיא נִקְרָאת
תְּפִלָּה שֶׁל שְׁחָרִית, מְנוּחָה
וְעֵרֵבִית, מִצַּד שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת,
וְהִיא תְּפִלַּת כ"ל פ"ה. אֵינן כָּל
אֲלָא צְדִיק, שְׁפָתוֹב (דברי הימים א-
כט) כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְתִרְגָּם
יִנְתֵּן בֶּן עֲזִיזָל, שְׁאוּחֹז בְּשָׁמַיִם
וּבְאָרֶץ. פ"ה כְּחֹשֶׁבֶן מִלָּה. וְזֶה
בְּרִית בֵּה מְתִיחָדִים זָכָר וּנְקֵבָה
שְׁלֹמֹתָה - אֵף בִּיְסוּד מְתִיחָד חֲתָן
וְכֻלָּה שְׁלֹמֹעֲלָה, הוּא חֵי
הָעוֹלָמִים כּוֹלָל ח"י בְּרָכוֹת, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ
צְדִיק.

וּמִפְּנֵי זֶה, כָּל הַכּוֹרֵעַ - כּוֹרֵעַ
בְּכּוֹרֵעַ, וְכָל הַזּוֹקֵף - זּוֹקֵף בְּשָׁם.
זוֹ הַשְּׁכִינָה. בְּשָׁם יְהו"ה, בּוֹ צְרִיף
לְזֻקָף הַשְּׁכִינָה, הִיא שְׁנֵאֲמַר בֵּה,
(עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם
בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי דְרָגָה
אַחֲרָת. וּמִפְּנֵי זֶה, (שם ט) בְּיוֹם
הַהוּא אָקִים אֶת סִפְת דָּוִד
הַנִּפְלָת. אוֹתוֹ שְׁנֵאֲמַר בּוֹ, (תהלים
קמו) יְהו"ה זֻקֵף כְּפּוֹפִים.

מִצְוָה שְׁתַּיִם עֲשֶׂרָה, הִיא נִקְרָאת
חַג הַמִּצּוֹת וְחַג הַשְּׁבוּעוֹת וְחַג
הַסִּפּוֹת, מִצַּד שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת.
וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מֵהַצַּד שְׁלֵה, דִּין
הַמְּלָכוֹת - דִּין. וְיֵשׁ שְׁיֵאֲמַר, פֶּסַח
זְרוּעַ יָמִין. שְׁבוּעוֹת, מִתֵּן תּוֹרָה,
שְׁנֵתָנָה בְּמִדְבָּר, שֶׁהוּא מְמַנָּה
עָלָיו שׁוֹר, מִצַּד הַגְּבוּרָה. סְכוֹת,
(בראשית לג) וַיַּעֲקֹב נָסַע סְכוֹתָה.

מִצְוָה שְׁלֹשׁ עֲשֶׂרָה, קְרִיאַת שְׁמַע. וְיֵשׁ לְדַעַת שֶׁהוּא נִקְרָא חֲכָם כָּל מִינֵי חֲכָמוֹת, וּמִבִּין כָּל
מִינֵי תְּבוּנוֹת, וְחֲסִיד כָּל מִינֵי חֲסִידִים, וְגַבּוֹר כָּל מִינֵי גְבוּרוֹת, וְיוֹעֵץ כָּל מִינֵי עֲצוֹת, וְצְדִיק
כָּל מִינֵי צְדָקוֹת, וּמְלָךְ כָּל מִינֵי מְלָכוֹת, עַד אֵין סוּף. עַד (בְּתָר) אֵין חֲקָר. וּבְכָל אֵלוֹ הַדְּרָגוֹת,

עֲלָאִין דְּאִינוּן ש', ג' כְּתָרִין: כְּתָר, חֲכָמָה, וּבֵינָה. וְאִיהִי
בַּת, רְבִיעֲאָה לֹזֵן. שֵׁית יוֹמִין, מִחֹסֶד עַד יְסוּד, בְּהוֹן
תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, בְּגִין דְּבִנְיָנָא מִתְחִיל מִחֹסֶד, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (תהלים פט) עוֹלָם חֹסֶד יִבְנֶה. אֲבָל מִבְּיָנָה וּלְעִילָא,
אִיהִי מְנוּחָה וְעִנְג וּשְׁבִיתָה לְכָל עוֹבְדָא.

פְּקוּדָא חַד סָר, אִיהִי אֲתִקְרִיאַת צְלוֹתָא דְשְׁחָרִית מְנוּחָה
עֵרֵבִית, מִסְטָרָא דְתִלְת אֲבָהוֹן, וְאִיהִי תְּפִלַּת כ"ל
פ"ה, לִיַּת כָּל, אֲלָא צְדִיק דְּכְתִיב, (דברי הימים א כט) כִּי כָל
בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְתִרְגָּם יִנְתֵּן בֶּן עֲזִיזָל, דְּאֲחִיד בְּשָׁמַיָא
וּבְאָרְעָא. פ"ה כְּחֹשֶׁבֶן מִלָּה. וְזֶה בְּרִית בֵּיה מְתִיחָדִין
דְּכָר וְנוֹקְבָא דְלִתְמָא, אוּף בִּיְסוּד, מְתִיחָד חֲתָן וְכֻלָּה
דְּלְעִילָא, הוּא חֵי עֲלָמִין כְּלִיל ח"י בְּרָכָאן, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (משלי י) בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק.

וּבְגִין דָּא, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּכּוֹרֵעַ וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשָׁם.
דָּא שְׁכִינְתָא, בְּשָׁם דִּיהו"ה, בֵּיה צְרִיף לְזֻקָפָא
שְׁכִינְתָא. הִיא דְאֲתִמַּר בֵּה, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף (ד)
רנ"ז ע"ב) קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, עַל יְדֵי דְרָגָא אַחֲרָא, וּבְגִין
דָּא (עמוס ט) בְּיוֹם הַהוּא אָקִים אֶת סִפְת דָּוִד הַנִּפְלָת. הִיא
דְאֲתִמַּר בֵּיה, (תהלים קמו) יְהו"ה זֻקֵף כְּפּוֹפִים.

פְּקוּדָא תְּרִיסָר, אִיהִי אֲתִקְרִיאַת חַג הַמִּצּוֹת, וְחַג
הַשְּׁבוּעוֹת, וְחַג הַסִּפּוֹת, מִסְטָרָא דְג' אֲבָהוֹן.
וְרֹאשׁ הַשָּׁנָה מִסְטָרָא דִּלָּה, דִּינָא דְמְלָכוֹתָא דִּינָא. וְאִית
דְּיֵימָא, פֶּסַח דְרוּעָא יְמִינָא. שְׁבוּעוֹת, מִתֵּן תּוֹרָה,
דְאִתִּיהִבַּת בְּמִדְבָּרָא, דְאִיהוּ מְמַנָּא עָלֶיהָ שׁוֹר, מִסְטָרָא
דְּגְבוּרָה. סְכוֹת (בראשית לג) וַיַּעֲקֹב נָסַע סְכוֹתָה.

פְּקוּדָא תְּלִיסָר, קְרִיאַת שְׁמַע. וְאִית לְמַנְדַּע, דְאִיהוּ אֲתִקְרִי
חֲכָם כָּל מִינֵי חֲכָמוֹת. וּמִבִּין, כָּל מִינֵי תְּבוּנוֹת.
וְחֲסִיד, כָּל מִינֵי חֲסִידִים. וְגַבּוֹר, כָּל מִינֵי גְבוּרוֹת. וְיוֹעֵץ,
כָּל מִינֵי עֲצוֹת. וְצְדִיק, כָּל מִינֵי צְדָקוֹת. וּמְלָךְ, כָּל
מִינֵי מְלָכוֹת. עַד אֵין סוּף. עַד (בְּתָר) אֵין חֲקָר. וּבְכָל

מִצְוָה שְׁלֹשׁ עֲשֶׂרָה, קְרִיאַת שְׁמַע. וְיֵשׁ לְדַעַת שֶׁהוּא נִקְרָא חֲכָם כָּל מִינֵי חֲכָמוֹת, וּמִבִּין כָּל
מִינֵי תְּבוּנוֹת, וְחֲסִיד כָּל מִינֵי חֲסִידִים, וְגַבּוֹר כָּל מִינֵי גְבוּרוֹת, וְיוֹעֵץ כָּל מִינֵי עֲצוֹת, וְצְדִיק
כָּל מִינֵי צְדָקוֹת, וּמְלָךְ כָּל מִינֵי מְלָכוֹת, עַד אֵין סוּף. עַד (בְּתָר) אֵין חֲקָר. וּבְכָל אֵלוֹ הַדְּרָגוֹת,

באחת נקרא רחמן, ובאחת נקרא דין. וכך בכמה דרגות עד אין סוף. אם כך, שנוי יש בין רחמן לדין. אלא קדם שברא העולם נקרא הוא בכל אלו הדרגות, על שם בריות שהיו עתידות להבראות. שאם לא בריות

העולם, מדוע נקרא רחום, דין? אלא על שם הבריות העתידות. ומפני זה כל השמות הם פנויים שלו, על שם המעשים שלו. כמו כן ברא הנשמה בדרמות שלו, שנקראת על שם פעולות שלה בכל איבר ואיבר של הגוף, שנקרא עולם קטן. כמו שאדון העולם נוהג בכל הבריות ובכל דור כפי מעשיו, כך הנשמה כפי מעשיו של כל איבר ואיבר. אותו איבר שעושה בו מצוה, נקראת הנשמה לגביו חסד וחן ורחמים. ובאותו איבר שעושה בו עברה, נקראת הנשמה לגביו דין וחמה וכעס. אבל לחוץ מן הגוף, למי תהיה חמלה או אכזריות?

אף כך אדון העולם, קדם שברא את העולם וברא בריותיו, למי נקרא רחום וחנון או דין? אלא כל השמות שלו הם פנויים, ולא נקרא בהם אלא על שם בריות העולם. ומפני זה, כאשר בעלי הדור הם טובים, הוא נקרא אצלם יהו"ה, במדת הרחמים. וכאשר בעלי הדור הם רשעים, נקרא אדנ"י, במדת הדין. לכל דור ולכל כן אדם כפי מדתו. אבל לא שיש לו מדה ולא שם ידוע. כמו הספירות, שכל ספירה יש לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום. ובאלו השמות אדון העולם הוא מתפשט, ומולך בהם, ונקרא

בהם, ונתכסה בהם, וגר בהם, כנשמה אצל אברי הגוף. ומה רבון העולמים אין לו שם ידוע, ולא מקום ידוע, אלא בכל צד שלטונו - אף כך אין לה לנשמה שם ידוע, ולא מקום ידוע בכל הגוף, אלא בכל צד שלטונה, ואין איבר פנוי ממנה.

אלין דרגין, בחד אקרי רחמן. ובחד אקרי דין. והכי בכמה דרגין, עד אין סוף. אי הכי שנוי אית, בין רחמן לדין. אלא קודם דברא עלמא, אתקרי הוא בכל אלין דרגין, על שם ברין דהוו עתידין להבראות, דאי לאו ברין דעלמא, אמאי אתקרי רחום דין, אלא על שם ברין דעתידין.

ובגין דא, כל שמקן, אינון פנוין דיליה. על שם עובדין דיליה. פגוונא דא, ברא נשמתא, בדיוקנא דיליה, דאתקריאת על שם פעולות דילה, בכל אבר ואבר דגופא, דאתקרי עלמא זעירא. פגוונא דמארי עלמא, אתנהיג בכל ברין. ובכל דרא, כפום עובדוי. כף נשמתא, כפום עובדוי דכל אבר ואבר. ההוא אבר דעביד ביה פקודא, אתקרי נשמתא, לגבי חמלה וחסדא חנא ורחמי. ובההוא אבר דעביד ביה עבירה, אתקרי נשמתא לגבי, דינא וחימה וכעס. אבל לבר מן גופא, למאן תהא חמלה, או אכזריות.

אוף הכי מארי עלמא, קדם דברא עלמא, וברא ברין דיליה, למאן אתקרי רחום וחנון או דין. אלא כל שמקן דיליה, אינון פנוין, ולא אתקרי בהון, אלא על שם ברין דעלמא, ובגין דא, כד מארי דרא אינון טבין, איהו אתקרי לגבייהו, יהו"ה במדת רחמים. וכד מארי דרא אינון חייבין, אתקרי אדנ"י במדת הדין. לכל דרא, ולכל בר נש, כפום מדה דיליה. אבל לאו דאית ליה מדה ולא שם ידוע.

פגוונא דספיראן, דכל ספירה אית לה שם ידוע, ומדה, וגבול, ותחום. ובאלין שמקן מארי עלמא איהו אתפשט, ואמליך בהון, ואתקרי בהון, ואתפסי בהון, ודר בהון, כנשמתא לגבי אברים דגופא. ומה רבון עלמין, לית ליה שם ידוע ולא אתר ידוע, אלא בכל סטרא שולטנותיה. אוף הכי לית לה לנשמתא שם ידוע, ולא אתר ידוע, בכל גופא אלא בכל סטר שולטנותיה, ולית אבר פנוי ממנה.

ובגין דא, לית לרשמא לה פחד אתר, דאי לאו הא חסר שולטנותא בשאר אברים. ולא לאתקרי לה בשמא חד, או בתרין, או בג'. למימר דאיהי חכמה מבינה, ואית לה דעת, ולא נתיר. דאי עביד הכי, הא חסר לה משאר דרגין.

ומפני זה אין לצייר אותה במקום אחד, שאם לא הרי חסר השלטון בשאר האיברים. ולא לקרא לה בשם אחד, או בשנים, או בשלשה, לומר שהיא חכמה מבינה ויש לה דעת, ולא יותר. שאם עושה כך, הרי חסר לה משאר דרגות.

כל שפן למארי עלמא, דלית לרשמא ליה באתר ידיע, או לאתקרי ליה בשמהן, או לשנאה ליה בהון, או (ס"א לשלשא) לשלטאה ליה פגון דרגא דמרפכתא, דאתמר בה קדשה לה ישלשו, דכל דרגין דכל מרפכות דיליה, אינון משולשים, פגון האבות הן הן המרפכה, דאינון דמות אריה שור נשר, דאינון מרפכה לאדם. דאתמר עליה, (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם. ומסטרא דנוקבא, אינון שלטין על אדם, ונוקבא איהי מרפכה לגבייהו. ובגין דא אתמר עליה, קדשה לה ישלשו.

כ"ל שפן לאדון העולם שאין לצייר אותו במקום ידוע, או לקרא לו בשמות, או לשנות לו בהם, או (לשלש) להשליט לו כמו דרגת המרפכה שנאמר בה קדשה לה ישלשו. שכל הדרגות של המרפכות שלו הן משלשות, כמו האבות הן הן המרפכה, שהם דמות אריה שור נשר, שהם מרפכה לאדם, שנאמר עליו (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם. ומצד הנקבה הם שולטים על אדם, והנקבה היא מרפכה לגביהם. ומפני זה נאמר עליה, קדשה לה ישלשו.

ואות הכי אתוון, דאינון אנפין דחיון, משולשין, פגוונא דא: יה"ו. הו"י. וה"י. ה' רביעאה, קדשה לה ישלשו. איהי שלמים דכלהו, לאשלמא בכלהו שם יהו"ה. אבל למאריה דכלא, לית לשלשא ביה בשמהן, ולא באתוון, אלא איהו אתקרי בכל שמהן, ולית ליה שם ידיע. וכל שם ושם אסהיד עליה, דאיהו אדון כל עלמין. אסהיד עליה אדני.

ואף כך האותיות, שהן פני החיות, משלשות, כמו זה: יה"ו. הו"י. וה"י. ה' רביעית - קדשה לה ישלשו. היא שלמים של כלם, להשלים בכלם שם יהו"ה. אבל לאדון הכל אין לשלש בו בשמות ולא באותיות, אלא הוא נקרא בכל השמות, ואין לו שם ידוע, וכל שם ושם מעיד עליו שהוא אדון כל העולמות. מעיד עליו אדני.

ולית דידעין דאית בר נש, דירית ג' מאה ועשר עלמין, הדא הוא דכתיב, (משלי ח) להנחיל אהבי יש. כפום דרגא דיליה, דאתקרי יש מאין. ודא חכמה עלאה. ואית בר נש דלא ירית אלא עלמא חד, כפום דרגא דיליה, כמה דאוקמוהו, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו. והכי ירית עלמין כל בר נש מישראל, כפום דרגא דיליה לעילא. אבל למארי עלמא, לית לרשמא ליה עלמין בחושבון, אלא אדון כל עלמין, ואדנ"י קא סהיד עליה.

ואין שיודעים שיש בן אדם שירוש שלש מאות ועשרה עולמות, זהו שכתוב (משלי ח) להנחיל אהבי יש. כפי הדרגה שלו, שנקראת יש מאין. וזו חכמה עליונה. ויש בן אדם שלא יורש אלא עולם אחד, כפי הדרגה שלו, כמו שפרשהו, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו. וכך יורש עולמות כל אדם מישראל כפי הדרגה שלו למעלה. אבל לאדון העולם אין לצייר לו עולמות בחשבון, אלא אדון כל העולמות, ואדנ"י הוא מעיד עליו.

אף כף יהו"ה, מִמֶּנּוּ תִּלְוִיֹת כָּל הַתְּלוֹת, וְהוּא וְכָל הַתְּלוֹת שְׁלוֹ מְעִידִים עַל אֲדוֹן הָעוֹלָם, שֶׁהוּא הִיָּה קֹדֶם כָּל הַתְּלוֹת, וְהוּא בְּתוֹךְ כָּל הַתְּלוֹת, וְהוּא לְאַחַר כָּל הַתְּלוֹת. וְזֶה סוּד שְׁמַעֲיֵדוֹת הַתְּלוֹת עֲלָיו - הִיָּה, הָוָה, וְיִהְיֶה.

דִּינָא בְּהַפּוֹךְ אוֹתִיּוֹת - אֲדַנְי. וּמִפְּנֵי זֶה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, דִּין הַמַּלְכוּת - דִּין. שֵׁם א"ל מְעִיד עַל אֲדוֹן הַכֹּל, שְׁאִין יְכַלֵּת לְכָל שֵׁם וְהַוְיָה וְדַרְגָּה. כָּל שְׁפָן לְשָׂאָר בְּרִיּוֹת פְּחוֹת מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּנִיאל ד) כְּלָא נְחֻשְׁבִים וְכַרְצוֹנּוּ עוֹשֶׂה בְּצַבָּא הַשְּׁמַיִם וְגו'. אֱלֹהִיִּם מְעִיד עַל אֱלֹהוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהוּא אֱלֹהִיִּם וְאֵלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְהוּא אֱלֹהֵי עַל הַכֹּל, וְאִין אֱלֹהֵי עֲלָיו. צְבָאוֹת מְעִיד עֲלָיו כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שם) וְכַרְצוֹנּוּ עוֹשֶׂה בְּצַבָּא הַשְּׁמַיִם. שְׁדִי מְעִיד עֲלָיו, שְׁכַפְאֶשֶׁר הוּא אָמַר לְעוֹלָם דִּי, עֲמַד בְּתַחוּמֵיהּ וְלֹא הִתְפַּשְׁט יוֹתֵר. וְגַם לְמִים, וְרוּחַ וְאֵשׁ.

וְאֵף כָּף, כָּל הַוְיָה וְשֵׁם מְעִידִים עֲלָיו. שְׁכַפְאֶשֶׁר הִיָּה הוּא יְחִיד קֹדֶם שְׁבָרָא הָעוֹלָם, מְדוּעַ הִיָּה הוּא צְרִיף לְהַקְרָא בְּשִׁמוֹת אֱלוֹ, אוֹ בְּשָׂאָר כְּנֻיִים, כְּגוֹן (שְׁמוֹת לז) רַחוּם וְחַנּוּן אַרְף אִפִּים וְגו', דִּין, אֲמִין, חֲזַק. וְרַבִּים בְּכָל אֱלוֹ שְׁמוֹת וְכְנֻיִים. אֲלָא נִקְרָא עַל שֵׁם כָּל עוֹלָמוֹת וּבְרִיּוֹת שְׁלֵהֶם, לְהַקְרָאוֹת שְׁלִטוֹנּוֹ עֲלֵיהֶם.

אֵף כָּף הַנְּשָׁמָה, עַל שְׁלִטוֹן כָּל אֲבְרֵי הַגּוֹף הַמְשִׁיל אוֹתָהּ אֲצִלוֹ. לֹא שֶׁהִיא דוֹמָה לוֹ הִיא בְּעֲצָמָה, שֶׁהוּא בְּרָא אוֹתָהּ, וְאִין לוֹ אֱלֹהֵי עֲלָיו שְׁבָרָא אוֹתוֹ. וְעוֹד, הַנְּשָׁמָה יֵשׁ לָהּ כְּמָה שְׁנֻיִים וּמְקָרִים דוֹמָה בְּשִׁלְטוֹן שְׁלָהּ עַל כָּל אֲבְרֵי

אוֹף הַכִּי יְהו"ה, מְנִיָּה תִּלְוִיָּא כָּל הַוְיָין, וְאִיהוּ וְכָל הַוְיָין דִּילִיָּה, סְהַדִּין עַל מְאָרֵי עֲלָמָא, דְּאִיהוּ הָוָה קֹדֶם כָּל הַוְיָין. וְאִיהוּ בְּתוֹךְ כָּל הַוְיָה. וְאִיהוּ לְאַחַר כָּל הַוְיָה. וְדָא רְזָא, דְּסְהַדִּין הַוְיָין עֲלֵיהּ, הִיָּה, הָוָה, וְיִהְיֶה.

דִּינָא, בְּהַפּוֹךְ אֲתוֹן אֲדַנְי. וּבְגִין דָּא אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא. שֵׁם א"ל סְהִיד עַל מְאָרֵי דְכֵלָא, דְּלִית יְכוּלָת לְכָל שֵׁם, וְהַוְיָה וְדַרְגָּא. כָּל שְׁפָן לְשָׂאָר בְּרִיּוֹן, פְּחוֹת מְנִיָּה. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (דְּנִיאל ד) כְּלָה (דף רנ"ח ע"א) חֲשִׁיבִין וּכְמַצְבִּיָּה עַבְד בַּחִיל שְׁמִיָּא וְגו'. אֱלֹהִיִּם, סְהִיד עַל אֱלֹהוֹת דִּילִיָּה, דְּאִיהוּ אֱלֹהִיִּם וְאֵלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְאִיהוּ אֱלֹהֵי עַל כְּלָא, וְלִית אֱלֹהֵי עֲלֵיהּ. צְבָאוֹת, סְהִיד עֲלֵיהּ כְּדַכַּתִּיב, וּכְמַצְבִּיָּה עַבְד בַּחִיל שְׁמִיָּא. שְׁדִי, סְהִיד עֲלֵיהּ, דְּכַד אִיהוּ אָמַר לְעוֹלָם דִּי, עֲמַד בְּתַחוּמֵיהּ, וְלֹא אֲתַפְּשֵׁט יְתִיר. וְאוּף לְמִיָּא וְרוּחָא וְאֵשָׁא.

וְאוֹף הַכִּי, כָּל הַוְיָה, וְשֵׁם, סְהַדִּין עֲלֵיהּ. דְּכַד הָוָה אִיהוּ יְחִיד קוֹדֶם דְּבָרָא עֲלָמָא, אֲמַאי הָוָה אִיהוּ צְרִיף לְאַתְקָרֵי בְּשִׁמְהוֹן אֱלִין, אוֹ בְּשָׂאָר כְּנֻיִין, כְּגוֹן (שְׁמוֹת לד) רַחוּם וְחַנּוּן אַרְף אִפִּים וְגו', דִּין אֲמִין חֲזַק. וְסִגְיָאִין בְּכָל אֵינוֹן שְׁמָהוֹן וְכְנֻיִין, אֲלָא אֲתַקְרֵי עַל שֵׁם כָּל עֲלָמִין וּבְרִיּוֹן דְּלַהוֹן, לְאַחַזְזָה שׁוּלְטָנוּתֵיהּ עֲלֵיהּוּ.

אוֹף הַכִּי נְשַׁמְתָּא, עַל שׁוּלְטָנוּתָא דְכָל אֲבָרִים דְּגוּפָא, אֲמַתִּיל לָהּ לְגַבִּיָּה. לָאו דְּאִיהִי אֲדַמְיָא לִיָּה אִיהִי בְּעֲצָמָה, דְּהוּא בְּרָא לָהּ, וְלִית לִיָּה אֱלֹהֵי עֲלֵיהּ דְּבָרָא לִיָּה. וְעוֹד, נְשַׁמְתָּא אִית לָהּ כְּמָה שְׁנֻיִים וּמְקָרִים וְסַבּוֹת, דְּאַתְקָרִיאוּ לָהּ. מַה דְּלָאו הַכִּי לְמְאָרֵי כְּלָא. וּבְגִין דָּא הִיא אֲדַמְיָא בְּשִׁלְטָנוּתָא דִּילָהּ עַל כָּל אֲבְרֵי גוּפָא, אֲבָל לֹא בְּמִלָּה אַחְרָא.

וְעוֹד, (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שֵׁם ע' רַבְתִּי, ד' מִן אַח"ד וְסַבּוֹת שְׁקוֹרִים לָהּ, מַה שְׁאִין כָּף לְאֲדוֹן הַכֹּל. וּמִפְּנֵי זֶה הִיא הַגּוֹף, אֲבָל לֹא בְּדַבְרָא אַחַר.

וְעוֹד, (דְּבָרִים ו) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל - שֵׁם ע' רַבְתִּי, ד' מִן אַח"ד רַבְתִּי, זֶהוּ ע"ד, בֵּין ש"ם מִן שְׁמַע, א"ח

רַבְתִּי, הֵינְנו עַד, בֵּין שְׁמַע מִן שְׁמַע, א"ח מִן אַחֲדָה.
(שמואל א יב) עַד יִי בְּכֶם. וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד דְּמִיחַד אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים קד) אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בֵּינִי,
ש"מ מִן שְׁמַע, א"ח מִן אַחֲדָה, הָרִי אֶשְׂמַח.

וְעוֹד. ד' רַבְתִּי, ד' בְּתֵי תַפְלִין, דְּמִנַּח לְהוֹן א"ח, וְאַתְעֻטֵר
בְּהוּ, וְאִינוֹן פָּאָר עַל רִישִׁיהָ. וְאִינוֹן יְהוּ"ה (ס"א
יהו"ה), י' עֻטְרָא עַל ה', דְּאִיְהִי בְרַתָּא, וְהֵינְנו (משלי ג) יְהוּ"ה
בְּחֻכְמָה יִסַּד אֲרָץ, אֶבְיָא יִסַּד בְּרַתָּא. ה', אֶמָּא עֲלָאָה,
עֻטְרָה עַל ו', דְּאִיהוּ בְרָא, וְהֵינְנו (משלי ג) כּוֹנֵן שָׁמַיִם
בְּתַבּוּנָה. בְּאֶמָּא כּוֹנֵן בְּרָא. וְהֵינְנו דְּעוֹלָם הֵבָא אֵין
בוּ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיָּה, אֶלָּא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים
וְעֻטְרוֹתֵיהֶם בְּרִאשֵׁיהֶם.

וּבְרַתָּא אִיְהִי תַפְלָה שֶׁל יָד, כְּהָ"ה. י' קָשֶׁר דִּילִיָּה. ה'
עֲלָאָה אִימָא, תַפְלִין דְּרִישָׁא עַל רֹאשׁ תַפְּאָרְתָּא.
תַפְלִין דִּילִיָּה, כְּסֻדְרֵי יְהוּ"ה, דְּאִיהוּ קִדְשׁ לִי. וְהִנֵּה כִי
יִבְאָד. שְׁמַע. וְהִנֵּה אִם שְׁמַע. אֲבָל בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, הַיּוֹת
בְּאֶמְצַע, דְּאִינוֹן ה' ה'. וּבְגִין דָּא אָמַר הַנְּבִיא, (ירמיה ט)
בְּזֹאת י' תַהֲלֵל ה' מִתְּהִלָּה ה' שְׁפֵל ו' יִדְעֵ אֹתִי כִי אֲנִי
יְהוּ"ה. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, דְּאִית בְּרִישָׁא
אַתָּר, לְאַנְחָא תְרִי זִגְי דְתַפְלִי. וְדָא זְכִי לְתַרִין פְּקוּדִין,
דְּאוֹקְמוּהָ עֲלִיָּהּ, לֹא כָּל אָדָם זֹכֵה לְשִׁתִּי שׁוֹלְחָנוֹת.
י' חֻכְמָה. ה' בִּינָה. ו' עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. ה' מְלָכוֹת
קְדִישָׁא. רִישָׁא דְאַתְעֻטֵר בְּאַרְבַּע אַתְוֹן, דָּא כְתָר
רִיהֻטָּא דְרִישָׁא דְאַסְחָר לוֹן, וְכִסִּי לוֹן. אֶהָבָה חֻסְדָּא קְרִיאַת
שְׁמַע, דְּשְׁקִילָא לְאוּרִייתָא, דְּאַתִּיְהִיבַת מִימִינָא. תַפְלִין
עֹז, מִשְׁמָאלָא דְגַבּוּרָה. עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, כְּלִיל כְּלָא,
כְּנָפֵי דְמִצְוָה, נֶצַח וְהוֹד, תְּכֵלֶת וְלָבָן. מְזוּזָה רִשִׁים שְׂדֵי,
צְדִיק. וְשְׁכִינְתָּא תְרַעָא דְמְזוּזָה, זֶה הַשְּׁעַר לִיהוּ"ה.

וְעוֹד ש' תַלַּת רְצוּעוֹת. ד' קָשֶׁר שֶׁל תַפְלִין מְאַחֲרוּי. י'

מִן אַחֲדָה. (שמואל א-יב) עַד ה' בְּכֶם.
וְעַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שְׁמִיחַד אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד, (תהלים
קד) אֲנֹכִי אֶשְׂמַח בֵּינִי. ש"מ מִן
שְׁמַע, א"ח מִן אַחֲדָה, הָרִי
אֶשְׂמַח.

וְעוֹד, ד' רַבְתִּי - אַרְבַּעָה בְּתֵי
תַפְלִין, שְׁמִינִיחַ אוֹתָם א"ח
וּמְתַעֲטֵר בְּהֶם, וְהֵם פָּאָר עַל
רֹאשׁוֹ. וְהֵם יְהוּ"ה (יהו"ה), י' עֻטְרָה
עַל ה', וְזוּהִי בַת, וְזוּהוּ (משלי ג)
יְהוּ"ה בְּחֻכְמָה יִסַּד אֲרָץ. אֶבְיָא
יִסַּד בַּת. ה', אֶמָּא עֲלִיוְנָה, עֻטְרָה
עַל ו', שְׁהוּא בֵן, וְזוּהוּ (משלי ג) כּוֹנֵן
שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה. בְּאֶמָּא כּוֹנֵן בֵּן.
וְזוּהוּ שְׁעוֹלָם הֵבָא אֵין בוּ לֹא
אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִּיָּה, אֶלָּא צְדִיקִים
יוֹשְׁבִים וְעֻטְרוֹתֵיהֶם בְּרִאשֵׁיהֶם.
וּבַת הִיא תַפְלָה שֶׁל יָד כְּהָ"ה. י'
קָשֶׁר שְׁלָה. ה' עֲלִיוְנָה אֶמָּא,
תַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ עַל רֹאשׁ תַפְּאָרְתָּא.
תַפְלִין שֶׁל כְּסֻדְרֵי יְהוּ"ה, שְׁהוּא:
קִדְשׁ לִי. וְהִנֵּה כִי יִבְאָד. שְׁמַע.
וְהִנֵּה אִם שְׁמַע. אֲבָל בְּעוֹלָם הֵבָא
הַיּוֹת בְּאֶמְצַע, שְׁהֵם ה' ה'.
וּמְפִנֵי זֶה אָמַר הַנְּבִיא, (ירמיה ט)
בְּזֹאת י' תַהֲלֵל ה' מִתְּהִלָּה ה' שְׁפֵל
ו' יִדְעֵ אֹתִי כִי אֲנִי יְהוּ"ה. וּמְפִנֵי
זֶה פְּרָשׁוּהוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, שְׁיִשׁ
בְּרֹאשׁ מְקוֹם לְהִנִּיחַ שְׁנֵי זִגְוֹת
תַפְלִין. וְזֶה זֹכֵה לְשִׁתִּי מְצוֹת
שְׁפָרְשׁוּ עֲלֵיהֶן, לֹא כָּל אָדָם זֹכֵה
לְשִׁנֵי שְׁלְחָנוֹת.

י' - חֻכְמָה, ה' - בִּינָה. ו' - הַעֲמוּד
הַאֲמְצָעִי. ה' - מְלָכוֹת קְדוּשָׁה.
הַרֹאשׁ שְׁמִתְעֻטֵר בְּאַרְבַּע אוֹתוֹת
זֶה כְתָר הַקָּף הַרֹאשׁ שְׁמִסּוּבָב
אוֹתָם וּמְכֻסָּה אוֹתָם. אֶהָבָה חֻסְדָּא
קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁשְׁקוּלָה לְתוֹרָה
שְׁנַתְנָה מִיְמִין. תַפְלִין עֹז, מִשְׁמָאל
שֶׁל גַבּוּרָה. הַעֲמוּד הַאֲמְצָעִי כּוֹלֵל
הַכָּל, כְּנָפֵי הַמִּצְוָה, נֶצַח וְהוֹד, תְּכֵלֶת וְלָבָן. בְּמְזוּזָה רִשִׁים שְׂדֵי,
צְדִיק. וְהַשְּׁכִינָה שְׁעַר הַמְּזוּזָה,
זֶה הַשְּׁעַר לִיהוּ"ה.

וְעוֹד, ש' - שְׁלֹשׁ רְצוּעוֹת. ד' - קָשֶׁר שֶׁל תַפְלִין מְאַחֲרוּי. י' - קָשֶׁר שֶׁל תַפְלִין שֶׁל יָד. וּמְפִנֵי

זֶה שְׁדִי מִבְּחוּץ, יְהוֹ"ה מִבְּפָנִים,
שְׁהִיא אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת. שֶׁל
אַרְבַּעַה רֵאשִׁים רָמַז לְאַרְבַּעַה בְּתֵי
הַתְּפִלִּין. שְׁדִי, אֹת שְׁלוֹ עוֹלָה
מִטְטְרוֹ"ן.

וְעוֹד, י' חֲכָמָה, קֹדֶשׁ לִי. ה' בִּינָה
- וְהִיא כִּי יִבְאֶךָ. ו' - שְׁמַע, שֶׁשׁ
תְּבוֹת, רֹמַז לְשֵׁשׁ סְפִירוֹת, שֶׁשֶׁה
עֲנִפֵי הָאֵלֶן, שְׁכוּלֶלֶת אוֹתָם
תְּפָאֲרַת. ה' - וְהִיא אִם שְׁמַע,
מִלְכוּת. אֱלוֹ הֵם שֶׁל הָרֵאשׁ,
שְׁהוּא כְּתָר, כ', (שְׁמוּאֵל א ב) אֵין
קֹדֶשׁ כֹּה' כִּי אֵין בִּלְתָּךְ.

שְׁדִי, רָמוּז רְצוּעוֹת וּבְתֵי וּקְשָׁרֵי
הַתְּפִלִּין מִבְּחוּץ. אָף כֶּף בְּמִזְוֵנָה,
יְהוֹ"ה מִבְּפָנִים, שְׁדִי מִבְּחוּץ,
שֶׁל אַרְבַּעַה רֵאשִׁים עִם ד', רָמַז
לְאַרְבַּעַה בְּתֵים וּלְקָשֶׁר תְּפִלִּין
מֵאֲחוֹר. ד' כְּפוּלָה, אָף כֶּף ש'
כְּפוּלָה, י' קָשֶׁר שֶׁל יָד כְּהָה,
שְׁהוּא בֵּית חֲמִישִׁי. ד' (י) שֶׁל
שְׁדִי הוּא מַח, שֶׁפְּרָשׁוּהוּ עֲלוּי,
בְּמִקּוֹם שְׁמַחֵו שֶׁל תִּינּוֹק רוֹפֵס
בּוֹ, וְהוּא תִינּוֹק יוֹנֵק מִשְׁדֵי אִמּוֹ,
שְׁדִי.

הַתְּפִלִּין שֶׁל אֲדוֹן הָעוֹלָם - כְּתָר.
וּמַהוּ הַכְּתָר שֶׁל אֲדוֹן הָעוֹלָם?
שֵׁם יְהוֹ"ה, שְׁהוּא: י' - חֲכָמָה.
ה' - בִּינָה. ו' - תְּפָאֲרַת, כּוּלֶלֶת
שֵׁשׁ סְפִירוֹת. ה' - מִלְכוּת. וּמִפְּנֵי
זֶה, (שְׁמוּאֵל ב-ו) וּמִי כְּעַמְדָּה פִּישְׁרָאֵל.
(דְּבָרִים ד) כִּי מִי גוֹי גְדוֹל אֲשֶׁר לוֹ
אֱלֹהִים קְרִבִים אֵלָיו כֹּה' אֱלֹהֵינוּ
בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו. אַרְבַּעַה
פְּסוּקִים, כְּלָם רְשׁוּמִים בְּכ'. סוּד
הָאוֹת כ' - י' - י'. שְׁהוּא י' מִן
יְאֵהוּדוֹנָהי, (בְּמִדְבָר ז) עֲשֶׂה עֲשֶׂה
הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ. כ' מִן כְּתָר,
כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת, כְּלוּלוֹת

מִמְעָלָה לְמַטָּה, וּמֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה.

וְאֵלֵינוּ הֵם: (תְּהִלִּים קמח) וְהַמִּים אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, מִים
עֲלוּנוֹתִים זְכָרִים, מִים תְּחַתּוֹנִים נְקִבוֹת. וְעֲלוּיָהוּ
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, כְּשֶׁתְּגִיעוּ לְאֲבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר,
אֵל תֹּאמְרוּ מִים מִים, שְׁמָא תְּסַתְּפְנוּ בְּנַפְשְׁכֶם. דְּלָאוּ אֵינוֹן

קָשֶׁר דְּתְּפִלִּין דִּידָךְ. וּבְגִין דָּא שְׁדִי מִלְּבַר, יְהוֹ"ה מִלְּגוֹ,
דְּאִיהִי ד' פְּרָשִׁיּוֹן. דְּד' רֵאשִׁין רָמַז לְד' בְּתֵי דְּתְּפִלִּין,
שְׁדִי אֹת דִּילְיָה עוֹלָה מִטְטְרוֹ"ן.

וְעוֹד. י' חֲכָמָה קֹדֶשׁ לִי. ה' בִּינָה, וְהִיא כִּי יִבְאֶךָ. ו'
שְׁמַע, שִׁית תִּיבִין, רָמִיזָא לְשִׁית סְפִירָן, שִׁית עֲנִפִין
דְּאֵילָנָא, דְּכָלֶל לֹון תְּפָאֲרַת. ה' וְהִיא אִם שְׁמַע מִלְכוּת.
אֵלִין אֵינוֹן דְּרִישָׁא, דְּאִיהוּ כְּתָר, כ', (שְׁמוּאֵל א ב) אֵין קֹדֶשׁ
כִּי אֵין בִּלְתָּךְ.

שְׁדִי, רָמִיז רְצוּעֵי וּבְתֵי וּקְשָׁרֵי דְּתְּפִלִּין מִלְּבַר. אוֹף הַכִּי
בְּמִזְוֵנָה, יְהוֹ"ה מִלְּגוֹ, שְׁדִי מִלְּבַר, דְּאַרְבַּע רֵאשִׁין
עִם ד' רָמִיז

לְד' בְּתֵי וּלְקָשֶׁר תְּפִלִּין מֵאֲחוֹר ד' כְּפוּלָה אוֹף הַכִּי ש'
כְּפוּלָה, י' קָשֶׁר דִּידָךְ כְּהָה דְּאִיהוּ בֵּיתָא חֲמִישָׁא ד' (פ"א
י) דְּשְׁדִי אִיהוּ מוֹחָא דְּאוּקְמוּהָ עֲלֵיהָ, בְּמִקּוֹם שְׁמַחֵו
שֶׁל תִּינּוֹק רוֹפֵס בּוֹ, וְדָא תִינּוֹק יוֹנֵק מִשְׁדֵי אִמּוֹ שְׁדִי.

תְּפִלִּין דְּמֵאֲרֵי עֲלָמָא, כְּתָר. וּמֵאֲרֵי נִיהוּ כְּתָר דְּמֵאֲרֵי
עֲלָמָא. יְהוֹ"ה. דְּאִיהוּ: י' חֲכָמָה. ה' בִּינָה. ו'

תְּפָאֲרַת. כְּלִיל שִׁית סְפִירָן. ה' מִלְכוּת. וּבְגִין דָּא (שְׁמוּאֵל
ב ז) וּמִי כְּעַמְדָּה פִּישְׁרָאֵל, (דְּבָרִים ד) כִּי מִי גוֹי גְדוֹל אֲשֶׁר לוֹ
אֱלֹהִים קְרִבִים אֵלָיו, כִּי אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו. אַרְבַּע
קְרָאֵי, כְּהָהוּ רְשִׁימִין בְּכ', רָזָא דָּאֵת כ': י' - י'. דְּאִיהִי י'
י' מִן יְאֵהוּדוֹנָהי, (בְּמִדְבָר ז) עֲשֶׂה עֲשֶׂה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ,
כ' מִן כְּתָר, כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן, כְּלִילָן מֵעֵילָא לְתַתָּא,
וּמֵעֶשֶׂר סְפִירָן מִתְּתָא לְעֵילָא.

וְאֵלִין אֵינוֹן, (תְּהִלִּים קמח) וְהַמִּים אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, מִים
עֲלוּנוֹתִים זְכָרִים, מִים תְּחַתּוֹנִים נְקִבוֹת. וְעֲלוּיָהוּ
אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, כְּשֶׁתְּגִיעוּ לְאֲבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר,
אֵל תֹּאמְרוּ מִים מִים, שְׁמָא תְּסַתְּפְנוּ בְּנַפְשְׁכֶם. דְּלָאוּ אֵינוֹן

מִמְעָלָה לְמַטָּה, וּמֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה.

מים כמשמעותן. אלא איהו אור נובע. ובגין דא, אדמו
 למים נובעים. והאי נהורא לית ליה פסק, ולא קצוץ,
 ופרוד. ובגין דאינון מכתר, אתקריאן שאין להם סוף,
 דכתר אין סוף אתקרי. (ע"כ רעיא מהימנא). (דף רנ"ח ע"ב).
והקרבתם עולה לריח ניחח ליי. (במדבר כח) תא
 חזי, בפסח פתיב, והקרבתם אשה
 עלה ליי. והכא לא כתיב אשה, (דהא ביומא דא אשה
 לא כתיב ביה) אלא והקרבתם עולה. מאי טעמא.
 יומא דא, יומא דעיילת פלה לחפה איהו.
 וישראל מנו יומין דדכיו. יומין ושבועין,
 ואתפלילו ועאלו ביומין דדכיו. והיא נפקת
 מפל סטרא בישא, ונטרת יומי דכיו כדקא
 חזי. ורזא דא, מלפא טעם בתולה טעים. בגין
 כף לא כתיב ביה אשה, דהא אתרא לא קריב
 למשפנא, והא אתרחק מתמן. ועל דא אשים
 לאו הכא, ולאו אצטריכו להכא, וישראל
 מרחקן אינון מן סטרא בישא. (ומנו יומין דדכיו יומין
 ושבועין, ואתפלילו ועאלו ביומין דדכיו). אמר רבי אבא, עדיין
 צריכין אנן לפתחא דא למפתח.
 אמר רבי שמעון, ארימית ידי בצלו למאן
 דברא עלמא, ורזא דא, אשפחן בספרי
 קדמאי, אשים אינון באמצעיתא, ואתיין
 בסטרא דא ובסטרא דא, אדבקו באילנא דדעת
 טוב ורע, אדבקן ברע, ואדבקן בטוב. ובגין
 כף, בשאר יומין פתיב בהו אשה עולה. אבל
 בהני יומא, דאילנא דחיי קיימא, ולא אתרא,
 לית אנן צריכין לאשה, ולא אצטריף למהוי
 תמן. ויומא דא, יומא דאילנא דחיי איהו,
 ולא דדעת טוב ורע. ובגין דא, והקרבתם
 עולה לריח ניחח ליי, ולא אשה ליי עולה.
 ועולה, לשון (נ"א לשם) עולה, כמה דאתמר, והא
 אתערנא מלי דפרים בני בקר, וכל ההוא קרבן.
 ובחדש השביעי, (במדבר כט) כמה דאתמר, יומא

וזה האור אין לו הפסק, ולא
 קצוץ ופרוד. ומפני שהם מכתר,
 נקראו שאין להם סוף, שכתר
 נקרא אין סוף. (ע"כ רעיא מהימנא).
והקרבתם עולה לריח ניחח לה'
 (במדבר כח). בא וראה, בפסח פתיב
 והקרבתם אשה עלה לה. וכאן
 לא כתיב אשה (שהרי ביום זה אשה לא
 כתוב בו), אלא והקרבתם עולה. מה
 הטעם? יום זה, יום שנכנסת פלה
 לחפה הוא, וישראל מונים ימי
 טהרה, ימים ושבועות, ונכללים
 ונכנסים בימי הטהרה. והיא
 יוצאת מפל צד רע, ושומרת ימי
 טהרה כמו שראוי. וסוד זה,
 המלך טעם בתולה טועם. משום
 כף לא כתיב בו אשה, שהרי אחר
 לא קרב למשפן, והרי מתרחק
 משם. ועל כן אשים לא כאן, ולא
 צריכים לכאן, וישראל מרחקים
 הם מצד רע (ומונים ימי טהרה, ימים
 ושבועות, ונכללים ונכנסים בימי הטהרה).
 אמר רבי אבא, עדין צריכים
 אנחנו לפתח זה לפתח.
 אמר רבי שמעון, הרמתי ידי
 בתפלה למי שפרא העולם, וסוד
 זה מצאנו בספרי הראשונים.
 אשים הם באמצע, ובאים בצד
 זה ובצד זה, נדבקים בעץ הדעת
 טוב ורע. נדבקים ברע ונדבקים
 בטוב. ומשום כף בשאר הימים
 פתיב בהם אשה עולה, אבל
 באלו הימים שעץ החיים קיים
 ולא אחר, אין אנחנו צריכים
 לאשה, ולא צריך להיות שם.
 ויום זה יום של עץ החיים הוא,
 ולא של דעת טוב ורע. ומפני זה,
 והקרבתם עולה לריח ניחח לה,
 ולא אשה לה עולה. ועולה לשון
 (לשם) עולה, כמו שנאמר, והרי
 הערנו דברים של פרים בני בקר,
 וכל אותו קרבן.
 ובחדש השביעי (במדבר כט), כמו
 שנאמר, יום של ראש השנה דין

דראש השנה, דינא דכל עלמא, דינא תקיפא,
 ודינא רפיא. ועשיתם עולה, והקרבתם מיבעי
 ליה, כשאר כל יומין, מאי ועשיתם. אלא
 ביומא דא, (בראשית כז) ועשה לי מטעמים כתיב.
 כמה מטעמים ותבשילים עבדו ישראל בהני
 יומי, בעוד דמקטרגא אזיל לפשפשא בחובין
 דעלמא. ועל דא לא כתיב והקרבתם, אלא
 ועשיתם עולה. ולא אשה עולה. וכן בכל שאר
 יומין, (ס"א בקרבניו) לא כתיב אשה, דלית לון
 חולקא בכל הני יומי. כל שפן בהאי יומא,
 דאנן עבדין מטעמים ותבשילים בלא דעתא
 דסטרא אחרא, דהא יצחק משרד ליה לצוד
 צידה דחובין דבני עלמא, ולאיייתאה לגביה.
 ובעוד דאיהו אזיל, ישראל נטלי עיטא
 ברבקה, ועבדין כל אינון פולחנין,
 כל אינון צלותין, מזמני שופר ותקעין ליה,
 בגין לאתערא רחמי. והא אוקימנא, (בראשית כז)
 ויבא לו יין וישת, דאתי (ס"א דאבל) מרחוק, מגו
 אתר דחמרא עתיקא, ושתי. ואטעים ליה,
 וחדי. ואחר כן מברך ליה בכמה ברכאן,
 ואעבר על חובוי. מה כתיב, (בראשית כז) ויהי אף
 יצא יצא יעקב, ועשו אחיו בא מצידו, טעין
 מכמה טועני כמה דאתמר, והא אוקימנא
 מלה.

ובגין כן איהו יומא דיבבא, וקרבנא איהו
 עולה. איל אחד, כמה דאתמר, בגין
 אילו דיצחק. ושעיר עזים אחד לחטאת,
 שוחד לסמאל לכפרה (לתברא) אנפוי, בההוא
 בכיה דאיהו בכי בהאי יומא, פיון דחמי דלא
 אתעביד רעותיה, והא למגנא צד צידה. כמה
 דאתמר. כגוונא דא יומא דכפורי, והא כתיב
 בפרשת אמר.

ובחמשה עשר יום וגו'. (במדבר כט) רבי אבא

של כל העולם, דין חזק ודין רפה.
 ועשיתם עולה? ! והקרבתם היה
 צריך לו, כשאר כל הימים! מהו
 ועשיתם? אלא ביום זה כתוב
 (בראשית כז) ועשה לי מטעמים.
 כמה מטעמים ותבשילים עושים
 ישראל באלו הימים, בעוד
 שהמקטרג הולך לפשפש בחטאי
 העולם. ועל כן לא כתוב
 והקרבתם, אלא ועשיתם עולה,
 ולא אשה עלה. וכן בכל שאר
 הימים (בקרבנות) לא כתוב אשה,
 שאין להם חלק בכל אלו הימים.
 כל שפן בזה היום, שאנחנו
 עושים מטעמים ותבשילים בלי
 דעת הצד האחר, שהרי יצחק
 שולח אותו לצוד צידה של חטאי
 בני העולם ולהביא אצלו.

ובעוד שהוא הולך, ישראל
 לוקחים עצה מרבקה ועושים כל
 אלו העבודות, כל אלו התפלות,
 מזמנים שופר ותוקעים בו כדי
 לעורר רחמים. והרי בארנו, (שם)
 ויבא לו יין וישת, שבא (שאבל)
 מרחוק, מתוך מקום היין העתיק,
 ושותה. וטועם אותו, ושמת.
 ואחר כך מברך אותו בכמה
 ברכות, ומעביר על חטאי. מה
 כתוב? (שם) ויהי אף יצא יצא
 יעקב, ועשו אחיו בא מצידו.
 טעון מכמה משאות כמו
 שנתבאר, והרי בארנו הדבר.

ומשום כך הוא יום של יבבה,
 והקרפן הוא עולה. איל אחד,
 כמו שנאמר, מפני אילו של
 יצחק. ושעיר עזים אחד לחטאת,
 שחד לסמאל לכפר (לשבר) פניו
 באותה בכיה שהוא בוכה בזה
 היום פיון שרואה שלא נעשה
 רצונו והרי לחנם צד צידה, כמו
 שנתבאר. כמו כן יום הכפורים,
 והרי כתוב בפרשת אמר.

ובחמשה עשר יום וגו' (במדבר כט).
 רבי אבא פתח, (בראשית ח) ותנח

פֶּתַח, (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וַגּוֹ'. תָּא חֲזִי, כָּל הַיָּמִיּוֹת, אֲזַלְתְּ אִמָּא עַל בְּנֵיִי, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט סַטְרָא אַחְרָא עֲלֵיהּ, וּבְגִין לְשִׁזְבָּא לֹוֹן. כִּיּוֹן דְּאִשְׁתַּזְיְבוּ בְּנֵהָ, וְהָא יִתְבִּין בְּסַפּוֹת, מִתְנַטְרִין בְּנִטְוָרָא. יוֹמָא קַדְמָאָה, וְיוֹמָא תַנְיִנָא, פְּקֻדַת לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְמַעַבְד סְעוּדָתָא לְמַמְנָן דְּשָׂר עַמּוּן, וְאִיהִי לָא שְׂרִיא תַמָּן. כִּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאִיהִי י"ז לַחֹדֶשׁ, שְׂרִיאַת לְמִשְׁרֵי עֲלֵיהּ. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וַתִּנַּח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבְעָה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַרִי אֲרָרַט, טוּרִין דְּכָל לְוֹטִין וּמְרַדִּין שְׂרָאן בְּגוּוֹיֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, לָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, וְלָא יוֹמָא תַנְיִנָא, אֶלָּא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּאוּסִיף וְגַרְע שְׂרִיא עֲלֵיהּ, אוּסִיף אַתְוּוֹן, וְגַרְע קְרַבְנִין. דְּכַתִּיב עֲשֵׂתִי עֶשֶׂר וַגּוֹ'. וְהָכִי אַתְחַזִּי לְרַע עֵין, בְּגִין דְּיוֹמָא קַדְמָאָה וְיוֹמָא תַנְיִנָא חֲדוּה דְּכַנְהָא, וְאִינוּן מְפַלְגִי עַדָּאן לֹוֹן. מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה וְלֵהֲלָאָה, דְּאִיהִי שְׂרִיא עֲלֵיהּ, מַה פְּתִיב. (בראשית ח) וְהַמַּיִם הָיוּ הַלֹּוֹף וְחִסּוּר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֲשִׂירֵי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רֵאשֵׁי הַהָרִים. (דף רנ"ח ע"א) וְהַמַּיִם הָיוּ הַלֹּוֹף וְחִסּוּר, אֵלִין קְרַבְנִין, דְּאֲזַלִּין וּמִתְמַעֲטִין. וְכַמָּה דְּאִינוּן מִתְמַעֲטִין, הָכִי נָמִי אַתְמַעֲט טוּבָא דְּלֵהוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, תָּא חֲזִי, מִיּוֹמָא תַנְיִנָא שְׂרִיאָו מִיָּא לְאַתְחַזָּאָה, כִּיּוֹן דְּשְׂרִיאָו מַיִם, מִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה אִיהִי שְׂרַת עֲלֵיהּ, וְאִינוּן מַיִם לָא הָווּ יַדְעִי בְּבִלְאִי (פ"א כְּבוֹלָא), אִמָּאֵי רְשִׁימִין הָבָא, דְּהָא טוּבָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא הוּי בְּאַתְר דְּמַעוּטָא, אֶלָּא בְּאַתְר דְּרַבּוּיָא. וּבְגִין דְּאֵלִין מִיִּין דְּרְשִׁימִין הָבָא אַתְמַעֲטִין, אַתִּי קָרָא לְאַשְׁמַעֲיָנָן דְּכַתִּיב, וְהַמַּיִם אִינוּן

הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי וַגּוֹ'. בָּא וְרָאָה, כָּל אֵלּוּ הַיָּמִים הוֹלְכַת אִמָּא עַל הַבָּנִים כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלוּט הַצֵּד הָאֲחֵר עֲלֵיהֶם וּבְכַדִּי לְהַצִּיל אוֹתָם. כִּיּוֹן שְׁנַצְלוּ בְּנֵיהּ וְהָרִי יוֹשְׁבִים בְּסַפּוֹת, שְׁמוּרִים בְּשִׁמְרָה, יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁנֵי צוּתָהּ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה לְמַמְנֵי שְׂאֵר הָעַמִּים, וְהָיָא לָא שׁוּרָה שָׁם. כִּיּוֹם שְׁלִישִׁי, שְׁהוּא י"ז לַחֹדֶשׁ, מִתְחִילָה לְשׁוּרָת עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוּב וַתִּנַּח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּשַׁבְעָה עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַרִי אֲרָרַט. הָרִים שְׁכָל קְלָלוֹת וְיַסּוּרִים שְׁרוּיִים בְּתוֹכָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יוֹם רֵאשׁוֹן שְׁל חַג לָא שׁוּרָה עֲלֵיהֶם, וְלָא יוֹם שְׁנֵי, אֶלָּא יוֹם שְׁלִישִׁי, שְׁמוּסִיף וְגוּרַע שׁוּרָה עֲלֵיהֶם. מוּסִיף אוֹתִיּוֹת וְגוּרַע קְרַבְנוֹת, שְׁפָתוּב עֲשֵׂתִי עֶשֶׂר וַגּוֹ'. וְכַךְ רָאוּי לְרַע עֵין, מִפְּנֵי שְׁיוּם רֵאשׁוֹן וְיוּם שְׁנֵי שְׁמַחַת בְּנֵיהּ, וְהֵם מְחַלְקִים שְׁלָלָם לָהֶם. כִּיּוֹם שְׁלִישִׁי וְלֵהֲלָאָה, שְׁהִיא שׁוּרָה עֲלֵיהֶם, מַה פְּתוּב? (ס) וְהַמַּיִם הָיוּ הַלֹּוֹף וְחִסּוּר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֲשִׂירֵי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רֵאשֵׁי הַהָרִים. וְהַמַּיִם הָיוּ הַלֹּוֹף וְחִסּוּר - אֵלּוּ הַקְּרַבְנוֹת שְׁהוֹלְכִים וּמִתְמַעֲטִים. וְכַמוֹ שְׁהֵם מִתְמַעֲטִים, כְּךָ גַם מִתְמַעֲט הַטוּב שְׁלָהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, בָּא וְרָאָה, כִּיּוֹם שְׁנֵי מִתְחִילִים הַמַּיִם לְהִרְאוֹת. כִּיּוֹן שְׁהִתְחִילוּ הַמַּיִם - מִיּוֹם שְׁלִישִׁי הִיא שׁוּרָה עֲלֵיהֶם, וְאֵלּוּ הַמַּיִם לָא הָיוּ יוֹדְעִים הַבְּבִלִים (כְּבָל) מְדוּעַ רְשׁוּמִים כְּאֵן, שְׁהָרִי הַטוּב שְׁל יִשְׂרָאֵל אִינוּ בְּמַקּוּם הַמַּעוּט, אֶלָּא בְּמַקּוּם הַרְבּוּי. וּמִפְּנֵי שְׁאֵלּוּ הַמַּיִם

דִּידֵעַן בְּיוֹמֵי דְחַג, אֵינּוֹן דְּרִשְׁמִין גּוֹ קְרַבְנִין,
דְּאֵינּוֹן טוּרֵי לְוֹטִין, הֵיוּ הַלּוֹף וְחֶסֶר טוּבָא
דְּלֵהוֹן, וּנְגִידוֹ דְּאֲנְגִיד עֲלֵייהוּ, הֵיוּ הַלּוֹף
וְחֶסֶר, וּבְגִין דְּאֵינּוֹן מִים דְּלֵהוֹן הוּא, לֹא
אֲתַחְבְּרֵן אֲתוֹן, דְּלֹא יִתְחַבֵּר טוּבָא דְּלֵהוֹן,
אַלָּא זְעִיר זְעִיר.

אַבְרָ לְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן מְקַדְּשָׁא בְּרִיף הוּא, מַה
כְּתִיב. (תהלים לד) וְדַרְשֵׁי יִי לֹא יַחְסְרוּ כָּל
טוֹב. רִישֵׁיה דְּקָרָא, כְּפִירִים רְשׁוּ וְרַעְבוּ, אֲלִין
מִמֶּנּוּ דְּשָׂר עֲמִין. וְדַרְשֵׁי יִי, אֲלִין יִשְׂרָאֵל,
לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב, אֲלִין אֲזִלִין וְאֲסַתְלָּקוּ
לְעִילָא לְעִילָא. וּבְגִין כֶּף, טוּבָא דְּלֵהוֹן דְּאֵינּוֹן
מִים, הֵיוּ הַלּוֹף וְחֶסֶר. עַד הַחֲדָשׁ הָעֵשְׂרִי.
דָּא טַבַּת, דְּהָא כְּדִין יְמֵי הָרַעָה הוּוּ, וְאֲתַעֲרַת
הֵיא רַעָה וְאֲתַתְקַפַּת, וּכְלָה קַדִּישָׁא לֹא
אֲנֵהִירַת מְגוּ שְׂמֶשָׁא, כְּדִין נִרְאוּ רֵאשֵׁי הַהָרִים,
אֲלִין אֵינּוֹן הָרֵי חֲשׂוּכָא, טוּרִין דְּלוֹטִין
אֲתַחְזוֹן וְאֲתַתְקַפוּ, וְעַבְדִין בִּישִׁין בְּעֶלְמָא.

בְּיוֹמֵין אֲלִין, אֵשָׁה בְּהַאי עוֹלָה, דְּהָא כְּדִין הֵינִי
אֵשִׁים אֲכִלֵי חוֹלְקֵיהוֹן. שְׁבַעִים פְּרִים
אֲלִין, אֵינּוֹן לְקַבֵּל שְׁבַעִים מִמֶּנּוּ, דְּשִׁלְטוּ עַל
שְׁבַעִין עֲמִין. וְסִלְקִין בְּיוֹמָא קַדְמָאָה, וְנַחְתִּי
בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, וְאֲקֵרוּן פְּרִים מְנַגְחִין בְּיוֹמִין
דְּלֵהוֹן. אֵילִם, אַרְבִּיסָר, תְּרִין בְּכָל יוֹמָא אֵינּוֹן
י"ד יְהוֹ"ה. יְדָא דְּשִׁלְטָא עֲלֵייהוּ תְּדִיר, בְּכָל
יוֹמָא וְיוֹמָא. אֲמַרִין בְּנֵי שְׁנָה, מְנַיִנָא דְּלֵהוֹן
ח"ץ.

וְאִי תִימָא אִי הָכִי, רַע עֵין הוֹינֵן לְגַבִּייהוּ. אֵין,
דְּהָא פְּתִיב, (משלי כה) פִּי גַחְלִים אֲתָה חֲתָה
עַל רֵאשׁוּ. אַבְל אֲנֵן לֹא יַהֲבִינֵן אֲלָא בְּחֶדְוֹתָא,
דְּלִית בְּיוֹמֵי שְׂתָא, חֶדְוֹתָא, כְּאֲלִין יוֹמִין. וּבְגִין
דְּאֲנֵן יַהֲבִין בְּטוֹב לְבָא, וּבְחֶדְוֹתָא דְּרַעוּתָא,

אַבְל אֲנַחְנוּ לֹא נוֹתְנִים אֲלָא בְּשִׂמְחָה, שְׂאִין בִּימֵי הַשְּׁנָה שְׂמַחָה כְּאֵלוּ הַיָּמִים. וּמִפְּנֵי שְׂאֲנַחְנוּ

שְׂרִשׁוּמִים כְּאֵן מְתַמְעָטִים, כְּאֵן
הַפְּסוּק לְהַשְׁמִיעֵנוּ, שְׂכַתוּב
וְהַמִּים, אֵלוּ שְׂיִדוּעִים בִּימֵי הַחַג,
אֵלוּ שְׂרִשׁוּמִים תוֹף הַקְּרַבְנֹת,
שְׁהִם הָרֵי קְלָלוֹת, הֵיוּ הַלּוֹף
וְחֶסֶר הַטוֹב שְׁלֵהֶם. וּמִשִּׁכָּה
שְׂנַמְשַׁכְת עֲלֵיהֶם הֵיוּ הַלּוֹף
וְחֶסֶר. וּמִפְּנֵי שְׂאֵלוּ הַמִּים שְׁלֵהֶם
הוּא, לֹא מִתְחַבְּרוֹת אוֹתִיּוֹת, שְׂלֹא
יִתְחַבֵּר הַטוֹב שְׁלֵהֶם אֲלָא מְעַט
מְעַט.

אַבְרָ לְיִשְׂרָאֵל, שְׁהִם מִהַקְדוּשׁ
בְּרוּף הוּא, מַה פְּתוּב? (תהלים לד)
וְדַרְשֵׁי ה' לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב. רֵאשׁ
הַפְּסוּק - כְּפִירִים רְשׁוּ וְרַעְבוּ -
אֵלוּ הַמְּמַנִּים שֶׁל שְׂאֵר הָעַמִּים.
וְדַרְשֵׁי ה' - אֵלוּ יִשְׂרָאֵל - לֹא
יַחְסְרוּ כָּל טוֹב. אֵלוּ הוֹלְכִים
וְעוֹלִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וּמִשׁוּם
כֶּף הַטוֹב שְׁלֵהֶם, שְׁהִם מִים, הֵיוּ
הַלּוֹף וְחֶסֶר, עַד הַחֲדָשׁ הָעֵשְׂרִי,
זֶה טַבַּת, שְׁהָרֵי אֲזֵי יְמֵי הָרַעָה הִם,
וּמִתְעוֹרְרַת אוֹתָהּ רַעָה וּמִתְחַזְקַת,
וְהַפְּלָה הַקְדוּשָׁה לֹא מְאִירָה מִתוֹף
הַשְּׂמֶשׁ. אֲזֵי נִרְאוּ רֵאשֵׁי הַהָרִים,
אֵלוּ הִם הָרֵי הַחֲשֵׁף, הָרֵי הַקְּלָלוֹת
נִרְאִים וּמִתְחַזְקִים וְעוֹשִׂים רַעוּת
בְּעוֹלָם.

בְּיָמִים אֵלוּ אֵשָׁה בְּזוֹ הַעוֹלָה,
שְׁהָרֵי אֲזֵי אֵלוּ הָאֵשִׁים אוֹכְלִים
חֲלָקִים. שְׁבַעִים פְּרִים אֵלוּ הִם
כְּנַגְד שְׁבַעִים מְמַנִּים שְׂשׁוּלְטִים
עַל שְׁבַעִים עַמִּים, וְעוֹלִים בְּיוֹם
רֵאשׁוֹן, וְיוֹרְדִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם,
וְנִקְרְאִים פְּרִים מְנַגְחִים בְּיָמִים
שְׁלֵהֶם. אֵילִם אַרְבַּעַה עֶשֶׂר, שְׁנַיִם
בְּכָל יוֹם הִם י"ד יְהוֹ"ה. יְדָ
שְׂשׁוּלְטַת עֲלֵיהֶם תְּדִיר, בְּכָל יוֹם
וְיוֹם. כְּבָשִׂים בְּנֵי שְׁנָה, הַמְּנַיִן
שְׁלֵהֶם ח"ץ.

וְאִם תֵּאמַר, אִם כֶּף, רַע עֵין אֲנוּ
אֲצֵלִם - כֵּן, שְׁהָרֵי פְתוּב (משלי כה)
פִּי גַחְלִים אֲתָה חֲתָה עַל רֵאשׁוּ.
אַבְל אֲנַחְנוּ לֹא נוֹתְנִים אֲלָא בְּשִׂמְחָה, שְׂאִין בִּימֵי הַשְּׁנָה שְׂמַחָה כְּאֵלוּ הַיָּמִים. וּמִפְּנֵי שְׂאֲנַחְנוּ

נותנים בטוב לב ובשמחה של רצון - מתהפף עליהם גחלים על ראשיהם, גחלים לזהות של השמחה שלנו עושות להם רע. י"ד (ה), ע', וח"ץ, כף עולים בחשבון שלהם.

וכר זה אם תאמר מי נתן לנו להקריב עליהם, אולי הם לא רוצים את כל זה? אלא אין שמחה לכל אלו הממנים בכל אלו התורים, האילים, והכבשים כאלו, בשעה שישראל נתנו להם סעודות אלו. ועם כל זה לא קרב הכל אלא להקדוש ברוך הוא בלבדו, והם מתקרכים שם והוא מחלק להם. ועל זה כתוב, (שם) אם רעב שנאף האכלהו לחם - אלו הם קרבנות החג. ואם צמא השקהו מים - אלו מים שרשומים כאן בימי החג, וביום שני, וביום ששי ושביעי, וסימן - (שיר השירים ח) בו"ז יבוזו לו.

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה - אלו הם מים אשר מנסכים ישראל בשמחה ובאהבת הקדוש ברוך הוא, שכתוב (ישעיה יב) ושאתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה - אלו הם נהרות אפרסמון טהור, שכלם דבוקים ומתקשרים באהבה זו. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו - זה סמאל, באהבת ישראל, להיות לו חלק אתם באלו המים שרשומים כאן בפירשה, שכתוב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו, סימן של אלו המים בו"ז - יבוזו לו ודאי, שהרי כלם נחשבים אצלנו חרש נשבר, שאין לו תקנה לעולמים.

המים שלהם נחלקים בימי בו"ז. נשארו שאר מים, שהם ג' ד' ה' (נוטריקון) חמישי רביעי שלישי, אפנו ולא לעולמים. ואם תאמר,

אתהפף עליהו גחלים על רישיהו, גומרין מלהטן, דחדוותא דילן, עבדי לון ביש. י"ד, (מ"א ה) ע', וחץ. כף סלקין בחושפנא דילהון. וכר דא אי תימא מאן יהיב לן לאקרבא עלייהו, דלמא אינון לא בעאן כל דא. אלא לית חדווה לכל אינון ממנן, בכל אינון תורים אילים ואמרין כהני, בשעתא דישראל יהבי לון סעודתין אלין. ועם כל דא לא מתקרבו כלא, אלא לקודשא בריך הוא בלחודוי, ואינון מתקרבי תמן, ואיהו פליג לון. ועל דא כתיב, (משלי כה) אם רעב שנאף האכלהו לחם, אלין אינון קרבנין דחג. ואם צמא השקהו מים, אלין מים דרשימין הכא ביומי דחג. וביומא תננינא, וביומא שתיתאה ושביעאה, וסימן (שיר השירים ח) בו"ז יבוזו לו.

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, אלין אינון מים, די מנסכי ישראל, בחדוה וברחימו דקודשא בריך הוא, דכתיב, (ישעיה יב) ושאתם מים בששון. ונהרות לא ישטפוה, אלין אינון נהרי דאפרסמונא דכיא, דכלהו דבקי ומתקשרי ברחימו דא. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו, דא סמאל, באהבה דישראל, למיהוי ליה חולקא בהדייהו, באינון מים דרשימין הכא בפרשתא, דכתיב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו, סימנא דאינון מים בו"ז, יבוזו לו ודאי, דהא כלהו אתחשיבו לגבון, חרש נשבר, דלית ליה תקנה לעלמין.

מים דלהון אתפליגו ביומין בו"ז, אשתארו שאר יומין, דאינון ג' ד' ה' (נוטריקון) חמישי רביעי שלישי, וסימן, (ישעיה מה) חר"ש את חרשי [ה]אדמה, ולא יבזו - (ישעיה מה) חר"ש את חרשי [ה]אדמה, ואין להם תקון

בוז וכוזו לו פתוב שם, (תהלים כב) כי לא בזה ולא שקץ ענות.

יום ראשון מה עושה לו? אלא לא נקרא ראשון ולא נקרא אחד, אלא חמשה עשר סתם, בלי רשום כלל. אבל התחלת רשום המים מיום שני הוא. וכך ראוי, מפני שאין טוב בשני, ומשום כך לא רשום ראשון ולא אחד כלל, והוא בסתם, ומתחיל רשום הימים ביום שני. ונחלקו מים בבו"ז, ונשארו בימי חר"ש, כמו שנאמר, והכל כמו שצריך.

אשרי חלקם של ישראל שיוצעים להכנס לתוך מח האגוז, וכדי להכנס לתוך המח משברים קלפות אלו ונכנסים. מה פתוב לאחר כל זה? ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לאחר ששברו כל אלו הקלפות, ושברו כמה חתיכות, וכמה נחשים הרגו, וכמה עקרבים שהיו להם באלו הרי החשף, עד שמצאו מקום ישוב ועיר קדושה מקפת חומות סביב סביב - אז נכנסים אצלה, לעשות מנוחה שם ולשמח בה. והרי בארנו הדבר.

וזהו עצרת, אסיפה, מקום שנאסף הכל אצלה. תהיה לכם, ולא לאחר, לשמח אתם באדונכם, והוא אתכם. ועל פן פתוב, (תהלים לב) שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

ראשי המטות

וכר' הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר. שם שנינו, אמר רבי יהודה, אין העולם מתנהג אלא בשני גונים שפאו מצד אשה שנמצאה חכמת לב. זהו שפתוב (שמות לה) וכל אשה חכמת לב בדיה טוו ויביאו מטוה את

וכר' הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר. שם שנינו, אמר רבי יהודה, אין העולם מתנהג אלא בשני גונים שפאו מצד אשה שנמצאה חכמת לב. זהו שפתוב (שמות לה) וכל אשה חכמת לב בדיה טוו ויביאו מטוה את

לעלמין. ואי תימא בוז וכוזו לו פתיב. התם (תהלים כב) כי לא בזה ולא שקץ ענות.

ימא קדמאה מאי עביד ליה. אלא לא אקרי ראשון, ולא אקרי אחד, אלא חמשה עשר סתם, בלא רשומא כלל. אבל שירותא דרשימו דמיין, מיום שני הוי. והכי אתחזי, בגין דלית טוב בשני, ובגין כך, לא רשים ראשון ולא אחד כלל, והוי בסתם, ושרי רשימו דיומין, ביום שני. ואתפלגו מים בבו"ז, ונשארו ביומין חר"ש, כמה דאתמר, וכלא כדקא יאות.

ובאה חולקיהון דישראל, דידעי (דף ת"ט ע"ב) לאעלאה לגו מוחא דאגוזא. ובגין למיעאל לגו מוחא, מתברין קליפין אלין, ועאלין. מה כתיב לבתר כל האי. ביום השמיני עצרת תהיה לכם. לבתר דתברו כל הני קליפין, ותברו כמה גזיזין, וכמה נחשים קטלו, וכמה עקרבים דהוו לון באינון טורי דחשוכא, עד דאשפחו אתר דישובא, וקרתיא קדישא, מקפא שורין סחור סחור, פדין עאלו לגבה, למעבד נייחא תמן, ולמחדי בה. והא אוקימנא מלה. ודא איהו עצרת, פנישו. אתר דמתפנש פלא לגבה. תהיה לכם, ולא לאחרא, למחדי אתון במאריכון, ואיהו בהדיכון. ועל דא כתיב, (תהלים לב) שמחו ביי וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב.

פרשת ראשי המטות

וכר' הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר. (במדבר לא) תמן תנינן, אמר רבי יהודה, אין העולם מתנהג אלא בתרי גוונין, דאתו מסטר אתתא דאשתכחת חפימת לבא. הדא הוא דכתיב, (שמות לה) וכל אשה חכמת לב בדיה טוו ויביאו מטוה את

התכלת ואת הארגמן. ומה הביאו? את התכלת ואת הארגמן, גונים שפלולים בתוף גונים.

זהו שכתוב (משלי לא) דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה. וכתוב בידיה טוו, מה זה טוו? אמר רבי יהודה, טוו בדין, טוו ברחמים. אמר רבי יצחק, למה נקראה אשה? אמר לו, שפלולה בדין, וכלולה ברחמים.

בא וראה, שאמר רבי אלעזר, כל אשה נקראת בדין עד שטועמת טעם הרחמים. שלמדנו, מצד האיש בא הלבן, ומצד האשה בא האדם. טעם אשה מלבן, ולבן עדיף.

ובא וראה, למה נשות שאר עמים עובדי כוכבים ומזלות שידעו משכב זכר אסורות? משום ששנינו, יש זמין ויש שמאל, ישראל ושאר העמים עובדי כוכבים ומזלות, וגן עדן וגיהנם, עולם הזה ועולם הבא. ישראל כנגד הרחמים, ושאר העמים עובדי כוכבים ומזלות כנגד הדין. ושנינו, אשה שטעמה טעם הרחמים - הרחמים מנצחים. ואשה שטעמה טעם הדין - דין בדין נדבק, ועליהם קראו, (ישעיה נ) והפלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

ועל זה למדנו, הנבעלת לעובדי כוכבים ומזלות קשורה בו ככלב. מה הפלב תקיף ברוחו, חצוף - גם כאן דין בדין, חצופה בכל. הנבעלת לישראל, שנינו, כתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. מה הטעם? משום שנשמת ישראל באה מרוח אלהים חיים, שכתוב (ישעיה נ) פי רוח מלפני יעטוף משמע שכתוב מלפני. ומשום

ואת הארגמן. ומאי מתזין. את התכלת ואת הארגמן, גוונין דכלילין בגו גווני.

הדא הוא דכתיב, (משלי לא) דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה. וכתיב בידיה טוו, מאי טוו. אמר רבי יהודה, טוו בדינא, טוו ברחמי. אמר רבי יצחק, אמאי אתקריא אשה. אמר ליה דכלילא בדינא, וכלילא ברחמי. הא חזי, דאמר רבי אלעזר, כל אתתא בדינא אתקריא, עד דאטעמא טעמא דרחמי. דתניא, מסטרא דבר נש, אתי חוורא. ומסטרא דאתתא, אתי סומקא. טעמא (ס"א אתתא) דאתתא מחוורא, וחווורא עדיף.

והא חזי אמאי אסירן נשי שאר עמין עובדי כוכבים ומזלות, דיידעי משכבי דכורא. משום דתנינן, אית ימינא, ואית שמאלא. ישראל, ושאר עמין עובדי כוכבים ומזלות. וגן עדן, וגיהנם. עלמא דא, ועלמא דאתי. ישראל לקבלי דרחמי, ושאר עמין עובדי כוכבים ומזלות לקבלי דדינא. ותנן, אתתא דאטעמא טעמא דרחמי, רחמי נצחא. אתתא דטעמא טעמא דדינא, דינא בדינא אתדבקת, ועלייהו אתקרי (ישעיה נ) והפלבים עזי נפש לא ידעו שבעה.

ועל דא תנינן, הנבעלת לעובד כוכבים ומזלות קשורה בו ככלב. מה כלבא תקיפא ברוחיה חציפא. אוף הכא דינא בדינא, חציפא בכלא. הנבעלת לישראל, תנינן, פתיב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. מאי טעמא. משום דנשמתא דישראל, אתיאי מרוחא דאלהים חיים. דכתיב (ישעיה נ) פי רוח מלפני יעטוף, משמע דכתיב מלפני. ובגין כך, אתתא דהיא בתולתא, ולא אתדבקת

בְּדִינָא קְשִׁיָּא דְשָׂאָר עֲמִין, וְאִתְדַבְּקַת בְּיִשְׂרָאֵל,
רַחֲמֵי נִצְחָא וְאִתְנַשְׂרַת.

וְהָא חֲזִי, כְּתִיב (תהלים פט) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד
יִבְנֶה. מָאֵי חֶסֶד. הוּא חֵד מִכְתָּרֵי עֲלָאֵי
דְּמַלְפָּא, דְּנִשְׁמַתָּא דְיִשְׂרָאֵל קָרָא לָהּ קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא חֶסֶד. עַל תְּנַאי דִּיתְבַּנִּי, וְלֹא יִשְׁתִּיצֵי
חֶסֶד מִעֲלָמָא. מִשְׁמַע דְּכְתִיב יִבְנֶה. בְּגִין כֶּף
תְּנִינָן, מָאֵן דְּשִׁיצֵי חֶסֶד מִעֲלָמָא, אֲשֶׁתִּיצֵי הוּא
לְעֲלָמָא דְאַתִּי. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כה) לֹא תִהְיֶה
אֲשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, בְּגִין לְמַעַבְד חֶסֶד עִם
מִיתָא. וְאִתְעַבִּיד בְּנִינָא, דְּכְתִיב, (תהלים פט) עוֹלָם
חֶסֶד יִבְנֶה.

זֶה, אֲשֶׁה שְׁהִיא בְּתוּלָה, וְלֹא
נִדְבָקָה בְּדִין הַקְּשָׁה שֶׁל שָׂאָר
הָעַמִּים, וְנִדְבָקַת בְּיִשְׂרָאֵל -
הַרְחַמִּים מִנְּצַחִים, וְנִכְשְׂרַת.
בֵּא וְרָאָה, כְּתוּב (תהלים פט) אֲמַרְתִּי
עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. מַה זֶה חֶסֶד?
הוּא אֶחָד מִכְתָּרִים עֲלִיּוֹנִים שֶׁל
הַמַּלְאָךְ, שְׁנִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל קָרָא לָהּ
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד, עַל תְּנַאי
שֶׁיִבְנֶה, וְלֹא יִשְׁמַד חֶסֶד מִהָעוֹלָם,
מִשְׁמַע שְׂכָתוּב יִבְנֶה. וּמִשּׁוּם כֶּף
שְׁנִינָן, מִי שֶׁמִּשְׁמִיד חֶסֶד
מִהָעוֹלָם, יִשְׁמַר הוּא לְעוֹלָם
הַבָּא. וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים כה) לֹא
תִהְיֶה אֲשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה, בְּשִׁבִיל
לְעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַמֵּת. וְיַעֲשֶׂה
הַבְּנִין, שְׂכָתוּב עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה.

הַדְרֵן לְסִיּוּם סֵפֶר בְּמַדְבַּר מִסְפֵּר הַזוּהַר

הַדְרֵן עֲלֵךְ סֵפֶר בְּמַדְבַּר מִסְפֵּר הַזוּהַר. וְהַדְרֵךְ עֲלֵךְ. דַּעְתָּן עֲלֵךְ סֵפֶר בְּמַדְבַּר מִסְפֵּר הַזוּהַר. וְדַעְתָּךְ
עֲלֵךְ. לֹא נִתְנָשִׂי מִנְּךָ סֵפֶר בְּמַדְבַּר מִסְפֵּר הַזוּהַר. וְלֹא תִתְנָשִׂי מִנּוּ. לֹא בְּעֲלָמָא הַדְרֵן וְלֹא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי:

(ג"ב)

הַעֲרַב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ
וְצִאֲצֵאֵי צִאֲצֵאֵינוּ, וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׂמֵךְ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ לְשִׁמָּה. מֵאוֹיְבֵי תַחֲכַמְנֵי
מִצּוֹתְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי. יְהִי לְבִי תָמִים בְּחֻקְךָ לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ. לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי
בָּם חִיִּיתִנִּי. בְּרוּךְ אַתָּה יי לְמַדְנֵי חֻקֶיךָ. אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשְׁמַת חֲלָקְנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמְדַרְשׁ וְלֹא שְׁמַת חֲלָקְנוּ מִיוֹשְׁבֵי קְרִנּוֹת. שְׂאֵנוּ
מִשְׁכִּימִים וְהֵם מִשְׁכִּימִים. אָנוּ מִשְׁכִּימִים לְדַבְּרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁכִּימִים לְדַבְּרִים בְּטָלִים. אָנוּ עֹמְלִים
וְהֵם עֹמְלִים, אָנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר, וְהֵם עֹמְלִים וְאִינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אָנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים,
הֵם רְצִים לְבָאָר שַׁחַת, וְאָנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאָר שַׁחַת.
אֲנִישֵׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם, וְאִנִּי אֲכַטַּח בְּךָ.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּשֵׁם שֶׁעוֹרְתֵנִי לְסִים סֵפֶר בְּמַדְבַּר. כֶּךָ תַעֲזֹרְנִי לְהַתְחִיל
סְפָרִים אַחֲרִים וְלִסְיָמָם. לְלַמֵּד וְלִלְמַד מִתּוֹךְ הַרְחֵבָה. לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד
תוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וּזְכוּת כָּל הַתְּנָאִים (וְהַנְּבִיאִים) וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים הַנּוֹזְרִים בְּסֵפֶר תְּקוּנֵי הַזוּהַר, יַעֲמִיד
לִי וְלוֹרְעֵי וְלוֹרְעֵי זָרְעִי, שְׁלֹא תִמוּשׁ הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה מִפִּי וּמִפִּי זָרְעִי וְזָרְעֵי זָרְעֵי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.
וּיְקַיֵּם בְּנוּ מִקְרָא שְׂכָתוּב, בְּהַתְחַלְּכֶךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ. כִּי
כִּי יִרְבוּ יְמֶיךָ וְיִוָּסְפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים. אַרְךָ יָמִים בְּיָמִינֶךָ, עוֹשֵׁר וְכָבוֹד בְּשִׁמְאַלְהָ. יי עֲזֵר לְעַמּוֹ וְתֵן יי
יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא
לֵאמֹר. אֲדַנְי יְהוֹ"ה אַתָּה
הַחַלּוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ וְגו'.
רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה לח) וַיִּסַּב
חֲזַקְיָהוּ פָנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל
אֶל ה'. בֹּא וּרְאֵה כִּמָּה הוּא
הַכַּחַח הַחֲזוֹק שֶׁל הַתּוֹרָה וְכִמָּה
הוּא עֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל, שֶׁכֵּל מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, לֹא פוֹחַד
מִמְּעֻלּוּנִים וְתַחְתּוּנִים, וְלֹא פוֹחַד
מִמְּקָרִים רָעִים שֶׁל הָעוֹלָם,
מִשּׁוּם שֶׁהוּא אֲחוּז בְּעֵץ הַחַיִּים
וְאוֹכֵל מִמֶּנּוּ בְּכָל יוֹם.

שְׁהַרִי הַתּוֹרָה מִלְמַדְת אֶת הָאָדָם
לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, מִלְמַדְת אוֹתוֹ
עֲצָה אִיף יֵשׁוּב לִפְנֵי רַבּוּנּוֹ (לְבַטֵּל
לְאוֹתָהּ הַגּוֹרָה), וְאֶפְלוּ שֶׁתִּגְזֹר עָלָיו
מִיָּתֵהּ - הַכֹּל יִתְבַטֵּל וַיִּסְתַּלַּק
מִמֶּנּוּ וְלֹא יִשְׁרָה עָלָיו. (עֲצָה שֶׁל אָדָם
בְּעוֹלָם הַזֶּה) וְעַל כֵּן צָרִיף לְהִשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה וְלֹא יִזוּז
מִמֶּנָּה, זֶהוּ שְׂכָתוֹב (יהושע א)
וְהִגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאִם מִזִּז
מִמֶּנּוּ אֶת הַתּוֹרָה אוֹ נִפְרַד מִמֶּנָּה,
כָּאֵלוּ נִפְרַד מִן הַחַיִּים.

בֹּא וּרְאֵה, עֲצָה שֶׁל הָאָדָם,
כִּשְׁהוּא בְּלִילָה עַל מִשְׁתּוֹ, צָרִיף
לְקַבֵּל עָלָיו עַל מַלְכוּת שֶׁל
מַעֲלָה בְּלֵב שְׁלָם, וְלִהְיוֹת
לְמִסַּר אֵלָיו פְּקוּדוֹן נִפְשׁוֹ. וְהָרִי
פְּרִשׁוּהָ, מִשּׁוּם שֶׁכֵּל הָעוֹלָם
טוֹעֵמִים טַעַם הַמּוֹת, שְׁהַרִי
עַץ הַמּוֹת שְׂרוּי בְּעוֹלָם, וְכֹל
רוּחֹת בְּנֵי אָדָם יוֹצְאוֹת וְעוֹלוֹת
וּמִתְחַבְּאוֹת (וּנְמִסְרוּ) אֶצְלוֹ. וּמִשּׁוּם
שֶׁהֵן בְּפִקְדוֹן, כֵּלֶן שְׁבוֹת
לְמַקּוֹמוֹתֵיהֶן.

בֹּא וּרְאֵה, כִּשְׁמַתְעוֹרְרַת רוּחַ

וְכָל רוּחֵי דְבַנֵי נִשְׂא נִפְקִין, וְסִלְקִין וְאֶתְטַמְרִין (כ"א וְאֶתְמַסְרוּ) גְּבִיּהָ. וּבְגִין
דְּאֵינוּן בְּפִקְדוֹנָא, כִּלְהוּ תִּיבִין לְאַתְרֵיהוּ.

הָא חֲזִי, כִּד אֶתְעַר רוּחַ צְפוֹן בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, וְכַרוּזָא נְפִיק. וְקוּדְשָא בְּרִיף

פִּרְשַׁת "אֵלֶּה הַדְּבָרִים" הוּא בְּפִרְשַׁת בֵּלֶךְ דָּף קפ"ו ע"א וְשֵׁם כִּיתוּ וְכִד
הַסְכִּימוּ הַקְדַּמוּנִים

פִּרְשַׁת וְאֶתְחַנֵּן (דף ר"ט ע"א)

וְאֶתְחַנֵּן אֶל יְי' בְּעֵת הַהִיא לֵאמֹר. (דְּבָרִים
) אֲדַנְי יְהוֹ"ה אַתָּה הַחַלּוֹת
לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח, (ישעיה
לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל
יְי'. תָּא חֲזִי, כִּמָּה הוּא חֵילָא תְּקִיפָא
דְּאוּרִייתָא, וְכִמָּה הוּא עֲלָאָה עַל כָּלָא. דְּכָל
מָאן דְּאֶשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, לֹא דְחִיל מְעֻלָּאֵי
וְתַתָּאֵי. וְלֹא דְחִיל מְעַרְעוּרִין בִּישִׁין דְּעֻלְמָא.
בְּגִין דְּאֵיהוּ אֲחִיד בְּאֵילָנָא דְּחַיִּי, וְאֶכִּיל מִנֵּיהּ
בְּכָל יוֹמָא.

דְּהָא אוּרִייתָא אוּלִיף לִיה לְבַר נֶשׁ, לְמִיָּהּ
בְּאַרְחָ קְשׁוּט. אוּלִיף לִיה עֵיטָא הֵיךְ
יְתוּב קָמֵי מְאָרִיָּה (לְבַטֵּלָה לְחַיִּיא גְּוַרְחָ). וְאֶפְלוּ
יְתַגְזֹר עָלֵיהּ מוֹתָא, כִּלְא יְתַבַּטֵּל וַיִּסְתַּלַּק
מִנֵּיהּ, וְלֹא שְׂרָיָא עָלוּי. (עֵיטָא דְּבַר נֶשׁ כִּהָאֵי
עֻלְמָא) וְעַל דָּא בְּעֵי לְאַשְׁתַּדֵּלָא בְּאוּרִייתָא
יְמָמָא וְלַיְלִי, וְלֹא יְתַעַדֵי מִנָּה, הַדָּא הוּא
דְּכַתִּיב, (יהושע א) וְהִגִּית בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וְאֵי
אַעֲדֵי מִינֵיהּ אוּרִייתָא, אוֹ אֶתְפָּרֵשׁ מִנָּה, כָּאֵלוּ
אֶתְפָּרֵשׁ מִן חַיִּי.

תָּא חֲזִי, עֵיטָא דְּבַר נֶשׁ כִּד אֵיהוּ סְלִיק
בְּלִילְיָא עַל עַרְסִיָּה, בְּעֵי לְקַבֵּלָא עָלֵיהּ
עוֹל מַלְכוּתָא דְּלַעֲיִלָא, בְּלִבָּא שְׁלָם.
וְלֹאֲקַדְמֵי לְמִימְסַר גְּבִיּהָ פְּקוּדוֹנָא דְּנִפְשֵׁיהָ.
וְהָא אוּקְמוּהָ, בְּגִין דְּכָל עֻלְמָא טַעֲמִין טַעֲמָא
דְּמוֹתָא, דְּהָא אֵילָנָא דְּמוֹתָא שְׂרָיָא בְּעֻלְמָא,

וְכָל רוּחֵי דְבַנֵי נִשְׂא נִפְקִין, וְסִלְקִין וְאֶתְטַמְרִין (כ"א וְאֶתְמַסְרוּ) גְּבִיּהָ. וּבְגִין
דְּאֵינוּן בְּפִקְדוֹנָא, כִּלְהוּ תִּיבִין לְאַתְרֵיהוּ.

צפון פחצות הלילה, וכרוז יוצא, והקדוש ברוך הוא בא לגן עדן להשתעשע ברוחות הצדיקים, אז מתכוננים (מתעוררים) כל בני המלכה וכל בני ההיכל לשבח את המלך הקדוש. ואז כל אותם פקדונות של הרוחות שנמסרו בידה, את כלם משיב לבעליהם. ורב בני העולם מתעוררים באותה שעה, והרי פקדון של כלם משיב אליהם.

אותם שבני ההיכל העליון עומדים בעמדם מתעוררים, משתדלים בתשבחות התורה, ומשתתפים בכנסת ישראל עד שמאיר היום. כשמגיע הבקר, היא וכל בני ההיכל (המלך), כלם באים למלך הקדוש, והם נקראים בני המלך והמלכה, והרי פרשה.

כשמגיע הבקר צריך לנקות עצמו בכל ולחגור כלי מלחמתו להשתדל עם המלך הקדוש, שהרי בלילה השתדל במלכה. כעת בא עם המלכה לזוג אותה עם המלך.

בא לבית הפנסת, מטהר עצמו בקרבנות, משבח בתשבחות דוד המלך, אוהז תפלין בראשו (בידו ובראשו) וציצית בכנפיו, אומר "תהלה לדוד". והרי פרשה, מתפלל תפלה לפני רבונו, בתפלה צריך לעמד, כמו (בזוהר) מלאכים העליונים, להתחבר עמם, שהם נקראים העומדים, כמו שנאמר (זכריה א) ונתתי לך מהלכים בין העמדים, ולכונן רצונו לפני רבונו, ויתבע בקשתו.

בא וראה, בשעה שאדם קם פחצות הלילה ממטתו להשתדל בתורה, הפרוז קורא עליו ואומר: (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העמדים בבית ה'

הוא אתי לגנתא דעדן לאשתעשעא ברוחיהון דצדיקתא, כדין מתכווני (נ"א מתערי) כל בני מטרוניתא, וכל בני היכלא, לשבחא ליה למלכא קדישא. וכדין כל אינון פקדונין דרוחין דאתמסרן בידה, בלהו אתיב למאריהון. ורופא דבני עלמא מתערין בהיא שעתא, והא פקדוניה דכלהו אתיב לגבייהו.

אינון דבני היכלא עלאה קיימי בקיומיהו, מתערי משתדלי בתושבחתא דאורייתא, ומשתתפי בכנסת ישראל, עד דנהיר יממא. כד אתי צפרא, היא, וכל בני היכלא (דמלכא) בלהו אתיין לגבי מלכא קדישא, ואינון אקרוין בנין דמלכא ומטרוניתא. והא אוקמוה.

כד אתי צפרא, בעי לנקאה גרמיה בכלא, ולמיזן זייגיה, לאשתדלא עם מלכא קדישא, דהא בליליא אשתדל במטרוניתא. השתא אתיא עם מטרוניתא, לזוגא לה עם מלכא.

אתי לבי כנישתא, מדפי גרמיה בקרבנין, משבח בתושבחתיהו דדוד מלכא. אחיד תפלין ברישיה, (ס"א בדיה ובר"שיה) וציצית בגדיה, אומר תהלה לדוד. והא אוקמוה, צלי צלותא קמי מאריה, בצלותא בעי למיקם, כגוונא (ס"א כוונא) דמלאכי עלאי, לאתחברא בהדייהו, דאינון אקרוין העומדים, כמה דאת אמר, (זכריה א) ונתתי לך מהלכים בין העומדים. ולכוונא רעותיה קמי מאריה, ויתבע רעותיה.

הא חזי, בשעתא דבר נש קאים בפלגות ליליא מערסיה, לאשתדלא באורייתא, פרוזא קארי עליה ואמר, (תהלים קלד) הנה ברכו

אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעֹמְדִים בְּבֵית יְיָ
בְּלִילוֹת. הִשְׁתָּא כַד אִיהוּ קָאִים בְּצִלוֹתָא קָמִי
מֵאֲרִיָּה, הֵהוּא כְרוּזָא קָאֲרִי עָלֵיהּ וְאָמַר,
וְנַתַּתִּי לָךְ מֵהַלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה.

בְּתַר דְּמַסִּיִּים צְלוֹתָא בְּרַעוּ (וּקָאִים בְּעִישָׁא) קָמִי
מֵאֲרִיָּה, הָא אוּקְמוּהָ, דְּבַעֵי לְמִמְסַר
נַפְשֵׁיהּ בְּרַעוּתָא דְּלַבָּא, לְהֵהוּא אֲתֵר
דְּאַצְטְרִיף. וְכַמְּה עֵיטִין אֵית לֵיהּ לְבַר נֶשׁ
בְּכֻלָּא. (דְּר"ס ע"ב) וּבְשַׁעְתָּא דְּצִלוֹתָא קְיִימָא (ס"א
ס"ב), כָּל אֵינוֹן מְלִין דְּאַפִּיק בַּר נֶשׁ מִפּוּמִיָּה
בְּהֵיא צִלוֹתָא, כְּלֵהוּ סְלָקִין לְעֵילָא, וּבְקַעֲיִן
אֲוִירִין וּרְקִיעִין, עַד דְּמָטוּ לְהֵהוּא אֲתֵר דְּמָטוּ
וּמִתְעַטְרוּ בְּרִישָׁא דְּמִלְכָּא, וְעַבִּיד מְנַיִיהוּ
עֵטְרָה. וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא, צְלוֹתָא דְּבַעֵי
בַר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, לְכוּוֹנָא דִּיהָא
צְלוֹתָא תַּחְנוּנִים. מְנַלְן. מִמִּשָּׁה, דְּכַתִּיב
וְאֶתְחַנֵּן אֶל יְיָ. דָּא אִיהוּ צְלוֹתָא מַעְלִיא.

הָא חֲזִי, מָאן דְּקָאִים בְּצִלוֹתָא, בְּעֵי לְכוּוֹנָא
רְגֵלוֹ, וְאוּקְמוּהָ. וּבַעֵי לְחַפְיָא רִישֵׁיהּ,
כְּמָאן דְּקָאִים קָמִי מִלְכָּא. וּבַעֵי לְמַכְסְיָהּ
(לְמַכְסְיָא) (ס"א לְאַסְתְּמָא) עֵינוֹי, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּפֵּל
בְּשְׂכִינְתָּא. וּבְסַפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא אָמַר,
מָאן דְּפָקַח עֵינוֹי בְּשַׁעְתָּא דְּצִלוֹתָא, אוּ דְּלָא
מְאִיף עֵינוֹי בְּאַרְעָא, אַקְדִּים עָלֵיהּ מִלְאַף
הַמּוֹת, וְכַד תִּיפּוּק נַפְשֵׁיהּ, לָא יִסְתַּפֵּל בְּנִהְיֵרוּ
דְּשְׂכִינְתָּא, וְלָא יָמוּת בְּנִשְׁיָקָה. מָאן דְּמְזַלְזֵל
בְּשְׂכִינְתָּא מְתוּלְזֵל הוּא בְּהֵהוּא שַׁעְתָּא
דְּאַצְטְרִיף בֵּיהּ, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שְׂמוּאֵל א' ב') פִּי
מְכַבְּדִי אֲכַבֵּד וּבִזִי יִקְלוּ.

הָא מָאן דְּאַסְתַּפֵּל בְּשְׂכִינְתָּא, בְּשַׁעְתָּא דְּאִיהוּ
מְצַלִּי. וְהִיךְ יָכִיל לְאַסְתַּפֵּלָא בְּשְׂכִינְתָּא.
אֵלָּא לִינְדַע דְּוִדָּאי שְׂכִינְתָּא קְיִימָא קָמִיָּה,
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה' לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו

בְּלִילוֹת. עַכְשָׁו כְּשֵׁהוּא עוֹמֵד
בְּתַפְלָה לְפָנֵי רַבּוּנּוּ, אוֹתוּ כְרוּז
קוֹרָא עָלָיו וְאוֹמַר: וְנַתַּתִּי לָךְ
מֵהַלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה.

אַחַר שְׂמַסִּים תַּפְלָה בְּרַצוֹן (וְעוֹמֵד
בְּעֵצָה) לְפָנֵי רַבּוּנּוּ, הָרִי פְּרִשׁוּהָ
שְׂצָרִיף לְמַסַּר נַפְשׁוֹ בְּרַצוֹן הַלֵּב
לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂצָרִיף. וְכַמְּה
עֲצוֹת יֵשׁ לְאָדָם בְּכַל. וּבְשַׁעְתָּה
שְׂתַּתְּפֵלָה קְיַמַּת (הַסְתַּיְמָה), כָּל
אוֹתָם דְּבוּרִים שְׂמוּצִיא אָדָם
מִפְּנוּ בְּאוֹתָהּ תַּפְלָה, כְּלָם עוֹלִים
לְמַעְלָה וּבוֹקְעִים אֲוִירִים
וּרְקִיעִים, עַד שְׂמַגִּיעִים לְאוֹתוֹ
מְקוֹם שְׂמַגִּיעִים, וּמִתְעַטְרוּ
בְּרִישׁ הַמְּלָךְ וְעוֹשִׂים מֵהֶם
עֵטְרָה. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים,
תַּפְלָה שְׂצָרִיף לְקוּדְשָׁא בְּרוּף-
הוּא, לְכוּוֹן שְׂתַּהֲיָה תַּפְלַת
תַּחְנוּנִים. מְנַן לָנוּ? מִמִּשָּׁה,
שְׂכַתוּב וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה'. זוֹהִי
תַּפְלָה מַעְלָה.

בֵּא וְרֵאָה, מִי שְׂעוּמֵד בְּתַפְלָה,
צָרִיף לְכוּוֹן רְגֵלוֹ, וּפְרִשׁוּהָ.
וְצָרִיף לְכַסּוֹת רֵאשׁוֹ כְּמִי שְׂעוּמֵד
לְפָנֵי הַמְּלָךְ, וְצָרִיף לְכַסּוֹת (לְכַסּוֹת)
(לְסַתֵּם) עֵינוֹי כְּדִי שְׂלָא יִסְתַּפֵּל
בְּשְׂכִינְתָּה. וּבְסַפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְנוּנָא
סָבָא אָמַר, מִי שְׂפּוֹקַח עֵינוֹ
בְּשַׁעְתָּה תַּפְלָה אוּ שְׂלָא מְנַמִּיף
אֶת עֵינוֹ לְאַרְץ, מְקַדִּים עָלָיו
מִלְאַף הַמּוֹת, וְכַשְׂתַּצָּא נַפְשׁוֹ לָא
יִסְתַּפֵּל בְּאוֹר הַשְּׂכִינְתָּה וְלָא יָמוּת
בְּנִשְׁיָקָה. מִי שְׂמְזַלְזֵל בְּשְׂכִינְתָּה
הוּא מְתוּלְזֵל בְּאוֹתָהּ שַׁעְתָּה שְׂהוּא
צָרִיף אוֹתָהּ, זְהוּ שְׂכַתוּב (שְׂמוּאֵל א'-

ב') כִּי מְכַבְּדִי אֲכַבֵּד וּבִזִי יִקְלוּ.
זֶה מִי שְׂמַסְתַּפֵּל בְּשְׂכִינְתָּה בְּשַׁעְתָּה
שְׂהוּא מְתַפֵּל. וְאִיף יָכוֹל
לְהַסְתַּפֵּל בְּשְׂכִינְתָּה? אֵלָּא לְדַעַת
שְׂוִדָּאי הַשְּׂכִינְתָּה עוֹמֵדֵת לְפָנָיו.
זְהוּ שְׂכַתוּב וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו
אֶל הַקִּיר, שְׂשֵׁם שׁוֹרָה הַשְּׂכִינְתָּה.

אַל הַקִּיר, דְּתַמֵּן שְׂאֲרֵי שְׂכִינְתָא. בְּגִין כֶּף לָא
 בַּעֲיָא לְמַהוּי חוּצָא בִּינוּ וּבֵין הַקִּיר, וְאוּקְמוּהָ.
 מֵאֵן דְּקָאִים בְּצִלוֹתָא, בְּעֵי לְסִדְרָא שְׂבַחָא
 דְּמֵאֲרִיָּה בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר יִתְבַּע
 בְּעוֹתִיָּה. דְּהָא מֹשֶׁה הָכִי אָמַר בְּקַדְמִיתָא,
 אַתָּה הַחֲלוֹת וְגו' וּלְבַסּוֹף אָעֲבַרְהָ וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, מָאִי שְׁנָא הָכָא דְכָתִיב אֲדַנְי
 בְּקַדְמִיתָא, בְּאֶלְיָף דְּלִ"ת נו"ן יו"ד, וּלְבַסּוֹף
 יְהו"ה, וְקָרִינָן אֱלֹהִי"ם. אֶלָּא סִדְרָא הָכִי
 הוּא מִתְתָּא לְעֵילָא, וּלְאֶכְלָלָא מִדַּת יוֹם
 בְּלִילָה, וּמִדַּת לֵילָה בְּיוֹם וּלְזוּוּגָא כֻּלָּא כְּחֻדָּא
 כְּדָקָא יָאוּת.

אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדֶיךָ. (דברים ג) מָאִי
 שִׁירוּתָא הָכָא. אֶלָּא וְדָאִי מֹשֶׁה שִׁירוּתָא
 הָוָה בְּעֵלְמָא, לְמַהוּי שְׁלִים בְּכֻלָּא. וְאִי תִימָא
 יַעֲקֹב שְׁלִים הָוָה, וְאִילְנָא אֲשֶׁתְּלִים לְתַתָּא
 כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא. הָכִי הוּא וְדָאִי, אֲבָל מַה
 דְּהָוָה לְמֹשֶׁה, לָא הָוָה לְבַר נֶשׂ אַחְרָא, דְּהָא
 אַתְעֵטֵר בְּשְׁלִימוּ יִתִיר, בְּכַמְהָ אֶלְיָ וּרְבַבְן
 מִיִּשְׂרָאֵל, בְּאוֹרֵייתָא, בְּמִשְׁכַּנָּא, בְּכַהֲנִין,
 בְּלִיּוֹאִי, בְּתַרִּיסַר שְׁבַטִין, רַבְרַבִּין מְמַנָּן
 עֲלֵיהוּ, בְּשַׁבְעִין סְנֵהֲדָרִין. הוּא אֲשֶׁתְּלִים
 בְּגוּפָא שְׁלִים. אַהֲרֹן לִימִינָא, נַחֲשׁוֹן
 לְשְׂמָאלָא, הוּא בִּינֵיהוּ.

בְּגִין כֶּף אֶת גְּדֻלָּךְ, מִימִינָא, דָּא אַהֲרֹן. וְאֶת
 יָדְךָ הַחֲזֹקָה, מְשֻׁמָּאלָא, דָּא נַחֲשׁוֹן. וְהָא
 אַתְמַר. בְּגִין כֶּף מֹשֶׁה שִׁירוּתָא בְּעֵלְמָא הָוָה.
 וְאִי תִימָא מֵאֵן הָוָה סִיּוּמָא (דְּהָא מֹשֶׁה שִׁירוּתָא הָוָה).
 סִיּוּמָא מְלָכָא מְשִׁיחָא הוּא, דְּהָא כְּדִין יִשְׁתַּפַּח
 שְׁלִימוּ בְּעֵלְמָא, מַה דְּלָא הָוָה כֵּן לְדָרֵי דָרִין.
 בְּהִיוּ זְמַנָּא יִשְׁתַּפַּח שְׁלִימוּ לְעֵילָא וְתַתָּא,
 וְיַהוּזֵן עֲלֵמִין כְּלַהּוּ בְּזוּוּגָא חַד, כְּדִין כְּתִיב (זכריה
 יד) בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְי' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

משום כף לא צריך להיות חוצץ
 בינו ובין הקיר, ופרשוהו.
 מי שעומד בתפלה צריך לסדר
 שבת רבונו בתפלה, ואחר כך
 יבקש בקשתו. שהרי משה כף
 אמר בתפלה, אתה החלות וגו',
 ולבסוף אעברה וגו'. רבי יהודה
 אמר, מה שונה כאן שכתוב אדנני
 בהתחלה, באלף דל"ת נו"ן
 יו"ד, ולבסוף יהו"ה, וקוראים
 אלה"ם? אלא הסדור כך הוא -
 מלמטה למעלה, ולהכליל מדת
 יום בלילה ומדת לילה ביום,
 ולנוג הכל כאחד כראוי.

אתה החלות להראות את עבדיך.
 מה הראשית כאן? אלא ודאי
 משה ראשית היה בעולם להיות
 שלם בכל. ואם תאמר, יעקב
 היה שלם, והאילן השתלם
 למטה כמו למעלה - כך זה
 בודאי, אבל מה שהיה למשה
 לא היה לאדם אחר, שהרי
 התעטר בשלמות יתרה בכמה
 אלפים ורכבות מישראל,
 בתורה, במשכן, בכהנים,
 בלויים, בשנים עשר שבטים,
 גדולים ממנים עליהם, בשבעים
 סנהדרין. הוא השתלם בגוף
 שלם. אהרן לימין, נחשון
 לשמאל, והוא ביניהם.

משום זה את גדלך, מימין, זה
 אהרן. ואת ידך החזקה,
 משמאל, זה נחשון. והרי
 נתבאר. משום כך משה היה
 ראשית בעולם. ואם תאמר, מי
 היה הסיים (שהרי משה היה הראשית)?
 הסיים הוא מלך המשיח, שהרי
 אז תמצא שלמות בעולם מה
 שלא היה בן לדורי דורות.
 באותו זמן תמצא שלמות
 למעלה ולמטה, ויהיו העולמות
 כלם בנוג אחד, ואז כתוב (זכריה
 יד) ביום ההוא יהיה ה' אחד
 ושמו אחד.

וַיֹּאמֶר יי' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף וְגו' (דברים ד)
 אָמַר רַבִּי חֲזִי, אָמַר לִי קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא לְמִשָּׁה, מִשָּׁה, רַב לָךְ דְּאִזְדַּוּוּגַת
 בְּשַׁכְּנִיתָא, מִפְּאֵן וּלְהִלָּאָה אֵל תּוֹסֵף, רַבִּי
 יִצְחָק אָמַר, רַב לָךְ בְּנֵהִירוֹ דְּשִׁמְשָׁא דְהָהוּ
 גַבְרָ, אֵל תּוֹסֵף, דְּהָא זְמַנָּא דְּסִיְהָרָא מְטָא,
 וְסִיְהָרָא לָא יְכִיל לְאַנְהָרָא, עַד דִּיתְקַנְשִׁי
 שְׁמִשָּׁא. אָבֵל וְצוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ
 וְאַמְצָהוּ. אֲנִתְ דְּהוּא שְׁמִשָּׁא, בְּעֵי לְאַנְהָרָא
 לְסִיְהָרָא, וְהָא אֲתַמַּר.

וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף
 וְגו'. אָמַר רַבִּי חֲזִי, אָמַר לִי
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ- הוּא לְמִשָּׁה,
 מִשָּׁה, רַב לָךְ שְׁהַזְדוּגַת בְּשַׁכְּנִיָּה,
 מִפְּאֵן וְאִילָף אֵל תּוֹסֵף. רַבִּי
 יִצְחָק אָמַר, רַב לָךְ בְּאוּר הַשְּׁמֶשׁ
 שְׁהִיָּה לָךְ, אֵל תּוֹסֵף, שְׁהִיָּה זְמַן
 הַלְבָנָה הַגִּיעַ, וּלְבָנָה לֹא יִכּוּלָּה
 לְהֵאִיר עַד שִׁיתְפַּנֵּס הַשְּׁמֶשׁ.
 אָבֵל, וְצוֹ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ
 וְאַמְצָהוּ. אֲתָה, שְׁהוּא הַשְּׁמֶשׁ,
 צְרִיף לְהֵאִיר לְלְבָנָה, וְהִי
 נִתְבָּאָר.

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם וְגו' (דברים ד)
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר (תהלים קמד)
 אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁפְכָה
 לוֹ וְגו'. זַפְּאָה עֲמָא, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּחַר
 בְּהוּ מִכָּל עַמִּין עֲבוּדַת כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
 וְסָלִיק לוֹן לְעַדְבֵיָּה, וּבְרִיךְ לוֹן בְּבִרְכַתָּא
 דִּילֵיהּ בְּבִרְכַתָּא דְשְׁמִיָּה, הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
 (ישעיה סא) כִּי הֵם זָרַע בְּרַךְ יי', בְּרַךְ יי' מִמֶּשׁ.

וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּה' אֱלֹהֵיכֶם
 וְגו'. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, (תהלים קמד)
 אֲשֶׁרֵי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ וְגו'. אֲשֶׁרֵי
 הָעַם שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּחַר
 בָּהֶם מִכָּל עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים
 וּמִזְלוֹת, וְהַעֲלָה אוֹתָם לְגוּרְלוֹ
 וּבִרְכָם בְּבִרְכָתוֹ, בְּכִרְפַת שְׁמוֹ,
 זְהוּ שִׁכְתוּב (ישעיה סא) כִּי הֵם זָרַע
 בְּרַךְ ה', בְּרַךְ ה' מִמֶּשׁ.

תָּא חֲזִי, כָּל שְׂאָר עַמִּין דְּעֲלָמָא, יְהִיב לוֹן
 קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְרַבְרַבֵּי מְמַנָּן, דְּשִׁלְטִין
 עַלְיָהּ. וַיִּשְׂרָאֵל אֶחִיד לוֹן קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 לְעַדְבֵיָּה, לְחוּלְקֵיהּ, לְאַתְאַחְדָּא בֵּיהּ מִמֶּשׁ.
 וְיַהִיב לוֹן אוּרִייתָא קְדִישָׁא, בְּגִין לְאַתְאַחְדָּא
 בְּשְׁמִיָּה, (דף רס"א ע"א) וְעַל דָּא וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בֵּינִי, וְלֹא בְּמַמְנָא אַחְרָא כְּשְׂאָר עַמִּין, וְהָא
 אוֹקְמוּהָ בְּכַמְהָ אַתְרַ.

בָּא וַרְאָה, אֶת כָּל שְׂאָר עַמִּי
 הַעוֹלָם נִתְּן הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 לְמַמְנִים גְּדוֹלִים שְׁשׁוּלְטִים
 עַלְיָהֶם, וְאֵת יִשְׂרָאֵל אֶחִיד
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְגוּרְלוֹ
 וּלְחֻלְקוֹ, לְהַאֲחִזּוּ בּוֹ מִמֶּשׁ. וְנִתְּן
 לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה כְּדִי לְהַאֲחִזּוּ
 בְּשְׁמוֹ, וְעַל זֶה וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בַּה', וְלֹא בְּמַמְנָה אַחַר כְּשְׂאָר
 הָעַמִּים, וְהִי פְּרוּשָׁה בְּכַמְהָ
 מְקוּמוֹת.

וַיְדַבֵּר יי' אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם
 שׁוֹמְעִים וְגו' (דברים ד) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 הָאֵי קָרָא אִית לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ, קוֹל דְּבָרִים,
 מָאֵי קוֹל דְּבָרִים. אֶלָּא קוֹל דְּאַקְרִי דְּבוּר, דְּכָל
 דְּבוּרָא בֵּיהּ תְּלִיא. וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיְדַבֵּר ה'
 אֲלֵיכֶם, דְּהָא דְּבוּר בְּאַתְרַ דָּא תְּלִיא, לְהָאֵי
 אַקְרִי קוֹל דְּבָרִים.

וַיְדַבֵּר ה' אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ
 קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שְׁמַעִים וְגו'
 (דברים ד). אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 בְּפִסּוּק זֶה יֵשׁ לְהַסְתְּפִלָּ. קוֹל
 דְּבָרִים, מָה זֶה קוֹל דְּבָרִים?
 אֶלָּא קוֹל שְׁנַקְרָא דְּבוּר, שְׁכָל
 דְּבוּר תְּלוּי בּוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב
 וַיְדַבֵּר ה' אֲלֵיכֶם, שְׁהִי דְּבוּר
 בְּמִקּוּם זֶה תְּלוּי, לְזֶה נְקָרָא קוֹל
 דְּבָרִים.

אַתֶּם שׁוֹמְעִים, דְּשְׁמִיעָה לָא תְּלִיא אֶלָּא

אַתֶּם שְׁמַעִים, שְׁשְׁמִיעָה לֹא

בְּהַאִי. בְּגִין דְּשְׁמִיעָה בְּדְבוּר תְּלִיא. וּבְגִין כְּךָ
אַתֶּם שׁוֹמְעִים. (כ"א אַתֶּם שׁוֹמְעִים, דְּשְׁמִיעָה בְּדְבוּר תְּלִיא)
וְהָא אִוְקְמוּהָ, (שמות כא) וְרָצַע אֲדָנְיוּ אֶת אֲזִנּוּ
בַּמְרָצַע, בְּגִין דְּפָגִים אַתְרָא דְּאִקְרִי שְׁמִיעָה,
וְהוּא דְּבוּר וְהוּא שְׁמִיעָה.

קוּל דְּבָרִים אַתֶּם שׁוֹמְעִים וְתַמוּנָה אֵינְכֶם
רוֹאִים. מָאִי וְתַמוּנָה. כְּמָה דְּאֵת אֲמַר
(במדבר יב) וְתַמוּנַת יְיָ יִבִּיט. דְּבָר אַחַר וְתַמוּנָה,
דָּא קוּל פְּנִימָאָה, דְּלֵא הָוָה מִתְחַזִּי כְּלָל.
זוּלְתֵי קוּל, דָּא קוּל אַחְרָא דְּקֶאֱמָרְן. וְתַמוּנָה,
אַמְאִי אִקְרִי הָכִי. בְּגִין דְּכָל תְּקוּנָא דְּגוּפָא
מִינֵיהּ נִפְקָא.

וְאִי תִימָא אַחְרָא אִקְרִי הָכִי נְמִי. אֵין. דְּהֵאִי
אַחְרָא תְּקוּנָא דְּלְתַתָּא מִינֵיהּ נִפְקָא,
וּבְגִין כְּךָ, ה' עֲלָאָה ה' תַּתָּאָה, ה' עֲלָאָה,
קוּל גְּדוּל וְלֵא יִסָּף, דְּלֵא פְּסָקִי מִבּוּעֵי
לְעֲלָמִין, וְכָל אֵינוֹן קוּלוֹת תַּמָּן אֲשַׁתְּכַחוּ כַד
אֲתִיִּיהִיבַת אוֹרִיִּיתָא לְיִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא נִפְקָא
מֵהֵוּא קוּל פְּנִימָאָה דְּכֹלָא, בְּגִין דְּבִיָּה תְּלִיא
מִלְתָּא.

הֵאִי דְּאִקְרִי מְשֻׁנָּה תוֹרָה, מְשֻׁנָּה מִפִּי עֲצָמוּ
אַמְרָן. וְהָא אוֹקִימָנָא מְלָה. אַמְאִי הָכִי.
אַלָּא חֲכָמָה עֲלָאָה, כְּלָלָא דְּאוֹרִיִּיתָא אַתְקִרִי,
וּמְנָה נִפְקָא כְּלָא, בְּהֵוּא קוּל פְּנִימָאָה.
לְבַתָּר מִתְיַשְׁבָּא כְּלָא וְאַתְאַחַד, בְּאַתָּר דְּאִקְרִי
עֵץ הַחַיִּים, וּבִיָּה תְּלִיא כְּלָל וּפְרִט, תוֹרָה
שְׁבַכְתָּב וְשְׁבַעֲל פְּהָ, וְהוּא אִקְרִי תוֹרָה
וּמְשֻׁנָּה תוֹרָה. בְּקַדְמִיתָא גְבוּרָה דְּלֵא פְּסִיק,
וְהַשְׁתָּא כְּלָא כְּחֻדָּא. בְּגִין כְּךָ הָכָא בְּאֵלִין
עֲשֻׁרַת הַדְּבָרוֹת, כְּלָא רְשִׁים בְּוֹא"ו, וְלֵא
תְּנַאָף, וְלֵא תְּגָנוּב, וְלֵא תְּעַנָּה, וְלֵא תְּחַמּוּד,
וְלֵא תְּתַאָוָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

אַמַּר רַבִּי יוֹסִי, מָאִי וְלֵא תְּתַאָוָה, פִּינוּן דְּכַתְיִב

תְּלוּיָה אֲלֵא בְּזָה, מְשׁוּם
שְׁשִׁמְיעָה תְּלוּיָה בְּדְבוּר, וּמְשׁוּם
כְּךָ אַתֶּם שְׁמִיעִים. (אַתֶּם שְׁמִיעִים,
שְׁשִׁמְיעָה תְּלוּיָה בְּדְבוּר) וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ,
(שמות כא) וְרָצַע אֲדָנְיוּ אֶת אֲזִנּוּ
בַּמְרָצַע, מְשׁוּם שְׁפָגִם מְקוּם
שְׁנִקְרָא שְׁמִיעָה, וְהוּא דְּבוּר וְהוּא
שְׁמִיעָה.

קוּל דְּבָרִים אַתֶּם שְׁמִיעִים וְתַמוּנָה
אֵינְכֶם רֹאִים. מַה זֶה וְתַמוּנָה?
כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (במדבר יב) וְתַמוּנַת ה'
יִבִּיט. דְּבָר אַחַר וְתַמוּנָה - זֶה קוּל
פְּנִימִי שְׁלֵא הִיָּה נְרָאָה כְּלָל.
זוּלְתֵי קוּל, זֶה קוּל אַחַר שְׁאֲמָרְנוּ.
וְתַמוּנָה, לְמָה נִקְרָא כְּךָ? מְשׁוּם
שְׁכָל תְּקוּן הַגּוּף יוֹצֵא מִמֶּנָּה.

וְאִם תֵּאמַר, אַחַר נִקְרָא גַם כְּךָ -
כֵּן. שְׁזָה הָאֲחַר הַתְּקוּן שְׁלִמְטָה
מִמֶּנּוּ יוֹצֵא. וּמְשׁוּם זֶה ה' עֲלִיוּנָה
ה' תְּחַתְּנוּנָה. ה' עֲלִיוּנָה - קוּל
גְּדוּל וְלֵא יִסָּף (דברים ה), שְׁלֵא
פּוֹסְקִים הַמְּבּוּעִים לְעוֹלָמִים, וְכָל
אוֹתָם קוּלוֹת נִמְצָאִים שִׁם
כְּשִׁנְתָּנָה תוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, וְהַכָּל
יוֹצֵא מֵאוֹתוֹ קוּל פְּנִימִי שֶׁל הַכָּל,
מְשׁוּם שְׁבוּ תְּלוּי הַדְּבָר.

זֶה שְׁנִקְרָא מְשֻׁנָּה תוֹרָה, מְשֻׁנָּה
מִפִּי עֲצָמוּ אֲמַר אוֹתָם, וְהָרִי
בְּאַרְנוּ אֵת הַדְּבָר. לְמָה כְּךָ? אֲלֵא
חֲכָמָה עֲלִיוּנָה, כְּלָל הַתּוֹרָה
נִקְרָאת, וּמִמֶּנָּה הַכָּל יוֹצֵא בְּאוֹתוֹ
קוּל פְּנִימִי. אַחַר כְּךָ הַכָּל מִתְיַשְׁבָּב
וּמִתְאַחַד בְּמְקוּם שְׁנִקְרָא עֵץ
הַחַיִּים, וּבוּ תְּלוּי כְּלָל וּפְרִט,
תוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעֲל פְּהָ,
וְהוּא נִקְרָא תוֹרָה וּמְשֻׁנָּה תוֹרָה.
בְּהַתְּחֵלָה גְבוּרָה שְׁלֵא פּוֹסְקַת,
וְעַכְשָׁו הַכָּל כְּאַחַד. מְשׁוּם כְּךָ
כָּאֵן בְּאוֹתָם עֲשֻׁרַת הַדְּבָרוֹת, הַכָּל
רְשׁוּם בְּוֹא"ו, וְלֵא תְּאָנָף, וְלֵא
תְּגָנוּב, וְלֵא תְּעַנָּה, וְלֵא תְּחַמּוּד,
וְלֵא תְּתַאָוָה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.

אַמַּר רַבִּי יוֹסִי, מַה זֶה וְלֵא
תְּתַאָוָה, פִּינוּן שְׁכַתוּב וְלֵא תְּחַמּוּד,

שְׁהָרִי בְּזֶה מִסְפִּיק? אָמַר לוֹ, אֲשֶׁרִי בְּעֲלֵי הָאֲמַת, חֲמִידָה דְרָגָה אַחַת, תְּאֹהֶה דְרָגָה אַחֶרֶת. חֲמִידָה - שְׂאֵם יְכוּל, הוּלֵף לְקַחַת אֶת שְׁלוֹ מִשּׁוּם אוֹתָהּ חֲמִידָה שְׁלֶקַח, הוּלֵף לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה. תְּאֹהֶה לֹא כֶּף, שְׁהָרִי אֶפְלוּ שְׁלֹא יִקַּח דְרָף לְלַכַּת אַחֲרֵי זֶה, וְהָרִי פְרֻשׁוֹהּ הַחֲבָרִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לְמָה לֹא כְתוּב וְלֹא תִרְצַח, כְּמוֹ הָאֲחֵרִים הַלְלוּ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שְׁדַרְגַּת הַדִּין תְּלוּיָהּ בְּגִבּוּרָה, וְלֹא בְּמִקּוּם הַרְחָמִים, וּמִשּׁוּם זֶה לֹא כְתוּב וְא"ו בְּלֹא תִרְצַח. וּמִשּׁוּם שְׁצָרִיכִים חֲמֵשׁ וַי"ס, הַתּוֹסֵף וְא"ו וְלֹא תִתְאֹהֶה, שְׁהָרִי בְּלֹא תִרְצַח לֹא צָרִיף לְשִׁים וְא"ו, וְהַתּוֹסֵף כֵּאֵן.

שָׁמַע רַבִּי פְנַחֵס שֵׁיִשֵׁב אַחֲרָיו וַיִּנְשְׁקוּ. בְּכָה וַחֲיִידָה. אָמַר, גּוֹר אַרְיָה, אֵין מִי שֵׁיַעֲמַד לְפָנָיִהּ, מִי יְכוּל לַעֲמַד לְפָנָיו וְאָבִיו בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים, וְאֲשֶׁרִי חֲלָקִי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא שְׁזִכְתִּי לָזֶה. עַל זֶה כְּתוּב, (אִיּוֹב כב) יִרְאוּ צְדִיקִים וַיִּשְׁמְחוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, קָרַב אִתָּה וַיִּשְׁמַע וּגּוֹ'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאִתְיַהֲיִבַת אֹרִיִיתָא לְיִשְׂרָאֵל, כְּלֵהוּן קוּלוֹת אֲשֶׁתְּכַחוּ. וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא יִתִּיב עַל כּוּרְסֵיִיא, וְדָא מְגוּ דְדָא אֲתַחֲזִי, וּמְלוּלָא דְדָא נָפִיק מְגוּ עֲלָאָה דְעֲלִיָּה, וְדָא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ה) פְּנִים בְּפָנִים דְּפָר יִי' עִמָּכֶם בְּהַר מִתּוֹף הָאֵשׁ, דְּמְלוּלָא נִפְקָא, וּמְלִיל מְגוּ אֲשָׁא וְשִׁלְהוּבָא, דְדַחֲי לִיָּה לְבָר, בְּדַפִּיקוּ דְרוּחָא וּמִיִּיא, דִּיהֲבִין חִילָא. דְאֲשָׁא וְרוּחָא וּמִיִּיא, מְגוּ שׁוּפָר, דְאִיהוּ כְּלִיל לְכֵלְהוּ נָפִיק. וַיִּשְׂרָאֵל אֲתַרְחִיקוּ מִדְּחִילוּ דָא.

וְלֹא תִחְמוּד, דְהָא בְּהָאֵי סִגְי. אָמַר לִיָּה, זְכָאִין אֵינּוּן מְאָרִי קְשׁוּט. חֲמִידָה חַד דְרָגָא. תְּאֹהֶה דְרָגָא אַחֶרָא. חֲמִידָה, דְאֵי יְכוּל, אֲזִיל לְמִיסַב דִּילִיָּה בְּגִין הֵהִיא חֲמִידָה דְנִקְט, אֲזִיל לְמַעַבַּד עוֹבְדָא. תְּאֹהֶה, לָאו הָכִי. דְהָא אֶפְלוּ דְלֹא יִנְקוּט אוּרְחָא לְמַהֵךְ אֲבַתְרִיָּה, וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבָרֵיִיא.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי, אָמַאי לָא כְּתִיב וְלֹא תִרְצַח, כְּהִנֵּי אַחֲרֵינִי. אָמַר לִיָּה בְּגִין דְּרָגָא דְרִינָא בְּגִבּוּרָה תְּלִיָּא, וְלֹא בְּאִתְרִ דְרַחֲמֵי, בְּגִין כֶּף לֹא תִרְצַח לֹא כְּתִיב בִּיָּה וְא"ו. וּבְגִין דְּבַעֲיִין חֲמֻשָּׁה וַיִּין אֲתוּסָף וְא"ו וְלֹא תִתְאֹהֶה, דְהָא בְּלֹא תִרְצַח לֹא בְּעֵי לְמִשְׁרֵי וְא"ו, וְאֲתוּסָף הֵכָא.

שָׁמַע רַבִּי פְנַחֵס דִּיתִיב אֲבַתְרִיָּה, וַיִּנְשְׁקִיָּה. בְּכָה וַחֲיִידָה. אָמַר גּוֹר אַרְיָה, לִית מְאֵן דְקָאִים קְמִיָּהוּ, מְאֵן יְכוּל לְקִיָּמָא קְמִיָּה וְאָבוּהָ בְּעֲלָמָא. זְכָאָה חוּלְקִיָּהוּן דְּצַדִּיקָא, וְזְכָאָה חוּלְקִי בְּהָאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאִתִּי, דְזַכִּינָא לְהָאֵי. עַל דָּא כְּתִיב, (אִיּוֹב כב) יִרְאוּ צְדִיקִים וַיִּשְׁמְחוּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (דְּבָרִים ה) קָרַב אִתָּה וַיִּשְׁמַע וּגּוֹ'. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאִתְיַהֲיִבַת אֹרִיִיתָא לְיִשְׂרָאֵל, כְּלֵהוּן קוּלוֹת אֲשֶׁתְּכַחוּ. וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא יִתִּיב עַל כּוּרְסֵיִיא, וְדָא מְגוּ דְדָא אֲתַחֲזִי, וּמְלוּלָא דְדָא נָפִיק מְגוּ עֲלָאָה דְעֲלִיָּה, וְדָא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ה) פְּנִים בְּפָנִים דְּפָר יִי' עִמָּכֶם בְּהַר מִתּוֹף הָאֵשׁ, דְּמְלוּלָא נִפְקָא, וּמְלִיל מְגוּ אֲשָׁא וְשִׁלְהוּבָא, דְדַחֲי לִיָּה לְבָר, בְּדַפִּיקוּ דְרוּחָא וּמִיִּיא, דִּיהֲבִין חִילָא. דְאֲשָׁא וְרוּחָא וּמִיִּיא, מְגוּ שׁוּפָר, דְאִיהוּ כְּלִיל לְכֵלְהוּ נָפִיק. וַיִּשְׂרָאֵל אֲתַרְחִיקוּ מִדְּחִילוּ דָא.

וּמְשׁוּם כֶּן, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ. לֹא רוֹצִים בְּכַח עֲלִיּוֹן שְׁלֹמְעֵלָה, אֲלֵא מִמְקוֹם שֶׁל הַנִּקְבָּה וְלֹא יוֹתֵר, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ וְגו'. אָמַר מֹשֶׁה, וְדַאי הִחְלַשְׁתֶּם אֶת כַּחֲוֵי, הִחְלַשְׁתֶּם כַּח אַחֵר, שְׁאֵלְמָלָא לֹא הִתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁמְעוּ כָּל אוֹתוֹ דְּבַר כְּמוֹ בַּתְּחִלָּה, לֹא הָיָה יָכוֹל הָעוֹלָם לְהֵיוֹת חֹרֵב אַחֵר כֶּן, וְהֵם הָיוּ קַיְמִים לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

שְׁהָרִי בְּשַׁעֲרֵי רֵאשׁוֹנָה מֵתוּ. מַה הַטַּעַם? מְשׁוּם שֶׁכֶּן צָרִיף, שְׁהָרִי עֵץ הַמָּוֶת גָּרַם. אַחֵר שְׁחִיו וְקָמוּ וְהִתְרַבּוּ וְרָצָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהַכְנִיסָם לְעֵץ הַחַיִּים שְׁעוֹמֵד עַל אוֹתוֹ עֵץ הַמָּוֶת כְּדֵי לְהֵיוֹת קַיְמִים לְעוֹלָמִים, הִתְרַחֲקוּ וְלֹא רָצוּ, וְאֵז נִחַלֵּשׁ כַּח מֹשֶׁה עֲלֵיהֶם וְנִחַלֵּשׁ כַּח אַחֵר. אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי רָצִיתִי לְקַיֵּם אֶתְכֶם בְּמִקְוִם עֲלִיּוֹן וְלְהַדְבִּק בַּחַיִּים - אֶתְּם רָצִיתֶם מְקוֹם שְׁשֻׁרְיָה הַנִּקְבָּה, וְלִכְּוֹן לָךְ אָמַר לְהֵם וְגו'. כָּל אֶחָד יִלָּךְ לְנִקְבָּה שְׁלוֹ וְיִתְיַחַד עִמָּה.

וְעַם כָּל דָּא, פִּיּוֹן שִׁישְׂרָאֵל לֹא עָשׂוּ אֲלֵא בְּפִחַד עֲלִיּוֹן שְׁהָיָה עֲלֵיהֶם, לֹא נֶאֱמַר עֲלֵיהֶם, אֲלֵא מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְּם זֶה לְהֵם וְגו'. מִכָּאֵן לְמַדְנֵנוּ, כָּל מִי שְׁעוֹשֶׂה דְבַר, וְלִבּוֹ וְרָצוֹנוֹ לֹא שָׁם בְּצַד הַרָע, אִף עַל גַּב שְׁהוּא רַע - הוּאִיל וְלֹא עָשָׂה בְּרָצוֹן, לֹא שׁוֹרָה עֲלָיו עֲנֵשׁ, וְלֹא כְּאָדָם אַחֵר, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא דָן אוֹתוֹ לְרַע.

וְאִתָּה פַּה עֲמוּד עֲמָדִי. מִכָּאֵן נִפְרַד מִכָּל וְכָל מְאֻשְׁתּוֹ, וְנִדְבַק וְעָלָה בְּמִקְוִם אַחֵר שֶׁל הַזִּכָּר, וְלֹא בְּנִקְבָּה. אֲשֵׁרִי חֲלָקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, נִבְיֵא הָאֶמְתָּה, שְׁזָכָה לְדַרְגּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, מַה שְׁלֹא זָכָה אָדָם אַחֵר לְעוֹלָמִים. וְעַל זֶה

וּבְגִין כֶּן, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ, לֹא בְּעִינָן בְּתוֹקְפָא עֲלָאָה דְלְעִילָא, אֲלֵא מְאֵתֵר דְנוֹקְבָא וְלֹא יִתֵּר, וְאֵת תְּדַבֵּר אֲלֵינוּ וְגו'. אָמַר מֹשֶׁה וְדַאי חֲלַשְׁתוֹן חִילָא דִּילִי, חֲלַשְׁתוֹן חִילָא אַחֲרָא, דְאֵלְמָלָא לֹא אִתְרַחֲקוּ יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׁמְעוֹן כָּל (דף רס"א ע"ב) הֵיִיא מְלָה כַּד בְּקַדְמִיתָא, לֹא הָוָה יָכִיל עֲלֵמָא לְמַהוּי חֲרִיב לְבַתֵּר, וְאֵינוֹן הָווּ קַיְמִין לְדַרְי דְרִין.

דְּהָא בְּשַׁעֲרֵי קַדְמִיתָא מִיתוּ. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָכִי אֲצַטְרִיף, דְּהָא אֵילְנָא דְמוֹתָא גָרִים. לְבַתֵּר דְּחִיו וְקָמוּ וְקָא סָגוּ, וּבְעָא קַדְשָׁא בְרִיף הוּא לְאֵעֲלָא לִוֵּן לְאֵילְנָא דְחַיִּי, דְקָאִים עַל הַהוּא אֵילְנָא דְמוֹתָא, בְּגִין לְמַהוּי קַיְמִין לְעֵלְמִין, אִתְרַחֲקוּ וְלֹא בְּעוֹן, כְּדִין אִתְחַלֵּשׁ חִילָא דְמֹשֶׁה עֲלֵיהוּ, וְאִתְחַלֵּשׁ חִילָא אַחֲרָא. אָמַר קַדְשָׁא בְרִיף הוּא, אֲנָא בְּעִינָא לְקַיְמָא לְכוּ בְּאַתֵּר עֲלָאָה, וְלֹאִתְדַבְּקָא בַּחַיִּים, אִתוֹן בְּעִיתוֹן אֵתֵר דְנוֹקְבָא שְׂרִיא. וּבְגִין כֶּן, לָךְ אָמַר לְהֵם וְגו'. כָּל חַד יִהָיֶה לְנוֹקְבִיָּה, וְיִתְיַחַד בָּהּ.

וְעַם כָּל דָּא, פִּיּוֹן דִּישְׂרָאֵל לֹא עָבְדוּ, אֲלֵא בְּדַחֲלוֹ עֲלָאָה דְהָוָה עֲלֵיהוּ, לֹא אִתְמַר עֲלֵיהוּ, אֲלֵא מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְּם זֶה לְהֵם וְגו'. מִכָּאֵן אוֹלִיפְנָא, כָּל מָאן דְּעָבִיד מְלָה, וְלִבָּא וְרַעוּתִיהָ לֹא שְׁוִי לְסַטְרָא בִישָׁא, אִף עַל גַּב דְּאִיהוּ בִישׁ, הוּאִיל וְלֹא עָבִיד בְּרַעוּתָא, עוֹנֵשָׁא לֹא שְׂרִיא עֲלֵיהּ. וְלֹא כְּבַר נֶשׂ אַחֲרָא. וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא לֹא דַאִין לִיהּ לְבִישׁ.

וְאִתָּה פַּה עֲמוּד עֲמָדִי. (דברים ה) מְהֵכָא, אִתְפָּרַשׁ מִכָּל וְכָל, מְאִתְתִּיהּ, וְאִתְדַבֵּק וְאִסְתַּלַּק בְּאַתֵּר אַחֲרָא דְדַכּוּרָא, וְלֹא בְּנוֹקְבָא. זְכָאָה חוֹלְקָא דְמֹשֶׁה נִבְיֵאָה מְהֵימְנָא, דְזָכָה לְדַרְגִין עֲלֵאִין, מַה דְלֹא זָכָה בַר נֶשׂ אַחֲרָא לְעֵלְמִין.

כתוב, (קהלת ז) טוב לפני האלהים
ימלט ממנה. מה זה טוב? זה
משה, שכתוב (שמות ב) כי טוב
הוא. ומשום שהיה טוב, עלה
לדרגה אחרת עליונה. ועל זה
כתוב (שם א) כי המקום אשר אתה
עומד עליו אדמת קדש הוא.
עומד עליו דוקא. מה הטעם?
משום כי טוב הוא, וטוב הוא
זכר.

ואם תאמר שהרי אמר רבי
יהודה, הרי דוד שכתוב בו טוב,
כמו שנאמר (שמואל א טו) וטוב
ראי, למה לא היה יותר? אמר
לו, כתוב וטוב ראי. טוב ראי זה
שהוא מראה להסתפל, כף היה
דוד. טוב ראי - היה טוב שהוא
מראה. ובמשה כתוב טוב הוא,
משום וכאן טוב ראי, ועם כל זה
בשניהם היה אחוז, שהרי זה
בזה אחוז. ומשה, אחר שהיה
טוב, עלה להיות גוף איש. (דברים
א) איש האלהים. (במדבר יב)
והאיש משה ענו מאד.

אמר רבי יהודה, בכל מעשיו
צריך האדם לשים פגודו את
הקדוש-ברוך-הוא, והרי בארנו
את הדבר. רבי יהודה לטעמו.
שאמר רבי יהודה, מי שהולך
בדרך יכון לשלשה דברים,
ועליון מכלם זו התפלה. ואף על
גב שתפלה יותר עליונה מהפל,
שני דברים או שלשה שעוסקים
בדברי תורה, שהרי לא יפחדו,
כי השכינה (ולמעלה מהם תפלה, ועליונה
מכלם, דברים בדברי תורה. שהרי השכינה)
משתתפת עמם.

(פז וז ש) רבי אלעזר ורבי חייא
היו הולכים בדרך. אמר רבי
אלעזר, כתוב (בראשית א) ויעש ה'
אלהים לאדם ולאשתו כתנות
עור. וכי עד עכשו מפשטים היו
מאותו העור? כן. אלא פלי
לבושי כבוד היו. אמר לו רבי

על דא כתיב, טוב לפני האלהים ימלט
ממנה. מאי טוב. דא משה. דכתיב, (שמות ב) כי
טוב הוא. ובגין דהוה טב, סליק לדרגא
אחרא עלאה. ועל דא כתיב, (שמות א) כי המקום
אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, עומד
עליו דייקא. מאי טעמא. בגין כי טוב הוא,
וטוב הוא דכורא.

ואי תימא, דהא אמר רבי יהודה, הא דוד
דכתיב ביה טוב, כמה דאת אמר (שמואל א טו)
וטוב ראי, אמאי לא הוה יתיר. אמר ליה
וטוב ראי כתיב. טוב ראי, דא דאיהו חיזו
לאסתפל, הכי הוה דוד. טוב ראי, הוה טוב
דאיהו חיזו. ובמשה כתיב טוב הוא ממש,
והכא טוב ראי. ועם כל דא, בתרווייהו הוה
אחיד, דהא דא בדא אחיד. ומשה לבתר
דהוה טב, סליק למיהוי גופא איש. (דברים כ"ג)
איש האלהים, (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד.
אמר רבי יהודה, בכל עובדוי, בעי בר נש
לשואה לקבליה לקודשא בריך הוא,
והא אוקימנא מלה. רבי יהודה לטעמיה,
דאמר רבי יהודה, האי מאן דאזיל בארשא,
יכוין לתלת מלין, ועילא מנהון צלותא, ואף
על גב דצלותא יתיר עלאה מפלא, תרי חברי
או תלתא דלעאן במלי דאורייתא. דהא לא
מסתפי, בגין דשכינתא (ס"א ועילא מנהון צלותא, ועלאה
מבלהו, חברייהא במלי דאורייתא. דהא שכינתא)
אשתתפא בהדייהו.

(פי הא ד) רבי אלעזר ורבי חייא הוו אזלי
בארשא, אמר רבי אלעזר (ס"א חייא) כתיב,
(בראשית א) ויעש יי' אלהים לאדם ולאשתו
כתנות עור. וכי עד השתא פשיטי הוו מההוא
עור. אין. אלא מאני לבושי יקר הוו. אמר
ליה רבי חייא, אי הכי לא אתחזון להו אפילו

תִּיבָא, אִם כִּף לֹא רָאוּי לָהֶם אֶפְלוּ
כְּתָנוּת עוֹר. וְאִם תִּאמַר שְׁעַד
שְׁלֹא חֲטָאוּ הַלְבִּישׁוּ אוֹתָם - לֹא.
אֲלֹא אַחַר שְׁחַטְאוּ כְּתוּב (בראשית
א) וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם
וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּ עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם וְגו' .
אָמַר לוֹ, כִּף זֶה בּוֹדְאִי. בְּהַתְחִלָּה
הָיָה כְּמוֹ שְׁלֹמְעָלָה, וּמִפְּשָׁטִים
מִהַגְּנוּנִים שְׁלֹמְטָה, וְהָיָה הָאֹר
הָעֲלִיּוֹן סוֹבֵב עֲלֵיהֶם. אַחַר
שְׁחַטְאוּ הַחַזִּירִים בְּצוּרוֹת הָעוֹלָם
הַזֶּה, וְהָעֵבִיר מִמֶּה הַצּוּרוֹת
שְׁלֹמְעָלָה. מִה כְּתוּב? וַיַּעַשׂ ה'
אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת
עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם, מִצּוּרַת הָעוֹלָם
הַזֶּה. כְּתוּב (שמות כט) [וְאֵת אֲהֲרֹן] וְאֵת
בְּנָיו תִּקְרִיב וְהַלְבַּשְׁתֶּם כְּתָנוּת.
שֵׁם כְּגוֹן עֲלִיּוֹן, כָּאֵן כְּגוֹן
תַּחְתּוֹן. שֵׁם כְּתָנוּת שֵׁשׁ, כָּאֵן
כְּתָנוּת עוֹר. וְאֵף עַל גֵּב שְׁכָף
הוּא, הַיְפִי שֶׁל אוֹתָם לְבוּשִׁים
עֲלֵה עַל הַכֵּל.

וְהַתְּכַנְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם (בראשית א).
(בְּצוּרַת) (בְּדֹפֹס) הָעוֹלָם הַזֶּה, מִה
שְׁלֹא הָיָה קֶדֶם שֶׁהָיָה מִשְׁגִּיחִים
וּפּוֹקֵחִים לְמַעְלָה, לְעֵתִיד לְבֹא
כְּתוּב (ישעיה מב) וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים
בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ וְגו' . עֵתִיד
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִפְקַח עֵינַיִם
שֶׁל אֲנָשִׁים לֹא חֲכָמִים,
וְלַהֲסַתֵּפֵל בְּחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה
וְלַהֲדַבֵּק בְּמָה שְׁלֹא נִדְבְּקוּ
בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדִי שִׁדְעוּ אֵת
רַבּוֹנָם. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שִׁזְכּוּ
לְאוֹתָהּ חֻכְמָה, שְׂאִין חֻכְמָה
כְּאוֹתָהּ חֻכְמָה, וְלֹא יָדִיעָה
כְּאוֹתָהּ יָדִיעָה, וְלֹא דְבָקוּת
כְּאוֹתָהּ דְבָקוּת.

עַד שֶׁהָיָה הוֹלְכִים רָאוּ אוֹתָם
לִיסְטִים הוֹלְכִים אַחֲרֵיהֶם לְקַפֵּחַ
אוֹתָם. הַסְּתַפֵּל בְּהֶם רַבִּי אֶלְעָזָר.
כְּאוּ שְׁתֵּי חֵיזוֹת שְׂדָה וְהָרְגוּ
אוֹתָם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרוּךְ

כְּתָנוּת עוֹר. וְכִי תִימָא דְעַד לֹא חָאבוּ אֶלְבִּישׁוּ
לָהּ, לֹא. אֶלֹא לְבַתֵּר דְּחָבוּ כְּתִיב, וַיַּעַשׂ יי'
אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם
וְגו' .

אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּא וְדָאִי, בְּקַדְמִיתָא הוּוּ
כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא, וּמִתְּפַשְׁטִין מִן גְּוּוֹנֵי
דְלַתְתָא, וְהָיָה נְהוּרָא דְלַעֲיִלָא אֶסְחַר עֲלֵיהּ.
וּלְבַתֵּר דְּחָבוּ, אֶהְדֵּר לוֹן בְּגוּוֹנֵי דְהָאִי עֲלֵמָא,
וְאֶעְפֵּר מִנֵּיהּ גְּוּוֹנֵי דְלַעֲיִלָא. מִה כְּתִיב. וַיַּעַשׂ
יי' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר
וַיַּלְבִּישֵׁם מְגוּוֹנָא דְהָאִי עֲלֵמָא. כְּתִיב (שמות כט)

וְאֵת אֲהֲרֹן וְאֵת בְּנָיו תִּקְרִיב וְהַלְבַּשְׁתֶּם כְּתָנוּת,
הֵתָם כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיִלָא. הֵכָא כְּגוּוֹנָא דְלַתְתָא.
הֵתָם כְּתָנוּת שֵׁשׁ, הֵכָא כְּתָנוּת עוֹר. וְאֵף עַל
גֵּב דְאִיהוּ הָכִי, שְׁפִירָא דְאִינוּן לְבוּשִׁין סְלִיק
עַל כֵּלָא.

וְהַתְּכַנְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם (בראשית ג) (בְּמִיפְסָא) (בְּעוֹפְשָׂא)
דְהָאִי עֲלֵמָא, מִה דְלֹא הָוָה קוֹדֵם,
דְהוּוּ מִשְׁגַּחֲחִין וּפְקַחֲחִין לְעֵילָא. לְזַמְנָא דְאִתִּי
כְּתִיב, (ישעיה מב) וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדְעוּ
וְגו' . זְמִין קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַפְקָחָא עֵינִין
דְלֹא חִפְמִין, וּלְאַסְתַּפְּלָא (דְרַס"ב ע"א) בְּחֻכְמָתָא
עֲלָאָה, וּלְאַתְדַבְּקָא בְּמָאִי דְלֹא אֶתְדַבְּקוּ בְּהָאִי
עֲלֵמָא, בְּגִין דִּינִדְעוּן לְמֵאֲרִיהוּן. זְכָאִין אִינוּן
צְדִיקָאִי, דִּיזְכּוּן לְהֵיָא חֻכְמָתָא, דְלֹא
חֻכְמָתָא כְּהֵיָא חֻכְמָתָא, וְלֹא יָדִיעָה כְּהֵיָא
יָדִיעָה, וְלֹא דְבָקוּתָא כְּהֵיָא דְבָקוּתָא.

עַד דְהוּוּ אֶזְלִי, חֲזוּ אִינוּן לְסְטִים אֶזְלִי
בְתַרְיָהּ, לְאַקְפָּחָא לוֹן. אֶסְתַּפֵּל בְּהוּ רַבִּי
אֶלְעָזָר, אֶתוּ תַרִּין חִיוֹן בְּרָא וְקַטְלִי לוֹן. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְשִׁזְכּוּן, קְרָא
עֲלֵיהּ, (משלי ד) בְּלִכְתָּךְ לֹא יִצַר צַעֲדָךְ וְאִם

הֲרַחֲמֵן שֶׁהֲצִילָנוּ. קְרָא עֲלֵיהֶם, (משלי ד) בְּלִכְתָּךְ לֹא יִצַר צַעֲדָךְ

וְאִם תִּרוּץ לֹא תִפְשֵׁל, וְכְתוּב (תהלים

תרוץ לא תפשל, וכתוב (תהלים צא) **פי מלאכיו יצוה לך וגו'.** וכתוב (שם) **פי בי חשק ואפלטוהו.**

לא) **פי מלאכיו יצוה לך וגו',** וכתוב (שם) **פי בי חשק ואפלטוהו.**

האנא ברזא עלאה בספרא דצניעותא, ג' חללין דאתוון רשימין, אתגליין בה בגולגלתא דזעיר אנפין. ותנינן, ג' מוחי אינון, דסתימו באינון חללין. ומשירותא (וממשיכותא) דמוחא עלאה סתימאה דעתיקא קדישא דאתמשיך בההוא זעיר אנפין, אשתכחו ארבע מוחי. ואלין ארבע מוחין, (כ"א דינא לית בתרא מכל פתרי מלכא) משתפחין ומתפשטין (כ"א בכלא ואינון) בכל גופא ואינון ארבע ריהטי, דארבע בתי דתפלין, דאנח קדשא בריה הוא.

דמרנו בסוד עליון בספרא דצניעותא, שלשה חללים של אותיות רשומות התגלו בגלגלת של זעיר אנפין. ושנינו, שלשה מחות הם שנסתרים באותם חללים. ומראשית (וממשיכות) המוח העליון הנסתר של העתיק הקדוש שנמשך באותו זעיר אנפין נמצאו ארבעה מחות. וארבעה המחות הללו (דין אין פתר מכל פתרי המלך) נמצאים ומתפשטים (בכל וחס) בכל הגוף, והם ארבע פרשיות של ארבעה בתי התפלין שמניח הקדוש ברוך הוא.

ובגין כך בעי בר נש לאנחא בכל יומא, בגין דאינון שמא קדישא עלאה באתווי רשימן, דכתיב, (דברים כח) וראו כל עמי הארץ פי שם יי' נקרא עליך. ותנן, שם יי' ממש, ואלין תפלין דרישא. (מוחא עלאה דאתמשיך במוחא תתאה אקרוי תרי מוחין ואינון דכתיב חכמות, ומתפרשן בחד).

ורבן צריף האדם להניח בכל יום, משום שהן שם קדוש עליון באותיותיו רשומות, שכתוב (דברים כח) וראו כל עמי הארץ פי שם ה' נקרא עליך. ושנינו שם ה' ממש, ואלו תפלין של ראש. (מח עליון שנמשך במח תחתון נקראו שני מחין, והם שכתוב חכמות, והתפרשו באחד).

רבי יצחק אמר, הוא דכתיב, (שמות יג) קדש לי כל בכור, דא היא כתרא דכליל ואסתים כל אינון אתרנין. (כל בכור כל בכור סתם, לעלאה) משיכותא (כ"א משרייתא) דלעילא סתימא ביה. (דכלא) ודא אקרי פטר כל רחם, פתיחותא דכל משיכותא דרחמי, ויסודא (נ"א ונהירו) דלעילא. אמר רבי שמעון, וסתים ביו"ד דשמא קדישא. ודא (כ"א יו"ד) חד ביתא דתפלין, דהוא קדש לי כל בכור סתם. מוחא (נ"א אבא) עלאה, חכמה.

רבי יצחק אמר, הוא דכתיב, (שמות יג) קדש לי כל בכור. זהו פטר שכלול ומסתיר כל אותם האחרים. (כל בכור, כל בכור סתם, לעליון) משיכות (מחנה) שלמעלה נסתרת בו. (של הכל) וזה נקרא פטר כל רחם, פתיחות של כל משיכות הרחמים ויסוד (ואור) עליון. אמר רבי שמעון, ונסתר ביו"ד של השם הקדוש. וזה (יו"ד) בית אחד של תפלין, שהוא קדש לי כל בכור סתם. מח (אבא) עליון, חכמה.

ביתא תננינא, והיה כי יביאך יי' (אלהיך). אמר רבי יהודה מוחא דתרעוי נפקין לחמשין תרעין. תרעין סגיאין, ואינון לקבל

בית שני - והיה כי יביאך ה' (אלהיך). אמר רבי יהודה, מח ששעריו יוצאים לחמשים שערים, שערים גדולים, והם כנגד זמנים רבים, שכתוב (שם כ)

אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.
(שם יג) הוֹצִיאָךְ ה' מִמִּצְרַיִם. וְנִזְכָּר
פְּעָמִים רַבּוֹת זְכוֹרֹן מִצְרַיִם, וְהֵם
חֲמִשִּׁים כְּנֶגֶד חֲמִשִּׁים.

וְשִׁנְיָנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא
סָבֵא שְׂאֵמֵר, שְׁעָרִים רַבִּים
שְׁלֹמְעֵלָה וְשְׁלֹמְטָה שְׁבַר הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהֵיוּ נִסְתָּרִים
וְקִשּׁוּרִים בְּשִׁלְשָׁלוֹתֵיהֶם כְּדִי
לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל (לחור), שֶׁהָיָה
מִהֲשַׁעְרִים הַלְלוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַמַּח
נִפְתָּחִים וּמְתָרִים כֹּל שְׂאֵר
הַשְּׁעָרִים, וְאֵלְמָלָא שֶׁהִתְעוֹרְרוּ
וְנִפְתָּחוּ אוֹתָם שְׁעָרִים שֶׁל הַמַּח
הַזֶּה, לֹא הָיוּ נִפְתָּחִים אוֹתָם
הָאֲחֵרִים לַעֲשׂוֹת דִּין וְלְהוֹצִיא
אֶת יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדוֹת.

וְהַכֵּל נִסְתַּר בְּזֶה שֶׁנִּקְרָאת אִם
הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁמִּמֶּנָּה מֵתְעוֹרֵר כַּח
לְאִם הַתַּחְתּוֹנָה. וּמַהוּ? שְׁפָתוֹב
כֹּה, (ישעיה נא) וְלֹאֹמְרֵי אֵלֵי הָאֲזִינוּ.
אֵל תִּקְרִי לְאֹמְרֵי אֵלָא לְאֹמְרֵי.
שְׁלֹא זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִלְחַמָּב אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עַד
שֶׁנִּקְרָא לֵה אֹמְרֵי. וְזֶה יוֹצֵא מֵהָאִם
הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא בֵּית שְׁנֵי,
שֶׁנִּקְרָאת ה' שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ,
שֶׁנִּפְתַּחַת לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרִים,
וּמִזֶּה יוֹצֵא רוּחַ לְנֶקֶב אֶחָד שֶׁל
חוֹר הַחֹטֵם.

וְשִׁנְיָנוּ, הַיּוֹבֵל שְׂיוֹצְאִים בּוֹ
הָעֲבָדִים לְחֵרוֹת, בְּמַח הַזֶּה
נֶאֱחָז, וְהֵם חֲמִשִּׁים שְׁנוֹת הַיּוֹבֵל,
וְהֵם חֲמִשִּׁים יְמֵי סְפִירַת הָעֶמֶר
בּוֹ נֶאֱחָזִים, שֶׁבָּהֶם נְחוֹת רֵחוֹת
הָעֲבָדִים וּמוֹצִיאִים רוּחָם (וּמוֹצִיא
רוּחַ) לְמִנְיוּחָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שם יד)
בְּיוֹם הַנִּיחַ ה' לְךָ מֵעֶצְבְּךָ וּמִרְגֹזְךָ
וּמִן הָעֲבֹדָה וּגּוֹ'. וּמִשּׁוֹם זֶה, ה'
מְנוּחַת הַרוּחַ, וְלְהוֹצִיא רוּחַ
לְחֵרוֹת. וּבְבֵית זֶה תְלוּיָה יְצִיאַת
מִצְרַיִם, וּבְאוֹת ה' שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. עַד כָּאֵן
כָּלֵל שֶׁל י"ה שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ.

זְמַנִּין סְגִיאִין דְּכַתִּיב, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. (שמות יג) הוֹצִיאָךְ יי' מִמִּצְרַיִם.
וְאִדְכַּר זְמַנִּין סְגִיאִין דְּיוֹכְרָנָא דְּמִצְרַיִם. וְאִינוּן
חֲמִשִּׁין לְקַבֵּל חֲמִשִּׁין.

וְתַנְיָנָן בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְּנוּנָא סָבֵא, דְּאָמַר
תְּרַעִין סְגִיאִין דְּלַעֲיָלָא וְתַתָּא, תְּבַר
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהוּוּ סְתִימִין וּמִתְקַטְרִין
בְּשִׁלְשָׁלֵיהוּן, בְּגִין לְאַפְקָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל (לבר).
דְּהָא מְאֵלִין תְּרַעִין דְּהָהוּא מוּחָא, מִתְּפַתְּחִי
וּמִשְׁתַּרוּ כֹּל שְׂאֵר תְּרַעִין. וְאֵלְמָלָא דְּאִתְעַרוּ
וְאִתְּפַתְּחוּ אִינוּן תְּרַעִין דְּהָאֵי מוּחָא, לָא הוּוּ
מִתְּפַתְּחִין אִינוּן אִתְרַנִּין לְמַעַבְדַּ דִּינָא,
וְלְאַפְקָא לוּן לְיִשְׂרָאֵל מִן עֲבָדוֹתָא.

וּכְרָא סְתִים בְּהָאֵי דְּאִקְרִי אֵימָא עֲלָאָה, דְּמִנָּה
אִתְעַר חֵילָא לְאֵימָא תַתָּאָה. וּמֵאֵי
אִיהוּ. דְּכַתִּיב בָּהּ (ישעיה נא) וְלֹאֹמְרֵי אֵלֵי הָאֲזִינוּ.
אֵל תִּקְרִי לְאֹמְרֵי, אֵלָא לְאֹמְרֵי. דְּלֹא זֶה קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מִחֲבָבָה לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, עַד דְּקִרְאָהּ
אֹמְרֵי. וְהָאֵי נְפָקָא מֵאֵימָא עֲלָאָה, דְּהִיא בֵּיתָא
תְּנַיִנָא, דְּאִקְרִי ה' דְּשְׁמָא קִדְשָׁא, דְּאִתְּפַתְּחָא
לְחֲמִשִּׁין תְּרַעִין. וּמֵהָאֵי נְפַק רוּחָא לְחַד
נִיקְבָא דְּפִרְדֵּשְׁקָא דְּחוּטְמָא.

וְתַנְיָנָן, יוֹבֵלָא דְּנִפְקִין בֵּיהּ עֲבָדִין לְחֵירוֹ,
בְּהָאֵי מוּחָא אִתְאַחַד. וְאִינוּן חֲמִשִּׁין
שְׁנֵין דְּיוֹבֵלָא. וְאִינוּן חֲמִשִּׁין יוֹמִין דְּחוּשְׁבָּנָא
דְּעוֹמֵר, בֵּיהּ אִתְאַחַדוּ. דְּבַהּ נִיחִין רוּחֵי
דְּעֲבָדִין, וּמִפְקֵי רוּחֵיהוּן (ג"א וּמִפְקֵי רוּחֵיהּ) לְנִיחָא.
כְּמָה דְּכַתִּיב, (ישעיה יד) בְּיוֹם הַנִּיחַ יי' לְךָ מֵעֶצְבְּךָ
וּמִרְגֹזְךָ וּמִן הָעֲבֹדָה וּגּוֹ'. וּבְגִין כֵּן, ה' נִיחָא
דְּרוּחָא, וְלְאַפְקָא רוּחָא לְחֵירוֹ. וְהָאֵי בֵּיתָא
יְצִיאַת מִצְרַיִם בָּהּ תְלוּיָא, וּבְאֵת ה' דְּשְׁמָא
קִדְשָׁא, כְּמָה דְּאִתְמַר. עַד כָּאֵן כָּלֵל דִּי"ה
דְּשְׁמָא קִדְשָׁא.

בא וְרָאָה, מִצַּד אֶבְיָא יוֹצֵא חֶסֶד,
מִצַּד אֶמָּא יוֹצֵאת גְּבוּרָה, וְהַכֵּל
אוּחוּז הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִתְעַטֵּר
בְּהֵם אוֹת וְאִ"ו.

בֵּית שְׁלִישִׁי - שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
יִשְׂרָאֵל סְבָא. וְאַהֲבַת אֵת ה' ^{ה'}
אֱלֹהֶיךָ. שְׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, זְהוּ
סוּד עֲלִיּוֹן שְׁיִשְׂרָאֵל הַעֲלִיּוֹן
הַתְּעַטֵּר בְּצַד הָאֶבְיָא, וּמַהוּ?
אֲבִרְהֵם. וְהַתְּעַטֵּר בְּצַד הָאֶמָּא,
וּמַהוּ? יִצְחָק.

שְׁנִינֵי, וְאַהֲבַת - מִי שְׂאוּהֵב אֵת
הַמְּלָךְ, עוֹשֶׂה יוֹתֵר טוֹב חֶסֶד עִם
הַכֵּל. וְחֶסֶד יוֹתֵר, אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא
חֶסֶד שֶׁל אֶמֶת, שְׁלֹא רוֹצֶה עֲלָיו
שָׂכָר, אֶלָּא בְּשִׁבִיל אַהֲבַת הַמְּלָךְ
שְׂאוּהֵב אוֹתוֹ יוֹתֵר, וּבְאַהֲבַת
הַמְּלָךְ תְּלוּי הַחֶסֶד. וְעַל זֶה נִקְרָא
(יְשִׁיעָה מֵא) אֲבִרְהֵם אוֹהֲבֵי. וּמִשּׁוּם
שְׂאוּהֵב אוֹתוֹ יוֹתֵר, מְגִדִיל חֶסֶד
בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה פֶּאֶן וְאַהֲבַת.
וּבְאַהֲבַת תְּלוּי הַחֶסֶד, וְזֶהוּ הַבֵּית
הַשְּׁלִישִׁי.

הַבֵּית הַרְבִּיעִי - (דְּבָרִים יא) וְהִיא
אִם שְׁמוּעַ. הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם. וְחֲרָה
אֵף ה'. גְּבוּרָה חֲזָקָה וְדִין קִשָּׁה
הִיא, וְיוֹצֵאת מִצַּד הָאֶמָּא
הַעֲלִיּוֹנָה. וְשְׁנִינֵי, אֵף עַל גֵּב
שְׁהִיא אֵינָה דִין, מִצַּדָּה יוֹצֵא דִין,
(שְׁיוּצָא) גְּבוּרָה עֲלִיּוֹנָה. וְאִם
תֹּאמֵר, וְהִיא אִם שְׁמוּעַ שְׂאִינְנוּ
דִין, אֵין כְּתֹר בְּכֹל כְּתָרֵי הַמְּלָךְ
שְׁלֹא יִכְלָלוּ בּוֹ דִין וְרַחֲמִים, כֹּל
שֶׁכֵּן גְּבוּרָה שְׁנִכְלָל טוֹב וְרַע.

וְאַרְבָּעָה אֵלֶּה לּוֹקֵת אוֹתָם וְאִ"ו
וּמִתְעַטֵּר בְּהֵם, וְאֵלוֹ הֵן תְּפִלִּין
שְׁמַנִּים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
שְׁנִינֵי, הוּא י' הָיָה עוֹלָה
וּמִתְעַטֵּר בְּעֶטְרוֹתָיו, וְאוּחוּז אֵת
זֶה וְאֵת זֶה וּמִתְעַטֵּר בְּכֹלָם, וְעַל
זֶה וְאִ"ו אֶמְצַע הַכֵּל, שְׁלַמְעֵלָה
וּלְמַטָּה, לְהַרְאוֹת חֲכָמָה שְׁלָמָה
מִכָּל צְדָדָיו.

(שְׁנָה רַבִּי אֶבְיָא, כְּתוּב (דְּבָרִים י) רַק

תָּא חֲזִי, מִסְטָרָא דְאֶבְיָא נְפִיק חֶסֶד. מִסְטָרָא
דְאֶמָּא נְפִיק גְּבוּרָה. וְכֹלְא אֶחִיד קִדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא, וּמִתְעַטֵּר בְּהוּ, אֵת וְאִ"ו. (דְּפָרְס"ב ע"ב)

בֵּיתָא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא.
וְאַהֲבַת אֵת יי' אֱלֹהֶיךָ. תְּאֵנָא רַבִּי
שְׁמַעוֹן, דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה, דִּישְׂרָאֵל עֲלָאָה
אֲתְעַטֵּר בְּסְטָרָא דְאֶבְיָא. וּמַאי אִיהוּ. אֲבִרְהֵם.
וְאֲתְעַטֵּר בְּסְטָרָא דְאֶמָּא. וּמַאי אִיהוּ. יִצְחָק.

תְּנִינֵן, וְאַהֲבַת מָאן דְּרַחֲמִים לִיה לְמַלְכָּא, עֲבִיד
יְתִיר טִיבוֹ חֶסֶד עִם כֹּלְא. וְחֶסֶד יִתִּירָא,

הֵהוּא דְאֶקְרִי חֶסֶד דְּאֶמֶת, דְּלָא בְּעֵי אֲגֵר
עֲלֵיהּ, אֶלָּא בְּגִין רַחֲמִימוּתָא דְּמַלְכָּא, דְּרַחֲמִים
לִיה יְתִיר, וּבְרַחֲמִימוּתָא דְּמַלְכָּא תְּלִיָא חֶסֶד.

וְעַל דָּא אֶקְרִי (יְשִׁיעָה מֵא) אֲבִרְהֵם אוֹהֲבֵי. וּבְגִין
דְּרַחֲמִים לִיה יְתִיר, אֶסְגִּי חֶסֶד בְּעֶלְמָא. וְעַל
דָּא, הָכָא וְאַהֲבַת. וּבְרַחֲמִימוּתָא תְּלִיָא חֶסֶד,
וְדָא הִיא בֵּיתָא תְּלִיתָאָה.

בֵּיתָא רַבִּיעָאָה, וְהִיא אִם שְׁמוּעַ. הַשְּׁמֵרוּ
לָכֶם. וְחֲרָה אֵף יי'. גְּבוּרָה תְּקִיפָא,

וְדִינָא קִשָּׁיָא הִיא, וּנְפִקַת מִסְטָרָא דְאֶמָּא
עֲלָאָה. וְתְנִינֵן, אֵף עַל גֵּב דְּלִית הִיא דִינָא,

מִסְטָרָהָא נְפִקָא דִינָא, (דְּנִפְק) גְּבוּרָה עֲלָאָה. וְאִי
תִּימָא, וְהִיא אִם שְׁמוּעַ דְּלָאו הִיא דִינָא. לִית

כְּתָרָא מִכָּל כְּתָרֵי מַלְכָּא, דְּלָא יִתְפַּלִּיל דִּינָא
וְרַחֲמֵי, כֹּל שְׁפִין גְּבוּרָה דְאֲתְפַּלִּיל טַב וּבִישׁ.

וְאֵלִין אַרְבָּעָה נְטִיל לּוֹן וְאִ"ו, וְאֲתְעַטֵּר בְּהוּ.
וְאֵלִין אֵינּוֹן תְּפִלִּין דְּאֵנַח קִדְשָׁא בְּרִיךְ

הוּא. תְּנִינֵן, הֵאִי וְאִ"ו סְלִיק וְאֲתְעַטֵּר
בְּעֶטְרוֹי, וְאֶחִיד לְהֵאִי וּלְהֵאִי, וְאֲתְעַטֵּר

בְּכֹלְהוּ, וְעַל דָּא וְאִ"ו, אֶמְצַעִיתָא דְכֹלְא,
דְּעִילָא וְתַתָּא, לְאַחֲזָאָה חֲכָמָתָא שְׁלִימָתָא

מִכָּל סְטָרוֹי.

(תְּאֵנִי רַבִּי אֶבְיָא, כְּתִיב (דְּבָרִים י) רַק בְּאַבוּתֶיךָ חֶשֶׁק יי'.

בְּאַבְתִּיךָ חֶשֶׁק ה'. מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאֲבוֹת הֵם מְרַכְּבֵה קְדוּשָׁה עָלֵינוּהָ, וְכָתוּב חֶשֶׁק ה'. בֹּא וּרְאֵה, כְּמוֹ שֵׁישׁ מְרַכְּבֵה קְדוּשָׁה לְמִטָּה, כִּף יֵשׁ מְרַכְּבֵה קְדוּשָׁה לְמַעְלָה. וּמָה הִיא? זֶה שְׁאֲמַרְנוּ, מְרַכְּבֵה קְדוּשָׁה הַכֹּל נִקְרָא, וְהַכֹּל נִקְשָׁר זֶה בְּזֶה, וְנַעֲשֶׂה הַכֹּל אַחַד.

רַק בְּאַבְתִּיךָ - שְׁלֹשָׁה, וּמְרַכְּבֵה - אַרְבָּעָה. אַרְבָּעָה מִנִּין לָנוּ? שְׁפָתוֹב וַיִּבְחַר בְּזָרְעִים אַחֲרֵיהֶם. מָה מְשַׁמֵּיעַ? לְהַכְלִיל בָּהֶם אֶת דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא רַבִּיעִי לְהִתְפַּקֵּן בְּמְרַכְּבֵה הַקְּדוּשָׁה. שְׁשִׁנְיָו, הָאֲבוֹת תְּקוּן שְׁלֹמֹת הַכֹּל, וְהַגּוֹף מְשַׁתְּכָלל בָּהֶם וְנִבְנָה, וּבָהֶם נֶאֱחָז. בֹּא דָוִד הַמֶּלֶךְ וְשִׁכְלָל הַכֹּל, וְהִתְקִין הַגּוֹף וְהַשְּׁלִימָם בָּהֶם. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמוֹ שְׁזָכוּ הָאֲבוֹת לְהִתְעַטֵּר בְּמְרַכְּבֵה הַקְּדוּשָׁה, כִּף זָכָה דָוִד לְהִתְפַּקֵּן בְּעַמּוּד הַרְבִּיעִי שֶׁל הַמְּרַכְּבֵה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב בְּדוֹד (שְׁמוּאֵל א טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. מָה הַטַּעַם אֲדַמּוּנִי? מִשּׁוּם שֶׁחֶלַק גּוֹרְלוֹ גָּרַם לוֹ. אֲדַמּוּנִי, דִּין וְדָאִי. עִם יְפֵה עֵינַיִם, דִּין בְּרַחֲמִים, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שְׁעִיָּה נה) חֲסָדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֲסָדֵי דָוִד, בְּאֲתָרִיָּה בְּמִקּוּמוֹ בְּאֲרָנוֹ. אֵלָּא וְהוּא אֲדַמּוּנִי, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. עִם יְפֵה עֵינַיִם - אֵלּוֹ הָאֲבוֹת. בֹּא וּרְאֵה, יְרוּשָׁלַיִם וְצִיּוֹן - דִּין וְרַחֲמִים, וְאֵף עַל כֵּן כְּתוּב (מַלְכִים א-ח) [ב]עִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן, וְכָתוּב (הוֹשַׁע יא) בְּקִרְבֶּךָ קְדוֹשׁ וְלֹא אָבוֹא בְּעִיר. נִשְׁפַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה וְכוּ'. אֵימַתִּי? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְלָכוֹת בֵּית דָּוִד לְמִקּוּמָה לְמִטָּה.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲבָהָתָא אֵינוּן רְתִיכָא קְדִישָׁא עַלְאָה, וְכָתִיב חֶשֶׁק יי'. תָּא חֲזִי, כְּמָה דְאִית רְתִיכָא קְדִישָׁא לְתַתָּא, כִּף אִית רְתִיכָא קְדִישָׁא לְעִילָא. וּמֵאִי נִיהוּ, הָא דְאֲמַרְןָ, רְתִיכָא קְדִישָׁא כְּלָא אֲקָרִי, וְכְלָא אֲתִקְשָׁר דָּא בְּדָא, וְאֲתַעְבִּיד כְּלָא חַד.

רַק בְּאַבְתִּיךָ תִּלְתָּא, וּרְתִיכָא אַרְבָּעָה, ד' מִנְלָן. דְּכָתִיב (דְּבָרִים י) וַיִּבְחַר בְּזָרְעִים אַחֲרֵיהֶם. מָאִי מְשַׁמֵּעַ. לְאֲכַלְלָא בְּהוּ דָוִד מְלָפָא, דְּאִיהוּ רַבִּיעֵאָה, לְאֲתַתְּקֵנָא בְּרְתִיכָא קְדִישָׁא. דְּתַנִּינָן, אֲבָהָתָא תְּקוּנָא וְשְׁלִימוּתָא דְכְּלָא, וְגוֹפָא בְּהוּ אֲשַׁתְּכָלֵל וְאֲתַבְּנִי, וּבְהוּ אֲתַאֲחִיד. אֲתָא דָוִד מְלָפָא, וְשִׁכְלִיל כְּלָא, וְאֲתַקִּין גּוֹפָא, וְאֲשַׁלְמִיָּה בְּהוּ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּמָה דְזָכוּ אֲבָהָתָא לְאֲתַעְטֵרָא בְּרְתִיכָא קְדִישָׁא, כִּף זָכָה דָוִד לְאֲתַתְּקֵנָא בְּסַמְכָא רַבִּיעֵאָה דְרְתִיכָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב בֵּיהּ בְּדוֹד, (שְׁמוּאֵל א טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי. מָאִי טַעְמָא אֲדַמּוּנִי. מִשּׁוּם דְּחוֹלְקָא דְעַדְבִּיָּה גְרַמָּא לִיָּה. אֲדַמּוּנִי דִינָא וְדָאִי. עִם יְפֵה עֵינַיִם, דִּינָא בְּרַחֲמִי. כְּמָה דְכָתִיב, (יִשְׁעִיָּה נה) חֲסָדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֲסָדֵי דָוִד, בְּאֲתָרִיָּה אוּקִימָנָא. אֵלָּא וְהוּא אֲדַמּוּנִי, כְּדִאֲמַרְןָ. עִם יְפֵה עֵינַיִם, אֵלּוּן אֲבָהָתָא. תָּא חֲזִי, יְרוּשָׁלַיִם וְצִיּוֹן, דִּינָא וְרַחֲמִי. וְאֵף עַל פִּי כֵן כְּתִיב, (מַלְכִים א ח) עִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן. וְכָתִיב (הוֹשַׁע יא) בְּקִרְבֶּךָ קְדוֹשׁ וְלֹא אָבֵא בְּעִיר, נִשְׁפַּע קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלֹא יִכְנַס בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה וְכוּ'. אֵימַתִּי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּד אֲתַהֲדֵר מְלָכוֹ בֵּית דָּוִד לְאֲתָרִיָּה לְתַתָּא.

כְּשֶׁתַּחֲזֹר

רבי יצחק אמר, ש' שְׁמַצִּירַת בְּשִׁלְשֵׁת הַקְּשָׁרִים, (של ארבעה קשרים, רמוזה היא לשלשה, ורמוזה לארבעה. שלשה זה שאמרנו, ארבעה, להיות מרובה קדושה באחד, שהרי הוא כלל התקון העליון. ומפאן נפרדים ונמשכים התחטוים בדרכיהם ברצועותיהם, שתלויים בשערות הללו של הראש שתלויים בהם, ונמשכים מהם כל אותם אחרים, עד שנקשרים במקומם).

שְׁנִינוּ, ו' נוטל אותם עליונים שאמרנו, ואלו תפלין שמניח הקדוש ברוך הוא. משום כף צריך אדם להתפאר בהם, עליהם פתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, שם ה' ממש. ואלו אותם תפלין של ראש. תפלין של זרוע היא שמאל, שנקרא עז, וירשה מעז, זהו שכתוב (שמות יג) והיה לאות על ידכה, בה"א, והיא ה"א שבארנו. אשרי חלקם של ישראל. ועל זה ה"א אחרונה לקחה תפלין, שהיא שמאל.

למי הם ארבע אלה, שהם גוף אחד, ועל זה כלולים באחד, ומי הם? תפארת נצח הוד יסוד. והיא ה"א של ידכה, וכלם אחוזים בה בשביל להתברך מהם, וכלולה מכלם.

אמר רבי חייא, אם כף, הרי פתוב (שמות לב) וראית את אחרי, ושנינו, זה קשר של תפלין. אמר לו, הרי פרשוה, ויפה הוא, והכל ברור הדבר. ועל זה מזה תלויה רצועה אחת למטה, שהרי ממנה תלויים התחטוים ונזונים ממנה. ועל זה נקרא אות, כמו שנקרא (בראשית ט) זאת אות הברית. וכתוב והיה לאות על ידכה, בה"א, והרי פרשוה.

שמע ישראל. אמר רבי ייסא, ישראל סבא. רבי יצחק אמר ע' רברבא, לאכללא שבעין שמחן, סהדותא דכלא שמע ישראל, פמה דכתיב, (ישעיה א) שמעו שמים. עדות הכל שמע ישראל, כמו שכתוב (ישעיה א) שמעו שמים. גם

רבי יצחק אמר, ש' דרשימא בתלת קשרי, (ד' קשרין רמוזא היא לתלתא ורמוזא לארבעה, תלת הא דאמרן. ארבעה למחוי רתיבא קדישא בחדא. דהא הוא כללא דתקונא עלאה ומהבא מתפרשן ואתמשכן תתאי באורחיהו ברצועיהו דתליון בהני שערי דרישא דתליון בהו ואתמשכן מנייהו כל אינון אחרניו עד דאתקשרן באתרייהו).

הַתִּינֵן, ו' נטיל אינון עלאי דאמרן, ואלין תפלין דאנח קדשא בריך הוא. בגין כף בעי בר נש לאתפארא בהו, עליה פתיב (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם יי' נקרא עליך, שם יי' ממש. ואלין אינון תפלין דרישא, תפלין דדרועא היא שמאלא, דאקרי עז, וירתא מעז, הדא הוא דכתיב, (שמות יג) והיה לאות על ידכה בה"א, והיא ה"א דאוקימנא. זכאה חולקיהו (דף רס"ג ע"א) דישראל. ועל דא, ה"א בתראה נטלא תפלין, דהיא שמאלא.

למאן אינון אלין ארבעה, דאינון חד גופא, ועל דא פלילן בחד, ומאן אינון. תפארת נצח הוד יסוד. והיא ה"א דידכה, וכלהו אחידא בה, בגין לאתברכא מנייהו, וכלילא מכלהו.

אמר רבי חייא, אי הכי הא כתיב (שמות לג) וראית את אחורי, ותנין דא קשר של תפלין. אמר ליה, הא אוקמוה, ושפיר הוא, וכלא ברירא דמלה. ועל דא מהאי תלייא רצועה חד לתתא, דהא מנה תליין תתאי, ואתנו מנה. ועל דא איתקרי אות. פמה דאת אמר (בראשית ט) זאת אות הברית. וכתוב (שמות יג) והיה לאות על ידכה בה' והא אוקמוה.

שמע ישראל. (דברים ו) אמר רבי ייסא, ישראל סבא. רבי יצחק אמר ע' רברבא, לאכללא שבעין שמחן, סהדותא דכלא שמע ישראל, פמה דכתיב, (ישעיה א) שמעו שמים. עדות הכל שמע ישראל, כמו שכתוב (ישעיה א) שמעו שמים. גם

בְּאֵן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְהַכֵּל דְּבַר אֶחָד
הוּא. יְהוָה - רֵאשׁ הַכֵּל בְּאוּר
הַעֲתִיק הַקְּדוּשׁ, וְזֶהוּ שְׁנֵקְרָא א"ב.
אֱלֹהֵינוּ - עִמָּךְ הַנְּחָלִים וְהַמְּבוּעִים
שְׂיֻצְאִים וְשׁוֹפְעִים לְכֹל.

יְהוָה - גּוּף הָאֵילָן, שְׁלֵמוֹת
הַשְּׁרָשִׁים. אֶחָד - כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.
וְהַכֵּל שְׁלֵמוֹת אַחַת, וְנִקְשָׁר זֶה בְּזֶה,
וְלֹא נִמְצָא פְרוּד, אֲלֹא הַכֵּל אֶחָד.
שְׁנָה רַבִּי יִצְחָק, מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה
עֲלֵיוֹנָה, אַרְבַּעָה בְּתֵי תַפְלִין שְׁמַנִּיחַ
ו', כְּמוֹ שְׁנֵאמַר. מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה
אַחֲרָת, אַרְבַּעָה אַחֲרִים שְׁכֹלִים
בְּאֶחָד, שְׁמַנִּיחַ ה' הָאֲחֻרֹנָה, כְּמוֹ
שֶׁבְּאֻרֵי.

רַעִיָא מְהִימָנָא

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד.
מְצוּה זֶה לִיחַד שֵׁם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּכֹל יוֹם, שְׁהָרִי כְּמוֹ שְׁמִיחָדִים
שֵׁם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה, כִּף
מִתְיַחַד שְׁמוֹ לְמַעְלָה. נִמְצָא
שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַחֲדִי מַעְלָה
וּמַטָּה. מִי שְׁמִיחַד שֵׁם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, יֵשִׁים לְבוֹ וְרֻצְוֹנוּ בְּאוֹתוֹ יַחֲדִי
שְׁאֲמַרְנוּ, וְיַחֲבַר כֹּל אֵיבְרִיו בְּאוֹתוֹ
יַחֲדִי לְהִיּוֹת כְּלָם אֶחָד. כְּמוֹ שֶׁשֵּׁם
כֹּל אֵיבְרִיו בְּסוּד אֶחָד, כִּף לְמַעְלָה
מִחֲבַר כֹּל הָאֵיבְרִים הָעֲלִיוֹנִים
בְּאוֹתוֹ יַחֲדִי לְהִיּוֹת כְּלָם אֶחָד.

בְּשַׁעֲרָה שְׂבָא אָדָם לִיחַד אֶת שֵׁם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כֹּל חֵילוֹת
הַשְּׁמַיִם עוֹמְדִים שׁוֹרֹת שׁוֹרֹת כְּדִי
לְהִתְפַקֵּן וּלְהַכְּלִל כְּלָם בְּאוֹתוֹ יַחֲדִי,
לְעַמֵּד בְּסוּד אֶחָד בִּיחֻד אֶחָד. כְּלָם
מִתְפַקְּנִים בְּתַקְוֹנֵיהֶם כְּרַאוּי.
בְּאוֹתָהּ שַׁעֲרָה עוֹמֵד מְמַנָּה אֶחָד
שְׂמֵשׁ שְׁעוֹמֵד תַּחַת מְאִתִּים
אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה עוֹלָמוֹת, וְכֹלָם
נִקְרָאִים אֵיבְרֵי הַגּוּף. וְזֶה נִקְרָא
הַלְנִי"ו, עוֹמֵד וּמְחַכֵּה לְאוֹתוֹ יַחֲדִי,
וְזֶהוּ מְלַקֵּט שׁוֹשְׁנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(שִׁיר הַשִּׁירִים ו') וְלִלְקֹט שׁוֹשְׁנִים, שֶׁהֵם
אֵיבְרֵי הַגּוּף.

וְכַתִּיב (דְּבָרִים ל"ב) הָאֲזִינוּ הַשְּׁמַיִם. אוֹף הָכָא
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא חַד מְלָה הוּא. יְהוּה,
רִישָׁא דְכֹלָא, בְּנִהִירוֹ דְעֲתִיקָא קְדִישָׁא.
וְהֵאֵי הוּא דְאֶקְרִי א"ב. אֱלֹהֵינוּ, עֲמִיקְתָּא
דְנִחְלִין וּמְבוּעִין, דְנִפְקִין וְנִגְדִין לְכֹלָא.

יְהוּה, גּוּפָא דְאֵילָנָא שְׁלִימוֹ דְשְׁרָשִׁין.
אֶחָד, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכֹלָא חַד
שְׁלִימוֹתָא, וְאֲתַקְשָׁר דָּא בְדָא, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח
פְרוּדָא, אֲלֹא כֹלָא חַד.

תְּנִי רַבִּי יִצְחָק, רְתִיכָא קְדִישָׁא עֲלָאָה,
אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְלִין דְאֲנַח ו'. כְּמָה
דְאֲתַמַּר. רְתִיכָא קְדִישָׁא אַחֲרָא, אַרְבַּע
אַחֲרָנִין דְכִלְיָן בְּחַד, דְאֲנַח ה' בְּתַרְאָה
כְּמָה דְאוּקְמוּהָ.

רַעִיָא מְהִימָנָא

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, (דְּבָרִים ו') פְּקוּדָא דָּא,
לִיחַדָּא שְׁמִיָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכֹל יוֹמָא,
דְהָא כְּמָה דְמִיחַדִּי שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְתַמָּא,
הָכִי אֲתִיחַד שְׁמִיָה לְעֵילָא. אֲשַׁתְּכַח קְדִישָׁא בְרִיךְ
הוּא יַחֲדָאֵי עֵילָא וְתַמָּא. מֵאֵן דְמִיחַד שְׁמִיָה
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יִשְׁוִי לְבֵיָה וְרַעוּתִיהָ בְּהוּא
יַחֲדָא דְקַאמְרָן, וְיַחֲבַר כֹּל שְׁיִפּוּי בְּהוּא יַחֲדָא
בְּהוּא רַעוּתָא לְמַהוּי כְּלֵהוּ אֶחָד. כְּמָה דְשׁוּי כֹּל
שְׁיִפּוּי בְרֻזָּא דְחַד, הָכִי לְעֵילָא מְחַבַּר כֹּל שְׁיִפּוּי
עֲלָאִין בְּהוּא יַחֲדָא, לְמַהוּי כְּלֵהוּ חַד.

בְּשַׁעֲרָתָא דְאֲתִי בַר נָשׁ לִיחַדָּא שְׂמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, כֹּל חֵילֵי שְׂמִיָּא כְּלֵהוּ, קְנִימִין שׁוֹרִין
שׁוֹרִין, בְּגִין לְאֲתַתְּקַנָּא וּלְאֲתַפְּלִלָּא כְּלֵהוּ בְּהוּא
יַחֲדָא, לְמִיקָם בְּרֻזָּא דְחַד בִּיחֻדָּא חֲדָא. כְּלֵהוּ
מִתְפַקְּנִין בְּתַקְוֹנֵיהוֹן כְּדָקָא יָאוּת. בְּהֵאֵי שַׁעֲרָתָא קְנִימָא
חַד מְמַנָּה שְׂמֵשׁא, דְקְנִימָא תַּחוּת מְאִתִּים וְאַרְבָּעִים
וּשְׁמֹנָה עֶלְמִין, וְכֹלָהוּ אֶקְרוּן שְׁיִפּוּי דְגּוּפָא. וְדָא
אֶקְרִי הַלְנִי"ו, קְנִימָא מְחַכֵּה לְהוּא יַחֲדָא, וְדָא
אִיהוּ מְלַקֵּט שׁוֹשְׁנִים, כְּמָה דְאֲתַּ אֲמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ו')
וְלִלְקוֹט שׁוֹשְׁנִים. דְאִינוּן שְׁיִפּוּי דְגּוּפָא.

שׁוּיפִין עֲלֵאִין לְקִיט לֹון שְׁמָא עֲלֵאָה, בְּרִזָּא דִּיחֻודָא דְקָא אֲתִיחַד בְּרִזָּא דְאַרְבְּעִין וּתְרִין שְׁמֵהֶן. וְלְקִיט כֹּל אֵינֹון שׁוּשְׁנִים עֲלֵאִין, וְשְׁמֵשָׁא דָא לְקִיט כֹּל אֵינֹון תְּתַאִין, דִּי כְּלֵהוּ מְמָנֹון בְּכֻלָּא דְשַׁבְּעִין וּתְרִין שְׁמֵהֶן, וְאֲתִלְקִיטוּ כְּלֵהוּ בְּהֵוּא יחֻודָא, וְאֲתַעְבִּידוּ כְּלֵהוּ גּוּפָא חָדָא. בְּרִזָּא חָדָא. וְהֵוּא יחֻודָא סְלֵקָא, וְקָא מִיחֻוד כֹּלָא בְּתִרִין סְטָרִין בִּיחֻודָא חָדָא. בְּהֵוּא שְׁעֵתָא מִתְלַקְטִין שׁוּיפִין כְּלֵהוּ, וּמִתְחַבְּרִין בְּחַבְרָא חָדָא, לְמַהוּי כְּלֵהוּ בְּרִזָּא דְחַד, עֵילָא וְתַתָּא, בְּרִזָּא דִּיהוּהּ אֲחַד וְשְׁמוּ אֲחַד.

וְעַל דָּא מְאַרְיִכִין בְּאַחַד, בְּתִרֵי אֲתוּון. לְמַלְקֻט שׁוּשְׁנִים, לְאֲתִיחַדָּא בְּרִזָּא דְאַחַד בִּיחֻודָא שְׁלִים. פִּינֹון דְאֲתִיחַדָּן שׁוּיפִין כְּלֵהוּ, בְּרִזָּא חָדָא דִּיחֻודָא חָדָא, פְּדִין אֲתִקְרִי כֹּלָא קְרַבֵּן שְׁלִים. וְעַל רִזָּא דָּא, אָעִיל לִיהּ קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּגַן עֲדָן לְאָדָם קְדָמָאָה, כְּמָה דְכֻתִּיב, (בְּרַאשִׁית ב) לְעֵבֶדָה וּלְשֹׁמְרָה. וְתַנְיִנֹון, דְאַלִּין אֵינֹון קְרַבְנִין תְּרִין, רִזָּא דִּיהוּהּ אֲחַד וְשְׁמוּ אֲחַד. דְאֵינֹון קְרַבְנִין כְּתִיב, וְלִלְקוּט שׁוּשְׁנִים. (ר"א וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אִיהוּ לְקִיט שׁוּשְׁנִים לְקִיט כֹּל אֵינֹון שׁוּיפִין דְעֵילָא וְתַתָּא לְחַבְרָא לֹון בִּיחֻודָא כְּהֵוּא דְקָאמְרוּ. כְּדִין אֲתַעֵר מָאן דְאֲתַעֵר לְלִקוּט שׁוּשְׁנִים) אֲלִין שׁוּיפִין דְתִרִין סְטָרִין, דְאֵינֹון חַד.

שׁוּשְׁנִים רִזָּא אִיהוּ. דְכַד מִתְחַבְּרִין כֹּל (אֵינֹון) שׁוּיפִין כְּחָדָא, לְמַהוּי כְּלֵהוּ בִּיחֻודָא חָדָא, רִזָּא דְקְרַבֵּן, פְּדִין מִתְעַטֵּר קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעֻטְרָה בְּרִישָׁא דְכֻתָּם פֹּז, לְמַהוּי בִּיקְרוּי מִתְעַטְרָא. וְרִזָּא דָּא הוּי דְכֻתִּיב שׁוּשְׁנִים, רִזָּא דְכֹּל אֵינֹון שׁוּיפִין דְעֵילָא וְתַתָּא. וְרִזָּא דְהֵוּא פֹּז, עֻטְרָא דְמִתְעַטְרָא וְסְלֵקָא מִבִּינְיָהוּ, וְכֹלָא אִיהוּ בִּיהּ.

בְּחֻנֵי שׁוּשְׁנִים אִית בְּהּ שִׁית מְאָה וְתַלְיִסֵּר פְּקוּדִין, דְאֵינֹון שׁוּיפִין דְתִרִין סְטָרִין, רִזָּא דִּיהוּהּ אֲחַד וְשְׁמוּ אֲחַד. (דף רס"ג ע"ב) וְאִית בִּיהּ סְלִיקוּ דְהֵוּא פֹּז, דְקָא סְלִיק מִבִּינְיָהוּ. וּבְכֹל אֲתֵר דְאֵינֹון מְשַׁתְּכִינֵן,

הַאִיבְרִים הַעֲלִינִים לֹוקֻט אוֹתָם הַשֵּׁם הַעֲלִינֹון בְּסוּד הַיחֻוד שֶׁהַיחֻוד בְּסוּד אַרְבְּעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת, וְלֹוקֻט כֹּל אוֹתָם שׁוּשְׁנִים עֲלִינֹים, וְשְׁמֵשׁ זֶה לֹוקֻט כֹּל אוֹתָם הַתְּחַתּוּנִים, שְׁכֹּלֵם מְמַנִּים בְּכֻלָּל שֶׁל שַׁבְּעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת, וְנִלְקָטִים כֻּלָּם בְּאוֹתוֹ הַיחֻוד, וְנַעֲשִׂים כֻּלָּם גּוּף אֶחָד בְּסוּד אֶחָד. וְאוֹתוֹ הַיחֻוד עוֹלָה, וּמִיחֻוד הַכֹּל בְּשְׁנֵי צְדָדִים בִּיחֻוד אֶחָד. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה מִתְלַקְטִים כֹּל הַאִיבְרִים וּמִתְחַבְּרִים בְּחַבְרָא אֶחָד, לְהִיּוֹת כֻּלָּם בְּסוּד אֶחָד, לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה, בְּסוּד שֶׁל ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

וְעַל כֵּן מְאַרְיִכִים בְּאַחַד בְּשִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, לְלִקֻט שׁוּשְׁנִים, לְהַתִּיחַד בְּסוּד שֶׁל אֶחָד בִּיחֻוד שְׁלֵם. פִּינֹון שְׁכֹּל הַאִיבְרִים מִתִּיחַדִּים בְּסוּד אֶחָד שֶׁל יחֻוד אֶחָד, אֲזַי נִקְרָא הַכֹּל קְרַבֵּן שְׁלֵם, וְעַל סוּד זֶה הַכְּנִיס הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא אֵת אָדָם הַרְאִשׁוֹן לְגַן עֲדָן, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרַאשִׁית ב) לְעֵבֶדָה וּלְשֹׁמְרָה. וְשְׁנַיִנוּ שְׁאֵלָה אוֹתָם קְרַבְנֹות שְׁנַיִם, סוּד שֶׁל ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. שְׁכַתּוּב קְרַבְנֹות כְּתוּב וְלִלְקֻט שׁוּשְׁנִים. (שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא הוּא לֹוקֻט שׁוּשְׁנִים, לֹוקֻט כֹּל אוֹתָם אִיבְרִים שְׁלֵמָעֲלָה וּמִסָּה לְחַבְרָא אוֹתָם בִּיחֻוד בְּאוֹתוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. אֲזַי מִתְעוֹרֵר מִי שְׁמִתְעוֹרֵר לְלִקֻט שׁוּשְׁנִים) אֲלוֹ הַאִיבְרִים שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים שֶׁהֵם אֶחָד.

שׁוּשְׁנִים, סוּד הוּא. שְׁכַתּוּב מִתְחַבְּרִים כֹּל (אוֹתָם) אִיבְרִים כְּאַחַד, לְהִיּוֹת כֻּלָּם בִּיחֻוד אֶחָד, סוּד הַקְּרַבֵּן, אֲזַי מִתְעַטֵּר הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּעֻטְרָה בְּרַאשׁ שֶׁל כְּתָם פֹּז, לְהִיּוֹת בְּכַבּוּדוֹ מִתְעַטֵּר. וְסוּד זֶה הִיָּה, שְׁכַתּוּב שׁוּשְׁנִים, סוּד שֶׁל כֹּל אוֹתָם אִיבְרִים שְׁלֵמָעֲלָה וּלְמַטָּה. וְסוּד שֶׁל אוֹתוֹ פֹּז, עֻטְרָא שְׁמִתְעַטֵּר וְעוֹלָה מִבִּינְיָהוּ, וְהַכֹּל נִמְצָא בּוֹ.

בְּשׁוּשְׁנִים הִלְלוּ יֵשׁ שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מְצוּוֹת, שֶׁהֵם אִיבְרִים שֶׁל שְׁנֵי צְדָדִים, סוּד שֶׁל יְהוָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד. וְיֵשׁ בּוֹ עֲלֵיהּ שֶׁל אוֹתוֹ פֹּז שְׁעוֹלָה מִבִּינְיָהוּ. וּבְכֹל מְקוֹם שֶׁהֵם נִמְצָאִים,

אותה עליה עליונה נמצאת
מביניהם לעלות. וסוד זה (שיר
השירים ב) תפוח בעצי היער,
ושושנה בין החוחים. זה וזה
צריכים לעלות כאחד ביחוד
שלם. אשרי מי שמקריב קרבנות
אלו, ודאי לרצון לו בעולם הזה
ובעולם הבא.

מצוה ליראה (ח) בדרך כלל
ובדרך פרט. והרי יראה בארנו,
משום שיש על האדם לפחד
מלפני הקדוש ברוך הוא תמיד,
כמו שנאמר (דברים כח) ליראה את
השם הנכבד והנורא הזה את ה'
אלהיך. ובשכיל יראה זו ישמר
בדרךכו. ויראה, מקום הוא
שנקרא יראה, משום ששם
נמצאת יראת הקדוש ברוך הוא,
היא יראת ה' לירא ממנו, וזהו
סוד הפתוב (ויקרא יט) ומקדשי
תיראו. ביראה הזו שרויה מפת
אש, להלקות את הרשעים שלא
שומרים מצוות התורה, ועל זה
בדרך כלל יש לירא.

ואחר כך בדרך פרט, כשיודע
האדם מהי יראת ה', וזוהי יראה
של חביבות, שהיא עקר ויסוד
לאהב את הקדוש ברוך הוא.
(אחר) יראה זו עושה כדי לשמר
כל מצוות התורה, להיות אדם
עבד נאמן לקדוש-ברוך-הוא
כראוי. (יראה)

מצוה (ו) לאהבה, והרי בארנו
אהבת הקדוש ברוך הוא, שצריך
האדם לאהב אותו אהבה רבה
כמו אברהם שאהב את הקדוש
ברוך הוא בכמה אהבות ומסר
אליו גופו ונפשו. מכאן למדנו,
מי שאהב את הקדוש ברוך

הוא, מקיים עשר אמירות מעלה ומטה. ועל זה כל אותם עשרה נסיונות שהתנסה אברהם ועמד
בכלם, כנגד עשר אמירות, כל נסיון היא אמירה, והתנסה באותה אמירה ועמד בה.

ועל זה אותם עשרה נסיונות, ובכלם עמד אברהם, משום שהתקשר ונדבק בימינו של הקדוש
ברוך הוא, שהיא אהבה רבה. מה הטעם נקראת אהבה רבה? משום מי שעומד באהבה הזו,
מתקשר בעולם העליון. אהבת עולם, זה סוד העולם התחתון, שהתקשר בו אהבתו, והכל

ההוא סליקו עלאה אשתכח מבינייהו לאסתלקא. ורזא
דא (שיר השירים ב) תפוח בעצי היער. ושושנה בין
החוחים. דא ודא אצטריך לאסתלקא כחדא ביחודא
שלם. זכאה איהו מאן דקריב קרבנין אליו, ודאי
לרעוא ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי.

פקודא ליראה (ח) בארץ כלל, ובארץ פרט. והיא יראה
אוקימנא, בגין דאית עליה דבר נש לדחלא
מקמי קדשא בריך הוא תדיר. כמה דאת אמר, (דברים כח)
ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את יי' אלהיך.
ובגין יראה דא, יסתמר בארחוי. ויראה, אתר הוא
דאקרי יראה, בגין דתמן שריא דחלא דקודשא בריך
הוא, איהו יראת יי' לדחלא מגיה, ודא איהו רזא
דכתיב, וממקדשי תיראו בהאי יראה שריא פולסא
דנורא, לאלקאה לזן לחיביבא, דלא נטרין פקודי
אורייתא ועל דא בארץ כלל, אית לדחלא.

ובתר בארץ פרט, כד ידע בר נש מאן איהי יראת יי',
ודא איהו דחלא דחביבותא, דאיהי עיקר ויסודא
למרתם ליה לקודשא בריך הוא. (גמר) האי יראה עביד
לנטרא כל פקודי דאורייתא, למתוי בר נש עבד נאמן
לגבי קדשא בריך הוא פדקא יאות. (יראה)

פקודא (ו) לאהבה, והיא אוקימנא רחימו דקודשא
ברוך הוא, דבעי בר נש לרחמא ליה רחימו
סגי כאברהם, דרחים ליה לקודשא בריך הוא בכמה
רחימו, ומסר גופיה ונפשיה לגביה. מכאן אוליפנא,
מאן דרחים ליה לקודשא בריך הוא, איהו מקיים עשר
אמירן עילא ותתא. ועל דא כל אינון עשר נסיוני
דאתנסא אברהם, וקאים בכלהו לקבל עשר אמירן, כל
נסיונא אמירא היא, ואתנסא בההוא אמירא, וקאים
ביה.

ועל דא אינון עשר נסיוני, וכלהו קאים בהו אברהם,
בגין דאתקשר ואתדבק בימינא דקודשא בריך
הוא, דאיהי אהבה רבה. מאי טעמא אקרי אהבה רבה.

הוא, מקיים עשר אמירות מעלה ומטה. ועל זה כל אותם עשרה נסיונות שהתנסה אברהם ועמד
בכלם, כנגד עשר אמירות, כל נסיון היא אמירה, והתנסה באותה אמירה ועמד בה.

סוד אחד בלי פרויד. והרי נתבאר סוד האהבה, אהבה זו עולה על כל עבודות העולם, בזה נכבד שם הקדוש ברוך הוא יותר מהכל ומתברך. ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים, וסוד האהבה נתבאר.

מצוה (ט) לקרא קריאת שמע פעמים בכל יום, אחת כנגד דרגת יום, ואחת כנגד דרגת הלילה, להכליל ביום דרגת הלילה, ולהכליל בלילה דרגת יום, והרי נתבאר. ועל זה פעמים בכל יום, אחד ביום ואחד בלילה.

מצוה שיקבע אדם מזוזה לשערו, להיות כל אדם שמור מעם הקדוש ברוך הוא כשיוצא וכשנכנס. והסוד - (תהלים קכא) ה' ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם. משום שסוד המזוזה עומד תמיד לפתח, וזהו פתח שלמעלה, וזהו דרגה שנקראת שומר, להמצא בשמירה.

שאדם אינו שמור, רק משמירת הקדוש ברוך הוא שהוא תמיד שומר, ועומד לפתח, והאדם בפנים. ועוד, שלא ישפח אדם זכרון הקדוש ברוך הוא לעולמים. וזהו כמו הציצית, כמו שנאמר (במדבר טו) וראיתם אתו וזכרתם את וגו'. פיין שרואה האדם את הזכרון הזה, נזכר בעצמו לעשות מצות רבנו. וסוד האמונה, מזוזה כלל של זכר ונקבה פאחד.

בספרו של שלמה, סמוך לפתח, כנגד שתי דרגות, מזדמן שד אחד (ידה) ויש לו רשות לחבל, והוא עומד לצד שמאל. מרים האדם את עיניו, ורואה את סוד

בגין מאן דקאים בהאי אהבה, אתקשר בעלמא עלאה. אהבת עולם, דא רזא דעלמא תתאה, דאתקשר ביה רחימו דיליה, וכלא רזא תדא, בלא פרוידא, והא אתמר רזא דאהבה, רחימו דא סליק על כל פולחנין דעלמא, בהאי אתיקר שמיה דקודשא בריך הוא יתיר מפלא, ואתברך. בריך הוא לעלם ולעלמי עלמין, ורזא דאהבה אתמר. ע"כ.

פקודא (י) למקרי קריאת שמע ב' זמנין בכל יומא. חד, לקבל דרגא דיממא. וחד, לקבל דרגא דליליא. ולאכללא ביממא דרגא דליליא, ולאכללא בליליא דרגא דיממא, והא אתמר. ועל דא תרין זמנין בכל יומא, חד ביממא וחד בליליא.

פקודא למקבע בר נש מזוזה לתרעיה, למהוי כל בר נש נטיר מעם קדשא בריך הוא, כד נפיק וכד עייל. ורזא (תהלים קכא) יי' ישמר צאתך ובאך מעתה ועד עולם. בגין דרזא דמזוזה איהו קאים תדיר לפתחא. ודא איהו פתחא דלעילא, ודא איהו דרגא דאקרי שומר, לאשתכחא בנטירו.

דבר נש לאו איהו נטיר, בר נטירו דקודשא בריך הוא, דאיהו נטיר תדיר, וקאים לפתחא, ובר נש לגו. ותו, דלא ינשי בר נש דוכרנא דקודשא בריך הוא לעלמין. ודא איהו כגוונא דציצית, כמה דאת אמר (במדבר טו) וראיתם אותו וזכרתם את וגו'. פיין דחמי בר נש להאי דוכרנא, אדפר בגרמיה למעבד פקודא דמאריה. ורזא דמהימנותא, מזוזה כללא דכר ונוקבא פחדא.

בספרא דשלמה, סמיה לפתחא, לקבל תרין דרגין, אנדמן חד שינדא (ודא איהו) ואית ליה רשו לחבלא. ואיהו קאים לסטר שמאלא. זקיף בר נש עינוי, חמי ליה לרזא דשמא דמאריה, ואדפר ליה, ולא יכיל ליה לאבאשא. ואי תימא, אי הכי כי נפיק בר נש מתרעיה לבר, הא ההוא שינדא קאים לימיניה, ומזוזה לשמאליה, והיאך אתנטיר בר נש, אי איהו שארי לשמאליה.

שם רבנו, ונזכר בו, ולא יכול להרע לו. ואם תאמר, אם כן, כשהאדם יוצא מהשער החוצה הרי אותו שד עומד לימינו, ומזוזה לשמאלו, ואיך נשמר האדם כשהוא שורה לשמאלו?

אֱלֹא כָּל מַה דְּעֵבֵד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מְלָה וּמְלָה
אֲתַמְשֵׁף בְּתַר זִינְיָה. כְּבַר נֶשׁ קִיּוּמִין תְּרִין דְּרַגְיִן,
חַד מִימִינָא, וְחַד מִשְׁמַאלָא. הֵהוּא דִּימִינָא אֶקְרִי יַצָּר
הַטּוֹב, וְהֵהוּא דִּשְׁמַאלָא אֶקְרִי יַצָּר הָרַע. פִּיּוֹן דְּנַפְקַב בַּר
נֶשׁ מִתְרַעָא דְּבִיתִיָּה, הֵהוּא שִׂידָא זְקִיף עֵינּוּי, וְחֲמִי לִיַצָּר
הָרַע, דְּשֹׂאֲרֵי לְשְׁמַאלָא, אֲתַמְשֵׁף לְהֵהוּא סְטָרָא וְאֲתַעְדִּי
מִימִינָא. וּבְהֵהוּא סְטָרָא, קָאִים שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּה, וְלֹא יָכִיל
לְקַרְבָּא וְלֹא בְּאֶשָׁא לִיָּה, וְנַפְיָק בַּר נֶשׁ (דף רס"ד ע"א)
וְאֲשַׁתְּזִיב מְנִיָּה. כַּד עֵייל, הָא שְׁמָא קִדְשָׁא לִימִינָא
קָאִים, וְלֹא יָכִיל לְקַטְרַגָּא בְּהִדְיָה.

וְעַל דָּא אֶצְטְרִיף בַּר נֶשׁ, דְּלֹא יַעֲבִיד (ס"א יעביר) טְנוּפָא
וְלִכְלוּכָא בְּתַרְעָא דְּבִיתִיָּה, וְלֹא יוֹשִׁיד מִיִּין עֲכוּרִין.
חַד, דְּלֹא יַעֲבִיד קִלְנָא לְגַבֵּי שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּה. וְחַד, דְּאִית
לִיָּה רְשׁוּ לְהֵהוּא מְחַבְּלָא לְחַבְּלָא. וּבְגִין כֶּף יִזְדַּהֵר בַּר
נֶשׁ מֵהָאִי, וְיִזְדַּהֵר בַּר נֶשׁ דְּלֹא יִמְנַע מִתְרַעָא דְּבִיתִיָּה
שְׁמָא דְּמֵאֲרִיָּה.

וְכַד בַּר נֶשׁ אֲתַקִּין מְזוּזָה לְפִתְחִיָּה, כַּד עֵייל (ס"א הווא בר
נש), הֵהוּא יַצָּר הָרַע וְהֵהוּא שִׂידָא בְּעַל פְּרִחִיָּהוּ
נְטְרִי לִיָּה, וְאִמְרִי (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לִיְיָ צְדִיקִים יְבֹאוּ
בו. וְכַד לֹא קָאִים מְזוּזָה לְפִתְחִיָּה דְּבַר נֶשׁ, יַצָּר הָרַע
וְהֵהוּא שִׂידָא מִתְפַּקְנִין כְּחַדָּא, שׁוּוּ יַדִּיָּהוּ עַל רִישִׁיָּה
בְּזַמְנָא דְּעֵייל, פִּתְחִי וְאִמְרִי, וְוִי לִיָּה לְפִלְגְנָא, דְּהָא נַפְק
מִרְשׁוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה, מֵהֵהוּא זְמַנָּא קָאִים בְּלֹא נְטִירוּ,
דְּלִית מָאן דְּנְטִיר עֲלֵיָּה, רַחֲמֵנָא לִישְׁזַבֵּן.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד, (דברים ו) דָּא אִיְהוּ
יְחֻדָּא חַד. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד,
הָא יְחֻדָּא אֲחָרָא, לְמַהוּי שְׁמִיָּה רְזָא חַד. וְרְזָא דָּא,
(מלכים א יח) יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא כְּתִיב, כַּד אֵינּוֹן בִּיחֻדָּא
חַד.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי כְּגוֹנוּנָא דְּכְתִיב, (זכריה יד) יְיָ אֶחָד
וְשִׁמוֹ אֶחָד, לָאו אִיְהוּ יְיָ הָאֱלֹהִים, דְּאִי כְּתִיב יְיָ
וְשִׁמוֹ הוּא אֶחָד, הוֹינָא אִמְרִי הָכִי, לֹא כְּתִיב אֱלֹא יְיָ
אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד, וְאֶצְטְרִיף לִוְמַר בְּגוֹנוּנָא דָּא, יְיָ הוּא
הָאֱלֹהִים הוּא, וְיִתְחַזִּי יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

אֶרְאָא כָּל מַה שְׁעֲשֵׂה הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, כָּל דְּבַר וְדְבַר נִמְשָׁף
אֲחַר מִינוּ. בְּאָדָם יֵשׁ שְׁתֵּי
דְּרָגוֹת, אַחַת מִימִין וְאַחַת
מִשְׁמַאל. אוֹתוֹ שְׁמִימִין נִקְרָא
יַצָּר הַטּוֹב, וְאוֹתוֹ שֶׁל הַשְּׁמַאל
נִקְרָא יַצָּר הָרַע. פִּיּוֹן שְׁיַצָּא אָדָם
מִשְׁעַר בֵּיתוֹ, אוֹתוֹ שֶׁד מְרִים
עֵינּוּי, וְרוֹאֶה אֶת הַיַּצָּר הָרַע
שְׁשׂוּרָה לְשְׁמַאל, נִמְשָׁף לְאוֹתוֹ
צַד וְזוֹ מִימִין. וּבְאוֹתוֹ צַד עוֹמֵד
שֵׁם שֶׁל רְבוּנוּ, וְלֹא יָכוֹל
לְהִתְקַרֵּב וְלְהִרְעֵ לוֹ, וְיוֹצֵא הָאָדָם
וְנִצּוֹל מִמֶּנּוּ. כְּשֶׁנִּכְנַס, הָרִי הַשֵּׁם
הַקְדוּשׁ עוֹמֵד לְמִין וְלֹא יָכוֹל
לְקַטְרַג עִמּוֹ.

וְעַל זֶה צְרִיף הָאָדָם שְׁלֵא יַעֲשֵׂה
(יעביר) טְנוּפָא וְלִכְלוּף בְּשַׁעַר בֵּיתוֹ
וְלֹא יִשְׁפֹךְ מַיִם עֲכוּרִים. אֶחָד,
שְׁלֵא יַעֲשֵׂה קִלוֹן לְשֵׁם רְבוּנוּ.
וְאֶחָד, שְׁיֵשׁ רְשׁוּת לְאוֹתוֹ
הַמְחַבֵּל לְחַבְּלָא. וְלִכְּן יִזְהַר הָאָדָם
מִזֶּה, וְיִזְהַר הָאָדָם שְׁלֵא יִמְנַע
מִשְׁעַר בֵּיתוֹ שֵׁם רְבוּנוּ.

וּבְשִׁאָדָם מִתְקִין מְזוּזָה לְפִתְחוֹ,
כְּשֶׁנִּכְנַס (אוֹתוֹ הָאָדָם), אוֹתוֹ יַצָּר
הָרַע וְאוֹתוֹ שֶׁד בְּעַל כְּרַחֵם
שׁוּמְרִים אוֹתוֹ, וְאוּמְרִים (תהלים
קיח) זֶה הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים יְבֹאוּ
בו. וְכִשְׁלֵא עוֹמֵדֵת מְזוּזָה בְּפִתַח
הָאִישׁ, יַצָּר הָרַע וְאוֹתוֹ שֶׁד
מִתְפַּקְנִים כְּאֶחָד, שְׁמִים יַדִּיָּהם
עַל רֵאשׁוֹ בְּזַמֵּן שְׁנִכְנַס, פּוֹתְחִים
וְאוּמְרִים: אוֹי לוֹ לְפִלוּנִי שְׁיַצָּא
מִרְשׁוּת רְבוּנוּ! מְאוֹתוֹ זְמַן הוּא
עוֹמֵד בְּלִי שְׁמִירָה, שְׂאִין מִי
שְׁיִשְׁמַר עֲלָיו. הִרְחַמְזן יַצִּילֵנוּ.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד,
זֶהוּ יְחֻדָּא אֶחָד. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, זֶהוּ יְחֻדָּא

אֲחַר, לְהִיּוֹת שְׁמוֹ סוּד אֶחָד. וְסוּד זֶה - ה' הוּא הָאֱלֹהִים, זֶה כְּתִיב כְּשֶׁהֵם בִּיחֻדָּא אֶחָד.
וְאִם תֹּאמְרוּ, אִם כֶּף כְּמוֹ שְׁפִתוֹב (זכריה יד) ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד, לֹא הִיא ה' הוּא הָאֱלֹהִים. שְׂאִם
כְּתוּב ה' וְשִׁמוֹ הוּא אֶחָד, הִיִּיתִי אוֹמֵר כֶּף. לֹא כְּתוּב אֱלֹא ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד, וְצְרִיף לִוְמַר בְּגוֹן
זֶה, ה' הוּא הָאֱלֹהִים הוּא, וְיִרְאֶה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

יחודא דשמע ישראל, אתפליל כלא, ימינא ושמאלא, אמאי כתיב לבתר ואהבת, והיה אם שמוע, דהא ביחודא אתפלילו. אלא התם בכלל. הכא בפרט. והכי אצטרף.

וברזא דיחודא דהא אתערנא ביה, יחודא איהו כגוונא דתפלין דרישא, ותפלין דדרועא, בתפלין

דרישא ד' פרשיין, והא אתמר. והכא ג' שמקן אינון. התם ארבע פרשיין, וכל חד וחד בלחודוי. והכא ג' שמקן, מה בין האי להאי.

אלא אינון ארבע פרשיין הא אתערנו בהו, חד נקודה (כ"א עלאה) קדמאה. וחד רזא דעלמא דאתי. וחד ימינא (ד' רס"ד ע"ב) וחד שמאלא. אלין רזא דתפלין דרישא. והכא ברזא דא, יחודא דא תלת שמקן עלאין, אינון כגוונא דאינון ארבע פרשיין. יי' קדמאה, דא נקודה עלאה, ראשיתא דכלא. אלהינו, רזא דעלמא דאתי. יי' בתראה, פללא דימינא ושמאלא כחדא, בכללא חדא ואלין אינון תפלה דרישא, ודא איהו יחודא קדמאה.

תפלין דדרועא, פללא (גו תפלין דדרועא כללא) דכל הגני כחדא, ודא איהו רזא, ברוף שם פבוד מלכותו לעולם ועד. הכא כללא דאינון תפלין דרישא, דאתפלילו גו תפלין דדרועא.

ורזא דא, ברוף: דא רזא דנקודה עלאה, דאיהו ברוף, דכל ברקאן נבעין מתמן. ואי תימא, עלמא דאתי אקרי ברוף. לאו הכי. דהא נקודה עלאה איהו דכר, עלמא דאתי נוקבא, איהו ברוף, ואיהו ברקה, ברוף דכר, ברקה נוקבא. ועל דא ברוף איהו נקודה עלאה. שם: דא עלמא דאתי, דאיהו שם גדול. כמה דאת אמר (יהושע ז) ומה תעשה לשמך הגדול. פבוד: דא פבוד עלאה, דאיהו ימינא ושמאלא, וכלהו כלילין בהאי תפלה של יד, דאיהו מלכותו. ונטיל פלא בגויה, ובהאי אתפלילין בהאי מלכות, עלמין פלהו, למיזן לון, ולספקא לון, בכמה דאצטרכו.

הזה של שמע ישראל נכלל הכל, ימין ושמאל, למה פתוב אחר כך ואהבת, והיה אם שמוע, שהרי ביחוד נכללו? אלא שם בכלל, כאן בפרט, וכף צריך.

ובסוד היחוד שהרי התעוררנו בו, יחוד הוא כמו תפלין של ראש ותפלין של זרוע. בתפלין של ראש יש ארבע פרשיות, והרי נתבאר. וכאן שלשה שמות הם. שם ארבע פרשיות, וכל אחת ואחת בלבדה. וכאן שלש שמות. מה בין זה לזה?

אמא פאותן ארבע פרשיות הרי התעוררו בהן, אחת נקדה (עליונה) ראשונה, ואחת סוד העולם הבא, ואחת ימין, ואחת שמאל. אלה סוד תפלין של ראש. וכאן בסוד זה, יחוד זה שלשה שמות עליונים הם כמו אותן ארבע פרשיות. ה' הראשון זו נקדה עליונה, ראשית הכל. אלהינו, סוד העולם הבא. ה' האחרון, פלל של ימין ושמאל כאחד, בכלל אחד, ואלה הם תפלה של ראש, וזהו יחוד ראשון.

תפלין של זרוע פלל (תוף תפלין של זרוע) של כל האלה כאחד, וזהו סוד ברוף שם פבוד מלכותו לעולם ועד. כאן פלל של אותן תפלין של ראש שנכללו בתוף תפלין של זרוע.

וסוד זה, ברוף - זה סוד של נקדה עליונה, שהוא ברוף, שפל הברכות נובעות משם. ואם תאמר, העולם הבא נקרא ברוף - לא כך, שהרי נקדה עליונה היא זכר, עולם הבא נקבה. הוא ברוף והיא ברקה. ברוף זכר, ברקה נקבה. ועל זה ברוף הוא נקדה עליונה. שם - זה העולם

הבא, שהוא שם גדול, כמו שנאמר (יהושע ז) ומה תעשה לשמך הגדול. פבוד - זה פבוד עליון, שהוא ימין ושמאל, וככלם כלולים בתפלה זו של יד, שהיא מלכותו. ולוקח הפל לתוכה, ובזה נכללים במלכות הזאת כל העולמות לזון אותם ולהננות אותם במה שהצטרכו.

וְזֶהוּ יְחִוּד שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ
וּתַפְלִין שֶׁל זְרוּעַ, כְּמוֹ סוּד
הַיְחִוּד שֶׁל תַּפְלִין, כִּף הוּא יְחִוּד
הַכֹּל, וְזֶהוּ בְרוּר הַדְּבָר. וְהָרִי
סִדְרָנוּ יְחִוּד זֶה לַפְנֵי הַמְנוּחָה
הַקְדוּשָׁה, וְאָמַר לִי שְׁהִי
בְּאַרְבָּעָה גֻּנָיִם הַסִּתְדָר הַיְחִוּד,
וְזֶה הַבְּרוּר שֶׁל כָּלֶם. וְכִף הוּא
בְּוֵדָאִי, וְכָלֶם סוּד הַיְחִוּד. אָבֵל
סִדוּר הַתַּפְלִין זֶהוּ יְחִוּד עֲלִיּוֹן
כְּרֹאֵי.

וּמִתּוֹךְ שֶׁנִּכְלְלוּ יְמִין וּשְׂמָאל
בְּסוּד שֶׁל שֵׁם אֶחָד בְּדֶרֶךְ כָּלֶל,
צָרִיף אַחַר כִּף לְהוֹצִיא אוֹתָם
בְּדֶרֶךְ פֶּרֶט, אָבֵל לֹא בְּדֶרֶךְ יְחִוּד,
שְׁהִי הַיְחִוּד הוּא בְּפִסּוּקִים
הֶרְאִשׁוּנִים, לְהִיּוֹת ה' אֶחָד,
בַּתַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ. וּשְׂמוֹ אֶחָד,
בַּתַּפְלִין שֶׁל זְרוּעַ. וְנִהְיָה הַכֹּל
אֶחָד. פִּינּוּן שֶׁהַיְחִוּד הַסִּתְדָר הַכֹּל
בְּכָלֶל מֵרֹאשׁ הַנְּקֻדָּה הַעֲלִיּוֹנָה,
צָרִיף אַחַר כִּף לְהַתְעַטֵּר מִהֶרֶאשׁ
שֶׁל הָאוּר הֶרֶאשׁוֹן, שֶׁהוּא רֹאשׁ
הַכֹּל. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזהר:

חֶקֶק וְהִתְקִין מִשָּׁה כ"ה אוֹתִיּוֹת
בְּסוּד שֶׁל הַפִּסּוּק שֶׁל הַיְחִוּד,
שְׁפָתוֹב שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ
ה' אֶחָד. וְהֵן כ"ה אוֹתִיּוֹת
חֻקּוֹת מַחְקָקוֹת בְּסוּד
שְׁלַמְעֵלָה. יַעֲקֹב רָצָה לְהִתְקִין
לְמִטָּה בְּסוּד הַיְחִוּד, וְהִתְקִין
בְּכ"ד אוֹתִיּוֹת, וְהֵן: בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וְלֹא
הַשְּׁלִים לְכ"ה אוֹתִיּוֹת, מִשּׁוּם
שֶׁעֲדִין לֹא הִתְפַּקֵּן הַמִּשְׁכָּן. פִּינּוּן
שֶׁנִּתְפַּקֵּן הַמִּשְׁכָּן וְהַשְּׁתַּלֵּם דְּבַר
שְׁהִיָּה יוֹצֵא מִמֶּנּוּ, כְּשֶׁהַשְּׁתַּלֵּם
לֹא דָבַר אֶלָּא בְּכ"ה אוֹתִיּוֹת,
לְהִרְאוֹת שְׁהִיָּה זֶה הַשְּׁלֵם כְּמוֹ
שְׁלַמְעֵלָה, שְׁפָתוֹב (ויקרא א) וַיְדַבֵּר
ה' אֵלָיו מֵאֵהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר. הָרִי כ"ה אוֹתִיּוֹת.

וְעַל זֶה כ"ה מִינָיִם לְהַשְׁלִים תְּקוּנַת הַמִּשְׁכָּן, וְכָל הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ בְּאַרְבָּע בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת חֻקּוֹת

וְדָא אִיהוּ יְחִוּדָא דְתַפְלִין דְרִישָׁא וּתַפְלִין דְדְרוּעָא,
כְּגוּוּנָא רְזָא דְיְחִוּדָא דְתַפְלִין, הִכִּי הוּא יְחִוּדָא
דְכָלָא. וְדָא אִיהוּ בְרִירוֹ דְמַלְהָ. וְהָא סִדְרָנָא יְחִוּדָא דָא
קָמִי בּוּצִינָא קְדִישָׁא, וְאָמַר לִי דְהָא בְּאַרְבָּעָה גֻּוּנָין
אֶסְתְּדַר יְחִוּדָא, וְדָא בְרִירָא דְכָלְהוּ. וְהִכִּי אִיהוּ וְדָאִי,
וְכָלְהוּ רְזָא דְיְחִוּדָא, אָבֵל סִדְרָא דְתַפְלִין, דָא הוּא
יְחִוּדָא עֲלָאָה בְּדָקָא יָאוֹת.

וּמִגּוֹ דְאֵתְכִלְלוּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא בְּרְזָא דְשְׂמָא חַד בְּאַרְח
כָּלֶל, אֶצְטְרִיף לְבַתֵּר לְאַפְקָא לֹוֹן. בְּאַרְח פֶּרֶט, אָבֵל
לָאו בְּאַרְח יְחִוּדָא, דְהָא יְחִוּדָא בְּקֶרְאִי קְדָמָאִי אִיהוּ,
לְמַהוּי י"י אֶחָד, בַּתַּפְלִין דְרִישָׁא. וּשְׂמוֹ אֶחָד, בַּתַּפְלִין
דְדְרוּעָא. וְהוּי כָלֶא חַד. פִּינּוּן דְיְחִוּדָא אֶתְסִדְרָא כָלֶא
בְּכָלֶלָא, מְרִישָׁא דְנִקְוָדָה עֲלָאָה, אֶצְטְרִיף לְבַתֵּר
לְאַתְעַטְרָא מְרִישָׁא דְנִהוּרָא קְדָמָאָה, דְאִיהוּ רִישָׁא
דְכָלָא. (ע"כ רעיא מהימנא).

וזהר:

גִּלְרִיף וְאַתְקִין מִשָּׁה, כ"ה אֶתְוּוֹן בְּרְזָא
דְפִסּוּקָא דְיְחִוּדָא, דְכַתִּיב שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל י"י אֱלֹהֵינוּ י"י אֶחָד. וְאִינוּן כ"ה
אֶתְוּוֹן גְּלִיפִין, מַחְקָקִין בְּרְזָא דְלְעִילָא. יַעֲקֹב
בְּעָא לְאַתְקִנָא לְתַתָּא, בְּרְזָא דְיְחִוּדָא, וְאַתְקִין
בְּכ"ד אֶתְוּוֹן, וְאִינוּן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד. וְלֹא אֲשַׁלִּים לְכ"ה אֶתְוּוֹן, בְּגִין
דְעַד לֹא אֶתְתַּקֵּן מִשְׁכָּנָא. פִּינּוּן דְאַתְתַּקֵּן
מִשְׁכָּנָא, וְאַשְׁתַּלִּים מְלָה דְהוּא נְפִיק מִנֶּיהָ, כִּד
אֲשַׁתַּלִּים, לֹא מְלִיל אֶלָּא בְּכ"ה אֶתְוּוֹן,
לְאַחְזָאָה דְהָא אֲשַׁתַּלִּים דָא, כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא,
דְכַתִּיב, (ויקרא א) וַיְדַבֵּר י"י אֵלָיו מֵאֵהֶל מוֹעֵד
לֵאמֹר, הָא כ"ה אֶתְוּוֹן.

וְעַל דָא כ"ה זִינִין, לְאַשְׁלֵמָא תְּקוּנָא
דְמִקְדָּשָׁא, וְכָל הַנִּי אֶתְוּוֹן אוֹקִימָנָא

שֶׁלְמַדְנוּ מִמֶּר. וּמִשׁוּם שֶׁהַמִּשְׁפָּן
הַשְּׂתֵלֵם בְּסוּדוֹת הַלָּלוּ, נִקְרָא
כ"ה בַּיְחוד שֶׁל שְׁלֹמוֹת הַמִּשְׁפָּן,
וְעַל זֶה כְּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ה) וַחֲסִידֶיךָ
יִבְרַכּוּכָה, סוּד הַשְּׁלֹמוֹת שֶׁל כָּל
הַמִּשְׁפָּן וְתִקְוֵנוּ.

כ"ה פִּנְגָד כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה,
וְתוֹרָה וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, שֶׁהֵם
כָּלֵל אֶחָד, סוּד אֶחָד. בְּשַׁעַה
שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִיְחָדִים יְחוּד בְּפִסּוּק
זֶה בְּסוּד כ"ה אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם
שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד,
וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁהֵם כ"ד אוֹתִיּוֹת,
וַיְכּוּן כָּל אֶחָד בָּהֶם, הָאוֹתִיּוֹת
כָּלֵן מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, וְעוֹלוֹת
לְחַבּוּר אֶחָד, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה
שַׁעֲרִים בְּסוּד הַיּוֹבֵל. וְאֵז צְרִיף
לְעוֹלוֹת וָעֶד, לֹא יוֹתֵר. וְאֵז
נִפְתָּחִים הַשַּׁעֲרִים, וּמִחֲשִׁיב
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ אָדָם
כָּאֵלוּ קִיָּם אֵת כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא
בְּאֵה בַמ"ט פָּנִים בְּכָל.

וְעַל זֶה צְרִיף לְכוּן רְצוֹן בְּעֵשְׂרִים
וּחֲמֵשׁ וּבְעֵשְׂרִים וְאַרְבַּע
לְהַעֲלוֹתָן בְּרְצוֹן הַלֵּב בְּאַרְבָּעִים
וְתִשְׁעָה שַׁעֲרִים שְׁאֵמְרָנוּ. פִּיּוֹן
שֶׁהַתְּכּוּן בְּזֶה, יִתְכּוּן בְּאוֹתוֹ יְחוּד
שְׁאֵמֵר מֵר, שָׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו'
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם
וָעֶד, כָּלֵל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה.
אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל מִי שִׁיתְכּוּן בְּהֵן,
וְדַאי כָּלֵל הוּא שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה
שֶׁלְמַעֲלָה וּמִטָּה. וְזֵהוּ סוּד שֶׁל
אָדָם, שְׁלֹמוֹת שֶׁל זָכַר וּנְקֵבָה,

סוּד כָּל הָאֲמוּנָה. (עד כאן)

רַבִּי אֲבָא שְׁלַח לוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן
וְאָמַר לוֹ, זֶה שְׁבָאֵר מֵר, בְּתַפְלִין
שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת
הֵן קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים - יְפָה. עוֹר
שֶׁעַל הַתְּפִלִּין, וְאוֹתָן רְצוּעוֹת
נִקְרְאוֹת קִדְשָׁה, אֲסַמְכְּתָא מְנִין

אֲקָרוּ קִדְשָׁה, אֲסַמְכְּתָא מְנִלָּן. שְׁלַח לִיה (בראשית א) וַיַּעַשׂ יי' אֱלֹהִים לְאָדָם

בְּאֵינּוֹן אֲתוּוֹן גְּלִיפִין דְּאוֹלִיפְנָא מִמֶּר. וּבְגִין
דְּמִשְׁפָּנָא אֲשַׁתְּלִים בְּרִזִּין אֵלִין, אֲקָרִי כ"ה,
בַּיְחודָא דְשְׁלִימוֹ דְּמִשְׁפָּנָא. וְעַל דָּא (תְּהִלִּים קמ"ה)
וַחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה כְּתִיב, רְזָא דְשְׁלִימוֹ דְכָל
מִשְׁפָּנָא, וְתִקְוֵנָא דִּילֵיהּ.

כ"ה: לְקַבֵּל כ"ב אֲתוּוֹן, וְתוֹרָה וּנְבִיאִים
וּכְתוּבִים, דְּאֵינּוֹן כָּלֵלָא חָדָא, רְזָא
חָדָא. בְּשַׁעַתָּא דִּישְׂרָאֵל קָא מִיְחָדִי יְחוּדָא
בְּהַאי קָרָא, בְּרִזָּא דְכ"ה אֲתוּוֹן, דְּאֵינּוֹן שָׁמַע
יִשְׂרָאֵל יי' אֱלֹהֵינוּ יי' אֶחָד, וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, דְּאֵינּוֹן כ"ד אֲתוּוֹן,
וַיְכּוּיִן כָּל חַד בְּהוּ, כְּלָהוּ אֲתוּוֹן מִתְחַבְּרָן
כְּחָדָא, וְסִלְקִין לְחַבּוּרָא חַד, תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים
תְּרַעִין, בְּרִזָּא דִּיּוֹבֵלָא. וּכְדִין אֲצַטְרִיף לְסִלְקָא
וָעֶד, לֹא יִתִּיר. וּכְדִין אֲתַפְתְּחוּ תְרַעִין, וְחֲשִׁיב
קִדְשָׁא בְרִיף הוּא לְהַהוּא בְר נָשׁ, כָּאֵילוּ קִיָּים
אוֹרִייתָא כְּלָה, דְּאֵיהִי אֲתִיָּא בַמ"ט פָּנִים
בְּכָלָא.

וְעַל דָּא אֲצַטְרִיף לְכוּנָא רְעוּתָא בְּכ"ה
וּבְאַרְבַּע וְעֵשְׂרִין, לְסִלְקָא לוֹן בְּרְעוּתָא
דְּלְבָא, בְּתִשְׁעָה וְאַרְבָּעִין תְּרַעִין דְּקֵאמְרָן, פִּיּוֹן
דְּאֲתְכּוּוֹן בְּהַאי, יִתְכּוּוֹן בְּהַהוּא יְחוּדָא דְאָמֵר
מֵר, שָׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו' בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד
מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כָּלֵלָא דְכָל אוֹרִייתָא
כְּלָא. זְכָאָה חוּלְקִיָּה מְאֵן דִּיתְכּוּוֹן בְּהוּ, וְדַאי
כָּלֵלָא אִיהוּ דְכָל אוֹרִייתָא דְעִילָא וְתַתָּא. וְדַא
אִיהוּ רְזָא דְאָדָם, שְׁלִימוֹ דְדְכָר וְנוֹקְבָא, וְרְזָא
דְכָל מְהִימְנוּתָא. (עד כאן). (דף רס"ה ע"א)

רַבִּי אֲבָא שְׁלַח לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר לִיה,
הַאי דְאוּקְמִיה מֵר בְּתַפְלִין דְּמֵאֲרִי
עֲלֵמָא, ד' פְּרָשִׁיִן אֵינּוֹן קִדְשָׁא דְקוּדְשִׁין,
שְׁפִיר. מִשְׁכָּא דְעַל תְּפִלִּין, וְאֵינּוֹן רְצוּעִין

לנו? שלח לו, (בראשית א) וַיֵּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ וּגְוִ' דוֹקָא, וְכֵן בְּאֵרוּ רַב הַמְנוּנָא סְבָא. וְאֵלֶּה אוֹתָם שֶׁל רֵאשׁ, וְזֹרֵעַ יְדָכָה בַּה"א, וְהָרִי פְרִשׁוּהָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יֵשׁ מִי שְׁשׁוּנָה בְּצוּרָה זוֹ: וְהִיא - זֹרֵעַ שְׁמַאֵל שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנִקְרָאת גְבוּרָה, אִם כֵּן לֹא נִשְׁאָרוּ בְּרֵאשׁ אֲלָא שְׁלֵשׁ, וְהֵן אַרְבַּע. אַכְּל שְׁתֵּי מְרַכְבוֹת קְדוּשׁוֹת הֵן, זֶה נִקְשָׁר בְּלֵב זֶה נִקְשָׁר בַּמֶּח. וְהַלֵּב וְהַמֶּח נִקְשָׁרוּ זֶה בְּזֶה, וְזוּוּג אֶחָד לָהֶם, וְיָפָה אִמְרוּ הַחֲבָרִים. וְהִיא לְאוֹת עַל יְדָכָה, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר, וְלֹא נִקְרָא אֲלָא אוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲה שֶׁהָאָדָם מִקְדִּים בְּחִצּוֹת הַלְּלִיָּה וְקָם וּמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה עַד שֶׁמֵּאִיר הַבְּקָר, בְּבִקְר מִנִּיחַ תְּפִלִּין בְּרֵאשׁוֹ וְתְפִלִּין בְּרֵשֶׁם קְדוּשׁ בְּזֹרְעוֹ וּמִתְעַטֵּף בְּעִטּוֹף שֶׁל מִצְוָה וְכֵן לְצִאת מִשְׁעַר בֵּיתוֹ, פּוֹגֵשׁ אֶת הַמְזוּזָה, רֵשֶׁם הַקְדוּשׁ בְּשַׁעֲר בֵּיתוֹ, אַרְבַּעַה מְלֹאכִים קְדוּשִׁים מְזַדְּוִגִים עִמּוֹ וְיוֹצְאִים עִמּוֹ מִשְׁעַר בֵּיתוֹ וּמְלִוִים אוֹתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וּמְכַרְיָזִים לְפָנָיו: תְּנִי כְבוֹד לְדַמּוֹת הַמְּלָךְ הַקְדוּשׁ! תְּנִי כְבוֹד לְבֶן הַמְּלָךְ, לְפָרְצוּף הַיָּקָר שֶׁל הַמְּלָךְ הַקְדוּשׁ! רוּחַ קְדוּשָׁה שׁוֹרָה עָלָיו, מְכַרְיָזָה וְאוֹמְרָת: (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

השלמה מההשממות סימן יד

אָחַר כֵּן יֵשׁ לוֹ לְקָרָא פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית, עַד וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר יוֹם אֶחָד. שְׁהִיא מְעַלָּה וְשִׁבַּח שֶׁל הַכֵּל. אָחַר כֵּן יִתְעַסֵּק בְּפְרִשְׁת הַקְרָבָנוֹת לְכַפֵּר עָלָיו. וַיֹּאמֶר, צוֹ אֶת אֶהְרֵן, עַד תּוֹקֵד

וּלְאִשְׁתּוֹ וּגְוִ', דִּיִּיקָא וְהָכִי אוֹקְמִיה רַב הַמְנוּנָא סְבָא. וְאֵלִין אֵינּוֹן דְּרִישָׁא, וְדְרוּעָא יְדָכָה בַּה"א, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵית מָאן דְּמַתְנִי בַּהִיא גְוּוּנָא, וְהִיא דְרוּעָא שְׁמַאֲלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאִקְרִי גְבוּרָה. אִי הָכִי לֹא אֲשַׁתְּאָרְן בְּרִישָׁא אֲלָא תַלְת. וְאֵינּוֹן אַרְבַּע. אַכְּל תְּרִין רְתִיכִין קְדִישִׁין אֵינּוֹן, דָּא אֶתְקַשְׁר בְּלָפָא, וְדָא אֶתְקַשְׁר בְּמוֹחָא. וְלָפָא וּמוֹחָא, אֶתְקַשְׁר דָּא בְּדָא. וְזוּוּגָא חַד לְהוּ, וְשְׁפִיר קְאִמְרוּ חֲבָרִיא. וְהִיא לְאוֹת עַל יְדָכָה, כְּמָה דְאֶתְמַר, וְלֹא אִקְרִי אֲלָא אוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְּבַר נֶשׁ אִקְדִּים בְּפִלְגוֹת לִילִיא, וְקָם וְאֲשַׁתְּדֵּל בְּאוּרִישָׁתָא, עַד דְּנָהִיר צְפָרָא. בְּצַפְרָא אָנַח תְּפִילִין בְּרִישִׁיָּה, וְתְפִילִין בְּרֵשִׁימָא קְדִישָׁא בְּדְרוּעִיָּה, וְאֶתְעַטֵּף בְּעִטּוּפָא דְּמִצְוָה, וְאֶתִּי לְנִפְקָא מִתְרַעָא דְּבֵיתִיה. אַעֲרַע בְּמְזוּזָה, רֵשִׁימָא דְשְׁמָא קְדִישָׁא בְּתְרַעָא דְּבֵיתִיה. אַרְבַּע מְלֹאכִין קְדִישִׁין מְזַדְּוִגִין עִמִּיה וְנִפְקִין עִמִּיה מִתְרַעָא דְּבֵיתִיה, וְאוּזְפִי לִיָּה לְבִי כְּנִישְׁתָּא. וּמְכַרְזִי קְמִיָּה, הָבוּ יִקְרָא לְדִיוֹקְנָא דְּמִלְפָא קְדִישָׁא, הָבוּ יִקְרָא לְבְרִיָּה דְּמִלְפָא, לְפָרְצוּפָא יִקְרָא דְּמִלְפָא. רוּחָא קְדִישָׁא שְׁרִיא עָלֶיהָ, אֲכַרְיָז וְאָמַר (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

השלמה מההשממות (סימן י"ד)

בְּתַר הָכִי אֵית לִיָּה לְמִקְרִי פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית, עַד וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר יוֹם אֶחָד. דְּאִיָּה עִלּוּיָא וְתוֹשְׁבַּחְתָּא דְּכוּלָּא. לְבְתַר יִתְעַסֵּק בְּפְרִשְׁת הַקְרָבָנוֹת לְכַפֵּרָא עִלּוּי. וַיִּימָא, צוֹ אֶת אֶהְרֵן, עַד תּוֹקֵד בּוּ. בְּגִין דְּכָל הַרְהוּרִין

וּמְחַשְׁבִּין דְּלִילִיא יִתְכַפְּרוּ. לְבְתַר יִשְׁבַּח תּוֹשְׁבַּחְתָּא דְּדוּד, וּבְגִין כֵּן יִיעוּל

בר נש בתרעין דבהון כלא ואיהו אתתקנת
דרגין.

ביון דמטי ליוצר אור דאיהו שירותא
דצלותא דמיושב, כדין כל אינון דרגין
פתחין תרעין וכדין (שיר השירים א) כתימרות עשן
כתיב. מה תימרות עשן דקטורת, סלקא
ומתחבראן דרגין אלין באלין אוף הכא איהי
צלותא דאיהי כתימרות עשן דמתחבראן
ומתקשראן אלין באלין. דהא איהו מקשר
לון ואומר, כלם אהובים כלם קדושים וכו'.
לבתר אהבה רבה, לסלקא ולאתקשרא
בימינא ויחודא דשמע. ע' רברבא,

ד' רברבא. וסימנא ע"ד. היינו דכתיב (שמואל א
י"ב) ע"ד יי בכם. אשתארו אתון ש"מ במ'
פתוחה. לפי שם פתוחה מלך תתאה, מ"ם
סתומה מלך עלאה. אשתארו אתון ש"מ
א"ח, מהאי סטרא ש"מ, ומהאי סטרא א"ח.
אמר רב המנונא סבא כל מאן דמיחד דא
בכל יומא, חדוה זמין ליה מלעילא
מאתון אלין. ש"מ מהאי סטרא, א"ח מהאי
סטרא. ומצרף אתון אלין למפרע שרי
ובמישר סיים. וסימן אשמח דכתיב (תהלים ק"ד)
אנכי אשמח ביי. ביי ממש, והכי איתא
בספרא דחנוך.

הו, אית ביה עי"ן רברבא, רמז לאלין שבעין
שמעון רזא דאבהן קדישין. ישראל ה'
אלהינו ה', אלין ארבע בתי דתפילין דאחיד
לון (א"ח). ד' רברבא דא קשר של תפילין
דאיהי אחידת בהו, והוא רזא לחפימין ולא
אתמסר לגלאה. ותרין רצועין נפקין מסטרא
דא ומסטרא דא, רזא דתרין ירכין דהאי א"ח

בו, כדי שכל הרהורים
ומחשבות של הלילה יתכפרו.
אחר כך ישבח בתשבחות של
דוד, ומשום זה יכנס אדם
בשערים שבהם הכל, והוא
מתקן המדרגות.

ביון שהגיע ליוצר אור, שהוא
תחלת התפלה דמישב, אז כל
אותן המדרגות פותחות שערים,
ואז (שיר השירים א) כתימרות עשן
כתוב. מה תימרות עשן של
קטרת עולה ומתחברים מדרגות
אלו באלו, אף כאן היא תפלה,
שהיא כתימרות עשן
שמתחברים ומתקשרים אלו
באלו. שהרי הוא קושר להם
ואומר, כלם אהובים כלם
קדושים וכו'.

אחר כך אהבה רבה, לעלות
ולאתקשר בזמין ויחוד של
שמע. ע' גדולה, ד' גדולה,
והסימן - ע"ד. זה שכתוב
(שמואל א-ב) ע"ד ה' בכם. נשארו
אותיות ש"מ במ' פתוחה. לפי
שם פתוחה מלך תחתון, מ"ם
סתומה מלך עליון. נשארו
אותיות ש"מ א"ח, מהצד הזה
ש"מ, ומהצד הזה א"ח.

אמר רב המנונא סבא, כל מי
שמייחד זה בכל יום, שמחה
מזמנת לו מלמעלה מאותיות
אלו. ש"מ מצד זה, א"ח מצד
זה. ומצרף אותיות אלו - בסוף
מתחיל ובישר סיים. וסימנך -
אשמח, שכתוב (תהלים קד) אנכי
אשמח בה'. בה' ממש. וכך
נמצא בספרו של חנוך.

עוד, יש בו אות ע' גדולה, רמז
לאלו שבעים שמות, סוד של
האבות הקדושים. ישראל ה'
אלהינו ה' - אלו ארבעה בתים
של התפלין שמאחד להם (א"ח).
ד' גדולה זה קשר של תפלין
שהיא אחוזה בהם, והוא סוד לחכמים, ולא נמסר לגלות. ושתי רצועות יוצאות מצד זה ומצד

זה - סוד של שתי ירכים של זה
א"ח שנביאי אמת אחוזים בו.
ועוד א"ח, רמז לפסוק שאמר
(שיר השירים ה) פתחי לי אחתי,
ואחר כך אמת ויציב. ומדוע
ויציב זה תרגומו? אלא זה יעקב
ונה יוסף, וצריך להתדבק
בשניהם.

ואחר כך תפלה של עמידה.
שלשה ראשונות שהן מגן,
ומחיה, והאל הקדוש. מגן יש
בה ארבעים ושנים תבות, סוד
של שם הקדוש של ארבעים
ושנים אותיות. יש לכלל לו
בלב ולהתקשר כשלהבת בגחלת
באחבה. וזו היא ברכה של
הימין.

מחיה - יש בה מ"ט תבות, בסוד
של חמשים שערים חסר אחד.
ויש שם בגבורה ה', והוא
א"ת"ה ג'בור לעולם א'דנ"י,
וסוד שלו אגל"א, ובסוד אחר
יגל"א. והכל סוד אחד מגבורות
של הברכות של יהודה (בראשית
מט): א"תה יודוך אחיך, ג'ור
אריה יהודה, ל"א יסור שכט
מיהודה, א'סרי לגפן עירה. בזה
מתעורר יהודה בגבורה קדושה,
וזה היא ברכת השמאל.

בקדושה יש ארבע עשרה תבות,
עשר אמירות וארבע אותיות.
וזה כולל לכל הצדדים ומאחד
מסוף העולם ועד סוף העולם.
שלש אחרונות אינן בחשבון זה
של התבות, והן רצה ומודים,
שני עמודים תומכי התורה.
שים שלום - עץ החיים שהוא
שלום הבית, שלום של הפל.
וביניהם באמצעיתם אלו
הברכות שתקנו הקדמונים, וכך
באריה.

לאחר שסיים תפלתו והודה על
חטאיו - נפילת אפים. שפך
תפלות ותחנונים ובקשות ונפילת

דנביאי קשוט אַחידן ביה. ועוד א"ח רמז
לפסוק דאמר (שיר השירים ה) פתחי לי אחתי,
ולבתר אמת ויציב. ואמאי ויציב, דא
תרגומו. אלא דא יעקב ודא יוסף ואצטרף
לאתדבקה בתרווייהו.

ולבתר צלותא מעומד. תלת קדמאין דאינון
מגן, ומחיה, והאל הקדוש. מגן, אית
ביה מ"ב תיבין, רזא דשמא קדישא דמ"ב
אתוון. ואית לאכללא ליה בלבא ולא תקשרא
כשלהובא בגחלתא ברחימו. ודא איהו
ברכתא דימינא.

מחיה, אית ביה מ"ט תיבין ברזא דחמשין
תרעין חסר חד. ואית שמא בגבורה
ה', ואיהו א"ת"ה ג'בור לעולם א'דנ"י. ורזא
דיליה אגל"א וברזא אחרא יג"לא. וכולא
רזא חדא מגבורתא דברכאן דיהודה, (בראשית
מ"ט) א"תה יודוך אחיך, ג'ור אריה יהודה,
ל"א יסור שכט מיהודה, א'סרי לגפן עירה.
בדא אתער יהודה בגבורתא קדישא ודא
איהי ברכתא דשמאלא.

קדושה אית בה ארביסר תיבין, עשר אמירן
וארבע אתוון. ודא כליל לכל סטרין
ואחיד מסייפי עלמא עד סייפי עלמא. תלת
בתראי לאו אינון בחושבן דא בתיבין, ואינון
רצה ומודים תרין עמודים תמכי דאורייתא.
שים שלום אילנא דחיי דאיהו שלמא דביתא,
שלמא דכלא. ובינייהו באמצעיתא
אינון ברכאן דתקיננו קדמאי והכי אוקמוה.

רבתר דסיים צלותיה ואודי על חוביה,
נפילת אנפין. דהכי אוקמוה דייעביד
פל מה דעבד משה רבינו עליו השלום
באריה, שיעשה פל מה שעשה משה רבנו, עליו השלום,

צְלוֹתֶיךָ וְתַחֲנוּנֶיךָ וּבְעוֹתֶיךָ וּנְפִילַת אַנְפִּיךָ,
דְּכַתִּיב (דברים ט) וְאַתְּנַפֵּל לְפָנֶי ה'. וְכִיּוֹן דְּעָאל
בְּכָל אֵינוֹן דְּרִגִין עֲלָאִין וְאַתְקַשֵּׁר כְּלָא
בְּכֻלְהוֹ, אֵית לְנַחְתָּא לְתַתָּא. הוֹאִיל וְנַחֲתָ
לְתַתָּא, אֵיצְטְרִיךְ נְפִילַת אַנְפִּיךָ בְּאַלְפָּא בֵּיתָא.
מָאִי טַעְמָא, כִּיּוֹן דְּצִלִי צְלוֹתֶיךָ וְאוּדֵי עַל
חֻבְיָה מִכָּאֵן וְלַהֲלָא אַחְזִי גְרַמְיָה
דְּמָסַר נְפִשְׁיָה לְמַאֲרִיָּה בְּרַחֲמֵי דְכַתִּיב (תהלים
כ"ה) אֲלִיךְ ה' נְפִשִׁי אֲשָׂא. וְנִיחָא לִיָּה לְהֵהוּא
סְטְרָא דְשְׂרִיָּא בֵּיה מוֹתָא עֲבִיד לִיָּה נִיחָא.
וְעַל דָּא בְּאַלְפָּא בֵּיתָא דָּא, לִית בָּהּ, לֹא וְאִי
וְלֹא קוּ"ף וְלֹא בִי"ת, וְאֵית בֵּיה פ' בְּאַתְרִיָּה
(ס"א בסופיה). מָאִי דְמָסַר טַעְמָא, בְּגִין דְנְפִילָה דָּא
דְּמָסַר בְּר נֶשׁ נְפִשְׁיָה לְמוֹתָא אֵיצְטְרִיךְ לְכוּוֹנָא
רַעוּתֶיךָ וְלִמְעַבְד נַחַת רוּחַ לְהֵהוּא סְטְרָא
דְשְׂרִיָּא בֵּיה מוֹתָא, כְּמָה דְעֲבִיד הַקּוּף בְּחַרְבָּה
בְּהָרִים. אַחְזִי גְרַמְיָה כְּמִית קְמִיָּה חִיּוֹת, בְּגִין
דְדַחִיל מְנַהוּן. וְכַד קְרִיבִין לְגַבִּיָּה וְחֻשְׁבִּי
לְמִיכָל וְלַקְטֹלָא יְתִיָּה, חֲמָאן יְתִיָּה דְנְפִיל
וּמִית וְחֻשְׁבִּי דְאִיָּהוּ מִית וְכַדִּין תְּבָן לְאַחֲזָרָא.
וְעַל דָּא אֲסַתְּלֶקוּ תְּלַת אַתְוּוֹן אֲלִיךְ, דְלֹא יִדְעִי
כְּהוּ אֲלֹא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי.
וְעַם כָּל דָּא בְּרַעוּתָא דְלְבָא שְׁוִי גְרַמְיָה וּמָסַר
לִיָּה נְפִשְׁיָה בְּרַחֲמֵי, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
חֻשְׁבִּי עֲלוּי כְּאִילוּ נְטִיל נְשַׁמְתִּיָּה מְנִיָּה. בְּגִין
דְאֵית חֻבְיָן דְעֲבִיד בְּר נֶשׁ דְלֹא מְתַפְּרָאן
אֲלֹא בְשַׁעְתָּא דְנַפְקַת נְשַׁמְתִּיָּה מְנִיָּה מְהֵא
עֲלָמָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה כ"ב) אִם יִכְפֹּר
הָעוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תִּמְתּוּן.
וְהַשְׁתָּא דְאַתְחַשְׁיךְ לִיָּה דְנְטִיל קְדָשָׁא בְרִיךְ
הוּא נְשַׁמְתִּיָּה וְאִיָּהוּ יְהִיב לִיָּה
בְּרַעוּתָא, וְהֵיָּא שַׁעְתָּא קְיִימָא לְכַפְּרָה עַל כָּל
חֻבּוּי וְאַשְׁלִים לְכָל סְטְרִין, וְלִהֵהוּא סְטְרָא

אַפִּים, שְׁכַתוּב (דברים ט) וְאַתְנַפֵּל
לְפָנֶי ה'. וְכִיּוֹן שְׁנַכְנַס בְּכָל אֵלוּ
הַמְדְרָגוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת וְנִקְשֵׁר הַכָּל
בְּכָלָם, יֵשׁ לְרַדְתָּ לְמַטָּה. הוֹאִיל
וְיַרְד לְמַטָּה, צְרִיךְ נְפִילַת אַפִּים
בְּאַלְף בֵּיתָא.

מָה הַטַּעַם? כִּיּוֹן שְׁהַתְּפַלֵּל
תְּפַלְתּוּ וְהוֹדָה עַל חֲטָאִיו, מִכָּאֵן
וְלַהֲלָא מְרָאָה עֲצָמוּ שְׁמוּסַר
נְפִשׁוֹ לְקוּוֹנוֹ בְּאַהֲבָה, שְׁכַתוּב
(תהלים כה) אֲלִיךְ ה' נְפִשִׁי אֲשָׂא.
וְנַחַח לוֹ לְאוֹתוֹ צַד שְׁמַצוּיָה בּוֹ
מִיָּתָה, עוֹשָׂה לוֹ נַחַת. וְעַל זֶה
בְּאַלְפָּא בֵּיתָא זֶה אֵין בָּהּ לֹא וְאִי
וְלֹא קוּ"ף וְלֹא בִי"ת, וְיֵשׁ בָּהּ
אוֹת פ' בְּמִקּוּמָה (בסופיה). מִי
שְׁמָסַר טַעְמוֹ מִשׁוּם שְׁנְפִילָה זֶה
שְׁמוּסַר בֶּן אָדָם נְפִשׁוֹ לְמִיָּתָה,
צְרִיךְ לְכוּן רְצוּנוֹ וְלַעֲשׂוֹת נַחַת
רוּחַ לְצַד הֵהוּא שְׁמַצוּיָה בּוֹ
מִיָּתָה, כְּמוֹ שְׁעוֹשָׂה הַקּוּף
בְּחַרְבָּה בְּהָרִים; מְרָאָה עֲצָמוּ
כְּמוֹ מֵת בְּפָנֶי חִיּוֹת, מִשׁוּם
שְׁמַפְּחַד מֵהֶם, וְכַאֲשֶׁר מְתַקְרְבִים
אֵלָיו וְחוֹשְׁבִים לְאַכֵּל וְלַהֲרַג
אוֹתוֹ, רוֹאִים אוֹתוֹ שְׁנוּפֵל וּמֵת,
וְחוֹשְׁבִים שֶׁהוּא מֵת, וְאֵז חוֹזְרִים
לְאַחֲזִירֵיהֶם. וְעַל זֶה הִסְתַּלְקוּ
שְׁלֹשׁ אוֹתִיוֹת אֵלָיו שְׁלֹשׁ יְדָעוּ
בְּהֶם אֲלֹא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעֲצָמוֹ.

וְעַם כָּל זֶה, בְּרְצוֹן הַלֵּב מִשִּׁים
עֲצָמוֹ וּמוּסַר לוֹ נְפִשׁוֹ בְּאַהֲבָה,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חוֹשֵׁב עֲלָיו
כְּאִילוּ נוֹטֵל נְשַׁמְתּוֹ מִמֶּנּוּ. מִשׁוּם
שִׁישׁ חֲטָאִים שְׁעוֹשָׂה אָדָם שְׁלֹא
מְתַפְּרִים אֲלֹא בְשַׁעָּה שְׁיוּצָאָת
נְשַׁמְתּוֹ מִמֶּנּוּ מִזֶּה הָעוֹלָם. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (ישעיה כב) אִם יִכְפֹּר הָעוֹן
הַזֶּה לָכֶם עַד תִּמְתּוּן.

וְעַתָּה שְׁנַחֲשֵׁךְ בְּעַדוֹ, שְׁנַטֵּל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת נְשַׁמְתּוֹ
וְהוּא נִתֵן לוֹ בְּרְצוּנוֹ, וְאוֹתָהּ
שַׁעָּה עוֹמְדַת לְכַפְּרָה עַל כָּל

חטאיו והשלים לכל הצדדים ולאותו צד שנתבאר. ועם כל זה עולה ונכנסת בין שתי זרועות בחבוק של אהבה כמו שצריך, והיא מקטרת מר וילבונה מפל אבקת רוכל.

אמר רבי שמעון, אסור לו לאדם לטעם פלוגתא עד שיאכל המלך העליון, ומה הוא? תפלה. ותפלה של אדם כגון זה. בראשונה מזמין לצורות שחקוקות בפסא על אלו הבריות שמתפשטות הרוחות שלהם (סוד) ביחוד בזה העולם מהם, וזה שכתוב (תהלים קד) מה רבו מעשיך ה' פלם בחכמה וגו'.

שאיברים שראויים לקרפן, רוח שלהם מתפשטת עליהם ארבע צורות ומזמנת על בריות אלו. וזה שאנו אומרים והאופנים וחיות הקדש, וכל אותם חילות אחרים שהם מתפשטים מהם. ורכסוף פהו גדול אומר שם אחד קדוש, וזה אהבת עולם אהבתנו וגו'. ויחוד גדול מיחדים, וזה (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ואחר כך הלויים הם מעוררים לנגון, וזהו (דברים יא) והיה אם שמע תשמעו וגו'. זה נגון הלויים פדי לעורר צד אחד. ואחר ישראל, זה אמת ויציב, ישראל סבא שעומד על הקרפן. זו היא מדרגות עליונות פנימיות, והפל עומד על השלחן.

אבר אין רשות לאחד מהם להשיט ידו ולאכל מן הקרפן עד שהמלך העליון יאכל, והם שלש ראשונות ושלש אחרונות. פנין שהוא אוכל, נותן רשות לארבע צורות ולכל אלו הצדדים שמתפשטים ממנו, לאכל.

אז אדם שהוא צורה שכולל כל השאר, יורד ונופל על פניו ומוסר רוחו ועצמו לגבי אדם

דאתמר. ועל כל דא עולה ואסתלקא בין תרין דרועין בחבוקא דרחימו כדקא יאות, ואיהי מקטרת מר וילבונה מפל אבקת רוכל.

אמר רבי שמעון, אסיר ליה לבר נש לטעום פלוג, עד דיכול מלפא עלאה, ומאי איהו צלותא. וצלותא דבר נש פגוונא דא, בקדמיתא מזמין לדיוקנין דחיקין בכורסייא על אינון ברין דמתפשטי רוחין דילהון (ס"א יסודא) יחודא בהאי עלמא מנייהו והיינו דכתיב (תהלים ק"ד) מה רבו מעשיך ה' פלם בחכמה וגו'.

דאיברין דאתחזון לקרפנא רוחא דילהון מתפשטי עלייהו ארבע דיוקנין ומזמנן על ברין אלין. והיינו דקאמרין והאופנים וחיות הקודש וכל אינון חילין אחרנין דקא מתפשטי מנייהו.

ולבתר פהנא רבא קאמר חד שמא קדישא, היינו אהבת עולם אהבתנו וגו'.

ויחודא רבא מיחדי, דהיינו (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. ולבתר ליואי קא מתערי לנגוונא דהיינו (דברים יא) והיה אם שמע תשמעו וגו'. דא נגוניא דליואי בגין לאתערא סטרא חד. ולבתר ישראל, דא אמת ויציב, ישראל סבא דקיימא על קרפנא. דא היא דרגין עלאין פנימאין וכלא קיימא על פתורא.

אבר לית רשו לחד מנייהו לאושטא ידא ולמיכל מן קרפנא עד דמלפא עלאה אכיל, והם שלש ראשונות ושלש אחרונות. פנין דאיהו אכיל, יהיב רשו לארבע דיוקנין ולכל אינון סטרין דמתפרשן מנייהו למיכל. בדין אדם דאיהו דיוקנא דכליל כל שאר, מאיך ונפיל על אנפוי ומסר רוחיה

אז אדם שהוא צורה שכולל כל השאר, יורד ונופל על פניו ומוסר רוחו ועצמו לגבי אדם

וְגַרְמִיָּה לְגַבֵּי אָדָם דְּחַקִּיק עַל אֵינֹן דִּיּוֹקְנִין
 וְלֹאֲתַעְרָא לִיָּה עֲלִיָּה פְדָקָא חֲזִי, וְהֵינְנוּ אֵלֶיךָ
 ה' נִפְשֵׁי אֲשָׁא. תֵּלֶת דִּיּוֹקְנִין אַחֲרָנִין וְכָל
 אֵינֹן דְּמִתְפַּשְׁטֵי מְנִיָּהּ, תְּהֵלָה לְדָוִד וְהֵינְנוּ
 יִבְעִינּוּ יִרְנְנוּ יֹאמְרוּ יִדְבְּרוּ, כִּלְהוּ אַכְּלֵי
 וְאֲתַהֲנוּן כֹּל חַד וְחַד כְּדַחֲזֵי לִיָּה.

מִכָּאֵן וְלְהֵלְאָה לִימָא בַר נָשׁ עָאקוּ דְלִבִּיָּה
 (תהלים ב) יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה עָאקוּ
 דְּעוֹפְרָתָא דִּיתְבָּא בְּעָאקוּ וּמִתְהַפְּכֵי כִלְהוּ
 סְנִיגוּרִין עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ. וְשִׁלְשׁ פְּסִיעוֹת
 שְׁעוֹשָׂה הַכּוֹנֵה בָּהֶם לְמַכָּא"ל וְגַבְרִיא"ל
 רְפָא"ל שְׁיַצָּא מִשְׁלֵשׁ מַחֲנוֹת שְׁכִינָה וְעַל דָּא
 כְּתִיב (תהלים קמ"ד) אֲשָׁרֵי הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשָׁרֵי
 הָעַם שְׁה' אֱלֹהֵיוּ. (עד כאן מוחשמשמות).

בְּרִין הֵהוּא רוּחָא קְדִישָׁא סְלָקָא לְעִילָא,
 וְאַסְהִיד עֲלִיָּה קָמֵי מְלָפָא קְדִישָׁא, כְּדִין
 פְּקִיד מְלָפָא עֲלָאָה, לְמַכְתָּב קָמִיָּה כֹּל אֵינֹן
 בְּנֵי הֵיכְלִיָּה, כֹּל אֵינֹן דְּאֲשַׁתְּמוּדְעֵן קָמִיָּה,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלאכי א) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן
 לְפָנָיו לִירָאֵי יְיָ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מָאֵי
 וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. כְּמָה דָּאֲתָ אָמַר (שמות לה) (ס"א חֲשָׁב
 הַאֲפוּד) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת, אֵינֹן דְּעַבְדִּין
 לְשָׁמִיָּה, אוּמְנוֹתָא בְּכָלָא, אוּמְנוֹתָא דְתַפְּלִין,
 בְּבַתִּיהוֹן בְּרַצוּעִיהוֹן וְכְתִיבְתַהוֹן. אוּמְנוֹתָא
 דְצִיצִית, בְּחוּטִיָּהוֹן, בְּחוּטָא דְתַכְלָתָא.
 אוּמְנוֹתָא דְמְזוּזָה. וְאֵלִין אֵינֹן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.
 וְכְתִיב (שם) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת.

וְרָא עוֹד אֵלָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח
 בִּיָּה, וּמְכַרִּיז עֲלִיָּה בְּכִלְהוּ עֲלָמִין, חָמוּ
 מַה בְּרִיָּה עַבְדִּית בְּעוֹלָמֵי. וּמָאֵן דִּייעוֹל קָמִיָּה
 לְבֵי כְנִישְׁתָּא, כִּד נָפַק מִתְרַעִיָּה, וְלֹא תַפְּלִין
 בְּרִישִׁיָּה וְצִיצִית בְּלְבוּשִׁיָּה, וְאוּמַר (תהלים ה)
 אֲשַׁתְּחוּה אֵל הֵיכַל קִדְשֶׁךָ בִּירְאָתֶךָ. קִדְשָׁא

שְׁחָקוּק עַל אֱלוֹ הַצְּרוּרוֹת וְלַעוֹרָר
 לוֹ עֲלֵיו כְּמוֹ שְׂרָאוּי, וְזֵה אֵלֶיךָ
 ה' נִפְשֵׁי אֲשָׁא. שְׁלֹשׁ צוּרוֹת
 אַחֲרוֹת, וְכָל אֱלוֹ שְׁמִתְפַּשְׁטִים
 מֵהֶם - תְּהֵלָה לְדָוִד, וְזֵה יִבְעִינּוּ
 יִרְנְנוּ יֹאמְרוּ יִדְבְּרוּ - כֹּלֵם
 אוּכְלִים וְנִהְגִים כֹּל אַחַד וְאַחַד
 כְּרָאוּי לוֹ.

מִכָּאֵן וְאֵלֶיךָ יֹאמַר אָדָם צָרַת
 לְבוֹ, (תהלים ב) יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה.
 צָרָה עַל הַמַּעֲבָרֹת שְׁיִושְׁבֹת עַל
 הַמִּשְׁבָּר, וּמִתְהַפְּכִים כֹּלֵם לְהִיּוֹת
 סְנִיגוּרִים עַל הָאָדָם. וְשִׁלְשׁ
 פְּסִיעוֹת שְׁעוֹשָׂה, הַכּוֹנֵה בְּהֵן
 לְמִיכָא"ל וְגַבְרִיא"ל רְפָא"ל
 שְׁיַצָּא מִשְׁלֵשׁ מַחֲנוֹת שְׁכִינָה,
 וְעַל זֵה כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשָׁרֵי
 הָעַם שְׁפָכָה לוֹ אֲשָׁרֵי הָעַם שְׁה'
 אֱלֹהֵיוּ. (ע"כ מוחשמשמות)

אִזּוֹ אוֹתָהּ רוּחַ קְדוּשָׁה עוֹלָה
 לְמַעְלָה, וּמַעֲרִידָה עֲלֵיו לְפָנֵי
 הַמַּלְאָךְ הַקְּדוֹשׁ, וְאִזּוֹ מְצַוָּה הַמַּלְאָךְ
 הָעֲלִיּוֹן לְכַתֵּב לְפָנָיו אֵת כֹּל
 אוֹתָם בְּנֵי הֵיכְלוֹ, כֹּל אֱלוֹ
 הַנּוֹדְעִים לְפָנָיו. זֵהוּ שְׁכַתוּב
 (מלאכי א) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זִכְרוֹן לְפָנָיו
 לִירָאֵי ה' וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מַה זֵּה
 וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ? כְּמוֹ שְׁנַאָמַר (שמות
 לה) (חֲשָׁב הַאֲפוּד) וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת,
 אוֹתָם שְׁעוֹשִׁים לְשְׁמוֹ אֲמָנוֹת
 בְּכָל. אֲמָנוֹת הַתַּפְּלִין - בְּבַתִּיָּהן,
 בְּרַצוּעוֹתִיָּהן וְכְתִיבְתָן. אֲמָנוֹת
 הַצִּיצִית - בְּחוּטִיָּהן בְּחוּט
 הַתַּכְלָת. אֲמָנוֹת הַמְזוּזָה. וְאֵלָה
 הֵם חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, וְכַתוּב (שם)
 וְחוֹשְׁבֵי מַחְשָׁבוֹת.

וְרָא עוֹד, אֵלָא שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִשְׁתַּבַּח בּוֹ וּמְכַרִּיז עֲלֵיו
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: רָאוּ אִיזוֹ בְּרִיָּה
 בְּרָאִיתִי בְּעוֹלָמֵי! וּמִי שְׁיִכְנֹס
 לְפָנָיו לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּשִׁיּוּצָא
 מִהַשַּׁעַר שְׁלוֹ וְאִין תַּפְּלִין בְּרָאִישׁוֹ
 וְצִיצִית בְּלְבוּשׁוֹ, וְאוּמַר (תהלים ה)
 אֲשַׁתְּחוּה אֵת הֵיכַל קִדְשֶׁךָ בִּירְאָתֶךָ

בְּיָרְאֲתָךְ - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אוֹמֵר: אֵיזָה הוּא מוֹרְאִי? הֲרִי
מַעֲיֵד עֲדוֹת שְׁקֵר!

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֶׁל
מֹשֶׁה, שֶׁכָּאֵן אָמַר אֱלֹהֵינוּ (אֱלֹהִיךָ).
שָׁאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֹשֶׁה נֶאֱחָז
בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה עַל שְׂאֵר
הַנְּבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְאָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, אֲלַמְּלָא הֵיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי
אָדָם דְּכַרִּי תוֹרָה, שִׁידְעוּ שְׁהָרִי
אֵין שׁוּם דְּכָר אוֹ אוֹת בְּתוֹרָה
שְׂאֵין בָּהּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים
וְנִכְבְּדִים.

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (שְׁמוֹת יט) מֹשֶׁה
יְדַבֵּר וְהֶאֱלֹהִים יַעֲנֵנּוּ בְּקוֹל.
וְשִׁנִּינוּ, מַה זֶה בְּקוֹל? בְּקוֹלוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה. וְיָפָה הוּא. דּוֹקָא בְּקוֹלוֹ
שֶׁל מֹשֶׁה, בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁהוּא
אֲחוּז בּוֹ עַל כָּל שְׂאֵר הַנְּבִיאִים.
(מִשָּׁם מֹשֶׁה נֹזֵן עַל כָּלָם) וּמִשׁוּם שֶׁהוּא
נֶאֱחָז עַל כָּלָם בְּאוֹתוֹ קוֹל, דְּרָגָה
עֲלִיוֹנָה, הִיא אוֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל: ה'
אֱלֹהִיךָ. הִיא דְרָגָה שְׁנִקְרָאת
שְׁכִינָה, שְׁשׁוּרָה בְּתוֹכָם. אֲשֶׁרִי
חָלְקוּ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁנִינוּ, קְלָלוֹת
שְׁבַתוֹרַת כְּהֻנִּים - מֹשֶׁה מְפִי
הַגְּבוּרָה אֲמָרְן, וְשִׁבְמִשְׁנֵה תוֹרָה
- מֹשֶׁה מְפִי עֲצָמוֹ אֲמָרְן. מַה זֶה
מְפִי עֲצָמוֹ? וְכִי תַעֲלֶה בְּדַעְתָּךְ
שְׁאֵפְלוּ אוֹתוֹ קִטְנָה בְּתוֹרָה אָמַר
אוֹתָהּ מֹשֶׁה מַעֲצָמוֹ! ?

אֲרָא יָפָה הוּא, וְהָרִי הַתְּעוֹרְרָנוּ.
לֹא שְׁנִינוּ מַעֲצָמוֹ, אֲלָא מְפִי
עֲצָמוֹ, וּמַהוּ? אוֹתוֹ קוֹל שֶׁהוּא
אֲחוּז בּוֹ. וְעַל זֶה, הִלְלוּ מְפִי
הַגְּבוּרָה, וְהִלְלוּ מְפִי עֲצָמוֹ, מְפִי
אוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִקְשֵׁר בָּהּ עַל שְׂאֵר
נְבִיאִים הַנְּאֻמָּנִים. וְעַל זֶה בְּכָל
מְקוֹם אֱלֹהִיךָ, וְכָאֵן אֱלֹהֵינוּ.

בֹּא וּרְאֵה כְּמָה יֵשׁ לָהֶם לְבָנֵי
אָדָם לְשֹׁמֵר דְּרִכֵּיהֶם כְּדִי
שִׁישְׁתַּדְּלוּ בַעֲבוּרַת רַבּוֹנָם וַיִּזְכּוּ
לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים. תַּחַת כִּסֵּא הַמְּלָךְ

בְּרִיךְ הוּא אָמַר, אֵן הוּא מוֹרְאִי, הָא סְהִיד
סְהִדוּתָא דְשִׁקְרָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה דְמֹשֶׁה, דְהִכָּא
אָמַר אֱלֹהֵינוּ. (נ"א אֱלֹהִיךָ) דְאָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, מֹשֶׁה בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר אֲתָאָחַד,
עַל שְׂאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
אֲלַמְּלָא הוּוּ יוֹדְעֵי בְנֵי נְשָׂא מְלִין דְאֹרִייתָא,
לִינְדַעוֹן דְהָא לִית שׁוּם מְלָה בְּאֹרִייתָא, אוֹ
אֲת בְּאֹרִייתָא, דְלָא אִית בָּהּ רְזִין עֲלָאִין
וַיִּקְרִיין.

הָא חֲזִי כְתִיב, (שְׁמוֹת יט) מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהֶאֱלֹהִים
יַעֲנֵנּוּ בְּקוֹל. וְתַנִּינָן, מְאִי בְּקוֹל. בְּקוֹלוֹ
שֶׁל מֹשֶׁה. וְשִׁפִּיר הוּא, בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה
דְּיִיקָא, בְּהֵהוּא קוֹל דְאִיהוּ אֲחִיד בֵּיה, עַל כָּל
שְׂאֵר נְבִיאִין. (מִתְמַן מֹשֶׁה אֲתַנּוּן עַל כָּלָהוּ) וּבְגִין דְאִיהוּ
אֲתָאָחִיד עַל כָּלָהוּ, בְּהֵהוּא קוֹל, דְרָגָא עֲלָאָה,
הָוָה אָמַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, יְי' אֱלֹהֶיךָ, אִיהוּ
דְרָגָא דְאֲקָרִי שְׁכִינְתָא, דְשְׁרִיא בְּגוּוִיָּהוּ.
זַכָּאָה חוֹלְקִיָּה.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תַּנִּינָן, קְלָלוֹת שְׁבַתוֹרַת
כְּהֻנִּים, מֹשֶׁה מְפִי הַגְּבוּרָה אֲמָרְן.
וְשִׁבְמִשְׁנֵה תוֹרָה, מֹשֶׁה מְפִי עֲצָמוֹ אֲמָרְן.
מְאִי מְפִי עֲצָמוֹ. וְכִי סִלְקָא דַעְתָּךְ דְאֵפִילוּ אֲת
זַעֲרָא בְּאֹרִייתָא, מֹשֶׁה אָמַר לִיה מְגֻרְמִיה.

אֲרָא שִׁפִּיר הוּא, וְהָא אֲתַעֲרָנָא, מַעֲצָמוֹ לֹא
תַנִּינָן, אֲלָא מְפִי עֲצָמוֹ. וּמְאִי אִיהוּ.
הֵהוּא קוֹל דְאִיהוּ אֲחִיד בֵּיה. וְעַל דָּא, הִלְלוּ
מְפִי הַגְּבוּרָה. וְהִלְלוּ מְפִי עֲצָמוֹ. מְפִי הֵהוּא
דְרָגָא דְאֲתִקְשֵׁר בֵּיה עַל שְׂאֵר נְבִיאֵי מְהִימְנֵי.
וְעַל דָּא, בְּכָל אֲתֵר אֱלֹהֶיךָ, וְהִכָּא אֱלֹהֵינוּ.

הָא חֲזִי, כְּמָה אִית לְהוּ לְבָנֵי נְשָׂא לְאִסְתַּמְרָא
אוֹרְחֵיהוּ, בְּגִין דִישְׁתַּדְּלוֹן בְּפִלְחָנָא
דְמֵאֲרִיהוֹן, וַיִּזְכּוּן לְחַיֵּי עֲלָמִין. תַּחַת

הקדוש יש מדורים עליונים, ובאותו מקום של הפסא נקשרת מזוזה להנצל מפמה בעלי דינים שעתידים להתעורר בהם בבני האדם באותו העולם. כמו זה עשה הקדוש ברוך הוא לישראל, ונתן להם מצוות התורה כדי שישתדלו בה, וינצלו בעולם הזה מפמה בעלי דינים ומפמה מקטרגים שמודמנים לבני אדם בכל יום.

רבי חייא אמר, זה מי שרוצה שישמר דרכיו, לא יעבר על מים ששפכו לפני הפתח, כי שם שורה שד אחד, והוא בין שני משקופי הפתח, ופניו כנגד הפתח, ומסתפל על כל מה שעושים בבית, ולא צריך לאדם לשפך מים בין בני שערים. רבי יצחק אמר, אין לנו עסק במים צלולים, והוא שלא ישפך אותם בדרך קלון. מה הטעם? משום שיש לו רשות להזיק. ולא עוד, אלא שיחזיר ראשו כנגד הבית, ובכל מה שמסתפל - מתקלל.

יש לו שלש מאות וששים וחמשה שמשים כמנין ימות השנה, שהוא שולט עליהם, וכלם יוצאים עם האדם כשיוצא משער ביתו. אמר רבי אלעזר, כל זה רוצה הקדוש ברוך הוא לשמר את ישראל, והתקין שמו הקדוש למעלה, שהיא התורה, והתורה פלה היא שם קדוש אחד, ומי שמשתדל בתורה משתדל בשמו.

בא וראה, צריך אדם לרשם בפתח ביתו שם הקדוש, שהוא אמונת הכל. שהרי בכל מקום שהשם הקדוש נמצא, לא נמצאים שם מינים רעים, ולא יכולים לקטרג לאדם, שפתוב (תהלים לא) לא תאנה אליך רעה וגו'.

פורסייא דמלפא קדישא, אית מדורין עלאין. ובההוא אתר דכורסייא, מזוזה אתקשר, לאשתזבא מפמה מארי דינין, (דף רס"ה ע"ב) דזמינין לאתערא בהו בבני נשא, בההוא עלמא. כגוונא דא עביד קדשא בריך הוא לישראל, ויהב להו פקודי אורייתא, בגין דישתדלון בה וישתזבון בהאי עלמא, מפמה מארי דינין, מפמה מקטרגי, דאזדמנון בהו בבני נשא בכל יומא.

רבי חייא אמר, האי מאן דבעי דיסתמר אורחוי, לא יעבר על מיא דאושדין קמי פתחא. בגין דתמן שרי חד שידא, והוא בין תרין דשין דפתחא, ואנפוי לקבליה דפתחא, ואסתכי כל מה דעבדין בביתא, ולא לבעי ליה לאיניש דישידי מיא בין תרי תרעי. רבי יצחק אמר, מיין צלילן לית לן בה. והוא דלא יושיט לון ארח קלנא. מאי טעמא. בגין דאית ליה רשו לנזקא. ולא עוד אלא דיהדר רישיה לקבלי ביתא, ובכל מה דאסתכל אתלטויא.

תלת מאה ושתין וחמש, פחושבן ימי שתא, אית ליה שמשין, דהוא שליט עליהו, וכלהו נפקין עם בר נש, פד נפיק מתרעא דביתהו. אמר רבי אלעזר, כל דא בעי קדשא בריך הוא לנטרא לון לישראל, ואתקין שמייה קדישא לעילא, דאיהו אורייתא, ואורייתא כלא חד שמא קדישא איהו, ומאן דאשתדל באורייתא, אשתדל בשמייה.

תא חזי, בעי בר נש בפתחא דביתא לרשמא שמא קדישא, דאיהו מהימנותא דכלא. דהא בכל אתר דשמא קדישא אשתכח, זינין בישין לא משתכחי תמן, ולא יכולין לקטרגא ליה לבר נש, כמה דכתיב, (תהלים צא) לא תאונה אליך רעה וגו'.

(מזונה נקראת) מקום שפתח הבית שורה, כדגמא שלמעלה, מקום שפתח הבית העליון שורה נקרא מזונה, שהוא תקון הבית ופתח הבית. מאותה מזונה בורחים בעלי שמירת החקים. בעלי הדינים לא נמצאים לפניה. וכנגד זה למטה, כשעדים מתקין מזונה לבית והשם הקדוש הזה רשום באותיותיו, האדם הזה מתעטר בעטרות רבנו, ולא קרבים לפתח ביתו מינים רעים ולא נמצאים שם.

רבי אבא היה בא מלראות את רבי שמעון, פגע בו רבי יצחק, אמר לו, מאין באת בעל האור? איש שנדבק באש אוכלת פל יום, הרי האור שורה עמו. אמר לו, שנינו שחייב על האדם לקבל פני שכניה בכל ראש חדש ושבתות, ומיהו? רבו. כל שפן מנורה העליונה הקדושה שכל בני העולם רוצים לקבל פניו. אמר רבי יצחק, אחר עמד ואקבל פני השכניה, ואטעם מאותם דברים עליונים שטעמת לפניו.

פתח רבי אבא ואמר, (שם קב) שיר המעלות אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים. שיר זה לא כתוב מי אמרו. אלא בכל מקום שהוא סתום, רוח הקדש אמרה על כנסת ישראל בגלות. הישבי בשמים?! היושב צריך לו לכתב! מה זה הישבי?

א"א בארנו, מי שרוצה להתפלל תפלתו לפני המלך הקדוש, צריך לבקש מעמק הכל להוריק ברכות למטה, כמו שכתוב (שם קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. ויו"ד זו היא יתרה, עמק הכל היא, ובזה צריך לבקש בקשתו, להוריק ברכות לאותו מקום שנקרא

(מזונה אקרי). אתר דפתחא דביתא שריא, כגוונא דלעילא, אתר דפתחא דביתא עלאה שריא, מזונא אקרי. דהוא תקונא דביתא, ופתחא דביתא. מההיא מזונה ערקין מארי נימוסין, מארי דדינין קמיה לא משתכחיין. וקבל דא לתתא, פד בר נש אתקין מזונה לפתחא דביתא, והאי שמא קדישא רשים באתווי, האי בר נש אתעטר בעטרוי דמאריה, ולא קרביין לפתחא דביתיה זינין בישין, ולא משתכחי תמן.

רבי אבא היה אתי מלמחמי לרבי שמעון, פגע ביה רבי יצחק, אמר ליה מאן אתי, מאריה דנהורא, גבר דאתדבק בנורא דאכלא כל יומא, הא נהורא עמיה שרי. אמר ליה, תנינן דחייבא עליה דבר נש, לקבלא אפי שכינתא, בכל ריש ירחי ושפתי. ומאן איהו. רביה. כל שפן בוצינא עלאה קדישא, דכל בני עלמא בעאן לקבלא אנפוי. אמר רבי יצחק, אהדרנא עמד, ואקבל אנפי שכינתא, ואטעם מאינון מלין עלאין, דאטעמת קמיה. פתח רבי אבא ואמר, (תהלים קכג) שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים. שיר דא, לא פתיב מאן אמרו. אלא בכל אתר דאיהו סתים, רוח הקדש אמרו עלייהו דישראל בגלותא. היושבי בשמים, היושב מיבעי ליה, מאי היושבי.

א"א אוקימנא, מאן דבעי לצלאה צלותיה קמי מלכא קדישא, בעי למבעי מעמיקתא דכלא, לארקא ברכאן לתתא, כמה דכתיב, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. והאי יו"ד יתיר, עמיקתא דכלא היא, ובהאי בעי למבעי בעותיה, לארקא ברכאן לההוא אתר דאקרי שמים, לאתזנא

שמים, להזין ממנו את הכל. ועל זה הישבי בשמים, בשמים ממש. שפשאותן ברכות שופעות ונמשכות מאותו מקום עמק הכל, ומתישבים במקום שנקרא שמים, אז ברכות נמצאות בעליונים ובתחתונים.

בעיני עבדים אל יד אדוניהם, מה זה כעיני עבדים? אלו אותם שאר גדולי העמים שלא נזונים אלא משירי (גוף) נוף האילן שישאל נדבקים בו. וכשישראל לוקחים ברכות מאותו מקום, כלם מתברכים מישראל.

בעיני שפחה אל יד גברתה - זוהי השפחה שבארנו, שהקדוש ברוך הוא הרג את הפח שלה במצרים, שהרי אין פח שלה אלא רק כששופע מתמצית של ארץ ישראל. וארץ ישראל נקראת גברתה, ועל זה כתוב (משלי ל) תחת שלוש רגזה ארץ. איזו ארץ? זו ארץ ישראל, כמו שנתבאר. תחת עבד פי ימלוך - אלה אותם עבדים שאמרנו, כשנתן השלטון לאחד מהם. וזהו שפתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. שפחה פי תירש גברתה (מי היא) - זוהי שפחה כמו שאמרנו.

בא וראה, מצד השפחה הזו יוצאים כמה שומרי חק בעלי דינים, מקטרגים פנגד ישראל כדי לקטרג עליהם, והקדוש ברוך הוא עושה לישראל שמירה כאב שרוצה לשמר את בנו מהכל. אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, כמה מקטרגים מזמנים פנגדכם, השתדלו בעבודתי, ואני אשמר אתכם מבחוז, ואתם תהיו זמינים בבתיכם בפנים וישנים במטותיכם, ואני אשמר אתכם מבחוז וסביב מטותיכם.

מניה פלא, ועל דא היושבי בשמים, בשמים ממש, דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מההוא אתר עומקא דכלא, ואתישבן באתר דאקרי שמים, פדין ברכאן משתפחי בעלאי ותתאי.

בעיני עבדים אל יד אדוניהם, מאי כעיני עבדים. אלין אינון שאר רבבי עמין, דלא אתזנו אלא משיורא (כ"א נופא) נופא דאילנא, דישאל מתדבקי ביה. וכד ישראל נטלין ברכאן מההוא אתר, פלהו מתברכן מישראל.

בעיני שפחה אל יד גברתה, דא היא שפחה דאוקימנא, דקטיל קדשא בריך הוא חילא דילה במצרים, דהא לית חילא דידה, אלא כד אתנגיד מתמצית דהאי ארץ ישראל. וארץ ישראל (דק רס"ו ע"א) גברתה אקרי. ועל האי כתיב, (משלי ל) תחת שלש רגזה ארץ. מאן ארץ. דא ארץ ישראל, כמה דאתמר. תחת עבד פי ימלוך, אלין אינון עבדים דקאמרן. פד אתיהיב שלטנותא לחד מניהו. ודא הוא דכתיב, אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. שפחה כי תירש גברתה (כ"א מאי היא) דא היא שפחה דקאמרן.

הא חזי, מסטרא דהאי שפחה, נפקי כמה גרדיני טהירין, מקטרגין לקבלייהו דישאל, ולקטרגא לון. וקודשא בריך הוא עביד להו לישראל נטירו, פאפא דבעי לנטרא לבריה מן פלא. אמר קדשא בריך הוא לישראל, כמה מקטרגין זמינין לקבלייכו, אשתדלו בפולחני, ואנא אהא נטיר לכו לבר. ואתון תהווין זמינין בבתיכון מלגו, וניימי בערסיכון, ואנא אהא נטיר לכו לבר, וסוחרני ערסייכו.

ובא וראה, בפשעה שאותם מינים רעים קרבים לפתחו של האדם, זוקפים ראש ומסתכלים בשם הקדוש שנראה בחוץ, שהוא שדי, שמתעטר בעטרותיו. שם זה שולט על כלם, ממנו הם פוחדים ובורחים, ולא קרבים לפתח האדם.

אמר לו רבי יצחק, אם כך, שיירשם האדם שם זה בפתח הבית ולא יותר. למה כל הפרשה? אמר לו, יפה הוא, שהרי שם זה לא מתעטר אלא באותן אותיות כלן, רשומות ברשם המלך, וכשנכתבת כל הפרשה, אז שם זה מתעטר בעטרותיו, ויוצא המלך עם כל חילותיו, כלם רשומים ברשם המלך, ואז פוחדים ממנו ובורחים מפניו.

בא וראה, והינה שם קדוש מלמטה למעלה, ועל זה שדי נרשם מבחוץ כנגד שם זה. והינה מבפנים, שדי"י מבחוץ. שיהיה האדם שמור מפל הצדדים, מבפנים ומבחוץ. אמר רבי אבא, כמה חילות קדושים זמינים באותה שעה שמניח אדם מזוזה בשער שלו, כלם מכריזים ואומרים: (תהלים קיח) זה השער לי' וגו'.

אשרי חלקם של ישראל, אז נודעים ישראל שהם בני המלך הקדוש, שהרי כלם נרשמו ממנו. נרשמו בגופם ברשם קדוש, נרשמו בלבושם בעטופם של מצוה, נרשמו כראשיהם בכתי התפלין בשם רבונם, נרשמו בידיהם ברכועות הקדשה, נרשמו בנעליהם בנעלי מצוה, נרשמו בחוץ בזריעה בקצירה, נרשמו בכתייהם במזונות הפתח. רשומים בכל שהם בני המלך העליון. אשרי חלקם.

ותא חזי, בפשעתא דאינון זינגין בישין קריבין לפתחא דבר נש זקפן רישא, ומסתפלן בשמא קדישא דאתחזי לבר, דאיהו שדי, דמתעטר בעטרוי, שמא דא שליט על פלהו, מגיה דחלין וערקין, ולא קרבין לפתחא דבר נש.

אמר ליה רבי יצחק, אי הכי, ירשום בר נש שמא דא בפתחא דביתא, ולא יתיר, אמאי כל פרשתא. אמר ליה שפיר הוא, דהא שמא דא לא אתעטר, אלא באינון אתוון פלהו, רשימין ברשימא דמלכא, וכד אכתב כל פרשתא, כדין שמא דא מתעטר בעטרוי ונפיק מלכא בכל חילוי, פלהו רשימין ברשימא דמלכא, כדין דחלין מגיה, וערקין מקמיה.

תא חזי, והינה שמא קדישא, מתתא לעילא. ועל דא, שדי אתרשים מלבר, לקבלי שמא דא. והינה מלגו, שדי"י מלבר. למהוי נטיר בר נש מפל סטרין מלגאו ומלבר. אמר רבי אבא, כמה חילין קדישין זמינין בההיא שעתא דאנח בר נש מזוזה לתרעיה, פלהו מכריזי ואמרי (תהלים קיח) זה השער לי' וגו'.

זכאה חולקיהון דישראל, כדין אשתמודען ישראל דאינון בני מלכא קדישא, דהא כלהו אתרשימו מגיה. אתרשימו בגופייהו, ברשימא קדישא. אתרשימו בלבושייהו, בעטופייהו דמצוה. אתרשימו ברישייהו, בכתי דתפילי, בשמא דמאריהון. אתרשימו בידייהו, ברכועי דקדושא. אתרשימו במסאנייהו, במסאנא דמצוה. אתרשימו לבר, בזריעה בחצדא. אתרשימו בכתייהון, במזוזה דפתחא. בכלא רשימין דאינון בני מלכא עלאה, זכאה חולקיהון.

עד דהוּוּ אַזְלִי, אָמַר רַבִּי אַבָּא, מָאִי דְכַתִּיב, **אֹתִי עֲזָבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לַחֲצוּב לָהֶם בְּאֲרוֹת וְגו'.** אֹתִי עֲזָבוּ, דָּא הוּא מָאֵן דְּמִשְׁקַר בָּאת רְשִׁימָא קַדִּישָׁא. וּבְמָה מִשְׁקַר בִּיה. דְּעֵיִל לִיה בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (מלאכי ב) וּבְעַל בַּת אֵל נָכַר, דְּאֶקְרִי (ירמיה ב) בְּאֲרוֹת נִשְׁפְּרִים. דְּהָא עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת אֶקְרוּ בּוֹרוֹת נִשְׁפְּרִים.

וְדִישְׁרֵאֵל, אֶקְרִי בְּאֵר מְקוֹר מַיִם חַיִּים, דָּא רִשׁוּתָא קַדִּישָׁא, מְהִימְנוּתָא קַדִּישָׁא. וְאֶקְרִי בְּאֵר מְבוּעֵי דְמִיין צְלִילִין, נְפָקִין וְנִזְלִין מְנַה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר השירים ד) וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן. (משלי ה) וְנִזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֶרֶץ. וּכְתִיב (שיר השירים ד) מְעַן גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים. סֵטְרָא אַחְרָא אֶקְרִי בְּאֲרוֹת נִשְׁפְּרִים. אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם. (ס"א מהו, אלא ההוא וכו').

תָּא חֲזִי, נְהָרָא דְנָגִיד וְנַפְיָק, אֲשֶׁקִי לְכָל גִּינְתָא, (ס"א ורבי לכל גינתא) וְרֵוִי לְכָל אֲתָר וְאֲתָר, כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא, עַד דְּמְלִי (נ"א דמטי) לְהֵהוּא אֲתָר בְּגִנְתָא, דְּאֶקְרִי בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וּמִתְמָן אֲתִזְנוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין, (נ"א עלמין תתאין) כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד.

וְכָרְ אֵינוֹן סֵטְרִין דְּסֵטְר שְׂמַאלָא, לֹא מִשְׁתַּקְּיִין מֵהֵהוּא נְבִיעֵו דְמִיין נְבִיעֵין, בְּגִין דְּאֵינוֹן מְסֵטְרָא דְשָׂאָר עַמִּין, וְאֶקְרוּ בּוֹרוֹת נִשְׁפְּרִים. וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּשָׂמָא (נ"א בְּרִשְׁמָא) קַדִּישָׁא בְּהֵהוּא סֵטְרָא, אֲתַדְּבַק בְּבְאֲרוֹת נִשְׁפְּרִים אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם, וְלֹא עֵיִלִי לְתַמָּן. וְהֵהוּא דְזָכִי לְנִטְרָא לִיה, זְכִי לְאֲתַשְׁקִיָּיא מֵהֵהוּא נְבִיעֵו דְנַחְלָא (בְּעֲלָמָא דִּין) בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, וְזָכִי דְאַתְמְלִי הֵהוּא בְּאֵר עֲלָאָה, לְנִגְדָא בְּרַכָּאן לְעִילָא וְתַתָּא. זְכָאָה אִיהוּ בְּעֲלָמָא דִּין, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי, עַל דָּא

עַד שְׁהִיוּ הוֹלְכִים אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה זֶה שִׁכְתוּב (ירמיה ב) אֹתִי עֲזָבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים לַחֲצוּב לָהֶם בְּאֲרוֹת וְגו' ? אֹתִי עֲזָבוּ - זֶהוּ מִי שְׂמִשְׁקַר בְּאוֹת הַרְשָׁם הַקְדוֹשׁ. וּבְמָה מִשְׁקַר בּוּ? שְׂמִכְנִיסוּ בְּרִשׁוֹת אַחְרָת, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (מלאכי ב) וּבְעַל בַּת אֵל נָכַר, שְׂנֵקְרַת בְּאֲרוֹת נִשְׁפְּרִים. שְׁהִי עַמִּים עוֹבְדֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת נִקְרְאוּ בּוֹרוֹת נִשְׁפְּרִים. וְשֵׁר יִשְׂרָאֵל נִקְרַת בְּאֵר מְקוֹר מַיִם חַיִּים, זֶה הַרְשׁוֹת הַקְדוֹשָׁה, הָאֲמוּנָה הַקְדוֹשָׁה, וְנִקְרַת בְּאֵר נּוֹבְעַת, שָׁמַיִם צְלוּלִים יּוֹצְאִים וְנּוֹזְלִים מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (שיר ד) וְנּוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. (משלי ה) וְנּוֹזְלִים מִתּוֹךְ בְּאֶרֶץ. וְכְתוּב (שיר ד) מְעַן גְּנִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים. הַצַּד הָאֲחֵר נִקְרַא בְּאֲרוֹת נִשְׁפְּרִים אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם. (מהו? אלא ההוא וכו').

בְּאֵר וְרָאָה, נְהָר שְׂשׁוּפֵעַ יּוֹצֵא מִשְׁקָה לְכָל הַגֵּן (ומרנה לכל הגן) וּמְרִיָּה לְכָל מְקוֹם וּמְקוֹם, כְּמוֹ שְׂבַאֲרָנוּ, עַד שְׂמַמְלָא (שְׂמַגִּיעַ) אוֹתוֹ מְקוֹם בְּגֵן, שְׂנֵקְרַא בְּאֵר מַיִם חַיִּים. וּמִשָּׁם נּוֹזְנִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים (עוֹלְמוֹת תַּתְּוֹנִים), כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד. וְכָרְ אוֹתָם צְדִידִים שֶׁל צַד שְׂמַאל לֹא מִשְׁקִים מֵאוֹתָהּ נְבִיעַת הַמַּיִם הַנּוֹבְעִים, מִשׁוּם שֶׁהֵם מְצַד שְׂאָר הָעַמִּים, וְנִקְרְאוּ בְּאֲרוֹת נִשְׁפְּרִים. וּמִי שְׂמִשְׁקַר בְּשֵׁם (בְּרִשָׁם) הַקְדוֹשׁ בְּאוֹתוֹ צַד, נִדְּבַק בְּבְאֲרוֹת נִשְׁפְּרִים אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם, וְלֹא נִכְנָסִים לָשֵׁם. וְאוֹתוֹ שְׁזוּכָה לְשֵׁמֶר אוֹתוֹ, זוּכָה לְהִיּוֹת מִשְׁקָה מֵאוֹתוֹ מְבוּעַ שֶׁל הַנַּחַל (בְּעוֹלָם הַהָדָר) בְּעוֹלָם הַבָּא, וְזוּכָה שְׂתַתְּמַלָּא אוֹתָהּ בְּאֵר עֲלִיוֹנָה לְהַשְׁפִּיעַ בְּרִכוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. אֲשֶׁרִּיו בְּעוֹלָם הַהָדָר וּבְעוֹלָם הַבָּא. עַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה נח) וְהִיִּתְּ כְּגֵן רוּחַ

וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִימֵיו.

אוי למי שמשקר ברשם הקדוש, שהרי משקר בשם העליון, ולא עוד, אלא שגורם לבאר הזאת שלא תתברך, וקוראים עליו (דברים כב) כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. ובארו רבי שמעון דוקא. במקומו, מי ששם עלילות דברים על אשתו הראשונה ומוציא עליה שם רע - כמו שהוציא למעלה, שכתוב כי הוציא שם רע על בתולת ישראל סתם.

והתך זה, כמו זה שאמר רבי חייא אמר רבי יוסי, בתולה ירשה שבע ברכות, שמתברכת בשבע, משום שבתולת ישראל ירשה שבע ברכות, ועל זה נקראת בת שבע.

ואשה אחרת, מי הברכות שלה? ברפת בעז ורות, כמו שנאמר (רות ד) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את וגו'. ויודאי בתולה מתברכת בשבע, ולא אשה אחרת בסוד זה. פיון שהגיעו לשדה אחד, ראו אילנות וישבו תחיתיהם. אמר רבי אבא, הרי צחות של דברי תורה. נשב.

פתח ואמר, (ישעיה כו) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכאו האבדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים וגו'. והיה ביום ההוא, מה זה ביום ההוא? אלא אותו יום הידוע לקדוש-ברוך-הוא, כמו שנאמר (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לה'. עוד ביום ההוא, כמו שנאמר (יחזקאל לח) ביום בא גוג על אדמת ישראל.

יתקע בשופר גדול. מה לנו בו אם הוא גדול או קטן? אלא

כתיב, (ישעיה נח) והיית פגן רזה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו.

ווי למאן דמשקר ברשימא קדישא, דהא משקר (דף רס"ו ע"ב) בשמא עלאה. ולא עוד, אלא דגרים להאי באר דלא אתברכא, וקריןן עליה (דברים כב) כי הוציא שם רע על בתולת ישראל. בתולת ישראל דייקא. ואוקמיה רבי שמעון באתריה, מאן דשוי תסקופי מלין על אנתתיה קדמיתא, ואפיק עלה שום ביש, כמה דאפיק לעילא, דכתיב כי הוציא שם רע על בתולת ישראל סתם.

ואזלא הא, פי הא דאמר רבי חייא אמר רבי יוסי, בתולה ירתא שבע ברכות, דאתברכא בשבע, בגין דבתולת ישראל ירתא שבע ברכן, ועל דא אתקרי בת שבע.

ואנתתא אחרא, מאן ברכאן דילה. ברכתא דבעז ורות, כמה דאת אמר, (רות ד) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן יי' את וגו', דודאי בתולה בשבעה אתברכא, ולא אתתא אחרא ברזא דא. פיון דמטו בחקל חד, חמו אילנין, יתבו תחותיהו. אמר רבי אבא, הא צחותא דמלי דאורייתא. נתיב.

פתח ואמר, (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכאו האובדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים וגו'. והיה ביום ההוא, מאן ביום ההוא. אלא ההוא יומא דאתידע לקודשא בריך הוא כמה דאת אמר (זכריה יד) והיה יום אחד הוא יודע לי'. תו, ביום ההוא, כמה דאת אמר (יחזקאל לח) ביום בא גוג על אדמת ישראל.

יתקע בשופר גדול. מה לן ביה, אי הוא רב או זעיר. אלא ההוא שופר עלאה,

אותו השופר העליון שבו יוצאים העבדים לחרות תמיד, וזהו היובל, שהיובל עליון וגדול הוא. וכשזה מתעורר, כל החרות של העולמות מתעוררים בו, וההוא נקרא שופר גדול.

ובאו האבדים בארץ אשור. האבדים צריף היה לו לכתב!, או הנאבדים. מה זה האבדים? האבדים ממש, משום שהם בארץ אחרת, ומי ששרוי בארץ אחרת יונק מרשות אחרת, וכאלו לא שרוי באמונה, משום כף נקראים אבדים. הם אבדים בכל הצדדים, שפאשר ישראל שרויים בארץ הקדושה, הם צדיקים, צדיקים תמיד בכל, צדיקים למעלה ולמטה.

השרמה מההשטמות מחלק א' סימן ב"ב

ושחטו הפסח. אמר הקדוש ברנף הוא, מפעשור לחדש קחו וראתם של מצרים ותפסו אותו, ויהיה אסור ותפוס שלשה ימים, וביום הרביעי הוציאו אותו לדין ותתפנסו עליו להרגו, ויראו אותו המצרים איך אתם עושים בו דין, וזה קשה להם מפל המכות שעשה להם הקדוש ברנף הוא, אלו הדינים שעשו באלהיהם. ואחר כך דנים אותו באש, משום שפתיב (דברים יז) פסילי אלהיהם תשרפון באש. אמר הקדוש ברנף הוא, (שמות יב) אל תאכלו ממנו נא, שלא יאמרו בתאבון של פחד אכלו אותו, אלא תתקנו אותו צלי ולא מבשל. שאם היה מבשל, והא מסתור ולא יראו אותו. אלא תקנו אותו צלוי באש, שריחו נודף. ועוד, ראשו עליו, שלא יאמרו שחיה או דבר אחר היא.

ועוד, עצם לא תשרפו בו, אלא שיראו עצמותיו משלכים בשוק ולא יהיו יכולים להציל אותו, ועל זה פתיב (במדבר לג) ובאלהיהם עשה ה' שפטים.

דביה נפקין עבדין לחירו תדיר, והאי איהו יובלא, דיובלא עלאה ורכבא הוא. וכד האי אתער, כל חירו דעלמין מתערין ביה, וההוא אקרי שופר גדול.

ובאו האבדים בארץ אשור. האבדים מיבעי ליה, או הנאבדים, מאי האבדים.

האבדים ממש, בגין דאינון בארעא אחרא, ומאן דשאר בארעא אחרא, יניק מרשותא אחרא וכאלו לא שריא במהימנותא, בגין כף אבדים אקרון. אבדים אינון בכל סטרין, וכד ישראל שריין בארעא קדישא, זפאין, זפאין תדיר בכלא, זפאן לעילא ותתא.

השלמה מההשטמות (מחלק א' סימן ב"ב)

ושחטו הפסח. אמר הקדוש ברנף הוא מפעשור לחדש סבו דחלא דמצרים

ותפסון ליה ויהא אסור ותפיס תלתא יומין וביומא רביעאה אפיקו ליה לדינא ואתפנשו עליה לקטליה, ויחמון ליה מצראי היך אתון עבדין ביה דינא. ודא קשיא להו מפל מכתשין דעבד לון קדשא ברנף הוא, אינון דינין דעבדו בדחליהון. לבתר דיינין ליה בנורא בגין דכתיב (דברים יז) פסילי אלהיהם

תשרפון באש. אמר קדשא ברנף הוא (שמות י"ב)

אל תאכלו ממנו נא, דלא יימרון בתיאובתא דחלא אכלין ליה, אלא אתקינו ליה צלי ולא מבשל דאלו מבשל יהא טמיר ולא יחמון ליה, אלא תקינו ליה מוקדא בנורא דריחיה נודף. ותו רישיה עליה, דלא יימרון דחיה או דמלה אחרא היא. ותו עצם לא תשרפו בו, אלא דיחמון גרמוי רמאן בשוקא

ולא יכלין לשזבא ליה ועל דא כתיב (במדבר ל"ג)

ובאלהיהם עשה יי שפטים.

ועוד, עצם לא תשרפו בו, אלא שיראו עצמותיו משלכים בשוק ולא יהיו יכולים להציל אותו, ועל זה פתיב (במדבר לג) ובאלהיהם עשה ה' שפטים.

אֹתוֹ רֵאשׁוֹן שְׁנֵימָצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּמֵאֲרִיף בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ, שֶׁהוּא עוֹמֵד בַּמְּדֻרְגָה שֶׁל צְדִיק עִם הַשְּׂכִינָה, וְזֶהוּ סוּד (מִשְׁלֵי ח) וּמִשְׁחָרִי יִמְצְאֲנִי. זֶה עוֹלָה בַּמְּדֻרְגָה רֵאשׁוֹנָה. וְאִם תֹּאמַר, הֲרִי שְׂנִינִי, בְּשִׁעָה שְׂבֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְלֹא מוֹצֵא שֵׁם עֲשֶׂרָה - מִיֵּד פּוֹעֵס. מִשְׁלַל לְמֶלֶךְ שֶׁשָּׁלַח לְכָל מַלְכֵי (אֲנָשׁ) הַמְּדִינָה שֶׁיִּמְצְאוּ עִמּוֹ בַּיּוֹם פְּלוֹנִי בְּמִקּוֹם פְּלוֹנִי. עַד שֶׁהָיוּ מְכִינִים עֲצָמָם אֵלּוּ בְּנֵי הָעִיר, הַקְּדִים אֶחָד וּבָא לְאוֹתוֹ מְקוֹם. בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף בָּא הַמֶּלֶךְ וּמִצָּא לְאוֹתוֹ אֶדָם שֶׁהַקְּדִים שָׁם. אָמַר לוֹ, בְּנֵי עִיר פְּלוֹנִית הֵיכֵן הֵם? אָמַר לוֹ, אֲדוֹנִי, אֲנִי הַקְּדִמְתִּי מֵהֵם וְהֵנָּה הֵם בָּאִים אַחֲרַי לְצוּרֵי הַמֶּלֶךְ. אִז טוֹב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיּוֹשֶׁב שָׁם עִמּוֹ וּמִדְּבַר עִמּוֹ וַנַּעֲשֶׂה אֶהוּב שֶׁל הַמֶּלֶךְ. בֵּין כֶּף בָּאוּ כָּל הָעָם וְהִתְפַּיְסוּ עִמָּהֶם.

אָבֵר אִם בְּנֵי הָעִיר לֹא בָּאִים וְאֶחָד לֹא מְקַדֵּם וּמִדְּבַר לְפָנַי הַמֶּלֶךְ לְהִרְאוֹת בְּשִׁבְלִים, מִיֵּד פּוֹעֵס הַמֶּלֶךְ. מַה כְּתוּב? (שְׁעִיָּה ג) מִדְּוַע בָּאתִי וְאִין אִישׁ. וּמִי שֶׁמִּדְּבַר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת - אוֹי לוֹ שֶׁמֶרְאָה פְּרוּד! אוֹי לוֹ שֶׁגּוֹרַע מִהֶאֱמוּנָה! אוֹי לוֹ שֶׁאִין לוֹ חֶלֶק בְּאַלְהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמֶרְאָה שֶׁאִין לוֹ אֱלוֹהִים וְלֹא נִמְצָא שָׁם, וּמְנַהֵג קִלּוֹן בְּגִבּוּרָה הַעֲלִיּוֹנָה. כָּל הַצְּבָעִים טוֹבִים בְּחִלוּם חוּץ מִתְכַּלֵּת, מִשּׁוּם שֶׁהוּא פֶּסֶא לְדוֹן דִּינִים שֶׁל הַנְּשֻׁמוֹת, וְהָרִי מְדֻרְגָה אַחַת הִיא. אֵלֶּא בְּשִׁעָה שְׁעוּמָדִים בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת, אִז הוּא צָבַע תְּכֵלֶת, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

וּבְשִׁעָה שְׁרוּאָה אֶדָם לְזֶה הַצְּבָע, נִזְכָּר אֶדָם לַעֲשׂוֹת מִצְוֹת אֲדוֹנוֹ, כְּגוֹן הַנְּחַשׁ שֶׁהָיוּ רוֹאִים אוֹתוֹ

הַהוּא קְדָמָא דְאַשְׁתַּפַּח בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא וְאַרִיף בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא זַפְאָה חוֹלְקִיה דְּאִיהוּ קְנִימָא בְּדִרְגָא דְצְדִיק בְּהַדִּי שְׂכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רְזָא (מִשְׁלֵי ח) וּמִשְׁחָרִי יִמְצְאֲנִי, דָּא סְלִיק בְּסְלִיקוּ עֲלָאָה. וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן בְּשִׁעָתָא דְאַתִּי קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וְלֹא אֲשַׁפַּח תַּמָּן עֲשֶׂרָה מִיֵּד פּוֹעֵס. לְמַלְפָּא דְשָׁלַח לְכָל מַלְכֵי (ס"א אֲנָשׁ) מְדִינָתָא דִּישְׁתַּפְּחוֹן עִמִּיהּ בַּיּוֹם פְּלַן בְּדוּף פְּלַן. עַד דְּהָווּ מְזַמְנֵי גְרַמִּייהוּ אֵינּוּן בְּנֵי מִתָּא אַקְדִּים חַד וְאַתָּא לְהַהוּא אַתָּר בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף אַתָּא מַלְפָּא אֲשַׁפַּח לְהַהוּא בְּרַ נָשׁ דְּאַקְדִּים תַּמָּן. אָמַר לִיה בְּנֵי מִתָּא פְּלוֹנִית אָן אֵינּוּן. אָמַר לִיה, מְאָרִי, אָנָּא אַקְדִּימְנָא מְנִייהוּ וְהָא אֵינּוּן אַתִּינָן אַבְתְּרָאִי לְפַקוּדָא דְמַלְפָּא. כְּדִין טַב בְּעֵינֵי מַלְפָּא וַיִּתִּיב תַּמָּן בְּהַדִּיה וּמִשְׁתַּעֵי עִמִּיהּ וְאַתְעַבִּיד רַחֲמֵי דְמַלְפָּא. בֵּין כֶּף אַתּוּ כָּל עַמָּא וְאַתְפַּיְסוּ עִמִּייהוּ.

אָבֵר אִי בְּנֵי מִתָּא לֹא אַתִּינָן וְחַד לֹא אַקְדִּים וְאַשְׁתַּעֵי קָמִי מַלְפָּא לְאַחְזָאָה בְּגִינְהוּן. מִיֵּד פּוֹעֵס מַלְפָּא. מַה כְּתִיב (שְׁעִיָּה ג) מִדְּוַע בָּאתִי וְאִין אִישׁ. וּמִמָּן דְּאַשְׁתַּעֵי בְּבֵי כְּנִישְׁתָּא וְוִי לִיה דְּאַחְזִי פְּרוּדָא. וְוִי לִיה דְּגִרַע מְהִימְנוּתָא, וְוִי לִיה דְּלִית לִיה חוֹלְקָא בְּאַלְהָא דִּישְׂרָאֵל דְּאַחְזִי דְּלִית לִיה אֱלֹהָא. וְלֹא אֲשַׁתְּכַח תַּמָּן, וְאַנְהִיג קִלְנָא בְּתַקִּיפָא עֲלָאָה. כָּל גּוֹוִנִין טְבִין בְּחֶלְמָא בְּרַ מִתְכַּלָּא בְּגִין דְּאִיהוּ כּוֹרְסִיָּא לְמִידָן דִּינִין דְּנִשְׁמַתִּין וְהָא דְרְגָא חֲדָא אִיהוּ. אֵלֶּא בְּשִׁעָתָא דְקִימֵי בְּדִינֵי נַפְשָׁא כְּדִין אִיהוּ גּוֹוִן תְּכֵלָא וְהָא אוּקִימְנָא.

וּבְשִׁעָתָא דְחָמֵי בְּרַ נָשׁ לְהָאִי גּוֹוִן אֲדַפְּרַ בְּרַ נָשׁ לְמַעַבְדַּ פְּקוּדָא דְמְאָרִיהַ כְּגוֹוִנָא דְנַחֲשׁ דְּהָווּ חֲמָאן לִיה וְהָווּ דַּחְלֵי מְקַמִּיהַ

וְהָיוּ יְרֵאִים מִפְּנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא וְשׁוֹמְרִים עֲצָמָם, וּבִאוּתָהּ
יִרְאֶה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוא עֲלֵה
עֲלֵיהֶם מִיָּם וּמִתַּכְסִּיִּם. מִי גֵרָם
לָהֶם? אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ, אוֹתָהּ רְצוּעָה
שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בָּהּ. אֵף כֵּן הַתְּכֵלֶת
- וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל
מִצְוֹת ה'. מֵאוֹתָהּ יִרְאֶה שְׁלוֹ:

דָּבָר אַחַר וּבָאוּ הָאוֹבְדִים, מֵאֵן
הֵם? אֵלּוֹ הַצְּדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרָאִים אוֹבְדִים. מִנֵּיִן לָנוּ?
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוֹב (יִרְמִיָּה ט) עַל
מָה אֲבֹדָה הָאָרֶץ. לֹא כְּתוּב
אֲבֹדָה אוֹ נֶאֱבְדָת, אֲלֵא אֲבֹדָה
הָאָרֶץ, זֶה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. הַצְּדִיק,
שְׁכַתוֹב (יִשְׁעִיָּה נז) הַצְּדִיק אֲבָד. לֹא
כְּתוּב אֲבֹד אוֹ נֶאֱבָד, אֲלֵא אֲבָד,
וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.

וְאֵם תֹּאמַר, וּבָאוּ, מֵאִיזָה מְקוֹם
בָּאִים הָאוֹבְדִים הַלָּלוּ? אֲלֵא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, מִן הַגְּלוּת.
וְהַצְּדִיק, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוָה, שְׁכַתוֹב
(תְּהִלִּים קכז) בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת
צִיּוֹן, כְּדֵי שֶׁיָּשׁוּב לְמִקְוֹמוֹ וְיָבֵא
לְהַתְּחַבֵּר עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל
כֵּן, וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר,
וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לַה' בְּהַר הַקְּדוֹשׁ
בִּירוּשָׁלַם. מַה זֶה אוֹמֵר? אֲלֵא
הַדָּבָר הַזֶּה שֶׁהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ
מִצְרַיִם, כְּבִיכּוֹל לֹא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִן הַגְּלוּת אֲלֵא עִם הַשְּׂכִינָה, כְּמוֹ
שֶׁבְּאַרְוָה, וְאוֹתָם נְדָחִים
הַשְׁתַּחֲוּוּ לַה'.

עוֹד אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב (שם
קכא) ה' יִשְׁמַר צֶאֱתָךְ וּבֹאֲךָ
מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם. יִשְׁמַר צֶאֱתָךְ
בְּרוּר, אֲלֵא וּבֹאֲךָ מַה זֶה אוֹמֵר?
שְׁהָרִי מִי שֶׁנִּכְנָס לְבֵיתוֹ אֵינוֹ
פּוֹחֵד. אֲלֵא הָאֲדָם הַזֶּה שֶׁשָּׂם
רֶשֶׁם קְדוֹשׁ לְבֵיתוֹ בְּדָבָרִים שֶׁל
הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן, זֶה נִשְׁמַר מֵהַכֵּל.
וּכְשִׁיּוֹצֵא הוּא שְׁמִדּוֹרוֹ לְשַׁעַר
בֵּיתוֹ, זֹקֵף וְרוֹאֶה אֶת הַשֵּׁם
וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ. כְּשֶׁנִּכְנָס לְבֵיתוֹ הוּא

דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וּמְנַטְרִין גְּרַמְיֵיהוּ,
וּבְהֵהוּא דְחִילוֹ דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא סְלֵקָא
עֲלֵייהוּ מָיָא וְאֵתְכַסְּיִין. מֵאֵן גֵּרָם לוֹן, הֵהוּא
נְחֹשׁ, הֵהוּא רְצוּעָה דְּמִסְתַּכְּלָאן בֵּיהּ אוּף הַכִּי
תְּכֵלֶת וְרֵאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יי
מֵהֵהוּא דְחִילוֹ דִּילֵיהּ: (עַד כֵּאן מִחֵהשְׁמֹת).

דָּבָר אַחַר וּבָאוּ הָאוֹבְדִים, מֵאֵן אֵינּוֹן. אֵלִין
צְדִיק וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. דְּאֶקְרוּן אוֹבְדִים.
מְנַלְן. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב, (יִרְמִיָּה ט) עַל מָה
אֲבֹדָה הָאָרֶץ, אֲבֹדָה אוֹ נֶאֱבְדָת לֹא כְּתִיב,
אֲלֵא אֲבֹדָה הָאָרֶץ, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. צְדִיק,
דְּכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה נז) הַצְּדִיק אֲבָד, אֲבֹד אוֹ נֶאֱבָד
לֹא כְּתִיב, אֲלֵא אֲבָד, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְאִי תִימָא, וּבָאוּ, מֵאֵן אֲתֵר אֲתִינן אֵלִין
אוֹבְדִים. אֲלֵא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא.
צְדִיק, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים קכז) בְּשׁוּב
יי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן, בְּגִין דִּיִּתּוּב לְאֲתֵרֵיהּ,
וְיִיתִי לְאֲתַחְבְּרָא בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא,
וּבָאוּ הָאוֹבְדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר. וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לִיִּי
בְּהַר הַקְּדוֹשׁ בִּירוּשָׁלַם, מָאִי קָא מִיִּירִי. אֲלֵא
מְלָה דָּא דְּהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם, כְּבִיכּוֹל,
יִשְׂרָאֵל לֹא יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא, אֲלֵא בְּשְׂכִינְתָא,
כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ, וְאֵינּוֹן נְדָחִים הַשְׁתַּחֲוּוּ לִיִּי.

הֵן אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (תְּהִלִּים קכא) יי יִשְׁמַר
צֶאֱתָךְ וּבֹאֲךָ מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם. יִשְׁמַר
צֶאֱתָךְ תִּינַח. אֲלֵא וּבֹאֲךָ, מָאִי קָא מִיִּירִי,
דְּהָא מֵאֵן דְּעָאֵל לְבֵיתֵיהּ לֹא מִסְתַּפְּי. אֲלֵא
הָאִי בַר נֶשׁ דְּשׁוּי רְשִׁימָא קְדִישָׁא לְבֵיתֵיהּ,
כְּמִלִין דְּשִׁמָּא עֲלָאָה, הָאִי אֲתַנְטִיר מְכֵלָא. כַּד
נְפִיק הֵהוּא דְּמְדוּרֵיהּ לְתַרְעָא דְּבֵיתֵיהּ, זְקִיף
וְחָמִי רְשִׁימָא קְדִישָׁא, וְעִינן (ס"א ג'ע"ז) בְּפִתְחֵיהּ.
כַּד נְפִיק בַר נֶשׁ, הוּא אוֹזִיף לֵיהּ, וְנִטְרִי לֵיהּ.

הַקְּדוֹשׁ וּמְעִינן (ג'ע"ז) בְּפִתְחוֹ. כְּשִׁיּוֹצֵא הָאֲדָם, הוּא מְלַוָּה אוֹתוֹ

מכריו לפניו: הִזְהָרוּ בְּדִיּוּקָן שֶׁל
הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ! וְכָל זֶה מְשׁוּם
אוֹתוֹ הַרְשָׁם שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ
שֶׁנֶּרְשָׁם בְּשַׁעַר שְׁלוֹ.

וְרָא דִּי לֹא לְאָדָם שָׁנְשָׁמַר בְּבֵיתוֹ,
אֲלֵא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר
אוֹתוֹ כְּשֶׁנֶּכְנַס וּכְשִׁיּוֹצֵא, שְׁכַתּוֹב
ה' יִשְׁמַר צִאתָךְ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בֹּא וּרְאֵה, הַרוּחַ הַרְעֵה הַזֶּה
שֶׁשְׂרוּיָה בֵּין הַשְּׁעָרִים, אוֹי לוֹ
לְאָדָם שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְהִזְהָר מִמֶּנּוּ
וְלֹא רוֹשֵׁם עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ אֶת
הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן הַקְדוֹשׁ שֶׁיִּמְצֵא
עִמּוֹ, שֶׁהָרִי יֵשׁ לוֹ שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת
שָׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה שְׁמֻשִׁים רַעִים
שֶׁמְקַטְרְגִים, כָּל אֶחָד מִשְׁמֻשׁ
בְּיָמּוֹ, וְכֻלָּם נִמְצְאִים עִמּוֹ כֹּל
יְמֵת הַשָּׁנָה וּמְקַטְרְגִים עָלָיו
לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, וְכֻלָּם נִמְצְאִים
עִמּוֹ בְּיוֹם וּבְלֵילָה. בְּיוֹם לְקַטְרֵג
לוֹ, בְּלֵילָה לְצַעַר אוֹתוֹ בְּחִלּוּמוֹ.
בְּשִׁיּוֹצֵא לְקַטְרֵג עָלָיו, כְּשֶׁנֶּכְנַס,
שָׁמַיִם יִדְיָהֶם עַל כַּתְּפוֹ וְאוֹמְרִים
לוֹ: אוֹי לוֹ לְפָלוֹנִי שֶׁיִּצְא מִרְשׁוֹת
אֲדוֹנוֹ! אוֹי לוֹ לְפָלוֹנִי בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא! מְשׁוּם כִּף
צָרִיכִים בְּגִי הָאֲמוּנָה לְהִיּוֹת
רְשׁוּמִים בְּכָל, לְהִיּוֹת רְשׁוּמִים
בְּרִשָׁם שֶׁל רְבוּנָם, שֶׁיִּדְעוּעֲצוּ
מֵהֶם כָּל הַצְּדָדִים הַמִּינִים
הַרְעִים, שֶׁיְהִי שְׁמוֹרִים בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרֵי חֲלַקְם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה ס)
וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ
אָרֶץ וְגו'.

וְאַחֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. רַבִּי יוֹסִי
פֶּתַח, (שם נב) וְעַתָּה מַה לִּי פֶה
נָאֵם ה' פִּי לָקַח עִמִּי חֲנָם וְגו'.

בֹּא וּרְאֵה אַחֲבַת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב

כַּד עָיִל לְבֵיתִיהָ, הוּא אֶכְרִיז קַמִּיהָ, אֲזַדְהָרוּ
בִּיקְרָא דְדִיּוּקָנָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְכָל דָּא,
בְּגִין הֵהוּא רְשִׁמָּא דְשָׁמְא קַדִּישָׁא, דְאַתְרִישִׁים
בְּתַרְעִיָּה.

וְרָא דִּי לִיָּה לְבַר נָשׁ דְאַתְנָטֵר בְּבֵיתִיהָ, אֲלֵא
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נָטִיר לִיָּה כַּד עָיִל, וְכַד
נָפִיק. דְכַתִּיב, יִי' יִשְׁמַר צִאתָךְ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם. זַפְאִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עֲלָמָא,
וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

תָּא חֲזִי, הַאי רוּחָא בִישָׁא דְשָׂאֲרִי (דף רס"ו ע"א)
בֵּין תַּרְעֵי. וְוִי לִיָּה לְבַר נָשׁ, דְלֹא יָדַע
לְאֲזַדְהָרָא מִנִּיהָ, וְלֹא רְשִׁים לְפֶתַח דְבֵיתִיהָ
שָׁמְא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, דִּישְׁתַּכַּח עִמִּיהָ. דְהָא
אֵית לִיָּה תְּלַת מָאָה וּשְׁתַּיִן וְחֲמֻשׁ שְׁמֻשִׁין
בִּישִׁין מְקַטְרְגִין, כָּל חַד מִשְׁמֻשׁ יוֹמִיָּה,
וְכֻלְהוּ מִשְׁתַּפְּחִי עִמִּיהָ כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא,
וּמְקַטְרְגִי בֵיה לְעִילָא וְתַתָּא. וְכֻלְהוּ מִשְׁתַּפְּחִי
בֵיה בִּימָמָא וּבְלֵילָא. בִּימָמָא, לְקַטְרָגָא לִיָּה.
בְּלֵילָא, לְצַעֲרָא לִיָּה בְּחַלְמִיָּה.

כַּד נָפִיק לְקַטְרָגָא לִיָּה, כַּד עָאֵל, שְׁוִוִין
יִדְיָהוּ עָלֵיהָ דְכַתְּפִיָּה, וְאַמְרִין לִיָּה, וְוִי
לִיָּה לְפָלְנָא דְנַפְק מִרְשׁוֹתָא דְמֵאֲרִיָּה. וְוִי לִיָּה
לְפָלְנָא בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי. בְּגִין כִּף
בְּעָאן בְּגִי מְהִימְנוּתָא, לְמַהוּי רְשִׁמִין בְּכָלָא,
לְמַהוּי רְשִׁמִין בְּרְשִׁמָּא דְמֵאֲרִיָּהוּן,
לְאֲזַדְעוּעָא מִנִּיָּהוּ כָּל סְטֵרִין זֵינִין בִּישִׁין,
לְמַהוּי נָטִירִין בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.
זַפְאִין חוֹלְקִיָּהוּן דִּישְׂרָאֵל, עֲלֵיָּהוּ כְּתִיב (ישעיה

ס) וְעַמְּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ וְגו'.
וְאַחֲבַת אֶת יִי' אֱלֹהֶיךָ. (דברים ו) רַבִּי יוֹסִי פֶּתַח,
(ישעיה נב) וְעַתָּה מַה לִּי פֶה נָאֵם יִי' פִּי
לָקַח עִמִּי חֲנָם וְגו'. תָּא חֲזִי, רַחֲמִיּוּתָא
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל אֵף עַל גַּב דְּחוּבִיָּהוּ גְרָמוֹ לְאַסְתְּלָקָא

שחטאיהם גִּרְמוּ לְהִסְתַּלַּק
מִבְּיַנְיָהוּ, וְאֶתְבְּדְרוּ בִּינֵי עַמְּמִיא, הוּא תִּבַּע
עַלְבּוֹנָא דְלַהּוֹן.

וְהָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דִּישְׂרָאֵל שְׂרָאן בְּאַרְעֵהוֹן,
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁתַּעֲשַׁע בְּגַנְתִּיָּה,
וְקָרִיב לְגַבְיֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְשָׁמַע קְלִיֵּהוֹן,
וְאֶשְׁתַּבַּח בְּהוּ.

בִּיּוֹן דְּגִרְמוּ חוֹבֵיֵיהוּ, וְאֶתְגַּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא
קִדְשָׁא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא עָאֵל
בְּגַנְתִּיָּה, וְלֹא מְשַׁתַּעֲשַׁע בִּיהּ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא
דְּאִיהוּ צְרוּחַ וְאָמַר, וְעַתָּה מַה לִּי פַּה נְאֻם יִי,
וְכַתִּיב הֵתָם (תהלים קלב) פַּה אֲשַׁב כִּי אֹיִתִיָּה. כִּי
לְקַח עַמֵּי חַנָּם, כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר, (ישעיה נב) חַנָּם
נִמְכַּרְתֶּם.

וּמַהֲהוּא יוֹמָא דְּאֶתְגַּלִּיאוּ יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעֵהוֹן,
לֹא אֶשְׁתַּכַּח חֲדוּתָא קַמִּיהּ קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה ו) אֲלַבִּישׁ
שָׁמַיִם קְדָרוֹת וְשַׁק אֲשִׁים פְּסוּתָם. וְכָל דָּא,
בְּגִין רַחֲמֵיהוֹן דְּלַהּוֹן, דְּרַחֲמִים לוֹן קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאֵתְּ אָמַר, (מלאכי א) אֶהְבַּתִּי
אֶתְכֶם אָמַר יִי. (ועל דא) וְאֶהְבַּתְּ אֶת יִי אֱלֹהֵיךָ.
וְאֶהְבַּתְּ: דְּבַעֲי בַר נֶשׁ לְאֶתְקַשְׂרָא בִּיהּ
בְּרַחֲמֵיהוֹן עַלְאָה, דְּכָל פּוֹלְחָנָא דְּבַעֲי בַר נֶשׁ
לְמַפְּלַח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּיפְלַח בְּרַחֲמֵיהוּ.
דְּלִית לֵךְ פּוֹלְחָנָא, כְּמוֹ רַחֲמֵיהוֹן דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי אַבְּא אָמַר, הֲנִי מְלִי כְּלָלָא
דְּאוּרִייתָא אֵינוֹן, בְּגִין דְּעֵשֶׂר אֲמִירָן
דְּאוּרִייתָא, הֲכָא אֶתְפְּלִילוּ, וְהָא אוּקְמוּהָ

חֲבַרְיָא.
הָא חֲזִי, לִית לֵךְ מְלָה בְּחַבִּיבוּתָא קַמִּי קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כְּמָאן דְּרַחֲמִים לִיהּ כְּדִקָּא
יָאוּת. וּמַה הוּא. כְּמָה דְכַתִּיב, בְּכָל לְבָבְךָ.
בְּכָל, מָאִי קָא מִיִּירִי, בְּלְבָבְךָ מִיבַעֲי לִיהּ.
בְּנַפְשֶׁךָ, בְּמַאֲדֶךָ, מַהוּ בְּכָל לְבָבְךָ. אֲלֵא

בִּיּוֹן שְׂגִרְמוּ חֲטֵאֵיהֶם וְהִגְלוּ
יִשְׂרָאֵל מֵהָאָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא נִכְנַס לִגְנוֹ
וְלֹא מְשַׁתַּעֲשַׁע בּוֹ. וְלֹא עוֹד,
אֲלֵא שֶׁהוּא צְרוּחַ וְאוֹמֵר, וְעַתָּה
מַה לִּי פַּה נְאֻם ה' ? וְכַתּוּב שָׁם,
(תהלים קלב) פַּה אֲשַׁב כִּי אֹיִתִיָּה. כִּי
לְקַח עַמֵּי חַנָּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה נב) חַנָּם נִמְכַּרְתֶּם.

וּמַאוּתוֹ יוֹם שֶׁגָּלוּ יִשְׂרָאֵל
מֵאַרְצָם לֹא נִמְצְאָת שְׁמִיחָה לְפָנֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה ו) אֲלַבִּישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת
וְשַׁק אֲשִׁים פְּסוּתָם. וְכָל זֶה
מִשׁוּם אֲהַבְתֶּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אוֹהֵב אוֹתָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(מלאכי א) אֶהְבַּתִּי אֶתְכֶם אָמַר ה'.

(ועל זה) וְאֶהְבַּתְּ אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ.
וְאֶהְבַּתְּ, שֶׁצְּרִיךְ אָדָם לְהִתְקַשֵּׁר
עִמּוֹ בְּאַהֲבָה עֲלִיוֹנָה. שְׁכָל
עֲבוּדָה שְׂאֵדָם צְרִיךְ לְעַבֵּד אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁיַּעֲבֹד
בְּאַהֲבָה, שְׂאִין לֵךְ עֲבוּדָה כְּמוֹ
אֲהַבְתִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. רַבִּי
אַבְּא אָמַר, הַדְּבָרִים הַלְלוּ הֵם
הַכְּלָל שֶׁל הַתּוֹרָה, מִשׁוּם שֶׁעֲשֶׂר
הָאֲמִירוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה פֶּאֶן נִכְלָלוּ,
וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים.

בֹּא וְרָאָה, אֵינן לֵךְ דְּבַר בְּחַבִּיבוּת
לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמִי
שֶׁאוֹהֵב אוֹתוֹ כְּרֵאוּי. וּמַה הוּא?
כְּפִתּוּב בְּכָל לְבָבְךָ. בְּכָל, מַה זֶה
אוֹמֵר? הִיזָה צְרִיךְ לוֹ לְכַתֵּב
בְּלְבָבְךָ, בְּנַפְשֶׁךָ, בְּמַאֲדֶךָ. מַהוּ
בְּכָל לְבָבְךָ? אֲלֵא לְהַכְלִיל שְׁנֵי
לְבָבוֹת, אֶחָד טוֹב וְאֶחָד רַע. בְּכָל

חֲבַרְיָא.
הָא חֲזִי, לִית לֵךְ מְלָה בְּחַבִּיבוּתָא קַמִּי קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כְּמָאן דְּרַחֲמִים לִיהּ כְּדִקָּא
יָאוּת. וּמַה הוּא. כְּמָה דְכַתִּיב, בְּכָל לְבָבְךָ.
בְּכָל, מָאִי קָא מִיִּירִי, בְּלְבָבְךָ מִיבַעֲי לִיהּ.
בְּנַפְשֶׁךָ, בְּמַאֲדֶךָ, מַהוּ בְּכָל לְבָבְךָ. אֲלֵא

נפשך, אחד טוב ואחד רע. בכל מאדך, זה לא בא לדרשה. אמר רבי אלעזר, ואפלו זה הוא לדרשה. מה הטעם? בין שנפל לו ממון מירשה, או מצד אחר, או בין שהוא הרויח אותו, ועל זה פתוב בכל מאדך.

אמר רבי אבא, תזרנו לפסוק של ואהבת. מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא, מתעטר בחסד מכל הצדדים ועושה חסד עם הכל, ולא חס על גופו ועל ממונו. מנין לנו? מאברהם, כמו שנאמר, שהרי לא חס באהבת רבונו על לבו (שהוא יצרו) ועל נפשו ועל ממונו.

ער לבו לא השגיח, על רצונו, משום אהבת רבונו. על נפשו - שלא חס על בנו ועל אשתו בשביל אהבת רבונו. על ממונו - שהיה עומד בפרשת דרכים ומתקן מזונות לכל העולם. משום כך התעטר בעטרה של חסד, פכתוב (מיכה ז) חסד לאברהם. ומי שמתקשר באהבת רבונו זוכה לזה, ולא עוד, אלא שכל העולמות מתברכים בגללו. זהו שכתוב (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה. אל תקרי יברכוכה, אלא יברכו כ"ה. (שכתוב בראשית יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה.

יום אחד היה חלש רבי יוסי, נכנסו אליו רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק, ראו אותו שהיה נופל על פניו וישן. ישבו. כשהתעורר, ראו שפניו מחיכות. אמר לו רבי אבא, דבר חדש ראית? אמר לו, ודאי, שעכשו עלתה נפשי, וראיתי את הכבוד של אותם שמסרו עצמם על קדשת רבונם, שהיו נכנסים בשלשה עשר נהרות אפרסמון

לאכללא תרין לבין, חד טב וחד ביש. בכל נפשך: חד טב, וחד ביש. בכל מאדך, דא לא אתיא לדרשא. אמר רבי אלעזר, ואפילו האי לדרשא הוא. מאי טעמא. בין הנפל ליה ממונא מירושתא, או מסטרא אחרא, או בין דאיהו רווח ליה, ועל דא כתיב בכל מאדך.

אמר רבי אבא, אהדרנא לקרא ואהבת. מאן דרחים לקודשא בריך הוא, אתעטר בחסד מכל סטרין, ועביד חסד בכלא, ולא חייס על גופיה ועל ממוניה. מנלן. מאברהם. כמה דאתמר, דהא לא חס ברחימותא דמאריה, על לביה, (דהוא יצריה) ועל נפשיה, ועל ממוניה.

ער לביה לא אשגח, על רעותא דיליה, בגין רחימותא דמאריה. על נפשיה, דלא חס על בריה, ועל אתתיה, בגין רחימותא דמאריה. על ממוניה, דהוה קאים בפרשת ארחין, ואתקין מזוני לכל עלמא. בגין כך, אתעטר בעטרא דחסד. כמה דכתיב, (מיכה ז) חסד לאברהם. ומאן דאתקשר ברחימותא דמאריה, זכה להאי. ולא עוד, אלא דעלמין פלהו מתברכן בגיניה. הדא הוא דכתיב, (תהלים קמה) וחסידך יברכוכה, אל תקרי יברכוכה, אלא יברכו כ"ה. (בראשית יב) ונברכו בך כל משפחות האדמה.

וימא חד, הוה חלש רבי יוסי, עאל (עאלו) לגביה רבי אבא ורבי יהודה ורבי יצחק, חמו ליה דהוה נפיל על אנפוי ונאים. יתבו. פד אתער, חמו ליה לאנפוי דחייכין. אמר ליה רבי אבא, מלה חדתא חמיתא. (ד) רס"ז ע"ב) אמר ליה ודאי, דהשתא סלקא נפשי, וחסית יקרא, מאינון דמסרו גרמייהו על קדשה דמאריהון, דהו עאלין בתליסר נהרי דאפרסמונא דכיא. וקודשא

ברוך הוא משתעשע בהו. וְחַמִּינָא מַה דְּלֵא
יְהִיבּוּ לִי רְשׁוּתָא לְמִימַר. וְשְׂאִילָנָא לִזְוֵן,
אַמִּינָא, הַאי יְקָרָא דְמֵאן הוּא. אָמְרוּ לִי,
מֵאִינּוֹן דְּרַחֲמִימוּ לְמֵאֲרִיִּהוֹן בְּהַהוּא עֲלֵמָא.
וּמָמָה דְחֻמִּית, נִפְשָׁאֵי וּלְבָאֵי אַתְנַהִיר, וְעַל
דָּא אֲנַפְּאֵי חַיִּיכִין.

אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא, זַפְּאָה חוּלְקָךְ, אָבֵל
אוּרִייתָא אַסְהִיד בְּהוּ, דְכַתִּיב, (ישעיה סד)
עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲפָה
לוֹ. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה, הָא שְׂאִילוּ חֲבַרְיָא,
דָּא דְכַתִּיב יַעֲשֶׂה, תַּעֲשֶׂה מִיבְעֵי לִיה.

אָמַר לִיה, הָא אַתְמַר. אָבֵל רְזָא דְמַלְהָ, הֵינְנו
דְכַתִּיב, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנַעַם יְיָ וּלְבַקֵּר
בְּהִיכְלוֹ. וְאוּקְמוּהָ, נַעַם יְיָ, הַהוּא דְאַתְיָא
מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
מִשְׁתַּעֲשַׁע בֵּיה. דְהָא הַהוּא נַעַם מֵעַתִּיקָא
נִפְקָא. וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ, בְּהִיכְלָא עֵילְאָה עַל
פְּלָא. אוּף הָכָא, עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ
יַעֲשֶׂה. מֵאן הַהוּא עַתִּיקָא סְתִימָא דְכְּלָא, דְהָא
בֵּיה תְּלִיא, אָמַר לִיה, וְדַאי הָכִי הוּא. זַפְּאָה
חוּלְקִיהוֹן דְּאִינּוֹן דְּרַחֲמִימוּתָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן
מְתַדְּבַקֵּן בְּהוּ, לְאַלִּין לִית שְׁעוּרָא לְחוּלְקִיהוֹן
בְּהַהוּא עֲלֵמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּמָה מְדוּרִין עַל מְדוּרִין אִית
לְהוּ לְצַדִּיקֵיָא בְּהַהוּא עֲלֵמָא, וּמְדוּרָא
עֲלָאָה דְכְּלָא, אִינּוֹן דְּרַחֲמִימוּתָא דְמֵאֲרִיִּהוֹן
אַתְקֻשְׁר בְּהוּ, דְהָא מְדוּרִיהוֹן אַתְקֻשְׁר
בְּהִיכְלָא דְסְלִיק עַל כְּלָא. מְאִי טַעֲמָא, בְּגִין
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהַאי אַתְעֻטְר.

תָּא חֲזִי, (ס"א כלא אהבה) הֵיכְלָא דָּא, אַהֲבָה
אַתְקֻרִי, וּבְגִין אַהֲבָה קִיִּמָּא כְּלָא. כְּמָה
דְכַתִּיב, (שיר השירים ח) מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת
אֶת הָאֲהֲבָה. וְכְלָא בְּרַחֲמִימוּתָא קִיִּמָּא, דְהָא

טְהוּר וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִשְׁתַּעֲשַׁע עִמָּם, וְרֵאִיתִי מַה
שְׂלֵא נִתְּנוּ לִי רְשׁוּת לומַר.
וְשְׂאִלְתִּי אוֹתָם, אָמַרְתִּי שֶׁל מִי
הַכְּבוֹד הַזֶּה? אָמְרוּ לִי, שֶׁל אוֹתָם
שְׂאֵהֲבוּ אֶת רַבּוֹנָם בְּאוֹתוֹ
הָעוֹלָם. וּמָמָה שְׂרֵאִיתִי הוּאָרוּ
נִפְשֵׁי וְלִבִּי, וְעַל כֵּן פְּנֵי מַחֲיָכוֹת.
אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, אֲשֶׁרִי חִלְקָךְ,
אָבֵל הַתּוֹרָה מְעִידָה עֲלֵיהֶם,
שְׁכָתוֹב (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָ
אֱלֹהִים זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲפָה לוֹ.
אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, הַרִי שְׂאֵלוּ
הַחֲבַרְיִים, זֶה שְׁכָתוֹב יַעֲשֶׂה, הִיָּה
צְרִיךְ לוֹ לְהִיֹּת תַּעֲשֶׂה!

אָמַר לוֹ, הַרִי נִתְּבַאֵר, אָבֵל סוּד
הַדְּבַר הֵינְנו שְׁכָתוֹב (תהלים כז)
לַחֲזוֹת בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ.
וּפְרָשׁוּהָ, נַעַם ה', אוֹתוֹ שְׂבָא
מֵהַעַתִּיק הַקְדוּשׁ שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע בוֹ, שְׁהַרִי אוֹתוֹ
נַעַם יוֹצֵא מֵהַעַתִּיק. וּלְבַקֵּר
בְּהִיכְלוֹ, בְּהִיכְלָא הָעֲלִיּוֹן עַל הַכּל.
אִף כָּאן, עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים
זּוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה - מִי? אוֹתוֹ הַעַתִּיק
הַנְּסֻטָר שֶׁל הַכּל, שְׁהַרִי בוֹ תְּלוּי.
אָמַר לוֹ, וְדַאי כֵּךְ הוּא. אֲשֶׁרִי
חִלְקָם שֶׁל אוֹתָם שְׂבָאֲהַבְת
רַבּוֹנָם נְדַבְּקִים בָּהֶם, לְאַלֵּה אִין
שְׁעוּר לְחִלְקָם בְּעוֹלָם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּמָה מְדוּרִים
עַל מְדוּרִים יֵשׁ לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם
הַהוּא, וְהַמְדוּר הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכּל
- אוֹתָם שְׁנֹקְשְׁרָה בָּהֶם אַהֲבַת
רַבּוֹנָם, שְׁהַרִי מְדוּרָם נִקְשֵׁר
לְהִיכְלָא שְׁעוּלָה עַל הַכּל. מַה
הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְתַעֲטֵר בְּזוֹה.

בָּא וְרָאָה, (הכּל אהבָה) הֵיכְלָא הַזֶּה
נִקְרָא אַהֲבָה, וּבִשְׁבִיל הָאֲהֲבָה
הַכּל קִיִּם, כְּפָתוֹב (שיר השירים ח)
מִיָּם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאֲהֲבָה. וְהַכּל קִיִּם בְּאַהֲבָה,
שְׁהַרִי הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ כֵּךְ נִמְצָא,

שְׁהָרִי פְּרִשׁוּהָ, י' לא נִפְרַד הַקּוֹץ
שְׁלֹמֶעֱלָה מִן י' לְעוֹלָמִים, שְׁהָרִי
בְּאַהֲבָה שׁוֹרָה עָלָיו, וְלֹא נִפְרַד
מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. ה' הָרִי פְּרִשׁוּהָ,
שׁוֹרָה לֹא נִפְרַדְתָּ מִמֶּנָּה, וְנִמְצְאוֹת
יָחַד בְּחִבּוּבוֹת, לֹא נִפְרַדְתָּ זֶה
מִזֶּה. כְּמוֹ כֵּן ה', וְהָרִי נִתְפָּאֵר,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית ב) וְנִהָר יֵצֵא
מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תָמִיד לְעוֹלָמִים,
נִדְבָקִים בְּחִבּוּבוֹת.

ו"ה פְּשֻׁדְבָקוֹת זֶה בְּזוֹ, נִדְבָקוֹת
יָחַד בְּחִבּוּבוֹת, חֶתֶן עִם פְּלֵה,
שְׁדָרְכָן תָּמִיד נִמְצְאוֹת בְּחִבּוּבוֹת.
י' עִם ה', ה' עִם ו', ו' עִם ה', וְזוֹ
עִם זֶה נִקְשְׁרוֹת בְּחִבּוּבוֹת, וְהַכֵּל
נִקְרָא אֲהָבָה. וְעַל כֵּן מִי שְׁאוּהֵב
אֶת הַמְּלָךְ, הָרִי הוּא נִקְשֵׁר
בְּאוֹתָהּ הָאֲהָבָה, וּמִשׁוֹם כִּף
וְאֲהָבָת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ.

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. רַבִּי
יִצְחָק פְּתַח, (תהלים לה) כָּל עֲצָמֹתַי
תִּאֲמַרְנָה ה' מִי כְמוֹךָ מִצִּיל עֲנִי
מִחֲזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאֲבִיּוֹן מִגִּזְלוֹ.
פְּסוּק זֶה אָמַר אוֹתוֹ דָּוִד בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ. כָּל עֲצָמֹתַי תִּאֲמַרְנָה, וְכִי
מִי רָאָה עֲצָמוֹת שְׁאוּמְרוֹת
שִׁירָה? אֵלֶּה הַפְּסוּק הַזֶּה בְּזִמְנֵן
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד
לְהַחְיֹת אֶת הַמֵּתִים, וְעֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְקִין
הָעֲצָמוֹת וּלְקַרֵּב כָּל אַחַת וְאַחַת
לְמִקְוָמוֹ, שֶׁכְּתוּב (יחזקאל לו)
וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עִצְמוֹת אֶל עֲצָמוֹ,
וְכָתוּב (ישעיה נח) וְעֲצָמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ.
אֲזַעֲתִידוֹת הֵן לומר שִׁירָה.

אִיזוֹ שִׁירָה אוֹמְרוֹת? ה' מִי כְמוֹךָ
(מקדימים), וְזוֹ הַשִּׁירָה הַמְעֵלָה
מִמֶּה שְׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם,
שְׁהָרִי הֵם לֹא הִזְכִּירוּ אֶת הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ אֲלֵא אַחֲרֵי שְׁלֹשׁ מַלְיָם,
שֶׁכְּתוּב (שמות טו) מִי כִמְכָה בְּאֵלֶם
ה'. וְכֵן הֵם מְקַדְּמִים אֶת הַשֵּׁם

שְׁמָא קְדִישָׁא הָכִי אֲשַׁתְּכַח דְּהָא אוֹקְמוּהָ, י'
לֹא מִתְפָּרֵשׁ קוֹצָא דְלְעִילָא מִן י' לְעִלְמִין.
דְּהָא בְּרַחֲמֵימוֹתָא שְׁרִיא עָלֶיהָ, וְלֹא מִתְפָּרֵשׁ
מִנֶּיהָ לְעִלְמִין. ה', הָא אוֹקְמוּהָ, דִּיּוֹד לֹא
מִתְפָּרֵשׁ מִנָּה, וְאֲשַׁתְּכַחוּ כַחֲדָא בְּחִבּוּבוֹתָא,
לֹא אֲתִפְרִשְׁן דָּא מִן דָּא. כְּגוֹוֵנָא דָּא ה' וְהָא
אֲתִמַּר, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנִהָר יוֹצֵא
מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תָדִיר לְעִלְמִין, בְּחִבּוּבוֹתָא
אֲתִדְבָקֵן.

ו"ה פִּד אֲתִדְבָקֵן דָּא בְּדָא, אֲתִדְבָקֵן בְּחִבּוּבוֹתָא
כַחֲדָא, חֶתֶן בְּכֵלָה, דְּאֲרַחֲמִיּהוּ תָדִיר
בְּחִבּוּבוֹתָא אֲשַׁתְּכַח. י' בְּה', ה' עִם ו', ו' עִם
ה'. וְדָא בְּדָא אֲתִקְשֵׁר בְּחִבּוּבוֹתָא. וְכֵלָא
אֲהָבָה אֲקָרִי. וְעַל דָּא מָאן דְּרַחֲמִים לְמַלְפָּא,
הָא אֲתִקְשֵׁר בְּהֵוּא אֲהָבָה. וּבְגִין כִּף, וְאֲהָבָת
אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ.

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח,
(תהלים לה) כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יי' מִי
כְמוֹךָ מִצִּיל עֲנִי מִחֲזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאֲבִיּוֹן
מִגִּזְלוֹ. הָאִי קָרָא דָּוִד אֲמַרְיָה בְּרוּחָא
דְּקוּדְשָׁא, כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה, וְכִי מָאן
חָמָא גְרַמִּי דְאָמְרוּ שִׁירָתָא. אֲלֵא הָאִי קָרָא,
בְּזִמְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמִין לְאַחֲרִיא
מִתִּיא, וְזְמִין קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְקַנָּא
גְרַמִּי, וּלְקַרְבָּא כָּל חַד וְחַד לְאַתְרִיּהוּ,
דְכְּתִיב, (יחזקאל לו) וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עִצְמוֹת עִצְמוֹת אֶל
עֲצָמוֹ. וְכְתִיב (ישעיה נח) וְעֲצָמוֹתֶיךָ יִחְלִיץ. כְּדִין
זְמִינִין אֵינוֹן לְמִימַר שִׁירָתָא.

מָאִי שִׁירָתָא אֲמַרִי. יי' מִי כְמוֹךָ (מקדמי) וְדָא
שִׁירָתָא מְעִלְיָא, מִמֶּה דְאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
עַל יָמָא, דְּהָא אֵינוֹן לֹא אֲדַכְרוּ שְׁמָא קְדִישָׁא,
אֲלֵא בְּתַר תְּלַת מַלְיָן, דְכְּתִיב, (שמות טו) מִי

כְמוֹכָה בְּאֵלִים יי'. וְהֵכָא אֵינוֹן מְקַדְּמִי לְשְׁמָא קְדִישָׁא, דְכְּתִיב יי' מִי

כמוך. מציל עני מחזק ממנו, דא יצור טוב, מיצור רע. בגין דיצור הרע תקיף הוא כאבנא. כמה דכתיב, (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאָבֶן. ויצור טוב הוא בשרא, דכתיב, (שם) וְנִתַּתִּי לְכֶם לֵב בֶּשֶׂר.

הוא חזי, יצור הרע למה הוא דומה. בשעתא דאתי לאזדווגא בבר נש, הוא כפרזלא, עד דעאלין ליה בנורא. בתר דיתחמם אתהדר כלא כנורא.

רבי חייא אמר, יצור הרע פד אתי לאזדווגא ביה לבר נש, דמי לבר נש דקריב לפתחא, וחקמי דלא אית מאן דמחי בידיה. עאל לביתא, ואתעביד ליה ארח. חמא דלא אית מאן דמחי בידיה, וייזיל ליה לארחיה. פיון דעייל לביתא, ולא אית דימחי בידיה, אתמנא עליה ואתעביד מאריה דביתא (דף ר"ט"ח ו"א) עד דישתכח דכל ביתא קאים ברשותיה.

מאן אוליפנא. מפרשתא דדוד אוליפנא. מה כתיב, (שמואל ב יב) ויבא הלך לאיש העשיר, הלך דקריב לפתחא, ולא בעי לאתעכבא תמן, אלא למהך לארחיה. כף הוא יצור הרע, כמה דמקרב לביתא, מתקרב גבי דבר נש, אתער עליה בחובא זעיר, דא הוא אורח עראי. חמי דלית דימחי בידיה, מה כתיב, לעשות לאורח הפא אליו, אתעביד ליה אורח אכסנאי בביתא, אתער עליה בחובוי יתיר, יומא חד, או תרין יומין, פהאי אורח דשראן ליה בביתא, יומא חדא, או שתי יומין, (בגין דאיהו אורח) פיון דחמי דלית מאן דימחי בידיה, מה כתיב, (שם) ויעש לאיש הפא אליו, אתעביד מארי דביתא, כמה דאת אמר (בראשית מב) האיש אדוני הארץ. (רות א) איש נעמי. כף הוא יצור הרע, אתעביד לקבליה דבר נש,

הקדוש, שפתוב ה' מי כמוך. מציל עני מחזק ממנו - זה יצור טוב מיצור הרע, משום שיצור הרע תקיף הוא כמו אבן, כפתוב (יחזקאל לו) וְהִסִּירוּתִי אֶת לֵב הָאָבֶן, ויצור הטוב הוא בשר, שפתוב ונתתי לכם לב בשר.

בא וראה, יצור הרע למה הוא דומה? בשעה שהוא פא להזדוג עם האדם הוא כמו פרזל, עד שמכניסים אותו לאש. אחר שיתחמם, הכל חוזר פאש.

רבי חייא אמר, כשבא יצור הרע להזדוג עם האדם, דומה לאיש שקרב לפתח ורואה שאין מי שמוחה בידו, נכנס לבית ונעשה לו אורח. רואה שאין מי שמוחה בידו, וילך לו לדרך. פיון שנכנס לבית ואין מי שימחה בידו, מתמנה עליו ונעשה בעל הבית, עד שנמצא שפל הבית עומד לרשותו.

ממי למדנו? מפרשת דוד למדנו. מה כתוב? (שמואל-ב יב) ויבא הלך לאיש העשיר. הלך שקרב לפתח ולא רוצה להתעכב שם, אלא ללכת לדרך. כף הוא יצור הרע, כמו שקרב לבית מתקרב לאדם. מתעורר עליו בחטא קטן, זהו אורח עראי. רואה שאין מי שמוחה בידו, מה כתוב? לעשות לארח הפא לו (אליו), נעשה לו אורח אכסנאי בבית, מתעורר עליו בחטא יתיר, יום אחד או יומים, פאורח הזה שמששים אותו בבית יום אחד או יומים, (בגלל שהוא אורח) פיון שרואה שאין מי שמוחה בידו, מה כתוב? (שם) ויעש [ה] לאיש הפא אליו, נעשה בעל הבית, כמו שנאמר (בראשית מב) האיש אדוני הארץ. (רות א) איש נעמי. כף הוא יצור הרע, נעשה כנגד האדם איש, בעל הבית,

והנה נקשר האדם לעבודתו, והוא עושה בו כרצונו.

ועל כן צריך אדם לשים דברי תורה עליו תמיד, כדי שיהיה אותו יצר הרע שבו ברהם, שאין ליצר הרע מקטרג פרט לדברי תורה, ועל כן כתוב והיו הדברים האלה וגו', על לבבך - על שני יצריך, שיצר הטוב מתעטר בהם, ויצר הרע נכנע בהם. אמר רבי יהודה, מה יצר הטוב צריך דברי תורה? אמר לו, יצר הטוב מתעטר בהם. ויצר הרע, פיון שרואה שאדם לא שב ולא רוצה להשתדל בתורה, אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חובה, זהו שכתוב (משלי א) וכסילים מרים קלון.

בשבא רבי שמעון, אמר, הרי ודאי פרשת קריאת שמע רמוזה בו עשר אמירות כמו שבארנו, וכך הוא ודאי. והיו הדברים האלה, הם הפלל של עשר האמירות, ומשום כך יש כאן עשר מצוות, כנגד עשר מצוות של התורה. ומי הן? ושננתם לבניך. ודברת בם. בשבתך בביתך. ובשכבך. ובקומך. וקשרתם לאות על ירך. והיו לטטפת בין עיניך. וכתבתם על מזוזת ביתך. ובשעריך. הרי עשר כנגד עשר אמירות. ועל כן הפרשיות הללו הן כלל גדול בתורה. אשרי חלקו של מי שמשלים אותו בכל יום פעמים, שהרי התקדש בפיו השם הקדוש כראוי.

רבי אחא הנה עומד עם רבי אלעזר לילה אחד אחרי חצות הלילה, והיו עוסקים בתורה. פתח רבי אלעזר (רבי אחא) ואמר, (דברים ל) כי הוא חייך ואורך ימך וגו'.

איש, בעל הבית, הא אתקשר בר נש בפולחניה, והוא עבד ביה רעותיה.

ועל דא בעי בר נש לשואה מלין דאורייתא עליה תדיר, בגין דיהא ההוא יצר הרע תביר בהו, דלית ליה מקטרגא ליצר הרע, בר מלי דאורייתא. ועל דא פתיב, והיו הדברים האלה וגו', על לבבך, על תרי יצריך, יצר הטוב אתעטר בהו, ויצר הרע אתפנע בהו. אמר רבי יהודה, יצר הטוב, מה בעי מלי דאורייתא. אמר ליה, יצר הטוב אתעטר בהו. ויצר הרע, פיון דחמי בר נש לא תב, ולא בעי לאשתדל באורייתא, פדין הוא סליק לעילא, ואוליף עליה חובה, הדא הוא דכתיב, (משלי א) וכסילים מרים קלון.

בר אהא רבי שמעון, אמר, הא ודאי פרשתא דקריאת שמע רמיזא ביה עשר אמירן פמה דאוקמוה, והכי הוא ודאי. והיו הדברים האלה, פללא דעשר אמירן אינון. ובגין כך עשר פקודין אית הכא, לקבל עשר פקודין דאורייתא. ומאן אינון. ושננתם לבניך. ודברת בם. בשבתך בביתך. ובשכבך. ובקומך. וקשרתם לאות על ירך. והיו לטוטפות בין עיניך. וכתבתם על מזוזת ביתך. ובשעריך. הא עשר, לקבל עשר אמירן. ועל דא פרשיין אלין כלל רב אינון באורייתא, זפאה חולקיה, מאן דאשלים ליה בכל יומא תרי זימני, דהא אתקדש בפומיה שמא קדישא כדקא יאות.

רבי אחא, הנה קאים עמיה דרבי אלעזר ליליא חד פתר פלגות ליליא, והווי משתדלי באורייתא. פתח רבי אלעזר, (נ"א רבי אחא) ואמר, (דברים לב) פי הוא חייך ואורך ימך וגו'.

בא ורָאָה, על כל התנאים (המצוות) שגזר הקדוש ברוך הוא כשנכנסו לארץ ישראל, גזרת התורה היתה. מה הטעם? משום שהשכינה לא מתישבת בארץ אלא בתורה, ולא מתישבת למעלה אלא בתורה.

שכך אמר (רבי שמעון) אבא, תורה שבעל פה לא נודעת, אלא בשביל תורה שבכתב. השכינה לא מתישבת למעלה ולמטה, אלא עם התורה שלמטה. שכל זמן שהתורה נמצאת עמו, יכול לעמד בעולם. (תורה שבכתב לא נודעת אלא משום תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה לא נודעת אלא מתורה שבכתב, ודאי כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל. השכינה לא מתישבת למעלה אלא בתורה שלמטה. שכל זמן שהתורה נמצאת, יכולה להתקיים בעולם) זהו שכתוב פי הוא חייך וארץ ימך לשבת על האדמה. על האדמה סתם. ואם לא שפסטיק דברי תורה, לא יכול לעמד, שכתוב (ירמיה ט) על מה אבדה הארץ. וכתוב, ויאמר ה' על עזבם את תורת.

בעודם יושבים, הנמיה רבי שמעון את ראשו ואמר, ודאי כף הוא, וזהו הסוד שמצאנו בספרו של רב המנונא סבא, ובאר הפסוק הזה בסוד של כנסת ישראל, שכתוב (שמות כא) שארה כסותה וענתה לא יגרע. ואם מונעים ממנה, מה פתוב? ויצאה חנם אין כסף, כמו שנאמר (ישעיה ג) אי זה ספר פריותות אמכם אשר שלחתיה. וכתוב (שם נב) חנם נמפרתם ולא בכסף תגאלו. ומי שמונע ממנה תורה, כמי שלוקח בעל (שארה) של אשה ומונע אותו ממנה. זו נשארת כאלמנה, ולא אלמנה. זהו שכתוב (איכה א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה.

תא חזי, על כל תנאים (נ"א פקודין) דגזר קדשא בריך הוא פד עאלו לארעא דישראל, גזרה דאורייתא הוה. מאי טעמא, בגין דשכינתא לא מתיישבא בארעא, אלא באורייתא. ולא מתיישבא לעילא, אלא באורייתא.

דהכי אמר (רבי שמעון) אבא, תורה שבעל פה לא אשתמודע, אלא בגין תורה שבכתב. שכינתא לא מתיישבא לעילא ותתא אלא עם תורה דלתתא. דכל זמנא דאורייתא אשתכח עמיה, יכלא למיקם בעלמא. (נ"א תורה שבכתב לא אשתמודעא אלא בגין תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה לא אשתמודעא אלא מתורה שבכתב, ודאי כלל הצריך לפרט, ופרט הצריך לכלל. שכינתא לא מתיישבא לעילא אלא באורייתא דלתתא. דכל זמנא דאורייתא אשתכחתי יכלא למיקם בעלמא) הדיא הוא דכתיב, פי הוא חייך וארץ ימך לשבת על האדמה. על האדמה סתם. ואי לאו דאפסטיק מלי דאורייתא לא יכלא למיקם. דכתיב, (ירמיה ט) על מה אבדה הארץ. וכתוב, ויאמר יי' על עזבם את תורת.

עד דהוו יתבי, מאיך רבי שמעון רישיה. אמר, ודאי הכי הוא ודא הוא רזא דאשפחנא בספרא דרב המנונא סבא, ואוקים קרא דא, ברזא דכנסת ישראל, דכתיב, (שמות כא) שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ואי אתמנעו מנה, מה כתיב, ויצאה חנם אין כסף. כמה דאת אמר, (ישעיה ג) אי זה ספר פריותות אמכם אשר שלחתיה. וכתוב, (ישעיה נב) חנם נמפרתם ולא בכסף תגאלו. ומאן דמנע אורייתא מנה, כמאן דנסב מארי (ס"א שארה) דאתתא, ומנע ליה מנה, דא אשתארת פארמלתא, ולא ארמלתא. הדיא הוא דכתיב, (איכה א) היתה כאלמנה, ולא אלמנה.

יָשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בַתּוֹרָה עַד שֶׁהָאִיר הַיּוֹם. אַחַר שֶׁהָאִיר הַיּוֹם, קָמוּ וְהָלְכוּ. עַד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ רָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְרָאָשׁוּ עִטּוֹף. קָרְבוּ אֵלָיו, וְהָיָה מְרַחֵשׁ בְּשִׁפְתוֹתָיו וְלֹא הָשִׁיב לָהֶם דְּבָר. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, וְדָא זֶה נִמְלָךְ בְּרַבּוֹנוּ. יָשְׁבוּ רַבִּי אֲלֵעָזָר וְרַבִּי אֲחָא וְהִתְפַּלְלוּ תְּפִלָּה, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ עָמַד בְּמִקּוּמוֹ בְּמִקּוּם אַחֵר. אַחֵר שִׁסְיָמוּ הַתְּפִלָּה הִלְכוּ לְדֶרֶךְ, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ נִשְׁמַט מֵהֶם. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, הָאִישׁ הַזֶּה, אוֹ שְׁהוּא טַפְשׁ, אוֹ שְׁדַרְכִּי לֹא יִשְׁרוּת. אָמַר, נִתְעַסַּק בַּתּוֹרָה, שְׁהָרִי הַשְּׁעָה הִיא לְזֶה.

פְּתַח רַבִּי אֲלֵעָזָר וְאָמַר, (משלי א) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן. כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁמַתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה. וְטָרַם שִׁפְתָּח בְּדָבָר, קָרַב אֲלֵיהֶם אוֹתוֹ אָדָם. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, אֵין לָנוּ לְהַפְסִיק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׁפַל מִי שְׁמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, זוֹכָה לְרִשְׁתָּ יִרְשָׁה שֶׁל הַנְּחִלָּה שְׁלַמְעֵלָה, בְּכַבּוֹד שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, וְזוֹכָה לְרִשְׁתָּ יִרְשָׁה שֶׁל נְחִלָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִי הִיא? אוֹתוֹ שְׁנַקְרָא כְּבוֹד ה', שְׁלֹא פוֹסַק מֵהֶם לְעוֹלָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, הֵהוּא שְׁנַקְרָא כְּבוֹד ה'.

וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן, מַה הוּא? בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, הָרִי אוֹתוֹ כְּבוֹד ה' הוּא יוֹרֵשׁ לְעַצְמוֹ, וְכַמָּה אֲפִיטְרוּפְסִים וְסַנְגוּרִים נִמְצְאוּ לְמַעְלָה עַל הָאָדָם, וְכֻלָּם מְלַמְּדִים עֲלָיו זְכוּת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ. וְאֵם אֵין הָאָדָם מַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה וְלֹא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ רַבּוֹנוּ, הוּא נַעֲשֶׂה עֲלָיו קְטָגוֹר. וְאוֹתוֹ

יָתְבוּ וְאִתְעַסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא, עַד דְּנְהִיר יוֹמָא. בְּתַר דְּנְהִיר יוֹמָא, קָמוּ וְאָזְלוּ. עַד דְּהוּוּ אָזְלוּ, חָמוּ חַד גְּבַר דְּהוּוּ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְרִישִׁיָּה עִטּוֹף, קָרִיבוּ גַבִּיָּה, וְהוּוּ רַחִישׁ (דף רס"ח ע"ב) בְּשִׁפּוֹתֵיהָ, וְלֹא אָתִיב לֹוֹן מְדִי. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, וְדָאִי הָאִי אִמְלָךְ בְּמֵאֲרִיָּה. יְתִיב רַבִּי אֲלֵעָזָר וְרַבִּי אֲחָא וְצִלוּ צְלוֹתָא, וְהֵהוּא גְּבַר קָאִים בְּקִיּוּמֵיהָ בְּאַתְרַּא אַחֲרָא. בְּתַר דְּסִיּוּמוּ צְלוֹתָא, אָזְלוּ בְּאַרְחָא, וְהֵהוּא גְּבַרָא אֲשֶׁתְּמִיט מַנְיֵיהּ. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, הָאִי גְּבַרָא, אוֹ טַפְשָׁא הוּא, אוֹ אַרְחוּי לֹא מַתִּישְׁרוֹן. אָמַר, נִתְעַסַּק בְּאוֹרֵייתָא, דְּהָא שְׁעָתָא הִיא.

פְּתַח רַבִּי אֲלֵעָזָר וְאָמַר, (משלי א) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן. כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, זְכָאִין אֵינּוֹן דְּמַתְעַסְקִי בְּאוֹרֵייתָא. עַד לֹא פְתַח מְלָה, קָרִיב הֵהוּא בַר נֶשׁ גַּבִּיָּהוּ. אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, לִית לָן לְמַפְסַק מְלִי דְּאוֹרֵייתָא, דְּכָל מָאן דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, זְכִי לְמִירַת יְרוּתָא דְּאַחְסָנָא דְּלַעִילָא, בִּיקְרָא דְּמַלְכָּא עַלְאָה קְדִישָׁא, וְזְכִי לְמִירַת יְרוּתָא דְּאַחְסָנָא בְּהָאִי עַלְמָא, וּמֵאִי אִיהוּ. הֵהוּא דְּאִקְרִי כְּבוֹד יִי, דְּלֹא פְסַק מַנְיֵיהּ לְעַלְמָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ, הֵהוּא דְּאִקְרִי כְּבוֹד יִי.

וּכְסִיּוֹתִים מָרִים קִלּוֹן, מָאִי הוּא. תָּא חֲזִי, כַּד בַּר נֶשׁ אָזִיל בְּאַרְחַּא מִיִּשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, הָא הֵהוּא כְּבוֹד יִי יְרִית לְגַרְמֵיהָ, וְכַמָּה אֲפִטְרוּפְסִין סַנְיַגוּרִין אֲשֶׁתְּפַחוּ לְעִילָא עֲלֵיהָ דְּבַר נֶשׁ, וְכֻלְהוּ אוֹלְפִין עֲלֵיהָ זְכוּ, קָמִי מַלְכָּא קְדִישָׁא, וְאִי בַר נֶשׁ לֹא אֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא, וְלֹא אָזִיל בְּאַרְחָא דְּמֵאֲרִיָּה, הוּא עֲבִיד קְטִיגוּרָא עֲלֵיהָ.

קטגור משוטט באויר (והולך לו), ולא עולה למעלה, אולי ישוב האדם מחטאו. פיון שרואה שאין האדם שוב ולא רוצה להשתדל בתורה, אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חובה. זהו שפתוב וכסילים מרים קלון, ועולה למעלה ועושה קטרוג.

פתח ואמר, (זכריה יד) ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה וגו'. מה שונה מצרים כאן מפל שאר העמים, שהרי לכלם פתוב ולא עליהם יהי הגשם, וכאן לא? אלא הרי פרשוה החברים, שהרי ארץ מצרים אינה צריכה מטר, ועל פן אינה בכלל אותן שצריכות מטר, אבל הם, דין אחר עולה עליהם, ויפה אמרו. בא וראה, פתוב (דברים יא) פי

הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'. שהרי הנהר העולה, ממנו משקית הארץ, אבל כאן - למטר השמים תשטה מים, שהרי הארץ הקדושה משקית תמיד מן השמים, וכשישראל היו עוסקים בתורה, היתה משקית פראוי. ומי שמונע ממנה תורה, כאלו מונע טוב מכל העולם. נכנסו לתוך מערה אחת שהיתה בדרך, נכנס עמיהם אותו האיש. ישבו.

פתח אותו האיש ואמר, (שמות לג) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו'. הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו, ולא מלה זו כמלה זו. בתחלה ודבר ה' אל משה פנים אל פנים - יפה. אחר כך ושב אל המחנה, אחר כך ומשרתו יהושע בן נון נער, מהו? אמר רבי אלעזר, ודאי הקדוש ברוך הוא התרצה בכבודנו, שפעת הזווג שלנו עם

והוא קטיגורא שאט באורא (ואויל ליה), ולא סליק לעילא, דלמא יתוב אדם מחובוי. פיון דחמי דבר נש לא תב, ולא בעי לאשתדלא באורייתא, כדין הוא סליק לעילא, ואוליף עליה חובה. הךא הוא דכתיב, וכסילים מרים קלון, וסליק לעילא ועביד קטרוגא.

פתח ואמר, (זכריה יד) ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה המגפה וגו'. מאי שנא מצרים הכא, מפל שאר עמין, דהא לכלהו כתיב (שם) ולא עליהם יהי הגשם, והכא לא. אלא הא אוקמוה חברייא, דהא ארעא דמצרים לא אצטריף למטרא, ועל דא לאו היא בכללא דאינון דבען מטרא, אבל אינון, דינא אחרא אסתלק עלייהו, ושפיר קאמרו.

הא חזי, פתיב (דברים יא) פי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם וגו'. דהא נהרא סליק, מניה משתקייא ארעא, אבל הכא למטר השמים תשטה מים, דהא ארעא קדישא מן שמיא אתשקייא תדיר. וכד ישראל הוו עסקין באורייתא, הוה אתשקייא כדקא יאות. ומאן דמונע אורייתא מניה, פאילו מונע טב מן כל עלמא. עאלו לגו מערתא חדא דהוה בארעא, עאל ההוא גבר עמהון, יתבו.

פתח ההוא גברא ואמר, (שמות לג) ודבר יי' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר וגו', האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא סיפיה רישיה. ולא מלה דא כמלה דא, בקדמיתא ודבר ה' אל משה פנים אל פנים שפיר, לבתר ושב אל המחנה, לבתר ומשרתו יהושע בן נון נער, מהו. אמר רבי אלעזר ודאי קדשא בריך הוא אתרעי ביקרא דילן, דהשתא זיוגא

השכינה, והשכינה לא סרה מעמנו. מי שפותח פתח, יאמר דבר.

פתח ואמר, ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, בכמה דרגות עליונות ונכבדות נפרד משה הנביא הנאמן על כל שאר נביאי העולם, שהרי כלם כנגדו כמו קוף בפני בני אדם. שאר הנביאים היו מסתכלים באספקלריה שאינה מאירה, ועם כל זה לא היו זוקפים פנים למעלה להסתכל, אלא כמו שכתוב (דניאל ט) ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה. ולא עוד, אלא שהדברים לא היו אליהם בגלוי.

ומשה הנביא הנאמן לא פך, שהוא היה מסתכל באספקלריה המאירה ועומד בקיומו, ולא עוד, אלא שהיה זוקף ראש להסתכל, כמי שאמר לחברו: זקף ראשך, ויסתכלו פניך בפני, כדי שתדע הדברים שלי. כף משה, פנים אל פנים זוקף ראש, בלי פחד, פנים זקופות, ומסתכל בזיו הכבוד העליון, ולא השתתה דעתו ופניו כמו שאר הנביאים, שפשהו מתנבאים (רוצים) להסתכל, יצאו מרשותם ומדעתם והשתנה זיו פניהם, ולא היו יודעים מהעולם הזה כלום.

ומשה לא פך, שמשה היה מסתכל ממש בדרגה העליונה ההיא, ולא יצא מרשותו ומדעתו, שהרי בשעה שהיה מסתכל בזיו הכבוד העליון, מיד ושב אל המחנה, לדבר עמם בכל מה שהצטרכו, ודעתו מתישבת בו ככראשונה, ויותר. וזהו ושב אל המחנה. ומשרתו יהושע בן נון נער, ודאי שהיה יונק מתוך האהל, למד להסתכל

דילן בשכינתא, ושכינתא לא אתעדדי מנן. מאן דפתח פתחא, לימא מלה.

פתח ואמר, ודבר יי' אל משה פנים אל פנים, בכמה דרגין עלאין ויקירין, אתפרש משה נביאה מהימנא, על כל שאר נביאי דעלמא. דהא כלהו לקבליה, פקוף בפני בני נשא. שאר נביאי הוו מסתכלי באספקלריא דלא נהיר, ועם כל דא לא הוו זקפן אנפין לעילא לאסתכלא, אלא כמה דכתיב, (דניאל ט) ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה. ולא עוד אלא דמלין לא הוו גפנייהו באתגלייא.

ומשה נביאה מהימנא לאו הכי, דהוא הוה מסתכל באספקלריא דנהרא, וקאים בקיומיה. ולא עוד, אלא דהוה זקיף רישא לאסתכלא, כמאן דאמר לחבריה, זקוף רישך, ויסתכלון אנפך באנפאי, בגין דתנדע מלי. כף משה, פנים אל פנים זקיף רישא, בלא דחילו, אנפוי זקפאן ומסתכל (דף רס"ט ע"א) בזיו יקרא עלאה, ולא אשתני דעתוי ואנפוי, פשאר נביאין, דכד הוו נבאן (ס"א געאן) לאסתכלא, נפקא מרשותיהו ומדעתיהו, ואשתני זיו אנפיהו, ולא הוו ידעי מהאי עלמא כלום.

ומשה לאו הכי, דמשה בההוא דרגא עלאה ממש הוה מסתכל, ולא נפק מרשותיה ומן דעתיה, דהא בשעתא דהוה מסתכל בזיו יקרא עלאה, מיד ושב אל המחנה, למללא עמהון בכל מה דאצטריכאן, ודעתוי מתישבא ביה פקדמיתא, ויתיר. ודא הוה ושב אל המחנה. ומשרתו יהושע בן נון נער, ודאי דהוה יניק מתוך האהל, ואוליף

ברוח הקדש, כמו שנאמר
(שמואל-א' א) והנער שמואל משרת
את ה'.

בא וראה, כל זמן שהיה יהושע
אצל משה, היה לומד ויונק
מתוך האהל ולא פוחד. אחר
שנפרד ממשה והיה לבדו, מה
כתוב? (יהושע ה) ויפל יהושע אל
פניו ארצה וישתחו. שלא היה
יכול להסתפל. וזה משליח אחד,
כל שכן ממקום אחר.

לאדם אחד שהפקיד אצלו
המלך כלי זהב ואבנים יקרות.
כל זמן שנמצאים אצלו, השמש
של ביתו אוהז בהם ומסתפל
בהם. כיון שהסתלק אותו אדם
מהעולם, לא השאיר המלך אצל
השמש כלום, ואחז את פקדונו.
אמר אותו שמש: אוי על מה
שאבדתי. בימי אדוני היו כל
אלה בידי.

כך יהושע, בימי משה היה יונק
בכל יום מתוך האהל ולא פוחד.
אחר שנפטר, ויפל יהושע על
פניו. ואני, משום שאני מצוי
בתוכם, אסתפל בדברי התורה
ולא אפחד. אחר שאפרד מהם,
ולא אוכל להסתפל לבדי.

עוד פתח ואמר, ושונתם לבניך
ודברת בם וגו'. כמו שנאמר
(תהלים מה) חציו שנונים. שצריך
אדם לתדד דברי תורה לבנו
פחרב שהיא שנונה בשני
הצדדים, כדי שיכניס לו החדוד
והשמחה בתורה, ולא ימצא לבו
בטפשות. ודברת בם, כל דברי
התורה, לכל אחד ואחד יש לו
דרך לבדו. ודברת בם? ! ותדבר
היה צריך לו לכתב! אלא צריך
אדם להנהיג עצמו בהם,
ולהנהיג עצמו שלא יסטה לימין
ולשמאל.

בשבתך בביתך, להנהיג עצמו
בביתו בדרך ישרה ובדרך

לאסתפל א ברוח קדשא, כמה דאת אמר (שמואל
א' א) והנער שמואל משרת את יי'.

הא חזי, כל זמנא דהוה יהושע לגבי דמשה,
הוה אוליף ויניק מתוך האהל, ולא
דחיל. בתר דאתפרש ממשה, והוה בלחודוי,
מה כתיב, (יהושע ה) ויפול יהושע על פניו ארצה
וישתחו, דלא הוה יכיל לאסתפל, והאי מחד
שליחא, כל שפן מאתר אחרא.

לבר נש, דאפקיד מלפא גביה מאני דהב
ואבני יקר, כל זמנא דמשתפחי גביה,
שמשא דביתיה, אחיד בהו ואסתפל בהו.
כיון דסליק ההוא בר נש מעלמא, לא שביק
מלפא לגבי שמשא כלום, ואחיד פקדונו
דיליה. אמר ההוא שמשא, ווי דאבדית.
כיומוי דמארי, כל אלן הוה בידי.

כך יהושע, כיומוי דמשה הוה יניק בכל
יומא מתוך האהל, ולא דחיל. בתר
דשכיב, ויפול יהושע על פניו. ואנא בגין
דאנא שכיח בגוויכו, אסתפל במלי
דאורייתא, ולא אהא דחיל. בתר דאתפרש
מנניכו, ולא איכול לאסתפל בלחודאי.

הו פתח ואמר, (דברים ו) ושונתם לבניך ודברת
בם וגו'. כמה דאת אמר (תהלים מה) חציו
שנונים. דבעי בר נש לחדדא מלי דאורייתא
לבריה, פחרפא דאיהו שונא בתרי סטרוי,
בגין דייעול ליה חדודא וחדוה באורייתא,
ולא ישתפח לביה בטפשותא. ודברת בם, כל
מלין דאורייתא, כל חד וחד אורחא ליה
בלחודוי. ודברת בם, ותדבר מיבעי ליה. אלא
בעי בר נש לאנהגא גרמיה בהו, ולא תנהגא
גרמיה, דלא יסטי לימינא ולשמאלא.

בשבתך בביתך, לאנהגא גרמיה בביתיה
בארץ מישר ובארץ תקונוא,

תְּקִינָה, שִׁילְמָדוֹ מִמֶּנּוּ בְּנֵי בֵּיתוֹ
לְהִנְהִיג עֲצָמָם בְּנִחַת וּבְשִׂמְחָה,
וְלֹא יִטִּיל פֶּתַח בְּבֵנֵי בֵּיתוֹ יוֹתֵר,
וְכָל מַעֲשָׂיו בְּבֵיתוֹ בְּדֶרֶךְ תְּקִינָה.
וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ, לְהִנְהִיג בְּדַבְרֵי
תּוֹרָה, וּלְתַקֵּן אֶת עֲצָמוֹ בְּהֵם
כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ, וְלִהְיֶה עֲצָמוֹ
בְּדֶרֶכֶי הַתּוֹרָה. וּמָה הוּא? כְּמוֹ
שְׂיַעֲקֹב, לְדוֹרוֹן, לְקָרֵב וּלְתַפְלָה.
וְהַתְּפִלָּה צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל לְרַבּוֹנוֹ,
וּמַעַל כָּלֶם דְּבַרֵי תּוֹרָה.

וּבְשִׂבְבְּךָ, לְהִנְהִיג עֲצָמוֹ בְּיִרְאַת
רַבּוֹנוֹ, בְּקִדּוּשָׁה וּבְעֲנוּהָ, שְׁלֹא
יִמְצֵא חֲצוּף כְּנֶגֶד רַבּוֹנוֹ.
וּבְקוֹמָךְ, לְתַת תְּשׁוּבָה לְרַבּוֹנוֹ
שֶׁהֵשִׁיב נִשְׁמָתוֹ. שְׁהֵרִי בְּכִמְהָ
חַיִּיבִים הוּא נִמְצָא לְפָנָי רַבּוֹנוֹ,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עִמּוֹ
חֶסֶד וּמְשִׁיב אוֹתָהּ לְגוֹפּוֹ.
וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל [דָּךְ] יְדָכָה,
הֲרִי פְּרִשׁוּהָ עַל יַד כְּהָה, וְזוֹהִי
הַשְּׂמַאל. וּבְסִפֵּר הָאֲגֻדָּה אָמַר,
עַל יַד כ"ה, כְּמוֹ שְׁנָאֵמַר (בְּרַאשִׁית
טו) כ"ה יְהִיָּה זְרַעְךָ.

וְחַבְרִיָּא יוֹשְׁבֵי הַדְּרוֹם פְּרִשׁוּהָ
בְּסוּד שְׁלָהֶם, אַרְבַּע בְּתֵי הַתְּפִלִּין
כְּמוֹ זֶה (בְּצוּרָה אַחֲרָה). קָדַשׁ לִי כָל
בְּכוֹר, סֶתֶם - כְּנֶגֶד הַפֶּתַח הָעֲלִיּוֹן
שֶׁל הַכֹּל. וְהִיָּה כִּי יִבְיָאָךְ - כְּנֶגֶד
חֲכֵמָה. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָתָ -
כְּנֶגֶד בֵּינָה. וְהִיָּה - כְּנֶגֶד חֶסֶד.
אַחַר כֶּף כְּלוּלִים כָּלֶם בְּזֵרוּעַ
שְׂמַאל שְׁנֹקְרָאֵת עוֹ, וְכַתוּב (ישעיה
סב) וּבְזֵרוּעַ עֲזוֹ. וְאִין עוֹ אֵלָא
תּוֹרָה, וְאִין עוֹ אֵלָא תְּפִלִּין.

וְהַדְּבָרִים לֹא מִיִּשְׁבִּים אֲצִלְנוּ.
מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהַפֶּתַח
הָעֲלִיּוֹן כּוֹלֵל הַכֹּל, שְׂאִינוּ
בְּחֻשְׁבוֹן. וְעוֹד, וְהִיָּה כִּי יִבְיָאָךְ
תְּלוּי בִּיצִיאַת מִצְרַיִם, אוֹתוֹ
מְקוֹם שְׁנֹמְצָאֵת בּוֹ חֲרוֹת
לְעַבְדִּים, וְעַל כֵּן לֹא מִתְּקַנִּים

מִתְּתַקְנֵן בְּאַרְחִיּוּהוּ. וְאִין

דִּילְפוֹן מְנִיָּה בְּנֵי בֵּיתִיהָ לְאַנְהָגָא גְרַמִּיָּה
עֲמַהוֹן בְּנִחַת וּבְחִידוֹ, וְלֹא יִטִּיל דְּחִילוֹ בְּבֵנֵי
בֵּיתִיהָ יִתִּיר, וְכָל עוֹבְדוֹי בְּבֵיתִיהָ בְּאַרְחַ
תְּקוּנָא. וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ, לְאַנְהָגָא בְּמִלֵּי
דְּאוּרִיִּיתָא, וּלְתַקְנָא גְרַמִּיָּה בְּהוּ כְּמָה
דְּאַצְטְרִיךְ, וּלְדַבְּרָא גְרַמִּיָּה בְּאוּרְחוּי
דְּאוּרִיִּיתָא. וּמֵאֵי אִיהוּ. כְּמָה דִּיעֲקֹב. לְדוֹרוֹן.
לְקָרְבָא. לְצִלוֹתָא. וְצִלוֹתָא בְּעֵי לְצִלָּאָה
לְמֵאֲרִיָּה, וְעֵילָא מְנַהוֹן מִלֵּי דְּאוּרִיִּיתָא.

וּבְשִׂבְבְּךָ, לְדַבְּרָא גְרַמִּיָּה בְּדְחִילוֹ דְּמֵאֲרִיָּה,
בְּקִדּוּשָׁה, בְּעֲנוּהָ דְלֹא יִשְׁתַּכַּח
חֲצִיף לְקַבְּלִיהָ דְּמֵאֲרִיָּה. וּבְקוֹמָךְ, לְמִיָּהֵב
תְּשׁוּבָתָן לְמֵאֲרִיָּה דְּאַתִּיב נִשְׁמָתִיהָ. דְּהָא בְּכִמְהָ
חַיִּיבִין אֲשַׁתְּכַח קָמֵי מֵאֲרִיָּה, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא עֹבֵיד עִמִּיָּה חֶסֶד, וְאַתִּיב לָהּ לְגוֹפִיָּה.
(דְּבַרִּים 1) וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל יְדָכָה. הֵא אוּקְמוּהָ,
עַל יַד כְּהָה, וְדָא הוּא שְׂמַאלָא. וּבְסִפֵּרָא
דְּאַגְדָּתָא אָמַר, עַל יַד כ"ה. כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר
(בְּרַאשִׁית טו) כ"ה יְהִיָּה זְרַעְךָ.

וְחַבְרִיָּא יִתְבִּי דְרוּמָא אוּקְמוּהָ בְּרִזָּא דְלַהוֹן,
אַרְבַּע בְּתֵי דְתְּפִלִּין כְּהֵאֵי גּוּוּנָא. (נ"א
בְּנוּנָא אַחֲרָה) קָדַשׁ לִי כָל בְּכוֹר סֶתֶם, לְקַבֵּל כְּתָרָא
עֲלָאָה דְכָלָא. וְהִיָּה כִּי יִבְיָאָךְ, לְקַבֵּל חֲכֵמָה.
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָתָ, לְקַבֵּל בֵּינָה. וְהִיָּה
לְקַבֵּל חֶסֶד. לְבַתֵּר פְּלִילֵן כְּלָהוּ בְּזֵרוּעַ
שְׂמַאלָא, דְּאַקְרִי עוֹ. וְכַתִּיב, (ישעיה סב) וּבְזֵרוּעַ
עֲזוֹ. וְאִין עוֹ, אֵלָא תּוֹרָה, וְאִין עוֹ, אֵלָא
תְּפִלִּין.

וּמִלִּין לֹא מִתְּנִשְׁבֵּן לְגַבְּן. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין
דְּכַתְרָא עֲלָאָה הוּא כְּלִיל כְּלָא, דְּלֹא
הוּא בְּחוּשְׁבָנָא. וְעוֹד, וְהִיָּה (דף רס"ט ע"ב) כִּי
יִבְיָאָךְ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם תְּלִיָּא, הַהוּא אֲתֵר
דְּאַשְׁתַּכַּח בֵּיה חִירוֹ לְעַבְדִּין, וְעַל דָּא לֹא

בְּדַרְכֵיהֶם. וְאָנוּ שְׂרוּיִים מִחֻכְמָה,
וְכֵן הוּא, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נוֹטֵל אוֹתָם; (וכו) אַרְבַּע לְמַעְלָה,
וְאַרְבַּע לְמַטָּה, וְאַרְבַּע בְּמִקְוֹם
הַמַּחַ, וְאַרְבַּע בְּמִקְוֹם שְׂשׂוּי
הַלֵּב. מִשּׁוּם שֶׁזֶה נִקְשֵׁר בְּזֶה.

וְצִרִיךְ הָאָדָם לְהִתְעַטֵּר בָּהֶם,
מִשּׁוּם שֶׁהוּא שֵׁם קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן,
שְׁכָתוֹב (דברים כח) וְרָאוּ כָל עַמֵּי
הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' וְגו'. וְכָל מִי
שִׁמְתָעֵטֵר בַּעֲטָרָה קְדוּשָׁה
עֲלִיּוֹנָה זו, נִקְרָא מְלֶךְ בְּאָרֶץ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֶךְ בְּרִיקֵע.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שיר ז) מְלֶךְ אֲסוּר
בְּרִהָטִים. כְּמוֹ שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְלֶךְ לְמַעְלָה, כֵּן גַּם הוּא
מְלֶךְ לְמַטָּה. וְכִתְבָתֶם עַל מְזוֹזוֹת
בֵּיתְךָ, כְּדִי שִׁיְהִי אָדָם שָׁלֵם
בְּכָל, וְיִמְצָא שָׁלֵם בְּמִצְוֹת שֶׁל
רַבּוּנוֹ, רְשׁוּם לְמַעְלָה רְשׁוּם
לְמַטָּה. אֲשֶׁרֵי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.
פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, שְׁנֵי
פְּסוּקִים מְצָאֵתִי, שְׂאָף עַל גֵּב
שֶׁהַכֹּל תְּלוּיִים בְּדִרְגָּה אַחַת,
אֵינָם מְדִרְגָּה אַחַת. בְּפְסוּק אֶחָד
פְּתוּב, (חגי א) כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת.
וּבְפְסוּק אֶחָד פְּתוּב, כֹּה אָמַר ה'
אֱלֹהִים. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלָּא
בְּזִמְנֵן שְׁכָתוֹב כֹּה אָמַר ה'
צְבָאוֹת, אֲזִי הִדְבַר בָּא בְּרַחֲמִים.
וּבְזִמְנֵן שְׁכָתוֹב כֹּה אָמַר ה'
אֱלֹהִים, אֲזִי הִדְבַר בָּא בְּדִין.

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת, מִשּׁוּם
שֶׁהַכֹּה הוּא מִתְבָּרַכַת מְצַדִּיק
וּמְנַצֵּחַ וְהוּד, שְׁנִקְרָא ה' צְבָאוֹת.
וְאִזּוּ הִדְבַר בָּא בְּהִתְבַּסְמוּת,
שְׁתֵּרֵי מִהִמְקוֹם הַזֶּה הוּא בָּא. כֹּה
אָמַר ה' אֱלֹהִים, אִזּוּ הַכֹּה הוּא
יּוֹנְקֵת מִצַּד הַדִּין מִמְקוֹם הַגְּבוּרָה
הָעֲלִיּוֹנָה, וְלִמְדָנוּ מֵאֲבָא שֶׁהַדִּין
הוּא בְּרַחֲמִים, מִשּׁוּם שְׁכָתוֹב ה'
אֱלֹהִים.

שְׁתֵּרֵי אֱלֹהִים הוּא גְבוּרָה בְּכָל
מְקוֹם. אֲדִנִּי, גְבוּרָה תַּחְתּוֹנָה

מִחֻכְמָה שְׂרִיין, וְהַכִּי הוּא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
נְטִיל לֹזַן, (וכו) אַרְבַּע לְעֵילָא, אַרְבַּע לְתַתָּא,
אַרְבַּע בְּאִתְרֵי דְמוּחָא. אַרְבַּע בְּאִתְרֵי דְלַבָּא
שְׂרִיִיא. בְּגִין דְדָא בְדָא אִתְקַשֵּׁר.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְאַתְעֵטְרָא בְּהוּ, בְּגִין דְאִיהוּ
שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה. דְכְתִיב, (דברים כח)
וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יי' וְגו'. וְכָל מִאֵן
דְּמִתְעֵטֵר בַּעֲטָרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה דָא, אִקְרִי
מְלֶךְ בְּאֶרְעָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֶךְ
בְּרִיקֵעָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שיר השירים ז) מְלֶךְ
אֲסוּר בְּרִהָטִים. פְּמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלֶךְ
לְעֵילָא, הַכִּי נִמְי הוּא מְלֶךְ לְתַתָּא. (ועם כל דא)
וְכִתְבָתֶם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ, בְּגִין דִּיהוּי בַר נֶשׁ
שְׁלִים בְּכֹלָא, וְיִשְׁתַּפַּח שְׁלִים בְּפְקוּדֵי
דְמֵאֲרִיָּה, רְשִׁים לְעֵילָא, רְשִׁים לְתַתָּא, וְכָפָּה
חוּלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, תְּרִי קְרָאִי אֲשַׁבְּחָנָא,
דְּאָף עַל גֵּב דְכֹלָא בְּחַד דְרִגָּא תְלִיין,
לָאו אֵינּוֹן מְדִרְגָּא חַד. חַד קְרָא כְתִיב, (חגי א)
כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת. וְחַד קְרָא פְתִיב, (ישעיהו ו)
כֹּה אָמַר יי' אֱלֹהִים. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָּא
בְּזִמְנָא דְכְתִיב כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת, כְּדִין מְלָה
אֲתִיא בְּרַחֲמֵי. וּבְזִמְנָא דְכְתִיב כֹּה אָמַר יי'
אֱלֹהִים, כְּדִין מְלָה אֲתִיא בְּדִינָא.

כֹּה אָמַר יי' צְבָאוֹת, בְּגִין דְהָאֵי כֹה, אֲתַבְּרָכָא
מְצַדִּיק וּמְנַצֵּחַ וְהוּד, דְאִקְרִי יי' צְבָאוֹת.
וְכִדִּין, מְלָה בְּאַתְבַּסְמוּתָא אֲתִיָּיא, דְהָא מֵאִתְרֵי
דָא קָא אֲתִיָּיא. כֹּה אָמַר יי' אֱלֹהִים, כְּדִין הָאֵי
כֹה יִנְקָא מְסֵטְרָא דְדִינָא, מֵאִתְרֵי דְגְבוּרָה
עֲלָאָה, וְאוּלִיפְנָא מֵאֲבָא, דְדִינָא הוּא בְּרַחֲמֵי,
בְּגִין דְכְתִיב יי' אֱלֹהִים.

דְהָא אֱלֹהִים גְבוּרָה הוּא בְּכָל אֲתֵר. אֲדִנִּי,
גְבוּרָה תַתָּאָה הִיא בְּכָל אֲתֵר. וְעַל דָּא

היא בכל מקום. ועל פן נודעים הדברים מפי הנביא, והוא היה מתפונן לומר דבר ממקומו. ואז היו יודעים בני האמונה הללו, מאיזה מקום תלוי הדבר.

פתח רבי אחא ואמר, (שופטים ה) אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו'. בא וראה, הפסוק הזה הוא סוד בסודות העליונים. בשעה שהמלך הקדוש מסר את ביתו בידי הגבירה, כל כלי הזין והקמחים והבליסטראות שלו הפקיד בידה, וכל אותם לוחמי הקרב שלו הפקיד עמה. זהו שכתוב (שיר השירים א) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגברי ישראל, והרי פרשוה. וכשנלחם הקדוש ברוך הוא בקרב, עם אותם הגבורים לוחמי הקרב שאמרנו הוא נלחם, והם נקראים מלמדי מלחמה.

כתוב (שופטים ה) מן שמים נלחמו הפוככים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו'. ושנינו, בשעה הזו שהתנדבו ישראל לגלות את הרשם הקדוש בבשרם, אז זו (ויקרא כו) חרב נקמת נקם ברית, כנסה את כל חילותיה וכל כלי הזין וכל אותם לוחמי הקרב להלחם בקרב עם (הלבנה) סיסרא, והפוככים היו שופכים אש מלמעלה. ואמר רבי שמעון, כל פוכב וכוכב יש לו שם לבדו, וכלם נקראים בשמות.

אמר להם הקדוש ברוך הוא, הודמנו לנקם את נקמת בני. שתי נקמות אני עתיד להפיע מהם. נקמה אחת של שש מאות מרפכות שהלוה לשר הגדול של המצרים כדי להלחם בקרב עם ישראל, שכתוב (שמות יד) ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים. ונקמה אחרת של הבנים שלי, שהציקו להם עד עכשו. ומשום כך נדונו בשני דינים -

אשתמודען מלי מפומא דנביאה, והוא הוה מתפנין למימר מלה מאתריה. וכדין הוה ידעי אליו בני מהימנותא, מאן אתר תליא מלתא. פתח רבי אחא ואמר (שופטים ה) אורו מרוז אמר מלאך ה' וגו'. תא חזי, האי קרא רזא הוא ברזין עלאין. בשעתא דמלכא קדישא מסר ביתיה בידי דמטרוניתא כל זיינין ורומחין ובליסטראות דיליה אפקיד בידהא, וכל אינון מגיחי קרבא דיליה אפקיד עמה. הדיא הוא דכתיב, (שיר השירים א) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל, והא אוקמוה, וכד אגח קדשא בריך הוא קרבא, באינון גבורין מגיחי קרבא דקאמרן אגח, ואינון אקרון מלומדי מלחמה.

כתיב (שופטים ה) מן שמים נלחמו הפוככים ממסלותם נלחמו עם סיסרא וגו'. ותנן, בהאי שעתא דאתנדיבו ישראל לגלאה רשימא קדישא בבשרהון, כדין האי חרב נוקמת נקם ברית, פנש כל חילא דיליה, וכל זיינין, וכל אינון מגיחי קרבא, לאגחא קרבא עמיה (נ"א דסיקרא) דסיסרא. וכוכבייא הוה אושדין נורא מלעילא. ואמר רבי שמעון, כל פוכב וכוכב אית ליה שמה בלחודוי, וכלהו בשמהן אקרון.

אמר לזין קדשא בריך הוא, אתעתדו לנקמא נוקמא דבני. תרי נוקמי אנא זמין לאתפרעא מניהו. חד נוקמא דשית מאה רתיכין דאוזיף ליה לרברבא דמצראי, בגין לאגחא קרבא בהו בישראל. דכתיב, (שמות יד) ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים. וחד נוקמא דבני, דעאקו להו עד השתא. ונקמה אחת של הבנים שלי, שהציקו להם עד עכשו. ומשום כך נדונו בשני דינים -

אָחד בְּמִים וְאֶחָד בְּאֵשׁ. בְּמִים, שְׁכָתוּב (שׁוּפְטִים ה) נֶחַל קִישׁוֹן גִּרְפֶּם. בְּאֵשׁ, שְׁכָתוּב הַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם.

וּבְאוֹתָם הַכּוֹכְבִים יֵשׁ כּוֹכֵב אֶחָד שְׁלֹא בָא לְאוֹתָהּ הַנֶּקְמָה, וְהַתְּקַלֵּל לְעוֹלָמִים, שְׁכָאֲשֶׁר מִתְחִיל לְהֵאִיר, בְּאִים שְׁאֵר הַכּוֹכְבִים וּבּוֹלְעִים אוֹתוֹ וְאֵת כָּל סִיעָתוֹ, וְכָלֶם אוֹבְדִים יַחַד, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר אוֹרוֹ מְרוֹז אָמַר מִלֶּאֱךָ ה'. וְכִי יֵשׁ רְשׁוֹת לְמִלְאָךְ בְּזָה? אֵלֹא זֶה הוּא הַמִּלְאָךְ שְׁכָתוּב בּוֹ (שְׁמוֹת יד) וַיִּסַּע מִלְאָךְ הָאֱלֹהִים הַהַלֵּךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל. וְזֶה הוּא שְׁכָל הַקְּרֻבוֹת הֵן שְׁלוֹ.

כִּי לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת ה' - כְּשִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. לְעֶזְרַת ה' בַּגְּבוּרִים - עִם אוֹתָם שְׁשִׁים גְּבוּרִים שֶׁהוֹדְמָנוּ בְּקֶרֶב עִם סִינְיָא. וְהַמִּלְאָךְ הַזֶּה, הַסּוֹד שֶׁל כָּל הַדִּינִים וְהַקְּרֻבוֹת שֶׁל הַמִּלְאָךְ הֵם בְּרִשׁוֹתוֹ, וְעַל כֵּן אָמַר מִלְאָךְ ה', וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית מו) הַמִּלְאָךְ הַגָּאֵל אֶתִּי וְגו', וְהָרִי פִּרְשׁוּהָ הַחֲכָרִים. וְזֶה עֵתִיד לְהַיּוֹת עֲלִיּוֹן וְנִכְבֵּד לְעֵתִיד לְבָא, וּבְזָה יִתְגַּדֵּל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וּבְזָה עֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַפְרֵעַ מִהַעֲמִים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וְעַל זֶה כָּתוּב (יִחְזַקָּאֵל לז) וְהַתְּגַדְּלֵתִי וְהַתְּקַדְּשֵׁתִי וְגו'. הִלְכוּ עַד שֶׁהִגִּיעוּ אֶל רַבִּי שְׁמַעוֹן. כִּיּוֹן שָׂרָאָה אוֹתָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הִנֵּה הַשְּׂכִינָה כָּאֵן, וְדַאי צְרִיכִים אָנוּ לְהַחְזִיק טוֹבָה לִפְנֵים שֶׁל הַשְּׂכִינָה.

פָּתַח וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל וְגו'. הַפְּסוּק הַזֶּה פִּרְשׁוּהוּ, שְׁכָאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל יִתְעוֹרְרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה יִשׁוּבוּ לְאַרְצָה הַקְּדוֹשָׁה וְיִתְקַבְּצוּ מִן הַגְּלוּת. שְׁהָרִי וְדַאי יוֹם אֶחָד

וּבִגְזִין כֶּף אֶתְדָּנוּ בְּתַרְיֵן דִּינִין, חַד בְּמִיָּא, וְחַד בְּאֵשׁא. בְּמִיָּא, דְּכִתִּיב, (שׁוּפְטִים ה) נֶחַל קִישׁוֹן גִּרְפֶּם. בְּאֵשׁא, דְּכִתִּיב הַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתָם.

וּבְאִינוֹן כְּכַבְיָא, אִית פִּכְבָּא חַד דְּלֹא אֶתָּא לְהַהוּא נוֹקְמָא, וְאֶתְלִטְיָא לְעֲלָמִין, דְּכַד שְׁאֲרִי לְאַנְהָרָא, אֶתָּאֵן שְׁאֵר כְּכַבְיָא וּבְלַעִין לִיה, וְלְכָל סִיעָתָא דִּילִיה, וְאֶתְאֲבִידוּ כְּלֵהוּ כְּחֵדָא. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר, אוֹרוֹ מְרוֹז אָמַר מִלְאָךְ יי'. וְכִי רְשׁוֹת אִית לְמִלְאָכָא בְּהָאִי. אֵלֹא דָּא הוּא מִלְאָךְ, דְּכִתִּיב בֵּיה (שְׁמוֹת יד) וַיִּסַּע מִלְאָךְ הָאֱלֹהִים הַהוֹלֵךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל.

וְדָא הוּא דְּכָל קְרַבִּין דִּילִיה אִינוֹן. (דף ע"ד ע"א) כִּי לֹא בָאוּ לְעֶזְרַת יי', כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. לְעֶזְרַת יי' בַּגְּבוּרִים, בְּאִינוֹן שְׁשִׁים גְּבוּרִים כַּד אֶזְדְּמָנוּ קְרַבָּא עִם סִינְיָא. וְדָא מִלְאָךְ, רְזָא דְּכָל דִּינִין וְכָל קְרַבִּין דְּמִלְכָּא בְּרִשׁוֹתֵיהָ. וְעַל דָּא אָמַר, מִלְאָךְ יי'. וְדָא הוּא דְּכִתִּיב, (בְּרֵאשִׁית מו) הַמִּלְאָךְ הַגָּאֵל אוֹתִי וְגו', וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא. וְדָא זְמִינָא לְמַהוּי עֲלָאָה וַיִּקְרָא לְזְמִנָּא דְּאֶתִי. וּבְדָא יִתְרַבִּי שְׁמָא קְדִישָׁא. וּבְדָא זְמִין קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְפְּרָעָא מִעֲמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יִחְזַקָּאֵל לח) וְהַתְּגַדְּלֵתִי וְהַתְּקַדְּשֵׁתִי וְגו'. אֲזֵלוּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבְיָה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. כִּיּוֹן דְּחָמָא לוֹן, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא שְׂכִינְתָּא חָכָא. וְדַאי צְרִיכִין אָנְן לְמַחְזֵק טִיבוּ לְאַנְפֵי שְׂכִינְתָּא.

פָּתַח וְאָמַר (בְּרֵאשִׁית כט) הֵן עוֹד הַיּוֹם גְּדוֹל וְגו'. הָאִי קְרָא אוֹקְמוּהָ, דְּכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעוֹרוּן תִּשְׁוּבָה לְקָמִי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּזִכּוּ אוֹרִיָּתָא יְתוּבוּן לְאַרְעָא קְדִישָׁא, וְיִתְפַּנְשׁוּן מִן גְּלוּתָא. דְּהָא וְדַאי יוֹמָא חַד יְהֵא גְלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא יִתִּיר. דְּדָא הוּא דְּכִתִּיב, (אִיכָה א)

תהיה גלות לישראל, ולא יותר, זהו שכתוב (איכה א) נתנני שממה כל היום דוה. ואם לא ישובו, אומר הקדוש ברוך הוא: הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה בלי זכות ובלי מעשים פְּשִׁיִּים. אבל רפואה אחת יש לי לכם: השקו הצאן, השתדלו בתורה, שתשקו מהמים של התורה, ולכו רעו, למקום של מנוחה, למקום טוב וכסוף של נחלתכם. דבר אחר הן עוד היום גדול - זהו היום שנקרא (ישעיה כב) יום מהומה ומבוסה ומבוכה, שבאותו היום נחרב בית המקדש ונפלו ישראל בגלות. ומשום המעשים הרעים, היום ההוא נמשך והתגדל. זהו שכתוב, הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה, משום שהם מושכים את אותו היום. השקו הצאן, כמו שנאמר בדברי תורה, שְׁהִי בְּזֹכֹת הַתּוֹרָה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת.

ומה ישראל אומרים? ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים, עד שיתכנסו כל שאר הימים העליונים, וגללו את האבן, ויבטלו אותו הדין הקשה של אותו היום ששולט על פי הבאר, ונמצאת אותה הבאר עמנו בגלות. וכשמתגלה הבאר הזו ואותה האבן לא שולטת עליה, מיד והשקינו הצאן.

ועתיד הקדוש ברוך הוא בסוף הימים להחזיר את ישראל לארץ הקדושה ולכנס אותם מן הגלות. ומי הם סוף הימים? אותה שהיא אחרית הימים. באחרית הימים הזו ישראל סבלו את הגלות. זהו שכתוב, (דברים ד) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, וכתוב (שם לא) וקראת אתכם

נתנני שוממה כל היום דוה. ואי לא יתובון, קדשא בריך הוא אומר, הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה, בלא זכו ובלא עובדין דכשרן. אבל אסותא חד לכו, השקו הצאן, אשתדלו באורייתא, דאתשקיו מימי אורייתא. ולכו רעו, לאתר דנייהא לאתר טבא וכסופא דאחסנתיכון.

דבר אחר הן עוד היום גדול, דא הוא יום דאקרי (ישעיה כב) יום מהומה ומבוסה ומבוכה, די בהוא יום אתחריב פי מקדשא, ונפלו ישראל בגלותא. ובגין עובדין פישין, ההוא יומא אתמשך ואתרבי, הדא הוא דכתיב הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה, בגין דאינון משכין ליה לההוא יומא. השקו הצאן, פמה דאתמר במלי דאורייתא, דהא בזכותא דאורייתא יפקון ישראל מן גלותא.

ישראל מאי קא אמרי. ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים, עד דיתכנשו כל שאר יומין עלאין. וגללו את האבן, ויגנדרון לההוא דינא קשיא דההוא יומא דשלטא על פי הבאר, ואשתכחת ההיא בא"ר בגלותא עמנא. וכד אתגלייא האי בא"ר, וההוא אבן לא שלטא עלה, מיד והשקינו הצאן.

ומיין קדשא בריך הוא בסוף יומייתא, לאהדרא לישראל לארעא קדישא, ולאכנשא לון מגלותא. ומאן אינון סוף יומייתא, ההוא דהיא אחרית הימים. בהאי אחרית הימים, ישראל סבלו גלותא. הדא הוא דכתיב, (דברים ד) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, וכתיב (דברים לא) וקראת אתכם הרעה באחרית הימים.

בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים דִּי יִקָּא, וְדָא הִיא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְעַם אַחֲרֵית הַיָּמִים דָּא,
קִבְּלוּ עוֹנָשָׁא בְּגָלוּתָא. וּבְדָא יַעֲבִיד קִדְשָׁא
בְּרִיף הוּא נִיקְמִין לְיִשְׂרָאֵל תְּדִירָא. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (במדבר כד) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמֻּךָ
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. וּבְכָל אֲתֵר דָּא הִיא, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיף הוּא זְמַין לְאַתְבָּא לָהּ לְאַתְרָהּ, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה ב) וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן
יְהִיָּה הַר בֵּית יְיָ וְגו' וְדָא הוּא יוֹם.

וּמְדַשְׁאָרֵי צַל לְמַעֲבַד בְּשִׁירוּתָא דִּיּוֹמָא
אַחְרָא, כְּמָה בְּזִמְנָא דְאַתְחָרִיב
מְקוּדְשָׁא הָוָה, וְנָטָה צַל לְמִיעַל. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ
צַלְלֵי עָרֵב. יוֹם וְצַל, הוּא סוּף גְּלוּתָא.
וְשִׁיעוּרָא דְהָאֵי צַל, שִׁית קְמָצִין וּפְלָגָא.
וּבְגוּדֵל דְּמִשְׁחָא דְּבַר נֶשׁ, גָּבַר בֵּין גּוֹבְרִין.
וְדוּכְרָנָא דְהָאֵי רָזָא דְבִין חֲבָרְיָא, דְּכַתִּיב, (איוב
ח) כִּי תִמּוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעָ כִּי צַל יְמִינוּ עָלֵי
אַרְץ. כִּי תִמּוֹל אֲנַחְנוּ בְּגָלוּתָא, וְלֹא הוּיִנָּא
יְדַעֵי כִּי צַל יְמִינוּ עָלֵי אַרְץ, לְאַשְׁרָאָה לֹזֵן
קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עָלֵי אַרְץ.

וּזְבָאָה חוּלְקִיָּה מָאן דְּחָמֵי לֵיהּ, וְזַכָּאָה
חוּלְקִיָּה מָאן דְּלֹא חָמֵי לֵיהּ. וְוִי לְמָאן
דִּיזְדָּמֵן כַּד יִתְבַּע אַרְיָא רַבְרָבָא, לְאַתְחַבְּרָא
לְנוֹקְבִיָּה. כָּל שִׁפְן בְּשַׁעְתָּא דִּיזְדוּגוֹן כַּחְדָּא,
עַל הֵהִיא שַׁעְתָּא כְּתִיב, (עמוס ג) אַרְיָה שָׁאֵג מִי
לֹא יִירָא וְגו'.

הָא חֲזִי, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, (ירמיה כה) שָׁאֵג יִשְׁאֵג
עַל נְוָהוּ. וּבִהְיוּ זְמַנָּא כַּד יַפּוּק לְקַבְּלָא
לְבַת זּוּגוּ, כְּדִין אַרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא יְיָ
אֱלֹהִים דְּבַר מִי לֹא יִנְבֵּא. כִּהְיָא שַׁעְתָּא
כְּתִיב, (דברים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְגו'.
וְשָׁב מֵאֵי הוּא, אֶלָּא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא שָׁב

הַרְעָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. בְּאַחֲרֵית
הַיָּמִים דִּיקָא, וְזוּ הִיא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. וְעַם אַחֲרֵית
הַיָּמִים הַזֶּה קִבְּלוּ עוֹנָשׁ בְּגָלוּתָא,
וּבְזוּ יַעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִקְמוֹת לְיִשְׂרָאֵל תָּמִיד. זֶהוּ
שְׁכָתוּב (במדבר כד) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
הָעָם הַזֶּה לְעַמֻּךָ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים.
וּבְכָל מְקוֹם זֹאת הִיא, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְהַשִּׁיבָה
לְמִקְוָמָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה ב)
וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יְהִיָּה
הַר בֵּית ה' וְגו', וְזֶהוּ יוֹם.

וּמִשְׁתַּחֲוִיָּה הַצַּל לְהַעֲשׂוֹת
בְּרֵאשִׁית הַיּוֹם הַאֲחֵר, הִיָּה כְּמוֹ
בְּזִמְן שְׁנַחֲרֵב בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ, וְנָטָה
הַצַּל לְהַכְּנִס. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה ו)
אוֹי לָנוּ כִּי פָנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ
צַלְלֵי עָרֵב. יוֹם וְצַל הוּא סוּף
הַגְּלוּתָא, וְהַשְׁעוּר שֶׁל הַצַּל הַזֶּה
שֶׁשָּׂה קְמָצִים וְחֲצִי, וְגוּדֵל שֶׁל
מִדָּה שֶׁל אָדָם, גָּבַר בֵּין גְּבָרִים.
וְהַזְכָּרוֹן שֶׁל הַסּוּד הַזֶּה שְׁבִין
הַחֲבָרִים, שְׁכָתוּב (איוב ח) כִּי תִמּוֹל
אֲנַחְנוּ וְלֹא נִדְעָ כִּי צַל יְמִינוּ עָלֵי
אַרְץ. כִּי תִמּוֹל אֲנַחְנוּ - בְּגָלוּתָא,
וְלֹא הֵינּוּ יוֹדְעִים כִּי צַל יְמִינוּ
עָלֵי אַרְץ, לְהַשְׁרוֹת אוֹתָם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלֵי אַרְץ.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ מִי שְׂרוּאָה אוֹתוֹ,
וְאֲשֶׁרִי חִלְקוּ מִי שְׁלֹא רוּאָה
אוֹתוֹ. אוֹי לְמִי שִׁיזְדָּמֵן כְּשִׁיבְקֵשׁ
הָאֲרִיָּה הַגְּדוֹל לְהַתְּחַבֵּר עִם
נִקְבָּתוֹ, כָּל שִׁפְן כְּשִׁיזְדוּגוּ יַחַד.
עַל אוֹתָהּ שַׁעְתָּא כְּתוּב, (עמוס ג)
אַרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא וְגו'.

כֹּא וְרָאָה, בַּהֲתַחֲלָה כְּתוּב (ירמיה
כה) שָׁאֵג יִשְׁאֵג עַל נְוָהוּ. וּבְכֹאוֹתוֹ
הַזְּמַן כְּשִׁיבְקֵשׁ לְקַבֵּל אֶת בֵּת זּוּגוּ,
אֲזִי אַרְיָה שָׁאֵג מִי לֹא יִירָא ה'
אֱלֹהִים דְּבַר מִי לֹא יִנְבֵּא. בְּאוֹתָהּ
שַׁעְתָּא כְּתוּב, (דברים ל) וְשָׁב ה'
אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתֶךָ וְגו'. מֵה זֶה
וְשָׁב? אֶלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

משיב את כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל
מִהַגְלוֹת, וְשָׁב הַצְּדִיק לְהַזְדוּג
בְּמִקוּמוֹ. אֲזַי כְּתוּב, (תהלים קמ) אָף
צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם
אֶת פְּנֵיךָ.

מִשְׁנָה. לְכֶם בְּנֵי אָדָם, בְּעֲלֵי
הַחֲכָמָה, בְּעֲלֵי הַתְּבוּנָה, קוֹל
קוֹרָא: מִי מִכֶּם שֶׁהִתְחַכֵּם וַיִּוֹדַע,
בְּשִׁעָה שֶׁהִרְאֵשׁ הֵלְכֵן הַתְּקִין
הִרְאֵשׁ, רְשׁוּם מִמַּעֲלָה לְמִטָּה
וּמִמִּטָּה לְמַעֲלָה, הַתְּקִין צַד
הַצָּפוֹן בְּעֶטוּר שֶׁל אֲגָם מַיִם, בּוֹ
רְשׁוּם הַעֲמֵק שֶׁל הַתְּהוֹם הַעֲלִיּוֹן
שֶׁעוֹלָה וַיִּוֹרַד בְּתוֹכוֹ, יִרְדֶּה דְרָגָה
טְמִירָה אַחַת בְּאֵלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
רְשׁוּמִים שֶׁל אֵלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
עוֹלָמוֹת.

תַּחֲתוֹ בְּצִלוֹ חוֹסֶה חַיֵּת בָּר
אֶחָת, (דניאל ז) וְלֶה עֶשֶׂר קַרְנִים,
(שם) וְאֵלוֹ עֵינַיִם כְּמוֹ עֵינֵי אֲנוּשׁ
לְחַיָּה, וּפֶה מְדַבֵּר גְּדוֹלוֹת.
כְּשֶׁעוֹלָה, הוֹלֶכֶת בַּיּוֹם, נִסְתַּרְת
בְּלִילָה. כְּשִׁיּוֹרְדֶת, נִסְתַּרְת בַּיּוֹם,
וְהוֹלֶכֶת בְּלִילָה. כְּשֶׁנוֹסַעַת,
מְזַדְעָזְעִים אַרְבַּע מְגִרְפוֹת
שְׂאֲחֻזִים בְּיָדֶיהָ. וְנוֹסַעִים עִמָּה
שְׂשִׁים שְׁבִטֵי אֵשׁ, כֹּל אֶחָד חֲרֵב
שְׁנוּנָה עַל יָרֵכוֹ.

עֲרָה כְּרֻצוֹן, לְהוֹצִיא אָדָם שְׁלִיט
לְמִטָּה. הַתְּקִין בַּחֲזָה הַזֶּה עֶפֶר
דְּקִיק אֶחָד שֶׁפָּלוּל מִהַכֵּל. נָשָׁב
בּוֹ וְהִתְפַּשֵּׁט בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הָעוֹלָם. וְאַרְבַּע חֲתִיכוֹת
הַתְּגַלְגָּלוֹ, אֶחָת לְמַעֲלָה, אֶחָת
לְמִטָּה, אֶחָת לְצָפוֹן, אֶחָת
לְדָרוֹם.

אֵינְךָ אֶחָד גְּדוֹל וְחֹזֵק הַתְּחַבֵּר
וְהַזְדוּג עִמָּה בְּעֶנְף אֶחָד יָפֵה
שֶׁמְרָאָהוּ שְׂמַחַת הַכֵּל, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמֵר (תהלים מח) יָפֵה נוֹף מְשׁוּשׁ
כֹּל הָאָרֶץ. עִמּוֹ הַזְדוּג, הוֹצִיאֻ
רוּחַ טְמִירָה אֶחָת, וּמִלֵּא אוֹתָהּ
עֶסֶת הָעֶפֶר, וְעִמְדָה עַל רַגְלֵיהָ,
וְהִמְלִיךָ אוֹתוֹ עַל כָּל הָעוֹלָם וְהַשְּׁלִיט אוֹתוֹ עַל הַכֵּל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם ח) תִּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׁי יָדֶיךָ

כַּנְסַת יִשְׂרָאֵל מִגְלוֹתָא, וְשָׁב צְדִיק לְאַזְדוּגָא
(דף ע"ר ע"ב) בְּאַתְרֵיהָ. כְּדִין כְּתִיב, (תהלים קמ) אָף
צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָיִם אֶת פְּנֵיךָ.

מִתְנִיתִין, לְכוּן בְּנֵי נִשְׂא, מְאִרֵי דְחֲכָמָתָא,
מְאִרֵי דְסַכְלָתָנוּ, קָלָא קָרִי. מָאן
מְנַכוּן דְאַתְחַכֵּם וַיִּוֹדַע, בְּשִׁעָתָא דְרִישָׁא
חִיּוּרָא, אֶתְקִין רִישָׁא, רְשִׁימָא מְעִילָא לְתַתָּא,
וּמִתְתָּא לְעִילָא. אֶתְקִין סֵטֵר צָפוֹן, בְּעֶטוּרָא
דְקוֹנָאֵרִיתָא, בֵּיה רְשִׁים עוּמְקָא דְתַהוּמָא
עֲלָאָה, דְסֻלִּיק וְנַחֲתִית בְּגוּוִיָּה. נַחֲתִית חַד דְרָגָא
טְמִירָא, בְּאֵלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאָה רְשִׁימִין, דְאֵלֶף
וַחֲמֵשׁ מֵאָה עֲלָמִין.

תַּחֲוֹתִיהָ תַּטְּלֵל חַד חִיּוֹת בְּרָא (דניאל ד), (דניאל ז)

וְקַרְנֵין עֶשֶׂר לָהּ. וְאָרוֹ עֵינַיִן כְּעֵינַיִן
אֲנִישָׁא לְחִיּוֹתָא, וּפּוּם מְמַלֵּל רְבִרְבָן. כַּד
סֻלְקָא, אֲזִלָּא בִימָמָא, טְמִירָא בְּלִילָא. כַּד
נַחֲתָא, טְמִירָא בִימָמָא, וְאֲזִלָּא בְּלִילָא. כַּד
נְטָלָא, מְזַדְעָזְעֵן אַרְבַּע מְגִרְפֵי דְאַחִידִין
בִּידְהָא. וְנְטָלִין עִמָּה שְׁתֵּין פּוּלְסִין דְנוּרָא, כֹּל
חַד חֲרָבָא שְׁנָנָא עַל יָרֵיכֵיהָ.

סְלִיב בְּרַעוּתָא, לְאַפְקָא בַר נֶשׁ שְׁלִיטָא לְתַתָּא.
אֶתְקִין בְּהֵאִי חִיּוֹתָא חַד עֶפְרָא דְקִיקָא,
כְּלִיל מְכֻלָּא. נָשָׁב בֵּיה, אֶתְפַּשֵּׁט בְּדִ סֵטֵרֵי
עֲלָמָא. וְדִ פּוּלְסִין אֶתְגַּלְגְּלוּ, חַד לְעִילָא, חַד
לְתַתָּא, חַד לְצָפוֹן, חַד לְדָרוֹם.

אֵינְנָא חַד רְבִרְבָא וְתַקִּיף, אֶתְחַבֵּר וְאַזְדוּג
כֶּה בְּחַד עֲנַפָּא שְׁפִירָא, דְחִזּוּ חִדּוּתָא
דְכֻלָּא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים מח) יָפֵה נוֹף
מְשׁוּשׁ כֹּל הָאָרֶץ. בֵּיה אֲזְדוּג, אֶפִּיקוּ חַד
רוּחָא טְמִירָא, וּמִלֵּא לְהֵהוּא גְבִילוֹ דְעֶפְרָא,
וְקָאִים עַל רַגְלוֹי, וְאַמְלִכִּיהָ עַל כָּל עֲלָמָא,
וְשְׁלִטִּיהָ עַל כָּלָא. הִדָּא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ח)

וְהִמְלִיךָ אוֹתוֹ עַל כָּל הָעוֹלָם וְהַשְּׁלִיט אוֹתוֹ עַל הַכֵּל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם ח) תִּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׁי יָדֶיךָ

תַּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדָיךָ וְגו'. אַתְּפַקִּיד עַל
הֵהוּא אֵילָנָא, לָא נָטַר פְּקוּדָא, אָתִיב מְלָפָא
רוּחִיָּה לְגַבִּיָּה, וְהֵהוּא חִיּוּתָא נְטָלָא לִיָּה. כְּדִין
זְמִינִין מָנָא אַחְרָא, וְקָאִים בִּינִיָּיָהוּ. בְּקוּטְרָא
דְּגַלִּיפִין בֵּין מְלֶאכֶיז קְדִישִׁין, בְּטוּפְסָרָא (כ"א
כַּסְפָּא) דְּעֵטוּרִין אַתְּאַחְדָן.

דְּרִין בְּתָרְאִין, תְּפִיסִין בְּחוּבִיָּיָהוּ. אֲשַׁתְּלִיף
רוּחִיָּהוּן מֵהֵהוּא מָאנָא דְּלְבוּשָׂא, לְבַתָּר
אַגְנִיז בְּעַפְרָא, בֵּין רְגָבִי נְחָלָא אַתְּטְמְרוּ
וְאַתְגְּנִיזוּ. בְּחַד גְּרָמָא תְּקִיף דִּיהֵהוּא מָאנָא,
יְתַבְנוּן בְּקַדְמִיתָא, וְיִקוּמוּן חִילִין חִילִין
תְּנִינִוּת, בְּאַרְעָא קְדִישָׂא מִתְעַרִין.

וְזִמִּין קְדָשָׂא בְּרִיךְ הוּא, לְמַגְבַּל הֵהוּא עַפְרָא
קְדַמִּיתָא, דִּיהֵהוּא מָאנָא מִמָּש. וְלֹאֲעֵלָא
בִּיָּה גְבִילוּ דְקִיק כְּהֵאִי חֲמִירָא דְעִיסָה.
וּמֵהֵהוּא גְבִילוּ דְאִיָּהוּ צְחוּתָא דְלַעֲיֵלָא,
יְתַתְּקִין וְיִתְיַשֵּׁר מָאנָא דְכַשְׂרָא. כְּגוּוֹנָא דְאָמַר
קָרָא, (יִואל ד) וּמַעְזֵן מִבֵּית יְיָ יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת
נְחַל הַשְּׁטִיִּם. בְּגִין דִּיהֵהוּא נְחַל אֲסָגִי
חֲבִיבוּתָא (כ"א וְנִתָּא) בְּעֵלְמָא. וְכַד הֵהוּא מַעֲיִינָא
קְדִישָׂא, יִפּוּק וְיִיעוּל לְגַבִּיָּה, כְּדִין יְתַתְּקִין
וְיִתְיַשֵּׁר, וְלֹא יֵהֵא בְּסוּרְחָנִיָּה כְּקַדְמִיתָא.

וְאִינִין דְּלֹא זָפֵאן, יִקוּמוּן לְאַתְדָּנָא בְּדִינָא
דְּמְלָפָא עֲלָאָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דְּנִיאל
יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֶפֶר יִקִּיצוּ אֵלֶּה לְחַיִּי
עוֹלָם וְאֵלֶּה לְחַרְפּוֹת וְלִדְרָאוֹן עוֹלָם. וְכְדִין
כְּתִיב, (יִשְׁעִיָּה סו) כִּי כַּאֲשֶׁר הִשְׁמִים הַחֲדָשִׁים
וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אָנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים
לְפָנַי נְאֻם יְיָ כִּן יַעֲמֹד זְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם. בְּרוּף
יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. וּמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

וְגו'. נְצִטְוָה עַל אוֹתוֹ הָאֵילָן, לֹא
שָׁמַר אֶת הַמְצוּוָה. הִשִּׁיב הַמְלָךְ
אֶת רוּחוֹ אֵלָיו, וְאוֹתָהּ הַחַיָּה
לְקַחָהּ אוֹתוֹ. אַז הִזְמִינוּ כְּלֵי אַחַר
וְעַמַּד בִּינֵיהֶם, בְּקִשְׁר הַחֲקוּקִים
בֵּין מְלֶאכֶיז קְדוּשִׁים שְׁנֹאֲחָזוּ
בְּצִיּוּר (בְּדַפּוּס) שֶׁל הָעֵטוּרִים.

הַדְּרוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים תְּפוּסִים
בְּחֻטְאֵיהֶם. נִשְׁלַפָּה רוּחָם מֵאוֹתוֹ
הַכְּלֵי שֶׁל הַלְבוּשׁ, אַחַר כִּף נִגְזוּ
בְּעַפְר בֵּין רְגָבֵי הַנְּחָל. נְטַמְנוּ
וְנִגְזוּ בְּעֵצִם קֶשֶׁה אַחַת שֶׁל
אוֹתוֹ הַכְּלֵי, וְיִקוּמוּ שְׁנֵית חִילוֹת
חִילוֹת, מִתְעוֹרְרִים בְּאַרְץ
הַקְּדוּשָׁה.

וְעַתִּיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְלוּשׁ
אוֹתוֹ הָעֶפֶר הָרֵאשׁוֹן שֶׁל אוֹתוֹ
הַכְּלֵי מִמָּשׁ, וְלִהְכְּנִיס בּוֹ גְבוּל
דַּק כְּמוֹ הַשְּׂאוֹר הַזֶּה שֶׁל הָעֵסָה.
וּמֵאוֹתָהּ עֵסָה, שְׁהִיא הַצְּחוּת
שֶׁלְמַעֲלָה, יְתַתְּקִין וְיִתְיַשֵּׁר כְּלֵי
כְּשֶׁר, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב, (יִואל ד)
וּמַעְזֵן מִבֵּית ה' יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת
נְחַל הַשְּׁטִיִּם. מִשׁוּם שְׂאוֹתוֹ
הַנְּחַל מִגְדִּיל הַחֲבִיבוֹת (הַזְּנוּת)
בְּעוֹלָם. וּכְשְׂאוֹתוֹ הַמַּעְזֵן הַקְּדוּשׁ
יֵצֵא וּיִכַּנֵּס אֵלָיו, אֲזִי יְתַתְּקִין
וְיִתְיַשֵּׁר, וְלֹא יִהְיֶה בְּסוּרְחוֹנוֹ
כְּבִרְאשׁוֹנָה.

וְאוֹתָם שֶׁלֹּא זוֹכִים, יִקוּמוּ לְהַדוּן
כְּדִין שֶׁל הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן. זֶהוּ
שְׁכַתוּב (דְּנִיאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
אֲדַמַּת עֶפֶר יִקִּיצוּ אֵלֶּה לְחַיִּי
עוֹלָם וְאֵלֶּה לְחַרְפּוֹת וְלִדְרָאוֹן
עוֹלָם. וְאֲז כְּתוּב, (יִשְׁעִיָּה סו) כִּי
כַּאֲשֶׁר הִשְׁמִים הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ
הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אָנִי עוֹשֶׂה עוֹמְדִים
לְפָנַי נְאֻם ה' כִּן יַעֲמֹד זְרַעְכֶם
וְשִׁמְכֶם. בְּרוּף ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. יְמִלֶךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן.

פְּרֶשֶׁת עֵקֶב

מכאן עד פְּרֶשֶׁת וַיִּלֶךְ הוּא רַעִיא מְהִימָנָא

פְּרֶשֶׁת עֵקֶב

רַעִיא מְהִימָנָא

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן אֶת
הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְגו', וְאָכַלְתָּ
וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַּתְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ
וְגו'. מִצְוָה (י"ח) זֶה לְבָרֵךְ אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל מָה
שְׂאוּכַל וְשׁוֹתָה וְנִהְיָה בְּעוֹלָם
הַזֶּה. וְאִם לֹא בָרַךְ, נִקְרָא גִזְלָן
לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁפָתוֹב (מִשְׁלִי
כח) גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ. וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ
הַחֲבָרִים. מִשׁוּם שֶׁהַבְּרִכּוֹת
שֶׁמְבָרֵךְ אָדָם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאוֹת לְהַמְשִׁיךְ חַיִּים מִמְּקוֹר
הַחַיִּים לְשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הַקְּדוֹשׁ, וְלִהְרִיק עָלָיו
מֵאוֹתוֹ הַשְּׁמָן הָעֲלִיוֹן, וְבֹא
לְהַמְשִׁיךְ מִשֶּׁם לְכָל הָעוֹלָם.

וְכִתוּב וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַּתְתָּ
אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאוֹתָן הַבְּרִכּוֹת
מִזְרִיק אָדָם בְּאוֹתָם הַדְּבָרִים
מֵאוֹתוֹ הַמְּקוֹר הָעֲלִיוֹן,
וּמִתְבָּרְכִים כָּל אוֹתָן הַדְּרָגוֹת
וְהַמְּקוֹרוֹת, וּמִתְמַלְאִים לְהִרִיק
עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְכֻלָּם
מִתְבָּרְכִים כְּאַחֵד.

וְעַל זֶה צִרַף אָדָם לְשֵׁם רְצוֹנוֹ
בְּסוּד הַבְּרִכּוֹת, כְּדִי שִׁיתְבָּרְכוּ
אָבוֹת וּבָנִים, הַכֹּל כְּאַחֵד. וּמִי
שֶׁמְבָרֵךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא -
מִתְבָּרֵךְ, וְלוֹקֵחַ חֵלְקוֹ מֵאוֹתָן
הַבְּרִכּוֹת, בְּתַחֲלָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
שֶׁלְמִטָּה. כִּיּוֹן שֶׁשֵּׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִתְבָּרֵךְ מִשֶּׁם, יוֹרֵד
וְשׁוֹרָה עַל רֵאשׁוֹ הַחֵלֶק הָרֵאשׁוֹן.
וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁפָתוֹב, (שְׁמוֹת ב) בְּכָל
הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי
אָבָא אֱלִיךָ וּבִרְכַּתִּיךָ. (אֲזַכִּיר, כְּמוֹ
שֶׁאַמֵּר (תְּהִלִּים ב) זָכַר כָּל מִנְחַתְךָ) כִּיּוֹן
שֶׁאוֹתָהּ בְּרִכָּה בָּאָה וְשׁוֹרָה עַל
רֵאשׁוֹ, מִשֶּׁם מִתְפַּשְּׁטת בְּכָל
הָעוֹלָם.

בְּשַׁעֲתָא דַּאיִנוּן בְּרַכָּאן נַחְתִּין, מִתְעַטְרֵן גּו'

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוּן אֶת הַמְּשַׁפְּטִים הָאֵלֶּה
וְגו', וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַּתְתָּ אֶת יי'
אֱלֹהֶיךָ וְגו'. פְּקוּדָא (י"ח) דָּא לְבָרְכָא לִי
לְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא עַל כָּל מָה דְאָכִיל וְשָׂתִי,
וְאִתְהַנִּי בְּהַאי עֲלִמָא. וְאִי לָא בְרִיךְ, אֲקָרִי
גִזְלָן לְגַבֵּי קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא. דְכָתִיב, (מִשְׁלִי כח)
גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ. וְהָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיא. בְּגִין
דְּבִרְכָאן דְּבְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא,
אֲתִי לְאִמְשָׁכָא חַיִּין מִמְּקוֹרָא דְחַיִּי, לְשָׁמִיָּה
דְּקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא קְדִישָׁא, וְלֹאֲרָקָא עָלֶיהָ
מֵהָהוּא מִשְׁחָא עֲלָאָה, וְאֲתִי לְאִתְמַשְׁכָּא
מִתְמָן לְכָל עֲלִמָא.

וְכִתוּב וְאָכַלְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וּבִרְכַּתְתָּ אֶת יי' אֱלֹהֶיךָ
(דף רע"א ע"ב) וְאִינוּן בְּרַכָּאן, אָרִיק בַּר נֶשׁ
בְּאִינוּן מְלִין מֵהָהוּא מְקוֹרָא עֲלָאָה,
וְאִתְבָּרְכָאן כָּל אִינוּן דְּרַגִּין וּמְקוֹרִין,
וְאִתְמַלְיִין לְאֲרָקָא עַל כָּל עֲלִמִין. וְאִתְבָּרְכָאן
כְּלֵהוּ בְּחָדָא.

וְעַל דָּא אֲצַטְרִיךְ בַּר נֶשׁ, לְשׁוּאָה רַעוּתִיָּה
בְּרָזָא דְּבִרְכָאן, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן אֲבָהִן
וּבָנִין, כְּלָא כְּחָדָא. וּמֵאֵן דְּמְבָרֵךְ לְקוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא, אִתְבָּרֵךְ, וְנִטִּיל חוּלְקִיָּה מֵאִינוּן
בְּרַכָּאן בְּקַדְמִיתָא דְכָל עֲלִמָא לְתַתָּא. כִּיּוֹן
דְשָׁמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִתְבָּרֵךְ מִתְמָן,
נַחִית וְשָׂרָא עַל רִישִׁיָּה חוּלְקָא קְדָמָאָה. וְהָא
אוּקְמִנָא דְכָתִיב, (שְׁמוֹת ב) בְּכָל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר
אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אָבָא אֱלִיךָ וּבִרְכַּתִּיךָ. (אֲזַכִּיר כְּמָה
דְּאִתְ אֲמֵר (תְּהִלִּים ב) זָכַר כָּל מִנְחַתִּיךָ) כִּיּוֹן דִּהִיא בְּרִכָּה
אֲתִיָּא וְשָׂרִיא עַל רִישִׁיָּה, מִתְמָן אִתְפְּשַׁט
בְּכָל עֲלִמָא.

בְּשַׁעֲתָא דַּאיִנוּן בְּרַכָּאן נַחְתִּין, מִתְעַטְרֵן גּו'

מתעטרות בתוך שדה התפוחים הקדושים, ופוגשות בהן כמה דרגות של ממנים בעולם, ויורדות עמן, ואמרות ומכריזות: זהו הדורן ששלח פלוני לקדוש-ברוך-הוא. מאיזה מקום יורדות? לאחר שיורדות ממקום ראש אחד של הצדיק, שם עולות, מתעוררות להוריד אחרות מלמעלה, ומתמלא מלמעלה ומלמטה. זהו שכתוב (משלי י) ברכות לראש צדיק, כיון שדרגה זו מתמלאת, מוריקה לפלה הזו, ומשם שופעות ונמשכות למטה.

בשעולות אותן הברכות מלמטה, אין פתח ופתח למעלה, ואין ממנה למעלה שלא פותח את כל אותם הפתחים. ומכריזים ואומרים בכל אותם הרקיעים: זהו דורן של המלך ששלה פלוני, זהו דורן בקיום פראוי. ומי הוא? הברכה שהשיבו עליה אמן. שכל ברכה שהשיבו עליה אמן, זוהי בקיום פראוי.

וכיון שהברכה הזו עולה, כל הדרגות שלמעלה מזמנות לאותו האור שלא מאיר כדי להאיר לה. וכל שכן אם היא ברכה שרבים מברכים אותה ומעטרים אותה בעטרות קדושות בסוד של אמן. אמן הוא סוד הקשרים של כל יחוד וקדשה בסוד של רבנו, ומעטר אותה הברכה בעטרות עליונות פראוי.

והקדוש ברוך הוא מתרצה בהם, באותם שמברכים אותו, ותשוקתו בברכה שלמטה, שאותה ברכה עולה, ומאיר המאור שלא מאיר, ומחזק אותה בתקף חזק לעלות למעלה. ועל שמברכים את הקדוש ברוך הוא.

חזקל תפוחין קדישין, ופגעי בהו כמה דרגין דממנן בעלמא, ונחתי בהו, ואמרי ומכריזי דא איהו דורנא דשדר פלוני לקודשא בריך הוא. מאן אתר נחתי, לבתר דנחתי מאתר רישא קדא דצדיק. תמן סלקין, מתערי לנחתי אחרנין מלעילא, ואתמלייא מלעילא ומתתא, קדא הוא דכתיב (משלי י) ברכות לראש צדיק. כיון דהאי דרגא אתמלייא, אריק להאי כלה, ומתמן נגדין ואתמשכן לתתא.

כד סלקין אינון ברכאן מתתא, לית פתחא ופתחא לעילא, ולית ממנא לעילא, דלא פתח כל אינון פתחין. ומכריזי ואמרי בכל אינון רקיעין, דא איהו דורנא דמלכא דשדר פלוני, דא הוא דורנא בקיומא פדקא יאות. ומאן איהו. ברכה דאתיבו עליה אמן. דכל ברכה דאתיבו עליה אמן, דא איהו בקיומא כדקא יאות.

וכיון דהאי ברכתא סלקא, כל דרגין דלעילא, פלהו זמינין לגבי ההוא נהורא דלא נהיר, בגין לאנהרא לגבה. וכל שכן אי היא ברכתא דסגיאין מברכן לה, ומעטרין לה בעטרין קדישין, ברזא דאמן. אמן הוא רזא דקשרי, דכל יחודא וקדושה ברזא דמאריה. ומעטר לה היא ברכתא בעטרין עלאין פדקא יאות.

וקודשא בריך הוא אתרעי בהו, באינון דמברכין ליה, ותיאובתיה בברכתא דלתתא, דהיא ברכתא סלקא, ואנהיר בוצינא דלא נהיר, ואתקיף לה בתוקפא תקיפא, לסלקא לעילא. ועל רזא דא כתיב, (שמואל א ב) פי מכבדי אכבד, אלין אינון דמברכין ליה לקודשא בריך הוא. ובזי יקלו,

הסוד הגה פתוב, (שמואל-א ב) פי מכבדי אכבד - אלה אותם

ובני יקלו - אלה אותם שלא
מברכים את הקדוש ברוך הוא,
ומונעים ברכה מפיהם.

סוד הסודות לאותם שיודעים
חכמת רבונם, לדעת את סוד
הברכות במצוות התורה ובכל
ההנאות והפסופים של העולם
הזה, להוריק ברכות מלמעלה
למטה.

באשר (פרט) ברכות התפלה, שהן
תקון של רבונם מלמטה למעלה
ומלמעלה למטה. הברכות
שאין בתפלה עולות מלמטה
למעלה, עד שמגיעות לתוף
האור שלא מאיר, ומתעוררים
(למעלה) בתוף לאותו האור שלא
מאיר באותה הברכה, ועולה
התעוררות למעלה, עד
שמגיעים לכסא העליון, מקור
כל החיים. ואז יוצאות מאותו
המקור העליון ברכות אחרות,
ופוגשות אלה באלה, ונושקות
אלה לאלה, ובאות ושורות על
ראש הצדיק להריק למטה.
וכשירדות, מתברכים האבות
והבנים וכל גרותיהם.

ובסוד הברכות הללו לעורר
מלמעלה למטה בסוד זה:
ברוך: זה הסוד של המקור
העליון מהכל, להריק ולהמשיך
ולהאיר את כל המאורות. והוא
תמיד ברוך (מברך), שלא פוסקים
מימיו. ומשם הראשית שנקראת
העולם הבא, והוא קצה השמים,
שאותו קצה הוא קצה עליון.
משום שיש קצה כמו זה למטה,
והוא העולם התחתון. וגם הוא
נקרא ברוך, כנגד התחתונים,
להריק למטה, ולהתעורר
מלמעלה למעלה בברכות
התפלה. והברוך (הראשון) הנה
נקרא כאן, בסוד החכמה
העליונה, שממלא אותו המקום, בשביל אחד דקיק שנכנס בו.

אליו אינון דלא מברכין ליה לקודשא בריך
הוא, ומנעין ברכתא מפומיהו.

רזא דרזין, לאינון דיזעי חכמתא דמאריהון,
למנדע רזא דברפאן, בפקודי אורייתא,
ובכל הנאין וכסופין דהאי עלמא, לארקא
ברכאן מעילא לתתא.

בר (ס"א בר) ברכאן דצלותא, דאינון תקוונא
דמאריהון, מתתא לעילא ומעילא
לתתא. ברכאן דלאו אינון בצלותא, סלקין
מתתא לעילא, עד דמטו גו נהורא דלא נהיר,
ומתערי (לעילא) בתוקפא, לההוא נהורא דלא
נהיר, בההיא ברכה, וסלקא אתערו לעילא,
עד דמטו לכרסיה עלאה, מקורא דכל חיין.
פדין נפקו מההוא מקורא עלאה, ברכאן
אחרנין, ואערעו אליון באליון, ונשקי אליון
לאליון, ואתאן ושריין לריש צדיק, לארקא
לתתא. וכד נחתין, אתברכן אבהן ובנין, וכל
שרגינ דלהון.

ורזא דאליון ברכאן לאתערא מעילא לתתא,
ברזא דא, ברוך: דא רזא דמקורא
עלאה מפלא, לארקא ולאמשכא ולאנהרא
כל בוצינין. ואיהו ברוך (נ"א בריך) תדיר, דלא
פסקין מימיו. ומתמן שירותא דאקרי עלמא
דאתי, ואיהו קצה השמים, דההוא קצה,
קצה עלאה איהו. בגין דאית קצה כגוונא דא
לתתא, ואיהו עלמא תתאה. ואקרי אוף הכי
ברוך, לקבל תתאי, לארקא לתתא, ולאתערא
מתתא לעילא בברפאן דצלותא. וברוך (קדמאה)
דא אקרי הכא, ברזא דחכמתא עלאה,
דאמלי לההוא אתר, בחד שביל דקיק דאעיל
ביה.

אתה: אתר כף מתחיל להתגלות, שהרי הברוך הזה הוא נסתר, ולכן נקרא בדרך נסתר ברוך, המקור העליון שלא התגלה. אתה: הראשית להתגלות בחוץ, ולכן נקרא אתה. ומיהו? זה סוד הימין, ונקרא כהן אצל אותו מקום. וזה סוד (תהלים קי) אתה כהן לעולם. מי הפהן לאותו עולם? אתה. וזהו הימין העליון, שהרי נמצא להתגלות.

וזהו: זה סוד האמצע, סוד האמונה בכל הצדדים. אלהינו: זה סוד השמאל שכלול בימין, והימין בו, ונכללים זה בזה להיות אחד. ועד כאן נקשרו הברכות, שכיון שאלה מתברכים, כלם שלמטה מתברכים.

לאחר שהם מתברכים ולוקחים ברכות לעצמם, חוזרים כלולים כאחד לאותו המקור, שהם לא יכולים לחזור לאותו המקום עד שמתברכים. כיון שהתברכו בתפלה, חוזרים ונכנסים לאותו מקום, לקחת ברכות יתרות אחרות להריק למטה. ועד שהם מתברכים, לא נכנסים ולא תאבים אליו, וזה סוד (שמות כג) ולא יראו פני ריכם.

ובששבים לאותו מקום ונכנסים לשם, אז אותו מקום נקרא מלך. ומלך לא נקרא, רק בשם מתקרבים אליו, ומתברכים. ומלך מתי נקרא מלך? כשגדולו באים אליו עשירים, מספקים בכל מה שהצטרכו, בלא חסרון, ואז הוא מלך. מלך למטה, כשאלו מעטרים אותו בספיק בעטרות קדושות. וכאן נקרא מלך. ומיהו? העולם אשר

אתה: לבתר שארי לאתגלייא, דהא האי ברוך סתים איהו, ובגין כף אקרי בארע סתים ברוך, מקורא עלאה דלא אתגלייא. אתה, שירותא לאתגלייא לבר, ובגין כף אקרי אתה. ומאן איהו. דא רזא דימינא, ואקרי כהן לגבי ההוא אתר. ורזא דא (תהלים קי) אתה כהן לעולם, מאן כהן לההוא עולם, אתה. ודא איהו ימינא עלאה, דהא אשתכח לאתגלייא.

וזהו: דא רזא דאמצעיתא. רזא דמהימנותא בכל סטריין. (דף רע"א ע"ב) אלהינו: דא סטרא דשמאלא, דכליל בימינא, וימינא ביה, ואתפלילו דא בדא, למהוי חד. ועד הכא, אתקשרו ברכאן, דכיון דאלין אתברכאן, פלהון דלתתא אתברכאן.

לבתר דאינון אתברכאן, ונטלי ברכאן לגרמייהו, אתהדרו כלילן פחד לההוא מקורא, דאינון לא יכלין לאתהדרא לגבי ההוא אתר, עד דאתברכן. כיון דאתברכן בקדמיתא, אתהדרו ועאלין לגבי ההוא אתר, לנטלא ברכאן יתירין אתרנין, לארקא לתתא. ועד דאינון אתברכאן, לא עאלין ולא תאבין לגביה. ורזא דא (שמות כג) ולא יראו פני ריכם.

וכד תבין לגבי ההוא אתר, ועאלין תמן, פדין אקרי ההוא אתר מלך. ומלך לא אתקרי, בר פד אינון מתקרבין לגביה, ומתברכן. ומלכא אימתי אקרי מלך. פד רברבנוי אתיין לגביה עתירין, מסתפקן בכל מה דאצטריכו, בלא חסרונא, פדין איהו מלך. מלך לתתא, פד אלין מעטרן ליה בספוקא, בעטריין קדישין. והכא אקרי מלך. ומאן איהו.

העולם אשר קדשנו וצונו. ובגין דאיהו עלמא דלא אתגלייא לבר, ואיהו

קדשנו וצוננו. ומשום שהוא עולם שלא התגלה בחוץ, והוא נסתר, קורא לו כף בדרך נסתר. ועל זה לא נקרא, אלא בדרך נסתר.

ויעולם אתה זה ימין, כמו שנתבאר. ועל זה כהן כפוף לאותו מקום בראש ובסוף. והעולם הפתוח, כשנקשר לימין ונדבק בו, קורא מלמטה למעלה ברוך, ולא נקרא ברוך, רק בסוד המקור שדבק בו ונכנס בו וממלא אותו. אתה, הסוד של אותו הכהן להדבק אתו, ועל זה בתפלה האדם כורע בברוך, שהוא העולם שכפוף אל מעלה, וזהו השנוי בין ברוך של התפלה ובין ברוך של שאר ברכות. והכל הוא בסוד עליון, להריק ברכות לכל העולמות.

בברוך של התפלה אדם כורע בכרכיו, וגוחן ראשו באתה, משום שאתה נקרא ראש. ועל זה כהן לוקח בראש, והוא תמיד ראש. ולכן פריעה בברוך, וגחנית הראש באתה. והכהן בכל מקום שנקרא אתה, גוחן בתפלה. המלך אחר שגוחן, שוב לא זוקף, מה הטעם? הקדוש ברוך הוא אמר ללבנה, לכי והקטיני את עצמך, ושוב לא זקפה. ולכן הברכה של אדם לקדוש-ברוך-הוא מתעוררת להוריק ברכות מלמעלה לעולמות פלם, כמו שגאמר. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

בתוב (ישעיה סו) כי אתה אבינו כי אברהם וגו'. שנינו, לעתיד לבא אומרים ליצחק וכו', משום שהשמאל נכלל בימין. אבל הימין מנין לנו שנקרא אב? שכתוב וישמהו לו לאב ולכהן. ואף על גב שלמעלה נקרא אב, ואפלו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא אתה, כמו

סתים, קרי ליה הכי בארז סתים. ועל דא לא אקרי, אלא בארז סתים.

ויעולם ימינא אתה, כמה דאתמר. ועל דא כהן, כפיף לגבי ההוא אתר, ברישא ובסופא. ועלמא תתאה, בד אתקשר לימינא, ואתדבק ביה, קרי מתתא לעילא ברוך, ולא אקרי ברוך, בר ברזא דמקורא דאתדבק בהדיה, ועייל ביה, ואמלי ליה. אתה, רזא דההוא כהן, לאתדבקא בהדיה, ועל דא, בצלותא בר נש פורע בברוך, דאיהו עלמא כפוף לגבי עילא, ודא איהו שנוי בין ברוך דצלותא, ובין ברוך דשאר ברכאן. וכלא ברזא עלאה איהו, לארקא ברכאן לכל עלמין.

ברוך דצלותא, בר נש פורע ביה בכרכוי, וגחין רישא באתה, בגין דאתה אקרי ראש. ועל דא כהן נטיל בראש, ואיהו ראש תדיר. ובגין כן פריעה בברוך. וגחינו דרישא באתה. וכהן בכל אתר דאקרי אתה, גחין בצלותא. מלך בתר דגחין, תו לא זקיף, מאי טעמא. קדשא ברוך הוא אמר לה לסיהרא, זילי אזעירי גרמיה, ותו לא זקפא. ובגין דא, ברכתא דבר נש ברוך לקודשא ברוך הוא, אתער לארקא ברכאן מלעילא לעלמין פלהו, כמה דאתמר. זפאין אינון ישראל בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

בתוב, (ישעיה סו) פי אתה אבינו כי אברהם וגו'. תנינו, לזמנא דאתי אמרין ליה ליצחק וכו', בגין דשמאלא אתפליל בימינא, אבל ימינא מנלן דאקרי אב. דכתיב וישמהו לו לאב ולכהן, ואף על גב דלעילא אקרי אב, ואפילו לנהורא דלא נהיר בשעתא דאתדבק ואף על גב שלמעלה נקרא אב, ואפלו לאור שלא מאיר בשעה שנדבק בימין נקרא אתה, כמו

שְׁנָאֵמַר אַתָּה ה' אֲבִינוּ גּוֹאֲלָנוּ
וְגו'.

בֵּין כֶּף הַזְדַּמָּן אֵלָיו זָקֵן וְאָמַר,
רוּעָה הַנְּאֻמָּן, תִּקַּן שְׁלַחַן
לְרַבְנוֹךָ, לוֹ וְלַמְלָכָה, מִכָּל מִינֵי
עֲדוּנִים, לְקַיֵּם בּוֹ (יחזקאל מא) זֶה
הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה', וְהָרִי עַד
עַתָּה כָּלֵם מִתְעַנְּגִים מִשְׁלַחַן
הַמְּלָךְ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (משלי ט) לְכוּ
לְחַמוּ בְּלַחְמֵי. וְזֶה לֶחֶם הַתּוֹרָה
שֶׁבְכֶתֶב, וְיֵינן הַתּוֹרָה שֶׁבַעֲלָ פֶה.
וְשֵׁם כֶּמָּה מִטְעָמִים, מִינֵי טְעָמֵי
תּוֹרָה, שְׁמֵתוּקִים מִכָּל הַמַּאֲכָלִים
וְהַעֲדוּנִים שֶׁל הָעוֹלָם וְשֶׁל
הַמְּלָךְ.

קָם הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, פָּתַח וְאָמַר,
אַהֲרֹן הִכְהֵן קוּם מִשְׁנַתְּךָ לְזִבְחַת
שׁוֹרִים וְצֹאן וּכְבָשִׂים וְעוֹפוֹת,
וְכָל הַמִּינִים שְׁצִרִיכִים לְסַעֲוֹדַת
הַמְּלָךְ. וְלֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד
שְׁנֵי לוחות הַתּוֹרָה, שְׁמֵזָה וּמֵזָה
הֵם כְּתָבִים (שמות לב). זֶה - שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה פָּנִים, שֶׁהֵם: (במדבר ו)
יְבָרְכֶךָ ה', יָאֵר ה', יִשָּׂא ה'. זֶה
שְׁנֵי - אֲדָנָי אֲדָנָי אֲדָנָי. שֶׁהֵם
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חִיּוֹת, שֶׁבִּהֵן נֹאֲמַר
(יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין
לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל
לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם.
וְעַלֵּיהֶם נֹאֲמַר אַרְבַּעַתָּה פָּנִים
לְאַחַת (להם). וְזֶהוּ (ישעיה ו) וְקָרָא
זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, כְּנֶגֶד עֲשָׂרִים
וְאַרְבַּעַת סְפָרֵי תּוֹרָה. וְזֶה זֶה
הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה'. הַפְּלִים
שֶׁל שְׁלַחַן הַמְּלָךְ הֵם בְּעַלֵּי
הַמְּשָׁנָה, בְּעַלֵּי הַתְּפִלוֹת,
שֶׁתִּקְנוּם כְּנֶגֶד הַקְּרִבָּנוֹת.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות כה) וְעֲשִׂיתָ
שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים וְגו'. בֹּא רֵאֵה,
מִנְהַגִּים טוֹבִים וְיָפִים הֵיוּ נוֹהֲגִים
בְּעַלֵּי הַסַּעֲוֹדָה שֶׁל הַמְּלָךְ
לְהִרְאוֹת שֶׁהֵם מִבְּנֵי שְׁלַחַן

סַעֲוֹדָתָא, נְטִיל יְדוּי בְּזִמְנָא

בְּיַמֵּינָא אֲקָרִי אַתָּה, כְּמָה דְאַתָּה אָמַר (שם) אַתָּה
יְי' אֲבִינוּ גּוֹאֲלָנוּ וְגו'.

אֲדַהְבוּ, סָבֵא אֲזַדְמֵן לְגַבִּיָּה, וְאָמַר, רַעֲיָא
מְהֵימְנָא, תִּקִּין פְּתוּרָא לְמֵאֲרָךְ, לִיָּה
וְלַמְטְרוּנֵיָתָא. מִכָּל מִינֵי עֲדוּנִין, לְקַיֵּמָא בֵּיה
(יחזקאל מא) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְי'. וְהָא עַד
כְּעַן כְּלָהוּ מִתְעַנְּגֵי מִפְּתוּרָא דְמִלְכָּא. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (משלי ט) לְכוּ לְחַמוּ בְּלַחְמֵי. וְדָא
נְהֵמָא דְאֹרִיִּיתָא דְבְּכֶתֶב, וְיֵינָא דְאֹרִיִּיתָא
דְּבַעַל פֶּה. וְתַמָּן כְּמָה מִטְעָמִים מִינֵי טְעָמֵי
תּוֹרָה, דְּמִתִּיקִין, מִכָּל מַאֲכָלִין וְעֲדוּנִין
דְּעַלְמָא, וְדְמִלְכָּא.

קָם רַעֲיָא מְהֵימְנָא פָּתַח וְאָמַר, אַהֲרֹן כְּהֵנָּא
קוּם מִשְׁנַתְּךָ, לְמַדְבַּח תּוֹרִין וְעֹאנִין
וְאֹמְרִין וְעוֹפִין, וְכָל מִינֵין דְּצִרִיכִין לְסַעֲוֹדַתָּא
דְּמִלְכָּא. וְלֶחֶם הַפָּנִים, דְּאִינוּן לְקַבֵּל תְּרִין
לוּחֵי דְאֹרִיִּיתָא, (שמות לב) דְּמֵזָה וּמֵזָה הֵם
כְּתוּבִים. זֶה: תְּרִיסָר אַנְפִּין. דְּאִינוּן: (במדבר ו)
יְבָרְכֶךָ יְי', יָאֵר יְי', יִשָּׂא יְי'. זֶה תְּנִינָא,
אֲדָנָי אֲדָנָי אֲדָנָי. דְּאִינוּן תְּרִיסָר חִיּוֹן,
דְּאַתְמַר בְּהוּן, (יחזקאל א) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין
לְאַרְבַּעַתָּם, וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׂמֹאל לְאַרְבַּעַתָּם,
וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם. וְאַתְמַר עַלֵּיהוּ, (שם)
אַרְבַּעַת פָּנִים לְאַחַת (להם). וְהֵאֵי אִיהוּ, (ישעיה ו)
וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר, לְקַבֵּל עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע
סְפָרֵי תּוֹרָה. וְהֵאֵי אִיהוּ זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי
יְי'. מְאִין דְּפְתוּרָא דְמִלְכָּא, אִינוּן מְאִרֵי
מִתְנִיתִין, מְאִרֵי צְלוֹתִין, דְּתִקִּינוּ לֹון לְקַבֵּל
קְרִבָּנִין.

פָּתַח וְאָמַר, (שמות כה) וְעֲשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים
וְגו'. תָּא חֲזִי, מִנְהַגִּין טְבִין וְשִׁפְרִין הֵווּ
נְהֵגֵי מְאִרֵי דְסַעֲוֹדַתָּא דְמִלְכָּא, לְאַחְזָאָה
דְּאִינוּן מִבְּנֵי פְתוּרָא דְמִלְכָּא. חַד רַבְרָבָא מִבְּנֵי

המלך. גדול אחד מבני הסעודה נוטל לדיו בזמן שיכנסו לסעודה להסב. הגדול מסב בראש, השני פחתיו, והשלישי פחת השני. ואלה נקראו שלשה מטות, כנגד שלשה אבות, וכנגד כהנים לויים וישראלים. מפאן ואילף אין להם סדר, אלא כל הקודם זוכה.

שנית, בעל הבית בוצע, כדי שיבצע בעין יפה, ומשלים ברכתא, ולבתר בוצע. הברכה, ואחר כך בוצע. ופרשה רבותינו של המשנה, שאין המסבים רשאים לטעם עד שיטעם המברך, ואין הבוצע רשאי לטעם עד שיכלה אמן מפי המסבים. ואם רצונו לחלק פבוד, הרשות בידו. ועוד פרשה שהאורח מברך, בשכיל שיברך את בעל הבית.

ודרך סוד, בעל הבית בוצע - זה העמוד האמצעי, שהוא קו האמצעי. ובשבת צריך לבצע משתי פרות, שהן ה' ה'. בעל הבית - זה ו' של האמצע. (ובצורה זו, ומשום זה) וכדי שלא יראה כרעבתנות, יכול לבצע בה לכל אחד ואחד בפניעה. מה זה בפניעה? ו' והן הנקודות של השם הקדוש, נקראים פרורים שבכזית. ואלו כנגד טפות הזרע. ומי שמזלזל בהן וזרקן במקום שלא צריך, העניית רודפת אחריו, והולך נע ונד. זהו שפתוב (איוב טו) נודד הוא ללחם איה. ואין לחם אלא תורה, והוא צוח: איה מי שמרחם עליו? ולא מוצא.

ופרורים בכזית, הם בצדיק, והוא פותש פתישות מאותם הזיתים. והאורח מברך, (משלי ד) וארץ צדיקים כאור נגה. ברכות לראש צדיק חי העולמים, ולכן האורח מברך.

בין כך תרי בא אליו המנוחה

דייעלון לסעודתא להסב, גדול מסב בראש, תננינא תחותיה, ותליתא תחות תננינא. ואלין אתקריאו ג' מטות, לקבל תלת אבהן, ולקבל (דף ע"ב ע"א) כהנים לויים וישראלים. מפאן ואילף, לית לון סדר, אלא כל הקודם זכה.

תננינא, בעל הבית בוצע, כדי שיבצע בעין יפה. ומשלים ברכתא, ולבתר בוצע. ואוקמוה רבנן דמתניתין, דאין המסובין רשאים לטעום, עד שיטעום המברך. ולית הבוצע רשאי לטעום, עד שיכלה אמן מפי המסובין. ואם רעותיה לחלק פבוד, הרשות בידיה. ועוד אוקמוה, דאורח מברך, בגין דיברך לבעל הבית.

וארח רזא, בעל הבית בוצע, דא עמודא דאמצעיתא, דאיהו קו האמצעי. ובשבת צריך לבצוע משני פרות, דאינון ה' ה'. בעל הבית, דא ו' דאמצעיתא. (ובגוונא דא ובגין דא) ובגין דלא לאתחזאה כרעבתנותא, יכיל למבצע בה לכל חד וחד בפניעה. מאי כפיצה. וי'. אינון נקודין דשמא קדישא, אתקרי פרורי בכזית. ואלין לקבל טפין דזרע, ומאן דמזלזל בהון, וזריק לון באתר דלא אצטרף, עניותא קא רדיף אבתריה, ואזיל נע ונד. הדא הוא דכתיב, (איוב טו) נודד הוא ללחם איה. ולית לחם אלא תורה, והוא צוח איה מאן דמרחם עליה, ולא ישפח.

ופרורים בכזית, אינון בצדיק, דאיהו כתיש פתישו מאינון זיתים. ואורח מברך, (משלי ד) וארץ צדיקים כאור נגה. (משלי י) ברכות לראש צדיק חי עלמין, ובגין דא אורח מברך.

אדחבו, הא בוצינא קדישא אתא לגביה.

הקדושה ואמר, רועה הנאמן,
יום אחד הלכתי אני והחברים
לאכסניה אחת, והיה שם תינוק
אחד, קם והתקין לנו מנורה
ושלחן, הוא מעצמו פאלו היה
מעשרים שנה, ולא היה אלא
מבן חמש שנים, והתקין שלחן
מכל מיני מאכל ומשתה. אמר,
הרי פרושה רבותינו שבעל
הבית בוצע ואורח מכרף, אבל
(איוב לב) צעיר אני לימים ואתם
ישישים על פן זחלתי ואירא
מחות דעי אתכם, עד שאטל
רשות מכם. אמרתי לו, אמר בני
מלאך ה'.

אמר לנו, אתם רציתם לחם
תפנוקים בלי קרב, או לחם עם
קרב. שכך פרושה רבותינו של
המשנה, שעת אכילה שעת
מלחמה. ואם רציתם שיהיה
עליו קרב, אין אחד אוכל. אלא
מי שינצח בקרב, הוא אוכל
ובוצע לכלם. אמרו לו החברים,
בני, אתה קטן, ועדין לא ידעתי
איך גלחמים גברים גדולים
בחרב, בנענוע החרב, ברמח,
בקשת, בחצי הקשת, במקלע
ובאבני מקלע.

אמר להם, (מלכים א-ב) אל יתהלל
חוגר במפתח. שהרי ודאי
בקריאת שמע פרושה, פל
הקורא קריאת שמע על מטתו,
כאלו אווז חרב פיפיות, שכתוב
(תהלים קמט) רוממות אל בגרונם
וחרב פיפיות בידם. ונענוע
החרב צריך לנענעה לששה
צדדים, כמו שבארוה, כדי
שתמליכוהו על השמים ועל
הארץ ועל ארבע רוחות העולם.
וזו ו', גוף החרב. י' ראש החרב.
ה"ה, שתי פיפיות. נרתיק החרב,
אדני.

רמח, רמ"ח בקריאת שמע, עם

ואמר, רעיא מהימנא, יומא חד אזילנא אנא
וחרבייא לאכסניא חדא, והיה תמן ינוקא
חדא. קם ותקין לן מנרתא ופתורא איהו
מגרמיה, פאלו הוה מעשרין שנין, ולא הוה
אלא מבן חמש שנין. ותקין פתורא מכל מיני
מאכל ומשתה. אמר, הא אוקמוה רבנן דבעל
הבית בוצע ואורח מכרף, אבל (איוב לב) צעיר
אני לימים ואתם ישישים על פן זחלתי ואירא
מחות דעי אתכם. עד דאטול רשות מכם.
אמר ליה, אימא ברי מלאכא די'.

אמר לן, אתון בעיתון לחם תפנוקי בלא
קרבא, או לחם בקרבא. דהכי אוקמוה
רבנן דמתניתין, שעת אכילה שעת מלחמה.
ואי בעיתו למהוי קרבא עליה, לית חד אכיל,
אלא מאן דנצח קרבא, איהו אכיל ובוצע
לכלהו. אמרו ליה חרבייא, ברי אנת זעיר,
ועדיין לא ידעת איך מגיחי גברין רברבין
בחרבא, בנענוע דחרבא. ברומחא, בקשתא,
בגירין דקשתא, בקירטא, באבנין דקירטא.

אמר להו, (מלכים א ב) אל יתהלל חוגר במפתח.
דהא ודאי בקריאת שמע אוקמוה, פל
הקורא קריאת שמע על מטתו, פאלו אווז
חרב פיפיות, דכתוב, (תהלים קמט) רוממות אל
בגרונם וחרב פיפיות בידם. ונענועא דחרבא,
צריך לנענעא ליה לשית סטרין, כמה
דאוקמוה, כדי שתמליכוהו על השמים ועל
הארץ, ועל ד' רוחות העולם. ודא ו', גוף
החרב. י', ראש החרב. ה"ה, תרי פיות.
נרתקא דחרבא, אדני.

רומחא, רמ"ח בקריאת שמע, עם שית תיבין
דיחודא, הא רומ"ח. מג"ן עם
חרבא, מיכאל גבריאל נוריאל שמשין דג'
שש תבות היחוד, הרי רומ"ח. מג"ן עם חרב, מיכאל גבריאל נוריאל, השמשים של שלשת

האבות. קשת שיורה חצים, וכל זרע שאינו יורה פחץ אינו מוליד. מקלע, זה קריאת שמע. חמשה אבני מקלע, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה'. כנגדם, ויקח דוד (שמואל א יז) חמשה חלקי אבנים מן הנחל. וכששם אותם במקלע, שהיא שפה, והיא שכינה, נעשו אחד כל החמשה, והרג את הפלשתי.

ועד עכשיו זרקתי אבן זו לסמאל, שהוא אבן מצור, והרסתי את המצור שלו והשפלתיו למטה. ולכן אמרתי לכם, אל יתהלל חוגר כמפתח. פעת יתברר לכם שאני יודע איך נלחמים גברים גדולים בתרבות, ברמח, בקשת, במקלע. תמהנו ולא יכלנו לדבר לפניו. אמרו לו חכמים, פעת נראה מי יהיה מרויח את הלחם, שהוא לחם המוציא.

פתח ואמר, (במדבר טו) וקהי באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'. במה נתרמת שכינה, שהיא ה' של המוציא, שבארו עליה בעלי המשנה, כל הבוצע צריך לדקדק בה"א? אלא ודאי הרי פשוטה רבותינו של המשנה, מוז ותבן פטורים מן המעשר. וכשהיא במוץ ותבן, היא בבית האסורים, ואין לה רשות להרים למ' לעשות עמה מ"ה. וזוהי תרומה, תור"ה שהיא חמשה חמשי תורה, שבה (שמות כד) ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'.

ובמוץ ותבן של חטה, עליה בארו רבותינו, אילן שאכל אדם הראשון חטה הנה. קרב ח"ט, שהוא מוז ותבן, לאות ה', והסתלקה ממנו י', שהוא עשור שלה. ולכן כשהוא במוץ ותבן לאות י' לחבר באות ה', שהם איש

אבהן. קשת דזריק חצים, וכל זרע דאינו יורה כחץ אינו מוליד. קירטא, דא קריאת שמע. ה' אבנין דקירטא, (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי'. לקבליהו, (שמואל א יז) ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל. וכד שוי להון בקירטא, דאיהי שפה, ואיהי שכינתא, אתעבידו חד פלהו ה', וקטיל לפלשתאה.

ועד פוען זריקנא האי אבנא לסמאל, דאיהו אבן מצור, והרסנא מצור דיליה, ואשפלנא ליה לתפא. ובגין דא אמינא לכוון, אל יתהלל חוגר כמפתח. פוען יתברר לכוון, דאנא ידענא איך מגיחין גברין רברבין בסייפין, ברומחא, בקשתא, בקירטא. תוהנא ולא יכילנא למללא קמיה, אמרו ליה רבנן, פוען נחזי מאן יהא מרווח נהמא, דאיהו לחם המוציא.

פתח ואמר, (במדבר טו) והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי'. במאי אתרימת שכינתא, דאיהי ה' דהמוציא, דאוקימו עליה מארי מתניתין, כל הבוצע, צריך לדקדק בה'. אלא ודאי הא אוקמוה רבנן דמתניתין, מוז ותבן פטורין מן המעשר. וכד היא במוץ ותבן, איהי בבית אסורין, ולית לה רשו לארמא לגבי מ', למעבד עמה מ"ה. והאי איהו תרומה, תור"ה דאיהי ה' חומשי תורה, דבה (שמות כד) ויהי משה בהר ארבעים יום וגו'.

ובמוץ ותבן דחטה, עליה אוקמוה רבנן, אילן שאכל אדם הראשון חטה הנה. קריב ח"ט, דאיהו מוז ותבן, לאות ה'. ואסתליק מגיה י', דאיהו עשור דילה. ובגין דא כד איהו במוץ ותבן (שלה), דאינון לקבל שם כנגד ערלה ופריעה, פטור מן המעשר. ואין רשות

וְאִשָּׁה. וְלִכְּנָן כָּל הַבּוֹצֵעַ צָרִיף
לְדַקְדָּק בָּהּ. וְצָרִיף לְבַצֵּעַ
מִהֶמְקוֹם שֶׁבִשְׂוֹלוּ יָפָה, מִשׁוֹם
שֶׁבִשְׂוֹל הוּא גָּמַר הַפְּרִי, וְזֶה ו'.
וְעֲשָׂרָה דְבָרִים צָרִיף אָדָם
לְעֲשׂוֹת בְּסַעֲוֵדָה: אָחָד - נְטִילַת
יָדַים. שְׁנֵי - לְתַקֵּן שְׁתֵּי כְּפָרוֹת
לְשַׁבֵּת. שְׁלִישִׁי - לְאַכֵּל שְׁלֹשׁ
סַעֲוֹדוֹת, וְלִהְיוֹסִיף מַחֵל עַל
הַקֹּדֶשׁ. רְבִיעִי - לְהַאִיר אֶת
הַשֶּׁלֶחַן בְּנֵר, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה,
שֶׁלֶחַן בְּצַפּוֹן וּמְנוּרָה בְּדָרוֹם.
וְצָרִיף הַסִּבָּה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵה,
הַסִּבּוֹ - אָחָד מִבְּרֵךְ לְכֻלָּם.

וּבְשַׁבָּת, בְּכָל דְּבָרָיו צָרִיף
לְהוֹסִיף מַחֵל עַל קֹדֶשׁ, בֵּין
בְּמֵאֲכָלָיו וּמִשְׁקָיו, בֵּין בְּלְבוּשָׁיו,
בֵּין בְּהַסְבָּתוֹ, שֶׁצָּרִיף לְהַתְקִין לוֹ
מִסִּבָּה יָפָה, בְּכַמָּה כָּרִים וּכְסָתוֹת
מְרַקְמִים מִכָּל שֵׁשׁ בְּבִיתוֹ, כְּמוֹ
שֶׁמִּתְקִין חֶפֶה לְפָלֵה, שֶׁשַּׁבָּת
הִיא מְלַכָּה, וְהִיא כְּפָלֵה. וְלִכְּנָן הִיוּ
יוֹצְאִים בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה עָרֵב שַׁבָּת
לְקַדֵּם אֶת הָאוֹרְחָת, וְהִיוּ
אוֹמְרִים: בְּאֵי כְּלֵה, בְּאֵי כְּלֵה.
וְצָרִיכִים לְעוֹרֵר שִׁירָה וְחֲדוּהָ
לְשַׁלֵּחַן אֲלֵיָהּ.

וְרֵא עוֹד, אֲלֵא שֵׁשׁ סוּד אַחַר.
כְּמוֹ שֶׁצָּרִיף לְקַבֵּל אֶת גְּבִרְתָּהּ
בְּכַמָּה אוֹרוֹת שֶׁל גְּרוֹת שַׁבָּת,
וּבְכַמָּה עֲנוּגִים וּלְבוּשִׁים יָפִים,
וּבֵית מִתְקֵן בְּכַמָּה כְּלִים שֶׁל
תְּקוּיָן, בְּהַסְבָּה יָפָה לְכָל אָחָד
וְאָחָד, וּבְזֹאת הַחֲדוּהָ וְהַתְקוּיָן
גוֹרְמִים שְׁנוֹשְׂאֶרֶת שֶׁפָּחָה רָעָה
בַּחֲשׂוֹךְ, בְּרַעְבּוֹן, בְּבִכְיָה,
בְּהַסְבָּה יָפָה לְכָל חֵד וְחֵד. וּבְהֵאֵי חֲדוּהָ
וְתַקְוֵנָא, גְּרָמִין דְּאַשְׁתְּאַרְת שֶׁפָּחָה בִישָׂא
בַּחֲשׂוֹכָא, בְּרַעְבּוֹן, בְּבִכְיָה, בְּהַסְפָּד. בְּלְבוּשֵׁין
אוּכְמִין כְּאַרְמְלֵתָא. דְּאֵי מְלֵאָה זֹו, חֲרֻבָה זֹו.

וְצַר טוֹב גְּבִירָה קְדוּשָׁה, מְלַכּוֹת
הַקֹּדֶשׁ שִׁירֻדָּת בְּשַׁבָּת, כְּלִילָה
מְעֻשָׂר סְפִירוֹת, מְעֻשָׂרוֹת

עֲרָלָה וּפְרִיעָה, פְּטוּר מִן הַמְעֻשָׂר. וְלִית רִשׁוּ
לְאֵת י', לְחַבְרָא בְּאֵת ה', דְּאִינוּן אִישׁ וְאִשָּׁה.
וּבְגִין דָּא, כָּל הַבּוֹצֵעַ צָרִיף (דף ע"ב ע"ב) לְדַקְדָּק
בָּהּ. וְצָרִיף לְמַבְצֵעַ מֵאַתָּר דְּבִשְׂוֹלוּ יָפָה, בְּגִין
דְּבִשְׂוֹל אִיהוּ גָּמַר פְּרִי, וְדָא ו'.

וְעֲשָׂרָה דְבָרִים צָרִיף אָדָם לְמַעַבַּד בְּסַעֲוֹדָתָא.
חַד, נְטִילַת יָדַים. תְּנִינָא לְתַקְנָא שְׁתֵּי
כְּפָרוֹת לְשַׁבָּת. תְּלִיתָאָה, לְמִיכַל תְּלַת
סַעֲוֹדָתִין, וְלֵאוּסְפָא מַחֵל עַל הַקֹּדֶשׁ.
רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּשַׁרְגָא. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ, שֶׁלֶחַן בְּצַפּוֹן, וּמְנוּרָה בְּדָרוֹם.
וְצָרִיף הַסִּבָּה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ הַסִּבּוֹ אָחָד
מִבְּרֵךְ לְכֻלָּם.

וּבְשַׁבָּת, בְּכָל מְלוּי, צָרִיף לְאַתּוּסְפָא מַחֵל
עַל הַקֹּדֶשׁ, בֵּין בְּמֵאֲכָלָיו, וּמִשְׁתֵּיו,
בֵּין בְּלְבוּשָׁיו, בֵּין בְּהַסְבָּתִיָּה. דְּצָרִיף לְתַקְנָא
לִיָּה מִסִּבָּה שֶׁפִּירָא, בְּכַמָּה כָּרִים וּכְסָתוֹת
מְרַקְמֵן, מִכָּל דְּאִית בְּבִיתִיָּה, כְּמֵאן דְּתַקִּין
חֹפֶה לְכְּלֵה. דְּשַׁבָּתָא אִיהִי מְלַכְתָּא, וְאִיהִי
כְּלֵה. וּבְגִין דָּא הוּוּ נִפְקֵי מְאִרֵי מִתְּנִיתִין עָרֵב
שַׁבָּת לְאַקְדָּמוּתֵי לְאַרְחָא, וְהוּוּ אֲמָרֵי בְּאֵי
כְּלֵה בְּאֵי כְּלֵה. וְצָרִיכִין לְאַתְעָרָא שִׁירָה
וְחֲדוּהָ לְפְתוּרָה לְגַבְהָ.

וְרֵא עוֹד, אֲלֵא דְאִית רְזָא אַחְרָא. פְּגוּוּנָא
דְּצָרִיף לְקַבֵּלָא גְּבִירְתָּהּ, בְּכַמָּה נְהוּרִין
דְּשַׁרְגִין בְּשַׁבָּת, וּבְכַמָּה עֲנוּגִין, וּלְבוּשֵׁין
שֶׁפִירִין, וּבִיתָא מְתַקְנָא, בְּכַמָּה מְאִנֵי דְתַקְוֵנָא,
בְּהַסְבָּה יָפָה לְכָל חֵד וְחֵד. וּבְהֵאֵי חֲדוּהָ
וְתַקְוֵנָא, גְּרָמִין דְּאַשְׁתְּאַרְת שֶׁפָּחָה בִישָׂא
בַּחֲשׂוֹכָא, בְּרַעְבּוֹן, בְּבִכְיָה, בְּהַסְפָּד. בְּלְבוּשֵׁין
אוּכְמִין כְּאַרְמְלֵתָא. דְּאֵי מְלֵאָה זֹו, חֲרֻבָה זֹו.
וְצַר טוֹב, מְטְרוּנִיתָא קְדִישָׂא. מְלַכּוֹת הַקֹּדֶשׁ

דְּנַחְתָּא בְּשַׁבָּת. כְּלִילָא מְעֻשָׂר סְפִירָן. מְעֻשָׂרָא בְּשֶׁבַע שְׁמָהן שְׁאִינוּן

בשבעה שמות שאינם נמחקים, בכמה מרפבות של חיות ובכמה חילות ומחנות. והמלך יוצא לקבלה בכמה מחנות, ונשאר יצר הרע, השפחה הרעה בחשף, פאלמנה בלי בעלה, בלי מרפבות.

ואלה שנאמר עליהם, למזבחים ולמקטרים למלאכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי, היא עבודה של השפחה הרעה, ששולטת בערבי שבתות וערבי לילות רביעי, מה היו עושים אלה? היו לוקחים לבושים שחרים, ומחשיכים את האורות, ועושים הספד בלילי שבתות להשפתף עמה כמו שהיא שרויה, פי (קהלת ז) גם [את] זה לעמת זה עשה האלהים.

אחר שחטאו ישראל ונתחב בית המקדש, נאמר בשכינה האם הקדושה, (איכה א) איכה ישבה בדרך העיר רבתי עם היתה פאלמנה, ומכבים בליל תשעה באב אורות ונרות, ועושים הספד ויושבים כמו אכלים, להשפתף בצער השכינה, משום שהם גרמו לה כל אותו השבר. חמישי - כוס של ויכלו. ששי - להיות על השלחן דברי תורה. שביעי - להאריך על השלחן כדי שעניים יבאו לשלחנו. שמיני - נטילת ידים במים אחרונים. תשיעי - ברפת המזון. עשירי - כוס של ברכה. וצריך לחזר עליהם ולתקנם בסוד קדוש, שהיא כלולה מעשר ספירות, והוא השלחן של הקדוש ברוך הוא מצד הגבורה, ולכן פרשה רבותינו שלחן בצפון.

אחר - נטילת ידים, שבארוה רבותינו של המשנה, ידים

נמחקין. בכמה מרפבות דחיוון. ובכמה חיילין ומשריין. ומלא נפיק לקבלא בכמה משריין. ואשתארת יצר הרע שפחה בישא בחשוכא, פארמלתא בלא בעלה בלא מרפבות.

ואלין דאתמר עלייהו, למזבחין ולמקטריין למלכת השמים ולמזלות אשר לא צויתי, הוא פולחנא דשפחה בישא, דשלטא בערבי שבתות וערבי לילי רביעיות. מה הו אלין עבדיין. הו נטלין לבושין אוכמין, וחשקאן נהורין, ועבדין הספדא בלילי שבתות כדי לאשתתפא בהדה כמה דאיהי שריא, פי (קהלת ז) גם זה לעומת זה עשה האלהים.

בתר דחאבו ישראל, ואתחרב בי מקדשא, אתמר בשכינתא אימא קדישא, (איכה א) איכה ישבה בדרך העיר רבתי עם היתה כאלמנה, ומכבין בליל תשעה באב נהורין ושרגין, ועבדין הספד, ויתבין פאבלים לאשתתפא בדוחקא דשכינתא. בגין דאינון גרמו לה כל ההוא תבירו.

חמשאה, כוס דויכלו. שפיתאה, למהוי על פתורא מלי דאורייתא. שביעאה, לארכאה על פתורא, בגין דעניים יתון על פתוריה. תמינאה, נטילת ידים במים אחרונים. תשיעאה, ברפת המזון. עשיראה, כוס דברכה. וצריך לאחזרא עלייהו, ולתקנא לון ברזא קדישא, דאיהי כלולה מעשר ספיראן, ואיהו פתורא דקודשא בריך הוא, מסטרא דגבורה. ובגין כף אוקמוה רבנן, שלחן בצפון.

חר נטילת ידים, דהכי אוקמוה רבנן דמתניתין, ידים מזוהמות פסולות לברכה, בגין דאינון שניות

שניות

מזהמות פסולות לברכה, משום שהן שניות לטמאה, שהוא אב הטמאה, שהוא ראשון כשהן טמאות, וכשהן טהורות הן שניות לברכה, שהברכה לו שורה אלא על טהרה. הכהן, שהוא איש טהור, איש חסד, שורה עליו ברכה. זהו שפתוב (תהלים קלג) פשמן הטוב על הראש וגו'. ובגין דא, (במדבר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל וגו'. ופרשוה, כל פהון המברך - ומתברך. ושאינו מברך - אין מתברך. ופרשוה בעלי המשנה, כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות, אין שמה ברכה. מלכות אדני.

ועוד, נטילת ידים צריך לטל אותן עד הפרק, שגזרו עליו י"ד פרקים, באותה שעה שורה עליו יד ה', והיא יד של ברכה מצד החסד שבו חכמה פי' מינו. והיא יד של קדשה מצד הגבורה, ושרייה בדין. (יד שמאל) והיא יד היחוד מצד התפארת, ששורה פי' פרקי הגוף, שהם שנים עשר פרקים בשתי זרועות ושתי שוקים, ושנים בגוף ובברית.

ושרש פעמים ארבעה עשר הוא ארבעים ושנים. יי"י מי"ד י"ד י"ד, רמוז י"ב רכך י"א י"א, מהו"ה הוי"ה הוי"ה. ד' ד' ד' מי"ד י"ד י"ד, הם רמוזים באדני אדני אדני. ואמר הנביא עליהם, (ירמיה ו) היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה. והנטילה הזו פי' שהתקנה.

וכר צד משלשת פני החיות, שהם יי יי יי, ומשלש פני החיות, שהן ד' ד' ד', כלם צריך להיות מפת אדם. והוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. הפת שלו - יו"ד וא"ו דלת, ה"א אלף, וא"ו

לטומאה, דאיהו אב הטומאה. דאיהו ראשון פד אינון מסאבות, וכד אינון טהורות אינון שניות לברכה. דברכה לא שריא אלא על טהרה. פהנא דאיהו איש טהור, איש חסד, שריא עליה ברכתא. הדא הוא דכתיב, (תהלים קלג) פשמן הטוב על הראש וגו'. ובגין דא, (במדבר ו) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר פה תברכו את בני ישראל וגו'. ואוקמוה, כל פהון המברך, מתברך. ושאינו מברך, אין מתברך. ואוקמוה מארי מתניתין, כל ברכה שאין בה אזכרה ומלכות לאו שמה ברכה. מלכות אדני.

ועוד, נטילת ידים צריך ליטול לון עד פרקא, דגזרו עליה ארבעה עשר פרקין, פההוא שעתא שריא יד יי' עליה, ואיהי יד דברכה מסטרא דחסד דביה חכמה פי' מיניה. ואיהי יד דקדושה, מסטרא דגבורה, ושרייא בדינא. (נ"א ונדא דשמאלא) ואיהי יד דיהודא, מסטרא דתפארת, דשריא בארבעה עשר פרקין דגופא, דאינון שנים עשר פרקין בתרין זרועין, ותרין שוקין. ותרין בגופא ובברית.

ותרת זמנין ארבעה עשר, איהו ארבעין ותריין, יי"י, מן י"ד י"ד, י"ד, רמוז יב רכך י"א י"א, מן הוי"ה הוי"ה הוי"ה. ד' ד' ד' מי"ד י"ד י"ד, אינון רמזין באדני אדני אדני. ואמר הנביא עליהו, (ירמיה ו) היכל יי' היכל יי' היכל יי' המה. והאי נטילא בי' דאתתקנת.

וכר סטר מג' אנפי חיון, דאינון יי' יי' יי'. ומתלת גדפי חיון, דאינון ד' ד' ד', פלהו צריך למהוי מפת (דף רע"ג ע"א) אדם. ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. פח דיליה, יו"ד

אֶלֶף וָאָו, הִיאַ אֶלֶף.
וְהַמִּלְכָּה לֹא שְׂרִיָּה בַכַּח שְׁלוֹ,
בְּפָרְקֵי הָאֲצָבָעוֹת, עַד שְׁעוֹבְרַת
מֵהֶם הַזְּהֵמָה, הַשְּׁפָחָה הַרְעָה
הַפְּסוּלָה, אֲשֶׁת הַפְּסוּל. וְלִכְּן
פְּרִשׂוּהָ בַעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, יָדִים
מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבָרְכָה.

וְהֵם מִיִּם לְטַהַר הַיָּד, שְׁשׂוּרָה שֵׁם
יָד יִי. יָד יִי זֶה מִיִּם שֶׁל הַתּוֹרָה.
שְׁעָמֵי הָאֶרֶץ הֵם שְׂרָץ, מֵה
מוֹעִילָה לָהֶם טְבִילָה, וְהַשְּׂרָץ,
שְׁפָחָה רְעָה בַיָּדִים, בְּגוֹל
שְׁבִידֵיהֶם, בְּגוֹל שֶׁל הַבְּרוּכּוֹת
שְׁגוֹזִילִים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא,
שֶׁלֹּא יוֹדְעִים לְכַרֵּךְ, וְלֹא יוֹדְעִים
מֵהֵי בְרָכָה וּמֵהֵי זְהֵמָה.

מִיָּד כְּשֶׁשָּׁמְעוּ הַחֲבָרִים דְּבָרִים
אֵלוֹ, וְאֵנִי עִמָּהֶם, לֹא יִכְלַתִּי
לְסַבֵּל שִׁישְׁלִים עֲשָׂרָה דְּבָרִים שֶׁל
בְּרָכָה, וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי אֶצְלוֹ,
וּבּוֹדָאֵי אֵין אִישׁ שִׁיאֵמַר דְּבָרִים
אֵלוֹ אֶלָּא אַתָּה, שְׂאֵתָה הוּא כְּמוֹ
אַרְבַּע מַחְצוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֶן.

שְׁהָאֲדָם נִכְנָס בְּהֵן (שְׁכַאֲשֵׁר אַתָּה)
בְּמַחְצַת הַתִּינוּקוֹת וְנַעֲשֶׂה
תִּינוּק, וּבְמַחְצַת נְעָרִים וְנַעֲשֶׂה
נַעַר, וּבְמַחְצַת בַּחּוּרִים וְנַעֲשֶׂה
בַּחוּר, וּבְמַחְצַת זְקֵנִים וְנַעֲשֶׂה
זְקֵן. וְלִכְּךָ נֶאֱמַר עֲלֶיךָ, (תְּהִלִּים לג)
'מִמְּכוֹן שְׁבַתוֹ ה'שְׁגִיחַ אֶל כָּל
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. וְאַתָּה הוּא שְׁנֹאֲמַר
עֲלֶיךָ (בְּרֵאשִׁית ו) בְּשֵׁגֶם הוּא בְּשֵׁר,
בְּדוֹר שֶׁל דוֹר הַפְּלִגָּה הֵייתָ,
וּבְכָל דוֹר וְדוֹר בְּגִלְגוּל, כְּגִלְגָּל
שְׁמַתְהֶפֶךְ לְכַמָּה גּוֹנִים. וְלֹא
נִגְלִיתָ אֶלָּא בְּדוֹר שְׁנַתְּנָה בּוֹ
תּוֹרָה עַל יָדֶךָ.

מִיָּד שֶׁהַתְּפִסָּה מֵהָעוֹלָם, אַתָּה
הוּא כְּשֶׁמֶשׁ שְׁמַאִיר בְּכָל דוֹר
וְדוֹר. שְׁכְּשֶׁמֶתְפַּנֵּס הַשְּׁמֶשׁ
בְּלִילָה, הוּא מַאִיר בְּלִבְנָה
וּבְכֻשִׁים רְבוּא פּוֹכְבִים. כִּף
אַתָּה, שְׂאֵתָה מַאִיר בְּשִׁשִּׁים
רְבוּא בְּכָל דוֹר וְדוֹר. וְזֵהוּ שְׂרַמְזוּ

וְאָו דְּלִת, הִיאַ אֶלֶף, וְאָו אֶלֶף וְאָו,
הִיאַ אֶלֶף. וּמְטְרוֹנִיתָא לָא שְׂרִיא בַכַּח
דִּילִיָּה, בְּפָרְקֵין דְּאֲצָבָעֵן, עַד דְּאַתְעָבֵר מְנִיִּיהוּ
זוּהֵמָא, שְׁפָחָה בִישָׂא פְּסוּלָה, אֲנַתּוּ דְּפְסוּל.
וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאָרִי מַתְנִיתִין, יָדִים
מְזוּהָמוֹת פְּסוּלוֹת לְבָרְכָה.

וְאִינוּן מִיִּם לְדְכָאָה יָד, דְּשְׂרִיא תַמָּן יָד יִי. יָד
יִי, דָּא מִיִּם דְּאוּרִייתָא. דְּעָמֵי הָאָרֶץ
אִינוּן שְׂרָץ, מֵה מוֹעִיל לוֹן טְבִילָה, וְהַשְּׂרָץ
שְׁפָחָה בִישָׂא בִידֵיהוֹן, בְּגוֹל דְּבִידֵיהוֹן. בְּגוֹל
דְּבִרְפָּאן דְּגוֹזִלִין לְקוּדְשָׂא בְרִיף הוּא, דְּלֹא
יָדְעֵי לְבָרְכָא, וְלֹא יָדְעֵי מְאִי אִיְהִי בְרָכָה,
וּמְאִי אִיְהִי זוּהֵמָא.

מִיָּד כְּשֶׁשָּׁמְעוּ מַלְיָן אֶלִין חֲבָרִיא וְאֲנָא
עִמָּהוֹן, לָא יִכְלִינָא לְמַסְבֵּל דִּישְׁלִים
עֲשָׂרָה מַלְיָן דְּבָרְכָה, וְאַשְׁתַּחֲוִינָא לְגַבִּיָּה.
וּבּוֹדָאֵי לִית בַּר נֶשׁ דִּיִּמָּא מַלְיָן אֶלִין, אֶלָּא
אַנְתָּ. דְּאַנְתָּ הוּא כְּגוֹוֹנָא דְד' מַחְיִצוֹת דְּגֵן עֵדֶן.
דְּבַר נֶשׁ עָאֵל בְּהוֹן (ג"א דְּכַד אַנְתָּ) בְּמַחְיִצַת יְנוּקִין,
וְאַתְעָבִיד תִּינוּק. וּבְמַחְיִצַת נְעָרִים, וְאַתְעָבִיד
נַעַר. וּבְמַחְיִצַת בַּחּוּרִים, וְאַתְעָבִיד בַּחוּר.
וּבְמַחְיִצַת זְקֵנִים, וְאַתְעָבִיד זְקֵן. וּבְגִין כִּף
אַתְמַר עֲלֶיךָ, (תְּהִלִּים לג) 'מִמְּכוֹן שְׁבַתוֹ ה'שְׁגִיחַ
אֶל כָּל יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ. וְאַנְתָּ הוּא דְאַתְמַר עֲלֶיךָ,
(בְּרֵאשִׁית ו) בְּשֵׁגֶם הוּא בְּשֵׁר, בְּדָרָא דְדוֹר הַפְּלִגָּה
הוּיָת. וּבְכָל דָּרָא וְדָרָא בְּגִלְגוּלָא. כְּגִלְגָּל
דְּמַתְהֶפֶךְ לְכַמָּה גּוֹוִנִין. וְלֹא נִגְלִיתָ, אֶלָּא בְּדָרָא
דְּאַתְיִיְהִיב בִּיָּה אוּרִייתָא עַל יָדֶךָ.

מִיָּד דְּאַתְפְּנִישַׁת מְעֻלְמָא, אַנְתָּ הוּא כְּשֶׁמֶשׂא
דְּנַהִיר בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּכַד אַתְפְּנִישׁ
שְׁמֶשׂא בְּלִילָא, נַהִיר בְּסִיְהֵרָא, וּבְשִׁתִּין רְבוּא
כְּכַבִּיא. הִכִּי אַתָּה, דְּאַנְתָּ נַהִיר בְּשִׁתִּין רְבוּא
בְּכָל דָּרָא וְדָרָא. וְהֵאֵי אִיְהוּ דְקָא רְמַז קְהֵלָת,

קִהְלֶתְךָ, (קהלת א) דֹר הַלֶּךְ וְדֹר בָּא. וּפְרֻשׁוֹהָ רְבוּתֵינוּ, אֵין דֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רְבוּא. וְעוֹד פְּרֻשׁוֹהָ, הַדֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא שְׁבָא, לְקַיִם מַה שֶׁהִיָּה הוּא שִׁיְהִיָּה. מִכָּאן וְאֵילָף הַשְּׁלֵם עֲשֶׂרָה דְבָרִים דְּפִתּוּרָא בְּאַתְגְּלִיָּיא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא זְכָאָה חוֹלְקָךְ, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי לָךְ, מַה דְּלֹא גְּלִי לְכָל נְבִיא וְחוּזָה, וְלֹא לְמֵאן וְלְמֵאן.

הַתְּנִינָא, לְמַבְצַע עַל שְׁנֵי כְפָרוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאֵינוֹן רְמִיזוֹן בְּתַרֵּי לוחי אורֵייתָא, דְּאַתְיִיהִיבוּ בְּשַׁבַּת זוגות. דְּבִיּוּמָא תְּלִיתָאָה נַחְתוּ, דְּבִיָּה תְּרִי זְמַנֵּי טוֹב, וּבְשַׁבַּת אַתְיִיהִיבַת, תְּרִין נוֹקְבִין לְתַרֵּין טְבִין. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ דְשָׂדִים מְמַנִּין עַל זוגות, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ שְׁנֵי בִיעִים, שְׁנֵי אַגוּזִים. הַלְכָה לְמַשָּׁה מְסִינֵי שְׁלוּחֵי מַצְוָה אֵינוֹן נְזוּקִין.

וְאִי תִימָא, וְהָא תְּנִינָן, אֵין מִתְחִילִין בְּשַׁנֵּי, וְאֵין מְסִימִין בְּד', דְּהֵינּוּ בְּב' ד' עַם עָרַב רַב, דְּלֹא הוּוּ שְׁלוּחֵי מַצְוָה, דְּלֹא אַתְגְּיִירוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלִכְתַּר דְּאַתְעַבְרוּ מְעַלְמָא, מְנֵי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְלָא (שְׁמוֹת לז) שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים פְּרָאשׁוּנִים, וְאָמַר, (שם) וְכַתְּבֵתִי עַל הַלּוּחוֹת אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלּוּחוֹת וְגו'.

וְתַרֵּין כְּפָרוֹת בְּשַׁבַּת, רְמִיזוֹן לְתַרֵּין יוֹדִין יֵאָהֳדוּנְהִי. דְּאֵדְנֵי אֵיהִי יְחִידָה מִבְּעַלְהָ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל, וּבְשַׁבַּת נַחֲתִית לְגַבְהָ. וּבְגִין דָּא בְּשַׁבַּת, כָּל נְשָׁמְתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין נִפְקִין וְנַחְתִּין זוגות, וְאֵין שְׁטָן וְאֵין מִזִּיק שְׁלִיט בְּיוּמָא דְשַׁבַּתָּא. וְאַפִּילוּ גִיהֶנָם לֹא שְׁלִיט, וְלֹא אוּקִיד בְּשַׁבַּת. וּבְגִין דָּא, (שְׁמוֹת לה) לֹא תִבְעֶרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת. וְדָא אֵשׁ נוֹכְרָאָה, אֶלָּא אֵשׁ דְּקַרְבָּנָא, אֵשׁ

קִהְלֶתְךָ, (קהלת א) דֹר הַלֶּךְ וְדֹר בָּא. וּפְרֻשׁוֹהָ רְבוּתֵינוּ, אֵין דֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים רְבוּא. וְעוֹד פְּרֻשׁוֹהָ, הַדֹר שֶׁהוֹלֵךְ הוּא שְׁבָא, לְקַיִם מַה שֶׁהִיָּה הוּא שִׁיְהִיָּה. מִכָּאן וְאֵילָף הַשְּׁלֵם עֲשֶׂרָה דְבָרִים דְּפִתּוּרָא בְּאַתְגְּלִיָּיא. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא זְכָאָה חוֹלְקָךְ, דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִי לָךְ, מַה דְּלֹא גְּלִי לְכָל נְבִיא וְחוּזָה, וְלֹא לְמֵאן וְלְמֵאן.

הַתְּנִינָא, לְמַבְצַע עַל שְׁנֵי כְפָרוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאֵינוֹן רְמִיזוֹן בְּתַרֵּי לוחי אורֵייתָא, דְּאַתְיִיהִיבוּ בְּשַׁבַּת זוגות. דְּבִיּוּמָא תְּלִיתָאָה נַחְתוּ, דְּבִיָּה תְּרִי זְמַנֵּי טוֹב, וּבְשַׁבַּת אַתְיִיהִיבַת, תְּרִין נוֹקְבִין לְתַרֵּין טְבִין. וְאַף עַל גַּב דְּאוּקְמוּהָ דְשָׂדִים מְמַנִּין עַל זוגות, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ שְׁנֵי בִיעִים, שְׁנֵי אַגוּזִים. הַלְכָה לְמַשָּׁה מְסִינֵי שְׁלוּחֵי מַצְוָה אֵינוֹן נְזוּקִין.

וְאִי תִימָא, וְהָא תְּנִינָן, אֵין מִתְחִילִין בְּשַׁנֵּי, וְאֵין מְסִימִין בְּד', דְּהֵינּוּ בְּב' ד' עַם עָרַב רַב, דְּלֹא הוּוּ שְׁלוּחֵי מַצְוָה, דְּלֹא אַתְגְּיִירוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלִכְתַּר דְּאַתְעַבְרוּ מְעַלְמָא, מְנֵי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְלָא (שְׁמוֹת לז) שְׁנֵי לוחות אֲבָנִים פְּרָאשׁוּנִים, וְאָמַר, (שם) וְכַתְּבֵתִי עַל הַלּוּחוֹת אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלּוּחוֹת וְגו'.

וְתַרֵּין כְּפָרוֹת בְּשַׁבַּת, רְמִיזוֹן לְתַרֵּין יוֹדִין יֵאָהֳדוּנְהִי. דְּאֵדְנֵי אֵיהִי יְחִידָה מִבְּעַלְהָ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל, וּבְשַׁבַּת נַחֲתִית לְגַבְהָ. וּבְגִין דָּא בְּשַׁבַּת, כָּל נְשָׁמְתִין וְרוּחִין וְנַפְשִׁין נִפְקִין וְנַחְתִּין זוגות, וְאֵין שְׁטָן וְאֵין מִזִּיק שְׁלִיט בְּיוּמָא דְשַׁבַּתָּא. וְאַפִּילוּ גִיהֶנָם לֹא שְׁלִיט, וְלֹא אוּקִיד בְּשַׁבַּת. וּבְגִין דָּא, (שְׁמוֹת לה) לֹא תִבְעֶרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת. וְדָא אֵשׁ נוֹכְרָאָה, אֶלָּא אֵשׁ דְּקַרְבָּנָא, אֵשׁ

דְקֹדֶשָׁה. וְלִית לְאַרְכָּאָה בְּבָצִיעָא דְלֵהוֹן,
דְּהָא אַתְּמַר לְעִיל.

תְּלִיתָאָה לְמִיכַל שְׁלֶשָׁה סְעוּדָתִין בְּשַׁבַּת,
כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמִתְנִיתִין,
דְּאָמַר חַד מִיַּנְיָהוּ, יְהֵא חֶלְקֵי עִם גּוּמְרֵי
שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת, דְּאִינוּן שְׁלִימוֹ דְּשִׁבְעַ
בְּרַכָּאן דְּצִלוּתָא, לְאַשְׁלֵמָא בְּהוּן לְעֶשֶׂר. וְרוּזָא
דְּעָנָג, (בְּרֵאשִׁית ב) וְנִהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּזֶן. וּמֵאֵן דְּלֹא מְקַיִים לוֹן, וְאִית לִיה רִשׁוֹ
לְקַיִמָן, אַתְּהַפֵּן לִיה לְנִגְעָ צְרַעַת. וּבְגִין דְּלֹא
יִיתֵי לְהֵאִי, אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לִוּוּ עָלֵי
וְאֲנִי פּוֹרְעַ, (ישעיה נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ.

רְבִיעָאָה, לְאַנְהָרָא פְּתוּרָא בְּמִנְרֵתָא. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ קְדָמָאִין, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן,
מְנוּרָה בְּדְרוּם, דְּפְתוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הַכִּי צְרִיכָא לְמַהוּי.

חֲמִישָׁאָה, פּוּס דְּוִיכְלוּ. פּוּס, בְּחֻשְׁבוֹן
אַלְהִים. וְיִכְלוּ ע"ב, דְּכָלִיל לוֹן
כְּפֻלָּה קְדִישָׁא, דְּהֵאִי כּוּס מְלֵא יִינָא דְּאוּרִייתָא,
צְרִיךְ לְאַסְהָדָא עַל עוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית.

שְׁתִּיתָאָה, לְמַהוּי עַל פְּתוּרָא דְּבְרֵי תוֹרָה,
דְּהַכִּי אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, ג'
שְׁאָכְלוּ עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלֵיו דְּבְרֵי
תוֹרָה וְכוּ'. וְרוּזָא דְּמִלָּה, בְּגִין דְּהָא אוּקְמוּהָ
שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְאוּרִייתָא אַתִּיבִּיהִבַת מִימִינָא.
לְחִבְרָא יְמִינָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, בְּשִׁמְאָלָא דְּאִיהוּ
דִּינָא. דְּאוּרִייתָא אִיהִי יְיָ מִימִינָא, פְּתוּרָא
אֲדִנִי מִשְׁמָאלָא, וְצְרִיךְ לְחִבְרָא לוֹן. דְּבְגִין
דְּפְתוּרָא מִשְׁמָאלָא, אוּקְמוּהָ רַבָּנָן דְּמִתְנִיתִין,
קָשִׁין מְזוֹנוּתֵיו (דף רע"ג ע"ב) שְׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם
סוּף. וּבְגִין כֵּן, צְרִיךְ תְּלַמִּיד חֶכֶם לְזַמְנָא
עֲמִיָה, לְמֵאֵן דִּישְׁתַּדַּל בְּפִתְגָמֵי אוּרִייתָא.

נְכָרִיָה, אֶלָּא אֶשׁ הַקָּרְבָן, אֶשׁ שֶׁל
קְדֻשָּׁה. וְאִין לְהַעֲרִיף בְּבָצִיעָה
שְׁלַחַן, שְׁהֵרִי נִתְבָּאָר לְמַעְלָה.
שְׁרִישֵׁי - לְאָכַל שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת
בְּשַׁבַּת, כְּפִי שְׁבַּארוּהָ רַבּוֹתֵינוּ
שֶׁל הַמִּשְׁנָה, שְׁאָמַר אֶחָד מֵהֶם:
יְהֵא חֶלְקֵי עִם גּוּמְרֵי שְׁלֹשׁ
סְעוּדוֹת בְּשַׁבַּת. שְׁהֵן שְׁלֵמוֹת שֶׁל
שִׁבְעַ בְּרַכּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה,
לְהַשְׁלִים בְּהֵן לְעֶשֶׂר. וְהַסוּד שֶׁל
עָנָג - (בְּרֵאשִׁית ב) וְנִהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּזֶן. וּמִי שֶׁלֹּא
מְקַיִם אוֹתוֹן וְיֵשׁ לוֹ רִשׁוֹת לְקַיִמָן,
הוֹפֵף לוֹ לְנִגְעָ צְרַעַת. וּכְדִי שֶׁלֹּא
יָבֵא לְזָה, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא: לוֹו עָלֵי וְאֲנִי פּוֹרְעַ, (ישעיה
נח) אַז תִּתְעַנֵּג עַל ה'.

רְבִיעֵי - לְהַעֲרִי שְׁלַחַן בְּמִנְרֵתָה,
כְּמוֹ שְׁבַּארוּהָ הַקְּדָמוּנִים, שְׁלַחַן
בְּצַפּוֹן, מְנוּרָה בְּדְרוּם. שְׁשְׁלַחַנוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵּן צְרִיךְ
לְהִיוֹת.

חֲמִישֵׁי - פּוּס שֶׁל וְיִכְלוּ. פּוּס
בְּחֻשְׁבוֹן אַלְהִים. וְיִכְלוּ - ע"ב,
שְׁכּוּלֶלֶת אוֹתָם הַכְּפֻלָּה הַקְּדוּשָׁה.
שְׁהַכּוּס הַזֶּה הַמְּלֵאָה יִין שֶׁל
תוֹרָה, צְרִיכָה לְהַעֲרִיד עַל מַעֲשֵׂה
כְּרֵאשִׁית.

שְׁשֵׁי - לְהִיוֹת עַל הַשְׁלַחַן דְּבְרֵי
תוֹרָה, שְׁכָף פְּרִשׁוּהָ בְּעָלֵי
הַמִּשְׁנָה, (אבות פ"ג) שְׁלֶשָׁה שְׁאָכְלוּ
עַל שְׁלַחַן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלֵיו
דְּבְרֵי תוֹרָה וְכוּ'. וְסוּד הַדְּבָר -
מִשׁוּם שְׁהֵרִי פְּרִשׁוּהָ שְׁלַחַן
בְּצַפּוֹן, וְהַתוֹרָה נִתְּנָה מִיְמִין.
לְחִבְרָא יְמִין, שְׁהוּא רַחֲמִים, עִם
שְׁמָאל, שְׁהוּא דִּין. שְׁהַתוֹרָה הִיא
יְיָ מִיְמִין, שְׁלַחַן אֲדִנִי מִשְׁמָאל,
וְצְרִיךְ לְחִבְרָא אוֹתָם. מִשׁוּם
שְׁהַשְׁלַחַן מִשְׁמָאל, פְּרִשׁוּהָ בְּעָלֵי
הַמִּשְׁנָה, קָשִׁים מְזוֹנוּתֵיו שֶׁל
אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף. וּמִשׁוּם כֵּן
צְרִיךְ תְּלַמִּיד חֶכֶם לְזַמְנָא עֲמוּ,
לְמִי שִׁישְׁתַּדַּל בְּדְבְרֵי תוֹרָה.

שְׁבִיעָא, לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין עֲנִיִּים.
 וּבְגִין דָּא, כֹּל הַמְּאַרְיָךְ עַל שְׁלַחְנֵנוּ
 מְאַרְיִכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוּתָיו. וּבְגִין כֶּף (משלי י'
 וּצְדָקָה תַצִּיל מִמּוֹת. דְּעֲנִי חֲשׁוּב כַּמֶּת, וְאִיהוּ
 מַחֲיָה לִיָּה, אוֹף הָכִי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מַחֲיָה
 לִיָּה.
 וְעוֹד בְּאוּרַח רִזָּא, דְּכֻלְהוּ עֲנִיִּים מִסְטָרָא דָּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵחָד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דָּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבְגִינִיהּ אוּקְמוּהּ רַבְנֵן, דְּבִקְשׁ קִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא מְדָה יָפָה לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁכַּח
 כַּמְדָּה דְּדִלוּת. וְאֶקְשׁוּ עֲלָהּ, בְּגִין דְּאוּקְמוּהּ
 קְדָמָאִי, כַּחוֹשְׁבֵן מִינֵי מִיתוּת דְּאִינוּן כַּחוֹשְׁבֵן
 תּוֹצְאוֹת, וְחֶסְרוֹן פִּיס קָשָׁה מְכּוּלָן, וְאִיךְ
 אֲמַרִין אִינוּן, דְּלֹא אֲשַׁכַּח לְיִשְׂרָאֵל מְדָה יָפָה
 כַּעֲנִיּוּתָא.

אֲרָא, בְּגִין דְּכֹל עֲמָא וְלִישָׁנָא, (ישעיה ח) וְהָיָה כִי
 יִרְעַב וְהִתְקַצֵּף וְקָלַל בְּמַלְכוֹ וּבְאֱלֹהֵיו
 וּפְנָה לְמַעְלָה. אֲבָל יִשְׂרָאֵל, אִינוּן קִיָּמָא
 דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּהַאי מְדָה, וְלֹא
 אֲכַחֲשִׁין בֵּיהּ. וּבְגִין דָּא, כַּמְדָּה דָּא יִתְפָּרְקוּן.
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמואל ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי
 תוֹשִׁיעַ. וְעֲנִי לִישָׁנָא דְעֲנוּי, דְּאֶפִּילוּ אֵית לִיָּה
 לְבַר נֶשׁ עוֹתְרָא, וְאִיהוּ בְּמַרְעִין וּבְמַכְתָּשִׁין,
 עֲנִי אֲתַקְרִי, אוֹ דְדַחְקִין לִיָּה בְּגִינִיהּ, וְצַעְרִין
 לִיָּה כֹּל יוֹמָא. כֹּל שְׁכָן מָאן דְּאִיהוּ רֶשׁ מְנִיָּה,
 וְאִיהוּ הוֹלֵךְ מְאַתָּר לְאַתָּר.

וְעוֹד אֵית עֲנִי, דְּאֶסְתַּלַּק מְנִיָּה דְעֵתִיָּה, כַּגּוֹן

וּבְשִׁבְרֵי בְּאוּרַח רִזָּא, דְּכֻלְהוּ עֲנִיִּים מִסְטָרָא דָּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵחָד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דָּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבְשִׁבְרֵי בְּאוּרַח רִזָּא, דְּכֻלְהוּ עֲנִיִּים מִסְטָרָא דָּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵחָד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דָּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבְשִׁבְרֵי בְּאוּרַח רִזָּא, דְּכֻלְהוּ עֲנִיִּים מִסְטָרָא דָּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵחָד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דָּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וּבְשִׁבְרֵי בְּאוּרַח רִזָּא, דְּכֻלְהוּ עֲנִיִּים מִסְטָרָא דָּאֵת
 ד', דְּאֵתְמַר בְּהַ (תהלים קטז) דְּלוֹתִי וְלִי
 יְהוֹשִׁיעַ. וְאוֹת ד' דְּאֵחָד, דְּצָרִיךְ לְאַרְכָּאָה בְּהַ,
 הָדָא הוּא דְכְתִיב לְהֲאַרְיָךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ,
 וּבְגִין דָּא, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, דְּאִיהִי
 ד', כִּלְיָא מְד' רַגְלִין דְּפְתוּרָא. בְּגִין יְקָרָא
 דָּאֵת דְּלִי"ת, צָרִיךְ לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא, בְּגִין
 עֲנִיִּים.

וְעוֹד אֵית עֲנִי, דְּאֶסְתַּלַּק מְנִיָּה דְעֵתִיָּה, כַּגּוֹן

אִיּוֹב. דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר. אוֹף הָכִי אִיהִי ד', דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא, בְּד אֶסְתַּלַּק מִנָּה א"ח דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּאִקְרִי דַעַת. וְהֵאֵי לִית לָהּ חוּבִין בְּמִלָּה דִּימָא. וְעוֹד, א"ח אִיהוּ תוֹרָה, כְּלִיל תְּרִי"ג פְּקוּדִין הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שמות ג) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וָגו'. שְׁמִי עִם י"ה שִׁס"ה. זְכָרִי עִם ו"ה רמ"ח. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ, אִין עָנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוֹת דְּשָׂאָר עָנִי לָאו אִיהוּ אֶלָּא עֲנוּי. וְאֵת ד' מִן אֲדָנִי, אוֹף הָכִי אִיהִי עָנִי בְּלֹא יְהוָה.

הַמִּינְיָנָה, מִים אַחְרוּנִים דְּתַקִּינוּ לֹון, בְּגִין מְלַח סְדוּמִית, הַמְסַמָּא אֶת הָעֵינַיִם. אֲמַאי אִקְרוּן חוּבָה. אֶלָּא בְּאַרְח רְזָא, סַם הַמּוֹת שְׂרִיָּא עַל יְדוּי מְזוּהָמִין, דְּעֵבְדִי בְּהוּ בְּרָכָה. וְעַל כּוֹס דְּמְבָרְכִי עֲלִיהּ בְּלֹא טְהַרָה, אִקְרִי טְמָא. וּמָה כּוֹס דְּשׁוֹתִין בּוּ, טְמָא לְבָרְכָה עַד דְּהוּוּ מְטְהַרִי לִיהּ בְּהַדְחָה מְלָגוּ וּמְלָבְר. כָּל שְׁפָן יְדוּי. וּבְגִין דָּא, מִים אַחְרוּנִים חוּבָה. וְרְזָא דְּמִלָּה, (ויקרא כ) וְהִתְקַדְּשִׁתָּם: אֵלוּ מִים רֵאשׁוּנִים. וְהִיִּיתָם קְדוֹשִׁים: אֵלוּ מִים אַחְרוּנִים. כִּי קְדוֹשׁ: זֶה שְׁמֵן עָרֵב. לְקַבֵּל, קְדֹשׁ קְדֹשׁ קְדֹשׁ יְי' צְבָאוֹת. וּבְגִין דָּא וְהִתְקַדְּשִׁתָּם וָגו', לְאַשְׁתַּמוּדְעָא דְּאַתּוֹן בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

הַשִּׁיעָא, כּוֹס דְּבָרְכָה. וְאוֹקְמוּהָ מְאָרִי דְּמִתְנִיתִין, עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נְאֻמְרוּ בְּכוֹס דְּבָרְכָה וְאֵלִין אֵינוּן. עֲטוּ"ר. עֲטוּ"ף. הַדְחָ"ה. שְׁטִיפָ"ה. ח"י. מְל"א. וּמְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יְדִיו. וְנוֹתְנוּ בִּימִין. וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוּ. וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ. וְעַכְשָׁיו, אִין לָנוּ אֶלָּא אַרְבַּעָה שְׁהֵן

דַּעַתוֹ, כְּמוֹ אִיּוֹב, שְׁנֵאמַר בּוּ (איוב לד) אִיּוֹב לֹא בְדַעַת יְדַבֵּר. גַּם כִּף הִיא ד', שְׁהִיא הַשְּׁכִינָה, כְּשִׁמְסַתְּלַק מִמֶּנָּה א"ח, שְׁהוּא הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי שְׁנִקְרָא דַעַת. וְזֶה אִין לוֹ חֲטָאִים בְּדָבָר שְׂיֵאמַר. וְעוֹד, א"ח הוּא תוֹרָה, כּוֹלֵל תְּרִי"ג מְצוּוֹת, זְהוּ שְׁכַתּוּב (שמות א) זֶה שְׁמִי לְעוֹלָם וָגו'. שְׁמִי עִם י"ה - שִׁס"ה. זְכָרִי עִם ו"ה - רמ"ח. וּמְשׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהָ, אִין עָנִי אֶלָּא מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמְצוּוֹת, שְׁשָׂאָר עָנִי אֵינוּ אֶלָּא עֲנוּי. וְהָאוֹת ד' מִן אֲדָנִי, גַּם כִּף הוּא עָנִי בְּלִי יְהוָה.

שְׁמִינִי - מִים אַחְרוּנִים שְׁתַּקְּנוּ לָהֶם מְשׁוּם מְלַח סְדוּמִית הַמְסַמָּא אֶת הָעֵינַיִם. לְמָה נִקְרָאוּ חוּבָה? אֶלָּא בְּדָרְךָ סוּד, סַם הַמּוֹת שׁוֹרָה עַל יְדִים מְזוּהָמוֹת, שְׁעוֹשִׂים בְּהֶם בְּרָכָה. וְעַל כּוֹס שְׁמִבְרָכִים עֲלִיהּ בְּלִי טְהַרָה נִקְרָאת טְמָאָה. וּמָה כּוֹס שְׁשׁוֹתִים בֵּה טְמָאָה לְבָרְכָה, עַד שְׁהִיוּ מְטְהַרִים אוֹתָהּ בְּהַדְחָה מְבַפְּנִים וּמְבַחוּץ - כָּל שְׁפָן יְדִיו. וּמְשׁוּם זֶה מִים אַחְרוּנִים חוּבָה. וְסוּד הַדְּבָר, (ויקרא יא) וְהִתְקַדְּשִׁתָּם - אֵלוּ מִים רֵאשׁוּנִים. וְהִיִּיתָם קְדוֹשִׁים - אֵלוּ מִים אַחְרוּנִים. כִּי קְדוֹשׁ - זֶה שְׁמֵן עָרֵב. כְּנֻגַד (ישעיהו ט) קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת. וּמְשׁוּם זֶה וְהִתְקַדְּשִׁתָּם וָגו', לְהוֹדִיעַ שְׂאֵתָם בְּנִים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זְהוּ שְׁכַתּוּב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

הַשִּׁיעִי - כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וּפְרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, עֲשֶׂרָה דְּבָרִים נְאֻמְרוּ בְּכוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְאֵלוּ הֵם: עֲטוּ"ר. עֲטוּ"ף. הַדְחָ"ה. שְׁטִיפָ"ה. ח"י. מְל"א. וּמְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יְדִיו. וְנוֹתְנוּ בִּימִין. וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח. וְנוֹתְן עֵינָיו בּוּ. וּמְשַׁגְרוּ בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי

ביתו. ועכשו אין לנו אלא ארבעה, שהם: הדרחה. ושטיפה. חי. מלא. ויש אומרים חי, מן החבית. ויש אומרים חי, הפוס שלם. ששבירתו זו היא מיתתו. בום על דרך החכמה הוא אלהים, והוא (מלא ב"ה וחס) כ"ס בלי ו', כמו פס, שהוא פגום וחסר בלא אלה, פן הוא חסר בלי וי", והוא פגום. הפס"א פן עולה בגימטריא כוס. בום היא ה"א, וצריך עשרה דברים, פנגד י'. דברים פנגד י', והם: עטור בסוד העטרה, עטרת תפארת. וזהו סוד עטור שאמרו זכרונם לברכה, מעטרו בתלמידים, והיא עטרת הברית. עטורף, (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף. שפל הברכות והתפלות מתעטפים עד שתעלה תפלת העני.

הדרח"ה ושטיפ"ה, כמו (ויקרא טז) וטהרו וקדשו. הטהרה מימין החסד, והקדשה משמאל הגבורה. כוס של ברכה מלכות, מצד בינה הנקראת אלהים. ונקרא עטרה מצד הכתר. ח"י מצד יסוד הנקרא שלום, שנאמר (ישעיה נד) ובריתי שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'. מלא מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו, ה' ה'.

ונותנו בימין, פי ה' עליונה לחסד, ה' שניה לגבורה. ומסלקו מן הקרקע טפח, בסוד יו"ד, פי סלוק ה' הוא יו"ד. ונותן עיניו בו, שהם בסוד יאהדונהי. יי מאיר בבת עין. יהו"ה בשלשה צבעי העין. אדני מאירה בשני כרובי העין ואישוני עפעפי העין. ומשג"רו במתנה לאנשי ביתו, היא בינה, שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו.

הדרחה. ושטיפה. חי. מלא. ויש אומרים חי מן החבית, ויש אומרים חי, הפוס שלם. ששבירתו זו היא מיתתו.

בום על דרך החכמה, הוא אלהים. והוא (מלא ב"ה וחס) כ"ס בלא ו' כמו פס שהוא פגום וחסר בלא אלה, פן הוא חסר בלא וי", והוא פגום. הפס"א פן עולה בגימטריא כוס.

בום היא ה"א, וצריך עשרה דברים, פנגד י'. והם: עטור בסוד העטרה, עטרת תפארת. וזהו סוד עטור, שאמרו זכרונם לברכה מעטרו בתלמידים, והיא עטרת הברית. עטורף, (תהלים קב) תפלה לעני כי יעטף. שפל הברכות והתפלות מתעטפים, עד שתעלה תפלת העני.

הדרח"ה ושטיפ"ה, כמו (ויקרא טז) וטהרו וקדשו. הטהרה מימין החסד. והקדושה משמאל דגבורה. כוס דברכה מלכות מצד בינה הנקראת אלהים. ונקרא עטרה מצד הכתר. ח"י, מצד יסוד, הנקרא שלום, שנאמר (ישעיה נד) וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך יי'. מלא, מצד תפארת. מקבלו בשתי ידיו, ה' ה'.

ונותנו בימין, פי ה' עליונה לחסד, ה' שניה לגבורה. ומסלקו מן הקרקע טפח, בסוד יו"ד פי סלוק ה' הוא יו"ד. ונותן עיניו בו, שהם בסוד יאהדונהי. יי (ה"א יו"ד) מאיר בבת עין. יהו"ה בשלשה צבעי העין. אדני מאירה בשני כרובי העין, ואישוני עפעפי העין. ומשג"רו במתנה לאנשי (דף ע"ד ע"א) ביתו. היא בינה, שנאמר בה, ישמח משה במתנת חלקו.

עשיראה, ברפת מזונא, הא אוקמוה רבנן,
בשלשה, צריך כוס. ורזא דמלה,
בגין דאיהי (ירמיה ב) אהבת כלולותיך, דאינון
אבהן, בפ"ל מפ"ל כ"ל. ולית לארכאה
יתיר.

עשירי - ברפת המזון, הרי
פרשוה רבותינו, בשלשה צריך
כוס. וסוד הדבר - משום שהיא
(ירמיה ב) אהבת כלולותיך, שהם
האבות, בפ"ל מפ"ל כ"ל. ואין
להאריך יותר.

ברפת המזון מן התורה מנין. שנאמר,
ואכלת ושבעת וגו'. ושנינו
בברייתא, וברכת זו ברפת הזן. את ה' אלהיך
זו ברפת המזון. על הארץ, זו ברפת הארץ.
הטובה, זו בונה ירושלים. וכן הוא אומר,
(דברים ג) הנה הטוב הזה והלבנון. אין לי אלא
לאחריו, לפניו מנין. שנאמר אשר נתן לך,
משעה שנתן לך, חייב אתה לברכו.

ברפת המזון מן התורה מנין?
שנאמר (דברים ח) ואכלת ושבעת
וגו'. ושנינו בברייתא, וברכת - זו
ברפת הזן. את ה' אלהיך - זו
ברפת המזון. על הארץ - זו
ברפת הארץ. הטובה - זו בונה
ירושלים. וכן הוא אומר, (שם ג)
הנה הטוב הזה והלבנון. אין לי
אלא לאחריו. לפניו מנין?
שנאמר אשר נתן לך. משעה
שנתן לך, חייב אתה לברכו.

ודרשו חכמים זכרונם לברכה, משה תיקן
להם לישראל ברפת הזן, בשעה
שגיד להם המן. יהושע תיקן להם ברפת
הארץ, בשעה שהכניסן לארץ. דוד ושלמה
תקנו בונה ירושלים. עוד נמצא בפרשת המן,
רמז לברפת מזון במן עצמו, שנאמר (שמות טז)
ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה'
אלהיכם. ע"כ.

ודרשו חכמים זכרונם לברכה,
משה תקן להם לישראל ברפת
הזן בשעה שגיד להם המן.
יהושע תקן להם ברפת הארץ
בשעה שהכניסן לארץ. דוד
ושלמה תקנו בונה ירושלים.
עוד נמצא בפרשת המן רמז
לברפת מזון במן עצמו, שנאמר
(שמות טז) ובבקר תשבעו לחם
וידעתם כי אני ה' אלהיכם.

אמר רבי שמעון, רזא דאינון שבע זיינין
דרשימין בתפלין, דהוא שבעה שבעה,
דרמיזין לשבעה אוני דריאה דבר נש, דבהון
שאיב רוחא, ומניה מפיק צוציתא דנור,
דדליק מפומיה. ועוד דאינון רמז לשבעה
יומי ושבועי דמפסח לעצרת. ועוד דאינון
רמיזין לשבעה קני מנרתא, דאית עלייהו
שבע בוציני קדישין. ועוד דאינון רמיזין
לשבעה ככבי לכת, דאינון מנהרי ברקיעא.
ועוד דאינון רמיזין לשבעה מדרגין, דעלמא
עלייהו קיימא. ואינון יסודא ושרשא ועיקרא
דכלא. ועליהון אמרי חברייא, כל מאן דבעי

אמר רבי שמעון, הסוד של
אותן שבע זיינים שרשומות
בתפלין, שהוא שבעה שבעה,
שרומזות לשבע אונות של
הראה של האדם, שבהן שואב
רוח, וממנה מפיק התנוצצות
אש שדולקת מפיו. ועוד, שהן
רמז לשבעה ימים, והשבועות
שמפסח לעצרת. ועוד, שהן
רומזות לשבעה קני המנורה
שיש עליהם שבעה מאורות
קדושים. ועוד, שהן רומזות
לשבעה כוכבי לכת שהם
מאירים ברקיע. ועוד, שהן
רומזות לשבע מדרגות שהעולם
עומד עליהן, והן יסוד ושרש
ועקר הכל, ועליהן אמרו

החברים, כל מי שרוצה להניח תפלין של ראש, צריך להסתפל באותן שתי שיינים, שהם רומזות לאותן שבע זיינים, שיש בהן רמז סודות נסתרים, עמקים רמוזים.

בי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל וגו' (דברים ט). שנינו, (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם, אלו אינם פאותם כרובים. אלו פנים גדולות. הכרובים פנים קטנות, כמו תינוק. פני אדם, כל דמות כלולים בהם, משום שהם פנים גדולות, ומצטיירים בהם ציורים חקוקים בחקיקות השם המפוש בארבעה צדדים, מזרח מערב צפון דרום.

מובא ר' רשום ברשום לצד דרום, וכל הפנים מסתפלות אל פני אדם, פני ארז"ה פני נש"ר פני שו"ר. אדם הוא זכר ונקבה, ולא נקרא אדם רק כף. וממנו מצטיירים ציורים של (תהלים סח) רכב אלהים רבתיים אלפי שנאן. שנאן, הפלל של כל הציורים - שו"ר, נש"ר, ארז"ה, ו' זהו אדם. פשיטות שנקללת פאחד בסוד של זכר ונקבה. וכלם אלפים ורבות, כלם יוצאים מאלה סוד שנאן. מהדמיות הללו נפרדים כל אחד ואחד בצדו כמו שראוי להם.

אלה אותם המשלבים אחד באחד, וכלולים אחד באחד, להיות הכל אחד כלול בחברו, שו"ר נש"ר ארז"ה אדם, מתנהגים בסוד ארבעה שמות חקוקים עולים להתנהג ולהסתפל.

עולה להתנהג ולהסתפל שור לפני אדם, עולה שם אחר מתעטר חקוק בסוד שני גונים, והוא אל. אז חוזר לאחור,

לאנחא תפלין דרישא, מיבעי ליה לאסתפלא באינון תרי שינין, דאינון רמיזין לאינון ז' זיינין, דאית בהון רמז רזין סתימין, עמיקין רמיזין (ע"ב).

בי יי' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדול וגו'. תנינן, (יחזקאל א) ודמות פניהם פני אדם. אלין לאו אינון פאינון כרובים, אינון אנפי רברבין, כרובים אנפי זוטרי, כרביא. פני אדם, כל דיוקנא פלילן בהו, בגין דאינון אנפי רברבין, ומתציירין בהו ציורין גליפין, בגלופי שמא דמפוש, בד' סטרין, מזרח מערב צפון דרום.

מובא ר' רשום ברשום לצד דרום, וכל אנפין מסתפלין לגבי פני אדם, פני ארז"ה פני נש"ר פני שו"ר. אדם איהו דכר ונוקבא, ולא אתקרי אדם בר הכי. ומניה אתציירן ציורין, (תהלים סח) דרכב אלהים רבותים אלפי שנאן.

שנאן, כללא דפלהו ציורי, שו"ר, נש"ר, ארז"ה, ו' דא איהו אדם. פשיטו דאתכליל פחדא, ברזא דכר ונוקבא. ופלהו אלפין ורבבן, פלהו נפקין מהני רזא שנאן. מהני דיוקנין מתפרשן כל חד וחד בסטרייהו, פמה דאתחזי לון.

ארין אינון דקא משלבן חד בחד, ופליל חד בחד, למיהוי כל חד כליל בחבריה, שו"ר נש"ר ארז"ה אדם, אתנהגן ברזא דארבע שמון גליפן סלקין לאתנהגא ולאסתפלא.

סריק לאתנהגא ולאסתפלא שור לאנפי אדם, סליק שמא אחרא, מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גוונים, ואיהו אל. פדין אתהדר

והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה. ועורה להתנהג ולהסתפל נשר לפני אדם, עולה שם אחד מתעטר מתנהג בסוד שני פנים וגונים, להתנהג לעלות בעליה בעטור, והוא גדול. אז חוזר לאחור, והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.

עורה להתנהג ולהסתפל אריה לפני אדם, עולה שם אחד מתעטר חקוק בסוד שני פנים וגונים, להתחזק ולהתקשר בתקפו, והוא גבור. אז חוזר לאחור, והפסא חוקק וגולף אותו, ונרשם להתנהג בסוד השם הזה.

אדם מסתפל בכלם, וכלם עולים ומסתפלים בו, אז כלם מצטירים בחקוקיהם בציוור זה, בסוד של שם אחד שנקרא נורא. ואז כתוב עליהם, ודמות פניהם פני אדם. כלם פלולים בדמות הזו, והדמות הזו כוללת אותם.

ועל סוד זה נקרא הקדוש ברוך הוא האל הגדול הגבור והנורא, שהרי שמות אלה חקוקים הם למעלה בסוד המרפכה העליונה, כלולה בארבע אותיות יהוה, שהוא שם שכולל כל הדמיות. אלה חקוקים וגלופים בפסא, והפסא הגלוף מרקם בהם, אחד לימן, ואחד לשמאל, ואחד לפנים, ואחד לאחור. רשום בארבעת צדדי העולם.

הפסא כשעולה, רשום בארבע דמיות אלו. ארבעה השמות העליונים הללו לוקחים את הפסא, והפסא נכלל בהם, עד שלוקח ולוקט אותם ענוגים

לאחורא, ופרסייא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

וסריק לאתנהגא ולאסתפלא נשר לאנפי אדם, סליק שמא חדא, מתעטרא מתנהגא ברזא דתרין אנפין וגוונין, לאתנהגא לאסתלקא בסליקו בעטורא, ואיהו גדול, פדין אתהדר לאחורא, ופרסייא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

סריק לאתנהגא ולאסתפלא אריה לאנפי אדם, סליק שמא חדא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין וגוונין, לאתתקפא ולאתקשרא בתוקפיה, ואיהו גבור. פדין אתהדר לאחורא, ופרסייא חקיק וגליף ליה, ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא.

אדם אסתפל בכלהו, וכלהו סלקין ומסתפלין ביה, פדין כלהו אצטיירין בגלופייהו בציורא דא, ברזא דשמא חד, דאקרי נורא. וכדין כתיב עלייהו, ודמות פניהם פני אדם. כלהו כלילין בהאי דיוקנא, והאי דיוקנא כליל לון.

ועל רזא דא, אתקרי קדשא בריה הוא, האל הגדול הגבור והנורא. דהא שמיהן אלין גליפין אינון לעילא, ברזא דרתיכא עלאה, פלילא בארבע אתוון יהוה, דאיהו שמא דכליל כל דיוקניו, אלין מחקקו גליפין בפרסייא, ופרסייא גליפא מרקמא בהו. חד לימינא, וחד לשמאלא, וחד לקמא, וחד לאחורא. רשימא בד' סטרין דעלמא.

ברסייא פד סלקא, רשימא בארבע דיוקנין אלין. אלין ארבע שמיהן עלאין, נטלין להאי כרסייא. ופרסייא אתפלל בהו, עד דנקטא ולקטא אינון ענוגין ופסופין, נחתא מלייא כאילנא דמלי

וכסופים, יורד מלא כעץ שמלא
ענפים לכל צד ומלא פרות. כיון
שיורד, יוצאות ארבע הדמיות
הללו מצירות בצירייהן,
חקיקות ונאורות, נוצצות
ולוהטות, והן זורעות זרע על
העולם.

פרשת שפטים

רעיא מהימנא

שפטים ושטרים תתן לה בכל
שעריך אשר ה' אלהיך נתן לה
וגו' (דברים טז) במצוה זו למנות
שופטים ושטרים. ועוד, (תהלים
עח) כי אלהים שפט. פי' (מ/
מנו), יו"ד שחשבונו כ', אחר
כאן, כי אלהים שפט, זה ישפיל,
ה"א ה"א, וזה ירים, זה ו' ו'.
מצוה אחר זו - לדון בסוף, לדון
בחנק, לדון בדין סקילה, לדון
בדין שרפה. לדון בסוף למי?
לסמאל. זהו שכתוב (ישעיה לד)
כי ונתה בשמים חרבי הנה על
אדום תרד.

חרב של הקדוש ברוך הוא - י'
ראש החרב, ו' גוף החרב, ה"א
ה"א שתי פיפות שלה. צדק
צדק תרדף, חותכים שני דינים,
דין מפי בית דין של מעלה ודין
מפי בית דין של מטה. ומכאן
נודע, אין אדם נוקף אצבעו
מלמטה עד שנתנת לו רשות
מלמעלה.

נרתיק של החרב - אדנ"י, שם
נמצא דין. בקריאת שמע -
יהו"ה. חרב של הקדוש ברוך
הוא, עליה נאמר (תהלים קמט)
רוממות אל בגרונם וחרב
פיפות בידם. בצדיק חי
העולמים, כולל ח"י ברכות,
שבו אדני שפתי תפתח ופי, בו
נכנסת החרב בנרתיקה, (אסתר ז)
וחמת המלך שככה, ומתחברים
שני שמות - יאהדונהי.

ענפין לכל סטר, ומלייא איבין. כיון דנחתא,
נפקו אלין ד' דיוקנין, מצוירין בציורייהו,
גליפין מנהרן, נציצן מלהטן, ואינון זרעין
זרעא עד עלמא. (דף עד"ר ע"ב).

פרשת שופטים

רעיא מהימנא

שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריך אשר
י' אלהיך נתן לה וגו'. (דברים טז)
בפקודא דא, מני שופטים ושטרים. ועוד
(תהלים עח) כי אלהים שפט, פי' (מ/
מנייה) יו"ד
דחושבניה כ', בתר הכא, פי' אלהים שפט, זה
ישפיל ה"א ה"א, וזה ירים דא ו' ו'.

בפקודא בתר דא, לדון בסוף. לדון בחנק.
לדון בדין סקילה. לדון בדין
שריפה. לדון בסוף למאן, לסמאל. הדא
הוא דכתיב, (ישעיה לד) פי ונתה בשמים חרבי
הנה על אדום תרד.

חרב דקודשא בריה הוא, י' רישא דחרבא. ו'
גופא דחרבא. ה"א ה"א, תרין פיפיות
דילה. צדק צדק תרדוף, חתכין תרין דינין,
דינא מפי בית דין דלעילא, ודינא מפי בית
דין דלתתא. ומחכא אשתמודע, אין אדם
נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות
מלמעלה.

נרתיקא דחרבא אדני. תמן אשתכח דינא.
בקריאת שמע יהוה. חרבא דקודשא
בריה הוא, עליה אתמר (תהלים קמט) רוממות אל
בגרונם וחרב פיפיות בידם. בצדיק חי
עלמין, כליל ח"י ברכאן, דביה אדני שפתי
תפתח ופי, ביה עאל חרבא בנרתיקה, (אסתר ז)
וחמת המלך שככה, ומתחברים תרין שמיהן
יאהדונהי.

לָדוֹן בַּחֲנֹק, זֶרְקָא. תַּמָּן קו, י' כְּרִיכָא בִּיה, וְקו, ו' דְּאִתְפְּשָׁטָא מַנְיָה. בִּיה תְּפִיס לְסַמְאֵל, (במדבר יג) וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. מָאִי מוֹט דִּהֵוּא רְשַׁע. אָדָם דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְאַרְבַּע אַתּוּוֹן יְהוּה, הָרִי תִשְׁעָה וְאַרְבַּעִים, כְּחוֹשְׁבֵן תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִים אַתּוּוֹן, דְּאִינוּן בְּשִׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא עֲלָאָה, וּבְשִׁית תִּיבִין דִּיחֻדָּא תַתָּאָה, דְּאִינוּן ו' ו', וְהֵאִי הוּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, בְּפִרוּדָּא מַנְיָיְהוּ, בְּלֹא א' בְּאֲמַצְע ו"ו, דְּלִית יְחֻדָּא לְסַטְרָא אַחֲרָא, אֶלָּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, סַמְאֵל וּבֵת זוּגִיָּה, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים.

בְּחֶבֶל דִּיחֲנֹק בַּה, אַחֲדִין ה"א ה"א, בְּחֻמְשָׁה אֶצְבָּעָן דִּיד יְמִינָא, וּבַה' דִּיד שְׁמַאֲלָא. ו' חֶבֶל. י' חֲנִיקָא דִּלְהוּן. שְׁמַא דִּיהו"ה, מִיתָה לְסַמְא"ל וְנַחֲשׁ, וְחַיִּים לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי. אֲנִי אָמִית לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי, וּלְכָל דְּלָא הֵימְנוּ בִּי. וְאַחֲרָה לְאִינוּן דִּהֵימְנִין וְנִטְרִין פְּקוּדִין דִּילִי. לָדוֹן בְּסָקִילָה לְסַמְאֵל, בְּאֶבְן דְּאִיהוּ יו"ד, זְרִיק לָהּ (צדיק) לְגַבִּיָּה, בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעָן דְּאִינוּן ה', וּבִקְנָה דִּדְרוּעָא דְּאִיהוּ ו', וּבְכַתְּףָ דִּתַּמָּן ה'. וְזֶרֶק לָהּ לְגַבִּיָּה מַחֲשָׁבָה, דְּאִיהוּ שְׁמַא מְפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לָדוֹן בְּשִׁרְפָה לְסַמְאֵל. עֲצִים לְאִדְלָקָא בְּהוּן נוּרָא. זַפְּאָה אִיהוּ גוּפָא דְּאִיהוּ עֵץ, וְאַבְרִים דִּילִיָּה עֲצִים, לְאוּקְדָא כְּהוּן אֲשָׂא, דְּאִיהוּ גַר מְצוּהָ, בְּכָל אֶבֶר, לְאוּקְדָא לְסַמְאֵל, בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָאָה, בְּעֵץ דְּאִיהוּ תַּפְּאָרֶת, וּבְכָל עֲצִים דְּאַחֲדִין בִּיה. דְּבִזְמַנָּא דָּאֵשׁ שֶׁל גְּבוּהָ הָיָה נְחִית, עַל גְּבֵי עֲצִים דְּקַרְבָּנָא, (במדבר א)

לָדוֹן בַּחֲנֹק - זֶרְקָא. שָׁם קו, י' כְּרִיכָה בּו', וְקו, אֹת ו' שְׁמַתְפְּשֻׁטָּת מְמַנָּה. בּו תּוּפֹס לְסַמְא"ל, (במדבר יג) וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים. מָהוּ מוֹט שֶׁל אוֹתוֹ רְשַׁע? אָדָם, שְׁהוּא יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, מ"ה, וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת יְהוּה - הָרִי אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה, כְּחֻשְׁבוֹן תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִים אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן בְּשֵׁשׁ תְּבוּת שֶׁל הַיְחֻד הָעֲלִיּוֹן וּבְשֵׁשׁ תְּבוּת שֶׁל הַיְחֻד הַתַּתְּחוֹן, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת ו' ו'. וְזֶהוּ וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, בְּנִפְרָד מֵהֶם, כְּלִי א' בְּאֲמַצְע ו"ו, שְׁאִין יְחֻד לְצַד הָאֲחֵר, אֶלָּא וַיִּשְׁאֹוהוּ בַּמוֹט בְּשָׁנִים, סַמְא"ל וּבֵת זוּגוֹ, עוֹלָם הַנִּפְרָדִים.

בְּחֶבֶל שִׁיחֲנֹק בַּה אַחֲוֹזוֹת ה"א ה"א בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יַד יְמִין וּבְחֻמְשׁ שֶׁל יַד שְׁמַאֲלָא. ו' - הַחֶבֶל. י' - הַחֲנִיקָה שֶׁלֵּהֶם. שָׁם יְהו"ה - מִיתָה לְסַמְא"ל וְהַנְּחֵשׁ, וְחַיִּים לְיִשְׂרָאֵל, וּמִשּׁוּם זֶה (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי, אֲנִי אָמִית - לְאֱלֹהִים אַחֲרִים בְּשָׁמִי וּלְכָל שְׁלֹא הֵאֲמִינוּ בּו, וְאַחֲרָה - לְאֵלוֹ שְׁמַאֲמִינִים וְשׁוֹמְרִים מְצוּוֹת שְׁלִי.

לָדוֹן בְּסָקִילָה - לְסַמְא"ל, בְּאֶבְן שְׁהִיא י' זֶרֶק לָהּ (צדיק) אֶצְלָה בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁהֵם ה', וּבִקְנָה שֶׁל הַזְּרוּעָה שְׁהוּא ו', וּבְכַתְּףָ שְׁשֵׁם ה'. וְזֶרֶק אוֹתָהּ אֶל הַמַּחֲשָׁבָה, שְׁהוּא שָׁם הַמְּפָרֵשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.

לָדוֹן בְּשִׁרְפָה - לְסַמְא"ל, עֲצִים לְהַדְלִיק בָּהֶם אֵשׁ. אֲשֶׁרֵינוּ הַגּוֹף שְׁהוּא עֵץ, וְאַיְבָרִים שְׁלוֹ עֵץ, לְהַדְלִיק בָּהֶם אֵשׁ, שְׁהוּא גַר מְצוּהָ, בְּכָל אִיבָר, לְהַכְעִיר אֶת סַמְא"ל בְּשִׁכְיִנְהָ הָעֲלִיּוֹנָה בְּעֵץ, שְׁהוּא תַּפְּאָרֶת, וּבְכָל עֲצִים שְׁאֲחֻזִּים בּו. שְׁבִזְמַן שְׁאֵשׁ שֶׁל גְּבוּהָ הָיָה יוֹרֵד עַל גְּבֵי הָעֲצִים שֶׁל הַקְּרָבָן, (במדבר א) וְהָזָר הַקְּרָב

יומת, שְׁנִשְׁרַף בו. זהו שְׁפָתוֹב (ויקרא ו) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּקְוֶד בו. אֲשֶׁרִיו מִי שְׁאָחוֹז בְּאֵילָן הַחַיִּים בְּגוֹפּוֹ, בְּאֵיבָרִים שְׁלוֹ, נֵר - כָּל עֵנָף וְעֵנָף נֵר מִצְוֶה בְּמֵאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִצְוֹת שְׁלוֹ.

בְּאֲשֶׁר אַחוּזִים בו שְׁנִיָּהּ, יִתְקַבֵּם (שמות א) וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה בְּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנו אֶפֶל. וְסָמָאֵל וְהַנְּחָשׁ וְכָל הַמִּמְנִים שְׁלוֹ, שְׁהֵם קוֹצִים, נִשְׂרָפוּ. וְהַעֲנָפִים שֶׁל הַסֶּנֶה, וְהַפְּרִי שְׁלוֹ, וְהַעֲלִים שְׁלוֹ, לֹא נִשְׂרָפוּ. זֶה הִרְאָה לו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר הַמְּנַרְהַ הַקְּדוֹשָׁה, וְדַאי יִשְׂרָאֵל הֵם עֲצִים יְבֹשִׁים בְּתוֹרָה, מְשׁוּם שְׁאָחוּזִים בְּאֵשׁ שֶׁל הַדְּיוּט, אֵינֶם כְּמוֹ שְׂרָאוּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם נֶס. מִיֵּד שְׁאֵתָה יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּתוֹרָה, בְּגִלְגָלֶךָ יֵרֵד עֲלֵיהֶם עֵץ הַחַיִּים, וּמִצְוֶה שְׁהִיא נֵר ה', וְאוֹחֲזֵת בָּהֶם וְהִיָּו חַיִּים. וְאֵמוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת שֶׁל הָעוֹלָם נִשְׂרָפִים בְּאוֹתוֹ נֵר. וְזֶהוּ שְׁאֵמַר הַנְּבִיא, (ירמיה מז) וְאֵתָה אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֶל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֵתָה אָנֹכִי וְגו'.

לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְגו', עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יָקוּם דָּבָר (דברים יט). מִצְוֶה זֶה לְהַעֲדֵד עֲדוֹת בְּבֵית דִּין, שְׁלֹא יִפְסִיד חֻבְרוֹ מִמּוֹן בְּגִלְלוֹ אִם יֵשׁ לוֹ עֲדוֹת עִמּוֹ. וְאֵין עֲדוֹת פְּחוֹת מִשְׁנַיִם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב עַל פִּי שְׁנַיִם [שְׁנַיִם] עֲדִים וְגו' יָקוּם דָּבָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד אֶחָד. וּמְשׁוּם זֶה בְּאַרְוֵהוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, מִי מַעֲדֵד עַל הָאָדָם? קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ מַעֲדִין עֲלָיו. מֵהֶם קִירוֹת בֵּיתוֹ? אֵלוֹ קִירוֹת לְבוֹ. (ישעיה לח) וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. וּבְאַרְוֵהוּ

וְהֵזֵר הַקָּרֵב יוֹמַת, דְּאֵתוֹקֵד בִּיהַ. הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (ויקרא ו) וְהָאֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ תִּקְוֶד בו. זַפְּאָה אִיהוּ מָאן דְּאֵחִיד בְּאֵילָנָא דְחַיִּי, בְּגוֹפִיָּהּ, בְּאַבְרִים דִּילֵיהּ, נֵר כָּל עֵנָפָא וְעֵנָפָא נֵר מִצְוֶה בְּמֵאֵתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה פְקוּדִין דִּילֵיהּ.

כִּד אֵחִידֵן בִּיהַ תְּרוּוֹיָהוּ, יִתְקַיֵּים (שמות ג) וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֶּנֶה בְּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסֶּנֶה אֵינְנו אֶפֶל. וְסָמָאֵל וְהַנְּחָשׁ וְכָל מִמְנֵן דִּילֵיהּ, דְּאֵינְנוֹן קוֹצִין, אֵתוֹקְדוּ. וְעֵנָפִין דְּסֶנֶה, וְאֵיבָא דִּילֵיהּ, וְעֲלִין דִּילֵיהּ, לֹא אֵתוֹקְדוּ. דָּא אַחֲזִי לֵיהַ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי יִשְׂרָאֵל אֵינְנוֹן עֲצִים יְבֹשִׁים בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין דְּאֵחִידוּ בְּאֵשׁ דְּהַדְּיוּט, לָאו אֵינְנוֹן פְּדָקָא חֲזִי, לְמַעַבְדַּ בְּהוֹן נִסָּא, מִיֵּד דְּאֵנְתָּ נַחֲיִיתָ עֲלֵייהוּ בְּאוֹרֵייתָא, בְּגִינְךָ נַחַת עֲלֵייהוּ אֵילָנָא דְחַיִּי, וּמִצְוֶה דְּאִיהוּ נֵר יֵי' וְאֵחִידַת בְּהוֹן וְיֵהוֹן חַיִּין. וְאוּמִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת דְּעֵלְמָא, אֵתוֹקְדֵן בְּהֵוּא נֵר. וְהֵאִי אִיהוּ דְּאֵמַר נְבִיא, (ירמיה מז) וְאֵתָה אֶל תִּירָא עֲבָדֵי יַעֲקֹב וְאֶל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי אֵתָה אָנֹכִי וְגו'.

(דף ע"ה ע"א).

לֹא יָקוּם עַד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל עוֹן וְגו'. עַל פִּי שְׁנֵי עֲדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה עֲדִים יָקוּם דָּבָר. (דברים יט) פְּקוּדָא דָּא, לְהַעֲדֵד עֲדוֹת בְּבֵית דִּין, דְּלֹא יִפְסִיד חֻבְרֵיהַ מִמּוֹנָא בְּגִינֵיהַ, אִי אֵית לֵיהַ עֲדוֹת בְּהַדְּרֵיהַ. וְלֵית סְהַדוּתָא פְּחוֹת מִתְרִין, הִדָּא הוּא דְכָתִיב עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים וְגו' יָקוּם דָּבָר, לֹא יָקוּם עַל פִּי עַד אֶחָד. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהַ מְאָרִי מְתַנִּיתִין, מִי מַעֲדֵד עַל הָאָדָם, קִירוֹת בֵּיתוֹ. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אֲנָשִׁי בֵּיתוֹ מַעֲדִין עֲלָיו. מְאִי קִירוֹת בֵּיתוֹ. אֵינְנוֹן

רבותינו, מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו.

אנשי ביתו, אלו מאתים ארבעים ושמונה איברים שלו. שפך בארו בצלי המשנה, רשע, עונותיו חקוקים על עצמותיו. וכך צדיק, זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו. ומשום זה אמר דוד, (תהלים לה) כל עצמתי תאמרנה. ובגללו נאמר, ומי מעידין על האדם? קורות ביתו. עצמות בנויות על המוח, שהוא מים. ועליהם הוא רומז, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו. המקרה, לשון קורות.

ומדוע בעצמות יותר מבשר וגידים ועור? משום שעצמות הן לבנות, וכתיבה שחרה לא נודעת אלא מתוף לבן, פדגמת התורה, שהיא לבנה מבפנים ושחרה מבחוץ. שחר ולבן, חשף ואור. ויש חשף תכלת, ונאמר בו (תהלים קלט) גם חשף לא יחשיף ממך. ותכלת שחר היא נקבה לגבי הלבן.

ולא עוד, אלא שהגוף על העצמות עתיד לעמד, ומשום זה זכיותיו וחובותיו חקוקות על העצמות שלו, ואם יזכה, יקום הגוף על העצמות שלו. ואם לא, לא יקום ולא יהיה לו תחית המתים. ולא עוד, אלא שני עדים הם על האדם - עין רואה ואזן שומעת, ובית דין סופר ודן חובותיו. ולא עוד, אלא שמש וירח מעידים על האדם, כמו שבארנוהו (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכנסה ליום חגנו. מהו בכנסה? ביום שהלבנה מתכסה. ומדוע מתכסית? משום שבאשר מגיע ראש השנה, מגיע סמא"ל לתבע דין לבניו לפני הקדוש

קירות לבו. (ישעיה לח) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר, ואוקמוה רבנו, מלמד שהתפלל חזקיהו מקירות לבו.

אנשי ביתו, אינון מאתן ותמניא וארבעין אברים דיליה. דהכי אוקמוה מארי מתניתין, רשע עונותיו חקוקים על עצמותיו. והכי צדיק, זכיותיו חקוקים לו על עצמותיו. ובגין כך אמר דוד (תהלים לה) כל עצמתי תאמרנה. ובגינה אתמר, ומי מעידין על האדם קורות ביתו. גרמין בנויין על מוחא דאיהו מיא. ועלייהו קא רמיז, (תהלים קד) המקרה במים עליותיו, המקרה לשון קורות. ואמאי בגרמין יתיר מבשרא וגידין ומשכא. בגין דגרמין אינון חוורין, וכתיבא אופמא, לא אשתמודעא אלא מגו חוורו. פגוונא דאורייתא, דאיהי חוורו מלגאו, אוכם מלבר. אוכם וחוור, חשף ואור. ואית חשף תכלת, ואתמר ביה (תהלים קלט) גם חשף לא יחשיף ממך. ותכלת אוכם, איהו נוקבא לגבי חוורו.

ולא עוד, אלא דגופא על גרמין עתיד למיקם. ובגין דא זכווי וחובוי חקוקין על גרמין דיליה, ואם יזכה יקום גופא על גרמין דיליה. ואי לאו, לא יקום, ולא יהא ליה תחית המתים. ולא עוד, אלא תרין סהדין אינון על בר נש, עין רואה ואוזן שומעת, ובית דין סופר, ודן חובוי. ולא עוד, אלא שמשא וסיהרא סהדין על בר נש, כמה דאוקמוה (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בכנסה ליום חגנו. מאי בכנסה. ביומא דסיהרא מתכסה. ואמאי מתכסת. בגין דכד מטי ראש השנה, ייתי סמאל למתבע דינא לבנוי קמי קדשא בריך הוא, והוא ימא ליה דייתי סהדין. והוא ייתי לשמשא

קדשא בריך הוא, והוא ימא ליה דייתי סהדין. והוא ייתי לשמשא

ברוך הוא, והוא אומר לו שביאי עדים. והוא מביא לשמש עמו. הולך להביא הלבנה, והיא מתכסה. באיזה מקום מתכסית? אלא עולה למקום שהוא שנאמר בו במכסה ממך אל תחקר, לפי ש לו על בניה.

וזהו שאמר הפסוק, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. למקום שבו עולה השכינה, שנאמר בו ובמכסה ממך אל תחקר. וחסאים בכסוי, שם צריך לדון בינו לבין קונו. ועברות בגלוי שעשה אותם, נאמר (משלי כח) מכסה פשעיו לא יצליח. שהשכינה מצד הפתח היא עולם הנעלם, ובארוה בעלי המשנה שצריך אדם לחבר אותה למקום שהוא. בזמן שהוא מגיע זמן הרחמים ועובר הדין. ומשום זה לחברו אמר לזכות אותו בעדותו, אבל לרשע אין מזכין לו.

ועוד, הקדוש ברוך הוא ושכינתו עדים על האדם, זהו שכתוב (דברים ל) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. את השמים - אותו שנאמר בו (מלכים א ח) ואת השמים ואת הארץ - אותו שנאמר בו (ישעיהו סו) והארץ הדם וגלי. ועוד, שני עדים - העמוד האמצעי וצדיק. והם אותיות ע"ד משמע אחד. ע"ד - מברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. זה סמאל, מת מעקרו, (במדבר יג) וישאהו במוט בשנים. לא יומת על פי עד אחד, שלא יהיה לו חלק באל אחד.

בי יקום עד חמס באיש וגו' ודרשו השפטים היטב וגו',

עמיה. אזל למייתי סיהרא, והיא מתכפא. באן אתר מתכפסת. אלא סליקת, לההוא אתר, דאתמר ביה במכסה ממך אל תחקר, לפייסא ליה על בנהא.

והאי הוא דאמר קרא, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. לאתר דביה סליקת שכינתא, דאתמר ביה ובמכסה ממך אל תחקר. וחובין באתכפייא, תמן צריך למידן בינו לבין קונו. וחובין באתגלייא דעבד לון, אתמר (משלי כח) מכסה פשעיו לא יצליח. דשכינתא מסטרא דכתר איהי עלמא דאתכפייא, ואוקמוה מארי מתניתין, דצריך בר נש לחברא לה לההוא אתרא. בההוא זמנא מטי זמנא דרחמי, ואעבר דינא. ובגין דא לחבריה אמר לזכאה ליה בעדותיה, אבל לרשע אין מזכין לו.

ועוד, קדשא בריך הוא ושכינתיה סהדין על בר נש, הדא הוא דכתיב, (דברים ל) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ. את השמים, ההוא דאתמר ביה (מלכים א ח) ואתה תשמע השמים. ואת הארץ, ההוא דאתמר בה (ישעיהו סו) והארץ הדום וגלי. ועוד, תרין סהדין: עמודא דאמצעיתא, וצדיק. ואינון ע"ד, מן שמ"ע אחד. עד, מן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת, דא סמאל, מת מעקרו (במדבר יג) וישאהו במוט בשנים. לא יומת על פי עד אחד, דלא יהא ליה חולקא באל אחד.

בי יקום עד חמס באיש וגו' ודרשו השפטים היטב וגו', ועשיתם לו כאשר זמם וגו'. פקודא דא לדרוש ולחקר העדים בז' ועשיתם לו כאשר זמם וגו'. מצוה זו לדרש ולחקר העדים בשבע תקירות קדם שידון לו בענש

מיתה. בשבע חקירות, שבע כנגד (זכריה ד) שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. בהם (ויקרא כו) ויסרתי אתכם אף אני שבע.

מצוה אחר זו - לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו. שני עדי שקר, שהם סמא"ל ונחש, אם יבואו להעיד עדות של שקר על ישראל, שטעו בין שש לשבע, שהם אותיות ז"ו. וזהו (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

ולא יתיחד ו' עם ז', אלא בשרפת חמץ, דבין ו' לז'. ואף על גב דמדאורייתא איהו עד סוף שית, גזרו רבנן, אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. ואולפי מארי מתניתין מסהדותא דשעתי דחמץ, לסהדותא דבדיקות דסהדי, דההוא דהרג את הנפש. וכלא מפרש במתניתין. ויקיים בהון, ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו'. והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם. (דף ער"ה ע"ב)

מצוה אחר זו - לקבל בית דין הגדול עליהם. בינה, מצד הגדלה נקראת אלהים, בין דין הגדול, גדול בדיניו, וגדול בזכותיו, כמו שנאמר שום תשים עליך מלך, במצוה. שום - למעלה, תשים - למטה. כך לקבל עליו בית דין הגדול, אף על גב שקבל עליו בית דין הקטן. בין דין הקטן, בית דין של שלשה, מצד השכינה התחתונה. בין דין הגדול, מאלו סנהדרין גדולה.

אמר המנורה הקדושה, שבעים איש היו בסנהדרין גדולה, ואתה הגדול על כלם, (שמות יח) והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם. אלו הם

חקירות, קודם דידין ליה בעונשא דמותא, בשבע חקירות, שבע לקבל (זכריה ד) שבעה אלה עיני יי' המה משוטטים בכל הארץ. בהון (ויקרא כו) ויסרתי אתכם אף אני שבע.

פקודא בתר דא, לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו. תרין סהדי שקרא דאינון סמאל ונחש, אי ייתון לאסהדא סהדותא דשקר על ישראל, דטעו בין ו' לז' דאינון אתוון זו. והאי איהו (ישעיה מג) עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

ולא יתיחד ו' עם ז', אלא בשרפת חמץ, דבין ו' לז'. ואף על גב דמדאורייתא איהו עד סוף שית, גזרו רבנן, אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. ואולפי מארי מתניתין מסהדותא דשעתי דחמץ, לסהדותא דבדיקות דסהדי, דההוא דהרג את הנפש. וכלא מפרש במתניתין. ויקיים בהון, ארי בפתגמא דחשיבו מצראי למידן וכו'. והאי איהו ועשיתם לו כאשר זמם. (דף ער"ה ע"ב)

פקודא בתר דא, לקבל בית דין הגדול עליהו, בינה, מסטרא דגדולה אקרי אלהים, בית דין הגדול, רב בדינוי, ורב בזכווי, פגוונא דאתמר שום תשים עליך מלך בפקודא, שום לעילא, תשים לתתא. הכי לקבל עליה בית דין רבבא, אף על גב דקביל עליה בית דין זעירא. בית דין זעירא, בית דין של שלשה, מסטרא דשכינתא תתאה. בית דין רבבא, מאלין סנהדרי גדולה.

אמר בוצינא קדישא, שבעים סנהדרי גדולה הוו, ואת רבבא על פלהו, (שמות יח) והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר

הקטן ישפטו הם. אלו. (הם סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה).
סנהדרין גדולה מסטרא דשכינתא עלאה,
סנהדרין קטנה מסטרא דשכינתא תתאה.

סנהדרין גדולה, סנהדרין קטנה).
סנהדרין גדולה מצד השכינה העליונה,
סנהדרין קטנה מצד השכינה
התחתונה.

משה שושבינא דמלפא, אהרן שושבינא
דמטרוניתא. ועמהון שבועין ותריין
סנהדרין, כמנין חסד, ומחכא סנהדרין גדולה.
סנהדרין קטנה, מסטרא דשמאלא, (בראשית א) את
המאור הקטן לממשלת הלילה.

משה שושבין המלך, אהרן
שושבין המלכה. ועמהם שבועים
ושנים סנהדרין, כמנין חסד,
ומכאן סנהדרין גדולה. סנהדרין
קטנה מצד השמאל, (בראשית א)
את המאור הקטן לממשלת
הלילה.

ובנין דא, תפארת את המאור הגדל לממשלת
היום, דאתמר ביה (תהלים מב) יומם יצוה
יי' חסדו. את המאור הקטן לממשלת
הלילה, (שם) ובלילה שירה עמי. שיר דלוויים,
ודא יסוד. (שמואל א כ) בן ישי חי על האדמה.
דתקין עשר מיני תהלים, בשירה. ואיהו
צדיק לשמאלא, את המאור הקטן, ודא
שכינתא, דאתנטילת משמאלא. ע"כ.

ומשום זה, תפארת - את המאור
הגדל לממשלת היום, שנאמר
בו (תהלים מב) יומם יצוה ה' חסדו.
את המאור הקטן לממשלת
הלילה, (שם) ובלילה שירה עמי.
שיר הלויים, וזה יסוד. (שמואל-א כ)
בן ישי חי על האדמה, שתקן
עשרה מיני תהלים בשירה. והוא
צדיק לשמאל, את המאור
הקטן, וזו שכינה, שנוטלת
מהשמאל.

פרשת כי תצא

פרשת כי תצא

רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

וענשו אותו מאה כסף וגו'. (דברים כב) פקודא
דא, לדון בדין מוציא שם רע. הדא
הוא דכתיב, וענשו אותו מאה כסף ונתנו
לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת
ישראל. רבנן, והאי איהו בתר נשואין, דאמר
לא מצאתי לבתך בתולים, ולא כל שם רע
שקול, דמרגלים דאפיקו שום ביש על
ארעא, אתענשו בגינה, ומיתו ולא זכו לה.
ואתתא קרקע איהי בארעא, כמה דאוקמוה,
אסתר קרקע עולם היתה.

וענשו אתו מאה כסף וגו' (דברים
כב). מצוה זו לדון בדין מוציא
שם רע, זהו שכתוב וענשו אתו
מאה כסף ונתנו לאבי הנערה פי
הוציא שם רע על בתולת
ישראל. רבותינו, וזהו אחר
נשואין, שאמר לא מצאתי לבתך
בתולים. ולא כל שם רע שקול,
שפרגלים שהוציא שם רע על
הארץ וענשו בגללה ומתו, ולא
זכו בה. ואשה היא קרקע בארץ,
כמו שבארנו, אסתר קרקע
עולם היתה.

ואי תימרונ שום ביש עלה, דאסתאבת
באחשורוש, וזכתה לאתלבשא בה
רוחא דקדשא. הדא הוא דכתיב, (אסתר ה)

ואם תאמרו, שם רע עליה,
שנטמאה באחשורוש, וזכתה
להתלבש בה רוח הקדש, זהו
שכתוב (אסתר ה) ותלבש אסתר
מלכות. הרי אמר הקדוש ברוך

הוא, (ישעיה מב) אָנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלֵתִי לִפְסִילִים. וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׁכִינָה הִיְתָה, שְׁהִיא שֵׁם שֶׁהַתְּלַבְּשָׁה בְּאֶסְתֵּר.

אֲבָר רְבֹנִין, אוֹי לְאוֹתָם שְׁאוּכְלִים תְּבֹן תְּבַל שֶׁל הַתּוֹרָה (חֲמוּר שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁנֶּחֱשֵׁב חֲכִים מִפְּלֵא וְרַב רְבִּינָן) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי תוֹרָה, אֲלֵא קָלִים וְחֲמוּרִים שֶׁל הַתּוֹרָה. קָלִים תְּבֹן שֶׁל הַתּוֹרָה. וְחֲמוּרָה שֶׁל הַתּוֹרָה חֲטָה, חֲטָה ה', עֵץ שֶׁל טוֹב וְרָע.

אִין דְּרִף שֶׁל מְלָךְ וּמְלִכָּה לְרַכֵּב עַל חֲמוּר, אֲלֵא עַל סוּסִים, זְהוּ שְׁפָתוֹב (חֲבֻקָּק א) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסִיךְ מִרְכַּבְתִּיךְ יִשׁוּעָה. שְׁאִין מְזוֹלְלִים בְּמַלְכוּת לְהִרְפִּיב הַמְּלָכָה עַל חֲמוּר. כֹּל שֶׁפֶן מְלָךְ, אִין זֶה מְקוֹם הַדְּיוּט עֶבֶד, שְׁדַרְפוּ לְרַכֵּב עַל חֲמוּר. וְלִכְּן כְּתוּב בְּמִשְׁיַח (זְכַרְיָה ט) עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוּר. עֲנִי הוּא שֵׁם בְּסִימָן: עֲרוּבִין, גְּדָה, יְכַמוֹת. וְשָׂאֵר מִשְׁנֵיּוֹת בְּכָלֵל. וְלֹא נִקְרָא שֵׁם מְלָךְ, עַד שְׁרוּכֵב בְּסוּסָה שְׁלוֹ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

בְּשִׁחְזוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחוּץ לְמִקְוָמוֹ, אִינוּ מְלָךְ. וּכְשִׁחְזוֹר לְמִקְוָמוֹ, (זְכַרְיָה יד) וְהָיָה ה' לְמְלָךְ. וְכֹךְ יִשְׂרָאֵל, נֹאמֵר בָּהֶם, כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּמוֹ שֶׁהָאֵב, הֵם בְּנֵי. אִינֵם בְּנֵי מְלָכִים, עַד שִׁיחְזוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֵּאמַר שֶׁהַדְּיוּט זֶה, אֵף עַל גֵּב שֶׁהוּא הַדְּיוּט לְרַבּוֹנוֹ, בְּרַכָּה עָלָיו נֹאמֵר אֵל תְּהִי בְּרַפְתְּ הַדְּיוּט קֶלָה בְּעֵינֶיךָ. וְהַדְּיוּט זֶה לְגַבִּי הַמְּלָךְ עֶבֶד מְטָרוֹן. וְאָדָם הַרְאִשׁוֹן שֶׁלֹא שָׁמַר אֶת הַכְּבוֹד שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ, הוֹרִידוּ אוֹתוֹ לְאֲכָל עִם חֲמוּרִים, וְאָמַר, אֲנִי וְחֲמוּרֵי נֹאכַל בְּאֵבוֹס אֶחָד. וְיִשְׁשַׁכֵּר זָכָה

וְתַלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. הָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ישעיה מב) אָנִי יי' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלֵתִי לִפְסִילִים. וְרוּחָא דְקְדָשָׁא שְׁכִינְתָא הוּת, דְּאִיהִי שֵׁם דְּאֶתְלַבְּשַׁת בְּאֶסְתֵּר. אֲבָר רְבֹנִין, וְוִי לְאִינוֹן דְּאֲכַלִּין תְּבֹן תְּבַל דְּאוֹרֵייתָא (חֲמוּר דְּאוֹרֵייתָא דְּאֶתְחַשִּׁיב ח'כִּם מִפְּלֵא וְרַב רְבִּינָן) וְלֹא יוֹדֵעַ בְּסִתְרֵי דְּאוֹרֵייתָא, אֲלֵא קָלִין וְחֲמוּרִין דְּאוֹרֵייתָא, קָלִין תְּבֹן דְּאוֹרֵייתָא, חוּמְרָא דְּאוֹרֵייתָא, חֲטָה, חֲטָה ה', אִילָנָא דְּטוֹב וְרָע.

לִית דְּרַכָּא דְּמְלָכָא וּמְטָרוֹנִיתָא, לְמִרְכַּב עַל חֲמוּרָא, אֲלֵא עַל סוּסוֹן. הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (חֲבֻקָּק א) כִּי תִרְכַּב עַל סוּסִיךְ מִרְכַּבְתִּיךְ יִשׁוּעָה. דְּאִין מְזוֹלְזִלִין בְּמַלְכוּתָא, לְמִרְכַּב מְטָרוֹנִיתָא עַל חֲמוּרָא. כֹּל שֶׁפֶן מְלָכָא, לִית דִּין אֶתֵּר הַדְּיוּט עֶבֶד, דְּאֶרְחִיז לְמִרְכַּב עַל חֲמוּרָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב בֵּיה בְּמִשְׁיַח, (זְכַרְיָה ט) עֲנִי (דָּרַע"ו ע"א) וְרוֹכֵב עַל חֲמוּר. עֲנִי אִיהוּ תְּמָן בְּסִימָן, עֲרוּבִין גְּדָה יְכַמוֹת, וְשָׂאֵר מִתְּנִיתִין בְּכָלֵל. וְלֹא אֶתְקָרִי תְּמָן מְלָךְ, עַד דְּרַכִּיב בְּסוּסִיא דִּילִיָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֵּד אִיהוּ לְבַר מְאֵתְרִיה, לְאוֹ אִיהוּ מְלָךְ. וְכֵד אֶתְהַדָּר לְאֶתְרִיה, (זְכַרְיָה יד) וְהָיָה יי' לְמְלָךְ. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, אֶתְמַר בְּהוֹן, כֹּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים. כְּגוּוֹנָא דְּאָפָא, אִינוֹן בְּנוֹי. לְאוֹ אִינוֹן בְּנֵי מְלָכִים, עַד דִּיהַדְּרוֹן לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּהַדְּיוּט דָּא, אֵף עַל גֵּב דְּאִיהוּ הַדְּיוּט לְגַבִּי מְאֵרִיה, בְּרַכְתָּא עָלִיהַ אֶתְמַר, אֵל תְּהִי בְּרַפְתְּ הַדְּיוּט קֶלָה בְּעֵינֶיךָ. וְהַדְּיוּט דָּא לְגַבִּי מְלָכָא עֶבֶד מְטָרוֹן. וְאָדָם קְדָמָא דְּלֹא נָטַר יְקַר דִּיהַבּוֹ לִיָּה, נַחְתּוֹ לִיָּה לְמִיכַל עִם חֲמוּרִים, וְאָמַר אֲנִי וְחֲמוּרֵי נֹאכַל בְּאֵבוֹס אֶחָד. וְיִשְׁשַׁכֵּר בְּהֵאִי

חֲמָרָא, זָכָה לְאַתְקָרִי (בראשית מט) יִשְׁשַׁכְר חֲמֹר
גָרָם.

לְהִקְרָא בְחֲמֹר הִזָּה, (בראשית מט)
יִשְׁשַׁכְר חֲמֹר גָרָם.

וְרַבְנָן מְאִרִי מְתַנִּיתִין, מְטַרְוֵנִיתָא אַתְמַר בְּה
(תהלים קג) וּמְלֻכוֹתָו בְּפִל מְשָׁלָה, בְּתַר
דְּאַתְלַבְּשָׂא בֵיה אַסְתֵּר, שְׁלִיטַת אַסְתֵּר עַל
אַחְשָׁרוּשׁ וְאוּמַתִּיה. וְאַתְמַר בְּהוּ (אסתר ט) וְהָרוּג
בְּשׁוּנְאֵיהֶם. וְאִי תִימָא דְאַתְיִיחַד עֲמָה. אַף עַל
גַּב דִּיהוּ בְּבִיתָא חָדָא, חֵס וְשְׁלוֹם. אֲלָא,
כְּגִוּוֹנָא דִּיּוֹסָף, דְּאַתְמַר בֵּיה, (בראשית לט) וַתִּנַּח
בְּגָדוֹ אֶצְלָה, וְלֹא לְבוּשׁוֹ, אֲלָא בְּגָדוֹ, לִישְׁנָא
(ישעיה כד) דְּבוּגְדִים בְּגָדוֹ.

וְרַבּוּתֵינוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, בְּמִלְכָּה
נְאָמַר (תהלים קג) וּמְלֻכוֹתָו בְּפִל
מְשָׁלָה. אַחַר שֶׁהִתְלַבְּשָׂה בְּה
אַסְתֵּר, שְׁלִטָּה אַסְתֵּר עַל
אַחְשָׁרוּשׁ וְאוּמַתוֹ, וְנְאָמַר בְּהֶם
(אסתר ט) וְהָרוּג בְּשׁוּנְאֵיהֶם. וְאִם
תֵּאמַר שֶׁהִתִּיחַד עֲמָה, אַף עַל גַּב
שְׁהִיּוּ בְּבֵית אַחַד - חֵס וְשְׁלוֹם,
אֲלָא כְּמוֹ יוֹסֵף, שֶׁנְּאָמַר בּוֹ
(בראשית לט) וַתִּנַּח בְּגָדוֹ אֶצְלָה, וְלֹא
לְבוּשׁוֹ, אֲלָא בְּגָדוֹ, לְשׁוֹן (ישעיה
כד) בּוּגְדִים בְּגָדוֹ.

וְהָכָא סַתְרָא רַבְרָבָא. וּבְגִין דָּא, אַסְתֵּר, לִישְׁנָא
דְּסַתְרָאָה, (תהלים לב) אַתְּהָ סַתֵּר לִי,
שְׁכִינְתָּא אַסְתִּירַת לָהּ מֵאַחְשָׁרוּשׁ, וְיַהֲיִב לִיה
שִׂידָה בְּאַתְרָהּ, וְאַתְהִדְרַת אִיהִי בְּדְרוּעִיָּה
דְּמַרְדֵּכִי. וּמַרְדֵּכִי דְהוּהָ יָדַע שְׁמָא מְפָרְשׁ,
וְשִׁבְעִין לְשׁוֹן, עֶבֶד כָּל דָּא בְּחֻכְמָתָא. וּבְגִין
דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרִי מְתַנִּיתִין, דְּאַפִּילוּ בְּלֹא דָא,
אִית לִיה לְפָר נֶשׁ קוּדְם דִּיתִיחַד עִם אַתְתִּיהָ,
לְמַלְלָא עֲמָה, בְּגִין דְּשְׁמָא שִׂידָה אַתְחַלְפָּא
בְּאַתְתִּיהָ.

וְכַאן סוּד גְּדוּל. וּמְשׁוּם זֶה
אַסְתֵּר, לְשׁוֹן הַסְתֵּרָה, (תהלים לב)
אַתְּהָ סַתֵּר לִי. הַשְׁכִּינָה הַסְתִּירָה
אוּתְהָ מֵאַחְשָׁרוּשׁ, וְנִתְּנָה לוֹ
שִׂידָה בְּמִקוּמָהּ, וְהִיא חֲזָרָה
לְזוֹרְעוֹת מַרְדֵּכִי. וּמַרְדֵּכִי שִׂידַע
אַת שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ וְשִׁבְעִים לְשׁוֹן,
עֲשֵׂה כָּל זֶה בְּחֻכְמָה. וְלִכְּן
פְּרָשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, שֶׁאַפְלוּ
בְּלִי זֶה יֵשׁ לְאָדָם לְפָנֵי שְׁיִתִּיחַד
עִם אִשְׁתּוֹ לְדַבֵּר עֲמָה, מְשׁוּם
שֶׁשְׁמָא הַתְּחַלְפָּה שִׂידָה בְּאַשְׁתּוֹ.
וְזֶה בְּאַשָׁה מַעֲיָן טוֹב וְרַע. אֲבָל
אִם הִיא מְשַׁכְּנָה, אֵין לָהּ שְׁנוּי,
זֶהוּ שְׁכַתּוּב (מלאכי א) אֲנִי ה' לֹא
שְׁנִיתִי. אֲנִי - זֶה הַשְׁכִּינָה. וְאֵין
לָהּ פַּחַד מִכָּל הַצְּדִידִים הָאֲחֵרִים,
זֶהוּ שְׁכַתּוּב (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם
כְּאֵין נִגְדוֹ.

וְדָא בְּאַתְתָּא מְאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, אֲבָל אִם הִיא
מְשַׁכְּנָתָא, לִית לָהּ שְׁנוּי, הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (מלאכי א) אֲנִי יי' לֹא שְׁנִיתִי. אֲנִי, דָּא
שְׁכִינְתָּא. וְלִית לָהּ דְּחִילוֹ מִכָּל סְטָרִין אַחְרָנִין.
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוֹ.
וּבְאַתְרָא דְשְׁכִינְתָּא תְּמָן, כְּמָה סְגוּלוֹת תְּמָן.
וּבְגִין דְּאַסְתֵּר אַתְלַבְּשַׁת שְׁכִינְתָּא
בְּה, חֲזִיא הוּת לְמַעְבַּד עֲמָה כְּמָה סְגוּלוֹת (פ"א
צוּמוֹת). כְּגִוּוֹנָא דְשָׂרָה, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיר
לָהּ, בְּגִין שְׁכִינְתָּא דְהוּת עֲמָה, נְטִיר לָהּ
מִפְרַעָה, וְאַפִּילוּ לְבוּשָׁה וְתַכְשִׁיטָיָה בְּכֻלְהוּ
שְׁוֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְגוּלוֹת, בְּגִין שְׁכִינְתָּא. וּבְגִין דָּא, אַתָּא פְּרַעָה

וּבְמִקוּם שִׁישׁ שֵׁם שְׁכִינָה, כְּמָה
סְגוּלוֹת יֵשׁ שֵׁם. וּמְשׁוּם שֶׁאַסְתֵּר
הִתְלַבְּשָׂה בְּה הַשְׁכִּינָה, רְאוּיָה
הִיתָה לְעֲשׂוֹת לָהּ כְּמָה סְגוּלוֹת
(צוּמוֹת). כְּמוֹ שָׂרָה, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁמַר אוּתְהָ, מְשׁוּם הַשְׁכִּינָה
שֶׁהִיתָה עֲמָה שְׁמַר אוּתְהָ
מִפְרַעָה, וְאַפְלוּ לְבוּשָׁה
וְתַכְשִׁיטָיָה, בְּכֻלָּם שֵׁם הַקְדוּשׁ

וּבְגִין דָּא, אַתָּא פְּרַעָה

ברוך הוא סגלות משום השכינה. ומשום זה בא פרעה לסנדלה, הפה אותו בו. וכך גם בכל תכשיטה. בכל תכשיט ותכשיט שהיה נוגע בו, היה מכה אותו, עד שאותו הטמא נפרד ממנה, והחזירה לבעלה. ואם בתכשיטה כף, כל שפן מי שנוגע בגופה, ואפלו באצבע שלה, לצד היחוד, (במדבר א) והזר הקרב יומת. שהקדוש ברוך הוא לא נתן לו רשות לקרב אליה, זהו שפתיב אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

ומשום זה לא כל שם רע שקול. מרגלים שהוציאו שם רע על ארץ ישראל, מתו. מי שמוציא שם רע על השכינה, כל שפן שלוקים בנשמתם. שאלה שהוציאו שם רע על הארץ, לקו בגופם, ומיתת עצמם מתו. אבל מי שמוציא שם רע על השכינה, נשמתם לוקה. וזה למי שידע סוד זה ועיניו פתוחות. אבל מי שעיניו סתומות, אין לו כל כף ענש.

וכמה שרבותינו של המשנה שמו לפניהם, שאשה אנוסה מתרת לבעלה, ודאי אסור והתר של המשנה לא מדבר אלא בדברים של האדם, ואשה שהיא מעץ הדעת טוב ורע. אבל אשה שהיא מעץ החיים, אין דינה כאלה. (שם מאילן עץ הדעת טוב ורע) שאותו עץ החיים צדיק וטוב לו, ובשכילו נאמר (משלי יב) לא יאנה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו הצדקת. ולמדנו משרה בבית פרעה, שלא היתה לו רשות להתקרב אליה.

וכי שהוא צדיק ורע לו, זה שהוא מעץ של טוב ורע, שפיון שרע עמו, אין צדיק אשר לא יחטא באותו רע, מאחר שהוא

לסנדלה, מחא ליה עמיה. והכי נמי בכל תכשיטין דילה. בכל תכשיט ותכשיט דהיה נגע ביה, מחי ליה, עד דאתפרש מנה ההוא טמא, ואחזר לה לבעלה.

ואי בתכשיטין דילה כף, כל שפן מאן דנגע בגופא. ואפילו באצבע דילה, לסטרא דיחודא, (במדבר א) והזר הקרב יומת. דקודשא בריך הוא לא יהיב ליה רשו למקרב גבה, הדיא הוא דכתיב, (ישעיה מב) אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן.

ובגין דא, לא כל שם רע שקול. מרגלים דאפיקו שום ביש על ארעא דישראל מיתו. מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, כל שפן דלקיין בנשמתהון. דאלין דאפיקו שום ביש על ארעא, לקו בגופייהו, ומיתת גרמייהו מיתו. אבל מאן דאפיק שום ביש על שכינתא, נשמתא דלהון לקאה. והאי למאן דידע רזא דא, ועינוי פתחין. אבל מאן דעינוי סתימין, לית ליה עונשא כל כף.

וכמה דרבנן דמתניתין שויין קמייהו, דאתתא אנוסה מותרת לבעלה. ודאי איסור והיתר דמתניתין לא ממילא אלא במיליה דבר נש, ואתתא דאיהי מאילנא דעץ הדעת טוב ורע. אבל אתתא דאיהי מאילנא דחיי, לאו לה דינא כאלין, (דאינון מאילנא דעץ הדעת טוב ורע) דהוא דאילנא דחיי, צדיק וטוב לו. ובגיניה אתמר, (משלי יב) לא יאונה לצדיק כל און, ולא לבת זוגו צדקת. ואוליפנא משרה בביתא דפרעה, דלא הוה ליה רשו למקרב בהדה.

ומאן דאיהו צדיק ורע לו, האי דאיהו מאילנא דטוב ורע, דכיון דרע עמיה, אין צדיק אשר לא יחטא בההוא רע, (קהלת ז) פתר דאיהו עמיה. רשע וטוב לו, דאתגבר

יִצְרַח הָרַע עַל יִצְרַח טוֹב, אֲתָמֵר וְטוֹב לוֹ, טוֹב אִיהוּ תַחֲוֹת רְשׁוּתִיהָ, וּבִגִּין דְרַע שְׁלִיט עַל טוֹב, רְשַׁע אִיהוּ, דִּיהוּא דְאֲתַגְבֵּר נְטִיל שְׁמָא. רְשַׁע וְרַע לוֹ, אֵל אַחַר סְמָאֵל, וְרַע לוֹ, סַם הַמּוֹת דִּילְיָה עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, (תהלים לד) תַּמּוּתַת רְשַׁע רְעָה. וּבִגִּין דָּא, אָנוּסָה לָאוּ אִיהִי, אֶלָּא אִי אִית בָּהּ תַּעְרוּכַת בְּהֵיא נְשַׁמְתָּא, דְטוֹב וְרַע.

וְאוֹרֵייתָא דְאֲתַבְרִיאַת (נ"א דְאֲתַיִיחִיבַת), אֲתַבְרוּ לוֹחִין דִּילָהּ, דְאִינוּן מְשׁוּלִים לְבַתּוּלִים. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא הִדְר יִהִיב לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, לְנִטְרָא לָהּ, אוֹרֵייתָא דְבַעַל פָּה אֲתַקְרִיאַת הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי. וְחַתָּן דִּידָהּ, תָּבַר בְּתוּלִים דִּילָהּ. וּמֵאֵן דְאֶפִּיק שׁוּם בִּיש עֲלָהּ, דְיִימָא דָּהּא הֵיא אוֹרֵייתָא לָאוּ אִיהִי דָּא, דָּהּא לוֹחִין דִּילָהּ אֲתַבְרוּ. קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא יִימָא לִיהָ, דְאִיהוּ אָבִי הַנְּעֵרָה. בַּת, דְאִיהוּ בְּתִיבַת בְּרֵאשִׁית, אִיהִי בְרֵתָא דְמַלְפָּא, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר וּפְרָשׁוּ הַשְּׁמֵלָה, וְאֲתַפְתַּחַת יְרִיעָה מִסְפָּר תוֹרָה, וְיַחֲזִין דְאֲתַמֵּר בֵּיהּ, (שמות לד) פָּסַל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אָבְנִים פְּרָאשׁוּנִים וְכַתְבְּתִי עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל (דף רע"ו ע"ב) הַלוֹחֹת הַרְאשׁוּנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ.

מִיַּד קָם אֲלֵיהוּ, וְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָּא, וּבְרִיכוּ לִיהָ, וְאָמְרוּ סִינִי סִינִי, הָכִי אֲתַחֲזִיֵּיא לְמִשְׁמַע מַלְיָן דִּילָךְ וְלִשְׁתּוּק, אָבַל בְּרֵשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתִּיהָ, אָנָּא בְּעֵי לְמַלְלָא מְלָה לְגַבְךָ, לִיקְרָא דִּילָךְ. אָמַר לִיהָ אִימָא.

פְּתַח וְאָמַר, רַעֲיָא מְהִימְנָא, הָאִי כְלָהּ דִּילָךְ, קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא יִהִב לָהּ לְאֲבָרְהֵם לְגַדְלָא לָהּ לְגַבְךָ, וּבִגִּין דְאִיהוּ נְטִיר לָהּ,

עֲמוּ. רְשַׁע וְטוֹב לוֹ, שְׁהַתְגַּבֵּר יִצְרַח הָרַע עַל יִצְרַח הַטוֹב, נְאָמַר וְטוֹב לוֹ. טוֹב הוּא תַחַת רְשׁוּתוֹ, וּמִשׁוּם שְׁהַרַע שׁוֹלֵט עַל הַטוֹב, הוּא רְשַׁע, שְׁאוּתוֹ שְׁהַתְגַּבֵּר לְקַח אֶת הַשֵּׁם. רְשַׁע וְרַע לוֹ, אֵל אַחַר, סְמָאֵל. וְרַע לוֹ, סַם הַמּוֹת שְׁלוֹ עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, (תהלים לד) תַּמּוּתַת רְשַׁע רְעָה. וּמִשׁוּם זֶה אִינְהָ אָנוּסָה, אֶלָּא יֵשׁ בָּהּ תַּעְרוּכַת בְּאוּתָהּ נְשַׁמָּה שֶׁל טוֹב וְרַע.

וְהַתּוֹרָה שְׁנַבְרָאָה (שַׁתְּנָה), נְשַׁבְרוּ לוֹחֹתֶיהָ, שְׁמִשׁוּלִים לְבַתּוּלִים. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חִזַּר וְנָתַן אוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁמּוּר אוֹתָהּ. תּוֹרָה שְׁבַעַל פָּה נִקְרְאת הַלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי, וְהַחֲתָן שְׁלָהּ שָׂבַר אֶת בְּתוּלֶיהָ. וּמִי שְׁמוּצִיא עֲלֶיהָ שֵׁם רַע, שְׁיֵאמַר שְׁהַתּוֹרָה הִיא אִינְנָה זוֹ, שְׁהִרִי לוֹחֹתֶיהָ נְשַׁבְרוּ - הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהוּא אָבִי הַנְּעֵרָה, יֵאמַר לוֹ: בַּת, שְׁהִיא בְּתִיבַת בְּרֵאשִׁית, הִיא בַת הַמַּלְאָךְ. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר: (דברים כב) וּפְרָשׁוּ הַשְּׁמֵלָה, וְנִפְתַּחַת יְרִיעָה מִסְפָּר תוֹרָה, וְיִרְאוּ שְׁנַאָמַר בָּהּ (שמות לד) פָּסַל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אָבְנִים פְּרָאשׁוּנִים וְכַתְבְּתִי עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלַּחַת הַרְאשׁוּנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ.

מִיַּד קָם אֲלֵיהוּ וְכָל בְּעֵלֵי הַיְשִׁיבָה, וּבְרִכוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ: סִינִי סִינִי, כְּךָ רְאוּי לְשַׁמַּע דְּבָרִים שְׁלָךְ וְלִשְׁתּוּק, אָבַל בְּרֵשׁוּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינְתּוֹ אִנִּי רוּצָה לְדַבֵּר דְּבַר אֲלֶיךָ, לְכַבּוּדְךָ. אָמַר לוֹ, אָמַר.

פְּתַח וְאָמַר, רוּצָה הִנְאָמֵן, הַפְּלָה הִזוּ שְׁלָךְ נָתַן אוֹתָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֲבָרְהֵם לְגַדְלָהּ אֲלֶיךָ, וּמִשׁוּם שְׁהוּא שְׁמַר אוֹתָהּ, נִקְרְאָה בַתּוֹ, זֶהוּ שְׁכָתוּב בַּת

היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל התורה כלה, ואפלו ערובי תבשילין, זהו שפתוב (בראשית כו) וישמור משמרתי וגו'. והוא היה אומן אליה, כמו (אסתר ב) ויהי אמן את הדסה. והקדוש ברוך הוא ברוך אותו בגללה, זהו שפתוב (בראשית כד) וה' ברוך את אברהם בכל. וגדלה מפל טובות טובות, וגמל עמה חסד, והעלה אותו בגדלה במדת חסד של אברהם, והיה ביתו בגללה פתוח לרוחה, לגמל חסד עם כל באי עולם.

ומשום שהוא גמל עמה חסד, כשבני אברהם היו ממשכנים בכמה חטאים במצרים, אמר לה' הקדוש ברוך הוא: רועה הנאמן, לה' וגמל טובות למי שגמל עמו, שהרי הכלה שלך נתתי לו אותה לגדלה במדות טובות, והוא גדלה בשלש עשרה מדות הרחמים שרמוזות בשלש תבות וה"ו אג"ו וה"ו, שהן וא"ו, שפוללים בהן שבעים ושנים שמות פמנן חסד, שבהם היה מתגבר אברהם על שבעים ושנים אמות, ובכלה שלך היה לו סגולה בשבעים ושנים שמות, והיה מנצח כל אמה ולשון.

ומשום זה, (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, שנקרעת לו את היים לפני בניו לשנים עשר קרעים, בחשבון ו"ו, ובזכות א' (ובגללה) עברת (עשית) את היים ליבשה, ובה טבעו המצרים שלא מאמינים בוא"ו, שהוא אחד. ולעתיד לבא, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, יתקיים בישראל, זרעו של אברהם. וכך יתקיים, מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרע אברהם) ובוקע מים של התורה לפנייהם להיות לה' כד

אתקריאת ברתיה. ה' הוא דכתיב, בת היתה לו לאברהם ובכל שמה. ובה קיים כל אורייתא כלה, ואפילו ערובי תבשילין. ה' הוא דכתיב, (בראשית כו) וישמור משמרתי וגו'. ואיהו ה'ה לגבה אומן, פגון (אסתר ב) ויהי אומן את הדסה. וקודשא בריך הוא בריך ליה בגינה, ה' הוא דכתיב, (בראשית כד) וי' ברוך את אברהם בכל. וגדיל לה מפל מדות טבין, וגמיל לה חסד, וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם, והוה ביתיה בגינה פתוח לרוחה, למגמל חסד עם כל באי עולם.

ובגין דאיהו גמיל חסד עמה, פד בנוי דאברהם הוה ממושפנין בכמה חובין במצרים, אמר קדשא בריך הוא לה רעיא מהימנא, זיל וגמיל טיבו, למאן דגמיל ליה עמה, ה' כלה דילה, והיבת לה ליה, לגדלה לה במדות טבין, ואיהו גדיל לה בתליסר מכילן דרחמי, דרמיזין בתלת תיבין וה"ו אג"ו וה"ו, דאינון וא"ו. דכליל בהון ע"ב שמהן, פמנן חסד. דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילה, הוה ליה סגולה בע"ב שמהן, והוה נצח לכל אומה ולישן.

ובגין דא, (ישעיה סג) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ובוקע מים, דימא קרעת ליה קדם בנוי, בתריסר קרעין, בחושפון ו"ו, ובזכות א' (ס"א ובגינה) עברת (ס"א עברת) ימא יבשתא. ובה טופעו מצרים, דלא מהימנן בוא"ו דאיהו אחד. ולזמנא דאתי, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, יתקיים בישראל זרעא דאברהם. וכך יתקיים, מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרע דאברהם) ובוקע מים דאורייתא קדמהון,

לְמַהְיוּי לָךְ שֵׁם עוֹלָם. וְתִמְצֵן תְּרוּיַח פְּלָה דִילָךְ.
 וּבְגִין דְּבֵת דָּא, אֲתִיְהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִיְהִי
 הַלְכָה דִילָךְ, מְסֻטְרָא דְשְׂמָאֲלָא, הַלְכָה
 לְמִשְׁה מְסִינִי. דְּהָא מְסֻטְרָא דִימִינָא, ה'
 הַלְכָה דִילָךְ, מְסֻטְרָא דְשְׂמָא דְאַבְרָהָם. י'
 דִיצְחָק. וְכֹלָא ה"י מִן אֱלֹהִים. וְאַנְתָּה וְא"ו,
 מְלֵא דִילָה, שְׁלִימוֹת דִילָה, כּוֹס מְלֵא.
 בְּקַדְמִיתָא כ"ס י"ה, וְלִבְסוּף כּוֹס מְלֵא בְרַכַּת
 י"י.

שֵׁם עוֹלָם. וְשֵׁם תְּרוּיַח אֶת הַפְּלָה
 שְׁלָךְ.
 וּמִשׁוֹם שְׁבַת זֹו נִתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל,
 שֶׁהִיא הַלְכָה שְׁלָךְ מִצַּד הַשְּׂמָאל,
 הַלְכָה לְמִשְׁה מְסִינִי, שְׁהָרִי מִצַּד
 הַיְמִין ה' הַלְכָה שְׁלָךְ, מִצַּד הַשֵּׁם
 שֶׁל אַבְרָהָם. י' שֶׁל יִצְחָק. וְהַפֶּל
 ה"י מְאֵלֵהִים. וְאַתָּה וְא"ו, מְלֵא
 שְׁלָה, שְׁלִמוֹת שְׁלָה, כּוֹס מְלֵא.
 בַּתְּחִלָּה כ"ס י"ה, וְלִבְסוּף כּוֹס
 מְלֵא בְרַכַּת ה'.

וּמִשׁוֹם שְׁנַתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵךְ,
 שֶׁהֵם מִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, יִש
 לְגִלוֹת לְמָה נִתְּנָה לָהֶם, שְׁהָרִי
 וְדִאי אַבְרָהָם הָרִי נֹאמַר לְמָה
 נִתְּנָה לוֹ, וְאַתָּה גְּמַלְתָּ חֶסֶד עִם
 בְּנִי, כְּמוֹ שֶׁהוּא גְּמַל לָךְ. לְיִצְחָק
 נִתַּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לוֹ וְלִזְרַעוֹ
 לְשִׁמְר (לְעֵשׂר) אוֹתָהּ מְעַץ טוֹב
 וְרַע, וְעָשׂוּ לָהּ כְּמָה גְּדִרִים,
 וְחִתְּכוּ לָהּ כְּמָה לְבוּשִׁים, שֶׁהֵם
 לְבוּשֵׁי זָהָב, בְּכֶמֶה פְּסָקוֹת. וְהָיוּ
 חוֹלְקִים וּמְקַשִּׁים עֲלֵיהֶם, עַל
 הַפְּסָקוֹת הַלְלוֹ, לְתַקְנָה בְּכֶמֶה
 פְּרוּקִים, לְקַשֵּׁט אוֹתָהּ בְּכֶמֶה
 מִינֵי קְשׁוּטִים לְשִׁבְתוֹת וְיָמִים
 טוֹבִים, לְהִיּוֹת מְקַשְׁטַת אֵלֶיךָ
 בְּזִמְן שְׁתַּבֵּא אֵלֶיךָ בְּגֹאֲלָהּ
 הָאֲחֻרֹנָה, שְׁנֹאמַר בָּהּ (קַהֲלַת א)
 מ"ה ש"הִיָּה ה"וֹא.

וּמִשׁוֹם שֶׁהֵם גְּרָמוּ לָךְ וְעָשׂוּ עִמָּךְ
 טוֹבוֹת, אֲתָה סְבַלְתָּ בְּגִלְלָם כְּמָה
 מִפּוֹת פְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה מְשִׁיחַ בֶּן
 יוֹסֵף, שְׁנֹאמַר בּוֹ (יִחְזַקְאֵל א) וּפְנֵי
 הַשּׁוּר מִהַשְּׂמָאל, מְזַרְעֵ יוֹסֵף
 שְׁנֹאמַר בּוֹ (דְּבָרִים ל) בְּכוֹר שׁוּרוֹ
 הָדָר לוֹ. וּבִשְׁבִיל שְׁלֵא יִתְחַלֵּל
 הוּא וְזַרְעוֹ בֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת בַּחֲטָא שֶׁל יִרְבְּעִם
 שְׁעֵשֶׂה עֲבוּדָה זָרָה, הִיָּה הוּא
 לְהִתְחַלֵּל בְּעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
 וּמְזֻלוֹת הוּא וְזַרְעוֹ, מִשׁוֹם

וּבְגִין דְּאֲתִיְהִיבַת לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵךְ, דְּאִינוּן
 מְסֻטְרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, אִית
 לְגַלְיָה אֲמָאי אֲתִיְהִיבַת לוֹן דְּהָא וְדִאי
 אַבְרָהָם הָא אֲתַמַּר אֲמָאי אֲתִיְהִיבַת לִיה.
 וְאַנְתָּה גְּמִילַת חֶסֶד עִם בְּנוֹי, כְּגִוּוֹנָא דְגְּמִיל
 הוּא עִמָּךְ. לְיִצְחָק יִהֵב לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לִיה וְלִזְרַעִיה, לְנֻטְרָא (כ"א לְעֵשׂרָא) לָהּ מְאִילָנָא
 דְטוֹב וְרַע. וְעַבְדוּ לָהּ כְּמָה גְּדִרִין, וְחִתְּכוּ לָהּ
 כְּמָה לְבוּשִׁין, דְּאִינוּן לְבוּשֵׁי זָהָב, בְּכֶמֶה
 פְּסָקוֹת. וְהָיוּ חוֹלְקִין וּמְקַשִּׁין עֲלֵיהוּ עַל
 אֵלִין פְּסָקוֹת, לְתַקְנָא לָהּ בְּכֶמֶה פְּרוּקִין,
 לְקַשֵּׁט לָהּ בְּכֶמֶה מִינֵי קְשׁוּטִין, לְשִׁבְתוֹת
 וְיָמִים טוֹבִים, לְמַהְיוּי מְקַשְׁטָא לְגַבְיָךְ בְּזִמְנָא
 דְתִיתִי לְגַבְיָה בְּפוּרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא, דְאֲתַמַּר בָּהּ
 (קַהֲלַת א) מ"ה ש"הִיָּה ה"וֹא. (חֲסֵר כֹּאן).

וּבְגִין דְּאִינוּן גְּרָמוּ לָךְ, וְעַבְדוּ עִמָּךְ טְבִין,
 אֲנַת סְבִילַת בְּגִינִיָּהוּ כְּמָה מְכַתְּשִׁין,
 בְּגִין דְּלֵא יִתְקַטִּיל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְאֲתַמַּר
 בִּיה (יִחְזַקְאֵל א) וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמָאל, מְזַרְעָא
 דִיוֹסֵף, דְאֲתַמַּר בִּיה (דְּבָרִים ל) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הָדָר
 לוֹ. וּבְגִין דְּלֵא יִתְחַלֵּל הוּא וְזַרְעִיה בֵּין עוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, בְּחוּבִיָּה דִירְבְּעִם דְעַבְד
 עֲבוּדָה זָרָה, הָוָה הוּא לְאֲתְחַלֵּלָא בְּעוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת הוּא וְזַרְעִיה, בְּגִין דִירְבְּעִם בֶּן נְכֻט מְזַרְעִיה אִיהוּ, בְּגִינִיָּה

נְכֻט מְזַרְעִיה אִיהוּ, בְּגִינִיָּה

שִׁרְבָעִם בֶּן נֹכַח הוּא מְזַרְעוֹ,
וּבְגִלְלוֹ נֹאמַר בְּךָ, (ישעיה נג) וְהוּא
מִחֻלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו' וּבְחִבְרָתוֹ
נִרְפָא לְנוּ.

וְיִשְׂרָאֵל, מִשּׁוֹם שֶׁהֵם כְּלוּלִים
יָמִין וּשְׂמָאל, שֵׁם ה"י שֶׁלֹּךְ
הַיְתֵה בְּשִׁלְמוֹת, יֵשׁ לָךְ לְהַתְיַחֵד
עִמָּה בִּינֵינָהּ. וּמִשּׁוֹם שֶׁבְּךָ נֹאמַר
כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת
יִשְׂרָאֵל, נֹאמַר בְּךָ וְלוֹ תִהְיֶה
לְאִשָּׁה לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָה כָּל יָמָיו.
בְּגִלוֹת לֹא יְכוּל לְפָרֵשׁ אוֹתוֹ
מִמֶּנָּה כָּל יָמָיו.

וְאִיךָ הוּא שֵׁם רַע שֶׁהוֹצֵאתָ
עֲלֶיךָ? אֵלֶּא אַחַר שֶׁהִיא נִתְּנָה
לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מִי שֶׁמוֹצִיא שֵׁם רַע
עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵלוֹ הוֹצִיא עֲלֶיךָ.
וְהַשֵּׁם רַע הִיָּה, שֶׁאַמְרַתְּ לְקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, (שְׁמוֹת לב) לְמָה ה'
יַחֲרֶה אִפְּךָ בְּעַמֶּךָ. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אָמַר, וְכִי אֶתָּה הוֹצֵאתָ שֵׁם
רַע עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁעָשׂוֹ אֶת הָעֲגָל?
לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עַמֶּךָ. וְדַאי עָרַב
רַב שֶׁאֶתָּה גִּיְרַת אוֹתָם עָשׂוֹ אֶת
הָעֲגָל, וּמִשּׁוֹם זֶה - כִּי הוֹצִיא
שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ
תִּהְיֶה לְאִשָּׁה.

קָם הַרְעֵה הַנְּאֻמָּן, נִשְׁק לֹו
בְּפָנָיו וְעַל עֵינָיו וּבְרַךְ אוֹתוֹ,
וְאָמַר לוֹ: תִּהְיֶה מְבָרָךְ מִפִּי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ בְּכָל
מְדָה וּמְדָה שְׁלוֹ, וּבְעֶשֶׂר
הַסְּפִירוֹת שְׁלוֹ, וּבְכָל הַשְּׁמוֹת
שְׁלוֹ, וּבְכָל בְּעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת וּבְכָל
הַמְּלָאכִים. וְעֵנּוּ כָּלֶם וְאָמְרוּ
אָמֵן. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּשְׁכִינָתוֹ הוֹדוּ בְּבִרְכָתוֹ. אֵלֶיָּהוּ,
קוּם פְּתַח פִּיךָ בְּמִצְוֹת עַמִּי,
שֶׁאֶתָּה הוּא עוֹזֵר שְׁלִי מִכָּל צָד,
שֶׁהָרִי עֲלִיךָ נֹאמַר בְּתַחֲלָה, (בַּמְדַּבֵּר
כח) פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן
הַכֹּהֵן. בֶּן אֶהֱרֹן וְדַאי, בֶּן אָח
שְׁלִי הוּא, (מְשֵׁלִי יז) וְאָח לְצָרָה יוֹלֵד.

אֲתָמַר בְּךָ, (ישעיה נג) וְהוּא מִחֻלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ וְגו',
וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָא לְנוּ.

וְיִשְׂרָאֵל בְּגִין דְּאֵינוֹן כְּלִילָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא,
תַּמָּן ה"י דִּילָךְ בְּשִׁלְמוֹ הוּהוּ, אֵית
לָךְ לְאִתְיַחֲדָא עִמָּה בִּינֵינָהּ. וּבְגִין דְּאֲתָמַר
בְּךָ, כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל,
אֲתָמַר בְּךָ וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה, לֹא יוּכַל לְשַׁלְּחָה
כָּל יָמָיו, בְּגִלוֹתָא לֹא יְכִיל לְמַפְרֵשׁ לִיהּ מִמֶּנָּה
כָּל יוֹמָיו.

וְאִיךָ הוּא שֵׁם רַע דְּאֶפִּיקַת עֲלֶיהּ. אֵלֶּא בְּתַר
דְּאִתְיַהִיבַת אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל, כָּל מָאן
דְּאֶפִּיק שׁוּם בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל, כְּאֵילוֹ אֶפִּיק
עֲלֶיהּ. וְשׁוּם בִּישׁ הוּהוּ, דְּאֲמַרְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, (שְׁמוֹת לב) לְמָה יִי יַחֲרֶה אִפְּךָ בְּעַמֶּךָ.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְכִי אַנְתָּ אֶפִּיק שׁוּם
בִּישׁ עַל יִשְׂרָאֵל דְּעַבְדוֹ יַת עֲגָל, לָךְ רַד כִּי
שַׁחַת עַמֶּךָ. עָרַב רַב וְדַאי, דְּאַנְתָּ גִּיְרַת לֹוֹן
עַבְדוֹ יַת עֲגָלָא. וּבְגִין דָּא כִּי הוֹצִיא שֵׁם רַע
עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה.

קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא, נָשִׁיק לִיהּ בְּאַנְפוּי, וְעַל
עֵינָיו וּבְרִיךְ לִיהּ, וְאָמַר לִיהּ, תִּהֵא מְבָרָךְ
מִפּוּמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתִיהּ, בְּכָל
מְדָה וּמְדָה דִּילִיָּהּ, וּבְעֶשֶׂר סְפִירָן דִּילִיָּהּ,
וּבְכָל שְׁמָהֶן דִּילִיָּהּ, וּבְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָאן,
וּבְכָל מְלָאכִין. וְעֵנּוּ כְּלָהוּ וְאָמְרוּ אָמֵן.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתִיהּ הוֹדוּ בְּבִרְכָתִיהּ.
אֵלֶיָּהוּ, קוּם אֶפְתַּח פּוּמְךָ בְּפִקּוּדֵין עַמִּי, דְּאַנְתָּ
הוּא עוֹזֵר דִּילִי, מְכָל (דף רע"ז ע"א) סְטֵרָא, דְּהָא
עֲלִיךָ אֲתָמַר בְּקִדְמִיתָא, (בַּמְדַּבֵּר כח) פִּינְחָס בֶּן
אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, בֶּן אֶהֱרֹן וְדַאי, בֶּן אָח
דִּילִי הוּא, (מְשֵׁלִי יז) וְאָח לְצָרָה יוֹלֵד.

כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה בְּתוֹלָה אֲשֶׁר
לֹא אֲרָשָׁה וְגו'. מִצְוָה זוֹ לְדוֹן
בְּמִפְתָּה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף, זֶהוּ
שְׁכַתוֹב כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה
בְּתוֹלָה אֲשֶׁר לֹא אֲרָשָׁה. אֵלּוּ
יִשְׂרָאֵל, מִצַּד הַשְּׂכִינָה נִקְרָאוּ
בֵּת. וּתְפֹשֶׁה וְשָׁכַב עִמָּה וְנִמְצָאוּ.
וְנָתַן [וגו'] לְאָבִי הַנֹּעֵר[ה]
חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה
[וגו'] לֹא יוֹכַל [ל]שְׁלָחָה כָּל
יָמָיו. רַבּוֹתֵינוּ וְכָל בְּעָלֵי
הַיְשִׁיבָה, אִישׁ - אֵלֶּה יִשְׂרָאֵל
מִצַּד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּתְפֹשֶׁה,
בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, וּתְפֹשֶׁה בְּכַנְפֵי
מִצְוָה. אֲשֶׁר לֹא אֲרָשָׁה, בֵּת
יַחֲדָה, זוֹ הַנִּשְׁמָה. וְשָׁכַב עִמָּה,
בְּתַפְלַת שְׂכִיבָה, בְּהַשְׂכִּיבָנוּ.
וְנָתַן לְאָבִי הַנֹּעֵרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף,
כ"ה כ"ה אוֹתִיּוֹת הַיַּחֲדוּד.

קוּם רוּעָה נֶאֱמַן, שְׂוֹדָאֵי מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּהַלְכָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה
וְהַרְוִיחַ הַלְכָה, וְדָאֵי הִיא
בְּתַפְסָה אֵלָיו. וְעַם כָּל זֶה
פְּרֻשָׁה, לְעוֹלָם יַעֲסֹק אָדָם
בְּתוֹרָה אֶפְלוּ שְׁלֵא לְשִׁמָּה,
שְׁמַתוּךְ שְׁלֵא לְשִׁמָּה בָּא לְשִׁמָּה,
וְהַלְכָה זוֹ מִצַּד שֶׁל נֹעַר טוֹב,
שֶׁנִּפְרָד מֵעֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע, שֶׁהוּא
אִסוּר וְהֵתֵר, טִמְאָה וְטָהָרָה, כְּשֶׁר
וּפְסוּל. וְעַל שֵׁם נֹעַר נִקְרָאת הִיא
נֹעֵרָה, שְׁעֵתִיד לְקִיָּם בָּהּ, (אִיּוֹב לז)
וַיִּנְעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה, שֶׁהֵם
אִסוּר טִמְאָה וּפְסוּל, סְמָאֵל
וּמִרְבּוֹבוֹתָיו.

דְּבַר אַחַר כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה
בְּתוֹלָה - אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתוֹב
(הוֹשֵׁעַ יא) כִּי נֹעַר יִשְׂרָאֵל וְאַהֲבָהּ.
נֹעַר מִצַּד מִטְטְרוֹ"ן. וְאִין אִישׁ
אֵלֶּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֹאֲמַר
(שְׁמוֹת טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה. כִּי
יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה בְּתוֹלָה, בְּתוֹלַת
יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (עֲמוֹס ה) נִפְלָה
לֹא תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל.
(הוֹשֵׁעַ ב) הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְתִּיחַ

כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה בְּתוֹלָה אֲשֶׁר לֹא אֲרָשָׁה
וְגו'. פְּקוּדָא דָּא, לְדוֹן בְּמִפְתָּה חֲמִשִּׁים
כֶּסֶף. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה
בְּתוֹלָה אֲשֶׁר לֹא אֲרָשָׁה. אֵלִין יִשְׂרָאֵל,
מִסְטָרָא דְשְׂכִינָתָא אֲתִקְרִיאוּ בֵּת. וּתְפֹשֶׁה
וְשָׁכַב עִמָּה וְנִמְצָאוּ וְנָתַן לְאָבִי הַנֹּעֵרָה
חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא יוֹכַל
לְשְׁלָחָה כָּל יָמָיו. רַבּוֹנָן וְכָל מְאִרֵי מְתִיבָתָא,
אִישׁ, אֵלִין יִשְׂרָאֵל, מִסְטָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. וּתְפֹשֶׁה, בְּקֶשֶׁרָא דְתְּפִלִּין. וּתְפֹשֶׁה,
בְּכַנְפֵי מִצְוָה. אֲשֶׁר לֹא אֲרָשָׁה, בֵּת יַחֲדָה, דָּא
נִשְׁמָה. וְשָׁכַב עִמָּה, בְּצִלוֹתָא דְשְׂכִיבָא,
בְּהַשְׂכִּיבָנוּ. וְנָתַן לְאָבִי הַנֹּעֵרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף,
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֲתוּון
דִּיחֻדָּא.

קוּם רַעֲיָא מְהֵימְנָא, דְּוֹדָאֵי מָאן דְּאֲשְׁתַּדֵּל
בְּהַלְכָה שְׁלֵא לְשִׁמָּה, וְרוּוח הַלְכָה,
וְדָאֵי בְּתַפְיִשָׁה אִיהִי לְגַבִּיָּה. וְעַם כָּל דָּא
אוּקְמוּהָ, לְעוֹלָם יַעֲסוּק אָדָם בְּתוֹרָה אֶפְלוּ
שְׁלֵא לְשִׁמָּה, שְׁמַתוּךְ שְׁלֵא לְשִׁמָּה בָּא
לְשִׁמָּה. וְהֵאֵי הַלְכָה מִסְטָרָא דְנֹעַר טוֹב,
דְּאֲתַפְרֵשׁ מֵאִילָנָא דְטוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ אִסוּר
וְהִיתֵר, טִמְאָה וְטָהָרָה, כְּשֶׁר וּפְסוּל. וְעַל שֵׁם
נֹעַר, אֲתִקְרִיאת אִיהִי נֹעֵרָה. דְּעֵתִיד לְקִיָּים
בָּהּ, (אִיּוֹב לח) וַיִּנְעֲרוּ רְשָׁעִים מִמֶּנָּה, דְּאִינוּן
אִסוּר טִמְאָה וּפְסוּל, סְמָאֵל וּמִשְׁרִייתֵיהָ.

דְּבַר אַחַר כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה בְּתוֹלָה, אֵלִין
יִשְׂרָאֵל, דְּכְּתִיב, (הוֹשֵׁעַ יא) כִּי נֹעַר יִשְׂרָאֵל
וְאַהֲבָהּ, נֹעַר מִסְטָר דְּמִטְטְרוֹ"ן. וְאִין אִישׁ
אֵלֶּה קְדֻשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת טו) יי'
אִישׁ מִלְחָמָה. כִּי יִמָּצֵא אִישׁ נֹעֵרָה בְּתוֹלָה,
בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, דְּאֲתַמַּר בָּהּ (עֲמוֹס ה) נִפְלָה לֹא
תוֹסִיף קוּם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל. (הוֹשֵׁעַ ב) הִנֵּה אֲנֹכִי

מפתיה והולכתיה המדבר, ולבתר אפתח לון
חמשין תרעין דחירו, דאינון חמשין תרעין
דרחמי, מסטרא דאברהם אביהון. והאי איהו
ונתן לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף מדרגא
דחסד, דרגא דאברהם.

דבמפקנו דמצרים, חמשין תרעין דחירו
אפתח לון, מסטרא דדינא
דשמאלא, דאיהו אדני, דתמן (בראשית טו) דן
אנכי. קדם דינא דן אנכי, ולבתר נפקו. אבל
בפורקנא בתרייתא, (ישעיה נד) וברחמים גדולים,
מסטרא דאברהם, וגדולה דרגא דאברהם,
דבינה, תמן איהי יד הגדולה, תמן איהי נ'
כסף. ולבתר לא יוכל שלחה בגלותא כל
ימיו, בגין דלו תהיה לאשה, כמה דאתמר
(הושע ב) וארשתיך לי לעולם. וקרא אחרינא,
(ישעיה נד) כי בועליך עושיך יי' צבאות שמו.
(ישעיה סב) לא יאמר לך עוד עזובה. דאף על גב
דשכינתא איהי בגלותא, קדשא ברין הוא לא
זו מנה.

פקודא בתר דא, לישא אנוסתו. דודאי אנוסה
אית מתרין סטרין, אנוסה ברחימו
דיליה לגבה, ואיהי לא רחימת ליה. ואית
אנוסה דרחימת איהי ליה, ודחילת לאזדווגא
עמיה בלא קדושין וברכה, ואיהי לא בעאת
אם היא הדיוטא לגביה, ולו תהיה לאשה.
בסתרי תורה, אית לן להמשיל משל,
נשמתא אית דאיהי מטרוניתא.
ונשמתא אית, דאיהי אמה. פגון (שמות כא) וכי
ימכור איש את בתו לאמה. ונשמתא אית,
דאיהי שפחה הדיוטא דבר נש. אוף הכי,
אית דאיהו עבד שפחה לגבי נשמתא.
ולזמנין נשמתא אזלא ברזא דגלגולא, הדא
הוא דכתיב, (בראשית ח) ולא מצאה היונה מנוח

והולכתיה המדבר. ואחר כך
פתח להם חמשים שערי חרות,
שהם חמשים שערי רחמים מצד
של אברהם אביהם. וזהו ונתן
לאבי הנערה חמשים כסף, וכסף
מדרגת החסד, דרגת אברהם.
שביציאת מצרים פתח להם
חמשים שערי חרות מצד דין
השמאל, שהוא אדני, ששם דן
אנכי. קדם דין - (בראשית טו) דן
אנכי, ואחר כך יצאו. אבל
בגאלה האחרונה, (ישעיה נד)
וברחמים גדולים, מצד אברהם,
וגאלה דרגה של אברהם.
שבינה, שם היא היד הגדולה,
שם היא חמשים כסף. ואחר כך
לא יוכל שלחה בגלות כל ימיו,
משום שלו תהיה לאשה, כמו
שנאמר (הושע ב) וארשתיך לי
לעולם. וכתוב אחר, (ישעיה נד) כי
בעליך עשיך ה' צבאות שמו.
(שם סב) לא יאמר לך עוד עזובה.
שאף על גב ששכינה בגלות,
הקדוש ברנך הוא לא זו ממנה.
מצוה אחר זו, לשא אנוסתו.
שודי אנוסה יש משני צדדים:
אנוסה באהבתו אליה, והיא לא
אוהבת אותו. ויש אנוסה שהיא
אוהבת אותו, ופוחדת להודג
עמו בלי קדושין וברכה, והיא
לא רוצה אם היא פשוטה אליו,
ולו תהיה לאשה.

בסתרי תורה יש לנו להמשיל
משל. יש נשמה שהיא מלכה,
ויש נשמה שהיא אמה, כמו
(שמות כא) וכי ימכר איש את בתו
לאמה. ויש נשמה שהיא שפחה
פשוטה של האדם. גם כך, יש
שהוא עבד שפחה אל הנשמה,
ולפעמים הנשמה הולכת בסוד
הגלגול, זהו שכתוב (בראשית ח)
ולא מצאה היונה מנוח לכף
רגלה. ויצר הרע רודף אחריה
להכנס בגוף, שהיא שפחה ליצר

לכף רגלה, ויצר הרע רדיף אבתרהא, לאעלא בגופא, דאיהו שפחה לגבי יצר הרע. איהו שד יהודי. ונשמתא י', אמה העבריה. ובה ההוא שד, אתהדר שדי, דנטיר לה לההיא נשמתא, ותב בה בתיובתא, ומברך בה לקודשא ברין הוא בכל יומא בברוך. ומקדש בה לקודשא ברין הוא, בקדש קדש קדש. ומיחד עמה לקודשא ברין הוא, בקריאת שמע.

הרע. הוא שד יהודי. ונשמא י', אמה העבריה. ובה אותו השד וחוזר לשדי, ששומר את אותה הנשמא, ושב בה בתשובה, ומברך בה את הקדוש ברוך הוא בכל יום בברוך, ומקדש בה את הקדוש ברוך הוא בקדוש קדוש קדוש, ומיחד עמה את הקדוש ברוך הוא בקריאת שמע.

מה שהיה אותו שד, חוזר מלאך שלו מטטרו"ן (רוחא מניח), וחוזר להיות שדי, שפך עולה מטטרו"ן בחשבון שדי. ומיד יתקיים בו, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואם לא חזר בתשובה, היא משתעבדת אליו בחטאים שעשיתה, ויתקיים בה, האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ונאמר באותו שד בעל חובו, והוא יצא בגפו. והשד הזה הוא כמו המטה של משה, שהתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה. כך השד הזה, מתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפי מעשי האדם. ומכאן נודע יוסף השד למה נקרא כך.

ועל שם שדים שבאו מזה, פרושה בעלי המשנה, שיש מהם כמו מלאכי השרת, והם תלמידי חכמים שיודעים מה שהיה ומה שעתידי להיות. והם בדמיותיהם בארץ, אלו בעלי פילוסופיה, אצטגניני ישראל, שיודעים מה שהיה ומה שעתידי להיות מאותות החמה והלבנה, מלקוי שלהם, וכל כוכב ומזל, ומה הוא מראה בעולם.

ויש מהם כמו בהמה, פרים ורבים פבהמה, דמותם למטה הם עמי הארץ, ופרושה בעלי המשנה, שהם שקץ ובונותיהם שרץ. ועל בנותיהם נאמר, (דברים

מה דהוה איהו שד, אתהדר מלאך דידיה מטטרו"ן, (רוחא מניח) ואתהדר שדי דהכי סליק במטטרו"ן, בחושבן שדי. ומיד יתקיים ביה, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואי לא חזר בתיובתא, איהי לגביה משתעבדת בחובין דעבדת, ויתקיים ביה (שמות כא) האשה וילדיה תהיה לאדוניה. ואתמר בההוא שד בעל חוביה, והוא יצא בגפו. והאי שד, איהו כמטה דמשה, דאתהפך ממטה לנחש, ומנחש למטה, הכי האי שד, אתהפך משד למלאך, וממלאך לשד, כפום עובדוי דבר נש. ומהכא אשתמודע יוסף שידיא, אמאי אתקרי הכי.

ועל שם שדים דאתו מהאי, אוקמוה מארי מתניתין, דאית מנהון כמלאכי השרת, ואינון תלמידי חכמים דידעין מאי דהוה, ומה דעתיד למהוי. ואינון בדיוקנניהו בארעא, אינון מארי פילוסופיא, אצטגניני ישראל, דידעין מאי דהוה, ומאי דעתיד למהוי, מאותות דחמה וסיהרא, לקותא דלהון, וכל ככב ומזל, ומה אחזי בעלמא.

ואית מנהון (דף רע"ז ע"ב) פבהמה, פריין ורביין פבהמה, דיוקנא דלהון לתתא אינון עמי הארץ, ואוקמוה מארי מתניתין, דאינון שקץ, ובנותיהון שרץ. ועל

שקץ, ובנותיהון שרץ. ועל

כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְהֵם שׁוֹנְאִים אֶת תְּלַמִּידי הַחֲכָמִים בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה, שֶׁהֵם מִמֶּשׁ מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת. וּמִשׁוּם זֶה פִּרְשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה עַל אָדָם, אִם יִהְיֶה כְּמוֹ מִלְּאֲךָ ה' צְבָאוֹת - תּוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, וְאִם לֹא - לֹא יִבְקָשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וַיֵּשׁ אַחֲרֵיהֶם בְּעֲלֵי סִתְרֵי תּוֹרָה, בְּעֲלֵי מִדּוֹת, שֶׁהֵם יוֹרְשִׁים נִשְׁמוֹת מִצַּד הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה שֶׁכְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סְפִירוֹת. שְׁמֵי שִׁירֹשׁ אוֹתָהּ וְזוֹכָה בָּהּ, זוֹכָה לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי פְרוּד, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע. שָׂאֵם הָיוּ יוֹרְשִׁים אֶת הַמַּלְכוּת הַיְחִידָה, הָיוּ תִשַׁע בְּפִרוּד מִמֶּנָּה. מִשׁוּם שָׂאֵין שֵׁם פְּרוּד, אָמַר בְּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע.

וְאִם תֹּאמְרוּ שְׁעוּלָה לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר - שֵׁם הַמִּפְרָשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, הָרִי עֶשֶׂר. יו"ד שְׁמַתִּיחַד עִמָּה, וְלֹא עוֹלָה לְמַעְלָה מֵעֶשֶׂר. וּמִשׁוּם זֶה י', וְלֹא י"א. אֲבָל מִי שֶׁמַּחְבֵּר יו"ד, שְׁהִיא אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה, וְהַמְלִפָּה כְּלוּלָה מִי, בְּשֵׁד שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה סְמָא"ל, נִדוּן בְּגִיהֶנָּם.

שְׁמוֹ שִׁירֹשׁ בֵּת הַמְּלֶךְ מַלְכוּת, לֹא זוֹכָה בָּהּ, אֲלֵא בֶן הַמְּלֶךְ, שֶׁנִּקְרָא (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּצַּד זֶה נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִים לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. וּמַלְכוּת זוֹ שֶׁל אֲצִילוֹת.

וַיֵּשׁ פְּנִגְדָּה מַלְכוּת שֶׁל בְּרִיאָה, וְהִיא מַלְכוּת לְמַלְאָכִים שֶׁל הַבְּרִיאָה. וְהִיא נִעְרַת הַמְּלִכָּה, מִשְׁמֶשֶׁת שְׁלָה, וְהִיא דְמוּת הַגְּבִירָה שְׁלָה, כְּלוּלָה מִי. זוֹ בְּחֻטָּאֵי יִשְׂרָאֵל יְכוּלָה לְהִתְחַלֵּל בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם. אֲבָל מַלְכוּת שֶׁל אֲצִילוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

בְּנוֹתֵיהֶן נֶאֱמַר, (דְּבָרִים כז) אָרוּר שׁוֹכֵב עִם כָּל בְּהֵמָה. וְאֵינּוֹן שׁוֹנְאִים לְתַלְמִידי חֲכָמִים מֵאֲרֵי מְשֻׁנָּה, דְּאֵינּוֹן מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת מִמֶּשׁ. וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מֵאֲרֵי מִתְּנִיתִין, עַל בַּר נֶשׁ אִי יְהִיא (מִלְּאֲכֵי א) כְּמִלְּאֲךָ י"י צְבָאוֹת תּוֹרָה יִבְקָשׁוּ מִפִּיהוּ, וְאִי לָאו לֹא יִבְקָשׁוּ תּוֹרָה מִפִּיהוּ.

וְאִית אַחֲרֵינִין מֵאֲרֵי סִתְרֵי תּוֹרָה, מֵאֲרֵי מִדּוֹת, דְּאֵינּוֹן יִרְתִּין נִשְׁמַתִּין מִסְטָרָא דְּמַלְכוּתָא קַדִּישָׁא, דְּאִיהוּ כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר סְפִירָן. דְּמֵאֵן דִּירִית לָהּ, וְזָכִי לָהּ, זָכִי לְעֶשֶׂר סְפִירָן בְּלֹא פְרוּדָא, עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע, דְּאִי הוּוּ יִרְתִּין לְמַלְכוּתָא יְחִידָאָה, הוּוּ תִשַׁע בְּפְרוּדָא מִנָּה, בְּגִין דְּלִית תַּמָּן פְּרוּדָא, אָמַר בְּעַל סֵפֶר יְצִירָה עֶשֶׂר וְלֹא תִשַׁע.

וְאִי תִימָא דְּסָלִיקַת לְעֵילָא מֵעֶשֶׂר. שְׁמָא מִפְּרָשׁ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, הָא עֶשֶׂר, יו"ד דְּמִתְיַחַד בָּהּ, וְלֹא סָלִיק לְעֵילָא מֵעֶשֶׂר. וּבְגִין דָּא י', וְלֹא י"א. אֲבָל מֵאֵן דְּמַחְבֵּר יו"ד, דְּאִיהִי אוֹת בְּרִית, בְּשִׁפְחָה. וּמִטְרוּנִיתָא כְּלִילָא מִי, בְּשֵׁד דְּעֲבוּדָה זָרָה סְמָא"ל אֶתְדָן בְּגִיהֶנָּם.

דְּמֵאֵן דִּירִית בְּרִתָּא דְּמַלְכָּא מַלְכוּת, לֹא זָכִי לָהּ, אֲלֵא בְּרָא דְּמַלְכָּא, דְּאֶתְקָרִי (שְׁמוֹת ד) בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, דְּמִסְטָרָא דָּא אֶתְקָרִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (דְּבָרִים יד) בְּנִים אַתֶּם לַי"י אֱלֹהֵיכֶם, וּמַלְכוּת דָּא דְּאֲצִילוֹת.

וְאִית לְקַבְּלָהּ מַלְכוּת דְּבְרִיאָה, וְאִיהִי מַלְכוּת לְמַלְאָכִים דְּבְרִיאָה. וְאִיהִי נִעְרָה דְּמִטְרוּנִיתָא, מִשְׁמֶשֶׁת דִּילָהּ, וְאִיהִי דִּיוקְנָא דְּגְבִירָתָא דִּילָהּ, כְּלוּלָה מֵעֶשְׂרָה. הָאִי בְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, יְכִילַת לְאַתְחַלְלָא בֵּין אוּמִין דְּעוֹלָמָא. אֲבָל מַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת דְּקוּדְשָׁא

הוא, עליה נאמר (ישעיה מב) אָנִי ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן ותהלתִי לפסילים, לא נותן אותה למי שמחלל שבתות וימים טובים, אלא למי שהוא בן המלך ושומר תורה ומצוות ביראת ואהבת רבונו, ולא על מנת לקבל פרס, אלא כבן שהוא מחיב לעשות צווי אביו, שעליו נאמר (שמות כ) כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. את אביך - זה הקדוש ברוך הוא. ואת אמך - זו שכינה. ועם כל זה, מי שמחלל נערת המלך, נחשב לו כאלו חלל את המלכה שלו.

ורבותינו, כל השדים אינם שקולים, ולא כל העבדים של השכינה, שכתוב בה (תהלים קג) ומלכותו בכל משלה. יש לה פמה נערות עבריות ושפחות עבריות, ויש לה עבדים ושפחות נכריות, כדי שלא תמצא מלכות אחרת בעולם בזמן שהיא שולטת.

והשפחות הנכריות הללו מצד של סם המות, נקבה של סמאל. ששפחה היתה למלכה. נקבה וסמאל אל אחר, היתה עבד לקדוש ברוך הוא לאחר שעשו עצמם אלהות, והקדוש ברוך הוא עתיד להעבירם מהעולם ולמחות אותם.

ואם תאמרו, אם בני אדם עושים להם אלהות, ולא ברצונם, למה נענשו? אלא כשהיו דור המבול ודור הפלגה יודעים בהם, והיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשפתחים להם, ובאותו פח שהיו מקטרגים (מקטרים) להם ומשפתחים להם, היו יורדים אליהם ועושים רצונם, ומדברים עמם באותם צלמים, הרי נעשו אלהות ועבודת פוככים ומזלות. משום זה הקדוש ברוך הוא

ברוך הוא, עֲלֶיהָ אֶתְמַר (ישעיה מב) אָנִי יְיָ הוּא שְׁמִי וְכִבּוּדִי לֹא אֶחָד לֹא אֶתֵּן וּתְהִלַּתִּי לְפָסִילִים, לֹא יִהְיֶה לָּהּ לְמֵאן דְּמַחְלֵל שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, אֶלֶּא לְמֵאן דְּאִיהוּ בְּרָא דְמַלְכָּא, וְנָטִיר אֹרִייתָא וּפְקוּדֵין, בְּדַחֲלוֹ וְרַחֲמֵי דְמֵאֲרִיָּה, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אֶלֶּא כְּבִן דְּאִיהוּ מְחֻיָּב לְמַעַבְד צוּוּיָּיה דְאַבּוּי, דְעָלִיָּה אֶתְמַר (שמות כ) כִּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ. אֶת אָבִיךָ דָּא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶת אִמְךָ דָּא שְׁכִינְתָּא. וְעַם כָּל דָּא, מֵאן דְּמַחְלֵל נְעֵרָה דְמַלְכָּא, אֶתְחַשֵּׁיב לִיָּה כְּאִלוֹ מַחְלֵל מְטָרוּנִיתָא דִּילִיָּה.

ורבנן, כָּל שְׂדִין לָאו אֵינוֹן שְׁקוּלִין, וְלֹא כָּל עֲבָדִין דְּשְׁכִינְתָּא, דְּכֹתִיב בְּהָ, (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. אֵית לָהּ פְּמָה נְעֵרוֹת עֲבָרִיּוֹת, וּשְׁפָחוֹת עֲבָרִיּוֹת. וְאֵית לָהּ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת נְכָרִיּוֹת, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח מַלְכוּתָא אַחְרָא בְּעֵלְמָא, בְּזַמְנָא דְאִיהִי שְׁלִטָּא.

וארין שפחות נכריות, מסטרא דסם המות, נוקבא דסמאל. דשפחה הות למטרוניתא. נוקבא וסמאל אל אחר, עבד הוה ליה לקודשא ברוך הוא, לבתר דעבידו גרמיייהו אלוהות, וקודשא ברוך הוא עתיד לאעבר לון מעלמא, ולממחי לון.

ואי תימרון, אי בני נשא עבדין לון אלהות, ולא ברעותא דלהון, אמאי אתענשו. אלא כד הוה דר המבול ודור הפלגה ידעי בהון, והוה מקטרגין (נ"א מקטריין) לון, וסגדין לון, ובההוא חילא דהוה מקטרגין (נ"א מקטריין) לון, וסגדין לון, הוה נחתי לגבייהו, ועבדי רעותייהו, וממללן בהון באינון צולמין, הא אתעבידו אלוהות ועבודת פוככים ומזלות. בגין דא, קדשא ברוך הוא עתיד לאעברא

עֲתִיד לְהַעֲבִירָם, וְיִמְחָה אוֹתָם מִהָעוֹלָם צְלָמִים שְׁלֵהֶם שֶׁהָיוּ עוֹבְדִים בָּהֶם, וְנִשְׁאַבוּ מֵהֶם רוּחֹת וְצִלְמִים.

וּבְשֵׁשׁ בַּעֲלָמָא עֲרַב רַב, יוֹרְדִים לְהַתְגַּשֵּׁם בָּהֶם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲבִירָם מִהָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָנוּב (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִם תֵּאֲמְרוּ, בְּזִמְנָא שֶׁל הַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹנָה אֵין עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת - מִשּׁוּם שֶׁבְּנֵי הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים בָּהֶם. וְאֵלּוּ שִׁיּוּדָעִים בַּעֲרַב רַב שָׁם, נִמְצָא לָהֶם שְׁמֵכְעִיסִים אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵיתוֹ, וְיִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהֶם, וְעֲרַב רַב מְצַלִּיחִים בָּהֶם, לְקַיֵּם מַה שְׁכָנוּב (דברים ז) וּמִשְׁלָם לְשׁוֹנְאָיו אֶל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ.

קָמוּ כָּל הַתַּנְאִים וְהָאֲמוּרָאִים וּבְרָכוּ אֵת הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן וְאָמְרוּ לוֹ, סִינֵי סִינֵי, מִי יְכוּל לְדַבֵּר לְפָנֶיךָ, שְׂאֵתָה בְּדַמּוֹת רַבּוּנְךָ. שְׁבֻזְמָן שְׂדַבְרָא בְּהַר סִינֵי, כָּל חַיּוֹת הַפְּלֶאכִים, וְחַיּוֹת הַכֶּפֶסָא, וְעֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים שְׁתַּקּוּ, וְלֹא נִמְצָא דְבוּר אַחַר, אֶלָּא שְׁלוֹ. וּבְשִׁבִיל שְׂאֵתָה בְּנוּ בְּדַמּוֹתוֹ, צְרִיכִים כָּל בַּעֲלֵי הַיְשִׁיבָה לְשִׁמְעַ דְּכַרִּים מִפִּיד, אֵל תַּתָּן שְׁתִּיקָה לְדַבְרֶיךָ.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצַבָּא וְגו' וְשִׁמַּח אֵת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) זֶה שְׁחַתָּן יִשְׁמַח בְּאִשְׁתּוֹ שְׁנָה אַחַת, שְׁכָנוּב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שְׁנָה אַחַת. וְאוֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים הֵם מִשְׁלָה, שֶׁהָרִי שְׁנָה הִיא כְּלָה, וְאֵין כְּלָה פְּרֻט בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, שְׁכָנוּב (מלכים א-ז) עֵמֶד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בָּקָר. וְהוֹאִיל וְאֵין תַּקּוּן הַכְּלָה, רַק בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר, צְרִיף הַחַתָּן לְשִׁמְחָה וּלְבֵיתָה, לָהּ וּלְתַקּוּנָהּ,

לוֹן, וְיִמְחִי לוֹן מֵעֲלָמָא, צוּלְמִין דְּלַהוֹן דְּהוּוּ פְּלַחִין בְּהוֹן, וְאִשְׁתַּאֲבוּ מִנְהוֹן רוּחִין וְצוּלְמִין.

וְכֹר אֵית בַּעֲלָמָא עֲרַב רַב, נַחְתִּין לְאֵתְגַשְׁמָא בְּהוֹן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַעֲבֵר לוֹן מִן עֲלָמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (זכריה יג) וְאֵת רוּחַ הַטְּוֵמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ. וְאִי תִימְרוּן, בְּזִמְנָא דְּגְלוּתָא בְּתַרְאָה, לִית עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, בְּגִין דְּלֹא יוֹדְעִין בְּנֵי עֲלָמָא בְּהוֹן. וְאֵינוּן דִּי־דְעִין בַּעֲרַב רַב תַּמָּן, אִשְׁתַּכַּח לוֹן דְּמִכְעִיסִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵיתָהּ, וְיִשְׂרָאֵל בֵּינֵיהוּ, וְעֲרַב רַב מְצַלִּיחִין בְּהוֹן, לְקַיֵּים מָאִי דְכְּתִיב, (דברים ז) וּמִשְׁלָם לְשׁוֹנְאָיו אֶל פְּנֵיו לְהֶאֱבִידוֹ.

קָמוּ כָּל הַתַּנְאִין וְהָאֲמוּרָאִין וּבְרִיכוּ לְרַעֲיָא מְהֵימְנָא, וְאָמְרוּ לִיהּ סִינֵי סִינֵי, מָאֵן יְכִיל לְמַלְלָא קְדָמְךָ, דְּאֵנְתָּ בְּדִיוּקְנָא דְּמֵאָרְךָ, דְּבְזִמְנָא דְּמַלִּיל בְּטוּרָא דְּסִינֵי, כָּל חַיּוֹן דְּמַלְאָכִין, וְחַיּוֹן דְּכַרְסִיָּא, וְעֲלָאִין וְתַתְּאִין, שְׁתַּקּוּ, וְלֹא אִשְׁתַּכַּח דְּבוּר אַחְרָא אֶלָּא דִּילִיהּ. וּבְגִין דְּאֵתְּ בְּרִיָּה בְּדִיוּקְנָא דִּילִיהּ, צְרִיף לְמִשְׁמַע כְּלָהוּ מֵאֲרִי מְתִיבְתָּא מְלִין מְפוּמָּךְ, אֵל תַּתָּן שְׁתִּיקָה לְמַלְלוּךָ.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצַבָּא וְגו'. וְשִׁמַּח אֵת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח. פְּקוּדָא (טו) דָּא, חַתָּן לְמַחְדֵּי בְּאֵתְתִיָּה שְׂתָא חַד, דְּכְּתִיב נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שְׁנָה אַחַת. וְאֵינוּן י"ב יְרַחִין אֵינוּן מְדִילָהּ. דְּהָא שְׁנָה אִיהִי כְּלָה, וְלִית כְּלָה בַּר בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר יְרַחִין, דְּכְּתִיב, (מלכים א ז) עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בָּקָר. וְהוֹאִיל וְלִית תַּקּוּנָא דְּכְּלָה, בַּר בְּשָׁנַיִם עֶשֶׂר, אַצְטְרִיף חַתָּן לְמַחְדֵּי לָהּ, וּלְבֵיתָהּ, לָהּ וּלְתַקּוּנָהּ, כְּגוּוּנָא דְּלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיהּ, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבִי

כמו שלמעלה. ועל זה כתוב
ביצקב (בראשית כח) ויקח מאבני
המקום. אבני המקום היו שתיים
עשרה, ומי שמשמח פלה
משמח את עלמותיה, ועלמותיה
היו שתיים עשרה. והכל הוא סוד
של שנה. לכן צריך חתן לשמח
באשתו שנה אחת.

והרי בארו, שחדוה זו אינה
שלו, אלא שלה, שכתוב ושמח
את אשתו. וישמח את אשתו לא
כתוב, אלא ושמח, ישמח את
הפלה. כמו זה אין שמחה לפלה
אלא בגופה ותקוניה. ומי
משמח אותם? צדיק. ועל זה נקי
יהיה לביתו. נקי, שלא יעמל
בדברי העולם, שיהיה בו רצון
לשמח אותה. נקי מהפל. נקי
ממסים ומארגויות וממס
גלגלת. נקי, שלא יצא לצבא
להלחם בקרבות. להמצא חדוה
מעלה ומטה, ולעורר חדוה
למעלה. אשרי העם הקדוש
שרבונם שמח בהם. אשריהם
בעולם הזה, ואשריהם בעולם
הבא.

ביומו תתן שכרו וגו' (דברים כד).
פתח רועה הנאמן ואמר, מצוה
אחר זו לתת שכר שכיר בזמנו.
זהו שכתוב ביומו תתן שכרו
ולא תבא עליו השמש. בעלי
הישיבות עליונים ותחתונים
שמעו, מטטרון הוא שכר שכיר
מח"י העולמים, שליח שלו,
כנגד ח"י ברכות התפלה בכל
יום שלש פעמים. ולכן ביומו
תתן שכרו - זו תפלת שחרית.
ולא תבא עליו השמש - זו
תפלת מנחה, שאם עבר יומו,
בטל קרבנו. פי עני הוא (של צדיק)
ודאי. עני הוא בגלות. אין לו
משלו אלא מה שנותנים לו
בתפלה, משום זה תפלה היא
תפלה שלו, (תהלים קב) תפלה לעני
כי יצטרף, בעטיפת ציצית, תפלה
של יד היא.

המקום. אבני המקום שנים עשר הו, ומאן
דחדי לכלה, חדי לעולימתהא, (דף רע"ח ע"א)
ועולימתן שנים עשר הו. וכלא איהו רזא
דשנה. בגין כן אצטריך לחתן למחדי
באתתיה שנה אחת.

והא אוקימנא, דחדוה דא, לאו דיליה היא,
אלא דילה. דכתיב ושמח את אשתו.
וישמח את אשתו לא כתיב, אלא ושמח,
יחדי לכלה. כגוונא דא, לאו חדו לכלה, בר
בגופא ותקוניהא. ומאן חדי לון. צדיק. ועל
דא נקי יהיה לביתו. נקי, דלא יעמול במלי
דעלמא, דיהא ביה רענא למחדי לה. נקי
מכלא. נקי למסין ולארגונין וגולגלתין. נקי
דלא יפוק לחילא לאגחא קרבא. לאשתפחא
חדוה עילא ותתא, ולאשתערא חדוה לעילא.
זכאין עמא קדישא, דמאריהון חדי בהון,
זכאין אינון בהאי עלמא, וזכאין אינון
בעלמא דאתי.

ביומו תתן שכרו וגו' (דברים כד) פתח רענא
מהימנא ואמר, פקודא בתר דא, לתת
שכר שכיר בזמנו. הדא הוא דכתיב, ביומו
תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. מארי
מתיבתאן עלאי ותתאי, שמעו. מטטרון איהו
שכר שכיר, מח"י עלמין, שליח דיליה,
לקבלא ח"י ברכאן דצלותא, בכל יומא, תלת
זמנין. ובגין דא, ביומו תתן שכרו, דא
צלותא דשחרית. ולא תבא עליו השמש, דא
צלותא דמנחה, דאי עבר יומו, בטל קרבנו.
פי עני הוא (דצדיק) ודאי, עני הוא בגלותא, לית
ליה מדיליה, אלא מאי דיהבינן ליה
בצלותא, בגין דא צלותא תפלה דיליה, (תהלים
קב) תפלה לעני כי יצטרף, בעטיפת ציצית,
תפלה דיד איהי.

וְאָרְיוּ הוּא נושָׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפִלַּת עֲרֵבִית, תְּפִלַּת עֲרֵבִית, שְׁהִיא אַמּוּרִים וּפְדָרִים, שְׁיָרִי קַרְבָּנוֹת הַיּוֹם. וְהֵם כְּמוֹ פֶּרֶט הַכֶּרֶם וּפִאֵת שְׂדֵךְ, שְׁעֲלֵיהֶם נֹאמֵר, שְׁיָרִי מִצְוָה מְעַכְבִּים אֶת הַפְּרָעָנוֹת. (ויקרא ט)
לְעֵנִי וּלְגַר תַּעֲזֹב אֹתָם, שְׁהַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי מִחוּץ לְמִקְוֵמוֹ נִקְרָא גֵר. וּמִשּׁוּם זֶה, אֲנִי שְׂדֵרְגָתִי עֲמוּד הָאֲמָצְעִי, קוֹרָא לְעֲצָמֵי גֵר בְּגִלוֹת הָרָאשׁוֹנִים. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (שמות ב) גֵר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה, שֶׁהוּא בְּגִלוֹת רְבִיעִית בְּגִלְלָם.

שְׁאִירָיו אוֹתוֹ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, רוּעָה הַנְּאָמָן. הָרִי מִצְוָה זֹו הֵיז מְקִיָּמִים יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל (א) אֵלֶּם, כְּדִי לְעוֹרֵר רַחֲמִים עַל אֱלוֹ שְׁגֵרְשׁוֹ מִמְּקוֹמָם. שְׁהָאֲדָם, כְּשֶׁהוּא מִחוּץ לְמִקְוֵמוֹ, נִקְרָא גֵר, כֹּל שֶׁפֶן עַל גִּשְׁמוֹת שְׁהוֹלְכוֹת מְעַרְטְלוֹת מֵאוֹתוֹ עוֹלָם וּבָאוֹת לְעוֹלָם הַזֶּה. בְּגִלְלָם זֶהוּ מָה שְׁאָמַר הַכְּתוּב, (משלי כו) כְּצִפּוֹר נוֹדְדָת מִן קִנְיָה, זֹו הַנְּשֻׁמָּה שְׁשִׁכְנָה לֹא זָזָה מִמֶּנָּה. כֵּן אִישׁ, שְׁנֹאמֵר בּוֹ (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁהוּא נֶעַ וְנָד מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁהוּא עוֹלָם הֵבֵא בִּינָה, וְנָד אַחֲרֶיהָ בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁתְּשָׁלִים יָמִים שְׁהַתְּחִיבָה לְלַכֵּת מִחוּץ לְמִקְוֵמָה, וְהוּא שׁוֹמֵר אוֹתָהּ עַד שְׁיַחֲזִירָנָה לְמִקְוֵמָה, וְנִשְׁבַּע שֶׁהוּא לֹא יַחֲזֹר לְמִקְוֵמוֹ עַד שְׁיַחֲזִירָנָה לְמִקְוֵמָה. וּמִי שְׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, כְּמִי שֶׁהִחֲזִיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׁכִּינָה לְמִקְוֵמָה. וְזֶה סוּד הַגְּאֻלָּה, שְׁאָמַר (תהלים צח) הַיּוֹם אִם בָּקִלוּ תִשְׁמְעוּ.

אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה שֶׁל הַיְשִׁיבָה הַעֲלִינָה וְהַתְּחַתְּנָה, רוּעָה הַנְּאָמָן, אֲנִי שְׁלוּחֵי רִבּוֹן הָעוֹלָם

וְאָרְיוּ הוּא נושָׂא אֶת נַפְשׁוֹ, דָּא תְּפִלַּת עֲרֵבִית, דְּאִיהִי אַמּוּרִים וּפְדָרִים, שְׁיִוְרִין דְּקַרְבָּנֵין דְּיוֹמָא. וְאִינוּן כְּגוֹן פֶּרֶט הַכֶּרֶם, (ויקרא ט) וּפִאֵת שְׂדֵךְ, דְּעֲלִייהוּ אֲתָמַר, שְׁיָרִי מִצְוָה מְעַכְבִּין אֶת הַפְּרָעָנוֹת. לְעֵנִי וּלְגַר תַּעֲזֹב אוֹתָם, דְּעֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא בַר מֵאֲתֵרִיָּה, גֵר אֲתִקְרִי. וּבְגִין דָּא, אֲנָא דְּדִרְגָא דִּילִי עֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא, קִרְיָנָא גֵרְמָאֵי גֵר בְּגִלוֹתָא קְדָמָאֵי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות ב) גֵר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נִכְרִיָּה, דְּאִיהוּ בְּגִלוֹתָא רְבִיעָא בְּגִינֵיהוּ.

שְׁאִירָיו לִיה מְאָרִי מִתְּנִיתִין, רַעֲיָא מְהִימְנָא, הָא פְּקוּדָא דָּא הוּוּ מְקִיָּמִין יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ דְּיִשְׂרָאֵל (א) לֹון, בְּגִין לְאֲתַעְרָא רַחֲמֵי, עַל אֱלִין דְּמִתְרַכִּי מֵאֲתֵרִיָּהוּ. דְּבַר נֶשׁ כְּדִי אִיהוּ לְבַר מֵאֲתֵרִיָּה, גִּיּוֹרָא אֲתִקְרִי, כֹּל שֶׁפֶן עַל נִשְׁמָתִין דְּאֲזִלִין עֲרִטִילָאִין מִהֵהוּא עֲלָמָא, וְאֲתִיִן לְעֲלָמָא דִּין. בְּגִינֵיהוּ, הָאֵי אִיהוּ דְּאָמַר קִרָא, (משלי כו) כְּצִפּוֹר נוֹדְדָת מִן קִנְיָה, דָּא נִשְׁמָתָא, דְּשִׁכְנָתָא לֹא זָזָה מִנָּה. כֵּן אִישׁ, דְּאֲתָמַר בִּיה (שמות טו) יִי אִישׁ מִלְחָמָה, נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ, דְּאִיהוּ נֶעַ וְנָד מֵאֲתֵרִיָּה, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְּאֲתִי, בִּינָה. וְנָד אֲבַתְרָה בְּעֲלָמָא דִּין, עַד דְּתִשְׁלִים יוֹמִין דְּאֲתַחֲזִיבַת לְמִיזַל לְבַר מֵאֲתֵרִיָּה. וְאִיהוּ נְטִיר לָהּ, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאֲתֵרִיָּה. וְאִיהוּ נְטִיר לָהּ יַחֲזֹר אִיהוּ לְאֲתֵרִיָּה, עַד דְּיַחֲזִיר לָהּ לְאֲתֵרִיָּה. וּמֵאֵן דְּחֹזֵר בְּתִיּוּבָתָא, כְּמֵאֵן דְּאֲחֹזֵר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנָתָא לְאֲתֵרִיָּה. וְדָא רְזָא דְּפּוֹרְקָנָא, דְּאָמַר (תהלים צה)

הַיּוֹם אִם בָּקִלוּ תִשְׁמְעוּ. אָמְרוּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין דְּמִתְיַבְתָּא עֲלָהּ וְתַתָּא, רַעֲיָא מְהִימְנָא, אֲנִי שְׁלִיחִין

דמארי עלמא לגבך, זפאה חולקך, דאנת בעל תשובה, שקול לשתין רבוון דישראל, ואנת הדרת לקודשא בריך הוא ושכינתיה לאתריה, עילא ותתא. ובגינך יתפרקון ישראל ויחזרון לאתריהו. ולית חילא למשיחין. למפרק לישראל, בר מינך. ובגינך אינון מתעפבין. אשלים מלין יקרין אלין, דעלייהו אתמר, (תהלים יט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים.

אמר לון, מארי מתיבתאן, בגין האי שכיר, דאיהו עבד, דאתי לקבלא תלת צלותין, תקינו מארי מתניתין דלכון, למהוי בר נש, בתלת ברכאן קדמאין, פעבד דמסדר שבחוי קמי מאריה. ובאמצעיות, פעבד דמקבל פרס ממאריה. ובבתראי, פעבד דנטל פרס ממאריה, ואזיל ליה.

ובגין דא, עבד אברהם, ורבקה, איהו אמתלא להאי, פד קדשא בריך הוא, ישלח למטטרון דאיהו עבדא דיליה, בגין צלותא איהו יימר לגביה, (בראשית כד) אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. פלומר, אולי צלותא לא בעי למיזל אבתראי. אמר ליה קדשא בריך הוא, ונקית משבועתי זאת. דחכמה איהו אבא, דנחית בצדיק, לנטרא שכינתא בגלותא, ומתמן שלח בגינה.

אמר ליה ההוא שליח, הב לי סימנין, לאשתמודעא בצלותא, דתמן ברתא, אמר קדשא בריך הוא, והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה. (דף רע"ח ע"ב) ואם לאו, אלא דאשכח כל אברין דגופא מליין חובין, ולא אשפחת ביה אבר (נ"א באפי אברהם) לשריית ביה תורה, דאיהו בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא. ולא מצוה,

אליך, אשרי חלקך שאתה בעל תשובה, שקול לששים רבוא ישראל, ואתה החזרת את הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומו, מעלה ומטה. ובגללך יבאלו ישראל ויחזרו למקומם, ואין פח למשיחים לגאל את ישראל חוץ ממך, ובגללך הם מתעפבים. השלם דברים נכבדים הללו, שעליהם נאמר (תהלים יט) הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת צופים. אמר להם, בעלי הישיבה, בגלל השכיר הזה, שהוא עבד, שבא לקבל שלש תפלות, תקנו בעלי המשנה שלכם להיות האדם בשלש ברכות ראשונות פעבד שמסדר שבחים לפני רבונו, ובאמצעיות כמו עבד שמקבל פרס מרבונו, ובאחרונות כמו עבד שנטל פרס מרבונו והולך לו.

ומשום זה עבד אברהם ורבקה הוא משל לזה. לפשקדוש ברוך הוא ישלח את מטטרון, שהוא עבדו, בגלל תפלה, הוא יאמר אליו: (בראשית כד) אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי. פלומר, אולי התפלה לא רוצה ללכת אחרי. אמר לו הקדוש ברוך הוא: ונקית משבועתי זאת. שחכמה היא אבא, שיוודת בצדיק, לשמר שכינה בגלות, ומשם שלח בגללה.

אמר לו אותו שליח: תן לי סימנים לדעת בתפלה, ששם הבת. אמר הקדוש ברוך הוא: והיה הנערה [ה] אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה. ואם לא, אלא שאמצא כל איברי הגוף מלאים חטאים ולא נמצא בו איבר (בפני אברהם) לשרות בו תורה, שהיא בדמות העמוד האמצעי, ולא מצוה, שהיא

דַּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְרַבְקָה, דְהִוָּה (שיר השירים ב)
שׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים, דַּאֲינוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים.
מְנִי לְעַבְדֵּיהּ מְטַטְרוֹן, (בראשית כד) הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן
תָּשִׁיב אֶת בְּנֵי שְׁמָה, דַּאִיהוּ רוּחָא דְקוּדְשָׁא,
דְהָא מְצֹה אִיהוּ נַפְשָׁא, רוּחָא אִיהוּ תוֹרָה.
וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מְאִרֵי מְתִיבְתָן, לֹא הַמְדַרְשׁ
הוּא הָעִיקָר אֶלָּא הַמְעַשָּׂה. וּבִאֲתָר
אַחְרָא אָמְרוּ, כֹּל שְׂרֵאֲת חֲטָאוּ קוּדְמַת
לְחַכְמָתוּ, חַכְמָתוּ מְתַקְיִמַת וְכוּ'. יִרְאֵת
חֲטָאוּ, אִימָא עֲלָאָה, תְּשׁוּבָה. חַכְמָה, אַפָּא
עֲלָאָה. כֹּד אַקְדִּים ה' זְעִירָא, דַּאִיְהִי מְצֹה,
שְׂרִיא עֲלֵיהּ תוֹרָה, דַּאִיְהוּ ו'. וְכֹד אַקְדִּים
יִרְאָה לְחַכְמָה, דַּאִיְהִי ה' עֲלָאָה, שְׂרִיא עֲלֵיהּ
חַכְמָה, דַּאִיְהִי י'. וְאַקְרִי בְּן. וּמְכַאֲן, (דברים יד)
בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם.

דְמוּת של רבקה, שהיתה שושנה
בין החוחים, שהם רשעים
גמורים - צוה למטטרוֹן עבדו:
השמר לך פן תשיב את בני
שמה, שהיא רוח הקדש. שהרי
מצוה היא נפש, רוח היא תורה.
ולכן פרשוה בעלי המשנה, לא
המדרש הוא העקר אלא
המעשה. ובמקום אחר אמרו,
כל שיראת חטאו קודמת
לחכמתו, חכמתו מתקיימת וכו'.
יראת חטאו - האם העליונה,
תשובה. חכמה - האב העליון.
כשפקדים ה' קטנה, שהיא
מצוה, שורה עליו תורה, שהיא
ו'. וכשפקדים יראה לחכמה,
שהיא ה' העליונה, שורה עליו
חכמה, שהיא י', ונקרא בן.
ומכאן (דברים יד) בנים אתם לה'
אלהיכם.

וְהָאִי אִיהוּ (שמות ג) זֶה שְׁמִי י"ה לְעוֹלָם, וְזֶה
זְכָרִי ו"ה. שְׁמִי עִם י"ה, שֵׁם"ה. זְכָרִי
עִם ו"ה, רמ"ח. וְכֹלְהוּ תְרִי"ג. דְהֵיִינוּ תְרִי"ג
פְקוּדִין, דַּאֲתִיְהִיבוּ לְבַנִּין קְדִישִׁין, לְמַהוּי לוֹן
חוּלְקָא בְשְׁמִיהּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים לב) כִּי
חִלַּק יי' עַמּוֹ.

וזהו (שמות א) זֶה שְׁמִי - י"ה -
לְעוֹלָם, וְזֶה זְכָרִי - ו"ה. שְׁמִי עִם
י"ה - שֵׁם"ה. זְכָרִי עִם ו"ה -
רמ"ח. וְכֹלְם תְרִי"ג, שְׁהֵינוּ
תְרִי"ג מְצוֹת שְׁנַתְנוּ לְבָנִים
קְדוּשִׁים לְהִיּוֹת לָהֶם חֵלֶק בְּשֵׁמוֹ.
זֶהוּ שְׁכַתוּב (דברים לב) כִּי חִלַּק ה'
עַמּוֹ.

וְכֹשְׁמִקְדִּים תוֹרָה לְמְצוּהָ, אוֹ חַכְמָה לְיִרְאָה.
אַתְהַפֵּךְ שְׁמִיהּ עֲלֵיהּ לְנוֹקְבָא, מִדַּת הַדִּין,
כְּגוּוֹנָא דָּא הוּה"י. דַּאֲתְהַפֵּךְ לִיהּ כֹּלָּא לְדִינָא,
וְקָשִׁין מְזוֹנוּתֵיהּ בְּאוּרִייתָא, פְקָרִיעַת יַם סוּף.
וּכְגוּוֹנָא דָּא פּוּרְקָנָא, אִם זְכוּ יִפְקוּן בְּרַחְמִי,
הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה 10) בְּטָרָם יָבֵא חֶבֶל לָהּ
וְהַמְלִיטָה זְכָר, וַיִּפְקוּן בְּרַחְמִי. וְאִי לָאו
אַקְדִּים רַחְמִי, וַיִּפְקוּן בְּצַעְרָא. וְשְׁפִיר
דַּאֲקְדִּים צַעְרָא וְדִינָא לְרַחְמִי. וּבְגִין דָּא
אוֹקְמוּהָ רְבוּתֵיהּ זְכוּרָנָם לְבְרָכָה, מְאִרֵי
מְתַנִּיתִין לְפוּם צַעְרָא אַגְרָא.

וכשפקדים תורה למצוה, או
חכמה ליראה, מתהפך שמו
עליו לנקבה, מדת הדין, כמו זה
- הוה"י. שמתהפך לו הכל לדין,
וקשים מזונותיו בתורה כמו
קריעת ים סוף. וכמו זה הגאולה,
אם זכו - יצאו ברחמים, זהו
שכתוב (ישעיה 10) בְּטָרָם יָבֵא חֶבֶל
לָהּ וְהַמְלִיטָה זְכָר, וַיִּצְאוּ
בְרַחְמִים. וְאִם לֹא - מְקַדִּים
הַרְחָמִים, וַיִּצְאוּ בְצַעַר. וְיָפָה
שְׁהַקְדִּים צַעַר וְדִין לְרַחְמִים.
וְלִכְּן פְּרִשׁוּהָ רְבוּתֵיהּ זְכוּרָנָם
לְבְרָכָה בְּעַלֵּי הַמְשָׁנָה, לְפוּם
צַעְרָא אַגְרָא.

ומפקנו דנפשא, מקודם דנפקת אית לה

ויציאת הנפש, מקדם שיציאת

יש לה צער, לאחר שיוצאת
ברחמים. וסוד הדבר - (ירמיה לא)
בבכי יבאו, אחר כך -
ובתחנונים אובלים. ולכן, (שם ל)
ועת צרה היא ליעקב וממנה
יושע, ויצאו ברחמים. וכמו
שהקדוש ברוך הוא שלח את
היונה ולא מצאה מקום לשרות,
כך שלח אותך, רועה הנאמן,
בהתחלה.

ומה כתוב בהם? (שמות ב) ויפן כה
וכה וירא פי אין איש. שכלם
רשעים, ולא מצאת בהם איש
זוכה להוציאם מהגלות. ולכן
סרכת ללכת לשם, ואמרת שלח
נא ביד תשלח. והרי אתה כמו
באותו זמן, כך יתקיים עם
ישראל, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות. ובגלות
האחרונה ישלח עמך שני
משיחים, כנגד שתי כנפי יונה.
שאתה כמו גוף בגלות
הרביעית, אין לך כנפים. ולא
עוד, אלא בהתחלה היו ישראל
כמו גוף, ואתה ואהרן כשתי
כנפי יונה, ובהן פרחו ישראל.

השלמה מההשמטות סימן טו
צ"לם על אדם פסא מרבע
בארבע חיות ואדם לשבת על
הפסא. כל איבר ואיבר של זה
הצ"לם הוא מלאך שהוא ממנה
על כל מצוה ומצוה, כמו
שבארורה בעלי המשנה, עשה
מצוה אחת - קנה לו פרקליט
אחד.

צ"לם ברשעים עבודה זרה,
ארבע חיות שלו - עון משחית
אף וחמה, ארבע פנים של
עבודה זרה - נדה שפחה גויה
זונה. ומשום זה, (בראשית א) ויברא
אלהים את האדם בצלמו, זה
מטטרו"ן. מי האלהים שברא אותו? זה אלהים חיים ומלך עולם.

צערא, לבתר דנפיקת ברחמי. ורזא דמלה
(ירמיה לא) בבכי יבאו, לבתר ובתחנונים אובלים,
ובגין דא, (ירמיה ל) ועת צרה היא ליעקב וממנה
יושע, ויפקון ברחמי. וכגוונא דשלח קדשא
ברוך הוא ליונה, ולא אשכח אתר לשריא.
הכי שלח לך רעיא מהימנא בקדמיתא.

ומה פתיב בהון. (שמות ב) ויפן כה וכה וירא כי
אין איש. דכלהון חייבין, ולא אשפחת
בהון איש זוכה לאפקא מן גלותא. ובגין דא
סרכת למיזל תמן, ואמרת, (שמות ד) שלח נא
ביד תשלח. והא אנת פגון ביהווא זמנא, כך
יתקיים עם ישראל, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ
מצרים אראנו נפלאות. ובגלותא בתרא,ה,
תרין משיחין ישלח עמך, לקבל תרין גדפין
דיונה. דאנת פגופא בגלותא רביעאה, לית
לך גדפין. ולא עוד, אלא בקדמיתא הו
ישראל פגופא, ואנת ואהרן, כתרין גדפין
דיונה, ובהון פרחו ישראל.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ו)

צולמא על בר נש פורסייא מרובעת בארבע
חיוון ואדם לשבת על הפסא. כל
אבר ואבר דהאי צולמא איהו מלאך דאיהו
ממנא על כל פקודא ופקודא כמה דאוקמוה
מארי מתניתין עשה מצוה אחת קנה לו
פרקליט אחד.

צולמא ברשיעייא עבודה זרה, ד' חיוון
דיליה, עון משחית אף וחמה ד'
אנפין דעבודה זרה נדה, שפחה, גויה, זונה.
ובגין דא (בראשית א) ויברא אלהים את האדם
בצלמו, דא מטטרו"ן. מאן אלהים דברא
ליה, דא אלהים חיים ומלך עולם.

מטטרו"ן. מי האלהים שברא אותו? זה אלהים חיים ומלך עולם.

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ, סמ"א"ל, שְׁמַמְנוּ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם, שְׁנֵאמַר בו (שמות ב) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם זָכָה - בָּרָא אוֹתוֹ אֱלֹהִים בְּצֶלֶם שֶׁל מְטֵטְרוֹן, עֶבֶד תַּחַת רַבּוֹ. וְזֶהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ, בְּזוֹ הַצּוּרָה. וְאִם לֹא זָכָה - צֶלֶם שֶׁל סמ"א"ל.

לְמַדְנֵנוּ, מֵלֶאֱדָף הַמּוֹת שֶׁהוּא תַּחַת רְשׁוּת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְדוֹן בוֹ אָדָם בְּגִיחָנָם, אִם לֹא שֶׁהוּא צָדִיק. וּמִשׁוּם זֶה וַיִּיצֵר, יִצְרָה לְטוֹב, מְטֵטְרוֹן, לַעֲשׂוֹת (לַחַיִּית) לוֹ עוֹזֵר בַּתּוֹרָה בַּמְצוּוֹת, וְזֶהוּ אֲעֲשֶׂה לוֹ עֲזָרָה. וְאִם לֹא זָכָה, יִצְרָה לְרַע, סמ"א"ל, שֶׁהוּא כְּנֻגְדוֹ לַחֲחִטָּיָא אוֹתוֹ לְדוֹן אוֹתוֹ בְּגִיחָנָם. וּשְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים עִם הָאָדָם בְּשְׁנֵי צִלְמִים.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים - זֶה הַצֶּלֶם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכִינָה, שְׁנֵאמַר בָּהּ וּמְלִכּוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט בְּצֶלֶם הַזֶּה עַל שְׁנֵיהֶם, וְהַצֶּלֶם הַזֶּה תַּבַּת נַח. עוֹרֵב וּבַת זוּגוֹ, כְּנֻגְדׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינָתוֹ בְּגִלוֹת רוּמֵז סוּד זֶה.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב - בְּרֵאשׁוֹנָה. זֶה יֵצֵר הָרַע שֶׁשֶּׁלַח לוֹ עִם הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁמֵקָדִים, כְּמוֹ שֶׁהַקְּדִים לִיעֶקֶב וְכֻמוֹ שֶׁתְּכַן מְקָדִים לַחֲטָה. אִם נִמְצָא הַגּוֹף הַהוּא מְחֻיָּב בְּכַמָּה חוֹבוֹת, מְלַכְלֵף בְּטַנְפַּת הַעֲבֵרוֹת, נֹאמֵר בוֹ וְלֹא חֲזַר הָעוֹרֵב בְּשִׁלְיחוֹת שֶׁל אֲדוֹנָו. לְבַסּוֹף - וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ. זֶה יֵצֵר הַטּוֹב (ע"ב

מדהשמטות):

אֵין מְצוּהָ שֶׁלֹּא נִכְלְלוּ שֵׁם עֶשֶׂר סְפִירוֹת. בַּתְּבָה - (בראשית ו) תַּחְתָּיִם שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂה, לְהַכְלִיל בָּהּ כְּהַנִּים לוֹיִם וַיִּשְׂרְאֵלִים. תְּבָה שְׂכִינָה עֲמַהוּן, תּוֹרַת יי',

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ סמ"א"ל, דְּמִנְיָה אֱלֹהִים אַחֲרַיִם דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות ב) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנָי. אִם זָכָה בָּרָא לִיה אֱלֹהִים בְּצוֹלְמָא דמטטרו"ן, עֶבֶד תַּחֲוֹת רַבִּיָּה. וְהֵאֵי אִיהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ, בְּהֵאֵי דַיּוֹקְנָא. וְאִם לֹא זָכָה צֶלֶם דְּסמ"א"ל.

תְּנִינָא מֵלֶאֱדָף הַמּוֹת דְּאִיהוּ תַּחֲוֹת רְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִידָן בֵּיהּ פֵּר נֶשׁ בְּגִיחָנָם, אִם לָאו הוּא צָדִיק. וּבְגִין דָּא וַיִּיצֵר, יִצְרָה לְטוֹב, מְטֵטְרוֹן. לְמַעַבְד (לַפְחֵי) לִיה עוֹזֵר בְּאוֹרֵייתָא בְּפִקּוּדֵין, וְהֵאֵי אִיהוּ אֲעֲשֶׂה לוֹ עֲזָרָה. וְאִם לֹא זָכָה, יִצְרָה לְפִישׁ, סמ"א"ל. דְּאִיהוּ כְּנֻגְדוֹ לְמַחֲטֵי לִיה לְמִידָן לִיה בְּגִיחָנָם. וְתַרְוֵיהוּ אֲזִלִּין עִם פֵּר נֶשׁ בַּתְּרִין צוֹלְמִין.

וַיִּפַּח בְּאִפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים, דָּא צוֹלְמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂכִינָתָא דְּאִתְמַר בָּהּ וּמְלִכּוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהֵאֵי צוֹלְמָא שְׁלִיט עַל תְּרוּיָהוּ. וְהֵאֵי צוֹלְמָא תִּיבַת נַח. עוֹרֵב וּבַת זוּגוֹ לְקַבֵּל קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינָתָהּ בְּגִלוֹתָא, אֲרַמִּיז רְזָא דָּא.

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב בְּקַדְמֵיתָא, דָּא יֵצֵר הָרַע דְּשֶׁלַח לִיה עִם פֵּר נֶשׁ בְּהֵאֵי עֲלְמָא דְּאִקְדִים, כְּגוֹוֹנָא דְּאִקְדִים לִיעֶקֶב וְכְגוֹוֹנָא דְּתְכַן דְּאִקְדִים לַחֲטָה. אִי אֲשַׁכַּח הַהוּא גּוֹף מְחֻיָּב בְּכַמָּה חוֹבִין, מְלּוֹכְלֵף בְּטַנּוּפִין דְּעֵבִירוֹת. אִתְמַר בֵּיהּ, וְלֹא חֲזַר עוֹרֵב בְּשִׁלְיחוֹתָא דְּמֵאֲרִיָּה. לְבַתֵּר וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֲתוֹ, דָּא יֵצֵר הַטּוֹב: (ע"ב כּאן מֵהַשְּׂמֵמוֹת).

לִית פִּקּוּדָא, דְּלֹא אִתְּפַלְלֵנוּ תַּמָּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת. בַּתְּיָבָה תַּחְתָּיִם שְׁנַיִם וּשְׁלִישִׁים תַּעֲשֶׂה. לְאִכְלָלָא בָּהּ, כְּהַנִּים לוֹיִם וַיִּשְׂרְאֵלִים. תִּיבָה שְׂכִינָה עֲמַהוּן, תּוֹרַת יי',

תורת ה', היא רביעית ההין, ה' רביעית. ומשלת ביה"ו, להשלים בו יהו"ה. ועשר דרגות שנכללו בו, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א. להתקיים בהם בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו', (שם יד) פנים אתם לה' אלהיכם. שם זה שלטונו בצלם האדם, ועל כל איבר ואיבר שלו.

מצוה אחר זו לדון בדיני חגבים, שנאמר דגים וחגבים אינם טעונים שחיטה, אלא אסיפתם היא המותרת אותם. כף בעלי המשנה, אינם צריכים שחיטה, אלא שנאמר בהם (בראשית מט) ויגוע ויאסף אל [על] עמיו. מה דגי הים חיותם פים, אף תלמידי חכמים בעלי המשנה חיותם בתורה, ואם נפרדים ממנה, מיד מתים. התנין (התנאים) של המשנה, שבה התרבו תניי הים. ואם אלו שביבשה יצלו (יפלו) למים ולא יודעים לשחות, הם מתים. אבל אדם שהם בעלי קבלה, הם למעלה מכלם, בהם נאמר (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים, שהם בעלי המשנה, תנינים, (יחזקאל כט) התנינים] ו הגדול, נחש ברית, כנגד (שמות כו) והברית התיכן בתוף הקרשים.

בזמן שתנינים בעלי המשנה יש בהם מחלקת ומקשים זה על זה, בולע את חברו. וזהו תלמיד קטן שלא הגיע להוראה ומורה, חייב מיתה. ואם הם שוים זה לזה ויש בהם מחלקת וקשיה, נאמר בהם בסוף, (במדבר כא) ואת זהב בסופה, ופרשוה אהבה בסופה.

בין כף הרי דג גדול הנדמן אליו ואמר, רועה הנאמן, (שם כד) איתן מושבך ושים בסלע קנף. תניא

איהי רביעית ההין, ה' רביעאה. ומשלת ביה"ו, לאשלתמא ביה יהוה. ועשרה דרגין דאתפלילו ביה, דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א. לאתקיימא בהו בישראל, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי' אלהיכם וגו', (דברים יד) פנים אתם ליי' אלהיכם. האי שמא שלטנותיה בצולמא דבר נש, ועל כל איבר ואיבר דיליה.

פקודא בתר דא, לדון בדיני חגבים, דאתמר דגים וחגבים אינן טעונים שחיטה, אלא אסיפתם היא המותרת אותם. הכי מארי מתניתין, אינן צריכין שחיטה, אלא דאתמר בהון ויגוע ויאסף אל עמיו. מה נוני ימא, חיותן בימא, אוף תלמידי חכמים, מארי מתניתין, חיותיהו באורייתא, ואי אתפרשן מנה מיד מתים. תנינא (נ"א תנאי) דמתניתין דבה אתרבו תניי ימא. ואי אינון דביבשתא יעלו (נ"א יפלו) למי, ולא ידעין לשטטא, אינון מיתין. אבל אדם דאינון מארי קבלה, אינון לעילא מפלהו, בהו אתמר (בראשית א) וירדו בדגת הים ובעוף השמים, דאינון מארי מתניתין, תנינא. התנין הגדול, (ישעיה כו) נחש ברית, לקבל (שמות כו) והברית התיכון בתוף הקרשים.

בזמנא דתנינן מארי משנה, אית בהון מחלוקת, ומקשין דא לדא, בלע לחבריה. והאי איהו תלמיד זעיר, שלא הגיע להוראה, ומורה, חייב מיתה. ואי אינון שוין דא לדא, ואית בהון מחלוקת וקושיא, אתמר בהון לסוף, (במדבר כא) ואת זהב בסופה, ואוקמוה אהבה בסופה.

אדהכו, הא נוניא רבא אזדמן לגביה, ואמר רעיא מהימנא, (במדבר כד) איתן מושבך ושים בסלע קנף. תניא דמסייע לה. דהא נונין

שְׁמִיעַ לְךָ, שְׁהִי דְגִים בְּסֻלַּע
הַקָּן שְׁלָהֶם, אֵיתָן בְּהַפּוֹךְ -
תִּנְיָא. אֵיתָנִים בְּהַפּוֹךְ אוֹתִיּוֹת -
תִּנְיָאִים. הַשְּׁמֵר מֵהֶם, שְׁהִי אֶתְהַ
כְּבֵד פֶּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וְיִמֵּי שְׂרוּצָה
לְהַחְזִיק בְּסֻלַּע שֶׁל דְּגֵי הַיָּם, שֶׁל
בְּעֲלֵי הַמַּשְׁנָה, שֶׁהֵם תִּנְיָאִים,
צְרִיף לְהִיּוֹת תְּקִיף, לְשׁוֹן מְחַדְדָת
חֲרִיפָה, לְנֻקַּב עַד שְׁמַגִּיעָה
לְתַהוּם הַגְּדוּלָה שְׁשָׁם.

בי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא
יכזב, (חבוק ב) ואוקמוה דהאי קרא נוקב
ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית
לתהום רבא, לאשכחא זמנא דא, אלא אנת,
דאתמר בך (תהלים לו) צדקתך פהררי אל
משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין,
דבעו לנחתא לעומקא דהלכה, לאשכחא
תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו.
ואף על גב דלישנהון הות כפטיש יפוצץ
סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא
סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא
רשו, אתא חוץ לנשכא ליה. ואית אחרנין
דנקיבו לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא
סליקו מתמן.

ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל
תמן, לא הוה סליק. ומשיח בן דוד
נפל תמן עם משיח בן יוסף. דחד איהו (זכריה
ט) עני ורוכב על חמור. וחד איהו, (דברים לג)
בכור שורו, דא משיח בן יוסף. והאי איהו
(שמות כא) פי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל
שמה שור או חמור. ולכן נקרא המשיח בר
נפלי. והיא נפלה אחריהם,
ונאמר עליה, (עמוס ה) נפלה לא
תוסיף קום בתולת ישראל.
ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף
ישיב לבעליו (שמות שם). והמת
יהיה לו - זה משיח בן יוסף
שעתיד להרג.

בְּסֻלַּע קִנְיָא דְלַהוֹן, אֵיתָן בְּהַפּוֹכָא, תִּנְיָא.
אֵיתָנִים בְּהַפּוֹךְ אַתְרוּן, תִּנְיָאִים. אֶסְתַּמַּר
מִנְיֵיהוּ, דְּהָא אַנְתָּ פְּכַד פֶּה וְכַבֵּד לְשׁוֹן, וּמֵאֵן
דְּבַעֵי לְאַתְקַפָּא בְּסֻלַּע דְּנוּנֵי יַמָּא, דְּמֵאֲרֵי
מִתְנִיתִין, דְּאִינוּן תִּנְיָאִים, בְּעֵי לְמַהוּי תְּקִיף,
לִישְׁנָא חֲדִידָא חֲרִיפָא, לִינְקוּב עַד דְּמֵטִי
לְתַהוּמָא רַבָּא דְתַמָּן.

בי עוד (דף רע"ט ע"א) חזון למועד ויפח לקץ ולא
יכזב, (חבוק ב) ואוקמוה דהאי קרא נוקב
ויורד, עד תהומא רבא. מאן הוא דנחית
לתהום רבא, לאשכחא זמנא דא, אלא אנת,
דאתמר בך (תהלים לו) צדקתך פהררי אל
משפטיך תהום רבה. כמה מארי מתניתין,
דבעו לנחתא לעומקא דהלכה, לאשכחא
תמן קץ דפרקנא, ונחתו תמן, ולא סליקו.
ואף על גב דלישנהון הות כפטיש יפוצץ
סלע, חליש פטיש דלהון, לנקבא בההוא
סלע. ומאן דנקיבו דיליה בההוא סלע בלא
רשו, אתא חוץ לנשכא ליה. ואית אחרנין
דנקיבו לה, עד דמטו לתהומא רבא, ולא
סליקו מתמן.

ובזמנא דנוקבא פתיחא, כל מאן דהוה נפיל
תמן, לא הוה סליק. ומשיח בן דוד
נפל תמן עם משיח בן יוסף. דחד איהו (זכריה
ט) עני ורוכב על חמור. וחד איהו, (דברים לג)
בכור שורו, דא משיח בן יוסף. והאי איהו
(שמות כא) פי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל
שמה שור או חמור. ולכן נקרא המשיח בר
נפלי. והיא נפלה אחריהם,
ונאמר עליה, (עמוס ה) נפלה לא
תוסיף קום בתולת ישראל.
ואתה הוא בעל הבור ישלם כסף
ישיב לבעליו (שמות כא) בעל הבור ישלם כסף ישיב
לבעליו. והמת יהיה לו, דא משיח בן יוסף,
דעתיד לאתקטלא.

יָרַד בְּגִלְלוֹ. שְׁוֹדָי אֲרַבַּע גְּלוֹת תֵּלַת, הָיָה. שְׁלֹשׁ כְּנָגַד שְׁלֹשׁ קְלֹפֹת הָאֲגוּז, שֶׁהֵם: תְּהוּ - קוּ יֶרֶק, קְלִפָּה יֶרֶקָה שֶׁל הָאֲגוּז. שְׁנֵי בָהוּ - אֲבָנִים מִפְּלֻמֹּת, שֶׁהֵם סְלָעִים חֲזָקִים, שְׂבַעֲלֵי הַמְּשָׁנָה פֶּסְקוּ מֵהֵם כַּמָּה פֶּסְקוֹת, וְלָקְחוּ אוֹתָם לְהוֹצִיא מִים שֶׁל הַתּוֹרָה, וְלִכְן נִקְרְאוּ אֲבָנִים מִפְּלֻמֹּת, שֶׁמֵּהֵם יוֹצְאִים מִים. קְלִפָּה שְׁלִישִׁית, דְּקִיקָה, גְּלוֹת שְׁלִישִׁית, שֶׁהִיָּתָה קִטְנָה, וְזֶהוּ וְחֹשֶׁף. גְּלוֹת רְבִיעִית - תְּהוּם רַבָּה, חֲלַל הָאֲגוּז. וְזֶהוּ (בְּרֵאשִׁית א) וְחֹשֶׁף עַל פְּנֵי תְהוּם.

וְנִקְרָא בּוֹר, שֶׁנֶּפֶל שָׁמָּה שׁוֹר, זֶה שְׂכָתוֹב בְּיוֹסֵף (דְּבָרִים לז) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ, שְׁנֹאֲמַר בּוֹ (בְּרֵאשִׁית לו) וַיִּשְׁלַכְנוּ אוֹתוֹ הַבְּרָה, נִקְבָּה יָרְעָה. וְהַבּוֹר רֶק - זֶכֶר (דְּבָרִי), רֶק בְּלֵי תוֹרָה, אֲכָל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְזוֹ הַגְּלוֹת הַרְבִּיעִית, דוֹר שֶׁל רְשָׁעִים מְלֵא נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֹחָשִׁים וְעַקְרָבִים, שְׁעוֹקְרִים דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ וְדָנִים לְשִׁקָּר, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (אִיכָה א) הָיָה צָרִיחָ לְרֵאשׁ.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ (שְׁמוֹת ב) דִּישְׂרָאֵל, שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַמְעַרְבִים בְּרִשְׁעִים הִלְלוּ, עָרַב רַב, וְזֶה בְּסוּף הַגְּלוֹת. וּמִשׁוּם כֶּף קֶץ הַגְּלוֹת נֹקֵב עַד תְּהוּם רַבָּה. וְרוֹעָה הַנְּאָמָן, תְּהוּם הוּא הַמְּוֹת בְּהַפּוֹף אוֹתֵינָה, וְאֵין מוֹת אֵלָּא עֲנִיוֹת, אַתָּה יִרְדֹּת שָׁם. וְהָרִי זֶה הַתְּבַרֵר לְמַעְלָה לְפָנֵי הַתְּנָאִים וְהָאֲמוֹרָאִים, וְכֻלָּם יוֹרְדִים בְּגִלְלָה לְתַהוּם לְסִיעַ לָךְ.

וְאַתָּה תִּנְיָא שְׁמִסִּיעַ לָךְ יוֹתֵר מִכָּלֵם, מִשׁוּם שְׂאֵתָה לְוִיתָן (נְחֹשׁ בְּרִיח) שֶׁל יָם הַתּוֹרָה, בַּעַל כָּל הַדְּגָיִם נִקְרָא לְוִיתָן, עַל שֵׁם הַתּוֹרָה שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (מִשְׁלֵי א) כִּי לְוִיתָן חֵן הֵם לְרֵאשֶׁף, וּבְךָ (תְּהִלִּים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ ה'.

נָחַת בְּגִינְיָה. דְּוֹדָי אֲרַבַּע גְּלוֹת הוּוּ, תֵּלַת, לְקַבֵּל תֵּלַת קְלִיפֵין דְּאֲגוּזָא, דְּאֵינוּן תְּהוּ, קוּ יֶרֶק, קְלִיפָּה יֶרֶקָה דְּאֲגוּזָא. תְּנִינָא בָּהוּ, אֲבָנִין מִפּוֹלְמִין, דְּאֵינוּן סְלָעִים תְּקִיפִין, דְּמֵאֲרִי מִתְּנִיתִין פֶּסְקוּ מִינֵיהוּ כַּמָּה פֶּסְקוֹת, וְנָקִיט לֹון, לְאַפְקָא מִיָּא דְּאוֹרִייתָא. וּבְגִין דָּא אֲתִקְרִיאוּ אֲבָנִים מִפּוֹלְמוֹת, דְּמִנֵּיהוּ מִיִּין נִפְקִין. קְלִיפָּה תֵּלִיתָא, דְּקִיקָא, גְּלוֹתָא תֵּלִיתָא, דְּהוּה זְעִיר, וְהָאִי אִיהוּ וְחֹשֶׁף. גְּלוֹתָא רְבִיעִא, תְּהוּם רַבָּה, חֲלַל דְּאֲגוּזָא. וְהָאִי אִיהוּ, (בְּרֵאשִׁית א) וְחֹשֶׁף עַל פְּנֵי תְהוּם.

וְאַתְקַרֵי בּוֹר, דְּנֶפֶל שָׁמָּה שׁוֹר, דָּא דְכְּתִיב בְּיוֹסֵף, (דְּבָרִים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ.

דְּאַתְמַר בֵּיהּ, (בְּרֵאשִׁית לו) וַיִּשְׁלַכְנוּ אוֹתוֹ הַבְּוֹרָה. נֹקֵבָא בִישָׂא. וְהַבּוֹר רֶק, דְּכּוֹרָא (נ"א דְּכּוֹרָא), רֶק בְּלֵא תוֹרָה, אֲכָל נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ. וְדָא גְּלוֹתָא רְבִיעִא, דוֹר דְּרִשְׁעִים מְלֵא נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים, רַמָּאִים כְּנֹחָשִׁים וְעַקְרָבִים, דְּעַקְרִין מִלֵּי דְרַבָּנָן, וְדִינִין לְשִׁקָּרָא, עֲלֵיהוּ אֲתֵמַר, (אִיכָה א) הָיָה צָרִיחָ לְרֵאשׁ.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, (שְׁמוֹת ב) דִּישְׂרָאֵל, בְּאֵלִין רְשִׁיעִיא עָרַב רַב, וְדָא בְּסוּף גְּלוֹתָא. וּבְגִין דָּא קֶץ דְּפּוֹרְקָנָא נֹקֵב עַד תְּהוּם רַבָּה. וְרַעֲיָא מְהִימָנָא, תְּהוּם הוּא הַמְּוֹת בְּהִיפּוֹף אֲתוּוּן, וְלִית מוֹת אֵלָּא עֲנִיוֹתָא, אַנְתָּ נְחִיתת תַּמָּן. וְהָא קָא אֲתִבְרִיר לְעִילָא, קָמִי תְנָאִים וְאֲמוֹרָאִים, וְכֻלָּהוּ נְחִיתִין בְּגִינָךְ בְּתַהוּמָא לְסִיעֵא לָךְ.

וְאַנְתָּ תִּנְיָא דְּמִסִּיעַ לָךְ יִתִּיר מִכָּלֵהוּ, בְּגִין דְּאַנְתָּ לְוִיתָן (נְחֹשׁ בְּרִיח) דִּימָא דְּאוֹרִייתָא, מֵאֲרִיָּה דְּכָל נוֹנִין לְוִיתָן אֲתִקְרִי, עַל שֵׁם אוֹרִייתָא, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (מִשְׁלֵי א) כִּי לְוִיתָן חֵן הֵם לְרֵאשֶׁף. וּבְךָ (תְּהִלִּים לו) אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יי'.

שנאמר בו (במדבר יט) אדם פי ימות באהל, ובארו בעלי המשנה, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עניות. ובהמה - אלו עמי הארץ, שהם נכפים כמו סוס ופרד תחת בעלי המשנה.

בין כף הרי (כא) המנורה הקדושה. פתח הרועה הנאמן ואמר, בעלי המשנה, מהו לזיתן? אמר לו המנורה הקדושה, זהו שדרגתו עמוד האמצעי, וצדיק, שנאמר בו גוף וברית נחשבים לאחד. והתגדל בים זה, שהיא האם העליונה, ים, שבה מיחדים את הקדוש ברנף הוא כ"ה כ"ה אותיות, שהם ים בחשבון, והוא בה. אמר רועה הנאמן, ודאי שלזיתן שעומד על שפת הים והעולם עומד על ספיריו, זה צדיק יסוד עולם, שכל העולם עומד עליו. אמר המנורה הקדושה, אשרי חלקך רועה הנאמן.

בת קול בגלות, עד שתבא אתה אליה, שאתה קול שלה, שכל אשה בת בעלה, כמו שנאמר ותהי לו לבת. מארשת היא לך, ועדין לא עשית (נכנסת) עמה לחפה.

נאמר (דברים כב) צעקה הנער[ה] המארשה ואין מושיע לה. כף השכינה, האם שלה (העליונה), צועקת על בנה ואין מושיע לה, עד שיבא העמוד האמצעי בשבילה, שהוא מושיע, שבגללה נאמר (זכריה ט) הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע למעלה, ואתה למטה. ומשום שאתה בדמותו, נאמר כף, (דברים ה) ואתה פה עמד עמדי. שכל ישראל חזרו ערב רב, שבגללם (שמות לב) וישלך

אדם דאתמר ביה (במדבר יט) אדם פי ימות באהל, ואוקמוה מארי מתניתין, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ולית מיתה אלא עניותא. ובהמה, אלין עמי הארץ, דאינון מתכפין פסוס פפרד תחות מארי מתניתין.

אדהכי הא בוצינא קדישא (אתא), פתח רעיא מהימנא ואמר, מארי מתניתין מאן איהו לזיתן. אמר ליה בוצינא קדישא, האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעייתא, וצדיק, דאתמר ביה, גוף וברית חשבינן חד. ואתרפי בימא דא, דאיהי אימא עלאה, ים, דבה מיחדין לקודשא בריה הוא כ"ה כ"ה אתון, דאינון ים בחושבון, ואיהו בה. אמר רעיא מהימנא, ודאי לזיתן דקאים על שפת הים, ועלמא קאי על ספירוי, דא (משלי י) צדיק יסוד עולם, דכל עלמא קאים עלוי. אמר בוצינא קדישא, זפאה חולקך רעיא מהימנא. (כאן חסר).

בת קול בגלותא, עד דתיתי אנת לגבה, דאנת קול דילה, דכל אשה בת בעלה, כמה דאת אמר ותהי לו לבת. מאורשה איהי לך, עדיין לא עבדת (ד"א עאלת) עמה לחופה.

אתמר, צעקה הנערה המארשה ואין מושיע לה. והכי שכינתא, אימא דילה (נ"א עלאה), צועקת על בנה, ואין מושיע לה, עד דיתיי עמודא דאמצעייתא בגינה, דאיהו מושיע. דבגינה אתמר, (זכריה ט) הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע. הוא מושיע לעילא, ואנת לתתא. ובגין דאנת בדיוקניה, אתמר כף, (דברים ה) ואתה פה עמוד עמדי. דכלהו ישראל אהדרו לאהליהון, ואנת לאו, עד פורקנא בתרייתא. ומאן גרם דא, ערב רב. דבגינייהו, לאהליהם, ואתה לא, עד הגאלה האחרונה. ומי גרם את זה?

מִיָּדוֹ אֶת הַלְחָת. וּמֵאֹתָהּ שָׁעָה
נִפְלָה וְלֹא נִגְאַלָה מֵעֶרֶב רַב,
שְׂבָהֶם נֶאֱמַר (שם י"ב) וְגַם עֶרֶב רַב
עָלָה אִתָּם. בְּכָל זֶה לֹא נִפְרְדוּ
מִיִּשְׂרָאֵל, וְשִׁפְחָה מִגְּבֻרָתָהּ, עַד
הַגְּאָלָה הָאֲחֵרונה.

אֲחֵהּ בֶּן הַמֶּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁלֶךְ נֶאֱמַר
בְּעֵמּוּד הָאֲמֻצְעֵי בְּכָל, חֲדוּהָ
שֶׁלֶךְ כְּחֲדוּהָ שְׁלוֹ תְהִיָּה כְּשִׁיבָא
לְגֹאֵל אֶת כְּלָתוֹ, (תהלים ט) וְהוּא
כְּחֻתָּן יֵצֵא מִחֻפְתּוֹ וְגו'. שְׁהָרִי
לְבוּשֵׁיָהּ בְּגָלוֹת חֲשׂוּכִים, וּבְזִמְנָן
שְׁהִיא מִתְלַבֶּשֶׁת בְּהֶם, הִיא
אוֹמְרָת, (שיר השירים א) אֵל תִּרְאַנִי
שְׁאֲנִי שְׁחֻרְחַרְתָּ. וְהַקְּלָפוֹת הִלְלוּ
הֶם מִשְׁחִית אֶף וְחֻמָּה, נִקְבָּה
רְעָה, שִׁפְחָה רְעָה, שְׁבִתָּאִי, (משלי
ו) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבֻרָתָהּ,
שְׁהִיא שְׁבִת הַמֶּלֶכָה. מִשְׁחִית אֶף
וְחֻמָּה סוֹכְבִים אֶת שְׁלֵשֶׁת
הָאֲבוֹת.

וְרֵא עוֹד, אֵלֶּא מָה שְׁהִיתָה בַּת
הַמֶּלֶךְ, י' עַל הו"ה, שְׁכָלוֹלִים
בְּאֲבוֹת - ה' רֵאשׁוֹנָה בְּאֲבָרָהֶם,
ה' שְׁנִיָּה בְּיִצְחָק, ו' בְּיַעֲקֹב,
וְהִיתָה י' רֵאשׁ עֲלֵיהֶם. נֶאֱמַר
(איכה ה) נִפְלָה עֲטָרַת רֵאשֵׁנו.
וְהַמְשִׁילוֹ רְבוּתֵינוּ מִשָּׁל לְמֶלֶךְ
שְׁהִיתָה לוֹ עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ,
וְאֵילָן יָפָה לְפָנָיו. בָּאָה לוֹ
שְׁמוּעָה רְעָה - הָרִים הַעֲטָרָה
מֵעַל רֵאשׁוֹ, וּמָה שְׁהִיָּה י' עַל
הו"ה, י' לְמַעְלָה, חֲזוֹר הוּהו"י, י'
לְמִשְׁתָּה. וְלָכֵן אֶמַר דָּוִד, (תהלים קיח)
אָבִן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֵאשׁ
פְּנֵה מֵאֵת ה' הִיתָה זֹאת.

קוּם רֹעֵה הַנְּאֻמָּן, קַח אָבִן זוֹ
בְּיָדְךָ, שְׁנֶאֱמַר בְּהָ (זכריה א) עַל אָבִן
אֶחָת שְׁבַעָה עֵינַיִם, לְשִׁבְרֵי קְלַפְתָּ
הָאֲגוּז. שְׁהָרִי כְּמָה רֹעִים פְּרָנְסִי
הַדּוֹר הַתְּכַנְסוּ עַל הָאָבִן הַזֹּאת,
שְׁהִיא סֵלַע שֶׁלֶךְ לְהוֹצִיא מִים
מִשָּׁם, שְׁכָלָה שֶׁלֶךְ מֵעֵין הַחֻכְמָה
בְּסֵלַע הַזֶּה, שְׁנִבְיַעְתּוֹ בַּתּוֹרָה

(שמות לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלּוּחֹת. וּמָה־הִיא
שְׁעֵתָא נִפְלָה, וְלֹא אֲתַפְרַקְתָּ מֵעֶרֶב רַב,
דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (שמות י"ב) וְגַם עֶרֶב רַב עָלָה אִתָּם.
בְּכָל דָּא לֹא אֲתַפְרַשָׁן מִיִּשְׂרָאֵל. וְשִׁפְחָה
מִגְּבֻרָתָהּ, עַד פּוֹרְקָנָא בְּתַרִּייתָא.

אֲנִתָּ בְּרָא דְּמִלְכָּא, פְּגוּוֹנָא דִּילֶךְ אֲתַמַּר
בְּעֵמּוּדָא דְּאֲמֻצְעֵיתָא (דף רע"ט ע"ב) בְּכָלֵא,
חֲדוּהָ דִּילֶךְ, כְּחֲדוּהָ דִּילִיָּה יְהֵא, כַּד יִיתִי
לְמַפְרַק לְכָלְתִּיָּה, (תהלים ט) וְהוּא כְּחֻתָּן יוֹצֵא
מִחֻפְתּוֹ וְגו'. דְּהֵא לְבוּשֵׁין דִּילִיָּה בְּגָלוֹתָא
חֲשׂוּכִין, וּבְזִמְנָא דְּאִיָּה מִתְלַבֶּשֶׁת בְּהוֹן, אִיָּה
אֲמַרָה (שיר השירים א) אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחֻרְחַרְתָּ.
וְאֵלִין קְלִיפִין אֵינּוּן, עוֹן מִשְׁחִית אֶף וְחֻמָּה,
נוֹקְבָא בִישָׂא, שִׁפְחָה בִישָׂא, שְׁבִתָּאִי, (משלי ל)
וְשִׁפְחָה כִּי תִירֶשׁ גְּבֻרָתָהּ, דְּאִיָּה שְׁבִת
מִלְכָּתָא. מִשְׁחִית אֶף וְחֻמָּה, סְחָרִין לְתַלְתָּא
אֲבָהוֹן.

וְרֵא עוֹד, אֵלֶּא מָה דְּהוֹת בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא, י'
עַל הו"ה, דְּכָלִּילָן בְּאֲבָהוֹן, ה' קְדַמָּאָה
בְּאֲבָרָהֶם. ה' תְּנִינָא בְּיִצְחָק. ו' בְּיַעֲקֹב. וְהוֹת
י' רִישָׁא עֲלֵיָּהוּ. אֲתַמַּר, (איכה ה) נִפְלָה עֲטָרַת
רֵאשֵׁנו. וְאֲמַתִּילוּ רַבְּנָן מְתָלָא, לְמִלְכָּא דְּהוּהָ
לִיָּה עֲטָרָה עַל רִישֵׁיָּה, וְאֵילָן יָאָה קְדַמִּיָּה,
אֲתִיא לִיָּה שְׁמוּעָה בִישָׂא, אֲרַמִּי עֲטָרָה מֵעַל
רִישֵׁיָּה. וּמָה דְּהוֹת י' עַל הו"ה. י' לְעִילָא,
אֲתַהֲדַר הוּהו"י, י' לְתַתָּא. וּבְגִין דָּא אֶמַר דָּוִד,
(תהלים קיח) אָבִן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה
מֵאֵת י' הִיתָה זֹאת.

קוּם רֹעֵיָא מְהִימְנָא, טוֹל אֲבָנָא דָּא בְּיָדְךָ,
דְּאֲתַמַּר בְּהָ, (זכריה א) עַל אָבִן אֶחָת שְׁבַעָה
עֵינַיִם. לְתַבְרָא קְלִיפִין דְּאֲגוּזָא, דְּהֵא כְּמָה
רֹעִים פְּרָנְסִי דְּרֵא, אֲתַכְנָשׁוּ עַל הָאִי אֲבָנָא,
דְּאִיָּה סֵלַע דִּילֶךְ, לְאֲפַקָּא מִיָּא מִתְמָן, דְּכָלָה

בסודות נסתרים אין סוף, ועליה נאמר (איוב כח) והחכמה מאין תמצא.

וכך תקף שלהם להעביר את הקלפה שלמעלה, וכשמגיעים לקלפה השניה, שהיא חזקה, היא קשה להם, ומפנים בה כל ימיהם כלם בלשונם, שהיא חזקה כמו פטישים, ואין להם רשות להוציא ממנה מים, אלא הטפות הללו שיצאו על ידך בזמן שנאמר בה (במדבר י) ויך את הסלע במטהו פעמים. ובמכה השניה יצאו הטפות הללו, ואלו הם רמזים של חכמה, רמזים של קבלה, שהם בחגיגה, ושאר המשניות. ומהאבן הזאת אין מי שיוציא חכמה, שהיא מבפנים, שאין לה סוף, (שהוא המוח מבפנים) חוץ ממך, שנאמר בך הלכה למשה מסיני.

פתח רועה הנאמן ואמר, סבא סבא, יש סלע ויש סלע, יש אבן ויש אבן. יש אבן של שם של יהו"ה, ועליה נאמר (דניאל ב) והאבן שהפתה את הצלם נעשית להר גדול. ויש אבן שהיא (ויקרא כו) אבן משפית, שאין שם נביעת מי החכמה ולא דבור.

אלא אבן שהיא סלע של משה, עליה נאמר (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו, שהיא בת קול, ולא תלוי בה אלא דבור ופיוס. אבל שפחה סלע אחר, שנקראה (קלפה) משנה נקבה של עבד נער. עליה נאמר, (משלי כט) בדברים לא יוטר עבד. אלא שמכים ומשברים ממנה כמה פסקות, ומלקטים אותם, ונקראו לקוטות. ועל שמלקטים אותם נקראו לקוטות, בלי נביעת חכמה וקבלה.

אבר סלע שלי היא בת המלך,

דילך מעין החכמה. בהאי סלע, דנביעא דילה באורייתא, ברזין סתימין לית סוף. ועלה אתמר, (איוב כח) והחכמה מאין תמצא.

וכך תוקפא דלהון לאעברא קליפה דלעילא, וכד מטן לקליפה תניינא, דאיהי תקיפא, איהי קשיא לון, ומחאן בה כל יומיהון כלהו, בלישנהון דאינון תקיפין פפטישין, ולית לון רשו לאפקא מינה מיא. אלא אלין טפין דנפקין על ידך, בזמנא דאתמר בה, (במדבר כ) ויך את הסלע במטהו פעמים. ובמחאה תניינא נפקי אלין טפין. ואלין אינון רמיזין דחכמה, רמיזין דקבלה, דאינון בחגיגה, ושאר מתניתין. והאי אבן לית מאן דאפיק מינה חכמה, דאיהי מלגאו, דלית לה סוף, (דאיהו מוחא מלגאו) בר אנת, דאתמר בך הלכה למשה מסיני.

פתח רעיא מהימנא ואמר, סבא סבא, אית סלע, ואית סלע, אית אבן, ואית אבן.

אית אבן דשמא דיהו"ה, עלה אתמר (דניאל יב) ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב. ואית אבן דאיהי (ויקרא כו) אבן משפית, דלית תמן נביעו דמיא דחכמתא, ולא דבור.

אלא אבן דאיהי (חסר) סלע, דמשה, עלה אתמר (במדבר כ) ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו. דאיהי בת קול ולא תליא בה אלא דבור ופיוסא. אבל שפחה סלע אחרא, דאתקריאת (קליפה) משנה. נוקפא דעבד נער. עלה אתמר, (משלי כט) בדברים לא יוטר עבד, אלא דמחאן ומתברין מינה כמה פסקות, ולקטין לון, ואתקרון לקוטות. ועל דמלקטי לון, אתקריאו לקוטות, בלא נביעו דחכמה וקבלה.

אבר סלע דילי, איהי ברתא דמלכא, בגינה

בשבילה נאמר ודברתם אל
הסלע לעיניהם ונתן מימיו,
בדבור ופיוס, כמו בת המלך.
ומשום שהפיתי בה, לקיתי
עליה, ונגזר עלינו מות. שמי
שמסרב למלכה, חיב מיתה. כל
שפן למי שמפה את פת המלך.
ולכן נגזר עלי שלא אפגס לארץ
ישראל, ואני קבור בארץ נכריה
ונעברה ממני. ונאמר (שמואל-ב כב)
וירד אליו בשבט. והשבט הזה
הוא אחד מן השבטים שלי,
שאני עתיד לרדת לשם להיות
עם ישראל בגלות. והכל נרמז,
ובמקום אחר פרשוה חכמי
המשנה.

שבית המקדש ושם המשיח
נקראו בשם יהו"ה. וזה ארבע
פני אדם, והם שבט לוי, הם
יצאו מחיות שהם שאר
השבטים, ונכנסו בחלקו של
אדם, שהם ארבע פנים שלו.
ומשה הוא אדם בדמות של
אותו אדם הראשון שלמעלה.
(משלי ל) מה שמו ומה שם בנו.
ומשום זה פהנים ולוים, מזונם
על ידי שהמלך אוכל בשלחן,
ושאר חילות המלך, לכל אחד
נותנים לו לאכל בבית מושבו.
ורועה הנאמן הוא כמו בן
המלך, קרוב למלך יותר מאלו
שאוכלים לשלחנו, שאין מי
שמתקרב למלך מפל בני
המלכות כמו בנו.

קם המנורה הקדושה ואמר, סבא
סבא, בדברים שלך נודע מי
אתה. אתה הוא אדם הראשון.
מה שמו, נאמר עליך. מה שם
בנו, נאמר על רועה הנאמן.
ומשום שהוא חדש פמה חדושים
בתורה, מעתדת לך חדוה, שפן
חכם ישמח אב (משלי י).

רועה הנאמן, בפרשה זו נזכרה
התפנסות שלך לאותו העולם,

אתמר, ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן
מימיו, בדבור ופיוס, ככרתא דמלפא. ובגין
דמחינא בה, לקינא עליה, ואתגזר עלנא
מותא. דמאן דמסרב למטרוניתא, חיב
מיתה. כל שפן מאן דמחא לברתיה דמלפא.
ובגין דא אתגזר עלי, דלא איעול לארעא
דישראל, ואנא קבור בארעא נוכראה,
ואתעברת מיני. ואתמר, (שמואל ב כג) וירד אליו
בשבט. והאי שבט, איהו חד משבטיא דילי,
דאנא עתיד לנחפא תמן למהוי עם ישראל
בגלותא. וכלא אתרמיז, ובאתר אוחרא
אוקמוה מארי מתניתין. (חסר).

דבי מקדשא, ושמא דמשיח, אתקריאו בשם
יהוה. ודא ארבע אנפי אדם, ואינון
דשבטא דלוי, אינון נפקן מחיון דאינון שאר
שבטין, ועאלו בחולקא דאדם, דאינון ארבע
אנפין דיליה. ומשה איהו אדם בדיוקנא
דהווא אדם קדמאה דלעילא. (משלי ל) מה שמו
ומה שם בנו. ובגין דא, פהניא וליואי,
מזוניהון על ידא דמלפא אכיל בפתוריה,
ושאר חיילין דמלפא, כל חד יחבין ליה
למיכל בבית מושב דיליה. ורעיא מהימנא
איהו ככרא דמלפא, קריב למלפא יתיר
מאלין דאכלין לפתוריה, דלית מאן דקריב
למלפא מפל בני מלכותא, ככריה.

קם בוצינא קדישא ואמר, סבא סבא, במלין
דילך אשתמודע מאן אנת. אנת הוא אדם
קדמאה. מה שמו, אתמר עליך. מה שם בנו,
אתמר על רעיא מהימנא. ובגין דאיהו חדש
פמה חדושים באורייתא, חדוה זמינא לגבך,
(משלי י) דבן חכם ישמח אב. (חסר).

רעיא מהימנא, בפרשתא דא, הוה אדפר
בנישו דילך לדהווא עלמא, דכתיב

שפֿתוֹב (דברים לב) עֲלֶה אֶל הַר הָעֶבְרִים הַזֶּה הַר נָבוֹ וְגו', וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ וְנֹאֲסַפְתָּ אֶל עַמְּךָ וְגו'. כַּאֲשֶׁר נֹאֲסַף אֶהְרֵן אַחִיד וְגו' (שם). וּבִפְרֹשֶׁה זֹו יֵשׁ לָךְ לַחֲזוֹר לְעוֹלָם, וְלִהְחִיּוֹת, וְלִהְכַנְסֵם לְאַרְצָן יִשְׂרָאֵל, וְלִהְתַּחֲבֵר בְּפְרֹשֶׁה זֹו בְּפִלְהַ שְׁלֶךְ, שְׁפִתוֹב בָּהּ (במדבר כה) הַנְּנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וְלִכְּן לֹא אֶמַר לָךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּאֵן רַד, אֲלֵא עֲלֶה. שְׁמַמְנוּ אֶתְהָ תַּכְנֵס לְאַרְצָן יִשְׂרָאֵל.

וְכֹה שְׁאֶמַר בָּךְ, (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה, אוֹי לְאוֹתָם אֲטוֹמִי לֵב, סְתוּמִי עֵינַיִם, שְׁלֵא יוֹדְעִים קְבוּרָתְךָ, שְׁהִיִּית אֶתְהָ מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִכְנִיס אוֹתְךָ לְאוֹתָהּ קְבוּרָה שְׁבָה אֶתְהָ נִקְרָא מֵת. זֶהוּ שְׁפִתוֹב (יהושע א) מִשֶׁה עֲבָדִי מֵת. וְאוֹתָם טַפְשִׁים אוֹמְרִים, וְכִי מִשֶׁה הָיָה מְפָחַד מִמִּיתָה, לְצֵאת מִהָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הַבָּא, כִּשְׁאֵר הַבְּרִיּוֹת! וְהֵם לֹא יוֹדְעִים שְׁקְבוּרָתְךָ וּמִיתָתְךָ אֵיךְ הִיא.

שְׁבָךְ פְּרִשׁוּהָ חֲכָמֵי הַמְּשֻׁנָה, שְׁמַתִּי חוּץ לְאַרְצָן אֵינָם חַיִּים. לֹא אֶמְרוּ שְׂאֵינָם עֲתִידִים לְהַחֲיוֹת, שְׁאֵלְמָלֵא כֶּךָ הָיוּ כּוֹפְרִים בְּתַחֲחִית הַמֵּתִים. אֲלֵא כֹּאֵן סוּד גְּדוֹל. קְבוּרָתוֹ בְּצֵלִם שְׂאֵינוּ הַגּוֹן לּוֹ, שְׁהִיא (תהלים טו) אֶרֶץ צִיָּה וְעֵינָף בְּלֵי מַיִם, וְאֵין מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וְכֹה (ישעיה גב) לֹא תֵאָר לּוֹ וְלֹא הַדֵּר. וּמִי שְׂרוּאָה אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ צֵלִם - וְנִרְאָהוּ וְלֹא מִרְאָה וְנִחְמְדָהוּ. וְלִכְּן נִבּוּאֵת יִשְׁעִיָה (שם גב) הִנֵּה יִשְׁפִּיל עֲבָדִי, רוּמְזוּ עֲלָיו.

וּמִשּׁוֹם אוֹתָהּ קְבוּרָה הָיָה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שְׁלֵא יָמוּת שֶׁם בְּחוּץ לְאַרְצָן, לְפִי שְׁהִיָה בְּאַרְצָן צִיָּה רַעֵב וְעֵינָף וְצָמָא בְּלֵי מַיִם, שְׁהִיא

(במדבר כז) (דף ר"פ ע"א) עֲלֶה אֶל הַר הָעֶבְרִים הַזֶּה הַר נָבוֹ וְגו', וְרֵאִיתָ אוֹתָהּ וְנֹאֲסַפְתָּ אֶל עַמְּךָ וְגו', כַּאֲשֶׁר נֹאֲסַף אֶהְרֵן אַחִיד וְגו'. וּבִהְיָא פְּרֹשֶׁתָא, אֵית לָךְ לְאַהֲדָרָא לְעֵלְמָא וְלִהְחִיּוֹת, וְלֹאֲעֵלָא לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְלֹאֲתַחֲבֵרָא בְּפְרֹשֶׁתָא דָא בְּכִלְהַ דִּילָךְ, דְּכַתִּיב בָּהּ, (במדבר כה) הַנְּנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. וּבְגִין דָּא לֹא אֶמַר לָךְ קְדֻשָּׁא בְּרוּךְ הוּא הֵכָא רַד, אֲלֵא עֲלֶה. דְּמַנִּיָה, אֲנַתְּ תִּהְיָ עֵאל לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

וְכֹה דְאֶמַר בָּךְ, (דברים לד) וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְיִ לְאֵינוֹן אֲטִימִין לְבָא, סְתִימִין עֵינֵינוֹן, דְּלֹא יִדְעִי קְבוּרָה דִּילָךְ, דְּהִוִּית אֲנַתְּ בְּעֵי רַחֲמֵי מְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְּלֹא יִיעוּל לָךְ בְּהִהוּא קְבוּרָה, דְּכֹה אֲנַתְּ מְתַקְרִי מֵת. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (יהושע א) מִשֶׁה עֲבָדִי מֵת. וְאֵינוֹן טַפְשָׁאֵי אֶמְרִין, וְכִי מִשֶׁה הָיָה מְפָחַד מִמִּיתָה, לְנַפְקָא מִהָאֵי עֵלְמָא, לְעֵלְמָא דְאֵתִי, כִּשְׁאֵר בְּרִיּוֹן. וְאֵינוֹן לֹא יִדְעִין דְּקְבוּרָה דִּילָךְ, וּמוֹתָא דִּילָךְ אֵיךְ הִיא.

דְּהָכִי אוֹקְמוּהָ מְאֵרֵי מַתְנִיתִין, דְּמַתִּי חוּצָה לְאַרְצָן אֵינָם חַיִּים. לֹא אֶמְרֵי דְאֵינָם עֲתִידִים לְהַחֲיוֹת, דְּאֵלְמָלֵי כֶּךָ הָיוּ בְּפְרִין בְּתַחֲחִית הַמֵּתִים. אֲלֵא הֵכָא רְזָא רַבְרָבָא, קְבוּרָה דִּילֵיהּ בְּצוּלְמָא דְלָאוּ הַגּוֹנָה לֵיהּ, דְּאֵיָהּ (תהלים מב) אֶרֶץ צִיָּה וְעֵינָף בְּלֵי מַיִם, וְלִית מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, וְכֹה (ישעיה גב) לֹא תֵאָר לּוֹ וְלֹא הַדֵּר. וּמֵאֵן דְּחֲזִי לֵיהּ בְּהִהוּא צוּלְמָא, וְנִרְאָהוּ וְלֹא מִרְאָה וְנִחְמְדָהוּ. וּבְגִין דָּא, נִבּוּאֵת יִשְׁעִיָה (ישעיה גב) הִנֵּה יִשְׁפִּיל עֲבָדִי, קָא רְמִיז עֲלֵיהּ.

וּבְגִין הַהוּא קְבוּרָה, הָיָה בְּעֵי רַחֲמֵי דְלֹא יָמוּת תַּמָּן בְּחוּצָה לְאַרְצָן, לְפּוּם דְּהָיָה בְּאַרְצָן

התורה. ולכן נֶאמַר עָלַי, עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה. מִשְׁפְּלוֹתוֹ הַרְאָה לוֹ אֶת מַעְלָתוֹ. אַף עַל גַּב שְׂאֵתָה קָבוּר בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא הִגִּיז לָךְ, עָרַם בְּלִי לְבוּשִׁים שְׁלָךְ, שֶׁהֵם עוֹר וּבָשָׂר (תְּלַבֵּשֵׁנִי), נָע וָנָד מִמְּקוֹמְךָ וּמִטְּלָטֵל וְגוֹלָה, הָרִי פָּנַחֵס שְׁעֵשִׂית עִמּוֹ טוֹב, שְׁעֲלִידָה נֶאמַר (במדבר כה) הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, הָרִי הוּא יַעֲשֶׂה עִמָּךְ טוֹבָה, וְבוֹ תִסְתַּלֵּק, בְּפִרְשָׁה שְׁלוֹ. שָׁבָה הַפְּלָה שְׁלָךְ, שֵׁם תַּתִּיחַד עִמָּה פְּחָתָן עִם פְּלָתוֹ.

שְׁהָרִי אִתָּה (תועלת גדולה לישראל בקבורתך), אִם לֹא הֵייתָ קָבוּר מִחוּץ לְאַרְץ הַקְּדוּשָׁה, מִחוּץ לַפְּלָה שְׁלָךְ, לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים מֵהַגְּלוּת, וּבְגִלְלָךְ נֶאמַר (ישעיה ג) וְהוּא מַחְלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ. נַעֲשִׂית חַל מִשׁוּם חֲטָא וּפְשַׁע שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּקַבּוּרָה שְׁלָךְ, שֶׁנֶּאמַר בְּךָ (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִי. וְמָה פְּתוּב בְּקַבּוּרְךָ? (ישעיה מ) וְכָל גֵּיָא יִנְשָׂא. כָּל שְׁפַל וְנִמְוֶה יִנְשָׂא בְּגִלְלָךְ, שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם שְׁפָלִים מִכָּל אָמָה וְלִשׁוֹן. וְכָל הַר וְגַבְעָה יִשְׁפְּלוּ, שֶׁהֵם הַרְשָׁעִים וְגִסֵּי הָרוּחַ.

וְזֶהוּ וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ. בְּחִבּוּר שְׁהַתְחַבֵּר עִמָּנוּ בְּגִלּוֹת, נִרְפָּא לָנוּ. שְׂאֵתָה הוּא כְּשִׁמְשׁ שְׁמַאֲרִי, שְׂאֵף עַל גַּב שְׁמַתְכִּנֵּס בְּלִילָה, מַאֲרִי הוּא לְלִכְנָה וְלִכְל הַכּוֹכָבִים וְהַמַּזְלוֹת. כִּף אִתָּה מַאֲרִי בְּכָל בְּעָלֵי הַלְכוֹת וְקַבְלוֹת. וְלָךְ נִשְׁקִים בְּנִסְתָּר, כְּמוֹ מְבוּעַ שְׁמִשְׁקָה אֶת הָאֵילָנוֹת פִּתַח שְׂרִשְׁיָהֶם בְּנִסְתָּר עַד שֶׁהַתְּבַקְעוּ מִימֵיו בְּגִלוּי. זֶהוּ שְׁכַתוּב (משלי ה) יִפּוּצוּ מַעֲיִנְתֶיךָ חוּצָה.

שְׂאֵתָה הוּא גַם כִּף, כְּמוֹ שְׁמֵשׁ שְׁהוֹלֵךְ בִּימֵי הַחֹרֵף פִּתַח הַמְּבוּעִים, וּכְשִׁמְגִיעָה הַגְּאֵלָה, תִּהְיֶה כְּמוֹ שְׁמֵשׁ שְׁהוֹלֵךְ בְּקִיץ

צִיָּה רָעַב וְעֵינֶיךָ וְצָמָא בְּלִי מַיִם, דְּאִיָּה אֹרִיִיתָא. וּבְגִין דָּא אֶתְמַר עָלֶיהָ, עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה. מִשְׁפְּלוֹתָא דִּילֶיהָ, אַחֲזִי לִיָּה מַעְלָתֶיהָ, אַף עַל גַּב דְּאַנְתָּ קָבוּר בְּאַתָּר דִּלְאוּ הִגִּיז לָךְ, עָרוּם בְּלֹא לְבוּשִׁין דִּילָךְ, דְּאִינוּן עוֹר וּבָשָׂר (תְּלַבֵּשֵׁנִי), נָע וָנָד מֵאַתָּר דִּילָךְ, וּמִטְּלָטֵל וְגַלִּי. הָא פְּנַחֵס דְּעַבְדַת טִיבוּ עִמָּיָה, דְּאֶתְמַר עָלָךְ, הַנְּנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, הָא אִיָּהוּ יַעֲבִיד טִיבוּ עִמָּךְ, וּבִיָּה תִסְתַּלֵּק בְּפִרְשָׁתָא דִּילֶיהָ. דְּבָה פְּלָה דִּילָךְ, תִּמְן תַּתִּיחַד עִמָּה, פְּחָתָן עִם פְּלָתֶיהָ.

וְהָא אִנְתָּ (תועלת גדולה לישראל בקבורתך), אִי לֹא הֵוִיתָ קָבוּר לְבַר מְאַרְעָא קְדִישָׂא, לְבַר מַפְלָה דִּילָךְ, לֹא הָוּוּ יִשְׂרָאֵל נְפָקִין מִגְּלוּתָא. וּבְגִינָךְ אֶתְמַר, (ישעיה ג) וְהוּא מְחֹלֵל מִפְּשָׁעֵינוּ. אֶתְעַבְדַת חַל בְּגִין חוּבָה וּפְשַׁע דִּישְׂרָאֵל בְּקַבּוּרָה דִּילָךְ, דְּאֶתְמַר בְּךָ (דברים לד) וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגִיָּא. וְמָה כְּתִיב בְּקַבּוּרָה דִּילָךְ. (ישעיה מ) כָּל גֵּיָא יִנְשָׂא, כָּל שְׁפַל וְנִמְוֶה יִנְשָׂא בְּגִינָךְ, דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן שְׁפָלִים מִכָּל אֹמָה וְלִישָׁן. וְכָל הַר וְגַבְעָה יִשְׁפְּלוּ, דְּאִינוּן רְשִׁיעֵיָא, וְגִסֵּי הָרוּחַ.

וְהָא אִיָּהוּ, (ישעיה ג) וּבְחִבְרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ, (בְּחִבּוּרָא) בְּחִבּוּרָה דְּאֶתְחַבֵּר עִמָּנָא בְּגִלּוֹתָא, נִרְפָּא לָנוּ. דְּאַנְתָּ הוּא כְּשִׁמְשָׂא דְּנָהִיר, דְּאַף עַל גַּב דְּאֶתְכַנְשׁ בְּלִילָא, נָהִיר הוּא בְּסִיָּהֲרָא, וּבְכָל כְּכַבֵּיָא וּמַזְלֵי. הָכִי אִנְתָּ נָהִיר, בְּכָל מְאַרֵי הַלְכוֹת וְקַבְלוֹת. וְלָךְ אֶשְׁתַּקִּיין בְּגִיזוֹ, כְּמְבוּעָא דְּאַשְׁקֵי לְאֵילָנִין תַּחוֹת שְׂרִשְׁיָהוּן בְּגִיזוֹ, עַד דְּאֶתְבַקַּע מִימּוֹי בְּאַתְגְּלִיָּא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (משלי ה) יִפּוּצוּ מַעֲיִנְתֶיךָ חוּצָה.

דְּאַנְתָּ הוּא אוֹף הָכִי, כְּשִׁמְשָׂא דְּאֵזִיל בִּימֵי הַחֹרֵף תַּחוֹת מְבוּעִין, וְכַד מְטִי

למעלה מהמבועים, ויהיו צוננים ברחמים. שפשאתה תחתיקהם, הם חמים בדין. בא רועה הנאמן וברך את המנורה הקדושה ואמר, ודאי אתה הוא שפאיר לי בזמן שנאמר עלי (בראשית כח) כי בא השמש. כבה השמש, שהחשיף את אורו. יהי רצון שה' יאיר שמו עליך.

ועוד אמר המנורה הקדושה, ודאי אתה הוא הכל, שאמר (במדבר יב) אם יהיה נביאכם וגו'. ולכן פשהתגלתה האם העליונה לך, אמרת (שמות א) אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה. משום שהיא רחמים, נאמר בה לא יבער הסנה.

וחמשה אורות יש לה, שנקראו קרני החמה, עד הוד. ומשם ועד הוד היו מאירים בך, רועה הנאמן. וזהו ונתן הוד למשה, להודיע שכלם נתנו לך, אפלו עד הוד. ולכן פני משה כפני חמה. וחמשה אלה עולים לחמשים שערי בינה.

ובחמשה אלה נאמר שהם חמשה אור של יום הראשון, שהם פנגד חמש אצבעות של הימין נראו לך בסנה. משום שאתה עתיד להוציא את זרע אברהם מהגלות, שהוא דרגת (אברהם) ימין. ומשם בינה, היא רחמים גמורים, היד הגדולה. (אבל) מצד הגבורה, היד החזקה, חמשה רקיע ביום שני, פנגד חמש אצבעות השמאל. אבל מצד דרגתך - (שמות יד) ובני ישראל יצאים ביד רמה. שגוף ושתי זרועות ושתי שוקים פנגד חמש אצבעות, ה' ה' ה'. חמש אצבעות של יד ימין, וחמש של

פורקנא, תהא כשמשא דאזיל בקיץ לעילא ממבועין, ויהו צוננין ברחמי. דכד אנת תחותיהו, אינון חמין בדינא. אתא רעיא מהימנא, ובריד לבוצינא קדישא, ואמר ודאי אנת הוא דנהיר לי, בזמנא דאתמר עלי, (בראשית כח) פי בא השמש, כבה השמש, דאחשיף נהוריה. יהא רעוא, דיהו"ה ינהיר שמייה עלך.

ועוד אמר בוצינא קדישא, ודאי אנת הוא כלא, (ס"א ויאמר וגו') דאמר, (במדבר יב) אם יהיה נביאכם וגו'. ובגין דא, פד אתגלייא אימא עלאה לך, אמרת (שמות א) אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה. בגין דאיהי רחמי, אתמר בה לא יבער הסנה.

וחמש נהורין אית לה, דאתקריאו קרני החמה, עד הוד, ומתמן עד הוד, הו נהרין בך רעיא מהימנא, והאי איהו ונתן הוד למשה, לאשתמודעא דכלהו לך אתייהבו, אפילו עד הוד. ובגין דא, פני משה כפני חמה. ואלין חמש, סלקין לחמשין תרעין דבינה.

ובאלין חמש דאתמר, דאינון חמש אור דיומא קדמאה, דאינון לקבל חמש אצבעאן דימינא אתחזיא לך בסנה. בגין דעתיד אנת לאפקא זרעא דאברהם מן גלותא, דאיהו דרגא (דאברהם) ימינא. ומתמן בינה איהו רחמים גמורים, יד הגדולה. (אבל) מסטרא דגבורה, יד החזקה, חמש רקיע, ביום שני, לקבל חמש אצבעאן דשמאלא. אבל מסטרא דדרגא דילך, (שמות יד) ובני ישראל יוצאים ביד רמה. דגוף ותריין דרועין ותריין שוקין, לקבל חמש אצבעאן, ה' ה' ה' ה' ה' אצבעאן דיד דיד

זד שמאל, ושתי זרועות ושתי
שוקים וגוף, שהם חמש
שעולים י"ה.

אמר לו רועה הנאמן, ברוך
אתה לאם העליונה, אבל הי"ה
הזה שם לי"ה ה', משום מטה
האלהים, שהוא ו'. ואמר, ודאי
כך הוא. אמר לו רועה הנאמן,
המנוחה הקדושה, לחזק את
דבריך, שמראה הוא לימין,
חשוב במראה, שנאמר בו (במדבר יב)
י' במראה אליו אתודע. ותמצא
מאתים ארבעים ושמונה,
שעולה בחשבון אברהם. אמר
המנוחה הקדושה, בהתחלה
נראה לך מראה זה שנאמר בו
במראה אליו אתודע, ולאחר
שאמרת (שמות ג) אסרה נא ואראה
את המראה הגדל הזה, שהזכיר
בו חמש פעמים הסנה - כעת
התגלה לך המראה הזה
במאתים ארבעים ושמונה
מצוותיו, שהם בחמשה חמשי
תורה. קם רועה הנאמן ונשקו
וברכו.

אמר לו המנוחה הקדושה,
המראה הזה לפעמים הוא באות
ה' - המראה הגדל, ולפעמים
הוא באות ב' - במראה אליו
אתודע, ולפעמים במ"ם - (יחזקאל
א) ממראה מתניו ולמטה,
ולפעמים בכ' - כמראה אדם
עליו, ולפעמים בוו' - (שמות כד)
ומראה כבוד ה', ולפעמים
למראה. לא היה לו להיות
תוספת אות כלל חוץ מב',
מבמראה. אלא ודאי המראה
הזה כלול הוא מעשר ספירות,
וכל אות מראה ספירה שלה,
כמו כמראה באות כ' מראה על
פתר, וכך שאר האותיות, כל
אחת מראה על ספירה שלה.
ולא צריך פאן להאריך, ולחכם
ברמיזה.

שמואל, ותריין דרועין ותריין (דף ר"פ ע"ב) שוקין
וגוף, דאינון חמש דסלקין י"ה.

אמר ליה רענא מהימנא, בריך אנת לאמא
עלאה. אבל האי י"ה שויא לי"ה ה',
בגין מטה האלהים, דאיהו ו'. ואמר ודאי
הכי הוא. אמר ליה רענא מהימנא, בוצינא
קדישא, לאתתקפא מלין דילך, דמראה איהי
לימינא, חשוב במראה דאתמר ביה (במדבר יב)
במראה אליו אתודע, ותשפח מאתן ותמנא
וארבעין, דסליק בחשבון אברהם. אמר
בוצינא קדישא, בקדמיתא אתחזי לך האי
חיזו, דאתמר ביה במראה אליו אתודע.
ולבתר דאמרת, (שמות ג) אסרה נא ואראה את
המראה הגדול הזה. דאדפיר ביה ה' זמנין
הסנה. כען אתגלייא לך חיזו דא, במאתן
ותמנא וארבעין פקודין אליו, דאינון
בחמשה חומשי תורה. קם רענא מהימנא,
ונשיק ליה, ובריך ליה.

אמר ליה בוצינא קדישא, האי מראה, לזמנין
איהו באות ה' המראה הגדול. ולזמנין
איהו באות ב', במראה אליו אתודע. ולזמנין
במ"ם, (יחזקאל א) ממראה מתניו ולמטה.
ולזמנין בכ' (שם) כמראה אדם עליו. ולזמנין
בו', (שמות כד) ומראה כבוד יי'. ולזמנין למראה.
לא הוה ליה למהוי תוספת את כלל, בר ב'
מן במראה. אלא ודאי, האי מראה כלילא
איהי מעשר ספירן, וכל את אחזי ספירה
דילה, כגון כמראה באות כ', אחזי על פתר,
והכי שאר אתוון, כל חד אחזי על ספירה
דילה. ולא צריך לארכא הכא, ולחפימא
ברמיזא.

וּכְמָה חֲזִינוֹת אֵית לָהּ, וְדַמְיוֹנוֹת וּמְרֵאוֹת אֵית לָהּ, וְכָל אֲשֶׁתְּמוֹדַע בְּעֵין הַשֶּׁכֶל דְּלִבָּא, דְּאֶתְמַר בְּהַלֵּב יוֹדַע הַלֵּב מִבֵּין. וְיִמָּה דְאָמַר, (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. דְּמִיּוֹן לָאוּ אִיהוּ, אֶלָּא בְּשֶׁכֶל דְּלִבָּא, וְלָאוּ בְּדַמְיוֹן דְּעֵינָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֶשׁוּהָ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּן אֵל. וְאֵית חֲזִינוֹת פְּגוֹן הַחוּזִים בְּפוֹכְכִים, אֲבָל חֲזִיוֹן הַנְּבוּאָה הוּא כְּחֲזִיוֹן לִילָה.

דְּמִיּוֹנוֹת וְחֲזִינוֹת, כְּמוֹ הַמְּבִין דְּבַר מִתּוֹף דְּבַר, וְהַמְּדַמָּה דְּבַר לְדְבַר. אֲבָל מְרָאָה, שֶׁהוּא בְּעֵין הַשֶּׁכֶל, הוּא כְּאוֹר שְׁמַאֲרֵי בֵּית עֵין. שְׂפַת הַיָּא עֵין שְׂחֹרָה. (שיר השירים א) שְׂחֹרָה אֲנִי וְנָאוּהָ, אוֹר שְׁמַאֲרֵי בְּהָ אוֹתוֹ לְבָן שְׁלִפְנַיִם. וּבֵית עֵין זֶה הִיא נֵר מְצוּהָ, אוֹר שְׁמַאֲרֵי לָהּ מִבְּפָנִים, וְתוֹרָה אוֹר. אֲמַר הַמְּנַרְהָ הַקְּדוּשָׁה, הִנְנוּ מָה שְׁמַאֲרֵי, שְׂכַעַת בְּתוֹרָה הַתְּגַלָּה לָךְ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנֵיתוֹ, וְזֶהוּ יְהוָה. בְּמְרָאָה אֵלֵינוּ אֲתוֹדַע. בְּמְרָאָה - אִמָּא הַעֲלִינָה. נוֹדַע לָךְ בְּדַעַת. בֵּין יְ"ה. בְּחֵלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, אוֹת ה"א אֲחַרְוֵנָה.

חֵלוֹם - בְּסֵתוֹם עֵינַיִם, וּמִשׁוֹם זֶה נִקְרָאת אֲסַפְקֵלְרִיָּה שְׂאִינָה מְאִירָה. נְבוּאָה הִיא מְרָאָה בְּפִתִּיחַת עֵינַיִם. וְשִׁלְשָׁה גֻּוֹנִים בְּעֵין כְּנֶגֶד שְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת, שְׂפָהֶם מְאִירָה בְּתַיְחִידָה, שְׂפִי כְּנִפֵי הָעֵין, נִצַּח וְהוֹד. הַמְּרָאָה לֹא נִרְאָה אֶלָּא בְּהֵם, כְּשֶׁהֵם פְּתוּחִים, הוּא מְרָאָה בְּהַקִּיץ. וְכִשְׁהֵם סְגוּרִים, הוּא מְרָאָה בְּחֵלוֹם.

אֲמַר לוֹ רֹעֵה הַנְּאָמָן, בְּרוּךְ אַתָּה לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, קוּם הַשֶּׁלֶם מְצוּת לְהֵאִיר בְּהֵן מְרָאָה אִיהוּ עֲלִיּוֹן בְּהֵם לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ

וּכְמָה חֲזִינוֹת אֵית לָהּ, וְדַמְיוֹנוֹת וּמְרֵאוֹת אֵית לָהּ, וְכָל אֲשֶׁתְּמוֹדַע בְּעֵין הַשֶּׁכֶל דְּלִבָּא, דְּאֶתְמַר בְּהַלֵּב יוֹדַע הַלֵּב מִבֵּין. וְיִמָּה דְאָמַר, (הושע יב) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה. דְּמִיּוֹן לָאוּ אִיהוּ, אֶלָּא בְּשֶׁכֶל דְּלִבָּא, וְלָאוּ בְּדַמְיוֹן דְּעֵינָא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּנִי וְאֶשׁוּהָ. (ישעיה מ) וְאֶל מִי תְדַמְיוּן אֵל. וְאֵית חֲזִינוֹת פְּגוֹן הַחוּזִים בְּפוֹכְכִים, אֲבָל חֲזִיוֹן דְּנְבוּאָה אִיהוּ כְּחֲזִיוֹן לִילָה.

דְּמִיּוֹנוֹת וְחֲזִינוֹת, פְּגוֹן הַמְּבִין דְּבַר מִתּוֹף דְּבַר, וְהַמְּדַמָּה דְּבַר לְדְבַר. אֲבָל מְרָאָה דְאִיהִי בְּעֵין הַשֶּׁכֶל, אִיהִי כְּאוֹר דְּנְהִיר בְּבֵית עֵינָא. דְּבֵית עֵינָא אִיהִי אוֹפְכָמָא. שְׂחֹרָה אֲנִי וְנָאוּהָ, אוֹר דְּנְהִיר בְּהָ הַהוּא חֲוּרוֹ דְּלָגוֹ. וְהֵאִי בֵּית עֵינָא, אִיהִי (משלי ו) נֵר מְצוּהָ. נְהוּרָא דְּנְהִיר בְּהָ מְלָגוֹ, וְתוֹרָה אוֹר.

אֲמַר בּוּצִינָא קְדִישָׁא הֵינּוּ מְאִי דְאִמִּינָא דְכַעֵן בְּאוֹרֵייתָא אֲתַגְלִיא לָךְ קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנֵיתִיָּה, וְהֵאִי אִיהוּ יְהוָה, בְּמְרָאָה אֵלֵינוּ אֲתוֹדַע. בְּמְרָאָה, אִמָּא עֲלָאָה. אֲתוֹדַע, לָךְ בְּדַעַת. בֵּין יְ"ה. בְּחֵלוֹם אֲדַבֵּר בּוֹ, ה"א בְּתַרְאָה.

חֵלְמָא, בְּסֵתִימוֹ דְּעֵינַיִן. וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִיאת אֲסַפְקֵלְרִיָּה שְׂאִינָה מְאִירָה. נְבוּאָה אִיהִי מְרָאָה בְּפִתִּיחוֹ דְּעֵינַיִן. וְשִׁלְשָׁה גֻּוֹנִין בְּעֵינָא, לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהֵן. דְּכֵהוּן נְהִירָא בְּתַיְחִידָאָה, תְּרִין כְּנִפֵי עֵינָא, נִצַּח וְהוֹד. מְרָאָה לֹא אֲתַחְזִיא אֶלָּא בְּהוֹן, כִּד אֵינוֹן פְּתַחִין, אִיהִי מְרָאָה בְּהַקִּיץ. וְכִד אֵינוֹן סְגִירִין, אִיהוּ מְרָאָה בְּחֵלוֹם.

אֲמַר לִיָּה רַעֲיָא מְהִימָנָא, בְּרִיךְ אַנְתָּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּם אֲשֶׁלִּים פְּקוּדִין, לְאַנְהָרָא מְרָאָה אִיהוּ עֲלָאָה בְּהוֹן, לְקוּדְשָׁא

הוא. אָמַר לוֹ הַמְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, ייִ היא בת עֵינַי, (משלי י) כִּי נָרַ מְצוּנָה וְתוֹרָה אֹרֶךְ הַיּוֹם שְׁמַאִיר בָּהּ ה', שְׁלֹשֶׁת גּוֹנֵי הָעֵינַי וְשִׁתֵּי כֹנָפֵי הָעֵינַי. חֲמֵשֶׁה אֹרֶךְ מְאִירִים בָּהּ מִבְּחוּץ, ה' עֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא אֹרֶךְ הַמְרָאָה.

הַשְׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת סִימֹן טז

מְצוּנָה לִיבָם אֲשֶׁת הָאֵת. וְסוּד זֶה הָרִי בְּאַרְנוֹ, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה טוֹב וְאָמַת עִם אָחִיו הַמֵּת שְׁלֵא יִכְרַת מִהָעוֹלָם הַהוּא. מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ אָדָם שְׁמַת בְּלֹא בָנִים, לֹא עֵבֶר כְּתָל שֶׁל בְּרִזָּל לְהַפְנִס תוֹךְ הַיֵּכַל הַמְלֻךְ. מִשׁוּם שְׁכַתָּל שֶׁל בְּרִזָּל קָנָם בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לְעוֹלָם הָאֲחֵר, וְאַחַר אוֹתוֹ הַכְּתָל עוֹמְדִים אֶלְף וְשִׁשִּׁים רְבּוּא מְלֻאָכֵי חֲבֵלָה, וְכֹלָם נִקְרָאִים בְּעֵלֵי מַגְנִים, בְּעֵלֵי אֵיבָה. חֲרֻבוֹת מְשַׁנְּנוֹת שֶׁל אֵשׁ לוֹהֶטוֹת בִּידֵיהֶם.

וְתוֹךְ אוֹתוֹ כְּתָל יֵשׁ (ב) שְׁשִׁים אֶלְף הַיֵּכְלוֹת שֶׁל חֲשֵׁף. וְכֹל הַיֵּכַל וְהַיֵּכַל יֵשׁ בּוֹ חֲלוּנוֹת פְּתוּחִים לְגִיּהֶנָּם. וְכֹל אֵלוֹ שְׁלֵא זָכוּ בְּבָנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּאֲשֶׁר יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ וְהוֹלְכִים לְהַפְנִס לְאוֹתוֹ עוֹלָם אַחֵר וּפְגַעוּ תוֹךְ אוֹתוֹ כְּתָל, וְיוֹצְאִים כָּל אֵלוֹ בְּעֵלֵי מַגְנִים וְטוֹרְדִים אוֹתָם, וּמְכַנְיִסִים אוֹתָם תוֹךְ אֵלוֹ הַיֵּכְלוֹת וְיוֹשְׁבֵים שָׁם עַד שֶׁיִּגְאָלוּ.

וּבְכָרָ יוֹם יוֹם טוֹעֲמִים טַעַם שֶׁל גִּיּהֶנָּם, אֶף עַל גַּב שֶׁהוּא זָכָאִי, חוּץ מֵאֵם שְׁזָכוּתוֹ גְּדוּלָה וְזָכוּת אָבוֹתָיו. וְאֵלוֹ הֵם שֶׁהַשְּׁתַּדְּלוֹ בָּהֶם וְלֹא יָכְלוּ. מִשׁוּם שֶׁכָּל אֵלוֹ שְׁלֵא הַתְּפִשְׁטָה מֵהֶם הַצּוּרָה שֶׁל מַעֲלָה בְּזֶה הָעוֹלָם, לֹא עוֹלִים תוֹךְ הָעוֹלָם הַהוּא. וְכֹל אֵלוֹ שְׁלֵא הַשְּׁתַּדְּלוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּבָנִים, כְּאֲשֶׁר יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם מִתְקַרְבִּים תוֹךְ הַכְּתָל הַזֶּה, וְיוֹצְאִים אוֹתָם בְּעֵלֵי מַגְנִים וְטוֹרְדִים אוֹתָם בְּאֵשׁ לוֹהֶטָה.

עֲלָמָ אַחֲרָא וּפְגַעוּ גוֹ הַהוּא כּוֹתְלָא. וְנִפְקִין כָּל אֵינּוֹן מְאִרֵי תְרִיסִין וְטוֹרְדִין לוֹן, וְעֲאֲלִין לוֹן גוֹ אֵינּוֹן הַיֵּכְלִין וְיִתְבִּין תַּמָּן עַד דִּיתְפָּרְקוּן.

וּבְכָרָ יוֹמָא וְיוֹמָא טַעֲמִין טַעֲמָא דְגִיּהֶנָּם, אֶף עַל גַּב דְּאֵיהוּ זָכָאִה. כָּר אֵי זְכוּתִיה סְגִי וְזָכוּתָא דְאַבְהָן. וְהִגִּי אֵינּוֹן דְאַשְׁתַּדְּלוּ בָהּ וְלֹא יָכְלוּ. בְּגִין דְכָל אֵינּוֹן דְלֹא אֲתַפְּשֵׁט מִנְהוֹן דִּיּוֹקְנָא דְלַעִילָא בְּהַאי עֲלָמָא לָא עֲאֲלִין גוֹ הַהוּא עֲלָמָא. וְכָל אֵינּוֹן דְלֹא אֲשְׁתַּדְּלוּ בְּהַאי עֲלָמָא בְּבָנִין כַּד נִפְקִי מִהַאי עֲלָמָא קְרִיבוּ גוֹ הַאי כּוֹתְלָא וְנִפְקִין הִנְהוּ מְאִרֵי תְרִיסִין וְטוֹרְדִין לוֹן בְּנוֹרָא מְלַהֲטָא.

בְּרִיךְ הוּא. אָמַר לִיָּה בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, ייִ, אֵיָהּ בַת עֵינָא, כִּי נָרַ מְצוּנָה וְתוֹרָה אֹרֶךְ הַיּוֹם דְּנִהִיר בָּהּ ה', ג' גּוֹוֹנִין דְעֵינָא, וְתִרִין כְּנָפֵי עֵינָא. חֲמֵשׁ אֹרֶךְ נִהִרִין בָּהּ מְלַגָּאוּ, ה' עֲלָאָה דְאֵיָהּ אֹרְהָ מְרָאָה.

הַשְׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סִימֹן ט"ז)

בְּקוֹרָא לִיבָם אֲשֶׁת הָאֵת. וְרָזָא דָא הַא אוֹקִימָנָא, דְּאֵיהוּ עֵבִיד טִיבוּ וְקִשׁוּט עִם אָחוּהִי מִיָּתָא, דְּלֹא לִישְׁתַּצִּי מִהַהוּא עֲלָמָא. בְּגִין דְּהַהוּא כָר נָשׁ דְּמִית בְּלֹא בָנִין לָא אַעֲבַר כּוֹתְלָא דְפְרִזְלָא לְמִיעֵל גוֹ פְּלִטְרִין דְּמִלְכָא. בְּגִין דְּכְתָלָא דְפְרִזְלָא קְרִימָא בֵּין הַאי עֲלָמָא לְעֲלָמָא אַחֲרָא, וְכַתֵּר הַהוּא כּוֹתְלָא קְרִימָן אֶלְף וְשִׁתֵּין רִיבּוּא מְלֻאָכֵי חֲבֵלָה, וְכִלְהוּ אַקְרוּן מְאִרֵי תְרִיסִין, מְאִרֵי דְכָבוּ. סִיפֵי שְׁנַנְן דְּנוֹרָא מְלַהֲטִין בִּידֵיהוּ.

וְגוֹ הַהוּא כּוֹתְלָא אֵית (ב) שִׁתֵּין אֶלְפֵי הַיֵּכְלִין דְּחִשׁוּכָא. וְכָל הַיֵּכְלָא וְהַיֵּכְלָא אֵית בֵּיה כּוּיִן פְּתִיחָן לְגִיּהֶנָּם. וְכָל אֵינּוֹן דְלֹא זָכוּ בְּבָנִין בְּהַאי עֲלָמָא, כַּד נִפְקִין מִיָּגִיָּה וְאֲזִלִין לְאַעֲלָא לְהַהוּא

וְגו' אֵינּוֹן הַיְכָלִין אֵיךְ הַיְכָל חָדָא. וְהָהוּא
הַיְכָל אַקְרִי הַיְכָל פּוֹעֲלֵי אֶזְרָא, וְנִטְלִין לִיה
וְעָאֲלִין לִיה בְּהָהוּא הַיְכָלָא וְתַמָּן אֲתִטְרִיד
בְּכָל יוֹמָא וְדָא קָשָׁה מִגִּיהֶנָּם. אִי אֵיךְ לִיה
פְּרוּקָא, יְאוּת. וְאִי לָאו, לָא נִפְיָא מִתַּמָּן
לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים קכ"ז) אֲשֶׁרִי הַגָּבֵר
אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם וְגו'. כִּד אֵיךְ לֹוֹן
פְּרוּקָא לְאֵינּוֹן דְּלֵא זְכוּ, אֵיטְרִיד לְהֵהוּא
אֲתֵתָא מִמֶּשׁ דְּהוּא שְׁבַק תַּמָּן, בְּאַתְרֵי דְנִפְשִׁיה
וְרַעוּתֵיהָ הָוָה שׁוּי תְּדִיר וְאֲדַבֵּק בְּרַעוּתָא
וְתִיאוּבְתָא. וְכִד אֲשַׁתְּמֶשׁ בְּהָהוּא אֲתֵר אַחוּהָ
דְּמִיתָא, הָהוּא דְּבִיקוּ דְּתִיאוּבְתָא דְנִפְשָׁא
דְּשְׁבַק בְּהָהוּא אֲתֵר אֲתֵר בְּאַתְעֵרוּתָא
דְּאַתְתִּיהָ דְּאַתְעֵרְתָּ לְגַבִּיהָ וְאַחוּהָ דְשׁוּי
רַעוּתֵיהָ בְּאַחוּהָ בְּהָהוּא אֲתֵר. כִּדִּין אֲתֵעֵרוּ דָּא
מִתְעֵר לְהָהוּא מִיתָא בְּאֵינּוֹן הַיְכָלִין וְנִפְק
מִתַּמָּן.

וְחַד מִמֵּנָא מֵאֵינּוֹן מֵאֲרִי תְרִיסִין אֲתִי עֲמִיה
וְאַתְהֵדֵר בְּרֵי נֶשׁ לְהָהוּא אֲתֵר וְיָשׁוּב לִימִי
עֲלוּמִיו. הָהוּא מִמֵּנָא קָרִי עֲלִיהָ, וְוִי דְנִפְיָא
אַגְרִיהָ בְּטִיקוּלִיהָ. מָאן דְּהָוָה סִיב אֲתֵתְהֵדֵר
רַבֵּינָא לְחִיכָא בֵּיה. וְעַם כָּל דָּא, קִדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא רַעוּתֵיהָ לְמַעַבְד עֲמִיה טִיבוּ לְאַתְתַּקְנָא
בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְדָא אֵיהוּ דְמֵאֲרִיהָ אֲתֵרְעִי בֵּיה.
רַבֵּינָא מִתְרִיסֵר שְׁנִין דְּלֵא אֲשֵׁלִים לְעֵשְׂרִין אוּ
דְּאֵיהוּ רַבֵּינָא דְלֵא נְסִיב, קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
אַעְקֵר לִיה, וְשְׁתִּיל לִיה לְבַתֵּר בְּסִטְרָא דְאַבּוּי
בְּקִשְׁיֵו, וְדָא לָא אֲזִיל לְהָהוּא כּוֹתְלָא.

בֵּין גֵּן עֲדָן וְגִיהֶנָּם אֵיכָּא חַד טִינְרָא וְדָא הוּא
טִינְרָא דְמַחְלוּקָתָא. אֲמַאי אַקְרִי הָכִי, בְּגִין
דְּכָל בְּנֵי עֲלֵמָא עֲבָדִין פְּלִיגָא בְּמֵאֲרִיהוֹן עַל
הָהוּא רַבֵּינָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חֲמִי בֵּיה
דְּלֵא יִצְלַח, דְּאִי אֲתַקְשִׁי לָא אֲתַנְטַע בְּנִטְיַעָא

וְהוּא מֵאֲרִי תְרִיסִין אֲתִי עֲמִיה
וְאַתְהֵדֵר בְּרֵי נֶשׁ לְהָהוּא אֲתֵר וְיָשׁוּב לִימִי
עֲלוּמִיו. הָהוּא מִמֵּנָא קָרִי עֲלִיהָ, וְוִי דְנִפְיָא
אַגְרִיהָ בְּטִיקוּלִיהָ. מָאן דְּהָוָה סִיב אֲתֵתְהֵדֵר
רַבֵּינָא לְחִיכָא בֵּיה. וְעַם כָּל דָּא, קִדְשָׁא בְּרִידָא
הוּא רַעוּתֵיהָ לְמַעַבְד עֲמִיה טִיבוּ לְאַתְתַּקְנָא
בְּהָאֵי עֲלֵמָא, וְדָא אֵיהוּ דְמֵאֲרִיהָ אֲתֵרְעִי בֵּיה.
רַבֵּינָא מִתְרִיסֵר שְׁנִין דְּלֵא אֲשֵׁלִים לְעֵשְׂרִין אוּ
דְּאֵיהוּ רַבֵּינָא דְלֵא נְסִיב, קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
אַעְקֵר לִיה, וְשְׁתִּיל לִיה לְבַתֵּר בְּסִטְרָא דְאַבּוּי
בְּקִשְׁיֵו, וְדָא לָא אֲזִיל לְהָהוּא כּוֹתְלָא.

בֵּין גֵּן עֲדָן וְגִיהֶנָּם אֵיכָּא חַד טִינְרָא וְדָא הוּא
טִינְרָא דְמַחְלוּקָתָא. אֲמַאי אַקְרִי הָכִי, בְּגִין
דְּכָל בְּנֵי עֲלֵמָא עֲבָדִין פְּלִיגָא בְּמֵאֲרִיהוֹן עַל
הָהוּא רַבֵּינָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא חֲמִי בֵּיה
דְּלֵא יִצְלַח, דְּאִי אֲתַקְשִׁי לָא אֲתַנְטַע בְּנִטְיַעָא

יתקשה, לא ננטע בנטיעה טוב.
ועתה שהוא רף וראוי לעקרו,
נעקר, ושותל אותו הקדוש ברוך
הוא.

באשר נעקר, עולה אצל אותו
סלע, ושם היכלות ידועים לאלו,
וחילות ומחנות רבים עומדים
שם שממנים עליהם. וכלם
בחשבון עומדים, ועומדים שם
עד שיגאלו מצד של אביו. ואם
לא אביו, לעתים עומדים
לחמשים שנה, ועושה בו
הקדוש ברוך הוא טובה ונגאל
בקרובו שקרוב לו או אחרו.

וכמה גאלות מזמין הקדוש
ברוך הוא לאותו אדם. הגוף
הראשון מה יהיה ממנו? שאלה
שאלו לפני החברים, אם יתקיים
אותו גוף אם לא. אם תאמר
שלא יתקיים, וכי יאבדו מעשה
ידיו של הקדוש ברוך הוא?!
אם תיב היה הרבה ולא ראוי
להתקיים, לא שאלתי. שודאי
נאבד ולא יתקיים.

אבל כמה הם שחוזרים לזה
העולם ונתקנו גופם, מה יהיה
ממנו? הגוף ההוא לא נאבד,
שהרי הקדוש ברוך הוא לא
יאבד מעשה ידיו, ובריות
מזמנות לעשות ממנו. ואלו היו
גופים שחוזרים בלי רוח.

באשר עתיד הקדוש ברוך הוא
להחיות המתים, אלו יבנו
ויקומו ארבעים יום בלי רוח.
והקדוש ברוך הוא חס עליהם
ושולח עליהם רוח שנושבת בגן
עדן, ויקומו על עמדם ויהיו
שמשים לצדיקים שעוסקים
בתורה. ואלו ימותו כמקדם,
ואחר כך יקומו להם, ועל זה
פתיב (קהלת ד) ושבת אני את
המתים שפכר מתו, מזמן
קדמון.

באשר יקומו, ידעו את קונם

שפיר. והשתא דאיהו רפיכא ויאות
לאתעקרא, אתעקר ושתיל ליה קדשא בריך
הוא.

בר אתעקר עאל לגביה ההוא טינרא ותמן
היכלין ידיעאן לאילין וחיילין ומשיריין
סגיאין קיימין תמן דממונין עלייהו. וכלהו
בחושבנא קיימי, וקיימי תמן עד דאתפריקו
בסטרא דאבוי. ואי לאו אבוי, זמנין דקיימי
לחמשין שנין ועביד ביה קדשא בריך הוא
טיבו ואיפרק בקריבא דקריב ליה או אחוה.

וכמה פרוקי אזמין קדשא בריך הוא לההוא
בר נש. גופא קדמאה מה תהא מגיה.
שאלתא שאילו קמיה חבריאי, אי יתקיים
ההוא גופא, אי לאו. אי תימא דלא יתקיים,
וכי ייבדון עובדי ידוי דקודשא בריך הוא. אי
חיבא הוה סגי ולא אתחזי לאתקיימא, לא
שאילנא. דודאי אתאביד ולא אתקיים.

אבל כמה אינון דאתהדרו להאי עלמא
ואתתקנו גופא מה תהא מגיה. ההוא
גופא לא אתאביד, דהא קדשא בריך הוא לא
יאבד עובדי ידוי ובריין זמינין למעבד
מנייהו. ואינון הוו גופין דאתהדרן בלא
רוחא.

בר זמין קדשא בריך הוא לאחייא מתייא,
אלין יתבנון ויקומון ארבעין יומין בלא
רוחא. וקודשא בריך הוא חס עלייהו ומשדר
עלייהו רוחא דנשיב בגנתא דעדן ויקומון
בקיומיהון ויהון שמשין לצדיקייא
דמתעסקין באורייתא. ואלין ימותון
כמלקדמין ולבתר יקומון לון, ועל דא כתיב
(קהלת ד) ושבת אני את המתים שפכר מתו,
מקדמת דנא.

בר יקומון ינדעון למאריהון ידיעה דלא

ידיעה שאינה ברורה כשאר בני אדם, ואלו שמשים של העם הקדוש. בספרו של שלמה על אלו הגופים פתוב, (דניאל יב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה וגו' ואלה וגו'. בין צדיקים בין רשעים - יקומו, ועל זה פתוב בהם בארח סתום - ורבים, ולא כתוב מי אלו.

ומשום כל זה, אף על גב שאמרנו שנשפרו - לא כף. שהרי אין לנו גוף מאלו שלא יקומו מדור המבול ודור הפלגה, וישברו כמקדם. דור המבול מה פתוב בהם? כי השחית כל בשר את דרכו, משחיתים אותו איבר. משום זה נענשו. אף כאן, כל אלו שלא זכו לבנים, אין להם חלק באותו עולם עד שמתקנים. ואפלו לחמשים דורות מחזיר להם הקדוש ברוך הוא, כמו שנתבאר. מצוה לחלץ את יבמתו, הרי נתבאר הואיל ואין רצון של זה או של זה ולא נתקן בחיבותו, יש לחלץ.

ואם תאמר, במקום שמצויים חיים יש סנדל ביפי של תקוני הרגלים, שכתוב (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו', משום שזה הוא מקום שמצויים בו חיים. ובמקום שמצויה בו מיתה אין סנדל כלל, משום שהוא צד שאין בו תקון של רגלי בני אדם, ומשום זה אין בו סנדל. וכל אלו הצדדים שמתפשטים ממנו, כלם מישני רגלים עד שמשתנה פרגלי התרנגול.

במלכות שבא פתוב (מלכים א - ו) ותבא לנסותו בחידות, אחד שעשה לרגליו סנדל של הצד האחר. מה פתוב? (שם) ויגד לה המלך את כל לבבה [דבריה], ולא כתוב ויעש לה. גלה לה הסוד ולא הצטרף לעשות לה סנדל, שאין דרך לאותו צד בזה.

אתר דשריין ביה חיים. ובאתר דשריא ביה מותא לית סנדל כלל, בגין דאיהו סטרא דלית ביה תיקונא דרגלין דבר נש. ובגין כן לית ביה סנדל. וכל אינון סטרין דמתפשטין מניה, פולהו משניין רגלין עד דאשתני כרגלא דתרנגולא.

מלכות שבא פתוב (מלכים א ז) ותבא לנסותו בחידות, חדא דעביד לרגלוי סנדלא דסטרא אותרא. מה פתוב (מלכים א ז) ויגד לה המלך את כל דבריה, ולא פתוב ויעש לה. גלי לה רזא ולא אצטרף למעבד לה סנדלא, דלאו אורחא להאי סטרא בהאי.

בריא כשאר בני נשא ואלין שמשין דעמא קדישא. בספרא דשלמה על אלין גופין פתיב, (דניאל י"ב) ורבים מישני אדמת עפר יקיצו אלה וגו' ואלה וגו'. בין זכאין בין חייבין יקומו, ועל דא כתיב בהו באורח סתים, ורבים. ולא כתיב מאן אינון.

ובגין כל דא אף על גב דאמרין דאתפרו לאו הכי. דהא לית לן

גופא מאלין דלא יקומון מדור המבול ודור הפלגה, ויתפרוין פמלקדמין. דר המבול מה כתיב בהו כי השחית כל בשר את דרכו, מחבלין ההוא שייפא. בגין כן אתענשו. אוף הכא כל אינון דלא זכו לבנין, לית לון חולקא בההוא עלמא עד דמתקנון. ואפילו לחמשין דרין אהדר לון קדשא בריה הוא כמה דאתמר. פקודא לחלוץ את יבמתו, הא אתמר הואיל ולית רעותא דהאי או דהאי, ולא אתתקנון בחביבו, אית לחלוץ.

ואי תימא באתר דשריין חיים אית סנדל בשפירו דתקונא דרגלין, דכתיב (שיר השירים ז) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב וגו' בגין דדא איהו

אתר דשריין ביה חיים. ובאתר דשריא ביה מותא לית סנדל כלל, בגין דאיהו סטרא דלית ביה תיקונא דרגלין דבר נש. ובגין כן לית ביה סנדל. וכל אינון סטרין דמתפשטין מניה, פולהו משניין רגלין עד דאשתני כרגלא דתרנגולא.

מלכות שבא פתוב (מלכים א ז) ותבא לנסותו בחידות, חדא דעביד לרגלוי סנדלא דסטרא אותרא. מה פתוב (מלכים א ז) ויגד לה המלך את כל דבריה, ולא פתוב ויעש לה. גלי לה רזא ולא אצטרף למעבד לה סנדלא, דלאו אורחא להאי סטרא בהאי.

ומשום זה מי שרואה בחלומו שנותנים לו סנדלים לרגליו, ודאי שחיים נמסרו לו. ומי שרואה שפושטים ממנו סנדל, בדין צד האחר ימסר אם לא ישוב. ועל זה יש לשלף לזה ולתת אותו תוף עפר, סוד זה סנדל שהוא רגיל בו לא ישלף, כדי שלא יסור ממנו. אבל צריך סנדל אחר לשלף ממנו, וכמה הם.

אלו בעלי מגנים באותו צד שמתאספים שם להנעיל אותו סנדל לאותו צד, ולא יכולים. חוזר אצל אותו מת ובא בטענות עליו לפני הקדוש ברוך הוא לחוס עליו, והקדוש ברוך הוא חס עליו.

ומשום אותו סנדל חוזר לאותו מקום ארבעים ימים וסר מאותו מת, וכל אלו בעלי מגנים שלו. והקדוש ברוך הוא נותן לו ענש וגואל אותו, אבל לא נכנס תוף המקדש. ומקום מתקן להם מחוץ לגן עדן, ושם עומדים ומשבחים להקדוש ברוך הוא ורואים אותו מרחוק ואת אותו האור של עדן הצדיקים שגבן עדן ומתבישים במעשיהם. אשריהם הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. (ע"כ

מההשמטות).

ארבעים יפנו לא יסיף וגו' (דברים כה). מצוה זו להלקות הרשע, שהוא סמאל, שעתיד הקדוש ברוך הוא להפכותו חמשים מפות, משום שעשה עצמו אלוה. יבא היחוד שמיוחדים בו ישראל בכל יום בכ"ה אותיות, ויפה בהם את מי ששם עצמו אלוה. ואינו אלא עבד מטנף. ואלו שסרחו בה, תקן להם הקדוש ברוך הוא (להפכות) ביו"ד ה"א וא"ו, שהם ארבעים חסר

ובגין כך מאן דחמי בחלמיה דינהבין ליה סנדלין לרגלוי, ודאי חיין אתמסרין ליה. ומאן דחמי דאעדן מניה סנדלא, בדינא סטרא אוחרא יתמסר, אי לא יתוב. ועל דא אית לאשלאפ להאי ולמיהב ליה גו עפרא, רזא דא סנדלא דאיהו רגיל ביה לא תשלוף, בגין דלא לאעדא מניה. אבל איצטרין סנדלא אחרא למשלף מניה, וכמה אינון.

אלון מארי תריסין בההוא סטרא דמתפנפי תמן לאנעלא ההוא סנדלא לההוא סטרא, ולא יכלין. אהדר לגביה ההוא מיתא וקא טעין עליה קמיה דקודשא בריך הוא למיחס עליה. וקודשא בריך הוא חס עליה.

ובגין ההוא סנדלא, אהדר לההוא אתר ארבעין יומין ואתעדי מההוא מיתא וכל אינון מארי תריסין דיליה. וקודשא בריך הוא יתיב ליה עונשא ופריק ליה, אבל לא עאל גו מקדשא. ואתר מתתקנא להו לבר מגנתא דעדן ותמן קיימין ואודן ומשבחין לקודשא בריך הוא וחסאן ליה מרחיק ויהוא נהירו דעדונא דצדיקיא בגנתא דעדן ואכספו בעובדין. זפאין אינון צדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי. (עד כאן מההשמטות).

ארבעים יפנו לא יסיף וגו', (דברים כה) פקודא דא להלקות לרשע, דאיהו סמאל, דעתיד קדשא בריך הוא למחאה ליה חמשין מחאן. בגין דעבד גרמיה אלוה. ייתי יחודא, דמייחדן ביה ישראל בכל יומא, בכ"ה אתוון, וימחי בהון, למאן דשווי גרמיה אלוה, ולאן איהו אלא עבד מטונף. ואלין דסרחו בה' תקין לון קדשא בריך הוא, (למחאה) ביו"ד ה"א וא"ו, דאינון ארבעים חסר חד. ובהאי שמא, מחא קדשא בריך הוא עשרה

מִכְתָּשִׁין לְאָדָם. וְעִשְׂרָה לְחֹהָה. וְעִשְׂרָה
לְנִחָשׁ. וְתִשְׁעָה לְאַרְעָא. בְּגִין דְּכֻלְהוּ סְרַחוּ
בְּאֵת ה'. וּבְגִין דָּא, (בראשית ג) כִּי עָשִׂיתָ זֹאת. (ע"ב).
כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֶן אֵין
לוֹ וְגו', יִבְמָה יִבֵּא עָלֶיהָ וּלְקַחְהָ לוֹ לְאִשָּׁה
וּיִבְמָה. (דברים כה) פְּקוּדָא דָּא, לְיִבְם אִשְׁת אָח
דְּאִשְׁת אָח אִיהֵי ד', וְעַם א"ח אִיהֵי אָחָד.
וְאִם חֵס וְשָׁלוֹם לְבִיהָ לָאוּ אִיהוּ, לְמִיִּיתִי אָח
עַל ד', דְּאִיהֵי אֶתְתִּיהָ בֵּת זִוּגִיהָ דְּא"ח, עֶבֶיד
פְּרוּדָא, וְעָאֵל סְמָאֵל אֵל אַחֵר בְּאַמְצְעִיתָא,
וְאֶתְמַר בִּיהָ, (בראשית לח) וְשַׁחַת אֶרְצָה לְבִלְתִּי
וְגו', דְּאֶסְתַּלַּק קוּצָא דְּאֵת ד' מִן אָחָד. וּבְגִין
דָּא, וְהִיָּה אִם בָּא אֵל אִשְׁת אָחִיו וְשַׁחַת אֶרְצָה
לְבִלְתִּי נִתֵּן זֶרַע לְאָחִיו. וְהִשְׁחַתְתָּ זֶרַעָא, מְנַע
מִגֵּיהָ כְּמָה בְּרַכָּאן, וּפְרוּדָא דִּיִּחְוּדָא. וּבְגִין
דָּא וְיִהִי עֵר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְיֹתְהוּ
ה'.

וַיִּיחְוּדָא דְּאָח עִם ד' בְּצַדִּיק. וּבְעֵז בְּגִין
דְּאֶתְתַּקַּף עַל יִצְרִיָּה, אֶקְרִי צַדִּיק.
וְהֵאֵי אִיהוּ בּוֹעִז, ב"ו ע"ז, תְּקִיף בִּיִצְרִיָּה.
(איוב לג) הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עַם
גָּבֵר, וְדָא יִה"ו (דף רפ"א ע"א) דְּכֻלִּילָן תְּלַת אֲתוּוֹן
(ס"א אֶבְהוּ) בְּצַדִּיק, לְיִבְם ה'.

וּבִינָה בֵּן י"ה, בְּגִינָה אֶתְמַר, (רות ד) וְזֹאת לְפָנִים
בִּישְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה
לְקַיִים כָּל דְּבַר. הֵכָא קָא רְמִיז שְׁנוֹי הַשֵּׁם,
וְדָא מִצַּפ"ץ הֵכָא, וְזֹאת לְפָנִים בִּישְׂרָאֵל. וְדָא
שְׁנוֹי מְקוּם, אֶהֱי"ה, אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ
לְהַעֲרִיצוֹ. יִה"ו, אִיָּהוּ אֶהֱי"ה, וְדָא שְׁנוֹי
מְקוּם. שְׁנוֹי מַעֲשָׂה, אֶדְנִי, א' אֶהֱי"ה, י'
יְהוָה, תְּרוּוֹיָהוּ מִשְׁתַּנִּים בְּאֶדְנִי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בִּישְׂרָאֵל, הַתְּעוּדָה, אִימָא
עֲלָאָה, (ישעיה ח) צוּר תְּעוּדָה חֲתוּם תּוֹרָה

אֶחָת. וּבְשֵׁם זֶה מְכָה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא עֶשֶׂר מְכוֹת אֵת הָאָדָם
וְעֶשֶׂר לְחֹהָה, עֶשֶׂר לְנִחָשׁ וְתִשְׁעָה
לְאַרְץ, מִשּׁוּם שְׁפָלָם סְרַחוּ בְּאוֹת
ה'. וְלִכְן (בראשית א) כִּי עָשִׂיתָ זֹאת.
כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד
מֵהֶם וּבֶן אֵין לוֹ וְגו', יִבְמָה יִבֵּא
עָלֶיהָ וּלְקַחְהָ לוֹ לְאִשָּׁה וּיִבְמָה
(דברים שם). מְצָנָה זֹו לְיִבְם אִשְׁת
אָח. שְׂאִשְׁת אָח הִיא ד', וְעַם
א"ח הִיא אָחָד. וְאִם חֵס וְשָׁלוֹם
שִׁלְבוּ אֵינּוּ לְהִבִּיא אָח עַל ד',
שְׂהִיא אִשְׁתּוֹ וּבֵת זִוּגוֹ שֶׁל א"ח,
הוּא עוֹשָׂה פְּרוּד, וּנְכַנֵּס סְמָאֵל,
אֵל אַחֵר, בְּאַמְצַע, וְנֶאמַר בּוֹ
(בראשית לח) וְשַׁחַת אֶרְצָה לְבִלְתִּי
וְגו', שְׁהִסְתַּלַּק קוּץ שֶׁל אוֹת ד'
מִן אָחָד. וּמִשּׁוּם זֶה, וְהִיָּה אִם
בָּא אֵל אִשְׁת אָחִיו וְשַׁחַת אֶרְצָה
לְבִלְתִּי נִתֵּן זֶרַע לְאָחִיו. וְהִשְׁחַתְתָּ
הַזֶּרַע מְנַעַה מִמֶּנּוּ כְּמָה בְּרֻכּוֹת
וּפְרוּד הַיְחוּד. וְלִכְן וְיִהִי עֵר
בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְיֹתְהוּ
ה'.

וַיִּחְוּד שֶׁל אָח עִם ד' בְּצַדִּיק.
וּבְעֵז מִשּׁוּם שְׁהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ
נִקְרָא צַדִּיק. וְנִהוּ בּוֹעִז, ב"ו
ע"ז, תְּקִיף בִּיִצְרִו. (איוב לג) הֵן כָּל
אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עַם
גָּבֵר, וְזֶה יִה"ו שְׁפָלִילוֹת שְׁלֹשׁ
אוֹתוֹת (אבות) בְּצַדִּיק, לְיִבְם ה'.

וּבִינָה - בֵּן י"ה, בְּגִלְלָה נֶאמַר
(רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בִּישְׂרָאֵל עַל
הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיִים כָּל
דְּבַר. כְּאֵן רִמְזוּ שְׁנוֹי הַשֵּׁם, וְזֶה
מִצַּפ"ץ כְּאֵן, וְזֹאת לְפָנִים
בִּישְׂרָאֵל. וְזֶה שְׁנוֹי מְקוּם,
אֶהֱי"ה, אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ
לְהַעֲרִיצוֹ. יִה"ו הוּא אֶהֱי"ה, וְזֶה
שְׁנוֹי מְקוּם. שְׁנוֹי מַעֲשָׂה, אֶדְנִי,
א' אֶהֱי"ה, י' יְהוָה, שְׁנִיָּהם
מִשְׁתַּנִּים בְּאֶדְנִי.

וְזֹאת הַתְּעוּדָה בִּישְׂרָאֵל.
הַתְּעוּדָה - אִם הַעֲלִינָה, (ישעיה ח)

צור תעודה חתום תורה בלמדי.
הוא חותם העולם, חותם השמים והארץ. על התמורה - שכינה תחתונה. באיזה מקום התכבדה? בעולם שלה, מטטרו"ן, וישנה, שם היא משתנה. ואדם שנאמר בו (שם מד) כתפארת אדם לשכת בית, (איוב יד) משנה פניו ותשלחהו.

ורבן דא אוקמוה מארי מתניתין, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב יהוה, ונקרא אדנ"י. (מלאכי ג) אני יי' והרי כתוב (מלאכי א) אני ה' לא שנית. בכתיבה לא משתנה, אבל בקריאה משתנה. שפתיכה שהוא מקומו, לא משתנה. בקריאה שהיא מחוץ למקומו, משתנה. (שמות כג) השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו. משום ששפחה שלו אדנ"י, שמה פשם המלכה, והקדוש ברוך הוא בו משתנה, משום שהוא נער. בו סוד (רחם) (איוב לג) ישוב לימי עלומיו.

אבר שכינה אצל הקדוש ברוך הוא לא משתנה, וקודשא ברוך הוא לגבה לא משתנה, הדיא הוא דכתיב, (מלאכי ג) אני יי' לא שנית, אני, שכינתא. יי', עמודא דאמצעיתא. שלף איש נעלו, דא סנדלפון, סנדל איהו לגבי קדשא ברוך הוא, ונעל לגבי שכינתא. אבל תפארת, דכליל שית ספירן, איהו גופא ליהו"ה. ומלכות, גופא לשכינתא, דאיהו אדני.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'. (דברים כה) פקודא דא, לחלוץ. והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא, דבעי לאנהגא עמיה פאח, וההוא קשירא דאחיה דעם אחיה מתיר מגיה, וההוא רוחא אזיל נע ונד, עד דאשפח פרוקא. הדיא הוא דכתיב, (ויקרא כה) או דודו או

בלמודי. איהו חותם דעלמא, חותם דשמיא וארעא. על התמורה, שכינתא תתאה. באן אתר אתטמרת. בעולימא דילה, מטטרו"ן, וישנה תמן, איהי משנה. ואדם דאתמר ביה (ישעיה מד) כתפארת אדם לשכת בית, (איוב יד) משנה פניו ותשלחהו.

ורבין דא אוקמוה מארי מתניתין, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב יהוה, ונקרא אדנ"י. והא כתיב (מלאכי ג) אני יי' לא שנית. בפתיכה לא אשתי, אבל בקריאה אשתי. דכתיבה דאיהו אתריה, לא אשתי. בקריאה דאיהי לבר מאתריה, אשתי. (שמות כג) השמר מפניו ושמע בקולו אל תמר בו. בגין דשפחה דילה אדנ"י, שמה פשם מטרוניתא. וקודשא ברוך הוא ביה אשתי, בגין דאיהו נער. ביה רזא (רוחא) (איוב לג) ישוב לימי עלומיו.

אבר שכינתא אצל קדשא ברוך הוא לא משתנית, וקודשא ברוך הוא לגבה לא משתני, הדיא הוא דכתיב, (מלאכי ג) אני יי' לא שנית, אני, שכינתא. יי', עמודא דאמצעיתא. שלף איש נעלו, דא סנדלפון, סנדל איהו לגבי קדשא ברוך הוא, ונעל לגבי שכינתא. אבל תפארת, דכליל שית ספירן, איהו גופא ליהו"ה. ומלכות, גופא לשכינתא, דאיהו אדני.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וגו'. (דברים כה) פקודא דא, לחלוץ. והאי איהו חליצת רוחא מההוא גופא, דבעי לאנהגא עמיה פאח, וההוא קשירא דאחיה דעם אחיה מתיר מגיה, וההוא רוחא אזיל נע ונד, עד דאשפח פרוקא. הדיא הוא דכתיב, (ויקרא כה) או דודו או

בְּשָׂרוֹ וְגו'. וְאִם לֹא מִצָּא -
וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל. כְּאוֹרֵחַ
שֶׁהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, או
כְּעֶבֶד שֶׁהוֹלֵךְ בְּשִׁלְשֻׁלַת עַל
צְנֹאָרָיו עַד שֶׁמוֹצֵא פְדִיּוֹן מֵאֲדוֹנוֹ
עַל חֲטָאוֹ. אוֹי לְמִי שֶׁלֹּא הֵנִיחַ בֵּן
לְגֹאֵל אוֹתוֹ.

וְאֵלֶיָּהוּ וְחֲכָמֵי וּבְעֲלֵי הַיְשִׁיבוֹת,
כָּאֵן רְמוֹז אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים. שֶׁהוּא קְשׁוּר
בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְאֲסוּר
בְּתְּפִלִּין שֶׁל רֶאֶשׁ, כְּשֶׁאֵין (לו) בֵּן
לְגֹאֵל אוֹתוֹ מִצַּד שֶׁל בֵּן י"ה.
כְּאוֹתוֹ קֶשֶׁר הוּא אַחַח חֲבוּשׁ
וְאֲסוּר, שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוּת לְגֹאֵל אֶת
עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא ד' עֲצָמוֹ שֶׁל אַח.
(בראשית ב) עֲצָם מִעֲצָמֵי קָרָא לָהּ
אֵלָיו בְּקֶרֶקֶפֶת שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל
רֶאֶשׁ, וּבְשָׂר מִבְּשָׂרֵי קָרָא לָהּ
מִצַּד הַלֵּב.

וְרֵא לְחֻנָּם אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּל הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
וּבַגְּמִילוֹת חֲסָדִים וּמִתְפַּלֵּל עִם
הַצְּבוּר, מַעֲלָה אָנִי עָלָיו כְּאֵלוֹ
פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין הַעוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת. וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם
שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה וְעוֹשִׂים
גְּמִילוֹת חֲסָדִים וּמִתְפַּלְלִים, וְלֹא
נִגְאָל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ
וַיִּשְׁרָאֵל. אֵלֶּא שִׁישְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה
לְחַבְּר אוֹתָהּ עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וּגְמִילוֹת חֲסָדִים הֵרִי פְּרִשׁוּהָ,
שֶׁהֵרִי אֵין חֲסִיד אֵלֶּא הַמִּתְחַסֵּד
עִם קוֹנוֹ, שֶׁכָּל הַמַּצּוֹת שֶׁעָשָׂה,
לְגֹאֵל בּוֹ שְׁכִינָתוֹ, וּבָזָה עוֹשֶׂה
חֲסֵד עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מִי שֶׁגּוֹמֵל חֲסֵד עִם שְׁכִינָתוֹ, הוּא
גּוֹמֵל עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
מִשׁוֹם שֶׁכְּשֶׁחֲטָאוֹ יִשְׁרָאֵל
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיזָה רוּצָה
לְיִסְרָם, הָאִם הֵיזָה רוּבְצָת
עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁיִּצְאוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה. מָה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא? גֵּרַשׁ אֶת בְּנֵי הַמִּלֵּךְ

בֶּן דָּוִד וְנִגְאָלָנוּ אוֹ מִשְׁאָר בְּשָׂרוֹ וְגו'. וְאִי לֹא
אֲשַׁפַּח, וְהַשִּׁיגָה יָדוֹ וְנִגְאָל. כְּאוֹרֵחַ דְּאֲזִיל
מֵאֲתֵר לְאֲתֵר, אוֹ כְּעֶבֶד דְּאֲזִיל בְּשִׁלְשֻׁלַת עַל
צְנֹאָרֵיהּ, עַד דְּאֲשַׁפַּח פְּדִיּוֹן מֵאֲדוֹן דִּילִיָּה עַל
חוּבֵיהּ. וְוִי לְמֵאן דְּלֹא אָנַח בֵּן לְמִפְּרָק יְתִיָּה.
וְאֵלֶיָּהוּ וּרְבִנָּן וּמֵאֲרֵי מִתִּיבְתָאֲן, הֵכָא רְמִיזוּ,
אֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוֹ מִבֵּית
הָאֲסוּרִין. דְּאִיְהוּ קְשׁוּר בְּקֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין דִּיד, וְאֲסוּר
בְּתְּפִלִּין דִּירִישָׁא, כַּד לִית (ל"ה) בֵּן לְמִפְּרָק
לִיָּה, מִסְּטָרָא דְּבֵן י"ה. בְּהֵהוּא קְשִׁירוֹ אִיְהוּ
אַחַח חֲבוּשׁ וְאֲסוּר, דְּלִית לִיָּה רְשׁוּת לְמִפְּרָק יְת
גְּרַמִּיָּה, דְּאִיְהוּ ד' עֲצָמוֹ דְּאֲח, (בראשית ב) עֲצָם
מִעֲצָמֵי קָרָא לָהּ לְגַבִּיָּה, בְּקֶרֶקֶפֶת דְּתְּפִלִּין
דִּירִישָׁא. וּבְשָׂר מִבְּשָׂרֵי קָרָא לָהּ מִסְּטָרָא
דְּלֵבָא.

וְרֵא לְמַגְנָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל
הַעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַגְּמִילוֹת חֲסָדִים
וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצְּבוּר, מַעֲלָה אָנִי עָלָיו כְּאֵלוֹ
פְּדָאֲנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת.
וְכַמָּה בְּנֵי נֶשֶׁא דְקָא מִשְׁתַּדְּלִי בְּאוֹרֵיָּתָא,
וְעֹבְדֵי גְּמִילוֹת חֲסָדִים, וּמִצְלִין, וְלֹא אֶתְּפָרַק
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינָתִיָּה וַיִּשְׁרָאֵל. אֵלֶּא
דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵיָּתָא, לְחַבְּר יְתָהּ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וּגְמִילוֹת חֲסָדִים, הָא אוּקְמוּהָ, דְּהָא
אֵין חֲסִיד אֵלֶּא הַמִּתְחַסֵּד עִם קוֹנוֹ, דְּכָל
פְּקוּדֵין דְּעֵבִיד, לְמִפְּרָק בְּהוּ שְׁכִינָתִיָּה, וּבְהָא
עֵבִיד חֲסֵד עִם קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מֵאֵן דְּגָמִיל חֲסֵד בְּשְׁכִינָתִיָּה, עִם קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא גְּמִיל. בְּגִין דְּכַד חֲבוּ יִשְׂרָאֵל,
וּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּזָה בְּעֵי לְיִסְרָא לֹון,
אִימָא הוּת רְבִיעָא עָלֵיָּהוּ, עַד דְּנִפְקוּ לְתַרְבוֹת
רְעָה. קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מָה עֵבִיד. תְּרִיךְ בְּנֵי
מִלְכָא וּמִטְרוּנִיתָא. וְאִיְהוּ אוּמִי, דְּלֹא יְהִדֵּר

והמלכה, ונשבע שלא יחזר
למקומו עד שהמלכה תחזר
למקומה. ומי שחוזר בתשובה
וגומל חסד עם השכינה ובכל
התורה ובמצוותיה, ולא היא
(הוא) אלא לגאל את השכינה, זה
עושה חסד עם קונו, וכאלו גאל
אותו ואת שכינתו ואת בניו.

אמר אליהו וכל ראשי
הישיבות, רועה הנאמן, אתה
הוא האיש הזה, אתה הוא בן
מהמלך והמלכה, שהשתדלותך
לקדוש ברוך הוא לא כמי
שעושה חסד עם קונו, אלא כמו
בן שמחייב לשים עצמו וכחו
לפדות אבא ואמא ומסר עצמו
למיתה עליהם. שמי שאינו בן
המלך ועושה טובה עם המלך
והמלכה, ודאי זה נחשב שעושה
חסד עם קונו.

קם רועה הנאמן והשתטח לפני
הקדוש ברוך הוא, ובכה ואמר,
כן יהי רצון שלו שיחשיב אותי
כבן, שהמצעים שלי לקדוש
ברוך הוא ושכינתו יהיו אליו
כמו בן שמשתדל בהם אחר
אביו ואמו, שאוהב אותם יותר
מצעמו ונפשו, רוחו ונשמתו,
וכל מה שהיה לו, היה חושב
להם לאין לעשות בהם רצון של
אבא ואמא ולפדות אותם בהם.
ואף על גב שידעתי שהכל
ברשותו, הרחמן רוצה את הלב.
באותו זמן בא הקדוש ברוך הוא
ונשק אותו, ואמר, רועה הנאמן,
ודאי שאתה הוא בן שלי ושל
השכינה. רבנן ומלאכים נשקו
בן! כמו כלם ונשקו לו, וקבלו
אותו לרב ומלך עליהם.

והיה בהניח יי' אלהיך וגו',
תמחה את זכר עמלק וגו' (דברים
כה). מצוה זו להכרית את זרעו
של עמלק, שהרי הקדוש ברוך
הוא נשבע שלא יחזר לכסאו עד

לאתריה, עד דמטרוניתא אתהדרת לאתרהא.
ומאן דהדר בתשובה, וגמיל חסד בשכינתא,
ובכל אורייתא ובפקודין דילה, ולאו איהי
(איהו) אלא למפרק שכינתא, דא עביד חסד עם
קונו, וכאלו פריק ליה ולשכינתיה ולבניו.

אמר אליהו וכל ראשי מתיבתאן, רעיא
מהימנא, אנת הוא האי בר נש, אנת
הוא בר מן מלכא ומטרוניתא, דאשתדלותא
דילך לגבי קדשא בריך הוא, לאו כמאן
דעביד חסד עם קונו, אלא כברא דמחוייב
לשווייה גרמיה ותוקפיה למפרק אפא
ואימא, ומסר גרמיה למיתה עלייהו. דמאן
דלאו איהו ברא דמלכא, ועביד טיבו עם
מלכא ועם מטרוניתא, ודאי האי אתחשיב
דעביד חסד עם קונו.

קם רעיא מהימנא, ואשתטח קמי קדשא
ברוך הוא ובכה, ואמר פן יהא רעוא
דיליה, דיחשיב לי כבר, דעובדין דילי לגבי
קדשא בריך הוא ושכינתיה יהון לגביה כברא
דאשתדל בהון פתר אבוי ואמיה, דרחים לון
יתיר מגרמיה ונפשיה ריחיה ונשמתיה, וכל
מה דהוה ליה הוה חשיב לון לאין, (דף רפ"א
ע"ב) למעבד בהון רעותיה דאבא ואמא,
ולמפרק לון בהון. ואף על גב דידענא דכלא
ברשותיה, רחמנא לבא בעי. בההוא זמנא
אתא קדשא בריך הוא ונשיק ליה, ואמר,
רעיא מהימנא, ודאי אנת הוא ברא דילי,
ודשכינתא. רבנן ומלאכין נשקו בר קמו
כלהו ונשקו ליה, וקבילו ליה לרב ומלכא
עלייהו.

והיה בהניח יי' אלהיך וגו', תמחה את זכר
עמלק וגו'. (דברים כה) פקודא דא, להכרית
זרעו של עמלק. דהא קדשא בריך הוא אומי,

שִׁיקַח נִקְמָה מִמֶּנּוּ. פֶּתַח רוּעָה
הַנֶּאֱמָר וְאָמַר, וְדָאֵי מִשּׁוּם זֶה הָיוּ
הוֹלְכִים בְּמִדְבָּר וְעַל הַיָּם, וְלֹא
יִכְנסוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַד שִׁיטֵּל
נִקְמָה מֵעַמְלֵק.

עַמְלֵק מֵהוּ לְמַעְלָה? שְׁהָרִי
רְאִינוּ שְׁבַלְעִים וּבְלֵק הָיוּ
נִשְׁמוֹתֵיהֶם מִשָּׁם, וּמִשּׁוּם זֶה
שָׁנְאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִכָּל אֲמָה
וְלִשׁוֹן, וְלָכֵן עַמְלֵק רָשׁוּם בְּשָׁמַם
- ע"ם מְבַלְעִים, ל"ק מְבַלֵּק. וְזָכַר
וּנְקָבָה הֵם עַמְלֵקִים, וְעַלֵּיהֶם
נֶאֱמַר (במדבר כג) לֹא הִבִּיט אֶן
בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל.
כְּמוֹ שֵׁשׁ בְּיִשְׂרָאֵל אֲרַבַּע פָּנִים:
יַעֲקֹב, יִשְׂרָאֵל, רַחֵל, לֵאָה.
יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה, יַעֲקֹב עִם רַחֵל,
כְּנָגַד (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר
לְאַרְבַּעַתָּן - כָּף יֵשׁ אֲרַבַּע פָּנִים
לְעַמְלֵק: קָסֶם, וּנְחָשׁ, עֵמֶל, וְאוֹן.
עֵמֶל רָשׁוּם בְּעַמְלֵק, וְהָמֵן שְׁהָיָה
מִצַּד עַמְלֵק - (תהלים ז) יָשׁוּב עֵמֶלוֹ
בְּרֹאשׁוֹ. וְכָל אֱלוֹפֵי עֵשׂוֹ מֵעַמְלֵק
הָיוּ. וְלִמְעַלָּה עַמְלֵק, סְמָאֵל.
עֵמֶל, נְחָשׁ, אֶן, וּמְרָמָה.
שְׁמִפְתָּה אֶת הָאָדָם לְחָטָא
לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. קָס"ם - ק'
מֵעַמְלֵק, ס"ם מִסְמָאֵל. נַח"שׁ,
א"ל מִסְמָאֵל (כאן חסר).

עָלְיוֹ נֶאֱמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב)
לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית
אָבִיךָ. בֵּית מוֹלַדְתְּךָ שֶׁלְךָ מִבְּתֵי
הַלְבָנָה הַלְלוּ, אוּ בְּתֵי שְׁבַתָּאֵי,
אוּ בְּתֵי מֵאָדִים. שְׁעַל בְּתֵי
מֵאָדִים וּבְתֵי שְׁבַתָּאֵי וְהַלְבָנָה
נֶאֱמַר, אֵין מִתְחִילִים בְּשָׁנֵי
וּרְבִיעֵי, (ואין מתחילין בשני ואין מימימים
ברביעי) שְׁמֵאָדִים אָדָם הַחֲמָה,
גִּיהֶנָם אִם שָׁל עֵשׂוֹ, שְׁנוֹלְדָה
בַּיּוֹם הַשְּׁנִי. וְהַלְבָנָה הִיא טוֹב
וְרַע. טוֹב בְּמִלּוּאָה, וְרַע
בְּחֶסְרוֹנָה.

וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִטוֹב וְרַע,
מוֹנִים בָּהּ יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִים בָּהּ בְּנֵי

דְּלֹא יַחְזוֹר עַל פְּרִסְיָה, עַד דִּיטוֹל נוֹקְמָא
מִנֶּיהָ. פֶּתַח רַעֲיָא מֵהִימְנָא וְאָמַר. וְדָאֵי, בְּגִין
דָּא הָווּ אֲזִלֵי בְּמִדְבָּרָא וְעַל יַמָּא, וְלֹא יִיעֲלוּן
בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, עַד דִּיטוֹל נוֹקְמָא מִנֶּיהָ
דְּעַמְלֵק.

עַמְלֵק מָאן הוּא לְעִילָא, דְּהָא חֲזִינָן דְּבַלְעִים
וּבְלֵק מִתְמָן הָווּ נִשְׁמָתִין דְּלֵהוּן, וּבְגִין
דָּא הָווּ שְׁנֵאֵין לְיִשְׂרָאֵל יִתִּיר מִכָּל אוֹמָה
וְלִישָׁן, וּבְגִין דָּא עַמְלֵק רָשִׁים בְּשִׁמְהוּן, ע"ם
מִן בְּלַעֲם, ל"ק מִן בְּלֵק, וְדָכַר וְנוֹקְבָא אֵינוּן
עַמְלֵקִים. וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר, (במדבר כג) לֹא הִבִּיט
אֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל.

בְּגוֹנוּנָא דְאִית בְּיִשְׂרָאֵל אֲרַבַּע אַנְפִּין, יַעֲקֹב,
יִשְׂרָאֵל, רַחֵל, לֵאָה. יִשְׂרָאֵל עִם לֵאָה,
יַעֲקֹב עִם רַחֵל, לְקַבֵּל, (יחזקאל א) וּפְנֵי נֶשֶׁר
לְאַרְבַּעַתָּם. הָכִי אִית אֲרַבַּע אַנְפִּין לְעַמְלֵק,
קָסֶם, וּנְחָשׁ, עֵמֶל, וְאוֹן. עֵמֶל רָשִׁים בְּעַמְלֵק.
וְהָמֵן דְּהָוָה מִסְטָרָא דְעַמְלֵק, (תהלים ז) יָשׁוּב
עֵמֶלוֹ בְּרֹאשׁוֹ. וְכָל אֱלוֹפֵי עֵשׂוֹ מֵעַמְלֵק הָווּ.
וְלְעִילָא עַמְלֵק, סְמָאֵל. עֵמֶל, נְחָשׁ, אֶן,
וּמְרָמָה. דְּמִפְתֵּי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ לְמַחֲטִי לְקוּדְשָׁא
כְּרִיף הוּא. עֵמֶל, קָס"ם, ק' מִן עַמְלֵק ס"ם מִן
סְמָא"ל. נַח"שׁ, א"ל מִסְמָאֵל (כאן חסר).

עָלְיָהּ אֶתְמַר לְאַבְרָהָם, (בראשית יב)
לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית
אָבִיךָ, בֵּית מוֹלַדְתְּךָ שֶׁלְךָ מִבְּתֵי
הַלְבָנָה הַלְלוּ, אוּ בְּתֵי שְׁבַתָּאֵי, אוּ
בְּתֵי מֵאָדִים. דְּבְתֵי מֵאָדִים וּבְתֵי שְׁבַתָּאֵי
וְהַלְבָנָה, עַלֵּיהוּ אֶתְמַר, אֵין מִתְחִילִין בְּב"ד (אין
מתחילין ב' ואין פסימין ב'). דְּמֵאָדִים סוּמְקוֹ דְּחֲמָה,
גִּיהֶנָם, אִימָא דְעֵשׂוֹ, דְּאֶתְיִילִידַת בְּיוֹמָא
תְּנַיִנָא. וְסִיְהָרָא, אִיהוּ טוֹב וְרַע, טוֹב
בְּמִלּוּאָה. וְרַע בְּחֶסְרוֹנָה.

וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלוּלָא מִטוֹב וְרַע, מוֹנִין בָּהּ

יִשְׂרָאֵל וּמוֹנִין בָּהּ בְּנֵי יִשְׁמַעֲאֵל. וְכַד לָקַת
בְּמִלּוּאָה, סִימָנָא לָא טַב לְיִשְׂרָאֵל. וְכַד לָקַת
בְּחֶסְרוֹנָה, סִימָן רַע לְיִשְׁמַעֲאֵלִים. וּבְהֵאֵי (ישעיה
כט) וְאַבְדָּה חֲכַמַת חֲכָמִיו, חֲכָמָה
דְּיִשְׁמַעֲאֵלִים, וּבִינַת נְבוֹנִיו תִּסְתַּתֵּר, דְּאִינוּן
לָא יַדְעִין בְּבְרִיאַתָן, אֶלְא בְּשִׁמוּשָׁא דִּילְהוֹן,
כְּפִי שְׁנוּי עֲלִמָא בְּהַלִּיכְתָן וְשִׁימוּשָׁן. וְסִיְהֵרָא
אַתְּבְרִיאַת בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה, וּבְחֶסְרוֹנָה דִּילְהָ
עֲנִיּוֹת, אַתְּבְרִיאַת לִילִית, שְׁבַתֵּאֵי, דְּאִיהוּ רַעֲב
וְצִמְאון וְלִקוּתָא דְנְהוּרִין. עֲלָה אַתְּמַר, יְהִי
מְאֵרֵת חֶסֶר. (משלי ג) מְאֵרֵת יְיָ בְּבֵית רִשְׁעֵי. (קהלת
1) וְחוּטָא יִלְכֹד בָּהּ, בְּבֵית הַסֹּהַר דִּילְהָ, וְצַדִּיק
יִמְלֹט מִמֶּנָּה.

וְאִית פְּכָבָא אַחְרָא, נְקוּדָה זַעֲיָרָא, נְקוּדַת עַל
שְׁפָחָה (נ"א סִיְהֵרָא) דְּאִיהוּ מְאֵרֵת, וְדָא
חוֹלָם, בַּת מְלָךְ, שְׁבַת מְלֻכְתָּא. דְּשִׁלְטָנוּתָא
דְּתַרוּוִייהוּ בְּיוֹם שְׁבִיעֵי, דְּאַתְּמַר בֵּיהּ, (דברים ה)
לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאַמְתָּךְ. דְּסִדְרַת בְּרִיאַתָן לָאו
כְּסִדְרַת שְׁמוּשָׁן. וּבְגִין דָּא חֲמָ"ה וּמְ"אָדִים
סוּמְקֵי דְגִיְהֵנָם, אַתְּבְרִיאֻ בְּיוֹמָא תְּנִינָא.
לְבָנָה שְׁבַתֵּאֵי, אַתְּבְרִיאֻ בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה,
פְּפָנָא וְחֻשׁוֹכָא. וּבְגִין דָּא אִין מִתְחִילִין בְּב"ד,
בְּגִין דְּגִיְהֵנָם אַתְּבְרִי בְּיוֹמָא תְּנִינָא, וְלִקוּתָא
דְנְהוּרִין בְּיוֹמָא רְבִיעָאָה.

בְּכ"ב, עֲלִיהָ אַתְּמַר, (במדבר כד) דְּרַף פְּכָב מִיעַקֵּב.
דְּדְרַגְיָה בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה. וּבֵיהּ (שמות ט)
וְיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹת הַבֶּקֶר, דְּבֵיהּ נַחִית
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיְהֵב אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל,
בַּת יַחֲדָה, לְמַהוּי עֲמִיהָ שְׁבַת מְלֻכְתָּא. דְּאִיהוּ
יוֹם שְׁלִישִׁי, כְּלִיל תְּלַת עֲנַפֵּי אֲבָהָן, ש', בַּת
(מלכתא) יַחֲדָה, דְּשִׁלְטָנוּתָא דִּילְהָ כְּלִיל שְׁבַת,
בֵּיהּ אַתְּעֵבִידַת שְׁבַת.

וּבְגִין דָּא חוֹלְקִין מְאִרֵי מִתְנִיתִין עַל מַתָּן

וְכַבֵּי חוֹלְקִים חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה עַל
מַתָּן תּוֹרָה, בַּת יַחֲדָה. זֶה אָמַר

בשלישי נתנה תורה, וזה אמר בשביעי נתנה תורה. והיא בת יחידה שאוחזת בעמוד האמצעי, שלישי לאבות. ובצדיק, שביעית לו בת יחידה. וכשהיא עטרה על ראשו, נקרא בו שביעי, שהוא היה ששי, שכוכבו צדק, ובת יחידה שבת המלכה נקראת צדק. ומשום זה תורה אחוזה בו בין יום ג' וד'.

והוא כ"ב מן פוכ"ב, כ"ו - (תהלים פד) פי שמש ומגן יהו"ה צבאות, שכינה מלכות הקדש, (בראשית מז) בך יברך ישראל, כ"ב אותיות התורה. פוכב כלול משלש דרגות: כ' פתו, ב' בינה, יהו"ה כלול שניהם - חכמה. וכוכ"ב כלול הכל, דרגת העמוד האמצעי ושכינה.

והשכינה היא לבנה, לבון ההלכה, רחמים, בצד החסד. ונקראת חמה, ברה פתמה, מצד הגבורה, פני משה כפני חמה. הלכנה אפלה, מעוט הלכנה, שפחה שלה גיהנם, חמה רעה. שפחה שלה שבתאי, לקוי המאורות, חלול שבת. שפחתה, שפחזרה ערף לגברתה בכל יום ויום, ומתגברת עליה בחטאי ישראל בנייה. זהו שכתוב (משלי ל) ושפחה כי תירש גברתה. ששלטון השפחה לא היה אלא ביום השני בגיהנם. ובכביעי בלקוי המאורות, וחזרה לשלט בכל יום ויום.

ובת מלך אסורה בסרכות, בבית הסהר, בגלותה. והיא קן של סמאל בין הפוכבים. והקדוש ברוך הוא נשבע, (עובדיה א) אם תגביה פנשר ואם בין פוכבים שים קנף משם אורידך נאם ה'. ושכינה נגה, ונגה לאש (יחזקאל א), ומפאן קראו לבית הפנסת אש נגה.

תורה, בת יחידה. דא אמר, בשלישי נתנה תורה. ודא אמר, בשביעי נתנה תורה. ואיהי בת יחידה, דאחידת בעמודא דאמצעייתא, תליתאה לאבהן. ובצדיק, שביעית ליה בת יחידאה. וכד איהי עטרה על רישיה, אתקרי ביה שביעי, שהוא ששי הוה, דככב דיליה צדק, ובת יחידה שבת מלכתא אתקרי צדק. ובגין דא, תורה אחידא בין יום ג' וד'.

ואיהו כ"ב מן פוכ"ב, כ"ו (תהלים פד) פי שמש ומגן יהו"ה צבאות, שכינתא מלכות הקדש, (בראשית מז) בך יברך ישראל, כ"ב אתוון דאורייתא. פוכב, כלילא מתלת דרגין, כ', פתו. ב' בינה. יהו"ה כליל תרווייהו, חכמה. וכלא כליל פוכ"ב, דרגא דעמודא דאמצעייתא.

ושכינתא איהי לבנה, לבון ההלכה, רחמי, בסטרא דחסד. ואתקריאת חמה, ברה כחמה, מסטרא דגבורה, פני משה כפני חמה. סיהרא אפילה, מעוט דסיהרא, שפחה דילה גיהנם, חמה בישא. שפחה דיליה שבתאי, לקותא דנהורין, חילול שבת. שפחה דילה, דאהדרת עורף לגברתה בכל יומא (ד) ו"ב ע"א) ויומא ואתגברת עלה פחובין דישראל בנהא. הדא הוא דכתיב, (משלי ל) ושפחה כי תירש גברתה. דשולטנותא דשפחה, לא הוי אלא ביומא תגיינא, בגיהנם. ובכביעי בלקותא דנהורין. ואתהדרת לשלטאה בכל יומא ויומא.

ובת מלך, אסירא בסרכות, בבית הסהר, בגלותא דילה. ואיהי קינא דסמאל בין פכביא. וקודשא בריך הוא אומי, (עובדיה א) אם תגביה פנשר ואם בין פכבים שים קנף משם אורידך נאם ה'. ושכינתא נגה, ונגה לאש, ומהכא קרו לבי כנשתא אש נגה.

אִשׁ מֵאֲדִים לִישָׁנָא דְאֹדֶם, (שמות כח) טור אֹדֶם, (שמות כח) טור אֹדֶם פְּטָדָה. נוֹגַהּ אֲשָׁא חִיּוּרָא. וְתַרְוִייהוּ פְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי חֲמָה. וּשְׁנִיָּהֶם פְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי חֲמָה. נֶצַח וְהוּד, אֵינּוֹן דְּנִטְלוּ לְבָנָה. לְבָן מַחְסָד וְאֹדֶם מְגִבּוּרָה, אֶהְרֵן וְדוּד מִשֵּׁם הָיִו. אֶחָד לְקַח וְרַחֲמִים, וְאֶחָד לְקַח דִּין. דְּוֹד מִצַּד הַשְּׂמָאל, (שמואל א-טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי. אֶהְרֵן אִישׁ חֲסָד. וּשְׁנִיָּהֶם נְבִיאֵי אֱמֶת מִשֵּׁם. פְּנֵי מִשָּׁה הָיִו מְאִירִים בְּנְבוּאָה שֶׁל בֵּינָה, הִיא חֲמָה (אמא) עֲלִיוֹנָה, מִשֵּׁם נְבוּאָתוֹ.

בְּהֵן עֲשׂוּ הַרְשַׁע עֶבֶד אֲדוֹם, וְנִקְבָּה שְׁלוֹ מֵאֲדִים, הִיא שְׁפִיכוֹת דְּמִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְגִרְמָה שְׁבַמְלָכָה הַתְּקִים, (איכה א) נְתַנְנִי ה' בִּידֵי לֹא אוֹכַל קוֹם. (שם) נְתַנְנִי שְׂמֵמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה. הוּד הַפֶּף לְדוּה, שְׁנַצַּח וְהוּד כְּנַגְדָם. יִכִּין וּבְעוֹ. שְׁתִּיָּהֵן אֲשֶׁר הַבֵּית נִשְׁעָן עֲלֵיהֶם. שְׁבִית הַכְּסֶט כְּמוֹ נִקְרָא עַל שְׂמֵם אִשׁ נִגַּה כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ.

וְשִׁפְחָה רָעָה הִיא קְבוּרָה, וּבָה אֲסִירָא לְגַבִּירְתָּא. וְהִיא שְׁבִיתָא, קְרָה וּיְבִשָׁה, בְּקְבוּרַת הַעֶפְרָה, וְהִיא מוֹת שֶׁל עֲנִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהִיא קְבוּרַת עֲנִי, מְכֹסָה בָּהּ בְּשִׁבְעָה מִיָּנִי מְדוּרוֹת, שְׁהִיא כְּלוּלָה מִשְׁבַּע פּוֹכְבִים, כְּמוֹ שְׁשִׁבַת הַמְּלָכָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע. וְהֵם שְׁבַע פּוֹכְבִים מִצַּד שֶׁל הַגְּבוּרָה (הַגְּבִירָה), (בראשית מא) שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע. מִצַּד שֶׁל שְׁפָחָה, שְׁבַע שְׁנֵי הַרְעֵב. שְׁעֲלֵיהֶם אָמַר הַנְּבִיא, (עמוס ח) לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם כִּי אִם לְשִׁמְעַת דְּבַרֵי ה'.

גְּבִירְתָּהּ גֵּן. שְׁפָחָה אֲשֶׁפָה מְטוֹנְפָת, מִצַּד שֶׁל עֲרֵב רַב אֲשֶׁפָה מְעוֹרְבַת בְּגֵן, שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. מִצַּד שֶׁל עֲבוּדָה זְרָה נִקְרָאת שְׁבִיתָא,

אִשׁ מֵאֲדִים לִישָׁנָא דְאֹדֶם, (שמות כח) טור אֹדֶם פְּטָדָה. נוֹגַהּ אֲשָׁא חִיּוּרָא. וְתַרְוִייהוּ פְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי חֲמָה. וּשְׁנִיָּהֶם פְּנֵי חֲמָה וּפְנֵי חֲמָה. נֶצַח וְהוּד, אֵינּוֹן דְּנִטְלוּ חִיּוּרֵי מַחְסָד, וְסוּמְקוֹ מְגִבּוּרָה. אֶהְרֵן וְדוּד מִתְּמָן הָוּ, חַד נְטִיל רַחֲמִי, וְחַד נְטִיל דִּינָא, דְּוֹד מְסִטְרָא דְשְׂמָאֵלָא, (שמואל א טז) וְהוּא אֲדַמּוּנִי. אֶהְרֵן אִישׁ חֲסָד, וְתַרְוִייהוּ נְבִיאֵי קְשׁוּט מִתְּמָן. פְּנֵי מִשָּׁה הָוּ נְהִירִין בְּנְבוּאָה דְּבִינָה, אִיהוּ חֲמָה (אימא) עֲלָאָה מִתְּמָן נְבוּאָה דִּילֵיהּ.

בְּהֵן עֲשׂוּ חִיּוּבָא עֶבֶד אֲדוֹם, וְנוֹקְבָא דִּילֵיהּ מֵאֲדִים, אִיהִי שְׁפִיכוֹת דְּמִים דִּישְׂרָאֵל, וְגִרְמָה דְּמִטְרוּנִיתָא אֲתַקְיִים בָּהּ, (איכה א) נְתַנְנִי יְי' בִּידֵי לֹא אוֹכַל קוֹם, (שם) נְתַנְנִי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה. הוּד, דְּוָה אֲתַהְדֵּר. דְּנִצַּח וְהוּד לְקַבְּלֵיהוּ. יִכִּין וּבְעוֹ. שְׁתִּיָּהֵן אֲשֶׁר הַבֵּית נִשְׁעָן עֲלֵיהֶם. דְּבִי כְּנִשְׁתָּא אֲתַקְרִיאַת עַל שְׂמִייהוּ אִשׁ נוֹגַה כְּדָקָא אֲמִינָא.

וְשִׁפְחָה רָעָה אִיהִי קְבוּרָה, וּבָה אֲסִירָא לְגַבִּירְתָּא. וְהִיא שְׁבִיתָא, קְרָה וּיְבִשָׁה, בְּקְבוּרַת דְּעֶפְרָא, וְהִיא מוֹת דְּעֲנִיּוֹתָא דְאֹרִייתָא, וְהִיא קְבוּרַת עֲנִי, מְכֹסָה בָּהּ בְּשִׁבַע מִיָּנִי מְדוּרוֹת, דְּאִיהִי כְּלוּלָא מִשְׁבַּע פּוֹכְבִיא, כְּמוֹ שְׁשִׁבַת מְלָכָתָא כְּלוּלָא מִשְׁבַּע. וְהֵם שְׁבַע פּוֹכְבִיא מִסְטְרָא דְּגְבוּרָה (ס"א דְּנִבְרִיתָא) (בראשית מא) שְׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע, מִסְטְרָא דְשִׁפְחָה שְׁבַע שְׁנֵי הַרְעֵב. דְּעֲלֵיהוּ אָמַר נְבִיא (עמוס ח) לֹא רָעַב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם כִּי אִם לְשִׁמּוּעַ אֶת דְּבַרֵי יְי'.

גְּבִירְתָּהּ גֵּן. שְׁפָחָה אֲשֶׁפָה מְטוֹנְפָת, מִסְטְרָא דְּעֲרֵב רַב אֲשֶׁפָה מְעוֹרְבַת בְּגֵן, לְגַדְלָא זְרַעִים, מִסְטְרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. מִסְטְרָא דְּעֲבוּדָה זְרָה, אֲתַקְרִיאַת שְׁבִיתָא,

לילית, אִשְׁפָּה מְטוּנָפֶת, בְּגִין דְּצוּאָה מְעוּרְבָת
מְכַל מִינֵי טְנוּף וְשָׂרָץ, דְּזַרְקִין בָּהּ פְּלָבִים
מֵתִים וְחִמּוּרִים מֵתִים. בְּנֵי עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל
קְבוּרִים בָּהּ. עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת דְּאִינוּן
פְּלָבִים מֵתִים, קְבוּרִים בָּהּ. וְאִיהִי קְבַר
דְּעִבּוּדָה זָרָה, דְּקַבְרִין בָּהּ עֲרָלִים, דְּאִינוּן
פְּלָבִים מֵתִים, שְׂקָץ וְרִיחַ רַע, מְטוּנָף,
מְסוּרַח, מְשַׁפְּחָה בִישָׂא אִיהִי סְרְכָא, דְּאֶחִידָא
בְּעַרְבֵי רַב, מְעוּרְבִים בִּישְׂרָאֵל. וְאֶחִידָת בְּעֵצִים
וּבִשָׂר, דְּאִינוּן בְּנֵי עֵשׂוֹ וַיִּשְׁמַעְאֵל, עֵצִים מֵת,
וּבִשָׂר טָמֵא, בִּשָׂר בְּשָׂדָה טְרֵפָה, דְּעֵלָה
אֲתָמַר, (שמות כב) לְפָלֶב תִּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ.

לילית, אִשְׁפָּה מְטוּנָפֶת, מְשׁוּם
שְׂצוּאָה מְעוּרְבָת מְכַל מִינֵי טְנוּף
וְשָׂרָץ, שְׂזוּרְקִים בָּהּ פְּלָבִים
מֵתִים וְחִמּוּרִים מֵתִים. בְּנֵי עֵשׂוֹ
וַיִּשְׁמַעְאֵל קְבוּרִים בָּהּ. עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, שְׁהֵם פְּלָבִים
מֵתִים, קְבוּרִים בָּהּ. וְהִיא קְבַר
שֶׁל עִבּוּדָה זָרָה שְׂקוּבְרִים בָּהּ
עֲרָלִים, שְׁהֵם פְּלָבִים מֵתִים, שְׂקָץ
וְרִיחַ רַע, מְטוּנָף, מְסוּרַח, מְשַׁפְּחָה
רַעָה הִיא סְרְכָה, שְׂאֶחִידָה בְּעַרְבֵי
רַב מְעוּרְבִים בִּישְׂרָאֵל. וְאֶחִידָה
בְּעֵצִים וּבִשָׂר, שְׁהֵם בְּנֵי עֵשׂוֹ
וַיִּשְׁמַעְאֵל, עֵצִים מֵת וּבִשָׂר טָמֵא,
בִּשָׂר בְּשָׂדָה טְרֵפָה, שְׂעֵלִיָּה
נֶאֱמַר (שמות כב) לְפָלֶב תִּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ.

וּבְגוּוּנָא דְאִית תְּרִיסָר מַזְלוֹת, מְסַטְרָא דְטוֹב.
הָכִי אִית תְּרִיסָר מַזְלוֹת, מְסַטְרָא
דְרַע. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית כה) שְׁנִים עֵשָׂר
נִשְׂיָאִים לְאִמָּתָם. (קהלת ז) דְּזָה לְעַמַּת זֶה עֵשָׂה
הָאֱלֹהִים, וְרִשְׁיַעֲיָא אִינוּן אָבִי אַבוֹת
הַטּוֹמְאָה, דְּאִינוּן טָמֵא מֵת וְשָׂרָץ, דְּמִטְמֵא
לְבַר נֶשׁ מְאֹוִירוֹ וּמִתּוֹכוֹ וּמִגְבוּוֹ. וְאֶפִּילוּ תוּךְ
תּוֹכוֹ דְּכֶהֱנָא מְסַתְּאָב בְּהוּן. וּבְגִין דָּא (ויקרא כא)
עַל כָּל נִפְשׁוֹת מֵת לֹא יִבֵּא. דְּרִשְׁע קְרוּי מֵת.
וּבוֹצִינָא קְדִישָׂא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמֵא.
(ע"ב).

וּבְגוּוּנָא דְאִית תְּרִיסָר מַזְלוֹת
מִצַּד שֶׁל הַטּוֹב, כִּף יֵשׁ שְׁנַיִם
עֵשָׂר מַזְלוֹת מִצַּד הָרַע. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (בראשית כה) שְׁנַיִם עֵשָׂר
נִשְׂיָאִים לְאִמָּתָם. שְׂזָה לְעַמַּת זֶה
עֵשָׂה הָאֱלֹהִים (קהלת ז), וְהָרִשְׁעִים
הֵם אָבִי אַבוֹת הַטְּמֵאָה, שְׁהֵם
טָמֵא מֵת וְשָׂרָץ, שְׁמִטְמֵא אֶת
הָאָדָם מְאֹוִירוֹ וּמִתּוֹכוֹ וּמִגְבוּוֹ.
וְאֶפִּילוּ תוּךְ תּוֹכוֹ שֶׁל הַכֶּהֱן נִטְמֵא
בָּהֶם. וְלִכְּן (ויקרא כא) [וְעַל כָּל
נִפְשׁוֹת מֵת לֹא יִבֵּא. שְׂרִשְׁע קְרוּי
מֵת. וְהַמְּגוּרָה הַקְּדוּשָׁה, לְאָבִיו
וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמֵא.

הָכִי אִיתְּנָא אֶסְוּוֹתָא לְגַבֵּי, דְּאֲתָמַר בִּי (ישעיה
נב) וַיִּתֵּן אֶת רִשְׁעִים קְבֹרוֹ. בְּתַר דְּקְבוּרָה
דָּא בְּגִין אַבָּא וְאִמָּא, דְּאִינוּן בְּגָלוּתָא עִם
יִשְׂרָאֵל, אֲתַקְיִים בִּי קְרָא וְלֹא יִטְמֵא. אֱלִיהוּ,
לֹא תִתְעַכֵּב מִלְּנַחְתָּא, דְּאָף עַל גַּב דְּאִנְתָּ
כְּהֵנָא, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ (כא) יִטְמֵא. דְּהֵא קְדִישָׂא
כְּרִיף הוּא וְשְׁכִינְתִּיהּ בְּגָלוּתָא, דְּאִיהִי קְבוּרָה
לוּן, וְאִנָּא קְבוּר בִּינִיָּהּ. בְּאוּמָאָה עֲלֶךְ, בְּשֵׁם
יְיָ חַי וְקַיִים, לֹא תִתְעַכֵּב מִלְּנַחְתָּא. מְלֶאכִין
קְדִישִׁין, מְאִרֵי דְגִדְפִין, בְּאוּמָאָה עֲלִיכוּ,

כַּאן מְצַאנּוּ רְפוּאָה אֵלֵי, שְׁנֶאֱמַר
בִּי (ישעיה נב) וַיִּתֵּן אֶת רִשְׁעִים
קְבֹרוֹ. אַחַר שְׂקִיבּוּרָה זֹו מְשׁוּם
אַבָּא וְאִמָּא, שְׁהֵם בְּגָלוּת עִם
יִשְׂרָאֵל, הַתְּקִים בִּי הַכְּתוּב וְלֹא
יִטְמֵא. אֱלִיהוּ, לֹא תִתְעַכֵּב
מִלְּרֵדָתָא, שְׂאָף עַל גַּב שְׂאֲתָה
כְּהֵן, לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ (כא) יִטְמֵא.
שְׁהִרֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
וְשְׁכִינְתּוֹ בְּגָלוּתָא, שְׁהִיא קְבוּרָה
לְהֵם, וְאִנֵּי קְבוּר בִּינִיָּהֶם.
בְּשׁוּבָעָה עֲלֶיךְ בְּשֵׁם ה' חַי וְקַיִם,
אַל תִּתְעַכֵּב מִלְּרֵדָתָא. מְלֶאכִים

קדושים בעלי כנפים, בשבועה עליכם, קחו שבועה זו והעלוה על פנפניכם, שבועת ה' בח"י צדיק וקיים עמוד האמצעי, קחו שבועה זו והעלו אותה על פנפניכם במלכה, בפבוד שלה, לקדוש ברוך הוא.

מדאכים עליונים, שליחי הקדוש ברוך הוא מימין, ומלאכים שלוהיו משמאל, ומלאכים של אבא ואמא, יהיו מסתירים לה למעלה ולמטה, ומכסים אותה באות ו' בשש כנפיו, שבו נאמר (ישעיהו) שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים וגו'. ששבועה שלו, שהיא ה', רביעית. ובשתיים יכסה רגליו שלה, ובשתיים מעופפים אותה. ואתה אליהו, שעלית למעלה לעלת העלות, והוא טוען אותך מפל טוב, רד אליה, ותהיה כרוב תחתיה להורידה בך מלאה כל טוב. ומלאכים של אבא ואמא, שהם י"ה, (הסתירו אותה) סוכבו אותך בירידתה. ומלאכים של בעלה, בן אבא ואמא, ו' פסו אותה, ומעופפים אותה בשש כנפים - אב"ג ית"ץ, ובל"ו שתלויים מהם פחשבון ל"ו. ודאי זה שרפים עמדים ממעל לו. ויורדת ה' (י"ה) שלו, טמירה מכסה בהם. ומלאכים שהם של צדיק ח"י העולמים, הסמיכו אותה עליכם כמו החיות שסומכות את הפסא.

שאף על גב שה"א של אצילות של שם של יהו"ה היא תומכת לכלם, אין לכם לפרח למעלה ולרדת למטה חוץ ממנה, כאיברי הגוף שאין להם תנועה, חוץ מהנשמה, שהאיברים שיש לה התפשטו עליכם לתמוך אתכם בהם. שפך היא ה', כמו ים. אם יש לה פלים, מתמלאים

טולו אומאה דא, וסליקו לה על גדפייכו. שבועת יי' בח"י צדיק וקיים עמודא דאמצעיתא. טולו אומאה דא, וסליקו לה על גדפייכו. במטרוניתא ביקרא דילה, לגבי קדשא בריך הוא.

מדאכין עלאין, שליחן דקודשא בריך הוא מימינא. ומלאכין שליחן דילה, משמאלא. ומלאכים דאבא ואמא, יהון סחרין לה עילא ותתא, ומכסין לה באת ו', בשית גדפין דילה. דאתמר ביה (ישעיהו) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים דשבועה דילה, דאיהי ה', רביעאה. ובשתיים יכסה רגליו דילה, ובשתיים מעופפים לה.

ואנת אליהו, דסליקת לעילא, לעילת העילות, והוא טעין לך מפל טוב, נחות לגבה, ותהוי כרוב תחותא, לנחתא בך מלאה כל טוב. ומלאכין דאבא ואמא, דאינון י"ה, (ס"א אסתרו לה) אסתרו לך, בנחיתו דילה. ומלאכין דבעלה, ברא דאבא ואמא, ו' פסיוו לה, ומעפפין לה, בשית גדפין (דף רפ"ב ע"ב) אב"ג ית"ץ, ובל"ו דתליין מנייהו כחשבון ל"ו. ודאי איהו שרפים עומדים ממעל לו. ונחיתת ה' (נ"א י"ה) דילה, טמירא מכוסה בהון. ומלאכין דאינון דצדיק ח"י עלמין, אסמיכו לה עלייכו כחיון דסמכי לכרסייא.

דאף על גב דה"א דאצילות, דשמא דיהו"ה, איהי סמיכת לכלהו, לית לכוון לפרחא לעילא, ולנחתא לתתא, בר מינה. פאברין דגופא, דלית להון תנועה בר מנשמתא, דאברין דאית לה, אתפשטו עלייכו, לסמכא לכוון בהון. דהכי איהי ה', פנימא, אי אית לה מאנין, מתמליין מנה, ומתפשטין בהון,

ממנה ומתפשטים בהם כמו נחלים שמתפשטים מהים על הארץ. ואם לא, היא ה' בעצם יחיד, בלי התפשטות הנחלים. כך כלי השכינה, הם מלאכים קדושים למעלה, וישראל למטה, אם יש בהם פעלי מדות, פעלי חסד חסידים, גבורים פעלי תורה נביאים וכתובים, צדיקים אנשי מלכות, שנאמר בהם (דניאל א) ואשר פח בהם לעמד בהיכל המלך, בעמידת התפלה, בהיכל המלך אדני, מלך שלה יהו"ה. והם חכמים ונבונים ראשי ישראל, ולא ראשי ערב רב שנאמר בהם (איכה א) היו צריה לראש. היא התפשטה עליהם בעשר ספירות שלה. באותו זמן ירד עלת העלות ביו"ד ה"א ו"א ה"א, לרדת עליהם ולהקים שכינה עליהם.

ובזמן של (שמות ב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש, היא אומרת: (שיר השירים א) שלמה אהיה פעטיה, מעטפת בעצמה שלא התפשטה עליהם. והקדוש ברוך הוא צונח עליו ואומר: איכה ישבה בדד.

בין כך קם המנוחה הקדושה ואמר, רבון העולם, הרי פאן רועה הנאמן, שבו נאמר (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, עד פעת (שמות ב) וירא כי אין איש. הרי פאן והאיש משה, ששקול לששים רבוא של ישראל, וכו' (תהלים לג) ממכון שבתו השגית. שבו נאמר על דור הגלות האחרונה, (ישעיה ג) וה' הפגיע בו את עון פלגו. והוא פלול בעשר מדות, שפגללן אמת (בראשית יח) לא אשחית בעבור העשרה. רד עליו להשגיח על העולם וקיים דבריך,

בנחלים דמתפשטן מן ימא על ארעא. ואי לא, איהי ה' בגרמא יחידאה, בלא אתפשטותא דנחלין.

הכי מאנין דשכינתא, אינון מלאכין קדישין לעילא, וישראל לתתא, אי אית בהון מארי מדות, מארי חסד חסידים, גבורים מארי תורה, נביאים וכתובים, צדיקים, אנשי מלכות, דאתמר בהו (דניאל א) ואשר פח בהם לעמוד בהיכל המלך, בעמידה דעלותא. בהיכלא דמלפא אדני, מלפא דילה יהו"ה. והם חכמים ונבונים ראשי ישראל. ולא ראשי ערב רב, דאתמר בהון, (איכה א) היו צריה לראש. איהי אתפשטת עליהו בעשר ספירן דילה. בההוא זמנא, נחית עלת העלות, ביו"ד ה"א ו"א ה"א, לנחתא עליהו, לאקמא שכינתא עליהו.

ובזמנא (שמות ב) דויפן פה וכה וירא כי אין איש, איהי אמרת, (שיר השירים א) שלמה אהיה כעוטיה, מעוטפת בגרמא דלא אתפשטת עליהו, וקודשא בריך הוא צונח עליה ואמר, (איכה א) איכה ישבה בדד.

אדהכי, קם בוצינא קדישא ואמר, רבון עלמא, הא הכא רעיא מהימנא. דאתמר ביה (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, עד פען וירא כי אין איש. הא הכא והאיש משה, דשקיל לשתיין רבוא דישראל. וביה (תהלים לג) ממכון שבתו השגית. דביה אתמר לגבי דרא דגלותא בתראה, (ישעיה נג) וי' הפגיע בו את עון פלגו. ואיהו כליל בעשר מדות, דבגינייהו אמת (בראשית יח) לא אשחית בעבור העשרה. נחית עליה, לאשגחא על עלמא, וקיים מילך, דאנת קשוט, וכל מילך קשוט. דאיהו גמל חסד עם שכינתא, וקטיר שפחה

שאתה אמת וכל דכריף אמת.
שהוא גמל חסד עם השכינה,
וקשר שפחתה בגבורה, להיות
שפחה אסורה תחת גבורתה בקשר
של תפלין, והשתדל בגללה
בתורת אמת, (מלאכי ב) תורת אמת
היתה בפיהו. והשתדל בה
בנביאים ובכתובים. בנביאים
בכמה נחמות. בכתובים בעשרה
מיני תהלים. בצדיק בשמונה
עשרה ברכות התפלה.

ובערי המשנה לא נודעו לרועה
הנאמן. אליהו, בשבועה עליך
בשם יהו"ה ובשמו המפורש, גלה
אותו לכל ראשי בעלי המשנה
שידעו אותו ולא יתחלל יותר,
שבו נאמר (לגבי העולם) (ישעיה ג)
והוא מחלל מפשעינו. אין לך
צרך לקחת רשות, שהרי אני
שליח של רבון העולם, וידעתי
שאם אתה עושה פן, שיודה לך
הקדוש ברוך הוא עליו, ויגעו
בניך בגללו, מעלה ומטה. ולא
תתעבב לעשות לא שבוע, ולא
חדש, ולא שנה, אלא מיד.

רועה הנאמן, בעלי הפסח, בזמן
ששולט עליהם ליל שמורים, כלם
צריכים להיות שמורים, ושמורים
מחמץ ושאור בכל שהוא, וכל
המאכלים והמשקים (כלי הפסח)
כלם שמורים. ומי ששומרם
מחמץ ושאור, גופו שמור מיצר
הרע למטה, ונשמתו למעלה, ובו
נאמר (תהלים ה) לא יגרף רע. משום
שהרי גופו נעשה קדש, ונשמתו
קדש קדשים, ונאמר ביצר הרע
(ויקרא כה) וכל זר לא יאכל קדש,

(במדבר א) והזר הקרב יומת.

פסח, זרוע ימין של אברהם, כסף
מזקק. מי שערב בו עופרת,
משקר אותו. כף מי שערב חמץ
או שאור כל שהוא במצה, כאלו
משקר בחותם המלך. וכף מי
שערב בטפה שלו שום תערובת,

דילה בגבורה, למהוי שפחה אסירא תחות
גבירתה, בקשורא דתפלין. ואשתדל בגינה,
בתורת אמת. (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו.
ואשתדל בה, בנביאים וכתובים. בנביאי,
בכמה נחמות. בכתובים, בעשרה מיני
תהלים. בצדיק, בתמנסר ברכאן דצלותא.

ומארי מתניתין, לא אשתמודען ליה לרעיא
מהימנא. אליהו, באומאה עלך
בשמה דיהו"ה, ובשמה מפרש, גלי ליה
לכל רישי מארי מתניתין, דישתמודעון ליה,
ולא יתחלל יתיר, דאתמר ביה, (לגבי עלמא) (ישעיה
ג) והוא מחולל מפשעינו. לית לך צורך
למיטל רשו דהא אנא שליחא דמארי עלמא,
וידענא דאי אנת עביד דא, דיודי לך קדשא
בריך הוא עליה, ויסתלקון בנך בגיניה,
עילא ותתא. ולא תתעבב למעבד, לא שבוע
ולא חדש ולא שנה, אלא מיד. (כאן חסר).

רעיא מהימנא, מארי דפסחא, בזמנא
דשליט עליהו ליל שמורים, פלהו
צריכים למהוי שמורים, ונטורים מחמץ
ושאור בכל שהוא, וכל מאכלים ומשקים
(כ"א מאני דפסחא) פלהו נטורין. ומאן דנטיר לון
מחמץ ושאור. גופיה, איהו נטיר מיצר הרע
לתתא, ונשמתא לעילא. ואתמר ביה, (תהלים ה)
לא יגורף רע. בגין דהא אתעביד גופיה
קדש, ונשמתיה קדש קדשים. ואתמר ביצר
הרע (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל קדש, (במדבר א)
והזר הקרב יומת.

פסח, דרועא ימינא דאברהם, כסף מזוקק.
מאן דערב ביה עופרת, משקר ליה.
הכי מאן דערב חמץ או שאור כל שהוא
במצה, כאלו משקר חותמא דמלכא. והכי
מאן דערב בטפה דיליה שום תערובת,

כָּאֵילוּ מִשְׁקֵר חוֹתְמָא דְּמִלְפָּא, דָּא בְּדָא תְּלִיא.

רֵאשׁ הַשְּׁנָה, דְּרוּעָא שְׁמַאלָא דִּיצְחָק. תְּמָן דִּינֵי נַפְשׁוֹת, וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק תְּמָן הָוָה. דְּעֵקֶיד לִיה אַבְרָהָם. קְשׁוּרָא דְתַפְלָה דִּיד, דּוּמְיָא וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק. וְזַפְּאָה אִיהוּ בְּרָא דְאֶתְעֵקֶד בְּאַבְוֵי, וְאֶתְקֶשֶׁר בִּיה, לְמַעְבַּד עוֹבְדוּהֵי, בְּאוּרִייתָא וּבַמְצוּהָ. וְזַפְּאָה עֵבֶד דְאֶתְקֶשֶׁר תְּחוֹת רַבִּיה, לְמַעְבַּד רְעוּתִיה, אִיהוּ בְּאַתְר דְּבְרָא דְּמִלְפָּא.

מִטְטְרוּן, וְזַפְּאָה אַנְתָּ, וְזַפְּאִין בְּנָה, דְּאִינוּן קְשִׁירִין וְעֵקֶידִין בְּתַפְלִין תְּחוֹת רְשׁוּתָא דְּמֵאֲרָה. וּבְגִין דָּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְתָּ עֵבֶד לְמֵאֲרָה, מִלְפָּא אַנְתָּ עַל כָּל מַמְנָן דְּשֹׂאֵר עַמִּין. מִלְפָּא עַל כָּל מִלְּאָכִין. דְּשִׂדִּים וְכָל מִשְׁרַיִתִיה, דְּחֵלִין מְנָה. מָאן גְּרִים דָּא, בְּגִין דְּאַנְתָּ שְׂרַפְרָף לְמֵאֲרָה, וְאַנְתָּ מִשְׁמַשׁ לְמֵאֲרָה. שְׂדֵי דְּמִזְזוּהָ לְבַר, שׁוּמַר הַפֶּתַח. יְהוֹ"ה דְּאִיהוּ מֵאֲרָה, מִלְּגָאוּ.

וְהָבִי אִיהוּ כַּד קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לְשִׁלְטָאָה עַל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ טוֹב מִטְטְרוּן. רַע סְמָאֵל, שְׂד, מִלְּפָּא דְּשִׂדִּים. (דף רפ"ג ע"א) מִטְטְרוּן מִלְּאָה, מִלְּפָּא דְּמִלְּאָכִים. אֲבָל מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, שְׂדֵי אִיהוּ יְסוּד. וּבְגִין דָּא לְמַטָּה, שְׁנַיִם, עֵבֶד וְרַבּוּ, דְּלָאוּ אִינוּן יְחוּדָא חָדָא, וְלְמַעְלָה, תְּפֹאֲרַת יְסוּד, שְׂגוּף וּבְרִית נְחֻשְׁבִּים לְאַחַד, שְׂהִיא עֲמוּדָא הָאֲמֻצְעִי וְצַדִּיק.

כְּמוֹ שְׂתַפְלִין שֵׁל רֵאשׁ, שְׂהוּא בִּינָה עַל תְּפֹאֲרַת, מְצַד שֵׁל עֵץ הַחַיִּים שֵׁל אֲצִילוֹת, וּמְלֻכוֹת תְּפֹלָה שֵׁל יָד - כֶּף לְמַטָּה בְּעֵץ הַחַיִּים שֵׁל בְּרִיאָה, מְצַד הַפֶּסַע הַעֲלִיּוֹן, תְּפֹלִין שֵׁל רֵאשׁ

בְּאֵילוּ מִשְׁקֵר חוֹתְמָא דְּמִלְפָּא, דָּא בְּדָא תְּלִיא.

רֵאשׁ הַשְּׁנָה, דְּרוּעָא שְׁמַאלָא דִּיצְחָק. תְּמָן דִּינֵי נַפְשׁוֹת, וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק תְּמָן הָוָה. דְּעֵקֶיד לִיה אַבְרָהָם. קְשׁוּרָא דְתַפְלָה דִּיד, דּוּמְיָא וְעֵקֶדָה דִּיצְחָק. וְזַפְּאָה אִיהוּ בְּרָא דְאֶתְעֵקֶד בְּאַבְוֵי, וְאֶתְקֶשֶׁר בִּיה, לְמַעְבַּד עוֹבְדוּהֵי, בְּאוּרִייתָא וּבַמְצוּהָ. וְזַפְּאָה עֵבֶד דְאֶתְקֶשֶׁר תְּחוֹת רַבִּיה, לְמַעְבַּד רְעוּתִיה, אִיהוּ בְּאַתְר דְּבְרָא דְּמִלְפָּא.

מִטְטְרוּן, וְזַפְּאָה אַנְתָּ, וְזַפְּאִין בְּנָה, דְּאִינוּן קְשִׁירִין וְעֵקֶידִין בְּתַפְלִין תְּחוֹת רְשׁוּתָא דְּמֵאֲרָה. וּבְגִין דָּא, אַף עַל גַּב דְּאַנְתָּ עֵבֶד לְמֵאֲרָה, מִלְפָּא אַנְתָּ עַל כָּל מַמְנָן דְּשֹׂאֵר עַמִּין. מִלְפָּא עַל כָּל מִלְּאָכִין. דְּשִׂדִּים וְכָל מִשְׁרַיִתִיה, דְּחֵלִין מְנָה. מָאן גְּרִים דָּא, בְּגִין דְּאַנְתָּ שְׂרַפְרָף לְמֵאֲרָה, וְאַנְתָּ מִשְׁמַשׁ לְמֵאֲרָה. שְׂדֵי דְּמִזְזוּהָ לְבַר, שׁוּמַר הַפֶּתַח. יְהוֹ"ה דְּאִיהוּ מֵאֲרָה, מִלְּגָאוּ.

וְהָבִי אִיהוּ כַּד קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לְשִׁלְטָאָה עַל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ טוֹב מִטְטְרוּן. רַע סְמָאֵל, שְׂד, מִלְּפָּא דְּשִׂדִּים. (דף רפ"ג ע"א) מִטְטְרוּן מִלְּאָה, מִלְּפָּא דְּמִלְּאָכִים. אֲבָל מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי, שְׂדֵי אִיהוּ יְסוּד. וּבְגִין דָּא לְמַטָּה, שְׁנַיִם, עֵבֶד וְרַבּוּ, דְּלָאוּ אִינוּן יְחוּדָא חָדָא, וְלְמַעְלָה, תְּפֹאֲרַת יְסוּד, דְּגוּף וּבְרִית חֻשְׁבִּין חַד, דְּאִיהִי עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא וְצַדִּיק.

בְּנוּנָא דְּתַפְלִין דְּרֵאשׁ, דְּאִיהוּ בִּינָה עַל תְּפֹאֲרַת, מִסְטְרָא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי דְּאֲצִילוֹת, וּמְלֻכוֹת תְּפֹלָה דִּיד. הָכִי לְתַתָּא בְּאִילָנָא דְּחַיִּי דְּבְרִיאָה, מִסְטְרָא דְּכְרִסְיָא עֲלָאָה, תְּפֹלִין דְּרֵאשׁ מִטְטְרוּן. תְּפֹלִין דִּיד דִּילִיה, פֶּסַע תְּחֻתּוֹן. וְהִיא אִיהוּ

וְהִיא אִיהוּ

מטטרון. תפלין של יד שלו,
כסא תחתון. וזהו מה שאמר
עליו הנביא, (ירמיה יז) כסא כבוד
מרום מראשון.

אבר מצד עץ הדעת טוב ורע,
בקשר התפלין נקשר יצר הרע
תחת יצר הטוב כמו עבד תחת
רבו, בקול התורה, בקול
התפלה, בקול השופר. קול
שהוא רומ"ח אליו, וזה קול
השופר, קול העמוד האמצעי,
שכלול מאש מים ורוח, שהם
שלשה אבות שבהם הי"ו, ה'
באברהם, י' ביצחק. בכל מקום
ה' ששולטת על י' - דין הוא,
וזהו הי"ו מאלהים, ולכן (תהלים מז)
עלה אלהים בתרועה. ו' מן
ואלהי יעקב, וזה רוח השופר.
שכינה פלי של כל השלש, והוא
ה' מן השופר.

שהם עשרה שופרות, שהם
קשר"ק קשר"ק קשר"ק, מתלבשים
בהם ה"א יו"ד וא"ו ה"א. שכל
האותיות הללו (הק) דינים
לצדדים אחרים ולרשעים.

השלמה מההשמטות סימן יז

ובל האותיות האלו הן (דינים)
לצדדים אחרים ולחבבים, הן
כששאלות ורמחים לאיברים.
תרועה שלשלת ושתי תרועות
בעשרה שופרות, והם אחד מן
קשר"ק, ושני מן קשר"ק, והם
העמוד האמצעי.

ולמדנו, צדיק כל אחד העמוד
האמצעי - ישראל. שלישיה
לתקיעה של אברהם רחמים
פשוטים, ולשברים של יצחק
דינים שוכרים את הלב,
ששברים לשון שבירה הם, זהו
שפתוב (שמות כג) [1] שבר תשבר
מצבותיהם. צדיק הוא שלשלת
שלישי ממצע בין צבאות שלו
שתי שפתים, תקיעה לפניה ותקיעה לאחריה.

דאמר נביא עליה, (ירמיה יז) כסא כבוד מרום
מראשון.

אבר מטטרון דעץ הדעת טוב ורע, בקשורא
דתפלין, אתקשר יצר הרע תחות יצר
הטוב, כעבדא תחות מאריה, בקלא
דאורייתא, בקלא דצלותא, בקול דשופר.
קלא איהו רומ"ח לגביה. ודא קול השופר,
קול דעמודא דאמצעיתא, דאיהו כליל אשא
מיא ורוחא. דאינון תלת אבהן, דבהון הי"ו,
ה' באברהם, י' ביצחק, בכל אתר ה' דשליט
על י' דינא הוא, והאי איהו הי"ו מן אלהים.
ובגין דא (תהלים מז) עלה אלהים בתרועה. ו' מן
ואלהי יעקב, ודא רוח השופר, שכינתא מנא
דכלהו תלת, ואיהו ה' מן השופר.

דאינון י' שופרות, דאינון קשר"ק קשר"ק
קשר"ק, מתלבשין בהון ה"א יו"ד
וא"ו ה"א, דכל אתוון אלין (ס"א אינון) דינין
לסטריין אתרנין ולחייביא.

השלמה מההשמטות (סימן י"ז)

ובל אתוון אלין אינון (ס"א דינין) לסטריין אתרנין
ולחייביא, אינון כששאלאין ורומחין
לשייפין. תרועה שלשלת ותריין תרועות
בעשרה שופרות ואינון חד מן קשר"ק,
ותניינא מן קשר"ק, ואינון עמודא דאמצעיתא.
ותניא צדיק כל חד עמודא דאמצעיתא
ישראל. שלישיה לתקיעה דאברהם
רחמין פשוטים ולשברים דיצחק דינין תברין
דלכא, דשברים לשון תבירו אינון, הדא הוא
דכתיב (שמות כ"ג) שבר תשבר מצבותיהם. צדיק
איהו שלשלת תליתאה ממוצע בין צבאות
דיליה תריין שפוון, תקיעה לפניה ותקיעה
לאחריה.

שְׁתֵּי חֲצוּצוֹת כֶּסֶף אֶתְקָרְאוּ כַּד נִטְלִי מִרְחָמֵי דַאִיהוּ יְמִינָא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב אֶתְקָרְאוּ מִסְטָרָא דְגִבּוֹרָה דְתַמָּן כְּרוּבִים, וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמַאל. וְכִלְהוּ עֶשֶׂר אֶתְקָשְׂרוּ בְּקֶשֶׁר אֶחָד דַאִיהוּ סִימָן קֶשֶׁר תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה.

בְּנִגְדוֹ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, וּבְאַרְוֵהוּ חֲכָמִים, הִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין, וְזֶה עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, קֶשֶׁר שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת לְמַעְלָה, וְצַדִּיק קֶשֶׁר שֶׁל נְצִ"ח הו"ד יסו"ד. וְזֶהוּ קֶשֶׁר בְּתוֹךְ קֶשֶׁר, חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם, לְהִיּוֹת הֵינִן שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁמוֹר מִבְּפָנִים, וְכֹף חֲלִיָּה אֵין פְּחוּת מִשְׁלֹש כְּרִיכוֹת. וְזוֹ הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא בַּת יְחִידָה קְשׁוּרָה בְּאוֹת שִׁי"ן שֶׁל שֶׁבֶת, הִיא אוֹת שֶׁל תְּפִלִּין קְשׁוּרָה בְּאוֹת שִׁי"ן שֶׁל הַתְּפִלִּין, שֶׁהִיא שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים שֶׁל הָאֲבוֹת, וְזֶה אוֹתִיוֹת י"ש שֶׁל שְׂדִי"י. נִשְׁאַרְהָ אוֹת דְלִי"ת לְהִיּוֹת אַרְבַּעָה בְּתֵי הַתְּפִלִּין.

בְּזֶה הַקֶּשֶׁר נִקְשֶׁר שִׁד בְּשִׁלְשֻׁלַת בְּקֶשֶׁר שֶׁל הַתְּפִלִּין בְּזִמָּן שֶׁהוּא קְשׁוּר. אִם יִצִּילְהוּ אֱלוֹהִי, יִפְטוֹר עֲצָמוֹ מִשְׁלֹשָׁאוֹת הַמְּלָךְ, מִשׁוּם שֶׁתְּרוּעָה הִיא בְּדַעַת וְהִיא הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, קֶשֶׁר שֶׁל שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת. אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, וְלֹא אָמַר שׁוֹמְעֵי. וּמִיָּד שֶׁנִּקְשֶׁר הַשְּׂמַאל בְּיָמִין, נִכְפָּה הַדִּין וּמִתְגַּבְּרִים הַרְחָמִים.

וְהַקֶּשֶׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם - דַּעַת. שְׁלֹשֻׁלַת קְשׁוּרָה בְּתִקְיעָה וּשְׁבָרִים. וְעַל זֶה פֶּסַח הוּא יָמִין, רֹאשׁ הַשְּׂנָה הוּא שְׂמַאל, הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי הוּא מִתָּן תּוֹרָה. וְאֵלּוֹ שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה [וּשְׁבַעָה] מוּצָקוֹת, וְהֵם שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹת. שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה בַּת שְׁבַע, וְהֵם אַרְבַּע

שְׁתֵּי חֲצוּצוֹת כֶּסֶף אֶתְקָרְאוּ כַּד נִטְלִי מִרְחָמֵי דַאִיהוּ יְמִינָא, שְׁנַיִם כְּרוּבִים זָהָב אֶתְקָרְאוּ מִסְטָרָא דְגִבּוֹרָה דְתַמָּן כְּרוּבִים, וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמַאל. וְכִלְהוּ עֶשֶׂר אֶתְקָשְׂרוּ בְּקֶשֶׁר אֶחָד דַאִיהוּ סִימָן קֶשֶׁר תְּקִיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה.

לְקַבְּלֵיהָ קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְאוּקְמוּהָ רַבָּנָן, הִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה קֶשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְדָא עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא קְשׁוּרָא דְתַלַּת אַבְהֵן לְעִילָא, וְצַדִּיק קְשׁוּרָא דְנְצִ"ח הו"ד יסו"ד. וְהִיא אִיהוּ קֶשֶׁר בְּתוֹךְ קֶשֶׁר, חוֹתֵם בְּתוֹךְ חוֹתֵם לְמַהְוֵי חֲמָרָא דְאוּרִייתָא נְטִיר מְלַגְאוּ, וְהִכִּי חוּלְיָא לִית פְּחוּת מִתַּלַּת כְּרִיכָן. וְדָא שְׂכִינְתָא דַאִיהִי בַת יְחִידָא קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְשֶׁבֶת, אִיהוּ אוֹת דְתְּפִלִּין קְשׁוּרָא בְּשִׁין דְתְּפִלִּין דַאִיהִי תַלַּת עֲנָפֵי דַאבְהֵן. וְדָא י"ש דְשְׂדִי"י אֲשֶׁתְּאַר דְלִי"ת לְמַהְוֵי אַרְבַּע בְּתֵי דְתְּפִלִּין.

בְּהַאי קְשׁוּרָא אֶתְקֶשֶׁר שִׁד בְּשִׁלְשֻׁלַת, בְּקְשׁוּרָא דְתְּפִלִּין בְּזִמָּנָא דַאִיהוּ קְשִׁיר. אִם יִצִּילְהוּ אֱלוֹהִי יִפְטוֹר גְּרַמְיָה מִשְׁלֹשָׁאָה דְמִלְכָא. בְּגִין דְתְּרוּעָה אִיהִי בְּדַעַת וְאִיהִי עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא, קֶשֶׁר תַּלַּת אַבְהֵן. אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, וְלֹא אָמַר שׁוֹמְעֵי. וּמִיָּד דַאֲתְקֶשֶׁר שְׂמַאלָא בְּיָמִינָא, אֲתַפְּפִיָּא דִינָא וְאֲתַגְּבַר רְחָמֵי.

וְקְשׁוּרָא דְתְּרוּוּיָהּ דַּעַת. שְׁלֹשֻׁלַת קְשׁוּרָה בְּתִקְיעָה וּשְׁבָרִים. וְעַל דָּא פֶּסַח יְמִינָא, רֹאשׁ הַשְּׂנָה שְׂמַאלָא, עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא מִתָּן תּוֹרָה. וְאִינוּן שְׁבַעָה בְּשַׁבְּעָה מוּצָקוֹת, וְאִינוּן שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה כְּלוּלָא מִשְׁבַּע סְפִירוֹן. שְׂכִינָה תַתָּאָה בַּת שְׁבַע וְאִינוּן מוּצָקוֹת, וְהֵם שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹת. שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה בַּת שְׁבַע, וְהֵם אַרְבַּע

עֲשֶׂרָה. הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי כָּלֹל מִשְׁנֵיהֶם בֵּי"ד - יְהוֹ"ה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכָל שֶׁבַע מִצַּד הַשְּׂכִינָה. זֶהוּ שְׁכָנוֹב (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלְּלִיתִי. כְּנִגְדָּה עוֹשִׂים שֶׁבַע הַקְּפוֹת.

סוּכָ"ה יֵאֱהוּדוּנָה"י, כ"ו ה"ס. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְוֹלֵב, וְהַשְּׂכִינָה אֲתָרוּג. לְוֹלֵב דּוֹמָה לְגוֹף, וְאֲתָרוּג דּוֹמָה לְלֵב. וּבְגוֹף יֵשׁ שְׁמוֹנֵה עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת, לְוֹלֵב שְׁמוֹנֵה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים שֶׁל הַלְּוֹלֵב. וּבִנְטִילַת הַלְּוֹלֵב שְׁמוֹנֵה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים בְּאֵנָה ה', שְׁמוֹנֵה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים בְּהוֹדוֹ לַה', שְׁמוֹנֵה עֶשֶׂר נְעוּנָעִים תְּחִלָּה וְסוֹף - ע"ב. לְהַכְרִיחַ בָּהֶם ע"ב מְמַנִּים שְׁמַמְנִים עַל רוּחוֹת רְעוֹת וְטַלְלִים רְעִים.

שְׁבַעַת יְמֵי הַסֶּכֶה - שֶׁבַע סְפִירוֹת. סֶכֶה - אִמָּא עֲלִיּוֹנָה שְׁמִסּוֹכְכַת עֲלֵיהֶם. נְסוּף הַמַּיִם וְנְסוּף הַיַּיִן - מִצַּד שֶׁל זְמִין וְשִׁמְאֵל, וְחַג שְׁמִינִי חַג עֲצֵרַת שְׂכִינָה תְּחִתּוֹנָה, בַּת הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶכָּה. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמַעֲדָם. לְצַפּוֹר שְׁמֻצְצָפִים לָהּ בְּנִיָּה בְּכָל יוֹם בְּכֻמָּה צְפּוּפִים, וְהִיא רוֹבֶצֶת עֲלֵיהֶם. אַחַר שְׁנַגְדְּלוּ כְּנַפְיָהֶם שֶׁל בְּנִיָּה, עָפוּ כָּלֵם אַחַר אִמָּם.

צִיד אַחַד הָיָה חֶכֶם, רָצָה לְצוּד אוֹתָם. מָה עֲשֶׂה הַצִּיד? נִטַּל אֶת הָאֵם שְׁלָהֶם וְקָשַׁר אוֹתָהּ, וְהִיא צוֹרַחַת בְּגִלְל בְּנִיָּה. שְׁמַעוּ הַבָּנִים קוֹלָהּ וְיָרְדוּ אֲצִלָּה וְקָשְׁרוּ אוֹתָם. כְּמוֹ זֶה הָאִמָּא הַעֲלִיּוֹנָה שְׁנֹאֲמַר בָּהּ (דברים כ"ב) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֲפֻרָחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, וְאֵלוּ יִשְׂרָאֵל מְצַפְצָפִים אֵלֶיהָ בְּכֻמָּה צְפּוּפִים שֶׁל תְּפִלוֹת וְכו': (עד כאן

מדהשמטות)

הֵם כְּמוֹ שֶׁלְשָׁלוֹת וְרַמְחִים וְחֲרָבוֹת. תְּרוּעָה הִיא שֶׁלְשָׁלוֹת.

אַרְבִּיסָר. עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיָיָהוּ בֵּי"ד יְהוֹ"ה יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְכָל שֶׁבַע מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קי"ט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלְּלִיתִי, לְקַבְּלָהּ עַבְדִּין שֶׁבַע הַקְּפוֹת.

סוּכָ"ה יֵאֱהוּדוּנָה"י, כ"ו ה"ס. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְוֹלֵב, וְשְׂכִינְתָא אֲתָרוּג. לְוֹלֵב דּוֹמָה לְגוּפָא וְאֲתָרוּג לְלָפָא. וּבְגוּפָא אֵית ח"י חוּלְיִין, לְוֹלֵב ח"י נְעוּנָעִין דְּלוּלֵב. וּבִנְטִילַת לְוֹלֵב ח"י נְעוּנָעִין בְּאֵנָה ה', ח"י נְעוּנָעִין בְּהוֹדוֹ לַה', ח"י נְעוּנָעִין תְּחִלָּה וְסוֹף ע"ב, לְמַבְרַח בְּהוֹן ע"ב מְמַנֵּן דְּמַמְנֵן עַל רוּחִין בִּישׁוּן וְטַלְלִין בִּישׁוּן.

שְׁבַעַת יוֹמֵי דְסוּפָה שֶׁבַע סְפִירָן. סֶכֶה אִימָא עֲלָאָה דְּמִסְכְּכָא עֲלִיָּהוּ. נְסוּף הַמַּיִם וְנִסּוּף הַיַּיִן מִסְטָרָא דִּימִנָּא וְשְׁמֵאֲלָא וְחַג שְׁמִינִי חַג עֲצֵרַת שְׂכִינְתָא תְּתָאָה, בְּרַתָּא דְּמִלְפָא וּמִטְרוּנִיתָא. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם, לְצִיפְרָא דְּמֻצְצָפִין לָהּ בְּנָהָא בְּכָל יוֹמָא בְּכֻמָּה צְפּוּפִין, וְאִיהִי רֹבִיעַת עֲלִיָּהוּ. בְּתַר דְּאֲתַרְבִּיאוּ גְּדַפְיָיהוּ דְּבְנָהָא, פְּרַחוּ כְּלָהוּ בְּתַר אִימָא.

צִיד חַד הָוָה חַפִּים, בְּעָא לְצִיידָא לוֹן. מָה עָבַד צִייד, נִטַּל לְאִימָא דִּילְהוֹן וְקָשִׁיר לָהּ, וְאִיהִי צוֹרַחַת בְּגִין בְּנָהָא, שְׁמַעוּ בְּנִין קוֹלָהּ וְנַחְתּוּ לְגַבְהָ וְקָשְׁרוּ לוֹן. כְּגוּוֹנָא דָא אִימָא עֲלָאָה דְּאֲתַמַּר בָּהּ (דברים כ"ב) וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֲפֻרָחִים אוֹ עַל הַבִּיצִים, וְאִינוּן יִשְׂרָאֵל מְצַפְצָפִין לָהּ בְּכֻמָּה צְפּוּפִין דְּצִלוֹתִין וְכו':

(עד כאן מדהשמטות).

אִינוּן כְּשֶׁלְשָׁלוֹתֵין וְרוּמְחִין וְסִיפִין. תְּרוּעָה שֶׁלְשָׁלוֹת אִיהִי. וְתַרִּי תְּרוּעוֹת

אית בעשרה שופרות. ואינון חד.

דאתמר בה והאם רובצת על האפרוחים (או על הביצים ואינון). ישראל מצפצפין לה בכמה צפצופין דצלותין, ואיהי לא בעיא לנחתא לגבייהו. ישראל מה עבדין. נטלין אימא דאיהי שכינתא בהדייהו, וקשרין לה בקשורא דתפלין. פד מטאן לקריאת שמע, קראן בנין דילה בשית תיבין דייחודא, דאינון (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד, הא קא נחתין לגבי אמהון, קשרין לון עמה. והאי איהי (ויקרא כג) אשר תקראו אותם, דאיהו עונתה, כמו מועדי.

הכי בגוונא דא מצה, בה מזמנין לשבעה יומין דפסח. מזמנין לשבעה יומין דספות, בשבעה מיני, דאינון לולב, ואתרוג, וג' הדסים, וב' בדי ערבה. שבועות, קראן לון באורייתא. ראש השנה יומא דדינא, כל חד במיניה.

כל מאן דקרא, כל דרגא במיניה, יתקיים ביה, (ישעיה נח) אז תקרא ויי' יענה. א"ז, ז' יומין דספות, וחד שמיני עצרת. א"ז, מצה, וז' יומין דפסח. א"ז, ספה, וז' מינין דלולב, דאינון שלש הדסים, ושני ערבות, לולב, ואתרוג, וכלילן בד', הא חד סרי, פחושפן ה"ו. וצריך לומר הלל עלייהו, הללויה, לאשלמא שם יהוה.

וצריך לסלקא לה במחשבה, בארבע מינין, הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ז) אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה סימן: אתרו"ג, ערב"ה, לול"ב, הד"ס. ומחשבה שמא מפרש, אשתלים בה י"ד, כגוונא די"ד פרקין די"ד דימינא, דביה צריך לנטלא לולב. הרי מתן תורה, שבעות, שבעה בשבעה י"ד.

ושתי תרועות יש בעשרה שופרות, והן אחת.

שנאמר בה (דברים כב) והאם רבצת על האפרוחים (או על הביצים). ישראל מצפצפין לה בכמה צפצופין תפלה, והיא לא רוצה לרדת אליהם. מה עושים ישראל? לוקחים את האמא, שהיא שכינה אליהם, וקושרים אותה בקשר של תפלין, וכשמגיעים לקריאת שמע, קוראים בניה בשש תבות היחוד, שהן (דברים ח) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. הרי הם יורדים לאמם וקושרים אותם עמה. וזוהי (ויקרא כג) אשר תקראו אותם, שהוא עונתה, כמו מועדי.

כך כמו זה מצה, בה מזמנים לשבעת ימי הפסח. מזמנים את שבעת ימי הספה בשבעה מינים, שהם לולב ואתרוג ושלושה הדסים ושני בדי ערבה. שבועות קוראים להם בתורה. ראש השנה יום הדין. כל אחד במינו.

כל מי שקרא כל דרגא במיניה, יתקיים בו (ישעיה נח) אז תקרא וה' יענה. א"ז - שבעה ימי ספות, וחד שמיני עצרת. א"ז - מצה, ושבעה ימי הפסח. א"ז - ספה, ושבעה מיני הלולב, שהם שלושה הדסים ושתי ערבות, לולב ואתרוג. וכלולים בארבעה. הרי אחד עשר פחושפן ה"ו. וצריך לומר הלל עליהם, הללויה, להשלים שם ה'.

וצריך להעלותה במחשבה בארבעה מינים, זהו שכתוב (שיר השירים ז) אמרתי אעלה בתמר. אעל"ה סימן: אתרו"ג, ערב"ה, לול"ב, הד"ס. ומחשבה שם המפרש, נשלים בה י"ד, כמו י"ד

פָּרְקֵי יַד יְמִין, שְׁבֵה צְרִיף לַטַּל
הַלּוֹב. הָרִי מִמֶּנּוּ תוֹרָה,
שְׁבִיעוֹת, שְׁבֻעָה בְּשִׁבְעָה - י"ד.
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה י"ד בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר,
וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת, כְּמוֹ שֶׁבָּאֲרָנוּ
לְמַעַל.

בַּפֶּסַח הִיא שְׂכִינָה, י"ד הַגְּדוּלָה
מִצַּד הַחֶסֶד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיא
י"ד הַחֲזָקָה מִצַּד הַגְּבוּרָה. בַּמִּתְּנָה
תּוֹרָה י"ד רְמָה, מִצַּד הָעֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי. וְשִׁלֵּשׁ פְּעָמִים י"ד -
מ"ב. וְשִׁלֵּשׁ אֲבוֹת שְׁתַּלְּוִיִּים
מֵהֶם עוֹלָם אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה,
כְּחֻשְׁבוֹן יו"ד ה"א וְא"ו ה"א.
כְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמַלֵּךְ
ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת וַיִּלָּךְ

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזַקְיָה
פְּתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיף לִימִין מֹשֶׁה
זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנֵיהֶם
מִפְּנֵיהֶם וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּרַצָּה
בָּהֶם, וּמִשׁוֹם שֶׁהַתְּרַצָּה בָּהֶם
קָרָא לָהֶם בָּנִים בְּכוֹרִים קְדוּשִׁים,
אֲחִים (בבבבול), וְיָרַד לְדוֹר עֲמָהֶם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות לה) וְעָשׂוּ לִי
מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם. וְרָצָה
לְהִתְקַיֵּם כְּמוֹ לְמַעַל, וְהַשְׁרָה
עֲלֵיהֶם שְׁבֻעָה עֲנִי כְבוֹד, שְׂכִינָה
הִלָּכָה לְפָנֵיהֶם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם יג)
וְה' הִלֵּךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם.

שְׂרֵשָׁה אֲחִים קְדוּשִׁים הֵלְכוּ
בִּנְיָהֶם, וּמִי הֵם? מֹשֶׁה, אֶהְרֹן
וּמִרְיָם. וּבְזִכְרוֹתָם נִתֵּן לָהֶם
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּנָת
עֲלֵיוֹנוֹת (וְהָרִי נִתְבָּאָר). כָּל יְמֵי אֶהְרֹן
לֹא זָזוּ עֲנֵנֵי הַכְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל,
וְהָרִי פָּרְשׂוּהָ (מִשׁוֹם) שֶׁאֶהְרֹן הָיָה
זְרוּעַ יְמִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהֵינּוּ
שְׁפָתוֹב (במדבר כא) וְשִׁמְעַתְּ הַכְּנַעֲנִי
מִלֶּךְ עֶרְד וְגו', כִּי בָּא יִשְׂרָאֵל
דְּרֹךְ הָאֲתָרִים וְגו'. כְּאֵדָם שֶׁהוֹלֵךְ

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, י"ד בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר, וּבְעֶשֶׂר
שׁוֹפְרוֹת, כְּדֹאֻקִּימָנָא לְעִילָא.

בַּפֶּסַח, אִיהִי שְׂכִינָתָא י"ד הַגְּדוּלָה, מִסְטָרָא
דְּחֶסֶד. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהִי י"ד
הַחֲזָקָה, מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה. בַּמִּתְּנָה תּוֹרָה, י"ד
רְמָה, מִסְטָרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא. וְתַלְתָּ
זְמַנֵּין י"ד, מ"ב. וְתַלְתָּ אֲבָהֶן דְּתַלְּוִיִּין מִנֵּיהֶו,
סְלָקִין חֲמֻשָּׁה וְאַרְבָּעִים, כְּחֻשְׁבֵּין יו"ד ה"א
וְא"ו ה"א. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.
יְמַלֵּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת וַיִּלָּךְ

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל
יִשְׂרָאֵל. רַבִּי חֲזַקְיָה פְּתַח, (ישעיה סג) מוֹלִיף
לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנֵיהֶם
וְגו', זְכָאִין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲתַרְעֵי בְּהוּ, וּבְגִין דְּאֲתַרְעֵי בְּהוּ, קָרָא לוֹן
בְּנִין (דף רפ"ג ע"ב) בּוֹכְרִין קְדִישִׁין, אֲחִין (בבבבול),
נַחַת לְדִיִּירָא עֲמָהוֹן. הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות כה)
וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם. וּבְעָא
לְאֲתַקְנָא לְהוּ כְּגוֹנוֹנָא דְּלַעֲלֵא, וְשִׁאֲרֵי עֲלִיִּיהוּ
שְׁבֻעָה עֲנֵנֵי יָקָר, שְׂכִינָתִיהָ אֲזַלָּא קְמִיִּיהוּ,
הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות יג) וַיִּי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם
יוֹמָם.

תַּלְתָּ אֲחִין קְדִישִׁין אֲזַלִּין בִּינֵיהֶו, וּמֵאֵן
אֵינוֹן. מֹשֶׁה, אֶהְרֹן, וּמִרְיָם.
וּבְזִכְרוֹתָהוֹן, יְהִיב לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִתְּנָן
עֲלֵאִין (וְהָא אֲתַמְר). כָּל יוֹמוֹי דְּאֶהְרֹן, לֹא אֲעִדוּ
עֲנֵנֵי יָקָר מִיִּשְׂרָאֵל. וְהָא אוֹקְמוּהָ, (בגיו) דְּאֶהְרֹן
דְּרוּעָא יְמִנָא דִּישְׂרָאֵל הוּהוּ. וְהֵינּוּ דְּכַתִּיב,
(במדבר כא) וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מִלֶּךְ עֶרְד וְגו', כִּי בָּא
יִשְׂרָאֵל דְּרֹךְ הָאֲתָרִים וְגו'. כְּבָר נָשׁ דְּאֲזִיל
בְּלֹא דְרוּעָא, וְסִמִּיךְ גְּרַמְיָה לְכָל אֲתָר, וּכְדִין

וילָחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי, בְּגִין דְּהוּוּ
בְּלֹא דְרוּעָא יְמִינָא. (ועל דא אצטריכו ישראל למגדר נדר עליה
הדא הוא דכתיב, במדבר כא) וידר ישראל נדר לוי' ויאמר אם נתן תתן וגו')
הָא חֲזִי, אַהֲרֹן דְרוּעָא יְמִינָא דְגוּפָא הָוָה. וְעַל
דָּא כְּתִיב, (ישעיה סג) מוֹלִיךְ לַיְמִין מֹשֶׁה זְרוּעַ
תְּפָאֲרָתוֹ. וּמֵאֵן אִיהוּ. אַהֲרֹן.

לֹא זְרוּעַ וְסוּמָךְ עֲצָמוּ לְכָל
מְקוֹם, וְאָז - וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל
וַיֵּשֶׁב מִמֶּנּוּ שְׂבִי, מְשׁוּם שְׁהִיוּ
בְּלִי זְרוּעַ יְמִין. (ועל זה הצטרכו ישראל
לנדר נדר עליו. זהו שקתוב במדבר כא) וידר
ישראל נדר לה' ויאמר אם נתן תתן וגו').

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה, מְאִי וַיִּלָּךְ, לְאֵן הֵלֵךְ. אֶלָּא וַיִּלָּךְ,
כְּגוּפָא בְּלֹא דְרוּעָא. פְּמָה דְאֵת אָמַר, (איכה
א) וַיִּלְכּוּ בְּלֹא כֹחַ לְפָנֵי רוּדְף. דְּהָא מִית אַהֲרֹן
דְרוּעָא יְמִינָא, וּבְעָא לְאִסְתַּלְקָא גוּפָא. (כל יומיו
דמשה שמשא נהיר בעלמא).

בֹּא וּרְאֵה, אַהֲרֹן הִיָּה זְרוּעַ יְמִין
שֶׁל הַגּוּף, וְעַל זֶה כְּתוּב מוֹלִיךְ
לַיְמִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפָאֲרָתוֹ. וּמִי
הוּא? אַהֲרֹן.

בְּרַ יוֹמוֹי דְּמֹשֶׁה, אֶכְלוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם. פִּיּוֹן דְּאֵתָא יְהוֹשֻׁעַ, מַה כְּתִיב
(יהושע ה) וַיֵּשְׁבוּת הַמֶּן מִמִּחְרַת וְגו'. וַיֵּאכְלוּ
מִעֲבוּר הָאָרֶץ מִמִּחְרַת הַפֶּסֶח. מַה בֵּין הָאִי
לְהָאִי. אֶלָּא דָּא מְלַעֲיֵלָא וְדָא לְתַתָּא. (מכאן
אוליפנא) כָּל זְמַנָּא דְּמֹשֶׁה אֲשַׁתְּכַח, גוּפָא
דְּשִׁמְשָׁא שְׁלִיט, וְנַהֲיִר לְעֵלְמָא. פִּיּוֹן דְּאִסְתַּלְקַ
מֹשֶׁה, אֲתַכְנַשׁ גוּפָא דְּשִׁמְשָׁא, וְנַפְיִק גוּפָא
דְּסִיְהָרָא.

וַיִּלָּךְ מֹשֶׁה. מַה זֶה וַיִּלָּךְ? לְאֵן
הֵלֵךְ? אֶלָּא וַיִּלָּךְ, כְּגוּף בְּלִי זְרוּעַ,
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (איכה א) וַיִּלְכּוּ בְּלֹא
כֹחַ לְפָנֵי רוּדְף. שְׁהִירִי מִת אַהֲרֹן,
זְרוּעַ יְמִין, וְרִצְחָה לְהִסְתַּלְקַ הַגּוּף.
(כל ימיו של משה השמש האיר בעולם).

בְּתִיב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ
מִזֶּה וּבַמָּה יוֹדַע אִפּוּא וְגו', הֲכִי
אוֹלִיפְנָא, פִּיּוֹן דְּאָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה
(שמות לב) הִנֵּה מְלָאכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ, אָמַר מֹשֶׁה,
וּמַה קְסִטִּיפָא דְּשִׁמְשָׁא דִּיתְכַנִּישׁ, וַיִּדְבַר
סִיְהָרָא, גוּפָא דְּסִיְהָרָא לֹא בְּעִינָא. אִם אֵין
פְּנִיךְ הוֹלְכִים, גוּפָא דְּשִׁמְשָׁא בְּעִינָא, וְלֹאוּ
דְּסִיְהָרָא. פְּדִין גוּפָא דְּשִׁמְשָׁא אֲתַנְהִיר,
וְאֲתַעֲבִיד מֹשֶׁה, כְּגוּוֹנָא דְּגוּפָא דְּשִׁמְשָׁא
קַמִּיִּהוּ דִּישְׂרָאֵל. פִּיּוֹן דְּאֲתַכְנִישׁ מֹשֶׁה,
אֲתַכְנִישׁ שִׁמְשָׁא, וְאֲתַנְהִיר סִיְהָרָא, וְהוּוּ
יְהוֹשֻׁעַ מְשַׁתְּמֵשׁ לְנַהֲוֹרָא דְּסִיְהָרָא. וּוִי לְהֵהוּא
כְּסוּפָא.

בְּרַ יְמֵי מֹשֶׁה אֶכְלוּ יִשְׂרָאֵל לֶחֶם
מִן הַשָּׁמַיִם. פִּיּוֹן שְׂבָא יְהוֹשֻׁעַ
מַה כְּתוּב? (יהושע ה) וַיֵּשְׁבוּת הַמֶּן
מִמִּחְרַת וְגו'. וַיֵּאכְלוּ מִעֲבוּר
הָאָרֶץ מִמִּחְרַת הַפֶּסֶח. מַה בֵּין
זֶה לְזֶה? אֶלָּא זֶה מְלַמְעֵלָה וְזֶה
לְמַטָּה. (מכאן למדנו) כָּל הַזְּמַן
שִׁמְשָׁה נִמְצָא, גוּף הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹלֵט
וּמְאִיר לְעוֹלָם. פִּיּוֹן שֶׁהִסְתַּלַּק
מֹשֶׁה, הִתְכַּנַּס גוּף הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּצָּא
גוּף הַלְבָנָה.

כְּתוּב (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךְ
הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה וּבַמָּה
יוֹדַע אִפּוּא וְגו'. כֶּף לְמַדְנֵנו, פִּיּוֹן
שְׁאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה
(שם לב) הִנֵּה מְלָאכִי יֵלֵךְ לְפָנֶיךָ,
אָמַר מֹשֶׁה, וּמַה הִנְהַגַת הַשֶּׁמֶשׁ
שֶׁתַּכְנִישׁ וְתַנְהִיג הַלְבָנָה - גוּף
הַלְבָנָה אֵינִי רוצה. אִם אֵין פְּנִיךְ
הוֹלְכִים, אֲנִי רוצה אֵת גוּף
הַשֶּׁמֶשׁ, וְלֹא אֵת שֶׁל הַלְבָנָה. וְאָז
גוּף הַשֶּׁמֶשׁ הוּאֵר, וְנַעֲשֶׂה מֹשֶׁה
כְּמוֹ גוּף הַשֶּׁמֶשׁ לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל.
פִּיּוֹן שֶׁהִתְכַּנַּס מֹשֶׁה, הִתְכַּנַּס
הַשֶּׁמֶשׁ וְהוּאֵרָה הַלְבָנָה, וְהִיָּה
יְהוֹשֻׁעַ מְשַׁתְּמֵשׁ לְאוֹר הַלְבָנָה.
אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה!

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו' (דברים לא). הֵינּוּ שְׂאֵמֶר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַרְבַּעִים שָׁנָה הָאִיר הַשֶּׁמֶשׁ לְיִשְׂרָאֵל, וְהַתְּכַנֵּס לְסוֹף אַרְבַּעִים שָׁנָה, וְהָאִירָה הַלְּבָנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְדַאי כֶּף הוּא, הֵינּוּ שְׂפָתוֹב (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, וְהָרִי הַתְּעוֹרְרוּ הַחֲבָרִים, וְאָנּוּ נִבְאָר אֶת הַפְּסוּק. אֲבָל עַל מֵה דַאֲתַעְרוּ הַחֲבָרִים, הַפֶּל הוּא צְרִיף לְעוֹלָם לְגִלּוֹת (לתועלת האדם), שְׁהָאֲדָם שְׁנַאֲסָף עַד שְׁלֵא יִגְיַעוּ יָמָיו.

בֹּא וּרְאֵה, וְהָרִי נִתְבָּאָר, שְׁפֶל הַרוּחֹת שְׁיֹצְאוֹת מִלְּמַעְלָה, יוֹצְאוֹת זָכָר וְנִקְבָּה וְנִפְרָדוֹת. וְלַפְעָמִים תִּצָּא נִשְׁמַת הַנִּקְבָּה עַד שְׁלֵא יוֹצְאָת הַזָּכָר, שֶׁהוּא בֶּן זוּגָה. וְכָל פְּעָמִים שְׁזָכָר לֹא הִגִּיעַ זְמָנוֹ לְהַזְדוּג עִם נִקְבָּתוֹ וְכֹא אַחַר וְנִשָּׂא אוֹתָהּ - כִּינּוּן שְׁמִינִיעַ זְמַן שֶׁל זֶה לְהַזְדוּג, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר צָדֵק בְּעוֹלָם לִפְקֹד עַל חֲטָאֵי הָעוֹלָם, כּוֹנֵס אֶת הָאֲחֵר הַזֶּה שְׁנִשָּׂא אוֹתָהּ, וְכֹא אַחַר וְלֹקַח אוֹתָהּ. וְעַל זֶה קָשִׁים זְוִיגִים לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְכֵן זֶה מְשׁוּם שֶׁהַזָּכָר סָרַח בְּמַעֲשָׂיו. וְאֵף עַל גִּב שְׁלֵא סָרַח כָּל כֶּף מַעֲשָׂיו בַּחֲטָאוֹ, הַתְּכַנֵּס בְּאוֹתוֹ זְמַן עַד שְׁלֵא הִגִּיעוּ יָמָיו, שְׁלֵא עוֹשֶׂה בֶּן בְּמִשְׁפָּט, וְעַלִּיו כְּתוּב וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וּפּוֹגֵשׁ בֵּית דִּין שֶׁל צָדֵק בַּחֲטָאוֹ, מְשׁוּם שֶׁהִגִּיעַ זְמָנוֹ שֶׁל הָאֲחֵר, וְלֹקַח אוֹתָהּ, שֶׁהָרִי הִיא שְׁלוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְלָמָּה יִפְרִיד אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וַיִּבֵּא אַחַר וַיִּתֵּן לוֹ? אָמַר לוֹ, זוֹהִי תוֹעֵלְתוֹ שֶׁל הָאֲדָם, וְטוֹב שְׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ שְׁלֵא תִגִּיעַ (וּרְאֵה אֶת) אֲשֶׁתוֹ בִּיד אַחֵר.

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְגו'. (דברים לא) הֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַרְבַּעִין שָׁנִין נָהִיר שְׁמֵשׁ לֹזֶן לְיִשְׂרָאֵל, וְאִתְכַּנֵּשׁ לְסוֹף אַרְבַּעִין שָׁנִין, וְנָהִיר סִיְהָרָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדַאי הָכִי הוּא, הֵינּוּ דְכַתִּיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט וְהָא אֲתַעְרוּ חֲבָרִיָּא. וְאָנּוּ נוֹקִים לִיָּה לְקָרָא. אֲבָל עַל מֵה דַאֲתַעְרוּ חֲבָרִיָּא כִּלָּא הוּא אֲצַטְרִיף לְעֵלְמָא, לְגִלְאָה (ס"א לתועלתא דבר נש), דְּבַר נֶשׁ דִּיתְכַּנְשׁ עַד לָא מְטוּן יוֹמוֹי.

הָא חֲזִי, וְהָא אֲתַמַּר, דְּכָל רוּחִין דְּנִפְקִין מִלְּעִילָא, דְּכַר וְנוֹקְבָא נִפְקִי, וּמִתְפָּרְשִׁין. וְלִזְמַנִּין תְּפּוּק נִשְׁמַתָּא דְּנוֹקְבָא, עַד לָא נִפְקַת דְּכַר, דִּהוּא בַר זוּגָה. וְכָל זְמַנִּין דְּדְכוּרָא לֹא מְטָא זְמַנִּיה לְאִזְדוּוּגָא בְּהָדִי נוֹקְבִיָּה, וְאֲתִי אַחְרָא וְאִתְנַסִּיב בְּהָדִי, כִּינּוּן דְּמְטָא זְמַנָּא דֵּהֵאִי לְאִזְדוּוּגָא, כִּד אֲתַעַר צָדֵק בְּעֵלְמָא, לְמִפְקֹד עַל חוּבֵי עֵלְמָא. כְּנִישׁ לִיָּה לְהָאִי אַחְרָא, דִּהוּה נְסִיב בְּהָדִי, וְאֲתִי אַחְרָא וְנָטִיל לָהּ. וְעַל דָּא קָשִׁין זְוִיגִין קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

וְכֵן דָּא בְּגִין דְּסָרַח דְּכוּרָא עוֹבְדוֹי, וְאֵף עַל גִּב דְּלֹא סָרַח כָּל כֶּף עוֹבְדוֹי בַּחֲטָאִיָּה, אֲתַכַּנֵּשׁ בְּהוּא זְמַנָּא, עַד לָא מְטוּן יוֹמוֹי. דְּלֹא עֲבִיד הָכִי בְּמִשְׁפָּט. וְעַלִּיהּ כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט. וְאֶעְרַע בֵּיה דִּינָא דְּצָדֵק בַּחוּבֵי, בְּגִין דְּמְטָא זְמַנִּיה דְּאַחְרָא, וְנִסִּיב לָהּ, דִּהָא דִּידִיָּה הִיא.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִמָּאִי, יִפְרִישׁ לֹזֶן קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וַיִּיתִי אַחְרָא וַיְהִיב לִיָּה. אָמַר לִיָּה דָּא הוּא תוֹעֵלְתָא דְּכַר נֶשׁ, וְטִיבוֹ דְּעֲבִיד עִמִּיהּ, דְּלֹא יִמְטִי (ס"א יחמ"ט) אֲתַתִּיהּ בִּידָא אַחְרָא.

ובא ויראה, אם זה מעשיו אינם כשרים, אף על גב שהאשה הזו היא שלו, לא ידחה אחר מלפניו.

בא ויראה, שאול המלך נטל מלכות, (למח) משום שעדין לא הגיע זמנו של דוד לזה, שהרי מלכות היתה ודאי של דוד, ובא שאול ולקח אותה. כיון שהגיע זמנו של דוד לרשת את שלו, אז התעורר צדק (מלכות שלמעלה) וכנס את שאול בחטאו, ונדחה מלפני דוד, ובא דוד ולקח את שלו.

ולמה לא הסיר הקדוש ברוך הוא את שאול מהמלכות ולא ימות? אלא טובה עשה עמו הקדוש ברוך הוא שכנס אותו במלכות, ולא יראה עבדו שולט עליו ולקח מה שהיה שלו בתחלה. כך זה. משום כך צריך האדם לבקש רחמים לפני הקדוש ברוך הוא כשמצויג, שלא ידחה מלפני אחר.

בתוב (דברים א) ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי וגו'. והרי בארנו, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, משה, התרצה לחדש (להחליש) עולם? ראינו מימך שמש עובד ללבנה? ראינו מימך שתשלט הלבנה בעוד שהשמש עומד? אלא - הן קרבו ימך למות קרא את יהושע. תפנס השמש ותשלט הלבנה. ולא עוד, אלא אם אתה תפנס לארץ, תתפנס הלבנה מלפניך ולא תשלט. ודאי ששלטון הלבנה הגיע, ולא תשלט בעוד שאתה קים בעולם. קרא את יהושע וגו'. ומה אמר? הנך שכב עם אבותיך וקם העם הזה וגו'. ולא מצאנו שצוה הקדוש ברוך הוא את יהושע, אלא את משה. שאמר לו למשה כל זה, שכתוב (שם לא) ועזבני

ותא חזי, אי האי (דף רפ"ד ע"א) לא כשרן עובדוי, אף על גב דדיליה היא ההיא אתתא, לא אתדחי האי אחרא מקמיה.

הא חזי, שאול מלפא נטל מלכו. (אמאי) בגין דעד לא מטא זמניה דדוד להאי. דהא מלכו הוה ודאי דדוד, ואתא שאול ונטיל ליה. כיון דמטא זמניה דדוד למירת דיליה, כדין אתער צדק (מלכותא דלעילא) וכניש ליה לשאול בחובוי, ואתדחי מקמי דוד, ואתא דוד ונטל דיליה.

ואמאי לא אעדי קדשא בריך הוא לשאול ממלכו, ולא ימות. אלא טיבו עבד קדשא בריך הוא עמיה, דכניש ליה במלכותא, ולא יחמי עבדיה שליט עליה, ונטיל מה דהוה דיליה בקדמיתא. כך האי. בגין כך, בעי בר נש למבעי רחמי קמי קדשא בריך הוא, פד אזדווג, דלא יתדחי מקמי אחרא.

בתיב, (דברים א) ויאמר יי' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי וגו' והא אוקימנא, אמר ליה קדשא בריך הוא למשה, משה, תבעי לאחדשא (ס"א לאכחשא) עלמא, חמית מן יומך שמשא פלח לסיהרא. חמית מן יומך דישלוט סיהרא בעוד דשמשא קיימא. אלא, הן קרבו ימך למות קרא את יהושע. יתפניש שמשא, וישלוט סיהרא. ולא עוד, אלא אי אנת תיעול לארעא, יתפניש סיהרא מקמך, ולא ישלוט. ודאי שולטנותא דסיהרא מטא, ולא תשלוט בעוד דאנת קיימא בעלמא.

קרא את יהושע וגו'. (דברים לא) ומאי קאמר הנך שוכב עם אבותיך וקם העם הזה וגו'. ולא אשפחנא, דפקיד קדשא בריך הוא ליהושע, אלא למשה. דאמר ליה למשה כל

והפר את בריתי. וחרה אפי בו ביום ההוא. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם. אם כן, מהו ואצוננו?

אלא קרא אמר, הנך שוכב עם אבותיך. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, אף על גב שתשכב עם אבותיך, הרי אתה תמיד קים להאיר ללבנה, כמו שהשמש, שאף על גב שמתכנס, לא מתכנס אלא להאיר ללבנה, ואז מאיר ללבנה כשמתכנס. ועל זה הנך שוכב, להאיר, וזהו ואצוננו. ואז (הכשר) התבשר יהושע להיות מואר, ועל זה כתוב הנך שוכב עם אבותיך, להאיר ליהושע, וזהו (דברים א) וצו את יהושע וחסקהו. וצו את יהושע, הפל כדי להאיר.

כי אתה תבא, ואחר כך תביא, מה בין זה לזה? אלא אחד תבא, לבשר לו שיכנס לארץ ויתקיים בה. ואחד תביא, לבשר לו את השלטון על ישראל, והתבשר על קיום של עצמו, והתבשר על שלטון של ישראל.

רבי שמעון פתח, (ישעיה כד) מפנף הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק וגו'. אוי להם לבני אדם, לאותם שלא משגיחים ולא משתדלים בכבוד רבונם ולא מסתכלים בקדשה העליונה להתקדש בעולם הזה, להיות קדושים בעולם הבא. מפנף הארץ - זו פסות עליונה קדושה. זמרת שמענו, כמו שנאמר (איוב לה) נתן זמרות בלילה. זמרות, תשבחות של פנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא בלילה. בלילה, בזמן שהיא הזדמנה (שהקדוש ברוך הוא) מודגת ומצויה ומצויה לשבח את הקדוש ברוך הוא, ומשתעשע עם הצדיקים בגן עדן.

האי. דכתיב, (דברים לא) ועזבני והפר את בריתי, וחרה אפי בו ביום ההוא. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם, אי הכי מהו ואצוננו.

אלא קרא אמר, הנך שוכב עם אבותיך, אמר ליה קדשא בריך הוא למשה, אף על גב דאנת תשכוב עם אבהתך, הא אנת קיימא תדיר לאנהרא לסיהרא. כמה דשמשא, דאף על גב דאתפניש, לא אתפניש אלא לאנהרא לסיהרא. וכדין אנהיר לסיהרא, פד אתפניש. ועל דא, הנך שוכב לאנהרא, ודא הוא ואצוננו. וכדין (ס"א אתבשר) אתבשר יהושע לאתנהרא. ועל דא כתיב, הנך שוכב עם אבותיך, לאנהרא ליהושע, ודא הוא וצו את יהושע וחסקהו. וצו את יהושע פלהו לאנהרא.

כי אתה תבא, ולכתר תביא מה בין האי להאי. אלא חד תבא, לבשרא ליה דייעול לארעא, ויתקיים בה. וחד תביא, לבשרא ליה שלטנותא על ישראל, ואתבשר על קיומא דגרמיה, ואתבשר על שלטנו דישראל.

רבי שמעון פתח, (ישעיה כד) מפנף הארץ זמירת שמענו צבי לצדיק וגו', ווי לון לבני נשא, לאינון דלא משגחין ולא משתדלין ביקרא דמאריהון, ולא מסתכלין בקדושא עלאה, לאתקדשא בהאי עלמא, למהוי קדישין בעלמא דאתי. מפנף הארץ, דא פסותא עלאה קדישא. זמירת שמענו, פמה דאת אמר (איוב לה) נותן זמרות בלילה, זמירות תשבחות דכנסת ישראל, קמי קדשא בריך הוא בלילה. בלילה, בזמנא דאיהי אזדמנא (דקודשא בריך הוא) (ס"א אודוונא דשכיחא) ושכיחא לשבחא ליה לקודשא בריך הוא (בלילה, בזמנא דאיהי אודוונא) ומשתעשע עם צדיקיא בגנתא דעדן.

וּמַתִּי? מַחְצוֹת הַלַּיְלָה וְאֵילָף.
וְאֵז זָמַרְתָּ שְׁמַעְנֵנוּ (בַּלַּיְלָה),
תִּשְׁבְּחוּת. וְזָמִירוֹת, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר
(וּיְקָרָא כה) לֹא תִזְמֹר. וְכַתּוּב (ישעיה
כה) זָמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה, עַקּוּר
מִמְקוֹמָם שֶׁל כָּל אוֹתָם תִּקְיִפִּים.
שְׁהָרִי כְּשֹׁנְכָס הַלַּיְלָה, כְּמָה
עָרִיצִים מַחְנוֹת מִזִּיקִים שׁוֹמְרֵי
הַחֲקִים מְצוּיִים בְּעוֹלָם, הוֹלְכִים
וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם לְקַטְרָג.
מַחְצוֹת הַלַּיְלָה וְאֵילָף מִתְעוֹרֶרֶת
רוּחַ אַחַת וְעוֹקֶרֶת אֶת כָּל־
מִמְקוֹמוֹתֵיהֶם, וּמַעֲבִירָה אוֹתָם
כְּדִי שְׁלֹא יִשְׁלְטוּ. זָמַרְתָּ שְׁמַעְנֵנוּ,
תִּשְׁבְּחוּת שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בַּלַּיְלָה. וְכָל זֶה לְמָה? צְבִי
לְצַדִּיק, לְהוֹדוּג בְּזוּג אֶחָד (לְקָדוֹשׁ)
שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִהְתְּקַדֵּשׁ
בְּקַדְשָׁהּ אַחַת.

וְאָמַר רִזִּי לִי רִזִּי לִי - זֶהוּ סוּד
עֲלִיּוֹן, זֶהוּ רוּחַ קְדוּשָׁה. אָבֶל,
אוֹי לִי - עַל הַדּוֹר וְעַל הָעוֹלָם.
בּוֹגְדִים בְּגָדוּ, שְׂכָלֵם מְשַׁקְרִים
בּוּ, מְשַׁקְרִים בְּהֵם בְּעַצְמָם. וְלֹא
דִי שְׁמַשְׁקְרִים בְּעַצְמָם (מִמַּשׁ),
אֵלָּא אוֹתָם בְּנִים שִׁילְדוּ
מִשְׁתַּקְרִים בְּאוֹתוֹ שֶׁקָּר שְׁלָהֶם,
וְנִמְצְאִים פְּגוּמִים לְמַעַלָּה וּמַטָּה.
בֵּינָן שִׁישְׁעִיהוּ הַסֵּתֶפֶל בְּזָה, כְּנֶסֶת
אֶת אוֹתָם יִרְאִי חֲטָא וְלִמַּד אוֹתָם
דְּרַף קְדוּשָׁה לְהִתְקַדֵּשׁ בְּקַדְשַׁת
הַמְּלָךְ וְלִהְיָא בְּנֵיהֶם קְדוּשִׁים.
בֵּינָן שְׂאֵלָה הַתְּקַדְשׁוּ, אוֹתָם
בְּנִים שִׁילְדוּ נְקִירוּ עַל שְׁמוֹ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (ישעיה ח) הִנֵּה אֲנֹכִי
וְהִילְדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי ה' לְאֹתוֹת
וְלִמּוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁפָרוּשִׁים
מִשְׁאֵר הַעַמִּים.

דְּבַר אַחַר מִכְּנַף הָאֶרֶץ זָמִירָתָּ שְׁמַעְנֵנוּ,
בְּשַׁעֲתָא דְּעָלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וְאֶרֶן
קִימָא קְדִישָׁא קַמֵּיהוּ, שְׁמַעוּ יִשְׂרָאֵל
דְּמִסְטָרָא חַד דְּאַרְעָא, תִּשְׁבְּחוּן וְחַדוּ וְקַל
מִזְמֵרֵי עֲלָאֵי, דְּמִזְמֵרֵי בְּאַרְעָא. כְּדִין צְבִי

וְאִימָתִי. מִפְּלָגוֹת לַיְלָא וְאֵילָף. וְכִדִּין זָמִירָתָּ
שְׁמַעְנֵנוּ (בַּלַּיְלָה), תִּשְׁבְּחוּן. וְזָמִירוֹת,
כְּמָה דְּאֵתָּ אָמַר (וּיְקָרָא כה) לֹא תִזְמֹר. וְכַתּוּב (ישעיה
כה) זָמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה, אֲעַקְרוּתָא מֵאַתְרֵיהּ
כָּל אֵינּוֹן תִּקְיִפִּין, דִּהָא כַּד עָיִל לַיְלָא, כְּמָה
עָרִיצִים גְּרַדִּינֵי נִימוּסִין שְׂכִיחִין בְּעֲלָמָא,
אֲזִלִּין וְשִׁיטִּין בְּעֲלָמָא לְקַטְרָגָא. מִפְּלָגוֹת
לַיְלָא וְאֵילָף, אֲתַעַר רוּחָא חַדָּא וְאַעַקְר
לְכַלְהוּ מֵאַתְרֵיהּ, וְאַעֲפֹר לוֹן דִּלָּא יִשְׁלְטוּן.
זָמִירוֹת שְׁמַעְנֵנוּ, תִּשְׁבְּחוּן דְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
בַּלַּיְלָא, וְכָל דָּא לְמָה. צְבִי לְצַדִּיק, לְאַזְדוּוּגָא
בְּזוּגָא חַדָּא (לְקָדוֹשָׁא) דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ד
רפ"ד ע"ב) וְלֹא תִקְדֵּשָׁא בְּקְדוּשָׁה חַדָּא.

וְאָמַר רִזִּי לִי רִזִּי לִי, דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה. דָּא
הוּא רוּחַ קְדִישָׁא, אָבֶל אוֹי לִי עַל
דְּרָא, וְעַל עֲלָמָא. בּוֹגְדִים בְּגָדוּ, דְּכַלְהוּ
מְשַׁקְרִין בֵּיהּ. מְשַׁקְרִין בְּהוּ בְּגַרְמֵיהוּ, וְלֹא דִי
דְּמְשַׁקְרִין בְּגַרְמֵיהוּ (מִמַּשׁ), אֵלָּא אֵינּוֹן בְּנִין
דְּאוּלִּידוּ מִתְשַׁקְרִין בְּהוּא שְׁקָרָא דְּלֵהוּן,
וְאַשְׁתַּכְּחוּ פְּגִימִין לְעֵילָא וְתַתָּא.

בֵּינָן דְּאַסְתַּפַּל יִשְׁעִיהוּ בְּהָאֵי, כְּנִישׁ לְאֵינּוֹן
דְּחַלִּין חַטָּאָה, וְאוּלִּיף לוֹן אֶרְחַ קְדִישָׁא
לְאַתְקַדְשָׁא בְּקְדוּשָׁה דְּמִלְכָּא, וְלֹא שְׁתַּכַּחָא
בְּנֵיהוּ קְדִישִׁין. בֵּינָן דְּאַתְקַדְשׁוּ אֵלִין, אֵינּוֹן
בְּנִין דְּאוּלִּידוּ אֶקְרוּן עַל שְׁמֵיהּ. הָדָא הוּא
דְּכַתּוּב, (ישעיה ח) הִנֵּה אֲנֹכִי וְהִילְדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי
יְי' לְאֹתוֹת וְלִמּוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל, דְּפִרִּישׁן
מִשְׁאֵר עַמִּין.

דְּבַר אַחַר מִכְּנַף הָאֶרֶץ זָמִירָתָּ שְׁמַעְנֵנוּ,
בְּשַׁעֲתָא דְּעָלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, וְאֶרֶן
קִימָא קְדִישָׁא קַמֵּיהוּ, שְׁמַעוּ יִשְׂרָאֵל
דְּמִסְטָרָא חַד דְּאַרְעָא, תִּשְׁבְּחוּן וְחַדוּ וְקַל
מִזְמֵרֵי עֲלָאֵי, דְּמִזְמֵרֵי בְּאַרְעָא. כְּדִין צְבִי

לְצַדִּיק, תּוֹשֵׁב־בְּחַא דְּמֹשֶׁה הָיָה בְּהֵיא שְׁעֵתָא.
 דְּבַכְל אַתְר דְּאַרוֹן הָיָה שְׂאֲרֵי בְּאַרְעָא, הוּוּ
 שְׁמַעֵי קָלָא דְּאַמְרֵי, (דְּבָרִים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר
 שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָבֵל אוֹי לִי
 דְּבוֹגְדִים בְּגָדוּ, דְּזִמְיִנִין יִשְׂרָאֵל לְשִׁקְרָא
 בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹאֲתַעֲקֶרָא מֵאַרְעָא
 זְמַנָּא חָדָא. וּבְגִין דְּאַתְאַחְדוּ בִּינֵיהוּ שִׁקְרָא
 דְּלֵהוֹן, יִתַּעֲקְרוּן זְמַנָּא תְּנַיִנָּא, עַד דִּישְׁתַּלִּים
 חוֹבֵייהוּ בְּאַרְעָא אַחְרָא.

לְקוֹחַ אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְגו'. (דְּבָרִים לא) הָא
 אוֹקִימָנָא מְלִי. אֱלֹהֵיכֶם. אֱלֹהֵיךָ. אֵל.
 אֱלֹהֵינוּ. דְּאָמַר רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 מָאִי דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת ג) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אִתָּה עוֹמֵד
 עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא. אֲדַמַּת קֹדֶשׁ וְדָאִי,
 דְּהֵינֵנו אֶרֶץ חַיִּים. אֲשֶׁר אִתָּה עוֹמֵד עָלָיו,
 עָלָיו וְדָאִי, הֵינֵנו בְּקִדְמִיתָא, וְכָל שְׁפָן לְבַתֵּר.
 תֵּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתִיב וְהָיָה שָׁם בְּךָ
 לְעַד, לְעַד וְדָאִי דִּי־סֵהִיד סֵהִדוּתָא.

תִּלְתָּא אֵינּוּן דְּקִימּוּ בְּסֵהִדוּתָא לְאַסְהֵדָא,
 וְאַלִּין אֵינּוּן: בְּאַר דִּי־צַחֲקִי, גוֹרֵל,
 וְאַבְנָא דְּשׁוּי יְהוֹשֻׁעַ. וְדָא שִׁירְתָּא, סֵהִדוּתָא
 יִתִּיר מִכָּלֵא. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק אִי הָכִי אַרְבַּע
 אֵינּוּן. אָמַר לִיה וְדָאִי, אָבֵל גוֹרֵל לָא כְּתִיב
 בֵּיה סֵהִדוּתָא.

בְּאַר דִּי־צַחֲקִי מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית כא) בְּעִבּוֹר
 תִּהְיֶה לִי לְעֵדָה וְגו'. גוֹרֵל, דְּכַתִּיב,
 (בְּמִדְבָר כו) עַל פִּי הַגּוֹרֵל תִּחַלַּק נַחֲלָתוֹ, דְּהָיָה
 אָמַר, דָּא לִיהוּדָה, וְדָא לְבִנְיָמִין, וְכֵן לְכָלֵהוּ.
 אָבְנָא דִּיהוֹשֻׁעַ, דְּכַתִּיב, (יהוֹשֻׁעַ כד) הִנֵּה הָאֲבָן
 הַזֹּאת תִּהְיֶה בְּנוֹ לְעֵדָה. וְהִכָּא, וְהָיָה שָׁם בְּךָ
 לְעַד. וּכְתִיב, וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו
 לְעַד, הִיא וְדָאִי אִסְהִידַת בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל.
 הַזֹּאת לְפָנָיו לְעַד. הִיא וְדָאִי הַעִידָה בְּהֵם בִּישְׂרָאֵל.

שְׁמוֹמְרִים בְּאַרְץ, וְאִז צְבִי
 לְצַדִּיק, תִּשְׁפַּחַת מֹשֶׁה הִיְתָה
 בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. שְׁבַכְל מְקוֹם שְׁבוּ
 הָיָה שְׂרׁוּי הָאָרוֹן, הָיָה שׁוֹמְעִים
 קוֹל שְׁאוֹמֵר: (דְּבָרִים ד) וְזֹאת
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל. אָבֵל אוֹי לִי שְׁבוֹגְדִים
 בְּגָדוּ, שְׁעִתִּידִים יִשְׂרָאֵל לְשִׁקְרָא
 בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֵהַעֲקֶר
 מֵהָאָרֶץ פַּעַם אַחַת. וּמְשׁוּם
 שְׁנַאֲחִזוּ בִּינֵיהֶם הַשִּׁקְרָא שְׁלֵהֶם,
 יַעֲקֶר פַּעַם שְׁנִיָּה, עַד שִׁישְׁלֵם
 חַטָּאתָם בְּאַרְץ אַחְרָת.

לְקַח אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְגו'.
 הָרִי בְּאַרְנוּ הַדְּבָרִים. אֱלֹהֵיכֶם.
 אֱלֹהֵיךָ. אֵל. אֱלֹהֵינוּ. שְׁאָמַר רַבִּי
 אַבָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ
 שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת א) כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 אִתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ
 הוּא? אֲדַמַּת קֹדֶשׁ וְדָאִי, שְׁהֵינּוּ
 אֶרֶץ חַיִּים. אֶרֶץ אֲשֶׁר אִתָּה
 עוֹמֵד עָלָיו, עָלָיו וְדָאִי, הֵינּוּ
 בַּתְּחִלָּה, וְכָל שְׁפָן לְאַחַר כָּף.
 לְמַדְנּוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב
 וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעַד, לְעַד וְדָאִי,
 שְׁעִידַת עֵדוּת.

שְׁדִשָּׁה הֵם שְׁעוֹמְדִים בְּעֵדוּת
 לְהַעֲדִי, וְאַלֵּה הֵם: בְּאַר יֶצְחָק,
 גוֹרֵל, וְהָאֲבָנִים שְׁשֵׁם יְהוֹשֻׁעַ.
 וְשִׁירָה זֹאת עֵדוּת יִתֵּר מִכָּלֵא. אָמַר
 רַבִּי יֶצְחָק, אִם כָּף, אַרְבַּעַת הֵם.
 אָמַר לוֹ, וְדָאִי, אָבֵל בְּגוֹרֵל לֹא
 כְּתוּב עֵדוּת.

בְּאַר שֶׁל יֶצְחָק מְנַיִן לָנוּ?
 שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית כא) בְּעִבּוֹר תִּהְיֶה
 לִי לְעֵדָה וְגו'. גוֹרֵל - שְׁכַתּוּב
 (בְּמִדְבָר כו) עַל פִּי הַגּוֹרֵל תִּחַלַּק
 נַחֲלָתוֹ. שְׁהֵיָה אוֹמֵר: זֶה
 לִיהוּדָה, וְזֶה לְבִנְיָמִין, וְכֵן לְכָלֵם.
 הָאֲבָנִים שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ - שְׁכַתּוּב
 (יהוֹשֻׁעַ כד) הִנֵּה הָאֲבָן הַזֹּאת תִּהְיֶה
 בְּנוֹ לְעֵדָה. וְכֵאֵן, וְהָיָה שָׁם בְּךָ
 לְעַד. וּכְתוּב וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו
 לְעַד, הִיא וְדָאִי אִסְהִידַת בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל.

הַזֹּאת לְפָנָיו לְעַד. הִיא וְדָאִי הַעִידָה בְּהֵם בִּישְׂרָאֵל.

רַמְדֵנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה שְׂכָתוֹב וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְגו', אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תּוֹמָם. הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, מָהוּ אֵת דְּבָרֵי, אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ. וּמָהוּ עַד תּוֹמָם. אֶלֶּא הֲכֵי תֵאנָא בְּרִזָּא דְמַתְנִיתִין, כֹּל אֵינּוֹן מְלִי דְאָמַר מֹשֶׁה, כֹּלֵהוּ מַתְגַּלְפִּי בְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכֹל אֵינּוֹן מְלִין הוּוּ אַתְיִין, וְסִלְקִין וְנַחְתִּין, וּמַתְגַּלְפִּין תַּמָּן. וְכֹל מְלָה וּמְלָה הָוּה אַתְיָא קָמֵי מֹשֶׁה לְאַתְגַּלְפָּא עַל יְדוּי וְקִימָא קָמִיהּ. וְהֵינּוּ דְכָתִיב עַד תּוֹמָם.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת בְּרִיךְ הוּא לֹא לְהִיּוֹת! מָה זֶה רֹמֵז? אֶלֶּא שִׁירָה שְׂאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר שִׁירֵי הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, מְלֵךְ שְׁהַשְׁלוּם כְּלוּ שְׁלוֹ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ הַדְּבָרִים. (שְׁשִׁינּוּ שְׂכָתוֹב) (תְּהֵלִים צב) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מְמַשׁ. שִׁיר שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְהֵכֵא אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר.)

אֶלֶּא הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, הֲתָם שִׁיר, וְהֲכֵא שִׁירָה. דָּא דְכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תְנִינָן, כֹּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוּף בְּעֵינֵיהוּ דְבְנֵי נְשָׂא, וְאֵינּוֹן אָמְרוּ שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמְנַן לֵנו שׁוּ הֵיא נְקֻבָּה שְׂכָתוֹב וְעִנְתָּה הַשִּׁירָה וְגו') מֹשֶׁה הָיָה לֹא לֹמַר שִׁיר, וְהֵם שִׁירָה. אֶלֶּא זְהוּ סוּד הַדְּבָר, מֹשֶׁה לֹא אָמַר אֵת זֶה לְעַצְמוֹ, אֶלֶּא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לֹא רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא כֹף, אֶלֶּא מֹשֶׁה וְדָאֵי נוֹדַע מִכָּאן שְׁהוּא בְּדַרְגָּה יוֹתֵר עֲלֵיוֹנָה מִהַכֹּל. מֹשֶׁה עָלָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, וְהֵם יָרְדוּ מִלְמַעְלָה לְמַטָּה. הוּא עָלָה מִלְמַטָּה

רַבִּי אַבָּא אָמַר, אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה הַזֹּאת מִיבְעֵי לִיהּ: מָאֵי קָא רְמִיזָא. אֶלֶּא שִׁירָתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א) שִׁירֵי הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, מְלֵכָא דְשַׁלְמָא כֹּלֵא דִּילֵיהּ, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי. (דְּתֵנָּא כְּתִיב) (תְּהֵלִים צב) מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, לְיוֹם הַשַּׁבָּת מְמַשׁ. שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר. (שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, שִׁיר דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, וְהֵכֵא אֵת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, שִׁירָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר.)

אֶלֶּא הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּפְּלָא, הֲתָם שִׁיר, וְהֲכֵא שִׁירָה. דָּא דְכַר, וְדָא נוֹקְבָא. וְהָא תְנִינָן, כֹּל נְבִיאֵי כְּלָהוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה, כְּקוּף בְּעֵינֵיהוּ דְבְנֵי נְשָׂא, וְאֵינּוֹן אָמְרוּ שִׁיר, וּמֹשֶׁה אָמַר שִׁירָה. (וּמְנַן לֵנו הֵיא נְקֻבָּה שְׂכָתוֹב וְעִנְתָּה הַשִּׁירָה וְגו') מֹשֶׁה הָיָה לֹא לֹמַר שִׁיר, וְהֵם שִׁירָה. אֶלֶּא זְהוּ סוּד הַדְּבָר, מֹשֶׁה לֹא אָמַר אֵת זֶה לְעַצְמוֹ, אֶלֶּא לְיִשְׂרָאֵל.

אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ הֲכֵי, אֶלֶּא, מֹשֶׁה וְדָאֵי מִהֲכֵא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר מִכְּלָא. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאֵינּוֹן נַחְתִּי מְעִילָא לְתַתָּא. הוּא סָלִיק מִתַּתָּא

אָמַר לִיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, לָאוּ הֲכֵי, אֶלֶּא, מֹשֶׁה וְדָאֵי מִהֲכֵא אֲשַׁתְּמוּדַע, דְּאִיהוּ בְּדַרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר מִכְּלָא. מֹשֶׁה סָלִיק מִתַּתָּא לְעֵילָא, וְאֵינּוֹן נַחְתִּי מְעִילָא לְתַתָּא. הוּא סָלִיק מִתַּתָּא

למעלה, כמו ששנינו, מעלין בקדש ואין מורידין. משה עלה מלמטה למעלה, שאמר שירה, תשבחת המלכה שהיא משבחת למלך. ומשה נאחז בכל (במלך). והם ירדו מלמעלה למטה, שאמרו שיר, שהוא שבח שמשבח המלך את המלכה, והם נאחזו במלכה. ועל זה בזה נודע שבחו של משה יותר מפלם. והינו שכתוב, (שמות טו) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה. שיר המלכה. למי? לה. ולכן ויכתב משה את דברי השירה הזאת, וענתה השירה הזאת.

וענתה השירה הזאת?! וענו הדברים האלה הנה צריך לו להיות! אלא סוד הדבר פני שבארנו, שכתוב (איוב ב) וארץ מתקוממה לו, ומשה הסתפל בכל, ועל זה אמר שירה, כדי לאחז דברים במקום הנה להיות עליהם דין, שכתוב וענתה השירה הזאת לפניו. ולמה? שכתוב פי אני ידעתי את יצרו, וכתוב פי ידעתי אחרי מותי וגו'. וכשתעשו את זה, מיד - וענתה השירה הזאת לפניו לעד.

בא וראה, כתוב יגלו שמים עונו, ולא יותר, אבל - וארץ מתקוממה לו. בזה נעשה דין למי שנעשה. כתוב, (שמואל ב-ב) וידבר דוד לה' את דברי השירה הזאת. כאן תשבחת של דוד היא, משום שאמר שירה מלמטה למעלה, וזכה לדרגה הזו, ולא אמר שירה זו אלא בסוף ימיו, שהיה יותר בשלמות מהשירה הזו, כמו ששנינו (אבות פ"ב) אל תאמן בעצמך עד יום מותך. וכאן למה זכה דוד לומר שירה מלמטה למעלה בסוף ימיו? שהיה במנוחה מפל

לעילא, כמה דתנינן מעלין בקדש ואין מורידין. משה סליק מתתא לעילא, דאמר שירה תושבחתא דמטרוניתא, דאיהי משבחת למלכא. ומשה בכלא (כ"א במלכא) אתאחד. ואינון נחתי מעילא לתתא, דאמרו שיר, דהוא שבחא דמשבחא מלכא למטרוניתא, ואינון במטרוניתא אתאחדו. ועל דא, בהאי אשתמודע שבחא דמשה, יתיר מפלהו. והינו דכתיב, אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי, שירתא דמטרוניתא למאן. ליי. ובגין כך, וכתוב משה את דברי השירה הזאת, וענתה השירה הזאת.

וענתה השירה הזאת, וענו הדברים האלה מיבעי ליה. אלא רזא דמלה כמה דאוקימנא, דכתיב, (איוב ב) וארץ מתקוממה לו, ומשה בכלא אסתפל, ועל דא אמר שירה, בגין לאתאחדא מלין באתר דא, למהוי עליהו דינא, דכתיב וענתה השירה הזאת לפניו. ולמה. דכתיב פי אני ידעתי את יצרו, וכתוב פי ידעתי אחרי מותי וגו'. וכד תעבדו דא, מיד וענתה השירה הזאת לפניו לעד.

הא חזי, פתיב (איוב ב) יגלו שמים עונו ולא יתיר, אבל וארץ מתקוממה לו. בהאי דינא אתעביד למאן דאתעביד. פתיב, (שמואל ב) וידבר דוד ליי את דברי השירה הזאת. השתא תושבחתא דדוד הוא, בגין דאמר שירה מתתא לעילא, וזכה להאי דרגא, ולא אמר האי שירה, אלא בסוף יומיו, דהוה בשלימו יתיר מהאי שירה. כמה דתנינן, אל תאמן בעצמך עד יום מותך. והכא, אמאי זכה דוד למימר שירתא מתתא לעילא, בסוף יומיו. דהוה בניחא מפל סטרוי, דכתיב, (שם)

צָדָדְיוֹ, שְׁפָתוֹב בְּיוֹם הַצִּיל ה'
אתוּ מִכַּף כָּל אִיבּוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירָה מַעֲלָה
מֵהַכַּל מַהִּי? כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ בְּסוּד
הַמִּשְׁנָה, בְּדוּבָרִים וּבְמַעֲשֵׂה כֶּף
(דו"א) גַּם מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה
וּמִלְמַעֲלָה לְמַטָּה, וְאַחַר כֶּף לְכוּן
אֶת הַלֵּב, וְלִקְשֹׁר הַכַּל בְּקֶשֶׁר
אֶחָד.

מִיָּנִן לָנוּ? מִמַּשָּׁה, בַּהֲתַחֲלָה
מִלְמַטָּה לְמַעֲלָה, (דברים לב) כִּי שֵׁם
ה' אֶקְרָא. מַה זֶה אֶקְרָא? כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב וּקְרָא אֶל מֹשֶׁה - זו
הַשְּׂכִינָה. אַחַר כֶּף, הִבּוּ גְדֵל
לְאַלְהֵינוּ - זֶה מִלֶּךְ הַעֲלִיּוֹן. אַחַר
כֶּף יָרַד בְּדַרְגוֹתָיו מִלְמַעֲלָה
לְמַטָּה, שְׁפָתוֹב צְדִיק וְיִשָּׁר. אַחַר
כֶּף קוֹשֵׁר קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה וְאוֹמֵר
הוּא, וְזֶהוּ קֶשֶׁר לְכָל.

מִשּׁוּם כֶּף צָרִיף אָדָם לְסִדֵּר שִׁבַּח
רְבוּנוּ כְּמוֹ זֶה. בַּהֲתַחֲלָה מִלְמַטָּה
לְמַעֲלָה, לְהַעֲלוֹת כְּבוֹד רְבוּנוּ
לְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂקָאֵת עִמָּךְ הַבָּאֵר
שׁוֹפֵעֵת וְיוֹצֵאת. אַחַר כֶּף (שופט)
לְהַמְשִׁיף מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה
מֵאוֹתָהּ הַשְּׂקָאֵת הַנַּחַל לְכָל
דְּרָגָה וְדְרָגָה, עַד הַדְּרָגָה
הָאֲחֻרֹנָה, לְהַמְשִׁיף בְּרֻכּוֹת לְכָל
מִלְמַעֲלָה לְמַטָּה. אַחַר כֶּף צָרִיף
לְקֶשֶׁר קֶשֶׁר בְּכָל, קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה.
וְזֶהוּ הָאָדָם שֶׁמְכַבֵּד שֵׁם רְבוּנוּ
לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וְעַל זֶה
כְּתוּב (שמואל א-ב) כִּי מְכַבְּדֵי
אֲכַבֵּד. כִּי מְכַבְּדֵי - לְעוֹלָם הַזֶּה.
אֲכַבֵּד - לְעוֹלָם הַבָּא.

וּבְזֵי יִקְלוּ. מַה זֶה וּבְזֵי יִקְלוּ? זֶהוּ
מִי שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם
הַקָּדוֹשׁ, וְלִקְשֹׁר קֶשֶׁר הָאֲמוּנָה,
וּלְהַמְשִׁיף בְּרֻכּוֹת לְמָקוֹם שֶׁצָּרִיף
וּלְכַבֵּד שֵׁם רְבוּנוּ. וְכָל מִי שֶׁלֹּא
יֹדֵעַ לְכַבֵּד אֶת שֵׁם רְבוּנוּ, טוֹב
לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבְזֵי יִקְלוּ, מִי
שֶׁלֹּא לְכַבֵּד אֶת רְבוּנוּ וְלֹא מִתְּפוּן

בְּיוֹם הַצִּיל יְיָ אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אִיבּוֹ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שִׁירָתָא מַעֲלִיא מִכַּלָּא מָאִי
הִיא. כְּמָה דְתַנְיִנָן בְּרָזָא דְמַתְּנִיתִין,
בְּמַלְיָן וּבְעוֹבְדָא הָכִי (ס"א הו"א) נְמִי מַתְּתָא
לְעִילָא, וּמַעֲיִלָא לְתַתָּא. וּלְבַתֵּר לְכוּוֹנָא
בְּלַבָּא, וּלְקֶשֶׁרָא כָּלָא בְּחַד קֶשֶׁרָא.

מִנְיָן מִמַּשָּׁה, בְּקַדְמִיתָא, מַתְּתָא לְעִילָא, (דברים
לב) כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא. מָאִי אֶקְרָא. כְּמָה
דְכַתִּיב, (ויקרא א) וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, דָּא שְׂכִינְתָא.
לְבַתֵּר, הִבּוּ גְדֵל לְאַלְהֵינוּ, דָּא מִלְכָּא עֲלָאָה.
לְבַתֵּר נְחִית בְּדַרְגוּי מַעֲיִלָא לְתַתָּא, דְכַתִּיב
צְדִיק וְיִשָּׁר. לְבַתֵּר קֶשֶׁר קֶשֶׁרָא דְמַהִימְנוּתָא
וְאָמַר, הוּא, וְדָא הוּא קֶשֶׁרָא לְכָלָא.

בְּגִין כֶּף, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְסִדְרָא שְׁבַחָא דְמֵאֲרִיָּה
כְּהֵאִי גּוּוֹנָא, בְּקַדְמִיתָא מַתְּתָא לְעִילָא,
לְסִלְקָא יִקְרָא דְמֵאֲרִיָּה, לְאַתֵּר דְשִׁקְיוֹ
דְעַמִּיקָא דְבִירָא נְגִיד וְנַפִּיק. לְבַתֵּר (גיר)
לְאַמְשָׁכָא מַעֲיִלָא לְתַתָּא, מַהֵהוּא שִׁקְיוֹ
דְנַחֲלָא, לְכָל דְרָגָא וְדְרָגָא, עַד דְרָגָא בַּתְּרָאָה,
לְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאֵן לְכָלָא, מִלְעִילָא לְתַתָּא.
לְבַתֵּר בְּעֵי לְקֶשֶׁרָא קֶשֶׁרָא בְּכָלָא, קֶשֶׁרָא
דְמַהִימְנוּתָא. וְדָא הוּא בַר נֶשׁ דְאֹקִיר לְשִׁמָּא
דְמֵאֲרִיָּה, לְיַחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא. וְעַל דָּא
כְּתִיב, (שמואל א ב) כִּי מְכַבְּדֵי אֲכַבֵּד, כִּי מְכַבְּדֵי
לְעִלְמָא דָּא, אֲכַבֵּד בְּעִלְמָא דְאַתִּי.

וּבְזֵי יִקְלוּ, מָאִי וּבְזֵי יִקְלוּ. דָּא הוּא מָאֵן דְלָא
יָדַע לְיַחַדָּא שְׁמָא קְדִישָׁא, וּלְקֶשֶׁרָא
קֶשֶׁרָא דְמַהִימְנוּתָא, וּלְאַמְשָׁכָא בְּרַכָּאֵן לְאַתֵּר
דְאַצְטְרִיף, וּלְאֹקִיר שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה. וְכָל מָאֵן
דְלָא יָדַע לְאֹקִיר שְׁמָא דְמֵאֲרִיָּה, טַב לִיָּה
דְלָא אֲבִירִי.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וּבְזֵי יִקְלוּ, מָאֵן דְלָא יָדַע
לְאֹקִיר לְמֵאֲרִיָּה, וְלֹא אֲתַפּוּן בְּאַמֵּן,

דְתַנִּינָן גְּדוּל הָעוֹנָה אָמֵן יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ.
וְהָא אוֹקִימָנָא קָמִיה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּאָמֵן,
מְשִׁיב בְּרָכָאן מִמְּבוּעָא לְמַלְפָּא, וּמַמְלָפָא
לְמִטְרוּנִיתָא (דא בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל). וּבְאַתְרוּן גְּלִיפִין
דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, מְאָל"ף לִמ"ם, וּמַמ"ם לְנו"ן.
פִּינּוּן דְּמִטְו בְּרָכָאן לְנוּן, מִתְּמָן נִגְדִין (דף רפ"ה
ע"ב) וְנִפְקִין בְּרָכָאן לְעֵלְאִי וְתַתְּאִי, וּמִתְּפַשְׁטִי
בְּכֵלָא. וְקֵלָא נְפִיק אֲתַשְׁקִיּוּ מִשְׁקִיּוֹתָא
דְּבִרְכָן, דְּאִפִּיק פְּלַנְיָא עֲבָדָא דְּמַלְפָּא קִדִּישָׁא.
וְכֵד יִשְׂרָאֵל לְתַתְּא, מְשַׁמְרִין לְאַתְבָּא אָמֵן,
לְכוּוֹנָא לְפִייהוּ כְּמָה דְּאַצְטְרִיף, פְּמָה
פְּתַחֲיָן דְּבִרְכָאן פְּתִיחָן לִיה לְעֵילָא, פְּמָה
טְבָאן מִשְׁתַּפְּחִין בְּכֵלְהוּ עֲלִמִין, פְּמָה חֲדוּ
בְּכֵלָא. מְאִי אָגַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל דְּגִרְמִין הָאִי.
אָגַר לְהוּ בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאַתִּי.
בְּעֵלְמָא דִּין בְּשַׁעְתָּא דְּעֵאקִין לְהוּ (לְיִשְׂרָאֵל),
וּמְצֵלָן צְלוֹתָא קָמִי מְאִרִיָּהוּן, קֵלָא מְכַרְזָא
בְּכֵלְהוּ עֲלִמִין, (יִשְׁעִיָּה כ"ו) פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיְבוֹא
גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים אֵל תִּקְרִי אֲמוּנִים,
אֶלָּא אֲמוּנִים. פְּתַחוּ שְׁעָרִים, פְּמָה דְּיִשְׂרָאֵל
פְּתַחֲיָן לְהוּ תְּרַעֲיָן דְּבִרְכָאן, כְּדָה שְׁתָּא פְּתַחוּ
שְׁעָרִים, וְתַתְּקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן מְאִינּוּן דְּעֵאקִין
לְהוּ.

הָאִי בְּעֵלְמָא דִּין, בְּעֵלְמָא דְּאַתִּי מְאִי
אָגְרִיָּהוּ. דְּכֵד יְפוּק בְּר נֶשׁ מְהָאִי
עֵלְמָא, דְּהוּה שׁוֹמֵר לְאַתְבָּא אָמֵן. מְאִי
שׁוֹמֵר. פְּלוּמֵר, נְטִיר הֵיא בְּרָכָה דְּאָמֵר
הֵהוּא דְּמְבָרָךְ, וּמְחַפָּה לִיה לְאַתְבָּא אָמֵן,
כְּמָה דְּאַצְטְרִיף. נִשְׁמַתִּיה סִלְקָא וּמְכַרְזִי
קָמִיה, פְּתַחוּ שְׁעָרִים קָמִיה, כְּמָה דְּאִיהוּ הָוּה
פְּתַח תְּרַעֲיָן כָּל יוֹמָא, כְּד הָוּה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.
אָמֵר רַבִּי יוֹסִי אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, מְאִי אָמֵן.
אָמֵר רַבִּי אָבָא, הָא אוֹקְמוּהָ כֵּלָא, אָמֵן

בְּאָמֵן, שְׁשַׁנִּינוּ, גְּדוּל הָעוֹנָה אָמֵן
יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ. וְהָרִי בְּאָרְנוּ
לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁאָמֵן מוֹשֵׁף
בְּרָכוֹת מִמְּבוּעַ הַמַּלְךְ, וּמִהַמְלָךְ
לְמַלְכָּה (וּ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל). וּבְאַתְרֵי
חֻקוֹת שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר, מְאָל"ף
לִמ"ם, וּמַמ"ם לְנו"ן. פִּינּוּן
שְׁמַנְיָעוֹת הַבְּרָכוֹת לְנו"ן, מִשֵּׁם
שׁוֹפְעוֹת וַיּוֹצֵאוֹת בְּרָכוֹת
לְעֵלְיוֹנִים וְלַתַּחְתּוֹנִים וּמִתְּפַשְׁטוֹת
בְּכָל. וְקוּל יוֹצֵא: הַשְׁקוּ מִהַשְׁקָאֵת
הַבְּרָכוֹת שֶׁהוֹצִיא פְּלוּנִי עֲבָד
הַמַּלְךְ הַקְּדוֹשׁ.

וּבְשִׁישְׂרָאֵר לְמַטָּה מְשַׁמְרִים
לְהַשִּׁיב אָמֵן, לְכוּן לְבָס כְּמוֹ
שְׁצִרִף, כְּמָה פְּתַחֲי בְּרָכוֹת
פְּתוּחִים לוֹ לְמַעְלָה, כְּמָה טוֹבוֹת
נִמְצְאוֹת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, כְּמָה
שְׁמַחָה בְּכָל מָה הַשְׁכַּר לְיִשְׂרָאֵל
שְׁגִרְמוּ אֵת זֶה? שְׁכַר לְהֵם בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. בְּעוֹלָם הַזֶּה
בְּשַׁעֲה שְׁמַצִּיקִים לְהֵם (לְיִשְׂרָאֵל)
וּמִתְּפַלְלִים תְּפִלָּה לְפָנֵי רְבוּנָם,
קוּל מְכַרְזִי בְּכָל הָעוֹלָמוֹת: (יִשְׁעִיָּה
כ"ו) פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיְבוֹא גוֹי צְדִיק
שׁוֹמֵר אֲמוּנִים. אֵל תִּקְרִי אֲמוּנִים
אֶלָּא אֲמוּנִים. פְּתַחוּ שְׁעָרִים, כְּמוֹ
שְׁלִישְׂרָאֵל פּוֹתַחֲיָם שְׁעָרֵי
הַבְּרָכוֹת, כְּדָה כַּעַת פְּתַחוּ שְׁעָרִים,
וְתַתְּקַבֵּל תְּפִלְתָּם מְאוּתָם
שְׁמַצִּיקִים לְהֵם.

זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּעוֹלָם הַבָּא מָה
שְׁכַרְם? שְׁכַשְׁיָצָא אָדָם מְהָעוֹלָם
הַזֶּה, שְׁהִיָּה שׁוֹמֵר לְהַשִּׁיב אָמֵן,
מָה זֶה שׁוֹמֵר? פְּלוּמֵר, שׁוֹמֵר
אוֹתָה בְּרָכָה שְׁאָמֵר אוֹתוֹ הַמְּבָרָךְ,
וּמְחַפָּה לוֹ לְהַשִּׁיב אָמֵן כְּמוֹ
שְׁצִרִף. נִשְׁמַתוּ עוֹלָה, וּמְכַרְזִים
לְפָנֵיהֶ: פְּתַחוּ שְׁעָרִים לְפָנֵינוּ, כְּמוֹ
שֶׁהוּא הִיָּה פּוֹתַחַ שְׁעָרִים כָּל יוֹם
כְּשֶׁהִיָּה שׁוֹמֵר אֲמוּנִים.

אָמֵר רַבִּי יוֹסִי אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה,
מָה זֶה אָמֵן? אָמֵר רַבִּי אָבָא, הָרִי
פְּרִשׁוּהָ הַכֵּל. אָמֵן נִקְרָא מְבוּעַ שֶׁל

אותו הנחל ששופע, אמן נקרא, שפתוב (משלי ח) ואהיה אצלו אמן. אל תקרי אמן אלא אמן. קיום הכל אותו הנחל (השל) ששופע ויוצא, אמן נקרא. שלמדנו, (תהלים ק) מן העולם ועד העולם - עולם שלמעלה, עולם שלמטה. גם כן אמן ואמן - אמן שלמעלה, אמן שלמטה. אמן קיום של כלם, והרי בארנו אמן באותן אותיות.

רבי שמעון אמר, אלף עמק הבאר שכל הברכות, משם נובעות יוצאות ונמצאות. מ"ם פתוחה, נהר ששופע ויוצא, ונקרא מ"ם. והוא סוד ששנינו, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה, כמו שבארנו (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נו"ן פשוטה, כלל של שתי נונין. נו"ן כפופה, כלל של האות וא"ו, כלל של נון כפופה (פשוטה). (מ"ם

פתוחה, כלל של שתי נונין - נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל של האות וא"ו) משום כך הכל נקרא נון ואו נון. ובסוד המשנה כך שנינו, ו' זכר, ו' פשוטה כלל של זכר ונקבה. נון כפופה בכלל של פשוטה היא. ובספרו של רב המנונא סבא, מ"ם של פאן היא נוטריקון מל"ף, והינו אמן. אמן נוטריקון א"ל מ"לף נ"אמן. כלל של הכל, ויפה הוא, והרי נתבאר. למדנו, כל מי ששמע ברכה מאתו מברך ולא מכון באמן, עליו נאמר ובני יקלו, כמו שנאמר (מלאכי א) לכם הפהנים בוני שמי. מה ענשו? כמו שלא פתח בברכות למעלה, כך לא פותחים לו. ולא עוד, אלא כשיוצא מהעולם הזה, מכריזים לפניו ואומרים: סגרו הפתחים לפני פלוני ולא יפנס, ואל תקבלו אותו. אוי לו! אוי לנשמתו!

אקרי מבושא דההוא נחלא דנגיד, אמן אקרי, דכתיב, (משלי ח) ואהיה אצלו אמן, אל תקרי אמן, אלא אמן. קיומא דכלהו ההוא נחלא (ס"א טלא) דנגיד ונפיק, אמן אקרי. דתניא, (תהלים ק) מן העולם ועד העולם, עולם דלעילא, עולם דלתתא. אוף הכא אמן ואמן, אמן דלעילא, אמן דלתתא. אמן קיומא דכלהו, והא אוקימנא אמן באינון אתוון.

רבי שמעון אמר, אלף עמיקא דבירא דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין, ומשפתחין. מ"ם פתוחה, נהרא דנגיד ונפיק, ואקרי מ"ם. והוא רזא דתנינן, מ"ם פתוחה, מ"ם סתומה. כמה דאוקימנא, (ישעיה ט) לטרפה המשרה.

נון פשוטה, כלל דתרין נונין, נון כפופה. כלל דאת וא"ו, כלל דנון כפופה (ס"א

פשוטה). (ס"א מ"ם פתוחה, כלל דתרין נונין, נון פשוטה, נון כפופה. נון פשוטה כלל דאת וא"ו) בגין כך כלל אקרי נון ואו נון. וברזא דמתנייתא הכי תאנא, ו' דכר, ו' פשוטה כלל דדכר ונוקבא, נון כפופה, בכלל דפשוטה היא. ובספרא דרב המנונא סבא, מם דהכא, היא נוטריקון מל"ף, והינו אמן, אמן נוטריקון, א"ל מ"לף נ"אמן. כלל דכלא, ושפיר הוא, והא אתמר.

תאנא, כל מאן דשמע ברכה מההוא דמברך, ולא אתפוון באמן, עליה נאמר ובני יקלו. כמה דאת אמר, (מלאכי א) לכם הפהנים בוני שמי. מאי עונשיה. כמה דלא פתח ברכאן לעילא, כך לא פתחין ליה. ולא עוד אלא כד נפיק מהאי עלמא, מכריזי קמיה, ואמרי, טרוקו גלי קמיה דפלנייא, ולא ליעול, ולא תקבלון ליה, ווי ליה, ווי לנשמתיה.

ותאנא, חייבי דגיהנם, פלהו סלקי במדורין ידיען, וכמה פתחין אית ליה לגיהנם, וכלהו פתחין לקבל פתחין דגן עדן. ובשעתא דאפקי לאינון חייביא דקבילו עונשייהו, אינון פתחי פתיחין, ושויין (כ"א וש"ב) לון לבר. וכלהו פתחין בשמהן אקרוין, לקבליהון דפתחין דגן עדן, וכל פתחא ופתחא, אקרי שמא, לקבלי ההוא פתחא דגיהנם, ואשתמודען פתחין לקבליהון פתחין, אינון פתחין דגן עדן.

בגיהנם אית מדורא בתרא תתאה דכלהו, והוא מדורא הוי מדורא על מדורא, ואקרי (איוב י) ארץ עיפתה. מהו עיפתה. כמה דאת אמר (שמות כח) רבוע יהיה כפול, ומתרגמין מרובע יהי עיף, אוף הקא עיפתה, פלומר כפולה. והוא אקרי שאול תחתית, שאול הוא מדורא חד. תחתית, הוא מדורא תתאה. ובגין כן אקרי ארץ עיפתה תחתית, ואקרי אבדון. ועל דא כתיב, (משלי טו) שאול ואבדון. וכלהו מדורין לא אכפלו, וכלהו לא עייפין בר מהאי.

ותאנא, מאן דנחית לאבדון (דף רפ"ו ע"א) דאקרי תחתית, לא סליק לעלמין. והוא אקרי גבר דאשתצי ואתאביד מפלהו עלמין. ותאנא, להווא אתר נחתין להנהו גברי דמבזי לאתבא אמן, ועל אמן סגיאין דאתאבידו מניה, דלא חשיב להו, דיינין ליה בגיהנם, ונחתין ליה בהווא מדורא תתאה, דלית בה פתחא, ואתאביד ולא סליק מניה לעלמין. ועל דא כתיב, (איוב ז) פלה עגן וילך פן יורד שאול לא יעלה. ולא, והא כתיב (יונה ב) מבטן שאול שועתי שמעת וגו'. וכתיב (שמואל א ב) מוריד שאול ויעל. אלא הקא שאול,

למדנו, כל רשעי הגיהנם נכנסים למדורים דועים, וכמה פתחים יש לגיהנם, וכל הפתחים כנגד פתחי הגן עדן. ובשעה שמוציאים אותם רשעים שקבלו עונשם, הם פותחים פתחים, ושמים (ושואבים) אותם לחוץ. וכל הפתחים נקראו בשם כנגד פתחי הגן עדן, וכל פתח ופתח נקרא שם כנגד אותו פתח הגיהנם, והפתחים נודעים כנגד הפתחים, אותם פתחי הגן עדן.

בגיהנם יש מדור אחרון תחתון של כלם, ואותו מדור הוא מדור על מדור, ונקרא (איוב י) ארץ עיפתה. מה זה עיפתה? כמו שנאמר (שמות כח) רבוע יהיה כפול, ומתרגמים - מרבע יהיה עיף. גם כאן עיפתה, פלומר כפולה. ואותו נקרא שאול תחתית, שאול הוא מדור אחד, תחתית הוא מדור תחתון. ולכן נקראת ארץ עיפתה תחתית, ונקראת אבדון, ועל זה כתוב (משלי טו) שאול ואבדון. וכל המדורים לא נכפלו, וכלם לא מתעייפים חוץ מזה.

ולמדנו, מי שיורד לאבדון, שנקרא תחתית, לא עולה לעולמים. והוא נקרא איש שמשמד ונאבד מכל העולמות. ולמדנו, לאותו מקום מורידים אותם אנשים שמבזים להשיב אמן, ועל אמן הרבה שנקאבו ממנו, שלא החשיב אותם, דנים אותו בגיהנם, ומורידים אותו לאותו מדור תחתון שאין בו פתח, ונאבד ולא עולה ממנו לעולמים. ועל זה כתוב (איוב ז) פלה עגן וילך פן יורד שאול לא יעלה. ולא? והרי כתוב (יונה ב) מבטן שאול שועתי שמעת וגו'. וכתוב (שמואל א-ב) מוריד שאול

ויעל. אלא כאן שאול, שם תחתית. ובארנו, זה פשטונו בו, וזה כשלא תזר בו.

אמר רבי יוסי, מהו שכתוב (ירמיה ב) כי שטים רעות עשה עמי אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות וגו'. אתי עזבו מקור מים חיים - זהו מי שלא רוצה לקדש שם הקדוש ברוך הוא באמן. מה ענשו? פתוב לחצב להם בארות בארת נשברים. שיורדים לגיהנם דרצה אחר דרצה, עד שיורדים לאבדון שנקרא תחתית. ואם הוא קדש שם הקדוש ברוך הוא לכון באמן פראוי, עולה דרצה אחר דרצה להתעבדן מאותו עולם הבא, ששופע תמיד לא פוסק. זהו שכתוב (תהלים לא) אמונים ניצח ה' ומשלם על יתר עשה גאווה.

רמנו, שירה מושכת ברכות מלמעלה למטה, עד שימצאו ברכות בכל העולמות. (אמר רבי יוסי, עתידים הם ישראל לומר שירה שלמה שירה שכוללת כל שאר השירים, זהו שכתוב (ישעיה יב) ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו) אמר רבי אלעזר, עתידים ישראל לומר שירה מלמעלה למטה ומלמעלה למטה ולקשר את קשר האמונה, שכתוב (במדבר כא) אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אז שר לא נאמר, אלא אז ישיר. וכן כלם כמו זה. את השירה הזאת, מלמטה למעלה. עלי באר ענו לה. עלי באר, פלומר עלי למקומך להתאחד בבצלך, זהו מלמטה למעלה.

ואחר כך מלמעלה למטה, (שחרי עד עקבו בגלות נמצאת עמנו) באר חפרוה שרים, שילדו אותה אבא ואמא (למעלה). פרוה נדיבי העם -

התם תחתית. ואוקימנא הא דאהדר ביה, הא דלא אהדר ביה.

אמר רבי יוסי, מאי דכתיב, (ירמיה ב) כי שטים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות וגו'. אתי עזבו מקור מים חיים, דא הוא דלא בעי לקדשא שמא דקודשא בריך הוא, באמן. מאי עונשיה. פתיב לחצוב להם בארות בארות נשברים, דנחתין לגיהנם דרצה בתר דרצה, עד דנחתין לאבדון דאקרי תחתית. ואי איהו קדיש שמא דקודשא בריך הוא, לכוונה באמן פדקא יאות, סליק דרצה בתר דרצה, לאתעדנא מההוא עלמא דאתי, דנגיד תדיר לא פסיק, הדא הוא דכתיב, (תהלים לא) אמונים נוצר יי' ומשלם על יתר עושה גאווה.

האנא, שירה משיו ברכאן מעילא לתתא, עד דישתפחון ברכאן בכלהו עלמין.

(אמר רבי יוסי ומינו אינון ישראל למימר שירתא, שלימתא שירה רבלי כל שאר שירין תדא הוא דכתיב, (ישעיה יב) ואמרתם ביום ההוא הודו לוי' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו). אמר רבי אלעזר, זמינן אינון ישראל למימר שירתא, מתתא לעילא, ומעילא לתתא. ולקשרא קשרא דמהימנותא. דכתיב, (במדבר כא) אז ישיר ישראל את השירה הזאת. אז שר לא נאמר, אלא אז ישיר. וכן פלהו כהאי גוונא. את השירה הזאת, מתתא לעילא. עלי באר ענו לה, עלי באר, פלומר סק לאתריך, לאתאחדא בבצלך, דא הוא מתתא לעילא.

ולבתר מעילא לתתא, (דהא עד השתא בגלותא אשתכחת עמנא) באר חפרוה שרים, דאולידו לה אבא ואימא, (לעילא) פרוה נדיבי העם, אלין אבהן, דאקרון (תהלים מז) נדיבי עמים. פרוה, אלו האבות שנקראו (תהלים מז) נדיבי עמים. פרוה, מקום להנדוג בה המלך בברכות. ובמה הוא

אֲתֵר לְאִזְדִּיּוּגָא בְּהַ מְלָפָא, בְּבִרְפָן. וּבְמָה הוּא זְוּיָגָא. בְּמַחֲוֹקָק, דָּא יְסוּד. בְּמִשְׁעֵנוּתָם, דָּא נִצַּח וְהוּד, מִעֵילָא לְתַתָּא. וּמִמְדָּבֵר מִתְּנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיאֵל, וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת. הָא קְשׁוּרָא שְׁלִימָא, קְשׁוּרָא דְמַהִימְנוּתָא, קְשׁוּרָא קִימָא דְכָלָא בִיהַ.

הַזְוּיָגָא? בְּמַחֲקָק - זֶה יְסוּד. בְּמִשְׁעֵנוּתָם - זֶה נִצַּח וְהוּד, מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה. וּמִמְדָּבֵר מִתְּנָה, וּמִמְתַּנָּה נַחֲלִיאֵל, וּמִנַּחֲלִיאֵל בְּמוֹת. זֶהוּ קְשׁוּר שְׁלָם, קְשׁוּר הַאֲמוּנָה, קְשׁוּר קַיִם שְׁבוּ הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לֹאמַר שִׁירָה שְׁלָמָה, שִׁירָה שְׁפוּלָת כָּל שְׂאֵר הַשִּׁירִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (יִשְׁעִיהַ יב) וְאִמְרָתָם בְּיוֹם הַהוּא הוּדוּ לְה' קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתֵיו. בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב, (זְכוּרִיהַ יד) וְהִיָּה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וְכְתוּב (תְּהִלִּים קכו) אֲזַי יִמְלֹא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנְנוּ רְנָה, אֲזַי יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל ה' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרוּךְ ה' לַעֲלוֹם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לַעֲלוֹם אָמֵן וְאָמֵן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמִינִין יִשְׂרָאֵל לְמִימַר שִׁירָתָא שְׁלִימָתָא. שִׁירָתָא דְכָלִּיל כָּל שְׂאֵר שִׁירֵין. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְאִמְרָתָם בְּיוֹם הַהוּא הוּדוּ לְה' קְרָאוּ בְּשִׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתֵיו. בְּהַהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (זְכוּרִיהַ יד) וְהִיָּה יי' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד. וְכְתִיב (תְּהִלִּים קכו) אֲזַי יִמְלֹא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנְנוּ רְנָה, אֲזַי יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יי' לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. בְּרוּךְ יי' לַעֲלוֹם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלוּךְ יי' לַעֲלוֹם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרֻשַׁת הָאֲזִינֵי

פְּרֻשַׁת הָאֲזִינֵי

הָאֲזִינֵי הַשָּׁמַיִם וְאִדְבַּרְהַ וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי, (דְּבָרִים לב) רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמַק עֶבֶר וְגו', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְּאִתִּיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנְנִי. מַה כְּתוּב לְמַעְלָה? אֲנִי יִשְׁנָה וְלִפִּי עַר וְגו'. אֲנִי יִשְׁנָה. אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יִשְׁנָה - מִמְּצוּוֹת הַתּוֹרָה, בְּזִמְן שְׁהִלְכְתִי בְּמִדְבָּר. וְלִפִּי עַר - לַעֲלוֹת לְאָרֶץ, לַעֲשׂוֹת אוֹתָם (חֻבוֹת), שְׁהִרִי כָּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה נִמְצְאוֹת בְּאָרֶץ. קוֹל דְּוִדִי דוֹפֵק - זֶה מֹשֶׁה, שְׁהוֹכִיחַ לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמְהַ וּכְפוֹחִים, בְּכַמְהַ מְרִיבוֹת, שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', (שֵׁם ט) מְמָרִים הֵייתֶם וְגו', (שֵׁם) וּבְחִזְרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגו'. זֶהוּ שְׁפָתוֹב דוֹפֵק.

הָאֲזִינֵי הַשָּׁמַיִם וְאִדְבַּרְהַ וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי, (דְּבָרִים לב) רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֲמַק עֶבֶר וְגו', בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְּאִתִּיהוּ קְרָאתִיו וְלֹא עָנְנִי. מַה כְּתִיב לְעֵילָא. אֲנִי יִשְׁנָה וְלִפִּי עַר וְגו'. אֲנִי יִשְׁנָה, אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. אֲנִי יִשְׁנָה, מִפְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, בְּזִמְנָא דְאִזְלִנָּא בְּמִדְבָּרָא. וְלִפִּי עַר, לַאֲעֵלָא לְאַרְעָא, לְמַעַבְדַּ לְהוּ (גִּימּוּסִין) דְּהָא כָּל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא בְּאַרְעָא מִשְׁתַּכְּחִין. קוֹל דְּוִדִי דוֹפֵק, דָּא מֹשֶׁה. דְּאוֹכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכַמְהַ וּכְפוֹחִין, (דָּף רפ"ו ע"ב) בְּכַמְהַ קִטְטִין. דְּכְּתִיב, (דְּבָרִים א) אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', (דְּבָרִים ט) מְמָרִים הֵייתֶם וְגו'. (דְּבָרִים ט) וּבְחִזְרֵב הִקְצַפְתֶּם וְגו'. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) דוֹפֵק.

וְעַם כָּל זֶה שְׁמֹשֶׁה הוֹכִיחַ לְהֵם לְיִשְׂרָאֵל, בְּאַהֲבָה הִיוּ כָּל דְּבָרֵי,

וְעַם כָּל דָּא דְּמֹשֶׁה אוֹכַח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,

שְׁכַתוּב (דברים ז) כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה
לַה' אֱלֹהֶיךָ, (שם יד) וּבָרַךְ בְּתוֹר ה'
אֱלֹהֶיךָ לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם וְגו', בְּנִים
אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם, (שם ד) וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בַּה'. וְעַל זֶה (שם כז)
וְשִׁמְעֵת בְּקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ. (שם ז) כִּי
מֵאַהֲבַת ה' אֶתְכֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב
(שיר השירים ה) פִּתְחֵי לִי אַחֲתֵי
רַעֲיָתִי.

מַה פְּתוּב? (שם) קִמְתִּי אֲנִי לְפִתַח
לְדוּדֵי. אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, בְּעוֹד
שְׁהִינּוּ מְזַמְנִים לְעֻלּוֹת לְאַרְץ
וּלְקַבֵּל מִצְוֹת הַתּוֹרָה הָאֵלוּ עַל
יְדֵי מֹשֶׁה, מַה פְּתוּב? (שם) וְדוּדֵי
חֲמֵק עֶבֶר, שְׁכַתוּב (דברים לד) וַיִּמַּת
שֵׁם מֹשֶׁה עֶבֶד ה'. בְּקִשְׁתִּיהוּ
וְלֹא מִצְאָתִיהוּ, שְׁכַתוּב וְלֹא קָם
נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה.
קִרְאָתוֹ וְלֹא עֲנִי, שְׁלֹא הָיָה דוֹר
כְּדוֹרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שָׁמַע לְקוֹלָם וְעָשָׂה לָהֶם
נִסִּים וְחֲקִים, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה עַל
יְדֵיו.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, קִמְתִּי אֲנִי
לְפִתַח לְדוּדֵי - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּיָמָיו שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁכָּל יָמָיו
לֹא רָצָה שְׁמֵלֶאֱפָ אוֹ שְׁלִיחַ
לְהִנְהִיג עִמּוֹ, שְׁכַתוּב (שמות לג) אִם
אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים וְגו'. אֲשֶׁרִי
חִלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְסַכֵּם לְרִצּוֹנוֹ. וְדוּדֵי חֲמֵק
עֶבֶר, בְּיָמָיו שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, שְׁכַתוּב
(יהושע ה) לֹא כִי אֲנִי שֵׁר צָבָא ה'.

בֹּא רֵאָה, מֹשֶׁה הָיָה שׁוֹמֵעַ קוֹל
קְדוֹשׁ שֶׁל הַמְּלָךְ הַעֲלִיּוֹן וְלֹא
נִדְדַעַזַע, וְכָל שָׁכֵן מֵלֶאֱפָ שְׁלֹא
רָצָה (וְלֹא קָבַל). אַחַר שְׁמַת מֹשֶׁה,
מַה פְּתוּב? וַיֹּאמֶר לֹא כִי אֲנִי שֵׁר
צָבָא ה'. וְכַתוּב (שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ
אֶל פְּנֵי אֶרֶצָה. עֵתָה בְּאַתִּי,
בְּיָמָיו שֶׁל מֹשֶׁה רִבָּךְ בְּאַתִּי וְלֹא
קָבַלְנִי. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יָדְעוּ
יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּחוּ שֶׁל מֹשֶׁה. בְּאוֹתוֹ
זְמַן בְּקִשּׁוֹ יִשְׂרָאֵל לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

בְּרַחֲמֵימוֹתָא הוּוּ כָּל מְלוּי, דְּכְתִיב, (דברים ז) כִּי עִם
קְדוֹשׁ אַתָּה לִי אֱלֹהֶיךָ. וּבָרַךְ בְּחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ
לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם וְגו', (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי
אֱלֹהֵיכֶם, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בִּי. וְעַל דָּא
(דברים כז) וְשִׁמְעֵת בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ. (דברים ז) כִּי
מֵאַהֲבַת יְיָ אֶתְכֶם. הָדָא הוּוּ דְכְתִיב, (שיר השירים
ה) פִּתְחֵי לִי אַחֲתֵי רַעֲיָתִי.

מַה פְּתִיב. (שם) קִמְתִּי אֲנִי לְפִתַח לְדוּדֵי, אָמְרוּ
יִשְׂרָאֵל בְּעוֹד דִּהְיוּנָן זְמִינִין לְמִיעַל
לְאַרְעָא, וּלְקַבֵּל אֵינוּן פְּקוּדֵי אוּרִייתָא עַל
יְדוּי דְמֹשֶׁה. מַה כְּתִיב, (שם) וְדוּדֵי חֲמֵק עֶבֶר.
דְּכְתִיב, (דברים לד) וַיִּמַּת שֵׁם מֹשֶׁה עֶבֶד יְיָ.
בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מִצְאָתִיהוּ, דְּכְתִיב וְלֹא קָם
נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה. קִרְאָתוֹ וְלֹא עֲנִי,
דְּלֹא הָוּה דְרָא כְּדָרָא דְמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא שָׁמַע לְקַלְיָהוּן, וְעֶבֶד לְהוּ נְסִין וְנִימוּסִין,
כְּמָה דְעֶבֶד עַל יְדוּי.

רְבִי יִצְחָק אָמַר, קִמְתִּי אֲנִי לְפִתַח לְדוּדֵי, דָּא
קְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּוּ בְּיוֹמוֹי דְמֹשֶׁה, דְּכָל
יוֹמוֹי לָא בְעָא דְמֵלְאָכָא וּשְׁלִיחָא לְדְבָרָא
עֲמִיָה, דְכְתִיב, (שמות לג) אִם אֵין פְּנִיךָ הַלְכִים
וְגו'. זַכָּאָה חוּלְקִיָה דְמֹשֶׁה, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּוּ אֶסְתַּכֶּם לְרַעוּתִיָהּ. וְדוּדֵי חֲמֵק עֶבֶר,
בְּיוֹמוֹי דִּיהוֹשֻׁעַ, דְכְתִיב, (יהושע ה) לֹא כִי אֲנִי שֵׁר
צָבָא יְיָ.

הָא חֲזִי, מֹשֶׁה הָוּה שָׁמַע קוֹלָא קְדִישָׁא
דְּמֵלְפָא עֲלָאָה, וְלֹא אֲזַדְעַזַע, וְכָל שָׁכֵן
מֵלְאָכָא, דְלֹא בְעָא (וְלֹא קָבַלְיָהּ). בְּתַר דְשָׁכִיב מַה
כְּתִיב. וַיֹּאמֶר לֹא כִי אֲנִי שֵׁר צָבָא יְיָ. וְכְתִיב
(שם) וַיִּפֹּל יְהוֹשֻׁעַ אֶל פְּנֵי אֶרֶצָה. עֵתָה בְּאַתִּי,
בְּיוֹמוֹי דְמֹשֶׁה רִבָּךְ אֶתִּינָא, וְלֹא קָבַלְנִי. בִּיָּה
שְׁעֵתָא, יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁבְחָא דְמֹשֶׁה. בְּהָהוּוּ
זְמַנָּא בְעוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ, וְלֹא

הוא ולא נודמן להם כף כבימי
משה. זהו שכתוב בקשתייהו ולא
מצאתיהו וגו'.

האזינו השמים ואדברה (דברים
לב). רבי חייא אמר, אשרי חלקו
של משה יותר מכל נביאי
העולם.

בא ראה, כתוב (ישעיה א) שמעו
שמים והאזינו ארץ כי ה' דבר.
שמעו שמים. ישעיה שהיה
רחוק יותר מהמלך, כתוב שמעו
שמים. משה שהיה קרוב יותר
למלך, כתוב האזינו השמים.

רמנו, באותו זמן שאמר
ישעיהו שמעו שמים והאזינו
ארץ, כמה בעלי דינים מאירים
הודמנו לשבר את ראשו. יצא
קול ואמר: מי הוא זה שרוצה
להרעיש עולמות? עד שפתח
ואמר: לא אני ולא שלי, אלא פי
ה' דבר, ולא אני. במשה מה
כתוב? האזינו השמים ואדברה,
אני ולא אחר. ואדברה - בלא
פחד. ותשמע הארץ אמרי פי -
ולא מאחר. אשרי חלקו. אמר
רבי אבא, באותיות חקוקות של
רבי אלעזר, האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ - כאן
נרמז שם הקדוש העליון.

רבי יוסי אמר, עוד מה בין משה
לישעיהו? משה אמר האזינו
השמים. השמים - השמים
העליונים, אלו הנודעים,
שנקראים שמו של הקדוש ברוך
הוא. ותשמע הארץ - הארץ
העליונה, אותה הנודעת, והיא
ארץ החיים. בישעיה כתוב
שמעו שמים, ולא השמים.
האזינו ארץ, ולא הארץ. ואלו
שמים וארץ תחתונים. ועם כל
זה רצו להעניש אותו, עד שאמר
פי ה' דבר, ולא אני. ומשה אמר
כל זה, שכתוב האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

אזדמן להו הכי כיומוי דמשה, הדא הוא
דכתיב בקשתייהו ולא מצאתיהו וגו'.

האזינו השמים ואדברה, (דברים לב) רבי חייא
אמר, זפאה חולקיה דמשה, יתיר מכל נביאי
עלמא.

הא חזי, כתיב (ישעיה א) שמעו שמים והאזינו
ארץ פי יי' דבר. שמעו שמים, ישעיה
דהוה יתיר רחיקא ממלכא, כתיב שמעו
שמים. משה דהוה יתיר קריב למלכא, כתיב
האזינו השמים.

האנא, בההוא זמנא דאמר ישעיהו שמעו
שמים והאזינו ארץ. כמה גרדיני
טהירין אזדמנו לתברא רישיה, נפקא קלא
ואמר, מאן הוא דין דבעי לארעשא עלמין.
עד דפתח ואמר, לאו אנא, ולא דידי, אלא
כי יי' דבר, ולא אנא. במשה מה כתיב.
האזינו השמים ואדברה, אנא ולא אחרא.
ואדברה בלא דחילו. ותשמע הארץ אמרי פי,
ולא מאחרא. זפאה חולקיה. אמר רבי אבא,
באתוון גליפן דרבי אלעזר, האזינו השמים
ואדברה ותשמע הארץ, הכא אתרמיז שמא
קדישא עלאה.

רבי יוסי אמר, תו מה בין משה לישעיהו.
משה אמר האזינו השמים, השמים,
שמים עלאין, אינון דאשתמודעון, דאקרון
שמא דקודשא בריה דהוא. ותשמע הארץ,
ארץ עלאה, ההיא דאשתמודעא, ואיהי ארץ
החיים. בישעיה כתיב, שמעו שמים ולא
השמים. האזינו ארץ, ולא הארץ. ואינון
שמים וארץ תתאין. ועם כל דא, בעו
לאענשא ליה, עד דאמר פי יי' דבר, ולא
אנא. ומשה אמר פולי האי, דכתיב האזינו
השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי.

רבי יצחק פתח, (שיר השירים ב) כַּתְּפוּח בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו'. אֲשֶׁרִי חִלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִכָּל אַמּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁהָרִי כָּל שָׂאֵר הָאֲמוֹת נִתְּנוּ לְשָׂרִים מִמֶּנִּים שְׁלִיטִים עֲלֵיהֶם. וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, אֲשֶׁרִי חִלְקֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁלֹּא נִתַּן אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא לְמִלְאָךְ וְלֹא לְשִׁלִּט אַחֵר, אֲלֵא הוּא יַחַד אוֹתָם לְחִלְקוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב פִּי חֵלֵק ה' עִמּוֹ, וְכַתּוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כַּתְּפוּח בַּעֲצֵי הַיַּעַר, מֵהַ תְּפוּחַ מִתְחַלֵּק בְּגוּנָיו עַל כָּל שָׂאֵר עֲצֵי הַשָּׂדֶה, כִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְחַלֵּק וְנִרְשֵׁם עַל כָּל חִילוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, מִשּׁוּם זֶה (ישעיה מח) ה' צָבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת הוּא בְּכָל צָבָא שֶׁל מַעְלָה.

בֵּא רֵאָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כַּתְּפוּח, שִׁישׁ בּוֹ שֶׁלֶשֶׁה גּוּנִים. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה. אִיזוֹ שׁוֹשְׁנָה? אָמַר רַבִּי אֲבָא, שׁוֹשְׁנָה מִקְּפֵת, סֵתָם שׁוֹשְׁנָה שֶׁנִּכְלַלְתָּ בְּשִׁשָּׁה עֲלִים. שׁוֹשְׁנָה זוֹ גּוּנֶיהָ לְבָן וְאָדָם, וְהַכֹּל הוּא בְּשֵׁנֵי גּוּנִים - אָדָם וְלֶבֶן. כִּי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ תְּפוּחַ, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שׁוֹשְׁנָה. שְׂכָף אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, (שיר השירים ח) פַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ. פַּחַת הַתְּפוּחַ - בְּאִיזָה מְקוֹם זֶה? אֲלֵא אֵלּוּ הָאֲבוֹת שֶׁאֲמָרְנוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, זֶה יוֹבֵל. רַבִּי אֲבָא אָמַר, הַכֹּל יָפָה, אֲלֵא אֵלּוּ הָאֲבוֹת שֶׁאֲנוּ אוֹמְרִים, אֵלּוּ הֵם שֶׁלֶשֶׁה גּוּנִים שֶׁמִּתְחַבְּרִים בַּתְּפוּחַ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאִיזָה מְקוֹם נִכְלַלְתָּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל? בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵלּוּ הַנְּשִׁיקוֹת שֶׁל אֶהְבֶּה שֶׁנִּדְבַקְתָּ בְּמִלְךְ הַעֲלִיזוֹן, לֹדְקַחַת שְׁתֵּי שׁוֹשְׁנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ה) שֶׁפְתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. וּמִשּׁוּם זֶה

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (שיר השירים ב) כַּתְּפוּח בַּעֲצֵי הַיַּעַר וְגו'. זַפְּאָה חוֹלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל מִכָּל עַמּוּיָן עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, דִּהָא כָּל שָׂאֵר עַמּוּיָן אֲתִיְהִיבוּ לְרַבְרָבָן מִמֶּנּוּ, בְּשִׁלְטָנוּתָא עַלִּיְהוּ. וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, זַפְּאָה חוֹלְקֵיהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, דִּלֵּא יְהִיב לֹוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא לְמִלְאָכָא, וְלֹא לְשִׁלִּיטָא אַחְרָא, אֲלֵא הוּא אַחִיד לֹוֹן לְחוֹלְקֵיהּ, דִּדָּא הוּא דְכַתִּיב פִּי חֵלֵק יְיָ עִמּוֹ. וְכַתִּיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה. כַּתְּפוּח בַּעֲצֵי הַיַּעַר, מֵהַ תְּפוּחַ מִתְפָּרְשָׁא בְּגוּוֹנָיו, עַל כָּל שָׂאֵר אֵילָנֵי חִקְלָא, כִּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְפָּרֵשׁ וְאֲתִרְשִׁים עַל כָּל חִילוֹיָן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, בְּגִין כִּי (ישעיה מח) יְיָ צָבָאוֹת שְׁמוֹ, אוֹת הוּא בְּכָל חִילָא דְלַעֲיֵלָא.

הָא חֲזִי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּתְּפוּח, דְּאִית בֵּיהּ תַּלְתַּ גּוּוֹנִין. כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. מֵאֵן שׁוֹשְׁנָה. אָמַר רַבִּי אֲבָא, שׁוֹשְׁנָה סוּגָה, סֵתָם, שׁוֹשְׁנָה דְּאֲתַכְּלִילַת בְּשִׁית טְרַפִּי, שׁוֹשְׁנָה דֵּא גּוּוֹנֵיהּ חֲדוּר וְסוּמְקָא. וְכֹלָא הוּא תְּרִין גּוּוֹנֵי, סוּמְקָא וְחֲדוּר, הֵכִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּתְּפוּח, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשׁוֹשְׁנָה. דִּהֵכִי אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,

(שיר השירים ח) פַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרְרֵתִיךְ. פַּחַת הַתְּפוּחַ (דף רפ"ו ע"א) בְּאֵן אֲתֵר הִיא. אֲלֵא אֵלִין אֲבָהֵתִין דְּאֲמָרְן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, דָּא יוֹבֵלָא. רַבִּי אֲבָא אָמַר, כֹּלָא שְׁפִיר, אֲלֵא אֵלִין אֲבָהֵן דְּקֵאֲמָרְן, אֵלִין אֵינּוּן ג' גּוּוֹנֵי, דִּמִּתְחַבְּרָן בַּתְּפוּחַ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּאֵן אֲתֵר אֲתַכְּלִילַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹשְׁנָה. בְּאֵינּוּן נְשִׁיקִין דִּרְחִימוּתָא, דְּאֲתַדְבַקַת בְּמִלְכָא עֲלָאָה, נְטִלָה תְּרֵי שׁוֹשְׁנִים, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שיר השירים ה) כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ה) שֶׁפְתוֹתַי שׁוֹשְׁנִים. וּמִשּׁוּם זֶה

שפתותיו שושנים. ובגין כך אמרה כנסת ישראל, (שם א) ישקני מנשיקות פיהו. (כמה דאף אמר (בראשית מא) ועל פיר ישק כל עמי), בגין דאתפלילת בשושנים, בתרי שפון דיליה.

רבי יהודה אמר, קדשא ברין הוא שמים אקרי. ובגין דאקרי שמים, כל אינון רקיעין דאתפלילן בשמא דא, (ס"א שבועה אינון דבר מתחברן וכו') כד מתחברן פחדא, אקרו שמים, ואקרו שמא דקודשא ברין הוא. מאן אינון רקיעין. שבועה אינון.

כמה דתנינן, וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. ובאגדתא דבי רב המנונא סבא, הכי תנינן. רבי יצחק אמר, הני ברייתא דבי רב המנונא סבא הכי, וסגי אין אינון בכל הני גוויני. כמה דתנינן, אמר רבי שמעון, תנינן באינון ברייתא, (ס"א דלבר) דלגבי דכל הני שבועין פתרין דמלפא. לקבליהון שוויין ז' רקיעין, וז' ככביא דרהטין ואזלין, וקרי לון שמעון בשמהן. ואף על גב דשוויין פלהו. כסאי דרקיעין, דשבועה ככביא, שבתאי, צדק, מאדים, חמה, נוגה, פוכב, לבנה. ושויין אלין לקביל אלין, בכסויא דמלין. לגבי אינון דכתיב, (ישעיה מז) יעמדו נא וישיעף הכרי שמים החזים בפוכבים. פלהו מלין מתפסין, ואף על גב דלאו אורחי דאורייתא. ואנן בתר אורחין דאורייתא קא אזלינן, כמה דכתיב, (בראשית כו) ויקרא להן שמות בשמת אשר קרא להן אביו, כמה דמליל קדשא ברין הוא, אזלינן, ובהדיה אזלינן, כמה דכתיב, (דברים כח) והלכת בדרכיו. אמר רבי יוסי, פשיטין מלין אלין לגבי חברייא, ואשתמודען מלי בהו, ואף על גב דאתפסין. אמר ליה והכי תנן, כמה

מנשיקות פיהו (כמו שאמר (בראשית מא) ועל פיר ישק כל עמי), משום שנקללת בשושנים בשתי שפתים שלו.

רבי יהודה אמר, הקדוש ברוך הוא נקרא שמים, ומשום שנקרא שמים, כל אלו הרקיעים שנקללים בשם זה, (שבועה הם שבאשר מתחברים וכו') כאשר מתחברים נקראים שמים, ונקראים שם של הקדוש ברוך הוא. מה אלו הרקיעים? שבועה הם.

כמו שלמדנו, וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות. ובאגדות של ישיבת רב המנונא סבא כך למדנו. רבי יצחק אמר, אלו הבריות של ישיבת רב המנונא סבא כך, ורבים הם בכל אלו האפנים. כמו שלמדנו, אמר רבי שמעון, שנינו באלו הבריות (החיצוניות), שאצל כל אלו השבעים פתרים של המלך, כנגדם יש שבועה רקיעים ושבועה פוכבים שרצים והולכים, וקוראים להם שמות בשמותם, ואף על גב ששויים כלם. כסאות הרקיעים של שבועה כוכבים - שבתאי, צדק, מאדים, חמה נגה, פוכב, לבנה. ושויים אלו כנגד אלו בכסוי הדברים. אצל אלו פתוב, (ישעיה מז) יעמדו נא וישיעף הכרי שמים החזים בפוכבים. כל הדברים נעלמים, ואף על גב שאינם דרכי התורה. ואנו אחר דרכי התורה אנו הולכים, כמו שפתוב (בראשית כו) ויקרא להן שמות בשמת אשר קרא להן אביו. כמו שדבר הקדוש ברוך הוא אנו הולכים, ועמו הולכים, כמו שפתוב (דברים כח) והלכת בדרכיו.

אמר רבי יוסי, פשוטים דברים אלו אצל החברים, ונודעים דברים בהם, ואף על גב

דאמר רבי יהודה אמר רבי חייא לקמן. והכי
אוליפנא מאינן ברייתי, דתנא ביומוי דשלמה
מלפא, קיימא סיהרא באשלמותא, ובאתרין
סגיאין אשתמודען מלי דאינון ברייתי.

אמר רבי שמעון, ארימית ידי בצלו לקדישא
עלאה, דמלין אלין אתגליאו על ידי,
בהווא עלמא, כמה דאתפסיוו בלבאי. ולית
אנן באינון ארחין דאינון ברייתי, אורחי
דאורייתא נקטינו.

תאנא אמר רבי יהודה, מאן לך רב בחכמתא
כדוד מלפא, ושלמה מלפא בריה, בהאי
כתרא דאשתמודע בברייתי אלין. וסיהרא
קרייה דוד מלפא צדק, דהא דיליה הוא,
דכתיב, (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא כם
אודה יה. שלמה מלפא הכי נמי, ואיהו אתקרי
צדק, ושמשא דאתקרי בברייתי ברית, איהו
אקרי משפט. ואינון פרסי יקרא דמלפא,
דכתיב, (תהלים פט) צדק ומשפט מכון פסאך. צדיק
וצדק הכי נמי בחד דרגא הוו. תאנא, ז' פתרין
אוקמוה, תשעה אקרוין. ואפילו באינון ברייתי,
שבעה רקיעין אינון תשעה הוו.

אמר רבי שמעון, עד אימתי יקרון חברייא
בהני מלין. הא אנן בתר קדשא בריה הוא
אזלינן, ואנן ידעי מלין, והא אתגלי על ידן
מלה דא, מה דלא אתגלי לקדמאי. מפאן
ולהלאה, פל אינון מלין, וכל אינון ברייתי,
סליקו להו לאינון דלא עאלו ונפקו, ובגיהון
אתיין לשאלא. וכד ישאלון, יימרון חברייא,
ווי לדרא דרבי שמעון בן יוחאי אסתליק מגיה.
אבל תא חזי מפאן ולהלאה, לא יהא דרא
כדרא דא, ולא אורייתא אתגלי על חברייא.

שמכסים. אמר לו, וכך שנינו,
כמו שאמר רבי יהודה, אמר
רבי חייא לפנינו. וכך למדנו
מאלו הבריתות, ששנינו, במיו
של שלמה המלך עמדה הלכנה
בשלמותה, ובמקומות רבים
נודעים דברים שהם ברייתות.
אמר רבי שמעון, הרמתי ידי
בתפלה לקדוש העליון,
שדברים אלו התגלו על ידי
בעולם ההוא כמו שהיו מכסים
בלבי. ואין אנו באותם דרכים
של אלו הבריתות, דרכי התורה
אנו אוהזים.

שנינו, אמר רבי יהודה, מי לך
גדול בחכמה כדוד המלך
ושלמה המלך בנו בפתר הזה
שנודע בבריתות אלו. והלכנה,
קרא אותה דוד המלך צדק,
שהרי שלו הוא, שכתוב (תהלים
קיח) פתחו לי שערי צדק אבא
כם אודה יה. שלמה המלך כף
גם, והוא נקרא צדק, והשמש
שנקרא בבריתות ברית, הוא
נקרא משפט, ואלו כסאות
הכבוד של המלך, שכתוב
(תהלים פט) צדק ומשפט מכון
כסאך. צדיק וצדק כף גם
במדרגה אחת היו. למדנו,
שבעה כתרים בארוה, תשעה
נקראים. ואפלו באלו הבריתות,
שבעה רקיעים אלו - תשעה
היו.

אמר רבי שמעון, עד מתי
יקראו החברים באלו הדברים.
הרי אנו אחר הקדוש ברוך הוא
הולכים, ואנו יודעים דברים,
והנה מתגלה על ידינו דבר זה
מה שלא נגלה לקדמונים.
מפאן ולהלאה, כל אלו הדברים
וכל אלו הבריתות סלקו אותם
לאותם שלא נכנסו ויצאו,

ובניהם באים לשאל. וכאשר ישאלו, יאמרו החברים: אוי לדור שרבי שמעון בן יוחאי יסתלק
ממנו. אבל בא ראה, מפאן ולהבא לא יהיה דור כדור זה, ולא תתגלה תורה על החברים.

בא ראה, דור אחרון שיצאו ממצרים ידעו הכל, שהרי משה גלה להם כל אותן ארבעים שנה שהיו במדבר, כמו שאמרנו. למדנו, אמר רבי יצחק, ואף משה לא גלה זה אלא באותו יום שהיה מסתלק מן העולם, שכתוב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, באותו יום ממש. ועם כל זה לא אמר, עד שנתנו לו רשות, שכתוב (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. וכאשר גלה, לא אמר האזינו ישראל, אלא האזינו השמים.

אמר רבי יוסי, פתוב את השירה, וכי שירה נקראת? אמר רבי יצחק, שירה ודאי. מה שירה נמשכה ברוח הקדש ממעלה למטה, אף כף דברים אלו נמשכים ברוח הקדש ממעלה למטה, ומשום זה אמר משה שירה.

בא ראה, כל זה אמר משה וקרא לעליונים טרם יאמר דבר, שכתוב האזינו השמים. יצרך פמטר וגו'. וכל כף למה? משום פי שם ה' אקרא. עד שיאמר דבר, הרעיש כל העולמות.

למדנו, באותה שעה שאמר משה האזינו השמים ואדברה, התרגשו העולמות. יצא קול ואמר: משה משה, מדוע אתה מרעיש את כל העולם? אמה בנו של אדם, ובגללך נרגש העולם?! פתח ואמר, פי שם ה' אקרא. באותה שעה נשתקו והקשיבו לדבריו.

השלמה מזה השממות סימן י"ח שנו רבותינו, פשחלה רבי שמעון בן יוחאי, נכנסו לפניו רבי פנחס ורבי חייא אבא. אמרו לו, מי (שואל) צמודו של

תא חזי, דרא בתראה דנפקו ממצרים, ידעו כללא, דהא משה גלי לון כל אינון מי שנין דהוו במדברא, פמה דאמינא. תאנא אמר רבי יצחק, ואף משה לא גלי דא, אלא בההוא יומא דההו סליק מן עלמא, דכתיב, (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, בההוא יומא ממש, ועם כל דא לא אמר, עד דיהבו ליה רשותא. דכתיב, (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת. וכד גלי, לא אמר האזינו ישראל, אלא האזינו השמים.

אמר רבי יוסי, פתיב את השירה, וכי שירה אקרי. אמר רבי יצחק שירה ודאי, מה (דף רפ"ז ע"ב) שירה אתמשכא ברוח הקדש מעילא לתתא, אוף הכי מלין אלין אתמשכין ברוח הקדש מעילא לתתא, ובגין כן אמר משה שירה.

תא חזי, פוילי האי אמר משה, וקרא לעלאין, עד לא יימא מלה, דכתיב האזינו השמים. יערוף פמטר וגו'. וכל כף למה. משום פי שם יי' אקרא. עד דיימא מלה, ארעיש כלהו עלמין.

תאנא בההיא שעתא דאמר משה האזינו השמים ואדברה, אתרגישו עלמין. נפק קלא ואמר, משה משה, אמאי את מרעיש עלמא כללא. את בריה דבר נש, ובגיןך אתרגיש עלמא. פתח ואמר, פי שם יי' אקרא. בההיא שעתא אשתתקו, ואציתו מלוי.

השלמה מזה השממות (סימן י"ח)

תנו רבנן, פשחלה רבי שמעון בן יוחאי. אאלו קמיה ר' פנחס, ור' חייא, ור' אבא. אמרו ליה, מאן (דהוא) קנימא דעלמא, שכיב. אמר לון, לא בי דינא דלעילא מעיינין

בְּדִינָאֵי, דְּהָא אָנָּא חֲזִי דְלִית אָנָּא מְתִיבָה
לְמַלְאָכָא וְלַדִּינָא דְלַעִילָא. דְּאָנָּא לָאו כְּשִׁאָר
בְּנֵי נָשָׂא. אָלָא הָאֵי דִינָא דִילֵי, קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דִינֵיהּ, וְלָאו בֵּי דִינֵיהּ. וְהֵינּוּ דְאָמַר
דָּוִד, בְּכַעוֹתֶיהָ קָמִיהָ (תהלים מג) שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים
וְרִיבָה רִיבֵי. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מלכים א ח) לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפֵּט עֲבָדוֹ, הוּא בְּלַחֲדוּדֵי, וְלֹא אַחֲרָא.

דְּהָא תַּנָּן, כְּשִׁאָדָם שְׂכִיב, בֵּי דִינָא דְלַעִילָא
מִסְתַּפְּלִין בְּדִינוּי, אֵית מְנַהוּן דְנִטְיִן לְכַף
זְכוּת, דְּאֲחֻזְיִין זְכוּתֵיהָ דְבַר נֶשׁ, וְאֵית מְנַהוּן
דְנִטְיִן לְכַף חוּבָה, דְּאֲחֻזְיִין חוּבֵיהָ דְבַר נֶשׁ.
וְלֹא נִפְיָא אִינִישׁ מִן דִּינָא, כְּמָה דְהָוָה בְּעֵי.
אַבְרָם מָאן דְּדָאִין לִיהּ מְלָכָא עֵילָאָה, דְשִׁלִּיט
עַל כּוּלָּא, הוּא טַב, וְלֹא יָכִיל אִינִישׁ
לְמַהוּי בְּהָהוּא דִינָא, בַּר טַב. מָאֵי טַעֲמָא,
דְּהָא תַּנָּן, מְכִילוּי דְמְלָכָא עֵילָאָה, נָטוּ
לְזְכוּתָא תְּדִיר, וְהוּא כּוּלֵיהָ צַד דְמַהִימְנוּתָא,
וּבְיָדוֹ לְשִׁבְקָא לְחֻטְאִין וְחוּבִין, הִדָּא הוּא
דְכִתִּיב, (תהלים קל) עֲמָךְ הִסְלִיחָהּ. לְמַעַן תִּנְרָא,
עֲמָךְ וְלֹא עִם אַחֵר.

וּבְגִין כֶּף בְּעֵינָא קָמִיהָ דְהוּא דָּאִין דִּינָאֵי,
וְאָנָּא אִיעוּל תְּלִיסַר אַבְבֵי לְעֵלְמָא
דְּאֲתֵי, וְעוּד דְלֹא אַעֲבְרוּ לֹון בַּר אַבְהָתָא, וְלֹא
יְהֵא מָאן דִּימְחֵי בְיָדֵי, דְלֹא אֲתַבַּע רִשוּתָא
מְנַהוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מְלָה, וְחֲמוּ בֵי מְרַעִיָה, דְלֹא
הָוָה תַּמָּן. תְּוֹהוּ, וְלֹא יָכִיל חַד מְנַהוּן
לְמַלְלָא בְּפוּמֵיהָ, מְדַחִילוּ רַבָּה דְהָת עֲלִיהוּן.
עַד דְהוּוּ יִתְבִּין, סָלִיק לֹון רִיחִין דְבוּסְמִין
סְגִיאִין, וְכָל חַד אֲתִישֵׁב, עַד דְחֲמוּ לְרַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְהָוָה מְמַלְל מְלִין, וְלֹא הָוּוּ חֲמָאן
אַחֲרָן בַּר מִינֵיהּ. לְבַתָּר עֵידָן, אָמַר לֹון רַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְהָוָה מְדַבֵּר דְבָרִים, וְלֹא הָיוּ רוֹאִים אַחֲרִים חוּץ מִמֶּנּוּ.

הַעוֹלָם, שׁוֹכֵב (מת) ! ? אָמַר לְהֵם,
לֹא בֵית דִין שֶׁל מַעְלָה מְעִינִים
בְּדִינֵי, שְׁהָרֵי אֲנִי רוֹאָה שְׂאִין אֲנִי
נִתָּן לְמַלְאָךְ וְלַדִּין שֶׁל מַעְלָה,
שְׂאִי לֹא כְשִׁאָר בְּנֵי אָדָם. אָלָא
זֶה הַדִּין שְׁלִי, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
דֵּן אוֹתוֹ וְלֹא בֵית דִינּוֹ. וְזֶה
שְׂאֵמַר דָּוִד בְּכַקְשָׁתוֹ לְפָנָיו,
(תהלים מג) שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים וְרִיבָה
רִיבֵי. וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, (מלכים-א ח)
לַעֲשׂוֹת מִשְׁפֵּט עֲבָדוֹ, הוּא לְבָדוֹ
וְלֹא אַחֵר.

שְׁהָרֵי לְמַדְנּוּ, כְּשִׁאָדָם חוּלָה,
בֵּית דִין שֶׁל מַעְלָה מִסְתַּפְּלִים
בְּדִינֵי; יֵשׁ מֵהֶם שְׁנוּטִים לְכַף
זְכוּת, שְׁמַרְאִים זְכוּתוֹ שֶׁל הָאָדָם,
וְיֵשׁ מֵהֶם שְׁנוּטִים לְכַף חוּבָה,
שְׁמַרְאִים חוּבָתוֹ שֶׁל הָאָדָם. וְלֹא
יוֹצֵא אִישׁ מִן הַדִּין כְּמוֹ שְׁהֵיָה
רוֹצֵה.

אַבְרָם מִי שְׂדָן אוֹתוֹ הַמְּלָךְ
הַעֲלִיּוֹן, שְׁשׁוּלֵט עַל הַכֹּל - הוּא
טוֹב, וְלֹא יָכוֹל אָדָם לְהִיּוֹת בְּדִין
הַזֶּה חוּץ מִטוֹב. מַה טַעֲמוֹ?
שְׁהָרֵי שְׁנֵינוּ, מְדוּחָיו שֶׁל הַמְּלָךְ
הַעֲלִיּוֹן נוֹטִים לְזְכוּת תְּמִיד,
וְהוּא כְּלוֹ צַד שֶׁל הָאֱמוּנָה, וּבְיָדוֹ
לְעֻזַּב לְחֻטְאִים וְחוּבוֹת. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב (תהלים קל) עֲמָךְ הִסְלִיחָהּ.
לְמַעַן תִּנְרָא. עֲמָךְ וְלֹא עִם אַחֵר.
וּמִשּׁוּם זֶה בְּקִשְׁתֵּי מְלַפְנֵי שְׁהוּא
יְדוּן דִּינֵי, וְאֲנִי אֶפְגַּס בְּשִׁלְשָׁה
עֶשֶׂר פְּתָחִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְעוּד,
שְׁלֹא עֲבְרוּ אוֹתָם חוּץ מִהֶאֱבֹוֹת,
וְלֹא יִהְיֶה מִי שְׁיִמְחָה בְיָדֵי, שְׁלֹא
אֲתַבַּע רִשוּת מֵהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבַר, וְרָאוּ בֵית
חֲלִיו שְׁלֹא הָיָה שֵׁם. תְּמַהוּ, וְלֹא
יָכִיל אֶחָד מֵהֶם לְדַבֵּר בְּפִיו
מֵאִמָּה גְדוּלָה שְׁהִיתָה עֲלֵיהֶם.
עַד שְׁהָיוּ יוֹשְׁבִים, עָלָה לְהֵם
רִיחוֹת שֶׁל בְּשָׂמִים רַבִּים וְכָל
אֶחָד הִתְיַשֵּׁב. עַד שְׂרָאוּ לְרַבִּי
לְאַחַר זְמַן אָמַר לְהֵם רַבִּי שְׁמַעוֹן,

ראיתם משהו? אמר לו רבי פנחס, לא. אלא פלנו תמהים על שלא ראינו אותך בבית חליף זמן רב, וכאשר ראינו אותך, עלה לנו ריחות בשמים של גן עדן, ושמענו קול אחד מדבר, ולא ידענו מי מדבר עמך. אמר להם, ולא שמעתם דבר אחר חוץ ממני? אמרו, לא. אמר להם, אין אתם ראויים לראות סבר פניו של עתיק הימים.

אמר להם, אמר לכם דבר, תמהתי על רבי פנחס שלא ראה, שאני ראיתי אותו פעת בעולם הבא, למטה ממנו מרבי אלעזר בני. וכעת שלחו בשבילי מלמעלה והראו לי מקום של הצדיקים לעולם הבא, ולא התישב בלבי מקומי, חוץ מעם אחיה השילוני. וברתי מקומי וכאתי, וכאו עמי נשמות של צדיקים, ועליון מהם מנשמות הצדיקים - אדם הראשון, שהיה יושב אצלי והיה מדבר עמי, ובקש שלא יתגלה חטאו לכל העולם, חוץ מאותו שאמרה התורה בגללו ונסתר באותו אילן של גן עדן. ואני אמרתי לו שהרי החברים (בבר) גלו.

אמר, אותו שגלו החברים ביניהם - טוב, אבל שאר בני העולם לא. מה הטעם? שחס הקדוש ברוך הוא על כבודו ולא רצה לפסס חטאו, אלא באותו אילן שאכל ממנו. והקדוש ברוך הוא גלה לו בסוד הקדוש לחברינו, חברים שלא ידברו הם בהם ביניהם, ולא לרובים מהחברים ולא לו שיבאו לעולם. והוא דבר שלא צריך כל אדם, וטועה בו, לא משום החטא שחטא, אלא משום כבוד השם העליון שפני אדם לא זהירים בו, וכתוב (שמות א) זה שמי לעלם.

שמעון, חמיתון מידי. אמר ליה ר' פנחס, לא. אלא כולנא תוהין על דלא חמינא לך בבי מרעיון זמן רב. וכד חמינא לך סליק לן ריחין דבוסמין דגנתא דעדן, ושמענא קלא ממלל, ולא ידענא מאן ממלל עמך. אמר להו, ולא שמעתון מלה אחרא בר מדידי. אמרו לאו. אמר לון, לית אתון חזון למחמי סבר אפין דעתיק יומין.

אמר לון, אימא לכו מלה, תוהנא על ר' פנחס, דלא חמא. דאנא חמית ליה פען בעלמא דאתי, לתתא מיניה מרבי אלעזר ברי. וכען שדרו בדילי מלעילא, ואחזון לי אתרא דצדיקנא לעלמא דאתי, ולא אתיישר בלבאי דוכתאי, בר עם אחיה השילוני. וברירנא דוכתאי, ואתינא, ואתו עמי נשמתין דצדיקנא, ועילא מנהון דנשמי דצדיקנא אדם הראשון, דהוה יתיב גבאי, והוה ממלל עמי. ובעי, דלא יתגלי חוביה לכל עלמא. בר ההוא דאמר אורייתא בגיניה, ואתפסי בההוא אילנא דגנתא דעדן. ואנא אמינא ליה דהא חבריאי (ס"א בבר) גלו.

אמר ההוא דגליין חבריאי בינייהו שפיר, אבל שאר בני עלמא לא. מאי טעמא, דחס קדשא בריך הוא על יקריה, ולא בעא לפרסומי חוביה, אלא בההוא אילנא דאכיל מיניה. וקודשא בריך הוא גלי ליה ברזא דקודשא, לחבירנא, חבריאי דלא אשתעו אינון בהדייהו בינייהו, ולא לרוקי חבריאי, ולאינון דייתון לעלמא.

והוא מלה דלא בעי כל איניש, וטעי ביה, לאו משום חובתא דחב, אלא משום יקרא דשמא עילאה, דבני נשא לא זהירין ביה, וכתוב (שמות א) זה שמי לעלם. וייתון

וּיבֹאוּ לְשֹׂאֵל מִה דְּלָא צְרִיךְ לְהֵם. וְזֶה שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת יט) פֶּן יִהְיוּ אֵל ה' לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב. הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן. כִּי אֲנִי גֹזֵר, אֵלֹהֵי הַחֲבָרִים (חֲבָר) שְׁמֵלְמָדִים הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, הוּא נוֹפֵל וְנִמְצָא בְּאוֹתוֹ חֲטָא יוֹתֵר מֵהֵם, שְׁכָתוּב וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב. הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.

קָרַב אֲצִלוּ רַבֵּי אֲלֵעֶזֶר בְּנוֹ. אָמַר לוֹ, אָבִיא, מָה אָנָּה שֵׁם? אָמַר לוֹ, (אֲשֶׁרֵי חִלְקֵהּ בְּנִי, וְמֵן רַב יִהְיֶה שְׁלֵא תִקְרֵי אֲצִלִי, אָבֵל) בְּנִי, שְׁלֵא תִזְכֹּר כְּאֵן. אָבֵל בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מְקוֹם שְׁלֵף וְשֵׁלֵי מְבָרְרִים. וְכַאִם אֲנַחְנוּ עִם אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים שְׁמִזְמָנִים לְשִׁבְחָ לְאֲדוֹן הָעוֹלָם, שְׁאֵלֹהֵי הַמְּלָאכִים שְׁמֵשְׁמֵשִׁים לְפָנָיו. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֶיךָ.

לְמִשְׁאֵל מִה דְּלָא צְרִיךְ לוֹן. וְהֵינּוּ דְכָתִיב, (שְׁמוֹת יט) פֶּן יִהְיוּ אֵל ה' לְרֵאוֹת וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן. הַכִּי גֹזֵרְנָא, הוּא חֲבָרְיָא (כ"א חֲבָרָא) דְּאוּרֵי שְׁמָא קְדִישָׁא, הוּא נִפְל וְאִיתָא בְּהֵוָה חוּבָא, יִתִּיר מִנֵּיהּ, דְכָתִיב וְנִפְל מִמֶּנּוּ רַב, הָרַב נוֹפֵל וְנִתְפָּס בְּאוֹתוֹ עוֹן.

קָרַיִב לְגַבִּיהַ רַבֵּי אֲלֵעֶזֶר בְּרִיהַ, אָמַר לִיהַ, אָבִיא, מָה אָנָּה הָתֵם. אָמַר לִיהַ (כ"א וְכַאֲהַ חִלְקֵהּ בְּרִי, וְמֵן סַגֵּי וְהָא דְלָא תִתְקַבֵּר נְבִיא, אָבֵל) בְּרִי דְלָא תִדְפֵּר הַכָּא אָבֵל בְּהֵוָה עַלְמָא, דּוּכְתָא דִּידֵי וְדִידֵךְ בְּרִירְנָא. וְכַאִין אֲנִן עִם אֵינוֹן צְדִיקָא, דְּזִמְיִנִין לְשִׁבְחָ לְמֵאֵרֵי עַלְמָא, דְּאֵינוֹן מְלָאכִין דְּמִשְׁתַּמְשִׁין דְּקַמֵּיהַ, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תְּהִלִּים קמ) אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֶיךָ. (עַד כַּאן מִהַחֲשֵׁמֹת).

האדרא זוטא קדישא

הָאֲנָא בְּהֵוָה יוֹמָא דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן בְּעָא לְאַסְתְּלָקָא מִן עַלְמָא וְהוּהוּ מְסִדֵּר מְלוּי. אֲתַפְנָשׁוּ חֲבָרְיָא לְבֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן. וְהוּוּ קָמֵי רַבֵּי אֲלֵעֶזֶר בְּרִיהַ וְרַבֵּי אָבִיא וְשְׂאֵר חֲבָרְיָא. וְהוּהוּ מְלִיא בֵיתָא.

זְקוּף עֵינוּי רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְחֲמָא דְאַתְמְלִי בֵיתָא. בְּכַה רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר. בְּזִמְנָא אַחְרָא כַד הוּינָא בְּבֵי מְרַעֵי, הָוָה רַבֵּי פְנַחֶס בֶּן יֵאִיר קָמֵאֵי. וְעַד דְּבְרִירְנָא דּוּכְתָאֵי אֹרִיכוּ לִי עַד הַשְּׁתָא. וְכַד תִּבְנָא אֶסְחַר אֲשָׁא מְקָמֵאֵי וּמַעְלָמִין לָא אֲתַפְסֵק. וְלָא הָוָה עָאל בַּר נֶשׁ אֲלָא בְרִשׁוּתָא. וְהַשְּׁתָא חֲמִינָא דְאַתְפְּסֵק וְהָא אֲתַמְלִי בֵיתָא. עַד דִּהוּוּ יִתְבִּי. פְּתַח עֵינוּי רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְחֲמָא מַה דְּחֲמָא וְאַסְחַר אֲשָׁא בְּבֵיתָא. נְפָקוּ כְלָהוּ וְאַשְׁתְּאַרוּ רַבֵּי אֲלֵעֶזֶר בְּרִיהַ וְרַבֵּי אָבִיא. וְשְׂאֵר חֲבָרְיָא יִתְבוּ אַבְרָאֵי.

אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן לְרַבֵּי אֲלֵעֶזֶר בְּרִיהַ, פּוּק חֲזִי אֵי הָכָא רַבֵּי יִצְחָק דְּאָנָּא מְעַרְבָנָא לִיהַ. אֵימָא לִיהַ דִּיִסְדֵּר מְלוּי וְיִתִּיב לְגַבִּיאֵי זְפָאָה חוּלְקִיָּה. קָם רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְיִתִּיב וְחִיִּיךְ וְחִדִּי. אָמַר אֵן אֲנוֹן חֲבָרְיָא. קָם רַבֵּי אֲלֵעֶזֶר וְאָעִיל לוֹן יִתְבוּ קַמֵּיהַ. זְקוּף יְדוּי רַבֵּי שְׁמַעוֹן וּמַצְלִי צְלוּתָא וְהוּהוּ חֲדֵי וְאָמַר. אֲנוֹן חֲבָרְיָא דְאַשְׁתְּכַחוּ בְּבֵי אַדְרָא יְזַדְמָנוֹן הָכָא. נְפָקוּ כְלָהוּ

וְאֶשְׁתָּאֲרוּ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲמִיא.
אֲדַהְכִי עָאֵל רַבִּי יִצְחָק. אָמַר לִיהַ רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּמָה יְאוּת חוּלְקָהּ פְּמָה
חִידוֹ בְּעֵי לְאֶתוּסְפָא לָךְ בְּהַאי יוֹמָא. יְתִיב רַבִּי אָבָא בְּתַר כְּתַפּוּי וְרַבִּי
אֶלְעָזָר קַמִּיהַ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא שְׁתָּא שְׁעָתָא דְרַעוּתָא הוּא. וְאָנָא בְּעֵינָא לְמֵיֶעַל
בְּלָא כְּסוּפָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְהָא מְלִין קְדִישִׁין דְלָא גְלִיָּאן עַד
הַשְׁתָּא, בְּעֵינָא לְגַלְאָה קַמִּי שְׂכִינְתָא, דְלָא יִימְרוּן דְהָא בְּגַרְיַעוּתָא
אֶסְתְּלַקְנָא מְעֵלְמָא. וְעַד פְּעֵן טְמִירָן הוּוּ בְּלַבְּאִי, לְמֵיֶעַל בְּהוּ לְעֵלְמָא
דְאַתִּי. וְכַף אֶסְדִּירְנָא לְכוּ, רַבִּי אָבָא יְכַתּוּב, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי יְלַעִי, וְשָׂאֵר
חֲבַרְיָא יִרְחֲשׁוּן בְּלַבִּיָּהוּ. קָם רַבִּי אָבָא מִבְּתַר כְּתַפּוּי. וְיְתִיב רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִיהַ קַמִּיהַ, אָמַר לִיהַ קוּם בְּרִי, דְהָא אַחֲרָא יְתִיב בְּהַהוּא אַתְרַ, קָם רַבִּי
אֶלְעָזָר.

אֲתַעֲטָרָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְיְתִיב. פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קטו) לֹא הִמַּתִּים יְהִלְלוּ יְהַ
וְלֹא כָּל יוֹרְדֵי דוּמָה. לֹא הִמַּתִּים יְהִלְלוּ יְהַ, הַכִּי הוּא וְדָאִי, אֵינּוּן
דְאַקְרוּן מִתִּים, דְהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֵי אַקְרִי, וְהוּא שְׂאֲרֵי בֵין אֵינּוּן
דְאַקְרוּן חַיִּים, וְלֹא עִם אֵינּוּן דְאַקְרוּן מִתִּים. וְסוּפִיָּה דְקָרָא כְּתִיב, וְלֹא כָּל
יּוֹרְדֵי דוּמָה, וְכָל אֵינּוּן דְנַחֲתִין לְדוּמָה, בְּגִיָּהֶם יִשְׁתַּאֲרוּן. שְׂאֲנֵי אֵינּוּן
דְאַקְרוּן חַיִּים, דְהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּהוּן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, פְּמָה שְׁנֵיאָ שְׁעָתָא (דף רפ"ח ע"א) דָּא מְאָדְרָא. דְבִאֲדָרָא
אֲזִדְמֵן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְרַתִּיכּוּי. וְהַשְׁתָּא, הָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
הַכָּא, וְאַתִּי עִם אֵינּוּן צְדִיקֵיָּא דְבְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, מַה דְלָא אַעֲרַעוּ בְּאֲדָרָא.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּהוּן דְצְדִיקֵיָּא יְתִיר מִיקְרָא דִילִיָּה, פְּמָה
דְכַתִּיב בִּירְבָּעַם, דְהוּוּ מְקִטֵּר וּמְפַלַח לְעַבּוּדָה זָרָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אוּרִיךְ לִיהַ. וְכִיּוֹן דְאוּשִׁיט יְדִיהַ לְקַבְּלֵי דְעֵדוּ נְבִיאָה, אַתְּיִיבֵשׁ יְדִיהַ,
דְכַתִּיב, (מלכים א' יג) וְתִיבֵשׁ יָדוֹ וְגו'. וְעַל דְפַלַח לְעַבּוּדָה זָרָה לֹא כְּתִיב, אֶלָּא
עַל דְאוּשִׁיט יְדִיהַ לְעֵדוּ נְבִיאָה. וְהַשְׁתָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרָא
דִילָן, וְכַלְהוּ אַתְאֵן עַמִּיהַ.

אָמַר, הָא רַב הַמְּנוּנָא סְבָא הַכָּא, וְסַחְרִיָּה שְׁבַעִין צְדִיקֵי גְלִיפֵן בְּעִיטְרִין,
מְנַהֲרִין כָּל חַד וְחַד מְזִיחֲרָא דְזִיּוּא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל
סְתִימִין. וְהוּא אַתִּי לְמִשְׁמַע בְּחַדְוּתָא, אֲלִין מְלִין דְאַנָּא אִימָא. עַד דְהוּוּ
יְתִיב, אָמַר, הָא רַבִּי פְּנַחֶס בֶּן יְאִיר הַכָּא, אַתְקִינּוּ דְיֹכְתִיָּה, אֲזִדְעֲזַעוּ
חֲבַרְיָא דְהוּוּ תַמָּן, וְקָמוּ וְיָתְבוּ בְּשִׁיפּוּלֵי בֵיתָא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אָבָא,
אֶשְׁתָּאֲרוּ קַמִּיהַ (ב"א עמ"ה) דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא

אשְׁתַּכְחַנָּא דְכָל חֲבֵרְיָא הוּוּ אַמְרִי, וְאַנָּא עִמָּהוּן. הַשְּׁתָּא אִימָא אָנָּא
בְּלַחֲוֹדָאִי, וְכִלְהוּ צִייתִין לְמַלּוּלִי, עֲלָאִין וְתַתְּאִין. זַפְּאָה חוּלְקִי יוּמָא דִּין.
פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (שיר השירים ז) אָנִי לְדוּדֵי וְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ. כָּל יוּמִין
דְּאִתְקַטְרְנָא בְּהַאי עֲלָמָא, בְּחַד קְטִירָא אִתְקַטְרְנָא בִּיהַ בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֶּף הַשְּׁתָּא וְעֲלִי תְּשׁוּקָתוֹ. דְּהוּא וְכָל סִיעֲתָא קְדִישָׁא
דִּילֵיהּ, אָתוּ לְמַשְׁמַע בְּחֻדוּהּ, מְלִין סְתִימִין, וְשִׁבְחָא דְעִתִּיקָא קְדִישָׁא,
סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, פְּרִישׁ וְאִתְפְּרֵשׁ מִפְּלָא, וְלֹא פְּרִישׁ, דְּהָא כֹּלָּא בִּיהַ
מִתְדַבְּקִין, וְהוּא מִתְדַבֵּק בְּכֹלָּא הוּא כֹּלָּא.

עִתִּיקָא דְכָל עִתִּיקִין, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, אִתְתַּקֵּן וְלֹא אִתְתַּקֵּן. אִתְתַּקֵּן,
בְּגִין לְקִימָא כֹּלָּא. וְלֹא אִתְתַּקֵּן, בְּגִין דְּלֹא שְׂכִיחַ.

כִּד אִתְתַּקֵּן, אִפִּיק תְּשַׁעָּה נְהוּרִין, דְּלַהֲטִין מְנִיָּה, מִתְקוּנוּי. וְאִינוּן נְהוּרִין
מְנִיָּה, מִתְנַהֲרִין וּמִתְלַהֲטִין, וְאִזְלִין וּמִתְפַּשְׁטִין לְכָל עֵיבַר. כְּבוּצִינָא
דְּאִתְפַּשְׁטִין מְנִיָּה נְהוּרִין לְכָל עֵיבַר. וְאִינוּן נְהוּרִין דְּמִתְפַּשְׁטִין, כִּד
יְקַרְבוּן לְמַנְדַּע לוֹן, לֹא שְׂכִיחַ אֱלָא בּוּצִינָא בְּלַחֲוֹדֵי. כֶּף הוּא עִתִּיקָא
קְדִישָׁא, (הוּא) בּוּצִינָא עֲלָאָה, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. וְלֹא שְׂכִיחַ כִּד אִינוּן
נְהוּרִין דְּמִתְפַּשְׁטִין, דְּמִתְגַּלְיִין, וּטְמִירִין. וְאִינוּן אֲקִרוּן שְׁמָא קְדִישָׁא. וּבְגִין
כֶּף כֹּלָּא חַד.

וְמָה דְּאִמְרִי חֲבֵרְנָא בְּסַפְרֵי קְדָמָאִי, דְּאִינוּן דְּרַגִּין דְּאִתְבְּרִיא, וְעִתִּיקָא
קְדִישָׁא אִתְגַּלִּי בְּהוּ, בְּכָל חַד וְחַד. מְשׁוּם דְּאִינוּן תְּקוּנוּי דְּעִתִּיקָא
קְדִישָׁא. לֹא הַשְּׁתָּא עִידָנָא לְהַנִּי מְלִין דְּהָא אָמִינָא לוֹן בְּאִדְרָא קְדִישָׁא.
וְחִמִּינָא מַה דְּלֹא יִדְעָנָא הַכִּי, וְעַד הַשְּׁתָּא אִסְתִּים בְּלַבְּאֵי מְלָה. וְהַשְּׁתָּא
אָנָּא בְּלַחֲוֹדָאִי אִסְהִידָנָא קָמִי מְלַפָּא קְדִישָׁא, וְכָל הַנִּי זַפְּאֵי קְשׁוּט דְּאָתוּ
לְמַשְׁמַע מְלִין אֲלִין.

גוּלְגַלְתָּא דְּרִישָׁא חַוּוּרָא, לֹא בִּיהַ שִׁירוּתָא וְסִינְמָא. קוּלְטְרָא דְּקִטְפוּי,
אִתְפַּשְׁט וְאִתְנַהֵר, וּמְנִיָּה יִרְתוּן צְדִיקֵינָא אַרְבַּע מָאָה עֲלָמִין
דְּכִסּוּפִין לְעֲלָמָא דְּאָתִי. מְהַאי קוּלְטְרָא דְּקִטְפָּא, דְּהִיא גוּלְגַלְתָּא חַוּוּרָא,
נְטִיף טְלָא כָּל יוּמָא, לְהַהוּא זְעִיר אֲנַפִּין, לְאַתֵּר דְּאִתְקַרֵּי שְׁמַיִם, וּבִיהַ
זְמִינִין מִיתְּיָא לְאַחֲרֵי לְזַמְנָא דְּאָתִי. דְּכַתִּיב, (בְּרַאשִׁית כו) וַיִּתֵּן לָהּ הָאֱלֹהִים
מִטַּל הַשָּׁמַיִם. וְאִתְמַלְיָא רִישִׁיָּה, וּמְהַהוּא זְעִיר אֲנַפִּין, נְטִיף לְחַקֵּל
תְּפוּחִין. וְכָל חַקֵּל תְּפוּחִין, נְהִירִין מְהַהוּא טְלָא.

הַאי עִתִּיקָא קְדִישָׁא טְמִיר וּגְנִיז. וְחִכְמַתָּא עֲלָאָה סְתִימָאָה, בְּהַהוּא
גוּלְגַלְתָּא מְשַׁתְּכַח, וְדָאִי בְּהַאי עִתִּיקָא, לֹא אִתְגַּלְיָא אֱלָא רִישָׁא
בְּלַחֲוֹדֵי, בְּגִין דְּאִיהוּ רִישָׁא לְכָל רִישָׁא. חִכְמַתָּא עֲלָאָה, דְּאִיהִי רִישָׁא,

בִּיה סְתִימָה, וְאֶקְרִי מוֹחָא עֲלָאָה. מוֹחָא סְתִימָא. מוֹחָא דְשְׂכִיךְ וְשְׂקִיט.
וְלִית דְּיַדַּע לִיה, בַּר אִיהוּ.

תַּלְתָּ רִישֵׁין אַתְּגַלְפֹן, דָּא, לְגוּ מִן דָּא. וְדָא, לְעִילָא מִן דָּא. רִישָׁא חָדָא,
חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה, דְּאַתְכַּפְּסִיָּא, וְלָאוּ מִתְּפַתְחָא. וְחֲכַמְתָּא דָּא
סְתִימָאָה, רִישָׁא לְכָל רִישִׁיה, דְּשָׂאֵר חֲכָמוֹת. רִישָׁא עֲלָאָה, עֲתִיקָא
קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. רִישָׁא דְכָל רִישָׁא, (דף רפ"ח ע"ב) רִישָׁא דְלָאוּ
רִישָׁא. וְלֹא יָדַע, וְלֹא אֲתִידַע, מַה דְּהוּי בְּרִישָׁא דָּא, דְּלֹא אֲתִדְבַק
בְּחֲכַמְתָּא, וְלֹא בְּסוֹכְלִתְנוּ. וְעַל הַאי אֶקְרִי, (במדבר כד) בְּרַח לָךְ אֶל מְקוֹמְךָ.
(יחזקאל א)

וּבְגִין כְּךָ עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֶקְרִי אֵין. דְּבִיה תַּלְיָא אֵין. וְכָל אֵינוֹן שְׁעָרִי,
וְכָל אֵינוֹן נִימִין, מִמוֹחָא סְתִימָאָה נְפָקִין. (פליו) וְכִלְהוּ שְׁעִיעִין, (כ"א
תבין) בְּשִׁקוּלָא. וְלֹא אֲתַחְזִי קַדְלָא.

בְּלָא הוּא, בְּגִין דְּהַאי עֲתִיקָא קְדִישָׁא בְּחַד הוּי. כְּלָא בְּחִידוּ, וְלֹא שְׁנַיָּא
מִרְחָמִי לְעֵלְמִין. בְּתַלְתָּ עֶשְׂרִי מְכִילָן דְּרַחֲמִין אֲשַׁתְּכַח. בְּגִין דְּהַאי
חֲכַמְתָּא סְתִימָאָה דְּבִיה, מִתְּפָרֵשׁ תַּלְתָּ זְמַנִּין לְאַרְבַּע אַרְבַּע. וְהוּא עֲתִיקָא,
כְּלִיל לֹון, וְשְׁלִיט עַל כְּלָא.

חַד אַרְחָא דְנָהִיר בְּפִלְגוּתָא דְשְׁעָרִי דְנַפְקִי מִמוֹחָא, הוּא אַרְחָא דְנָהִירִין
בִּיה צְדִיקֵיָּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּכַתִּיב (משלי ד) וְאַרְחָ צְדִיקִים כְּאוֹר נֹוגַהּ
וְגוֹ'. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ. וְמַהֲאִי אַרְחָא מִתְנַהֲרִין כָּל
שָׂאֵר אַרְחִין, דְּתַלְיִין בְּזַעִיר אַנְפִּין.

הַאי עֲתִיקָא סְבָא דְסָבִין, כְּתָרָא עֲלָאָה, לְעִילָא. דְּמִתְעַטְרִין בִּיה כָּל
עַטְרִין, וְכַתְרִין, מִתְנַהֲרִין כָּל בּוֹצִינִין מְנִיה וּמִתְלַהֲטִין (ומתנהרין). וְהוּא,
הוּא בּוֹצִינָא עֲלָאָה, טְמִירָא דְלֹא אֲתִידַע. (וכָּל שָׂאֵר בּוֹצִינִין מְנִיה מִתְלַהֲטִין וּמִתְנַהֲרִין).

הַאי עֲתִיקָא אֲשַׁתְּכַח בְּתַלְתָּ רִישֵׁין, וְכִלְיָן בְּחַד רִישָׁא. וְהוּא (כ"א והוא)
רִישָׁא עֲלָאָה, לְעִילָא לְעִילָא. וּבְגִין דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַרְשִׁים
בְּתַלְתָּ, אוֹף הָכִי כָּל שָׂאֵר בּוֹצִינִין דְּנָהִירִין מְנִיה, כְּלִילָן בְּתַלְתָּ. עוֹד,
עֲתִיקָא אֲתַרְשִׁים בְּתַרְיִן. כְּלָלָא דְעֲתִיקָא בְּתַרְיִן. הוּא כְּתָרָא עֲלָאָה דְכָל
עֲלָאִין, רִישָׁא דְכָל רִישֵׁי. וְהוּא דְהוּי לְעִילָא מִן דָּא, דְּלֹא אֲתִידַע. כְּךָ
כָּל שָׂאֵר בּוֹצִינִין, סְתִימִין בְּתַרְיִן. עוֹד עֲתִיקָא קְדִישָׁא אֲתַרְשִׁים וְאַסְתִּים
בְּחַד, וְהוּא חַד, וְכִלָּא הוּא חַד. כְּךָ כָּל שָׂאֵר בּוֹצִינִין, מִתְקַדְּשִׁין,
מִתְקַשְׂרִין, וּמִתְהַדְרִין בְּחַד, וְאֵינוֹן חַד.

מִצְחָא דְאַתְגְּלִי בְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא, רְצוֹן אֶקְרִי, דְּהַאי רִישָׁא עֲלָאָה דָּא סְתִימָה
לְעִילָא, דְּלֹא אֲתִידַע פְּשִׁיט חַד טוֹרְנָא בְּסִימָא, יָאָה, דְּאַתְכַּלִּיל

בְּמִצְחָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ (נ"א דְּהוּא) רַעוּא דְּכָל רַעוּין, אֲתַתְּקֵן בְּמִצְחָא,
וְאֲתַגְּלִיָּא בְּבוּסִיטָא (ס"א אֲתַגְּלִיָּת בְּפִסְטִיא), הָאִי מִצְחָא אֲקָרִי רַעוּן.

וְכַד רַעוּן דָּא אֲתַגְּלִיָּא, רַעוּא דְּרַעוּין אֲשֶׁתְּכַח בְּכִלְהוּ עַלְמִין, וְכָל צְלוּתִין
דְּלַתְתָּא מִתְקַבְּלִין, וּמִתְנַהֲרִין אֲנָפוּי דְּזַעִיר אֲנָפִין, וְכֹלָא בְּרַחְמִי
אֲשֶׁתְּכַח, וְכָל דִּינִין אֲתַטְמָרֵן וְאֲתַכְּפִיין.

בְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה, דְּהוּא עֵידֵן דְּכָל דִּינִין מִתְעָרִין,
אֲתַגְּלִיָּא הָאִי מִצְחָא, וְאֲתַכְּפִיין פֶּל דִּינִין, וְאֲשֶׁתְּכַחוּ רַחְמִין
בְּכִלְהוּ עַלְמִין. וּבְגִין כֶּךָ אֲשֶׁתְּכַח שַׁבַּת פְּלָא דִּינָא, לָא לְעִילָא וְלָא לַתְתָּא.
וְאֲפִילוּ אֲשָׁא דְּגִיְהֵנָם אֲשֶׁתְּקַע (ס"א אֲשֶׁתְּקַד) בְּאַתְרֵיהּ, וְנִיחִין חֵיבִיא. וְעַל דָּא
אֲתוּסָף נִשְׁמַתָּא דְּחָדוּ בְּשַׁבְּתָא.

וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְמַחְדֵי בַתְּלַת סְעוּדָתֵי דְּשַׁבְּתָא, דְּהָא כָּל מְהִימְנוּתָא, וְכָל
פְּלָלָא דְּמְהִימְנוּתָא, בִּיָּה אֲשֶׁתְּכַח, וּבְעֵי בַר נֶשׁ לְסַדְרָא פְּתוּרָא,
וְלַמִּיכַל תְּלַת סְעוּדָתֵי דְּמְהִימְנוּתָא, וְלַמַּחְדֵי בְּהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲסַהֲדָנָא עָלֵי לְכָל אֲלִין דְּהָכָא, דְּהָא מִן יוֹמָאֵי לָא
בְּטִילְנָא אֲלִין תְּלַת סְעוּדָתֵי, וּבְגִינֵיהוֹן לָא אֲצִטְרִיכְנָא לְתַעֲנִיתָא
בְּשַׁבְּתָא. וְאֲפִילוּ בְּיוֹמֵי אַחְרֵינִי לָא אֲצִטְרִיכְנָא, כֶּל שְׁכָן בְּשַׁבְּתָא. דְּמֵאֵן
דְּזָכִי בְּהוּ, זָכִי לְמְהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא. חַד, סְעוּדָתָא דְּמִטְרוּנִיתָא. וְחַד,
סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְחַד, סְעוּדָתָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל
סְתִימִין. וּבְהָהוּא עֲלָמָא יִזְכִּי בְּהוּ לְאֲלִין. הָאִי רַעוּן פֶּד אֲתַגְּלִיָּא, כֶּל דִּינִין
אֲתַכְּפִיין מְשׁוּלְשְׁלִיהוּן.

תְּקוּנָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא אֲתַתְּקֵן בְּתְקוּנָא חַד, פְּלָלָא דְּכָל תְּקוּנִין. וְהִיא
חֲכָמָה עֲלָאָה, סְתִימָאָה. פְּלָלָא דְּכָל שְׁאָר, וְהִיא אֲקָרִי עֲדָן עֲלָאָה
סְתִימָא. וְהוּא מוּחָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא. וְהִיא מוּחָא אֲתַפְּשֵׁט לְכָל עֵיבַר,
מִנֵּיהּ אֲתַפְּשֵׁט עֲדָן אַחְרָא. וּמְהִיא עֲדָן אֲתַגְּלָף.

וְהָהוּא (דף רפ"ט ע"ב) רִישָׁא סְתִימָא דְּבְרִישָׁא דְּעִתִּיקָא דְּלָא אֲתִידַע, פֶּד פְּשִׁיט
חַד טוּרְנָא (ס"א טוּרְנָא), דְּהוּהּ מִתְתְּקֵן לְאַתְנַהֲרָא, בְּטַשׁ בְּהִיא מוּחָא (נ"א
מִצְחָא), וְאֲתַגְּלָף, וְאַתְנַהֵיר בְּכָמָה נְהִירִין, וְאַפִּיק וְאַרְשִׁים כְּבוּסִיטָא דָּא,
בְּהִיא מִצְחָא. וְאַתְרִישִׁים בִּיָּה חַד נְהוּרָא, דְּאַקְרִי רַעוּן. וְהִיא רַעוּן אֲתַפְּשֵׁט
לְתַתָּא בְּדִיקְנָא, עַד הָהוּא אֲתַר דְּמִתְנִשְׁבָּא בְּדִיקְנָא, וְאַקְרִי חֲסֵד עֲלָאָה.
וְדָא אִיהוּ נוּצָר חֲסֵד. וּבְהִיא רַעוּן פֶּד אֲתַגְּלִיָּא, מִסְתַּפְּלִין מְאִרֵי דְּדִינָא
וּמִתַּכְּפִיין.

עֵינױ דְּרִישָׁא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, תְּרִין בְּחַד שְׁקִילֵן. דְּאַשְׁגָּחִין תְּדִירָא, וְלָא
נְאִים. דְּכַתִּיב, (תהלים קכא) לָא יָנוּם וְלָא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל

קדישא, בגין פך לא אית ליה גבינין על עינא, ולא כסותא.
זהו מוחא אתגליף ונהיר בתלת תוורין דעילא (נ"א דעינא), בתוורא חדא
מסתחיין עינין דזעיר אנפין, דכתיב, (שיר השירים ה) רוחצות בחלב.
דהוּא (נ"א כהוּא) תוורא קדמא. ושאר תוורין אסתחיין ונהרין לשאר
בוצינין.

מוחא אקרי נביעא דברכתא, נביעא דכל ברכאן מניה אשתפחו. ובגין
דהאי מוחא להיט בתלת תוורין דעינא, בעינא תלא ביה ברכתא,
דכתיב, (משלי כב) טוב עין הוא יבורך, דהא במוחא תליין תוורו דעינא. האי
עינא כד אשגח בזעיר אנפין, (עלמין) (ס"א אתנתרן אנפין בלחו בחדו) אנהרן בלהו
בחדו. עינא דא, הוא כלא ימינא, לית ביה שמאלא. עיינין דתתא, ימינא
ושמאלא, תרי, בתרי גווינין.

בצניעותא דספרא אולפינא, דהא י' עלאה, י' תתאה. ה' עלאה, ה'
תתאה. ו' עלאה, ו' תתאה. כל אלין עלאין, בעתיקא תליין.
תתאין, בזעיר אנפין אינון. לאו תליין, אלא אינון ממש. ובעתיקא
קדישא תליין. דהא שמא דעתיקא אתפסייא מפלא, ולא אשתכח. אבל
אלין אתוון דתליין בעתיקא. בגין דיתקיימון אינון דלתתא. דאי לאו הכי
לא יתקיימון.

ובגין פך, שמא קדישא סתים וגלייא. ההוא דסתים לקבליה דעתיקא
קדישא, סתימא דכלא. וההוא (אתגלייא בניניה דתלייא) (ס"א דאתגלי בניניה דההוא
דאתגלייא דתלייא) בזעיר אפין. ובגין פך, כל ברכאן בעיין סתים וגלייא. אלין
אתוון סתימן דתליין (בעתיקא קדישא. תליין אפאי תליין י' לקיימא י' דלתתא) (ס"א ודאי בגולגולתא
במצחא בעינין תלא י' (ס"א אפאי) אפאי תלא לקיימא לי' דלתתא).

חוטמא, בהאי חוטמא, בנוקבא דפרדשקא, דביה נשיב רוחא דחיי
לזעיר אפין. ובהאי חוטמא, בנוקבא דפרדשקא, תלייא ה',
לקיימא ה' אחרא דלתתא. ודא רוחא נפיק ממוחא סתימא, ואקרי
רוחא דחיי. ובהאי רוחא, זמינין למנדע חכמתא, בזמנא דמלכא
משיחא. דכתיב, (ישעיה יא) ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה וגו'. האי
חוטמא, חייך מפל סטרין, חדו שלימא. נחת רוח. אסוותא. בחוטמא
דזעיר אנפין (במח דאוקיימא) כתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו וגו'. והכא כתיב
(ישעיה מח) ותהלתי אחרטם לך.

ובספרא דאגדתא, דבי רב ייבא סבא, אוקים, ה' בפומא, והכא לא
מתקיימא הכי, ולא אצטרפא (ס"א אצטרפא), אף על גב דבחד
סלקא, אלא בה' דינא תליא, ודינא בחוטמא תליא, דכתיב עלה עשן

בַּאֲפּוֹ. וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב וְאִשׁ מִפִּי תֹאכֵל. עֲקָרָא דְרוּגְזָא בְּחוּטְמָא תְּלִיא.

בְּרַ תקוּנִין דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, בְּמוֹחָא שְׁקִיט וְסִתִּים מִתְּתַקְנָן. וְכָל תְּקוּנִין דְּזַעִיר אֲנָפִין, בְּחֻכְמָה תִּתָּא מִתְּתַקְנָן. דְּכְתִיב, (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ, וְהוּ' כָּלֶלָא דְּכָלֶלָא וְדָאי. מַה בֵּין ה' לַה'. ה' דְּהֻכָּא, דִּינָא אֲתַעַר מְנָה. וְדְהֻכָּא רַחֲמֵי גוּ רַחֲמֵי.

בְּדִיקְנָא דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, תְּלִיא כָּל יְקִירוֹ דְּכָלֶלָא. מְזָלָא דְּכָלֶלָא אֲקָרִי. מַהֲאִי דִּיקְנָא, מְזָלָא יְקִירוּתָא (נ"א מַהֲאִי מְזָלָא יְקִירוּתָא) דְּכָל יְקִירוּן, מְזָלִי עֲלָאי וְתַתָּאי. כְּלָהוּ מִשְׁגִּיחִין לְהֵהוּא מְזָלָא. בְּהֲאִי מְזָלָא תְּלִיא חֲמִי דְּכָלֶלָא, מְזוּנִי דְּכָלֶלָא. בְּהֲאִי מְזָלָא תְּלִין שְׁמִיא וְאַרְעָא. גְּשָׁמִין דְּרַעוּא. בְּהֲאִי מְזָלָא, אֲשַׁגְּחוּתָא דְּכָלֶלָא. בְּהֲאִי מְזָלָא תְּלִין כָּל חֲמִילִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. (דף רפ"ט ע"ב)

תִּלְתָּ עֶשֶׂר נְבִיעִין, דְּמִשְׁחָא דְּרִבּוּתָא טְבָא, תְּלִין בְּדִיקְנָא דְּמְזָלָא יְקִירָא דָא. וְכִלְהוּ נְפֻקִין לְזַעִיר אֲנָפִין. לָא תִימָא כְּלָהוּ, אֲלָא תִשְׁעָה מְנִיָּהוּ, מִשְׁתַּכְּחִין בְּזַעִיר אֲנָפִין, לְאַכְפִּיאִי דִינִין.

(וכד) הֲאִי מְזָלָא, תְּלִיא בְּשְׁקוּלָא עַד טְבוּרָא. כָּל קְדוּשֵׁי קְדוּשִׁין דְּקְדוּשָׁא בִּיהַ תְּלִין. בְּהֲאִי מְזָלָא, פְּשִׁיט פְּשִׁיטוּתָא דְּקוּטְרָא עֲלָאָה. הֵהוּא רִישָׁא דְּכָל רִישִׁין, דָּלָא אֲתִידַע, וְלָא אֲשַׁתְּמוּדַע, וְלָא יִדְעִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. בְּגִין כֵּן כָּלֶלָא בְּהֲאִי מְזָלָא תְּלִיא.

בְּדִיקְנָא דָא, תִּלְתָּ רִישִׁין דְּאַמִּינָא, מִתְּפַשְׁטִין. וְכִלְהוּ מִתְּחַבְּרִין בְּהֲאִי מְזָלָא, וּמִשְׁתַּכְּחִין בִּיהַ. וּבְגִין כֵּן, כָּל יְקִירוֹ דְּיְקִירוּתָא, בְּהֲאִי מְזָלָא תְּלִיא. כָּל אֲלִין אֲתוּוֹן דְּתְּלִין בְּהֲאִי עִתִּיקָא, כּוּלְהוּ תְּלִין בְּהֲאִי דִּיקְנָא, וּמִתְּחַבְּרִין בְּהֲאִי מְזָלָא, וְתְּלִין בִּיהַ, לְקִימָא אֲתוּוֹן אֲחֻרְנִין. דְּאֲלִמְלִי לָא סְלִיק אֲלִין אֲתוּוֹן בְּעִתִּיקָא, לָא קִימִין אֲלִין אֲחֻרְנִין. וּבְגִין כֵּן אָמַר מֹשֶׁה כַּד אֲצַטְרִיךְ, יי' יי', תְּרִי זִמְנִי, וּפְסִיק טַעֲמָא בְּגוּוִיָּהוּ. דְּהָא בְּמְזָלָא תְּלִיא כָּלֶלָא. מַהֲאִי מְזָלָא, מִתְּפַסְפִּי עֲלָאי וְתַתָּאי, וּמִתְּפַסְפִּין קְמִיָּה. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה מֵאֵן דְּזָכִי לְהֲאִי.

הֲאִי עִתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, לָא אֲדַפְר, וְלָא אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִין דְּאִיְהוּ רִישָׁא עֲלָאָה לְכָל עֲלָאִין, לָא אֲדַפְר, כֵּן רִישָׁא חָדָא, כָּלֶלָא גּוּפָא, לְקִימָא כָּלֶלָא.

וְהֲאִי (נ"א דְּכָל סְתִימִין) ס'א כְּנִין דְּאִיְהוּ רִישָׁא עֲלָאִין לְכָל עֲלָאִין, לָא אֲדַפְר, אֲלָא רִישָׁא חָדָא, כָּלֶלָא גּוּפָא, לְקִימָא כָּלֶלָא. וְהוּא) טְמִיר וְסִתִּים וּגְנִיז מְכָלֶלָא, תְּקוּנוֹי אֲתַתְּקָנָן, בְּהֵהוּא מוֹחָא סְתִימָאָה דְּכָלֶלָא, דְּאֲתַפְּשֵׁט וְאֲתַתְּקֵן כָּלֶלָא וּנְפִיק חֶסֶד עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְחֶסֶד

עלאה אתפשט ואתקן ואתכליל פלא במוחא סתימא דא. פד אתתקן חוורא דא בנהירו דא, בטש מאן דבטש, בהאי מוחא ואתנהיר, ותלויא ממזלא יקירא מוחא אחרא, דאתפשט ונהיר לתלתין ותריין שבילין. פד אתנהיר נהיר ממזלא יקירא. אתנהירו תלת רישין עלאין, תריין רישין, וחד דכליל לון. ובמזלא תלויין, ואתכלילין ביה.

מבאן שארי לאתגלייא יקירו דדיקנא, דאיהו מזלא סתימאה. ואינון מתתקנן, פמה דעתיקא קדישא תלת רישין מתעטרין ביה, הכי כלא בתלת רישין. וכד אתנהרן, תלויין פלהו דא בדא בתלת רישין, תריין מתריין סטריין, וחד דכליל לון.

ואי תימא, מאן עתיקא קדישא. תא חזי, לעילא לעילא, אית דלא אתידע, ולא אשתמודע, ולא אתרשים, והוא כליל פלא, ותריין רישין ביה פלילין (ס"א תלויין). וכדין פלא (תרא) הכי אתתקן. והוא לאו במנינא, ולא בכללא ולא בחושבן אלא ברעותא דלפא, על דא אתמר, (תהלים ט) אמרתי אשמרה דרכי מחטא בלשוני.

אתר דשירותא אשתכח, מעתיקא קדישא, דאתנהיר ממזלא, הוא נהירו דחכמתא, דאתפשט לתלתין ותריין עיבר. ונפקא מההוא מוחא סתימאה, מנהירו דביה. ומה דעתיקא קדישא נהיר בקדמיתא (ס"א בחכמתא), דא היא. ושירותא ממה דאתגלייא (ת"י), ואתעביד לתלת רישין, ורישא חדא כליל לון. ואלין תלת מתפשטן לזעיר אנפין, ומאלין נהרין פלא. אתגליף האי חכמתא, ואפיק חד נהרא, דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא ועייל (נ"א ועיילן) ברישא דזעיר אנפין, ואתעביד חד מוחא ומתמן אתמשיף ונגיד בכל גופא, ואשקי כל אינון נטיעאן. הדא הוא דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו'.

תו אתגליף האי חכמתא, ואתמשך ועייל ברישא דזעיר אנפין, ואתעביד מוחא אחרא (ההוא אחרא). ההוא נהירו דאתמשכא מניה אלין תריין משיכן אתגליפו, מתחברן בחד רישא דעמיקא דבירא, דכתיב, (משלי א) בדעתו תהומות נבקעו. ועייל ברישא דזעיר אנפין, ואתעביד מוחא אחרא, ומתמן אתמשיף ועייל לגו גופא, ומלויא פל אינון אדרין ואכסדרין דגופא. הדא הוא דכתיב, (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאו.

ואלין נהרין, מנהירו דההוא מוחא עלאה סתימאה, דנהיר במזלא (עתיקא קדישא). וכלא דא בדא תלויין. ואתקשר דא בדא, ודא בדא, עד דישתמודע דכלא חד, וכלא הוא עתיקא, (ד"ר ו"צ ט"א) ולא אתפרש מניה כלום. אלין תלת נהורין, נהרין לתלת אתרנין, דאקרון אבהן. ואלין

נְהַרִין לְבָנִין. וְכֹלָא נְהִיר מֵאַתֵּר חַד. פֶּד אַתְגְּלִיָּא הַאי עֵתִיקָא, רַעְוָא דְרַעְוֹן, פִּלָּא נְהִיר וְכֹלָא אֲשַׁתְּכַח בְּחַדוֹ שְׁלִימָתָא.

הַאי חֲכָמָתָא אֲקָרִי עֵדוֹן, וְהַאי עֵדוֹן אֲתַמְשֵׁן מַעְדָן עֲלָאָה, סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין. וּמַהֲאִי עֵדוֹן, אֲקָרִי שִׁירוּתָא. דְּבַעֲתִיקָא לָא אֲקָרִי, וְלֹא הוּי שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא. וּבְגִין דְּלֹא הוּי בִּיהַ שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא, לָא אֲקָרִי אַתָּה. בְּגִין דְּאַתְפְּסִיָּא וְלֹא אַתְגְּלִיָּא. וְאַקָרִי הוּא. וּמֵאַתֵּר דְּשִׁירוּתָא אֲשַׁתְּכַח אֲקָרִי אַתָּה, וְאַקָרִי אָב. (ישעיה סג) פִּי אַתָּה אָבִינוּ.

בְּאַגְדָּתָא דְּבִי רַב יִיבָא סָבָא, כְּלָלָא דְכֹלָא, זְעִיר אַנְפִּין אֲקָרִי אַתָּה. עֵתִיקָא קְדִישָׁא דְאַתְפְּסִיָּא, אֲקָרִי הוּא. וְשִׁפִּיר. וְהַשְׁתָּא קְרִינָן בְּאַתֵּר דָּא דְשִׁירוּתָא אֲשַׁתְּכַח, אַתָּה. אָף עַל גַּב דְאַתְפְּסִיָּא, מְנִיָּה הוּי שִׁירוּתָא, וְאַקָרִי אָב. וְהוּא אָב לְאַבְהֵן. וְהַאי אָב נְפִיק מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, דְכִתְיִב (אִיּוֹב כח) וְהַחֲכָמָה מֵאַיִן תִּמְצָא. וּבְגִין כֹּף לָא אֲשַׁתְּמוּדַע.

תָּא חֲזִי, פְּתִיב (אִיּוֹב כח) אֱלֹהִים הֲבִין דְרַפְּהָ, דְרַפְּהָ מִמֶּשׁ. אָבָל וְהוּא יָדַע אֵת מְקוּמָהּ, מְקוּמָהּ מִמֶּשׁ. וְכָל שְׁכָן דְרַפְּהָ. (מְקוּמָהּ מִמֶּשׁ. וְלֹא דְרַפְּהָ. מְקוּמָהּ מִמֶּשׁ. וְכָל שְׁכָן דְרַפְּהָ.) וְכָל שְׁכָן הַהוּא חֲכָמָה דְסְתִימָא בִּיהַ בְּעֵתִיקָא קְדִישָׁא.

הַאי חֲכָמָה שִׁירוּתָא דְכֹלָא, מְנִיָּה מִתְּפַשְׁטָן תְּלָתִין וְתַרְיַן שְׁבִילִין. (שְׁבִילִין וְלֹא אֲרִחִין) וְאוּרִייתָא בְּהוּ אַתְּפְּלִילַת בְּעֶשְׂרִין וְתַרְיַן אַתְוֹן, וְעֶשֶׂר אַמִּירָן. הַאי חֲכָמָה אָב לְאַבְהֵן. וּבְהַאי חֲכָמָה, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִין כֹּף, חֲכָמָה עֲלָאָה חֲכָמָה תַּתָּאָה. פֶּד אַתְּפַשְׁט חֲכָמָה, אֲקָרִי אָב לְאַבְהֵן. כֹּלָא לָא אַתְּפְּלִיל אֲלֵא בְּהַאי. (ס"א כִּד מִתְּפַשְׁטוֹן חֲכָמוֹת, אַתְּקָרִי אָב לְאַבְהֵן. כֹּלָא לָא אֲשַׁתְּכַלֵּל אֲלֵא בְּהַאי) דְכִתְיִב, (תְּהִלִּים קד) כָּלֵם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ.

זְקַרְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן יְדוּי, וְחַדִּי, אָמַר, וְדַאי עֵידָן הוּא לְגַלְאָה, וְכֹלָא אֲצַטְרִיךְ בְּשַׁעֲתָא דָּא. תְּאַנָּא, בְּשַׁעֲתָא דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָאָה דְכָל סְתִימִין, בְּעָא לְאַתְקַנָּא כֹּלָא, אַתְקִין כְּעִין דְכַר וְנוֹקְבָא. בְּאַתֵּר דְאַתְּפְּלִילוֹ דְכַר וְנוֹקְבָא לָא אַתְקִימוּ, אֲלֵא בְקִיּוּמָא אַחְרָא (ס"א כְּעִין דְכַר) דְדְכַר וְנוֹקְבָא. וְהַאי חֲכָמָה כְּלָלָא דְכֹלָא, פֶּד נְפָקָא וְאַתְנַהִיר מֵעֵתִיקָא קְדִישָׁא, לָא אַתְנַהִיר אֲלֵא בְדְכַר וְנוֹקְבָא. דְהַאי חֲכָמָה אַתְּפַשְׁט, וְאַפִּיק מִיְנִיָּה בִּינָה, וְאַשְׁתְּכַח דְכַר וְנוֹקְבָא. הוּא, חֲכָמָה אָב. בִּינָה אָם. חֲכָמָה וּבִינָה, בְּחַד מִתְקַלָּא אַתְקִלוּ, דְכַר וְנוֹקְבָא. וּבְגִינֵיהוּ כֹּלָא אַתְקִיָּים בְּדְכַר וְנוֹקְבָא, דְאַלְמָלָא הַאי, לָא מִתְקִימִין.

שִׁירוּתָא דָּא אָב לְכֹלָא, אָב לְכֹלְהוּ אַבְהֵן, אַתְחַבְרוּ דָּא בְדָא, וְנַהִירוּ דָּא בְדָא. (חֲכָמָה אָב. בִּינָה אָם. דְכִתְיִב (מְשִׁלִּי ב) כִּי אָם לְבִינָה תִקְרָא) פֶּד אַתְחַבְרוּ, אוּלִידוּ, וְאַתְפַּשְׁטַת מְהִימְנוּתָא. בְּאַגְדָּתָא דְבִי רַב יִיבָא סָבָא, הֲכִי תֵאנִי, מַהוּ בִּינָה.

אֶלָּא כַּד אַתְחַבֵּר דָּא בְּדָא, יו"ד בְּה"א, אַתְעַבְרַת, וְאַפִּיקַת בְּן, וְאוֹלִידַת. וּבְגִין כֶּן, בִּינָה אַקְרִי, בֵּין י"ה, שְׁלִימוּתָא דְכָלָּא. אֲשַׁתְּכַחוּ תְרוּוּיָיהוּ דְמַתְחַבְרֵן, וּבֵין בְּגוּוּיָיהוּ. כְּלָלָא דְכָלָּא. בְּתַקוּנַיָיהוּ אֲשַׁתְּכַח שְׁלִימוּתָא (נ"א בֵּין י"ה, תְרוּוּיָיהוּ דְמַתְחַבְרֵן, וּבֵין בְּגוּוּיָיהוּ. בְּתַקוּנַיָיהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ שְׁלִימוּתָא דְכָלָּא כְּלָלָא) דְכָלָּא, אָב וְאָם. בֵּין וּבַת.

מַלְיִן אֲלִין, לָא אַתְיָיהֶבוּ לְגַלְאָה, בַּר לְקַדְיָשִׁי עֲלִיוֹנִין, דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ, וַיִּדְעִין אַרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְלָא סְטָאן בְּהוּ לִימִינָא וְלִשְׁמָאלָא. דְכְּתִיב, (הושע יד) פִּי יִשְׂרָאֵל דְרָכִי יִי וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וְגו'.

זַפְּאָה חוּלְקִיָּה, דְמָאן דְזָכִי לְמַנְדַּע אוֹרְחוּי, וְלָא סְטִי, וְלָא יטְעִי בְּהוּ. דְמַלְיִן אֲלִין סְתִימִין אֵינּוּן וְקַדְיָשִׁי עֲלִיוֹנִין נְהִירִין בְּהוּ, כְּמָאן דְנְהִיר מְנַהִירוּ דְבוּצִינָא. לָא אַתְמָסְרוּ מַלְיִן אֲלִין, אֶלָּא לְמָאן דְּעָאל וְנַפִּיק. דְמָאן דְלָא עָאל וְנַפִּיק, טַב לִיָּה דְלָא אַבְרִי. דְהָא גְלִיָּא קָמִי עֲתִיקָא קַדְיָשָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, דְמַלְיִן אֲלִין נְהִירִין כְּלָפְאִי, בְּאַשְׁלָמוּתָא דְרַחֲמִימוּתָא וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וְאַלְיִן בְּנִי דְהָכָא, יַדְעָנָא בְּהוּ דְהָא עָאלוּ וְנַפְקוּ, וְאַתְנַהִירֵן בְּאַלְיִן מַלְיִן, וְלָא כְּכֵלְהוּ. וְהַשְׁתָּא אַתְנַהִירוּ בְּשְׁלִימוּתָא כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ. זַפְּאָה חוּלְקִי עֲמַהוּן, בְּהַהוּא עֲלָמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל מַה דְאַמִּינָא דְעֲתִיקָא קַדְיָשָׁא. וְכָל מַה דְאַמִּינָא דְזַעִיר אַנְפִּין. כָּלָּא חַד, כָּלָּא חַד הוּא חַד מְלָה. לָא (דף ר"צ ע"ב) תְּלִיָּא בִּיהַ פִּירוּדָא. בְּרִיךְ הוּא בְרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמִי עֲלָמִין.

הָא חֲזִי, שִׁירוּתָא דָּא דְאַקְרִי אָב, אַתְכְּלִיל בְּיו"ד, דְתְּלִיָּא מִמְזָלָא קַדְיָשָׁא. וּבְגִין כֶּן, יו"ד כְּלִיל אַתְוּוֹן אַחַרְנִין. יי סְתִימָא דְכָל אַתְוּוֹן אַחַרְןִין. יי רִישָׁא וְסִיפָא דְכָלָּא.

וְהַהוּא נְהַר דְנִגִּיד וְנַפִּיק, אַקְרִי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַתִּי תְדִיר וְלָא פְּסִיק. וְהָא הוּא עֵדוּנָא דְצַדִּיקָיָא, לְזַפְּאָה לְהָאִי עֲלָמָא דְאַתִּי, דְאַשְׁקִי תְדִיר לְגַנְתָּא, וְלָא פְּסִיק. עֲלִיָּה כְּתִיב (ישעיה נח) וּכְמוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימֵיו. וְהַהוּא עֲלָמָא דְאַתִּי, אַבְרִי בְּיו"ד, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. יי כְּלִיל תְּרִין אַתְוּוֹן ו"ד.

בְּאַנְדְּתָא דְבִי רַב יִיבָא סְבָא תְנִינָן, אָמַאי ו"ד כְּלִילֵן בְּיו"ד. אֶלָּא נְטִיעָה דְגַנְתָּא (ס"א ודא) דָּא, אַקְרִי ו'. אֵית גַּנְתָּא אַחְרָא, דְאַיְהִי ד'. וּמַהֲאִי

ו', אֲשַׁתְּקִיָּא ד'. (דְאַיְהִי אַרְבַּעַת), (ס"א רְאשִׁים) וְהֵינּוּ רְזָא דְכְּתִיב, וְנָהַר יוֹצֵא מֵעֵדֶן וְגו'. מְאִי עֵדֶן. דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה, וְדָא יי. לְהַשְׁקוֹת. אֶת הַגֵּן, דָּא הוּא ו'. וּמַשֵּׁם יַפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רְאשִׁים, דָּא הוּא ד', וְכָלָּא כְּלִיל בְּיו"ד.

וּבְגִין כֶּן, אַקְרִי אָב לְכָלָּא. אָב לְאַבְהֵן. שִׁירוּתָא דְכָלָּא, (אַבְרִי) בֵּיתָא דְכָלָּא,

דְּכַתִּיב, (משלי כד) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. (מהאי י' שירונתא וסיומא דכלא) וּכְתִיב, (תהלים קד) כָּלֶם בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ. בְּאַתְרֵיהּ, לָא אֲתַגְלִיֵּיא, וְלֹא אֲתִידַע. מִדְּאַתְחַבְר בְּאַימָא אֲתִרְמִיז בְּאַימָא וּבְגִין כְּףֵי אִימָא כָּלְלָא דְכָלְלָא, בְּהָ אֲתִידַע וּבְהָ אֲתִרְמִיז, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְכָלְלָא. (חֻכְמָה אַקְרִי) דְּבַה סְתִים כָּלְלָא.

בְּלָלָא דְכָלְלָא, שְׂמָא קְדִישָׁא. עַד הַשְׁתָּא רְמִיזָנָא, וְלֹא אֲמִינָא כָּל אֲלִין יוֹמִין. וְהָאִידְנָא מִתְגַּלְפִּין סְטָרִין, י', כְּלִיל בְּהָאִי חֻכְמָה. ה' דָּא אִימָא, וְקָרִינָן בִּינָה. ו"ה, אֲלִין תְּרִין בְּנִין, דְּמִתְעַטְרָן מֵאַימָא. וְהָא תְּנִינָן, דְּבִינָה אֲתַפְלִיל מִכָּלְלָא. יו"ד דְּמִתְחַבְרָא בְּאַימָא, וּמִפְקִין בִּין. וְהִינּוּ בִינָה, א"ב וְא"ם דְּאִינוּן י"ה, בֵּן בְּגוּוֹיָהּ.

הַשְׁתָּא אִית לָא סְתִפְלָא, בִּינָה, וְאַקְרִי תְּבוּנָה, אֲמָאִי אַקְרִי תְּבוּנָה, וְלֹא בִינָה. אֲלָא תְּבוּנָה אַקְרִי, בְּשַׁעְתָּא דִּינְקָא לְתִרִין בְּנִין, בִּין וּבִין, ת, דְּאִינוּן ו"ה, וְהָאִי שַׁעְתָּא אַקְרִי תְּבוּנָה. דְּכָלְלָא כְּלִיל בְּאַלִין אֲתוּוּן, בִּין וּבִין, אִינוּן ו"ה. וְכָלְלָא חַד כָּלְלָא, וְהִינּוּ תְּבוּנָה.

בְּסַפְרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא אָמַר, דְּשַׁלְמָה מְלָפָא, תְּקוּנָא קְדָמָא דְגִלִי וְאָמַר, (שיר השירים א) הַנּוֹף יָפָה רַעֲיָתִי מִהָאִי הוּא. וְתְּקוּנָא תְּנִינָא, אַקְרִי כְּלָה, דְּאִיהִי נּוֹקְבָא דְלִתְתָּא. וְאִינוּן דְּאַמְרִי, דְּתִירוּוִיָּהּ לְהָאִי נּוֹקְבָא דְלִתְתָּא אִינוּן, לָאוּ הָכִי. דְּהָ"א קְדָמָא לָא אַקְרִי כְּלָה. וְהָ"א בְּתִרָא, אַקְרִי כְּלָה, לְזִמְנִין יְדִיעִין (לְזִמְנִין סְגִיָּין). דְּהָא זִמְנִין סְגִיָּין אִינוּן, דְּדְּכּוּרָא לָא אֲתַחְבְּר עִמָּה, וְאַסְתַּלַּק מִינָהּ. בְּהָאִי זִמְנָא כְּתִיב, (ויקרא יח) וְאַל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָהּ לָא תִקְרַב. בְּשַׁעְתָּא דְּאַתְדַּכְּאֵת נּוֹקְבָא, וְדְּכּוּרָא בְּעִי לְאַתְחַבְרָא עִמָּה, כְּדִין אַקְרִי כְּלָה. כְּכָלְלָה מִפְּשֵׁי אֲתִיָּא.

(אבל) הָאִי אִימָא, לָא אֲפָסִיק רַעוּתָא דְתִירוּוִיָּהּ לְעֵלְמִין, בְּחַד נְפָקִין, בְּחַד שְׂרִיין. לָא אֲפָסִיק דָּא מִן דָּא, וְלֹא אֲסַתְלַק דָּא מִן דָּא. וּבְגִין כְּףֵי פְתִיב וְנָהֲר יֵצֵא מֵעֵדֶן, יוֹצֵא תְּדִיר, וְלֹא אֲפָסִיק. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, וּכְמוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכְזְבוּ מִימֵיו. וּבְגִין כְּףֵי פְתִיב רַעֲיָתִי, בְּרַעוּתָא דְאַחוּהַ שְׂרִיין, בְּאַחֲדוּתָא שְׁלִימוּתָא. אֲבָל הָכָא אַקְרִי כְּלָה, דְּכַד אֲתָא דְכּוּרָא לְאַתְחַבְרָא עִמָּה, הִיא כְּלָה, כְּכָלְלָה אִיהִי אֲתִיָּא מִפְּשֵׁי.

וּבְגִין כְּףֵי, תְּרִי (ויחי רמ"ב) תְּקוּנִין דְּנוֹקְבֵי פְרִיש שְׁלֵמָה. תְּקוּנָא דְקְדָמִיתָא סְתִימָא, בְּגִין דְּאִיהִי סְתִימָא. וְתְּקוּנָא תְּנִינָא פְרִיש יְתִיר, וְלֹא סְתִים פּוּלִי הָאִי. וְלִבְתֵּר תְּלִיָּא כָּל שְׂבָחָא בְּהָאִי דְלַעֲלֵלָא. דְכַתִּיב, (שיר השירים ו) אַחַת הִיא לְאַמָּה בְּרָהּ הִיא לְיֹלְדָתָהּ. וּבְגִין דְּאִיהִי אִימָא מִתְעַטְרָא בְּעַטְרָא דְכָלְלָה, וְרַעוּתָא דִּי"ד לָא אֲפָסִיק מִנָּהּ לְעֵלְמִין, אֲתִיָּהִיב בְּרַשׁוּתָהּ כָּל חִירוֹ דְּעַבְדִּין. כָּל חִירוֹ דְכָלְלָא. כָּל חִירוֹ דְחִיבֵיָּא, לְדַכְּאָה לְכָלְלָא.

דְּכַתִּיב, (ויקרא טו) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם. וְכַתִּיב (ויקרא כח) וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת שַׁנַּת
הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה יוֹבֵל הִיא. מָאִי יוֹבֵל. כִּמָּה דָּאתָ אָמַר (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל
יִשְׁלַח שָׂרָשָׁיו. מִשׁוּם הֵהוּא נָהַר דָּאתִי וְנָגִיד וְנָפִיק, וְאֵתִי תְדִיר, וְלֹא
פְּסִיק.

בְּתִיב (דף רצ"א נ"א) (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתַבּוּנָה תִתֵּן קוֹלְךָ. כִּיּוֹן
דָּאָמַר כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, אֲמַאי לְתַבּוּנָה. אֲלֵא כִלָּא כִמָּה
דְּאֲמִינָא. הִי מְנַיְהוּ עֲלָאָה. בִּינָה עֲלָאָה מִתַּבּוּנָה. בִּינָה אָב וְאָם וּבֵן. י"ה:
אָב וְאָם, וּבֵן בְּגוּוֹיָהּ. תַּבּוּנָה: פִּלָּא כִלָּל דְּבִנְיָן, בֵּן וּבֵת, ו"ה. וְלֹא
אֲשַׁתְּכַח אָב וְאָם, אֲלֵא בְּאִמָּא, דְּאִמָּא וְדָאִי (ס"א אֲלֵא בְּבִינָה. וּבְתַבּוּנָה וְדָאִי אִימָא)
רְבִיעָא עֲלִיָּהּ, וְלֹא אֲתַגְּלִיָּא. אֲשַׁתְּכַח דְּכִלָּל דְּתַרִּין בְּנִין, אֲקַרִּי תַבּוּנָה.
וְכִלָּל דָּאָב אִם וּבֵן, אֲקַרִּי בִינָה. וְכַד פְּעִי לְאֲכִלָּל כִּלָּא, בְּהֵאִי אֲתַפְּלִיל.
וְהֵאִי אָב וְאָם וּבֵן, אֲקַרִּין חֲכָמָה בִּינָה וְדַעַת. בְּגִין דְּהֵאִי בֵּן נָטִיל סִימְנִין
דְּאָבוֹי וְאִמִּיהָ, אֲקַרִּי דַעַת, דְּהוּא סְהִדוּתָא דְּתַרְוֵיָּהּ. וְהֵאִי בֵּן,
אֲקַרִּי בּוֹכְרָא. דְּכַתִּיב, (שמות ד) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דְּאֲקַרִּי בּוֹכְרָא, נָטִיל
תַּרִּין חוּלְקִין. וְכַד אֲתַרְבִּי בְּעֵטְרוֹי, נָטִיל תְּלַת חוּלְקִין. וּבִין כַּד וּבִין כַּד,
תַּרִּין חוּלְקִין, וְתְלַת חוּלְקִין פִּלָּא חַד מְלָה. וְהֵאִי וְהֵאִי חֲכִי (ס"א חַד) הָוִי,
יְרוּתָא דְּאָבוֹי וְאִמִּיהָ יָרִית.

מָאִי יְרוּתָא דָּא. אַחְסַנְתָּא דְּאָבוֹי וְאִמִּיהָ, וְתַרִּין עֵטְרִין דְּהוּוּ גְנִיזִין
בְּגוּוֹיָהּ, וְאַחְסִינוּ לְבֵן דָּא. מִסְטָרָא דְּאָבוֹי, הָוָה גְנִיז בְּגוּוֹיָהּ חַד
עֵטְרָא, דְּאֲקַרִּי חֶסֶד. וּמִסְטָרָא דְּאִמָּא, חַד עֵטְרָא דְּאֲקַרִּי גְבוּרָה. וְכִלָּהּ
מִתַּעֲטְרִין בְּרִישִׁיהָ, וְאַחִיד לֹוֹן. וְכַד נְהַרִּין אֲלֵין אָב וְאָם עֲלֵיהָ, פִּלָּהּ
אֲקַרִּין תְּפִילִין דְּרִישָׁא. וְכִלָּא נָטִיל בֵּן דָּא, וְיָרִית פִּלָּא, וְאַתְּפִשֵׁט בְּכָל
גּוּפָא. וְהֵאִי בֵּן יְהִיב לְבִרְתָּא. וּבִרְתָּא מְנִיָּה אֲתַזֵּן. וְעַל פִּלָּא פְּנִים מִפְּאֵן,
בְּרָא יָרִית וְלֹא בְּרְתָּא. בְּרָא יָרִית לְאָבוֹי וְלְאִמִּיהָ וְלֹא בְּרְתָּא. וּמְנִיָּה אֲתַזֵּן
בְּרְתָּא. כִּמָּה דְּכַתִּיב, (דניאל ד) וּמְזוֹן לְכִלָּא בִּיהָ. (וְאִי תִּפְּא כָּל הָאִי וְהֵאִי אֲקַרִּין צְדִיק וְצַדִּיק)

בְּחַד אֵינּוֹן וְחַד כִּלָּא.

הֲנֵי אָב וְאָם, פִּלְיָן וּמִתְחַבְּרָן דָּא בְּדָא. וְאָב טְמִיר יְתִיר. וְכִלָּא אָחִיד
מִעֲתִיקָא קְדִישָׁא, וְתִלָּא מִמְזָלָא קְדִישָׁא, יְקִירוּ דְּכָל יְקִירִין. וְאֲלֵין
אָב וְאָם, מִתְקַנִּין בִּיתָא, כִּמָּה דְּאֲמִינָא דְּכַתִּיב, (משלי כד) בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית
וּבְתַבּוּנָה יִתְכַוֵּן וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֹאוּ כָּל הוֹן יְקָר וְנַעִים. וְכַתִּיב (משלי כב)

כִּי נַעִים כִּי תִשְׁמְרֶם כְּבִטְנֶךָ. (הֲנֵי כִלָּל דְּכִלָּא, כִּמָּה דְּאֲמִינָא וְתַלְוִין מִפְּלֹא קְדִישָׁא וְקִרְא).

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּאֲדָרָא לֹא גְלִינָא כִלָּא. וְכָל הֲנֵי מְלִין, טְמִירִין בְּלַבְּאֵי
הוּוּ עַד הַשְּׁתָּא, וּבְעִינָא לְאַטְמָרָא לֹוֹן לְעֲלָמָא דָּאתִי, מִשׁוּם דְּתַמְזֵן

שְׁאֵלְתָא שְׁאִיל לְנָא, כְּמָה דְכְתִיב, (ישעיה לג) וְהָיָה אֲמוּנַת עַתְדָּךְ חוֹסֵן יְשׁוּעוֹת
חֲכָמָה וְדַעַת וְגו', וְחֲכָמָה בְּעֵינֵי מִינִי, וְהַשְׁתָּא רַעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּהַאי, הָא בְּלֹא כְסוּפָא אִיעוּל קָמִי פְּלִטְרוּי.

בְּתִיב (שמואל א ב) כִּי אֵל דַּעוֹת יְיָ. דַּעוֹת וְדָאִי. הוּא הַדַּעַת. בְּדַעַת כָּל פְּלִטְרוּי
אֲתַמְלִיין. דְכְתִיב, וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ. (בגין כך) דַּעַת אַחְרָא לֹא
אֲתַגְלִיא, דְהָא טְמִירָא אָזִיל בְּגוּוּיָה, וְאֲתַפְלִיל בִּיה. דַּעַת נְהִיר בְּמוֹחִין,
וְאֲתַפְּשֵׁט בְּמוֹחָא כְּלָא. (במוחא, בְּנוֹפָא כְּלָא, כִּי אֵל דַּעוֹת יְיָ).

בְּסַפְרָא דְאַגְדָּתָא תְּנִינָן, כִּי אֵל דַּעוֹת יְיָ, אֵל תְּקַרִי דַּעוֹת, אֲלֵא עֲדוֹת.
דְּהוּא סְהַדוּתָא דְכְּלָא, סְהַדוּתָא דְתַרִין חוּלְקִין, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר
(תהלים עח) וַיָּקָם עֲדוֹת בְּיַעֲקֹב. וְאַף עַל גַּב דְּהַאי מְלָה, אוֹקְמוּהָ בְּסַפְרָא
דְּצְנִיעוּתָא בְּגוּוּנָא אַחְרָא. הָתָם בְּאַתְרֵיהָ שְׁלִים, הֲכָא פְּלֹא שְׁפִיר, וְכְלָא
הוּי, כַּד אֲסִתִּים מְלָה.

הַאי אָב וְאָם, כְּלָהוּ בְּהוּ כְּלִילָן, כְּלָא בְּהוּ סְתִימָן, וְאַיְנוּן סְתִימָן בְּמַזְלָא
קְדִישָׁא, עַתִּיקָא דְכָל עַתִּיקִין. בִּיה סְתִימָן. בִּיה כְּלִילָן. כְּלָא הוּא,
כְּלָא הוּי. בְּרִיךְ הוּא, בְּרִיךְ שְׁמִיָּה, לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

כַּד מְלִין דְּאַדְרָא יָאוּת, וְכְלָהוּ מְלִין קְדִישִׁין, מְלִין דְּלֹא סְטָאן לִימִינָא
וְלִשְׁמָאֲלָא, כְּלָהוּ מְלִין דְּסְתִימִין, וְאַתְגְּלִיין לְאַיְנוּן דְּעָאלוּ וְנַפְקוּ,
וְכְלָא הֲכִי הוּא. וְעַד הַשְׁתָּא הוּוּ מִתְפַּסְיִין אֵלִין מְלִין דְּדַחִילָנָא לְגַלְאָה,
וְהַשְׁתָּא אֲתַגְּלִיין. וְגַלִּי קָמִי (מלכא) עַתִּיקָא קְדִישָׁא, דְּהָא לֹא לִיקְרָא דִּילִי
וּדְבִית אָבָא עֲבִידְנָא, אֲלֵא בְּגִין דְּלֹא אִיעוּל בְּכְסוּפָא קָמִי פְּלִטְרוּי
עֲבִידְנָא. וְעוּד, הָא חֲמִינָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל הַגִּי זַפְּאֵי קְשׁוּט
דְּהֲכָא מִשְׁתַּפְּחֵן, כְּלָהוּ מִסְתַּפְּמִין עַל יְדֵי. דְּהָא חֲמִינָא דְכְּלָהוּ חֲדָאן בְּהַאי
הַלוּלָא דִּילִי, וְכְלָהוּ זְמִינִין (דף רצ"א ע"ב) בְּהַהוּא עְלָמָא בְּהִילוּלָא דִּילִי,
זַפְּאָה חוּלְקִי.

אָמַר רַבִּי אָבָא, כַּד סְיִים מְלָה דָא בּוּצִינָא קְדִישָׁא, בּוּצִינָא עֲלָאָה, אָרִים
יְדוּי, וּבְכָה וְחִיף. בְּעָא לְגַלְאָה מְלָה חֲדָא. אָמַר, בְּמְלָה דָא
אַצְטַעֲרָנָא כָּל יוּמָאי, וְהַשְׁתָּא לֹא יְהִבִין לִי רְשׁוּתָא. אֲתַתְּקַף, וְיִתִּיב,
וְרַחֲשׁ בְּשַׁפוּתִיָּה, וְסַגִּיד תְּלַת זְמַנִין, וְלֹא הָוָה יְכִיל בְּרַ נֶשׁ לְאַסְתַּפְּלָא
בְּאַתְרֵיהָ, כָּל שְׁפָן בִּיה. אָמַר, פּוּמָא פּוּמָא, דְּזַכִּית לְכָל הַאי, לֹא אֲנַגְיָבוּ
מִבּוּעָךְ. מִבּוּעָךְ נְפִיק וְלֹא פָּסַק. עֲלֹךְ קַרִינָן (בראשית ב) וְנָהַר יוֹצֵא מִעֲדָן.
וְכְתִיב (ישעיה נח) וְכִמּוּצָא מִיָּם אֲשֶׁר לֹא יִכְזָבוּ מִימִיו.

הַאי דְנָא אֲסַהֲדָנָא עָלִי. דְכָל יוּמִין דְּקִיאִימָנָא, תְּאַיְבְּנָא לְמַחְמֵי יוּמָא דָא,
(נ"א רַעוּתָא לְגַלְאָה הוּא דָא) וְלֹא סְלִיק בְּרַעוּתֵי (ס"א ביד'), כַּד הַאי דְנָא, דְּהָא

בְּעֶטְרָא דָּא מְתַעֲטֵר הָאִי יוֹמָא. וְהִשְׁתָּא בְּעִינָא לְגַלְאָה מְלִין, קַמִּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִין הוּא, דְּהָא כְּלָהוּ מְתַעֲטְרִין בְּרִישֵׁי. וְהָאִי יוֹמָא לָא יִתְרַחֵק לְמִיעַל לְדוּכְתִּיהּ, כְּיוֹמָא אַחְרָא. דְּהָא כָּל יוֹמָא דָּא בְּרִשׁוּתֵי קְיִימָא. וְהִשְׁתָּא שְׂרִינָא לְגַלְאָה מְלִין, בְּגִין דְּלָא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעֵלְמָא דְּאִתֵּי. וְהָא שְׂרִינָא אִימָא.

בְּתִיב, (תהלים פט) צָדֵק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסָאָךְ חֶסֶד וְאַמֶּת יִקְדְּמוּ פְּנֵיךְ. מֵאן חִפְיָמָא, יִסְתַּכַּל בְּהָאִי, לְמַחְמֵי אֹרְחֵי (כ"א דינוי) דְּקַדִּישָׁא עֲלָאָה, דִּינִין דְּקִשׁוּט, דִּינִין דְּמְתַעֲטְרִין בְּכַתְרֵי עֲלָאִין. דְּהָא חִמִּינָא דְּכְלָהוּ בּוּצִינִין נְהָרִין מְבּוּצִינָא עֲלָאָה, טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין, פְּלָהוּ דְּרִגִין לְאַתְנַהֲרָא. (נ"א וּפְלָהוּ אִינּוּן דְּרִגִין לְאַתְנַהֲרָא) וּבְהִהוּא נְהוּרָא דְּכָכַל דְּרִגָּא וְדְרִגָּא, אֲתַגְלִיָּא מַה דְּאַתְגְּלִיָּא, וְכְלָהוּ נְהוּרִין אַחֲדָן, נְהוּרָא דָּא בְּנְהוּרָא דָּא, וְנְהוּרָא דָּא, בְּנְהוּרָא דָּא, וְנְהוּרִין דָּא בְּדָא, וְלָא מְתַפְרָשֵׁן דָּא מִן דָּא.

נְהוּרָא דְּכָל בּוּצִינָא וּבּוּצִינָא, דְּאַקְרוּן תְּקוּנֵי מְלַפָּא, פְּתֵרֵי מְלַפָּא, כָּל חַד וְחַד, נְהִיר וְאַחֲדִיד בְּהִהוּא נְהוּרָא דְּלָגוּ לָגוּ, וְלָא מְתַפְרָשׁ לְבַר. וּבְגִין כֵּן פְּלָא בְּחַד דְּרִגָּא אֲסַתְלַק, וְכָלֵא בְּחַד מְלָה אֲתַעֲטֵר, וְלָא מְתַפְרָשׁ דָּא מִן דָּא, אִיהוּ וְשְׁמִיהּ חַד הוּא. נְהוּרָא דְּאַתְגְּלִיָּא, אֲקָרֵי לְבוּשָׁא דְּמְלַפָּא. נְהוּרָא דְּלָגוּ לָגוּ, (בְּתַהוּא נְהוּרָא הוּא מַח) נְהוּרָא סְתִים, וּבִיָּה שְׂרִיָּא הִהוּא דְּלָא אֲתַפְרָשׁ וְלָא אֲתַגְלִיָּא.

וּבְכִלְהוּ בּוּצִינֵי, וְכְלָהוּ נְהוּרִין, נְהָרִין מְעַתִּיקָא קַדִּישָׁא סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין, בּוּצִינָא עֲלָאָה. וְכַד מְסַתְפְּלֵן, פְּלָהוּ נְהוּרִין דְּאַתַּפְּשֻׁטֵן. לָא אֲשַׁתְּכַח בַּר בּוּצִינָא עֲלָאָה, דְּאַטְמֹר וְלָא אֲתַגְלִיָּא.

בְּאִינּוּן לְבוּשֵׁין דִּיקָר, לְבוּשֵׁי קִשׁוּט, תְּקוּנֵי קִשׁוּט, בּוּצִינֵי קִשׁוּט, אֲשַׁתְּכַחוּ תְּרִין בּוּצִינִין, תְּקוּנָא דְּכוּרְסִיָּא דְּמְלַפָּא, וְאַקְרוּן צָדֵק וּמִשְׁפָּט. וְאִינּוּן שִׁירוּתָא, וְשְׁלִימוּתָא, בְּכָל מְהִימְנוּתָא. וּבְהִי מְתַעֲטְרִין כָּל דִּינִין דְּלְעִילָא וְתַתָּא, וְכָלֵא סְתִים בְּמִשְׁפָּט. וְצָדֵק מְהֵאִי מִשְׁפָּט אֲתַזֵּן. וְלְזַמְנִין קְרִינֵן לָהּ, (בְּרֵאשִׁית יד) וּמְלָפֵי צָדֵק מְלַךְ שָׁלֵם.

בַּר מְתַעֲרִין דִּינִין מִמִּשְׁפָּט, פְּלָהוּ רַחֲמֵי, פְּלָהוּ בְּשְׁלִימוּ. דְּהָאִי מְבַסֵּם לְהָאִי צָדֵק, וְדִינִין מְתַתְּקִינִין, וְכְלָהוּ נַחְתִּין לְעֵלְמָא בְּשְׁלִימוּ, בְּרַחֲמֵי. וּכְדִין (אֲמֵר) שְׁעַתָּא דְּמַתְּחַבְרֵן דְּכַר וְנוּקְבָא, וְכָל עֲלָמִין פְּלָהוּ בְּרַחֲמֵי, וּבְחֻדוּתָא.

וְכַד אֲסַגִּיאוּ חוּבֵי עֲלָמָא, וְאַסְתַּאבַּת מְקַדְשָׁא, וְדְכוּרָא אֲתַרְחֵק מִן נוּקְבָא, וְחוּיָא תְּקִיפָא שְׂרִיָּא לְאַתְעָרָא, וּוִי לְעֵלְמָא דְּמַתְּזֵן בְּהִהוּא זְמַנָּא מְהֵאִי צָדֵק. כְּמָה חֲבִילֵי טְרִיקִין מְתַעֲרִין בְּעֵלְמָא, כְּמָה זַפְּאִין מְסַתְּלִקִין מְעֵלְמָא.

וְכַל כֹּהֵן לְמַה. בְּגִיז דְּאַתְרַחֵק דְּכוּרָא מִן נוֹקְבָא, וּמִשְׁפֵּט לָא קָרַב בְּצִדְקָא דָּא. וְעַל הַאי כְּתִיב, (משלי יג) וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט, דְּמִשְׁפָּט אֶתְרַחֵק מֵהַאי צִדְקָא, וְלֹא אֶתְבַּסְמָא, וְצִדְקָא יִנְקָא מֵאַתְרַחֵק אֶתְרָא.

וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֵמָה מְלָכָא, (קהלת ז) אֵת הַכֹּל רְאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְגוֹ', הֶבֶל דָּא, (ס"א ל"ג הַבֵּל דָּא) הֶבֶל חֲדָא, מֵהַבְּלִים דְּלְעִילָא, דְּאַקְרוּן אַפִּי מְלָכָא, וְדָא אִיהוּ מְלָכוּתָא קְדִישָׁא, דְּכַד הִיא מִתְעָרָא בְּדִינוּי, פְּתִיב יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצִדְקוֹ. מָאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּמִשְׁפָּט אֶתְרַחֵק מִצִּדְקָא. וּבְגִיז כֹּהֵן אַקְרִי, וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט.

הָא חֲזִי, כַּד אֲשַׁתְּכַח זַפְּאָה עַלְאָה בְּעַלְמָא, רַחֲמִימָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲפִילוּ כַּד אֶתְעַר צִדְקָא בְּלַחֲדוּי, יְכִיל עַלְמָא לֹא אֲשַׁתְּזַבָּא בְּגִינְיָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי בִיקְרִיָּה, וְלֹא מִסְתַּפִּי (דף רצ"ב ע"א) מִן דִּינָא. וְכַד הִיא זַפְּאָה לָא קְרִימָא בְּקִיּוּמִיָּה, מִסְתַּפִּי אֲפִילוּ מִמִּשְׁפָּט, וְלֹא יְכִיל לְמִיקָם בֵּיהּ. כֹּל שְׁפִן בְּצִדְקָא.

דְּוֹד מְלָכָא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר, (תהלים כו) בְּחַנְנֵי יְיָ וְנִסְנִי. דְּהָא אָנָּא לָא מִסְתַּפִּינָא מִכָּל דִּינִין, אֲפִילוּ מֵהַאי צִדְקָא, וְכֹל שְׁפִן דְּאַחִידְנָא בֵּיהּ, מַה כְּתִיב. (תהלים יז) אֲנִי בְּצִדְקָא אֶחְזֶה פְּנִיךָ, בְּצִדְקָא וְדָאִי. לָא מִסְתַּפִּינָא לְמִיקָם בְּדִינוּי. בְּתַר דְּחַב, אֲפִילוּ מִמִּשְׁפָּט מִסְתַּפִּי, דְּכְתִיב, (תהלים קמג) וְאַל תֵּבֵא בְּמִשְׁפָּט אֵת עַבְדְּךָ.

הָא חֲזִי, כַּד מִתְבַּסְמָא הַאי צִדְקָא מִמִּשְׁפָּט, כְּדִין אַקְרִי צִדְקָה. וְעַלְמָא מִתְבַּסְמָא בְּחֶסֶד, וְאַתְמַלִּיא מִנִּיָּה. דְּכְתִיב, (תהלים לג) אוֹהֵב צִדְקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מְלֵאָה הָאָרֶץ.

אַסְתַּדְנָא עָלֵי, דְּכֹל יוֹמָאִי הוֹינָא מְצַטְעַר עַל עַלְמָא, דְּלֹא יַעֲרַע בְּדִינוּי דְּצִדְקָא, וְלֹא יוֹקִיד עַלְמָא בְּשִׁלְהוּבוּי. כְּמָה דְּכְתִיב, (משלי ל) אֲכַלְהָ וּמִחַתָּה פִּיָּה. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה, כְּפֹּיִם כֹּל חַד, כְּפֹּיִם בִּירָא עִמָּקָא, וְהָא בְּדָרָא דָּא אִית בֵּיהּ זַפְּאִין, וְזַעֲרִין אֵינּוּן דִּיקוּמוּן לְאַגְנָא עַל עַלְמָא, וְעַל עֵאנָא, מֵאַרְבַּעָה זִיּוּן. (ס"א ע"ג עַלְמָא, וְעֵלְיָא בְּעִיּוּן).

עַד כָּאֵן אֶחֱזִידֵן מְלִי דָּא בְּדָא, וּמִתְפָּרְשֵׁן מְלִין דְּסְתִימִין בְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְּכֹל סְתִימִין, וְהִיךְ אֶחֱזִידֵן אֵלִין בְּאַלִּין. מִכָּאֵן לְהַלָּאָה, מְלִין דְּזַעֲרִי אַנְפִּין, אֵינּוּן דְּלֹא אֶתְגַּלְיִין בְּאַדְרָא. אֵינּוּן דְּהוּוּ סְתִימִין בְּלִבָּאִי, וְתַמָּן לָא אֶתְקִנוּ. (עַד כָּאֵן סְתִימִין מְלִין) הַשְׁתָּא אֶתְתַּקְנוּ וְאַתְגַּלְיִין, וְכִלְהוּ מְלִין סְתִימִין, וּבְרִירִין כְּלָהוּ. זַפְּאָה חוּלְקִי, וְאַינּוּן דִּירְתוּ יְרוּתָא דָּא, דְּכְתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁפְכָה לוֹ וְגוֹ'.

הָא דְּאוּקִימָנָא, אָב וְאִם בְּעַתִּיקָא אֶחֱזִידֵן, בְּתִיקוּנוּי, הֵכִי הוּא. דְּהָא

ממוחא סתימא דכל סתימין תליין, (כ"א נפקין) ומתאחדן ביה. (ואח על גב דעתיקא קדישא אתתמן בלחודוי) וכד יסתכלון (בכל) מלי. פלא הוא עתיקא בלחודוי, הוא הוי, והוא יהא. וכל הגי תקונין ביה. אחידן ביה סתימן לא מתפרשן מניה מוחא סתימא לא אתגלייא ולא תליא ביה א"ב וא"ם מהאי מוחא נפקו, אתפלילו במזלא, וביה תליין, וביה אחידן. זעיר אנפין, בעתיקא קדישא תלייא ואחיד. והא אוקימנא מלי באדרא. זפאה חולקיה דמאן דעאל ונפיק, וינדע אורחין דלא יסטי לימינא ולשמאלא. ומאן דלא עאל ונפק, טוב ליה דלא אברי. וכתוב (הושע יד) פי ישראלים דרכי יי'.

אמר רבי שמעון, מסתפל הוינא כל יומא בהאי קרא, דכתיב, (תהלים לד) ביי' תתהלל נפשי ישמעו ענוים וישמחו. והאידינא אתקיים קרא כלא. ביי' תתהלל נפשי ודאי, דהא נשמתי ביה אחידא, ביה להטא, ביה אתדבקת ואשתדלת ובאשתדלותא דא תסתלק לאתרהא. ישמעו ענוים וישמחו, כל הגי צדיקייא, וכל פגי מתיבתא קדישא, וזפאין דאתיין השתא עם קדשא בריך הוא, פלהו שמעין מלי, וחדאן. בגין פה, (תהלים לד) גדלו ליי' אתי ונרוממה שמו יחדיו.

פתח ואמר, כתיב, (בראשית לו) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. הדא הוא דכתיב, (תהלים מח) פי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו. נועדו, באן אתר. בארץ אדום. באתר דדינין מתאחדין תמן. עברו יחדיו, דכתיב וימת וימלוך תחתיו. המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו, דלא אתקיימו באתרייהו, בגין דתקונין דמלכא לא אתקנו, וקרתא קדישא ושורוי, לא אזדמנו.

הדא הוא דכתיב, באשר שמענו כן ראינו וגו', דהא פלהו לא אתקיימו, והיא אתקיימת השתא, בסטרא דדכורא, דשריא עמה. הדא הוא דכתיב, וימלוך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת מטריד בת מי זהב. מי זהב ודאי כמה דאוקימנא באדרא.

(והא) בספרא דאגדתא דרב המנונא סבא אתמר, וימלוך תחתיו הדר. הדר ודאי, כמה דאת אמר, (ויקרא כג) פרי עץ הדר. ושם אשתו מהיטבאל, כמה דאת אמר פפות תמרים. וכתיב, (תהלים צב) צדיק פתמר יפרח, דאיהי דבר ונוקבא. האי אתקריאת בת מטריד, בת מההוא אתר דטרדין פלא לאתדבקא, ואקרי אב. וכתיב (איוב כח) לא ידע אנוש ערפה ולא תמצא בארץ החיים. דבר אחר, בת מאימא, דמסטרהא מתאחדין דינין, דטרדין (דף רצ"ב ע"ב) לכלא. בת מי זהב, דינקא בתרין אנפין, דנהירו בתרין גוונים. בחסד ובדינא.

עד לא אברי עלמא, לא הוו משגיחין אנפין באנפין, ובגין פך, עלמין קדמאי אתחרבו, ועלמין קדמאי בלא תקונא אתעבידו. וההוא דלא הוה בתקונא, אקרי זיקין נצוצין, פהאי אומנא, מרצפא (ס"א מרופתא), פד אכתש במנא דפרזלא, אפיק זיקין לכל עיבר, ואינון זיקין דנפקין, נפקין להיטין ונהירין, ודעכין לאלתר. ואלין אקרון עלמין קדמאי. ובגין פך אתחרבו ולא אתקיימו. עד דאתתקן עתיקא קדישא, ונפיק אומנא (ר"א מאנא) לאומנותיה.

ועל האי תנינא במתניתא דילן, דניצוצא אפיק זיקין בזיקין (נ"א דבוצינא אפיק זיקין ניצוצין) לתלת מאה ועשרין עיבר. ואינון זיקין, עלמין קדמאי אקרון, ומיתו לאלתר. לבתר נפיק אומנא (ס"א מאנא) לאומנותיה, ואתתקן בדכר ונוקבא, והני זיקין דאתדעכו ומיתו, השתא אתקיים כלא. מבוצינא דקרדינותא, נפק ניצוצא, פטישא תקיפא, דבטש, ואפיק זיקין עלמין קדמאי, ומתערבי (ר"א ומתדבי) באורא דכנא, ואתבסמו דא בדא.

פר אתחבר אב"א ואימ"א, וההוא אב הוא, מרוחא דגניז בעתיק יומין, ביה אתגניז האי אורא, ואכליל לניצוצא, דנפק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא. וכד אתחברו תרווייהו, ואתפלילו דא בדא. נפיק גולגלתא חד תקיפא, ואתפשט בסטרוי, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא. פמה דעתיקא קדישא תלת רישין אשתכחו בחד, פך כלא אזדמן בתלת רישין, פמה דאמינא.

בהאי גולגלתא דזעיר אנפין, נטיף טלא מרישא חוורא (ואחיר ליה), וההוא טלא אתחזי בתרי גווי. ומניה מתזן חקלא דתפוחין קדישין. ומהאי טלא דגולגלתא דא, טחנין מנא לצדיקיא לעלמא דאתי, וביה זמינין מתייא לאחיא. ולא אזדמן מנא דנפל מהאי טלא, פר ההוא זמנא בזמנא דאזלו ישראל במדברא, וזן להו עתיקא דכלא, מהאי אתר. מה דלא אשתכח לבתר. הדא הוא דכתיב, (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. פמה דאת אמר (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים וגו'. האי בההוא זמנא. לזמנא אתרא תנינן, קשים מזונותיו של אדם קמי קדשא בריך הוא. והא במזלא תלייא במזלא ודאי. ועל פן פני חיי ומזוני, לאו בזכותא תלייא מלתא, אלא במזלא תלייא מלתא, וכלא תליין בהאי מזלא, פמה דאוקימנא.

תשעה אלפין רבוא עלמין, נטלין וסמכין על האי גולגלתא. והאי אורא דכנא אתפליל בכלא, פיון דהוא כליל מפלא וכלא אתפליל ביה, אתפשטו אנפוי לתרין סטרין, בתרי נהורין פלילן מפלא. וכד אסתפללו

אֲנָפוּי, בְּאֲנָפִין דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא, כִּלְא אַרְךְ אֲפִים אֲקָרִי. מָאי אַרְךְ אֲפִים.
(אַרְךְ אֲפִים מִכְעֵי לִיה) אֶלָּא הָכִי תְנִינָן, בְּגִין דְּאַרְיָה אֲפִיה לְחִיבָא. אֲבָל אַרְךְ
אֲפִים, אֲסוּוּתָא דְאֲנָפִין. דְּהָא לָא אֲשַׁתְּכַח אֲסוּוּתָא בְּעֶלְמָא, אֶלָּא בְּזִמְנָא
דְּאֲשַׁגְחִין אֲנָפִין בְּאֲנָפִין.

בְּחֶרְרָא דְּגוּלְגֻלְתָּא, נְהִירִין תְּלַת נְהוּרִין. וְאִי תִימָא תְּלַת, אַרְבַּע אֵינוּן,
כְּמָה דְּאֲמִינָא, אַחְסַנְתִּיה דְּאֲבוּי וְאֲמִיה, וְתִרִין גְּנִיזִין דְּלֵהוּן,
דְּמִתְעַטְרָן כְּלָהוּ בְּרִישִׁיה, וְאֵינוּן תְּפֻלִין דְּרִישָׁא. לְבַתֵּר מִתְחַבְּרָן בְּסִטְרוּי,
וְנִהְרִין וְעָאלִין בְּתֵלַת חֲלָלִי דְּגוּלְגֻלְתָּא. נְפָקִין כֹּל חַד בְּסִטְרוּי, וּמִתְפָּשְׁטִין
בְּכָל גּוּפָא.

וְאֵלִין מִתְחַבְּרִין בְּתָרֵי מוּחִי. וּמוּחָא תְּלִיתָאָה כְּלִיל לֹון, וְאַחִיד (וְאֵינוּן תְּפֻלִין
דְּרִישָׁא. וְאֵלִין מִתְחַבְּרָן בְּתָרֵי מוּחִי. וּמוּחָא תְּלִיתָאָה כְּלִיל לֹון, וְנִהְרִין וְעָאלִין בְּתֵלַת חֲלָלִי דְּגוּלְגֻלְתָּא. לְבַתֵּר נְפָקִין
כֹּל חַד בְּסִטְרוּי, וּמִתְפָּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וְהָאִי מוּחָא תְּלִיתָאָה אַחִיד) בְּהָאִי סִטְרָא וּבְהָאִי סִטְרָא,
וּמִתְפָּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, וְאַתְעֵבִיד מְנִיה תְּרֵי גּוּוּנֵי כְּלִילָן בְּחָדָא. וּמִהָאִי נְהִיר
אֲנָפוּי, וְאַסְהִיד בְּאַבָּא וְאִמָּא גּוּוּנֵי דְאֲנָפוּי. וְהוּא אֲקָרִי דְעַת, בְּדַעַת (כ"א
בְּדָא) כְּתִיב, (שְׂמוּאֵל א ב) כִּי אֵל דְּעוֹת ה' וְגו', בְּגִין דְּאִיהוּ בְּתָרֵי גּוּוּנֵי לוֹ נִתְפְּנוּ
עַל־לִילוֹת. אֲבָל לְעִתִּיקָא קְדִישָׁא סְתִימָאָה, לָא נִתְפְּנוּ. מָאי טַעְמָא נִתְפְּנוּ
לְהָאִי. בְּגִין דְּיָרִית תְּרִין חוּלְקֵי, וּכְתִיב (שְׂמוּאֵל ב כב) עִם חֲסִיד תִּתְחַסְּד וְגו'.
וְהָא בְּקָשׁוּט אֲוִקִימוּ חֲבָרִיָּא, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט) וַיִּגְדַּע יַעֲקֹב לְרַחֵל
כִּי אָחִי אָבִיהָ הוּא. וַיִּגְדַּע, הָא אֲוִקְמוּהָ, דְּכִלְא רְזָא דְּחֲכַמְתָּא. וְכִי בֶן
רַבְקָה הוּא. בֶּן רַבְקָה, וְלָא כְּתִיב בֶּן יַצְחָק. רְמִז, וְכִלְא רְמִיזָא בְּחֲכַמְתָּא.
וְעַל הָאִי אֲקָרִי שְׁלִים בְּכִלְא. וּבִיה אֲתַחֲזִי מְהִימְנוּתָא. וּבְגִין כְּוֵן כְּתִיב,
וַיִּגְדַּע יַעֲקֹב, וְלָא כְּתִיב וַיֵּאמֶר.

הֲנִי גּוּוּנֵי, כְּמָה דְּנִהְרִין בְּעִטְרָא דְּרִישָׁא, וְעָאלִין בְּחֲלָלִי דְּגוּלְגֻלְתָּא. הָכִי
מִתְפָּשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא, וְגוּפָא אֲתַאֲחִיד בְּהוּ. לְעִתִּיקָא קְדִישָׁא סְתִימָא,
לָא נִתְפְּנוּ, וְלָא יֵיאָן לִיה, דְּהָא כִלְא בְּחַד אֲשַׁתְּכַח, חִידוּ לְכִלְא, חִיִּים
לְכִלְא. לָא תְּלִיָּא בִיה דִּינָא. אֲבָל בְּהָאִי, לוֹ נִתְפְּנוּ עַל־לִילוֹת וְדָאִי.

בְּגוּלְגֻלְתָּא דְּרִישָׁא, תְּלִיָּין כֹּל אֵינוּן רַבּוּן וְאַלְפִין מְקוּצֵי דְשַׁעְרִין, דְּאֵינוּן
אוּכְמִין. וּמִסְתַּבְּכִין דָּא בְּדָא, אֲחִידִן דָּא בְּדָא, דְּאֲחִידִן בְּנִהִירוּ
עֲלָאָה דְּמַעְטֵר בְּרִישִׁיה מְאַבָּא, וּמִמוּחָא דְּאֲתַנְהִיר מְאַבָּא. לְבַתֵּר נְפָקִין
נִימִין עַל נִימִין, מְנַהִירוּ דְּמַתְעַטֵּר בְּרִישִׁיה מְאִימָא, וּמִשְׁאַר מוּחִי. וְכִלְהוּ
אֲחִידִן, וּמִסְתַּבְּכֵי בְּאֵינוּן שַׁעְרֵי דְּאֲחִידִן מְאַבָּא, בְּגִין דְּאֵינוּן מִתְעַרְבִין דָּא
בְּדָא, וּמִסְתַּבְּכִין דָּא בְּדָא.

וְכִלְהוּ מוּחִי אֲחִידִן בְּגוּלְגֻלְתָּא, בְּמוּחָא עֲלָאָה. וְכִלְהוּ מְשִׁיכֵן אֲתַמְשְׁכֵן

מתלת חללי דמוחא, אחידן במוחי מתערבן דא בדא, בדכיא במסאבא.
בכל אינון טעמין ורזין, סתימין ומתגליין. ובגין כך פלהו מוחי רמיזי (כד
נמצא בס"י) באנכי יי' אלהיך וכו', כמה דנהרין בעטרא דרישא, ועאלין
בחללי דגולגלתא.

כך אינון קוצין אוכמין, חפין ותליין לסטרא דאודנין. והא אוקימנא,
דבגין כך כתיב, (מלכים ב יט) הטה יי' אזנך ושמע. מפאן אוקימנא, מאן
דבעי דירפין מלפא אודניה לקבליה, יסלסל ברישיה דמלפא, ויפנה
שערי מעל אודנוי, וישמע ליה מלפא בכל מה דבעי.

בפלגותא דשערי, מתאחדא חד אורחא, באורחא דעתיק יומין,
ומתפרשן מניה כל אורחוי דפקודי אורייתא, (ואתמנן עליהו) כל
מאריהון דיבבא ויללא תליין בכל קוצא וקוצא, ואינון מפרשין רשתא
לחייבא, דלא ידעין אינון ארחין. הדא הוא דכתיב, (משלי ד) דרך רשעים
פאפלה. וכל אלין תליין בקוצין תקיפין, ובגין כך פלהו תקיפין.
ואוקימנא באינון שעיען אתאחדן מאריהון דמתקלא, (ס"א דרחימותא) דכתיב,
(תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת. וכל כך, בגין דמשכין ממוחין סתימין
דרהיטי דמוחא.

ובגין כך משתכחי כל חד כפום אורחוי, מחד מוחא באינון קוצין
שעיען, אתמשכון מאריהון דמתקלא, דכתיב כל ארחות יי' חסד
ואמת.

במוחא תניינא, באינון קוצין תקיפין, אתמשכון ותליין מאריהון דיבבא
ויללא דכתיב בהו דרך רשעים פאפלה לא ידעו במה יפשו.
מאי קא מיירי. אלא לא ידעו, פלומר לא ידעין, ולא בעאן למנדע, במה
יפשו. אל תקרי במה, אלא באימא יפשו. באינון דמתאחדין בסטר
דאימא. מאי סטרא דאימא. גבורה תקיפא מינה מתאחדן מאריהון
דיבבא ויללא.

במוחא תליתאה, באינון קוצין דאינון באמצעיתא, אתמשכון ותליין
מאריהון דמידין (דפארין). ואקרון אפין נהירין ולא נהירין. ובקני
כתיב (משלי ד) פלס מעגל רגליך. וכלא אשתכח באינון קוצין ושערי
דרישא.

מצחא דגולגלתא, מצחא לאתפקדא (ס"א לאתעקרא) חייבא על עובדיהון.
וכד האי מצחא אתגלייא, מתערין מאריהון דדינין, לאינון דלא
מתפספין בעובדיהון. האי מצחא סומקא כוורדא. ובשעתא דאתגלייא

מִצְחָא דַּעֲתִיקָא בְּהַאי מִצְחָא, אַתְּהִדְרַת חוּרָא כְּתִלְגָּא. וְהַיָּא שְׁעָתָא, עַת
רְצוֹן אֶקְרִי לְכֻלָּא.

בְּסִפְרָא דַּאֲגִדְתָּא דְּבִי רַב יִיבָא סָבָא אָמַר, מְצַח. זְכִי מְצַח, מִצְחָא
דַּעֲתִיקָא. וְאִי לָאו, אֲשַׁדִּי ח' בֵּין תְּרִין אַתּוּוֹן, פְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר
(במדבר כד) וּמְחִץ פְּאֲתֵי מוֹאֵב.

וְאוּקְיָמְנָא, דַּאֲקְרִי נְצַח בְּאַתּוּוֹן רְצוּפִין. וְכֻמָּה נְצַחִים הוּוּ. וְאַף עַל גַּב
דְּנְצַח אַחְרָא (באתרא) בְּנְצַח אַחְרָא אֲסַתְּלַק, וְאִית נְצַחִים אַחְרַנִּין
דְּמַתְּפִשְׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וּבְגִין דְּשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה, בְּגִין
דְּלָא יִתְעַר דִּינִין, גְּלִיָּא עֲתִיקָא קְדִישָׁא מִצְחָא דִּילִיָּה, וְכָל דִּינִין אַתְּפִיזִין
וְאֲשַׁתְּכּוּ וְלָא אַתְּעִבִּדוּ.

בְּהַאי מִצְחָא תְּלִיזִין אַרְבַּעָה וְעֶשְׂרִין בְּתֵי דִינִין, לְכָל אֵינוֹן דְּחֻצִּיפִין
בְּעוֹבְדֵיהוֹן. פְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים עג) וְאָמְרוּ אִיכָה יָדַע אֵל וְיֵשׁ דַּעָה
בְּעֻלְיוֹן. וְהָא עֶשְׂרִים אֵינוֹן, אַרְבַּעָה (דף רצ"ג ע"ב) לְמָה. לְקַבְּלִיהוֹן דַּאֲרַבְּעָה
מִיתוֹת בֵּית דִּינָא לְתַתָּא, דְּתְלִיזִין מְלַעֲלָא. וְאֲשַׁתְּאָרוּ עֶשְׂרִין. וּבְגִין כּוּד לָא
מְעַנְשִׁין בֵּי דִינָא עֲלָאָה, עַד דִּישְׁלִים (נ"א עֶשְׂרִין) וְסַלְקָא לְעֶשְׂרִין שְׁנִין,
לְקַבְּלִיהוֹן דְּעֶשְׂרִין בְּתֵי דִינָא. בְּמַתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תְּנִינָן, לְקַבְּלִיהוֹן
דַּאֲרַבְּעָה וְעֶשְׂרִין סְפָרִים דַּאֲתְּפַלְלִין בְּאוּרִיָּתָא.

עֵינִין דְּרִישָׁא, אֵינוֹן עֵינִין דְּלָא מְסַתְּמִין מְנִיָּהוּ חֵיבִיא. עֵינִין דְּנִימִין
וְלָא נִימִין. וּבְגִין כּוּד אֶקְרוּ (שיר השירים ה) עֵינִיו כִּוּוֹנִים. מָאִי יוֹנִים. פְּמָה
דַּאֲתָּ אָמַר, (ויקרא כה) וְלָא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צד)
וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְגו'. וְכְתִיב (שם) הַנוֹטֵעַ אֲזַן הֵלֵא יִשְׁמַע וְגו'.

תְּקוּנָא דְּעַל עֵינָא, שְׁעָרֵי דְּמַתְּשַׁעְרָן בְּשַׁעוּרָא שְׁלִים. מָאֵינוֹן שְׁעָרִין תְּלִיזִין
אֶלְף וְשִׁבְעָה מָאָה מְאָרִי דַּאֲשַׁגְּחוּתָא, לְאַגְחָא קְרָבָא. וּכְדִין קְיָיְמִי
כְּלָהוּ מְשׁוּלְשְׁלִיהוֹן וּמַתְּפַקְחִין עֵינִין.

בְּסוּתָא דְּעַל עֵינִין, גְּבִינִין מְתַאֲחָדִין בְּהוּ. וְאֶלְף רַבּוּן מְאָרִי תְּרִיסִין
אַתְּאֲחָדִין בְּהוּ, וְאֵינוֹן אֶקְרוּן כְּסוּתָא דְּעֵינִין. וְכָל אֵינוֹן דַּאֲקְרוּן
עֵינֵי יי', לָא פְּקַחִין, וְלָא אַתְּעָרוּן, בַּר בְּזוּמְנָא דְּאֵלִין כְּסוּתֵי דְּגְבִינִין,
מְתַפְּרָשָׁן אֵינוֹן תְּתָאִי מְעֻלָּאִי. וּבְשַׁעֲתָא דַּאֲתַפְּרָשָׁן גְּבִינֵי תְּתָאִי מְעֻלָּאִי,
וְיַהֲבִין אַתְר לְאַשְׁגַּחָא מַתְּפַקְחִין עֵינִין, וְאַתְּחִזִּי כְּמָאן דַּאֲתַעַר מְשִׁינְתִּיהָ.
אַסְתַּחְרוּ עֵינִין וְחָמָא לְעֵינָא פְּקִיחָא, וְאַסְתַּחֲחִין בְּחוּרָא דִּילִיָּה. וְכַד
אַסְתַּחֲחִיין, אַתְּפִיזִין מְאָרִיהוֹן דְּדִינִין לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כּוּד כְּתִיב, (תהלים מר)
עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן יי' הַקִּיצָה וְגו'.

אַרְבַּע גּוּוּנִין אַתְּחַזְיִין בְּאִינוּן עֵינֵינוּן. מְאִינוּן נְהִירִין אַרְבַּעָה בְּתֵי דְתַפְלִין,
דְּנִהְרִין בְּרֵהִיטֵי מוּחָא. שְׂבַעָה דְאַקְרוּן עֵינֵי ה'. וְאַשְׁגַּחוּתָא נְפָקִי,
מַגּוּוֹן אוּכְמָא דְעֵינָא. כְּמָה דְאוּקִימָנָא בְּאַדְרָא, דְכְּתִיב, (זכריה ג) עַל אֶבֶן
אַחַת שְׂבַעָה עֵינָיִם. וְאִינוּן גּוּוּנִין מִתְלַהֲטִין בְּסִטְרֵיהוּ.

מְסוּמְקָא, נְפָקִין אוּחְרַנִין, מְאִרֵי דְאַשְׁגַּחוּתָא לְדִינָא. וְאִינוּן אַקְרוּן, (דבריי
הימים ב טז) עֵינֵי יִי' מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ. מְשׁוּטְטוֹת, וְלֹא
מְשׁוּטְטִים. בְּגִין דְכְּלֵהוּ דִינָא. מִירוּקָא, נְפָקִין אוּחְרַנִין, דְקִימִין לְגַלְתָּא
עוֹבְדִין, בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. דְכְּתִיב (איוב לד) כִּי עֵינָיו עַל דְרָכֵי אִישׁ. וְאַלִין
אַקְרוּן, (זכריה ד) עֵינֵי יִי' מְשׁוּטְטִים. מְשׁוּטְטִים, וְלֹא מְשׁוּטְטוֹת. בְּגִין דְאִינוּן
לְתַרִין סִטְרִין, לְטַב וּלְבִישׁ. מְחֻוּרָא, נְפָקִין כָּל אִינוּן רַחְמֵי, כָּל אִינוּן
טְבָאן, דְמִשְׁתַּכְּחֵי בְעַלְמָא, לְאוּטְבָא לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל. וְכַדִין אֶסְתַּחֲזִין (נ"א
אֶסְתַּחֲרוּ) כָּל אִינוּן תְּלַת גּוּוּנֵי, לְרַחְמָא עַלְיָהוּ.

אַלִין גּוּוּנִין מִתְעַרְבִין דָּא בְדָא, וְאַתְדַּבְּקִין דָּא בְדָא. כָּל חַד אוּזִיף לְחַבְרִיה
מַגּוּוּנֵי דִילֵיה, בַּר מְחֻוּרָא, דְכְּלֵהוּ כְלִילָן בֵּיה פֶּד אַצְטְרִיד, וְהוּא
חֲפֵי עַל כְּלָא. כָּל גּוּוּנִין דְלִתְתָא, לֹא יְכַלִין כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לְאַסְחָרָא לִוּן
חֻוּרָא, לְאוּכְמָא לְסוּמְקָא וְלִירוּקָא. וְהָכָא בְאַשְׁגַּחוּתָא חַד, כְּלֵהוּ
אַתְאַחְדִין וְאַסְתַּחֲזִין בְּחֻוּרָא.

גְּבִינֵי לֹא מִשְׁתַּפְּכִין, בַּר פֶּד בְּעֵינֵי גּוּוּנִין דְחֻוּרָא לְאַשְׁגַּחָא, בְּגִין דְגְּבִינִין
יְהִבִין אֲתֵר לְאַשְׁגַּחָא, לְכְּלֵהוּ גּוּוּנֵי. וְאִי אִינוּן לֹא יְהִבִין אֲתֵר, לֹא
יְכַלִין לְאַשְׁגַּחָא וְלְאַסְתַּפְּכָא. גְּבִינִין לֹא קִימִין, וְלֹא מִשְׁתַּפְּכִין שְׁעַתָּא
חַדָּא שְׁלִימוּתָא, אֲלֵא פְקַחִין וְסַתְמִין, סַתְמִין וּפְקַחִין, מְשׁוּם עֵינָא פְקִיחָא
דְקִאֵי עַלְיָהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל א) וְהַחֲיֹת רָצוּא וְשׁוֹב. וְהָא אוּקִימָנָא.
כְּתִיב (ישעיה לג) עֵינֵיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַם נוֹה שְׂאֲנָן, וְכְּתִיב (דבריי יא) תָּמִיד עֵינֵי
יִי' אֶלְהֵיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה וְגו'. דְהָא יְרוּשָׁלַם בְּעֵינָא כּוֹ, דְכְּתִיב,
צִדְקָא יִלִין בְּהַ. וּבְגִין כֶּף יְרוּשָׁלַם, וְלֹא צִיּוֹן. דְכְּתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן
בְּמִשְׁפָּט תִּפְדֶּה וְגו', דְכְּלָא רַחְמֵי.

עֵינֵיךָ, עֵינֵיךָ כְּתִיב, עֵינָא דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא, סַתִּימָא דְכְּלָא. הַשְׁתָּא, עֵינֵי יִי'
אֶלְהֵיךָ בְּהַ, לְטַב וּלְבִישׁ, כְּמָה דְאַתְחַזִין. (לְסוּמְקָא וְלִירוּקָא. וְהָכָא בְאַשְׁגַּחוּתָא חַדָּא,
כְּלֵהוּ אֶסְתַּחֲרוּ וְאַסְתַּחֲזִין בְּחֻוּרָא. גְּבִינֵי לֹא מִשְׁתַּפְּכִין, פֶּד בְּעֵינֵי גּוּוּנִין לְאַשְׁגַּחָא) בְּגִין כֶּף לֹא אֶתְקִימוּ
בְקִיּוּמָא תְדִיר. וְהַתֵּם עֵינֵיךָ תִרְאִינָה יְרוּשָׁלַם, כְּלָא לְטַב, כְּלָא בְרַחְמֵי.
דְכְּתִיב, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים אֶקְבָּעָךְ.

תָּמִיד עֵינֵי יִי' אֶלְהֵיךָ בְּהַ מְרֻשִׁית הַשָּׁנָה. מְרֻשִׁית חֶסֶר א' כְּתִיב, וְלֹא
רַאשִׁית בְּאַלְף. מָאן הִיא. ה"א דְלִתְתָא. וְלְעִילָא כְּתִיב, (איכה ב)

השליך משמים ארץ תפארת ישראל. מאי טעמא השליך משמים ארץ.
משום דכתיב, (ישעיה ג) אלביש (דף רצ"ד ע"א) שמים קדרות, ועינין בקדרותא,
בגוונא אוכמא אתחפו.

מרשית השנה, מאן אתר מסתפלין בירושלם אלין עיני יי', חזר ופירש,
מרשית השנה, דהוא דינא בלא אלה, ודינא אתאחד מסטרהא,
אף על גב דלאו הוא דינא ממש. ועד אחרית שנה, אחרית שנה ודאי
דינא אשתכח. דהא כתיב, (ישעיה א) צדק ילין בה, דהיא אחרית השנה.
תא חזי, א' בלחודוי אקרי ראשון, דכר. באל"ף סתים וגניז מה דלא
אתידע. פד אתחבר האי אל"ף באתר אחרא, אקרי ראשית. ואי
תימא דאתחברא. לא. אלא אתגלגא ביה, ונהיר ליה, וכדין אקרי
ראשית. ואפילו בהאי ראשית, לא אשגח בירושלם, דאלמלא הות
בהאי, אתקיימת תדירא. אבל מרשית פתיב. ולעלמא דאתי כתיב, (ישעיה
מא) ראשון לציון הנה הנה הנה וגו'.

חוטמא דזעיר אנפין, תקונא דפרצופא. פל פרצופא ביה אשתמודע.
חוטמא דא, לא כחוטמא דעתיקא קדישא סתימא דכל
סתימין. דחוטמא דעתיקא, חיים דחיים (לכלא). דהא מתרין נוקבין, נפקין
רוחין דחייזן, לכלא. בהאי זעיר אנפין פתיב, (שמואל ב כב) עלה עשן באפו
וגו'.

בהאי תננא כל גווי (תרי גווי) אחידן ביה, בכל גוונא וגוונא, אחידן פמה
מאריהון דדינא קשיא. דאחידן בההוא תננא. (וגנין קד) ולא מתבסמין
פלהו, אלא בתננא דמדפחא דלתפא. ועל דא כתיב, (בראשית ח) וירח יי' את
ריח הניחח. מהו הניחח. אתבסמותא דמארי דינא, נחת רוח.

וירח יי' את ריח הניחח, את ריח הקרבן לא כתיב, אלא את ריח הניחח.
דכלהו גבוראן דאחידן בחוטמא, וכל דאתאחדן בהו, פלהו
מתבסמן. וכמה גבוראן מתאחדן פחדא, דכתיב (תהלים קו) מי ימלל גבורות
יי' ישמיע כל תהלתו. והאי חוטמא, מחד נוקבא נפק אשא דאכלא כל
שאר אשין. פחד נוקבא תננא. והאי והאי אשתכח באשא ותננא
דמדפחא. ואתגלגיא האי עתיקא קדישא, ואשתכך פלא. היינו דאתמר
(ישעיה מח) ותהלתי אחטם לך.

חוטמא דעתיקא קדישא אריך, ומתפשט. ואקרי ארץ אפים. והאי
חוטמא, זעיר. וכד תננא שרי נפיק בבחילו, ואתעביד דינא.
ומאן מעכב להאי. חוטמא דעתיקא. וכלא כמה דאמינא באדרא,
ואתערו חבריא.

ובספרא דרב המנונא סבא, אוקים הני תרי נוקבי. מחד תננא ואשא.
ומחד נייחא ורוחא טבא. דאית ביה ימינא ושמאלא, וכתיב (כ"א
דבתיב) (הושע יד) וריח לו פלכנון. ובנוקבא כתיב, (שיר השירים ז) וריח אפך
פתפוחים. ומה בנוקבא הכי, כל שפן ביה. ושפיר קאמר.

ומה דאמר ויירח יי' את ריח הניחח. הניחח בתרי סטרי, חד נייחא,
דאתגלייא עתיקא קדישא סתימא דכל סתימין, דהאי הוא נייחא
ואתבסמותא לכלא. וחד אתבסמותא דלתתא, בההוא תננא ואשא
דמדבחה. ובגין דאיהו מתרין סטריין, פתיב ניחח. וכלא בזעיר אנפין
אתמר.

תרי אודנין, למשמע טב וביש. ותרווייהו סלקין לחד. דכתיב, (מלכים ב יט)
הטה יי' אזנך ושמע. אודנא לגו בגו דיליה, תלתיא ברשימין
עקימין, בגין דיתעכב קלא לאעלא במוחא, ונבחין ביה מוחא, ולא
בבהילו, דכל מלה דהוי בבהילו, לא הוה בחכמתא שלימתא.

מאודנין אלין תלזין כל מאריהון דגדפין, דנטלין קלא מעלמא, וכלהו
הכי אקרון אזני יי', דכתיב בהו, (קהלת י) פי עוף השמים יוליך את
הקול וגו'. פי עוף השמים יוליך את הקול, האי קרא קשא, השתא מאי
קול איכא הכא, דהא רישא דקרא כתיב גם במדעף מלך אל תקלל,
במדעף פתיב, ובחדרי משכבך וגו'. מאי טעמא כי עוף השמים יוליך
את הקול, והא ליכא הכא קלא.

אלא ודאי כל מה דחשיב בר נש, וכל מה דיסתפל בלבוי, לא עביד
מלה, עד דאפיק ליה בשפוותיה, והוא לא אתפון ביה. וההיא
מלה דאפיק, מתבקעא באורא, (דף רצ"ד ע"ב) ואזלא וסלקא וטסא בעלמא,
ואתעביד מגיה קלא. וההוא קלא נטלין ליה מארי דגדפין, וסלקין ליה
למלפא, ועייל באודנוי. הדא הוא דכתיב, (דברים ה) וישמע יי' את קול
דבריכם. (במדבר יא) וישמע יי' ויחר אפו.

ובגין כך, כל צלותא ובעותא דבעי בר נש מקמי קדשא בריהו הוא, בעי
לאפקא מלין בשפוותיה, דאי לא אפיק לון, לאו צלותיה צלותא,
ולאו בעותיה בעותא. וכיון דמלין נפקין, מתבקעין באורא, סלקין
וטסין ואתעבידו קלא, ונטיל לון מאן דנטיל, ואחיד לון לאתרא (נ"א לבתרא)
קדישא, ברישא דמלפא.

מתרת חללי דמוחי, נטיף נטיפא לאודנין, וההוא אקרי נחל פרית. כמה
דאת אמר, (מלכים א יז) נחל פרית, פלומר, פרותא דאודנין. וקלא
עייל בההוא עקימא, ואשתאב בההוא נהרא, דההוא נטיפא. וכדין

אֲתַעֲפֹב תַּמּוֹן, וְאֲתַבְּחִין בֵּין טַב לְבִישׁ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (איוב לד) כִּי אֲזַן מְלִיץ תִּבְחָן. וּמֵאֵי טַעְמָא אֲזַן מְלִיץ תִּבְחָן. מִשּׁוּם דְּאֲתַעֲפֹב קָלָא בְּהֵוּא נִהְרָא דְנִטְיָפָא, בְּעַקִּימוּתָא דְאוּדְנִין, וְלֹא עֵייל בְּבַהִילוֹ. וּבִגִּין כֶּף אֲתַבְּחִין בֵּין טַב לְבִישׁ, (איוב לד) וְחִידָא יִטְעֵם לְאָכוּל. מֵאֵי טַעְמָא חִידָא יִטְעֵם לְאָכוּל. בִּגִּין דִּיתַעֲפֹב תַּמּוֹן, וְלֹא עֵייל בְּבַהִילוֹ בְּגוּפָא, וְעַל דָּא יִטְעֵם וְיִתְבְּחָן, בֵּין מִתִּיקָא לְמִרִירוֹ.

בְּהַאי נִוּקָבָא דְאוּדְנִין, תְּלִיין נִוּקָבִין אוּחְרַנִּין, נִוּקָבָא דְעֵינִין. נִוּקָבָא דְפּוּמָא. נִוּקָבָא דְחוּטְמָא. מַהֵהוּא קָלָא דְעֵייל בְּנוּקָבָא דְאוּדְנִין, אִי אֲצִטְרִיף עֵייל לְנוּקָבֵי דְעֵינִין, וְנִבְעִין דְמַעִין. מַהֵהוּא קָלָא אִי אֲצִטְרִיף, עֵייל לְנוּקָבָא דְחוּטְמָא דְפְרִדְשָׁקָא, וּמִפְקִי תַנּוּא וְאִשָּׁא מַהֵהוּא קָלָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (במדבר יא) וַיִּשְׁמַע יְיָ וַיַּחֲרֵ אֶפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְיָ. וְאִי אֲצִטְרִיף, עֵייל הוּא קָלָא לְנוּקָבָא דְפּוּמָא, וּמְלִיל וְגִזֵּר מְלִין (נ"א ג'רין) מַהֵהוּא קָלָא. כְּלָא מַהֵהוּא קָלָא דְאוּדְנִין. עֵייל בְּכָל גּוּפָא וְאֲתַרְגִּישׁ מְנִיָּה כְּלָא. (ס"א כמח תל"א) תְּלִיָּא בְּהַאי אוּדְנָא. זְפֵאָה מָאן דְנִטְרִי מְלוּי. עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לד) נִצּוֹר לְשׁוֹנֵף מִרַע וּשְׁפַתֶּיךָ מִדְּבַר מִרְמָה.

הַאי אוּדְנָא קָרִי בִיהַ שְׁמִיעָה. וּבְשְׁמִיעָה אֲתַפְּלִילֵן אֵינּוֹן מוּחִי. חֲכָמָה אֲתַפְּלִיל בִּיהַ, דְכְתִיב, (מלכים א ג) וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ. בִּינָה, כְּמָה דְאֵתָּ אָמַר (שמואל א ג) דִּבֵּר כִּי שׁוֹמֵעַ עַבְדְּךָ. (מלכים ב יח) כִּי שׁוֹמְעִים אֲנַחְנוּ. (ובחגי תל"ז כלא) דַּעַת, כְּמָה דְאֵתָּ אָמַר, (משלי ד) שְׁמַע בְּנֵי וְקַח אִמְרֵי. (משלי ב) וּמִצּוֹתֵי תִצְפּוֹן אֶתְּךָ. הָא כְּלָא תְּלִיין בְּאוּדְנִין בְּהַאי אוּדְנָא תְּלִיין צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין וּפְקִיחָא דְעֵינִין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלכים ב יט) הִטָּה יְיָ אֲזַנְךָ וּשְׁמַע פִּקְח עֵינֶיךָ וּרְאָה. הָא כְּלָא בִיהַ תְּלִיָּא.

בְּהַאי אוּדְנָא, תְּלִיין רְזִין עֲלֵאִין, דְלָא נְפָקִין לְבַר, בִּגִּין כֶּף הִיא עַקִּימָא לְגוֹ. וְרִזָּא דְרִזִּין סְתִימִין בִּיהַ, וְוִי לְהֵהוּא מְגַלָּה רְזִין. וּבִגִּין דְּהַאי אוּדְנָא כְּנִישׁ רְזִין, וְעַקִּימוּתָא דְלְגוֹ נְטִיל לֹזֵן, לָא גְלִי רְזִין לְאֵינּוֹן דְעַקִּימִין בְּאַרְחִייהוּ, אֲלֵא לְאֵינּוֹן דְלָא עַקִּימִין. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים כה) סוּד יְיָ לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, דְנְטִילֵי אֲרַחוּי וְנְטִילֵי מְלִין.

וְאֵינּוֹן דְעַקִּימִין בְּאַרְחִייהוּ, נְטִילֵי מְלִין וְעֵיילִין לֹזֵן בְּבַהִילוֹ, וְלִית בְּהוּ אֶתְרָ לְאֲתַעֲפֹבָא. וְכָל נִוּקָבִין אֲחֻרַנִּין, מִתְּפַתְּחִין בִּיהַ, עַד דְנִפְקִין מְלִין בְּנוּקָבָא דְפּוּמָא. וְאֵלִין אֲקִרוּ חֲיִיבֵי דְרָא, שְׁנוּאֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא. בְּמִתְנִיתָא דִילָן תַּנּוֹן, כְּאֵילוֹ קְטִיל גּוּבְרִין, וּכְאֵלוֹ פִּלַּח לְעַבּוּדָה זָרָה. וְכָלָא בְּחַד קָרָא, דְכְתִיב, (ויקרא יט) לֹא תִלֹךְ רְכִיל בְּעַמֶּךָ לֹא תַעֲמוּד עַל דָּם רַעֲף אֲנִי יְיָ. מָאן דְעֵבֵר עַל הַאי רִישָׁא דְקָרָא, כְּאֵילוֹ עֵבֵר עַל כְּלָא.

זכאָה חולקיהון דצדיקיא, דעלייהו כתיב, (משלי יא) ונאמן רוח מכסה דבר. נאמן רוח ודאי, דהא רוחא דלהון מאתר עלאה קדישא אשתליף, ובגין כך נאמן רוח אקרון. וסימן דא אוקימנא, ההוא דמגלה רזין, בידוע דנשמתייה, לאו איהו מגופא דמלכא קדישא. ובגין כך לית ביה רזא, ולא מאתר דרזא הוא. וכד תיפוק נשמתייה, לא אתדבבא בגופא דמלכא, דהא לא אתריה הוא. ווי ליה הוא בר נש, ווי ליה, ווי לנשמתייה. זכאָה חולקיהון דצדיקיא, דמכסין רזין, כל שפן רזין עלאין דקודשא בריך הוא. (רזין עלאין דמלכא קדישא) עלייהו כתיב, (ישעיה ס) ועמך פולם צדיקים לעולם יירשו ארץ. (דף רצ"ה ע"א)

אנפוי, בתרין תקרובין דבוסמא. (בלהו) סהדותא על מה דאמינא, דהא סהדותא בהו תליא. ובכלא תליא סהדותא. אבל הני תקרובי דבוסמא, חוורא וסומקא, סהדותא לאפא ואימא. סהדותא לאחסנא דירית ואחיד לון. והא במתניתא דילן אוקימנא, כמה פרסי בין חוורא לסומקא, ואתפלילן ביה פחדא בסטרא דחוורא.

כד אתנהיר מנהירו דחוורא דעתיקא, חפייא ההוא חוורא על סומקא. וכלהו בנהירו אשתכח. וכדין כתיב, (במדבר ו) יאר יי פניו אליך. וכד חייבין סגיאיין, תליין דינין בעלמא, אשתכחת סגירותא בכלא (ס"א בעלמא). וסומקא אתפשט באנפין, וחספא כל (נ"א על) חוורא. וכדין כלא אשתכח בדינא. וכדין כתיב (תהלים לד) פני יי בעושי רע. (בגדי קנאה כתיב (ישעיה נט) בגדי נקם)

וכלא בהאי תלייא, ובגין דא סהדותא הוא בכלא. כמה וכמה מארי תריסין מחפאן להני גווי, מצפאן להני גווי. כד נהירין גווי, כל עלמין כלהו בחדו. בזמנא דנהיר חוורא, כלא אתחזו בההוא גוונא. וכד אתחזי בסומקא כלא הכי אתחזו בההוא גוונא.

באלין תקרובין דבוסמא, שארי דיקנא לאתחזאה, מרישא דאודנין, ונחית וסליק בתקרובא דבוסמא, שערין אוכמין דדיקנא, בתקונא יאה שפיר. כגיבר תקיף, שפיר. משחא דרבות דדיקנא עלאה דעתיקא, בהאי דיקנא דזעיר אנפין אתחזי, ונהיר.

שפירו דהאי דיקנא, בתשעה תקונין אשתכח. וכד משחא דרבות, דתלת עשר נביעין דדיקנא דעתיקא קדישא נהיר בהאי דיקנא, אשתכחו עשרין ותרין תקונין. וכדין מתברכין כלהו. וישראל סבא מתברכא בהאי, וסימן, (בראשית מח) כך יברך ישראל. כל תקונין דדיקנא דא, אוקימנא באדרא קדישא, דכלהו מתיקונין דעתיקא קדישא אתקנו. והכא בעינא

לְגַלְיָאָה, מַה דְּלָא אַתְגְּלִי תַמָּן, בְּגִין לְמִיעַל בְּלֵא כְסוּפָא. (הא כל תקונין דדיקנא

אוקימנא דכלהו מתיקונין דדיקנא עתיקא קדישא אוקימנא באדרא קדישא).

שִׁיתָא אִינוּן, תְּשַׁעָּה אַקְרוּן. תְּקוּנָא קְדָמָאָה, נִפְקֵה הֵהוּא נִיצוּצָא בּוּצִינָא
דְּקַרְדִּינוּתָא, וּבִטְשׁ בְּתַחֲוֹת שְׁעָרָא דְרִישָׁא, מִתַּחֲוֹת קוּצִין דְּעַל
אוּדְנִין, וְנַחֲתִית מְקַמֵּי פִתְחָא דְאוּדְנִין עַד רִישָׁא דְפּוּמָא. הָא תְּקוּנָא דָא
מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא לָא אֲשַׁתְּכַח, אֶלָּא כַד נִגִּיד מְזֻלָּא דְעִתִיקָא קְדִישָׁא,
וְתַלְיָיא מְנִיָּה הֵהוּא מְבוּעָא דְחֲכָמְתָא (חסר), כַּד אִימָא אֲתַמְשָׁכָא וְאֲתַפְלִילת
בְּאוּרָא דְכָּא, הֵהוּא תּוּרָא נְקִיט אִימָא (חסר), וְנִיצוּצָא עֲאֵלַת וְנִפְקַת,
וְאֲתַאֲחַד דָּא בְּדָא, וְאֲתַעֲבִידַת חַד תְּקוּנָא.

וְכַד אַצְטְרִיף סְלָקָא דָּא עַל דָּא, וְאֲתַפְסָא חַד מְקַמֵּי חַדָּא. וּבְגִין כֶּף פְּלֵא
אַצְטְרִיף, חַד לְמַעַבְד נּוֹקְמִין. וְחַד לְרַחֲמָא. וְעַל הָאֵי תְּאִיב לְהָאֵי
דִיקְנָא דְוֹד מְלָפָא, כֶּמָּה דְאוּקִימְנָא.

בְּהָאֵי דִיקְנָא תְּשַׁעָּה תְּקוּנִין אֲשַׁתְּכַחוּ, שִׁיתָא רְבוּוֹן דְתַלְיִין בְּהוּ,
וּמִתַּפְשָׁטִין בְּכָל גּוּפָא. וְאֵלִין שִׁיתָא דְתַלְיִין, תַּלְיִין בְּשַׁעְרֵי דְתַחֲוֹת
תְּקוּרָבָא דְבוּסְמִין. תַּלְתַּת מְהָאֵי סְטָרָא, וְתַלְתַּת מְהָאֵי סְטָרָא. וּבִיקִירוּתָא
דְדִיקְנָא, תַּלְיִין תַּלְתַּת אַחְרָנִין. חַד לְעִילָא בְּשַׁפּוּוֹן, וְתַרִין בְּאִינוּן שְׁעָרִין
דְתַלְיִין עַד טְבוּרָא. וְכָל הֵנִי שִׁיתָא, תַּלְתַּת מְפָאן וְתַלְתַּת מְפָאן, אֲתַמְשָׁכָן
וְתַלְיִין פְּלֵהוּן, בְּאִינוּן שְׁעָרֵי דְתַלְיִין וּמִתַּפְשָׁטִין בְּכָל גּוּפָא.

וּבְגִין דְהֵנִי תַלְתָּא אִינוּן בִּיקִירוּ דְדִיקְנָא יִתִיר מְפֵלְהוּ, פְּתִיב בְּהוּ שְׁמָא
קְדִישָׁא. דְכְתִיב, (תהלים קיח) מִן הַמְצֹר קָרָאתִי יְהוָה, עָנְנִי בְּמִרְחַב יְהוָה, יְיָ
לִי לֹא אִירָא. וְהָא דְאוּקִימְנָא בְּאֲדָרָא, מִן הַמְצֹר קָרָאתִי יְהוָה, מֵאֲתֵר דְשָׁרִי
דִיקְנָא לְאֲתַפְשָׁטָא, דְהוּא אֲתֵר (ס"א דחיק) רַחֲמֵי מְקַמֵּי אוּדְנִין, שְׁפִיר הוּא.

וּבְסַפְרָא דְאֲגַדְתָּא דְבִי רַב יִיבָא סְבָא, הֲכִי אָמַר וְאוּקִיב, דְשִׁירוּתָא
דְדִיקְנָא מְחַסֵּד עֲלָאָה, דְכְתִיב, (דברי הימים א כט) לֵךְ יְיָ הַגְדוּלָּה
וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְגו'. וְכָלָא הוּא, וְהֲכִי שְׁאֲרִי, וְתַשַּׁעָּה אֲתַמְשָׁכָן
וְתַלְיִין בְּדִיקְנָא, וּמְקַמֵּי אוּדְנִין, הֲכִי שְׁאֲרִי, וְקִיוּמָא לָא מִתְקִימִין אֶלָּא
בְּאֲתֵר אַחְרָא, כֶּמָּה דְאוּקִימְנָא.

וְכַד אַצְטְרִיף עֲלָמָא לְרַחֲמֵי, אַתְגְּלִיָּא מְזֻלָּא קְדִישָׁא. וְכָל הֵנִי תְּקוּנִין
דְבְדִיקְנָא יְקִירָא דְזַעִיר אַנְפִּין, פְּלֵהוּ רַחֲמֵי מְשַׁתְּכַחִי. וְכַד אַצְטְרִיף
לְדִינָא, מִתַּחֲזִיָּא דִינָא, וְכַדִּין עֲבָדִין נּוֹקְמִין לְשִׁנְאִיָּהוּן דְיִשְׂרָאֵל, לְאִינוּן
דְעָקִין לְהוּ. (דף רצ"ה ע"ב) כָּל יְקִירוּ דְדִיקְנָא, בְּאִינוּן שְׁעָרֵי דְתַלְיִין אִינְהוּ,
מְשׁוּם דְכָלָא בְּהָאֵי תַלְיִין.

כָּרְ הַנִּי שְׁעָרֵי דְדִיקְנָא דְזַעֲרֵי אַנְפִּין, כְּלֵהוּ קְשִׁישִׁין תְּקִיפִין, מְשׁוּם דְכְלָהוּ
אֲכַפְיִין לְדִינִין, בְּשַׁעְתָּא דְמַזְלָא קְדִישָׁא אֲתַגְלִי. וְכַד בַּעַא לְאַגְחָא
קְרָבָא, בְּהַאי דִיקְנָא אֲתַחְזִי כְגַבְרַת תְּקִיפָה, מְאָרִי נֶצַח קְרַבְיָא. וְכַדִּין מְרִיט
מָאן דְמְרִיט, וְאַגְלִישׁ מָאן דְאַגְלִישׁ.

הַנִּי תַשְׁעָה תְקוּנִין, אַמְרִין מִשֶּׁה זְמַנָּא תְנַיִנָּא, בְּשַׁעְתָּא דְאַצְטְרִיךְ לְאַהֲדָרָא
לוֹן כְּלֵהוּ רַחֲמֵי. דְאָף עַל גַּב דְתַלְיִסְרַת תְקוּנִין לָא אַמְרִין הַשְׁתָּא,
בְּכּוּוּנָא תְלִיָּא מְלֵתָא, דְהָא לָא יִיעוּל בְּהַנִּי תְקוּנִין לְאַדְפְּרָא, אֶלָּא בְּמַזְלָא
אֲתַפְּוּן, וְאַדְפֵּר לֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (במדבר יד) וַעֲתָה יַגְדֵּל נָא כַח יְיָ. מָאן
כַּח יְיָ. הַהוּא דְאֶקְרִי מַזְלָא קְדִישָׁא, סְתִימָא דְכָל סְתִימִין. דְחִילָא דָּא,
וְנִהֲרִי דָּא, מְמַזְלָא תְלִי. וְכִינּוּן דְאֶמַר מִשֶּׁה דָּא, וְאַדְפֵּר דָּא, וְאַתְפְּוּן בֵּיהּ,
אֶמַר הַנִּי תַשְׁעָה תְקוּנִין, דְתַלְיִין בְּזַעֲרֵי אַנְפִּין. בְּגִין דִּינִהֲרִי כְלֵהוּ, וְלָא
יִשְׁתַּכַּח דִּינָא. וְעַל דָּא כְלָא בְּמַזְלָא תְלִי.

הַאי דִיקְנָא כַד שְׂרָאן שְׁעָרֵי (ס"א לְאַתְעָרְבָא) לְאַתְעָרָא (נ"א לְאַתְאַרְבָּא), אֲתַחְזִי כְגַבְרַת
תְּקִיפָה כְּגַבְרַת מְאָרִי נֶצַח קְרַבִּין. בְּהַאי דִיקְנָא, נְגִיד מִשַׁח דְרַבּוּת
מַעֲתִיקָא סְתִימָאָה. כְּמָה דְאֵתְ אֶמַר, (תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יוֹרֵד
עַל הַזָּקֵן זָקֵן אֶהְרֵן.

אַלִּין שְׁעָרֵי לָא חַפְיִין עַל שְׁפּוּן, וְשְׁפּוּן כְּלֵהוּ סוּמְקִין כְּוּוּרְדָּא. דְכְתִיב,
(שיר השירים ה) שִׁפְתוֹתָיו שׁוֹשָׁנִים. שְׁפּוּן מְרַחֲשֵׁן גְבוּרָה, מְרַחֲשֵׁן
חֲכָמְתָּא. בְּאִינוּן שְׁפּוּן תְלִיִין טַב וּבִישׁ, חַיִּי וּמוֹתָא. מְאֵלִין שְׁפּוּן תְלִיִין
מְאַרְיֵהוּן דְאַתְעָרוּתָא, דְכַד מְרַחֲשֵׁן אֵלִין שְׁפּוּן, מִתְעָרִין כְּלָא לְמַגְזֵר
(פֶּאֲרִי) דִינָא, בְּכָל בְּתֵי דִינִין, (דְמְדוּרִיהוּן כְּהוּן, וְכִינּוּן כְּךָ) דְאַקְרוּן עִירִין. דְכְתִיב, (דניאל
ד) בְּגִזְרַת עִירִין פְּתַגְמָא וּמְאֶמַר וְגו'.

מְאֵי עִיר. בְּסְפָרָא דְאַגְדָּתָא, תְנִינן כְּמָה דְאֵתְ אֶמַר, (שמואל א כח) וַיְהִי עֶרְבָה.
דְמִתְעָרִין דִינִין לְאִינוּן דְלָא אֲתַרְחִימוּ לְעִילָא, בְּגִין כְּךָ מִתְעָרִין אֵלִין
דְאִינוּן מְאָרִי דְכְבוּ, (ס"א לְהוּ) (דְכְלָהוּ) וְעַם כָּל דָּא בְתַרִי גְוּוּנֵי בְרַחֲמֵי וְדִינָא,
וְעַל דָּא אֶקְרוּן עִיר וְקְדִישׁ דִינָא וְרַחֲמֵי.

וּבְאַלִּין שְׁפּוּן, אֲתַחְזִי פּוּמָא כַד אֲתַפְתַּח. רִוּחָא דְנְפִיק מִן פּוּמָא, בֵּיהּ
מִתְלַבְּשִׁין כְּמָה אֶלְפָה וְרַבְכּוּן. וְכַד אֲתַפְּשֵׁט, מִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ נְכִיָּאן
מְהִימְנֵי. וְכְלֵהוּ פֶּה יְיָ אֶקְרוּן. כַּד מְלִין נְפָקִין מִן פּוּמָא, וּמִתְרַחֲשִׁין
בְּשְׁפּוּן, מִתְנַהֲרִין לְכְלָהוּ תְמַנֵּי סְרִי אֶלְפִין עֲלָמִין, עַד דְמִתְקַטְרִין כְּלֵהוּ
כַחְדָּא, בְּתַמְנִיָּסַר אֶרְחִין וּשְׁבִילִין, דְאַשְׁתַּמוּדְעָן.

וּבְלָא מְחַפָּאן לְפּוּמָא דָּא, (כְּדָא) בְּלִישָׁן מְמַלֵּל רַבְרַבִּין בְּקִיטְרָא דְטִיהָרָא

בְּעוֹטְרָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שיר השירים ה) חֲכוּ מִמְּתָקִים, מִמְּתָקִים וְדָאֵי. מָאֵי חֲכוּ. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (איוב לד) וְחִידָּה יִטְעַם לְאֹכֹל. וְכֹלּוּ מִחֲמָדִים, אֵשׁ וּמִים. אֵשׁא וּמִיָּא מִתְּתַקְנָן, (ס"א מתדבקון ו'א) וְיֵאָן בְּצִיּוּרֵי, דְּהָא גְוֹנֵי מִתְּחַבְּרָן כְּחָדָא.

חֲכוּ, בְּאֵתוּוֹן רְשִׁימָן, דְּמִתְגַּלְפָּן בְּעֵטְרוֹי גְּלִידִין אַחַה"ע בְּגֵרוֹן. א', דְּטָרִיד מְלָכִין, (דניאל ב) וּמַהֲעֵדָה מְלָכִין, וּמַהֲקָם מְלָכִין. ח', דְּטָרִיד וְנַחֲתִית, וְסָלִיק וְעֵטִיר, כְּבִישׁ בְּאֵשׁא גְּלִיד בְּרוּחָא. ה' יְנִיקָה דְּאִמָּא, סְטִיר לְנוֹקְבָא, אֲתַפְּשֵׁט לְנוֹקְבָא רְבָא, בְּתִיאֻבְתָּא דְּקִרְתָּא קְדִישָׁא, דְּמִתְקַטְרִי אֲתָרִין דָּא בְּדָא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ד) הֵרַם הַמֹּר גִּבְעַת הַלְּבוּנָה. ע' טִיהָרָא דְּטִיפְסָא, גְּלִיפָא בְּשִׁיפְסָא, רְהִיטִין דְּעַנְפִין מִתְּאֲחָדָן, לְסֵטְרוֹי לְרוּחִין גְּלִיפִין.

וְהָא בְּרִזֵי דְּאֵתוּוֹן דְּשַׁלְמָה מְלָכָא, אֲתַעֲטְרוּ אֲלִין אֲתוּוֹן אַרְבַּע בְּאַרְבַּע, גִּיכ"ק בְּחִידָּה כְּמָה דְּאֵת אָמַר וְחִידָּה יִטְעַם לְאֹכֹל, (איוב ו) הַיֵּאֲכַל תִּפְּל מִבְּלֵי מְלַח וְגו' . וְכְתִיב (ישעיה לב) וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שְׁלוֹם. (תהלים ט)

הַנְּחַמְדִים מְזַהֵב וּמַפְז רַב וּמִתּוֹקִים וְגו' . מִתּוֹקִים וְדָאֵי. דְּוֹד מְלָכָא אָמַר, גַּם עַבְדְּךָ נִזְהָר בָּהֶם וְגו' . אֶסְהַדְנָא עָלֵי דְּכָל יוֹמָאֵי אֲזִדְהִרְנָא בְּהוּ, דְּלָא לְאֵטְעָאָה בְּהוּ, בַּר יוֹמָא חַד דְּעֵטִירְנָא עֵטְרִי מְלָכָא, בְּמַעֲרִתָּא דְּמִרוֹנְיָא, וְחִמִּינָא בּוּצִינָא דְּאֵשׁא מִתְּלַהֲטָא אֲפּוֹתְיָא דְּמִרוֹנְיָא (נ"א דמערתא), וְאֲזִדְעִזְעִנָא. מַהֲהוּא יוֹמָא אֲזִדְהִרְנָא בְּדַעֲתָאֵי בְּהוּ, וְלָא שְׁבִיקְנָא לּוֹן כָּל יוֹמָאֵי. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מָאן דְּאֲזִדְהִר בְּמִתִּיקָא דְּמְלָכָא, וְטַעִים בְּהוּ כְּדַקְחִזִי. עַל דָּא כְּתִיב, (תהלים לד) טַעְמוֹ וַרְאוּ כִי טוֹב יְי' וְגו' . וְכְתִיב (משלי ט) לְכוּ לַחֲמוּ בְּלַחְמֵי וְגו' .

אֲתַפְּשֵׁט דְּכוּרָא בְּדַעַת, וְאֲתַמְלִיין אַכְסְדְרִין וְאֲדְרִין, מְרִישָׁא דְּגוּלְגֻלְתָּא שְׂרִי, וְאֲתַפְּשֵׁט בְּכָל גּוּפָא, מְחִדּוֹי וְדְרוּעוֹי וּבְכָלָא. מְאַחֻרוֹי, אֲתַדְבֵּק נִיצוּצָא דְּבוּצִינָא דְּקִרְדִּינוּתָא, וְלַהֲטָא וְאַפִּיק (דף רצ"ו ע"א) גְּלַגְלִתָּא חָדָא, סְתִימָא מְפֹל סְטְרוֹי, וְנִהִירוּ (ס"א ונחיתו) דְּתַרִי מוּחֵי גְּלִיפָן בְּהוּ, וְאֲתַדְבֵּקַת בְּסֵטְרוֹי דְּכוּרָא. בְּגִין כֵּן אֲתַקְרִי (שיר השירים ה) יוֹנְתִי תַמְתִּי, אֵל תַּקְרִי תַמְתִּי אֵלָא תְּאוּמְתִי וְדָאֵי.

שְׁעָרוֹי דְּנוֹקְבָא כְּלִילָן בִּיהַ גְּוֹנֵי (ס"א גונוי בנו גונוי), כְּדַכְתִּיב, (שיר השירים ז) וְדַלְת רֵאשֶׁן פְּאַרְגָּמָן. אֲתַקְטֵר גְּבוּרָה בְּחִמְשׁ גְּבוּרָאן, וְאֲתַפְּשֵׁט נּוֹקְבָא בְּסֵטְרָהָא, וְאֲתַדְבֵּקַת בְּסֵטְרוֹי דְּכוּרָא.

עַד דְּאֲתַפְּרָשָׁא מְסֵטְרוֹי. וְאֲתִיאַת לְאֲתַחְבְּרָא עֲמִיהַ אֲפִין בְּאַפִּין. וְכַד

מתחברין מתחזיין חד גופא ממש. מהכא אוליפנא, דכר בלחודוי, אתחזי פלג גופא, וכלהו רחמי. וכך נוקבא. וכד מתחברין פחדא, אתחזי כלא חד גופא ממש, והכי הוא. אוף הקא, כד דכר אתחבר בנוקבא, כלא הוא חד גופא, ועלמין כלהו בחידו, דהא כלהו מגופא שלים מתברכן.

והיינו רזא, (שמות כ) על כן ברך יי' את יום השבת ויקדשהו. דהא אשתכח כלא בחד גופא שלים, דהא מטרוניתא אתדבקת במלפא, ואשתכח גופא חד. ועל כן ברכאן משתפחין בהאי יומא. ומהכא, מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא, אקרי פלג גופא, ולית ברכתא שריא במלה פגימא וחסירא, אלא באתר שלים, במלה שלים, ולא בפלגות מלה, ופלגות מלה לא אתקיים לעלמין, ולא אתברכן לעלמין.

נזי דנוקבא, כלא מנוי דדכורא הוא. והא אוקימנא מלי, ואשתמודען ביני חבריאי. מהאי נוקבא מתאחדן כל אינון דלתתא. מנה ננקין, ובה תבין, והיא אתקריאת אם לכלהו. פמה דאחרא אם לגופא, וכל גופא מנה (ס"א לנתא וכל נתא מנה) נקא. כך האי אם לכלהו אתרנין דלתתא.

בתיב, (משלי ז) אמור לחכמה אחתי את. אית חכמה ואית חכמה, והאי נוקבא, אתקרי חכמה זעירא לגבי אחרא ועל דא כתיב, (שיר השירים ח) אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו'. דהא דא בגלותא אתמשך. אחות לנו קטנה, ודאי קטנה אתחזי אבל רברבא היא, וסגיאה היא, דהא היא שלימו דנטיל מפלא. פמה דכתיב, (שם) אני חומה ושדי כמגדלות. ושדי דהא מליין אינון לינקא לכלא. פמגדלות, דאינון נהרין רברבין דנפקי מאימא עלאה.

הו אתפשט דכורא בימינא ושמאלא, בירותא דאחסנא. וכד גווי אתחברו, אקרי תפארת. ואתתקן כל גופא, ואתעביד אילנא רברבא, ותקיף, שפיר ונאה, (דניאל ד) תחותיה תטלל חיות פרא, ובענפוהי ידורון עופי שמיא, ומזון לכלא ביה. דרועוי ימינא ושמאלא. בימינא חיים וחסד, בשמאלא מיתה וגבורה. מעוי, אתתקן בדעת, ואתמליין כל אכסדרין ואדרין, פמה דאמינא, דכתיב, (משלי כד) ובדעת חדרים ימלאו.

הו אתפשט גופא, בתרין שוקין. ומתאחדן בינייהו תרין פולין, ותריין ביעי דדכורא. דכל משחא ורבות וחילא (דדכורא) דכל גופא, בהו אתפנש, דכל חילין דנפיק, מנהון נפקין. ושריין כלא בפום אמה. ובגין כך אקרון צבאות, (דכל גופא, בהו אתפנש, ושריין כלא בפום אמה. ובגין כך אקרון צבאות, דכל חילין דנפיק, מנהון נפקין) ואינון נצח והוד. תפארת, יהו"ה. נצח והוד, צבאות. ובגין כך יהו"ה צבאות.

אָמַר דְּדְכוּרָא, סִיּוּמָא (נ"א כְּסוּתָא) דְּכָל גּוּפָא, וְאֶקְרִי יְסוּד. וְדָא הוּא דְרָגָא
דְּמַבְסָם לְנוּקְבָא. וְכָל תִּיאוּבְתָא דְּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, בְּהַאי יְסוּד
עֵייל לְנוּקְבָא, לְאַתְר דְּאֶקְרִי צִיּוֹן. דְּהָתָם הוּא אַתְר כְּסוּתָא דְּנוּקְבָא, כְּבֵית
רַחֵם לְאַתְתָּא. וּבְגִין כֵּן, יִי צְבָאוֹת אֶקְרִי יְסוּד.

בְּתִיב (תהלים קלב) כִּי בָחַר יִי בְּצִיּוֹן אֹוֶה לְמוֹשֵׁב לוֹ. כִּד אַתְפְּרָשְׁת
מְטְרוֹנִיתָא, וְאַתְחַבְרַת בְּמַלְכָא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין, בְּמַעְלֵי שְׁבֵתָא.
אַתְעָבִיד כִּלְא חַד גּוּפָא, וְכַדִּין יְתִיב קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכוּרְסִיִּיה. וְאֶקְרִי
כִּלְא שְׁמָא שְׁלִים, שְׁמָא קִדִּישָׁא, בְּרִיךְ שְׁמִיה לְעָלַם לְעָלְמֵי עֲלָמִין. כִּל
אַלִּין מְלִין סְלִיקְנָא עַד יוּמָא דָּא, דְּאַתְעֶטֶר בְּהוּ לְעָלְמָא דְּאַתִּי, וְהִשְׁתָּא
אַתְגַּלְיִין הָכָא, זַפְּאָה חוּלְקִי.

הַאי מְטְרוֹנִיתָא, כִּד אַתְחַבְרַת עִם מַלְכָא, כִּל עֲלָמִין מִתְבָּרְכִין, וְאַשְׁתַּכְּחוּ
בְּחִדּוּתָא דְּכִלְא. (דף רצ"ז ע"ב) כְּמָה דְּדְכוּרָא כְּלִיל בְּתִלְתָּא, וְשִׁירוּתָא
בְּתִלְתָּא. כֵּן כִּלְא הָכִי, וְסִיּוּמָא דְּכָל גּוּפָא הָכִי, וּמְטְרוֹנִיתָא לָא מִתְבָּרְכָא,
אַלְא בְּכִלְלָא דְּתִלְתָּא אֲלִין, דְּאַיְנוּן נְצַח הוּד יְסוּד, וּמִתְבַּסְמָא וּמִתְבָּרְכָא
בְּאַתְר דְּאֶקְרִי קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים דְּלְתַתָּא. דְּכְתִיב, (תהלים קלב) כִּי שָׁם צִוָּה יִי אֶת
הַבְּרָכָה. דְּהָא תְרִין דְּרָגִין אֲיִנוּן לְעֵילָא וְתַתָּא. וּבְגִין כֵּן לִית רְשׁוּתָא
לְמִיעַל תַּמָּן, כִּד כְּהֵנָּא רַבָּא, דְּאַתִּי מִן סְטְרָא דְּחֶסֶד. בְּגִין דְּלָא עֵייל
לְהֵוּא אַתְר דְּלְעֵילָא, אֲלָא הֵוּא דְּאֶקְרִי חֶסֶד, וְעֵייל בְּקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים,
וּמִתְבַּסְמַת נוּקְבָא. וּמִתְבָּרְכָא הַאי קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים בְּגוּ לְגוּ, אַתְר דְּאֶקְרִי
צִיּוֹן. צִיּוֹן וִירוּשָׁלַם, תְרִין דְּרָגִין אֲיִנוּן, חַד רַחֲמֵי, וְחַד דִּינָא. צִיּוֹן,
דְּכְתִיב, (ישעיה א) צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תִּפְדֶּה. יְרוּשָׁלַם, דְּכְתִיב, (ישעיה א) צֶדֶק יִלִּין
כֵּן פְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

וְכָל תִּיאוּבְתָא דְּדְכוּרָא לְגַבֵּי נוּקְבָא, הָכָא הוּא, וְקִרְיָנָן לְהוּ בְרָכָה, דְּמִתַּמָּן
נְפָקִי בְרַפְּן לְכַלְהוּ עֲלָמִין, וְכַלְהוּ מִתְבָּרְכִין. הַאי אַתְר אֶקְרִי קִדְשׁ. וְכָל
קִדְשִׁים דְּדְכוּרָא עֵיילִין תַּמָּן, בְּהֵוּא דְּרָגָא דְּאַמִּינָא, וְכַלְהוּ אַתְיִין מְרִישָׁא
עֲלָאָה דְּגוּלְגֻלְתָּא דְּדְכוּרָא, מְסֻטְרָא דְּמוּחֵי עֲלָאֵי, דְּשְׁרִיין בֵּיה, וְנָגִיד
הֵהִיא בְרָכָה בְּכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא, עַד אֲיִנוּן דְּאַקְרוּן צְבָאוֹת. וְכָל הֵוּא נָגִידוּ
דְּאַתְנָגִיד מְכָל גּוּפָא, מִתְכַּנְשֵׁי תַמָּן, וְעַל דָּא אֶקְרוּן צְבָאוֹת, דְּכָל צְבָאוֹת
דְּעֲלָאִין וְתַתָּאִין תַּמָּן נְפָקִין. וְהֵוּא נָגִידוּ בְּתַר דְּאַתְכַּנְשֵׁי, תַּמָּן שְׁרִיין לִיה
בְּהֵוּא יְסוּד קִדִּישָׁא, כִּלְא חוּרָא, בְּגִין כֵּן אֶקְרִי חֶסֶד. וְהֵוּא חֶסֶד עֵייל
לְקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּכְתִיב (תהלים קל"ג) כִּי שָׁם צִוָּה יִי אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
הַעוֹלָם.

אמר רבי אבא, לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים, עד דאשתכחו מלוי, ואנא כתבנא, סברנא למכתב טפי, ולא שמענא. ולא זקיפנא רישא, דנהורא הוה סגי, ולא הוה יכולנא לאסתכלא. אדהכי אדדעזענא, שמענא קלא דקארי ואמר (משלי ג) ארף ימים ושנות חיים וגו'. שמענא קלא אחרא, (תהלים כא) חיים שאל ממך וגו'.

בר הווא יומא, לא אפסיק אשא מן ביתא, ולא הוה מאן דמטי לגביה, דלא יכילו דנהורא ואשא הוה בסוחרניה. כל הווא יומא נפילנא על ארעא, וגעינא. פתר דאזיל אשא, חמינא לבוצינא קדישא קדש הקדשים, דאסתלק מן עלמא, אתעטף שכיב על ימיניה, ואנפוי חייכין. קם רבי אלעזר בריה, ונטיל ידוי ונשיק לון, ואנא לחיכנא עפרא דתחות רגלוי. בעו חברייא למבפי, ולא יכילו למללא. שארו חברייא בבכיה, ורבי אלעזר בריה נפיל תלת זמנין, ולא יכיל למפתח פומיה. לבתר פתח ואמר, אבא אבא. תלת הוו, חד אתחזרו. השתא תנווד חיותא, צפראן טאסין, משתקען בנוקבאן דימא רבא, וחברייא כלהו שתניין דמא.

קם רבי חייא על רגלוי ואמר, עד השתא בוצינא קדישא מסתפל (ס"א משתפל) עלן. השתא לאו הוא עדן, אלא לאשתדלא ביקריה. קם רבי אלעזר ורבי אבא, נטלו ליה בטיקרא דסיקלא, מאן חמא (ס"א ערעורא וערבוביא) ערבוביא דחברייא, וכל ביתא הוה סליק ריחין סליקו ביה בפורייה, ולא אשתמש ביה, אלא רבי אלעזר ורבי אבא.

אתו טריקין, ומארי תריסין דכפר צפרי וטרדאן בהו (ס"א דצפרי וטרדא ובהו) בני מרונא, צווחין בקטירין, דחשיבו דלא יתקבר תמן. פתר דנפק פורייה, הוה סליק באורא. ואשא הוה להיט קמיה, שמעו קלא, עולו ואתו, ואתפנשו להילולא דרבי שמעון, (ישעיה נז) יבא שלום ונוחו על משכבותם.

בר עאל למערתא שמעו קלא במערתא, זה האיש מרעיש הארץ מרגיז ממלכות, פמה פטרין ברקיעא משתפכין (ס"א ולא משתפחין) ביומא דין בגינה, דנא רבי שמעון בן יוחאי, דמאריה משתפח ביה בכל יומא. זכאה חולקיה לעילא ותתא. פמה גניזין עלאין מסתמרין ליה, עליה אתמר (דניאל יב) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלה לקץ הימין. (עד כאן האדרא זוטא קדישא).

פְּרִשְׁת הַאֲזִינוּ

פְּרִשְׁת הַאֲזִינוּ

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל קָמִי
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקִדְמִיתָא קָרָא לֹון
גוֹי קְדוֹשׁ, דְּכִתִּיב, (דברים יד) כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה
וְגוֹ'. לְבַתֵּר קָרָא לֹון קִדְשׁ, דְּכִתִּיב, (ירמיה ב)
קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיְיָ, רֵאשִׁית (דף רצ"ו ע"א) תְּבוּאֹתָהּ.
מָה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אָמַר רַבִּי אַבְּא, קִדְשׁ
עֲלָאָה מִפְּלָא, דְּהִכִּי תַנִּינָן, כַּד אֲתַחֲבָרֵן פְּלָהוּ
קְדוּשֵׁי כַּחְדָּא, אֶקְרוּן קְדוֹשׁ. וְכִלְהוּ סִלְקִין
וּמְתַפְנְשִׁין לְהֵוּא אֲתֵר עֲלָאָה, דְּאֶקְרִי קִדְשׁ.
וּבְגִין כַּךְ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל
אֲתַעְבִּיד מְנִייהוּ. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל בְּתַלְתָּ
דְּרַגִּין מִתַּעֲטְרִין, כַּד אֲתַחֲבָרֵן כַּחְדָּא, אֶקְרוּן
קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיְיָ, דְּאִיהִי רֵאשִׁית. וְהָא
אוּקְיָמְנָא תְּבוּאֹתָהּ, בְּה"א. כָּל אוּכְלִיו
יֶאֱשָׁמוּ, מָאי כָּל אוּכְלִיו יֶאֱשָׁמוּ. אָמַר רַבִּי
אַבְּא, הָא אֲתַמַּר, דְּכִתִּיב, (ויקרא כב) וְאִישׁ כִּי
יֹאכַל קִדְשׁ בְּשַׁגָּה. וּכְתִיב (שם) וְכָל זֶר לֹא
יֹאכַל קִדְשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל אֶקְרוּן קִדְשׁ, בְּגִין כַּךְ כָּל
אוּכְלִיו יֶאֱשָׁמוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה חֲבִיבִין
יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
בְּרֵאשׁוּנָה קָרָא לְהֵם גוֹי קְדוֹשׁ,
שְׁפָתוּב (דברים יד) כִּי עִם קְדוֹשׁ
אֲתָה וְגוֹ', וּלְבַסּוּף קָרָא לְהֵם
קִדְשׁ, שְׁפָתוּב (ירמיה ב) קִדְשׁ
יִשְׂרָאֵל לַה' רֵאשִׁית תְּבוּאֹתָהּ.
מָה בֵּין זֶה לְזֶה? אָמַר רַבִּי אַבְּא,
קִדְשׁ - עֲלִיוֹן מִפְּלָם. שְׁפָךְ
לְמַדְנֹו, כַּאֲשֶׁר מִתְחַבְּרִים כָּל
הַקְּדוּשִׁים כְּאַחַד, נִקְרָאִים קְדוֹשׁ.
וְכֹל עוֹלָם וּמְתַפְנְסִים לְאוֹתוֹ
מְקוּם עֲלִיוֹן שְׁנַקְרָא קִדְשׁ.
וּמְשׁוּם זֶה קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ.
קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה מְהֵם. וּמְשׁוּם
שִׁישְׂרָאֵל מְכַתְרִים בְּשִׁלְשׁ
מִדְּרָגוֹת, כַּאֲשֶׁר מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד
נִקְרָאִים קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לַה', שְׁהִיא
רֵאשִׁית. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ תְּבוּאֹתָהּ,
בְּה"א. כָּל אוּכְלִיו יֶאֱשָׁמוּ. מָהוּ
כָּל אוּכְלִיו יֶאֱשָׁמוּ? אָמַר רַבִּי
אַבְּא, הָרִי נְאָמַר, שְׁפָתוּב (ויקרא כב)
וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קִדְשׁ בְּשַׁגָּה.
וְכַתוּב (שם) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל
קִדְשׁ, וַיִּשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ קִדְשׁ,
מְשׁוּם כַּךְ כָּל אוּכְלִיו יֶאֱשָׁמוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שִׁירוּתָא וְסִיּוּמָא דְּכֻלָּא,
אֲתַפְּלִיל בְּקִדְשׁ. (ס"א א') וְחַכְמָה עֲלָאָה
קִדְשׁ אֶקְרִי, וְכַד נְהִיר דָּא חַכְמָה עֲלָאָה,
חַכְמָה דְּשִׁלְמָה נְהִיר. כַּמָּה דְּכִתִּיב, (מלכים א ה)
וְתָרַב חַכְמַת שִׁלְמָה, דְּקִיּוּמָא סִיְהֵרָא
בְּאֲשִׁלְמוּתָא. וְהָא אוּקְיָמְנָא. וְכַד אֲתַבְּרָכָא
מִיסוּד, הִכִּי קְרִינָן לָהּ קִדְשׁ, דְּאִיהוּ אֲנְהִיר
בְּשִׁלְמֹו. וְכַד לָא אֲתַנְהֵרָא מִתַּעֲטְרָא
בְּאֲשִׁלְמוּתָא, קְרִינָן לָהּ רוּחַ הַקִּדְשׁ, וְלֹא
אֲתַקְרִי קִדְשׁ כִּי הוּא דְּלַעֲיָלָא. וְכַד מִתְּבָרְכָא
מֵהָאִי יְסוּד, וַיִּנְקָא לְכָל אֵינֹון דְּלַתְתָּא, אֲתַקְרִי
אֵם, כִּי הִיא דְּלַעֲיָלָא. וְקְרִינָן לִיהּ קְדוּשִׁים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַתְּחִלָּה וְסִיּוּם
שֶׁל הַכֹּל נִכְלָל בְּקִדְשׁ. (א) וְחַכְמָה
עֲלִיוְנָה נִקְרָאת קִדְשׁ, וְכַאֲשֶׁר
מֵאִירָה הַחַכְמָה הָעֲלִיוְנָה הַזֶּה,
מֵאִירָה חַכְמַת שִׁלְמָה, כְּמוֹ
שְׁפָתוּב (מלכים א ה) וְתָרַב חַכְמַת
שִׁלְמָה, שְׁעוּמַדַּת הַלְּבָנָה
בְּשִׁלְמוּתָהּ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. וְכַאֲשֶׁר
מִתְּבָרְכַת מִהִיסוּד, כַּךְ קוֹרְאִים
לָהּ - קִדְשׁ, שְׁהִיא מֵאִירָה
בְּשִׁלְמוּתָהּ. וְכַאֲשֶׁר לֹא מֵאִירָה
וְנִכְתְּרַת בְּשִׁלְמוּתָהּ, קוֹרְאִים לָהּ
רוּחַ הַקִּדְשׁ, וְלֹא נִקְרָאת קִדְשׁ
כְּאוֹתוֹ שֶׁל מַעְלָה. וְכַאֲשֶׁר
מִתְּבָרְכִים מִזֶּה הִיסוּד וּמִיְנִיקָה
לְכָל אֵלוֹ שֶׁל מִטָּה, נִקְרָאת אֵם,

וְכַדִּין קְרִינָן לִיהּ קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, דְּבִיהּ פְּלָה דְּכִתִּיב, (שיר השירים ד) אֲתִי

באותה שלמעלה, וקוראים לה קדשים. ואז קוראים לה קדש הקדשים, שבו כלה, שכתוב (שיר השירים ד) אתי מלכנון פלה וגו'. מהו לכנון? זה עדן, שהלבין מפל הצדדים. ועדן הרי ידוע אצל החברים.

למדנו, כתוב פי שם ה' אקרא. מהו פי שם ה' אקרא? אמר רבי שמעון, הרי כתוב הבו גדל לאלהינו. אמר רבי אבא, הבו גדל - זו גדלה. הצור תמים פעלו - זו גבורה. פי כל דרכיו משפט - זו תפארת. אל אמונה - זה נצח. ואין עול - זה הוד. צדיק - זה יסוד. וישר - זה צדק. הרי הכל שם קדוש של הקדוש ברוך הוא, ומשום זה פי שם ה' אקרא.

אמר רבי יוסי, שם ה' ממש. ומשה באותה שעה גלה להם לישראל, שכתוב (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וגו'. מפאן למדנו, אותו צדיק שחקמה עליונה בו, פאשר מגיע יומו להסתלק מהעולם, צריך לגלות אותה חקמה לאלו שרוח קדושה ביניהם. מנין לנו? ממש, שכתוב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום, וכתוב (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו'.

ואם לא, עליו כתוב, (משלי א) אל תמנע טוב מבצעו. כמו שנאמר (משלי ד) פי לקח טוב נתתי לכם וגו'. (משלי א) בהיות לאל ידך לעשות. טרם תסתלק מן העולם, ולא נתנה לך רשות לגלות.

אמר רבי חייא, פסוק זה למדנו ממנו חקמה עליונה, וכך הוא. אבל סוף הפסוק מקשר קשר של האמונה במה שכתוב הוא, כמו שנאמר צדיק וישר הוא. כלם

מלכנון פלה וגו'. מאי לכנון. דא עדן, דאתלבן מפל סטרין. ועדן הא ידוע לגבי חברי.

תאנא, פתיב פי שם יי' אקרא, מאי כי שם יי' אקרא. אמר רבי שמעון, הא כתיב הבו גדל לאלהינו. אמר רבי אבא, הבו גדל, דא גדולה, הצור תמים פעלו, דא גבורה. פי כל דרכיו משפט, דא תפארת. אל אמונה, דא נצח. ואין עול, דא הוד. צדיק, דא יסוד. וישר, דא צדק. הא כלא שמא קדישא דקודשא בריך הוא, ובגין כך פי שם יי' אקרא.

אמר רבי יוסי, שם יי' ממש. ומשה בההיא שעתא גלי להו לישראל. דכתיב, (דברים לא) בן מאה ועשרים שנה אנכי היום וגו'. מפאן אוליפנא, ההוא זפאה דחקמתא עלאה ביה, פד מטי יומא לאסתלקא מעלמא, בעי לגלאה ההיא חקמתא, לאינון די רוח קדישא בינייהו. מנלן. ממש. דכתיב בן מאה ועשרים שנה אנכי היום. וכתוב, (שם) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וגו'.

ואם לאו, עליה פתיב, (משלי א) אל תמנע טוב מבצעו. פמה דאת אמר, (משלי ד) פי לקח טוב נתתי לכם וגו'. (משלי א) בהיות לאל ידך לעשות. עד לא תסתלק מן עלמא, ולא אתייהיב לך רשותא לגלאה.

אמר רבי חייא, האי קרא אוליפנא מניה חקמתא עלאה, והכי הוא. אבל סיפיה דקרא, מקשר קשרא דמהימנותא, במאי דכתיב הוא. פמה דאת אמר, צדיק וישר הוא. פלומר הוא כלא. הוא חד בלא פרודא. דאי תימא כל הני סגיאין אינון, חזר ואמר פלומר, הוא הפל, הוא אחד בלא פרוד. שאם תאמר שכל אלו רבים הם - חזר ואמר הוא, כלם

עולים ומתקשרים ומתאחדים באחד. והכל - הוא הנה, והוא הנה, והוא הנה, והוא אחד. ברורה שמו לעולם ולעולמי עולמים. (על) עד כאן מתקשרים דברים ומתאחדים דברים קדושים של שמו של הקדוש ברורה הוא.

אשרי חלקו של מי שקורא למלך ויודע לקרא כמו שצריך. ואם הוא קורא ולא יודע למי קורא, מתרחק הקדוש ברורה הוא ממנו, שכתוב (תהלים קמה) קרוב ה' לכל קראיו וגו'. קרוב ה' לכל קראיו, למי קרוב? חזר ואמר, לכל אשר יקראהו באמת. וכי יש מי שיקרא לו בשקר? אמר רבי אבא, כן, אותו מי שקורא ולא יודע למי קורא. מנין לנו? שכתוב לכל אשר יקראהו באמת. מהו באמת? בכתובה של חותמת המלך, שהוא שלמות הכל. זהו שכתוב (מייכה ז) תתן אמת ליצקב חסד לאברהם. ומשום כך, לכל אשר יקראהו באמת כתוב. אשרי חלקו של מי שנכנס ויצא לדעת דרכיו של הקדוש ברורה הוא, ועל זה כתוב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה וגו'. וכתוב (ישעיה ט) ועמך כלם צדיקים וגו'.

רמנו, אמר רבי יצחק, כל אלו התקונים וכל אלו הדברים נמסרו לקוצרי השדה. ולמדנו, רשעים כבכול עושים פגם למעלה. איזה פגם? כמו שכתוב, שחת לו לא בניו מומם, שהרי כל אלו התקונים לא נמצאים כמו שצריך. כתוב אחד אומר, (ישעיה נט) וילבש צדקה פשרין, וכתוב אחד אומר, (שם) וילבש בגדי נקם תלבשת. אלא אמר רבי יצחק, וילבש צדקה - לא זכו, וילבש בגדי נקם וגו'.

הוא, בלהו סלקין ומתקשרין ומתאחדין בחד. וכלא, הוא הנה, והוא הנה, והוא יהא. והוא חד. בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמין. (על) עד כן מתקשרין מלין, ומתאחדין מלין קדישין, דשמא דקודשא בריך הוא.

זכאה חולקיה מאן דקרי למלכא, וינדע למקרי בדקא יאות. ואי איהו קרי ולא ידע למאן קרי, אתרחיק קדשא בריך הוא מניה, דכתיב, (תהלים קמה) קרוב יי' לכל קראיו וגו'. קרוב יי' לכל קראיו, למאן קרוב. חזר ואמר, לכל אשר יקראהו באמת, וכי אית מאן דיקרי ליה בשקרא. אמר רבי אבא אין, ההוא מאן דקרי ולא ידע למאן דקרי. מנלן. דכתיב לכל אשר יקראהו באמת. מאי באמת. בחותמא דגושפנקא דמלכא, דהוא שלימו דכלא. הדא הוא דכתיב, (מייכה ז) תתן אמת ליצקב חסד לאברהם. ובגין כך לכל אשר יקראהו באמת פתיב. זכאה חולקיה דמאן דעאל, ונפק למנדע ארחוי דקודשא בריך הוא. ועל דא כתיב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה וגו'. וכתיב (ישעיה ט) ועמך כלם צדיקים וגו'.

תניא אמר רבי יצחק, כל הני תקונין, וכל הני מלי, למחצדי חקלא אתמסרין. ותנין, חייבין בבככול עבדין פגימותא לעילא. מאי פגימותא. פמה דכתיב, שחת לו לא בניו (דף רצ"ז ע"ב) מומם דהא כל הני תקונין לא משתפחי בדקא יאות. כתוב אחד אומר, (ישעיה נט) וילבש צדקה פשרין, וכתוב אחד אומר (שם) וילבש בגדי נקם תלבשת. אלא אמר רבי יצחק, וילבש צדקה, בזמנא דישראל זכאן. לא זכו, וילבש בגדי נקם וגו'.

בזמן שישראל זכאים. לא זכו - וילבש בגדי נקם וגו'.

אמר רבי יוסי, מה הפגם? כמו שלמדנו, שהאבות לא מסתפקים (מסתפקים) להתברך מאותה ההשקיה של הנחל, כל שכן הבנים, כמו שנאמר שחת לו לא בניו מומם. מהו לו לא - שתי פעמים. אלא אחד למעלה ואחד למטה.

וזהו שאמר רבי שמעון, כל זמן שהרשעים מתרבים בעולם, כביכול שם הקדוש לא מתברך בעולם. וכל זמן שהרשעים לא מתרבים בעולם, שם הקדוש מתברך בעולם. זהו שכתוב (תהלים קד) יתמו חטאים וגו', ברכי נפשי את ה' הללויה. אמר רבי אבא, מקרא זה ממש הוא, שכתוב שחת לו לא בניו מומם. מי גורם למום זה? דור עקש ופתלתל. משום שאלו הרשעים והדור נמצא כף.

משום זה, אחר שאמר משה כל אלו הדברים והזכיר השם הקדוש כמו שצריך, אמר, ודאי צדיק וישר הוא, דבר פתקונו. אבל שחת לו לא בניו מומם. מה הטעם כף? משום שהם דור עקש ופתלתל. אמר רבי יהודה, לו לא, פלומר לגרמייהו עבדין דא להסתלק מהעולם. אמר רבי אבא, לו לא, הרי בארנו וכף הוא. מה כתוב אחריו? הלה תגמלו זאת, לשלם גמול זה להקדוש ברוך הוא על כל אלו הטובות שגורם לה ועשה עבורך.

רבי אלעזר פתח, (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם וגו'. זכאים הם ישראל על כל אמות עובדי כוכבים ומזלות, שאף על גב שהרגיזו לפני אדונם, הקדוש ברוך הוא לא רוצה לעזב אותם. שפכל מקום שגלו בין העמים, הקדוש ברוך

אמר רבי יוסי מאי פגימותא. פמה דתנינן, דאבהן לא מסתפקין (ס"א מסתפקון) לאתברכא מההוא שקיו דנחלא. כל שכן בנין. פמה דאת אמר, שחת לו לא בניו מומם. מאי לו לא תרי זמני. אלא חד לעילא, וחד לתתא.

והיינו דאמר רבי שמעון, כל זמנא דחייביא סגיאו בעלמא, כביכול שמא קדישא לא מתברך בעלמא. וכל זמנא דחייביא לא סגיאו בעלמא, שמא קדישא מתברך בעלמא. הדיא הוא דכתיב, (תהלים קד) יתמו חטאים וגו', ברכי נפשי את יי' הללויה. אמר רבי אבא, מקרא זה ממש הוא, דכתיב שחת לו לא בניו מומם. מאן גרים לחבלותא דא. דר עקש ופתלתל, בגין דאינון חייביא ודרא אשתכח הכי.

בגין כן בטר דאמר משה כל הני מלין, ואדפר שמא קדישא כדקא יאות, אמר ודאי צדיק וישר הוא, מלה בתקונייה. אבל שחת לו לא בניו מומם. מאי טעמא הכי. משום דאינון דר עקש ופתלתל. אמר רבי יהודה, לו לא, פלומר לגרמייהו עבדין דא חייבין, דגרמין לאסתלקא ברבאן מעלמא. אמר רבי אבא, לו לא, הא אוקימנא והכי הוא. מה כתיב בתריה. הליי' תגמלו זאת, לשלמא גמול דא לקודשא בריך הוא, על כל אינון טבאן דגרים לה, ועביד לקבלה.

רבי אלעזר פתח, (ויקרא כו) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם וגו'. זכאין אינון ישראל, על כל עמין עובדי כוכבים ומזלות, דאף על גב דארגיזו קמי מאריהון, קדשא בריך הוא לא בעי לשבקא לון. דבכל אתר דגלו ביני עממיא, קדשא בריך הוא עמהון בגלותא.

הוא עִמָּהֶם בְּגִלוֹת. זְהוּ שְׁפָתוֹב
וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ
אִיבִיָּהֶם וְגו'.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, וְאָף גַּם זֹאת
בְּהִיּוֹתֶם.

בֵּא רְאֵה פֶּמָּה הַחֲכִיבוֹת שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלָפֵי יִשְׂרָאֵל,
שָׂאָף עַל גֵּב שְׁגוּרָמִים לְגִלוֹת בֵּין
הָעַמִּים, הַשְּׂכִינָה לֹא סָרָה מֵהֶם
לְעוֹלָמִים. שְׁלֹא תֹאמַר שֶׁהֶם
לְבָדֶם בְּגִלוֹת נִמְצְאִים, אֶלֶּא -
וְאָף גַּם זֹאת, עִמָּהֶם נִמְצְאִים.
זְהוּ שְׁפָתוֹב וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם
בְּאֶרֶץ אִיבִיָּהֶם וְגו'.

רַמְבַּדְךָ שֶׁהִתְרַגַּז עַל בְּנוֹ, גָּזַר עָלָיו
עֲנֵשׁ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ וּלְלַכֵּת
לְאֶרֶץ רְחוֹקָה. שְׁמַעַה הַמַּלְכָּה
וְאָמְרָה: הוֹאִיל וּבְנֵי הוֹלֵךְ לְאֶרֶץ
רְחוֹקָה וּמְשַׁלֵּיךְ אוֹתוֹ הַמַּלְכָּה
מֵהִיכָלוֹ, אֲנִי לֹא אֶעֱזֹב אוֹתוֹ. אוֹ
שְׁנִינּוּ כְּאֶחָד נָשׁוּב לְהִיכָל שֶׁל
הַמַּלְכָּה, אוֹ שְׁנִינּוּ כְּאֶחָד נָשׁוּב
בְּאֶרֶץ אַחֲרָת. לְעֵתִים פּוֹקֵד
הַמַּלְכָּה עַל הַמַּלְכָּה, וְלֹא מוֹצְאָהּ,
שְׁהִיָּתָה הוֹלְכָת עִם בְּנוֹ. אָמַר:
הוֹאִיל וְהַמַּלְכָּה שָׁם, שְׁנִינָהֶם
יִשׁוּבוּ.

וּבִזְמַן שֶׁיִּפְקֵד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמַלְכָּה, פּוֹקֵד אוֹתָהּ בַּתְּחִלָּה,
וּבְגִלְלָהּ פּוֹקֵד אֶת בְּנָיו. זְהוּ
שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת 1) וְגַם אֲנִי שְׁמַעְתִּי
אֶת נְאֻקַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. מִי
גוֹרֵם שְׁאֲנִי שׁוֹמַע צְרָתָם?
כְּבִיכּוֹל הַמַּלְכָּה. שְׁאֲנִי זוֹכֵר
אוֹתָהּ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (שֵׁם) וְאֶזְכֹּר
אֶת בְּרִיתִי. וְכַתּוּב (שֵׁם ב) וְיִזְכֹּר
הָאֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ. וְכֹאֲשֶׁר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַחֲזִיר אֶת
יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוֹת, מֵה פְּתוּב?
(דְּבָרִים ל) וְשָׁב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת
שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ. זֶה הַמַּלְכָּה. וְעוֹד
פְּתוּב, (תְּהִלִּים פֹּה) רְצִיתָ ה' אֶרְצֶךָ
שְׁבַת שְׁבוֹת יַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲלֵי' תִּגְמְלוּ

הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ
אִיבִיָּהֶם וְגו'.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, וְאָף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתֶם.

הָא חֲזִי, כְּמָה חֲכִיבוֹתָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
לְגַבִּיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, דְאָף עַל גֵּב דְגַרְמִין
לְמַגְלֵי בִינֵי עַמְמָיָא, שְׂכִינְתָא לֹא אֲתַעֲדִיאַת
מִנְהוֹן לְעֵלְמִין. דְלֹא תִימָא דְאִינוּן בְּלַחֲוֹדֵייהוּ
בְּגִלוֹתָא מְשַׁתְּפַחִין. אֶלֶּא וְאָף גַּם זֹאת עִמָּהוֹן
מְשַׁתְּפַחִין. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וְאָף גַּם זֹאת
בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אִיבִיָּהֶם וְגו'.

רַמְבַּדְכָּא דְאֶרְגִּז עַל בְּרִיָּה, גָּזַר עָלֶיהָ עוֹנֵשָׁא
לְאִתְרַחֲקָא מִנֶּיהָ, וּלְמִיזַל לְאֶרְעָא
רְחִיקָא. שְׁמַעַה מְטְרוֹנִיתָא וְאָמְרָה, הוֹאִיל
וּבְרֵי אֲזִיל לְאֶרְעָא רְחִיקָא, וְשַׁדִּי לִיָּה מְלָפָא
מֵהִיכָלֶיהָ, אֲנָא לֹא אֶשְׁבּוֹק לִיָּה, אוֹ תְרוּוֹנָא
כְּחֻדָּא נִיטוּב לְהִיכָלָא דְמְלָפָא אוֹ תְרוּוֹנָא
כְּחֻדָּא נִיטִיב בְּאֶרְעָא אַחֲרָא. לְזַמְנִין, פְּקִיד
מְלָפָא עַל מְטְרוֹנִיתָא, לֹא אֶשְׁפַּחָה. דְהַוּוֹת
אֲזַלַת עִם בְּרִיָּה, אָמַר, הוֹאִיל וּמְטְרוֹנִיתָא
תִּמְן, תְרוּוִיָּהוּ יְתוּבוּן.

וּבְזַמְנָא דְפְקִיד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמְטְרוֹנִיתָא,
פְּקִיד לָהּ בְּקַדְמִיתָא, וּבְגִינָה פְּקִיד
לְבָנוֹי. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת 1) וְגַם אֲנִי
שְׁמַעְתִּי אֶת נְאֻקַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. מֵאֵן גְּרִים
דְאֲנָא שְׁמַעְנָא עֵקֶתְהוֹן. כְּבִיכּוֹל, מְטְרוֹנִיתָא.
דְדְכְרָנָא לָהּ. הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת 1) וְאֶזְכֹּר
אֶת בְּרִיתִי. וְכַתִּיב (שְׁמוֹת ב) וְיִזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
בְּרִיתוֹ. וְכַד קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא יַהֲדֵר לְיִשְׂרָאֵל
מִן גְּלוֹתָא, מֵה כְּתִיב. (דְּבָרִים ל) וְשָׁב יי' אֱלֹהֶיךָ
אֶת שְׁבוּתֶךָ וְרַחֲמֶךָ, דָּא מְטְרוֹנִיתָא. וְעוֹד
פְּתִיב, (תְּהִלִּים פֹּה) רְצִיתָ יי' אֶרְצֶךָ שְׁבַת שְׁבוֹת
יַעֲקֹב.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הֲלֵי' תִּגְמְלוּ זֹאת, בְּגִין

זאת, משום שאתם דור עקש ופתלתל, אתם הייתם גורמים שתגלה זאת בגלות. הלה תגמלו זאת! זהו הגמול שעשה עמכם בכל אותם מופתים של מצרים, בכל אותם אותות שעשה לכם, הנהו הגמול שאתם משלמים לזאת הזו? מי גרם לכם זה? משום שאתם עם נבל ולא חכם, ולא מסתפלים בכל אותן טובות שעשה לכם עד עתה.

ה'ה' תגמלו זאת - זו השכינה. והרי בארנו הדברים, שלמדנו, אות ה"א של בהבראם (בראשית ב) - קטנה. ה"א שבהלה - גדולה. והרי נתבאר שלמדנו, אמר רבי יהודה, ה"א שבכל מקום - הקדוש ברוך הוא, ונקראת אם. ושני עולמות הם, שכתוב (תהלים קו) מן העולם ועד העולם. והרי למדנו בסוד הפסוק, (במדבר כח) בשמן פתית רביעת ההין.

למדנו, רבי יהודה אומר, בכמה מקומות הסתכלתי שהקדוש ברוך הוא לא הסיר אהבתו מהם מישראל, שבכל מקום שהם היו, הקדוש ברוך הוא ביניהם, שכתוב (ויקרא כו) לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם. אתם דוקא, ביניהם עמהם, לא סר מהם לעולמים.

רבי יצחק היה מהלך בדרך ופגע בו רבי חייא. אמר לו, רואה אני (אותם) בפניך שהרי במדור של השכינה מקומך. מהו שפתוב (שמות א) וארד להצילו מיד מצרים? וארד? ! ארד היה צריך לו! וארד - בראשונה. מתי? כאשר ירד יעקב למצרים. ולמה? להצילו מיד מצרים. שאם לא הנה ביניהם, לא יכולים לסבל הגלות, כמו שנאמר (תהלים צא) עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו.

דאתון דר עקש ופתלתל, אתון הויתון גרמין דתגלי זאת בגלותא. הליי' תגמלו זאת. דא הוא גמול דעביד עמכון, בכל אינון נימוסין דמצרים, בכל אינון אתון דעבד לכו, דא הוא גמול דאתון שלמין להאי זאת. מאן גרם לכו דא. בגין דאתון עם נבל ולא חכם, ולא מסתפלין בכל אינון טבן דעבד לכו עד השתא.

הליי' תגמלו זאת, דא שכנתא. והא אוקימנא מלי, דתנינן, ה"א דבהבראם, (בראשית ב) זעירא. ה"א דבהליי' רברבא. והא אתמר דתניא, אמר רבי יהודה, ה"א דבכל אתר קדשא בריך הוא, ואקרי אם. ותרי עלמין ניהו, דכתיב, (תהלים קו) מן העולם ועד העולם. והא תנינן ברזא דקרא, (במדבר כח) בשמן פתית רביעת ההין.

תניא רבי יהודה אומר, בכמה אתרי אסתפלנא, דקודשא בריך הוא לא אעדי (דף רח"צ ע"א) רחימותא מנייהו דישראל, דבכל אתר דאינון הו, קדשא בריך הוא בינייהו. דכתיב, (ויקרא כו) לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם. דייקא אתם, בינייהו עמהון לא אעדי מנייהו לעלמין.

רבי יצחק הוה אזיל בארמא, ופגע ביה רבי חייא, אמר ליה חמינא (להו) באנפך, דהא במדורא דשכינתא מדורף. מאי כתיב. (שמות ג) וארד להצילו מיד מצרים. וארד, ארד מיבעי ליה. וארד בקדמיתא. אימתי. פד נחת יעקב למצרים. ולמה. להצילו מיד מצרים. דאלמלא לא הוה בינייהו, לא יכלין למסבל גלותא. כמה דאת אמר (תהלים צא) עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו.

אמר לו, ודאי בכל מקום שישיראל נמצאים, הקדוש ברוך הוא ביניהם. וכל מקום שחכמי הדור הולכים, הקדוש ברוך הוא הולך עמם, שפתוב (שם) פי מלאכיו יצוה לך וגו'. מנין לנו? שפתוב (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך וגו', ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה. עתה נשתתף כאחד ונלך בדרך, שהרי ידעתי שלמקום אחד אנו הולכים, לקבל פני שכניה. אמר לו, בודאי. אמר רבי יצחק, למדנו, שלוחי מצוה אינן נזוקין, לא בהליכתן ולא בחזרתן. ואנחנו להראות לפני הקדוש ברוך הוא אנו הולכים, ולא יראים.

עד שהיו הולכים, אמר רבי חייא, פתוב (שם א) אלה תולדות השמים והארץ. השמים - לכלל את הקדוש ברוך הוא. והארץ - לכלל את הקדוש ברוך הוא וכל מה שלמטה, אלו נקראים תולדות השמים, מהם.

אמר לו, אם כן, מהו בהבראם, ונאמר בה' בראם? אמר לו, הפל דבר אחד. כאשר השמים התחברו, ה' הוה הוציאה תולדות, והם נקראו תולדות השמים והארץ. אמר לו, אם כן, במה בארנו בה' בראם - באברהם? אמר לו, הפל דבר אחד הוא. באברהם - אלו השמים, שמשם מתחילים להתפשט. בה' בראם, וזהו והארץ, והכל דבר אחד.

אמר לו, ודאי כף הוא, והרי למדנו, שפתוב אלה תולדות השמים והארץ. ולמדנו, העולם הזה נברא בה', שפתוב בהבראם. והעולם הבא נברא ב', שפתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן - לכלל השמים. את הגן - לכלל את הארץ.

אמר ליה, ודאי בכל אתר דישיראל שריין, קדשא בריך הוא ביניהו. וכל אתר דחפימי דרא אזלין, קדשא בריך הוא אזיל עמהון, דכתיב, (שם) פי מלאכיו יצוה לך וגו'. מנלן. דכתיב, (בראשית לב) ויעקב הלך לדרך וגו', ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה. השתא נשתתף פחדא, וניזיל בארחה, דהא ידענא דלא אתר חד אזלינן, לקבלא אנפוי דשכינתא. אמר ליה, ודאי. אמר רבי יצחק, תנינן, שלוחי מצוה אינן נזוקין, לא בהליכתן ולא בחזרתן. ואנן לאתחזאה קמי קדשא בריך הוא אזלינן, ולא דחילנא.

עד דהוו אזלי, אמר רבי חייא, פתיב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ. השמים, לאכללא קדשא בריך הוא. והארץ, לאכללא קדשא בריך הוא וכל מה דלתתא, אינון אקרין תולדות השמים מנייהו.

אמר ליה אי הכי מהו בהבראם, ואתמר בה' בראם. אמר ליה פלא חד מלה, פד שמים אתחברו, האי ה' אפיקת תולדות, ואינון אקרין תולדות השמים והארץ. אמר ליה אי הכי, במאי אוקימנא בה' בראם, באברהם. אמר ליה פלא חד מלה הוא, באברהם, היינו השמים, דמתמן שריין לאתפשטא. בה' בראם, היינו והארץ, וכלא חד מלה.

אמר ליה, ודאי הכי הוא, והא אוליפנא, דכתיב, אלה תולדות השמים והארץ. ותנינן, העולם הזה נברא בה', דכתיב בהבראם. והעולם הבא, נברא ב', דכתיב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן. לאכללא השמים. את הגן, לאכללא את הארץ.

וְהָרִי בְּאֲרָנוּ, שְׁכַתוֹב (שיר השירים ד)
מְעִין גְּנִים, זְהוּ הַשָּׁמַיִם, בְּאֵר
מִיָּם חַיִּים, שְׁכַתוֹב (בראשית כו)
וַיִּכְרוּ שָׁם עַבְדֵי יִצְחָק בְּאֵר,
שְׁכַתוֹב (שם) וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר
בְּאֵר אַחֲרַת וְגו'. וְנִזְלִים מִן
לְבָנוֹן, שְׁאֵלוּ מִתְקַשְׁטִים לְמַעַלָּה
וְעוֹלָיִם בְּרָאוּ שֶׁל הַמְּלָךְ,
שְׁכַתוֹב (תהלים קח) כִּי גָדוֹל מַעַל
שָׁמַיִם חֲסֹדֶךָ.

מִן לְבָנוֹן - מִשָּׁם יוֹצְאִים לְבִינָה.
וְנִמְשָׁךְ וּמִתְפַּשֵּׁט לְכָל הַקְּצוּוֹת,
עַד שְׁנַמְשָׁכִים אֵלָיו הַמְקוּרוֹת
וַיּוֹרְדִים לְהַתְפַּנֵּס לְמִקּוֹם שְׁנִקְרָא
הַיָּם הַגָּדוֹל, שְׁכַתוֹב (קהלת א) כָּל
הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְגו'.
וְכַתוֹב (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר
חֲצֻבְתֶּם וְגו'. וְאַחַר כֵּן כְּתוֹב,
(שיר השירים ד) גֵּן נְעוּלֵי אַחֲתֵי כָלָה
וְגו'. וּמִכַּאֲן יִצְאוּ תוֹלְדוֹת כָּלְלָם,
שְׁכַתוֹב בְּהַבְרָאָם, בְּה' בְּרָאָם
מִמֶּשׁ, בְּאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
וְאַפְלוּ בְּיַעֲקֹב מִמֶּשׁ. וְהַפֵּל דְּבַר
אַחַד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כְּאֲשֶׁר אָנוּ
יוֹשְׁבִים לְפָנֶי רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַפֵּל
נֶאֱמַר לְפָנָיו בְּגִלּוּי וְלֹא הִצְטַרְכְּנוּ
לְכָל זֶה. אָמַר לוֹ, אֵין רַבִּי שְׁמַעוֹן
כְּשֶׁאֵר בְּנֵי אָדָם, שְׁפָלָם לְפָנָיו
כְּמוֹ שְׁאֵר הַנְּבִיאִים פְּלִפִּי מִשָּׁה.
עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי
חַיִּיא, כְּתוֹב (ישעיה מט) הִתְשַׁכַּח
אִשָּׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן בְּטָנָה וְגו'.
פְּסוּק זֶה בְּאַרְוֵהוּ, וְכַאֲן מַה הוּא
עוֹסֵק? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם
בְּקִשְׁרָה שֶׁל הַחֲבָרִים, סְמִיכָה לֹא
נִסְמַכְתִּי, אָנוּ מַה נֹּאמַר?

אָמַר לוֹ, שְׁהָרִי קוֹל שֶׁל רִמּוֹ
אַחַד שְׁמַעְתִּי יוֹם אַחַד כְּאֲשֶׁר
הֵייתִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְלֹא יָדַעְתִּי מִי
אָמַר, וְלֹא יָדַעְתִּי דְּבַר.

וְכַא רְאָה, שְׁבַעָה יָמִים הָיוּ
שְׁנַחֲלַשְׁתִּי עַל זֶה וְלֹא טַעַמְתִּי
דְּבַר, וְעַתָּה הוֹלֵךְ אֲנִי אֶצֵּל

וְהָא אוֹקִימָנָא, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ד) מְעִין גְּנִים,
דָּא הִיא הַשָּׁמַיִם, בְּאֵר מִיָּם חַיִּים,
דְּכַתִּיב, (בראשית כו) וַיִּכְרוּ שָׁם עַבְדֵי יִצְחָק בְּאֵר,
דְּכַתִּיב (שם) וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם וַיַּחֲפֹר בְּאֵר אַחֲרַת
וְגו'. וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן, דְּאֵינּוֹן מִתְעַטְרִין
לְעִילָא, וְסִלְקִין בְּרִישָׁא דְּמַלְכָּא. דְּכַתִּיב, (תהלים
קח) כִּי גָדוֹל מַעַל שָׁמַיִם חֲסֹדֶךָ.

מִן לְבָנוֹן, מִתְמָן נִפְקִין לְבִינָה. וְנִגִּיד וְאַתְמַשְׁךָ
לְכָל זְוויין, עַד דְּנִגְדִין אֵינּוֹן מִבּוּעִין,
וְנִחְתִין לְאַתְפְּנִישָׁא לְאַתְר דְּאַקְרִי יִמָּא רַבָּא.
דְּכַתִּיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם
וְגו'. וְכַתִּיב, (ישעיה נא) הַבֵּיטוּ אֶל צוּר חֲצֻבְתֶּם
וְגו'. לְבַתֵּר כְּתִיב, (שיר השירים ד) גֵּן נְעוּלֵי אַחֲתֵי
כָלָה וְגו'. וּמִכַּאֲן, נִפְיָקוּ תוֹלְדוֹת לְכָלָא.
דְּכַתִּיב, בְּהַבְרָאָם, בְּה' בְּרָאָם מִמֶּשׁ,
בְּאַבְרָהָם. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְאַפְלוּ בְּיַעֲקֹב
מִמֶּשׁ. וְכַלָּא חַד מְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּד אָנֹן יִתְבִּין לְקַמִּיָּה דְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן, כְּלָא אַתְמַר קַמִּיָּה בְּאַתְגַּלְיָא,
וְלֹא אֶצְטְרִיכְנָא לְכָל הָאִי. אָמַר לִיה, לָאו רַבִּי
שְׁמַעוֹן כְּשֶׁאֵר בְּנֵי נְשָׂא, דְּכַלְהוּ קַמִּיָּה, כְּשֶׁאֵר
נְבִיאֵי לְקַמִּי מִשָּׁה. עַד דִּהּוּ אֶזְלִי, אָמַר רַבִּי
חַיִּיא, כְּתִיב, (ישעיה מט) הִתְשַׁכַּח אִשָּׁה עוֹלָה
מֵרַחֵם בֶּן בְּטָנָה וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקִמּוּהָ,
וְהָא מָאִי קָא מִיִּירִי. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵי
בְּקִטּוּרָא דְּחַבְרִיָּיא, סְמִיכָא לָא אֶסְמַכְנָא, אָנֹן
מַה נִּימָא.

אָמַר לִיה, דִּהָא קָלָא דְּרִמִּיזָא חַד, שְׁמַעְנָא
יוֹמָא חַד, כִּד הָוָה אֶזְלִנָּא בְּאַרְחָא, וְלֹא
יָדַעְנָא מָאן אָמַר, וְלֹא יָדַעְנָא מְלָה.

וְהָא חַזִּי, שְׁבַעָה יוֹמִין הָווּ דְּחַלִּישְׁנָא עַל דָּא,
וְלֹא טַעַמְנָא מְדִי. וְהַשְׁתָּא אֶזְלִנָּא לְגַבִּיָּה
דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְּלִימָא לִי דִּילְמָא אֲדַכְּר.

המנוחה הקדושה שיאמר לי,
שְׁמָא אָזְכֵר. אָמַר לוֹ, שְׁמָא אוֹתוֹ
הַיּוֹם שֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ רַבִּי אֶלְעָזָר
אֶצֶל חַמְיוֹ, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם הַלְכַתִּי
עִמּוֹ, וְהִנֵּה נִזְכַּרְתִּי בְדַבָּר.

בֹּא רֵאָה, כִּף אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
מִשְׁמוֹ שֶׁל אָבִיו, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל
לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִיּוֹם
שֶׁנִּפְלְנוּ בְּגָלוּת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא עֹזֵב אוֹתָנוּ בְּגָלוּת וְשֹׁכֵחַ
אוֹתָנוּ. זֶהוּ שְׁכַחְתּוֹב (ישעיה נח)
וְתֹאמַר צִיּוֹן עֲזֹבֵנִי ה' וְה'
שְׁכַחְנִי. אָמְרָה הַשְּׂכִינָה: הַתְּשַׁכַּח
אֵשֶׁה עוֹלָה?! וְכִי יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרָאִים בְּנִים, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר
(דברים ט) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם,
מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָה, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר
(ירמיה ב) וְאֲנֹכִי נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק כֹּלָה
זֶרַע אָמֶת, גַּם אֵלֶּה תִשְׁכַּחְנָה,
שְׁכַתּוֹב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ?! וְאֲנֹכִי לֹא
אֶשְׁכַּחְךָ. מִכָּאן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לֹא עוֹזֵב אוֹתָם אֶת יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָמִים.

עוֹד אָמַר, הַתְּשַׁכַּח אֵשֶׁה עוֹלָה
מֵרַחֵם בֶּן בִּטְנָה. זֶהוּ סוּד עֲלִיּוֹן
שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הִנֵּה
דְּבָרִים אֵלּוּ בְּשִׁמּוֹ אַחֲזִינִים. כְּמוֹ
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שׁוֹכַח
שְׁמוֹ שֶׁהָרִי הוּא הַכֹּל - כִּף
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא שׁוֹכַח
אוֹתָם אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם אַחֲזִינִים
בְּשִׁמּוֹ מִמֶּשׁ. הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי חֲזִיָּא,
אָמַר, וְדַאי זֶהוּ דְּבַר חֲדוּשׁ. בְּרוּךְ
יְהִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁנִּפְגַּשְׁתִּי כִּף וְיִדְעַתִּי דְּבַר,
וְיִדְעַתִּי מִי אוֹתוֹ שֶׁשִּׁמְעַתִּי מִמֶּנּוּ.
וְבֹא רֵאָה, שְׁאוֹתוֹ יוֹם שֶׁרְצַתִּי
אֶרְבֶּעָה מִלִּין, וְלֹא מְצַאתִי מִי
הֵיָה. אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם שֶׁנִּכְנַסְתִּי
בְּמַעְרָה אַחַת שֶׁרַבִּי אֶלְעָזָר נָח
שָׁעָה אַחַת. קָרָא עָלָיו רַבִּי חֲזִיָּא
אֵלּוּ הַפְּסוּקִים, (ישעיה נח) אֲזַ יִבְקַע
כְּשַׁחַר אוֹרֶךְ וְגו'. אֲזַ תִּקְרָא וְה'
יַעֲנֶה וְגו', אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְגו'.

אָמַר לִיָּה, דִּילְמָא הֵהוּא יוֹמָא דְהוּא אָזִיל רַבִּי
אֶלְעָזָר לְגַבְיָה דְחַמְיוֹ, וְהֵהוּא יוֹמָא אֶזִּילְנָא
עִמָּיה, וְהָא אֲדַכְרָנָא מְלָה.

הָא חֲזִי, הַכִּי אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְׁמִיָּה
דְּאָבוּי, אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, מִיּוֹמָא דְנִפְלְנָא בְּגָלוּתָא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא שְׁבִיק לָן בְּגָלוּתָא, וְאֲנָשִׁי לָן. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, (ישעיה מט) וְתֹאמַר צִיּוֹן עֲזֹבֵנִי יי' וְיִי'
שְׁכַחְנִי. אָמְרָה שְׂכִינְתָא, הַתְּשַׁכַּח אֵשֶׁה עוֹלָה,
וְכִי יִשְׂרָאֵל דְּאֶקְרוּן בְּנִין, כְּמָה דְאֵת אָמַר,
(דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. מֵרַחֵם בֶּן (ד)
(ר"צ ע"ב) בִּטְנָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (ירמיה ב) וְאֲנֹכִי
נִטְעַתִּיךָ שׁוֹרֵק כֹּלָה זֶרַע אָמֶת. גַּם אֵלֶּה
תִשְׁכַּחְנָה, דְכַתִּיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאֲנֹכִי לֹא אֶשְׁכַּחְךָ, מִכָּאן,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שְׁבִיק לוֹן לְיִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָמִין.

הוּ אָמַר, הַתְּשַׁכַּח אֵשֶׁה עוֹלָה מֵרַחֵם בֶּן
בִּטְנָה. דָּא הוּא רְזָא עֲלָאָה דְאָמַר קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. הָא מִלִּין אֵלִין בְּשִׁמִּיָּה אַחֲזִידָן.
כְּמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲנָשִׁי שְׁמִיָּה,
דְהָא הוּא כֹּלָא, כִּף קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא
אֲנָשִׁי לוֹן לְיִשְׂרָאֵל דְאִינּוֹן אַחֲזִידָן בְּשִׁמִּיָּה
מִמֶּשׁ. אַתְרַגְּיִשׁ רַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר וְדַאי דָּא הִיא
מְלָה. בְּרִיךְ יְהִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאֶעֱרַעְנָא
לָךְ, וְיִדְעָנָא מְלָה. וְיִדְעָנָא מָאן הֵהוּא
דְשִׁמְעָנָא מִנִּיָּה.

וְהָא חֲזִי, דְהֵהוּא יוֹמָא דְרַהִיטְנָא אֶרְבַּע מִילִי,
וְלֹא אֶשְׁכַּחְנָא מָאן הָוָה. אָמַר לִיָּה, בְּגִין
דְעֵאלְנָא בְּחַד מְעַרְתָּא דְרַבִּי אֶלְעָזָר נְפִישׁ
שְׁעַתָּא חָדָא. קָרִי עָלֶיהָ רַבִּי חֲזִיָּא הִנֵּי קָרָאִי,
(ישעיה נח) אֲזַ יִבְקַע כְּשַׁחַר אוֹרֶךְ וְגו'. אֲזַ תִּקְרָא
וְיִי' יַעֲנֶה וְגו' אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל יי' וְגו'.

(דברים לג) זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר וְגוֹ'. זָכַר יְמוֹת עוֹלָם. רַבִּי אֲבָא אָמַר, מִי אֵלוּ יְמוֹת עוֹלָם? אֵלוּ שְׁשֵׁה יָמִים שְׁעֵשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעוֹלָם בְּהֵם, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' וְגוֹ'. שֵׁשֶׁת יָמִים, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. בֵּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר. כְּלוֹמַר, אֵלוּ יְמוֹת עוֹלָם, יָדְעוּ וְיִתְדוּעוּ כֹּל אֵלוּ הַשָּׁנִים וְהַיָּמִים וְכֹל דֹּר וְדוֹר, עַד דֹּר זֶה שְׁאַתֶּם עוֹמְדִים בּוֹ.

שְׁאֵר אֲבִיךָ וַיְגַדְךָ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב הֵלֵא הוּא אֲבִיךָ קִנְךָ. וַיְגַדְךָ, וְהוּא יִגְלֶה עִמָּךְ הַחֲכֵמָה. וַיֵּמָּה הִיא? אֵלֵא כְּאֲשֶׁר שָׁשָׂה יָמִים אֵלוּ בְּנוֹ אֶת הָעוֹלָם, לֹא בְּנוֹ אוֹתוֹ אֵלֵא בְּגִלְדֶךָ, שְׁתַּבֵּא אֶתָּה וְתַקִּים אֶת הַתּוֹרָה. שְׁלַמְדְנוּ, כֹּל מָה שְׁעֵשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא - עַל תְּנָאֵי עֲשֵׂה, שְׁכַּאֲשֶׁר יִבְאוּ יִשְׂרָאֵל, אִם יִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה - מוֹטֵב, וְאִם לֹא - שְׁיַחְזִירוּהוּ לַתְּהוֹ וְבָהוּ. וּמִשּׁוּם זֶה, אֵלוּ יְמוֹת עוֹלָם יוֹדְעִים וּמְבִינִים הַכֹּל.

וְהָרִי לְמַדְנוּ, אֵלוּ עֲנִפֵי הָאֵילָן אֵיךְ נֶאֱחָזִים בְּתוֹף הָאֵילָן? וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, שְׁכַּאֲשֶׁר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרַר לָהֶם לְמַמְנֵי הַמְּגִנִּים עַל שְׁאֵר הָאֲמוֹת, וְאַתֶּם מָה כְּתוֹב? כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ. שְׁלֹא נִתַּן אוֹתָם לְשֵׁר, וְלֹא לְמִלְאָךְ, וְלֹא לְמַמְנָה אַחַר, וְזֶה הָעַם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָטַל לְחֵלְקוֹ.

בְּאִיזָה מְקוֹם מְצֵא אוֹתוֹ? יִמְצְאוּהוּ בְּאַרְצָה מְדַבְּרַת וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמֵן וְגוֹ'. שְׁפָתוֹב (יְהוֹשֻׁעַ כד) תְּרַח אֲבִי אֲבָרְהָם וְגוֹ', וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרְהָם וְגוֹ'. וּמְכַאֵן מְנַהִיג אוֹתָם אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכֹל דֹּר וְדוֹר וְלֹא נִפְרַד מֵהֶם וּמְנַהִיג אוֹתָם בְּרַחֲמִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ וְגוֹ'.

זָכַר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר וְגוֹ'. (דְּבָרִים לב) זָכַר יְמוֹת עוֹלָם, רַבִּי אֲבָא אָמַר, מִאֵן יְמוֹת עוֹלָם. אֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין, דְּעַבְד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַלְמָא בְּהוּ. דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי' וְגוֹ'. שֵׁשֶׁת יָמִים, וְלֹא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהָא אוֹקִימְנָא. בֵּינוּ שְׁנוֹת דֵּר וְדוֹר. כְּלוֹמַר, אֵינּוֹן יְמוֹת עוֹלָם, יָדְעוּ וְיִשְׁתַּמּוֹדְעוּ כֹּל אֵינּוֹן שְׁנִין וְיוֹמִין, וְכֹל דְּרָא וְדָרָא, עַד דְּרָא דָא דְּאַתּוֹן קִיִּימִין.

שְׁאֵר אֲבִיךָ וַיְגַדְךָ, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, הֵלֵא הוּא אֲבִיךָ קִנְךָ. וַיְגַדְךָ, וְהוּא יִגְלֶה עוֹמְקָא דְּחֲכֵמְתָא. וּמֵאֵי הִיא. אֵלֵא כַּד אֵינּוֹן שִׁיתָא יוֹמִין שְׁכְּלִילוֹ עַלְמָא, לֹא שְׁכְּלִילוֹ לִיה, אֵלֵא בְּגִינְךָ, דְּתִיתִי אַנְתָּ וְתַקִּיִּים אוֹרִיִּיתָא. דְּתַנִּינְךָ, כֹּל מָה דְּעַבְד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל תְּנָאֵי עַבְד, דְּכַד יִיתוֹן יִשְׂרָאֵל, אִי יִקְבְּלוֹן אוֹרִיִּיתָא יְאוּת, וְאִי לֹא דִּיהַדֵּר לִיה לַתְּהוֹ וְבָהוּ. וּבְגִין כֵּן, אֵינּוֹן יְמוֹת עוֹלָם יָדְעוּ וְיִשְׁתַּמּוֹדְעוּן כֹּלֵא.

וְהָא תַּנִּינְךָ, הִנְהוּ עֲנִפֵי דְּאֵילָנָא, הִיךְ מִתְּאַחְדֵּן בְּגוֹ אֵילָנָא, וְהָא אוֹקִימְנָא, כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּרְר לִזֵּן, לְמַמְנֵן תְּרִיסִין, עַל שְׁאֵר עַמִּין, וְאַתּוֹן מָה כְּתִיב. כִּי חֵלֶק יי' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ, דְּלֹא יֵהֵב לְהוּ לְרַבְרַבָּא, וְלֹא לְמִלְאָכָא, וְלֹא לְמַמְנָא אַתְרָא, וְהֵאֵי עַמָּא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָסַב לְחוֹלְקִיה.

בְּאֵן אַתְר אֲשַׁפַּח לִיה. יִמְצְאוּהוּ בְּאַרְצָה מְדַבְּרַת וּבְתַהוֹ יִלֵּל יִשְׁמֵן וְגוֹ'. דְּכְתִיב, (יְהוֹשֻׁעַ כד)

תְּרַח אֲבִי אֲבָרְהָם וְגוֹ'. וְאַקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרְהָם וְגוֹ'. וּמְהַכָּא דְּבַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּכֹל דְּרָא וְדָרָא, וְלֹא אֶתְפָּרַשׁ מְנִיִּיהוּ, וְדָבַר לְהוּ בְּרַחֲמֵי, הָדָא הוּא דְּכְתִיב כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ וְגוֹ'.

דֹּר וְדוֹר וְלֹא נִפְרַד מֵהֶם וּמְנַהִיג אוֹתָם בְּרַחֲמִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים לב) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ וְגוֹ'.

בְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ. (דברים לב) אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא אֲשַׁפְּחֶנָּה מֵאֵן דְּחִיִּים עַל בְּנוֹי, כִּהְיֵא נִשְׂרָא. וְעַל דָּא תַּנְיִנָן, כְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיַּמִּין לְאַרְבַּעַתָּם וּפְנֵי שׁוּר מִהַשְּׂמַאל. נֶשֶׁר בָּאֵן דּוֹכְתִּיה. בְּאַתָּר דִּיעֵקֵב קָאִים. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (משלי ל) דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בְּשָׁמַיִם. בַּהֲהוּא אַתָּר מְמֹשׁ. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִיהוּ רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי, וְדִינָא לְגַבֵּי אַחֲרֵינָן. כִּף קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַר לְבָנוֹי כְּנֶשֶׁר דָּא.

כִּי פְתִיב יי' בְּדַד יִנְחֶנּוּ וְאִין עֵמוּ אֵל גִּכְר. הוּא בְּלַחֲדוּי, דְכְתִיב, (שמות יג) וַיִּי הַלֶּךְ לְפָנֵיהֶם וְגו'. וְאִין עֵמוּ אֵל גִּכְר, דְּלֹא דְבַר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לֹא מְלֹאכְא, וְלֹא מְמַנָּא אַחֲרָא, דְּאִינוּן אֶקְרוּן אֵל גִּכְר. וְדָא הוּא דְאָמַר מֹשֶׁה, (שמות לב) אִם אֵין פְּנִיךְ הוֹלְכִים אֵל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, יי' בְּדַד יִנְחֶנּוּ. הוּא בְּלַחֲדוּי, וְאִין עֵמוּ אֵל גִּכְר.

זַבְּאָה חוֹלְקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְבַר עֲמַהוֹן, (בישׂראל) הָכִי עַלִּיִּהוּ כְתִיב, (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסֻגְלָתוֹ, וְכְתִיב, (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטַּשׁ יי' אֶת עַמּוֹ. מְאִי טַעְמָא לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ. בְּעֵבּוּר שְׁמוּ הַגְּדוֹל, בְּגִין דְּהֵאֵי כִּהְיֵא אַתְדִּבְק. וְעַל דָּא לֹא יִשְׁבּוֹק לוֹן קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבְכַל אַתָּר דְּאִינוּן שְׂרַיִן, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמַהוֹן כְּמַה דְּאוּקִימָנָא.

אֲשֶׁרִי חֲלַקְמֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְנַהֵג אַתָּם (בישׂראל) כִּף, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה יִשְׂרָאֵל לְסֻגְלָתוֹ, וְכְתוּב (שמואל א יב) כִּי לֹא יִטַּשׁ ה' עַמּוֹ וְגו'. מַה הַטַּעַם לֹא יִטַּשׁ ה' אֶת עַמּוֹ? בְּעֵבּוּר שְׁמוּ הַגְּדוֹל, מִשּׁוּם שְׁנָה בְּזֶה נִדְבַק. וְעַל זֶה לֹא יַעֲזֹב אוֹתָם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁבַכְל מְקוּם שְׁהֵם נִמְצְאִים, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲמַהֶם, כְּמוֹ שְׂבַאֲרֵנוּ.

לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת. (דברים לב) אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל הַנִּי קָרְאֵי דְהֶכָא, תּוֹכְחֵי אִינוּן, דְּאוּכַח לְהוּ מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, בַּר הַהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא, דְּגַלִּי בְּשִׁירוֹתָא דְּמִלוּי. אָמַר רַבִּי אַבְא, וְאִפִּילוּ מַה דְּאוּכַח לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַלְלָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא הוּא, דְּלִית מְלָה בְּאוּרִייתָא דְנַפְיָק

לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת (דברים לב). אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל אֵלוּ תַפְסוּקִים שְׂכָאֵן תּוֹכְחוֹת הֵם שְׁהוּכִיחַ אוֹתָם מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, חוּץ מֵאוֹתוֹ שֶׁם קְדוּשׁ שְׁגָלָה בְּתַחֲלַת דְּבָרָיו. אָמַר רַבִּי אַבְא, וְאִפִּילוּ מַה שְׁהוּכִיחַ לְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּכַלֵּל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, שְׂאִין דְּבַר בְּתוֹרָה

לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת (דברים לב). אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל הַנִּי קָרְאֵי דְהֶכָא, תּוֹכְחֵי אִינוּן, דְּאוּכַח לְהוּ מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, בַּר הַהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא, דְּגַלִּי בְּשִׁירוֹתָא דְּמִלוּי. אָמַר רַבִּי אַבְא, וְאִפִּילוּ מַה דְּאוּכַח לְיִשְׂרָאֵל, בְּכַלְלָא דְשְׂמָא קְדִישָׁא הוּא, דְּלִית מְלָה בְּאוּרִייתָא דְנַפְיָק

לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת (דברים לב). אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כָּל הַנִּי קָרְאֵי דְהֶכָא, תּוֹכְחֵי אִינוּן, דְּאוּכַח לְהוּ מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל, בַּר הַהוּא שְׂמָא קְדִישָׁא, דְּגַלִּי בְּשִׁירוֹתָא דְּמִלוּי. אָמַר רַבִּי אַבְא, וְאִפִּילוּ מַה שְׁהוּכִיחַ לְיִשְׂרָאֵל הוּא בְּכַלֵּל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ, שְׂאִין דְּבַר בְּתוֹרָה

שיוצא מכלל השם הקדוש, שהתורה בלה שמותיו של הקדוש ברוך הוא הם.

ואלו הפסוקים ידועים הם. אבל משום ששמו של הקדוש ברוך הוא נשום בפרשה זו, הייתי צריך עד עתה. וכאן הרי כתוב, לו חכמו ישפילו זאת, זאת ודאי. והרי בכמה מקומות בארנו זאת, שאם ישראל ידעו את זה איך זאת אחוזה בדיניה להפרע מן הרשעים - יבינו לאחריהם, וישתמרו להיות בה, כמו שכתוב (איוב ב) וארץ מתקוממה לו.

דבר אחר לו חכמו ישפילו זאת - שהיא קשורה בהם בישראל. פאשר שומרים מצוות התורה ויושבים עמה בשלום, ידעו שעזרה של זאת הזו עמהם, להפרע משונאייהם. וישראל, שהם מעטים בין האמות, ידעו איכה ירדף אחד אלף ושנים יניסו רבבה. ומי גרם להם? הזאת הזו שהיתה ביניהם בשלום פאשר עושים מצוות התורה, ולעולמים לא זזה מהם לעשות להם נקמות.

אם לא פי צורם מְכָרָם וְיִי' הַסְגִּירָם (דברים לב) מה הטעם פי צורם מְכָרָם? משום שצור ילדף תשי, שהתקונים לא נמצאים כמו שצריך במקומם. אם לא פי צורם מְכָרָם. אמר רבי יהודה, זה אברהם, כמו שבארנו, שאמר אברהם, יתחייבו ישראל בגלות ולא יפנסו בגיהנם, ששני אלו - גלות וגיהנם - לא יסבלו ישראל. והקדוש ברוך הוא הספים על ידו, שכל זמן שיתחייבו ישראל, יפלו לגלות וישתעבדו בהם שונאייהם. ומשום זה צורם מְכָרָם, ודאי, וְיִי' הַסְגִּירָם, והספים על ידו.

מִכָּלֵל דְּשָׂמָא קְדִישָׁא. דְּאוּרִייתָא כְּלָא שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵינּוּן.

וְהֵי קָרְאֵי יְדִיעָאן אֵינּוּן. אָבֵל בְּגִין דְּשָׂמָא (דף רצ"ט ע"א) דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְשִׁים בְּהַאי פְּרֻשָׁתָא, אַצְטְרִיכְנָא עַד הַשְׁתָּא. וְהֵכָא הָא כְּתִיב, לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת, זֹאת וְדָאֵי, וְהָא בְּכַמָּה אֲתֵר אוֹקִימְנָא הַאי, דְּאֵי יִשְׂרָאֵל יִנְדְּעוּן הַאי, אֵיךְ זֹאת אֲחִידָא בְּדִינוּי לְאַתְפְּרָעָא מִן חַיִּבֵיָא, יְבִינוּ לְאַחֲרִיתָם, וְיִסְתְּמְרוּ לְמַהוּי בְּה. כְּמָה דְּכְתִיב, (איוב כ) וְאַרְץ מִתְקוּמְמָה לֹו.

דְּבַר אַחַר לֹו חֲכָמוּ יִשְׁפִּילוּ זֹאת. דְּאֵי הֵי מִתְקַשְׂרָא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, כַּד נְטְרִין פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, וְיִתְבִּין עִמָּה בְּשָׁלָם, יִנְדְּעוּן דְּסִיעֵתָא דְּהַאי זֹאת עִמָּהוּן, לְאַתְפְּרָעָא מִשְׁנֵאֵיהוּן. וְיִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוּן זְעִירִין בִּינֵי עַמְמֵיָא, יִנְדְּעוּן, אֵיכָה יִרְדּוּף אֶחָד אֶלְף וּשְׁנַיִם יְנִיסוּ רַבְבָּה. וּמֵאֵן גָּרִים לְהוּ. הַאי זֹאת, דְּהוּה בְּהוּ בְּשָׁלָם, כַּד עַבְדִּין פְּקוּדֵי אוּרִייתָא. וְלַעֲלָמִין לֹא אֲתַעְדֵי מִנֵּיהוּ, לְמַעַבְד לְהוּ נוֹקְמִין.

אם לא פי צורם מְכָרָם וְיִי' הַסְגִּירָם. (דברים לב) מאי טעמא פי צורם מְכָרָם. בגין צור ילדף תשי, דתקונין לֹא שְׂרָאן כַּדְקָא יָאוּת בְּאַתְרֵיהוּ. אם לא פי צורם מְכָרָם. אמר רבי יהודה דא אברהם, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא, דְּאָמַר אַבְרָהָם יִתְחַיִּיבוּן יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא, וְלֹא יִיעֲלוּן בְּגִיְהֵנָם דְּתָרִין אֵלִין גְּלוּתָא וְגִיְהֵנָם, לֹא יִסְבְּלוּן יִשְׂרָאֵל. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסַתְכֶם עַל יְדוּי, דְּכָל זְמַנָּא דֵי יְחֻבוּן יִשְׂרָאֵל, יִפְלוּן בְּגִלוּתָא, וְיִשְׁתַּעַבְדוּן בְּהוּ שְׁנֵאֵיהוּן. וּבְגִין כֵּן, צוּרָם מְכָרָם וְדָאֵי, וְיִי' הַסְגִּירָם, וְאֲסַתְכֶם עַל יְדוּי.

תנבא, אמר רבי יהודה, מאי טעמא אוכח להו משה בהאי שירה הכי, בגין דאינהו זמינין למיעל לארעא, ולמשרי בינייהו שכינתא, ובגין כן אוכח להו על האי.

רבי יצחק אמר, בתרי אתרי קדשא בריה הוא זמין לאוכחא להו לישראל, וחדאן אומות העולם. חד דכתיב, (הושע יב) וריב ליני עם יהודה ולפקד על יעקב פדרכיו וגו'. שמעין אומות העולם חדאן, אמרי, השתא ישתצון מעלמא, פד חמי קדשא בריה הוא דאינון חדאן, מה כתיב בתריה. בפטן עקב את אחיו וגו'. פד שמעין, אמרין, דא הוא תשובה.

רבי יצחק אמר, בתרי אתרי קדשא בריה הוא זמין לאוכחא להו לישראל, וחדאן אומות העולם. חד דכתיב, (הושע יב) וריב ליני עם יהודה ולפקד על יעקב פדרכיו וגו'. שמעין אומות העולם חדאן, אמרי, השתא ישתצון מעלמא, פד חמי קדשא בריה הוא דאינון חדאן, מה כתיב בתריה. בפטן עקב את אחיו וגו'. פד שמעין, אמרין, דא הוא תשובה.

רבי יצחק אמר, בתרי אתרי קדשא בריה הוא זמין לאוכחא להו לישראל, וחדאן אומות העולם. חד דכתיב, (הושע יב) וריב ליני עם יהודה ולפקד על יעקב פדרכיו וגו'. שמעין אומות העולם חדאן, אמרי, השתא ישתצון מעלמא, פד חמי קדשא בריה הוא דאינון חדאן, מה כתיב בתריה. בפטן עקב את אחיו וגו'. פד שמעין, אמרין, דא הוא תשובה.

דאתתא דהיה לה קטטה בכרה, אזלת למקביל עליה דינא, חמאת לדיינא דאין נפשיין. מנייהו לאלקאה, לצלבא, לאוקדא, אמרה ויי מה אעביד מן ברא. פד סיים דינא, אמר לההיא אינתו, אימא, מה אעביד לך בריה, אמרה קובלני, עכ"מ.

משל לאשה שהיתה לה קטטה בכנה, הלכה לתבע עליו דין. ראתה לדין שדן דיני נפשות - חלקם למלקות, לתליה, לשרפה. אמרה: אוי, מה אעשה מן הדין? פאשר סים הדין, אמר לאותה אשה: אמא, מה עשה לך בגוף? אמרה, מתלוננת, עכ"מ.

ימצאהו בארץ מדבר ובתהו, (דברים לב) ודאי לבתר עבד לכל אינון קליפין, דיהון פלהו משתעבדין ליה. עד הכא הוה כתיב בהווא ספרא, דקרטנא אסיא לבתר הוה רשים בהאי קרא, פל נטורא דאצטריה אסיא חפים למעבד למרע דשכיב בבי מרעיה, פי אסירי דמלפא, למפלח למארי עלמא.

ימצאהו בארץ מדבר ובתהו. ודאי לבסוף עשה לכל אותן קלפות שיהיו כלן משתעבדות לו. עד כאן היה כתוב באותו ספר של קרטנא הרופא. לבסוף היה רשום בנה הפסוק, פל שמירה שנוצרף רופא חכם לעשות לחולה ששוכב בבית חליו, בית אסירי המלך - לעבד לאדון העולם!

דבר אזיל אסיא חפים לגביה, ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן, מרעין דשריין עליה, אשפח ליה באסירו דמלפא. אי תימא הואיל וקודשא בריה הוא (ס"א פקוד) יפקוד לתפשא ליה, דלא ישתדל בר נש אבתריה.

שכאשר הולך רופא חכם אצלו, ימצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן, מחלות השורות עליו. מוצא אותו במאסר המלך. אם תאמר, הואיל והקדוש ברוך הוא (פוקד) יפקד לתפס אותו, שלא ישתדל אדם אחריו - לא כן, שהרי אמר דוד, (תהלים מא) אשרי

הוא (פוקד) יפקד לתפס אותו, שלא ישתדל אדם אחריו - לא כן, שהרי אמר דוד, (תהלים מא) אשרי

משכיל אל דל וגו'. דל הוא אותו ששוכב בבית חליו. ואם רופא חכם הוא, הקדוש ברוך הוא נותן לו ברכות לאותו שישתדל בו.

ואותו רופא, ימצאהו בארץ מדבר, בבית חליו שוכב. ובתהו ילל ישמן, שאותן מחלות מצרות לו. מה צריך לו לעשות? יסובבנהו - יסובב סבות ויביא עלות כדי שימנע ממנו אותם דברים שמזיקים לו. יקניז לו, ויוציא ממנו דם רע. יבוננהו - יסתכל ויבין אותו חולה ממה היה, ויסתכל כדי שלא יכבד עליו וימעט אותו. לבסוף - יצרנהו כאישון עינו, כדי שיהיה שמור כמו שצריך באותם משקים, באותן רפואות שצריכות לו, ולא יטעה (מהם) ביניהן. שאם יטעה אפלו בדבר אחד, הקדוש ברוך הוא חושב על אותו רופא כאלו שפך דמים והרגו.

משום שהקדוש ברוך הוא רוצה, שאף על גב שאותו אדם הוא בבית אסירי המלך והוא אסור בבית האסורים, שישתדל אדם עליו ויעזר לו להוציאו מבית האסורים. והיה אומר כף: הקדוש ברוך הוא דן דינים של בני העולם למעלה, הן למות, הן לשרשו, הן לעקר, הן לענש בנכסיו, ולאסר אותו. מי שנגאה לענש נכסים, נופל בבית חליו, ולא יתרפא עד שיתן כל מה שנגזר עליו. כיון שנענש בממונו ונותן כל מה שנגזר עליו, יתרפא, ויוצא מבית האסורים. ועל זה צריך להתעסק עמו שיתן ענשו ויצא.

מי שראוי לשרשו, יתפסו אותו, ויתנו אותו בבית האסורים עד שישתדל מהכל. ולפעמים

לאו הכי, דהא דוד אמר, (תהלים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל וְגו', דל ההוא דשכיב בבי מרעיה. ואי אסיא חכים הוא, קדשא בריך הוא יתיב ליה ברכאן, לההוא דישתדל ביה. וההוא אסיא, ימצאהו בארץ מדבר, בבי מרעיה שכיב. ובתהו יליל ישימון, דאינון מרעין דחקין ליה. מאי אצטריך ליה למעבד. יסובבנהו יסובב סבות, וייתי עלות, בגין דימנע מניה אינון מלין דנזקין ליה. יקניז ליה, ויפיק מניה דמא בישא. יבוננהו יסתכל ויבין ההוא מרעא ממה הוי, ויסתכל בגין דלא יתרבי עלוי, וימאף ליה. לבתר יצרנהו כאישון עינו, בגין דיהא נטיר פדקא יאות, באינון משקי, באינון אסוותא דאצטריכו ליה, ולא יטעי (ס"א מנייהו) ביניהו. דאלמלי יטעי, אפילו במלה חד, קדשא בריך הוא חשיב על ההוא אסיא, כאלו שפך דמא וקטליה.

בגין דקודשא בריך הוא בעי, דאף על גב דההוא בר נש איהו בבי אסירי דמלפא, ואיהו אסיר בבי אסירי, דישתדל בר נש עליה, ויסייע ליה לאפקא ליה מבי אסירי. והוה אמר הכי. קדשא בריך הוא דן דינין דבני עלמא לעילא, הן למות הן (דף רצ"ט ע"ב) לשרושי, הן לעקור, הן לענוש נכסין, ולאסורין. מאן דאתחזי לענוש נכסין, נפל בבי מרעיה, ולא יתסי, עד דיתן כל מה דאתגזר עליה. כיון דאתענש בממוניה, ויהיב כל מה דאתגזר עליה, אתסי, ונפק מבי אסירי. ועל דא אצטריך לאשתדל עליה דיתן עונשיה ויפוק.

מאן דיתחזי לשרושי, יתפסון ליה, ויהבי ליה בבי אסירי, עד דישתדל מפלא.

וּלְזַמְנֵי דִישְׁתַּרְשׁ מְשִׁיפֵי, אוּ מַחַד מְנִייהוּ, וּלְבַתֵּר יִפְקוּן לִיה מְבִי אַסִּירִי. מֵאן דִּיתְחַזִּי לְמֹת, הָכִי הוּא, דְּאִילוּ יִתֵּן כָּל כּוּפְרָא, וְכָל מְמוּנָא דְעֵלְמָא לֹא יִשְׁתַּזִּיב.

וְעַד דָּא אַצְטְרִיף לְאַסְיָא חֲפִים, לְאַשְׁתַּדְלָא עָלֶיהָ, אִי יְכִיל לְמֵיהֵב לִיה אַסְוֹתָא מִן גּוּפָא, יָאוּת. וְאִי לָאו, יִתֵּן לִיה אַסְוֹתָא לְנִשְׁמַתִּיהָ, וְיִשְׁתַּדַּל עַל אַסְוֹתָא דְנִשְׁמַתִּיהָ. וְדָא הוּא אַסְיָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל עָלֶיהָ בְּהַאי עֵלְמָא וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְּׁתָּא לֹא שְׁמַעְנָא מְאַסְיָא דָּא, וּמִסְפָּרָא דָּא. בַּר מְזַמְנָא חָדָא, דְּאָמַר לִי טַיִיעָא חָדָא, דְּשָׁמַע לְאַבּוּי, דְּאַסְיָא חַד הָוֵה בְּיוֹמוּי, דְּכַד הָוֵה מְסַתְּפַל בְּבַר נֶשׁ, כַּד אִיהוּ בְבִי מְרַעִיָּה, הָוֵה אָמַר, דָּא חֵי וְדָא מַת. וְהוּוּ אִמְרִין עָלֶיהָ דִּהוּא זַכָּאָה קְשׁוּט, דְּחִיל חֲטָאָה. וְכָל מַה דְּלֹא יְכִיל לְמַדְבַּק מַה דְּאַצְטְרִיף, אִיהוּ הָוֵה קָנִי, וְיִהִיב מְדִילִיָּה. בּוּהוּוּ אִמְרִין, דְּלִית חֲפִים בְּעֵלְמָא כְּגִינִיָּה. וּבְצִלּוֹתֶיהָ הָוֵה עֲבִיד יַתִּיר מְמַה דְּהָוֵה עֲבִיד בִּידוּי. וּכְדַדְמֵי לָן, דָּא הָוֵה הַהוּא אַסְיָא.

אָמַר הַהוּא טַיִיעָא, וְדָאִי סְפָרָא דִּילִיָּה בִּידֵי אִיהוּ, דְּקָא יִרִיתָנָא מְאַבִּי אַבָּא, וְכָל מְלוּי דִּהַהוּא סְפָרָא, כְּלָהוּ אֲתֵיִסְדוּן עַל רִזִּין דְּאוּרִייתָא, וְרִזִּין סְתִימִין אֲשַׁפְחָנָא בֵּיה, וּמְלִין דְּאַסְוֹתָא סְגִיִּאִין, דְּאִיהוּ אָמַר דְּלֹא יָאוּת לְמַפְעַל לוֹן, בַּר (א) אִיהוּ דְּחִיל חֲטָאָה. וְאִינּוּן מְמַה דְּהָוֵה עֲבִיד בְּלַעַם, דְּהָוֵה לְחִישׁ לְחִישִׁין עַל מְרַע, וְהָוֵה אָמַר בְּפּוּמוּי וְאַתְסִי מִיד. וְכִלְהוּ בְּרִיר לוֹן בְּהַהוּא סְפָרָא. וְאָמַר, דָּא אָסוּר, וְדָא מוּתַר לְמֵאן דְּדְחִיל חֲטָאָה. בְּגִין דְּמְרַעִין סְגִיִּאִין אָמַר, דְּתִלְיָא

מְשַׁתְּרֵשׁ בְּאִיבְרִיו אוּ מְאַחַד מֵהֶם, וּלְכַסְפוֹף יוֹצִיאֻ אוּתוּ מִבֵּית הָאָסוּרִים. מִי שְׂרָאוּי לְמֹת - כֶּף הוּא, שְׁאֵלוּ יִתֵּן כָּל הַכֶּפֶר וְכָל מְמוּן שְׁבַעוּלָם, לֹא יִנְצַל.

וְעַד זֶה צְרִיף לְרוּפָא חֲכָם שְׁיַעֲסַק בְּרַפּוּאָתוֹ. אִם יְכוּל לְתַת לוֹ רַפּוּאָה מִן הַגּוּף - מוּטָב, וְאִם לֹא - יִתֵּן לוֹ רַפּוּאָה לְנִשְׁמַתּוֹ, וְיִשְׁתַּדַּל בְּרַפּוּאָת נִשְׁמַתּוֹ. וְזֵהוּ רוּפָא שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּף הוּא יִשְׁתַּדַּל עָלָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד עֵתָה לֹא שְׁמַעְתִּי מְרוּפָא זֶה וּמִסְפָּר זֶה, חוּץ מִפְּעַם אַחַת שְׁאָמַר לִי סוּחַר אַחַד, שְׁשָׁמַע לְאַבּוּי שְׂרוּפָא אַחַד הָיָה בְּיָמָיו, שְׁכָאֲשֵׁר הָיָה מְסַתְּפַל בְּבִין אָדָם כְּאֲשֵׁר הוּא בְּבֵית חָלִיו, הָיָה אוֹמֵר, זֶה חֵי וְזֵה מַת. וְהָיוּ אוֹמְרִים עָלָיו שְׁהוּא צְדִיק אַמְתִּי, יָרָא חֲטָא, וְכָל מַה שְׁלֹא יְכִיל לְהַשִּׁיג מַה שְׁנִצְרָף, הוּא הָיָה קוֹנֵה וְנוֹתֵן מְשָׁלוֹ. וְהָיוּ אוֹמְרִים שְׁאִין חֲכָם בְּעוֹלָם כְּמוֹהוּ, וּבְתַפְלָתוֹ הָיָה עוֹשֶׂה יוֹתֵר מְמַה שְׁהִיָּה עוֹשֶׂה בִּידוּי. וּכְמַדְמֵי לָנוּ, זֶה הָיָה אוּתוֹ רוּפָא.

אָמַר אוּתוֹ סוּחַר, וְדָאִי סְפָרוּ בְּיָדֵי הוּא, שְׁיִרְשַׁתִּי אוּתוֹ מְאַבִּי אַבָּא, וְכָל דְּכָרִיו שֶׁל אוּתוֹ סְפָר, כָּלֶם מִיִּסְדִּים עַל סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְסוּדוֹת נְעֻלְמִים מְצַאֲתִי בּוּ וּדְכָרִים שֶׁל רַפּוּאָה רַבִּים, שְׁהוּא אָמַר שְׁלֹא רָאוּי לַעֲשׂוֹת אוּתָם חוּץ (אם) הוּא יָרָא חֲטָא.

וְהֵם מְמַה שְׁהִיָּה עוֹשֶׂה בְּלַעַם, שְׁהִיָּה לוֹחֵשׁ לְחַשִּׁים עַל חוּלְהָ, וְהָיָה אוֹמֵר בְּפִיו וּמְתַרְפָּא מִיד. וְכָלֶם מְבַרֵר אוּתָם בְּאוּתוֹ סְפָר. וְאָמַר, זֶה אָסוּר, וְזֵה מְתַר לְמִי שְׁיָרָא חֲטָא. מְשׁוּם שְׁחֲלָאִים רַבִּים אָמַר שְׁתְּלוּיָה רַפּוּאָתָם

בלחישת הפה. ואלו מצד הנחש, ומהם מצד של קסם. וכל אותם שאסור לומר בפיה ואסור לעשות במעשה היה אומר. עד שמצאתי על חלאים ידועים שצריך לומר כן, ולנדות בנדיי ובשמתא על אותו חלי, והוא תמיהה גדולה אצלי.

שמח רבי אלעזר, ושמחו החברים. אמר רבי אלעזר, אם אותו ספר היה אצלנו, היינו רואים מה הוא אומר. אני אקסר במסירה על מנת להראות למנורה הקדושה. ולמדנו, אמר רבי אלעזר, אותו הספר היה בידי שנים עשר חדש, ומצאתי בו אורות עליונות וחשובים. פאשר הגעתי לאותם סודות שהיו מבלעם, תמהתי.

יום אחד לחשתי במקום אחד, והיו האותיות עולות ויורדות. עד שראיתי בחלום ואמר לי, מה לך להפגס בתחום שאינו שלך ושאינו נצרך לך? התעוררתי. ורע בעיני על סודות הסתומים שהיו שם. שלחתי לאותו יהודי, ורבי יוסי ברבי יהודה שמו, ונתתי לו את הספר.

ובסודות של בלעם מצאתי מאותם שמות של מלאכים ששלח לו בלק, ולא היו מסתדרים על תקונם כמו שצריך. אבל כמה מיני רפואה מצאתי בו שהם מתקנים על תקוני התורה וסודות סתומים שלה. וראיתי שהם בחסידות, ותפלות ובקשות להקדוש ברוך הוא. ואם תאמר שהיה עושה רפואה בפסוקי התורה או בסודות התורה - חס ושלום. אלא היה אומר סודות התורה, ועל אותו סוד הוציא סודות של רפואה שלא ראיתי באפן זה לעולם. אמרתי, ברוך הרחמן שהחפים לבני אדם מחכמה של מעלה.

אסוותא דלהון, בלחישו דפומא. ואינון מסטרא דנחש, ומנהון מסטרא דקסם. וכל אינון דאסור לומר בפומא, ואסור למעבד בעובדא, הנה אמר. עד דאשפחנא על מרעין ידיעאן דאצטריך לומר כן. ולנדיי בנדיי ובשמתא, על ההוא מרע. ואיהו תוהא סגי לגבן.

חדו רבי אלעזר, וחדו חבריאי. אמר רבי אלעזר, אי ההוא ספרא הנה לגבן נחמי מה איהו אמר. אנא אמסר במסירה, על מנת לאחזאה לבוצינא קדישא. ותנינן, אמר רבי אלעזר, ההוא ספרא הנה בידי תריסר ירחי, ואשפחנא ביה נהורין עלאין ויקירין. פד מטינא לאינון רזין דהווי מבלעם תוהנא.

יזמא חד לחישנא באתר חד, והווי אתוון סלקן ונחתן. עד דחמינא בחלמא, ואמר לי, מה לך למיעל בתחומא דלא דילך, ולא אצטריך לך. אתערנא, ואבאיש קמאי, על רזין סתימין דהווי תמן. שדרנא לההוא יודאי, ורבי יוסי ברבי יהודה שמייה, ויהיבנא ליה ספרא.

וברזין דבלעם אשפחנא, מאינון

שמחן דמלאכין דשדר ליה בלק, ולא הווי מסתדרן על תקונייהו כדקא יאות. אבל כמה זיני אסוותא אשפחנא ביה, דקא מתתקני על תקוני אורייתא, ורזין סתימין דילה. וחסידותא דאינון בחסידותא. ועלותין ובעותין לקודשא בריך הוא. ואי תימא, דהנה עביד אסוותא בפסוקי אורייתא, או ברזין דאורייתא. חס ושלום. אלא הנה אמר רזין דאורייתא, ועל ההוא רזא אפיק רזין דאסוותא, דלא חמינא כההוא גוונא לעלמין. אמנא בריך רחמנא, דאחפים לבני נשא מחכמתא דלעילא.

וּמֵאֲרֹו הַדְּבָרִים שֶׁל בְּלַעַם
לְקַחְתִּי, וְרֵאִיתִי בְּהֶם שְׁלֵא הָיָה
בְּעוֹלָם חֲכָם בְּכַשׁוּפִים כְּדַגְמָתוֹ.
אָמַרְתִּי, בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן שְׁבִטֵל
מִהָעוֹלָם הַכַּשׁוּפִים, שְׁלֵא יִטְעוּ
בְּנֵי אָדָם מֵאַחַר יִרְאָתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְבַּרַךְ
וַיִּתְעַלֶּה שְׁמוֹ אִמֵּן.

בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אִמֵּן וְאִמֵּן.
יִמְלֹךְ ה' לְעוֹלָם אִמֵּן וְאִמֵּן.

וּמֵאִינוֹן מְלִין דְּבִלְעָם נְסִיבְנָא, וְחִמְיָנָא בְּהוּ
דְּלֵא הָוָה בְּעֵלְמָא חֲפִים בְּחַרְשִׁין
בְּגִינִיָּה. אִמְיָנָא, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּבִטֵל מֵעֵלְמָא
חַרְשִׁין, דְּלֵא יִטְעוּן בְּנֵי נְשָׂא מִבְּתַר דְּחִלְתָּא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְבַּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה שְׁמוֹ אִמֵּן.
(ע"ב). בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אִמֵּן וְאִמֵּן. יִמְלֹךְ יְיָ
לְעוֹלָם אִמֵּן וְאִמֵּן.

הַדְרָן לְסִיוֹם סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר

הַדְרָן עֲלֵךְ סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר. וְהַדְרָךְ עֲלֵךְ. דַּעְתָּן עֲלֵךְ סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר. וְדַעְתָּךְ
עֲלֵךְ. לֹא נִתְנָשִׁי מִנְּךָ סֵפֶר דְּבָרִים מִסֵּפֶר הַזוֹהַר. וְלֹא תִתְנָשִׁי מִנִּי. לֹא בְּעֵלְמָא הַדְרִין וְלֹא בְּעֵלְמָא

דְּאִתִּי: (ג"ב)

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ
וְצִאֲצֵאֵי צִאֲצֵאֵינוּ, וְצִאֲצֵאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כִּלְנֹו יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמְחָה. מֵאוֹיְבֵי
תַּחֲכַמְנֵי מִצּוֹתְךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי. יְהִי לְבִי תָמִים בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ. לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח
פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתֵנִי. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ לְמַדְנֵי חֻקֶיךָ. אִמֵּן אִמֵּן אִמֵּן סֵלָה וְעַד. מוֹדִים אֲנַחְנוּ
לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁשָּׁמַתְּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שָׁמַתְּ חֻלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי
קְרָנוֹת. שְׁאֲנוּ מִשְׁפִּימִים וְהֵם מִשְׁפִּימִים. אָנוּ מִשְׁפִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדְבָרִים
בְּטָלִים. אָנוּ עֲמָלִים וְהֵם עֲמָלִים, אָנוּ עֲמָלִים וּמִקְבָּלִים שְׂכָר, וְהֵם עֲמָלִים וְאֵינָם מִקְבָּלִים שְׂכָר.
אָנוּ רְצִים וְהֵם רְצִים, הֵם רְצִים לְבָאֵר שַׁחַת, וְאָנוּ רְצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאמַר וְאַתָּה
אֱלֹהִים תּוֹרִידֶם לְבָאֵר שַׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמִיהֶם, וְאֲנִי אֲבַטַח בְּךָ.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, כְּשֵׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לְסִים סֵפֶר דְּבָרִים. כִּךְ תַּעֲזֹרְנִי
לְהַתְחִיל סְפָרִים אֲחֵרִים וְלְסִימָם. לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד מִתּוֹךְ הִרְחַבְתָּ. לְשַׁמֵּר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל
דְּבָרֵי תִלְמוּד תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזִכּוֹת כָּל הַתְנַאֲיִם (וְהַנְּבִיאִים) וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים הַנּוֹכְרִים בְּסֵפֶר
תְּקוּנֵי הַזוֹהַר, יַעֲמִד לִי וְלִזְרַעִי וְלִזְרַע זְרַעִי, שְׁלֵא תִמוּשׁ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מִפִּי וּמִפִּי זְרַעִי וְזַרְע
זְרַעִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וַיִּקְּם בְּנֵי מִקְרָא שְׁכַתּוֹב, בְּהַתְּהַלְכְּךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ,
וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ. כִּי כִי יִרְבוּ יְמֶיךָ וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים. אַרְךָ יָמִים בִּימִינָה, עוֹשֵׁר
וְכַבּוֹד בְּשִׁמְאֵלָה. יְיָ עֲזֵר לְעַמּוֹ וְתֵן יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.